K
III
21

Huius indicis, & ſequentium omnium notas, (quibus breuitatis gratia uſi ſumus) ita intellige, ſtudioſe Lector: Primus numerus, denotat partem Summæ: Secundus numerus, Quæſtionem, ſeu Quæſtiunculam: Quarta denique nota, Articuli partem, hoc modo:

1	id eſt in	parte prima
12		prima ſecundæ, hoc eſt, in prima parte ſecundæ partis: nam ſecunda pars Summæ in duas partes ab Auctore diuiditur.
22		ſecunda ſecundæ.
3		tertia parte.
Suppl.		ſupplemento tertiæ partis.

q	id eſt in	quæſtione.
a		articulo: frequentlus tamen, a, omittitur: ſolo numero articulum deſignante.
o		toto articulo.
c		corpore articuli, hoc eſt, in reſponſione ad quæſtionem.
1		reſponſione ad primum argumentum.
2		reſponſione ad ſecundum argumentum.
3		reſponſione ad tertium argumentum.

s. cum unico tantum numero ſequẽti denotat (ſupra). Cum vero poſt adduntur q. & plures numeri (Supplementum) ſignificat.

Exempli gratia ſtatim in hoc Indice occurrit.

In principio creauit Deus cœlum & terram. 1.q.46.2.c. item 3.o. item q.61.3.ad 3.&c. hoc eſt, Explicatur hæc ſcriptura in prima parte Summæ, quæſtione quadrageſima ſexta, articulo ſecũdo, in corpore. Item articulo tertio eiuſdem quæſtionis, per totum. Item in eadem parte, quæſtione ſexageſima prima, articulo tertio, in reſponſione ad tertium argumentum, &c.

AVCTO-

AVCTORITATES EX LIBRO GENESEOS.

Caput 1.

IN principio creauit De' cælũ & terrã.1.q.46.2.c.itẽ 3.o.itẽ q.61.3. ad 3.itẽ q.65.1.3. o. itẽ q.66.1.ad 5.itẽ q.68.1.ad 1.itẽ q.69.1.c.ad 5.itẽ q.74.1.ad 1 itẽ 2.c.itẽ 3.ad 1.itẽ ad 2. itẽ ad 3.12.q.100.7.ad 2.itẽ 22.q.1.1.ad 1.item q.171.3.c.

Tetra autem erat inanis & uacua.1.q.66.1.c.ad 1.item q.67.4.c.item q.69.1.2.c.

Et tenebræ erãt ſuper faciẽ abyſſi.1.q.66.1.c.ad 5.item q.68.3.c.item q.69.1.c.item q.74. 3. ad 4.

Spiritus Domini ferebatur ſuper aquas.1.q.64.3.ad 3.item 4. item q.66.1.ad 5.

Dixitq; Deus.1. q.32.1. ad 3. itẽ q.47.1.c.fi.item q.67.4.c.ad 2.item q.65.4.c.fi.item 74.3. ad 1. item ad 3.item ad 5.

Fiat lux,& facta eſt lux.1.q.67.4. o. item q.70.1.ad 2.item q.74.1.c. item 3.ad 5.

Et uidit Deus.1.q.74.3. ad 3. item q.73.3.ad 3.item q.32.1.ad 3.

Et diuiſit lucẽ a tenebris.1.q.63. 5. ad 2.item q.67.4.c.ad 2. itẽ ad 4

Appellauitq; lucem diẽ, & tenebras noctẽ.1.q.64.1.ad 3.item q.67.4 ad 2.item q.68.1.ad 1.item q.69 1.ad 5.

Factũ eſt ueſpere & mane dies unus 1.q.58.6.7.o.item q.74.2.c.item 3.ad 6.item ad 7.

Fiat firmamentum.1.q.68.1.2. 3.o. item q.71.ad 3.

Diuiſitq; aquas quæ erant ſuper firmamentum. 1.q.68.2.3.o.

Congregentur aquæ in unum locũ, 1.q.69,1.o.

Appateat arida.1.q.69. 1.c.ad 1.

Vocauitq; Deus firmamentum cælũ 1.q.68.1.o.item q.69.1.ad 5.item q.74.3.ad 3.

Vocauitq; Deus aridam terram,congregationesq; aquarum . appellauit maria.1.q.69.1.ad 5.

Germinet terra herbam uirentem, &c.1.q.69.2.o.item q.72.ad 1.

Fiant Luminaria, &c. uſque ad noctem.1.q.70.1.o.

Et ſint in ſigna,&c.uſq; terram.1.q.70.2.o.

Fecitq; Deus duo magna luminaria &c.uſq; nocti.1.q.70.1.ad 5.item q.68.1.c.fi.

Producant aquę reptile, &c. uſque cæli.1.q.71.o.item q.72.ad 1.

Creauitq; Deus cete grandia,&c. uſque genus ſuum. 1.q.71.ad 4.

Producat terra animam uiuentem, &c.uſque ſpecies ſuas.1.q.72. o.

Faciamus hominem ad imaginem & ſimilitudinem noſtram.1.q.3.1.ad 2.item q.4.3.o.item q.91.4. ad 1.item ad 2.item q.93.o.

Et præſit piſcibus maris, &c. uſque terræ.1.q.96.o.

Et uniuerſæ terræ,1.q.96.2.o.

Mateulum & fœminam creauit eos 1.q.93.4.ad 1.item 6.ad 2.

Benedixitq; illi Deus.1. q.72.ad 4. item q.73.3.o.

Creſcite & multiplicamini & replete terram.1.q.72.4.item.q.98.1.o item 22.q.152.2.ad 1.

Ecce dedi uobis omnem herbã, &c. uſque ad ueſcendum.1. qõ.96.1. ad 2.

Vidit Deus cuncta quæ fecerat, & erant ualde bona,1.q.22.4.c.item q.2.5.6.ad 3.item q.47.2.c. ad 1, item q.49.2.c.

Cap. 2.

Igitur perfecti ſunt cæli & terra, & omnis ornatus eorum. 1. q. 70. 1.c.
Compleuitq; Deus die ſeptimo, opus ſuum quod fecerat. 1.q.73.1. o.2.d.15.q.3.1.o.
Et requieuit die ſeptimo ab omni opere quod patrarat. 1.q.73.2.o. item 1.ad 3.item 3.c.item q 74. 1.ad 6.itē 2.ad 3.itē q.118.1.ad 1.
Et benedixit diei ſepti mo,& ſanctificauit eum.1.q.73.3.o.
Iſtæ ſunt generationes cæli & terræ, &c.uſque in terram.1.q. 69. 2.c. item q.74. 2.ad 1.
Non enim pluerat Dominus Deus ſuper teram.1.q.33.3.c.item 3.q. 23.3.ad 1.
Sed fons aſcendebat è terra,irrigans uniuerſam ſuperficiem terræ.1.q. 102.1.ad 2.
Nomen uni Phiſon.1.q.102.1.ad 2.
Formauit igitur Dominus Deus hominem de limo terræ.1.q.91.1.o.
Et inſpirauit in faciem eius ſpiraculum uitæ. 1.q.90 1.ad 1.item q. 91.4.ad 3.item ad 4.
Et factus eſt homo in animam uiuentem.1.q.91. 4. ad 3. item q. 94.2.c.item q.95.1. ad 1.item q. 97.3.c.
Plantauerat autem Dominus Deus paradiſum uoluptatis à principio. 1.q.102.o.
In quo poſuit hominem quem formauerat.1.q.102.4 o.
Produxitque Dominus Deus de humo omne lignum pulchrum uiſu,& ad ueſcendum ſuaue.1. q.2 ad 5.
Lignum etiam uitæ in medio paradiſi. 1.q.102.1.ad 4
Lignumque ſcientiæ boni & mali; 1.q 102,1, ad 4.
Et fluuius egrediebatur de loco uoluptatis 1.q.102.1.ad 2.
Tulit ergo Dominus Deus hominē & poſuit eum in paradiſo uoluptatis.1.q.102.4 o.
Vt operaretur & cuſtodiret illum.1. q.102.3.o.
De ligno autem ſcientiæ boni & mali ne comedas.1.q.102.1.ad 2.
In quacunque enim die comedetis ex eo,morte morieris.22. q. 164. 1.o.
Non eſt bonum eſſe hominem ſolum. 22.q.188.8.o.item 3. q. 41. 2.ad 3.
Faciamus ei adiutorium ſimile ſibi. 1.q.92.1.o.item q.98.2.b.2.s.q. 64.3.3.
Adduxit ea ad Adam,ut uideret qd uocaret ea.1. q.96. 1.ad 3.
Immiſit ergo Dominus Deus ſoporem in Adam. 22.q. 175.3, ad 1.
Cumque obdormiſſet, tulit unam de coſtis eius, & repleuit carnem pro ea.1.q.92.3.ad 2.item q 97. 2.ad 3.item 3.q.31.5.ad 2.
Et ædificauit Dominus Deus coſtā, quam tulerat de Adam,in mulierem. 1.q.2.2.3.o.
Quoniam de uiro ſumpta eſt. 1. q. 92.2.o
Quam ob rem relinquet homo patrem ſuum & matrem,& adhærebit uxori ſuæ.22.q.2. 7.c.itē q.26 11.ad 1.s.q.54 3.c.
Et erunt duo in carne una.1. q. 92. 1.c.s.q.44.1.c.
Erat autem uterq; nudus, Adam.ſ. & uxor eius, & non erubeſcebāt. 1.q.96.1.ad 3.
Hoc nunc os ex oſſibus meis.s.q.54. 3.1.

Cap. 3.

Serpens erat callidior cunctis animantibus terræ. 22.q. 165. 2. ad 3.item 4.
Qui dixit ad mulierem. 22. q. 165. 2.o.
Cur præcepit uobis Deus,ut non comederetis de omni ligno paradiſi 3.q.41.4.c.
Aperientur oculi ueſtri.3. q.41.4.c.
Eritis ſicut dij, ſcientes bonū & malum.1.q. 61.4.ad 3. item q. 63.3. o.item 22.q.163. 2. o. item 3.q. 41.4.c.
Deditq; uiro ſuo.22.q.165.2.o.
Et aperti ſunt oculi amborum. 22. q 164.

q.164.2.c.& item ad 9.

Cumque cognouiſſent ſe eſſe nudos 1.q.95.1.c. fi.item 12.q.41.4.c. item 22.q.75.1.ad 1.item q.167. 2.c.

Et fecerunt ſibi perizomata. 22. q. 164.2.c.fi.ad 8.item q.187. 6.o.

Abſcondit ſe Adam.1.q.84.6.ad 1.

Cum audiſſent uocem Dei deambulantis.1.q.9 1.2.o.item q.10.1.2 c.item q.14.14.o.item q.19. 7 8. o.item q.30.1.ad 3.item q.63.6. ad 1.item q.65.1.ad 1.item 3.q. 2.1.c.itẽ q.57.1. ad 1.item ad 2.

A facie Domini Dei.1.q.1.10.ad 3. item q.3.1.ad 3.

Serpens decepit me & comedi.1.q. 94.4. ad 1. item ad 2. item 12.q. 89.3.ad 2.item 22.q.163.1. ad 4. item 4.ad 1.

Et ait Dominus Deus ad ſerpẽtem: Quia feciſti hoc maledictus eris, &c. uſque calcaneo eius.22.q.165 2.ad 4

Super pectus tuum gradieris. 1. q. 63.6.ad 2.item q.165.2. ad 4.

Mulieri quoq; dixit: Multiplicabo ærumnas tuas, & conceptus tuos. In dolore paries.22.q. 164.2.o.

Eris ſub uiri poteſtate,& ipſe dominabitur tui.1 q.92.1.ad 2.itẽ 22. q.164.2.c.ad 1.

Maledicta terra in opere tuo. 22.q. 25.6.ad 1.item ad 3.item q.76.1. 2.o.item 4 ad 1.item q.83.8. ad 1.item ad 2.item q.164.1.2.o.itẽ q.89.1.ad 4.item 6.ad 2

In laboribus comedes ex ea,cunctis diebus uitæ tuæ.22.q.164. 2. c.fi.

Spinas & tribulos germinabit tibi. 1.q.69. 2.ad 2.item 22.q. 164.2. c.ad 1.

In ſudore uultus tui, ueſceris pane tuo.22.q.164.2.c.ad 3.

Donec reuertaris in terram,de qua ſumptus es.22.q 164.2.o.

Puluis es & in puluerem reuerteris. 22.q.164.2.c.

Fecitq; Deus Adæ & uxori eius tunicas pelliceas,& induit eos. 22.q. 164.2.c.fi.item ad 8.

Ecce Adam factus eſt quaſi unus ex nobis.22.q.164.2.c.fi.item ad 6.

Ne forte mittat manum ſuam,& ſumat de ligno uitæ, & uiuat in æternum.1.q 97.4.o.item 22.q.164 2.c.fi.item ad 6.

Et emiſit eum dominus Deus,de paradiſo uoluptatis. 22.q. 164.2.c. & collocauit ante paradiſum uoluptatis cherubin & flammeum gladium,atq; uerſatilem,ad cuſtodiendam uiam ligni uitę. 22. q. 164.2.c.ad 3.

Cap. 4.

Adam cognouit Euam uxorem ſuã. 1.q.51 3.ad 6.item q.98. 2.ad 2.

Reſpexit Dominus ad Abel, & ad munera eius.12.q.103.1.ad 1.

Sub te erit appetitus tuus, & tu dominaberis illius. 12 q. 10. 3. o.1. item q.77.7.8.c.item q.80.3.3.o item 22.q.155.3.ad 3.item q.156 1.c.item q 175.2.ad 2.

Vox ſanguinis fratris tui clamat ad me de terra 22.q.83.1.ad 2.item 8. ad 2.

Occidi uirum in uulnus meum, & adoleſcentulum in liuorem meũ. 22.q.64.8.c.ad 1.

Maior eſt iniquitas mea, quàm ut ueniam merear.3.q.84.10.c.

Omnis,qui occiderit Cain,ſeptuplũ punietur.12.q.105.2. ad 9.

Cap. 6.

Videntes filij Dei filias hominum. 1.q.51.3.ad 6.

Gigantes autem erant ſuper terram in diebus illis.1.q 51.3.ad 6.

Pœnituit eum, quòd hominem feciſſet in terra.1.q.19.7. ad 1. itẽ q. 102.2.ad 3 item 3.q 49.5. ad 2.

Delebo ab homine,&c.12.q.105. 2. ad 11.item 22. q. 108. 4. ad 3.

Omnis quippe caro, corruperat uiã ſuam,12.q.71.2.ad 3.item q.72. 2. o.

Cap. 8.

Noe dimiſit coruum, qui egrediebatur & non reuertebatur. 12.q.

102.6.ad 1.co.3.ſi.
Donec ſiccarentur aquæ ſuper terrã. 3.q.28.3.ad 3.
Odoratus eſt Dominus odorem ſua uitatis.12.q.103.1.ad 1.item 22. q.186.3.ad 6.item 5.ad 1.item 6 c.ad 3.item 7.8.c.
Sẽſus enim & cogitatio humani cor dis in malum prona ſunt, ab ado leſcentia ſua.12.q.71.2.ad 3.

Cap. 9.

Terror ueſter ac tremor ſit ſuper cũ ƈta animalia terræ.1.q. 96. 1.2. cor.
Omne quod mouetur & uiuit, erit uobis in cibum,&c.uſque omnia. 12.q.102.6.ad 2.
Apparebit arcus meus in nubibus. 22.q.95.5.c.
Noe bibens uinum,inebriatus eſt,& nudatus in tabernaculo ſuo. 22. q.150.1.4.c.
Sit Canaham ſeruus eius.22.q. 57. 3.ad 2.item q.104.5.c. ad 2. itẽ 6.ad 1.item q.122.4.ad 3.

Cap. 10.

Abijs diuiſæ ſunt gentes in terra poſt diluuium. 22. quæſt. 176. 1.0.

Cap. 12.

Dixit Abraham uxori ſuæ:dic obſecro,quòd ſoror mea ſis.22.q.110 3.ad 3.itẽm q.111.1.ad 1.

Cap. 13.

Facta eſt rixa inter paſtores.22.q.37 2.ad 5.item q.41. 1.2.c. item q. 42. 1.c.
Ne quæſo ſit iurgium inter me & te 22.q.41.2.ad 2.
Fratres enim ſumus.3.q. 28. 3. ad 5.
*Aedificauitq; ibi altare Domino 12.q.103.1.ad 2.

Cap. 14.

At uero Melchiſedech rex Salem offerens panem & uinũ.12.q.103.1. ad 3.item 3.q.22.6.ad 3.
Et dedit ei decimas,ex omnibus.22 q.87.1.ad 3.

Cap. 15.

Credidit Abraham Deo, & reputatum eſt ei ad iuſtitiam. 22. q.60. 6. ad 2.
Dixit Abraham Deo,Domine Deus unde ſcire poſſum quòd poſſeſſurus ſim eam.22.q.97.2.ad 3.
Necdum enim completæ ſunt iniquitates Amorrheorum.12.q.87 8.ad 1.

Cap. 16.

Ingredere ad ancillam meam, &c. uſq; ad eam.22.q.154.2.ad 3.
Profecto hic uidi poſteriora uidentis me.1.q.12.2.c.ad 1.itẽm 5. 0.

Cap. 17.

Ego Dominus Deus omnipotens. 12 q.25.3.0.item 3.q.13. 1.c.
Ambula coram me. 12. quæſt. 91.5. c. item q.99. 6.0.item q.110.3.c.
Et eſto perfectus. 22.quæſt. 186. 1. ad 3.
Circuncidetur in uobis omne maſcu linum.3.q.70.2.ad 4.
Et circuncidetis carnem præputij ueſtri.12.q.102.5.ad 1.item 3.q.66 7.ad 3.item q.70.3.ad 1.
Vt ſit ſignũ fœderis inter me & uos. 12.q.102.5.ad 1.item 3.quæſt.70 1.0.
Infans octo dierũm circuncidetur. 12.q.102.5.ad 1.item 3. q. 70.3. ad 3.
Eritq; pactum meum in carne ueſtra,in fœdus æternum.12.q.102. 5.ad 1.item q. 103.3.ad 1.

Cap. 18.

Apparuerunt ei tres uiri. 22. quæſt. 84.

34.1.ad 1.item ad 3.

Quos adorauit in terra.1.q.51.3.ad 5.item 22.q.84.1.ad 1.itẽ q.94.1 2.item 3.q.25.6.o.

Domine ſi inueni gratiam in oculis tuis,&c.uſque tranſibitis.1.q.51. 3.ad 5.

Cumque comediſſent.1.q.51. 3. ad 5.item 3.q.55.6.ad 1.

Num celare potero Abraham, quæ geſturus ſum.3.q.43.2. ad 1.

Deſcendam, & uidebo utrum clamorem opere compleuerint. 3.q. 46.7.ad 3.

Cap. 19.

Compulit illos oppido, ut diuerterent ad eum.1.q.21.4.c.item 22. q.30.1.c.

Vt perdamus illos.12.q.87.2.o.

Nec ſtes in omni circa regione. 3.q. 41.2.4.ad 2.

Cap. 20.

Venit autẽ Deus ad Abimelech, per ſomnium nocte.22.q.80.2. c. itẽ q.95.6.o.item q.154.3.c.item q. 172.1.ad 2.

Abrahã propheta eſt, & orabit pro te.22.q.174.6. c.item 3.q.31.2.c. item 8.ad 3.

Cap. 22.

Tentauit Deus Abraham.1.q.114.2 o.item 22.q.97.2.c.

Tolle filium tuum,&c.uſq.monſtra uero tibi.12.q.94.5.ad 2.item q. 100.8.ad 3.item 22.q.104. 4.ad 2.item q.154.2.ad 2.

Poſtquã adorauerimus reuertemur ad uos.22.q.111.1.ad 1.

Extenditq; manũ, ut immolaret filiũ ſuum.12.q.94.5.ad 2.item q. 100.8.ad 3.item 22.q.64.6.o. itẽ q.104.4.ad 2.item q.154.2.ad 2. item q.171.5.c.itẽ 3.q.47.6.ad 3

Nunc cognoui quòd timeas Deum. 12.q.112.5. ad 5.item 3.q.10.2. ad 1.

Appellauitq; nomen loci illius, dominus uidet.12.q.102.4. ad 2.

Per memetipſum iuraui. 22. q. 89. 11.ad 4.

Cap. 23.

Dabo pecuniam pro agro,& ſic ſepeliam mortuum meum.22.q.100. 4.ad 3.

Cap. 24.

Vt adiurem te.22.q.83.17. ad 1. itẽ q.90.o.

Filium meum ne reducas illuc.22. q.104.5.c.

Poſuit ergo ſeruus manum ſub femore Abraham domini ſui,& iurauit illi.22.q.89.7.c.

Puella cui dixero inclina hydriam, uſque eum domino meo.22.q.95 7.ad 3.

Et dixit mihi.22.q.95.7.ad 3.

Vocemus puellam & quæramus eius uoluntatem.22.q.104. 5.c.

Cap. 25.

Deprecatus eſt Iſaac Dominum pro uxore ſua,&c.uſque conceptũ Rebeccæ.1.q.23.8.o.

Dixit Iacob fratri: Vende mihi primogenita tua.22.q.108.4. ad 3.

Cap. 27.

Dixit Iacob: Ego ſum primogenitus tuus Eſau.22.q.110.3.ad 3.

Cap. 28.

Iſaac præcepit filio ſuo Iacob, noli accipere coniugem,&c. uſq; auunculi tui.22. q.104.5.c.

Deus autem omnipotens.3. 17.

Benedicat tibi.3.1.

Iacob uidit in ſomnis ſcalam &c.uſque per eam.22.q.181.4.ad 7.

Et ero cuſtos tuus.1.q.113.2. 1. ad 2.

Vere Dominus eſt in loco iſto. 1. q. 8.2.c. item q.52.2.c. & 3.q.52.3. ad 3.

Votum uouit Deus dicens. ſi Deus fuerit mecum, &c. uſque domus Dei.22.q.88.2.ad 1,

Cunctorumq; quæ dederis mihi decimas offeram tibi.22.quæſt.87.1.ad 3.

Cap. 29.

Indicauit ei, quòd frater patris ſui eſſet.s.13.

Sed Lia lippis erat oculis: Rachel decora facie,& uenuſto aſpectu. 22.q.179.2.b.prin.

Os meum & caro mea es.s.q.54.1.4.

Cap. 31.

Timensq. Iacob.22.q.158.ar. 7.c.ad 3.

Fecit iurgium.s.13.

Pone hic, coram fratribus meis & fratribus tuis.s.13.

Cap. 32.

Vidi Deum facie ad faciem.1.q.12.11. ad 1. item 22. quæſt. 180. 5. ad 1.

Ipſe uero claudicabat pede. 22. q. 108.7.ad 4.

Cap. 33.

Iacob adorauit pronus in terram, ſimiliter ancillæ & uxores & filij eius.s.18.

Quaſi uiderem uultū Dei.s.3. item 32.

Ob ſtuprum ſororis.22.q.154. 1.c. item 6. o.

Cap. 35.

Apparuit Deus Iacob.s. 32.

Benedixitque ei.s.1.

Ego ſum Deus omnipotens.s.17.

Creſcite & multiplicate.s.1.

Cap 37.

Accuſauitque Ioſeph fratres ſuos crimine peſſimo. 22. q.33.7. ad 2. item q.154.12 ad 4.

Non interficiamus animam eius, infr. 46.

Cap. 38.

Nunciatum eſt Thamar, quòd Iudas ſocer eius, &c.uſque fi.22.q.153.2.ad 3.

Cap. 39.

Benedixitq; Dominus domui Aegypti propter Ioſeph.s.1.

Et ille,ſcilicet Ioſeph, recuſabat ſtuprum 22.q.154.6.ad 2.

Poſt duos annos uidit Pharao ſomnium.22.q.173.2 c.

Vterque uidimus ſomnium præſagium futurorum. 22.q.95.6.c.

Erat ibi puer Hebræus, uſque euentus 22.q.173 7.c.

Cap. 42.

Cumque adoraſſent eum ſcilicet Ioſeph fratres ſui.s.18.

Per ſalutem Pharaonis. 22. q. 89. 6. b.

Deducetis canos meos cum dolore ad inferos.s.q. 69.4.c.

Cap. 43.

Deus autem meus omnipotens. s. 17.

Et adorauerunt proni in terra.s.18.

Cap. 44.

Sciphus quem furari eſtis,&c. uſque in quo augurari ſolet.22. q.94.7. ad 1.

An ignoratis quod non ſit ſimilis mei in augurandi ſcientia.Ibid.

Cap. 45.

Nec poterant reſpondere fratres,nimio timore perterriti. 12. q. 44. 1. ad 2.

Ca-

Cap. 46.

Ego deſcendam tecum.s.3.
Cunctæ animæ quæ egreſſæ ſunt de femore Iacob. 1.q.3.2. ad 1.item q.118.2.ad 1.
Deteſtantur Aegyptij omnes paſtores ouium.12.q.102.3.ad 2.

Cap. 47.

Adorauit ueſtigium uirgæ eius.s.18.
Pone manũ ſub femore meo. s.24.

Cap. 48.

Deus omnipotens.s.17.
Apparuit mihi.s 32.
Adorauit pronus in terra.s.18.

Cap. 49.

Benedicet tibi.s.1.
Quam,ſcilicet ſpelũcam, emit Abrã ham,&c.uſque ſepulchri.s.23.
Finitiſque mandatis, quibus filios inſtruebat.12.q.100.5.ad 4.item 22.q.101.1.c. item q.102.c.item q.106.1.c.item 6.ad 1.

Cap. 50.

Præcépitque ſeruis ſuis medicis, ut aromatibus condirent patrem.3. q.51.2.ad 2.
Pater meus adiurauerit me.s.24.
Sepelierunt eum in ſpelũca duplici, quam emerat Abraham, &c.uſq; Mambre.s.23.
Veneruntque ad eum ſcilicet Ioſeph fratres ſui, & proni in terram adorauerunt.s.18.
Num Dei poſſumus reſiſtere uoluntati. 1.q.19.6.o. item q. 22. 2.ad 1 item q.103 7,8.
Quã iurauit Deus Abraham. s.22.

AVCTORITATES ex libro Exodi.

Cap. 1.

Et quia timuerunt obſtetrices Deũ, ædificauit illis domos. 12. q.114. 10.ad 2.item.22.q.110.3.ad 2.itẽ 4.ad 4.

Cap. 2.

Moyſes percuſſum Aegyptium abſcondit ſabulo.22. q.60.6.ad 2.
Accepitque Sephoram filiam eius, quæ peperit ei filium.infr.34.

Cap. 3.

Terram quæ fluit lacte & melle. 12. q.102.3.ad 2.item 3.q.73.6.o.itẽ q.74.6.ad 1.
Quis ego ſum,ut uadam ad Pharaonem,&c.22.q.185.2.o.
Ego ſum qui ſum,& qui eſt.1.q.2.3 o.item q.13. 11 o.
Dominus Deus uocauit nos.12.q.113 1.ad 1.
Ibimus uia trium dierum in ſolitudine.22.q.88.8.o.
Poſtulabit mulier a uicina.&c.uſque fin.12. q.94.5. ad 2.item q.100. 8.ad 3.item 22.q.65.5.ad 1.item q.104.4.ad 2.

Cap. 4.

Iratus eſt Dominus in Moyſen.1.q. 3.2.ad 2.item q.19. 11 c.item q. 20.1.ad 1.item q 59.4 ad 1.item 12.q.4 71.ad 1.item 22. qõ. 163. 3.cor.
Et indurabo cor eius.1 q.23.3.ad 2 item q.48. 6.c.item q 49. 2.o. itẽ q.63 5.c fi.item 12 q 79.1. ad 1. item 3.o. item q.87 1.ad 2. item 22.q.15.1.o.item q 19.1.ad 3.itẽ q.24 10.c.
Tulit illico Sephora acutiſſimam petram,& circuncidit præputium filij ſui.3.q.70.3 ad 2.

Cap.

Cap. 5.

Vocauit nos.s.3.Eamus uiam trium dierum.s.3.

Cap. 6.

Dixit Dominus ad Moyſen. 1.q.43. 7.ad 5.item 12.q.98.3.ad 1.
Et nomen meum Adonay,non indicaui eis.22.q.17.4.6.b.
Cum incircuncifus ſim labijs. 3. qō. 70.4.ad 3.

Cap. 7.

Ecce conſtitui te Deum Pharaonis. 1.q.13.9.10.0.
Sed ego indurabo eum.s.4.
Feceruntque ſimiliter malefici, per incantationes. 1.qō.100.4.ad 2. item q.114.4.0.item 22.q.178.2. c.ad 3.

Cap. 8.

Dixitque Dominus ad Moyſen. s.6.
Fecerunt autem & malefici per incantationes ſuas ſimiliter. s.7.
Malefici non potuerunt educere ciniſes: ideo dixerunt: Digitus Dei eſt hic. 1.q.32. 1.ad 1. item q.36. 1.ar.1.
Viam trium dierum ibimus in ſolitudine.s.3.

Cap. 9.

Dixit Dominus ad Moyſen.s.6.
Indurauitque Dominus cor Pharaonis.s.4.

Cap. 10.

Ego enim induraui cor Pharaonis, & ſeruorum eius. s.4.
Dixit Dominus ad Moyſen.s.6.
Et dixit Dominus ad Moyſen. s.6.

Cap. 11.

Dices ergo omni plebi ut poſtulet, &c.uſque Aegyptijs.s.3. Et indurauit Dominus cor Pharaonis. ſup.4.

Cap. 12.

Dixit Dominus ad Moyſen.s.6.
Decima die mēſis huius tollat unuſquiſque agnum,uſque fin. 12.qō. 102.5.ad 2.
In cunctis dijs Aegypti.s.7.
Habebitis hanc diem in monumentum, & celebrabitis eam ſolennē Domino. 12.qō.100.5.ad 2. item q.102.4.ad 10.5.ad 2.
Azyma comedetis ſeptem diebus. 3.q.74.4.c.ad 3.
Septem diebus fermentatum non inuenietur in domibus ueſtris. 12. q.102.3.ad 14.itē 3.q.74 4.c.fin. item ad 3.
Et petierunt ab Aegyptijs uaſa.uſq; profecti.s.3.
Omnis alienigena non comedet ex eo,ſcilicet phaſe.12.q.102.5. c.itē 3.q.37.princ. item q.40. 4.c.item q.70.4.fi.
Si quis circuncifus non fuerit,nō ueſcetur ex eo,ſcilicet Phaſe.s.10.
Eadem lex erit indigenæ & colono qui peregrinantur apud uos. 12. q.105.3.0.

Cap. 13.

Locutus eſt Dominus ad Moyſen dicens.s.6.
Sanctifica mihi omne primogenitū. 3.qō.28,2.2. ad 1.item qō.37. 3. ad 1.
Vt non comedatis fermentatum. s.12.
Terram fluentem lacte & melle. ſup.3.
Septem diebus ueſceris azymis. s.12.

Cap. 14.

Locutus eſt Dominus ad Moyſen dicens.s.6
Indurabo cor Pharaonis,&c.s.4.

Cap.

Cap. 15.

Miſiſti iram tuam.s.4.
In ſpiritu furoris tui.Ibidem.
Dominus regnabit in æternum & ul tra 1.q.10.2,2.ad 2.
Magnificus in ſanctitate. 22.q.134. 2.ad 3.

Cap. 16.

Dixit Dominus ad Moyſen.s.6.
Requies ſabbathi ſanctificata eſt Do mino,inf.20.
Filij autem ueſtri comederunt man na quadraginta annis. donec uſq; Canahan.12. q.102.3. ad 2.item 3.q.73.6.0.item q.74.6.ad 1.

Cap. 17.

Et bellum Dei erit contra Amalech, à generatione in generationem. 12.q.105.3.c.ad 1.

Cap. 18.

Super omnes deos.s.7.

Cap. 19.

Vocauitque Moyſen Dominus.s.3.
Portauerim uos ſuper alas aquilarũ 22.q.123.6.ad 1.item ad 2.
Eritis mihi in peculium, de cunctis populis. 12.q.105.1.ad 1.
Veniam ad te.1.q.3.1. ad 5.qõ.9.1. ad 3.
Audiat me populus loquentem ad te.s.6.
Omnis qui tetigerit montem,&c.uſque non uiuet.22.q.33.4.c.ad 1.

Cap. 20.

Locutus eſt Dominus cunctos ſermo nes hos.s.6.
Non habebis deos alienos.s.7. item 122.q.2.ad 2.
Non facies tibi ſculptile, neque omnem ſimilitudinem. 12.q.100. 7. ad 2.item ad 4.item 22. q.122.2. ad 2.item 3.q.25.3.ad 1. item ad 2.item ad 3.
Non adorabis ea neque coles. 22.q. 84.1.ad 1.item qõ.94.2.3.0. item q.122.2.0.item q.161.3. ad 1. itẽ 3.q.25.5.6.7.0.
Deus zelotes.12.q.28.4.0.
Viſitans iniquitates patrum in filijs. 12.q.81.1.ad 1.item 2.ad 1.item q.87.7.8.0.item 22.qõ.108.4.0. itẽ q.164. 1. ad 4.item 3.q.14.1. ad 1.
In tertiam & quartam generationẽ. 12.q.87.8.ad 1.item 22.q.108.4. ad 1.
Qui oderũt me. 1.q.60.5.ad 5.item 22.q.13.4.0. item 6.ad 2.item q. 34.1.0.
Et faciens miſericordias in millia, &c.uſque præcepta mea 12. qõ. 100.7.ad 2.item ad 3. item ad 4. item 3.q.84.10.c.fi.
Non aſſumes nomẽ Domini Dei tui in uanum. 12.q.100.7.ad 4.item 5.c.item 11.c.ad 3.item 22.q.122. 3.0
Qui aſſumpſerit nomen Dei ſui.12. q.100.7.ad 2.item 22.q.79.1.4.0. item q.98.2.c.
Neque enim habebit inſontem Dominus eum,&c. uſque fruſtra.12. q.100.7.ad 2.
Memento ut diem ſabbati ſanctifices.12.q.100.5.ad 2.item 7.ad 2, item ad 5.11.c.item q.102.3. ad 4 item 4.ad 10. item 105.c. fi.item 22.q.35.3.ad 1.item q.122.4. 0.
Sex diebus operaberis & facies oĩa opera tua,&c. uſque portas tuas. 12.q.100.8. ad 4.item qõ.107.2. ad 4.item 22.quæſt.40.4.0. item q.122.4.ad 3.item 3.q.40.4.ad 1 item ad 3.
Sex.n. diebus fecit Deus cœlum & terram,&c.uſque in eis ſunt.12.q. 100.7.ad 2.
Honora patrẽ tuũ,& matrẽ tuam.12 q.100.5. c.ad 4.itẽ 11.c.itẽ 22.q. 33.2.ad 2.itẽ q. 101.2.0.itẽ q.104 5.ad 1.itẽ q.106.3.c.ad 3.item q. 122.5.0.item q.189.6.c.ad 1.
Vt ſis longæuus ſuper terram. 12.q. 100.7.ad 3.item ad 4. item 22. q. 122.5.ad 4.

Non

Non occides.12.qō.100 4.e.item 8. ad 3.item 11.e.item 22.q.64.3.o.item 5 ad 2.item ad 3.item 7. c.item 8.o. item qō.65.1.c.ad 4. item q.122.6.ad 2.

Non mœchaberis 12.q.100.11.e.itē 22.q.170.1 o.

Non furtum facies. 12.q.100. 11.e. item 22.q.122.6.ad 2.

Non falſum teſtimonium dices 12. q.11 c.item 22.q.70.4 o. item q. 110 4 ad 2 item q.122.6.ad 2.

Non concupiſces. 12.q.100.5.e. ad 5.item ad 6.item 4 ad 3.item 11. c.item 22.q.122.6.ad 3.item ad 4.item.q.170.1.e.fi.

Venit Deus.s.19.

Non facietis deos argenteos, & deos aureos non facietis uobis.s.7. item 20.

Altare de terra facietis mihi, &c.uſque, polluet.12.q.102.4. ad 7. itē 3.q.83 3.ad 5.

Non aſcendes per gradus ad altare meū, ne reueletur turpitudo tua. 12.q.102.4 ad 7.

Cap. 21.

Si emeris ſeruum Hebræum, ſex annis ſeruiet tibi, in ſeptimo egredietur liber gratis.12.q.105 4.ad 1.

Offerat eum Dominus dijs. s.7

Si dixerit ſeruus, diligo, &c.erit ei ſeruus in ſeculum. 12. quæſt. 105. 2. ad 10.

Si quis uendiderit filiam ſuam in famulam, non egredietur ſicut ancillæ, &c.12.q.105.4 ad 4.

Qui percuſſerit hominem uolens occidere eum morte moriatur. s.26.

Qui furatus fuerit hominem & uendiderit. &c. moraitur. 12.q.105. 2.ad 10.

Et percuſſerit alter proximum, &c. uſque reſtituat. 12. quæſt. 105.4. ad 3.

Qui percuſſerit ſeruum ſuum, &c. uſque illius eſt. 12. quæſt. 105 4. ad 3.

Si percuſſerit quis mulierē prægnantem, &c. uſque liuore. 22.q. 64 8.ad 2.

Si bos cornu petierit, &c. uſque opprimetur.12 q.105.2.ad 11.

Si quis aperuit ciſternam, &c. uſque erit 22.q.189.1.ad 3.

Cap. 22.

Si quis furatus fuerit ouem aut bouem, &c. uſque pro una oue. 12. q.105.2 ad 9. item 22.q.62. 3.ad 1.item q 66.6.ad 2.item 3.q 96. 6.cor.

Applicabitur ad deos.s.7.

Si quis amico commendauerit pecuniam, &c.uſque non reſtituet. 12. q.105 2. ad 4.item ad 3.item 22. q.62.6.e.

Qui à proximo ſuo quicquam horū mutuo poſtulauerit, &c.uſq; operis ſui, ibid.

Qui coierit cum iumēto, morte moriatur 12.q.105.2.ad 11.item 22. q.154 12.ad 4.

Qui immolat dijs occidetur pręter Domino ſoli. 12.qō.102.3.e. item 22.q.84.1.ad 1. item q. 85. 2.o. item q.94.2.c.item 3 q.48.3.c.

Indignabitur furor meus.s.4.

Si pignus à proximo tuo acceperis ueſtimentum, &c. uſque dormiat. 12.q.99.5.fin.item quæſt.105. 2. ad 4.

Quia miſericors ſum. 1.qō.21. 3.o. item 22.q.30.2. ad 1.item q.84. 10.e.

Decimas tuas non tardabis offerre. 22.q.87.1.o.item 3.q.31.8.e.

Et primitias. 22.q.85.3. ad 3 q.86. 4 o.

Primogenita filiorum tuorum dabis mihi, de bobus quoque & ouibus ſimiliter facies.s 13.

Septem diebus ſit cum matre ſua, die octaua reddes illum mihi. 12. q.102.3. ad 7 item 5.ad 1.item 3. q.70.3. ad 3.

Pupillo & uiduæ non nocebitis, 22. q.65.4.ad 2.

Cap. 23.

Non ſuſcipies uocem mendacij, 22. q.110.3.4.o.item q.111.1.c.item q.69.

q.69.1.2.0. item q. 70.4.c. itē q. 124.5 ad 2.

Nec iungas manum tuam. ut pro impio falſum dicas teſtimonium. s.20.

Pauperis quoque non miſereberis in iudicio. 22.q.63.4.ad 3.

Et inſontem & iuſtum non occides. s.20.

Sex diebus operaberis, ſeptima die ceſſabis.s.10.

Per nomen externorum deorum nō iurabis.s.7.22.q. 89.6.0.

Solennitatem azymorum cuſtodies. s.12.

Azyma comedetis ſeptem diebus, ibid.

Non immolabis ſuper fermentum, ibid.

Primitias frugum terræ tuæ deferes in domum domini Dei tui.s.22.

Non coques hœdum in lacte matris ſuæ. 12.q.102.6.ad 4.item ad 8.

Et eſt nomen meum in illo ſcilicet angelo.s.6.

Non adorabis deos eorum, neque co les.s.20.item 7.

Cap. 24.

Moyſi quoque dixit Deus.s.6.

Et uocauit eum, ſcilicet Moyſen, Do minus.s.3.

Daboque tibi duas tabulas lapideas. inf.31.

Moyſes fuit ibi, ſcilicet in mōte, qua draginta diebus, & quadraginta noctibus, 22.q.147.5.c.item 3.q. 40.2.ad 3.

Si quid natum fuerit quæſtionis inter uos.s.q.20.2.3.

Cap. 25.

Locutus eſt Dominus ad Moyſen, s. 6.

Tollant mihi primitias ab omni ho mine.s.22.

Arcam de lignis Sethim compingite cuius longitudo, &c. uſque fin. 12. q 102.4 ad 6.

Qui ſemper et uectes, ſemper erunt in circulis, 12.qō. 65.2.3.5.0. item 22.q.23.7.0.item q.108.2. ad 2.

Duos quoque cherubim aureos & productiles facies, &c. uſque inde. 12.q.102.4.ad 6.

Facies alteram coronam aureolam. q.96.1.c.

Cap. 26.

Tabernaculum ita fiet, &c. uſque fi. 12.q.102.4.0.

Facies & uelum de hyacintho, uſque fi.12.q.102.4.ad 4.

Cap. 27.

Facies & altare d̄ lignis Sethim, &c. uſque fi s.20.

Facies & atrium tabernaculi, &c. uſque fi.12.q.10.2.4.c.

Cuncta uaſa tabernaculi in omnes uſus &c. ex ære facies.22.q.100. 1. ad 6 4.0.

Cap. 28.

Loqueris cunctis ſapientibus corde, quos repleui ſpiritu prudētiæ, &c. inf.31.

Hæc autem erunt ueſtimenta, quæ facies, &c, uſque fin.12.q. 102.5. ad 9.

Sacrificium eſt Domino. 22. q.81.4. ad 1.item 3.q.22.2. c.item q. 48. 3.cor.

Cap. 29.

Sed & hoc facies, ut mihi in ſacerdo tio conſecrentur, &c. uſque fi.12. q.102.5.ad 8.item q.103.2.ad 1.

Agnos anniculos duos per ſingulos dies iugiter, &c. 12. qō 102.4. ad 10.itēm 3.q.22.3.ad 3.

Vt ſacerdotio fungantur mihi. 3.q. 22.6.ad 2.

Cap. 30.

Faciesque altare ad adolendum thy miama, &c. uſque. legitur. s.20.

Locutus eſt Dominus ad Moyſen. s. 6.

San-

Sanctificabiſque omnia. 22.q. 81.8. c.item 3.q.62.6.ad 2. item q.63. 6.ad 2.

Cap. 31.

Locutus eſt Dominus ad Moyſen. ſup.6.
Ecce uocaui ex nomine. s.3.
Videte ut ſabbatum meū cuſtodiatis s.20.
Qui fecerit opus in eo,ibid.
Sex enim diebus fecit Dominus cœlum & terram.s.20.
Dedit Dominus Moyſi duas tabulas lapideas 12.q.98.2.3.o.item q.106 2.ad 3.item 4.ad 3.item q. 107.1. c.fi.item 3.q.42.4.2.

Cap. 32.

Fac nobis deos.s.7.
Sedit populus manducare & bibere,& ſurrexerunt ludere.22.q.168 2.ad 2.item 3.ad 2.
Vt iraſcatur furor meus.s.4.
Portans duas tabulas.s.31.
Inducens ſuper eum peccatum maximum.12.q.102.3.ad 11.22.q.10. 3.o.item qō.13.3. c.item q.39.2. o.item 94.3.o.item 3.q.80.5.c.
Conſecraſtis manus ueſtras hodie Domino,&c.uſque benedictio.12. q.102.5.ad 8.
De libro tuo quem ſcripſiſti.1.q.24. o.item q.39.8.fi.
Qui peccauerit mihi,delebo eum de libro meo.1.q.14.3.o.
Angelus meus præcedet te. 12. qō. 113.1.o.

Cap. 33.

Terram fluentem lacte & melle. s.3.
Et mittam præcurſorem tui angelū. 1.q.112,0.
Loquebatur autem Dominus ad Moyſen,facie ad faciem,&c. 12.q. 98.3.ad 2.
Noui te ex nomine. 12.q.112.5.ad 5 item 22.q.172.4.b.
Præcipis ut educam populum iſtū. 12.q.96.2.ad 1.
Oſtende mihi uiam tuam, & gloriā tuam.1.q.12.11.ad 2.item 22.q. 174.4.c.item 5.ad 1.item q.175. 3.o.item q. 180.5.c.
Et requiem meam dabo tibi.1.q.73 2.3.c.item 12.q.3.4.ad 1.item 8. c.item 22.q. 18.3.c.
Non uidebit me homo,& uiuet.1.q. 12.11.o.itē q.13.c.1.item 2.ad 3. item 12.q.5.c.item 3.c. item qō. 93.2.o.item 22.q.180.5.o. item q.175.4.o.item 5.c.
Non poteris uidere faciem meam.1. q.12.4.o. item q.23. 1.c.item q. 56.3.c.ad 2.item q.62.1.2.4.9.c. item q.64.1.ad 2. item q.94.2.e. fi.item q.108.4.c.item 12.q.5.5. 7.c.item 3.q.10.4.ad 2.
Stabis ſupra petram. 1.quęſt.102.1. ad 4.
Cumque tranſibit gloria mea.12.q. 171.2.c.
Et uidebis poſteriora mea.1.q.12.2 c.ad 1.item 50.

Cap. 34.

Pręcide mihi duas tabulas lapideas. s.31.
Deus miſericors, & multæ miſerationis.s.28.
Et clemens.22.q.157.1.2.o. item 3. e.item 4.ad 3. item q.169.1. c.itē 4.c.ad 3.
Patiens.22.q.123.3.ad 1.ad 2.
Et uerax.1.q.16.5.o.item 12.q. 3. 7. c.item q.93.1.ad 3.22.q.27.4.o.
Qui cuſtodis miſericordiam in millia.s.20.
Qui reddes iniquitates patrum in filiis ac nepotibus,in tertiā & quartam progeniem.s.20.
Noli adorare Deum alienum.s.20.
Dominus zelotes,Ibid.
Deus æmulator,Ibid.
Cum fornicati fuerint cum dijs ſuis 22.q.151.2.e.ad 3.
Nec uxorem de filiabus eorum acci. pies filiis tuis.12.q.105.4.ad 6.
Deos conflatiles non facies tibi. s.20.
Solennitatem azymorum cuſtodies, ſup.

ſup.12.

Septem diebus ueſceris azymis, Ibidem.

Ne ineas pactum cum hominibus illarum regionum. 22.q.10. 9.0.q. 46.2.ad 3.item fi.

Sex diebus operaberis, in die ſeptimo ceſſabis, arare & metere.s.20.

Non immolabis ſuper fermento. ſup. 12.

Primitias frugum terræ tuæ offeres. ſup.22.

Non coques hœdum in lacte matris ſuæ.s.23.

Fuit ergo ibi cum Deo quadraginta dies & quadraginta noctes, &c. s.24.

Cap. 35.

Sex diebus facietis opus; ſeptimus dies erit uobis ſanctus.s.20.

Separate apud uos primitias Domino.s.22.

Faciat tabernaculum ſuum, &cæt. ſup.26.

Ecce uocauit Dominus ex nomine, &c.s.3.

Omnes uiri ac mulieres mēte promptiſſima atque deuota obtulere donaria.22.quæſt.85.3. ad 3. itē q.88.4.c.

Ecce uocauit Dominus ex nomine Beſeleel.s.33.

Et impleuit eum ſpiritu Dei, ſapientia, intelligentià, ſcientia & omni doctrina, ad excogitandum & faciendum opus,&c.s.31.

Cap. 36.

Omnis ſapiens quibus Dominus dedit ſapientiam & intellectum,&c. ibid.

Cap. 37.

Fecit autem Beſeleel & arcam, &c.s.25.

Fecit & propitiatorium,&c. ibid.

Duos etiam cherubin,&c. ibid.

Fecit & menſam de lignis Sethī,&c. s.6.

Fecit & altare thymiamatis de lignis,&c.s.20.

Cap. 38.

Fecit & altare holocauſti.&c,ibid.

Cap. 39.

De hyacintho & purpura uermiculo ac byſſo fecit uectes, &c.uſque fi. s.28.

Altare aureum, & altare æneum. s.20.

Cap. 40.

Locutus eſt ad Moysen.s.6.

Menſe primo, prima die menſis eriges tabernaculum, &c. uſque fin. s.26.

Et aſſumpto unctionis oleo, unges tabernaculum cum uaſis ſuis.12. q.102.4.ad 9.

Vt ſanctificentur,&c.s.30.

Applicabisque Aaron,& filios eius, &c.uſque fi.& fecit s.29.

Altare aureum, & altare holocauſtum.s.20,

AVCTORITATES ex libro Leuitici.

Cap. 1.

Si holocauſtum fuerit eius oblatio ac de armento, Maſculum immaculatum offeret.12.q.102.3.ad 8. item ad 9.

Sanguinē eius fundentes per altaris circuitum.12.q.102.3.ad 8.

De turturibus & pullis columbæ, offeret.12.q.102.3.ad 2.item ad 4. item ad 6. item ad 9. itē 3. q.37. 3.ad 4.

Retorto ad collū capite ac rupto uulneris loco.12.q.102.3.ad 6.

Cap. 2.

Simila erit eius oblatio, fundetq; ſuper eā oleū & thus,&c.uſq; fi.12. q.102.3.ad 12.item ad 14.

Ne quicquā mellis adolebitur in ſacrificio Dñi.12.q.102.3.ad 13.

In omni oblationę offeres ſal, 12.q. 102.3.ad 13.item ad 14.

Cap.

Cap. 3.

Si hoſtia pacificorum fuerit eius oblatio,&c.uſque fi.12.q. 102.3. ad 8.item ad 9.

Siue marem ſiue feminam.12.q.102.3.ad 9.

Immaculata offerret.12.q.103.3.ad 7.item 22.q 86.3.ad 1.

Fundent ſanguinem per circuitum altaris.s.1.3.

Omnis adeps erit Domini.12.q.102.3.ad 8.item 6 ad 1.

Nec adipem nec ſanguinem omnino comedetis.ibid.

Offerunt Domino caudam totam. 22.q.138.7.ad 13. item q. 138.1, ad 3.

Cap. 4.

Qui peccauerit p ignorantiam,& de uniuerſis mandatis Domini, &c. uſque fin.12.q.102.3. ad 8.item q 105.2.ad 9.

Immaculatum offeret Domino, s 3.

Sanguinem fundet.s.3.

Omnem adipem offeret domino, s. 3.

Rogabitque pro eo, ſacerdos & pro peccato eius, & demittetur ei. 12. q 103.2,c.fi.

Hauriet quoque de ſanguine uituli inferens illum in tabernaculum teſtimonii.12.q 102.5.ad 6.

Cumque intinxerit digitum in ſanguine. aſperget eum ſepties corã Domino cõtra uelum ſanctuarij. 12.q.102.5 ad 5.

Ponetque de ſanguine eius ſuper cornua altaris thymiamatis, ſup. 1. item 4.

Ponetque manum ſuper caput hoſtiæ pro peccato ſuo. 12.q. 102.5, ad 1.

Cap. 5.

Qui audierit uocem iurantis, &cæt, uſque anima. 22. quæſtio. 98.4, ad 3.

Anima quæ tetigerit aliquid immũdum, &c. uſque deliquit. 12. q 102.5 ad 4 item 3.q. 40.4. ad 2.

Offerat agnam de gregibus ſiue capram.s.3.

Orabit pro eo ſacerdos,& pro peccato eius s.4.

Offerat duos turtures, aut duos pullos columbarum.s.1.

Retorquebit caput eius ad pennulas &c.ibid.

Quicquid autem reliquum fuerit eius, faciet diſtillare ad fundamentum eius.s.1.

Non mittet in eam oleum, nec thuris aliquid imponet,quia pro peccato eſt. 12.q.102.3.c.

Cap. 6.

Offeret arietem immaculatum, ſup 3.

Reddet omnia quæ per fraudem uoluit obtinere integra. 22.q.62.3. o.item q.79.3.ad 2.

Et quintam inſuper partem domino.cui damnum intulit.12.q.105 2.ad 9. itẽ 22.q 62.3.o.item 4.c.

Si rem perditam inuenerit.22.q.66. 5.ad 2.

Qui rogabit pro eo, & dimittetur ei.s. 4.

Omne ſacrificium ſacerdotum igne cremabitur.nec quiſquam comedet ex eo 12.q.102.3.ad 8.

Cap, 7.

Sanguis eius per gyrum fundetur altaris. s.1.

Sicut pro peccato offertur hoſtia, ita & pro delicto, 12.q 79 4.ad 1.

Offerent ex ea caudam.s.3.

Cuius carnes eadem comedẽtur die, &c.uſque, rea erit, 12. q.102. 3. ad 10.

Adipem non comedetis nec ſanguinem.s 3.

Pectuſculum & armus dexter erit ſacerdotis offerentis hoſtiam pacificorum. 12.q.102.3.ad 8.

Quæ tetigerit immundum, &c. s. 5.

Fudit reliquum ſanguinem ad fundamenta eius s.1.

Poſue-

Poſuerunt ſuper caput hoſtiæ Aaron & filij eius.s.4.
Et caudam. s.3.

Cap. 9.

Vtrumque immaculatum.s.3.
Reliquum fudit ad baſim eius. s.1.
Et caudam.s 3.
Pectora & armos dextros ſeparauit Aaron.s.7.
Laudauerunt Dominum ruentes in facies ſuas.22.qō.81.5.ad 1.item q.82.2.ad 1.q.85.3.o.item q.88.5.ad 1.

Cap. 10.

Pectuſculum quod oblatum eſt & armum,&c.s.7.

Cap. 11.

Hæc ſunt animalia quæ comedere debetis,&c.uſq; fi.12.q.102.6. ad 1.item ad 2.
Qui tetigerit morticina eorum, immundus erit.s.5.
Vſque ad ueſperam. 12.quæſ.102.5. ad 5.
Sancti eſtote, quoniam ego ſanctus ſum.12.q.98.4.5.c.itē q 99.2.c.

Cap. 12.

Mulier ſi ſuſcepto ſemine pepererit maſculum,immunda erit ſeptem diebus,&c.uſque fi.12.q.102.5.ad 4.item 3.qō.37.3.c.ad 1.item 4. ad 2.
Pullum columbæ ſiue turturem. ſup.1.
Orabitque pro ea ſacerdos,& ſic mūdabitur.s.4.

Cap. 13.

Homo in cuius carne & cute ortus fuerit diuerſus color, &c. uſque fin.12.q.102.5. ad 4. item q.107.2.ad 4.
Veſtis lanea ſiue linea quæ lepram habuerit, &c. uſque fin.12.q.102.5.4.

Cap. 14.

Hic eſt ritus leproſi, quando mundandus eſt, &c. uſque fin.12.q.102.5.ad 7.item q.103.2.ad 3.
Et duos pullos columbæ.s.1.
Rogabit pro eo coram Domino. ſup.4.
Offeret agnum immaculatum. s.3.
Sicut enim pro peccato,ita & ꝓ delicto ad ſacerdotem pertinet hoſtia.s.7.
Si fuerit plaga lepræ in ædibus, &c. uſque fi.12.q.102.5.ad 4.

Cap. 15.

Vir q patitur fluxū ſeminis, immundus erit,&c.uſque fi.12. q.102.5. ad 4.
Qui tetigerit,&c.immūdus erit.s.5.
Vſque ad ueſperam.s.11.
Sumet duos turtures, aut duos pullos columbarum.s.1.
Mulier quæ redeunte menſe patitur fluxum ſanguinis,&c.uſque fi.12. q.102.5.ad 4.
Rogabitque pro eo coram Domino. s.4.

Cap. 16.

Duos hircos ſtare faciet corā Domino in oſtio tabernaculi teſtimonij.&c. uſque fin.12. quæſt. 102. ad 6.
Orabit pro ſe & pro domo ſua. ſup.4.
Menſe ſeptimo decima menſis, &c. erit expiatio ueſtri, atque mundatio ab omnibꝰ peccatis ueſtris. 12. q.102.4. ad 10.item 5. ad 6. q.103.2.ad 1.item 3.ad 4.item 3. q.73.6.c.

Cap. 17.

Fundetque ſacerdos ſanguinem ſuꝑ altare domini.s.1.
Si comederit ſanguinem. s.3.
Anima omnis carnis in ſanguine eſt.12.q.102.3.ad 8.

Contaminatus erit uſque ad ueſperum. s. 5.

Cap. 18.

Facietis præcepta mea, atque iudicia mea ſeruabitis, & ambulabitis in eis. 12. q. 99. 4. ad 2.

Quæ faciens homo, uiuet in eis. 12. q. 100. 12. ad 2.

Talis coitus inceſtus eſt. 22. q. 154. 1. c. item 9. o.

Sororem uxoris tuæ, in pellicatum non accipies. 12. q. 101. 3. ad 2.

Ad mulierem quæ patitur mēſtruū, non accedes. 12. quæſtio. 102. 5. ad 4.

De ſemine tuo non dabis, ut conſecretur idolo moloch. 22. qō. 81. 5. ad 1.

Cum maſculo non commiſceberis. &c. 22. q. 142. 4. ad 3. item q. 154. 11. 12. o. item 3. q. 70. 2. ad 4.

Cum omni pecore non coibis. &c. uſque ſcelus eſt. 22. q. 154. 11. ad 2. itē 12. ad 4.

Cap. 19.

Turpitudinem uxoris patris tui non reuelabis. s. q. 55. 6. c.

Sancti eſtote, quia ego ſanctus ſum. s. 11.

Si immolaueritis hoſtiam pacificorum Domino, ut ſit placabilis. ſup. 3.

Eo die quo fuerit immolata, comedetis eam, & die altero, &c. uſq; polluit. s. 7.

Cum meſſueris ſegetes terræ tuæ, non tondebis uſque ad ſolum, &c. uſque dimittes. 22. qō. 101. 1. ad 2.

Nec decipiet unuſquiſque proximū ſuum. 22. q. 85 8. o. item qō. 56. 2. o. item q. 118. 8. o.

Non facies calumniam. 22. q. 68. 3. c. ad 1. item q 69. 2. 3. c.

Nec ui opprimes eum. 22. qō. 68. 8. c. item q. 118. 8 o.

Non morabitur merces mercenarij tui apud te uſque mane. 12. qō. 105. 2. ad 6.

Non maledices ſurdo. 22. q. 76. 3. o.

Timebis Dominum Deum tuum. 12. q. 67. 4. ad 2. item 22. q. 7. 1. c. item q. 19. 2. o. item 22. 2. o.

Non iniuſte iudicabis. 22. q. 60. 2. 3. 6. o item q. 67. 1. o. item 3. quęſt. 59. 1. c.

Non eris criminator. 22. q. 62. 2. ad 2. item q. 73. 1. ad 2. item q. 74. 1. ad 3. item 2. o.

Nec ſuſurro in populis. 22. qō. 74. o. item q. 75. 1. c.

Non oderis fratrem tuum. 22. q. 25. 6. o. item q. 34. 3. 4. o.

Sed publicè argue eum. 22. q. 33. 7. o. item 3. q. 55 1. ad 1.

Iumenta tua non facies coire, cum alterius generis animantibus. 12. q. 102. 6. ad 8.

Agrum tuum nō ſeres diuerſo ſemine. 12. q. 102. 6. ad 3.

Veſte quæ ex duobus texta eſt, non indueris. 12. q. 102. 6. ad 6.

Orabitque pro eo ſacerdos, &c. uſq; & dimittetur peccatum. s. 4.

Cum ingreſſi fueritis terram & plantaueritis ligna pomifera, auferetis præputia eorum. &c. uſq; proferunt. 12. q. 102. 6. ad 5.

Non comedetis carnem cum ſanguine. s. 3.

Non augurabimini. 12. q. 100. 11. c. item 22. q. 95. 3. c. item 7. o.

Non obſeruabitis ſomnia. 12. q. 100. 11. c. item 22. b. 95. 6. o.

Super mortuo non incidetis carnes ueſtras. 22. q. 91. 1. 2. o.

Neque figuras aliquas, aut ſtigmata facietis uobis. 22. q. 94. 2. ad 1.

Non declinetis ad magos, nec ab ariolis aliquid ſciſcitemini. 12. qō. 100. 11. c. 22. q. 95. 2.

Coram cano capite conſurge, & honora perſonā ſenis. 12. q. 100. 11. c. fi. item 22. q. 63. 3. b. item c.

Si habitauerit aduena in terra ueſtra. &c. uſque Aegypti. 12. q. 104. 4. o. item q. 105. 3. o.

Cuſtodite omnia præcepta mea & uniuerſa iudicia, & facite ea. ſup. 18.

Cap. 20.

Anima quæ declinauerit ad magos & ariolos.&c.s.19.

Sanctificamini & eſtote ſancti, quia & ego ſanctus ſum.s.11.

Cuſtodite præcepta mea,&c.s.18.

Qui coierit cũ muliere in fluxu menſtruo.&c.s.15.

Qui ſeparaui uos a cæteris populis. 12.q.36.3.ad 2.item ad 3.

Cap. 21.

Ne contaminetur ſacerdos in mortibus,&c, uſque fin.12. qõ.102.6. ad 11.

Sancti erunt Deo ſuo.s.ii.

Filia ſacerdotis, ſi deprehenſa fuerit in ſtupro, &cæt.3.quæſt.29.1. ad 4.

Pontifex, ideſt, ſacerdos maximus. &c.uſque, qui ſanctifico eum.12. q.102.6.ad 11.

Homo de ſemine tuo per familias, qui habuerit maculam, &cæt.uſque fin.12.quæſtio.102.5.ad 9.&. q.36.1.c.

Cap. 22.

Homo de ſemine Aaron, qui fuerit leproſus, aut patiens fluxum ſeminis, &c.uſque cibus illius eſt. ibid.

Qui tetigerit immundum, &cæt. ſup.5. uſque ad ueſperam. ſup.11.

Morticinum & captum à beſtia non comedent.12.q.102.6. ad 1.item ad 2.

Addet quintam partem cũ eo quod comedit, & dabit ſacerdoti.s.6.

Quicunque obtulerit in holocauſtũ, illud erit maſculum. s.1.

Sine macula cuncta offerent.s.5.

Non immolabuntur una die mater cum fœtibus ſuis.12.q.102. 6.ad 1.item ad 2.

Si immolaueritis hoſtiam pro gratiarum actione, &c. uſq; alterius diei.s.7.

Cuſtodite mandata,&c. s.18.

Cap. 23.

Hæ ſunt feriæ Domini, quas uocabitis ſanctas. &c. uſque finem. 12.quæſtio.102.4.ad 10.item qõ. 103.3.ad 4.

Cędetur agnus immaculatus s.3.

Non ſecabitis eam uſque ad ſolum, &c.ſup.19.

Die decimo menſis ſeptimi dies expiationum erit celeberrimus,&c. s.16.

A quintodecimo die menſis huius ſeptimi feriæ tabernaculorum, ſeptem diebus Domino, &cæt. 12. q.102.4. ad 10. item q.103.3. ad 4.

Dies primus uocabitur celeberrim⁹, atque ſanctiſſimus.s.1.

Dies octauus erit celeberrimus, atque ſanctiſſimus.12.q.102.5.ad 1. item 3.q.70.3.ad 3.

Sumetis die primo fructus arboris pulcherrimæ ſpatulaſque palmarum, & ramos ligni denſarum frondium, &c. 12.q.102.4. ad 10.fi.

Cap. 24.

Qui blaſphemauerit nomen Domini morte morietur. 12.qõ.110.11. c.item 22.q.13.0. item 3. quæſt. 80.3.c.

Qui irrogauerit maculam, ſicut fecit fieri ei, fracturam pro fractura, &c. uſque cogetur. 12.qõ.105.2. ad 10.

Aequum iudicium ſit inter uos, &c.s.19.

Cap. 25.

Anno iubilei redient omnes ad poſſeſſiones ſuas, &c.uſque fin.12.q. 105.1.ad 3.

Facite præcepta mea & iudicia cuſtodite.s.18.

Terra non uendetur in perpetuum, &c.uſque uendetur. 12.q.105. 2. c ad 3.item 22.q. 66.2.c.

Pecuniam tuam non dabis ei ad uſuram.12.q.105. 3.ad 3 item 22. q.78.1.0.

Computabuntur fructus ex eo tempore quo uendidit, & quod reliquum eſt reddet emptori, ſicque recipiet poſſeſſionem ſuam.22.q. 78.2.ad 6.

Si paupertate compulſus uendiderit ſe tibi frater tuus, non eum opprimes ſeruitute famulorum, &c. 12.q.105.4.ad 1.ad 4.1.q.14. 3.1.

Cap. 26.

Si in præceptis meis ambulaueritis, &c.uſque fi.12.q.91.5.c.itē q.99. 6.0.item qō. 104.1. ad 1.item qō. 107.1.ad 2.

Non abijciet uos anima mea.1.q.3. 2.ad 1.item q.19.11.c.

Cap. 27.

Animal quod immolari poteſt Domino,ſi quis uouerit, mutari non poteſt.22.q.88.10.ad 1.

AVCTORITATES ex libro Numeri.

Cap. 1.

Tollite ſummam uniuerſæ congregationis filiorum Iſrael, &c. uſq; fin.22.q.108.4.ad 1.

Cap. 2.

Ad orientem.22.q.84.3. ad 3.

Cap. 5.

Sin autem non fuerit qui recipiat da bunt domino & erit ſacerdotis, 22.q 62.5.ad 3.

Vir cuius uxor errauerit, maritumque contemnens, dormierit cum altero uiro,&c.uſque fi. 12.q.105. 4.ad 9.item 22.q.154.6.ad 2.

Non fundet ſuper eam oleum, nec imponet thus,quia ſacrificium zelotypiæ eſt, & oblatio inueſtigans adulterium. 12.q.105.4.ad 9.item q.102.3.ad 14.

Putreſcat femur tuum, & tumens uterus tuus dirumpatur. 12. qō. 103.2.3.

Vir ſiue mulier cum fecerit uotum ut ſanctificetur & uoluerit ſe domino conſecrare, &c.uſque fi.22. q.180.6.

Cap. 7.

Capita familiarum. 12.q.84. 3.4.0. item 3.q.8.1.8.c.

Cap. 10.

Capita multitudinis.s.7.

Cap. 11.

Aufeream de ſpiritu tuo, & tradam eis.1.q.36.1.ad 3.1.q 37.1.2.

Qui in medio ueſtri eſt. 22. q.188. 8.ad 2.

Cap. 12.

Si quis fuerit inter uos propheta domini, in uiſione apparebo ei, uel per ſomnium loquar ad eum,1.q. 12.11.ad 1.22.q.173.3.ad 1.item q.174 1.ad 3.item 3.0.

At non talis ſeruus meus Moyſes. 22.q. 174 4.0. item 3.q 7.8.ad 1.

Erat enim Moyſes uir mitiſſimus, ſuper omnes homines qui morabantur in terra.22.q.157.4. a.1.

Cap. 15.

Colligentem ligna ſabbato, obruerunt lapidibus, ex præcepto Dei. 12.q.105.2.ad 9.

Faciant ſibi fimbrias per angulos quatuor palliorum,&c.fin.12.qō. 102. 6.ad 7.

Cap.

Cap. 16.

Dirupta eſt terra ſub pedib. eorum, &c.22.q.39.2.0.

Cap. 17.

Cumque orietur ſeditio. 22.q.42.0.
Inuenit germinaſſe uirgam Aaron. 1.q.69.2.0.

Cap. 18.

Tu & filij tui & domus patris tui te cum, portabitis iniquitatem ſanctuarij, &c.12.quæſt 81.1.ad 1.
Cum acceperitis a filijs Iſrael decimas, quas dedi uobis, primitias eorum offerte Domino, ideſt decimam partem decimæ. 22.q.87. 1. ad 4.

Cap. 19.

Præcipe filijs Iſrael ut adducant ad te uaccã ruſam, &c,uſque fin.12. q.102.5.ad 5.
Vas quod non habuerit operculum, nec ligaturam deſuper,immundũ erit.12.q.102.5.ad 4.

Cap. 20.

Si in ſeditionem.s.16.
Loquimini ad petram coram eis, & illa dabit aquas 1. quæſt. 102. 1. ad 4.
Egreſſus eſt obuius cũ infinita multitudine.s.7.

Cap. 22.

Dixit Deus ad Balaam. 22. q. 172. 6.b.ad 1.
Aperuitque dominus os aſinæ, & locuta eſt,&c. 22. quæſtio. 165.2. ad 4.

Cap. 23.

Nec ut filius hominis,ut mutetur.1. q.19.7.ad 2.

Cap. 24.

Quàm pulchra tabernacula tua Iacob,& tentoria Iſrael. 12. q.105. 1.b.

Cap. 25.

Phinees perfodit ambos, ſcilicet uirum & mulierem in locis genitalibus.22.q.60.6.ad 2.

Cap. 26.

Numerate omnem ſummam filiorũ Iſrael,&c.uſque fi.s 1.
In ſeditione Choræ.s.16.

Cap. 27.

Homo cum mortuus fuerit abſque filio, ad filiam eius tranſibit hæreditas,&c.uſque fi.ut.12.q.105. 2.ad 2.

Cap. 28.

Agnos duos quotidie in holocauſtũ ſempiternum unum offeretis mane, & alterum ad ueſperam, &c. uſque die.12 q.102.4.ad 10,item 3.q.23.3.ad 3.

Cap. 30.

Si quis uirorum uotum Domino uouerit, &c.uſq; implebit. 22.q.88. 3.0.item q. 189.3.c.
Mulier ſi quippiam uouerit,&c,uſq; fi,22.q.88. 8.0. item 9.c. ad 2.itẽ q.89.9.ad 3 item q.189.5.0.

Cap. 31.

Vlciſcere primus filios Iſrael de Madianitis. 22.qõ.108.1 o. item 3.c. item q. 158.1.c.ad 3.item 2.c.itẽ 3.b.item 3.q.15.9.c.

Cap. 32.

Erat illis in iumentis infinita ſubſtãtia.s.20.
Ipſi impleuerunt uoluntatẽ meam. 3.q.18.5.c.ad 2.

Cognatus occiſi ſtatim ut inuenerit homicidam interficiet.s.3r.
Homicida a caſu maneat in ciuitate confugij, uſqueque ſacerdos magnus qui oleo ſancto unctus eſt, moriatur.3.q.49.5.c. ſi.item 12. q.105.2.ad 10.

Cap. 36.

Vt filiabus Salphaat dares poſſeſſionem debitam patri. 1. qō.21.1. ad 3.
Omnes uiri ducent uxores de tribu & cognatione ſua, & cunctæ fœminæ, &c. uſque ſeparatæ ſunt. 12. q.105.2. ad 2.item 4.c.30.q. 2.ar. 1.qō.3. ad 4. item 3. qō.31. 2. ad 2.

AVCTORITATES ex lib. Deuteronomij.

Cap. 1.

Deus addat ad hūc numerum multa millia.1.q.23.7.ad 1.
Nec accipietis cuiuſquam perſonā. 1.q.23.5.ad 3.item 12.q.97.4.ad 2.item q.98.4. ad 2. item q.106. 3.ad 1.item 22.q.63.0.

Cap. 3.

Neque eſt alius Deus in cœlo uel in terra.inf.6.

Cap. 4.

Non addetis ad uerbum quod loquor uobis, nec auferetis ex eo.3. q.63.8.ad 1.item 1.
Hæc eſt enim ueſtra ſapientia & intellectus,&c.1.q.16.0. item 12.q. 100.7.b.item.c.
Quæ eſt alia gens ſic inclyta quę habeat cęremonias atque iudicia & uniuerſam legem. 12.qō 98.4.0. item 5.c.
Deus in uirtute ſua magna. 1.q.21. 3.ad 1.item 12.q.61.5.0.

Cap. 5.

Audi Iſrael cęremonias atque iudicia.8.4.
Ego ſequeſter, & medius fui inter Deū & uos.3.q.22.1.c. ad 1.item 4. c.item qō.2. 6.0.item quæſtio. 82.3.c.
Non declinabitis ad dexteram neq; ad ſiniſtram: ſed per uiam quam præcepit Dominus.12. quæſt.102. 4.c.co.2.

Cap. 6.

Hæc ſunt præcepta & ceremonię atque iudicia quæ mandauit Dominus.con.4.
Deus unus eſt.1.q.11.3.4.0.item q. 103.3.0.item q.28. 3.c. itē q.30. 1.ad 3.item q.39.3.c.
Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua,& ex tota fortitudine tua.22. q.44.4.5.0.
Erunt uerba hæc, &c.in corde tuo. &c.ſedens,&c,ambulans, &c.dormiens, atque conſurgens ligabis ea,&c.12.q.102.6.ad 7.item 22. c.16.2.c.ad 4.
Ac per nomen illius iurabis. 12.q. 107. 2.c.ad 1.item quæſt.108.3. ad 1. item 22.qō. 89.5.6.0. item 3.c.
Non tentabis Dominum Deum tuum. 1.q.112,2.c. item 22. quæſt. 53. 4.ad 1. item 3. ad 3. item qō, 97.1. 2. 0. item 3. qō.41.4. ad 1. item 2.
Te elegit Dominus Deus tuus. 3.q. 18.4.ad 1.item 2.
Dilexit uos Dominus 1.q.23.4.0. itē q.24.1.c.
Cuſtodite ergo præcepta & cęremonias atque iudicia,&c.8.4.
Non concupiſces argentum & aurū, de quibus facta ſunt, &c, uſque, tuam.12.q.102.6.ad 10.

Cap. 8.

Ne negligas mandata eius atque iudicia & cęremonias. &c.8.4.

Cap.

Cap. 10.

Et diligas eum,&c.s.6.
Cuſtodias mandata domini, &c. s.4.
Patribus tuis conglutinatus eſt Dominus.1.q.20.1.ad 3.item q.60. 3.ad 2.item 12.q.25.2. ad 2.item q.27.2.c.ad 2.item q.28. 1. 2.0. item q.66.6.c.
Et amauit eos.s.7. Elegitque ſemen eorum,&c.s.7.
Et dominus dominantium. 1.q.13. 7.ad 5.item 3.q.35.5.0.
Qui perſonam non accipit.1.q.23.5. ad 3. item q.65.2. ad 3. item 12. q.98.4.ad 2.itē q.106. 3.ad 1.itē 22.q.63.1.ad 3.
Ipſi adhærebis.12.q.98. 5.ad 2.itē 22.q.27.6.ad 3.item q.30.4.0.itē q.186.1.c.
Iurabis in nomine ipſius.s.6.

Cap. 11.

Ama Dominum Deum tuum, ſup.6.
Et obſerua præcepta eius & ceremonias,iudicia atque mandata,omni tempore,s.4.
Adhærentes ei, s.10.

Cap. 12.

Vt eſſet nomen meum ibi,12.q.102. 4.ad 1.
Nō poteris comedere in oppidis tuis decimas, &c. primogenita, &c. & omnia quæ voueris, & ſponte offerre volueris,& primitias,&c.22. q.87.1.ad 4.
Caue ne derelinquas Leuitā in omni tempore,22.q.31.3.ad 4.
Non facies ſimiliter Domino Deo tuo.22.q.84.3.0.
Nec addas quicquam, nec minuas, ſup.43.

Cap. 13.

Si ſurrexerit in medio tui prophetes &c. uſque fin,12.q.100.5. ad 3. item 11.c.

Diligatis eum in toto, &c.s.6.

Cap. 14.

Te elegit.s.7.
Et comedes eam in conſpectu Domini Dei tui,&c.s.12. Vt in eo nomē Domini inuocetur,s.12.
Ne derelinquas Leuitem, s.12.
Anno tertio ſeparabis aliam decimam, &c.uſque fin,22.q.87.1. ad 4.

Cap. 15

Septimo anno facies remiſſionem, &c. uſque, poteſtatem,12.qō.105. 2.ad 4.
Et omnino indigens & mendicus nō erit inter uos, 22.quæſtio.187.5. ad 2.
Fœnerabis gentibus multis. 22.qō. 78.1.ad 2.
Si unus de fratribus tuis,&c.ad paupertatem deuenit, &c. 12. queſt. 105.2.ad 4.
Cum tibi uēditus fuerit frater tuus, &c.ibidem.
In conſpectu Domini comedes ea, &c.s.12.

Cap. 16.

Vt inhabitet nomen eius ibi,s.12.
Non accipias perſonam, s.1.10.
Iuſte quod iuſtum eſt exequeris. 12. q.100.9.ad 1.
Non plantabis lucum & omnem arborem iuxta altare 12.q.102.4. ad 7.

Cap. 17.

Si difficile & ambiguum apud te iudiciū eſſe perſpexeris, &c. ueniēſque ad ſacerdotes, &c.12.qō.105. 2.ad 7.item 22.q.67.2.ad 1.
Non declinabis ad dexteram,neque ad ſiniſtram,s.5.
Conſtitues regem quem Dominus elegerit de numero fratrum tuorum.12.q.105.1.0.
Rex non multiplicabit ſibi equos, &c.12, q.105.1.0.

Non habebit uxores plurimas, quæ alliciant animum eius, 12.q.105. 1.ad 2.
Non argenti & auri immenſa pōdera. 12.q.105.1.c.2.

Cap. 18.

Non inueniatur in te qui luſtret filiū ſuum, aut filiam ducens per ignē. 12.q.100.11.c.

Cap. 19.

Qui non eſt reus mortis. 22.q.64. 8.c.
Diligas Dominum Deū tuum.s.6.
In ore duorum uel trium teſtium, ſtabit omne uerbum.12.q 105.2. ad 8.item 22.q.70.2.c.
Si ſteterit teſtis mendax contra hominem,&c. reddent ei ſicut fratri ſuo facere cogitauit, &c.uſque fi. 2.item 22.q.64.4.c.

Cap. 20.

Qui ædificat domum, uadat & reuertatur, &c.12.qō.105.3. ad 5.item ad 6.
Si quando acceſſeris ad expugnandā ciuitatem, offeres ei primum pacem,&c.12.q. 105.3.ad 4.
Non ſuccides arbores, de quibus ueſci poteſt.&c.uſq; fi.12. q.105. 3.ad 4.
Inſtrue machinas.22.quæſt.40.1.c. item q.41.1.ad 1.item q.42.2.ad 2.item q.66.8.ad 1.

Cap. 21.

Quando inuentum fuerit cadauer occiſi, & ignorabitur cædis reus, egredientur maiores, &c.uſque Dominus. 12. quæſtio. 105. 2. ad 12.
Si uideris in medio captiuorum mulierem pulchram &c. radet cæſariem.&c.uſque,humiliaſti eam. 12.q.105.4.ad 6.item 1. q. 1.12. ad 2.s.q.5 9.1.2.
Dabit primogenito de his quæ habuerit cuncta duplicia. 12.q. 105. 1.ad 3.item 22.q.87.1 ad 3.
Si genuerit homo filium proteruum contumacem.&c.uſque,pertimeſcat. 12.q.105.2.ad 9 itē 4.ad 5.
Maledictus à Deo eſt qui pendet in ligno.3.q.40.4.ad 3.

Cap. 22.

Non induetur mulier ueſte uirili, nec econuerſo. 12.q.102. 6.ad 6. item 22.q 169.2.ad 3.
Si nidum auis inueneris,& matrem pullis uel ouis deſuper incubantem.&c.12.q.102.6. ad 8. itē cō. 3.co.112.fi.
Non arabis in boue ſimul & aſino. 12.q.102.6.9.ad 9.
Si non eſt inuenta in puella uirginitas, &c.lapidibus obruent. &c.3. q.29.1.ad 4.
Diffamauit nomen peſſimum ſuper uirginem.22.q.151.4.ad 3.
Si in agro repererit uir puellam.&c. & nullus affuit qui liberaret eā. 12.q.105.2.ad 9.
Si inuenerit uir puellā uirginē quæ non habet ſponſum.&c.dabit patri quinquaginta ſiclos, &c. 22.q. 154.6.ad 3.
Si dimiſerit uir uxorem ſuam,&c.4. q.67.6.c.

Cap. 23.

Non intrabit eunuchus, attritis uel amputatis teſticulis,& abſciſſo ue retro, eccleſiā Domini. 12. q.105. 3.ad 2.
Nō ingredieť māzer, hoc eſt de ſcorto natus, in eccleſiam Domini, uſque ad decimam generationem, Ibid.& s.q.39.5 c.
Amonites & Moabites etiam poſt decimam generationem, non intrabunt eccleſiam Domini in æternum.12.q.105.3.ad 1.item c.
Eo quod diligeret te.s.7.
Nō facies cū eis pacē, nec q̄ras eis bona in ſempiternum.22.q 40. 1.c.
Nō abominaberis Idumeū, &c. nec Aegyptiū &c. qui nati fuerint ex eis. In tertia generatione intrabūt in eccleſiā Dñi.12.q.105.3.c.ad 1.

Non

Non trades ſeruũ domino ſuo, qui ad te cõfugerit. 12.q.105.4.ad 2.

Non offeres mercedem proſtibuli. 12.q.102.3.ad 7.item 22.q.32.7. ad 2.item q.86.3.ad 1.

Nec pretium canis. 12.q.102.3.7.itẽ 22.q.86.3. ad 2.

Ingreſſus in uineam proximi tui, comede uuas quantum tibi placuerit, foras autem ne efferas tecum. 12.q.105.2.c.ad 1.

Si intrauerис ſegetem amici tui frãges ſpicas, & manu conteres, falce autem non metes. 22.queſt.62.2. ad 4.item 4.o.

Cap. 24.

Si acceperit homo uxorem, &c. ſcribet libellum repudij, &c. 12. qõ, 105 4.8.item 107.2.ad 2.

Non accipies loco pignoris inferiorẽ & ſuperiorem molam. 12.q.105. 2.ad 4.

Cap. 25.

Nõ ligabis os bouis terentis in area fruges tuas. 12.q.102.6. 8.

Non habebis in ſacculo diuerſa põdera maius & minus. &c. 12. qõ, 105. 2.c.

Pro menſura delicti erit & plagarũ modus. 2.q.3.3.c.& q.25. 1. 1.

Cap. 26.

Infinitæ multitudinis. s.20.

Cum compleueris decimam cunctarum frugum tuarũ, anno decimarum tertio. c.s.14.

Cuſtodias cæremonias illius, & mandata atque iudicia s.4.

Te elegit Deus. s.7.

Cap. 38.

Fęnerabis cunctis gentibus. s.15.

Non declinaueris ab eis ad dexterã, nec ad ſiniſtram. s.5.

Facias omnia mandata eius & cærę monias. s.4.

Cap. 31.

Cuſtodi præcepta & cæremonias 2 s.4.

Et illi adhęreas. s.10.

Ipſe enim eſt uita tua. 12. q. 110.1. ad 2.item 22.q.22.2.ad 2.

Cap. 32.

Audite cæli quæ loquor. 1.q.68.4.c. item q 94.1.c.fi.

Dei perfecta ſunt opera. 12.q.98.2. ad 1.item 22.q.171.4.ad 2.

Et abſque ulla iniquitate. 1.q.25.3. ad 2.item q.63 1.c.item 22.q.6.2 c.ad 2.

Iuſtus. 1.q.21.1.o.

Nunquid non ipſe eſt pater tuus. 12 q.33. 3.c.

Vt ſugeret mel de petra. 1.q.102.1. ad 4.

Dereliquit Deum, 1.2 .quæſtio.3.1. ad 5.

Videte quod ego ſim ſolus. 1.quæſt. 31.o.

Et non ſit alius Deus præter me. s.6

Ego occidam. c. 1. q.49. 2.c.

Viuo ego in æternum. 1.q.18.3.o.

Cap. 33.

In dextra eius ignea lex. 12.q. 102.4 ad 6.

Dilexit populo. s.7.

Qui dixerit patri ſuo & matri ſuæ, neſcio uos. c. 22. q. 101.4.ad 1.

De pomis collium æternorum. 1. q. 10.3.c.

Non eſt alius ut Deus. c.s.6.

Aſcenſor cæli auxiliator tuus. 3. q. 57.2.ad 1.

AVCTORITATES ex libro Ioſue.

Cap. 1.

Confortare & eſto rob. 12. q. 100.12 3.item 22.q.140. 1.o.

Nõ dimittam, nec derelinquam te. 1.q.9.1.ad 3.item q.113.6.o.

Non

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Non declines ab ea.&c.12.qō.102.4.ad 6.co.2.

Cap 2.

Innoxij erimus à iuramēto hic quo adiuraſti nos. 22.q.40.3.o.item q.71.3.ad 3.

Cap.5.

Populus qui natus eſt in deſerto per 40.annos.&c.incircũciſus fuit.&c. 3.q.70.4.ad 3.
Spiritu princeps exercitus Domini.1 q.113.3.c.

Cap. 6.

Rahab uero meretricē.&c.12.q.105 3.c.ad 1.

Cap.8.

Pone inſidias urbi.22.q.40.3.o. itē q.71.3.ad 3.
Prædam uero & omnia animantia diripietis uobis.22.q. 66.8. ad 1.
Ioſue & omnis Iſrael ſimulãtes metum & fu.22.q.111.1.o.

Cap. 10.

Dixitq; Ioſue. &c.Sol cont. Gabaon non mouearis & luna.22.q.174.4 ad 2.

Cap. 11.

Omnemque prædam.&c.s.8.

Cap. 18.

Coram domino Deo ueſtro mittam hic uobis ſortem.22.q.95.3. 8.c.

Cap. 19.

Egreſſa eſt ſors ſecunda.s.18.

Cap. 21.

Egreſſa eſt ſors.s.18.

Cap. 22.

Diuidite prædam hoſtium cum fratribus ueſtris.s.8.
Cur reliquiſtis dominum.1.q. 3. 1. ad 5.
Extruamus nobis altare, &c. 12.q. 102.4.ad 7.item 3.q.83. 3. ad 5.

Cap. 24.

Abſit à nobis ut relinquamus dominum.s.22.
Cuſtodiuit nos Deus in omni uia. 1.q.113.1.ad 2.

AVCTORITATES ex libro Iudicum.

Cap. 2.

Cumq; Dominus iudices ſuſcitaret. 12.q.105.1.ad 1.
In diebus eorum flectebatur miſericordia.12.q.89.6.ad 3.

Cap.3.

Hæ ſunt gentes,quas dominus dereliquit,ut erudiret in eis Iſraelem, &c.22.q.11.3.ad 2.itē 3.q.69.3.c.
Qui ſuſcitauit eis ſaluatorē,&c.s.2.
Vtraque manu pro dextra utebatur 12.q.102.4.ad 6.co.2.

Cap 6.

Venit Angelus Domini.1.qō. 9.2.c. item q.10.5.c.item q.53.1.o.
Et ſedit ſub quercu.1.q.3.1.ad 4.itē 3.q.58.o.
Angelus autem Domini euanuit ex oculis eius 3.q 54.1.ad 2.

Cap.7.

Cumq; audiſſet Gedeon ſomnium, & interpretationem eius, &c. 22. q.95.7.ad 3.

Cap. 8.

Et factum eſt Gedeoni, & omni domui eius in ruinam.4. di.27.q.2. a.3.q.2.item ad 1.

Cap.

Cap. 11.

Non ego pecco in te,&c.22.q.40.1.o item q.41.1.ad 3.item q.42.2. ad 1.item 66.8.ad 1.itē q.83.8.ad 3

Iephte uotum uouit domino, &c.& fecit filiæ ſicut uouerat.22.q.88.1 ad 2.

Cap. 13.

Erit Nazareus Dei ab infantia ſua, &c.uſque in fi.22.q.186.6.b.

Cap. 16.

Vidit ibi mulierem meretricem,&c. 12.q.103.4.ad 3.

Nazareus,id eſt cōſecratus domino ſum,ex utero matris meæ. s. 13.

Moriatur anima mea cū Philiſtijm 22.q.59.3.ad 2.item qō.64.5.o. item q.124.1.ad 2.item 3.q.47.6 ad 3.

Multoq; plures interfecit moriens, quàm ante uiuus occiderat.22.q. 25.6.ad 2.

Cap. 19.

Ceſſare ab hac ſtultitia.22.q.46.3.o

Cap. 20.

Ita ſiniſtra ut dextera præliātes.s.3.

Cap. 21.

Grandi iuramento ſe conſtrinxerūt 22.q.88.1.ad 2.item 10.6.itē 12. ad 2.item q.89.7.o.

AVCTORITATES ex libro Ruth.

Cap. 3.

Scit omnis populus, &c. mulierē te eſſe uirtutis.1.q.39.2.c.ad 4.

AVCTORITATES ex 1. libro Regum.

Cap. 2.

Ipſi præparantur cogitationes. 1.q. 14.13.o.item q.86.3.4.o.

Cap. 3.

Sermo domini erat pretioſus.22.q. 174.6.ad 2.

Cap. 4.

Domini ſedentis ſuper cherubin.13. q.102.4.ad 6.

Cap. 7.

Præparate corda ueſtra domino. 1. q.62.2.ad 3.item 22.q.109. 6.o. item q.112.2.o.item 3.c.ad 2.itē 4.c.item q.113.3.7.c.item 22.q. 24.10.ad 3.

Cap. 8.

Cōteſtare eos,& dic eis ius regis,&c. uſque fi.12.q.105.1.ad 5.

Cap. 9.

Qui enim propheta dicitur hodie, uocabatur olim uidens. 22.q.171 1.c.

Cap. 10.

Et mutaberis in uirum alium. 1.q. 79.4.c.

Qui ſolus ſaluauit uos,&c.3.q.37.2 ad 2.

Cap. 15.

Melior eſt obedientia, quàm uictimæ,&c.22.quæſt. 104.3.b. item ad 1.

Quaſi peccatum ariolandi eſt repugnare, & quaſi ſcelus idololatriæ nolle acquieſcere.22.quęſt.105.2. ad 1.

Porro triumphator non parcet,& pœnitudine non flectetur, neque eſt ut homo,ut agat pænitentiam. 1. q.19.3.7.o.item q.23.8.c.

Cap. 16.

Homo uidet ea quæ parent, Dominus autē intuetur cor.1.q.57.4.o. item

item 81.4.9.c.prin.s.q.87.1.c.
Non elegit dominus ex his. ibid. 3. q.18.4.ad 1.item ad 2.
Et exagitabat eum ſpiritus nequam à Domino.3.q.44.1.ad 4.

Cap. 17.

Eligite ex uobis uirum,& deſcendat ad ſingulare certamen.22.q.95.8 ad 3.
Non poſſum ſic incedere: quia uſum non habeo.22.q.189.10. ad 3.

Cap. 20.

Kalendæ ſunt craſtino. 22. quæſtio. 102. 4.ad 10.

Cap. 21.

Dedit ei ſacerdos ſanctificatos panes.3.q.40.4. ad 3.
Dauid mutauit os ſuum coram Achis,& collabebatur inter manus & impingebat in oſtia portæ.c.22 q.111.1.ad 2.

Cap. 26.

Qui eiecerunt me hodie, ut non habitẽ in hæreditate domini, &c.12. q.105.2.ad 10.

Cap. 28.

Saul conſuluit Dominum & non reſpondit ei,neque per ſomnia, neque per ſacerdotes,neque per prophetas.22.q.174.1.ad 3.item 1.o.
Quærite mihi mulierem habentem pythonem.22.q.95.3.c.
Suſcita mihi Samuelem. 1.q.89.8. ad 2.item 22.q.95.4. ad 3. item q.174.5.ad 4.

Cap. 29.

Rectus es.12.q.55.4.ad 4.
Et bonus.1.q.5.4.ad 3 item q.48.6 c.itẽ 12.q 56.3. c.item q.66.3.ad 2.item q.92.1.ad 3.

Cap. 30.

Applica ad me Ephod. 12. quæſtio. 102.5.ad 2.

Cap. 31.

Euagina gladium tuum, & percute me 22.q.64 5.0.
Et noluit armiger ei⁹.3.q.47.6.ad 3

AVCTORITATES ex 2.libro Regum.

Cap. 1.

Sta ſuper me & interfice me .1.3 Stansque ſuper eum, occidit eum. ibidem.
Vocans Dauid unum de pueris ſuis ait,Accedens irrue in eum. 22. q. 64.3.o.item 5.ad 2.item ad 3.itẽ 7.c.item q.65.1.c.ad 2.
Montes Gelboe, nec ros, nec pluuia ueniant ſuper uos.c.22.q.76.2.o. item 4.ad 1.

Cap. 2.

An ignoras, quòd periculoſa ſit deſperatio.12.q.40.

Cap. 5.

Cæcus & claudus non intrabunt in templum.12.q.102.5.9.ſi.

Cap. 6.

Extẽdit Oza manum ad arcam Dei. c.& mortuus eſt 22 q.33. 4. ad 1.
Super temeritate.22.q.8.6.ad 1. itẽ q.21.3 c.item q.53.3. ad 2.
Eroque humilis oculis meis.22.qõ. 160.2.c.item q.161 1.o. item 2.c. ad 4.item 3. ad 3.itẽ 4.c.item con tra 4.cõ.55.ad 17.item ad 18.

Cap. 7.

Dixitq; Nathan propheta ad regẽ. Omne quod eſt in corde tuo uade & fac,

& fac.c.22.q.171.2.4.5.0.

Nunquid tu ædificabis mihi domũ ad habitandum.c. 12. q. 102. 4. ad 1.

Stabiliam thronum regni eius, uſq; in ſempiternum.22.q.137.2.ad 2

Cap. 8.

Humiliauit eos.22.q.161.1.ad 1.

Cap. 10.

Dixit Dauid, Faciam miſericordiam &c.cõſolans eũ.&c.22.q.32. 2.c.

Cap. 12.

Eo quod deſpexeris me.3. q. 88. 4. fi.item.

Peccaui Domino.12.q.87.6.b. item ad 3.

Blaſphemare feciſtis inimicos nomẽ Domini, propter uerbum hoc. 12. q.87.6. b.item ad 3.

Cap. 23.

Spiritus domini locutus eſt pro me, & ſermo eius per linguam meam 1.q.1.10.c.item 22.q.174.2. c.

Sicut lux auroræ oriente ſole, mane abſque nubibus rutilat. 22. qõ. 174.2.c.

Cap. 24.

Et mortui ſunt ex po pulo ſeptingen ta millia.22.q.108.4.ad 1.item.

AVCTORITATES ex 3. libro Regum.

Cap. 3.

Apparuit autem Dominns per ſom nium nocte.cõ.12.q.113. 3. ad 2. item 22.q.154.5.ad 1.

Cap. 4.

Dedit Deus ſapientiam Salomoni & prudentiam multam nimis. uſque fi.22.q.173.2.0.itẽ q.174.3.c.

Cap. 5.

Dedit Deus ſapientiã Salomoni.s.4.

Lapides grandes pretioſos in funda mentis templi dolauerunt cæmen tarij Salomonis, & cęmentarij Hy dram.12.q.102.4.ad 2.

Cap. 6.

Malleus & ſecuris, & omne ferramẽ tum, non ſunt audita in domo, cum ędificaretur.12.q.102.4.ad 2

Cap. 7.

Hyram plenum ſapientia & intelli gentia & doctrina, ad faciendum omne opus ex ære.s.4.

Omnia uaſa erant aurea. s. 6.

Cap. 8.

In arca non erat aliud niſi duæ tabu læ lapideę.12.q.102.4.ad 6.

Si enim cælum & cæli cęlorum te ca pere non poſſunt. ibid. Quanto magis domus hæc quam ædifica ui tibi. &c.12.q.102.4.ad 6.

Vt exaudias deprecationẽ ſerui tui. & populi.c.12.q.102.4.ad 1. item 3.q.83.3.0.

In loco habitaculi in cælo.12. q. 4.7. ad 3.item 3.q.57.4.ad 1.

Tu ſolus noſti corda hominum.I.q. 14.0.item q.57.4.0.item 5.c.item q.114.2.ad 2.item q.117.2.c.item 12.q.111.4.c.item 22.q.106. 5. ad 3.

Non eſt homo qui non peccet. 2. q. 63.1.c.item.

Sęd inclinet corda noſtra ad ſe. 2. q.111.2.c.

Apparuit ei dominus ſecundo, ſicut apparuerat ei in Gabaon. s.3.

Cap. 9.

Et æquitate.22.q.80.ad 3.

Cap.

Cap. 10.

Videns regina Saba omnem ſapientiam,&c.22.q.183.2.c.
In ſempiternum.1.q.20.2.ad 3.

Cap. 11.

Auerſa eſt mens eius à Domino.12.q.75.5.c.item.q.87.4.o.item 22.q.20.1.ad 1.item q.24.12.ad 4.item q.162.6.c.item 3.q.86.4.c.item q.88.1.c.
Qui apparuerat ei.s.3.
Dirumpens ſcindam regnum tuum 12.q.105.1.ad 3.

Cap. 14.

Scidi regnum domus Dauid.s.11.4.

Cap. 17.

Coruiſque præcepi,ut paſcant te.22 q.83.10.ad 3.

Cap. 18.

Non eſt gens aut regnum, in quo nō miſerit Dominus meus te requirens.3.q.44.2.ad 2.
Incidebant ſe iuxta ritum ſuū cultris & lanceolis,donec perfunderentur ſanguine.12.q.102.5.ad 1

Cap. 19.

Angelus Domini tetigit eum.1.q.75 1.ad 3.item q.105.2.ad 1.
Ambulauit in fortitudine illius cibi quadraginta diebus,& quadraginta noctibus.12.q.100.8.ad 4.itē 22.q.40.4.c.item q.122.4.ad 3.item 3.q.40.4.ad 3.
Et ecce Dominus tranſit.22.q.171.2.c.

Cap. 22.

Et omnem exercitum cæli aſſiſtentem ei.1.q.113.3.0.
Egrediar, & ero ſpiritus mendax in ore omnium prophetarum eius.1.quæſt.114.1.ad 1.item 22.q.172 6.ad 2.

AVCTORITATES ex 4.libro Regum.

Cap. 1.

Dixit Helias quinquagenario: Si homo Dei ſum,deſcēdat ignis de cælo,& deuoret te, & quinquaginta tuos.22.q.108.1.ad 4.

Cap. 2.

Obſecro, ut fiat in me duplex ſpiritus tuus.1.q.36.1.ad 2.
Aſcendit Helias per turbinem in cælum.1.q.102.2.ad 3.item 3.q.49 5.ad 2.
Requieuit ſpiritus Heliæ ſuper Heliſeum.1.q.36.1.ad 3.
Heliſeus maledixit pueris, & duo urſi occiderunt quadragintaduos ex eis.s.1.

Cap. 3.

Dixit Heliſeus: Adducite mihi pſalten: Cumque caneret pſaltes.22.q.171.2.b.
Rex Moab primogenitum ſuum obtulit holocauſtum ſuper murum, & facta eſt indignatio magna in Iſrael,ſtatimq; receſſerunt ab eo.12.q.94.5.ad 2.
Filij prophetarum habitabunt corā eo.22.q.174.4.c.fi.

Cap. 5.

Nonne cor meum in præſenti erat, &c.22.q.171.3.c.

Cap. 6.

Plures ſunt nobiſcum quàm cum illis.1.q.63.9.o.

Cap. 7.

Ambulauit in uijs regum Iſrael.12 q.94.1.o.

Cap. 10.

Quia ſtudioſe egiſti quod rectū eſt, &c.fi-

&c. filij tui uſque ad quartam generationem,&c.3.q.89.6.ad 3.

Cap.12.

Serui eius percuſſerunt eum.ſ. Ioas regem & mortuus eſt.22.q.42.2. ad 3.

Cap.15.

Veruntamen excelſa non eſt demolitus,nec abſtulit.22.q.94.1.o.
Qui peccare fecit Iſrael.22.q.94.1.o

Cap.16.

Filium conſecrauit, transferens per ignem.12.q.94.5.ad 2.

Cap.18.

Sperauit in Domino Deo ſuo Iſraël 22.q.17.4.o.item 5.c.item.q.25. 1.ad 2.item 3.q.7.4.c.
In domino Deo noſtro habemus fiduciam.12.q.40.2.ad 2.item 22. q.128.ad 6.item q.129.6.7.o.

Cap.19.

In quo habet fiduciam.s.18.
Mittet radicem deorſum, & faciet fructum ſurſum.3.q.42.1.c.fi.itē q.46 2.ad 1.
Præcipe domui tuæ, morieris enim tu, & non uiues.22.q.171.6.ad 2

Cap.20.

In ueritate.1.q.16.4. ad 5. item q. 21.2.ad 2.item 22.q.109.0.

Cap.21.

Interfecerunt regem.s.12.

Cap.22.

Colligeris ad ſepulchrum tuum in pace,ut non uideant oculi tui mala.1.q.89.8.o.item ad 8.item 22. q.83.4.ad 2.5.q.72.3.2.

AVCTORITATES ex primo libro Paralipomenon.

Cap.11.

Proficiebatq́; Dauid uadens & creſcens.22.q.186.2. ad 2. item qō 189.1.ad 4.item. 3.

Cap.12.

Te adiuuet Deus tuus.1.q.23.8.ad 2

Cap.15.

Pro octaua canebant.12.q.102.5.ad 6.item 3.q.70.3.ad 3.
Audiuiſſet dominus Leuitas.s.12.

Cap.16.

Nolite tangere Chriſtos meos.* 22. q.33.4.ad 1.
Confitemini Domino. 22. q. 3.1.o. item q.12.1.ad 2.
Quoniam bonus.1.q.6.1.o.

Cap.18.

Adiuuit eum Deus. s.12.

AVCTORITATES ex ſecundo libro Paralipomenon.

Cap.3.

Et cœpit Salomon ædificare domū Dei in Hieruſalem,in monte Moria,qui demonſtratus fuerat Dauid,&c.in area ornani Iebuſei.12. q.102.4.ad 2.

Cap.10.

Erat enim uolūtatis Dei,ut compleretur ſermo eius,&c.1.qō.19. 11. 12.0.

Cap.16.

Qui credūt in eū.22.q.2.2. o.itē.3.

Cap.

Cap. 17.

Conſecratus domino. 22. q. 102. 5. ad 8.

Cap. 19.

Impio præbes auxiliũ. &c. Sed bona opera inuenta ſunt in te. 22. q. 186 10. ad 2.

Amicitia iungeris malis. 22. q. 23. 1. ad 3.

Nõ hominis exercetis iudicium, ſed Domini. 22. q. 70. 11. c. item q. 108 4. ad 2.

Cum diligentia cuncta facite. 22. q. 54. 1. ad 1.

Cap. 20.

Credite in Domino. 2. 16.

Cap. 22.

Voluntatis Dei fuit aduerſus Ocho- ziam, ut ueniret Ioram. &c. 2. 10.

Cap. 29.

Incuruato genu, adorauerunt. 22. q. 84. 2. ad 2.

Leuitæ quippe faciliori ritu ſanctifi- cantur, quàm ſacerdotes. 12. q. 102 5. ad 8.

Cap. 30.

Illis irridentibus & ſubſannantibus eos. 22. q. 85. 1. ad 1.

Propiciabitur cunctis qui in toto cor de. &c. 12. q. 73. 10. ad 1. item 22. q. 186. 10. ad 1.

Cap. 33.

Magicis artibus inſeruiebat. 22. qõ. 57. 3. ad 1. item 22. q. 95. 1. ad 2. item q. 169. 2. ad 4.

Cap. 34.

Cuſtodiens præcepta. &c. 12. qõ. 99, 3. c.

AVCTORITATES ex oratione Manaſſe Regis Iuda.

Cap. 1.

Immenſa uero & inueſtigabilis miſericordia promiſſionis tuæ. 3. q. 84. 10. c.

Et tibi eſt gloria in ſæcula ſæculorũ. 1. q. 31. 3. 2.

AVCTORITATES ex primo libro Eſdræ Prophetæ.

Cap. 1.

Suſcitauit Dominus ſpiritum Cyri. 1. q. 41. 3. ad 4.

AVCTORITATES ex libro Neæmiæ.

Cap. 9.

Indurauerunt ceruices ſuas. 12. q. 79 3. 4. 0.

Longanimis. 12. q. 70. 3. c. item 22. q. 136. 5. 0. item.

Cap. 12.

Omnis Iſrael ſanctificabat Leuitas, & Leuitæ ſanctificabant filios Aaron. 12. q. 102. 5. ad 8.

AVCTORITATES ex libro tertio Eſdræ Prophetę.

Cap. 1.

Propter irreligioſitatẽ ſuã. 22. q. 92. item 97. 99. prin. item q. 122. 3. 4. c. item q. 154. 10. ad 1.

Cap.

Cap. 3.

Omnem mentem conuertit in ſecuritatem & iocunditatem. 22. qō. 147.8.ad 1.item 3.q.74.5.c.
Vinum omnia præcordia facit honeſta.22.q.145.4.ad 2.

Cap. 4.

Diligit homo uxorem ſuam, magis quàm patrem aut matrem.22.q.26.11.0.
Omnis terra ueritatem inuocat.22.q.34.1.2.item q.83.10.ad 3.
Maieſtas omnium æuorum.1.q.10.6.ad 1.
Omnes benignantur in operibus eius.22.q.34.1.ad 2.

AVCTORITATES ex quarto libro Eſdrę Prophetę.

Cap. 8.

Tu ei imago nominatus es.1. q. 35.1.ad 1.item q.93.5.ad 4.

Cap. 13.

Reuelabitur filius meus.22.qō.2.7.ad 2.

Cap. 14.

Iuſtorum nomina patebunt, & impiorum facta oſtendentur.1. quæſtio.29.0.

AVCTORITATES ex libro Tobię.

Cap. 1.

Hic ſolus fugiebat conſortia omniū.1.q.51.1.c.item 22. q.188.8.0.
Miniſtraret omnem decimationem 22.q.87.1.ad 4.
Monita ſalutis dabat eis. 22. q. 32.2.c.
Ex his quibus honoratus fuerat à rege,habuiſſet decem talenta argenti.22.q.103.2.ad 4.
Diuidebatq; unicuique prout poterat.22.q.32.6.10.0. item q.117.1.ad 2.
De facultatibus ſuis.22.q.31.3.ad 3 item q.32.7.0.item 8.ad 2. item q.62.5.ad.2.item qō.87. 2. ad 2. item q.110.3.ad 4.item q.31.3. ad 3.
Eſurientes alebat,nudiſq; ueſtimenta præbebat.22.q.32.2.0.
Mortuis atque occiſis, ſepulturam ſolicitus exhibebat.22.q. 32. 2.c. ad 1.

Cap. 2.

Vade, & adduc aliquos de tribu noſtra timenres Deum,ut epulentur nobiſcum.22.q.32.3.ad 1.item 90.item q.71.1.c.
Sepeliunt eum.s.1.
Hanc autem tentationem ideo permiſit Dominus euenire illi,ut poſteris daretur exemplum patientiæ eius,ſicut & ſancti Iob. 22. q. 108.4.c,fi.
Sed immobilis in Dei timore permāſit.12. q.100.9.c.item 22, q. 38.1.c.
Agens gratias Deo omnibus diebus uitæ ſuæ.12.q.60.3.c.item 22.q. 106.0,

Cap. 3.

Virum cum timore tuo,non eum libidine mea conſenſi ſuſcipere. j.6
Omnes uiæ tuæ miſericordia & ueritas & iudicium.1.q.21.4.0.
Expedit mihi mori,magis quàm uiuere.12.q.5.3.c.item 3.q.96.6. e. ad 4.
In tempore tribulationis peccata dimittis.1.q.21.4 ad 3.item 12.q.87 6.c.fi.
Nunquam cum ludentibus miſcui me.22.q.168.4.ad 4.
Hoc autem pro certo habet omnis, qui colit te.1. q.1.5.ad 1.item 22 q.4.8.0.

Cap. 4.

Sepeli corpus meum.s.1.
Ex ſubſtantia tua fac eleemoſynam s.1.
Si multum tibi fuerit, abundanter tribue.22.q.32.10.0.
Eleemoſyna ab omni peccato liberat.22.q.154.2.ad 5.
Et non patietur animam ire in tenebras.22.q.154.2.ad 5.
Et præter uxorem tuam nunquã patiaris crimen ſcire.22.q.35. c. itẽ q.36.3.c.item q 153.3.0.item q. 154.2.0.
Attende tibi ab omni fornicatione. s.q.65 4.c.
Superbiam nunquam in tuo ſenſu, aut in tuo uerbo dominari permittas. 22.q.162.1.0.
In ipſa enim ſumpſit initium omnis perditio.12.q.84.2.0.item 3.ad 1. item 4.ad 4.item 22.q.162. 2.0. item 5.ad 1.item 7.ad 1.
Panem tuum cum eſurientibus & egentibus comede,& de ueſtimentis tuis nudos tege.. s.1.
Et noli ex eo comedere & bibere cũ peccatoribus. 22. qõ.25.6 c.ad 2. item q.31.2.ad 2.item q.32.9.ad 1.item q.168.3.ad 3.

Cap. 5.

Omnia quæ præcepiſti mihi faciam. 22.q.104.5.ad 3.
Angelus Dei bonus committetur ei. 1.q.113.1.2.0.

Cap. 8.

Sed ſola poſteritatis dilectione. 22. q.154.2.c.item 3.q.29.2.c.

Cap. 9.

Fleuit Gabelus.22.q.82.4.ad 3.

Cap. 11.

Gratias agens Deo.s.2.
Et cœperunt flere præ gaudio.s. 9.

Cap. 12.

Etenim ſacramentum regis abſcondere,bonum eſt.3.q.60.1.0.
Bona eſt oratio cum ieiunio & eleemoſyna.12.q.108.3.ad 4.itẽ 4. c.
Qui autem faciunt peccatum & iniquitatem.22.q.33.1.ad 1.item q. 110.4.ad 4.
Et ſepeliebas mortuos.s.1.
Et quia acceptus eras Deo.12.q.102 3.0.
Neceſſe fuit ut tentatio probaret te 22.q.97.1.0.
Vnus ex ſeptem.12.q.102. 5.ad 5.

AVCTORITATES ex libro Iudith.

Cap. 1.

Et gloriabatur quaſi potens in potentia exercitus ſui, & in gloria quadrigarum ſuarum. 22. quæſt. 133.0.
Tunc indignatus eſt.22.quæſt.158. 7.c.

Cap. 2.

Habuit cum eis myſterium conſilij ſui.12.q.14.0.

Cap. 3.

Deſinat indignatio tua contra nos. s.1.
Ferocitatem pectoris eius mitigare non potuerunt.22.q.157. 1. ad 3. item q.159.0.

Cap. 5.

Vſque dum non peccarent in cõſpectu Dei ſui,erant cum illis bona. 12.q.99.6.ad 3.

Cap. 6.

Præſumentes de te.22.quæſt. 21. 3. ad 1.
Præſumentes de ſe.22.quęſt.21.1.4 0. item

o.item q.130.2.o.item q.133.1.c.
Vt ſicut tibi placuit, ita cũ tuis omnibus conuerſeris nobiſcum. 12. q.105.3.ad 1.

Cap.7.

Conteſtamur hodie cælum & terrã, 22.q.89.1.ad 3.

Cap. 8.

Iudith ieiunabat cunctis diebus uitæ ſuæ.22.q.147.5.ad 3.
Et per multas tribulationes probatus, amicus Dei effectus eſt. 12.q. 87.6.c.fi.item 22.q.108.4.c.fi.

Cap.9.

Et in curribus ſuis, &c. gloriantur. s.1.
De tua miſericordia præſumentem. s.6.

Cap.10.

Lauit corpus ſuum & unxit, &c.omnibus ornamentis ornauit ſe. 22. q.169.2.o.item q.187.6.c.
Fugi à facie eorum, &c. uſque, de exercitu eius. 22. quæſt. 110. 3. ad 3.

Cap. 12.

Baptizabat ſe.3.q.38.1.ad 3.

Cap. 13.

Sperauerunt eam iam non eſſe uenturam.22.q.21.3.ad 1.

AVCTORITATES ex libro Heſter.

Cap. 2.

Mardocheus adoptauit ſibi Heſter in filiam.3.q.3.5.ad 2.item q.23. 3.c.

Cap. 6.

Sic honorabitur quemcunque uoluerit rex honorari.22.q.103.2.ad 4.

Cap. 8.

Plures alterius gentis & ſectæ. 22.q. 11.1.ad 3.
Eorum religioni iungerentur. 12. q. 60.3.c.item 22.q.80.c.item q.81. o.item q.82.2.c.item q.83.3.c.itẽ q.94.1.ad 1.item q.97.3.c. item q.186.1.c.

Cap. 9.

Qui religioni eorum uoluerunt copulari. s.8.

Cap.13.

Optata cũctis mortalibus pace fruerentur.22.q.29.2.o.
Cuncta noſti & ſcis.1.q.14.5.o.item 7.11. 12.c.item q.79.2.c. item q. 87.1.c.

Cap.14.

Qui habes omnium ſcientiam.s.13

Cap. 15.

In pallorem colore mutato. 12. qõ. 44. 1.ad 3.

Cap. 16.

Dei cuncta cernentis.s.13.

AVCTORITATES ex lib.Iob Prophetæ.

Cap. 1.

Simplex.22.qõ. 109.2.ad 4.item q. 111.3.ad 2.
Et rectus.12.q.55.4. ad 4. item 22. q. 183.1.ad 1.
Affuit inter eos etiam Sathan. 1. q. 112.3.c.ad 3.

Circuiui terram.1.q.1.1.ad 2.
Nunquid cōſideraſti ſeruum meum Iob?22.q.53.4.c.
Cui reſpondens Sathan ait.1.q.107.3.o.
Ecce uniuerſa quæ habet, in manu tua ſunt, tantum in eum ne extendas manum tuam.3.q.29.1.ad 3.
Boues arabant & aſinæ paſcebantur iuxta eos.22.q.2.6.2.4.

Cap. 2.

Et ſtaret in conſpectu eius.s.1.
Vt diceret Dominus ad Sathan, Ibidem.
Circuiui terram. s. Cui reſpondens Sathan ait.s.1.
Nunquid conſideraſti ſeruum meū Iob? ibid.8.
Vir ſimplex.s.1.
Et rectus.ibidem.
Et adhuc retinens innocentiam. 22. q.80.ad 2.
Adhuc tu permanes in ſimplicitate tua?s.1.

Cap. 3.

Expectet lucem & nō uideat, nec ortum ſurgentis auroræ.3.quæſt.27 2.ad 2.
Sicut abortiuum abſconditum non ſuſtinerem, uel qui concepti non uiderunt lucem.22.q.64.8.ad 1.

*Cap.*4.

In angelis ſuis reperit prauitatem.1 q.63.o.item 12.q.89.4.o.

Cap. 5.

Virum ſtultum interficit iracundia. 22.q.158.3.ad.1.
Vota ſi eſt qui tibi reſpondeat, & ad aliquem ſanctorum conuertete.s. q.72.2.c.

Cap. 6.

Iram merui.3.q.49.6.c.

Cap. 7.

Qui deſcendet ad inferos, non aſcendet.1.q.69.3.2.

Cap. 8.

Si mundus & rectus inceſſeris.s.1.
Spes hypocritæ peribit.22. quæſtio. 111.4.o.
Deus non proijciet ſimplicem. s.1.
Induetur confuſione.s.q.87.3.c.

Cap. 9.

Sapiens eſt corde.1.q.37.2. ad 1. itē q.39.7.ad 2.
Non uidebo eum. 12.q.112.5.c.
Si abierit. 12.q.112.5.c.

Cap. 10.

Nonne ſicut lac mulſiſti me?&c. uſque tribuiſti mihi.1.q.105.5.c.fi.
Pelle & carnibus ueſtiſti me, oſſibus & neruis compegiſti me.1.q. 105. 5.c. fi.

Cap. 11.

Vt oſtenderet ſecreta ſapientiæ ſuæ, s.9.
Multiplex eſſet lex eius.12.q. 91.0.
Multo minora exigaris ab eo, quàm meretur iniquitas tua.1.q. 21. 4. ad 1.
Forſitan ueſtigia Dei comprehendes 1.q.5.5.o. item qō. 45.7.o.item q.93.6.c.
Et uſq; ad perfectùm omnipotentē reperies.1.q.17.1.ad 1.& 3. item 7.o.item 8 c.item q.56.3.ad 1.itē ad 2.item q.57.5.ad 2.item q.62 9.c.item q.86.2.ad 1.item q.107 3.c.item 12.q.43.ad 1.item q.93 2.ad 2.item 22.q. 182.4.ad 6.itē 3.q.10.1.o.item 3.ad 1.
Excelſior cælo eſt.&c.uſq; mari.3.q. 3.1.ad 1.item q.8.1.ad 1.

Cap 12.

In antiquis eſt ſapientia. 22.quæſt. 47.

47. a. 15. ad 2.
Et in multo tempore prudentia.22.q.47.14.o.item q.49.3.c.item q.51.1.ad 3.
Apud ipſum eſt ſapientia.s.9.
Ipſe habet conſilium.1.q.22.1.ad 1 item 12.q.14.1.ad 2.item 22.q.52 3.ad 3.item q.189.10.ad 1.
Et intelligentiam.1.q.14.1.o. item q.26.1.c.
Qui reuelat profunda de tenebris. 22.q.171.1.ad 4.

Cap. 13.

Diſputare cum Deo cupio.22.q.128. ad 4.
Nunquid Deus indiget mẽdacio noſtro.s.q.25.2.c.

Cap. 14.

Siue nobiles fuerint filij eius , ſiue ignobiles.s.q.72.1.c.

Cap. 15.

Nunquid conſilium Dei audiſti?s.12
Eius ſapientia.s.9.
Quid eſt homo ut immaculatus ſit. & ut iuſtus appareat,natus de muliere.3.q.31.4.ad 3.
Ecce,inter ſanctos eius nemo immutabilis.1.q.9.2.o.item q. 10. 3.c. item q.16.8 o.item q.65.1.ad 1. item 12.q.109.2.ad 2.ad 3.itẽ 3. q.10.4.c.item q.13.2.c.item q.57 1.ad 1.
Et cæli non ſunt mundi in conſpectu eius.s.4.
Congregatio hypocritæ ſterilis.s.8.

Cap. 16.

Collegit furorẽ ſuum in me.1.q.54. 5.ad 3.item q.58.5.fi.item q.59. 4.ad 1.

Cap. 17.

In profundiſſimum infernum deſcẽdent omnia mea.3.q.52.2. ad 5.

Cap. 19.

Scio enim,ꝙ redemptor meus uiuit 3.q.53.1.c.s.q.75.1. c.
In carne mea uidebo Deum.1.q.12. 3.ad 1.s.q.79.1. c.
Et oculi mei conſpecturi ſunt, 1. q. 12.3.o item 4.ad 3.item 12. qõ. 175.4.c.
Verebar omnia oꝑa mea. s.q.6.4.c.

Cap. 20.

Gaudium hypocritæ,ad inſtar puncti.s.8.
Omnes tenebræ abſconditæ ſunt in occultis eius.3.q.84. 6. ad 1.

Cap. 21.

Qui dixerunt Deo, recede à nobis . 1.q.9.1.ad 3.

Cap. 22.

Quid ꝓdeſt Deo ſi iuſtus fueris, aut quid cõfers ei, ſi immaculata fuit uita tua?22.q.81.6.ad 2.item 7.c.
Deus excelſior cælo.s.11.
Qui dicebant Deo recede à nobis. s.21.
Saluabitur innocens.s.2.
Si reuerſus fueris ad omnipotẽtem, ædificaberis:& longe facies iniquitatem à tabernaculo tuo.12.q.113 o.item 3.q.86. 2.o.item 6.ad 1. item q.88.2.c.

Cap. 23.

Proponat æquitatem contra me.22. q.80.ad 3.item q.120. 1.c.
Ipſe uero ſcit uias meas.1. qõ. 14.6. 11.o.
Veſtigia eius ſecutus eſt pes meus. s.11.
Et nemo poteſt auertere cogitationem eius.1.q.34. 1.ad 2. item 22 q.2.1.c.item q.180.3. ad 1.
Timore ſolicitor.12.q.44.2.4.o.itẽ 22.q.47.3.ad 3.item q.54 2.ad 4. item q.129.7.c.

Cap. 24.

Ad nimium calorem tranſiet ab aquis niuium. 1.q.10.3.ad 2. item 12.q.67.4.ad 2.
Oculus adulteri obſeruat caliginē.ſ. q.92.3.2.

Cap. 25.

Qui facit concordiam in ſublimibus ſuis.1.q.108.6.c.item.quæſt.113. 8.0.
Nunquid eſt numerus militum eius 1.qō.50.3.0. item quæſt. 112.4. ad 2.
Et ſuper quem non fulgeat lumen illius.1.q.107.1.c.item q.109. 3.c.
Aut apparere mundus,natus de muliere.ſ.15.

Cap. 26.

Cuius adiutor es.1.q.23.8. ad 2.
Cui dediſti cōſilium. ſ.12.
Forſitan illi qui non habet ſapientiam.ſ.19.
Et prudentia eius.ſ.Dei.1.q. 22.1.c. ad 1.
Columnæ cæli contremiſcunt. 1.q. 73.3.c.

Cap. 27.

Non recedam ab innocētia mea ſ.2
Quæ eſt ſpes hypocritæ.ſ. 8.

Cap. 28.

Ecce timor Domini, ipſa eſt ſapientia,& recedere à malo, intelligentia.22.q.19. 7.ad 2. item q. 45.1. ad 3.

Cap. 30.

Vbi conſtituta eſt domus omni uiuēti.ſ.q.69 4.c.

Cap. 31.

Pepigi fœdus cum oculis meis,ut ne cogitarem quidem de uirgine. 22. q.167.2.c.ad 2.
Sciat Deus ſimplicitatem meam.ſ.1
Nunquid non in utero fecit me.ſ. ſ. 10.
Ab infantia creuit mecum miſeratio,&c.12.q.51.1.0.item q.63. 1. 0.item 2.ad 3. item 3.c. item q. 71.2. ad 1.item q.85.1.c. item q. 95.1.c.item 22.q. 47. 15. 0. item q.108.2.c.item q.123.1.ad 2.item q.141.1.ad 2.itē 3.q.27. 6. ad 3.
Si abſcondi ut homo peccatum meū ſ.q.6.2.3.

Cap. 33.

Semel loquitur Deus,& ſecundo idipſum non repetit.1.q.27.5.ad 3 item q.43.5.ad 2.item 3.q.45.4 ad 1.
Si fuerit pro eo angelus loquens, unus de millibus.ſ.25.
Vt annūciet hominis æquitatē.ſ.23.

Cap. 34.

Conteret multos & innumerabiles, & ſtare faciet alios pro eis. 1. q. 23.6.ad 1.

Cap. 35.

Si peccaueris quid ei nocebis,&c.12 q.21.4.ad 1.item q.47.1.ad 1. itē q.73.8.ad 2.item 22.q.88.2.c.
Si iuſte egeris, quid donabis ei, &c. ſ.22.
Et filium hominis adiuuabit iuſtitia tua.22.q.57.1.c.
Nunc ulciſcitur ſcelus ualde.1.q.21. 4.ad 1.

Cap. 36.

Cauſa tua quaſi impij iudicata eſt, cauſam iudiciumque recipies. 3. q 49.6.c.fi.
Ecce Deus excelſus.ſ.11.
Quis poterit ſcrutari uias eius. ſ. 11. 4.
Omnes homines uident eum,unuſquiſque intuetur eum procul.1.q. 12.0.item.12.q.93. 2.0.
Ecce Deus magnus.12.q.112.5.c.

Vir-

Vincens ſcientiam noſtram.s. 11. 4. 5.item 12.q.112.5.c.

Cap 37.

Digne eum inuenire non poſſumus. s.11.

Cap. 38.

Quis concluſit oſtijs mare.1.q.69.1. ad 2.
Quis eſt pluuiæ pater.1.q. 33. 3. c. item 3.q.23. 3.ad 1.

Cap. 39.

Penna ſtruthionis, ſimilis eſt pennæ herodij & accipitris.12.q.102.6.ad 1.co.2.3.
Procul odoratur bellum,exhortatio nem ducum, ululatum exercitus. 3. q.41.4. c.
Nunquid per ſapientiam tuam plumeſcit accipiter.12.q. 102.6. ad 1. co.3.
Nunquid qui contendit cum Deo, tam facile conquieſcit. 22.q. 38.1 ad 4.
Qui leuiter locutus ſum, reſpondere quid poſſum? 22.quæſt. 2.7. 8.9. 10.0.

Cap. 40.

*Et condemnabis me, ut iuſtificeris. 22.q.33. 5.c.
Ecce ſpes eius fruſtrabitur.22.q. 18. 3.ad 1.
Cor eius indurabitur quaſi lapis. 1. q.23.3.ad 2.item 22.q.79.3.o.itē 22.q.15.2.0.

Cap.41.

Factus eſt ut nullum timeret 11. q. 64.3.ad 2.
Ipſe eſt rex,ſuper uniuerſos filios ſuperbiæ 3.q.8.7.8.0.
Aeſtimauit abyſſum tanquam ſeneſcentem iniqui.s.q.s.99.1.c.

Cap.42.

Auditu auris audiui te,nunc autem oculus meus uidet te.s.19.7.1.itē q.12.3.ad 1.
Interrogabo te.s.1.

AVCTORITATES ex libro Pſalmorum.

Pſal. 1.

Beatus uir qui non abijt in conſilio impiorum.1.q.62.1.c.item 12.q.5 2.ad 4.item 3.5.6.c.item q.44.5 6.7.8.c.item q.5.3.0.item q.5. c. item q.62.1.c.item q.69.3.1.c.itē 2.o.item 22.q.8.7.o.item q.186. 1.ad 4.
Et in uia peccatorum non ſtetit.22. q.183.1.0.
*In lege eius meditabitur die ac nocte.22.q.188.5.0.

Pſal.3.

Exurrexi,quia dominus ſuſcepit me 3.q.53.4 o.
Domini eſt ſalus 3.q.37.2. ad 2. itē q.61.3.c.ad 2.item 4.c.item q. 68 1.0.item 3.c.item q.73.5.c. item q.84 5.c.

Pſal.4.

Vt quid diligitis uanitatem,& quæritis mendacium.1.q.17.1.c,
Iraſcimini & nolite peccare.22. qō. 158.1.2.o.item 3.q.15.9.c.
Sacrificate ſacrificium iuſtitiæ.22.q. 81.4.ad 1.item q.85.1.2.4.o.item 3.ad 2.item 3.q.22.3.c.item q.48 3.c.item q 82.4.c.
Et ſperate in domino. 22.qō. 17.1. ad 2.
Signatum eſt ſuper nos, lumen uultus tui Domine.12.q.19.4.c.item q.91.2.ad 1.

Pſal.5.

Quoniam non Deus uolens iniquitatē tu es.1.q.19.9.0.itē 10.ad 1.

item ad 2.item 22. 3. ad 3. item q.48.6.o.item 12.q.39.2. ad 3.
Odiſti omnes qui operantur iniquitatem. 1.q.20.2.ad 4.item q.23. 3.ad 1.item 22.q.83.16.c.item 3. q.49.4.ad 1.
Perdes omnes qui loquuntur mendacium.22.q.69.1.2.o.itē q. 70. 4.c.item q.100.4.ad 1.

Pſal. 6.

Turbatus eſt à furore oculus meus. 22.q.108.4.ad 5.
Erubeſcant & cõturbentur uehemēter omnes inimici mei,conuertantur & erubeſcāt ualde uelociter. 12.q.41.4.c.item 22.q.75.1.ad 1 item q.144.2.c.

Pſal. 7.

Domine ſi feci iſtud,&c. decidā merito,&c.in puluerem reducat. 22. q.89.1. ad 3.item 6.c.

Pſal. 9.

Ipſe iudicabit orbem terræ.3. q.58. c.item q. 59.2.o.
Conuertantur peccatores in infernum.22.q.25.6. ad 2. item ad 3. item q.83.8.ad 1.
Præparationem cordis eorum,audiuit auris tua.22.q.83.1.ad 1.

Pſal. 10.

Dominus in templo.22.q.85.2.ad 3
Qui autem diligit iniquitatem. 12. q.27.1.ad 1.
Odit animam ſuam.12.qō. 29.4.o. item 22.qō.25.7.o.itē 4.ad 3. itē q.117.1.ad 1.
Pluet ſup peccatores laqueos ignis, ſulphur, & ſpiritus procellarum, pars calicis eorum.1.q.10.3.ad 2. item 12.q.67.4.ad 2.

Pſal. 11.

Nunc exurgam dicit dominus. 3.q. 57.2.ad 1.

In circuitu impij ambulant. 22. q. 35.4.ad 3.

Pſal. 13.

Dixit inſipiens in corde ſuo, non eſt Deus.1.q.2.0.
Dominus in generatione iuſta eſt.1. q.8.3.ad 4.item q.43. 3.0. item q.112.1.c.item 3.q.2. 10.ad 2.

Pſal. 15.

Bonorum meorum non eges.1.q.4. 2.c.item 3.0.
Nec dabis ſanctum tuum uidere corruptionem.3.q.50.5.c.
Adimplebis me lætitia.1.q.12.8. ad 4.item 12.q.1.5.c. item qō. 3.4. ad 1.item 8.c.item q.4.5.ad 5.itē q.5.3.4.c.item 8.c.ad 3. item q. 67.4. ad 3.item 22.qō. 18.3.c.ad 2.item q.28.3.c.item q. 118. 7. c. item q.173.1.c.
Delectationes in dextera tua uſq; in finem.22.q.28.3.o.item 3. q. 46. 6. ad 3.
Cum uultu tuo.22.q.173.1.c.

Pſal. 17.

* Quoniam tu popolum humilem ſaluum facies, & oculos ſuperborum humiliabis. 22.quæſtio.162. 1.o.
Cum peruerſo peruerteris. s. qō. 1. 5.17.

Pſal. 18.

Cæli enarrant gloriam Dei. 1. q. 68. 2.c.
Lex Domini immaculata conuertēs animas.12.q.91.4.c.
Timor domini ſanctus permanet in ſæculum ſæculi.12.q. 67. 4. ad 2. item 22.q.19.11.o.
* Et dulciora ſuper mel & fauum. 22.q.188.6.c.
Delicta quis intelligit,ab oculis meis munda me.12.q.112.5.c.fi.
*Præceptum domini lucidum.12.q. 102.1.o.

Em un-

Emundabo t à delicto maximo. 22. q.33.7.ad 2.item q.154.12. ad 4. item q.126.7.ad 4.
Ab alienis parce ſeruo tuo. s. q.2.5. ad 1.

Pſal. 20.

Quoniam prȩueniſti eum in benedictionibus dulcedinis. 12. q. 111. 3.0.item 22. q.45.2.c. item qō. 83.13.c.item q.154.5. c.item qō. 162.3.ad 1.
Cantabimus & pſallemus. 22.q.13. 4.c.item q.91.0.

Pſal. 21.

Quare me dereliquiſti. 1.q.113.6.0. item 3.q.47.3.c.fi. item q.50.2. ad 1.
Verba delictorum meorum. 3.qō. 15.1.ad 1.
Et non exaudies. 3.q.21.4.ad 4.

Pſal. 22.

Calix meus inebrians quàm præclarus eſt. 22.q.149.1. ad 1.item 3. q.78.3.ad 1.item.

Pſal. 23.

Et mundo corde.22.q.8.7.0.
Attollite portas principes ueſtras & c.rex gloriæ.3. q.39.5. ad 3.itē q.52.1.c.fi.
Quis eſt iſte rex gloriæ? 1. q.57.5. 0.item q.106.4.2.

Pſal. 24.

Propter bonitatem tuam [Domine. 1.q.44.4.c.ad 3.
Diriget manſuetos in iudicio, docebit mites uias. 22.q.157.4.c.ad 2.item.

Pſal. 29.

Quæ utilitas in ſanguine meo, dum deſcendo in corruptionem. 3.qō. 51.3.ad 1.item q.53.1.c.

Pſal. 30.

In te domine ſperaui.12.q.65. 5.ad 3.item 22. q.18.2. ad 1.item 3. q.7.4.0.item 6.ad 1.itē 8.ad 2.itē 9.ad 1.

Pſal. 31.

Quoniam tacui.12.q.27.2. c.item.

Pſal. 32.

Cantate ei canticum nouum. 22. q.91.0.
Qui intelligit omnia opera eorum. 1.q.22.2.3.0.itē.q.103.5.0.itē q. 113.2.6.c.item qō.116. 1. c.item 12.q.91.2.c.item 22.q.93.2.c.
Qui finxit ſigillatim corda eorum. 1.q.14.5.6.11.12.0. item q.15. 3. ad 4.item q.22.2.3.0.item q.55. 3.ad 5.item q.57.2.c.fin. item q. 89.4.c.

Pſal. 33.

Semper laus eius in ore meo. 22.q. 91.1.0.item 2.0.
Accedite ad eum.1.q.3.1.ad 5.item 8.q.10.4.c.
Guſtate & uidete, quoniam ſuauis eſt dominus.22.q.97.2.ad 2.
Oculi domini ſuper iuſtos. 1.q.1.2. 9.item q.3.1.ad 3.item q.22.2.ad 4.item qō.23. 7. c.item Veri. qō. 5.3.0.
Et aures eius in preces eorum.ibid. item 22.q.83.16.0.item 3.qō.43. 2. ad 1.item qō. 82. 6.c. item 7. ad 3.
Potentia.q.6.9.ad 5.

Pſal. 34.

Cogitātes mihi mala.12. q.47. 2.c. item 3.q.88.2.0.
Humiliabam in ieiunio animam meam.22.q.147.1.3.5.7.c.

Pſal.

Pſal. 35.

Noluit intelligere,ut bene ageret.12. qō.6.8.o. item qō.19.6.c.item q. 76.3.4.c.item 3.q.47.5.ad 3.
Homines & iumenta ſaluabis domine,1.q.64.2.c.
Inebriabuntur ab ubertate domus tuæ.1. qō.51.1. ad 3.item 12. qō. 110.1. ad 2.item 22.qō.23.2.ad 2. item 3.q.2.5.ad 3. item q.5.3.ad 2.item q.50.2.ad 3.
Et in lumine tuo uidebimus lumē. 1.q.12.2.c.item 5.o item 22.qō. 171.2. c. item q.174.5. ad 1 item q.175.3.ad 2.item 3.q.10.4.c.itē q.45.2.c.

Pſal. 36.

Noli æmulari in malignantibus.12. q.28.4.o.item 22. q.36.2.c. item q.30.3.ad 2.item 4.
Delectare in domino.12.q.34.1.o.
Deſine ab ira.12.q.48.3.o.item 4.c. item 22. q.41.2. ad 3.item q.157. 4.c.

Pſal. 37.

* Et dolos tota die meditabantur. 22.q.55.4.ad 2.item 5.o.item q. 63.3.2.c.

Pſal. 38.

In meditatiōe mea,exardeſcet ignis, 1.q.21.4.ad 1. fi.item q.43.5.itē 22.q.180.4.ad 4.item 4. ad 3.

Pſal. 39.

Expectans expectaui Dominum. 12. q.40.2.ad 1.
Sacrificium & oblationem noluiſti, &c.uſque uenio.12.q.102.3.o.itē 4.ad 3.item 5.ad 4.item prin.
* Cor meum dereliquit me. 22.qō. 83.13.o.item 3.q.64 8.ad 3.

Pſal. 40.

Etenim homo pacis meæ in quo ſperaui. 22.q.17.4.o.item 5.c.item q.25.1.ad 3.

Pſal. 43.

A uoce exprobrantis & obloquentis.Pſal.41.6.

Pſal. 44.

Vnxit te Deus Deus tuus, oleo lætitiæ, præ conſortibus tuis. 12.qō. 102.3.1.ad 3.item 3.q.72.2.c.
Circundata uarietate.22.q.103.2.o. item q 189.1.o.
* Omnis gloria eius filiæ regis ab intus.22.q.168.1.ad 1.

Pſal. 45.

Terribilis.12. q.42.1.o. item qō.43. 1.ad 1.item 22.q.19.1.o.item 3. q.7.6.o.

Pſal. 47.

Magnus dominus. 1.q.28.4. c.item q.42.1.ad 1.item 4.ad 2.item 3. q.58.3.o.
* Deus in domibus eius cognoſcetur.22.q.183.3.c.

Pſal. 48.

* Qui confidunt in uirtute ſua. 22. q.188.7 c.
Simul inſipiens & ſtultus peribunt. 22.q.46.1.ad 1.
Homo cum in honore eſſet, non intellexit,comparatus, eſt iumētis, &c.22.q.64.2.ad 3.

Pſal. 49.

Deus manifeſte ueniet. 3.q.36.1.ad 1.item 3.

Pſal. 50.

Tibi ſoli peccaui,&c.uſque, iudicaris.12.q 96.5.ad 3.item 22.q.67. 4.o.item 3.q.46.2.ad 2.
Ecce enim in iniquitatibus cōceptus ſum.12.q.82. 2.ad 1. item 22.q. 103 o.
* Incerta & occulta ſapientiæ tuæ. 22.q.

22.q.17.1.ad 3.
Auditui meo. 22.q.28.1. o. item q. 35.2.2.c.
* Cor mundũ crea in me Deus. 1.q. 64.1.ad 2.item 12.q.109.1.o.
Sacrificium Deo ſpiritus contribulatus,1.q.5.1.c.

Pſal. 51.

Videbunt iuſti & timebunt,& ſuper eum ridebunt 22.q.83.8.ad 2.

Pſal. 52.

Deus diſſipauit oſſa eorum, qui hominibus placent 22. q.115.1.ad 1.

Pſal. 56.

Exaltare ſuper cœlos Deus. 3.q.57. o.item q. 58.3.c.
Exurgam diluculo.3.qõ.51.4. ad 3. itẽ q.53.2.ad 3.itẽ q.83.2.ad 4.

Pſal. 57.

Supercecidit ignis, & non uiderunt ſolem.22.q.15.1.c.

Pſal. 59.

Dediſti metuentibus te ſignificationem.12.q.87.3.ad 2.

Pſal. 61.

Semel locutus eſt Deus. 1.q.27 5.ad 3.item q.34.3.o item q.41.6.o.
Reddes unicuique iuxta opera . 3.q. 56.2.ad 3.
Sitiuit in te anima mea. 12. qõ.67. 4. 3
Labia mea laudabunt te . 22.quæſt. 91.o.
Sicut adipe & pinguedine, repleatur anima mea. 12.q.102.3.ad 1. item 6.ad 1.item 22.q.82.2.ad 2. item 3.c.

Pſal. 64.

Beatus quem elegiſti,& aſſumpſiſti. 3.q.4.3.ad 1.

Pſal. 67.

Qui aſcendit ſuper occaſum. 12. qõ. 102.4.ad 5.
Et iuſti epulentur,& exultent in conſpectu Dei.12.q.4.7.ad 1.

Pſal. 68.

Quæ non rapui, tunc exoluebam. 3.q.47.2.ad 1.
Quoniam zelus domus tuæ comedit me.3.q.15.9.c.item 1.

Pſal. 70.

Quoniam nõ cognoui literaturam, introibo in potẽtias Domini. 22. q.188.5.ad 1.
Potentiam tuam . 1.q.25.1.o.item q.41.4.ad 2.

Pſal. 71.

Et humiliabit calumniatorem . 22. q.68.3.c.item q.69.2.3 c.
Qui facit mirabilia ſolus . q.110.4. o.item q.114.4.c.item 12. q.111. 4.c. item q.113.10. e.item 22. q. 178. 1. ad 1.item ad 2. item 4.p. item 3.q.43.2.c.4.c.ad 3.item q 78.4.ad 2.

Pſal. 72.

* Mei autem penè moti ſunt pedes.22.q.43.5.ad 2.
In labore hominum non ſunt, &c. uſque operti.12.q.78.7.ad 2.
Quid enim mihi eſt in cœlo, & a te quid uolui ſuper terram? 12.q.47. o.item 22. q.186.3.ad 4.
Operatus eſt ſalutem in medio terræ.3.q.46.10.ad 1.
Superbia eorum qui te oderũt aſcẽdit ſemper 1.q.64.2.o. item 22. q.34.1.o.

Pſal. 75.

Vouete & reddite.22.q.88.3.4.6.o. itẽ q.189.2.3.c.item 3.q.28. 4.c.
Dño Deo ueſtrò.itẽ 22.q.88.5.ad 3.

Pſal. 76.

Et non ſum locutus. 12. q.46. 8.ad 3.item 22.q.158.5.ad 3.itẽ 7.c.

Et annos æternos in mente habui.1. q.10.3.ad 1.

Hæc mutatio dexteræ excelſi. 1. qõ. 57.4.c.ſi.item 12.q.6.4.ad 1.

Pſal. 77.

Immiſſiones per angelos malos. 1. q.111.2. ad 2.item 22.q.154. 5. ad 3.

Non cuſtodierunt teſtamentũ Dei. 3.q. 78.3.ad 3.

Pſal. 80.

Et dimiſi eos, ſecundum deſideria cordis eorum.1.q.22.2.ad 4.

Erit tempus eorum in ſæcula.1.qõ. 10.3.ad 2.

Pſal. 81.

Deus ſtetit, 1.q.3.1.ad 4. item 3. q. 58.0.

Pſal. 82.

Deus quis ſimilis erit tibi.1.q.4.3.0. q.44. 3.ad 1. item q.93.2.ad 4. item 22.q. 163.2.0.

Pſal. 83.

Cor meum & caro mea exultauerũt in Deuum uiuum. 12.q.24.3.c.ſi. item q.30. 1. ad 1. itẽ 3.q.21. 2. ad 1.

Et turtur nidum. &c.12.q.102.3.ad 2.item 3.q.37 3.c.ad 4.

In ſæcula ſæculorum laudabunt te. 22.q.91.1.item 2.0.

Gratiam & gloriam dabit dominus. 22.q.112.1.0.

Pſal. 84.

Audiam quid loquatur in me Domi nus Deus.1.q.94.1.c.

* Et in eos qui couertuntur ad cor. 22.q. 44.1.c.

Miſericordia & ueritas obuiauerũt ſibi.1.q.21.2.b.

Iuſtitia & pax oſculatæ ſunt. 22.q. 29.3.ad 3.item q. 180.2.ad 2.

Veritas de terra orta eſt. 22.q.109. 1.c.ad 3.

Et iuſtitia de cœlo proſpexit.1.qõ. 21.1.c.

Pſal. 85.

Fac mecum ſignum in bonum. 22. q.97.2.ad 3.

Pſal. 86.

* Scientibus me.1.q.43.5. ad 2. itẽ 3.item 22.q.45.2.ad 2.item 4. ad 1.item q.162.3.ad 1.itẽ q.173.2. o.item 3.q.45.4.ad 3.

Pſal. 87.

Factum ſum ſicut homo ſine adiutorio.3.q.51.1.ad 1.

Pſal. 88.

Et ego primogenitum ponam illũ. 1.q.33.2.c.ad 2.item q.41.3.c.

Quis eſt homo qui uiuet, & non uidebit mortem? 12.q.81.3.ad 1.itẽ 3.q 46 11. ad 1.

Eruet animam ſuam de manu inferi.3.q.49.2.ad 2.itẽ q.52.5.ad 2. item 16.ad 2.

Pſal. 89.

Domine refugium factus es nobis.1. q.13.7 ad 2.item.

Nos humiliaſti. 12.qõ.79 4.c.item 22. q.162.6.ad 3.

Pſal. 90.

Angelis ſuis mandauit de te, ut cuſtodiant te in omnibus uijs tuis. 1.q.113.0.

Pſal. 91.

Senectus mea in miſericordia uberi.3.q.1.6.ad 1.

Pſal. 93.

Qui fingis laborem in præcepto. 12. q. 107. 4. o.

Pſal. 94.

Et altitudines montium ipſe conſpicit. 1. q. 61. 4. ad 3. item 22. qō. 162. 1. o.

Pſal. 100.

In matutino interficiebam omnes peccatores terræ. 22. q. 25. 6. ad 2.

Pſal. 102.

Renouabitur ut aquilæ iuuentus tua.* 3. q. 46. 9. ad 4.

Non ſecundum peccata noſtra fecit nobis. &c. 1. q. 21. 4. ad 1.

Pſal. 103.

* Draco iſte, quem formaſti, ad illudendum ei. 1. q. 63. 8. ad 3.

Pſal. 104.

In Prophetis meis nolite malignari. 22. q. 174. 6. c.

Vt cuſtodiam iuſtificationes eius. 12. q. 99. 5. c.

Pſal. 105.

Et reputatum eſt ei ad iuſtitiam. 22. q. 60. 6. ad 2.

Et iratus eſt furore Dominus, ibid. item 1. q. 3. 2. ad 2.

* Et immolauerunt filios ſuos, & filias ſuas dæmonijs. 3. q. 74. 1. c.

Pſal. 106.

Contriuit portas æreas, & uectes ferreos confregit. 3. q. 52. 4. ad 2.

* Omnis ſapientia eorum deuorata eſt. 22. q. 150. 4. ad 3. item qō. 157. 3. ad 3.

Pſal. 108.

Et diabolus ſtet à dextris eius. 1. q. 55. 1. c.

Et oratio eius fiat in peccatum, uſq; pro eo quòd 22. q. 83. 16. o. item q. 178. 2. ad 1.

Pſal. 109.

Tu es ſacerdos. 3. q. 22. o. item q. 50. 4. ad 3. item q. 31. 2. c. item q. 59. 4. ad 1. item q. 63. 6. c. item q. 84. 7. ad 4.

In æternum. 3. q. 22. 5. o. item 6. c. item q. 63. 5 c.

Secundum ordinē Melchiſedech. 3. q. 22. 6. o. item q. 61. 3. ad 3.

Pſal. 110.

Exquiſita in omnes uoluntates ei. 1. q. 19. 2. ad 4. item 5. c. item 12. 12. o. item q. 23. 5. c. item q. 27. 5. ad 3. item q. 41. 6. c.

Initium ſapientiæ, timor Domini. 22. q. 19. 7. o. item qō. 45. 1. ad 3. item 6. ad 3.

Pſal. 112.

Et humilia reſpicit in cœlo & in terra. 1. q. 22. 3. ad 3.

Pſal. 113.

Omnia quæcunque uoluit fecit. 1. q. 19. 6. o. item q. 104. 3. c.

Pſal. 115.

Pretioſa in conſpectu domini, mors ſanctorum eius. 22. q. 25. 6. ad 2. item q. 124. 2. ad 2. item qō. 164. 1. ad 6.

A L E P H I.

Pſal. 118.

Qui ſcrutantur teſtimonia eius. 12. q. 99. 5. c.

Iuſtifi-

iiij.

Iuſtificationes tuas.12.q.99.5.c.
Adhæſi teſtimonijs tuis Domine.
s.12.q.99.5.c.

vi.

Mandata tua.s.3.
Ambulabam in latitudine. 12.q̃o.
107.4.o.
Quia mandata tua exquiſiui.s.2.
Et meditabar, &c.22.q.188.5.o.
Exercebar in iuſtificationibus tuis.
s.2.

vij.

Cantabiles mihi erât iuſtificationes
tuæ.ibid.1.
In loco peregrinationis meæ, Hebr.
11.lect.4.co.fi.
Memor fui nocte nominis tui Domi
ne,Exod.4.1,3.itẽ s.2. item Luc.
18.1.

viij.

Deprecatus ſum faciem tuam, Gen.
3.14.
In toto corde meo,Deut.6.4,Miſere
re mei,Exod.22.11.In teſtimonia
tua.s.1.
Vt cuſtodiam mandata tua. s.2. Iu-
ſtificationes tuas.Ibid. Doce me,
Matth.23.2.
Ad confitendum tibi, 3. Paralip.
16.
Particeps ego ſum omnium.&c.4.d.
20.a.3.q.2.ad 5.item d.45. q̃o.2.
a.1.q.1.c.
Timentium te, Leu.19.14.
Super iudicia iuſtificationis tuę.
s.5.

ix.

Bonus es tu, in bonitate tua, 1. Pa-
ral.16.7.
Doce me, Matth. 23.2. Iuſtificatio-
nes tuas.s.2.
Mandatis tuis, Ibidem.
In toto corde meo. Deuteron.6.4.
Humiliaſti me, 2. Reg.8.1. Lex
oris tui,Gen.3.14.

Coagulatum eſt ſicut lac cor eorum.
Exod.4.9.

x.

Manus tuæ Domine, Geneſ.3.14.Fe
cerunt me, Geneſ. 30.c.2.11. Et
plaſmauerunt me,Ibidem.9.10.
Da mihi intellectum, Matth.23.2.
Vt diſcam mandata tua.s.2. Qui
timent te,Leuit.19.14.
Aequitas iudicia tua. s. 5. item Iob
23.4.In ueritate tua,Exo.34.5.Hu
miliaſti me.2. Reg.8.1.
Fiat miſericordia tua, Pſal.89.1.itẽ
Exod.22.11.
Veniant mihi miſerationes tuæ, ibi.
Gen.3.13.
Exod.19.6. Confundantur. Pſal.30.
2.Teſtimonia tua.s.1.In iuſtifica
tionibus tuis,ibid.2.

xi.

Defecit in ſalutare tuũ anima mea.
Geneſ.46.2. item Io.12.2. Iuſtifi-
cationes tuas.s.2.
Omnia mandata tua ueritas.
Ibidem
Adiuua me, 1. Paral.12.5. Secundũ
miſericordiam tuam, Exo.22.11.
Teſtimonia oris tui. s.1. itẽ Gen.
3.14.
Factus ſum ſicut uter in pruina.
Pſal.32.co.5.

xij.

In æternum Domine, uerbum tuũ
permanet in cœlo,3.Reg.8.10.Ve
ritas tua,Exod.34.5.
In humilitate mea,2.Reg.8.1.
Iuſtificationes tuas.s.2. Teſtimonia
tua,Ibid.1.
Latum mandatum tuum nimis.
Ibid. 2. item 12.q.197.4.o. item
Pſal.93.12.

xiij.

Super ſenes intellexi. 1. q.57.5. ad
3.fi. item 22.q.174. 4. ad 1. item
Veri.q.12.14.ad 1.item ad 2.
Mandata tua quæſiui. s.2. Teſtimo-
nia

nia tua,Ibid.1.
A iudicijs tuis non declinaui, ibi.5.

xiiij.

Lucerna pedibus meis uerbum tuũ. &c.Pſal.17.co.24. Doce me, Mat. 23. 2.
Iudicia iuſtitiæ tuæ.s.item Deutero. 32.5.
Humiliatus ſum,2.Reg.8.1.De mandatis tuis.s.2.
Teſtimonia tua.ibid.1.
Anima mea in manibus meis ſemper, Prou.21.1. item j.45. item * 12.q.80.3.ad 3.item 4.c.fin.item Iudicum . 12. 1. item Eccleſ. 15. 3.item Ioan.15.5.item 1.Timot. 5. 6.
Inclinaui cor meum ad faciendas iuſtificationes tuas in æternum, propter retributionem. 5. 2. item 1.q.111.2.c.item 22.q.32.3.ad 2. item 3.di.26.q.2.1. ad 5.item d. 29.4.c.item 4.diſt.15.q. 2.art.3. q.3.ad 7.item Io.10.le.3. co.2.itẽ 1. Corin. 3. lect. 2. princip. item Pſal.61.6.

xv.

Iniquos odio habui, Pſalm.138.12. Adiutor meus. 1. Paralip. 12.5. Mandata Dei mei.s.2.item Gen. 17.5.
* Suſcipe me ſecundum eloquium tuum, & uiuam. 22.q.188.11.ad 1.item q.189.1.c.ad 3.
Non confundas me.Pſal.30.2.
Meditabor in iuſtificationibus tuis ſemper.s.2.item Luc.18.1. A iuſtitijs tuis . Deut.32.6. item Pſal. 18.7. Teſtimonia tua.s.2.
Confige timore tuo carnes meas. 12.q.44.1.ad 3.item Pſal.43.c.7. A iudicijs tuis timui.s 5.

xvi.

Non tradas me calumniantibus me, Pſal.71.2.
Iuſtitiæ tuæ,Deut.32.6.
Secundum miſericordiam tuam, Exod.22.11.

Et iuſtificationes tuas.s.21 Et mandata tua.Ibid.
Vt ſciam teſtimonia tua,Ibid.2.
Doce me, Matth.23.2. Da mihi intellectum.Ibid.

xvij.

Mirabilia teſtimonia tua. s.1. Ideo ſcrutata eſt ea anima mea, Gen. 46.2.Mandata tua. ibid.2.
Iuſtificationes tuas.Ibid.
Aſpice in me,Exod.2.6. Et miſerere mei.Exod.22.11.
* Greſſus meos. &c. Iſa.10.6.item Prou.16.6.
Faciem tuam illumina ſuper ſeruũ tuum.Gen.3.14.item Pſal.35.10. Et doce me,Matt.23.2.

xviij.

Iuſtus es domine,Deut.32.6. Teſtimonia tua.s 1.
Et ueritatẽ tuã. Exo. 34.5. Iuſtificationes tuas.s.2.Tabeſcere me fecit zelus meus, Exod.20.6.item Pſal.38 co.10.
Ignitum eloquiũ tuũ uehementer, Heb.lect.3.co.5.item Heb.4.3.4.
Mãdata tua.s.2.Aequitas,Iob 23.4.
Intellectum da mihi,Matt.23.2.

xix.

Clamaui, Gen.4.4. In toto corde, Deut.6.4.
Iuſtificationes tuas requiram.s.2.
Vt cuſtodiam mandata tua, ibid.
Secundum miſericordiam tuam, Exod.22.11.
Omnes uiæ tuæ ueritas,Iob 23.6.itẽ Exod.34 5.
De teſtimonijs tuis.s.1.
Prope es tu Domine. 1.q.3.1.ad 5. item q.9.1. ad 3.item 12.q.22.2. ad 1.item 2.d 3.q.1.3.c.itẽ4. di. 17.q.1.ar.2. q.2. c.item Iob 4.co. 5.princi. item Pſal.45.co.5. item Iſa. prolo.co.2. item co.7. fi.item co.12.item co.34.c.1.fi.item Phil. 4.co.3.Heb.2.lec.3.co.4.item c.3. co.8.item infra 72.

xx.

In ęternũ fundaſti ea, Gen.17.11.
Vide

Vide humilitatem meam, Exod.2.
6.item 2.Reg.8.1.
Lōge à peccatoribus ſalus: 12.q.98.
2.ad 4.item Pſal.19.co.4.
Quia iuſtificationes tuas non exquiſierunt.s.2.
Miſericordiæ tuæ multæ Domine, Exod.22.18.
A teſtimonijs tuis non declinaui, ſup.1.
Vidi præuaricantes & tabeſcebam, s.56.item Pſ.36.1.item.
Mandata tua dilexi Domine. s.2.
Principium uerborum tuorum ueritas,Exo.34.5.
In æternum omnia iudicia iuſtitiæ tuæ, Gen. 17.11. item s.5.item Deut.32.6.

xxi.

Septies in die laudem dixi tibi, Pſ. 33.2.item 4.di.15. q. 4.ar.1. q.3. o. item di.18.q.2.ar.1. q.2.ar. 2. item quol.1.q.7.1.o.item quol.3. q.13.2.o. item quol 4.q.12.1.c.fi. item quol. 6.q.5. 2.o. item quol. 7.uel 8.qō.6.o.item Opuſc. 3. co. 257. item Pſal.16.co.5. item Iſa. 4.fi.item Ro.12.lect.2.co.6. item 1.Cor.9.lect.5.fi. Super iudicia iuſtitiæ tuæ.s.5.Deuter.32.6.
Pax multa diligentibus legem tuā. 12.q.70.3.c.itē22.q.29.o.itē 3.d, 27.q.1.3. ad 5. item 4.diſt.49.q. 1.ar.2.q.4.o. item Dionyſ.11.co. 2.item Iſa.26.co.3.item co.32.fi. Matt.5.co.12. item Io.14. lect 8, co.1. Rom,10.lec.2. co.4.fi. item Phil.4.co.4.item 1.Theſſ.fi.
Et non eſt illis ſcandalum.22.q.43. o.item 4.di.38.q.2.o. quol 4.23. ad 3.Matth.15.co.5.6.item Ro.7. lect.2.co.3.item co.14.lect.2 prin, item co.4.
Seruaui mandata tua.s.2. Et teſtimonia tua, ibid. 1. Omnes uiæ meæ in conſpectu tuo. Pſalm. 32.8.9.
Appropinquet deprecatio mea in conſpectu tuo domine.22.qō.83, 1.ad 2.
Intret poſtulatio mea, in conſpectu tuo.22.q.83.1.o.item 9.c.ad 2.itē 3.q.21.1.2.o.
Viuet anima mea. 12.q.110.1.ad 2. item 22.q.23.2.ad 2.
Quære ſeruum tuum domine.22.q. 186.4.7.c.

Pſal. 119.

A lingua doloſa. 22.q.25.4. ad 2.itē 5.c. item q.111.3.ad 2. item qō. 118.8.c.ad 2.
Cum his qui oderunt pacem, 22.q. 29.2.ad 2.

P*ſal.* 126.

Fruſtra uigilat.1.qō.25.2.ad 2. item q.88.1.ad 4.item 3.q.12. 5.ad 1.

P*ſal.* 130.

Domine non eſt exaltatum cor meū neque elati ſunt oculi mei. 22.q. 161.2.ad 1.item q.189.1.ad 4.
* Si non humiliter ſentiebam, &c. 22. q.161.2. ad 1. item qō.189.1. ad 4.
* Sicut ablactatus eſt ſuper matrę ſua. 22.q.189.1.ad 4.

P*ſal.* 132.

Ecce quàm bonum & quàm iucundum, habitare fratres in unum, 22.q.37.1.c.

P*ſal.* 133.

Qui percuſſit,&c.22.q.148.3, ad 2.

P*ſal.* 136.

Super flumina Babylonis, &c.uſque in ſalicibus. 12.q.89. 1.ad 2.
Exinanite, exinanite uſque ad fundamentum in ea. 22.qō. 162. 7, ad 3.

P*ſal.* 138.

Tu cognouiſti ſeſſionem meam, & reſurrectionem meam,3.q.49.6, c.item

c.item q.53.1.c.

Si aſcendero in cœlum, tu illic es, &c.uſque,& dixi.1. q.8.2.4.0. itē q.1.6.7. ad 2. itē q.112.1.c.item q.52.2.c.

Perfecto odio oderam illos.12.q.29.1.0.item 22.q.25.6.0.item q.26.2.c. item 7.ad 1. itē q.34. 3.ad 1. item q.101.4. ad 1.

Pſal. 139.

Cum uultu tuo.22.q.173.1.c.

Pſal. 140.

Dirigatur oratio mea ſicut incēſum in conſpectu tuo. 12.qō.102.3.ad 14.item 3.q.83.5.ad 2.

Ad excuſandas excuſationes in peccatis.12.q.13.3.ad 3.item 22.qō.162.4.ad 3.

Oleum autem peccatoris non impinguet caput meum.22.q.115.0.

Pſal. 142.

* Anima mea ſicut terra ſine aqua tibi.12.q.112.1.2.0.

Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam.12.q.113.7.b.

Pſal. 143.

Beatum dixerunt populum, cui hæc ſunt.12.q.5.3.ad 3.

Memoriam abundantiæ ſuauitatis tuæ eructabunt 22. q.188.6.c.

Miſerationes eius,ſuper omnia opera eius.1.q.21.3.ad 2.item 4.c.itē q.25.3.ad 3.

Et magnitudinis eius non eſt finis. 1.q.7.1.0.item q.12.1 ad 2. item 7.c.ad 3. item q.25.2.0. item q. 52.2. c.item q.54.2. c.item q.55. 2.c. fin.item q.75.5.ad 4 item q. 86.2.ad 1. item 3.qō.10. 3.ad 1. item 2.

Pſal. 146.

Pullis coruorum inuocantibus eū. 22.q.83.10.ad 3.

Pſal. 147.

Qui poſuit fines tuos pacem.12.q.3. 4.ad 1.item 22.q.183.2.ad 3.

Pſal. 148.

Præceptum poſuit, & non præteribit.12.q.93.5.c.

Laudate Dominū de terra,&c.ignis, grādo.&c.1.q.68.2.c. item q.74. 3.ad 2.

Quæ faciunt uerbum eius. 1.q.34. 1.c.ad 4.

Pſal. 150.

In uirtutibus eius. 1.q.108.5.ad 1.

AVCTORITATES ex lib. Prouerbiorum Salomonis.

Cap. 1.

Vt detur paruulis aſtutia. 22.q.55. 3.ad 1.item 4.ad 1. item q.92.1. ad 1.

Et molliuntur fraudes contra animas ſuas.22.q.155.ad 3.

Timore malorum ſublato.22.q.19. 11.ad 1.

Cap. 2.

Dominus dat ſapientiam. 1.q.1.6. ad 3.item 22.q.45.1.0.item 4.ad 1.item 2.

Cap. 3.

Deſcribe ea in tabulis cordis tui. 1. q.24.1.c.

Ne innitaris prudētiæ tuæ. 22.q.55. 1.2.0.

Ne ſis ſapiens apud te. 22.q.149.1. ad 1.

Cap. 4.

Et unigenitus coram matre mea. 3. q.37.2.ad 1.

Cap. 5.

Bibe aquam de ciſterna tua,& fluenta putei tui.22.q.95.7. ad 3.

D Cap.

Cap. 6.

Homo apoſtata, uir inutilis, graditur ore peruerſo, &c. uſque, ſeminat. 22.q.12.1. ad 2.

Non grandis eſt culpa, cum quis furatus fuerit. 22.q.66.6.ad 1.

Cap. 7.

Ad decipiendas animas. 22.q.169.2.c.

Cap. 8.

*Audite, quoniam de rebus magnis locutura ſum. 22.q.168.2.ad 1.

* Iuſti ſunt omnes ſermones mei, & non eſt in eis prauum quid, neque peruerſum. 22.q.34.3.a.1.ad 1.

Nondum erant abyſſi, & ego iam cō cepta eram. 1.q.27.2.ad 2.

Cap. 9.

Sapientia ædificauit ſibi domum. 3.q.32.1.ad 3.

Miſit ancillas ſuas, ut uocarent ad arcem, & ad mœnia ciuitatis 1.q.1.5.b.ad 2.item 8.ad 2.

Cap. 10.

Odium ſuſcitat rixas. 22. qō.41.2.ad 4.

Qui profert contumeliam, inſipiens eſt. 22.q.72.4.0. item q.73.ad 3. item q.158.7.c.

In multiloquio non deerit peccatū. 22.q.72.1. ad 1.item q.89.2.c.fi. item q.148.6.c.

Sapientia eſt uiro prudentia. 1.q.1.6.c.item 22.q.47.2.ad 1.

Spes impiorum peribit. 22.q.21.3. ad 1.

Vniuerſa delicta operit charitas. 5.q.14.2.c.

Deſiderium ſuum iuſtis dabitur. 5.q.92.3.7.

Cap. 11.

Vbi fuerit ſuperbia, ibi erit & contumelia. 5.10.

Qui crudelis eſt, propinquos abijcit. 22 q.159.1.ad 3.

Cap. 12.

Non contriſtabit iuſtum, quicquid ei acciderit. 3.q.15.6.ad 1. item ad 2.

Qui negligit damnum propter amicum, iuſtus eſt. 22.q.26.4.ad 2.

Cap. 13.

Inter ſuperbos ſemper iurgia ſunt. 12.q.27.3. ad 1.item 22. q.188.5 ad 2.

Spes quæ differtur, affligit animam. 12.q.32.3.ad 2.itē q.40.8. ad 2.

Cap. 14.

Errant qui operantur malum. 1.q.63.1.4. item 12.q.6.8.0. item q.58.2.c.item q.77. 2.c.item 22.q.20.2.0.item q.51.3.ad 2.item q.53.2.c.

Cap. 15.

In abundanti iuſtitia uirtus eſt plurima. 12.q.66.1.c.item 4.0.item 68.76.

Per timorem Domini, declinat omnis à malo. 22.q.54.2.ad 4.

Cap. 16.

Vniuerſa propter ſemetipſum operatus eſt Dominus. 1.q.44.4.c. itē q.65.2.0.

Abominatio Domini eſt omnis arrogans. 22.q.112.1.ad 2.

Domini eſt dirigere greſſus eius, ſcilicet hominis. 1.q.23.2. ad 2.item 12.q.112.2.c.fi.

Melior eſt patiens, uiro forti, &c. 12.q.66.4.ad 2.item 22.q.136.2.0.

Cap. 17.

Qui meditatur diſcordias, diligit rixas. 22.q.41.2 ad 5.

Spiritus triſtis, exſiccat oſſa. 12.qō.37.4.

37.4.o.itẽ q.41.1.c.s.q.5.2.ad 2.
Qui in ruina lætatur alterius, non erit impunitus.22.q.36.2.o.item q.158.1.ad 3.

Cap. 18.

Impius cum in profundum uenerit peccatorum contemnit. 22. qõ. 186 9 3
Labia ſtulti miſcent ſe rixis. 22.qõ. 41.2.ad 3.
Animæ effœminatorum eſurient, 22.q.154.11.ad 2.
Vir amicabilis ad ſocietatem, magis amicus erit quàm frater.22.q.26. 8.ad 3.

Cap. 20.

Luxurioſa res uinũ.22.q.178.ad 1.
Fidelem quis inueniet?1.q.22.1.c.itẽ 12.q.97 4.c.

Cap. 21.

Quocunque uoluerit uertet illud. 1. q.83.1.ad 3.item 12.q.6.1.ad 3. item q.9.4.ad 1.item 6.c.item q. 55.4.ad 6.item q.80.1.ad 3.item q.109.1.9.c.item 22. qõ.104. 4.c. con.3.co.67.ad 4.
Anima impij deſiderat malum. 1. q.19.9. c.item q.82. 2. ad 1.item q.103 8.c.item 12.q.8.1.o.item q. 6.4.ad 3. item q.18.4. ad 1.item q.19.1.ad 1.item 9.c.item q.25.2. c.item q.27. 1.ad 1. item q.28.4. c.item q.29. 4. c.item q.74. 1.ad 1.item q.77.2.c.item q.80.1.c.

Cap. 23.

Prudentiæ tuæ pone modum. 22.q. 47.4.ad 3.

Cap. 24.

Erue eos qui ducuntur ad mortem, &c.22.q.10.12.ad 2.itẽ qõ.69.4. ad 3.3.q.68.10.ad 1.
*Ne quæras impietatem in domo iu ſti. 22.q.33.2.ad 3. item ad 4.itẽ q.40.3.c.

Non habent futurorum ſpem mali. 22.q.18.3.o.

Cap. 25.

*Cauſam tuam tracta cum amico tuo.22.q.189.10.ad 2.

Cap. 26.

Sicut qui mittit lapidem in aceruũ mercurij, ita qui tribuit inſipien. ti honorem 22.q.63.3.c.
Ira non habet miſericordiam, neo erumpens furor.22.q.46.6.ad 1.

Cap. 27.

Non auferetur ab eo ſtultitia eius. 22.q.114.1.ad 3.

Cap. 28.

Iuſtus quaſi Leo confidens, abſque timore erit.3.q.15.7.ad 1.
Qui declinat aurem ſuam ne audiat legem,oratio eius erit execrabilis. 22.q.83.10.ad 1.itẽ q.178.2. ad 1.
Qui abſcondit ſcelera ſua, non diri- getur.3.q.84.6.ad 1.
Qui autem mentis eſt duræ, corruet in malum.12.q.101.3.c.
Qui dat pauperi non indigebit. 22. q.117.4.ad 3.

Cap. 30.

Stultiſſimus ſum uirorum,&c.uſq; quis.22.q.103.1.ad 3.
Quod nomen eſt eius,aut quod nomen filij eius, ſi noſti. 1.q.13.1. ad 1.
Mendicitatem & diuitias ne dederis mihi.22.q.187.5.o. item 3.q.40. 3.ad 1.
Egeſtate compulſus furer, & periurem,&c.22.q.187.5.c.item 3.qõ. 40.3.ad 1.

Cap. 31.

Noli regibus date uinum, &c. 22.q. 149.4.o.
Viæ eius,& laudauit eam. 22.q.115. 2.ad 1.

AVCTORITATES ex libro Eccleſiaſtes Salomonis.

Cap. 1.

Vanitas uanitatum, & omnia uanitas.22.q.5.1.ad 2.
Terra in æternum ſtat. 1.q.10.3.c.
Quid habet amplius homo de uniuerſo labore?&c. 1.q.75.6.ad 1.
Omnia flumina intrant mare,&c.1.q.102.1.ad 2.
Nihil ſub ſole nouũ. 1.q.73.1.ad 3.
Peruerſi difficile corriguntur.22.qõ.186.10.ad 3.
Eo quòd in multa ſapientia, multa ſit indignatio.12.q.47.2.c.
Et afflictio ſpiritus 12.q 38. ad 1.c.
Qui addit ſcientiam, addit & laborem uel dolorem. 12.q.38.4.ad 1.
Quid eſt quod fuit,ipſum quod futurum eſt.1.q.91.1.1.

Cap. 2.

Cogitaui in corde meo,abſtrahere a uino carnem meam, ut animum meum transferrem ad ſapientiã. 22.q.149.4.0 item q.188.5.c.
Vnus utriuſque.ſ. ſapientis & ſtulti eſt interitus. 1.q.75.6.ad 1.item infra 3.

Cap. 3.

Didici quòd omnia opera quæ fecit Deus, perſeuerent in æternum. 1.q.65.1. ad 1.item qõ.103.1.ad 2. item 104. 4.0.item 12.qõ.98.2. ad 2.
Vnus eſt interitus hominis.& iumentorum, & æqua utriuſque conditio.1.q.75.6.ad 1.item 22.q.104. 1.ad 1.

Cap. 4.

Melius eſt duos eſſe ſimul quàm unum,&c uſque funiculus. 22.qõ.188.8.ad 1.

Cap. 5.

Diſplicet ei infidelis & ſtulta promiſſio.22.q.88.2.ad 3.
Ne dicas, coram angelo non eſt prouidentia.1.q.57.2.c.
Auarus non implebitur pecunia.12.q.2.1.ad 3.

Cap. 7.

Quod nemo poſſit corrigere, quem ille deſpexerit.1.q.23.3.ad 3.
Noli eſſe iuſtus multum.1.q.108.5. ad 2.
Qui Deum timet,nihil negligit. 22.q.54.2.ad 4.
Solummodo hoc reperi, quod fecerit Deus hominem rectum.1.qõ.95.0.item 22.q.5.1.c.

Cap. 8.

Ego os regis obſeruo. 22.qõ.152.2. ad 1.
* Non eſt in hominis poteſtate,prohibere ſpiritum.22.q.169.1.ad 4.

Cap. 9.

Neſcit homo utrum amore, an odio dignus ſit. 12.q.112.5.0. item 3.q.80.4.ad 5.2.q.14.2.2.
Vniuerſa æque ueniunt iuſto & impio,&c.uſque,unde.12.q.114.10. ad 4.
Mortui uero nihil nouerũt amplius. 1.q.75.6.ad 1.
Amor quoque,& odium & inuidia, ſimul pereunt.1.q.103.5. ad 1.
Vidique ſub ſole, nec uelocium eſſe curſum,nec fortium bellum, &c. 1.q.103.5.ad 1.
Sed tempus caſumque in omnibus, ibidem.
Et qui in uno peccauerit, multa bona perdet.12.q.63.2.ad 2.item q.65.3.c.item q.71.4.0.item q.73.1.ad 2. item 22. q.132.3. ad 2.itẽ 3.q.89.4.0.

Cap. 10.

Pecuniæ obediunt omnia.12.q.2.1. ad 1.item 4.ad 1.itẽ 22.q.78.2.c.

Cap. 11.

Lignum in quocunque loco ceciderit,ibi erit. 21.q.13.4.ad 3.

AVCTORITATES ex libro Canticorum.

Cap. 2.

Ordinauit in me charitatem. 22.q. 26.1.o.item q.44.8.o.
Amore langueo.12.q.28.5.ad 1.
Læua eius ſub capite meo, & dextera illius amplexabitur me. 3.qō. 58.4.ad 2.

Cap. 4.

Tota pulchra es amica mea, & macula non eſt in te.3.q.27.4.o.itē 6.ad 1.

Cap. 5.

Anima mea liquefacta eſt, ut dilectus locut⁹ eſt mihi.12.q.26.ad 1.

Cap. 8.

Lampades eius, ut lāpades ignis atque flammarum.12.q.28.5.c.

AVCTORITATES ex libro Sapientiæ.

Cap. 1.

Peruerſę cogitationes ſeparāt à Deo. 22.q.154.5.c.item q.163.3.ad 1.
In maleuolam animam non introibit ſapientia. 22.q.45.4.o.
Nec habitabit ī corpore ſubdito peccatis, Ibidem.
Deus mortem non fecit. 1.q.49.2.c. item 22.q.19.1.ad 3.item q.164. 1.ad 5.
Nec delectatur in perditione impiorum.1.q.19.9.o.item 10. ad 1.itē 2.item q.22.3.ad 3,item q.48.6. c.item 12.q.39.2.ad 3.itē q.79. 4.ad 2.
Creauit, ut eſſet omnia, Prouer.16.3. item 1.q.65.2.ad 1.
Iuſtitia perpetua eſt, & immortalis. 12.q.67.1.ad 3.item 22.q.58.itē 3.item ad 4.

Cap. 2.

Excæcauit illos malitia eorum. 12. q.79.3.o.item 22.q.15.1.c.ad 2.
Deus creauit hominem inexterminabilem.1.q.76.5.ad 1. item q.97. 1.o.item 3.ad 1.item q.102.2.c.
Inuidia autem diaboli, mors introiuit in orbem terrarum. 22.q.36. 4.ad 2.
Bonorum laborum glorioſus eſt fructus.s.q.96.3.ad 3.

Cap. 5.

Pœnitentiam agentes. 22.q.13.4.c. item 3.qō.86.1.c. s.qō.16. 3.c. & 98.2.c.
Et uir prudens quàm fortis.12.q.61. 2.ad 1.item q 66.1.c.item 2.o.itē 22.q.23.6.c.item q.47.6.ad 3.itē q.56.1.ad 1.item q.123.12.o.itē q.141.8.o.item 3.q.85.3 ad 4.
Pugnabit orbis terræ contra inſenſatos.s.q.97.5.c.

Cap. 6.

Aequaliter eſt illi cura de omnibus. 1.q.20.3. ad 1.item 12. q.112.4. ad 1.
Concupiſcentia ſapientiæ.1.q.20.1. ad 1.item q 59.4.ad 2.item q.64. 3.c.item q.82.5.ad 1. item 12. q. 22.3.ad 3.item q.30.1.ad 1.item 22.q.18.1.c.
Non abſcondam a uobis ſacramēta Dei.3.q 60.1.c.

Cap. 7.

Sum quidē & ego mortalis homo, ſimilis omnibus.3.q.29.1.ad 3.
Ex genere terreno illius, qui prior factus eſt.3.qō.4.6.o. item quæſt. 31.1.o.
* Diuitias nihil eſſe dixi, in comparatione illius.22.q.188.5.c.
* Dominus dedit mihi horum quæ ſunt ſcientiam ueram.12.q.112. 5.ad 2.
Omnibus mobilibus mobilior eſt ſapientia. 1.q.9.1.ad 2.item qō. 73.3.c.

Per nationes in animas ſanctas ſe tráſfert, amicos Dei & Prophetas cõſtituit. 22.q.45.6.ad 2.itẽ 112. 2.ad 1.item 4 ad 1.
Attingit a fine uſque ad finem fortiter, & diſponit omnia ſuauiter. 12. q.110.1.c. item 22. q.23.2.c. item q.165.1.c.

Cap. 8.

Hanc amaui & exquiſiui a iuuentute mea.22.q.26.1.ad 1.
Sobrietatem docet, & ſapientiam, iuſtitiam,& uirtutem. 12.q.51.4. o.item q.63.3.o.itẽ 22.q.143.c.
Non habet amaritudinem conuerſatio illius,nec tædium,&c.12.q.31. 5.c.fi.item q.32. 7.ad 2.item qõ. 35.5.o.item 22.q.9.4. ad 2.item q.180.8.c.item 3.q.46.7.ad 4.
Puer autem eram ingenioſus,utpote qui ſortitus ſum animam bonã. 1.q.85.7.c.item 3.q.55.1.ad 3.
Et cum eſſem magis bonus,ueni ad corpus coinquinatum. 1.q.90.4. o.item q.91.4.ad 3.item qõ. 118. 3.o.item 22. q.164. 1.ad 4.item 3.q.6.3.4.o.item 9 c.ad 2.
Non poſſum eſſe continens,niſi Deꝰ det.22.q.156.2.ad 1.

Cap. 9.

Mitte illam de cœlis.1.q.43.5.o.
Corpus quod corrumpitur,aggrauat animam.22.q.180.7.ad 2.

Cap. 10.

* Dedit illi ſcientiam ſanctorum.1. q.1.3.o.item 12.q.112.5.ad 2.

Cap. 11.

Omnia in menſura, & numero, & pondere, diſpoſuiſti.1.q.5.5.o.itẽ q.45.7.o.
Diligis omnia quæ ſunt. 1.q.20.2.c. item q.23.3.ad 1.item 12.q.110. 1.c.
Per quę peccat quis,per hæc torquetur.1.q.97.6.c.
Miſereris oſum dñe. 1.q.99.2.1.

Cap. 12.

Et naturalis malitia eorum.1.q.63. 4.ad 2.item 3.q.2.12.c.
Cui cura eſt de omnibus.1.q.8.3.c. item q.22.2. 3 o.item q.23. 1.c. item q.103. 5.o. item q.113. 6.c. item 12. q.91.2.c.item q.93. 1.c. item 4.5.6.o.
Virtutem enim oſtendis,qui non crederis in uirtute eſſe conſummatus. 1 q.21.1.ad 1.item 12.q.61. 5.c.ad 1.

Cap. 13.

A magnitudine enim ſpeciei & creaturæ cognoſcibiliter poterat creator horum uideri. 1.q.12.o.item 12.q.93.2.o.

Cap. 14.

Creaturæ factæ ſunt in odium, & in tentationem animæ hominum, & in muſcipulam pedibus inſipiẽtium.1.q.65.1.ad 3.item 12.q.79. 1.ad 2.

Cap. 15.

Superuacuitas enim hominum hæc adinuenit.&c.uſque,impoſuerũt. 22.q.9..4.o.
Incommunicabile nomen lapidibus & lignis impoſuerunt.1.q.3. 4.ad 1.item q.13. 9.o.
Infandorum enim idolorum cultura, omnis mali cauſa eſt, initium & finis.22.q 94.4.ad 1.
* Sed & affirmauerunt ludum eſſe uitam noſtram.22.q.168.2.ad 1.

Cap. 16.

Ingrati enim ſpes, tanquam hybernalis glacies tabeſcet.22.qõ.107. 4 o.item q.112.5.ad 4.

Cap. 17.

Semper præſumit ſæua, turbata con ſcien-

ſcientia.22.q.21.3.ad 1.
Nihil enim eſt timor, niſi præſumptionis adiutorium, Ibid.

Cap. 18.

In ueſte enim ponderis quam habebat, totus erat orbis terrarum. 22.q 102.5.ad 9.

AVCTORITATES ex lib. Eccleſiaſtici.

Cap. 1.

Omnis ſapientia à Domino Deo eſt, & cum illo fuit ſemper, & eſt ante æuum.1.q.10.5.2.2.ad 2.
Prior omnium creata eſt ſapientia. 1.q.41.3.ad 4.
Effudit illã ſuper omnia opera ſua, &c.Ibidem.

Cap. 2.

Qui timetis Deum, credite illi. 22.q.7.1.ad 1.
Quoniam pius & miſericors eſt De' 1.q.21.3.0.item 22.q.30.2. ad 1.
Et remittit in die tribulationis peccata.22.q.87.6.c.fin.
Væ duplici corde 22.q.109.2.q.111.3.ad 2.

Cap. 3.

Altiora te ne quæſieris. 1.q.1. 1. ad 1.item 22.q.161.2.ad 2.
Triſtitiam longe expelle a te. 2.q.4.2.ad 2.
Eleemoſyna reſiſtit peccatis. 22.q.154.2.ad 5.

Cap. 5.

De propitiato peccato noli eſſe ſine metu.2.q.4.1.c.

Cap. 6.

Sapientia doctrinæ: ſecũdum nomẽ eius.1.q.1.6.0.item 22.q.43.5.ad 2.fin.

Cap. 7.

Noli uelle mentiri omne mendaciũ. 22.q.110.3.0. item 4.c.item qõ. 111.1.c.item q.69.1.2.0.item qõ. 70.4.c.item q.124.5.ad 2.
Vindicta carnis impij ignis & uermis.2.q 97.2.c.

Cap. 8.

* Cum audace ne eas in uia, ne fortè grauet ſua mala in te. 22.qõ. 170.1.ad 1.fin.

Cap. 10.

Odibilis coram Deo eſt & hominibus ſuperbia. 22.q.162.2.0. item 5.0.
Auaro nihil eſt ſceleſtius. 22. qõ. 118.5.0.
Nihil eſt iniquius, quàm amare pecuniam.22.q.118.5.ad 1.
Initium ſuperbiæ hominis, apoſtatare à Deo. 12.q.84.2. ad 2.item 22.q. 158.7.ad 1.item q.162.5.c. item 7.ad 2.
Initium omnis peccati ſuperbia: 12. q 84.2.0.item 3. ad 1.item 4. ad 4.item 22. q. 12.1.ad 4. item qõ. 162.2.0.item 5 ad 1.item 7.ad 1. item q.170 2.ad 1.

Cap. 11

* Non laudes uirum in ſpecie ſua; 22.q.115.1.ad 1.
Bona & mala uita & mors, paupertas & honeſtas, à Deo ſunt.22.qõ. 145.3.a.2.
Facile eſt in oculis Dei ſubito honeſtare pauperem. 12.q.112.2.ad 2.
Malitia horæ unius, obliuionẽ facit luxuriæ magnæ.12.q.37.1.ad 2.

Cap. 12.

Da bono. & nõ receperis peccatorẽ. 22.q.31.2.ad 2.itẽ q.32.9.ad 1.

Cap. 13.

Põdus ſuper ſe tollit, qui honeſtiori

ſe communicat.22.q 145.3.0.2.

Omne animal diligit ſimile ſibi. 12. q.27.3.o.item.22.q.193.2. ad 3.

Cap. 14.

Beatus uir qui non eſt lapſus uerbo ex ore ſuo, & non eſt ſtimulatus in triſtitia delicti.12.q.72.1. ad 1. item q.89.2.c.fi.

Fœlix qui non habuit animi ſui triſtitiam, & non excidit a ſpe ſua. 22.q.20.1.ad 2.item q.34.4.o.

Qui ſibi nequam eſt, cui alij bonus erit?12.q.33.1.ad 1.

Cap. 15.

Deus ab initio conſtituit hominem, & reliquit illum in manu conſilij ſui.1.q.22.2. ad 4. item q.83.1.c. item 22.q.104.1.ad 1.

Ante hominem uita & mors, bonũ & malum:quod placuerit ei, dabo illi.12.q.109.8.ad 3.

Cap. 17.

A mortuo quaſi nihil petit confeſſio.s.q.1.ad 1.

Cap. 18.

Qui uiuit in æternum, creauit omnia ſimul. 1.q.10.3.o. item q.74. 2.ad 2.

Non impediaris orare ſemper. 22. q.83.14.o.

Ante orationem præpara animam tuam.22.q.97.3.ad 2.

Cap. 19.

Qui cito credit,leuis eſt corde: 22.q. 2.9.ad 3.

* Ex uiſu cognoſcitur uir, & ab occurſu faciei cognoſcitur ſenſatus. 22.q.168.1.ad 3.

Amictus corporis, & riſus dentium, & ingreſſus hominis enunciant de illo.22.q.120.2. ad 3.item q.168. 1.ad 3.item ad 3.

Cap. 20.

Concupiſcentia ſpadonis,deuirginauit iuuenculam.22.q.154.7.o.

Cap. 21.

Quaſi à facie colubri, fuge peccatũ. 22.q.35.1.ad 4.

Dum maledicit Diabolum impius, maledicit ipſe animam ſuam.22. q.76.1.ad 4.

Cap. 23.

Iurationi non aſſueſcat os tuũ, multi enim caſus in illa. 12.q.108.3. ad 1.item q.107.2. c.ad 2.item 22.q.89.2.o.item 3.c.item 5.o.

Et ſi fruſtrauerit fratrem, delictum illius ſupra ipſum erit. 22. q.89. 5.ad 3.

Cap. 24.

Sapientia laudabit animam ſuam. 1.q.3.2.ad 1.

Ego ex ore altiſſimi prodij,primogenita ante omnem creaturam.1.q. 41.3.ad 4.

Ab initio & ante ſæcula creata ſum. 1.q.41.3.ad 4.

Flores mei fructus honoris & honeſtatis.12.q.70.1.c.

Qui edunt me,adhuc eſuriẽt,& qui bibũt me,adhuc ſitiẽt. 12.q.2.1. ad 3.itẽq.33.2.o.itẽ q.67.4.ad 3.

Qui elucidant me,uitam æternã habebunt.1.q.1.9.ar.2.ad 2.

Hæc omnia liber uitæ. 1.qõ.2.4.1. ad 1.

Penetrabo omnes inferiores partes terræ.3.q.52.2.ad 1.

Cap. 25.

Timor Dei initium dilectionis eius. 22.q.19.8.ad 1.

Omnis plaga,triſtitia cordis eſt. 12. q.35.7.b.item c.fi.

Cap. 26.

Oĩs autẽ ponderatio, non eſt digna continentis aiæ. 22.q.88.11.ad 5. itẽ q.155.4.ad 1.itẽ q.186.8.ad 2.

Cap.

Cap. 27.

Si non in timore domini tenueris te cito ſubuertetur domus tua. 22. q. 54. 2. ad 4.

Vaſa figuli probat fornax, & homines iuſtos tentatio tribulationis. 22. q. 108. c.

*Ante ſermonem non laudes uirum 22. q. 115. 1. ad 1.

In menſura contra menſuram cum obiecta fuerit iudicabo eam. 2. q. 8. 7. c.

Cap. 28.

Suſurro & bilinguis maledictus, multos enim turbauit pacem habentes. 22. q. 74. 1. ad 3.

Cap. 29.

Multi non cauſa nequitiæ fœnerati ſunt, ſed fraudari gratis timuerūt 22. q. 78. 1. ad 2.

Cap. 30.

Non eſt cenſus ſuper cenſum ſalutis corporis. 22. q. 2. 5. ad 1.

Miſerere animæ tuæ, placens Deo. 22 q. 30. 1. ad 2. item q. 32. 9. ad 3. itē q. 106 3. ad 1.

Multos enim occidit triſtitia. 22. q. 39. 3. ad 1.

Cap. 31.

Vigilia honeſtatis, tabefaciet carnes. 22. q. 188. 5. c.

Sanitas eſt animę & corpori, ſobrius potus. 22. q. 149. 4. o.

Cap 33.

Quare dies diem ſuperat, & iterum lux lucem, & annus annum. 1. q. 47. 2. b.

Contra bonum malum, &c. & ſic intuere in omnia opera altiſſimi, duo, & unum contra unum. 1. q. 48. 1. ad 3. item 2. ad 1.

Multam enim malitiā docuit ocioſitas. 22. q. 77. 2. c.

Cap. 36.

In noua ſigna. 1. q. 73. 1. ad 3.

*Cum uiro irreligioſo, tracta de ſanctitate. 22. q. 189. 10. c.

Qui ſophiſtice loquitur, odibilis eſt. 22. q. 55 4. ad 2.

*Propter crapulam, multi obierunt. 22. q. 648. 3. ad 3.

Cap. 39.

*Sapientiam omnium antiqnorum exquirit ſapiēs & in prophetis uacabit. 22. q. 188. 5. o.

Hæc omnia ſanctis in bona, ſic impijs & peccatoribus in mala conuertentur. 12. q. 87. 7. ad 2. item q. 114. 10. c. ad 4. item 22. q. 36. 2. c.

Cap 41.

Curam habe de bono nomine, &c. 22. q. 72. 2. 3. c.

Cap. 43.

Maior eſt omni laude. 22. quæſt. 91 1. ad 1.

Cap. 44.

Non eſt inuentus ſimilis illi in gloria. 12. q. 66. 2. ad 2.

Cap. 48.

Et mortuum prophetauit corpus. ſ. Heliſæi. 22. q. 171. 1. ad 1.

AVCTORITATES ex libro Iſaiæ Prophetæ.

Cap. 1.

Odiuit anima mea. 1. q. 3. 2 ad 1.

Quieſcite agere peruerſè, diſcite benefa-

nefacere.22.q.79.1.o.
Pupillo non iudicant,& cauſa uiduæ non ingreditur ad eos.22.q.65.4. ad 2.
Plaga tumens non eſt curata medicamine.5.q.29.4.c.

Cap 3.

Peccatum ſuum quaſi Sodoma prædicauerunt.3.q.84.6 ad 1.
Dominus ad iudicium ueniet cum ſenioribus.5.q.89.1.c.

Cap. 4.

Omnis q ſcriptus eſt in uita, in Hieruſalem.1.q.24.o.item q.39.8.fi.

Cap. 5.

Auferam ſpem eius.1.q.113.6.c.
Propterea captiuus ductus eſt populus meus, quia non habuit ſcientiam.12.q.76.2.o.item 22.q.53. 2.ad 2.
Væ qui dicitis bonum malū, & malum bonum.1.q.5.3.ad 2.item q. 48.3.ad 4.
Væ qui potentes eſtis ad bibendum uinum.12.q.55.3.ad 2.

Cap.6.

Vidi Dominum.22.q.171.3.c.
Tota iſta uiſio, dupliciter exponitur 1.q 3.1. ad 4.item 12. q. 102, 4. ad 6.
Et clamabat alter ad alterum ſanctus,&c.1.q.107.4.ad 1.item ad 2.item 22.q.178.32.
Et uolauit ad me unus de ſeraphin. 1.q.112.2.ad 2.
Et in manu eius calculus quem forcipe tulerat de altari.3. qō.79.1. ad 2.
Ecce ego, mitte me.22.q.133.1.ad 4
Si non credideritis, non permanebitis.22.q.2.10.o.

Cap.7.

Pete tibi ſignum à domino Deo tuo &c.non petam.22.q.97.2.ad 3
*Ecce uirgo concipiet.12.q.103.4.c. item 22.q.117.3.b.
Et uocabitur nomē eius Emanuel. 3.q.37.2.ad 1.
Voca nomē eius, accelera, ſpolia detrahe, feſtina.3.q.37.2.ad 1.

Cap 8.

Prædare.3.q.37.2.ad 1.
Antequam ſciat puer uocare patrē. 3.q.15.3 ad 3.
In lapidem autem offenſionis,& petram ſcandali, duabus domibus Iſrael.3.q.42.2.o.

Cap.9.

Et uocabitur nomen eius admirabilis conſiliarius, Deus, fortis, pater futuri ſæculi, princeps pacis. 3. q. 37.ad 1.

Cap.11.

Et erit ſepulchrum eius glorioſum. 3.q.51.2.b.ad 1.
Et requieſcet ſuper eum ſpiritus Domini, ſpiritus ſapientiæ & intellectus,&c.1.q.1.6.ad 3.

Cap. 14.

*Quomodo cecidiſti de cælo Lucifer, qui mane oriebaris.1. quæſt. 53.5.c.
Aſcendam in cælum.1.q.61.4.ad 3. item q.68.4 c.fi.
*Similis ero altiſſimo 1.q.61.4.ad 3. item q.93.3.o.item q.68.4.c.fi. item 22.q.162.1.ad 2.
Infernus ſubtus conturbatus eſt. 1. q.97.7.c.

Cap. 15.

Ligna Libani non ſufficient ad holocauſtum.5.q.23.1.3.

Cap.16.

Emitte agnum Domine, dominatorem

tem terræ,&c.3.q.1.1.0.
Abſconde fugiẽtes & uagos, ne prodas.3.q.84 6.ad 1.

Cap 19.

Ecce dominus aſcendet, &c.3.q.57. 1.6.0.

Cap 22.

Et uocabit dominus Deus exercitũũ in die illa ad fletum,& ad planctũ 1.q.113.7.ad 1.

Cap.23.

Negotiatio Sidonis.22.q.40.2.c.itẽ q.77.4.ad 3.item q.187.2.0.

Cap.24.

Viſitabit dominus ſuper militiam cæli &c.uſque uiſitabuntur. 3. q. 52.6.ad 1.
Congregabũtur cõgregatione unius faſcis in lacum, & claudentur ibi in carcere.3.q.52.6.ad 1.

Cap.25.

Ciuitatem ſublimem humiliabit, &c. & conculcabit eam pes pauperis, greſſus egenorum.3. q. 35. 7.ad 3.

Cap 26.

Cum feceris iudicia tua in terra, iuſtitiam diſcent omnes habitatores orbis.22.q.37.1.ad 1.
In tribulatione murmuris, doctrina tua eis 12.q.37.1.ad 1.
A facie tua domine concepimus, & quaſi parturiuimus & peperimus ſpiritum.12.q.11.1.0. ad 3.

Cap. 27.

Et iſte omnis fructus, ut auferatur peccatum eius.12.q.70.3. ad 1.2. q.29.1.c.

Cap.28.

Quem docebit ſcientiam, & quem intelligere faciet auditum auulſos ab uberibus,ablactatos à lacte.12 q.37.1.ad 2.
Coanguſtatum eſt ſtratum,ita ut alter decidat,& pallium breue utrũque operire non poteſt.22. quæſt. 121.3.c.

Cap 30.

Erit lux lunæ,ſicut lux ſolis.3. quæſt. 73.2.c.
Præparata eſt ab heri Tophet. 3.qõ. 79.9.3.

Cap.32.

Sedebit populus meus in pulchritudine pacis 1.q.113.7.ad 1.

Cap 33.

Angeli pacis amare flebunt.1.q.51. 3.0.item q.113.7. ad 1.

Cap.35.

Fugiet dolor & gemitus. 12. qõ. 59. 3.ad 1.

Cap. 38.

Diſpone domui tuæ, quia morieris tu & non uiues.1. qõ. 49 7.ad 2. item 22.q.171. 6. ad 2. item qõ. 173.1.ad 1.

Cap. 39.

Lætatus eſt autẽ ſuper eis Ezechias 22.q.132.1.3.

Cap. 40.

Quis eſt qui pupillo aquas, & cælos palmo, ponderabit? 22. qõ. 171. 3.c.
Cui ergo ſimilem feciſtis Deum,aut quam imaginem, ponetis ei? 1. quæſt. 4 3.ad 4.item q.42.1.ad 3 item

item.q.57.2. ad 2.item q. 93. 1. ad 1.
Aſſument pennas, ut aquilæ, &c.de agilitate.22.q.189.10.c.
Current & non laborabunt.s.queſt. 84.2.c.

Cap. 41.

O mors quam bonum eſt iudicium tuum,&c.s.q.98.3.c.

Cap. 42.

Dedi te in fœdus populi,in lucem gẽ tium.3.q.42.1.ad 1.
Complacuit ſibi in illo anima mea. 1.q.3.2.ad 1.item q.19.11.c.
Non erit triſtis.3.q.1.56. ad 1.

Cap. 43.

Ego ſum qui deleo iniquitates tuas, propter me.3.q.84.3. ad 3.
Et contaminaui principes.12.q.105 1.ad 3.
Narra ſi quid habes ut iuſtificeris.s. q.6.2.c.

Cap. 45.

Deus abſconditus,Deus Iſrael ſalua tor.1.q.36.1.o.
Creans malum.1.q.49.2.ad 1.

Cap.47.

Sapientia tua & ſcientia tua, hæc te decepit.22.q.46.1.ad 3.

Cap. 48.

Non eſt pax impijs, dicit Dominus. 22.q.29.2.ad 3.item 3.ad 1.
Et nunc Dominus Deus miſit me, & ſpiritus eius.1.q.43.8.o.

Cap. 50.

Mane erigit mihi autem,ut audiam quaſi magiſtrum.1.q.105.3.o.itẽ q.117.1.o.

Cap. 51.

Gratiarum actio & uox laudis . 22. q.13.4.c.
Conſurge conſurge induere fortitudinem.3.q.14.1.ad 4.

Cap.52.

Recedite recedite,exite inde,pollutũ nolite tangere.22.q.25.6.ad 5.
Sicut obſtupuerunt ſuper te multi, ſic inglorius erit inter uiros aſpectus eius,& forma eius inter filios hominum.3.q 46.5.ad 2. item q. 49.6.c.

Cap.53.

Quaſi abſconditus uultus eius,& deſpectus.3.q.36.1.o.
Dominus poſuit In eo iniquitatem omnium noſtrum.3.q.2. 2. ad 1. item 6.ad 4.item q.15.1.ad 4.
Vere languores noſtros ipſe tulit. 3. q.12.4.ad 3.item q. 14.4.o. item q.15.1.c.item q 46.4.ad 3.
Oblatus eſt,quia ipſe uoluit.3.q.14. 2.ad 1.item q.15.6. ad 4.
Generationem eius quis enarrabit? 3.q.31.3.ad 1.
Et dabit impios pro ſepultura. 3.q. 51.1.ad 2.
Tradidit in mortem animam ſuam 3.q.47.3.ad 2.
Pro eo quod iniquitatem non fecerit,& dolus non eſt inuentus in ore eius.3.q.14.3.o item q.15.1.o. item 5.ad 1.item ad 2.item.22.4 ad 1.item q.27.3.c.item q.28. 1. c.item q.31.7.o.item q.34.1.ad 2 item q.39.1.c. item 2. ad 2.item q.40.3.ad 1.item q.50.2.c.
Et dolores noſtros ipſe portauit. 3. q.15.5.o.item q. 46.6.8.o.
Ipſe autem uulneratus eſt propter iniquitates noſtras,attritus eſt ꝓpter ſcelera noſtra.3.q.49.o.item q.52.5 c.item q.56.2.4. ad 4. itẽ q.62.5.o.item q.69.1. ad 2. item q.79.3.c.
Et liuore eius ſanati ſumus.3.q.46. 3.c.item q.48.1.o.item 6.ad 3.itẽ q.49.

q.49.1.c.item q.50.6.c.item q.61 1.ad 2.item q.62.5.o.
Et cum ſceleratis reputatus eſt. 3.q. 46.11.o.
Et pro tranſgreſſoribus rogauit. 22. q.31.2.ad 1.item q.83.7.ad 3.

Cap.56.

Non dicat filius aduenæ, qui adhæret Domino, dicens, Separatione diuidet me Dominus à populo ſuo,&c.12.q.105.3.c.ad 1.
Et non dicat eunuchus, ecce ego lignum aridum:quia hæc dicit dominus eunuchis, &c. 12.q. 105.3. ad 2.
Dabo eis nomen melius à filijs & filiabus.s.q.96.1.c.
Domus mea,domus orationis uocabitur,cunctis gentibus.12.q.102. 4.ad 1.

Cap.58.

Nonne hoc eſt magis ieiuniū, quod elegi,diſſolue colligationes impietatis.&c.22.q.147.1.ad 1.item q. 171.3.c.item q.188.6.6.ad 3.

Cap.59.

Iniquitates ueſtræ diuiſerunt inter uos & Deum ueſtrum, & peccata ueſtra abſconderunt faciem eius à uobis.1.q.48.c.fi.item 12.q.79.3 o.item 4.o.

Cap.60.

Ponam te in ſuperbiam populorum 22.q.162.1.ad 1.

Cap. 61.

Spiritus Domini ſuper me, eo quòd unxerit me.11q.36.1.a.1.ad 1.
Induit me ueſtimentis ſalutis, s. q. 95.1.c.

Cap.62.

Et uocabitur tibi nomen nouum. 3.quæſt.37.2.ad 1.

Cap. 63.

Quis eſt iſte qui uenit de Edom, tinctis ueſtibus de Boſra?1.q.57.5.b. item 22.q.2.7.ad 1.
Ego qui loquor iuſtitiā.1.q. 51. 5.b.
*Spiritus Domini ductor eius fuit. 12 q.113.7.b.item 22.q.173.2.c. fi.item q.189.10.ad 1.
Abraham neſciuit nos,& Iſrael ignorauit nos.1.q.89. 8.c.

Cap. 64.

Oculus non uidit Deus abſque te, quæ præparaſti expectantibus te.1 q.1.1.c.item 22.q.17.2.ad 1.item 3.q.57.2.ad 2.
Quaſi pannus menſtruatæ,uniuerſæ iuſtitiæ noſtræ.3.q.89.6.c.

Cap.65.

Et ſeruos ſuos uocabit nomine alio. 3.q.37.2.o.
Antequam clament, ego exaudiam, adhuc loquentibus illis,ego exaudiam.22.q.83.1.ad 1.
Non nocebunt, neque occident, in monte ſancto meo.22.q.64. 4.o.

Cap.66.

Nunquid qui alios parere facio, ego non pariam? ſi ego qui alijs generationem tribuo,ſterilis ero? 1.q. 27.o.item q.28.4.c.
Vermis eorum non morietur.1.q.64 3.ar.4.ad 4.
Et ignis eorum non extinguetur. 1. q.10.3.c. ad 2.
Egredietur & uidebunt cadauera uirorum.s.q.94.1.c.

AVCTORITATES ex libro Hieremię Prophetę.

Cap.1.

Priuſquam te formarē in utero, noui te

ui te.3.q.27.2.ad 1.
*Et propheram in gentibus dedi te. 22.q.171.2.ad 2.
Et miſit manum ſuam.2.Para.6.fi.

Cap. 2.

Elongauerunt a me.1.q.3.1.ad 5.

Cap. 4.

Et iurabis,uiuit Dominus in ueritate & iudicio,& iuſtitia.22.q.89.3 o.item 7.c.item q 98.1.ad 1.
Circuncidimini domino, & auferte præputia cordis ueſtri,12. q. 102. 5.ad 3.

Cap. 6.

A minore quippe uſque ad maiorē, omnes auaritiæ ſtudent.22.q.166 1.ad 3.
Crudelis eſt,& non miſerebitur. 22 q.159.1.ad 2.

Cap. 7.

Et mulieres conſpergunt adipem,ut faciant placentas reginæ cæli, 12. q.102.4.ad 6.3.c.
Et miſi ad uos omnes ſeruos meos prophetas per diem conſurgens diluculo & mittens.22.q.171.1.ad 3 item 5.c.

Cap 8.

Apprehenderunt mendacium.1.q.ō. 17.4.ad 3.
Miluus in cælo cognouit tēpus ſuū, turtur, & hirundo,& ciconia. &c, 22.q.95.7.ad 2.

Cap. 9.

Nō glorietur ſapiēs in ſapiētia ſua nec fortis fortitudine ſua.&c. ſed. ſcire & noſſe me.22.q.45.4.ad 1.

Cap. 10.

A ſignis cæli nolite metuere,quæ gētes timent.1.q.115.4.ad 1.
Stultus factus eſt omnis homo à ſcientia.22.q 46 1.ad 3.
Non eſt hominis uia eius,neque uiri eſt ut ambulet & dirigat greſſus ſuos 1.q 83.1.ad 4.
Ne forte ad nihilum redigas me. 1. q.104.3.o.item 12.q.87.4.ad 1.

Cap. 11.

Quid eſt quod dilectus meus in domo mea fecit ſcelera multa.22.q. 184 8.c.fi.item q.186.10. o
Nunquid carnes ſanctæ auferēt à te malitias tuas.3.q.79.2.ad 2.
Oliuam uberem pulchram,fructiferam,ſpecioſam,uocauit dominus nomen tuum.3.q 37.2.o.
Et ego quaſi agnus manſuetus, qui portatur ad uictimam.12.q.102. 3.ad 2.item 3.q.73.5.c.

Cap. 13.

Confiſa es in mendacio.22.quæſtio. 128. ad 2.
Quare quaſi colonus futurus es in terra,& quaſi uiator declinans ad manendum.3.q.15.10.b. item c.

Cap. 15.

Si ſteterint Moyſes & Samuel corā me,non eſt anima mea ad populum iſtum.1.q.3.2.ad 1.item 12. q.114.6.c.5.q. 72.3.2.
Non ſedi in concilio ludentium. 22, q.168.4.ad 2.
Si conuerteris,conuertam te.1.q.62 2.ad 3.

Cap. 17.

Maledictus homo,qui confidit in homine.22.q.25.1.ad 3.

Cap. 18.

*Sicut lutum in manus figuli, ſic & uos.12.q.112.3.b.
Repente loquar aduerſus gentem,& aduerſus regnum & radicem, &c. uſque

uſque nunc ergo.1.q 19.7.ad 2.itẽ 22.q 171.6.ad 2.item q.174.1.c. item 2.o.

Cap.20.

Seduxiſti me Domine, & ſeductus ſum.22.q.55.4 ad 1.

Cap.22.

Scribe uirum iſtum ſterilem.3.q.31. 2.ad 3.

Cap. 23.

Et regnabit rex,& ſapiens erit.22.q. 50.1.ad 1.

Nunquid non cælum & terram ego impleo,dicit Dominus.1.q. 8.2.c.

Cap'29.

Ego ſum iudex & teſtis,dicit Dominus.22 q.67.1.ad 1. item 3.ad 3. item q.89.1.ad 3.

Cap. 31.

Quieſcat uox tua a ploratu, & oculi tui à lachrymis,quia eſt merces operi tuo,ait Dominus.3.quæſt.84 9.ad 1.

Poſtquam conuertiſti me egi pænitẽtiam.3.q.85.5.o.

Non docebit ultra uir proximũ ſuũ, & uir fratrem ſuum,&c.uſq; maximum.1 q 106.1.ad 1.

Cap. 32.

Et incomprehenſibilis.1.q.12.1.ad 1 item ad 3.item 3.o.item 8. o. itẽ q.56.3.ad 1.item ad 2.item q.57. 5.ad 2.item q.62.9.c.item q.86. 2.ad 1.item q.107.3.c.item 12. q. 93.2.ad 2.item 4.ad 6. item 3.q. 10.1.o.item 3.ad 1.

Cap 39.

Ecce ego inducam ſermones meos ſuper ciuitatem hanc, in malum, & non in bonum.1.q.48.6.c.

Cap. 40.

Si placet tibi,ut uenias mecũ in Babylonem,ueni, & ponam oculos meos ſuper te.22.q.22.1.o.

Cap.41.

Noli occidere nos,quia habemus theſaurum in agro. 22. quæſt. 66. 5. ad 2.

Cap.43.

Mendacium tu loqueris. 22. quæſt. 110.1.0.

Cap 44.

Et non poterat ultra portare Dominus, propter malitiam ſtudiorum ueſtrorum.22.q.137.5.ad 4.

Cap 49.

Diſpergam in omnem uentum eos. 5.q.40.1.ad 1.

Cap. 51.

Derelinquamus eam.1.q.113.6. c.

AVCTORITATES ex libro Threnorum.

Cap.1.

O uos omnes, qui tranſitis per uiã, attendite & uidete,ſi dolor eſt, ſicut dolor meus.3.q.49.6.o.

AVCTORITATES ex libro Baruch Prophetæ.

Cap. 3.

Poſt hæc in terris uiſus eſt, & cum homi-

hominibus conuerſatus eſt. 3. q. 40. ad 1.

Cap. 4.

Hic liber mandatorum Dei, & lex quæ eſt in æternum. 12. q. 103. 3. ad 1.

AVCTORITATES ex libro Ezechielis Prophetæ.

Cap. 1.

*Animalia ibant & reuertebantur, in ſimilitudinem fulguris coruſcātis. 12. q. 188. 6. c.

Quaſi ſit rota in medio rotæ. 12. q. 107. 3. c.

Cap. 2.

* Fili hominis, ſta ſuper pedes tuos. 22. q. 171. 1. ad 4. item q. 183. 1. ad 1.

Cap. 3.

*Si dicente me ad impium, morte morieris, non annunciaueris ei, neque locutus fueris, ut auertatur à uia ſua impia, & uiuat ipſe impius, in iniquitate ſua morietur, ſanguinem autem eius de manu tua requiram. 22. q. 10. 12. ad 5.

Cap. 9.

Dereliquit Dominus terram, & Dominus non uidet. 1. q. 103. 5. c. fi. ad 2.

Cap. 13.

*Væ qui conſuunt puluillos ſub omni cubito manus. 22. q. 115. 1. b.

Cap. 14.

Ego Dominus decepi prophetam illum. 22. q. 55. 4. ad 1.

Cap. 16.

In pulchritudine tua fornicata es, in nomine tuo. 22. q. 145. 2. ad 3.

Cap. 18.

Omnes animæ meæ ſunt, ut anima patris, ita & anima filij mea eſt. 12. q. 87. 8. c. fi.

Filius non portabit iniquitatem patris, & pater non portabit iniquitatem filij. 12. q. 81. 1. ad 1. item 2. ad 1. 3. q. 68. 2. 1.

Omnes iuſtitiæ eius quas fecerat, nō recordabuntur. 3. q. 88. 1. ad 3.

Cap. 20.

Dedi eis præcepta mea, & iudicia mea, quæ faciens homo, uiuet in eis. 12. q. 98. 1. ad 1.

Dedi eis præcepta non bona, & iudicia in quibus non uiuent. ibid.

Et pollui eos in muneribus ſuis, cū offerent omne quod aperit uuluā propter delicta ſua. ibid.

Cap. 21.

Stetit rex Babylonis in biuio, in capite duarum uiarum, diuinationē quærens, commiſcens ſagittas. 22. q. 95. 1. o.

Cap. 25.

Tu ſignaculum ſimilitudinis. 1. qō. 93. 3. o.

Cap. 27.

Pupillum & uiduam contriſtauerūt apud te. 22. q. 116. 1. c.

Cap. 28.

Plenus ſapientia perfectus decore. 1. q. 55. 2. o. item qō. 83. 5. c. item q. 91. 1. c. item q. 1 c 9. 3. ad 3.

In delitijs paradiſi fuiſti. 1. quæſt. 63 5. c.

Omnis lapis pretioſus operimentū tuum.

tuũ.1.q.63.7.0.item 9. ad 3. itẽ 22.q.183.1.a.2.item c. ad 2.
Tu cherubin extentus & protegens. 1.q.63.7.ad 1.
Ambulaſti perfectus in uijs tuis, à die cõditionis tuæ.1.q.63.6. ad 1
Et eleuatum eſt cor tuum in decore tuo perdidiſti ſapientiam tuã in decore tuo.1.q.63.2.3.0.item 7. c.fi.item 22.q.145.2.ad 3.

Cap.29.

Nabuchodonoſor rex Babylonis,ſeruire fecit exercitum ſuum ſeruitute magna aduerſus Tyrum,&c. uſque laborauerit mihi.12. q.114. 10.ad 2.

Cap. 33.

Sanguinem eius de manu ſpeculatoris requiram.22.q.10.12.ad 5.
Iuſtitia iuſti, non liberabit eum, in quacunque die peccauerit.3.q.89 4.5.6.0.
Impietas impij, non nocebit ei, in quacunque die conuerſus fuerit ab impietate ſua.3.q.89. 2, ad 2. item 3.0.

Cap. 41.

Duas facies habebat cherubin. 1. q. 63.7.ad 1.item q.108.5.ad 3.

Cap. 43.

Ecce gloria Dei Iſrael, ingrediebatur per uiam orientalem, & terra ſplendebat à maieſtate eius.3.q. 27.3.c.fi.

Cap 44.

Porta hæc clauſa erit,& non aperietur,& uir non tranſiet per eã,quoniã Dominus Deus Iſrael ingreſſus eſt per eam.3.q.28.3.c.
Et uinum nõ bibet omnis ſacerdos quãdo ingreſſurus eſt atrium interius.22.q.149.3.0.
Et ad mortuum hominem non ingredientur, ne polluantur,niſi ad patrem.12.q.103.4.ad 3.

AVCTORITATES ex libro Danielis Prophetæ.

Cap.1.

Decorus forma.22.q.167.2.c.fi.
Si uiderit uultus ueſtros macilentiores præ cæteris adoleſcẽtibus coæuis ueſtris, condemnabitis caput meum regi.22.q.88.2.ad 3.itẽ q. q.147.1.ad 2.item q.188.6.ad 3.
Tenta nos obſecro ſeruos tuos, diebus decem.3.q.41.2.ad 2.
*Pueris autem ijs dedit Deus ſcientiam, & diſciplinã in omni libro & ſapientia.22.q.15.3.c. fi. item q.96.1.ad 2.item q.189.1. ad 4.

Cap. 2.

Exceptis dijs, quorum conuerſatio non eſt cum hominibus. 22.q.23 1.ad 1.

Cap.3.

Sumuſque humiles. 22. quæſt.161. 1.ad 1.
Omnis populus tribus, & lingua q̃cunque locuta fuerit blaſphemiã contra Deum.22.q.13.2.0.

Cap. 4.

Conſilium meum placeat tibi, & peccata tua eleemoſynis redime. 22.q.32.5.ad 1.Supp.q.14.2.1.

Cap.7.

Millia millium miniſtrabant ei, & decies millies centena millia aſſiſtebant ei.1.q.112.4.ad 2.
Antiquus dierum ſedit.3.q.59.1.ad 2.Suppl.q.90.1.4.
Fluuius igneus rapidusq; egrediebatur.Suppl.q.74.9.c.

Cap. 10

Intelligentia enim opus eſt in uiſione.22.q.8.5.ad 2.itē q.173.2.ad 2

Princeps regni Perſarum reſtitit mihi uiginti & uno diebus.1.q.108.6.c.item q.113.8.o.

Michael princeps ueſter.1.q.113.3.c.

*Cap.*12.

Qui docti fuerint fulgebunt quaſi ſplendor firmamenti,& qui ad iuſtitiam erudiũt multos, quaſi ſtellæ perpetuas æternitates. 1.q.10.3.ad 1.item q.117.1.2.o. itē 22.q.189.9 c.

Cap. 13.

Melius eſt mihi abſque opere incidere in manus hominum, quàm peccare in conſpectu Domini. 22.q.110.3.ad 4.

*Suſcitauit Deus ſpiritum pueri iunioris,cui nomen Daniel. 22. qõ.189.1.ad 4.

Conuicerat enim eos Daniel ex ore ſuo, falſum dixiſſe teſtimonium. 22.q.67.1.ad 1.item 3.ad 3.

AVCTORITATES ex libro Oſeæ. Prophetę.

Cap. 1.

Vade & accipe uxorem fornicariam & fac filios fornicationum. 12.q.94.5.ad 2.item q 100.8. ad 3. itē 22.q.104.4.ad 2.itē q.154.2.ad 2

Cap. 2.

*Ducam eam in ſolitudinem, & loquar ad cor eius.12.q.51.1.c. ſi. item 22.q.188.5.8.c.

Cap. 4

Peccata populi mei comedens. 3.q.15.1.ad 4.

Cap. 6.

In tribulatione ſua,mane conſurgēt ad me.1.q.21.4.ad 3.

Viuificabit nos poſt duos dies,in die tertia ſuſcitabit nos. 3.q.51.4.o. item q.53.2.o.

Miſericordiam uolui, & non ſacrificium.22.q.30 4.ad 1.

Cap. 8.

Scribam eis multiplices leges meas. 12.q.91.5.ad 1.

Cap. 9.

Scito te Iſrael ſtultum , prophetam inſanum,uirum ſpiritalem.22.q.171.1.ad 3.

Facti sũt abominabiles,ſicut ea quæ dilexerunt.22.q.7.2.c.item q.81.8.c.

Cap. 12.

Ego uiſionem multiplicaui.1.q.1.9.o.item q.3.1.o.item q.111.1.o.itē 22.q.172.1.2.o.item q.173.2.b.

Et in manu prophetarum aſſimilatus ſum.22.q.173.2.c.

*Cap.*13.

Perditio tua Iſrael,tãtum ex me auxilium tuum.1.q.23.3.ad 2.item 12.q.112.3.ad 2.

Ero mors tua ò mors, morſus tuus ero inferne.3.q.52.6.c.

Cap. 14.

Ex me fructus tuus inuentus eſt.1.q.23.3.ad 2.item 12.q.76.2. ad 2. item q.109.7.c.

AVCTORITATES ex lib.Ioelis Proph.

Cap. 1.

Sanctificate ieiunium.22.q.147.1.3 5.7.c.

Cap.

Cap. 2.

Sol & luna obtenebrati ſunt.3.q.44 2.ad 2.
Congregate paruulos,& ſugentes ubera.22.q.147.4.ad 2.
Effundam de ſpiritu meo ſuper omnem carnem.1.q.36.1.2. 1.
Omnis qui inuocauerit nomen domini, ſaluus erit.22.q.93.1.ad 3.
Magn° dies domini,& terribilis ualde, & horribilis. 3.q.36.1.ad 3.
Educam eas in ualle Ioſaphat. 3. q. 88.4.3.

AVCTORITATES ex libro Amos Prophetæ.

Cap.1.

Dominus de Sion rugiet. 22.q. 172. 3.ad 1.item q.173.2.ad 1.

Cap 3.

Si erit malũ in ciuitate, quod Deus non fecerit.1.q.49.2.ad 1.
Non faciet dominus Deus uerbum, niſi reuelauerit ſecretũ ad ſeruos ſuos propheias.1.q.57.0.ad 3.itẽ 22.q.171.4.ad 1.item 172.4.ad 2.

Cap. 4.

Formans montes,& creãs ſpiritum. 1.q.41.3.ad 4.

Cap. 7.

Non ſum prophera,& nõ ſum filius propheræ.22.q.113.1.ad 1.

AVCTORITATES ex libro Ionæ Prophetæ.

Cap. 2.

Et erat Ionas in uentre piſcis, tribus diebus & tribus noctibus, 3. q.51.ad 4.

Cap. 3.

Homines,& iumenta,boues & pecora non guſtent quicquam,nec paſcantur.22.q.147.4. ad 2.

AVCTORITATES ex libro Micheę Prophetæ.

Cap. 2.

Et mendacium potius loquerer.22. q.110.3.ad 4.item q.113. 1. ad 3.
Aſcendet enim, pandens iter ante eos,3.q.49.5.ad 4.

Cap.3.

Qui odio habetis bonum,& diligitis malum.1.q.12.9.c.item q.82. 2. ad 1.item 12.q.6.4.ad 3.item q.8 2.0.item q.18.4.ad 1.item q.19.8 ad 1.item q.27.1.ad 1.item q. 29. 4.c.item q.74.1 ad 1.item q.77.2 c.item q.80.1.c.

Cap. 5.

Egreſſus eius à principio.1.q. 42. 5. ad 2.
A diebus æternis.1.q.10. 1.ad 4.

Cap.6.

Indicabo tibi ò homo, q̃d ſit bonũ, & quid dominus requirat à te.12. q.19.10.ad 1.
Vtique facere iudiciũ & diligere iuſtitiam.22.q.60.1.ad 2.
Et ſolitum ambulare cum Deo ſuo 22.q.47.9.ad 3.item q.55.6.c.

Cap.7.

Inimici hominis domeſtici eius. 22. q. 70.3.0.item q.189.10 ad 2.

AVCTORITATES ex libro Naum Prophetæ.

Cap. 1.

Non cõſurget duplex tribulatio, uel, Non iudicabit Deus bis in idipſum. 3. q. 59. 5. ad 2.

AVCTORITATES ex libro Zachariç Prophetç.

Cap. 1.

Conuertimini ad me, ait Dominus, & conuertar ad uos. 12. qō. 109. 6. ad 1.

Cap. 2.

Quia conſurrexit de habitaculo ſancto ſuo. 3. q. 57. 2. ad 1.

Cap. 6.

Ecce uir oriens nomen illi. 3. q. 36. 3 ad 3, item q. 37. 2. ad 1.

Cap. 7.

Verba quæ miſit Dominus exercituũ in ſpiritu ſancto ſuo, per manum prophetarum priorum. 11q. 1. 10. c.

Cap. 9.

Tu quoque in ſanguine teſtamenti tui, emiſiſti uinctos tuos de lacu, in quo non erat aqua. 3. q. 52. 4. ad 1, item 5. 6. 7. 8. o.

Cap. 13.

In die illa, erit fons patens domui Dauid, & habitatoribus Hieruſalem, in ablutionem peccatoris, & menſtruatæ. 3. q. 68. 4. ad 1.

Adam exemplum meum ab adoleſcentia mea. 12. q. 82. 2. ad 1.

AVCTORITATES ex libro Malachiæ Prophetæ.

Cap. 1.

Dilexi uos. 1. q. 20. 1. 2. o. item q. 33. 3. ad 1. item 12. q. 1 10. 1. o.

Iacob dilexi: Eſau autem odio habui. 1. q. 23. 3. c.

Si ergo pater ego ſum, ubi eſt honor meus. 22. q 63. 3. o.

Si offeratis cæcum, claudum & languidum, nonne malum eſt? 22. q. 86. 3. ad 3.

Et in omni loco ſacrificabitur, & offeretur nomini meo oblatio munda. 12. q. 102. 4. ad 5. item 22. q. 84. 3. o.

Cap. 2.

Maledicam benedictionibus ueſtris. 3. q. 82. 5. ad 3.

Angelus Domini exercituum eſt. 3. q. 22. 1. c. ad 1. item 4. c. item q. 26 1. o. item q. 82. 3. c.

Contaminauit Iudas ſanctificationem. 3. q. 59. 1. c.

Si odio habueris illam dimitte eam 3. q. 67. 6. 1.

Cap. 3.

Et preparabit uiam. 3. q. 38. 1. o. item 2. ad 2. item 3. o. item q. 70. 1. ad 3

Inferte omnem decimationẽ in horreum meum, & ſit cibus in domo mea: & probate me ſuper hoc, dicit Dominus. 22. q. 97. 2. ad 1.

*Dixiſtis, uanus eſt qui ſeruit Deo. 22. q. 83. 2. c.

Et ſcriptus eſt liber monimenti coram Deo, timentibus Deum. 1. q 24. o. item q. 39. 8. ſ.

Cap.

Cap. 4.

Ecce ego mittam uobis Heliam prophetam.22.q.174.4. ad 3.
Et conuertet cor patrum ad filios,& cor filiorum ad patres. 22. quæſt. 26.10. o.

AVCTORITATES ex primo libro Machabeorum.

Cap. 1.

Et deſtinauerunt aliqui de populo. 1.q.23.1.c.item 2.ad 2.

Cap. 2.

Et cogitauerunt dicentes,omnis homo quicunque uenerit ad nos in bello in die ſabbatorũ,pugnemus aduerſus eum, & non moriemur omnes.12.q.100.8.ad 4. itẽ 22. q.40.4.o.item q.122.4. ad 3. itẽ 3.q. 40. 4. ad 3.

Cap. 6.

Eleazarus filius Sauraunam de beſtijs loricatam loricis regis,&c. & mortuus eſt.22.q.64.5. ad 5.

Cap. 8.

Et committũt uni magiſtratum,per ſingulos annos dominari uniuerſæ terræ ſuæ, & omnes obediunt uni.1.q.103.3.c.item 12.q.95.4. c.item q.105.1.o.item 22.qõ. 50. 1.ad 2.
Et non eſt inuidia,neque zelus inter eos.22.q.36.2.ad 1.

Cap. 12.

*Non enim cum nullo horum indigeremus,habentes ſolatio ſanctos libros.22.q.188.5.c.

AVCTORITATES ex ſecundo libro Machabeorum.

Cap. 1.

Domine Deus omnium creator.1.q. 44.o.item q.45.2.o.item q.65.o. item 12.q.79.2.c.
Qui ſolus es bonus rex, ſolus præſtans.1.q.3.2.c.item q.6.o. itẽ q. 20.1.ad 3.item q.49.3.c.ad 2.itẽ q.62. 8.c.ad 2.item q.100.2.c.itẽ q.103.2.c.item 12.q.4.4.c. itẽ 22 q.19.1.c.itẽ q.23.2.ad 1.item q.24 11.c.ſi.item q.27.3 4.c.item q.34 1.c.ad 1.item 3.q.1.1.c.item qõ. 20.1.c.
Et æternus 1.q.10. 2.3. o. item qõ. 16.7.o. item q. 46. o. item quæſtio. 61. 2.o.

Cap. 3.

Inuocabant de cælo eum,qui de depoſitis legem poſuit, 12. q. 105.2 ad 4. item ad 5. item 22. quæſt. 62.6.c.
Viſitator & auditor loci illius eſt.1. q.23.8.ad 2.

Cap. 5.

Non propter locum gentem,ſed propter gentem locum Deus elegit. 12.q.102.4.ad 1.

Cap. 6.

Reſpondit cito dicens, præmitti ſe uelle in infernum.3. quæſt.52.2. ad 4.
Non enim ætati noſtræ dignum inquit eſt fingere.3.q.69 9. ad 3.
Et ipſi propter meã ſimulationem decipiantur, & per hæc maculam & execrationem meę ſenectuti cõ quiram.22.q.111.1,0.
Fortiter uitam excedendo, &c. Adoleſcentibus forte exemplum relinquam, ſi prompto animo, ac forti

titer,&c.honeſta morte perfungar 22.q.123 5.ad 1 item q. 124. 2.c.

Cap. 7.

Parati ſumus mori,magis quàm patrias dei leges præuaricari, 22. q. 100. 3. ad 4. item q.119.3.ad 3. item q.125.4.c.

Neque ego ſpiritum & animã dona ui uobis & uitam,&c. ſed mundi creator,&c.1.q.75. 6.ad 1.item q. 90.2.0.item q.98.2.c. ſi.item q. 100.1.ad 2.item q.118.2.0.itẽ 12 q.3.7.ad 2.item q.9.6. c. item q. 81.1.c.ad 2.item 22.q.85.2,c.itẽ 2.d.14.q.3.c. ad 2.

Cap.9.

Orabat hic ſceleſtus dominũ,à quo non erat miſericordiam conſecuturus.3.q. 83. 1.ad 1.

Sancta ergo & ſalubris eſt cogitatio pro defunctis exorare, ut à peccatis ſoluãtur.3.q.82.6.c.s,q.71.2.c

Cap. 15.

Oniã qui fuerat ſummus ſacerdos, uirũ bonũ & benignũ,&c.manus protendentẽ orare pro omni populo Iudæorum.22.q 83.1 1.0.

Tu domine qui miſiſti angelum tuũ ſub Ezechia rege Iuda.1. q.11 2.0.

Iudas, p omnia corde & animo mori pro ciuibus paratus erat . 1. q. 60. 5.c.item 22.q.26.3 c.item q. 31. 3.ad 2.

Magnifice gloriatus eſt.22.q.132.1. ad 1.item ad 3.

Hic eſt qui multũ orat pro populo. 2.q.71.3.c.

AVCTORITATES ex Euangelio ſecundum Matth.

Cap. 1.

Liber generationis Ieſu Chriſti. 3. q.31.3.ad 1.item ad 3.4. ad 5

Filii Dauid filij Abraham.3. qõ. 31. 2.c.

Abraham genuit Iſaac, Iſaac autem genuit Iacob.12.q.65.4. ad 6.

Iacob autem genuit Iudam, & fratres eius.3.q.31.3.ad 5.

Iudas autem genuit Phares & Zarã, de Thamar.3.q.31.3. ad 5.

Booz autem genuit Obed ex Ruth 12.q.105.3.ad 1.

Dauid autem rex genuit Salomonẽ, ex ea, quę fuit Vriæ. 3. qõ. 31.3. ad 5.

Ioram autem genuit Oziam.3.q.31 3.ad 4.

Ioſias autem genuit Ieconiam & fratres eius,3.q.31.3.ad 5.

Et poſt tranſmigrationem Babylonis,Ieconias genuit Salathiel.3.q. 31.3.ad 3.

Iacob autem genuit Ioſeph.3. q.31. 3.ad 2.item 4.ad 5.

Virum Mariæ.3.q. 29.2.0.item qõ. 28.3.ad 2.

De qua natus eſt Ieſus, 3.q.35.2.0. item 5.c.

Qui uocatur Chriſtus,3.q.16.5.c.itẽ q.17.1.c.item q.37.2.0.

Cum eſſet deſponſata. 3. q.29.1.0.

Mater Ieſu Maria.3.q.25.5. c. item q.35.3.ad 4.

Antequam conuenirent.3.qõ.28.3. ad 1.

Inuenta eſt in utero habens de Spiritu ſancto,3.q.28 3.ad 1. itẽ q.32. 1.2.0.item q 39.8,ad 2.item q.46 6.c.item q.54.1.ad 3.

Ioſeph autem uir eius. 3. q.29.2.0. item q.28.2. ad 2.

Cum eſſet Iuſtus.3.q.28.3.ad 5. itẽ 4.c.ad 3.

Et nollet eam traducere.3.q. 29. 2. ad 3.

Voluit occultę dimittere eam. 3. q. 28.3.ad 2.item q.29.2.ad 3. 2.q. 62.3.2.

Ecce angelus domini apparuit in ſõnis Ioſeph.3.q.30.2. ad 2.item 3. ad 2.item q.36.2. ad 2.

Noli timere accipere Mariã coniugẽ tuam.3.q.28.3. ad 2. item q. 29. 2.0.

Quod

Quod enim in ea natum eſt.3.q.35 2.o.item 5.c.
De ſpiritu ſancto eſt.s.20.
Vocabis nomen eius Ieſum.3.q.37. 2.o.
Hoc autem totum factũ eſt,ut adimpleretur quod dictum eſt per prophetam.12.q.98.1. ad 2.
Et accepit coniugem ſuam, 3. q.29. 2.ad 3.
Et non cognoſcebat eam.3.q. 28.3. ad 3.item ad 4.
Donec peperit.3.q.28.3. ad 3.
Primogenitum.3.q. 28.3.ad 4.

Cap. 2.

In Bethleem Iudæ.3.q.35.7.o.item q.46.10.ad 1.
Ecce magi.3.q.36.3.c.ad 2.item 5.c
Ab oriente.3.q.36.3. ad 3. item 5. ad 4.6.c.ad 3.
Venerunt Hieroſolymam.3.q.36.8. ad 3.
Vbi eſt qui natus eſt,rex Iudæorum. 3.q.36.8.ad 3.
Vidimus enim ſtellam eius in oriẽte.3.q.36.5.o.item 6.ad 3.itẽ 7.o
Et uenimus adorare eũ.3.q.36.8.o.
Audiens autem Herodes rex turbatus eſt, & omnis Hieroſolyma cũ illo.3.q.36.2.ad 3.
Et ecce ſtella quã uidetant in oriente,antecedebat eos uſque dum ueniens ſtaret ſupra, ubi erat puer. 3.q.36 6.ad 3.item 7.c.ad 3.
Obtulerunt ei munera, Aurum, Thus,& Mirrham.3.q 36.8.ad 4 item ad 5.
Herodes occidit omnes pueros, qui erant in Bethleem,& in omnibus finibus eius, à bimatu & infra, & c.3. q.36. 2.ad 3.item 6.ad 3.
Defuncti ſunt enim, qui quærebant animam pueri.12.q.82.2.ad 1.itẽ 3 q.46.11.ad 3.
Et habitauit in ciuitate,quę uocatur Nazareth.3.q.35.7. ad 2.

Cap. 3.

Et baptizabantur ab eo in Iordane. 3.q.38.4.o.item q.39.3.ad 1.
Confitentes peccata ſua. 3. q. 38.5. ad 2.
Ego uos baptizo in aqua in pænitẽtiam.3.q.38.3.ad 3.
Ipſe uos baptizabit in ſpiritu ſancto,& igne.3.q.66.3.ad 1.
Venit Ieſus à Galilæa in Iordanem ad Ioannem, ut baptizaretur ab eo 3.q.38.1.c.item q.39.1.2.4.o. item 5.c.item q.66.5. ad 4. item q.67.7.ad 1,item q.81. 1. c. item q.84.7.ad 4.
Ego à te debeo baptizari.3.q.38.6. ad 3.
Sine modo.Sic.n.decet nos implere omnem iuſtitiam.3.q.38.6. ad 3.
Et ecce apetti ſunt cæli. 3.q.39.5.o. item q.49.5.ad 3.
Et uidit ſpiritum Dei deſcendẽtem ſicut columbam.3.q.39.6.7.o.itẽ q.46.4.ad 2.
Et ecce uox de cælis dicens. 3. q.39. 8.o.item q 45.4.o.item quæſt.66 6.c.

Cap. 4.

Tunc ductus eſt Ieſus in deſertum,3 q.41.1.ad 2.item 2.o.
Vt tentaretur à diabolo.3.q.41.1.o.
Et cum ieiunaſſet quadraginta diebus & quadraginta noctibus.3.q. 41. 3. o.
Poſtea eſurijt.Et accedens tentator dixit,3.q.41.1.ad 3.item 3. o.
Si filius Dei es. 3. qõ.41.4.c.item 1. ad 1.
Dic ut lapides iſti panes fiant. 3. q. 41.4.ad 1.
Qui reſpondens. dixit ei, Scriptum eſt.3.q.41.4.c.
Non in ſolo pane uiuit homo, Deut. 8.2.item 30.7.item 22.q.188.8. ad 4.
Tũc aſſumpſit eum diabolus, in ſanctam ciuitatem.3.q.41.1.ad 2.itẽ 2.ad 3.item 4.ad 7.
Mitte te deorſum.3.q.41.4.ad 2.
Aſſumpſit eum diabolus in montẽ excelſum ualde.3.q.41.1. ad 2.
Et oſtendit ei omnia regna mundi, & gloriam eorum.3.q.41.4 ad 7.
Hæc omnia tibi dabo,ſi cadens ado-

tauerit me. 3.q.41. 4. ad 3.
Vade Sathana.3.q.41.4. ad 6.
Tunc reliquit eum diabolus.1.q.114 5.0.item 3.q.41.3.ad 2.itē ad 3.
Et ecce angeli acceſſerunt, & miniſtrabant ei.3.q 41.3.ad 2.
Exinde cœpit Ieſus prædicare. 3.q. 42.0.
At illi ſtatim relictis retibus & patre, ſecuti ſunt eum.22.qō.101.2. ad 1.item 4.ad 1.
Et uocauit eos.22.q.189.6. o. item 10. o.
Et obtulerunt omnes male habētes &c.& lunaticos & paralyticos, & curauit eos.22.q.115.5. ad 1.

Cap. 5.

Beati pauperes ſpiritu &c.uſq; gaudete,&c.12.q.69 o.
Beati mites.22.q. 69.3.4.0.
Beati qui lugent.12.q. 35. 3. ad 1. item q.69.3.4.0. item 22.q. 38. 1.ad 2.s.q.4.2.c.
Beati qui eſuriunt & ſitiunt iuſtitiā, quoniam ipſi ſaturabuntur.12.q. 69.3 4.0. item 22.q.139.2. ad 1.
Beati mundo corde, quoniam ipſi Deum uidebunt.12.q.69.3. 4. 0. item 22.q.8.7.0.itē q.83.9.ad 3.
Beati pacifici, quoniam filij Dei uocabuntur.12. q.69.3.4.0.item 22 q.45.6.0.item q.83. 9. ad 3.
Beati qui perſecutionem patiuntur propter iuſtitiam, quoniam ipſorum eſt regnum cœlorum. 12. q. 69.3. ad 5.item 4.ad 2.
Merces ueſtra copioſa eſt in cælis. 1. q.68.4.c.fi.item 12.q.4.7.ad 3.
Sic luceat lux ueſtra coram hominibus,ut uideant opera ueſtra bona & glorificent patrem ueſtrum. 22 q.189.9.ad 2.
Nolite putare,quoniam ueni ſoluere legem, aut prophetas. Non ueni ſoluere,12.q.107.2. ad 4. item 3.q.37. 0.item q.40.4.0.item q. 47.2.ad 1.
Sed adimplere.12.q.107.2.0. item 4 ad 3.item 22.q.104.6.ad 2.
Dico autē uobis.3.q.42.1.2.c.ad 2.
Audiſtis, quia dictum eſt antiquis.
22.q.5.1.ad 5.
Omnis qui iraſcitur fratri ſuo, reus erit iudicio. 22.q.158.3. ad 2.itē 5.ad 3.
Qui autem dixerit Racha, reus erit concilio.22.qō.158. 5.ad 3.item q.15.5.c.fi.
Qui autem dixerit fatue, reus erit gehennæ ignis. 12.q. 46.8.ad 3. itē 22.q.158.5.ad 3.itē q.72. 2.0.
Omnis bui dimiſerit uxorem ſuam, excepta fornicationis cauſa, facit eam mœchari.12.q.107.2.ad 3.s. q.59.6.c.
Qui dimiſſam duxerit mœchatur. s.q.67.4.c.
Reddes Domino iuramenta tua.22 q.89.1.ad 2.
Non iurare omnino.22.q.89. 2. ad 1.item 6.ad 1.
Sit ſermo ueſter eſt eſt,non non; q̄d autem his abundantius eſt,à malo eſt.22.q.89. 1.ad 2.item 2. ad 1.item ad 2.
Nō reſiſtere malo,22.q.2.3.0. item q.108.1. ad 2.item ad 4.item q. 188.3.ad 1.
Si quis percuſſerit te in dexteram maxillam tuam, præbe illi, & alteram, &c. uſque fi. 12.q.108. 3. ad 2.item 4. ad 4.item 22.q.40. 1.ad 2. item q.43.8.ad 4. item q. 72.3.c.item q.124.1.ad 3. item 3. ad 1.item q. 128. 1. ad 4. item q. 140.2.ad 2.itē q.152.3.ad 2.item q.186.2.c.
Qui uult tecum in iudicio cōtendere,& tunicam tuā tollere,dimitte ei & pallium.22.q.43.8.ad 4. itē q.72.3.0.item q.108.1.ad 2.item ad 4.item q.188.3.ad 1.
Diligite inimicos ueſtros.22.q. 25. 8.9.0.item q.34.3.ad 3. item q. 83 8.c.item q.108.1.c.
Benefacite ijs qui oderunt uos.22.q 25.6.c.ad 2.item 9.0. item q.31. 2.0.item q.32.9.ad 1.item q.168 3.ad 3.
Orate pro perſequentibus & calumniantibus uos.22.q.83.8. o.
Si.n.diligitis eos, qui uos diligunt, quam mercedem habebitis?22.q. 27. 7.ad 1.

Eſto-

Eſtote ergo perfecti, ſicut & pater ueſter cœleſtis perfectus eſt, 22.qō.189.2.ad 2.

Receperunt mercedem ſuam, 1.qō.14.4.ad 2.

Cap. 6.

Alioquin mercedem non habebitis apud patrem ueſtrum, 22.q.132.1.ad 1.

Cum ergo facis eleemoſynam, noli tuba canere ante te, 22.q.132.5.ad 3.

Sicut hypocritæ faciunt, 22.q.111.0.

Tu autem cum oraueris, intra in cubiculum tuum, & clauſo oſtio, &c. 22.q.83.12.ad 3.

Orantes nolite multum loqui, ſicut Ethnici faciunt, 22.q.83.14.ad 1.

Sic ergo uos orabitis, 22.qō.83.14.ad 3.

Pater noſter, &c. uſque ſin. 22.q.83.9.0.

Fiat uoluntas tua, 1.q.19.11.12.c.

Panem noſtrum ſuperſubſtãtialem da nobis hodie, 22.q.83.7.ad 1.

Et dimitte nobis debita noſtra, ſicut & nos dimittimus debitoribus noſtris, 22.q.83.16.ad 3.item 3.qō.84.10.b.s.q.99.5.3.

Theſaurizate uobis theſauros in cœlo, ubi neque ærugo, &c. 12.q.4.0.ad 1.

Si oculus tuus fuerit ſimplex, totum corpus tuum lucidum erit, 12.q.12.1.ad 1.

Si ergo lumen quod in te eſt, tenebræ ſunt. 12.q.12.1.ad 2.

Nemo poteſt duobus dominis ſeruire. 12.q.1.5.c.

Ne ſoliciti ſitis animæ ueſtræ. &c. 12.q.108.5.ad 3.22.q.47.9.c.ad 3.item q.49.4.c.item q.55.6.0.itẽ q.83.6.ad 2.q.188.7.c.

Quærite ergo primum regnum Dei & iuſtitiam eius, & hæc omnia adijcientur uobis, 22.q.87.6.ad 1.

* Scit enim pater ueſter, quia his omnibus indigetis. 22.q.83.2.ad 1.

Nolite ergo ſoliciti eſſe in craſtinũ, 22.q.55.7.0.item q.188.7.ad 2.

Cap. 7.

Nolite iudicare, & non iudicabimini, 12.q.108.3.ad 6.item 22.qō.60.2.3.6.0.item q.67.1.0.item q.80.2.ad 1.item 3.q.59.1.c.

In quo enim iudicio iudicaueritis, iudicabimini, & in qua menſura menſi fueritis, remetietur uobis, 22.q.61.4.ad 1.

Quomodo dicis fratri tuo, frater, ſine, eijciciam feſtucam de oculo tuo; trabem autem, quæ eſt in oculo tuo, non uides? 22.q.33.5.c.

Nolite ſanctum dare canibus, neque mittatis margaritas ueſtras ante porcos, &c. 1.q.1.9.ad 2.

Petite, & dabitur uobis, 22.q.83.3.ad 2.

Omnia ergo quę uultis ut faciant uobis homines, & uos facite illis, 12.q.99.1.ad 3.

* Attendite à falſis prophetis, &c. 22.q.172.4.ad 3.

Non poteſt arbor bona fructus malos facere, neque econuerſo, 1.qō.49.1.ad 1.item 12.q.20.2.ad 1.

Erat enim docens eos, ſicut poteſtatem habens, & non ſicut Scribæ eorum, & Phariſæi, 3.q.42.1.ad 2.

Cap. 8.

Et extendens Ieſus manum, tetigit eum, 3.q.44.3.ad 2.

Vide nemini dixeris, 22.q.104.4.ad 1.itẽ 3.q.13.4 ad 2.item q.44.3.ad 4.

Vade, oſtende te ſacerdoti, & offer munus, &c. 12.q.103.2.ad 2.

Domine non ſum dignus, ut intres ſub tectum meum, 3.qō.80.10.ad 3.

Audiens autem Ieſus, miratus eſt, 3.q.15.8.0.

Non inueni tantam fidem in Iſrael, 22.q.5.4.0.

Surrexit, & miniſtrabat eis, 3.q.44.3.ad 2.

Omnes male habentes curauit, 3.q.43.4.c.

Domine, permitte me primum ire, & ſepelire patrem meum, 22.qō.101.4.ad 2.item q.189.6.c.ſi.

Dæmo-

Dæmones rogabant eum, dicentes: Si eijcis nos hinc, mitte nos in gregẽ porcorum.3.q.44.1.ad 4.
Et ait illis: Ite. At illi exeuntes, abierunt in porcos, Ibidem.
Et ecce magno impetu abiit totus grex per præceps in mare,& mortui ſunt in aquis, Ibid.

Cap. 9.

Videns Ieſus fidem illorum, dixit paralytico: Confide fili.22.q.114.6. ad 1.
Dixit Ieſus paralytico: Remittuntur tibi peccata tua. 3 qõ.44.3. ad 3.
Et cum uidiſſet Ieſus cogitationes eorum, 3. qõ.10.2.0. item q.59. 2.ad 3.
Quid eſt facilius dicere, dimittuntur tibi peccata tua, an dicere, ſurge & ambula?3.q.44.3.ad 1.
Vt autem ſciatis, quia filius hominis habet poteſtatem in terra dimittendi peccata,3.q.16.11.ad 2.
Et præteriens inde Ieſus, uidit hominem ſedentẽ in teloneo Matthęũ nomine,& ait illi: Sequere me. Et ſecutus eſt eum,3.q.44.3 ad 1.
Multi publicani & peccatores diſcũbebant cum Ieſu,& diſcipulis ei⁹, 22.q.25.6. ad 5.item 3.q.40.1.0. item 2.c.ad 3.
Non enim ueni uocare iuſtos, ſed peccatores, 3.q.1.3.4.0.item 5.c. item q. 40.1.c. item q.43.3. ad 2. item q.44 3.c.
Nunquid poſſunt filij ſponſi lugere, quandiu cum illis eſt ſponſus,&c. & tunc ieiunabunt, 22.qõ.147.4. ad 5.
Nemo mittit commiſſuram panni rudis, in ueſtimentum uetus, 22. q.147.4.ad 5.
Sed uinum nouum in utres nouos mittunt, & ambo conſeruantur, 12.q.96.2.c.ad 2.
Et tenuit manum eius, & dixit 3.q. 44.3.ad 2.
Tunc tetigit oculos eorum, dicens, Ibidem.
Creditis, quia hoc poſſum facere uobis,&c. ſecundum fidem ueſtram fiat uobis, 22. qõ. 178.1.0. item ad 5.
Illi autem exeuntes, diffamauerunt eum in tota terra illa, 3.q.13.4. ad 2.
In principe dæmoniorum, eijcit dæmones, 3.q 43.2.ad 3.
Et circuibat Ieſus omnes ciuitates, & caſtella, docens in ſynagogis, 3. q.7.3.ad 2.

Cap. 10.

Dedit illis poteſtatem ſpirituum immundorum, ut eijcerent eos, 3.q. 43.2.ad 3.
In uiam gentium ne abieritis, &c.
Non ſum miſſus niſi ad oues quę perierunt domus Iſrael, 3.qõ. 42. 1.0.
Nolite poſſidere &c. non peram in uia, neque duas tunicas, neq; calceamenta, neque uirgam, 22.qõ. 108.2.ad 3.item 4.ad 2.item 4.
Nolite poſſidere aurum, neque argẽtum, neque pecuniam. &c.22.qõ. 108.2.ad 3.item 4.ad 4.item 22. q.185. 6.ad 2. item quæſt. 188.7. ad 5.
Eſtote ergo prudentes, ſicut ſerpentes, 22.q.55.3.ad 1. item 4.ad 1. item q.92.1.ad 1.
Cum autem tradent uos, nolite cogitare, quomodo aut quid loquamini, 22.q.53.4.ad 1.
Nolite timere eos qui occidunt corpus, 1.q.71.11.c.
Et quod in aure auditis, prædicate ſuper tecta, 3.q.42.3.ad 1.
Non ueni pacem mittere, ſed gladiũ 22.q.37.1.ad 2.fi.
Inimici hominis, domeſtici eius, 22. q.70 3.0.

Cap. 11

Tu es qui uenturus es, an alium expectamus?22.q.2.7.ad.2.
Etiam dico uobis pluſquàm prophetam, 22.q.174 4.ad 3.
Qui autem minor eſt in regno cœlorum, maior eſt illo, 1.q.108.2.ad 3.

3. item q.117. 2.c.ad 3. s. quæſt. 22.4 ad 1.

Omnes enim prophetæ & lex,uſque ad Ioannem propherauerunt, 22. q.174.6.ad 3.

Venit Ioannes, neque manducans, neque bibens, 3. quæſtio.40.2.c. ad 1.

Venit filius hominis manducans & bibens,3.quæſt.40.2.o.item q.41. 3. ad 1.

Et iuſtificata eſt ſapientia a filijs ſuis 3.q.40.2.ad 1.

Abſcondiſti hæc a ſapientibus & prudentibus,& reuelaſti ea paruulis, 22.q.162.3 ad 1.

Nemo nouit filium, niſi pater, neq; patrem quis nouit, niſi filius, & cui uoluerit filius reuelare, 1.qõ. 31.4.ad 2.

Iugum enim meum ſuaue eſt, & onus meum leue. 12.q.107.4.o.

Cap. 12.

Diſcipuli autem eius eſurientes,cœperunt euellere ſpicas ſabbato & manducare, 12. q.100.8.ad 4.itẽ 22.q.40.4.o. item q.122.4.ad 3. item 3.q.40.4. ad 3.

Sabbatis ſacerdotes in templo ſabbatum uiolant, & ſine crimine ſunt,22.q.122.4 ad 3.

Licet ſabbatis benefacere,12.q.100. 8. ad 4 item qõ.107.2.ad 4.item 22.q.40.4.o. item q.122. 4.ad 3. item 3.q.40.4.ad 1.item 3.

Omne regnum diuiſum contra ſe, deſolabitur, & omnis ciuitas uel domus diuiſa contra ſe, non ſtabit,22.q.37.2.ad 3.

Si Sathanas Sathanam eijcit, aduerſus ſe diuiſus eſt, 1.q.109.2.ad 2. item 3.q.43.2.ad 3.

Filij ueſtri in quo eijciunt? 3.q.43. 2.ad 3.

Si autem ego in ſpiritu Dei eijcio dæmonia, 1.q.36.1.1.item q.32. 1.ad 1.

Quomodo poteſt quiſquam intrare in domum fortis, &c.diripiet. 3.q.43.2.ad 3.

Qui non eſt mecum, contra me eſt, & qui nõ congregat mecum,ſpargit,Ibid.

Spiritus autem blaſphemiæ non remittetur.22. q.14.3.o. item qõ. 34.2.ad 1.item q. 118.5.ad 3.itẽ 3.q.86.1.ad 2.item 3.

Et quicunque dixerit uerbum contra filium hominis, remittetur ei, qui autem dixerit contra Spiritum ſanctum, non remittetur ei, neque in hoc ſęculo, neque in futuro,22.q.14.1.o.

Et ſignum non dabitur ei, niſi ſignũ Ionæ prophetę, 3.quæſtio.43. 1. ad 1.

Reuertar in domum meam, unde exiui,3.q.88.1.ad 2.

Et ecce fratres tui, 3.quæſtio. 28.3. ad 5.

Cap. 13.

*Qui autem ſeminatus eſt in ſpinis,22.q.188.7.c.

Alia ceciderunt in terram bonam, & dabant fructum: aliud centeſimum,aliud ſexageſimum, aliud trigeſimum, 12.q.70. 3.ad 2.item 22.q.125.5.ad 2.

Vis imus,& colligimus ea? 22.q.10. 8.ad 1.item q.11.3 ad 3. item q. 94.2. ad 1.item q.108.1.ad 3. itẽ 3.ad 3.

Sine parabolis non loquebatur eis, 3.q.42.3 ad 3.

Meſſis eſt conſummatio ſeculi, 1.q. 73.1.ad 1.

Tunc fulgebunt iuſti ſicut Sol in regno patris eorum, 3. qõ.45.2.c. item q.54.2. ad 1.item 2. Suppl. q.85.1.c.

*Simile eſt regnum cœlorum theſauro abſcondito in agro. &c. & emit agrum illum, 22.quæſt.66. 5.ad 2.

Cap. 14.

Propter iuſiurandum, &c. iuſſit dari,22.q.89.7.ad 2.

Miſitque & decollauit Ioannem in carcere,22.q.124.5.c.

Acceptis quinque panib' & duobus piſci-

piſcibus,1.q.92.3.ad 1.item 3.q. 44.4.ad 4.

Aſpiciens in cœlum, benedixit, 22. q.83.10.ad 1.item 3.q.13.4.ad 3. item q.21.1.0. item 2. e.item q. 43.2.ad 2.item q.53.4.ad 2.

Aſcendit in montem ſolus orare. Veſpere autem facto, ſolus erat ibi, 3.q.13.4.ad 3. item q.40.1. ad 3.

Cap. 15.

Non quod intrat in os, coinquinat hominem,22.q.148.1.ad 1.item 3.q.40.4. ad 2.item 12.qō.103.4. ad 3.

Scis quia Phariſæi, audito hoc uerbo, ſcandalizati ſunt, 3.qō.42. 2.0.

Sinite illos: Cæci ſunt, duces cæcorum,22.q.43.7.0.item 2.8.0.itē 3.q.42.2.0.

Omne quod in os intrat,in uentrem uadit,& in ſeceſſum emittitur, 1. q.119.1.ad 1.

Non ſum miſſus,niſi ad oues,quę perierunt,domus Iſrael,3.q.42.1.0.

Cap. 16.

Cauete à fermento Phariſæorum & & Saducæorum, 3.qō.74.4.c.fin. ad 3.

Oportet eum ire Hieroſolymam, & multa pati, &c.3.q.46.0. item q.56.1.ad 2.

Et occidi,3.q.14.2.0.

Scandalum es mihi,22.q.43.2.ad 2. item 5.ad 1.

Tibi dabo claues regni cœlorum, s. q.17.1.c.

Quodcunque ligaueritis ſuper terram,s.q.18.3.c.

Cap. 17.

Aſſumpſit Ieſus Petrum, & Iacobū, & Ioannem,3.q.45.3.ad 4.

Et transfiguratus eſt ante eos, 3.q. 45.1.2.0.

Et reſplenduit facies eius ſicut Sol, 3.q.45.1.2.9.

Et ueſtimenta eius facta ſunt alba ſicut nix, 3. q.45.1.ad 1.item 2. ad 3.

Et ecce apparuerunt illis Moyſes & Helias, cum eo loquentes, 3. qō. 45.3.0.

Ecce nubes lucida obumbrauit eos, 3.q.45.4.ad 2.

Et ecce uox de nube dicens; Hic eſt filius meus. &c.3.q.39.8.ad 2.itē q.45.4.0.

Ipſum audite,3.q.45.4.ad 3.

Et audientes diſcipuli,ceciderunt in faciem ſuam,& timuerunt ualde, 3.q.45.4.ad 4.

Et acceſſit Ieſus,& tetigit eos,dixitq; eis:Surgite,& nolite timere, Ibid.

Et deſcendentibus illis de monte, præcepit Ieſus,dicens:Nemini dixeritis uiſionē, donec filius hominis à mortuis reſurgat, 3.q.45.3. ad 4.

Domine.miſerere filio meo, quia lunaticus eſt,1.q.115 5.ad 1.

Filius hominis tradendus eſt in manus hominum.3.q.47.4.0.

Cap. 18.

Qui autem ſcandalizauerit unum. &c.expedit ei,ut ſuſpendatur,&c. 22.q.43.8 0.

Væ mundo a ſcandalis,22.q.43.1.0. item 4.e.

Neceſſe eſt enim ut ueniant ſcandala,22. q.11.3.ad 2.item qō. 43.2. ad 1.

Væ autem homini illi, per quē ſcandalum uenit,22 q 43.4 0.

Semper uident faciem Patris mei, 1.q.64.4.ad 3.item q.112.1.ad 3. item 22.q.181.4.ad 2.s.q.72.1.4.

Si peccauerit in te frater tuus, uade & corripe eum inter te & ipſum ſolum, 22.q.11.4.ad 2.item q.33. o.item q.43.7.ad 3.

Si te nō audierit,adhibe tecum unū, uel duos.22.q.33.8.0.

Si non audierit eos,dic Eccleſiæ, 22. q.33.7.0.

Sit tibi ſicut ethnicus & publicanus, s.q.21.2.e.

* Vbi enim duo uel tres congregati fue-

fuerint,&c.22.q.188,8.ad 2.

Vſque ſeptuagies ſepties, 22.q.11.4. ad 2.

Quoaduſque redderet uniuerſum debitum,22.qō.183.6. ad 3.item 3.q.88.1.ad 1.item 3.ad 3.

Cap. 19.

Quod ergo Deus coniunxit, homo non ſeparet, 12.q.102.5. ad 3.itē 22.q.154.2.c.s.q.41.2.1.& q.48. 2.2.& q.54.3.c.

Non legiſtis quòd ab initio qui fecit homines,s.q.42.2.c.

Moyſes mandauit, dari libellum repudij,& dimittere uxores, 12.qō. 107.2.ad 3.

Moyſes ad duritiam cordis ueſtri, permiſit uobis dimittere uxores ueſtras,12.q.107.2.ad 3.

Non expedit nubere, 12.qō.108.4. ad 1.

Oblati ſunt ei paruuli, ut manus imponeret,3.q.72.1.ad 1.

Vnus eſt bonus Deus, 1.q.6.2.ad 2.

Si uis ad uitam ingredi, ſerua mandata,12.q.100.10.ad 1.

Diliges proximum tuum ſicut teipſum. 12.q.73.5.c.item 22.qō.1.1. ad 3.item q.25.12.o. item q.26. 4.5.o.item q.44.3.ad 1.item 7.o. item 8.ad 2.

Hæc omnia cuſtodiui a iuuentute mea.22.q.189.1.ad 1.

Si uis perfectus eſſe, uade & uende omnia quæ habes, & da pauperibus,& ueni ſequere me, 22.q.84. 3.ad 1. item qō.188.7.ad 1.item q.189.1.c.ad 1.

Facilius eſt camelum per foramen acus trāſire quàm diuitem intrare in regnum cœlorum. 22.q.186. 3.ad 4. item q.188.7.c.item con. 3.c.133.141.

Ecce nos reliquimus omnia,& ſecuti ſumus te,22.q.188.7.c.

Vos qui ſecuti eſtis me,&c.ſedebitis & uos ſuper ſedes duodecim, iudicantes duodecim tribus Iſrael, 3. q.56.4.ad 3.s.q.89.1.c.

Omnis qui reliquerit domum uel fratres, &c. centuplum accipiet,

22.q.122.5.ad 4.item 182.2.ad 1.

Erunt nouiſſimi,primi & econuerſo, 1.q.65.2.3.

Cap. 20.

Acceperunt ſingulos denarios, 12.q. 5.2.ad 1.

Portauimus pondus diei & æſtus, 12 q.65.2.ad 3.

Et tradent eum gentibus, 3.q.47. 4.o.

Et tertia die reſurget,3.q.51.4.o.itē q.53.2.o.

Dic ut ſedeant hi duo filij mei,unus ad dexteram tuam,& unus ad ſiniſtram,in regno tuo,3.quæſt.58. 4.ad 4.

Calicem quidem meum bibetis, 3. q.76.2.ad 1.

Sedere autem ad dexteram meam, uel ad ſiniſtram, non eſt meum dare uobis, ſed quibus paratum eſt a patre meo,3.q.58.4.ad 4.

Cap. 21.

Turbæ autem quæ præcedebant, & quæ ſequebantur, clamabant dicentes, Oſanna filij Dauid. 3.qō. 45.3.c.

Et eijciebat omnes uendentes & ementes in templo,3.q.44.3.ad 1.

Et areſacta eſt continuo ficulnea,3. q.44.4.ad 2.

*Publicani & meretrices,præcedunt uos in regno Dei, 22,qō.189.1. ad 1.

Cap. 22.

Acceſſerunt ad Ieſum Saducæi, qui negant reſurrectionem, 1.qō.50. 1.c.

In reſurrectione non nubent, neque nubentur, ſed erunt ſicut angeli Dei in cœlo,1.q.97.3.c. s.q.49.3. ad 3.& 81.4.c.

Hoc eſt maximum & primum mandatum,22.q.44.1.o.

In his duobus mandatis uniuerſa lex pendet,& prophetæ,12.q.99.1. ad 2.item q.105.2.ad 1.

Cap.

Cap. 23.

Nolite uocari Rabi, nec uocemini magiſtri, 1.q.117.1.ad 1.
Vnus eſt enim magiſter ueſter, 1.qō. 105.3.o.item q.117 1.o.item 22. q.175.2.e.item 3.q.1.1. c.item q. 69. 5.ad 2.
Et patrem nolite uocare uobis ſup terram. Vnus eſt enim pater ueſter, 1.q.33.2.ad 4.
Væ uobis Scribæ & Phariſæi, hypocritæ, qui circuitis mare & aridam, ut faciatis uobis unum proſelytū, 22.q.189.9.ad 2.
Væ uobis, qui decimatis mentam, & anetum, & ciminum. 3.qō.38.1. ad 3.
Et uos implete menſuram patrum ueſtrorum, 12.q,87.8.ad 1.
Vt ueniat ſuper uos omnis ſanguis iuſtus, qui effuſus eſt ſuper terrā. 12.q. 87.8.ad 1.item ad 3.
Et dabunt ſigna magna & prodigia, ita ut &c. 1.qō.114.4. ad 1.item 22.q.178.1.ad 2.
Et multi Pſeudoprophetæ ſurgent, & ſeducent multos, 22.q.178.1. ad 2.item 22.q.189.9.c.fi.

Cap. 24.

Et prædicabitur hoc Euangelium regni, in uniuerſo orbe, 12.q.106.4. ad 4.
Tunc refrigeſcet charitas multorū, Supp.q.74.2.ad 2.
Fidelis ſeruus & prudens, 1.q.22.1. c.item 22.q 97.4.c.
Et congregabunt electos eius a quatuor uentis, 1.q.91.2.ad 1.item q. 110.4.ad 1.
Stellæ de cœlo eadent, s.q.73.3.e.
De die illa & hora nemo ſcit, s.q.77. 2.c.

Cap. 25.

Vni dedit quinque talenta, alij duo, alij uero unum, 22.q.24 3.ad 1.
Vnicuique ſecundum propriam uirtutem, 22.qō.24.3 ad 1.s. q.93. 3.1.
Intra in gaudium domini tui, 22.q. 28.3.c.fin.
Meto ubi non ſeminaui, 22.q.52.4. ad 3.
Et ueniens ego, utique recepiſſem quod meum eſt, cum uſura, 22.q. 78.1.ad 1.
Venite benedicti patris mei, poſſidete regnum, 12.q.4.7.ad 1.
Ite maledicti in ignem æternum, s. q.74.9 3.& q.97.1.1.
Eſuriui enim, &c. 22.q.32.2.o.
Et ibunt hi in ſupplicium æternum, 1.q.64 2.c.s.q.99.1.e.
Iuſti autem in uitam æternam, 1.q. 10 3.c.item q.18.2. ad 1.item q. 64. 2.c.item 12.q.3.2. ad 1.item 22.q.18.2.ad 2.

Cap. 26.

Poſt biduum Paſcha fiet. 3.q.46.9. ad 1.item q.74 4.ad 1.
Me autem non ſemper habebitis, 3. q.75.1.ad 2.
Prima autem die azymorum, acceſſerunt diſcipuli ad Ieſum, dicentes, Vbi uis paremus, 3.q.46.9.c. ad 1.item q.74.4.e.ad 1.
Bonum erat ei, ſi natus non fuiſſet homo ille, 1.q.5.2.ad 3. item 12. q.8.1.ad 3.item q.29.4. ad 2.itē q.73.8 ad 2.
Cœnantibus autem eis, accepit Ieſus panem, 3.q.81.1.ad 1.
Accipite & comedite, 3.qō.78. 1.c. ad 4.
Hoc eſt corpus meum, 3.q.60.8.c. item q.78.1.o. item 5.e.item qō. 83.4 ad 1.item q.84.3.e.
Hic eſt ſanguis meus noui teſtamenti, qui pro multis effundetur, in remiſſionem peccatorum, 3.q.78. 3.5.o.
Non bibam amodo de hoc genimine uitis, uſque in diem illum, cū illud bibam uobiſcum nouum in regno patris mei, 3.qō. 81.2. ad 1.
Poſtquam autem reſurrexero, præcedam uos in Galilæam, 3.q.55. 3.ad 4.
Iudas qui tradidit eum, 3.q.47.3. o.item

o.item 6.ad 2.
Cœpit contriſtari & mæſtus eſſe, 3. q.15.6.ad 1.
Triſtis eſt anima mea uſque ad mortem, 3.q.15.6.o.
Et progreſſus puſillum, procidit in faciem ſuam, orans, & dicens: Pater mi, 22. q.83. 10.ad 1.item 3. q.13.4.ad 3.item q.21.o.item q. 43.2.ad 2.item q.53.4.ad 2.
Si poſſibile eſt, tranſeat a me calix iſte, 3.q.15. 6.ad 4 item q.18.o. item qō.21.2.c.ad 2. item 3.c.itē 4.ad 1.
Pater mi, ſi non poteſt hic calix tranſire, niſi bibam illum, fiat uoluntas tua.3.q 46.2.ad 1.
Conuerte gladium tuum in locum ſuum, 22.q.40.2.o.
Omnes enim qui acceperint gladiū, gladio peribunt, 22.q.40.1.ad 1.
Et princeps ſacerdotum ait illi: Adiuro te per Deum uiuum, 22.qō. 90.1.ad 1.
At ille, ſ. Petrus, negauit coram omnibus, 22.q.24.12.ad 2.

Cap. 27.

Vt crucifigeretur, 3.q.46.4.o.
Et uenerunt in locum, qui dicitur Golgota, quod eſt Caluariæ locus, 3.q.46.10.ad 3.
Tunc crucifixi ſunt cum eo duo latrones, unus a dextris, & unus a ſiniſtris, 3.q.46.11.o.
Idipſum autem & latrones, qui crucifixi erant cum eo, improperabāt ei, 3.q.46.11.ad 3.
Tenebræ factæ ſunt ſuper uniuersā terram, uſque ad horam nonam, 3.q.46.11.ad 3.
Clamans uoce magna, emiſit ſpiritū. 3.q.44.2.ad 2.
Emiſit ſpiritum, 3.q. 50.4.c.ad 3.
Emiſit ſpiritum, 3.q.50.4.5.c.ad 3.
Velum templi ſciſſum eſt, in duas partes, a ſummo uſque deorſum. 12. q.103.3. ad 2.item 3.q.44.4. ad 3.
Et terra mota eſt, & petræ ſciſſæ ſunt.3.q.44.4 ad 3.
Monumenta aperta ſunt. Ibid.

Multa corpora ſanctorum qui dormierant, ſurrexerunt, 3.q.ō.55.3. ad 2.
Inter quas erat Maria Magdalenæ, & Maria Iacobi, & Ioſeph mater, & mater filiorum Zebedæi, 3.qō. 28.3.ad 6.
Ioſeph inuoluit illud ſ. corpus Ieſu, in ſindone munda, 3.q.51.2.ad 2. item ad 3.item ad 4.
Et poſuit illud in monumento ſuo nouo, quod exciderat in petra, 3. q.51.1.o. item 4.c.item q.52.5.c. item q.66.8.ad 1.
Aduoluit ſaxum magnum ad oſtiū monumenti.3.q.51.2.ad 4.

Cap. 28.

Angelus enim Domini deſcendit de cœlo, & reuoluit lapidem, & ſedebat ſuper eum, 3.q.55.6.ad 5.
Reſpondēs autem angelus, dixit mulieribus, 3.q.55.1.ad 3.item 2.o.
Illæ autem acceſſerunt, & tenuerunt pedes eius, 3.q.55.6.ad 3.item q. 8.4.ad 1.
Data eſt mihi omnis poteſtas, in cœlo & in terra, 3.q.13.2.ad 1.
Baptizantes eos, in nomine patris, & filij, & ſpiritus ſancti, 3.q.60.8. c.item q.66.5.o. item qō.67.6.c. item q.84.3.c.
Qui crediderit & baptizatus fuerit, ſaluus erit, 3.q.99.4.1.

AVCTORITATES ex Euang. ſecundum Marcum.

Cap 1.

Fuit Ioannes in deſerto baptizans, & prædicans baptiſmum pœnitentiæ, in remiſſionem peccatorū, 3.q.38.3.ad 1.
Et erat in deſerto quadraginta diebus, & quadraginta noctibus, 3.q. 41.2.ad 3.item 3.ad 2.
Eratque cum beſtijs, 3.q.41.3 ad 2.
Scio quòd ſis Sanctus Dei, 1.qō.12. 13.ad 6.

15.ad 6.item q.32.1.ad 1.item q. 64.1.ad 4.item 2.ad 5.item 3.q. 29.1.ad 3.item q.44.1.ad 1.item q.47.5.c.

Obmuteſcere, & exi ab eo,3.q.44.1. ad 3.

Quoniam ſciebant eum, 1.qō.64.1. ad 4.item q.41.1.ad 1.item q.44. 1.ad 1.item q.47.5.c.item s.1.

Cap. 2.

Quis poteſt dimittere peccata, niſi ſolus Deus? 3. q.16.11. ad 2.item q.84.3. ad 3.

Cap. 3.

Et circunſpiciens eos cum ira, 3.qō. 15.9.0.

Dæmones clamabant, dicentes. Tu es filius Dei,s.1.

Cap. 5.

Vade in domum tuam ad tuos, & annuncia illis, quanta tibi Deus fecerit,3.q.44.3.ad 4.

Cap. 6.

Et non poterat ibi ullam uirtutem facere,3.q.43.2.ad 1.

Cap. 7.

Tenetis traditiones hominum, baptiſmata urceorum, & calicum,3. q.38.1.ad 3.

Et ingreſſus domum, neminem uoluit ſcire. Et non potuit latere, 3, q.13.4.ad 1.item q.44.3.ad 4.

Cap. 8.

Et interrogauit eum, ſi quid uideret & aſpiciens ait, Video homines uelut arbores ambulantes, &c.3.qō. 44.3.ad 2,

Cap. 9.

Et exclamans, & multum diſcerpēs, exijt ab eo,s.1.

Cap. 10.

Et offerebant ei paruulos, ut tangeret eos, &c. 3.q.72.1.ad 1.

Cap. 13.

Neque filius hominis, niſi pater, 1.q. 31.4.ad 2.item 3.q.10.2.ad 1.

Cap. 15.

Erat autem hora tertia, & crucifixerunt eum, 3.q.46.9.ad 2.item q. 82.2.ad 3.

Pilatus autem mirabatur, ſi iam obiiſſet,3.q.47.1.ad 2.

Cap. 16.

Oſtenſus eſt in alia effigie, euntibus in uillam, 3.q.54.1.ad 3. item q. 55.4 0.

Euntes in mundum uniuerſum, prędicate Euangelium omni creaturæ,1.q.91.1.c.item q.96.2.c.item 12.q.17.8.ad 2.

Qui uero non crediderit, condemnabitur,22.q.1.6.ad 3.item q.2.3.0. item q,16,1.ad 1.

Signa autem eos qui crediderint, hæc ſequentur, 22. quæſtio.178. 1.ad 3.

Linguis loquentur nouis. 22.q.176. 1.0.

Super ægros manus imponent, & bene habebunt, 3.quæſtio. 84. 4. ad 1.

Aſſumptus eſt in cœlum, 3. q.57.0. item q.58.1.3.c.

Et ſedet a dextris Dei, 3.q.57.2.ad 3.item q.58.0.

AVCTORITATES ex Euang. ſecundum Lucam.

Cap. 1.

Sacerdos quidam nomine Zacharias,

rias,de uice Abia, in ordine uicis ſuæ, 22.q.97.2.ad 3. item 3. qō. 37.2.c.
Sorte exijt,ut poneret incenſum, 22. q.95.8.o.
Apparuit autem illi angelus Domini. Et Zacharias turbatus eſt uidens,& timor irruit ſuper eum,3. q.30.3.ad 3.
Et Spiritu ſancto replebitur adhuc ex utero matris ſuæ, 3.q.27.2.ad 1.item 6.ad 1.
Et dixit Zacharias ad angelum:Vnde hoc ſciam,&c.22.q.97.2.ad 3.
Eris tacens,& non poteris loqui,&c. pro eo quòd non credidiſti, 22.q. 97.2.ad 3.
Miſſus eſt angelus Gabriel à Deo, 3. q.30.0.
Et ingreſſus angelus ad eam, 3.qō. 30.3.0.
Aue gratia plena, Dominus tecum.
Benedicta tu in mulieribus,3.qō.7. 10.ad 1.item q.30 4 0.
Quæ eum audiſſet,turbata eſt, & cogitabat,qualis eſſet iſta ſalutatio, 3.q.30.3.ad 3.
Et ait angelus ei:Ne timeas Maria: Inueniſti enim gratiam apud Deũ, Ibidem.
Ecce concipies in utero, & paries filium,3.q.30.4.c.
Et uocabis nomen eius Ieſum, 3.q. 37.2.0.
Quomodo fiet iſtud,3.q.30.4.ad 2.
Virtus altiſſimi obumbrabit tibi, 3.q.32.1.ad 1.
Et ecce Eliſabeth cognata tua, & ipſa concepit filium in ſenectute ſua,3.q.29.1.ad 4.item qō.30.4. ad 1.
Non erit impoſſibile apud Deũ omne uerbum,1.q.25.3.0.
Exultauit in gaudio infans in utero meo, 22.q.124. 1.ad 1.item 3.qō. 27.6.c.
Reſpexit humilitatem ancillæ ſuæ, 22,q.161.1.ad 1.
Et uocabāt eum nomine patris ſui, 3.q.37.2.ad 3.item q.70.3.ad 3.
Sicut locutus eſt per os Sanctorum, qui a ſeculo ſunt, prophetarum eius, 1.quæſtio. 1.10. c.item 22. q.172.1.0.
Puer autem creſcebat, & confortabatur ſpiritu, 3.q.9 4.0.item qō. 12.0.item q.15.8.0.

Cap. 2.

Exijt edictum a Cæſare Auguſto, ut deſcriberetur uniuerſus orbis, 3. q.35.8. ad 1.
Paſtores erant in regione eadem uigilantes, & cuſtodientes, &c.3 q. 36.3 0.
Et ecce angelus Domini ſtetit iuxta illos, 3.qō.36.3.0.item 5. c.item ad 1.
Et claritas Dei circunfulſit illos, 3. q.36.5.ad 1.
Et timuerunt timore magno. Et dixit illis angelus: Nolite timere, ſup. 1.
Et poſtquam conſummati ſunt dies octo,ut circuncideretur puer, 3.q. 37.1.0.item q 40.0.
Poſtquam impleti ſunt dies purgationis eius, ſecundum legem Moyſi,3.q.37.4.0.
Vt ſiſterent eum Domino, 3.qō.37. 3.0.
Et ut darent pro eo hoſtiam, 3.qō. 37.3.c.
Et homo iſte iuſtus, & timoratus, 3.q.36.6.ad 1.
Cum inducerent puerum Ieſum parentes eius,3.q.28.1.ad 1.
Et tuam ipſius animam pertranſibit gladius, 3.q.27.4.ad 2.
Et Anna propheriſſa, filia Phanuel, &c.3.quæſtio.36.3.c.ad 5.item 6. c.ad 1.
Puer autem creſcebat, & confortabatur,s.1.Plenus ſapientia,1.q.9. 10,11,12.0.item q.15.2.3.e. ad 1.
Et gratia Dei erat in illo,3.q.7.0.
Et ibant parentes eius,s.2.
Inuenerunt eum in templo ſedentem in medio doctorum, audientem illos, & interrogantem, 3.q. 12,3.ad 1.
Ecce pater tuus & ego.s.2.
Et Ieſus proficiebat ſapientia, 3. q. 7.12.ad 3. item q.12.2. 0.item 3. ad 3.item q.15.8.0.

F Et

Et gratia,3.q.7.12.0.

Cap. 3.

Et uidebit omnis caro ſalutare Dei, 1.q.12.2.0.
Facite fructus dignos pœnitentiæ, 2.q.13.
Cuius uentilabrum in manu eius, a.q.74.9.c.

Cap. 4.

Et conſummata omni tentatione, 3.q.41.3.ad 3.item 4.ad 4.
Ipſe tranſiens,per medium illorum ibat,3.q.44 3.ad 2.
Scio te,quia ſis Sanctus Dei,3.q.39. 1.ad 3.

Cap. 5.

Relictis omnibus, ſecuti ſunt eum, 22.q.189.1.b.

Cap. 6.

* Væ uobis qui ridetis nunc,quia lu gebitis & flebitis, 22.qõ.168.2. ad 1.
Mutuum date, nihil inde ſperantes, 22.q.78.1.ad 3.
Et eritis filij altiſſimi, 1.qõ.33.3.c. item 12. quæſt.114. 3.c.fin. item 3.quæſt.3.4.ad 3.item 5.ad 2.itẽ q.2.3.0.
Eſtote ergo miſericordes, 22.quæſt. 30.4.0.

Cap. 7.

Remittuntur ei peccata multa,quoniam dilexit multum, 1.quæſtio. 21. 4. ad 1. item 3. quæſtio. 49. 1. c.

Cap. 8.

Quod tibi nomen eſt?At ille;Legio, 22.q.95.4.ad 1.

Cap. 9.

Et dicebant exceſſum,quem comple turus erat in Hieruſalem, 3.qõ. 45.3.ad 3.
Nemo mittens manum ad aratrũ, &c.22.q.88.1.ad 3.
* Permitte mihi primum renunciare iis,qui domi ſunt,22.q.189.6.c. fi.item 10.ad 2.
Nemo mittens manum ſuam ad aratrum, & reſpiciens retro,aptus eſt regno Dei,22.q.189.10.ad 2.

Cap. 10.

Neminem per uiam ſalutaueritis.3. q.64.1.0.item 2.c.
Intrauit Ieſus in quoddam caſtellũ, & mulier quædam Martha nomi ne,excepit illum in domum ſuã. Et huic erat ſoror nomine Maria, &c.22.q 171.prin.
Maria optimam partem elegit, 22. q.57.1.c.item 22.q.182.2.0.

Cap. 11

* Et fiunt nouiſſima hominis illius, peiora prioribus, 22.q.189.9.c.fi. item 2.fi.
* Nemo accendit lucernam, & in abſcondito ponit, 22.qõ.188.8. ad 4.
Quod ſupereſt date eleemoſynam, 22. q.32. 5. ad 6. item q.66.7.c. item q.71.1. c.item q.87.1. ad 4. item q.118. 4. ad 2. item q.185. 7.ad 1.

Cap. 12.

Et poſt hæc non habent amplius qđ faciant,22.q.32.2.ad 1.
Quis me conſtituit iudicem,aut diui ſorem, ſupra uos? 3. qõ. 50. 4. ad 1.
Cauete ab omni auaritia, 1.quæſt. 63 2. ad 2. item 12. queſtio. 77. 5. ad 1.item q.82. 4.ad 3.item q. 84.1.0.item 22 q.24. 10.ad 2.itẽ q.118.2.0. item 5. ad 2.item qõ. 119.2.ad 1.

Cap.

Cap. 13.

Non capit prophetam perire extra Ieruſalem, 3.q.46.10.ad 1.

Cap. 14.

Omnis qui ſe exaltat, humiliabitur, & econuerſo, 22.q.161.5.ad 3.
Cum facis prandium aut cœnam, noli uocare amicos, &c. ſed paupe res, &c. 22.q.31.3.ad 1.
Si quis uenit ad me, & non odit patrem, &c. & animam ſuam, non poteſt meus eſſe diſcipulus. 22.q. 25. 6.c. item quæſt. 26. 2.c. item 7. ad 1. item q.34.3. ad 1. item q. 101.4.ad 1.
Quis enim uolens turrim ędificare, nõne prius ſedens computat ſumptus, &c. & non potuit conſumma re, 22.q.189.10. item ad 3.
Qui non renũciat omnibus quę poſſidet, non poteſt meus eſſe diſcipu lus, 22.q.184.7. ad 1. item q.189. 10.ad 3.

Cap. 15.

Erant autem appropinquantes eī publicani, & peccatores, 22.q.25.6. ad 5. item 3.q.40.1.0. item ad 3.
Ita gaudium erit in cœlo ſuper uno peccatore, pœnitentiam agente, quàm ſupra nonaginta iuſtis, qui non indigent pœnitentia, 1.q.20. 4.ad 4.s.q.71.8.3.

Cap. 16.

Filij huius ſeculi, prudentiores filiis lucis in generatione ſua ſunt, 22. q.47.13.ad 1.
Facite uobis amicos de mammona iniquitatis, 22.q.32.7. ad 1. item q.114.6.ad 3.
Recordare quia recepiſti bona in uita tua, s. quæſtio. 70.2.4.& 98. 7.c.
In ſinum Abrahæ, 3.q.52.2.ad 4.

Cap. 17.

Vbicunque fuerit corpus, ibi congregabuntur & aquilæ, 12.q.102.62 ad 1.

Cap. 18.

Oportet ſemper orare, & non defice re, 22.q.83.2.14.0.
Iudex quidam erat in quadam ciuitate, qui nec Deum timebat, & ho mines non reuerebatur, 22.q.19. 3.ad 1.
Omnis qui ſe exaltat, humiliabitur, & econuerſo, s.14.

Cap. 19.

Et ſi quid aliquem defraudaui, reddo quadruplum, 22.qõ.62.3. ad 2.
Dimidium bonorum meorum do pauperibus, 3.q.2.ad 3.

Cap. 20.

Neque ultra mori poterũt. 1.qõ.97. 3.c.
Aequales enim angelis ſunt, 1.q.63. 9.ad 3. item q. 108.8.0. item 12. q.4. 5.ad 6.
Et filij ſunt Dei, s.6.
Omnia enim uiuunt ei, 12.q.110.1. ad 2. item 22.q.23.2.ad 2.
Erunt ſigna in ſole. s.q.73.1.c.
Capillus de capite ueſtro nõ peribit, s.q.80.2.c.

Cap. 21.

Vidua hæc pauper, plus quàm omnes miſit, 22.q.32.4.ad 3.
In patientia ueſtra poſſidebitis animas ueſtras, 22.q.136.2.ad 2.

Cap. 22.

Deſiderio deſideraui hoc paſcha mā ducare uobiſcum, antequam patiar, 2.q.81.ad 3.
Similiter & calicem poſtquā cœnauit, dicens, 3.q.74.2.ad 3.
Facta eſt contentio inter eos, quis eo-

rum uideretur eſſe maior. 22.qõ. 38.1.1.ad 1.

Ego diſpono uobis, ſicut diſpoſuit mihi pater meus regnũ, 12.q.4.7. ad 1.

Vt edatis & bibatis ſuper menſam meam in regno meo. Ibidem.

Apparuit autem illi angelus de cœlo, confortans eum, 3.q.12.4.ad 1.

Et factus in agonia, 3.q.18.6.ad 3.

Cap. 23.

Et facti ſunt amici Herodes & Pilatus in ipſa die: nam antea inimici erant adinuicem, 22.q.23.1. ad 2. item ad 3. item q.25.8.ad 3.

Ieſus autem dicebat: Pater dimitte illis: non enim ſciunt quid faciunt, 3.qõ.21.4.ad 2. item q.47. 5.0.item 6.c.

Domine memento mei, cum ueneris in regnum tuum, 3.q.46.11. ad 3.

Hodie mecum eris in paradiſo 3.q. 52.4.ad 3.

In quo nondum quiſquam poſitus fuerat, 3.q.51.2.c. ad 4.

Cap. 24.

Non eſt hic, ſed ſurrexit, 3.q.53.1.0. item 2.c.item 3.ad 1.

Procumbẽs uidit linteamina poſita, 3.q 18.4.ad 1.item ad 2.

Oculi autem eorum tenebantur, ne eum agnoſcerent, 3 q.55.4.ad 3.

Et ita intrare in gloriam ſuam, 3.q. 45.1.c.

Et ipſe ſe finxit longius ire, 22.q.111. 1.ad 1.

Et coegerunt illum. 22.qõ.188.6.c. item 3.q.40.1 ad 2.

Et aperti ſunt oculi eorum, 3.q.55. 4.ad 3.

Et ipſe euanuit ex oculis eorum, 3. q.54.1.ad 2.

Et aperiret nobis ſcripturas, 22.q. 173.3.c.

Palpate & uidete, quia ſpiritus carnem & oſſa non habet, &c. 3.qõ. 54.2.ad 2.ſq 83.6.c.

Et cum manducaſſet coram eis, 3. q.51.3.ad 5. item 3.q.54.2.ad 3. item quæſtio. 55. 3. c. item 6.c. ad 1.

Hæc ſunt uerba quæ locutus ſum uobis, cum adhuc eſſem uobiſcum, 3 q.55.3.c.

Vos autem ſedete in ciuitate, quoadusque induamini uirtute ex alto, 12.q.103.4.ad 1.

AVCTORITATES ex Euang. ſecundum Ioannem.

Cap. 1.

Et uerbum erat apud Deum, 1.qõ. 33.3.ad 3. item q.34.1.0 item 12. qõ 93. 1.ad 2. item 22. qõ.189. 1.ad 4.

Et Deus erat uerbum, 1.qõ.27.2.c. item q.33.1. ad 2.item q.41.3.0. item 3.q.41.4 0.

Hoc erat in principio apud Deum, ſup 1.

Omnia per ipſum facta ſunt, 1. q. 39.8 c.

Et ſine ipſo factum eſt nihil, 12.q. 72.1.ad 2.

Quod factum eſt, in ipſo uita erat, 1 q.18 4.0.

Erat lux uera, quæ illuminat omnẽ hominem, uenientem in hunc mundum, 1.q.79.4.ad 1.22.qõ. 171.2.c.

Et mundus per ipſum factus eſt, ſup. 1.

Quotquot autem receperunt eum, dedit eis poteſtatem filios Dei fieri, 12.q.109.7.0.

Et uerbum caro factum eſt, 22.qõ. 189 1.ad 4.item 3.q.5.3.ad 1.

Et uidimus gloriam eius, gloriam quaſi unigeniti a patre, 1.q.33.3. c.ad 2.

Plenum gratiæ & ueritatis, 3.q.2.10. ad 2. item q.7. 7 ad 1. item 9.0. item 10. 12.c.item q.14. 4.ad 2. item q.15.2.3.c.item q.22.1.c.ad 1.ad 3. item q.27.5.ad 1.item q. 28.4.ad 2.item quæſ.34.1.c.item q.38.2.ad 2.

Qui poſt me uenturus eſt, ante me factus eſt, 3.q.16.6.ad 2.
Et de plenitudine eius nos omnes accepimus, 3.q.7.10.0.
Lex per Moyſen facta eſt, gratia autem & ueritas per Ieſum Chriſtũ facta eſt, 12.q.112.1.ad 1.
Deum nemo uidit unquam, 1.q.12.1 ad 1.item 12.q.112.5 ad 3.
Vnigenitus filius, qui eſt in ſinu patris, ipſe enarrauit, 1.q.33.3.ad 2.
Ecce agnus Dei, 12.q.102.3. ad 2.itẽ 3.q.73.5.c.
Ecce qui tollit peccatum mundi. 3.q.22.2.ad 2.itẽ 3.c. item q.46.5. ad 3.item 6.ad 6.item q.48.2.ad 2.item q.49.1.0..item 2. 3.4.5.c. itẽ 5.ad 3. itẽ 4. itẽ q.52.5.c.itẽ q.56.2.ad 4. item q.62.5.0.item q.69. 1. ad 2.item ad 3. item q.73.5.c.item q.79.3.c.
Vt manifeſtetur in Iſrael, propterea ueni ego, 3.q.36.4.ad 3.item qõ.43.3.ad 1.
Deum nemo uidit unquam, 1.quęſt.92.1.1.

Cap. 2.

Nondum uenit hora mea, 3.q.46.0. item 10.c.
Omnis homo primum bonum uinũ ponit, 3.q.44 3.ad 2.
Hoc fecit initium ſignorum Ieſus, 3.q.46.4.ad 3.item q.43.3.0
Et crediderunt in eum diſcipuli ei⁹, 3.q.43.3 ad 3.
Poſt hæc deſcendit Ieſus in Capharnaũ, ipſe & mater eius, & fratres eius, 3.q.28.3.ad 5.
Quadraginta & ſex annis ædificatũ eſt templum hoc, 3.quæſtio.33.1. ad 1.
Ipſe enim ſciebat quid eſſet in homine, 3.q.10.2.c.

Cap. 3.

Niſi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu ſancto, non poteſt introire in regnum Dei. 12.q.112.1. ad 2. item q.113.3. ad 1.item 3.q.66.2.0.item q.68.1.2.0. item q.70.2.ad 3.item ad 4. item qõ.72.4. ad 1.item q.84.5.c.
Nemo aſcendit in cœlum, niſi qui deſcendit de cœlo, filius hoĩs, qui eſt in cœlo, 3.q.5.2. ad 1.item q.57.2.ad 2.
Ita exaltari oportet filium hominis, 3.q.46.4.c.
Sic Deus dilexit mundum, 3.quæſt.11.c.
Non enim miſit Deus filium ſuum in mundum, ut iudicet mundum, ſed ut ſaluetur mũdus per ipſum, 3.q.68.1.c.item 2.0.
Qui autem facit ueritatem, uenit ad lucem, 1.q.17 1.c.
Qui habet ſponſam ſponſus eſt, 1.q.95.3.c.
Non enim ad menſuram dat Deus ſpiritum, 3.q.7.11.ad 1.
Pater diligit filium, & omnia dedit in manu eius, 1.q.42.6.ad 2.
Qui credit in eum non iudicabitur, 1.q.89.6.1.

Cap. 4.

* Diſcipuli eius abierant in ciuitatem, ut cibos emerent, 22.q.188.7.c.
Omnis qui biberit ex aqua hac, ſitiet iterum, 12.q.2.1.c.ad 3.
Fons aquæ ſalientis, 12.q.2.1. ad 3. item q.114.3.c.ad 3.
Video, quia propheta es tu, Inf.6.
Venit hora, quando neque in monte hoc, neque in Hieroſolymis adorabitis Patrem, 22.q.84.3.ad 1.
* Spiritus eſt Deus, 1.q. 1.3.0.item q.3 1.0.
In ſpiritu & ueritate oportet adorare, 22.q.81. 7.ad 1. quæſt.83.13. ad 1.
Iam nõ propter loquelam tuam credimus, 22.q.2.10.c.fi.
Perfecta charitas foras mittit timorem, 1.q.4.1.ad 2.

Cap. 5.

Pater meus uſque modo operatur, & ego operor, 1.q.69.2.c.item q.73. 2. ad 1. item quæſtio. 118 3. ad 1.

Aequalem ſe faciens Deo, 1.q.42.0. item 3.q.43.4.c.item q.58.3.0.
Non poteſt filius a ſe facere quicquã niſi quod uiderit patrem facientẽ 1.q.42.6.ad 1.
Quæcunque enim ille fecerit, hæc & filius ſimiliter facit, 3.quæſtio. 43.4.b.
Pater enim diligit filium, & demonſtrat ei omnia quæ ipſe facit, 1.q. 42.6.ad 2.
Sicut enim pater ſuſcitat mortuos, & uiuificat, ſic & filius quos uult uiuificat, 3 q.43.4.c.ad 2.
Vt omnes honorificent filium, ſicut honorificant patrem, 22.q.81.3. ad 1.item q.84.1.ad 3.item 3.q. 25.1.ad 1.
Qui miſit illum, 1.q.43.0.item qõ. 112.1.c.ad 3. item 3.q.28.1.ad 3. item q.9.8.ad 1.
Et in iudicium non uenit, ſed tranſiet à morte in uitam, s.1.
Et poteſtatem dedit ei iudicium facere, quia filius hominis eſt, 3.qõ. 59.2.c.s.89.3.c.
Et procedent qui bona fecerunt, in reſurrectionem uitæ, qui uero mala egerunt, in reſurrectionem iudicij, 1.q.64 2.c.
Non poſſum ego à meipſo facere quicquam, s.5.
Sicut audio, iudico, 1.q.42.6.ad 2.
Et iudicium meum uerum eſt, 1.q. 16.5.0.item 12.q.3.7.c.
Opera quæ dedit mihi pater, ut perficiam ea, ipſa opera quæ ego facio, teſtimonium perhibẽt de me, 3.q.43.1.4.0.
Neque uocem eius unquam audiſtis, 3.q.39.8. ad 2.
Neque ſpeciem eius uidiſtis, Ibid.
Eſt qui accuſat uos Moyſes, s. q.89. 2.3.

Cap. 6.

Hic eſt uere propheta, qui uenturus eſt in mundum. 22.q.174. 5.ad 3.item 3.qõ.7. 8.0. item quæſt. 31,2.c.
Ego ſum panis uitæ, 3.quæſtio. 79. 1.b.
Quem miſit ille, s.5.
Qui uenit ad me, non eſuriet, & qui credit in me, non ſitiet in æternũ, 12.q.2.1.ad 3.
Et ego reſuſcitabo eum, 3.q.54.2.c. item qõ. 56.1.2.0. item q. 59.2. c.fi.item q.62.5.ad 1. item ad 3.
Omne quod dedit mihi, non perdã ex eo, Infr.10.
Omnis qui audiuit a patre, & didicit, uenit ad me, s.1.q.43.5.ad 2. item 12.qõ. 122. 2. ad 2. item 10.13.
Non quia patrem uidit quiſquam, niſi is qui eſt à Deo, hic uidit patrem, s.1.
Panis quem ego dabo, caro mea eſt, pro mundi uita. 3.q.79.1.0.item 8.c.item q. 81.1.ad 3.
Niſi manducaueritis carnem filij hominis, & biberitis eius ſanguinẽ, non habebitis uitam in uobis, 3. q.65.4.ad 2.item q.73.3.ad 1.itẽ q.87.4 ad 1.
Qui manducat meam carnem, & bibit meum ſanguinem, habet uitã æternam, 3.q.79.2.0.item q.80.2. ad 1.s.q.99.4.2.
Caro mea uere eſt cibus, & ſanguis meus uere eſt potus, 3. qõ. 76.1. ad 2.
Qui manducat meam carnem, & bibit meum ſanguinem, in me manet, & ego in eo, Inf. 10.
Spiritus eſt qui uiuificat, caro non prodeſt quicquam 22. qõ. 183.2. ad 3.item 3.q.75.1.ad 2.
Verba quæ ego locutus ſum uobis, ſpiritus & uita ſunt, 3. qõ. 57.1. ad 1.

Cap. 7.

Erat autem in proximo dies feſtus Iudęorum ſcenophegia, 12.q.102. 4.ad 10.item q. 103.3. ad 4.
Mea doctrina, non eſt mea, 3.qõ.9. 1.0.
Qui miſit me, s. 5.
Non ex Moyſe, eſt circuncilio, ſed ex patribus; 12.q. 103.1.ad 3.
Circuncilionem accipit homo in ſabbato, ut non ſoluatur lex Moyſis, 22.q.122. 4.ad 3.

Mihi

Mihi indignamini, quia totum hominem ſanum feci in ſabbatho? 3.q.44.3.ad 3. item q.88.5.ad 1.
Qui credit in me ſicut dicit ſcriptura, flumina de uentre eius fluent aquæ uiuæ, 12.q.2.1.ad 3.
Quia nondum uenerat hora eius, s.2.
Nondum enim erat ſpiritus datus, quia Ieſus nondum fuerat glorificatus, 3.q 43.6 ad 1.
Hic eſt uere propheta, s.6.

Cap. 8.

In lege autem Moyſes mandauit nobis huiuſmodi lapidare. 3. q.29. 1.ad 4.
Ego ſum lux mundi, s.1.
Ego non iudico quenquam, s.5.
Miſit me pater s.5.
Nec dum uenerat hora eius, s.2.
Si me ſciretis, forſitan & patrē meū ſciretis, 12.q.2.8.ad 3.
Ego non ſum de hoc mundo, 22.q. 188.2.ad 3.
Et ego quæ audiui a patre meo, hæc loquor in mundo s.5.
Principium qui & loquor uobis, 1. q.1.3.ad 1.item 7.c.
Cum exaltaueritis filium hominis, s.2.
Sicut docuit me pater, hæc loquor, s.5.
Et a me ipſo facio nihil, s.5.
Pater mecum eſt, & non reliquit me ſolum, 1.q.31.0.
Si uos filius liberauit, uere liberi eritis, 3.q.27.3.c.fi. item q.49. 2.ad 2.item q.54.7.ad 2.
Ego quod audiui apud patrem, loquor, s.5.
Veritatem loquor quam audiui à Deo. Ibid.
Si filij Abrahæ eſtis, opera Abrahæ facite, 22.q.89.1.ad 1.
Ego enim ex Deo proceſſi & ueni, 1. q.27.0.
Vos ex patre diabolo eſtis, 1.q.114. 3.ad 2.
Ille homicida erat ab initio, 1. qō. 63.5.ad 1.
Et in ueritate non ſtetit, quia nō eſt ueritas in eo. 1. q.63.6.o.item q: 64.2.ad 5.item 22.q.96.1.c.
Cum loquitur mendacium ex proprijs loquitur.
Quia mendax eſt & pater eius, 22. q.172.6.ad 3.
Abraham pater ueſter exultauit, ut uideret diem meū, & uidit & gauiſus eſt, 12.qō.98.4.c. item 3.q. 31.10.
Ieſus autem abſcondit ſe, & exiuit de templo, 3.q.44.3.ad 1.

Cap. 9.

Neque hic peccauit, neque parentes eius. 12.q.87.7.ad 1.
Qui miſit me, s.5.
Lux ſum mundi, s.5.
Lutum fecit ex ſputo, & liniuit ſputum ſuper oculos eius, & dixit, 3. q.44 3.ad 2.item ad 3.
Non eſt hic homo à Deo, qui ſabbatum non cuſtodit, 3.quæſt.40.4. ad 1.
Propheta eſt, s.6.
Scimus quia Deus peccatores non exaudit, 22.q.83.16.o.item q.187. 2.ad 1.s.q.71.3.1.
Si cæci eſſetis, non haberetis peccatum, 22.q.15.1.ad 1.

Cap. 10.

Ego ſum oſtium, 3.q.8.6 ad 3.
Nemo tollit eam a me, ſed ego pono eam à meipſo 3.q.47. 1.ad 1. item q.50.3.ad 1.
Hoc mandatum accepi a patre meo, 3.q.47.2.ad 1.
Nunquid dæmonium poteſt cæcorum oculos aperire? 1. q.9.2.ad 1. item ad 3.item q.114.4.c.ad 2.itē q.115.ad 1.item qō.117.3. c.item 3.q.29 1.ad 3.
Ego & pater unum ſumus, inf. 12.
Quem pater ſanctificauit, 3.q.34.1. ad 2.
Et miſit in mundum, s. 5.
Opera quæ ego facio in nomine patris mei, hæc teſtimonium perhibent de me, s.1.
Pater in me eſt, & ego in patre, 1.q. 42.5.o.item 3.q. 2.9.item ad 4.

Ioannes quidem fecit ſignũ nullũ, 3.q.38.2.ad 2.itẽ q.40.2. ad 1.

Cap. 11.

In nouiſſimo die,s.6.
Tu me miſiſti.s.5.
Soluite eum, & ſinite abire, s. q. 8.1.c.

Cap. 12.

* Loculos habens, ea quæ mittebantur,portabat,22.q.188.7.c.
Niſi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit, ipſum ſolũ manet, 3.q.42.1.c. fi.item q.46. 2.ad 1.
Ego autem ſi exaltatus fuero a terra,s.3.
Qui miſit me,s.5.
Ego lux in mundum ueni, s.1.
Ego non iudico eum,s.3.
Non enim ueni ut iudicem mundũ, s.3.

Cap. 13

A Deo exiuit, & ad Deum uadit,3. q.42.5.ad 2.
Quem diligebat Ieſus,1.q.20.4.ad 3.item 3.q.45.3.ad 4.
Ille eſt, cui intinctũ panem porrexero:& cum intinxiſſet panem,dedit Iudæ,3.q.81.2.ad 1.item q.83. 5.ad 9.
Aut ut egenis aliquid daret, 22.qõ. 188.7.c.
Mandatum nouum do uobis,ut diligatis inuicem ſicut dilexi uos, 12. q.108.3.0.item 22.q.44.7.0.
In hoc ergo cognoſcent omnes, quia diſcipuli mei eſtis, ſi dilectionem habueritis adinuicem, 22.q.81.1. ad 5.item q.101.1.ad 3.

Cap. 14.

Creditis in Deum, & in me credite, 22.q.1.7.c.
In domo patris mei,manſiones multæ ſunt, 12.q.3.2. ad 4.item q.5. 2.o.item q.112.4.c.ad 2.
Domine neſcim⁹ quo uadis:Et quomodo poſſumus uiam ſcire?1.q.1. 10.ad 2.item 12.q.76.2.c.
Ego ſum uia,ueritas & uita,1.qõ.2. 1.ad 3.itẽ q.3.3.o. item q.4.2.ad 2. item ad 3. item 22. qõ.34. 1. ad 2.
Si cognouiſſetis me, & patrem meũ utique cognouiſſetis.s,8.
Qui uidet me, uidet & patrẽ meũ. Ibidem.
Ego in patre, & pater in me eſt, s.10.
Alioquin propter ipſa opera credite,s.5.
Amen amen dico uobis,s.1.
Qui credit in me,opera quæ ego facio, & ipſe faciet & maiora horũ faciet,3.q.43.4.ad 2.
Quodcunque petieritis patrem in nomine meo, hoc faciã: 22.q.83. 7.ad 2.item 15. ad 2.itẽ 16.c.
Si diligitis me,mandata mea ſeruate,22.q.44.1.0
Rogabo patrem, & alium paracletũ dabit uobis,22.q 83.10.ad 1.
In illo die cognoſcetis,quia ego ſum in patre meo,& uos in me & ego in uobis,1.q.31.1.ad 4.
Et ſermonem quem audiſtis nõ eſt meus, ſed eius qui miſit me patris,s.7.
Pater maior me eſt, 1.q.33.1.ad 2. item q.42.4.ad 1.item q.43.7.ad 1.item 3.q.20.1.o.
Sicut mandatum dedit mihi pater, ſic facio. 1.q.42.6.ad 2. item qõ. 47.2.ad 1.
In domo patris mei manſiones multę ſunt,s.q. 93.2.c.

Cap. 15.

Sine me nihil poteſtis facere,12.q.6. 1.ad 1.item q.114.6.o.
Si mãſeritis in me, & uerba mea in uobis manſerint,quodcunque uolueritis petetis.& fiet uobis.s.14.
Sicut dilexit me pater, & ego dilexi uos,1.q.37.2.ad 3.
* Vos autem dixi amicos, 22.q.172. 4.ad 2.
Omnia quæcunque audiui a patre meo s. 5.

Vt quodcunque petieritis patrem in nomine meo det uobis.s.14.

Scitote quia me priorē uobis odio habuerit.22.q.13.4.o.item 6. ad 2.item q 34.1.1.o.

Si non ueniſſem, & locutus eis non fuiſſem, peccatum non haberent. 22.q.10.1.3.c.

Si opera non feciſſem in eis,quæ nemo alius fecit, peccatum non haberent.3.q.43.4.c.ad 1.

Nunc autem & uiderunt & oderunt & me & patrem meum.22.q.34.1.b.item 3.q.47.5.c.ad 2.

Cū autem uenerit paraclitus quem ego mittam vobis a patre ſpiritū ueritatis,qui à patre procedit 1.q. 36.2.ad 1.item 4.ad 1.item 12.q. 106.4.ad 2.

Cap.16.

Omnis qui interficit uos, arbitretur obſequium ſe præſtare Deo.12.q. 94.5.ad 2.item q.100.8.ad 3. itē 22.q.64.6.o.

Qui miſit me.s.5.

Si enim non abiero, paracletus non ueniet ad uos.3.q.57.6.o.

Si autem abiero mittam eū ad uos, 1.q.43.8.o.

Ille arguet mundum de peccato. 3. q.59.1.ad 3.

Cum autem uenerit ſpiritus ille ueritatis,docebit uos omnem ueritatem.12.q.106.4.ad 2.item 22.q. 176.1.ad 1.

Sed quæcunque audiet loquetur. s. 5.

Si quid petieritis patrem in nomine meo,dabit uobis.s.4.

A Deo exiui:exiui à patre,& ueni in mundum.s.13.

Iterum relinquo mundum, & uado ad patrem,3.q.57.1.6.o.

Nunc ſcimus quia ſcis omnia, 3.q. 10.2.o.item q.13.1.ad 2.item ad 3.item q 59 2.ad 3.

Quia à Deo exiſti.s.13.

Et non ſum ſolus, quia pater mecū eſt, s. 8.

Cap. 17.

Hæc eſt autem uita æterna,ut cognoſcant te ſolum uerum Deum, & quem miſiſti Ieſum Chriſtum. 1. q.10.3.c.fi.item q.31.4.ad 1.

Manifeſtaui nomen tuum hominibus,quos dediſti mihi de mundo 22.q.2.8.ad 2.

Tui erant, & mihi eos dediſti. Ibidem.

Et cognouerunt uere,quia à te exiui, s.13.

Et crediderunt, quia tu me miſiſti, s. 5.

Et mūdus eos odio habuit, quia nō ſunt de mundo, ſicut & ego non ſum de mundo.s.8.item 3.q.31. 2.ad 3.fi.

Vt omnes unum ſint, ſicut tu pater in me,& ego in te, ut & ipſi in nobis unum ſint, s. 10.

Vt ſint unum, ſicut & nos unum ſumus,s.10.22.q.183.2.ad 1.

Et dilexiſti eos ſicut me dilexiſti. 1. q.37.2.o.

Cap.18.

Vt ergo dixit,ego ſum, abierunt retrorſum,& ceciderunt in terram. 3.q. 43. 3.ad 1.item quæſt.44. 3. ad 1.

Dicit ille.f.Petrus,non ſum,22.q.14 12.ad 2.

Ego palam locutus ſum mūdo: Ego ſemper docui in ſynagoga, & in templo,quo omnes conueniunt.3. q 42.3.ad 2.

Et in occulto locutus ſum nihil.3.q 42.3.c.

Reſpondit ei Ieſus:Si male locutus ſum,teſtimonium perhibe de malo;ſi autem bene,cur me cædis?22 q.65.2.o.item 3.q.46.9.ad 2. itē q 83.2.ad 3.

Iudæi non introierunt in prætorium ut non contaminarētur,ſed manducarent paſcha,3.q.46.9.ad 1.

Nobis non licet interficere quenquā 3.q.47.4.ad 3.

Regnum meum nō eſt de hoc mundo,3.q.7.2.ad 3.itē q.59. 4.ad 1.

Omnis

Omnis qui eſt ex ueritate, audit uocem meam.22.q.180.3.ad 4.

Cap. 19.

Maius peccatum habet, 12.q.72.3.o.item 3.q.47.6.o. item 4.ad 2.

Cum uidiſſet ergo Ieſus matrem, Matth.1.18.

Et diſcipulum ſtantem, quem diligebat,s.13.

Poſtea ſciens Ieſus quia omnia conſummata ſunt,12.q.103.3.ad 2. item 3.q.47.2.ad 1.

Iudæi ergo quoniam paraſceue erat ut non remanerent in cruce corpora ſabbato, 3.q.46.4.ad 3.item q.48 4 c.

Erat enim magnus dies ille ſabbati 3.q.46.9 ad 1.

Et continuo exiuit ſanguis & aqua. 3.q.66 4.ad 3.item quæſt.74.7.ad 3.

Venit Nicodemus, ferens miſturam myrrhæ,& aloes, quaſi libras centum,3.q.51.2.ad 2.item ad 3.

Cum aromatibus, ſicut mos eſt Iudeis ſepelire.3.q.51.2.ad 2. item ad 3.

Erat autē in loco, ubi crucifixus eſt, hortus, & in hortum monumentum 3.q.51.2.ad 4.

Et aduoluit ſaxum magnum ad oſtium monumenti.3.q 51.2.ad 3

Cap.20.

Maria Magdalenę, uenit mane, cum adhuc tenebræ eſſent, ad monumentum.3.q.53.2. ad 3.

Et uidit linteamina poſita,3.q.51.2 ad 3.

Et ſudarium.3.q.51.2.ad 3.

Tunc ergo introiuit, & ille diſcipulus, qui uenerat primus.3.q. 8.3. ad 3.

Noli me tangere.3.q.80.4.ad 1.

Nondum enim aſcendi ad patrem meum,3.q.55.6.ad 3.item q.80. 4 ad 1.

Cum ergo ſero eſſet die illo una ſabbatorũ & fores eſſent clauſæ, &c. uenit Ieſus.3.q.54.1.ad 1.

Et ait: Pax uobis.3.q.55 8.ad 24

Oſtendit eis manus & latus,3.q.54.4.0.

Hæc cum dixiſſet, inſufflauit.1.q.43 7.ad 6.

Quorũ remiſeritis peccata, remittuntur eis,3.q.84.3.ad 3.3.q.18.1 1.

Infer digitum tuum huc,& affer manum tuam, & mitte in loca clauorum.3.q.54.4.ad 2.item q.55.6. ad 3.

Quia uidiſti me Thoma credidiſti. 22.q.1.4.ad 1.item 3.quæſt.55.5. ad 3.

Beati qui non uiderunt & crediderunt.ibid.item 3.q.55.5.ad 3.

Multa quidem & alia ſigna fecit Ieſus in cōſpectu diſcipulorum ſuorum quæ nō ſunt ſcripta in libro hoc.3.q 42.4.c.item quæſt. 68.1. ad 1.

*Hæc autem ſcripta ſunt, ut credatis 1.q.8.ad 1.

Cap. 21.

Vado piſcari.1.q.96.1.c. item 22.q. 64.1.o.

Dicit ergo diſcipulus ille, quem diligebat Ieſus,s.13.

Dominus eſt.1.q.13.7.ad 1.itē ad 6.

Simon Ioannis, diligis me plus his? 22.q.185.3 ad 1.

Paſce oues meas, uel agnos meos, ibidem.

Domine tu ſcis quia amo te,1.q.20. 4.ad 3.

Domine tu omnia noſti.s.16.

Quem diligebat Ieſus,s.13.

Sunt autem & alia multa, quæ fecit Ieſus, quæ ſi ſcribantur per ſingula, nec ipſum arbitror mundum capere poſſe eos qui ſcribendi ſūt libros,3.q.6.3.ad 3.itē q.68.1.ad 1

AVCTORITATES ex Epiſt. ad Romanos.

Cap. 1.

Qui factus eſt ei ex ſemine Dauid ſecun-

ſecundum carnem.3.q.16.7.ad 1 item q.31.6.ad 2.

Qui prædeſtinatus eſt filius Dei, in uirtute.3.q.24.0.

Ad obediendum fidei.12.q.47.ad 5. item q.104.3. ad 2. item qō. 7.3. ad 2.

Græcis, ac barbaris, ſapientibus, & inſipientibus,debitor ſum,1.q.21 1.ad 3.

Iudæo primum & Græco. 3.q.31.2. ad 2.

Qui ueritatem Dei in iniuſtitia deti nent,22.q.40. 3.0. item q. 59.3. 4. item q.71.3.ad 3.

Quod notum eſt Dei, manifeſtum eſt illis.1.q.1.6.c.fi. item q.12.12. b.item c.

Inuiſibilia enim ipſius à creatura mūdi per ea quæ facta ſunt,intel lecta conſpiciuntur,1.q.2.2.o. itē 12 q.27.3.ad 2.item q.34.c.c. itē q.171.2.ad 3.

Ita ut ſint inexcuſabiles.inf.2.

Cum cognouiſſent Deum, non ut Deum glorificauerunt,aut gratias egerunt,12.q.6.8.o.item q.1.9.6 c.item.q.76.3.3.4.c.item 3.q.47 5.ad 3.

Dicentes enim ſe eſſe ſapientes,ſtul ti facti ſunt.22.q.46.1.ad 1. item 2.c.

Et mutauerunt gloriam incorrupti- bilis Dei,in ſimilitudinem imagi- nis corruptibilis hominis, & uolū crum, & quadrupedum,& ſerpen tum.22.q.94.1.c.item q. 122. 2. ad 2.

Propter quod tradidit illos Deus in deſideria cordis eorum in immun ditiam.12.q.87.2.c.

Quia immutauerunt ueritatem Dei in mendacium. s 1.

Tradidit illos Deus in reprobū ſen- ſum,ut faciant ea quæ non conue niunt, repletos omni iniquitate, &c.12 q.79.1.ad 1.

*Parentibus non obedientes. 22. q. 105.1.b.

Qui cum iuſtitiā Dei cognouiſſent, non intellexerunt.s. 10.

Quoniam qui talia agūt, digni ſunt morte.12.q.85.5.o.

Cap. 2.

Propter quod inexcuſabilis es ò ho- mo,omnis qui iudicas,22.q. 33.5 o.item q.60.2.ad 2.

An diuitias bonitatis eius, patienti & longanimitatis contemnis? 22. q.186.9.ad 3.

Quicunque enim ſine lege peccaue- runt,ſine lege peribunt.12.q. 90. 3.ad 1.

Et qui in lege peccauerūt,per legem iudicabuntur, 12. qō. 103.1.4.0. item q.104. 3.c. item quæſt.86.4 ad 1.

Non enim auditores legis iuſti ſunt apud Deum, ſed factores legis iu ſtificabuntur, 12.quæſtio.100.12. ad 1.

Cum enim gentes quæ legem nō ha bent, naturaliter ea quæ legis ſūt faciunt.12.q.109.4.ad 1.

Legem non habentes, ipſi ſibi ſunt lex.12.q.90.3.ad 1.

Qui oſtendunt opus legis ſcriptum in cordibus ſuis.ibid.

Teſtimonium reddēte illis conſcien tia ipſorum,1.q.79.13.c.

Et inter ſe inuicē cogitationum accū ſantium,aut defendentium. ibid.

Circuncifio quidem prodeſt, ſi legē obſerues, 12.q.103.3. 4. o. item q.104.3.c.item 22.q.86.4. ad 1. item 87.1.c.item q.93.1. o. item q.94.3.ad 5.

Si autem præuaricator legis ſis, cir- cunciſio tua præputium facta eſt, s.2.

Cap. 3.

Ex operibus legis non iuſtificabitur omnis caro coram illo,12.q.98.1. o.item 4.c.fi.item ad 2. item qō. 100.12.0.item q.103.2.0.

Arbitramur iuſtificari hominē per fidem,ſine operibus legis. 12.qō. 100.12.o.

Faciamus mala,ut ueniant bona.12 q.79 4 ad 4.

Si Abrahā ex operibus legis iuſtifi- catus eſt, habet gloriam, ſed non apud Deum,12.q.100.12.c.

Dauid

Dauid dicit, beatitudinem hominis, cui Deus accepto fert iuſtitiam ſine operibus.12.q.5.7.ad 3.

Cap. 4.

Et ſignum accepit circunciſionis ſignaculum iuſtitiæ fidei, quæ eſt in præputio. 12.q.102.5. ad 1.

Et uocat ea quæ non ſunt, tanquam ea quæ ſunt,12.q.91.1.ad 1.

Qui contra ſpem in ſpe credidit.12 q.41.3.a.3.item q. 102.5.ad 1.

*Ei autem qui operatur, merces nõ imputatur ſecundum gratiam, ſed ſecundum debitum.12. q.112 2.ad 1.

Lex iam operatur, 12.q. 47. 1.o.

Ieſus traditus eſt propter delicta noſtra,3.q.49.o.

Cap. 5.

Iuſtificati ergo ex fide. 12.q. 112. 3. ad 1.item q. 113.6. o. item 3. q. 86.6.c.

Et gloriam in ſpe gloriæ filiorũ Dei. 1.q.33.3.c.

Spes autem non confundit.22 q.18. 4.o.

Charitas Dei diffuſa eſt in cordibus noſtris,per ſpiritum ſanctum,qui datus eſt nobis.22.q.24.2.o.item 3.10.c.item q.172.2.ad 1.

Cum inimici eſſemus,recõciliati ſumus per mortem filii eius.3.q.48 4.c.item q.49.2.c.item 4.o.

Peccatum nõ imputabatur,cum lex non eſſet,12.q.98.5.6. o. item 3. q.70.1.ad 2.

Nam iudicium quidem ex uno in cõdemnationem, gratia autem ex multis delictis in iuſtificationem, 12.q.113.1.6.o.

Si enim unius delicto, mors regnauit per unum, multo magis abundantiam gratiæ & donationis & iuſtitiæ accipientes in uita, regnabunt per unum Ieſum Chriſtum, 3.q.52 7.ad 2.

Sicut enim per inobediẽtiam unius hominis, peccatores cõſtituti ſunt multi,ita & per unius obedientiã iuſti cõſtituentur multi,12.q.105 2.ad 3.

Lex autem ſubintrauit, ut abundaret delictum,12.q.98.1. ad 2.

Vbi autem abundauit delictum, ſuperabundauit & gratia. 3.q.89.2. ad 3.

Vt ſicut regnauit peccatum in mortem, ita & gratia regnet per iuſtitiam in uitam ęternã, per Ieſum Chriſtum dominum noſtrum,infra 6.

Tribulatio patientiam operatur, 2. q.15.2.c.

Reſurrexit propter iuſtificationem noſtram.3.q.76 1.c.

Cap. 6.

Quicũque baptizati ſumus in Chriſto Ieſu, in mortem eius baptizati ſumus,22.q.147.5.c. item 3.q. 49.3.ad 2.item q. 51. 1.c. item q. 61.1.ad 2.item q. 66.3.9.c.ad 5. item q.68.5.7.c.item q.80.10.ad 1.item q. 86.4. ad 3.

Vt quomodo Chriſtus ſurrexit à mortuis per gloriam patris, ita & nos in nouitate ambulemus, 12.q.112.2.ad 3.

Si enim complantati facti ſumus ſimilitudini mortis eius, ſimul & & reſurrectionis erimus. 3.q.54.2 c.item q.56.1.2.o.

Hoc ſciẽtes quia uetus homo noſter ſimul crucifixus eſt, ut deſtruatur corpus peccati,ut ultra non ſeruiamus peccato.3.q. 79.1. ad 3.

Qui enim mortuus eſt, iuſtificatus eſt à peccato, 12.q.113.1.6.o.

Si enim mortui ſumus cum Chriſto credimus quia etiam ſimul uiuemus cum illo. 3.q.54.2.c.

Ita & uos exiſtimate quidẽ uos mortuos eſſe peccato, uiuentes autem Deo, in Chriſto Ieſu, 3.quæſt.54. 2.c.

Non ergo regnet peccatum in ueſtro mortali corpore,ut obediatis concupiſcentijs eius.22.q.74.3.ad 1

Sed neque exhibeatis membra ueſtra arma iniquitatis peccato, ſed exhibete uos Deo, tanquã ex mortuis

tuis uiuentes & membra ueſtra arma iuſtitiæ Deo. 3. quæſt. 79. 1. ad 3.
Non enim ſub lege eſtis, ſed ſub gratia. 12. q. 108. 1. 2 o.
Sicut enim exhibuiſtis membra ueſtra ſeruire iniquitati, 3. q. 48. 4. c. ad 3.
Cum enim ſerui eſſetis peccati, liberi fuiſtis iuſtitiæ. 22. q. 183. 4. c.
Quem ergo fructum habuiſtis tunc in illis, in quibus nunc erubeſcitis, 12. q. 70. 4. ad 1. item 22. q. 8. 8. fi.
Nam finis illorum mors eſt, 12. q. 85. 5. o. item q. 87. 7. c. ad 1.
Nunc autem liberati à peccato, ſerui autem facti Deo, habetis fructū ueſtrum in ſanctificationem; finē uero uitam æternam, 1. q. 23. 1. c. item 12. q 3. 1. ad 3.
Stipendia peccati mors, s. 6.
Gratia autem Dei, uita æterna. 1. q. 24. 3. c. item 12. q. 113. 2. ad 2. 9. c. item q. 114. 3. ad 2.

Cap. 7.

Lex in homine dominatur quanto tempore uiuit, 3. q. 15. 4. ad 3.
Soluta eſt à lege uiri. s. q. 55. 2. 1.
Cum eſſemus in carne, paſſiones peccatorum quæ per legem erāt, operabantur in membris noſtris. 12. q. 77. 8. o. item 3. q. 15. 4. ad 3.
Seruiamus in nouitate ſpiritus, & non in uetuſtate litteræ. 12. q. 98. 1. ad 2. item q. 99. 2. ad 3. item q. 106. 2. c.
Peccatum non cognoui niſi per legē, 12. q 90. 1. o. item q. 100. 4. ad 3.
Nam cōcupiſcentiam neſciebam, niſi lex diceret, non concupiſces, 12. q. 100 4. ad 3.
Sine lege enim peccatum mortuum erat, ego autem uiuebam ſine lege aliquando. 12. q. 98. 1. ad 2.
Itaque lex quidem ſancta, & mandatum iuſtum & bonum. 12. q. 98 1. o. s. q. 67. 3. 2.
Quod enim operor, non intelligo, 12. q. 56. 4. c. item q. 74. 3. c.
Non enim quod uolo bonum, hoc ago, 1. q. 83. 1. ad 1. item 12. q6. 10. 3. ad 1. item q. 17. 7. ad 1. item q. 74. 3. c. item q. 77. 7. ad 1.
Sed quod odio malum, illud facio, 12. q. 77. 7. ad 1.
Conſentio legi, quoniam bona eſt, 12. q. 98 1. c.
Condelector enim legi Dei, ſecundū interiorem hominem, 1. q. 78. 4. ad 1. item 12. q. 98. 1. c. item 22. q. 25. 7. c.
Video autem alteram legem in mēbris meis repugnantem legi mentis meæ, & captiuantem me in lege peccati, quæ eſt in membris meis, 12. q. 83. 1. ad 1. item q. 90. 1. ad 1. item q. 91. 6 o.
Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis huius? 22. q. 25 5. ad 1.

Cap. 8.

Nihil ergo nunc damnationis eſt ijs qui ſunt in Chriſto Ieſu, qui non ſecundum carnem ambulant, 12. q. 89. 5. ad 1.
Lex enim ſpiritus uitæ in Chriſto Ieſu, liberauit me à lege peccati, & mortis s. 7.
Sapientia carnis inimica eſt Deo. 12. q 93. 6. ad 2. item 22. q. 55. 2. ad 1 item ad 2.
Legi enim Dei ſubiecta non eſt, nec enim poteſt. 22. quæſt. 55. 2. ad 1. item ad 2.
Sed in ſpiritu, ſi tamen ſpiritus Dei habitat in uobis, inf. 8.
Habitat in uobis. 1. q. 43. 2. 3. o. item 4 ad 2. item 5. c. item 12. q. 114. 3. ad 3.
Propter inhabitantem ſpiritum eius in uobis. s 8.
Debitores ſumus non carni, ut ſecundum carnem uiuamus, 12. q. 111. 1. ad 2.
Si enim ſecundum carnem uixeritis, moriemini, 12. q. 72. 2. ad 1. item ad 2.
Si autem ſpiritu facta carnis mortificaueritis, uiuetis, 3. quæſt. 89. 3. o.
Quicunque enim ſpiritu Dei aguntur,

tur, hi ſunt filij Dei, 12.q.114.3.c. fi.item 22.q.51.1. ad 3. item q. 88 8 ad 2.

Non enim accepiſtis ſpiritum ſeruitutis iterum in timore. 22.q.19.6. o. item 8. ad 2. item 10 c.

Si autem filij & hæredes, 1.q.95.1. ad 2. item 22.q.214.3.c. fi.

Si tamen compatimur, ut conglorificemur. 12. q.85.5. ad 2. item 3.q. 49.1. ad 4. item 3. ad 2. item ad 3 item 5.c. item q.53.1. ad 2. item 7.8.c. item q.79.2. ad 1. item 7. ad 2.

Exiſtimo enim quòd non ſunt condignæ paſſiones huius temporis ad futuram gloriam, quæ reuelabitur in nobis, 12.q.114 3. o. item 5.c. item 3.q 48.1.c.

Expectatio creaturæ, reuelationem filiorum Dei expectat. 1. queſt. 93 3.c.

Spe enim ſalui facti ſumus. 22.q.17 6.o.

Spes autem quæ uidetur, nō eſt ſpes 12.q.40.1.o. item 2.5.6.7.8. c. itē q.41.2.c. item q 42.3.c. ad 3. item q.67.4 5.o. item 22.q.18.2.o. itē 3.c. item q.19.11. ad 3.

Sic autem quod non uidemus, ſperamus, per patientiam expectamus 12 q.40.2. ad 1.

Ipſe ſpiritus poſtulat ꝓ nobis, gemitibus inenarrabilibus. 22.q.83.10. ad 1. item 3.q.26.1. ad 3.

Scit quid deſideret ſpiritus, quia ſecundum Deum pro peccatis poſtulat, 3.q.21.4 c.

Scimus autem quoniam diligentibus Deum, omnia cooperantur in bonum, 3.q.89.2. ad 1.8.q.4.1. ad 1.

Nam quos præſciuit & prædeſtinauit. 1.q.23.1. ad 2.

Conformes fieri imaginis filij ſui. 1. q.33.3. ad 1. fi. item q.93.4. ad 2. item 22.q.45.6.c. ad 1. item 3.q.3 5. ad 2. item 8.c. item qō.39.8. ad 3. item q.45.4.c.

Vt ſit ipſe primogenitus in multis fratribus, 1.q.33. 3. e. ad 2. item q.41.3.c.

Quos autē prædeſtinauit, hos & uocauit, 1.q.23.2.c. item 5. ad. 12

Et quos uocauit, hos & iuſtificauit. 12.q.113 1. ad 3.

Qui etiam interpellat pro nobis 3. q.21.3 o. item q 22.4. ad 1.

Quis nos ſeparabit à charitate Chriſti? &c. 3. quæſt.62.6. ad 3. item q. 70.4.c.

Creatura liberabitur à ſeruitute corruptionis. 8.q 74.7.e.

Cap. 9.

Optabam ego ipſe anathema eſſe à Chriſto pro fratribus meis, &c. 22.q.27.8. ad 1. item quæſt. 182. 2.c. fi.

Quorum patres ex quibus eſt Chriſtus, ſecundum carnem. 12.q.98. 4.c. ad 1. item 5.c. item 3.q. 4.6. ad 3.

Non eſt uolentis neque currētis, ſed miſerentis eſt Dei, 1.q.83.1. ad 2 item 12.q.98.1. ad 3.

Quia ſi Deus uolens oſtēdere irā, & notam, &c. quæ præparauit in gloriam. 1.q.23.5. ad 3.

Cap. 10.

Corde enim creditur ad iuſtitiam, ore autem cōfeſſio fit ad ſalutem. 22.q.3.2.o.

Diues in omnes qui inuocant illum. 22.q.117.1. ad 1.

Ergo fides ex auditu, auditus autē per uerbum Chriſti, 1.q.1 11.1. ad 1. item 22.q.6.1.o.

Cap. 11.

Ex ipſo & per ipſum, & in ipſo ſunt omnia. 1.q. 39.8.c.

Concluſit Deus omnia ſub peccato. 8.q.99.2.2.

Cap. 12.

Exhibeatis corpora ueſtra Deo, hoſtiam uiuentem, ſanctam Deo placentem. 22.q.85.3. ad 2.

Rationabile obſequium ueſtrum, 8. q.3.2.c.

Vt

Vt probetis quæ ſit uoluntas Dei bona, beneplacens,& perfecta. 22.q. 97.2.ad 2.

Non plus ſapere,quàm oportet ſapere,ſed ſapere ad ſobrietatem. 22. q.149 1.ad 1.

Et unicuique ſicut Deus diuiſit mẽſuram fidei,12.q.114.5. ad 1. itẽ 22.q.6.1.c.

Sicut enim in uno corpore multa membra habemus.1.q.76. 5. ad 3.item 22.q.183. 2.c.

Habẽtes donationes, 1. q.21.3.c.itẽ 12.q.112.5. ad 4.

Siue prophetiam,ſecundum rationẽ fidei. 22. quæſtio. 171. 1. o. item 3.c.

Qui præeſt in ſolicitudine.22.q.47. 9.ad 3.item q 53.6.c.

Dilectio ſine ſimulatione,22.q.111. 1.o.

Honore inuicem præuenientes,22.q 103.2.ad 3.

Nolite maledicere.22.q.76.1. ad 2.

Spe gaudentes,22.q.28. 1.ad 3.

Si fieri poteſt quod ex uobis eſt,cum omnibus hominibus pacem habentes.22.q.29.1.c. item 2. ad 3.

Non uoſmetipſos defendentes chariſsimi.22.q.40.1.ad 2. item q̃o. 64.7.5.

Cap.13.

Poteſtatibus ſublimioribus ſubdita ſit,22. q.69.1.c.item q.88. 10.ad 2.item q.104 1.o item 5.c. princ. item ad 1.item 6.o.

Quę à Deo ſunt,ordinata ſunt,12.q 102. 1.c.item 22.q.102.2.c.prin. 8.q.34.1.c.

Qui poteſtati reſiſtit,Dei ordinationi reſiſtit.22.q.158.1. ad 3.

Cui tributum,tributum. 22.q.102, 2.ad 3.

Qui diligit proximum,legem impleuit.12 q.99 1.ad 2.item q.105.2 ad 1.item 22.q.44.2. ad 4.

Et ſi quod eſt aliud mandatum, in hoc uerbo inſtauratur.12.q.99.1 ad 2.

Induimini Dominum Ieſum Chriſtum.3.q.69.9.ad 1.

Cap. 14.

Qui infirmus eſt,olus manducet. 12 q.77.3.o.

Siue uiuimus,ſiue morimur, Domini ſumus.1.q.1.8.ad 2.

Nihil cõmune per ipſum, 12.q 102. 6 ad 1.item 22.q.149 3.o.item 3. o.item 3.q.40.4 ad 2.

Si propter uerbum frater tuus cõtriſtatur,iam non ſecundum charitatem ambulas.22.q.43.ad 3.

Noli cibo tuo illũ perdere, pro quõ Chriſtus mortuus eſt,22.q.45.3. ad 2.

Non eſt enim regnum Dei eſca & potus.3.q.40.2.ad 1.

Bonum eſt non manducare carnem & non bibere uinum,12.q.103.4 ad 3.item ſi.item 22.q.43.1.ad 5. item q 149.3.ad 2.

Omne quod non eſt ex fide,peccatũ eſt.12.q.19.5.c.item q.103.4. ad 3.item 22.q.10 4.ad 1.

Cap.15.

Vnuſquiſque ueſtrum proximo ſuo placeat in bonum ad ædificationem,22.q.115.1.ad 1.

Dico enim Chriſtum Ieſum miniſtrum fuiſſe circũciſionis propter ueritatem Dei, ad confirmandas promiſſiones patrum,3.q.42.1.c.

Gentes autem ſuper miſericordia honorare Deum 1. q.21.4. ad 2.

Si ſpiritualium eorum participes facti ſunt gentiles,debet & in carnalibus miniſtrare eis,22.q. 187. 4. ad 2.

Cap 16.

Si uobis primũ ex parte fruitus fuero,12.q 11.3.ad 1.

Secundum reuelationem myſterij, temporibus æternis taciti,1.q.10. 1.ad 4.

Vt adiuuetis me in orationibus ueſtris.8.q.72.2.c.

AVCTO-

AVCTORITATES ex prima epiſtola ad Corinthios.

Cap. 1.

In omnibus diuites facti eſtis in illo ſcilicet Chriſto. in omni uerbo,& in omni ſcientia,22.q.50.3.ad 1. item q.188.5.ad 2.
Et non ſint in uobis ſchiſmata .22. q.39.1.o.item 4.c.item q.188.5. ad 2.
Nunquid Paulus crucifixus eſt pro uobis? 3.q.48.5.ad 3.
Aut in nomine Pauli baptizati eſtis? 3.q.64 3 c.
Non enim miſit me Deus baptizare, ſed euangelizare.3. quæſt. 67. 2.ad 1.
Nonne ſtultam fecit Deus ſapientiã huius mundi? 22.q.46.3.ad 2.
Et Dei ſapientiam.1.q.39.7.ad 2.
Quod ſtultum eſt Dei, ſapiẽtius eſt hominibus. s. 6.
Et quod infirmum eſt Dei, fortius eſt hominibus, 1. q.48.6.ad 1.
Quæ ſtulta ſunt mundi elegit Deus, ut confundat ſapientes. s.5.
Vt ea quæ ſunt deſtrueret, s.6.
Vt non glorietur omnis caro in conſpectu eius,22.q.45.4. ad 1.
Chriſtus factus eſt nobis ſapientia, & iuſtitia, & ſanctificatio,& redẽptio.3.q.48.6.ad 3.
Qui gloriaẽ, in domino glorietur.s. 12.

Cap. 2.

Sapientiã loquimur inter perfectos, 22.q.45.5.ad 1.
Sed loquimur Dei ſapiẽtiam in myſterio,quæ abſcondita eſt, 1.q.57. 5.ad 3.
Si enim cognouiſſent, nunquam Dominum gloriæ crucifixiſſent. 3.q. 46 12.ad 1.item q.47. 5. o. item 6. c.
Nos autem nõ ſpiritum huius mundi accepimus,ſed ſpiritum, qui ex Deo eſt,12. q.112.5.ad 4.
Vt ſciamus, quæ à Deo donata ſunt nobis,12.q.112.5.ad 4.
Spiritualis autem iudicat omnia, & ipſe à nemine iudicatur. 1.q.1.6. ad 3.item 22.q.60.1.ad 2.

Cap. 3.

Tanquam paruulis in Chriſto, lac uobis potum dedi, non eſcam, 1. prolo.principio.item 22.q.189.1. ad 4.
Cum enim ſit inter uos zelus & contentio,nonne carnales eſtis? 12.q. 28.4 ad 1.
*Cum enim quis dicat,Ego quidem ſum Pauli, alius autẽ Cephæ;ego autem Apollo, nonne homines eſtis? 22.q.188.5 ad 2.
Vt ſapiens architectus fundamentũ poſui,1.q 1.6 c.
Fundamentum aliud nemo poteſt ponere, præter id quod poſitum eſt,quod eſt Chriſtus Ieſus.22.q. 4.7.o.item.q.161.5.ad 2.
Si quis ſuperædificat ſupra fundamentum hoc aurum, argentum, lapides pretioſos. 12.q.89.2.o.
Ipſe enim ſaluus erit quaſi per ignẽ q.99.4.3.
Si quis uidetur inter uos ſapiens eſſe in hoc ſeculo,ſtultus fiat, ut ſit ſapiens.22.q.46.1.ad 2.

Cap. 4.

Dominus illuminabit abſcondita tenebrarum, & manifeſtabit conſilia cordium.1.q.24.1. ad 2.s. qõ. 87.2.c.
Sed neque meipſum iudico. 12.qõ. 112.5.c.
In Chriſto Ieſu per euangelium ego uos genui.s.q.56.1 c.
Non enim in ſermone eſt regnum Dei,ſed in uirtute. 22. qõ.177.1. ad 2.
Nihil enim conſcius ſum,ſed non in hoc iuſtificatus ſum.s.q.10.4.ad 2.

Cap. 5.

Quid enim mihi de his, qui foris ſunt

ſunt iudicare,s.q.2 2,5.1.
Cum eiuſmodi nec cibum ſumere. s.q.23.1.e.

Cap. 6.

Iam quidem omnino delictum eſt in uobis,quod iudicia habetis inter uos 22.q.43.8.ad 1.
Quare non magis iniuriam accipitis?22.q.108.1.ad 2 item ad 4.
Quare non magis fraudem patimini?22.q.55.5.ad 1.
Iniqui regnum Dei non poſſidebunt 3.q.68.4 c.
Eſca uentri,& uenter eſcis.1.q.65.1 c.item 12.q.1.5.b.
Corpus autem,non fornicationi,12.q.103.4.ad 3.item 22.q.35.1.ad 4.item q.154.2.ad 2.
Neſcitis, quoniã corpora ueſtra mẽbra ſunt Chriſti?3.q.8.3.o.
Qui autem adhæret domino , unus ſpiritus eſt.22.q.45.2.c.
Qui adhæret meretrici unum corpus efficitur.s.q.55.3.c.
Fugite fornicationem, 22. qõ.35.1. ad 4.
Omne enim peccatum quodcunque fecerit homo,extra corpus eſt. 12.q.74.4.o.
Neque fornicarij,neque adulteri. s.q.99.5.4.
Qui autẽ fornicatur, in corpus ſuũ peccat.12.q.72.2.ad 4.
Melius eſt nubere,quã m uri.s.q.42.4.4.

Cap. 7.

Bonum eſt homini mulierem non tangere.12.q.14.1.ad 3.
Ne fraudetis uos inuicẽ,niſi ex communi conſenſu.s q.64.4.c.
Præterit figura huius mundi,s.q.74 1.c.
Similiter & uxor uiro, 22.q. 32. 8. ad 2.
Vxori uir debitum reddat. s.quæſt. 41.4.c.
Vnuſquiſque proprium donum habet ex Deo.12. quæſtio. 66.2. ad 1.
Virgo ſi nubat,non peccat. s. quæſt. 41.3.c.
Dico autem non nuptis & uiduis,bonum eſt illis,ſi ſic permanſerint , 12.q.140.1.ad 3.
Conſilium autem do,12.q.14.1. ad 3.item 22.q.152.2.o.
Si quis frater uxorem habet infidelem.s.q.59.2.c.
Qui ſine uxore eſt, ſolicitus eſt quæ domini ſunt,22.q.152.2. o. item 4.c.item 5.c.
Qui matrimonio iungit uirginem ſuam,bene facit ; & qui non iungit,melius facit.22.q.152.3.ad 5. item q.4.5.o.s.q.41.2.c.
Qui nubunt tanquam non nubẽtes, 5.q.41.3.1.
Beatior autem erit, ſi ſic permanſerit.12.q.70.3.ad 2.

Cap. 8.

Scientia inflat.22.q.167.1.c.item q 188.6.ad 2.
Scimus quia nihil eſt idolũ in mundo.22.q.94.1.ad 3.
Nam & ſi ſint qui dicantur dij,ſiue in cælo,ſiue in terra,ſiquidem sũt dij multi,& domini multi.1. qõ. 11.3.ad 1.

Cap. 9.

Nonne Chriſtum Ieſum dominum noſtrum uidi?3.q.57.6. ad 3.
Nunquid de bobus cura eſt Deo ? 1. q.22.2.ad 5.item qõ.103.5.ad 2. item 12.q.102.5.ad 8.
Omnia ſuſtinemus,ne quod offendiculum demus Euangelio,22.q.43 8.ad 5
Bonum eſt mihi magis mori, quàm ut gloriam meam quis euacuet,12 q.2.3.c.item 22.q.132.1. ad 3.
Nam ſi euangelizauero,non eſt mihi gloria,neceſſitas enim mihi incumbit.22.q.81.6.ad 3.
Nam cum liber eſſem ex omnibus ; omnium me ſeruum feci,1.q. 83. 3.4.0.
Neſcitis quòd ij, qui in ſtadio currunt,omnes quidem currunt, ſed

unus accipit brauium? 12.q.4.3. ad 1.

Sic currite, ut comprehendatis. 1. q. 12.7. ad 1. item 12. q. 4. 3. ad 1.

Cap. 10.

Patres noſtri omnes ſub nube fuerunt, & omnes mare tranſierunt, & omnes in Moyſe baptizati ſunt in nube, & in mari. 3.q 70.ad 1.

Petra autem erat Chriſtus. 1.q.102. 1.ad 4.

Hæc autem omnia in figuram contingebant illis. 12.q.107.2. o.

Qui ſe exiſtimat ſtare, uideat ne cadat, 1.q.95.3.o.

Tentatio uos non apprehendat, niſi humana, 3.q.41.2.ad 2.

Dico quòd immolatum eſt aliquid idolis, aut quòd idolum ſit aliquid? s.8.

Si quis uocat uos infidelium ad cœnam, & uultis ire. 22. quæſtio.10. 9 c.

Nemo quod ſuum eſt, quærat, ſed quod alterius. 22.q.58.11.c.

Domini eſt terra & plenitudo eius. 1 q.13.7. ad 1. item ad 6.

Omnia in gloriam Dei facite. 12.q. 88. 1. ad 2. item quæſt.100. 10. ad 2.

Sine offenſa eſtote Iudæis & Gentibus, & eccleſiæ Dei. 22.q.7.2.3. itē 3.q.42.2.ad 1.

Nos ſcimus in quos fines ſeculorum deuenerunt, s q.88.3.3.

Cap. 11.

Omnis uiri caput, Chriſtus eſt, 3.q.8 o. item quæſt.48.1.c. item q.49. 1.c.

Caput autem mulieris, uir. 1.q.93. 4.ad 1.s.q.62.4.4.

Caput autem Chriſti Deus. 3.q.8.1. ad 3. item 8.ad 1.

Vir imago & gloria Dei eſt, mulier autem gloria uiri eſt, 1.q.35.2.ad 3. item q.93.4.ad 1. item 6. ad 2.

Nam oportet hęreſes eſſe, ut qui ꝓbati ſunt manifeſti fiant in nobis 22.q.11.3.ad 3.

Ego enim accepi à Domino. 3.q.29. 7.ad 1.

Quotieſcunque manducabitis panē hunc, & calicem bibetis, mortem domini annunciabitis, donec ueniat. 3.q.60.4.ad 5. item q.73.4.5 o. item q.74.1.c. item q.76.2.ad 2 item q.79.1.c. item 7. ad 2. item q.80.10.ad 2. item q.83.1.c. item 2.c.ad 1. item ad 2. item 3.c. itē q.84.7.ad 3.

Probet autem ſeipſum homo, & ſic de pane illo edat, & de calice bibat. 3.q 80.4.ad 5.

Qui enim manducat & bibit indigne, iudicium ſibi manducat & bibit, 3.q.80.6.2.

Non diiudicans corpus domini. 3.q. 80.5.ad 2.

Si quis eſurit domi manducet. 3. q. 80.8.ad 2.

Cætera cum uenero, diſponam. 3.q. 25.3.ad 4. item q.64.2. ad 1. itē q.72.4.ad 1. item q.78. 3. ad 9. item q.83.4.ad 2.

Cap. 12.

Nemo in ſpiritu Dei loquens, dicit anathema Ieſu, 12.q.109.1. b. itē e.ad 1. item 22.q.171.1.ad 2. item q.176.2.ad 2.

Et nemo poteſt dicere, Dominus Ieſus, niſi in ſpiritu ſancto. 22.q.15 3.e. ad 1.

Diuiſiones uero gratiarum ſunt, idē autem ſpiritus. 22.q.175.princ.s. q 35.2.

Et diuiſiones miniſtrationum ſunt, Ibid.

Et diuiſiones operationum ſunt. Ibidem.

Qui operatur omnia in omnibus. 1. q.105.5.o.

Vnicuique autem datur manifeſtatio ſpiritus; ad utilitatem, 1.q.104 4.c item 12, q.111.1.4.c. item 22 q.172.3.o. item q.176.1. ad 1. itē q.177.1.c.ad 3. item ad 4. item 3. q.7.7.c.ad 1.

Alijs quidem per ſpiritum datur ſermo ſapiētiæ. 12.q.66.2.ad 1. item q.68.5.ad 1. item q.111.4.o. item

22.

22.q.176.177.178.o.
Alij autem ſermo ſcientiæ,ſecūdum eundem ſpiritum.1.q.105.7.ad 3 item 12.q.51.4.c.item q.68.5. ad 1.item q.111.4.c.ad 4.item q.113 10.ad 3.item 22.q.171.3. ad 2.
Alteri fides in eodem ſpiritu. 12. q. 111.4.c.ad 2.item 22.q.4.5.ad 4.
Alij gratia ſanitatum,in uno ſpiritu 12.q.111.4.c.ad 3.
Alij operatio uirtutum,12.q.111.4. c.ad 3.item 22.q.178.1.ad 1.
Alij prophetia.12.q.68.3.ad 3. item 22.q.171.2.o.item q.174.3.ad 2. item q.176.2.ad 3.
Alij diſcretio ſpirituum.12.q.111.4 c.item q.171.prin.
Alij genera linguarum.12.q.111.4.c. ad 3.item 22.q.176.1.o. item qō. 179.1.o.
Alij interpretatio ſermonum. 12.q. 111.4.c.ad 3.
Hæc autem omnia operatur,&c.1.q. 38.2.o.item q.43.5. ad 1.
Diuidens ſingulis prout uult. 1. qō. 19.10.c.item 12.q.66.2.ad 1. itē q.68.5.ad 1.item 12.q.112.4.o.itē 22.q.172.3.o.
Sicut unum corpus eſt , & membra habet multa,&c.ita & Chriſtus. 1 q.76.5.ad 3.item 22.q.183.2.3.o item 3.q 8.1.3.c.item q. 48. 1. c. item q.49 1.c.
Et adhuc excellētiorem uiam uobis demonſtro.22.q.24 4.c.

Cap. 13.

Et angelorum.1.q.107.1 ad 2.
Factus ſum uelut æs ſonās, aut cym balum tinniens.22.q.111.2.o.
Charitatem autem non habuero. 1. q.43.5.ad 2.itē 12.q.65.2.o.item 22.q.23.7.o.item q.108. 2. ad 2.
Nihil mihi prodeſt.3.qō 89.6.ad 3.
Si habuero prophetiam, &c.1.q.43. 5.ad 2.item 22.q.6.2. ad 3. item q.172.4.c.
Et ſi habuero omnem fidem. 22.q. 4.4.o.item 7. ad 4. item qō.19.5. ad 1.
Et ſi diſtribuero in cibos pauperum omnes facultates meas,&c.22.q. 154.2.ad 6.3.q.14. 2.c.
Et ſi tradidero corpus meum,ita ut ardeam,&c.22.q.124.2.ad 2.
Charitas patiens eſt,&c.22.q. 23.4. ad 2.
Non quærit quæ ſua ſunt,22.q.26.4 ad 3.
Siue prophetiæ enacuabuntur.22.q. 171.4.ad 2.item q.173.1.c.item q. 174 5.o.item 3.q.7.8.c.
Tunc autem facie ad faciem,1.q.92. 1.16.
Siue linguæ ceſſabunt. 22. qō. 176. 1. o.
Siue ſciētia deſtruetur.1.q.89.5. ad 1. item 12.q.63.2. ad 1.
Cum uenerit quod perfectum eſt, euacuabitur quod ex parte eſt, 1. q.58.7.ad 3.item q.62. 7.ad.1.itē 12.q.67.3.o.item 22.q.44. ad 1. item q.171.5.ad 2.
Videmus nūc per ſpeculū in ęnigmate. 1.q.56.4.c.item 22. q.1.2.23. item 4. ad 2. item quæſt. 184. 2. ad 1.
Tunc autem facie ad faciem.1.q.12. 11.2.1.item 22.q.23.1.ad 1.
Nunc autem manent,fides,ſpes,charitas,tria hæc.12.q.62.3.o.itē 22. prin.item q.17.6.o.
Maior autem horum eſt charitas.12 q.66.o.item 22.q.23.6.o.item q. 30.4.o.item q.34.5.ad 1.item q. 117.6.ad 3.item q.157.4.c. ad 2.
Charitas nunquam excidit.1.q.4.3. 1.& q.71.2.c.

Cap. 14.

Qui loquitur lingua, nō hominibus loquitur,ſed Deo. 22. qō. 176. 2. ad 2.
Qui prophetat, hominibus loquitur ad ædificationem , & exhortationem,& conſolationem,22.q.171. 1.ad 2.item q.176.2.ad 1.
Qui loquitur lingua , ſeipſum ædificat.22.q.176.1.o.
Maior eſt, qui prophetat, quàm qui loquitur linguis.22.quæſtio. 176. 2.o.
Senſibus autem perfecti eſtote.22.q 184.1.ad 1.

Apocalypſim habet,22.quæſt 176.2 ad 1.
*Si autem omnes prophetant,22.q. 171.3. b.
*Occulta enim cordis eius, manifeſta fiunt, 22.q.171.3.c.
Spiritus propheiarũ prophetis ſubiectus eſt,22.q. 171.3.c.item q.173. 3.ad 4.
Mulieres in Eccleſia taceant. 22.q. 177.2.0.
Turpe eſt enim mulieri in eccleſia loqui.3.q.67.4.ad 1.
Si quis ignorat,ignorabitur.12.q.6.8 c.ad 1.
Omnia autem honeſte & ſecundum ordinem fiant in uobis,12.q 87.1 c.item 22.q.145.1.ad 2.item 2.0.
Si orem lingua, mens mea ſine fructu eſt.22.q.83.13.c.

Cap. 15.

Reſurrexit tertia die, 1.q.1.8. c.
Si autem reſurrectio mortuorũ non eſt, neque Chriſtus reſurrexit, 3. q.53.1.0.item 2.c.item 3.0.item q.56.1.c,
Si omnino mortui non reſurgunt, ut quid etiam baptizantur.s.q.71 9.4.
Chriſtus reſurrexit à mortuis,primitiæ dormientium.1.q.95.1. ad 1. item 3.q.27.3.c.item q. 53. 3. 0. item q.56.1.c.ad 3
Si Chriſtus reſurrexit,& nos reſurgemus,s.q.75.2.3.
Inanis eſt prædicatio noſtra.s.q.25. 2.c.
Deinde finis cũ tradiderit regnum Deo & Patri,1.q.108.7.ad 1.
Cum euacuauerit omnem principatum & poteſtatem & uirtutem. 1 q.108.7.0.s.89.4.1.
Cum autem ſubiecta fuerint ei omnia, tunc & ipſe filius ſubiectus erit illi,qui ſubiecit ſibi omnia. 1. q.42.4.ad 1.item 3.q.20.1.ad 3.
Vt ſit Deus omnia in omnibus.1.q. 8.1.3.0.item q.112,1.c.
Quod ſeminas non uiuificatur, niſi prius moriatur,3.q.42.2.c.ſi. itẽ q.46.2.c.
Seminatur in corruptione, ſurget in incorruptione,3.q.81.1.b.item c.
Non corpus quod futurum eſt ſeminas.s. q.79.1. 1.
Seminatur in infirmitate, ſurget in uirtute.3.q.82. b.item c.s.quæſt. 82.1.c.
Seminatur corpus animale, ſurget corpus ſpirituale.3.q.34.1. ad 1.
Mortui reſurgent incorrupti,s.q.86. 1.c.
Nouiſſimus Adam in ſpiritum uiuificantem.1.q.95.1.ad 1.item 3.q. 31.1.ad 5.item q.34.1. ad 1.
Sed nõ prius quod ſpirituale eſt,ſed quod animale,deinde quod ſpirituale,1.q 95.1.ad 1.item 3.q.34. 1.ad 3.
Primus homo de terra,terrenus, ſecundus homo de cœlo cœleſtis. 3. q. 5. 2.ad 1.item q.31.1. ad 1.itẽ q.54.3.ad 1.
Qualis terrenus,tales & terreni; & qualis cœleſtis,tales & cæleſtes.3. q.19.3.0.
Caro & ſanguis regnum Dei poſſidere non poſſunt,3.q.5.2.ad 2.item q.54.3.ad 1.
Canet enim tuba, & mortui reſurgent incorrupti, & nos immutabimur. 3.q.82.1.0.
Omnes quidem reſurgemus. s.q.75 2.c.
Reſurgemus in momento, in ictu oculi.s.q.77.4.c.
Oportet enim corruptibile hoc induere incorruptionem,& mortale hoc induere immortalitatem, Ibidem.
Virtus uero peccati,lex,12. qõ.55.3, ad 1.
*Itaque fratres mei dilecti, ſtabiles eſtote,& immobiles.22.q. 183.1. c. ad 2.item ad 3.

Cap. 16.

*Veniam autem ad uos,cum Macedoniam pertranſiero.22.q.110.3. ad 5.
Omnia ueſtra in charitate fiant.22. q.23.4.ad 2.

AVCTORITATES ex ſecunda epiſtola ad Corinthios.

Cap. 1.

Pater miſericordiarum,& Deus totius conſolationis. 22. quæſt. 83. 13.c.

Sicut abundant paſſiones Chriſti in nobis, ita & per Chriſtum abundat conſolatio noſtra. Ibid.

Siue autem tribulamur.22.q. 87.6. c.fi.

Sicut ſocij paſſionum fuiſtis, ſic & conſolationis.3.q 49.5.o.

Gloria noſtra hæc eſt teſtimonium conſcientiæ noſtræ,22.quæſt.45.4 ad 1.

*Volui prius uenire ad uos. 22. qõ. 110.3.ad 5.

Sermo noſter qui fuit apud uos,non eſt in illo, eſt & non, ſed eſt in illo, eſt,22.q.109.4.o.item q.129. 3.ad 5.

Qui unxit nos Deus, & qui ſignauit nos,& dedit pignus ſpiritus in cordibus noſtris, 12.qõ. 114.3.ad 3. item fi.

Cap. 2.

Ne forte abundantiori triſtitia abſorbeatur, qui eiuſmodi eſt,12.q. 37.2.ad 3.

Siquis autem contriſtauit me, 22.q. 116.1.c.

Chriſti bonus odor ſumus Deo, in ijs qui ſalui fiunt, & in ijs qui pereunt 3.q.71.2.3.c.

Aliis quidem odor mortis in mortẽ,alijs autem odor uitę in uitam 22.q.78.4 o.item q.124.1.ad 3.

Nam & ego quod donaui, s. qõ 25. 1.c.

Cap 3.

Qui & idoneos nos fecit miniſtros noui teſtamenti.3.q.27.4.c.

Litterą enim occidit,ſpiritus autem uiuificat.12,q.98.1.ad 2. item q. 99,2.ad 3.item q.106.2. c. itẽ 22. q. 188.5 ad 1.

Quod ſi miniſtratio mortis, literis deformata in lapidibus fuit in gloria,&c.quod manet, in gloria eſt.22.q.87.1.c.fi.item q. 174.4. ad 3.

Cap 4.

Neque adulterantes uerbum Dei, s. 2.

Deus huius ſeculi,1.q.65.1. c. item q.114.3.ad 2.

Charitas Chriſti urget nos, 3.q.79. 1.ad 2.

Habemus autem theſaurum iſtum in uaſis fictilibus, 21.quæſt. 28.1. ad 1.

Quæ enim uidentur,tẽporalia ſunt; quæ autem non uidentur, æterna ſunt,1.q.65.1. ad 1.

Cap. 5.

Dum ſumus in corpore, peregrinamur à Deo.22.q.28.1. ad 1.

Siue enim mente excedimus Deo, ſiue ſobrij ſumus uobis. 22.q.81. 6.ad 2.item 7.c.

Pro nobis fecit peccatum, 3. quæſt. 15.1.ad 4. item 3.ad 2.item q.46 4.ad 3.

Si terrena noſtra habitatio diſſoluatur. s. q.69.2.c.

Cap. 6.

*Quæ autem conuentio Chriſti ad Belial,&c.1.q.64.1.ad 5.item 22. q.172.6 ad 1.item ad 3.

Quæ ſocietas luci ad tenebras. s. q. 59.1.c.

Exite de medio eorum,& ſeparamini ab eis,22.q 25 6 ad 5.

Et immundum ne tetigeritis. Ibid.

Omnes nos manifeſtari oportet ante tribunal Chriſti.s.q 71. 2.1.

Cap. 7.

Mũdemus nos ab omni inquinamẽ

to carnis & ſpiritus, 12. q. 72. 2. c.
Quæ eſt ſecundum Deum triſtitia, pęnitentiam in ſalutem ſtabilem operatur, 22. q 35. 3. b.
Seculi autem triſtitia mortem operatur. 12. q. 37. 4. o. item q. 41. 1. c
Ecce enim hoc ipſum ſecũdum Deũ contriſtari uos, quantam in uobis operatur ſolicitudinem, &c. 12. q. 37. 2. ad 1.

Cap. 8.

Si enim uoluntas prompta eſt ſecundum id quod habet accepta eſt. 12. q. 20. 4. c. itẽ 3. q. 68. 2. ad 2. fi.
Non autem alijs ſic remiſſio, uobis autem tribulatio, 22. qõ. 32. 19. ad 3.
Qui multum, non abundauit, & qui modicum, non minorauit, 22. qõ. 32. 5. 6. o. item q. 66. 7. c. item q. 71 1. c. item q. 87. 1. ad 4.

Cap. 9.

Qui parce ſeminat, parce & metet. 22. q. 63. 1. ad 3.
Non ex triſtitia aut neceſſitate, 12. q. 39. 2. ad 2.
Ad deſtructionem munitionum, cõſilia deſtruentes,* & omnem altitudinem extollentem ſe aduerſus ſcientiam Dei. 1 q. 1. 6. ad 2.
Et in captiuitatem redigẽtes omnẽ intellectum, in obſequium Chriſti.* 1. q. 1. 8. ad 2. item q. 111. 1. ad 1. itẽ 12. q. 56. 3. c. item 22. q. 1. 4. c. item q 4. 1. c.

Cap. 11.

Satanas transfigurat ſe in angelum lucis. 22. q. 10. 2. ad 3. item q. 174. 5. ad 4.
Non eſt ergo magnũ, ſi miniſtri eius transfigurentur, uelut miniſtri iuſtitiæ, 3 q. 8. 7. 8. o.

Cap. 12.

Scio hominem in Chriſto ante annos quatuordecim, ſiue in corpore ſiue extra corpus, neſcio, Deus ſcit 22. q. 175. 5. 6. o.
Raptum huiuſmodi uſque ad tertium cælum. 1. q. 68. 4. c.
Et audiuit arcana uerba, quæ non licet homini loqui, 1. q. 12. 9. ad 2. item 22. q. 75. 4. ad 3.
Et ne magnitudo reuelationum extollat me, datus eſt mihi ſtimulus carnis, 12. q. 79. 4. c. item q. 87. 2. ad 1.
*Sufficit tibi gratia mea. 12. q. 112. 5. c.
Nã uirtus in infirmitate perficitur. 12. q. 55. 3. ad 3.
Nec enim debẽt filij parentibus theſaurizare, ſed parentes filijs, 22. q 101. 2. ad 2.
Sed cum eſſem aſtutus, dolo uos cœpi. 22. q. 55. 4. ad 1. item 5. o. item q. 69. 2. c.

Cap. 13.

An experimẽtum quęritis eius, qui in me loquitur, Chriſtus? 22. q. 172 1. b. item ad 4. item 6. b. item ad 1
Pacem habete, 22. q. 29. 1. c. item q. 183. 2. ad 3.
Parentes debent filijs theſaurizare, Suppl. q. 57. 1. 2.

AVCTORITATES ex epiſt. ad Galatas.

Cap. 1.

Paternarum mearum traditionum æmulator exiſtens, 12. quæſt. 87. 8. ad 1, item ad 3.

Cap. 2.

In faciem ei reſtiti, quia reprehenſibilis erat. 12. q. 103. 4. ad 2. itẽ 22. q. 33. 4. ad 2. item q. 43. 6. ad 2.
Ego enim per legem legi mortuus ſum. 22. q. 88. 11. ad 1.
Chriſto confixus ſum cruci, 3 q. 49. 1. ad 3.
Viuo autem iam non ego, uiuit uero in me Chriſtus, 22. q. 175. 2. ad 2.

Qui

Qui dilexit me, & tradidit ſeipſum pro me, 3. q. 1. 4. ad 3.

*Si enim per legem iuſtificatio, ergo gratis Chriſtus mortuus eſt, 12. q. 109. 7. b.

Cap. 3.

O inſenſati Galatæ, 22. q. 72. 2. o. itẽ q. 158. 5. ad 3.

Quis uos faſcinauit. 1. q. 117. ad 3.

Chriſtus redemit nos de maledicto legis, factus pro nobis maledictũ, 3. q. 46. 4. ad 3. item q. 48. 4. c.

Lex propter tranſgreſſionem poſita, &c. 12. q. 92. 4. ad 4. s. q. 65. 2. c.

Ordinata per angelos. 12. q. 98. 3. o. item 6. b.

In manu mediatoris, 3. q. 26. o.

Lex pædagogus noſter fuit in Chriſto. 12. q. 98. 2. c.

In Chriſto Ieſu non eſt ſeruus neq; liber, ſuppl. q. 52. 8. c.

Cap. 4

Cum eſſemus paruuli, ſub elementis mundi eramus ſeruientes, 22. q. 88. 9. o.

At ubi uenit plenitudo temporis, 1. q. 73. 1. ad 1.

Factum ex muliere, 3. q. 41. 4. c.

Quomodo conuertimini ad infirma & egena elementa. 12. q. 103. 2. c. item 3. q. 61. ad 4. item quæſt. 62. 7. b.

Cap. 5.

Teſtificor enim circuncidenti ſe, quoniam debitor eſt uniuerſæ legis faciendæ. 3. q. 37. princip. item q. 40 4. c.

Sed fides quæ per dilectionem operatur. 22. q. 4. 2. ad 3. item q. 23. 6 ad 2.

Quis uos faſcinauit. s. 3.

Caro enim concupiſcit aduerſus ſpiritum, & ſpiritus aduerſus carnẽ, 12. q. 80. 4. o. item q. 71. 2. ad 3. itẽ 22. q. 189. 10. ad 2.

Hæc enim ſibiinuicem aduerſantur, 12. q. 70. 4. c.

Manifeſta ſunt opera carnis, quę ſũt &c. 12. q. 70. 4. o.

Fructus autem ſpiritus, eſt charitas, &c. 12. q. 11. 3. ad 2. item q. 70. o. item 22. q. 4. 5. ad 4.

Qui autem ſunt Chriſti, carnem ſuã crucifixerunt cum uitijs & concupiſcentijs. 3. q. 84. 4. c. item 5. ad 3

Cap. 6.

Non efficiamini inanis gloriæ cupidi, 22. q. 132. 1. c.

Conſiderans teipſum, ne & tu tenteris. 1. q. 95. 3. o.

Alter alterius onera portate, & ſic adimplebitis legem Chriſti, 22. q. 108. 1. ad 2. item ad 4. item q. 188 3. ad 1. s. q. 13 2. c.

Nam ſiquis exiſtimat ſe aliquid eſſe cum nihil ſit, ipſe ſe ſeducit. 1. q. 45. 1. o. item 2. ad 1.

Opus ſuum probet unuſquiſque, & ſic in ſemetipſo tantum gloriam habebit, & non in altero. 3. q. 80. 4 ad 5.

Qui ſeminat in carne ſua, de carne ſua & metet corruptionem. 1. qõ. 22. 2. ad 2. item 12. q. 42. 2. c. ad 3. item q. 85. 6. o. item 22. qõ. 65. 1. ad 1.

Bonum autem facientes, non deficiamus. 22. q. 106. 3. o.

Quæ enim ſeminauerit homo hæc & metet. s. q. 71. 1. 1.

Tempore enim ſuo metemus, non deficientes. 22. q. 106. 3. o.

Dum tempus habemus, operemur bonum ad omnes, maxime autem ad domeſticos fidei. 22. qõ. 31. 2 o.

Mihi autem abſit gloriari, niſi in cruce domini noſtri Ieſu Chriſti. 21. q. 132. 1. ad 1.

Ego enim ſtigmata domini Ieſu in corpore meo porto, 22. q. 124. 1. ad 1. item 3. q. 49. 1. ad 3. item 2. c. item 4. o. item q. 66. 2. 3. 9. c. itẽ q. 68. 2. ad 2. item q. 87. ad 2.

AVCTORITATES ex epiſt. ad Epheſios.

Cap. 1.

Qui prædeſtinauit nos in adoptionem filiorum.1.q.23.5.o.item 3.q.24.o.

Inſtaurare omnia in Chriſto, quæ in cælis, & quæ in terra ſunt in ipſo 3.q.48.6.ad 3.

Operatur omnia ſecundum conſilium uoluntatis ſuæ, 1.q.22.1. ad 1.item 12.q.14.1.ad 2.

Illuminatos oculos cordis ueſtri, 1.q.12.3.ad 1.

Supra omnem principatum & poteſtatem, & uirtutem & dominationem, 1.q.108.2.ad 2.item 6.o.

Et ipſum dedit caput ſupra omnem Eccleſiam, 3.q.8.1.o.

Vt ſciatis quæ ſit ſupereminens .1.q. 96. 6. c.

Cap. 2.

Facientes uoluntatem carnis & cogitationum.22.q.154. 5. c. item q. 162.3. ad 1.

Eramus natura filij iræ.3.q.2. 12.c.

Conuiuificauit nos, & conreſuſcitauit, & cõſedere fecit in cæleſtibus 3.q.58.4.ad 1.

Vt oſtenderet in ſeculis ſuperuenientibus abundantes diuitias gloriæ ſuæ, in bonitate ſuper nos in Chriſto Ieſu. 12.q.114.10.ad 1.

Legem mandatorum decretis euacuans 12.q.99.1.b.

Cap. 3.

Vt innoteſcat principibus & poteſtatibus in cæleſtibus per eccleſiam multiformis gratia Dei. 1.q.117. 2.ad 1.

Ex quo omnis paternitas in cælis, & in terra nominatur.1.q.31.3.ad 3 item q.33 2.ad 4.itẽ q 45.5.ad 1

In charitate radicati, & fundati. 22. q.23.8.ad 2.

Vt impleamini in omnem plenitudinem Dei.3.q.7.10.ad 2.

Cap. 4.

Soliciti ſeruate unitatem ſpiritus in uinculo pacis.22.q.29.2.o.item 3 ad 1.item q.183.2. ad 3.

Vnum corpus, 3.q 8 3. ad 3.

Et unus ſpiritus.1.q.30.2.o.item q. 31.1.o.item q 41.6.o.

Vnus Deus.1.q.103.1.3.o. item 12. q.91.

Vna fides.22.q.4.6.o.item q.5. 4.c. item q.10.5.ad 1.item ad 3.item q.23.5.b item 3.q.70.1.c.

Vnum baptiſma.3.q.49.3. ad 2.itẽ q.66.9.o.item q.67. 3.ad 1.item 42.d 3.5.6.o.item 5.6.c.itẽ q.71. 2.ad 3.itẽ q.80.10.ad 1.itẽ q.82. 8.c.item q.83.3.ad 3.item q.84. 10 ad 1. item ad 5.

Qui ſuper omnes, & per omnia, & in omnibus uobis.1.q.8.1.3.o.itẽ q.43.3.c.

Vnicuique noſtrum data eſt gratia, ſecundum menſuram donationis Chriſti.12.q.112.4.o.

Quod autem aſcendit, quid eſt niſi quia & deſcendit primum in inferiores partes terræ? 3.q.49. 6.c.item q.57.2.ad 2.

Qui deſcendit ipſe eſt, & qui aſcendit ſuper omnes cælos, 3.q. 57.4. 5.o.item q.58.3.c.

Vt adimpleret omnia.3.q.7 10.o.

Et ipſe dedit quoſdam, &c. ad conſummationem corporis Chriſti, 12.q.112.4.c.fi.item 22.q. 171. prin.

Ex quo totum corpus compactum, & connexum per omnem iuncturam, &c.22.q.183.2 ad 1.

Deponite uos, ſ. priſtinam conuerſationem, ueterem hominem . 22. q.19.2.ad 2.

Sol non occidat ſuper iracundiam ueſtram 12.q.47.4 o.

Vt det gratiam audientibus. 3. q.8. 6.ad 2.

Et nolite contriſtare ſpiritum ſanctum Dei. 3.q.63.3.ad 1.

Donec occurramus omnes in uirum perfectum.3.q.81.1.c.

Cap.

Cap. 5.

Eſtote imitatores Dei, 12.qō.19.9. ad 1.

Chriſtus dilexit nos, & tradidit ſeipſum pro nobis, 3.q.47. 2.o.item q.48.2.c.item q.49.1.c.item qō. 51.4.c.item q.53.1.c.princ.

Fornicatio autem & omnis immunditia aut auaritia, nec nominetur in uobis, 12.q.72.2.ad 4.item qō. 73.5.ad 1.

Aut turpitudo, 22.qō.144.2.c.item q.187.5.ad 4.

Aut ſtultiloquium, 22.q.148.6.c.itē q.153.5 ad 4.

Omnis autem fornicator, aut immundus &c.non habet hæreditatem,&c.22.q.25.5.ad 7.item qō. 35.3.c.item q.36.3.c.item q.153. 3.o.

Aut auarus quod eſt idolorū ſeruitus,22.q.118.5.ad 4.

Omnia autem quæ arguuntur, à lumine manifeſtantur,1.q.117.1.2. o.item 22.q.171.2.c.

Omne quod manifeſtatur,lumē eſt, 1 q.64. 1.ad 3.item ad 5. itē 12. quæſtio.112.5.ad 3.item 22.qō. 171.2.c.

Surge qui dormis, & exurge à mortuis, & illuminabit te Chriſtus, 12.q.109.7.ad 1.

Nolite inebriari uino, in quo eſt luxuria, 12.q.76.4.ad 2. item ad 4. item 22.q.150.4.o.item qō.147. 8.ad 1.

Subiecti inuicem, in timore Chriſti, 22.q 19.2.ad 3. item q.104. 1.o. item 5.c.princ. item ad 1.item 6. ad 2.item 3.q.20.1.o.

Nemo carnem ſuam odio habuit,1. q.71.11.3.

Viri diligite uxores ueſtras,22.q.26. 11.ad 2.item ad 4.

Vt exhiberet ſibi glorioſam eccleſiā, non habentem maculam,aut rugam,3.q.8.3.ad 2.

Hoc ſacramentum magnum eſt,ego autem dico in Chriſto & eccleſia, 3.q.56.3.ad 4. item q.67.2.ad 3. 1.q.42.1.c.

Cap. 6.

Et uos patres, nolite ad iracundiam prouocare filios ueſtros, &c.22.q. 65 2.ad 1.

Serui obedite dominis carnalibus, cum timore & tremore,in ſimplicitate cordis ueſtri, ſicut Chriſto, &c.22.q.104. 5.ad 1.

Et uos domini eadem facite illis, remittentes minas,22.q.65.2 ad 1.

Non eſt nobis colluctatio aduerſus carnem & ſanguinem 12. qō. 55. 3.ad 3. item 22.qō. 123. 1. ad 1.

In omnibus ſumentes ſcutum fidei,22.q.7.1.ad 2.

AVCTORITATES ex Epiſtola ad Philippenſes.

Cap 1.

Charitas ueſtra magis ac magis abūdet,12.q.52.o.item q.66. 1.o. itē 22.q.24.o.

Quidam ex contentione annuntiant Chriſtum non ſyncere æſtimantes preſſuram excitare uinculis meis, 22. qō.38.1.ad 2. item qō. 88.3. ad 1.

Coartor autem a duobus, deſideriū habens diſſolui & eſſe cū Chriſto multo magis melius eſt,12 q.5.3. c.item 22.q.123.8.c.itē 3.qō.46. 6.c.ad 4.

Cap. 2.

In humilitate, ſuperiores ſibiinuicē arbitrantes,22.q.161.3.o.item 6. 6.ad 1.3.q 34.1.2.

Qui cum in forma Dei eſſet,1.q.31. 2.ad 2.

Formam ſerui accipiens, 22.q.161. 1.ad 4.item 3.q.1.1.c.

In ſimilitudine hominum factus, 3. q.5.1.ad 1.

Et habitu inuentus ut homo,3.q.2. 6.ad 1.

Humi-

Humiliauit ſemetipſum,22.q.161.1 ad 4.item 3.q.49.6 c. item q. 53. 1.c.item q.54.2.c.item q. 59.3.0. item 6. c.

Factus obediens uſque ad mortem, 3.q.47.2.0.item q.48.2.3.c.item quæſt.49.1.c.item 4.ad 3 item q. 51.4.c.item q.53.1,c.prin.

Propter quod & Deus exaltauit illũ 3.q.49.6.0.item qõ.53.1.c. item q.54.2.c.item quæſt.59 3.0.item 6.c.

Deus eſt enim, qui operatur in uobis,& uelle & perficere pro bona uoluntate, 1.q.83.1.ad 3 item q. 105.4.0.

Cap 3.

Propter quem omnia detrimentum feci,& arbitror vt ſtercora,ut Chriſtum lucrifaciam,22. quæſt. 184. 7.ad 4.

Non quod iam acceperim,aut perfectus ſim,22.q.24.8. ad 1.

Sequor autem ſi quo modo comprehendam.1.q.12.7.ad 1.

Quæ retro ſunt,obliuiſcens.12.q.13 5.ad 2.

Quorum Deus uenter eſt,1.q.13.5. ad 2.

Noſtra autem conuerſatio, in cœlis eſt.22.q.23. 1. ad 17.

Qui reformabit corpus humilitatis noſtræ, configuratum corpori claritatis ſuæ.3.q.45.2.ad 3.s.q.85. 2.c.

Cap. 4.

Modeſtia ueſtra nota ſit omnibus hominibus.22.q.160.2.ad 1.

Sed in omni oratione & obſecratione cum gratiarum actione, petitiones ueſtræ innoteſcant apud Deũ. 22.q.83.17.0.

Pax Dei quæ exuperat omnem ſenſum,cuſtodiat corda ueſtra & intelligentias ueſtras.12.qõ. 70.3.c. item 12.q.29.0.

Vbiq; & in omnibus inſtitutus ſum & ſatiari, & eſurire,& abundare, & penuriam pati.12.quæſt. 24.1. ad 3.

Omnia poſſum in eo qui me confortat.3.q.43 4.ad 3.

Gaudete in domino ſemper .s. q.4. 2. 1.

AVCTORITATES ex epiſtola ad Coloſſenſes.

Cap. 1.

Et tranſtulit in regnum filij dilectionis ſuæ. 1.q.41.2 ad 2.

Qui eſt imago Dei inuiſibilis.1.q.35 2.0.item q.47.1. ad 2,item q. 88. 3.ad 3.item q.93. 1.ad 3.

Primogenitus omnis creaturæ. 1. q. 33.3.ad 2.

Quoniam in ipſo ſunt uniuerſa.3.q. 7. 10.0

Pacificãs per ſanguinem crucis eius, ſiue quæ in terris. 3. quæſt.35.8. ad 1.

Cap. 2.

In ipſo inhabitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter,3.quæſt.2 10.ad 2.

Qui eſt caput omnis principatus & poteſtatis.2.q.8.4.0.

In quo & reſurrexiſtis per fidem. 3. q.66.2.3.9.c.

Donans uobis omnia delicta.3.q.84 3 ad 3.

Et ipſum tulit de medio affigens illud cruci.3.q 48. 6. ad 3. item q. 49.3.0.item q 52.5.c.

Expolians principatus & poteſtates, traduxit confidenter, palam triũphans illos in ſemetipſo.3. q. 25. 2.ad 3.

Quæ ſunt umbra futurorum,corpus autem Chriſti.12.quæſt.107.2.c. item 3.q.2.10.ad 2.item q. 47.2. ad 1.

Cap. 3.

Quod eſt uinculum perfectionis.22. q.81.7.c.item q.184.1.0.item 2. 3,c.item q.186. 7.ad 1.itẽ q. 189 1.ad 4.

1.ad 1.item 3.q.46.3.c.
Filij obedire parentibus per omnia, 22.q 104.5.ad 1.
Serui obedire per omnia, dominis carnalibus,&c.22.q.104.5.ad 1.

Cap. 4.

Sermo ueſter ſemper in gratia, ſale ſit conditus.3.q.71.2.c.

AVCTORITATES ex prima epiſtola ad Theſſalonicen.

*Cap.*4.

Et ne quis ſupergrediatur,neque cir cunueniat in negocio fratrem ſuū. 22.q.55.4.ad 2.item 5 c.
Operamini manibus ueſtris, ſicut præcepimus uobis. 22.q 187.3.0.
Nos qui uiuimus,qui relinquimur. 12.q. 81.3.ad 1.
Et ſic ſemper cum domino erimus. 12.q.98.5.ad 2.
Rapiemur obuiam Chriſto in aera. 3.q.84.1.ad 1.
Nos qui uiuimus,qui reſidui ſumus 3.q.74.7.3.
Dominus in uoce archangeli deſcen det.3.q.76.3.0.

Cap. 5.

Sine intermiſſione orate,22.q. 83.14 ad 4.
*Spiritum nolite extinguere. 22.qō. 189.1.ad 4.
Omnia probate.22.q.189.9.a.1.ad 1.item 10.ad 1.
Ab omni ſpecie mala,abſtinete uos, 22.q.43.1.0.item 4.c.
Repētinus eis ſuperueniet interitus, 3.q.73.1.1.
Dies domini ſicut fur. 3. quæſt. 73. 1.2.

AVCTORITATES ex ſecunda epiſtola ad Theſſalonicen.

Cap. 1.

Superereſcit fides ueſtra.22.q.5.4.0.
In omnibus perſecutionibus ueſtris, & tribulationibus, quas ſuſtinetis in exemplum iuſti iudicij Dei.22. q.108.4.c.ſi.
Vt digni habeamini in regno Dei.1. q.24.1.c.

Cap. 2.

Cuius aduentus eſt ſecundum operationem Satanæ, 3. queſt.8.8.c. ad 1.
In omni uirtute, & ſignis, & prodigijs mendacibus,& in omni ſeductione iniquitatis.1.q.114.4.ad 1 item 22.q.178. 1.ad 2.

Cap. 3.

*Non enim omnium eſt fides.1.q.1. 2.ad 1.
Non inquieti fuimus inter uos. 22. q.45.4.ad 3.
Neque gratis panem mãducauimus ab aliquo.22.q.187.3.c.

AVCTORITATES ex prima epiſtola ad Timotheum.

*Cap.*1.

Finis præcepti eſt charitas.12.q.99. 1.ad 2.item 22.q.24.2.ad 3.item q.43.4.ad 3.item q.44.1.c. item q. 170.1. c.
Lex iuſto non eſt poſita.12.q.93. 6. ad 1.item q.96.5.0.
Plagiarijs. 12.q.105.2. ad 10. item 22.q.66.6.ad 2.
Miſericordiã cõſecuturus ſum, quia ignorans feci in incredulitate.inf.

Si ideo

Si ideo miſericordiam conſecutus ſum, ut in me primum oſtenderet Chriſtus Ieſus omnem patientiã, ad informationem eorum qui cre dituri ſunt illi, in uitam æternã, 12.q.87.2.ad 1.item ad 2.

Regi ſeculorum immortali, inuiſibili ſoli Deo, 1.q.31.3.ad 2.

Cap. 2.

Omnes homines uult ſaluos fieri, 1.q.19.6.ad 1.item q.23.4.ad 3.

Pro omnibus, 3 q.46.1.ad 3.item 6. ad 4. item ad 6.q.48.2.o.item q. 49. 1.3.c. item q.68.1.c.item qõ. 69.2.c.item q.79.7.ad 2.

Volo uiros orare in omni loco, 12.q. 102.4.ad 5.item 22.q.84 3.o.

Similiter mulieres in habitu ornato, cum uerecundia, 1.qõ.95.3.c. fi.item 22.q.144.4 o.

Cum ſobrietate, 22.q.143.c.princ. item q.149.o.

Ornantes ſe non tortis crinibus, aut auro, aut margaritis, uel ueſte pretioſa, 22.q.169.o.item qõ.187. 6.c.

Docere, mulieri non permitto, 22.q. 177.2.o.item 3.q.75.1.ad 3.item q.67.4.ad 2.ſ.q.39.1.c.

Adam non eſt ſeductus, 1.q.94.4.o.

Mulier autem ſeducta in præuaricatione fuit, 1.q.94.4.ad 1.item ad 2.item 12.q.89.3.ad 2.item 22. q.163.1.ad 4.item 4.ad 1.

Saluabitur autem, per filiorum generationem, ſi permanſerint in fide & dilectione, 3.q 68.1.o.

Cum ſobrietate, s.2.

Cap. 3.

Si quis epiſcopatum deſiderat, bonum opus deſiderat, 22.qõ.185. 1.o

Vnius uxoris uirum. 22.qõ.108.4. ad 2.

* Aperuit angelis, 1.q.57.5.ad 1.

Cap. 4.

Prohibentium nubere, 12.qõ.105. 4.ad 6.

Exerce teipſum, ad pietatem, 22.qõ. 80.c.item q.101.o.item q.102.1. 3 c.item qõ.121.1.ad 2.item qõ. 122.5.ad 1.

Corporalis exercitatio, ad modicum utilis eſt, 12.q.68.7.ad 2.item 22. q.30.4.ad 2.item q.32 5.ad 4.

Pietas ad omnia utilis eſt, 12.q.68. 7.ad 2.item 22.q.4.4.ad 2.item q 32.5.ad 4.

Pietas ad omnia utilis eſt, 12.q 68 7. ad 2.item 22.q.4.ad 2.item qõ. 32.5.ad 4.5.q.99.5.4.

Qui eſt ſaluator omnium hominũ, s.2.4.

Promiſſionem habens uitæ quæ nũc eſt. & futuræ, 22.q.32.5.ad 4.

Cap. 5.

Seniorem ne increpaueris, ſed obſecra ut patrem, 3.q.42.2.ad 3.

Si quis ſuorum, & maxime domeſti corum curam non habet, fidem negauit, & eſt infideli deterior. 22.q 32.3.ad 1.item 9.o. item q. 189.6.ad 1.

Qui bene præſunt presbyteri, duplici honore digni habeantur, maxime qui laborant in uerbo & doctrina, 22.q.102.2 o.

Dignus eſt operarius mercede ſuã, 12.q.114.5.c.item 3.q.49.6.c.

Peccantes coram omnibus argue, 3. q.55.1.ad 1.

Hæc cuſtodias ſine præiudicio, nihil faciens, in alteram partem declinando, 22.q.89 3.ad 3.

Quorundam hominum peccata, manifeſta ſunt, præcedentia ad iudicium, quorundam autem ſubſequuntur, 22.q.67.2.ad 3.

Nemini cito manum impoſueris, s.q.36.4.ad 3.

Volo iuuenculas nubere & procreare filios, ſuppl.q 41.3.c.

Cap. 6.

Radix omniũ malorum, eſt cupiditas. 12.q.77.5.ad 1.item q.82.4. ad 3.item q.84.1.o.item 2.c.fin. item

item 3.ad 1. item 4. ad 4. itē 22, q.24.10.ad 2.item q 119.2.ad 1,
Vſque in aduētum domini, 3.q.36. 1.ad 3.
Et lucem habitat inacceſſibilē, quē nullus hominum uidet, nec uidere poteſt,12.q.112.5.ad 3.

AVCTORITATES ex ſecūda Epiſtola ad Timotheum.

Cap. 2.

Nemo militans Deo, implicat ſe negotiis ſecularibus. 22.q.18.3.ad 2, item qō. 182. 2. o.item q.188,2. ad 2.
Si negauerimus,& ipſe negabit nos, 1.q.32.4.c,item 22 qō. 1. 6.ad 1. item 7.c.item q.2.5.c.item qō.8. 2.o.item 3 6.c.item q.11.2.c.
Noli contendere uerbis, 22.q.10.7. ad 1.
Firmum fundamentum Dei ſtat,habens ſignaculum hoc, nouit dominus,qui ſunt eius. 1.q.24.1.c.fin. item 22.q.172.4.b.
* In magna autem domo, non ſolū ſunt uaſa aurea &c.22.qō.183.2. c.fin,
Seruum domini non oportet litigare, ſed manſuetum eſſe ad omnes.22.q.116.1.o.
Cum modeſtia corripiētem eos qui reſiſtunt ueritati,22.q.160.1.ad 3.

Cap. 3.

Erunt homines ſeipſos amantes,12, q.77.4 o.item 22.q.19.6. o.item quæſt.25. 4.ad 2. ad 3. item 7. o, item quæſtio.117.1. ad 1.item q. 153.5.ad 3.
Omnis ſapientia diuinitus inſpirata,utilis eſt ad docendum, ad arguendum,&c.1.q.1.1.b.

Cap. 4.

In reliquo repoſita eſt mihi corona iuſtitiæ,12.q.114.3. b.item c.

AVCTORITATES ex epiſtola ad Titum.

Cap. 1.

* Secundum agnitionem ueritatis, quæ ſecundum pietatem eſt, 22. q.188.5. ad 3.
Qui non mentitur Deus,22.q.110.1. o.item 2.c.
* Et eos qui contradicunt, arguere, 1.q.1. 1. b. item 8. o. 22. qō. 188.5 c.
Sed inquinatæ ſunt eorum mens,& conſcientia,1.q.79.13.ad 2.
* Confitentur quidem ſe noſſe Deū factis autem negant, 22.q.2.9 o. item q. 124.5. o. item 3, qō.7.3. ad 2.

Cap. 2.

Senes ut ſobrij ſint,pudici, prudentes,ſani in fide,in dilectione & patientia,22.q.60.3.c.

Cap. 3.

Dicto obedire,22.q.104.6.o.
Cum apparuerit benignitas, & humanitas ſaluatoris noſtri Dei, nō ex operibus iuſtitiæ,quæ fecimus nos,12.q.98. 4.c.item 3. q.2.11. o.item q.24.3.c.fi.
Per lauacrum regenerationis, 3.qō. 62.2.c.item q.65.1.2.c.itē q.66. 1.ad 1.itē 3.9.c.ad 5.itē q.67.3.c. item q.84.10 ad 1.
Et renouationis ſpiritusſancti, 3.q. 84.10 ad 1.
Quem effudit in nos abūde, 1.q.36. 1.2.1.
Hæreticum hominem, poſt unam & ſecundam correctionem, deuita, 22.q.11.3.4.c.ad 1.

AVCTORITATES ex Epiſt. ad Hebręos.

Cap. 1.

Tanto melior angelis effectus,&c. 3.q.22.1.ad 1.

Qui cum ſit ſplendor gloriæ,& figura ſubſtantiæ eius,1.q.3.1.ad 2.

Portansq; omnia uerbo uirtutis ſuę 1,q.34.2.ad 5,item q.114.1.b.itē 4.ad 1.

Et omnes ut ueſtimentum ueteraſcent. Et uelut amictum mutabis eos,& mutabuntur, 1.q.9.1.2.0.

Omnes ſunt adminiſtratorij ſpiritus in miniſterium noſtrum miſſi, 1. q.112.2,ad 1.

Cap. 2.

Nunc autem necdum uidemus omnia ſubiecta ei, 3.q.20.1. ad 3.itē q.59.4.ad 2.

Decebat eum &c.per paſſionem con ſummari, 3.q.50.1.0.item q 52. 1.c.

Propter quod non confunditur, fratres eos uocare,1.q.33.3 .0.item 3. q 28 3.ad 5.

Et ero fidens in eum, 22, qō. 119, 6.0.

Quia ergo pueri communicauerunt carni & ſanguini. 3 qō. 80. 1.2. 3. 0.

Et ipſe participauit eiſdem, 3.q.81. 1.0.item q.84 7.ad 4.

Vt per mortem deſtrueret eum, qui mortis habebat imperium, 3.qō. 48.4.0. item 6.ad 3,item qō.52. 1.c.

Et liberaret eos qui timore mortis per totam uitam obnoxij tenebātur ſeruituti,3.q.48.4.c.item qō. 49.2.0.

Sed ſemen Abrahæ apprehendit, 3. q.31. 2,0.

Vnde debuit per omnia,fratribus aſſimilari,3.q.29 3.ad 1.

Vt repropitiaret delicta populi,3.q. 2.4.ad 2.

Cap. 3.

Conſiderate apoſtolum, & pontificem confeſſionis noſtræ Ieſum, 3. q.22.0.item q.31. 2.ad 2. item q. 59.4. ad 1.item q.84.7.ad 4.

Cap. 4.

Non profuit illis ſermo auditus, nō admiſtus fidei,22.q.5 2. ad 2.

Habentes ergo pontificem magnū, 3.q.22.1.c.

Cap. 5.

Omnis pontifex,ex hominibus aſſūptus eſt,3.q.22.1.0. item 3.ad 1. item q. 50.4.ad 3.

Pro hominibus cōſtituitur in iis quę ſunt ad Deum 3. qō.22. 1.c.ad 1. item 4.c.item q.36.0.item q.8.2. 3.c.

Propterea debet quemadmodum pro populo, ita etiam & pro ſemetipſo offerre pro peccatis,3.q. 22.4 ad 1.

Exauditus eſt pro ſua reuerentia, 3. q.21.3 4.0.

Vt offerant dona & ſacrificia pro peccatis,Suppl.q.19.3 c.

Cap. 6.

Non rurſum iacientes fundamentū pœnitentiæ,ab operibus mortuis, 3.q.84.6.ad 2.item q. 89.6.c.

Impoſſibile eſt eos qui ſemel illuminati ſunt,&c. & prolapſi ſunt, rurſum reuocari ad pœnitentiam &c.3.q.84.ad 1.

Rurſum crucifigentes ſibimetipſis filium Dei,3 q.84.10.c.ad 1.fi.

Terra enim ſæpe uenientem ſuper ſe bibens imbrem & germinans herbam opportunam, &c.12.qō. 70.1.ad 1.

Proferens autem ſpinas ac tribulos, reproba eſt,& maledicto ꝓxima, 1.q.23.5.ad 3.

Homines per maiorem ſui, iurant, 22.q.89.1.0.item 4.c, item q.98. 3.c.

Om-

Omnis controuerſiæ finis eſt iuramentum,s.q.46.1.c.
Et incedentem uſque ad interiora uelaminis,22.q.17.2.2.ad 4.item ad 5.
Hic enim Melchiſedech, &c. cui;& decimas omnium diuiſit Abrahã, 22.q.87.1.ad 3.

Cap. 7.

Sine patre, ſine matre, ſine genealogia, neque initium dierum, neque finem uitæ habens,3.q.22.6. ad 3.
Tranſlato enim ſacerdotio, neceſſe eſt,ut & legis tranſlatio fiat,12.q. 107.2.0.item 1.4.1 10.c.
Reprobatio quidem fit præcedentis mandati propter infirmitatem & inutilitatem,12.q.98.2.ad 2.
Nihil enim ad perfectum adduxit lex, 12.qõ.98.2.o. item 1. qõ.1. 10.c.
Talis enim dicebat, ut nobis eſſet pontifex factus impollutus, ſegregatus a peccatoribus,3.q.4 6.ad 1.
Qui non habet neceſſitatem quotidie, quemadmodum ſacerdotes prius pro ſuis delictis hoſtias offer re,3.q.22.6.ad 2.
Quod minus eſt à meliore benedicetur,s.q.19 4.2.

Cap. 8.

Talem habemus pontificem, s 3.
Sacramentorum miniſter & tabernaculi Dei quod fixit Deus, & nõ homo,12.q 102.4 0.
Omnis pontifex ad offerendum mu nera & hoſtias conſtituitur, 3.qõ. 22.1.c.ad 1.
Cum eſſent qui offerrent ſecundum legem muneta,quæ exemplari & umbræ deſeruiunt cœleſtium. Ibidem.
Nunc autem melius ſortitus eſt miniſterium, quanto & melioris teſtamẽti mediator eſt.Gal.3.q.11. item 12.q.91.5.c.ad 1.item q.98. 1.o.itẽ 2.ad 1,item q.99. 6. c.itẽ q.106.3.c.item q. 107.1.c.ad 2.itẽ 2.3.4.c.item 21.q.1.7.ad 2.
Quod in melioribus repromiſſionibus ſancitum eſt, 12.q.81.5.o.itẽ q.99. 6.0. item q.107.1.ad 2. itẽ q 108.1.0. item 22.q.95.2. ad 3. item q.140.1.ad 1.
Quod autem antiquatur & ueteraſcit,prope interitum eſt,1.q.10.4. ad 3.

Cap. 9.

In priori tabernaculo, ſemper introibant ſacerdotes ſacrificiorum, officia conſummãtes,in ſecundo autẽ ſemel in anno ſolus pontifex,non ſine ſanguine, 12.qõ.102.4.ad 4. item ad 5.item ad 6.
Hoſtiæ offeruntur, quæ non poſſunt iuxta conſcientiam perfectum facere ſeruientem,12.q.98.2.0.
Iuſtitiis carnis, uſque ad tempus correctionis impoſitis. 12.q.56.4.c.
Si enim ſanguis hircorum, & taurorum, & cinis uitulæ aſperſus, inquinatos ſanctificat, ad emundationem carnis, 12.q.102.5. ad 4. item 5.ad 6.item quæſtio.102. 1. o.item q.37.4. ad 3.item q.87.4. ad 1.
Sanguis Chriſti emundabit conſcientiam noſtram ab operibus mortuis,3.q.48.ad 3.item q.49.5. ad 1,item q.89.6.c.

Cap. 10.

Vmbram enim habens lex futurorũ bonorum,non ipſam imaginem rerum,12.q.101.2.c.
Nunquam poteſt accedentes perfectos facere,1.q.1.10.c.item 12.q. 98.2.0.
Initiauit uobis uiam nouam & inuiſ cem per uelamen. i. carnem ſuã, 3.q.62.5.c.item q.63.3.c.
Et ſacerdotem magnum, ſuper domum Dei,s.3.
* Non deſerentes collectionem noſtram,ſicut eſt conſuetudinis quibuſdam,22.q.109.s.ad 1.
Voluntarie enim peccantibus nobis, poſt acceptam notitiam ueritatis, iam non relinquitur, pro peccatis

ho-

hoſt.a,s.6.

Quanto magis putatis deteriora me reri ſupplicia qui filium Dei con culcauerit,&c.12.q.106.2 ad 2.itẽ 22.q.103.ad 3.item q.189.4 ad 1. s.q.8.7.ad 2.

Quod ſi ſubtraxerit ſe,non placebit animæ meæ,1.q.3.1.ad 1.

Cap. 11.

Eſt autem.fides ſperandarum ſubſtantia rerum, argumentum non apparentium, 1.q.2.2.ad 1.item 22.q.4.1.o,item q.171.3.ad 2.

Sine fide autem,impoſſibile eſt placere Deo,22.q.2,3.o.

Credere oportet accedentẽ ad Deũ, quia eſt,& inquirentibus ſe remunerator fit.22.q.2.8,ad 1.

A longe eas aſpicientes, & ſalutantes, &c.1.q.10.1.ad 4. item q.42. 5.ad 2.item 22.q.173.1.c.

* Circuierunt in melotis,& in pellibus caprinis.22.q.169.1.ad 2.

Quibus dignus non erat mundus, 22.q.188,2.ad 3.

Hi omnes teſtimonio fidei probati non acceperunt repromiſſionem, 12.q.98.2.c.3.q.77.1.c.

Cap. 12.

* Nondum enim uſque ad ſanguinem reſtitiſtis,22.q.188.6.ad 3.

* Non multo magis obtemperabimus patri ſpirituum & uiuemus? 22.q.189 6.c.fi.

Et ſanctimoniam,ſine qua nemo uidebit Deum,22.q.81.8 o.

Poſtea cupiens hæreditare.benedictionem, reprobatus eſt,1.q.23. 3.o.

Non inuenit pœnitentiæ locũ,quanquam cum lachrymis inquiſiſſet eam,3.q.86.1.ad 1.

Sed acceſſiſtis ad Sion montem, & ciuitatem Dei uiuentis Hieruſalẽ cœleſtem,1.q.3.1.ad 5.

Et multorum millium angelorum frequentiam, 1.q.50.3.o.item q. 112.4.ad 2.

Habemus altare, de quo edere non habent poteſtatem, qui tentant Deum, 1.q.112.2.c.item 22. qõ, 97.2.o.

Propter hoc & Ieſus ut ſanctificaret per ſuum ſanguinem populum, &c.3.q.46.10.o.

Exeamus igitur ad eum extra caſtra improperium eius portantes,3.q. 46 3.o.

Beneficientiæ autem & communionis nolite obliuiſci, 22.q.31.1.o.

Talibus enim hoſtiis promeretur Deus,22.q.86.2.ad 1.

AVCTORITATES ex actibus Apoſtol.

Cap. 1.

Quibus & prebuit ſeipſum uiuum, poſt paſſionem ſuam,in multis,3. q.55.5 6.o.

Per dies quadraginta apparens eis, & loquens de regno Dei, 3.q.55. 3.o.

Et nubes ſuſcepit eum ab oculis eorum,3.q.57.4.ad 3.

Et hic poſſedit agrum, de mercede iniquitatis,22.q.32.7 ad 4.

Et dederunt eis ſortes, & cecidit ſors ſuper Matthiam, 22.qõ.95, 8.o.

Cap. 2.

Et cum complerentur dies Pentecoſtes,12.q.102.4.ad 1.item q 103. 3.ad 4.

Apparuerunt illis diſpartitę linguę, tanquam ignis, 1.q.43.7.ad 6.itẽ 3.q.39.6.ad 4.item q.72.2.ad 1.

Cœperunt loqui uariis linguis. 22. q.176.1.o.

Quem Deus ſuſcitauit, 3.qõ.53.4. ad 1.

Solutis inferni doloribus, 3.q.52.2. ad 2.

Iuxta quod impoſſibile erat, illum detineri ab eo,3.q.52.2.ad 2.

Pœnitentiam igitur agite, & baptizetur unuſquiſque ueſtrum, 3.q. 49.3.ad 2.item q.68.5.6.o. item 7.ad 2.

7.ad 2.item q.86.2.ad 1.item q. 86.ad 2.

Erant autem perſeuerãtes in doctrina apoſtolorum,22.q.176.1.ad 1.

Et in communicatione fractionis panis,3.q.80.10.ad 4.

Multa quoque prodigia & ſigna per apoſtolos fiebãt.22.q.178.1.ad 3.

Omnes etiam qui credebant, erant pariter,& habebant omnia communia,22.q.66.2.o.

Poſſeſſiones & ſubſtantias uendebant, & diuidebant illa omnibus, prout cuique opus erat,22.q.188. 7.c.ſi.

Frangentes circa domos panem,s.2.

Cap. 4.

Et non eſt in alio aliquo ſalus, 3.q. 61.3.c.ad 2.item 4 ad 3.item q. 68.1.o.item 2.c.item qõ.73. 5.c. item q.84.5.c.

Si iuſtum eſt in conſpectu dei uos potius audire, quàm Deum iudicare, 22.q.69 3.ad 1. item q.105. 2.c.item q.144.5 c.

Multitudinis autem credentiũ, erat cor unum,& anima una, 1.q.76. 5 ad 3.

Neque enim quiſquam eorum quæ poſſidebat,aliquid ſuum eſſe dicebat,ſed erant illis omnia communia,s.2.

Neque quiſquam egens erat inter illos,s.2.

Quotquot poſſeſſores agrorum aut domorum erant,uendentes, afferebant pretia eorum, &c ſup.2.

Chriſtus iudex uiuorum & mortuorum,s.q.89.5.c.

Cap. 5.

Dixit autem Petrus ad Ananiam, Anania, cur tentauit Satanas cor tuum, &c.22 qõ.33.7.ad 2.item q.64 4.ad 1.

Per manus autem apoſtolorum, fiebant ſigna & prodigia multa, in plebe,s.2.

Obedire oportet Deo, magis quàm hominibus,s.4.

Si eſt ex hominibus conſilium hoc aut op',deſtruetur:ſi uero ex Deo eſt,non poteritis diſſoluere,22.q. 189.10.ad 1.

Cap. 6.

Elegerunt Stephanum,uirum plenũ fide, & ſpiritu ſancto,22.q.53.4. ad 1.item 3.q.7.10.o.

Faciebat prodigia & ſigna magna in populo,s.2.

Non poterant reſiſtere ſapientiæ & ſpiritui,qui loquebatur, 22.q.53. 4.ad 1.

Viderunt faciem eius, tanquam faciem angeli,3.q.12.4 ad 1.

Et cum uidiſſet quendam iniuriam patientem,uindicauit illum, &c. 22.q.60 6 ad 2.

Faciens prodigia & ſigna,&c.s.2.

* Vos ſemper ſpiritui ſancto reſtitiſtis,22.q.189.1.ad 4.

Cum autem eſſet plenus ſpiritu ſancto,s.6.

Et Ieſum ſtantem à dextris Dei, 3. q.58.1.1.ad 3.

Cap. 8.

In nomine Ieſu Chriſti, baptizabantur uiri ac mulieres,3.q.66.6.o.

Cum uidiſſet Simon,quia per impoſitionem manus apoſtolorum,daretur ſpiritus ſanctus,obtulit pecuniam, &c.22.q.10.1.ad 1.item ad 4.

Cap. 9.

Et ſubito circumfulſit illum lux de cœlo,12.q.112.2.ad 2.

Ego ſum Ieſus Nazarenus, quem tu perſequeris,3.q.57.6.ad 3.

Durum eſt tibi contra ſtimulum calcitrare,12.q.112.2. ad 2.item qõ. 113.10.c.

Cap. 10.

Cornelius Centurio uir religioſus & timens Deum cum omni domo ſua,faciens eleemoſynas multas.

 22.q.10.

22.q.10.4. ad 3. item 3.qõ.69.4. ad 2.

Cecidit ſuper Petrum mentis exceſſus,& uidit,22.q.175.3.ad 1.

Quod Deus purificauit,tu nec cõmune dixeris,12.q.101.5.ad 4.itẽ ad 5.item ad 6. item 6. ad 1.item q. 103.2.c.Suppl.q.74.1.1.

Et dedit eum manifeſtum fieri,non omni populo,ſed teſtibus pręordinatis à Deo, nobis &c.3.q.36.2.c. item q.55.1.o.

Et iuſſit illos baptizari in nomine Ieſu,s.8.

Cap. 12.

Angelus eius eſt, 1.q.113.2.o.item 22.q.10.2.ad 3.

Cap 13.

Videte contemptores,& admiramini,22.q.186.9.ad 3.

Cap. 14.

Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum Dei, 3. q. 45.1.c.

Cap. 15.

Surrexerunt quidam de hereſi phariſæorum,qui crediderunt dicẽtes quia oportet circuncidi eos, præcipere quoque ſeruare legem Moyſi,3.q 74.4.c.fi.

Fide purificans corda eorum, 22.q. 7.2.o.

Imponere iugum ſuper ceruices diſcipulorum,quod neq; nos neque patres noſtri portare potuimus, 12.q.98. 1.ad 3. item 22.q.154. 2.ad 1.

Sed per gratiam domini noſtri Ieſu Chriſti, credimus ſaluari, 12. q. 110.2.ad 1.

Viſum eſt ſpiritui ſancto & nobis,nihil ultra imponere uobis oneris, quàm hæc neceſſaria,22.qõ.174. 6 c.fi.item ad 3.12.q.103.4.ad 3.

Vt abſtineatis ab immolatis ſimulacrorum,& ſanguine, & ſuffocato, & fornicatione,12.q.103.4.ad 3. item 22.q.154.2.ad 1.

Facta eſt diſſenſio, ita ut diſcederẽt ab inuicem,ſcilicet Barnabas, & Paulus.22.q.37.1.ad 3.

Cap. 16.

Hunc, ſcilicet Timotheum, uoluit Paulus ſecum proficiſci, & aſſumens circuncidit eum,propter Iudæos,12.q.103.4.ad 1.

Cap. 17.

In ipſo enim uiuimus,mouemur, & ſumus,1.q.18.4.ad 1.

Ipſius enim genus ſumus. Genus ergo cum ſimus Dei, 1.q.8.ad 2. item 2.o.item 17.q.1.1.ad 2.

Cap. 19.

Baptizati ſunt in noĩe domini Ieſu, s. 8.

Cap. 20.

Beatius eſt dare,quàm accipere, 22. q.117.4.ad 3.

Cap. 21.

Tunc Paulus de conſilio Iacobi, aſſumptis uiris poſtera die purificatus,cum illis intrauit in templum &c.donec offerretur,&c.12.q.103 4.ad 1.

Cap. 22.

Subito de cœlo circunfulſit me lux copioſa,s.9.

Ego ſum Chriſtus Nazarenus,quem tu perſequeris,ibid.

Cap. 23.

Principem populi tui non maledices,22.q.76.3.o.

Sciens autem Paulus, quia una pars eſſet Sadduceorũ, & altera Phariſæorum, exclamauit in concilio, 22.q.37.1.2.a.2.ad 2.

Et cum hoc dixiſſet, facta eſt diſſenſio inter Phariſæos & Sadduceos, & diuiſa eſt multitudo, 22.q 37. 1.ad 2.

Qui-

Quidam ex Iudæis deuouerunt ſe non manducaturos, neque b biturос, donec o cideient Paulum 22. q.88.2.o.item 10 c.

Cap. 25.

Cæſarem appello, 22.q 69.3.o.

Cap. 26.

Die media in uia uidi, o Rex, de cœlo ſupra ſplendorem ſolis lumen, s.9.

Ego ſum Ieſus Nazarenus, quem tu perſequeris. Ibid.

Durum eſt tibi contra ſtimulum calcitrare Ibid.

Ad hoc enim apparuit tibi, 3.q.76. 6.ad 3.

Si paſſibilis Chriſtus, 3.q.46.5.12.o.

Coactus ſum appellare Cæſarem, s.25.

AVCTORITATES ex epiſtola Iacobi Apoſtoli.

Cap. 1.

Patientia autem opus perfectum habet, 12.q.65.4.ad 2.item 22.qõ. 136.2.ad 1 item q.184 1 ad 3.

Vir duplex animo, inconſtans eſt in omnibus uijs ſuis, 22.qõ.53. 6. ad 2.

Ira uiri iuſtitiam Dei non operatur, 3.q.15.9.ad 1.

Eſtote factores uerbi, & non auditores tantum, fallẽtes uoſmetipſos, 1.q.1.4.c.fi.

Religio munda & immaculata apud Deum & patrem, hæc eſt, uiſitare pupillos & uiduas, &c.22.q.81.1. ad 1.

Dæmones credunt & contremiſcũt, 3 q.16.3. 1.

Cap. 2.

Quicunque totam legem ſeruauerit, offendat autem in uno, factus eſt omnium reus, 12.q.73.1.ad 1. item 21.q.5.3.ad 3.item 3.q.88. 1.c.s.q.99.5.c.

Iudicium ſine miſericordia, illi qui non fecerit miſericordiam, 1.q.21. 4.ad 1.item 22.q.67.4.ad 1.s.q. 99.5.1.

Superexaltat autem miſericordia iudicium. 1.q.21.3.ad 2.

Ego oſtendam tibi ex operibus fidem meam, 22.q.124.5 o.

Dæmones credunt, & contremiſcũt. 1.q.64.2. ad 5. item 3 ad 2.item 22. q.5.2.o. item q.18,3. ad 2.itẽ 3.q.76. 7 c.

Fides ſine operibus, mortua eſt, uel ocioſa, 22 q 2 9.o. item q.124. 5. o.item 3.q.7.3.ad 2.

Cap 3.

In multis enim offendimus omnes, 22.q.184.2.ad 2.

Si quis in uerbo nõ offendit, hic perfectus eſt uir, 22.q.72.1.ad 1.

Lingua ignis eſt, uniuerſitas iniquitatis, Ibid.

Lingua conſtituitur in membris noſtris quæ maculat totum corpus, & inflammat, ibid.22.qõ.83.12. ad 2.

Linguam nullus hominum domare poteſt, 22.q.73.1.b c.

Non eſt iſta ſapientia de furſum deſcendens a patre luminum, ſed terrena, animalis, diabolica, 22.q. 45.1 ad 1.

Vbi zelus & contentio, ibi inconſtantia & omne opus prauum, 22.qõ. 38.1.o.

Quæ autem deſurſum eſt, primum quidem pudica eſt, deinde pacifica, modeſta, ſuadibilis, bonis conſentiens &c.22.q 45 6 ad 3.

Fructus autem iuſtitiæ in pace ſeminatur facientibus pacem, 22.qõ. 29.3.o.

Cap. 4.

Vnde bella & lites in uobis, nonne ex concupiſcentijs ueſtris? 22.q. 41.2. ad 1.item q.116.1.ad 3.

Petitis, & nõ accipitis, eo qđ male petatis, 22.q.83.15.ad 2.itẽ 16.c.

Amicitia huius ſeculi, inimica eſt Dei.22.q.114.1 o.

Quicunque uoluerit amicus eſſe huius ſeculi,inimicus Dei conſtituitur.Ibid.

Ad inuidiam concupiſcit ſpiritus, 22 q 34.6.ad 2.

Deus ſuperbis reſiſtit,humilibus autem dat gratiam.22.q.162.1.o.

Subditi eſtote Deo, 22.q.19.11.c.itẽ q.81.7 c item q.104.4.ad 2.

Nolite detrahere alterutrum, 22.q.73.2.o.

Qui detrahit fratri, aut qui iudicat fratrem ſuum,detrahit legi & iudicat legem.22.q.74.2.ad 3.

Cap. 5.

Scienti bonum facere,& non facienti,peccatum eſt illi,12.q.71.7. ad 3.item 22.q.2.5.ad 3.

Patientes eſtote, 12.q.66 4.ad 2.itẽ 22.q.128.c.item q.136.1.o. item 5 c.

Oleo in noīe domini.3.q.72.3.c.

Inducat presbyteros eccleſiæ, s.qõ. 31.2 c.

Et oratio fidei, ſaluabit infirmum, 12.q.102.5. ad 3.item 3. q.65.1. ad 4.item q.84.1.ad 1.

Et ſi in peccatis ſit, dimittentur ei, 3.q.65.1.c.s.q.29 1.c.

Qui conuerti fecerit, 2.&c.1.q.117. 1.2.o item 22.q.189.9.c.

Confitemini alterutrũ peccata ueſtra,s.q.8.1.1.

AVCTORITATES ex prima epiſtola Petri Apoſtoli.

Cap. 1.

Prophetæ non ſibimetipſis, uobis autem miniſtrabant. 22.q 174.2. c.ad 1.item 6 c.

In quem deſiderant angeli proſpicere,1.q.58.1.ad 2.item 12.q.67 4. ad 3.

Non corruptibilibus, auro & argento redempti eſtis, ſed pretioſo ſanguine,quaſi agni ĩmaculati Chriſti,3.qõ.48.4.ad 3.item 5.c.item q.49.5.ad 1.

Cap. 2.

Omnes honorate,22.q.103...ad 3.

Serui ſubditi eſtote in omni timore dominis.non tantum bonis & modeſtis,ſed etiam diſcolis,22.q.69. 1.c.item q.88 10.ad 2.

Chriſtus paſſus eſt pro nobis, 1.qõ. 48.6.o.

Vt peccatis mortui,iuſtitiæ uiuam⁹. 22.q.88.11. ad 1.

Cap. 3.

Parati ſemper ad ſatisfaciendũ omni poſcenti uos rationẽ,de ea quę in uobis eſt fide & ſpe,22.q.2.10. o.s.q.36.2.ad 2.

Vt nos offerret Deo, mortificatos q. dem carne, uiuificatos autem ſpiritu,22.q.88.11.ad 1.

In quo & iis qui in carcere erant,ſpiritu ueniens prædicauit, qui increduli fuerant aliquando, quando expectabant Dei patientia in diebus Noe, cum facta eſſet arca, 3. q 52 2.ad 3.

Quod & uos nunc ſimilis formæ,ſaluos facit baptiſma, 3.qõ.66. 11. ad 3.

Conſcientiæ bonæ interrogatio in Deum,1.q.79.13.c.

Per reſurrectionem Ieſu Chriſti, à mortuis, 3.q.56.1.ad 4.item qõ. 62.5.ad 1.item ad 3.

Cap. 4.

Propter hoc enim euangelizatum eſt & mortuis,3.q.52.2.ad 3.

Si autem ut Chriſtianus,non erubeſcat,22.q.124.5.ad 1.

Cap. 2.

Cum apparuerit princeps paſtorũ, 3 q.8.6.ad 3.

Dominus ſuperbis reſiſtit,humilib⁹ autem

autem dat gratiam, 22 q. 162. 1. o.
Ipſi cura eſt de uobis, 1. qō. 22. 2. ad 2. item q. 103. 5. c.
Salutat uos eccleſia quæ eſt in Babylone, 3. q. 8. 4. c. ad 2.

AVCTORITATES ex epiſtola ſecunda Petri Apoſtoli.

Cap. 1.

Per quem maxima & pretioſa nobis promiſſa donauit, 1. q. 13. 9. ad 1.
Et per hoc efficiamini diuinæ cōſortes naturę, 1. q. 13. 9. ad 1. item 12. q. 110. 3. 4. c. item q. 112. 1. c. item q. 113. 9 c. item q. 114 3. c. fi. item 22. q. 19. 7. c. item 3. q. 2. 10. ad 1. item q. 3. 4. ad 3. itē q. 62. 1. 2. o.
In ſcientia autem abſtinentiam, 22. q. 146. 1. c.
Satagite, ut per bona opera ueſtra certam ueſtram uocationem, & electionem faciatis, 1. q. 23. 8. c. fi.
Omnis ſcriptura prophetiæ, propria interpretatione non fit, 22. q. 171. 3. 1. item 6. b.

Cap. 2.

Deus angelis peccantibus non pepercit, 1. q. 64. 2. o. item 12. q 80. 4. ad 2. item 3. qō. 4. 1. c. ad 3. item q. 6. 2. ad 2. item q. 46. 1. ad 4. item q. 86. 1. c.
In iudicium reſeruari, 3. q. 89 8. 3.
Angeli, cum ſint fortitudine & uirtute maiores, 1. q. 93. 3 o. item q. 96. 1. ad 1. item q. 108. 2. ad 3. item q. 112. 1. ad 4. itē 12. q. 5. 1. ad 3. itē 22. q. 172. 2. c.
Non portant aduerſum ſe, execrabile iudicium, 3. q. 36. 2. ad 3.
Oculos habentes plenos adulterij, & inceſſabilis delicti, 22 q. 154. 1. ad 3.
A quo quis ſuperatus eſt, hui⁹ & ſeruus eſt, 1. q. 63. 8. c. itē 22. q. 64. 2. ad 3 item 3 q. 48. 4. c. ad 3.
Canis reuerſus ad uomitum, &c. 22. q. 189. 9. ad 2.

Cap. 3.

Nouos uero cœlos, & nouam terrā, & promiſſa eius expectamus, 22. q. 17. 5. ad 1.
Creſcite in gratia, 12. q. 66. 2. ad 1. itē q. 112. 4. o. item 22 q. 5. 4 ad 3.
Cœli ardentes ſoluentur, s 74. 2. c.

AVCTORITATES ex epiſt. prima S. Ioannis Apoſtoli.

Cap. 1.

Quod audiuimus, quod uidimus oculis noſtris, quod perſpeximus, 1. q. 12. 11. o.

Cap. 2.

Qui dicit ſe noſſe Deum, & mandata eius non cuſtodit, mendax eſt. 22. q. 111. 1. c. ad 4.
Qui dicit ſe in Chriſto manere, debet ſicut ille ambulauit, & ipſe ambulare, 3. q. 14. 1. o.
Si quis diligit mundum, non eſt charitas patris ī eo, 22. q. 188. 2. ad 3.
Omne quod in mundo eſt, concupiſcentia carnis eſt, & concupiſcentia oculorum, & ſuperbia uitæ, 12. q. 77 5. o. item q. 108 3. ad 4.
Qui negat filium, nec patrē habet: qui autem confitetur filium, & patrem habet, 22. q. 3. 2. ad 2. item ad 3. item 2. o.
Vnctio docebit uos de omnibus, 22. q. 8 4 ad 1.

Cap. 3.

Scimus quoniam cum apparuerit, ſimiles ei erimus, 1. q. 4. 3. o. item q. 12. 1. o. item 2. ad 1. item 5. c. itē 6. ad 1. item 22. q. 1. 2 ad 3.
Videbimus eum, ſicuti eſt, 22. q. 1. 2. ad 3. Suppl. q. 92. 1. c.
Omne peccatum eſt iniquitas, 22. q. 110. 4. ad 3. item q. 159. 1. ad 1.
In hoc apparuit filius Dei, ut diſſol-

nat opera diaboli,3.q.15.2.ad 3.
Omnis qui natus eſt ex Deo,peccatū non facit,quia ſemen ipſius manet in eo: & non poteſt peccare, quia ex Deo natus eſt,1.q.62.3.c. item 22.q.24 11.ad 1.
Omnis qui non eſt iuſtus, non eſt ex Deo; & qui non diligit fratrem ſuum,22.q.44.7.c.
Nos ſcimus, quoniam tranſlati ſumus de morte ad uitam, quoniā diligimus fratres.Ibidem.
Omnis qui odit fratrem ſuum, homicida eſt,22.q.34.3.o.
Omnis homicida non habet uitam æternam in ſe manentem,12.q.ō. 88.6.ad 3.1.item qō.100.8.ad 3. item 22.q.13.3. ad 1. item q.73. 3. item q.154 3.o.
Et nos debemus pro fratribus animas ponere,22.q.26.5. ad 3.
Non diligamus uerbo neque lingua, ſed opere & ueritate, 22. q. 7, c. 44.7.c.

Cap. 4.

Nolite credere omni ſpiritui, ſed probate ſpiritus,ſi ex Deo ſunt, 22.q. 189.9.2.1.item ad 1.itē 10. ad 1.
Deus charitas eſt,22.q.23.2.o.
Ipſe prior dilexit nos,3.q.1.1 c.
Qui manet in charitate,in Deo manet,& Deus in eo,12, q.28.2.o.itē q.66 6.c.
Timor non eſt in charitate, ſed perfecta charitas foras mittit timorē 22.q.19.6.o.item 8.ad 2.item 10. c.item 3.q.7.6.ad 3.
Timor pœnā habet,22.q 19.2. ad 4.
Qui timet,non eſt perfectus in charitate,22.q.19.10.o.
Si quis dixerit,quoniam diligo Deū, & fratrem ſuum odit, mēdax eſt, 22.q.110 1.ad 2.
Qui non diligit fratrē ſuum quem uidet, Deum quem non uidet, quomodo poteſt diligere? 22.qō. 26.2.ad 1.
Et hoc mandatum habemus à Deo, ut qui diligit Deum, diligat & fratrem ſuum, 22.q.25.1.o.item q. 44.2.o.

Cap. 5.

Et omnis qui diligit eum qui genuit diligit & eum qui natus eſt ex eo, 22.q.2.8.ad 3.
In hoc cognoſcimus quoniam diligimus natos Dei, cum Deum diligamus, & mandata eius faciamus, 22.q.25.1.o.item q.44.2.o.
Hæc eſt charitas Dei,ut mandata eius cuſtodiamus,22.q.25.1.o.
Et mandata eius grauia non ſunt, 12.q.107.4.6.
Omne quod natum eſt ex Deo, uincit mundum,3 q.15.3.ad 2.
Tres ſunt qui teſtimonium dant in cœlo, pater, uerbum, & Spiritus ſanctus,1.q.30.2.o.item qō.31.1. o.item q.41.6.o.
Et hi tres unum ſunt,1.q.31.2.ad 4. item q.39.2.3.6.o.
Omnis qui natus eſt ex Deo, nō peccat,ſed gratia Dei cōſeruat eū, 1.3
Et malignus non tanget eum, 3.qō. 29 1.ad 3.
Et mundus totus in maligno poſitus eſt, 1.2.

AVCTORITATES ex ſecunda epiſt. Ioannis Apoſtoli.

Cap. 1.

Et hęc charitas, ut ambulemus ſecundum mandata eius, 12.q. 99. 1.b.item c.
Qui non confitentur Ieſum Chriſtū uenifle in carnē,3.q.16.3.4.7.c.
Videte uoſmetipſos,ne perdatis quę operati eſtis,3.q.89.4.5.6.o.

AVCTORITATES ex tertia epiſtola Ioannis Apoſtoli.

Cap. 1.

Qui bene facit,ex Deo eſt,22.q.31. 2.ad 1.

AVCTORITATES ex epiſtola Iudæ.

Cap. 1.

Angelos qui non ſeruauerunt ſuum principatum, ſed dereliquerunt ſuum domicilium, in iudicium magni Dei, uinculis æternis ſub caligine reſeruauit, 1.q.64.4.o.

Cum Michael archangelus cum diabolo diſputans, altercaretur de Moyſi corpore, non eſt auſus iudicium inferre blaſphemiæ, ſed dixit: imperet tibi Deus, 22.q.76.4.ad 1.

AVCTORITATES ex Apocalypſi Ioánis.

Cap. 1.

Qui eſt, & qui erat, & qui uenturus eſt, 1.q. 13.11.o.item q.39.8.ſi.

Et princeps regum terræ, 1.q.13.7. ad 1.item ad 6.

Et qui eum pupugerunt, 3.q.46.4. 6.c.

Ego ſum alpha & o, principium & finis, 1.q.1.3.ad 1, item 7.c.

Cap. 2.

Quod charitatem tuam primam dereliquiſti, 12.q.71.4.c.item 3. q.79.6.ad 2.item q.84.10.c.

Vincenti dabo edere de ligno uitæ, quod eſt in paradiſo Dei mei, 1. q.102.1.ad 4.

Vincenti dabo manna abſconditū, 12.q.112.5.c.

Et dabo illi calculum candidum, & in calculo nomen nouum ſcriptū, 1.q.13.3.o.

Quod nemo ſcit, niſi qui accipit, 12. q.112.5.c.

Cap. 3.

Tene quod habes, ut nemo accipiat coronam tuam, 1.q.23.6.ad 1.

Qui uicerit dabo ei ſedere mecum in throno meo, 3.q.58.4.ad 3.

Hæc dicit qui habet clauem Dauid, 3.q.19.2.c.

Cap. 4.

Qui eſt, & qui erat, & qui uenturus eſt, 3.1.

Et propter uoluntatem tuam erant, & creata ſunt, 1.q.19.4.o.item q. 20.5.c.item q.25.5.c.item q.45. 6.c.item q.46.1.c.item 12.q.110. 1.c.item 3.q.86.2.c.

Vidi & ecce in cœlo oſtium apertū, 3.q.17.1.1.

Cap. 6.

Vſquequo Domine, ſanctus & uerus non iudicas & uindicas ſanguinē noſtrum, 22.q.83.8.ad 2.

Et uidi ſub altare animas interfectorum.3.q 93.1.c.

Cap. 7.

Et abſterget De' omnem lachrymā ab oculis eorum, 22.q.82.4.ad 3.

Cap. 8.

Factum eſt ſilentium in cœlo, quaſi media hora, 3.q.60.8.o.

Et alius angelus uenit & ſtetit ante altare, habens thuribulū aureum, & data ſunt ei incenſa multa, &c. 3.q.37.3.ad 4.item q.83.5.ad 2.

In diebus illis quęrent hoīes mortē & non inuenient, 3.q.76.2.c.

Cap. 10.

Leuauit manum ſuam ad cœlum, & iurauit per uiuentem in ſæcula ſęculorum, 22.q.89.10.ad 4.

Cap. 11.

Qui es, & qui eras, & qui uenturus es.3.1.

Cap. 12.

Et ſignū magnū apparuit ī cęlo, mulier amicta ſole, 22.q.103.3.ad 4.

Et cauda eius trahebat tertiam partem ſtellarum cęli, & miſit eas in terram, 1.q.63.8.o.

Et proiectus eſt draco ille magnus, ſerpens antiquus, 22.q.165.2.ad 3.item ad 4.

Cap. 13.

Agni qui occiſus eſt ab origine mundi, 3 q.83.1.c.

Et faciet omnes, &c.habere characterem in dextera manu, aut in frontibus ſuis. 3.q.63.3.ad 3.

Cap. 14.

Et cantabant quaſi canticum nouũ, 22.q.152.5.ad 3.

Aut acceperit characterem in fronte ſua, aut in manu ſua. s.13.

Beati mortui qui in Domino moriũtur, 22.q.124.5 o.

Cap. 15

Quia ſolus pius es, 22.q.101.1.ad 2.

Cap. 16.

Qui habebant characterem beſtiæ, s.13.

Qui es, & qui eras ſanctus s.1.

Cap. 18.

Quantum glorificauit ſe & in delitijs fuit, tantum date illi tormentum, 1.q.8.7.1.& 99.1.c.

Cap. 19

Et cecidi ad pedes ut adorarem eũ, & dixit mihi: uide ne feceris. 22.q.94.2.ad 1.item q.103.2.ad 1.

Qui acceperunt characterem beſtiæ, s.13.

Cap. 20.

Nec acceperunt characterem eius in frontibus, aut in manibus ſuis, s.13.

Et libri aperti ſunt, 1.q.24.1.ad 1.

Cap. 21.

Ecce tabernaculum Dei cum hominibus, 12.q.103.4.ad 2.

Et abſterget Deus oẽm lachrymam ab oculis eorum, &c. neq; dolor erit ultra, 22.q.82.4.ad 3.

Ecce noua facio omnia, 1.qõ.73.1.ad 3.

Primum cœlum & prima terra, s. q.74 5.2.

Vidi cœlum nouum & terram nouam, s.q 91.1.c.

Ego ſum Alpha & O, initium & finis, s.1.

Et habebat murum magnum & altum, habentẽ duodecim portas, & in portis angelos duodecim, & nomina inſcripta duodecim tribuum, 3.q.31.2.ad 2.

Menſura hominis, quæ eſt Angeli, 12.q 90.1.c.

Et ciuitas non eget Sole & Luna, ut luceant in ea, 22.q 47.5.ad 2.

Nam claritas Dei illuminabit eam, & lucerna eius, eſt agnus, 1.q.12.5.c.

Et portæ eius non claudentur per diem. 1.q.73.1.2.o.

Cap. 22.

Et oſtendit mihi fluuium aquæ uiuæ, tanquam cryſtallum, procedẽtem de ſede Dei & agni. 12.qõ.32 1.ad 3. In medio plateæ & ex utraque parte fluminis lignum uitæ afferens fructus duodecim. 12. q.70,3.o. Per ſingulos menſes reddens fructum ſuum. 12.q.102.2 o.item 4 c.

Et folia ligni ad ſanitatem gentiũ. 12 q.70 3.o.

Et omne maledictum non erit amplius. 12.q.59.3 ad 1.

Et uidebunt faciem eius. 22.q.23.1. ad 1.

Et non egebunt lumine lucernæ, neque lumine ſolis, quoniam Dominus Deus illuminabit illos, s.21.

Ego ſum Alpha & O, primus & nõuiſſimus, principium & finis, s.1.

Veni Domine Ieſu, 3.q.44.3.ad 3.

Gratia Domini noſtri Ieſu Chriſti, cũ omnibus uobis. 3.q.7.7.ad 2.

FINIS.

INDEX SECVNDVS QVI VNIVERSAM SVMMAE Theologicæ S.Thomæ Aquinatis doctrinam ad locos communes, ſeu præcipua doctrinæ Chriſtianæ capita alphabeti ordine digeſta, reuocatam continet.

ABSTINENTIA. 22.q.146
Acceptio perſonarum. 22.q.63
Ad accuſationem iuſtam pertinentia. 22.q.66
Acedia. 22.q.35
Actio angelorum in homines. 1.q.111
Actio corporalis creaturæ. 1.q.115
Ad actionem hominis pertinentia. 1.q.117
Actus humani ſequentes rationem bonitatis. 12.q.21
Actus imperati à uoluntate. 12.q.17
Adiutatio. 22.q.90
Adoptio Chriſti. 3.q.23
Adoratio Chriſti. 3.q.25
Adoratio Dei. 22.q.84
Adulatio. 22.q.115
Adulterium. 22.q.154
Aequalitas diuinarum perſonarum adinuicem. 1.q.42
Aeternitas Dei. 1.q.10
Affabilitas. 22.q.114.
Ambitio. 22.q.131
Amicitia. 22.q.114
Amor Dei. 1.q.20
Amor ut eſt nomen ſpiritus ſancti. 1.q.37
Amor ſeu dilectio angeli. 1.q.60
Amor. 12.q.26
Amoris cauſa. 12.q.27
Amoris effectus. 12.q.28
Angelus. 1.à q.50.uſque 64.& à 106.uſque 114
Anima in genere. 1.q.87.uſque q.90
Quomodo anima coniuncta intelligat corporalia. 1.q.84
Quomodo anima intellectiua cognoſcat ſeipſum. 1.q.87
Quomodo anima humana cognoſcat quæ ſupra ſe ſunt. 1.q.88
Annuntiatio B.Virginis. 1.q.30
Apoſtaſia. 22.q.12

Aſcen-

Aſcenſio Chriſti. 3.q.57
Aſtutia. 22.q.55
Auaritia. 22.q.118
Audacia. 12.q.45.item 22.q.127

EX SVPPLEMENTO.

Abſolutio. 24
Animæ exeuntis è corpore qualitas & pœna. 70
Annexa { matrimonij & redditio debiti. 64
 { ſacramenti ordinis. 49
Aureolæ. 96
Baptiſmus Ioannis. 3.q.38
Baptiſmi { effectus. 3.q.66
 { miniſter. 3.q.67
 { ſacramentum. 3.q.66
Baptiſmum ſuſcipientes. 3.q.68
Ad baptiſmum concurrentia præparatoria. 3.q.71
Baptizatio Chriſti. 3.q.37
Beatitudo Dei. 1.q.26
Beatitudo { hominis in quo conſiſtat. 12.q.10
 { quid ſit,& quid requirat. 12.q.3.& 4
Beatitudinis adeptio. 12.q.5
Beatitudines ipſæ. 12.q.69
Ad beatitudinem requiſita. 12.q.4
Bellum. 22.q.40
Beneficentia. 22.q.31
Blaſphemia { in generali. 22.q.13
 { in ſpeciali. 22.q.14
Bonitas { Dei. 1.q.6
 { humanorum actuum { in generali. 12.q.18
 { exteriorum. 12.q.20
 { interiorum uoluntas. 12.q.19
Bonum { in communi. 1.q.5
 { circa paſſiones animæ. 12.q.24
 { facere & declinare à malo. 22.q.79

EX SVPPLEMENTO.

Beatitudo ſanctorum, & eorum manſiones. 93
Beatorum dotes. 95
Beatorum reſulgentium conditiones. 82
Bigamia. 65
Irregularitas inde contracta. 66
Cæcitas mentis. 22.q.15
Caſtitas. 22.q.115
Catechiſmus. 3.q.71
Cauſa mali. 1.q.49
Cauſa prima omnium entium. 1.q.44
Charitas { ſecundum ſe. 22.q.23
 { comparatione ſubiecti. 22.q.24
 { quantum ad { obiectum. 22.q.25
 { ordinem diligendorum. 22.q.26
 { dilectionem. 22.q.27

Chari-

Charitatis effectus { exteriores. 22.q.31
interiores. 22.q.28
quantum ad { miſericordiam. 22.q.30
pacem. 22.q.29 }
Chriſto conuenientia ut eſt ſubiectus Patri. 3.q.20
Circunciſio. 3.q.70
Circunciſio Chriſti. 3.q.37
Circunſtantiæ humanorum actuum. 12.q.7
Clementia. 22.q.157
Cognitio { angeli. 1.q.54
angelorum { ex parte immaterialium. 1.q.56
quantum ad res materiales. 1.q.57 }
animæ ſeparatæ. 1.q.89
diuinarum perſonarum. 1.q.32 }
Comparatio angelorum ad { corpora. 1.q.51
locum. 1.q.52 }
Conceptio { Chriſti ſecundum principium actiuum. 3.q.32
ſaluatoris ſecundum materiam corporis. 3.q.31 }
Concupiſcentia. 12.q.30
Conditio { corporis. 1.q.99
iuſtitiæ. } prolis generãdæ in ſtatu innocentiæ. 1.q.100
primi hominis ſecundum intellectum. 1.q.94
ſcientiæ prolis generandæ. 1.q.101 }
Confirmationis ſacramentum. 3.q.72
Conſenſus comparatione finis. 12.q.15
Conſilium quod præcedit electionem. 12.q.14
Ad conſeruationem ſpeciei per generationem pertinentia. 1.q.98
Conuerſatio Chriſti. 3.q.40
Conuerſio panis & uini in ſanguinem & corpus Chriſti. 3.q.75
Contentio. 22.q.38
Correctio fraterna. 22.q.33
Conſilij donum quod reſpondet prudentiæ. 22.q.52
Continentia. 22.q.155
Contumelia. 22.q.72
Creatio. 1.q.45
Creatura una quomodo mouet aliam. 1.q.106
Crudelitas. 22.q.159
Curioſitas. 22.q.167
Cuſtodia bonorum angelorum. 1.q.113

EX SVPPLEMENTO.

Clauium { effectus. 18
miniſter. 19
poteſtas. 17 }
De his in quos clauium uſus exerceri poteſt. 20
Cognatio legalis. 57
conditio quam habent reſurgentes. 87
Confeſſio & eius neceſſitas. 6
Confeſſionis { effectus. 10
miniſter. 8
qualitas. 9
quidditas. 7
ſigillum. 11 }

Conſen-

Conſenſus { coactus. 37
obiectum. 48
Contritio. 1
Contritionis { effectus. 5
quantitas. 3
obiectum. 2
tempus. 4
Corporum { reſurgentium integritas. 80
beatorum { agilitas. 84
claritas. 85
ſubtilitas. 83
damnatorum reſurgentium conditiones. 86
Decalogus. 12.q.100
Decimæ. 22.q.87
Defectus { à Chriſto aſſumpti. 3.q.14
animæ à Chriſto aſſumpti. 3.q.15
Delectatio. 12.q.31.32.33.& 34
Deſcenſus Chriſti ad inferos. 3.q.52
Deſponſatio matris Dei. 3.q.29
Deriſio. 22.q.75
Deſperatio. 22.q.20
Detractio. 22.q.73
Deuotio. 22.q 82
Deus. 1.q.2.uſque 5
Dilectio. 22.q.27
Diſcordia. 22.q.37
Diſtinctio rerum { in communi. 1.q.47
in ſpeciali. 1.q.48
Diuina { beatitudo. 1.q.26
nomina. 1.q.13
potentia Dei. 1.q.25
Diuinæ relationes. 1.q.28
Diuinationes. 22.q.95
Doctrina { Chriſti. 3.q.42
ſacra. 1.q.1
Dolor ſecundum ſe. 12.q.35
Dominium hominis in ſtatu innocentiæ. 1.q 96
Dona. 12.q.68
Donum { quod eſt nomen ſpiritus ſancti. 1.q.38
reſpondens fortitudini. 22.q.139
Dulia. 22 q.103
Ebrietas. 22.q.150
Electio. 12.q.13
Eleemoſyna. 22.q.32
Ἐπιείκεια, ſeu Epicia. 22.q.120
Ad ſtatum epiſcoporum pertinentia. 22.q.185
Euchariſtiæ { effectus. 3.q.79
forma. 3.q 78
materia. 3.q.74
miniſter. 3.q.82
ſacramentum. 3.q.73
ritus. 3 q.83
vſus. 3.q 80

In eucha-

In euchariſtia remanentia accidentia. 3.q.77
Exiſtentiæ modus in hoc ſacramento. 3.q.67
Exiſtentia Dei in rebus. 1.q.8
Exorciſmus. 3.q.71

EX SVPPLEMENTO.

Excommunicatio. 21
De his qui poſſunt excommunicare. 22
De participatione eum excommunicatis. 23
Extremæ unctionis ſacramentum. 29
Effectus huius ſacramenti. 30
Miniſter huius ſacramenti. 31
Quibus hoc ſacramentum conferri debeat, & qua parte. 32
De iteratione huius ſacramenti. 33
Facere bonum, & declinare à malo. 22.q.79
Falſitas. 1.q.17
Fatum. 1.q.116
Fides quantum ad eius actum interiorem ſcilicet credere. 22.q.2
Fides quantum ad eius actum exteriorem ſcilicet confiteri. 22.q.3
Fides quantum ad eius habitum & ipſam fidem. 22.q.4
Fides quantum ad eius obiectum. 22.q.1
Fidei habitus quantum ad habentes ipſam. 22.q.5
Fidei habitus quantum ad eius cauſam. 22.q.6
Fidei effectus. 22.q.7
Finis ultimus in communi. 12.q.5
Finis productionis hominis. 1.q.93
Fortitudo. 22.q.123
Fortitudinis partes in communi. 22.q.28
Fraus quæ committitur in emptionibus & uenditionibus. 22.q.77
Fructus. 12.q.70
Fruitio quæ eſt actus uoluntatis. 12.q.11
Furtum & rapina. 22.q.66

EX SVPPLEMENTO.

Filij illegitime nati. 68
GAVDIVM. 22.q.28
Gloria inanis. 22.q.132
Gratia Chriſti in incarnatione aſſumpta. 3.q.7
Gratia Chriſti ſecundum quod eſt caput eccleſiæ. 3.q.8
Gratiæ cauſa. 12.q.112
Gratiæ Dei eſſentia. 12.q.110
Gratiæ diuiſio. 12.q.111
Gratiæ effectus. 12.q.113
Gratiæ gratis datæ quantum ad genera linguarum. 22.q.176
Gratiæ neceſſitas. 12.q.109
Gratia miraculorum. 22.q.178
Gratia primi hominis. 1.q.95
Gratia quantum ad eius cauſam. 12.q.128
Gratia quantum ad eius effectus. 12.q.113
Gratia ſermonis ſapientiæ ſiue ſcientiæ. 22.q.177
Gratitudo. 22.q.116
Gubernationis diuinæ effectus in ſpeciali. 1.q.104
Gubernatio rerum in communi. 1.q.103

Gula. 22.q.148

Habitus in generali quantum ad ſubſtantiam eorum. 12.q.49

Habitus ſubiectum. 12.q.50

Habituum
- cauſa quantum ad
  - augmentum. 12.q.52
  - generationem. 12.q.51
- corruptio & diminutio. 12.q.53
- diſtinctio. 12.q.54

Hæreſis. 22.q.11

Quomodo homo factus ſit ad imaginem & ſimilitudinem Dei. 1.q.93

Homo quantum ad eſſentiam. 1.q.75

Homicidium. 22.q.64

Honeſtas. 22.q.145

Humanorum actuum principium exterius. 12.q.109

Humilitas. 22.q.161

Hypocriſis. 22.q.111

Iactantia. 22.q.112

Ideæ. 1.q.15

Idololatria. 22.q.94

Ieiunium. 22.q.147

Ignorantia cauſa peccati ex parte rationis. 12.q.76

Imago. 12.q.35

Immutabilitas Dei. 1.q.9

Impoſitio nominis Ieſu. 3.q.37

Imprudentia. 22.q.53

Impugnatio malorum angelorum. 1.q.113

Incontinentia. 22.q.156

Infidelitas. 22.q.10

Infinitas Dei. 1.q.7

Ingratitudo. 22.q.107

Ingreſſus religionis. 22.q.189

Iniuriæ in perſonam proximi commiſſæ. 22.q.65

Iniuſtitia. 22.q.59

Iniuſtitia
- aduocatorum. 22.q.71
- iudicis. 22.q.67
- rei in ſua defenſione. 22.q.69
- teſtis in teſtificando. 22.q.70

Inobedientia. 22.q.105

Intellectus donum. 22.q.8

Intellectus noſter quid cognoſcat in corporalibus. 1.q.89

Intentio quæ eſt actus uoluntatis. 12.q.12

Intimiditatis uitium. 22.q.126

Inuidia. 22.q.36

Inuoluntarium. 12.q.6

Ira ſecundum ſe. 12.q.46

Iracundia. 22.q.158

Iræ
- cauſa effectiua & remedia. 12.q.47
- effectus. 12.q.48

Iraſcibilis paſſiones. 12.q.40

Ironia. 22.q.113

Irreuerentia
- Dei. 22.q.99
- rerum ſacrarum. 22.q.97

Iudicium. 22.q.60

Iuramentum. 22.q.89

Ius. 22.q.57
Iuſtificatio. 12.q.113. & 114
Iuſtitia. 22.q.58
Iuſtitia commutatiua & diſtributiua. 22.q.61
Iuſtitia & gratia primi hominis. 1.q.95
Iuſtitia & miſericordia Dei. 1.q.21

EX SVPPLEMENTO.

Indulgentia. 25
De his qui poſſunt facere indulgentias. 26
Quibus ualent indulgentiæ. 27
Ignis ultimæ conflagrationis. 74
Impedimenta matrimonij. 50
Impedimentũ
- affinitatis. 55
- cognationis ſpiritualis. 56
- conditionis ſeruitutis. 52
- conſanguinitatis. 54
- diſparitatis cultus. 59
- frigiditatis maleficij furiæ & amentiæ. 58
- uoti ſolennis. 61
- uoti & ordinis. 53
- ſuperueniens matrimonio conſummato, quod eſt fornicatio. 62

Iudicium generale quo tempore & loco fiet. 89
Forma iudicis uenientis ad iudicium. 90
Laus Dei. 22.q.91
Legalia circa puerum Ieſum obſeruata. 3.q.37
In noua lege contenta. 12.q.108
Legis
- humanæ
  - mutatio. 12.q.97
  - poteſtas. 12.q.96
- nouæ ad ueterem comparatio. 12.q.107

Legum
- ueteris præcepta. 12.q.99
- differentia. 12.q.91
- effectus. 12.q.92

Lex in
- communi. 12.q.93
- ſpeciali. 12.q.95

Lex
- humana ſecundum ſe. 12.q.95
- naturalis. 12.q.94
- noua. 12.q.106
- uetus ſecundum ſe. 12.q.98

Liberalitas. 22.q.117
Liber uitæ. 1.q.24
Liberum arbitrium. 1.q.89
Litigium. 22.q.116
Locutiones angelorum. 1.q.107
Luxuria. 22.q.153
Luxuriæ partes. 22.q.154

EX SVPPLEMENTO.

Libellus repudij. 67
Magnanimitas. 22.q.129
Magnificentia. 22.q.134
Maledictio. 22.q.76

Malitia actuum humanorum interioris uoluntatis.	12.q.19
Malitia actuum humanorum in generali.	12 q.18
Malitia actuum humanorum exteriorum.	12.q 20
Malitia culpæ angelorum.	1.q.63
Malum.	1.q 48
Malum circa paſſiones animæ.	12.q.24
Manifeſtatio Chriſti nati.	3.q.36
Manſuetudo.	22.q 157
Martyrium.	22.q.124
Mediator Dei & hominum, Chriſtus.	3 q.26
Memoria.	22.q.49
Mendacium.	22. q.110
Meritum quod eſt effectus gratiæ cooperantis.	12 q.114
Miracula Chriſti in generali.	3.q 43
Miracula Chriſti in ſpeciali.	3.q.44
Miſericordia Dei.	1.q.21
Miſſio angelorum.	1.q.112
Miſſio diuinarum perſonarum.	1.q.43
Modeſtia in communi.	22 q.140
Modeſtia in exteriori apparatu.	22.q.169
Modeſtia in exterioribus motibus corporis.	22.q.128
Modus aſſumptionis humanæ quantum ad ordinem.	3.q 6
Modus cognitionis angelicæ.	1 q.58
Modus cognitionis propheticæ	22.q.173
Modus conceptionis	3.q.31
Modus emanationis rerum à principio.	1.q.45
Modus & ordo intelligendi.	1.q.85
Modus quo Chriſtus uſus eſt in ſacramento euchariſtiæ.	3.q.81
Modus quo uoluntas mouetur.	12.q.10.
Modus unionis uerbi incarnati.	3.q.2
Modus unionis perſonæ diuinæ.	3.q.3
Modus unionis ex parte humanitatis.	3.q.4
Modus unionis ex parte partium humanæ naturæ.	3.q.5
Mors Chriſti.	3.q.50
Motiuum uoluntatis.	12.q.9
Motus localis angelorum.	1.q.53
Mulierum ornatus.	22.q.169
Mutatio creaturarum à Deo.	1.q.105

EX SVPPLEMENTO.

Matrimonium.	41
Matrimonij error.	51
Matrimonium inquantum ſacramentum eſt.	42
Matrimonij definitio.	44
Miſericordia Dei reſpectu damnatorum.	99
Mundi qualitas reſurgentium poſt iudicium.	91
Natiuitas Saluatoris.	3.q.35
Natura prima omnium entium.	1.q.44
Negligentia.	22.q.54
Negotiatio.	22.q.77
Nomen Dei.	1.q.33
Nomen Spir. ſancti, quod eſt amor.	1.q.37
Nomen Spir. ſancti, quod eſt donum.	1.q.38

EX SVPPLEMENTO.

Nuptiæ ſecundæ. 63
Obedientia. 22.q.104
Oblatio. 22.q.86
Oblatio Chriſti in templum. 3.q.37
Obſeruantia. 22.q.102
Odium. 12.q.37.item 22.q.34
Officia hominis in generali. 22.q.183

Opus:
- creationis creaturæ corporalis. 1.q.65
- diſtinctionis ſecundum ſe, & primæ diei. 1.q.67
- ſecundæ diei. 1.q.68
- tertiæ diei. 1.q.69
- ornatus quantum ad quartum diem. 1.q.70
- quintæ diei. 1.q.71
- ſextæ diei. 1.q.72

Omnes ſeptem dies in communi. 1.q.75
Oratio. 22.q.83

Ordinatio angelorum:
- ſecundum hierarchias. 1.q.108
- malorum. 1.q.109

Ordo:
- conceptionis. 1.q.33
- creationis ad diſtinctionem. 1.q.66

Origo diuinarum perſonarum. 1.q.27

EX SVPPLEMENTO.

Ordinis ſacramentum. 34
Effectus huius ſacramenti. 35
Qualitas ſuſcipientium hoc ſacramentum. 36
Ordinum diſtinctio. 37
Conferentes hoc ſacramentum. 38
Impedimentũ huius ſacramenti. 39
Paradiſus. 1.q.102
Paruificentia. 22.q.135

Paſſiones animæ in:
- generali. 12.q.22
- ſpeciali. 12.q.26

Paſſionum:
- inter ſe differentia. 12.q.23
- ordo. 12.q.42

Paſſio Chriſti. 3.q.46
Paſſionis Chriſti cauſa efficiens. 3.q.47
Paſſio Chriſti, quid effecerit. 3.q.48. & 49
Patientia. 22.q.136
Peccata quæ diſtinguuntur ſecundum reatum pœnæ. 12.q.88
Peccata ſecundum ſe. 12.q.72

Peccati:
- cauſæ ex parte:
  - diaboli. 12.q.80
  - hominis. 12.q.81
  - uoluntatis. 12.q.78
- cauſæ exteriores ex parte Dei. 12.q.79
- effectus in:
  - corruptione naturæ. 12.q.85
  - macula animæ. 12.q.86
  - reatu pœnæ. 12.q.87
- originalis:
  - eſſentia. 12.q.82
  - ſubiectum. 12.q.83
  - traductio. 12.q.81

peccatorum ad inuicem comparatio. 12.q.73
peccatorum cauſæ in generali. 12.q.75
peccatorum cauſæ ex parte appetitus ſenſitiui. 12.q.77
peccatorum diſtinctio. 12.q.72
peccatorum permiſſorum reditus. 3.q.88
peccatorum ſubiectum. 12.q.74

Peccatum primi hominis, quod fuit ſuperbia. 12.q.103
Peccatum ſecundum ſe, quod eſt cauſa alterius. 12.q.84
Peccatum ueniale ſecundum ſe. 12.q.89

Perfectio Chriſti concepti. 3.q.54
Perfectio Dei. 1.q.4
Perfectio ineſſe gratiæ & gloriæ. 1.q.62

Perfectionis ſtatus in communi. 22.q.184
Periurium. 22.q.98
Perſeuerantia. 22.q.137
Perſeuerantiæ uitia oppoſita. 22.q.138
Perſonæ diuinæ in generali. 1.q.29

Pertinentia ad perſonam Patris. 1.q.33
Pertinentia ad perſonam Filij. 1.q.34. & 35
Pertinentia ad perſonam Spiritus ſancti. 1.q.36

Perſonæ in comparatione ad eſſentiam. 1.q.39
Perſonæ in comparatione ad proprietatem. 1.q.40

Perſonarum actus notionales. 1.q.41
Pietas. 22.q.101. & 121
Pluralitas diuinarum perſonarum. 1.q.30
Ad pluralitatem uel unitatem pertinentia in diuinis. 1.q.31
Pœna dæmonum. 1.q.64

Pœnitentiæ effectus. 3.q.64
Pœnitentiæ partes. 3.q.90
Pœnitentiæ Sacramentum. 3.q.84
Pœnitentiæ uirtus. 3.q.85

Potentia Dei. 1.q.25

Potentiæ animæ Chriſti. 3.q.13
Potentiæ animæ in generali. 1.q.77
Potentiæ animæ in ſpeciali. 1.q.78
Potentiæ appetitiuæ. 1.q.80
Potentiæ intellectiuæ. 1.q 79

Præcepta cęremonialia ueteris legis ſecundum ſe. 12.q.101.
Præcepta cęremonialia ueteris legis ſecundum ſuas cauſas. 12.q.102.
Præcepta iudicialia in communi. 12.q.104
Præcepta moralia ueteris legis. 12.q.100.
Præcepta charitatis. 22.q.24.
Præcepta fortitudinis. 22.q.140
Præcepta iuſtitiæ. 22.q.122
Præcepta prudentiæ. 22.q.56
Præcepta pertinentia ad fidem, ſciendam. 22.q.16
Præcepta pertinentia ad intellectum ſpem & donum timoris. 22.q.22.

Pręceptorum cęremonialium duratio. 12.q.103
Pręceptorum iudicialium ratio. 12.q.10

Prædeſtinatio. 1.q.23
Pręſidentia angelorum ſuper creaturam corporalem. 1.q.101
Præſumptio. 22.q.130

Prima-

Primatus Petri. 22.q.2.ar.10
Principium durationis rerum creatarum. 1.q.46
Proceſſio
- diuinarum perſonarum. 1.q.27
- creaturarum a Deo. 1.q.44

Prodigalitas. 22.q.119
Productio
- angelorum in eſſe naturæ. 1.q.61
- angelorum in eſſe gratiæ & gloriæ. 1.q.62
- primi hominis quantum ad animam. 1.q.90
- corporis primi hominis. 1.q.91
- mulieris. 1.q.92

Propagatio hominis ſecundum corpus. 1.q.119
Prophetiæ
- cauſa. 22.q.172
- diuiſio. 22.q.174
- eſſentia. 22.q.171

Prouidentia Dei. 1.q.22
Prudentia
- ſecundum ſe. 22.q.47
- quantum ad uirtutes coniunctas. 22.q.51

Prudentiæ
- partes in generali. 22.q.48
- partes ſingulæ. 22.q.49
- ſpecies. 22.q.50
- uitia oppoſita, cum ea ſimilitudinem habentia. 22.q.55

Pugna dæmonum. 1.q.114
Purgatio Mariæ Virginis. 3.q.37
Puſillanimitas. 22.q.133

EX SVPPLEMENTO.

Pœna damnatorum. 97
Pœnitentiæ
- ſacramentum ſuſcipientes. 16
- ſolennis ritus. 28

Raptus. 22.q.175
Recuperatio uirtutum per pœnitentiam. 3.q.89
Religio ſecundum ſe. 22.q.81
Religionis ingreſſus. 22.q.189
Religionis ſtatus in quo conſiſtat. 22.q.186
Religionum differentia. 22.q.188
De religioſis competentibus. 22.q.187
Remiſſio uenialium peccatorum. 3.q.87
Reſtitutio. 22.q.62
Reſurrectio Chriſti. 3.q.53
Reſurgentis Chriſti qualitas. 3.q.54
Reſurrectionis Chriſti manifeſtatio. 3.q.55
Reſurrectionis cauſalitas. 3.q.56
Rixa. 22.q.4

EX SVPPLEMENTO.

Receptacula animarum. 69
Reſurrectio. 75
Reſurrectionis
- cauſa. 76
- tempus & modus. 77
- terminus. 78
- conditio. 79

Reſurgentium qualitas. 81
Sacerdotium Chriſti. 3.q.22
Sacramenta. 3.q.60

Sacramentorum causa. 3.q.64
Sacramentorum character. 3.q.63
Sacramentorum effectus principalis. 3.q.62
Sacramentorum neceſſitas. 3.q.61
Sacramentorum numerus. 3.q.65
Sacrificia. 22.q.8
Sacrilegium. 22.q 99
Sanctificatio B. Virginis. 3.q.37
Sapientiæ donum. 22.q 45
Scandalum. 22 q 43
Scientia Dei. 1.q 14
Scientia Dei pertinens ad animam Christi. 3.q.10
Scientia Dei infuſa uel acquiſita. 3.q.11
Scientia indita & experimentalis. 3.q.12
Scientiæ Domini. 22.q.9
Schiſma. 22.q.39
Seditio. 22.q 42
Senſualitas. 1.q. 81
Senſus hebetudo. 22.q.15
Septimus dies, & ad illum pertinentia. 1. q.73
Sepultura Christi. 3.q.50
Seſſio Christi ad dexteram Patris. 3.q.58
Similitudo diuinarum perſonarum. 1.q.42
Simonia. 22.q.100
Simplicitas Dei. 1.q.3
Simulatio. 22.q.111
Sobrietas. 22.q. 140
Spes & deſperatio. 22.q.40
Spes ſecundum ſe. 22.q.17
Spei ſubiectum. 22.q.18
Status primi hominis ſecundum intellectum. 1.q.49
Status hominis in generali. 22 q.183
Ad ſtatum primi hominis ad conſeruationem indiuidui pertinentia. 1.q.97
Subſtantia angelorum abſoluta. 1.q.50
Studioſitas. 22. q.166
Stultitia. 22.q.46
Superbia in communi. 22.q.162
Superſtitio. 22.q.92
Superſtitionis ſpecies quantum ad cultum ueri Dei. 22.q.63
Superſtitiones nonnullarum obſeruationum. 22.q.96
Suſurratio. 22.q.74

EX SVPPLEMENTO.

De modo quo ſancti ſe habent ad damnatos. 94
Satisfactio & eius quidditas. 12
Satisfactionis poſſibilitas. 13
Satisfactionis qualitas. 14
De his per quæ fit ſatisfactio. 15
Signa quæ iudicium præcedent. 73
Sponſalia. 43
Suffragia mortuorum. 71
Temperantia. 22.q.141

Temperantiæ { uitia oppoſita. 22.q.142
partes { in generali. 22.q.143
ſingulæ in ſpeciali. 22.q.144
præcepta. 22.q.170

Tentatio { Chriſti. 3.q.41
primorum parentum. 22.q.165
quia Deus tentatur. 22.q.97

Timor. 12.q.41.& 22.q.125

Timoris { obiectum. 12.q.42
cauſa. 12.q.43
effectus. 12.q.44
donum ſpei reſpondens. 22.q.19
uitium. 22.q.125

Traductio hominis ex homine ſecundum animam. 1.q.118
Transfiguratio Chriſti. 3.q.45
Triſtitia ſecundum ſe. 12.q.35

Triſtitiæ { bonitas uel malitia. 12.q.39
cauſæ. 12.q.36
effectus. 12.q.37
remedia. 12.q.38

Venditio. 22.q.77
Verecundia. 22.q.134
Veritas. 1.q.16.& 22.q.109
Virtutis ſubiectum. 12.q.56

Virtutes { cardinales. 12.q.61
theologicæ. 12.q.62

Virtutum { æqualitas. 12.q.66
cauſa. 12.q.63
connexio. 12.q.65
duratio poſt hanc uitam. 12.q.67
eſſentia. 12.q.55
intellectualium diſtinctio. 12.q.57
medium. 12.q.64
moralium ab intellectualibus diſtinctio. 12.q.58
moralium ſecundum comparationem ad paſſiones diſtinctio. 12.q.59
moralium ab inuicem diſtinctio. 12.q.60

Vindicatio. 22.q.108
Virginitas. 22.q.152
Virginitas Mariæ uirginis. 3.q.28
Viſio Dei. 1.q.12
Vita Dei. 1.q.18
Vitæ diuiſio in actiuam & contemplatiuam. 22.q.179

Vita { contemplatiua. 22.q.180
actiua. 22.q.181

Vitarum inter ſe comparatio. 22.q.182
Vitia ſecundum ſe. 12.q.71
Vltimus finis hominis. 12.q.1
Vnio animæ ad corpus. 1.q.76
Vnionem Chriſti conſequentia. 3.q.16
Vnitas Dei. 1.q.11

Vnitatis { coniuncta quantum ad uoluntatem. 3.q.18
Chriſti incipientia quantum ad eſſe. 3.q.17
coniuncta quantum ad operationem. 3.q.19
Voluntarium. 12.q.6
Voluntas. 1.q.82
Voluntas < Dei. 1.q.19
quorum ſit ut uolitorum. 12.q.8
Pertinentia ad uoluntatem primi hominis. 1.q.95
Votum. 22.q.88
Vſura. 22.q.78
Vſus qui eſt actus uoluntatis. 12.q.16

EX SVPPLEMENTO.

Viſio diuinæ eſſentiæ per comparationem ad beatos. 92
Voluntas & intellectus damnatorum. 98
Vxoricidium. 60

FINIS.

INDEX TERTIVS

SECVNDVM ALPHABETI

quoque ordinem digeſtus, res omnes atque doctrinas memorabiles, quæ in tribus iſtius Summæ partibus tractatæ ſunt, ſummatim comprehendens, & locum vbi latius explicantur, demonſtrans: Nunc recens acceſſione earum omnium memorabilium doctrinarum & rerum ſuis locis inſertarum, quæ in Supplemento continentur, locupletatus.

Animaduerte Lector notas, quibus breuitatis gratia in hoc indice & alijs, vſi ſumus, ante primum indicem breuiter eſſe declaratas.

A

ABdicatio rerum temporalium ſecundum præparationem animi, ut ſcilicet homo ſit paratus, ſi opus fuerit, omnia dimittere uel diſtribuere, pertinet directe ad perfectionem: non autem abdicatio rerũ actualis: quia ſic in ea non conſiſtat eſſentialiter perfectio, ſed eſt quoddam perfectionis inſtrumentum. 22.q.108.4.ad 4.item 22.qõ. 184.7.ad 1.

¶ Ablatiuus conſtruitur in ui cauſæ efficientis uel finalis uel formalis: uel in ui effectus formalis. 1.q.37.2.c.

¶ Ablutio manuum in miſſa fit ad decentiam: & ſignificat emundationem etiam à minimis peccatis. 3.q.83.5.ad 1.

1 Abraham fuit perfectus. 22.q.186.4.ad 2.

2 Abraham æqualiter meruit in matrimonio, ſicut Ioannes in uirginitate, 22.q.152.4.ad 1.item q.186.4.ad 2.

3 Abraham eſt primum exemplum fidei tripliciter, ſ. primo recidendo ab fidelibus, primo credendo aliquid ſupra naturam: & primo accipiendo circuncifionem. 1.q.1.2.ad 2.item 7.ad 2.item 12.q.102.5.ad 1.item 3.q.70.2.c.

4 Peccatum idololatriæ incepit tempore Abrahę. 22.q.94 4.ad 2.item q. 174.6.c.item 3.q.70.2.ad 1.

5 Abraham petens ſignum promiſſę poſſeſſionis, non tentauit Deum, nec peccauit.

peccauit.22.q.97.2.ad 3.
6 Abraham non fuit mendax, dicendo Saram ſororem ſuam. 22. q. 110. 3.ad 3.item 4.ad 5.item q.111.1.ad 1.
7 Abraham accedens ad ancillam ſuam, non peccauit. 22. quæſt. 154. 2.ad 3.
8 Abraham uolens occidere Iſaac, non peccauit: quia debuit obedire præcepto Dei.12.q.94.5.ad 2.item 22.q.64.6.ad 1.item q.104.4.ad 2.item q 154.2.ad 2.
9 Abraham emendo ſpeluncam in ſepulturam non peccauit. 22.q.100. 4.ad 3.
10 Chriſtus ſpecialiter dicitur filius Abrahæ, & Dauid, triplici ratione. ſ. quia ad hos ſpecialiter de Chriſto repromiſſio facta eſt:& quia Chriſtus futurus erat Rex, Propheta, & Sacerdos:& quia in Abraham primo incepit circunciſio,& in Dauid electio.3.q.31.2.0.
11 Abraham fuit primus inter antiquos patres, quia accepit promiſſionē de Chriſto naſcituro.3.q.70.2.c.
12 Promiſſio de Chriſto facta fuit Abrahæ, non quidem propter meritum eius, ſed ex gratia Dei.12.q.98.4.c.
13 Omnes deſcendentes ab Abraham decimati ſunt in eo, præter Chriſtum.3.q.31.8.0.
14 ¶ In communi.* Abraham dedit decimas Melchiſedech ſummo ſacerdoti.22.q.87.1.ad 3.
15 Abraham adorauit angelos, inquantum apparentes in corporibus, quaſi imaginibus repræſentabant trinitatem.1.q.51.3.ad 5.
16 Abraham iuſte obtulit angelis cibos, quia credidit eos homines eſſe, in quibus tamen Deum uenerabatur, ſicut ſolet Deus eſſe in prophetis: ut Auguſt dicit,1.q.51.3 ad 5.
¶ Abrenuntiatio diuitiarum comparatur eleemoſynis, ſicut uniuerſale particulari:& holocauſtum ſacrificio.12.q 102.3.ad 8.item 22.q. 186.3.ad 6. item 5.
¶ Abſcondere peccatum, contingit dupliciter, ſ. dum fit, & per negligentiam confeſſionis. Primum eſt remedium contra peccatum, quia peius eſt peccatum publicum, quàm occultum, propter maiorē contemptum,& propter ſcandalum. Sed ſecundum contrariatur pœnitentiæ.3.q.84.6 ad 1.
1 ¶Abſolutio facta à ſacerdote peccatore, ualet ſicut & à iuſto, niſi ſit hæreticus, 22.q.39.3 0.
2 Abſoluit Deus auctoritatiue, homo uero ut miniſter & inſtrumentaliter. Et inter miniſtros Dei Papa dicitur abſoluere aliquem, etiam ſi per alium officium abſolutionis impendat. 1. quæſt. 111. 2. ad 2. fin. 1.
3 Forma abſolutionis ſacramentalis eſt hæc: Ego te abſoluo: Reliqua quæ adiunguntur, ſunt in arbitrio ſacerdotis.3.q.84.3.c.
4 Forma abſolutionis ſacramentalis differt à forma baptiſmi & confirmationis.3.q.84.3.c.
5 Forma abſolutionis ſacramentalis debet fieri per uerbum indicatiuum 3.q. 84.3.0.
6 Abſolutio in publico facta, ut in miſſa,& primis,& completorio, nō eſt ſacramentalis.3.q.84.3.ad 1.
7 Effectus.* Culpa remittitur per abſolutionem ſacerdotis, 3.quæſt.84. 3.ad 5.
8 Quædam reliquiæ peccati remanent poſt abſolutionem, ſ.diſpoſitio ad peccatum,& reatus, licet diminuta.3.q.86.5.0.item q.89.1.ad 3.

Abſo

Abſolutum eſt prius relatiuo ſecundum eſſe, & eſt poſterius relatiuo ſecundum dici, 22.q.16.4. ad 2.

1 ¶ Abſtinentia importat ſubtractionem ciborum. Ideo eſt uirtus, ſi ratione reguleiur. 22, q.143.c. item q.146.1.0.

2 Abſtinentia eſt ſpecialis uirtus. 22.q.146.2.0.

3 Effectus.* Abſtinentia à cibo neceſſario ad ualetudinem, quo ad optimam diſpoſitionem corporis, laudatur, nō autem quo ad ea quæ incumbunt ex officio, uel ſocietate. 22.q.141.6.0. item q.142.1.c. item q.147.1.2,0. item q.150.1.ad 1.

4 Abſtinentia conſiſtit in medio, licet denominetur à defectu, 22. quæſt. 146.1.ad 3.

5 Vſus ciborum & eorum abſtinentia non pertinent ad regnum Dei, niſi ſint cum ratione, fide & dilectione Dei. 22.q.146.1.ad 1.

6 In ſcientia abſtinentia eſt miniſtranda, ut. ſ. homo à cibis abſtineat, prout oportet, pro congruentia hominum cum quibus uiuit, & perſonæ ſuę: & pro ualetudinis ſuæ neceſſitate. 22. quæſt. 146.1.c. ſi.

1 ¶ Abſtractio triplex, ſcilicet à materia, & ab inferiori, & à ſenſu. 1.q. 40.3.c.

2 Abſtractio duplex, ſ. ſecundum duplicem operationem intellectus, ideſt, per modum compoſitionis & diuiſionis. Sicut cum intelligimus aliquid non eſſe in alio, uel eſſe ſeparatum ab eo, uel per modum ſimplicis & abſolutæ conſiderationis: ſicut cum intelligimus unum, nihil conſiderando de alio. 1.q.85.1.ad 2.

3 Abſtractio fit à materia quadruplici, ſ. ſenſibili, intelligibili, communi, & indiuiduali. 1.q.85.1.ad 2. item 3.q.77.2.ad 4.

4 Mathematica abſtrahunt à materia ſenſibili, non autem à materia intelligibili, ſed per eam demonſtrant. 1.q.85.1.ad 2. item 3.q.77. 2.ad 4.

5 Intellectus agens, abſtrahit ſpecies intelligibiles à phantaſmatibus inquantum uirtute eius poſſumus intelligere naturas ſpecierum, ſine conditionibus indiuidualibus. 1.q.12.13.c. item q.85.1.ad 1. item ad 3. item ad 4.

6 Neceſſe eſt quòd intellectus noſter abſtrahat à phantaſmatibus. 1.q.85. 1.0. item q.86.2.ad 2. item q.101.1.0.

7 Immo in ſtatu innocentiæ homo non acquiſiuiſſet ſciētiam ex ſenſibus 3.q.61.2.0.

8 Omnis intellectus abſtrahit ab hic & nunc: aliter tamen angelicus, quã humanus. 1.q.50 2.c. item q.107 4.c.

9 Perfectio prudentię & cuiuſlibet intellectualis uirtutis conſiſtit in abſtractione à ſenſibilibus. 22.q.53.6.c.

10 Quanto plus intellectus abſtrahit in ſenſibilibus, tanto melius intelligit, 12 q.15.c. item q.53.6.c.

11 Abſtractio à ſenſibus dupliciter contingit. ſ. ex cauſa animali, id eſt, attentione ad intelligibilia uel imaginabilia, uel ex cauſa naturali, id eſt ex infirmitate uel ſomno. 22.q.173.3.c.

12 Abſtractio à ſenſibus ex triplici cauſa contingit, ſcilicet corporali: ut infirmitate uel diabolica, uel diuina. 22.quæſt.173.3.c. item quæ. 175.1.c.ſi.

13 In abſtractione ſpeciei intelligibilis eſt ordo: quia primo oportet, quòd ſpecies repræſentetur ſenſui: ſecundo imaginationi, & tertio intellectui poſſibili, qui immutatur ſpeciebus phantaſmatum, ſecundum illuſtrationem intellectus agentis, 22.q.173.2.c.

14 Abſtractio à ſenſibus quandoque fit perfecte, ſcilicet ut nihil ſenſibus

percipiatur quandoque imperfecte.ſ.ut diſcernatur,ſed non plene inter uiſa imaginarie,& uiſa per ſenſum.22.q.173.3.c.
15 ¶ Viſio Dei.* Videns Deum per eſſentiam,non poteſt aliquid abſtrahere ab alio.3.q.3.3.c.
16 Homo in hac uita non poteſt uidere eſſentiam Dei, niſi abſtrahatur à ſenſibus.1.q.12.11.ad 2.item 12.q.98.2.ad 3.item 22.qō.175.4.o. item 5.c.item q.180 5.c.
17 Chriſtus mortalis uidebat Dei eſſentiam, ſicut etiam beati ſine abſtractione à ſenſibus.22.q.175.4.ad 1.
18 Ad uidendum eſſentiam Dei non oportet abſtrahi ab operibus uegetatiuis.22.q.175.5.ad 3.
19 In uiſione prophetica aliquando fit abſtractio à ſenſibus,aliquando uero non.22.q.173.3.o.
1 ¶ Abſtractum.* In Deo. * Abſtractum & concretum in diuinis ſunt idē realiter & differunt ratione,1.q.1.2.3.c.item q.3.3.c.item ad 1.item q.40.1.ad 1.item 2.c item 3.q.17.1.c.
2 ¶ In creaturis.*In omni creatura differunt concretum & abſtractum.1.q 40.1.ad 1.
3 Omne abſtractum etiam non ſubſiſtens,eſt tantum unum numero. 1.q.54.1.c.
4 Abſtractum ſignificat incompletum non ſubſiſtens,cōcretum uero compoſitum.1.q.3.3.ad 1.item q.13.1.ad 2.item q.32.2.c.
5 Nomina concreta ſignificant ens completum ſubſiſtens, ſed abſtracta quo aliquid eſt.1.q.3.3.ad 1.item q 13.1.ad 2.item q.32.2.c.
6 Nomina concreta & abſtracta poſſunt prædicari de Deo.1.q.3.3. ad 1. item q. 13. 1.ad 2.item q.32.2 c.
¶ Abuti poteſt aliquis prophetia ut obiecto,non autem ut principio,22 q.55.4.ad 1.
1 ¶ Accedere ad Deum, uel recedere,non eſt paſſib. corporis,ſed affectibus mentis.1.q.3.1.ad 5.
2 Deus dicitur accedere ad nos,uel recedere inquantum participamus influentiam bonitatis eius,uel deficimus ab ea.1.q.9.1.ad 3.
1 ¶ Acceptio perſonarum eſt attendere ad conditionem perſonæ,nihil facientem ad illud negocium.1.q.23.5.ad 3 item 12.q.97.4.ad 2.item q.98.4.ad 2.item q.106.3.ad 1.item 22.q.63.1.o.item 2.4.c.
2 Acceptio perſonarum eſt tantum de re debita.Ideo non conuenit Deo, 1.q.23.5.ad 3.item q.65.2.ad 3.item 12.q.8.4.ad 2.item q. 106. 3. ad 1.item 22.q.63.1.ad 3.
3 In honorando contingit acceptio perſonarum 22 q.63.3.o.
4 In iudicijs contingit acceptio perſonarum .22.q.63.4.o.
5 Acceptio perſonarum eſt peccatum oppoſitum iuſtitiæ diſtributiuæ.22. q.63.prin.item 1.o.item 2.c.
6 Acceptio perſonarum eſt grauius peccatum in re ſpirituali, quàm temporali.22.q.63.2.o.
1 ¶ Acceſſus eſt prior in intentione, & poſterior in executione quàm receſſus.12.q.29.2.ad 3.item q.36.1.c.item 3.q.85. 6.ad 2.
2 Acceſſus eſt prior receſſu ex parte mouentis, ſed eſt poſterior ex parte mobilis.12.q.113.8.ad 1.item 3.q.85.6.ad 2.
1 ACcidens non eſt ens,ſed entis.1.q.5.5.ad 2.item q.90 2.c.item 12 q.55.4.ad 1.item q.110.2.ad 3.item 3.q.11.5.ad 3.item qō.77. 1. ad 4.
2 Propria diffinitio accidentis non eſt eſſe in ſubiecto, ſed eſt eſſe rem cui debetur eſſe in ſubiecto 3.q.77.1.ad 2.

3 Acci

3 Accidens in cõcreto diffinitur per ſubiectum loco generis,ſed in abſtracto loco differentiæ.12.q.53.2.ad 3.

4 Non omne aduenienſ rei poſt eſſe completum, eſt accidens,3.quæſt.2 6.ad 2.

5 Omne accidens & omnis forma non ſubſiſtens, eſt ens,uerum,& bonũ, ut quo,non autem ut quid.12.q.55.4.ad 1.

6 Omne accidens dependet à ſubiecto, & per illud diffinitur. 12.q. 53. 3.ad 3.

7 Immo menſura debet eſſe omogenea,i.eiuſdem generis cum menſurato.1.q.3.5.ad 2.item 12.q.19. 4.ad 2.

8 Omne accidens eſt per ſe reſpectu alicuius ſubiecti,cum omne per accidens reducatur ad per ſe.1.quæſtio.22.4.o.item quæſt,103.7.c.item ad 3.

9 Omne accidens eſt nobilius ſuo ſubiecto ſecundum quid, ſed ſimpliciter eſt econuerſo,1.q.16 6.ad 1.item 12.q.66.4.c.item q.110.2.ad 2 item 22.q.23.3.ad 3.item 3.q.11.5. ad 3.

10 Nullum accidens excedit ſuum ſubiectum ſecundum eſſe,ſed ſecundũ operationem. 1.q.115.1.ad 5.

11 Quod conuenit accidenti ex parte ſubiecti,& non ex ratione accidentis non attribuitur accidenti in abſtracto, ſed in concreto.12.quæſt. 53. 2.ad 3.

12 Accidens poteſt eſſe ſine ſubiecto,uirtute Dei.3.q.77.1.o.

13 Accidens non poteſt tranſire de ſubiecto ad ſubiectum idem numero, ſed bene idem ſpecie.3.q 62.3.ad 3.item q. 77.1.e.

14 Accidens indiuiduatur,numeratur,& diſtinguitur ſecũdum ſuum ſubiectum.1.q.29.1.e.item q.39.3.c.

15 Accidentia numerantur ſecundum ſuppoſita.1.q.36.4.ad 9.item q.39. 3. c.

16 Duo accidentia numero eiuſdem rationis,non poſſunt eſſe ſimul in eodem ſubiecto.1.q.94.3.ad 1.item 12.q 63.4.ad 3.

17 Accidens poteſt eſſe ſubiectum accidentis,ſed per ſubſtantiam.1.q.77. 7.ad 2.item q.78.4.ad 3.item 12.q.7.0.ad 3.item q.50.2. ad 2.item q.56.1.ad 3.item 3.q.77.2.ad 1.

18 Subiectũ eſt cauſa proprij accidentis in triplici genere cauſæ.ſ. ut cauſa materialis efficiens, & finalis. Aliorum autem accidentium eſt tantum cauſa materialis. 1.q.77.6.o.

19 Subiectum eſt cauſa propria accidentis,non per tranſmutationem, ſed per quandam naturalẽ conſequentiam & reſultationem. 1.q. 77.6. ad 3.item 7.ad 1.

20 Accidentia non habent materiam ex qua,ſed in qua,ſ.ſubiectum,& circa quam,ſ.obiectum,12.q.55.4.c.

21 Accidens comparatur ad ſubiectum,ut actus ad potentiam, 1.q.3.6.o. item q.54.3. ad 2.

22 Accidentium innaturalium ſubiectum eſt tantum cauſa materialis. 1. q.77.6.o.

23 Accidens in concreto habet genus in ſubiecto loco materiæ, ſed in abſtracto à modo eſſendi 12.q.35.4. ad 2.

24 Accidens poteſt agere in ſuum ſubiectum tantum formaliter, non autẽ effectiue,12.q.85.1.ad 4.item q.110.2.ad 1.item q.111.1.ad 1.item 2.ad 1.

25 Subſtantia ſpiritualis non eſt ſubiectum accidentis, niſi pertinentis ad intellectum uel uoluntatem.12.q.50.5. o.

26 ¶ Sacramentum.* Deus inſtituit quod accidentia panis & uini ſit in ſa

cramento

cramento altaris. & ibi maneant ſine ſubiecto, quadruplici ratione. ſ. quantum ad uſum, quantum ad manducationem ſpiritualem, quæ eſt per fidem, quãtum ad uitationem horroris, & irriſionis, & inquantum ad ſpiritualia, quæ per corporalia conſueuerunt oſtendi. 3.q.75. 1.ad 3.item 5 o.item q.70 1. ad 3.

27 Accidens eſt ibi ſine ſubiecto. 3.q 75.5.o.item q.77.2.o.

28 Quantitas eſt ibi ſubiectum aliorum accidentium. 3.q.77.1.o.

29 Accidentia hæc non ſunt ſubiectiue in aere. 3.q. 77. 1.c.

30 Accidentia hæc habent modum eſſendi, agendi & patiendi ſubſtantiæ. Ideo poſſunt agere & pati, quicquid poterat ſubſtantia præexiſtens, 3.q 77.3 4.5 6.7 8.o.

31 Accidentia hic agunt uirtute ſubſtantiæ. 3.quæſt.75.6.ad 3.item quæſt. 77.3.o.

32 Accidentia hæc poſſunt immutare ad formam ſubſtantialem. 3.q.77. 3.ad 3.

33 Accidentia hæc immutant corpora uicina. 3.q.77.3 o.

34 Accidentia hæc nutriunt. 3 q.77 6.o.

35 Accidentium iſtorum operationes quædam ſunt naturales, & quædam miraculoſæ. 3.q.75 6 ad 3.

36 Ex eis poteſt aliquid generari. 3.q.77.5.o. item 8.ad 3.

37 Hæc accidentia poſſunt miſceri cum alijs liquoribus. 3.q.77.8.o.

38 Accidentia hæc poſſunt frangi, nec tamen Chriſtus frangitur. 3.quæſt. 77 7.o.

39 Hæc fractio tria ſignificat. ſ. diuiſionem corporis Chriſti, in paſſione, diſtributionem uirtutis eius & triplicem ſtatum animarũ, ſcilicet quia quidam ſunt adhuc uiui, quidam in plena participatione beatitudinis: & quidam in expectatione plenæ beatitudinis. 3.qõ. 83.5. ad 7. item ad 8.

40 Accidentia hæc corrumpi poſſunt ſicut & ante conſecrationem dupliciter, ſ. per ſe, id eſt, per alterationem contrariarum qualitatum, per augmentum & diminutionem. i. per additionem uel diuiſionẽ quantitatum; & per accidens, ideſt per corruptionem ſubiecti. 3.q.77.4.o. item 5.c.

41 Iſta corruptio non eſt miraculoſa, ſed miraculum præſupponit. 3.q.77. 4.ad 3.item 5.c.fi.

42 Nulla immutatio horum accidentium facit ibi deſinere corpus Chriſti, niſi quia corrumperetur ſubſtantia panis & uini, ſi adeſſet. 3.qõ. 76.6.o.item 8.c.fi.item q.77.4.o.item 5.8.c. item ad 3.item q.83. 6.ad 7.

43 Accidentia hæc ſunt compoſita ex quo eſt, & quid eſt. 3. quæſtio. 77. 1.ad 3.

44 ¶ Medium. Nihil poteſt eſſe medium inter ſubſtantiam & accidens. 1 q.77.1.5.

45. Accidens ſpeciei conſequitur formam, accidens autem indiuidui conſequitur materiam. 1.q 54 3.ad 2.

46 Accidens dicitur dupliciter, ſ. natura accidentis condiuiſa ſubſtantiæ; & quod nominat aliquid per aliud. 1.qõ 77.1. ad 5. item 12.q.7.1.ad 2.item 3.q.2.6 ad 2.

47 Accidens, per ſe conſideratur ab arte, non autem accidens omnino per accidens. 12.q.7.2.ad 2.item q.18.3.ad 2

48 Accidens aliquod miraculoſe productum in aliquo ſubiecto, efficitur ei naturale, ſicut cæcus miraculoſe illuminatus, naturaliter uidet. 1. q.77.4.ad 3.

Acidceat

49 Accidens & omne præter rationem rei eſt duplex, ſcilicet determinatiuum alicuius eſſentialium principiorum, & non determinatiuum. Secundum tantum eſt in angelis, ſed utrunque eſt in compoſitis. 1.q. 54.3.ad 2.

50 ¶ In Deo. * Nullum accidens eſt in Deo. 1.q.3.6.o.item q.6.3.c. item q.28.2.c.item quæſt.29.3.ad 3.item q.40.1.ad 1. item queſt.54.3. ad 2.

51 Iſta eſt per ſe, & nullo modo per accidens: Pater eſt Deus, & econuerſo. 1.q.39.6.ad 2.

52 Accidens in abſtracto, non prædicatur ſecundum magis & minus. 12. q.52.1.2.3.o.item q 53.2.ad 3.

53 Accidens non generatur nec corrumpitur, & quæ corrumpuntur, non omnino in nihilum rediguntur, non quidem quia aliqua pars eorum remaneat, ſed quia remanent in potentia materiæ uel ſubiecti. 1.q. 104.4.ad 3 item 12.q.110.2.ad 3.

54 Accidens non uariatur ſubiectiue, ſed ſubiectum ſecundum ipſum. 1. q.9.2.ad 3.item q.16 8.c.fi.

1 Quod autem accidit in hominibus, quod bonum ſit, ut in paucioribus, & malum ut in pluribus, ex hoc contingit, quia pluribus modis contingit deuiare à medio, quàm medium tenere: & etiam quia ſenſibilia ſunt magis nota apud multos, quàm bona rationis. 12. q. 71. 2. ad 3.

2 Omne quod aduenit alicui poſt eius eſſe completum, conuenit ei accidentaliter, niſi trahatur in communione illius eſſe completi. 3. q. 2. 6. ad 2.

3 Quod accidit alicui naturæ, non eſt uniuerſaliter in illa natura. 1. quæ. 51.1.c.

4 Nulla forma de genere ſubſtantiæ conuenit alicui accidentaliter. Ideo omnis forma adueniens accidentaliter, eſt accidens. 1.q.67.3.c.

1 ¶ Accidia eſt tædium bene operandi, & triſtitia de re ſpirituali 1.q.63. 2.ad 2.item 22 q 65.1.2.c.item 3.c. item ad 2.item 4. c. item ad 2. item q.54 2.ad 1.

2 Accidia non eſt receſſus mentis à quocunque bono ſpirituali, ſed à diuino, cui oportet mentem ex neceſſitate inhærere. 22.q.35.5.ad 2.

3 Accidia eſt peccatum. 22.q.35.1.o.

4 Accidia de ſe eſt peccatum mortale, 22.q.35.3.o.

5 Triſtitia de bono ſpirituali diuino, eſt ſpeciale peccatum, ſcilicet accidia: ſed in communi conuenit omni uitio. Similiter gaudium de bono ſpirituali diuino, conuenit ſpeciali uirtuti, ſcilicet charitati, ſed in communi conuenit omni uirtuti. 22.q.35. 2.o. item 3.ad 2. item 4.ad 3.

6 Accidia eſt ſpecies triſtitiæ. 22.q.35.8.o.

7 Accidia eſt uitium capitale. 22.q.35.4.o. item q.36.4.c.

8 ¶ Diuiſio. * Filiæ accidiæ ſunt ſex, ſcilicet malitia, rancor, puſillanimitas, deſperatio, torpor, & euagatio mentis. 22.quæſt.35.4. o. item q.36.4.c.

9 Accidia eſt contraria charitati. 22.q.35.3.c. fi.

10 Accidia & inuidia opponitur gaudio charitatis, ſ. prima, ut eſt de bono diuino, ſecunda, ut eſt de bono proximi. 12.q.34.prin.item q.35.prin. item 3.c.item q.36.c.item ad 3.

11 Accidia eſt contra tertium præceptum decalogi. 22.q.35.3.ad 1.

12 ¶ Effectus. * Ieiunantes maxime impugnantur circa horam ſextam, id eſt, in meridie ab accidia, propter famē, & æſtus ſolis. 22.q.35.1.ad 3

¶ Diuiſio.

1 ¶ Diuiſio.* Accipere aliquid in bono uel malo, dicitur dupliciter, ſ. accipere proprie, & accipere abuſiue. 22.q.55.4. ad 1.

2 Non omne acceptum, eſt receptum in aliquo. 1.q.17. 2.ad 3.

3 Accipere ab alio eſt commune Chriſto & creaturæ analogice, non autē uniuoce. 3.q.33.3.ad 2.

¶ Accipiter ſignificat miniſtros potentum ad prædam. 12.q.102.6.ad 1 col.3.

1 ACcuſatio debet fieri in ſcriptis. 22.q.68.2.o.

2 Accuſatio eſt de præcepto ualenti probare peccatum contra communitatem. 22.q.68.1.o.

3 Accuſatio eſt iniuſta per calumniam præuaricationem, & tergiuerſationem. 22.q.68.3.o.

4 In denuntiatione enim attenditur emendatio fratris, ſed in accuſatione punitio criminis. 22.q.67.3.ad 2.item q.68.1.c.

5 Accuſatus tenetur dicere ueritatem iudici interroganti iuridice. ſ. ſi præceſſit infamia, uel indicia expreſſa, uel probatio ſemiplena. 22.q.69 1 o.item 2.c.

6 Accuſatus poteſt defendere ſe per prudentiam, non autem per calumniam uel colluſionem. 22.q.69. 2.o.item 3.c.

7 Et ei licere appellare, 22.q.69.2. 3.c.

8 Accuſatus, falſo ex leuitate & non ex malitia, poteſt remittere pœnam talionis non autem, ſi deſiſtat per colluſionem, ſed tantum princeps, 22.q.68.4.ad 2.

9 ¶ Accuſans in probatione deficiens meretur pœnam talionis. 22.q.64 4 o.

10 Accuſans falſo, meretur duplicem pœnam, ſ. talionis pro nocumēto accuſati, & infamiæ pro calumnia. Sed quandoque princeps liberat ab utraque, & quandoque tantum à prima. 22.q.68.4.ad 3.

11 Deſiſtere ab accuſatione ordinate, & ſine uitio, contingit dupliciter. ſ. ſi in proceſſu perpendat ſe falſe accuſaſſe, uel ſi princeps eam aboleat, 22.q.68.3.ad 3.

12 In notorijs non requiritur accuſator, quia infamia tenet locum accuſatoris. 22.q.67.2.ad 3.item 3.ad 2.

13 Subditi poſſunt ſuos ſuperiores accuſare, 22.q.68.1.ad 2.

14 Nullus debet accuſare religioſum in capitulo de crimine occulto. 22.q. 33.7.ad 4.

15 Excommunicati infames, & de maiori crimine accuſati, non poſſunt accuſare. 22.q.69.1.ad 1.

1 ¶ Acetum & uinum differunt ſpecie. 3.q.74.5.ad 2.

2 Acetum non poteſt naturaliter mutari in uinum, niſi reſoluatur in materiam primam. 3.q.74.5.ad 2.

3 Achaz rex non petens ſignum à Deo peccauit, & nō peccaſſet ſi ſignum petijſſet. 22.q.97.2.ad 3.

¶ Acquirere illicite, contingit tripliciter, ſcilicet uel ratione cauſæ, uel acquirentis, uel eius à quo aufertur, 22.q.32.7.c.item qō. 62.5.ad 2: item q.87.2.ad 2.

1 ACtio Dei eſt ſua eſſentia, & ſua potentia. 1.q.14.4.o. item q.19.1. o.item 4.ad 2.item q.25.1.ad 2.item q.30.2.ad 3.item q.41.4. ad 3.item q.45.3.ad 1.item q.54.1.2.3.c.item q.77.1.c.item 2.c. itē q.79.1.c.item q.87.3.c.item 12.q.40.4.c.item q.55.2.ad 3.item 3. q.9.1.ad 1.

2 Actio Dei eſt una ſecundum rem, & multæ ſecundum rationem. 1.q.30 2.ad 3.

3 Deus agit in omni operante.1.q.105.5.o.item 12.q.55.4.ad 6.

4 Actio Dei quæ operatur in omni operatione creaturæ, non eſt creatio, 1.q.45.8.o.

5 Actio Dei non ſubtrahit actiones agentium inferiorum. 1. quæſt. 105. 5.o.

6 Omnis actio creaturæ eſt à Deo. 1.q.105.5.c.item 12.q.6.1. ad 3. item q.79.2.o.item q.109.5.c.

7 Omnis actio formæ ſubſtantialis uel accidentalis, dependet à Deo.3. q.77.3.ad 2.

8 Actio intellectus & cuiuſlibet creaturæ, dupliciter dependet à Deo, ſcilicet formaliter & effectiue, 1.quæſtio. 105. 5.c.item 12.quæſtio. 109. 1.c.

9 Actio proprie eſt operatio uoluntatis imperata, manens in operante. Sed facere eſt operatio tranſiens 12.q.57.4 c.item 5.ad 1.

10 Actio recta differt ab actione reflexa.1.quæſt.28.4.ad 2.item q. 87.3. ad 2.

11 Duplex eſt actionis genus, una, ſ. actio quæ trāſit in aliquid exterius, inferens ei paſſionem, ſicut urere & ſecare. Alia uero quæ non tranſit in rem exteriorem, ſed magis manet in ipſo agente. Et hæc eſt duplex, ſcilicet quędam corporalis ſicut ſentire:& alia ſpiritualis, ſicut intelligere & uelle. 1. q. 18.ad 3. 1.item q. 41. 1.c.

12 Actio duplex, ſcilicet immanens & tranſiens, 1.q.14.2.c. item.q.18. 3. 1.item q. 23. 2. 1. item q. 27.1.3.5.c.item.q.28.4.c.item.q.41.2.c. item.q.54.1.ad 3.item. 2.c.item q. 56.1.c.item.q.85. 2. c. item 12. q.3.2.ad 3.item.q.31.5.c.item.q.74.1.c.

12 Obiectum actionis tranſeūtis ſiue materia, eſt ſeparata ab agente: obiectum autem immanentis unitur ei 1. q. 56. 1. c.

14 Actio tranſiens infert ex ſe paſſionem, non autem immanens, 1.q.23.2. 1.item 22.q. 59.3. ad 3.

15 Actio immanens eſt actus & perfectio agentis, non autem tranſiens, ſed tantum patientis, 12.q.3.2.ad 3.item q. 31.5.c.

16 Actio duplex, ſ. una cum tranſmutatione materiæ, ſicut actio phyſica: alia ſine tranſmutatione materię, quę, ſcilicet materiam non pręſupponit; ſicut patet in creatione. Sed actio corporis eſt, qua agit ſecundum quod eſt actu, in aliud corpus ſecundum quod eſt in potentia 1. q.91.2.c.item q.115. 1.c.

17 Omnis actio creaturę differt realiter ab ea. 1.q.54.1.2.c.

18 Actio inſtrumenti duplex, ſcilicet ſecundum propriam formam, & ut mouetur à principali agēte. Prima eſt alia ab actione principalis agentis: ſecunda uero eſt eadem.3.q.19.1.c.item.2.item.2.c. item.quęſt. 62. 1.ad 2.

19 Actio humana ſpeciem ſortitur à fine proximo: quia ad bonitatem, uel malitiam rei non ſolum exigitur bonitas, uel malitia finis ultimi, quē reſpicit uoluntas intendens, ſed etiam bonitas uel malitia finis proximi, quem reſpicit uoluntas eligens. Et ideo non ſequitur, quod bonitas uoluntatis intendentis ad bonitatem actus ſufficiat, 12. q. 1. 3. c. item ad 3. item 22.q.11.1.2.

20 Actio dicitur uoluntaria dupliciter, ſcilicet imperatiue & elicitiue, 12.q. 1.1.ad 2.item.q. 6. princ.

21 Actio uoluntaria fundatur ſuper actionem naturę. 12. quęſtione. 10. 1.ad 1.

22 Eadem actio ſecundum ſpeciem naturę, poteſt differre ſecundum ſpeciem moris, & econuerſo, 12.q.3.ad 3., item.3.q. 47.2.ad 3.

Actio

23 Actionum, quæ ab homine aguntur, illæ ſolę dicuntur humanæ proprię quæ ſunt à uoluntate deliberata. Si quę autem alię actiones homini conueniant, poſſent dici quidem hominis actiones, ſed non proprie humanæ, cum non ſint hominis, inquantum eſt homo: ſicut cum aliquis mouet pedem uel manum alijs intentus, uel fricat barbam. 12. q. 1. 1. ad 3. item c. item ad 3,
24 Actio naturę terminatur ad unum, non autem uoluntaria. 1. q. 41. 2. c. item 12. q. 10. 1. ad 1.
25 Actio primi principij proprię dicitur operatio, non autem actiones ſecundorum, ſed dicuntur operata. 3 q. 9. 1. c.
26 Actio & paſſio conueniunt in una ſubſtantia motus, & ſunt unus motus numero, & differunt tantum ſecundum diuerſas habitudines. 1. qō. 28. 3 ad 1. item q 41. 1. ad 2 item q 45. 2. ad 2. item 3. c. item 22. q. 90. 3. c.
27 Actio ſpeciem habet à forma agentis, 1. q 14. 5. ad 3. item 12. qō. 1. 3. c. item 3. q. 19. 1. ad 3.
28 Principium actionis, primo eſt finis: ſecundo agens: tertio forma, non autem materia. 1. q. 106. 5. c.
29 Actio quęlibet commenſuratur uirtuti agentis. Nec aliquod agens naturale nititur ad agendum id quod excedit ſuam facultatem, 22. quęſt. 130. 1. c.
30 Omnis forma dependens ab agente ſecundum fieri tantum, remanet ceſſante actione eius. 1. q. 104 1. c.
31 Impoſſibile eſt actionem unius agentis terminari ad formam tantum, & alterius ad ſubiectum formæ, niſi in agentibus ſubordinatis. 1. qō. 118. 2. ad 3.
32 Vna & eadem actio, procedit à primo & ſecundo agente, non autem à duobus agentibus unius ordinis, 1. q. 105. 5 ad 2.
33 Quanto agens eſt potentius, tanto magis poteſt actionem ſuam diffundere ad magis diſtans. 1. q. 118. 1. c. item 22. q. 141. 7. ad 1.
34 Actionum quarum una eſt regula, & ratio alterius, una non impedit, ſed iuuat aliam. 1. q. 112. 1. ad 3.
35 Actio non attribuitur inſtrumento proprie, ſed principali agenti, 12. q. 16. 1. c. fin. item 22. q. 172. 1. ad 3. item 3. q. 13. 3. c. item quęſt. 15. 9. ad 1.
36 Actio attribuitur inſtrumento ſicut immediate agenti, ſed principali agenti, ſicut in cuius uirtute agit inſtrumentum. 3 q. 66. 5. ad 1.
37 Actio inſtrumenti duplex, ſ. ſecundum propriam formam, & ut mouetur à principali agente. Prima eſt alia ab actione principalis agentis: ſecunda uero eadem. 3. q. 19. 1. c. item ad 2. item 2. c. item q. 62 1. ad 2,
38 Si ſit unum agens principale & duo inſtrumenta, dicetur unum agens ſimpliciter & duę actiones. ſi autem econuerſo, dicetur econuerſo. 1. q. 76. 2. c.
39 Inſtrumentum duas habet actiones. ſ. unam inſtrumentalem ſecundū quam operatur: non in uirtute propria, ſed in uirtute principali agentis aliam potentiam quę competit ſibi ſecundum propriam formā: ſicut ſecuri competit ſcindere ratione ſuę acuitatis: facere autem lectum inquantum eſt inſtrumentum artis: non autem perficit actionem inſtrumentalem, niſi exercendo actionem propriam, ſcindendo enim facit lectum. 3. q. 62 1. ad 2.
40 Impoſſibile eſt quod eadem numero eſſentialiter ſit actio principalis agentis & inſtrumenti. 3. q. 19. 1. c.

41 Malum in actione ſemper cauſatur ex defectu agētis, principalis uel inſtrumentalis. Similiter in effectu proprio, uel in diſpoſitione materiæ. Sed in patiente ex imperfectione uel defectu agentis uel materiæ, 1. q. 49. ad 1. item ad 3 item 12. q. 18. 1. c.

42 Omnis actio eſt per aliquam formam 1. q. 48 1. ad 4. item q. 76. 1. c. itē 3. q. 19 1. ad 3.

43 Forma eſt principium actionis, 22. q. 179. 1. ad 1.

44 Forma non nominat principium actionis: ut eſt in agente, ſed ut reſpicit effectum, 1. q. 14. 8. c.

45 Actiones ſunt ſuppoſitorum. 12. q. 77. 2. ad 1.

46 Forma ſubſtantialis nomen eſt principium actionis, niſi mediante qualitate, 1. q. 77. 1. o. item ad 4. item 3. q. 77. 3 ad 3.

47 Qualitatis actio nō producit formam ſubſtantialem niſi in uirtute formæ ſubſtantialis 1. q. 45. 8. ad 2. item q. 67. 3. ad 3. item q. 115. 1. ad 5. item 3. q. 77. 3. ad 3.

48 Forma perfecta ſecundum eſſe reale, poteſt eſſe principium actionis tranſeuntis, non autem imperfecta, 12. q. 5. 6. ad 2.

49 Forma determinata ad unam operationem, non requirit diſpoſitionē, 12. q. 19. 1 c. item ad 1.

50 In eodem inſtanti acquiritur forma & incipit actio, 12. quæſt. 113. 7. ad 4.

51 ¶ In communi actio ſecundum primam impoſitionem nominis, importat originem motus, quo remoto nihil aliud quàm ordinem originis importat, 1. q. 41. 1. ad 2. item q. 45. 3. c.

52 Actio proprie eſt actualis uirtutis, 1. q. 54. 1. c.

53 Actio quædam eſt finis non autem quælibet, 12. q. 1. 1. ad 2. item q. 19. 1. ad 2.

54 Quælibet actio eo modo eſt bona, quo habet eſſe: ſed non eſt bona ſimpliciter, niſi habeat plenitudinem ſui eſſe. 12. q. 18. 1. o.

55 Actio humana eſt bona uel mala quadrupliciter, ſ. ex genere, ex obiecto, ſine circunſtantijs, & huiuſmodi, 12. q. 18. o. item q. 20. 1. a. c item q. 73. 7. ad 1.

56 Eadem actio inquantum multa, poteſt eſſe bona & mala, non autem in quantum una, 3. q. 82. 5. ad 3.

57 Omnis proceſſio eſt ſecundum aliquam actionem, & econuerſo, 1. q. 37. 1. c.

58 Actio ſine motu non infert ex ſe paſſionem, niſi grammatice: ut in diuinis, 1. q. 41. 1. ad 3.

59 Actio cum motu eſt ſemper cum inuocatione, fieri, & corruptione: non autem actio ſine motu, 1. q. 41. 1. ad 3.

1 ¶ Differentia. *. Actus duplex, ſ. primus & ſecundus, 1. q 48. 5. c. item 12. q 3. 2. c. item q. 115. 2. c. fi.

2 Actus primus eſt eſſe: ſecundus autem operatio, 12. q. 111. 1. c. fi.

3 Actus dupliciter eſt alicuius potentiæ, ſcilicet elicitiue & imperatiue, 12. quæſt. 1. 1. ad 2. item q. 6. princ. item 4. c. item. q. 8. prin. item 3. q. 85. 2. ad 1.

4 Actus dupliciter dicitur eſſe moralis, ſcilicet eſſentialiter, id eſt, elicitus à uoluntate, & quo ad uſum, id eſt, imperatus, 12. q. 1. 1. c. item ad 2.

5 Aliquis actus eſt unus numero ſecundum eſſe naturale, & duo in genere moris, 12. q. 20. 6. o.

6 Actus dupliciter non eſt ordinatus in Deum, ſ. ex parte actus non ordinabilis: ut omne peccatum uel ex parte agentis, 12. q. 21. 4. c.

7 Potentia dupliciter eſt actus corporis, ſ. informando organum, & in eſſentia animæ, 1.q.76.8.ad 4.

8 Actum oportet proportionari obiecto & agenti: ſed ab obiecto ſpeciem habet, à uirtute uero uel à potentia agentis habet modum intenſionis, 1.q.89.6.c.item 21. q.26.7 c.

9 Potentiæ diſtinguuntur per actus, & actus per obiecta, 1.q.77.3.o.

10 Actus cuiuſlibet potentiæ uel habitus, ſumitur ſecundum ordinem potentiæ uel habitus ad obiectum, 22.q 2.2. 5. c.

11 Nihil ſubeſt potentiæ habitui uel actui; niſi mediante ratione formali obiecti, 12. q.1.1.c.item 22.q.1.3. c.

12 Sicut ſe habet actus ad actum, ſic & potentia ad potentiam reſpectu obiecti adæquati, non autem reſpectu obiecti particularis, 22.q.2.2. 5.c.

13 Obiectum comparatur ad actum potentiæ paſſiuæ, ut principium & cauſa mouens; ad actum uero potentiæ actiuæ, ut terminus & finis eius, 1.q.77.3.c.item 12.q.1.3. c.

14 Actus in rationem obiecti, & actus in obiectum ſub tali ratione, ſunt eiuſdem ſpeciei, ut uiſio luminis, & uiſio coloris, 22.q. 25.1. c.

15 Omnis uirtus & potentia eodẽ actu fertur in obiectum, & in rationem formalem obiecti, 22.q.25. 1. c.

16 Nihil poteſt eſſe obiectum habitus uel actus, niſi obiectum potentiæ ſubiectæ utrique, 22.q. 162.3. c.

17 Prima bonitas uel malitia actus moralis eſt ex obiecto conuenienti, ſicut in naturalib. ex forma. Et dicitur bonum uel malum ex genere, id eſt. ſecundum ſpeciem, 12.q.18.2. c.

18 Species bonitatis uel malitiæ actuum ex obiecto per ſe ordinato ad finem continetur ſub ſpecie ex fine. Si autem per accidens ſunt ſpecies diſparatæ. 12.q.18.7.o.item 22 q.11.1, ad 2.

19 Actus moralis habet ſpeciem ex obiecto, & fine, 1.q.48.1.ad 2.item 12. q.1.3.o.item.q.7.3.ad 3.item 4.o.item q.18.2.3.o.item q.5 6. 8.c. item q.19.1.c.item q.58.1.c.item q.60.1.ad 3.item q.72.1.o.item 3. o.item 22.q.4.3.c.item q.19.3.4.c.itẽ q 23.4.c.item q. 25.1.c.item q.47.5.c.item q 64.7.c.item q 92.2.c.item q.110 1.c.item q.154.1.c. item q. 181.2.c.

20 Actus moralis eſt bonus uel malus, principaliter ex obiecto & fine: ſecundario autem ex circunſtantijs, 12.q.18.2, 3.4.o.itẽ q. 21. 1.o.item q.41.6.c.item q.72.1.ad 1.

21 Obiectum comparatur ad actum interiorem ut finis, ad exteriorem uero, ut materia circa quam, 12.q.18.6, c.item q.54.2.ad 3.item q. 72. 3. ad 2.

22 Actus non denominatur à potẽtia, niſi ſit ab ea ſine reſpectu ad aliam, 12.q.8. 2.c.

23 Non omnis diuerſitas actuum, ſed tantum formalis facit diuerſitatem potentiarum, 1.q.77 3.c.item q.79.7 9.c.item 10.ad 3. item 12. q. 54. 1. ad 1.

24 Actus diuerſarum potentiarum differunt genere, 12.q.23.1.c.item q.54. 1. ad 1.

25 Idem actus poteſt pertinere ad diuerſas potentias, 12.q.56. 2. ad 1.

26 Idem actus poteſt pertinere ad diuerſas potentias ſecundum diuerſas rationes & diuerſo ordine, non autem æqualiter & eodem ordine, 12. q.56.2. ad 1.

27 Vnius potentiæ non poſſunt eſſe ſimul plures actus, 1.q.58.7.ad 2. itẽ q.62.7.ad 3.item 12. q.54.1.ad 3.item 22.q.18.1.ad 3.

28 Vnius potentiæ non poſſunt eſſe ſimul plures actus, niſi ſint ſubordinati, 1.q.58.7.ad 2.item q.62.7.ad 2.item 12.q.54 1.ad 3.22.q.18.1. ad 3.

29 Proximum principium actus eſt uis appetitiua, 22.q.58. 4.c.

30 Actus reſpectu unius potentiæ differunt ſpecie, qui reſpectu alterius potentiæ ſunt eiuſdem ſpeciei, 12.q. 18.5 c.

31 Quælibet potentia immaterialis, & nulla materialis reflectitur ſuper actum ſuum, 1 q.87.3.ad 3.item 22.q.25.2.c.

32 Actus eſt prior potentia, 1 q.82.3.ad 2.
* Imo actus eſt poſterior potentia, 1.q.77.3.ad 1.

33 Actus in diuerſis eſt prior potentia, ſed in eodem eſt poſterior ſecundũ tempus, 1.q.31.c.item 8.c.ſi.item q.77.3. ad 1.item q. 82. 3. ad 2. item q.85.3.ad 1.item q.94.3.c.item 12.q.50 2.ad 3.

34 Actus ſemper ſuperat potentiam in bono & malo, 12.q.71.3.c.

35 In potentijs ordinatis actus potentiæ ſuperioris eſt, ſicut forma actus potentiæ inferioris, 12.q.13.1.c.item q.17.4.c. ſi.

36 Actus potentiæ inferioris ſe habet ut materiale reſpectu actus potentię ſuperioris, & ille ut formale reſpectu eius, 12.q.17.1.4.c.

37 Potentia actiua non diſtinguitur contra actum, ſed in eo fundatur, 1.q. 25.1. ad 1.

38 Nullus actus producitur perfecte ab aliqua potẽtia actiua, niſi ſit ei cõſimilis per aliquam formam, quæ ſit principium eius, 12. q 23.2.c.

39 Habitus eſt actus primus, non autem ſecundus, 12.q 49. 3.ad 1.

40 Habitus dupliciter poteſt habere ordinem ad actum, ſcilicet ſecundum rationem habitus, & ſecundum rationem ſubiecti, id eſt, potentię 12. q. 49.3. o.

41 Species habitus diſtinguuntur ſecundum ſpecies actuum 3.q.83.2.c.

42 Idem actus poteſt à diuerſis habitibus informari: & ſic ad diuerſas ſpecies reduci, 22.q.4.3. ad 1.

43 Idem habitus poteſt habere diuerſos actus eiuſdem rationis ordinatos: quorum unus ſequitur ex alio: & ſit mediante priori. Sed habitus non diffinitur, nec denominatur niſi à primo, 22.q.28. 4.c. item q.29.4.c.item q.51 3.c.item q.161 2. ad 3.

44 Actus unius uirtutis uel uitij ordinatus ad finem alterius, efficitur ſpecies eius, 22.q.154.10 c.ad 1.item q.181.1.ad 3.item 2. c.

45 Quilibet actus proportionaliter habitui intenſus auget eum uel ad hoc diſponit: non autem remiſſus, 12.q.52. 3.0.

46 Diuerſi actus quorum unus eſt ratio alterius, non diuerſificant habitũ, 22.q.28.4.c.item 3.q. 8.5. ad 2.

47 Habitus acquiſitus ſemper reddit actum ſimilem actui, à quo generatus eſt ſecundum ſpeciem: non autem ſecundum modum, 1.q.89 6. ad 3.item 12.q.78.2.ad 2.

48 Idem actus ſpecie naturæ poteſt eſſe in diuerſis generibus moris, ſ. uirtutis & uitij, 12.q.1.3.ad 3.item q.18.5.c.item ad 3.itẽ 6.ad 3.item 7.c.ad 1.item 10.ad 3.item q.20.6.o item.q.72.6.c.item 22.q.99.2. ad 2.item 3.ad.2.

49 Habitus reſpectu aliquorum actuum ſint neceſſarij, 12.q.49.4.o. item q. 50. o.

50 Actus eſt cauſa finalis habitus qui eſt cauſa efficiens ſui actus, 12.q.51. 4 ad 3.item q.71.3. ad 3.

51 Habitus ex quibuſdam actibus generatur in agẽte habente in ſe etiam principium paſſiuum, non autem in alijs, 12. quæſt. 51.2.o.item q. 63. 2.0.

52 Ex multis actibus rationis oportet cauſari habitum opinatiuum etiam ex parte intellectus poſſibilis,12.q. 51.3. c.
53 Quantum ad inferiores uires apprehenſiuas, neceſſarium eſt eoſdem actus plures recitari, ut aliquid firmiter memoriæ imprimatur, 12.q. 51. 3. c.
54 Habitus corporales quandoque generantur ex uno actu forti. Et etiam in intellectu poſſibili ſcientia: non autem opinio, nec in intellectu paſſiuo nec in appetitu, ſed tantum ex multis, 12.quæſt.51.3. o. item q. 71 4.c.
55 Habitus ut habitus non poteſt corrumpi per unum actum ſolum, niſi remouendo cauſam habitus, 12.q.71.4.c.
56 Actus ſimpliciter excedit habitum in bono & malo, 12.q. 71.3 o.
57 Actus dicitur moralis & humanus à uoluntate, 1.q 48. 1.ad 2.item 12. q.1.1.o.item 3.c.item q 6 prin.item q.7.4.c.item q.10.1.o.item 18. 5.c.item q.71.6.c.item q.74. 1.c.item 22.q. 23.8.c.item q. 106.5. ad 1.item q. 110.1 c.item 3.q.19.2. o.
58 Actus dicuntur humani uel morales, ſecundum quod ſunt à ratione deliberata vel ſecundum quod obediuut rationi 12.quæſt.1.1.c.item quæſt.18.5.9.c.item quæſt.19. 1.ad 3.item quæſt. 58.2.c.item q.63. 2.c.item q.100.1.c.item q.104.1.c.ad 3 item 22.q.152.1.c. item 3. q.19 2 c.
59 Actus moralis non ſpecificatur ex fine ultimo, ſed ex fine proximo, 12. q. 1. 3. ad 3.item.q.60.1.ad 3.item 22.q.11.1.ad 2.idem q.19.3. c. item q.66.4 ad 2.
60 In actibus moralibus uoluntas eſt primum mouens, 12.q.1.1.c, item 22.q 110. 1. c.
61 Omnis actus moralis eſt immanens, & in uoluntate ſubiectiue & effectiue, 12.q.74.1.o.
62 Corpus per accidens ſe habet ad actum moralem, qui non conſideratur per ſe, niſi ſecundum ea quæ ſunt animæ: ad quam paſſiones animę ſe habent materialiter, ratio uero formaliter & completiue, 2. q. 152. 1. c.
63 Idem actus numero moralis ſiue humanus eſt actio & paſſio 12.quæſt. 1. 3.c.
64 Actus moralis inquantum eſt bonus uel malus, habent rationem rectitudinis uel peccati, 12.q. 21.1. o.
65 Aliqui actus ſunt indifferentes ſecundum ſpeciem, non autem omnes, 12.q.18 8.9. o.
66 Aliquis actus eſt ita ſecundum ſe malus, quod non poteſt bene fieri, 22. q.110. 3. c.
67 Actus moralis in quantum eſt bonus uel malus, habet rationem laudabilis uel uituperabilis, 12.q.21. 2.o.
68 Et rationem meriti uel demeriti, 12.q. 21.3.o.
69 Actus eſt bonus dupliciter, ſcilicet uel in genere moris, uel ut meritorius, 12.q.109.2. c.item 5. o.
70 Bonitas actus duplex, ſcilicet ex obiecto, & ex fine. Prima eſt materialis reſpectu ſecundæ, Ideo ſecundam uoluntas attendit, & penes eam meritum potius conſiſtit, 12. q.18. 6. c.
71 Bonitas actus humani quadruplex, ſcilicet ſecundum genus, ſpeciem, circunſtantias, & finem, 12.q.18. 4.c.item q.73. 7.ad 1.
72 Ad perfectionem actus cauſati ex duplici principio requiritur perfectio utriuſque principij, 12.q.56.4.c.item q.58. 3.ad 2.item 65. 3. ad 1. item.22.q.4.25.c.

73 Bonum & malum ſunt differentiæ eſſentiales actuum humanorum, 1. q. 48 1. ad 2. item 12. q. 18. 5. 6. o. item q. 54. 3. c. ad 2.
74 Bonum & malum ſunt differentiæ eſſentiales actuum elicitorum à uoluntate, ſed per accidens actuum aliarum potentiarum ut ſunt imperati a uoluntate, 12. q. 18 6 o. item q. 19. 1. o.
75 Omnis actus deliberatus eſt bonus uel malus moraliter, 12. quæſtio. 18. 9. o.
76 Bonum uel malum in actibus humanis dicitur per comparationem ad rationem, 12. quæſt. 18 5. c. ad 1. item 8. c. ad 2 item 10. c. item q. 19. 1. ad 3. item q 21. 1. c. item q. 24. 2. 3. o. item q. 3. 4. 1. c. item q. 66. 1. c.
77 Bonitas uel malitia moralis principaliter in uoluntate conſiſtit, 12. q. 3. 4. o.
78 Idem numero actus in genere naturæ, poteſt eſſe bonus, & malus moraliter: non autem unus numero in genere moris, 12. q. 20. 6 o. item q. 83. 4 c. item 22. q. 55. 4. ad 1.
79 Actus & motus exteriores ſunt ſigna diſpoſitionis interioris, 22. q. 168. 1. ad 4 item ad 3.
80 Actus exteriores ſunt ad finem interiorum qui ſe habent ut finis, ſ. credere. diligere. & ſpirare. Ideo ſecundi quæri debent in infinitum, primi autem cum menſura diſcretionis, 3. q. 84 8. o.
81 Actus exteriores diuerſimode ad diuerſas uirtutes pertinent, 22. q. 32. 1. c. item q. 168. 1. o.
82 Exteriores actus ad illam uirtutem referuntur: ad quam pertinet illud quod eſt motiuum ad agendum, 22. q. 32 1 c.
83 In actu exteriori inuenitur peccatum, ſicut in interiori, 12. q. 81. 1. 3. 4 c.
84 Actus uoluntatis eliciti per ſe ſunt in genere moris, non autem actus aliarum potentiarum, ſed tantum per accidens ut imperati à uoluntate, 12. q. 18. 6 c.
85 In actibus exterioribus membrorum non eſt principaliter peccatum, ſed inſtrumentaliter tantum, 12. q. 74. 2. ad 3. item q. 83. 1. c.
86 Actus ſunt ſuppoſitorum 1. q. 22. 1 ad 1 item 12. q. 77. 2. ad 1.
87 Dei actus notionales ſunt qui deſignant proceſſum diuinæ perſonæ, eſſentiales uero proceſſum creaturarum à Deo, 1. quæſtio. 41. 1. ad 1. item 3. o.
89 Actus notionales attribuuntur diuinis perſonis ad ſignificandum in eis ordinem originis, 1. q. 41. 1. o.
90 In diuinis eſt potentia reſpectu actuum notionalium. 1. q. 41. 4. o.
91 Actus notionales non ſunt de nihilo: ſed de ſubſtantia patris, 1. q. 41. 3. o.
92 Actus notionales & relationes perſonales ſunt idem re. ſed differunt ſecundum modum ſignificandi, 1. q. 40. 2. c. item q 41 1. ad 2.
93 Actus notionales qui ſignificant comparationem generantis uel geniti ad eſſentiam, poſſunt terminari ad eſſentiam, ut dare & accipere, nõ autem qui ſignificant comparationem geniti ad generantem, uel econuerſo ut generari, generare, & naſci, 1. q. 39. 5. c.
94 Actus notionales terminantur tantum ad unam perſonam, 1. quæſt. 41. 6. o.
95 Actus notionales præintelliguntur proprietatibus perſonarum: niſi ſumatur proprietas conſtitutiua perſonæ: & actus & actio, 1. quæſt. 40. 3. o
96 Actus notionales ſunt aliquo modo neceſſarij, uoluntarij & natura-

les,1.q.41.2.o.item q. 42.2.c.

97 Ea quæ in diuinis habent ordinem ad actus perſonales uel eſſentiales, non prædicantur de notionibus alia uero ſic, 1.q.32.2.ad 2. item q. 40.1. ad 3.

98 Omnis actus qui prædicatur de ſuppoſito non ſecundum modum quo differt ab eſſentia, prædicatur etiam de eſſentia in diuinis, 1. q. 39. 5. c.

¶AD denotat acceſſum cum diſtantia,1.q.35.2.ad 3.itē q.45.7.c.item q.93.1.c. ad 3.

1 ADam cognitio.* Adam non uidebat Deum per eſſentiam ſecūdum communem ſtatum,1.q.94.1. o.item q.95.3.c.item 22.quæſt. 5. 1.2.c.

2 Non eſt inconueniens, Adam uidiſſe diuinam eſſentiam ſupernaturaliter, 1.q 94. 1.2.c.

3 Adam uidebat Deum per gratiam:ſicut angelus per naturam,1.q.94. 1.c.

4 Adam habuit duplicem cognitionem de Deo.ſ.naturalem, & ſupernaturalem,1.q.94. 3.o.

5 Adam habuit omnem cognitionem poſſibilem naturaliter homini,1. q.94.3.c item q.101.1.ad 1.

6 Adam præſciuit incatnationem Dei,non autem ſuum peccatum, 22.q. 2.7.c.item 3.q.1.3.ad 5.

7 Adam ante peccatum,& angeli ante confirmationem aliqua de myſterijs Dei cognouerunt manifeſte, quæ nunc non poſſumus cognoſcere niſi credendo,22.q.5 1.c. fi.item ad 1.

8 Adam habebat excellentiorem cognitionem de angelis quàm nos,quia erat magis certa & fixa circa inferiora intelligibilia, 1.q.94.2.c.

9 Adam non uidebat eſſentiam angelorum, 1.q.94.2.o.

10 Cognitio Adæ erat media inter cognitionem noſtram & beatorum, 1. q. 94.1.c.

11 Scientia Adæ erat eiuſdem rationis cum ſcientia noſtra, licet eſſet per ſpecies infuſas,1.q 94.3. c.

12 Adam indigebat phantaſmate in conſiderando: non autem in acquirendo ſcientiam,1.q 94.2.c.

13 Adam in primo ſtatu non acquirebat cognitionem ex ſenſibilibus per medium argumentationis,1.q.94. 1.ad 3.

14 Adam non poterat decipi. 1.q 94.4.o.

15 Nihil poterat impedire contrarie cognitionem Adæ,ſed negatiue tantum,1.q.94.1. 2.o.

16 Adam proficiebat in ſcientia naturali quo ad modum,ſ.per experientiam,non autem quo ad numerum ſcitorum : ſed in ſupernaturali, utroque modo,1.q.94.3.ad 3.

17 Adam non cognoſcebat naturaliter futura contingentia, 1.q.94.3.c.

18 Adam non cognouit cogitationes cordium, nec quælibet ſingularia, 1. q.94.3.c.

19 Adam fuit creatus in gratia,1.q.95.1.o.itē.q.100.1.ad 3.itē 12.q.5.1.c.

20 Adam habuit omnes uirtutes,1.q 95.3. o.

21 Adam habuit fidem,1.q.95.3.c. item 22.q.5.1 c.

22 Adā in primo ſtatu poterat mereri,nō tñ ſine gratia,1.q.94.3.ad 3.item q.99.4.ad 1. itē 22.q.109.2.5.o.item q.114.2.o.item.3.q.61.2.ad 1.

23 Adam in primo ſtatu genuiſſet filios cum originali iuſtitia,& gratuita, & cum gratia,1.q.100.1.o item 12.q.81.2.c. fi.

24 Adam non fuit perfecte beatus,1,q.94.1.c.ad 1.item q. 65.3.c.

¶ Paſſio.

25 ¶ Paſſio.* Adam erat immortalis & impaſſibilis ſecundum corpus paſſione proprie dicta,1.q.76.5. ad 1.item q 97.1.o.
26 Differentia immortalitatis & impaſſibilitatis Adæ, & reſurgentium,1. q.97.1. o item 3.ad 1.item q. 102.2.c.
27 Corpus Adæ erat impaſſibile paſſione corruptiua ; ſed paſſibile paſſio ne perfectiua,1.q.95.2.ad 2.item q.97.2.o.
28 Immortalitas & impaſſibilitas Adæ non erat ex principijs naturæ : ſed ex beneficio Dei,1.q.76.5.ad 1.item q.97.1.o.item 2.ad 3.item 3. ad 1.item q.102.2.c.ad 2.item 4. c.
29 Si Adam comediſſet de ligno uitæ non fuiſſet immortalitatem conſecutus,niſi frequenter ſumendo, 1.q.97.4.c.fi.
30 Adam mortuus fuiſſet,ſi non comediſſet,1.q.97.3.ad 3.
31 Adam indigebat cibo ad reſtaurationem deperditi,1.q.93.3.o.
32 Adam dormiſſet,1.q.94.4.ad 4.item q.97. 2.ad 2.
33 Adam ſomniaſſet,nec habuiſſet liberum uſum rationis in ſomno,1.q. 2.0.94 4.ad 4.
34 In anima Adæ fuiſſent paſſiones animales, ſed non afflictiuæ, 1.q 95. item 3. ad 2.
35 Adam non potuit primo peccare uenialiter,12.q.89.3.ad 3.
36 Immo in hominibus contingit eſſe peccatum ueniale ſine mortali, 12. q. 72.5 c.
37 Adam per liberum arbitrium ſine gratia poterat vitare peccatum, 12. q 109.8.c.
38 Peccatum Adæ fuit ſuperbia, 12. q. 89. 3.ad 2.item 22.q. 105.2.ad 3. item q.163.1.o.item 3.4 c.item 3.q.1. 5.c.
39 In peccato Adæ fuit multiplex deformitas,ſ ſuperbiæ,inobedientiæ,gulæ:& alia huiuſmodi,12.q.82.2 ad 1.item 22.q. 63.1. o.
40 Adam peccauit principaliter, appetendo ſimilitudinem Dei, quantum ad ſcientiam boni & mali, ſicut ſerpens ei ſuggeſſit, ſed non ſoluit promiſſum,ut ſ.per uirtutem propriæ naturæ determinaret ſibi quid eſſet bonum,& quid malum ad agendum,uel etiam ut per ſeipſum præcognoſceret quid ſibi boni uel mali eſſet futurum . Et ſecundario peccauit appetendo ſimilitudinem Dei,quantum ad propriam poteſtatem operandi,ut ſ. uirtute propriæ naturæ operaretur ad beatitudinem conſequendam,22. q.163 2.o.
41 Peccatum Adæ fuit grauius noſtris ſecundum circunſtantiam perſonæ non autem ſecundum ſpeciem,12,q.89.3.c.princ.item 22.quæſt.163. 3. o.
42 Eua grauius peccauit quàm Adam,22.q. 163.4. o.
43 Si Adam non comediſſet peccaſſet contra præceptum Dei, & legis naturalis,1.q.97. 3.ad 3.
44 Si Adam primo non peccaſſet, etiam non ſtatim confirmatus fuiſſet in gratia ſiue in originali iuſtitia,1.q.100.2.o.q.5.1.c.
45 Si Adam fuiſſet confirmatus,nō tamen genuiſſet filios confirmatos,ſed potuiſſent peccare,& filij eorum habuiſſent peccatum originale,1.q. 100. 2.o.
46 Si Eua peccaſſet & non Adam, filij eorum non habuiſſent peccatum originale,12.q 81.5.o.
47 Si Eua peccaſſet & non Adam, filij eorum non habuiſſent defectus ſecutos peccatum,ſ. paſſibilitatem & mortalitatem, 1. q.99.1. o. itẽm 12.q.85.5. ad 2.
48 ¶ Infectio.* Tantum primum peccatum Adæ traducitur ad poſteros 12.q. 81.1.2.o.item 3,q. 19.4.ad 1.

49 Peccatum originale in Adam, deriuatum eſt ad nos à peccato actuali eius, 3.q.8.5. ad 1.
50 Peccati originalis infectio fuit in Adam dupliciter, ſcilicet per modum, actualis peccati, inquantum contraxit eſſe per propriam uoluntatem eius, per modum peccati quaſi naturalis, inquantum tota natura in eo infecta eſt. In alijs autem tantum ſecundo modo, 3. quæſt. 8.5. ad 1.
51 ¶ In communi. * Adam fuit principium naturæ humanæ, & principium peccati eius per traductionē, 1.q.92.2.c. item q.94.3.c. item q.101. 5.ad 1. item 22.q.104.1. ad 3.
52 Adam efficacius meruiſſet quàm nos modo, 1.q.95.4.0.
53 Adam obtulit ſacrificium Deo, ſicut alij iuſti. Sed non eſt ſcriptum, ne origo peccati uideatur eſſe origo gratiæ, 22 q. 85.1. ad 2.
54 Adam non poterat ſe transferre in aliam formam, 3.q.13.3 ad 2.
55 Adam habuit Angelum cuſtodem, 1.q 113 4.ad 2.
56 ¶ Productio. * Anima huius hominis non fuit in Adam ſicut in principio effectiuo, ſed ſicut in principio diſpoſitiuo ſecundum rationem ſeminalem, 12.q 83. 1. ad 3.
57 Anima Adæ fuit producta in actu ſexta die ſimul cum angelis. Non autem corpus eius, ſed tantum ſecundum cauſales rationes ſecundum Auguſtinum. Secundum alios autem utraque ſimul in actu producta ſunt, 1.q.90 4.c. item q.9. 4. ad 5.
58 Corpora Adæ & Euæ fuerunt immediate producta à Deo, 1.q. 91. 2.0. item q. 92.4.0.
59 Formatio corporis Adæ ex terra fuit ſupernaturalis & miraculoſa, 1.q. 91.2.ad 1. item ad 3.
60 Materia totius naturæ humanæ non potuit eſſe in Adam, 1.quęſt.139. 2. 0.
1 ADdere aliquid ſuper alterum poteſt tripliciter, ſcilicet naturam extraneam, determinans reale, & aliquid rationis, 1.q.5.3.ad 1.
2 Non addere aliquid dupliciter dicitur, ſcilicet de ratione eius eſt: nihil ſibi poſſe addi, ut Deus, uel quia non eſt de ratione eius additio ut ens 1 q.3.4. ad 1.
3 Quæ abſolute dicuntur, quolibet addito remaneant talia, non autem relatiua, 12.q.6.6. ad 2.
4 ¶ Ens. * Aliqua addunt differentiam ſupra ens & aliqua rationem, diuerſimode, 1.q. 5.3.ad 1. item q.13.1.1.c.
5 Bonum addit ſupra ens reſpectum rationis ad appetitum, 1.q. 5.1.ad 1. item 3.ad 1. item q.16.3.c
6 Verum addit ſupra ens reſpectum rationis ad intellectum tantum, 1. q. 16. 3. c.
7 Vnum tranſcendens addit ſupra ens, in diuiſionem tantum, 1. q. 6. 3. ad 1. item q 11.1.0. item 2.c. item q.30. 3.0.
8 Vnum quod eſt principium numeri, addit ſupra ens & ſupra unum tranſcendens rationem menſuræ, 1. quæſt. 11. 1. 0. item 2. c. item q 3.3.0.
6 Multitudo tranſcendens, ſupra ens addit tantum rationem diuiſionis, 1.q.30.3 0.
1 ¶ Adeps in ueteri lege prohibetur comedi. Primo quia non generat bonum nutrimentum, ſicut nec ſanguis. Secundo propter idololatriā. Tertio quia erat pro ſacrificio. Quarto propter ſenſualitatem, 12.q. 103.3 ad 8 item 6. ad 1.
2 Adeps comburebatur Deo: à quo eſt omnium bonorum ſufficientia: & pro cha-

pro charitate Chriſti in paſſione, 2.q.102.3.ad 8 item 2.ad 1.

1 ¶ Adæquari & aſſimilari importent motum ad æqualitatem & ſimilitudinem, non autem æquale, & ſimile, Ideo filius Dei eſt ſimilis & æqualis patri, & econuerſo, & adæquatur & aſſimilatur ei, ſed non econuerſo. 1.q.42.1. ad 3.

1 ¶ Adiectiua ſignificant per modum accidentis, ſubſtãtiua uero per modum ſubſtantiæ, 1.q 39.3. c.

2 Nomina collectiua ſubſtantiua prædicantur de multis ſuppoſitis in ſingulari, non autem adiectiua, ſed tantum in plurali. 1.q.39.3.c.

3 Adiectiua non ſecum ferunt ſuppoſitum ſicut ſubſtantiua, ſed ſignificatum ſuum ponunt circa ſubiectum, 1.q.39.5 ad 5.

4 Adiectiua numerantur ſecundum ſuppoſita, ſubſtantiua uero ſecũdum formam ſui ſignificati, 1.q 36.4.ad 7.item q.39.3.c.

5 Adiectiua non ſupponunt, 1.q.39 5.ad 5.

6 Adiectiua copulant, 1.q.39 5.ad 5.

7 Adiectiua eſſentialia prædicantur de perſonis diuinis pluraliter, ſubſtantiua uero tantum ſingulariter, 1.q 39 3. o.

8 Subſtantiua notionalia prædicantur de eſſentia, nõ autem adiectiua, niſi mediante ſubſtantiuo rationali, 1.q. 39 5.ad 5.item 6. c.

1 ¶ Dolor, triſtitia. & delectatio intenſe impediunt actum addiſcendi: ſed moderate adiuuant, 12.q.37 1.o.

1 Apertio aditus regni cęlorum eſt remotio impedimenti gloriæ, 3.q.39. 5.o.item q.49.5.o item q.69.7.o.

1 ¶ Adiutare & ordinare aliquid ad aliquid per diuina, 22. quæſtio. 90. 1. c.

2 Modus adiurationis duplex, ſcilicet coactiuus, & deprecatiuus, 22.q.90. 1.2. c.

3 Adiurare ſubditos licet utroque modo, ſed pares uel ſuperiores tãtum ſecundo modo, 12.item q.83. 17.ad 1.item q.99 1.o.

4 Non licet adiurare dæmones deprecando, ſed compellendo ne noceant, non ut proſint, 22.q.90 2. o.

5 Adiurare licet creaturas irrationales, ne per eas nobis dæmon noceat, 22.q.90.3.o.

6 Summus pontifex Iudæorum adorando Chriſtum coactiue, peccauit, 22 q 90 1.ad 1.

7 Simon & Iudas leguntur adiuraſſe dracones, & eis præcepiſſe, ut in deſertum locum diſcederent, 22.q 90.3. b.

¶ Adiuuari dicitur aliquis dupliciter, ſcilicet per miniſterium: & per uirtutem. Primum conuenit Deo: non autem ſecundum, 1.q. 23. 8. ad 8.

1 Admiratio eſt ſpecies timoris, & principium philoſophiæ, 12.q.41.4.o. item 22.q.18.3. ad 3.

2 Admiratio eſt cauſa delectationis ratione ſpei, & actus connaturalis, & collationis, 12.q.32.8.o

3 Admiratio conſequitur apprehenſionem alicuius excedentis noſtram facultatem, 1. q. 105.7.c.item 12.q.41.4.c.item 22.q.180. 3. ad 3. item 3.q 15.8.c.

4 Admiratio fuit in Chriſto, 3 q.15.8.o.

1 ¶ Admonitio pertinet ad correctionem fraternam. 22.q.33.7.o.

2 Admonitio præuia ſecreta eſt de præcepto ante publicam denunciationem in iudicio, 22.q.33.7.o.

3 Admonitio coram teſtibus debet præcedere accuſationem 22.quæſtio. 33. 8.o.

4 Admonitio præuia fratris de re quæ dicitur prælato, extra iudicium exiſtenti, tanquam perſonæ quæ poteſt prodeſſe & non obeſſe, non eſt de præcepto, 22. q. 33. 8. c. ad 4.

1 ¶ Adoptio in communi eſt extraneæ perſonæ in filium uel nepotem & deinceps, legitima aſſumptio, 3. q. 3. 5. ad 2.

2 Adoptare eſt admittere ex gratia ad participandum hæreditatem, 3. q. 23. 1. c.

3 ¶ Deus.* Adoptare homines conuenit Deo, 3. q. 23. 1. o.

4 Adoptare conuenit toti trinitati, licet poſſit appropriari patri, 3. q. 3. 4. ad 3. item 5. ad 2. item q. 23. 2. o.

5 Adoptare appropriatur patri, ut auctori, filio ut exemplari, & ſpiritui ſancto, ut imprimenti, 3 q. 3. 5. ad 2. item q. 23. 2. ad 3.

6 Adoptatio Dei facit adoptatum eſſe idoneum, ſed adoptatio hominis præſupponit idoneum, 3 q. 23. 1 c.

7 Sola creatura rationalis adoptatur à Deo, non ex creatione, ſed ex dono ſpiritus ſancti, 3. q. 23. 3. o.

8 Adoptari conuenit etiam angelis, 3. q. 23. 3. ad 2.

9 Adoptio filiorum Dei eſt per confirmationem imaginis ad filium naturalem, imperfecte quidem per gratiam uiæ, ſed perfecte per gloriam, 1. q. 93. 4. ad 2. item 22 q. 45. 6. c. ad 1. item 3. q. 3. 5. ad 2. item 8. c. item q. 39. 8 ad 3. item q. 45. 4. c.

10 Chriſtus non eſt filius Dei adoptiuus, 3. q. 23. 4. o. item q. 32. 3. c. item q. 45. 1. c

11 Chriſtus fuit filius adoptiuus Ioſeph, 3. q. 28. 1. ad 1.

12 Adoptio eſt extraneæ perſonæ in filium ſeu filiam uel neptem legitima aſſumptio Suppl. q. 53. 1. c.

13 Humanis legibus iure decretum eſt, & ab eccleſia approbatum, ut legalis cognatio matrimonium impediat. Suppl. q. 57. 2. c.

14 Legalis cognatio omnium deſcendentium & per modum cuiuſdam affinitatis contracta, perpetuo matrimonium impedit, ea autem quæ eſt inter filium adoptiuum & naturalem filium, tamdiu impedit, quamdiu manſerit in adoptantis poteſtate. Suppl. q. 57. 3. o.

1 ¶ Adoratio Dei eſt actus latriæ, 22. q. 84. 1. o.

2 Adoratio Dei duplex, ſ. interior deuotio mentis, & exterior humiliatio corporis. Prima eſt principalior, ad quam & propter quam ſecunda fit, 22. q. 84 2. 3. o.

3 Adoratio exhibita Deo & creaturæ non dicitur uniuoce, ſed analogice, 22. q. 84. 1. ad 1. item q 94. 1. ad 2.

4 Adoratio requirit actum corporalem, 22. q. 81. 7. o. item q. 84. 2. o.

5 In adoratione genuflectimus noſtram infirmitatem deſignantes reſpectu Dei, ſed proſternimur quaſi profitentes nos nihil eſſe ex nobis, 22. q. 84. 2. ad 2.

6 Adoratio requirit locum determinatum, non de neceſſitate, ſed ad decentiam ex parte adorantium, triplici ratione, ſ. propter loci conſecrationem, propter ſacra myſteria & alia ſanctitatis ſigna, quæ ibi continentur, & propter concurſum multorum adorantium, 22. q. 84. 3. o.

7 Iudæi adorant ad occidentem, ut uitent idololatriam, & ſignificēt mortem Chriſti, 12. q. 102. 4. ad 5.

9 Chriſtiani adorant ad orientem, propter lumen mentis, & quia ibi eſt nobilior pars, & nobiliora opera, 22. q. 84. 3. ad 3.

9 Adoratio latriæ fit ratione principij, creationis, & gubernationis, 22. q. 81. 1. ad 3. item 1. q. 25. 1. ad 1.

10 Deo dētur latria propter deitatem, & dulia propter dñium, 3. q. 25. 2. c.

Tota

11 Tota trinitas eſt adoranda una tantum latria, 22.q.81. 3.ad 1.item q. 84.1.ad 3.item 3.q.25.1.ad 1.
12 Relationes diuinæ debent adorari latria, 1.q.28.2. b.
13 CHRISTVS. * Deitas & humanitas Chriſti ſunt adorādę una adoratione latriæ,3.q.25.1.o.item q.58.3.c.fi.item. ad 1.
14 Perſona Chriſti adorari debet latria ratione deitatis:& dulia ratione humanitatis, perfectionum munere gratiarum, 3.q. 25.2.c.
15 Humanitas Chriſti ut unita uerbo,debet adorari latria, non autem ſecundum ſe, ſed Hyperdulia,3.q.25. 2.o.
16 Caro Chriſti adoranda eſt latria,3.q.25.3.o.item q. 54.3.ad 1.
17 Hoſtia debet adorari latria ſub conditione in habitu, 3.q.80.6.ad 2.
18 Imago Chriſti adorari debet latria, 22.q.81.3.ad 3. item q.94.2.ad 1. item 3.q.25.3.o.item 4.c. item 5. ad 2.
19 Adoratio imaginis Chriſti tradita eſt ab Apoſtolis. Et Lucas depinxit imaginem Chriſti,quæ eſt Romæ, 3.q.25.3.ad 4.
20 Ponere imagines Chriſti, & ſanctorum, & adorare eas licet nunc, non autem in ueteri teſtamento,3.q. 26.3.ad 1.
21 Crux propria Chriſti ut repræſentans Chriſtum, & ut tetigit Chriſtum, & perfuſa Chriſti ſanguine,debet eadem adoratione latrię cum Chriſto adorari. Sed imago crucis eius in alia materia debet adorari latria,ut imago Chriſti tantum,22.q. 103.4.ad 3.item 3. q.25.4. o.
22 Omnia alia Chriſti,ut claui,& lancea,corona,ueſtes,& huiuſmodi,adorantur ratione contactus tantum, 3. q.25.4.ad 3.
23 Mater Chriſti adorari debet hyperdulia,non autem latria, 22.q. 103. 4.ad 2.item 3. q.25 5.o.
24 Viri ſancti debent adorari dulia tantum, 22.q.84 1.ad 1.
25 Reliquiæ ſanctorum ſunt adorandæ dulia tantum, 3.q.25 6.o.
26 Creatura non poteſt adorari latria ſine peccato,22.q.84.1.ad 1.item q. 94.2.3.o item q.161.3.ad 1.item 3.q.25.5.6.7, o.
1 ADuentus Chriſti duplex,ſ.in carne,& ad iudicium,3.q.1.6. ad 3.item q.3.6.1.ad 1.item ad 3.
2 Aduentus primus fuit ad manifeſtandam ueritatem, ad liberandum à peccatis,& ad trahendum ad Deum,3.q.40.1.c.
3 Aduentus tertius erit diſſimilis primo dupliciter, ſ. quia manifeſtus,& quia terribilis, 3.q.36.1.ad 3.
1 ¶ Adulatio.* Excedens in delectando alios uerbis & laudibus propter delectationem ſolam, uocatur placidus,ſi uero cauſa lucri, uocatur adulator,quod tamen communiter dicitur etiam primo modo, 22. q. 115. 1.c.
2 Adulatio eſt exceſſus delectandi alios uerbis laudis cauſa lucri, ideo eſt peccatum,22.q. 115.1. o.
3 Adulatio eſt peccatum mortale tantum,quando eſt contra charitatem, ſcilicet de peccato,intentione nocendi,uel cum ſcandalo, 22.q.115. 2.o.
4 Adulatio ſecundum ſe eſt turpius peccatum & uerecundius litigio,quia quæ ex dolo fiunt, uidentur eſſe ex infirmitate & falſitate rationis. Sed eſt leuius,quia minus contrariatur amicitiæ,id eſt affabilitati occultæ:ſine ui,& minus cum contemptu,22.q.116.2.o.
5 Adulatio & litigium contrariantur amicitię,id eſt affabilitati. Primum ſecundum exceſſum in delectando, ſed ſecundum, ſecundum defectum in contriſtando,ſecundum uero econuerſo,22.q. 114.prin.item q.115.prin.item 1. c.item q. 116. 1.o.
1 ¶ Adulterium eſt ſpecies determinata luxuriæ,22.q.151.1.c.item 18.o.

Adulterium

2 Adulterium eſt grauius ſtupro, 22.q.164 1.2.c.item q.170. 1 ad 2.

3 Ardentior in propria coniuge eſt aliqualiter magis adulter, quàm cum alia, 22.q.154.8 ad 2.

4 Nulla ſpecies luxuriæ, uel gulæ, uel uitiorum contra fortitudinem, ita directe contrariatur dilectioni proximi, ſicut adulterium, 22.q.170 1. ad 1. item ad 2.

5 Deus in adulterio iuſte infundit animam, quia cooperatur naturæ, cuius operatio eſt generatio, non autem peccato, 1.q.118.2.ad 5.

6 * Concupiſcentiæ mo us tendens in adulterium uidetur aliqualiter nobis à natura ineſſe. 12.q.108.3. ad 1.

1 ADuocatus.* peccatum. Aduocatus ſcienter defendens cauſam iniuſtam peccat, & tenetur ad reſtitutionem. 22.b.71.1. o.

2 Aduocatus tenetur ſubuenire cauſæ pauperum in neceſſitate, ſi per aliũ nec per ſe poſſit, 22.q.7.1.1.o.* 4.c ad 1.

3 Aduocatus auxilium & conſiliũ præſtat ei cuius cauſæ patrocinatur, 22.q.71.3 c.

4 Aduocatus ſuſcipiens ſcienter cauſam iniuſtam, iniuſte lædit eum contra quem iniuſte patrocinium præſtat, 22.q.71.c.ad 1.

5 Aduocatus ſuſcipiens cauſam iniuſtam, quamuis laudabilis uideatur quantum ad peritiam artis, tamen peccat quantum ad iniuſtitiam uoluntatis, qua abutitur arte ad malum, 22.q.71.3. ad 1.

6 Si in proceſſu perpendit aduocatus cauſam eſſe iniuſtam, non prodat: ſed ceſſet inducens ad concordiam ſine damno alterius, 22.q.71. 3. ad 2.

7 ¶ Licita. ¶ Aduocato defendenti cauſam iuſtam licet prudenter occultare ea quibus impediri poſſit proceſſus eius, non autem aliqua falſitate uti, 22 q.21.3.ad 2.

8 Aduocato licet accipere pręmium moderatum ſecundum laborem, perſonas, negocia, & conſuetudines, 22.q.71 4. o.

9 ¶ Prohibitio.* Aduocare prohibentes furioſi, amentes, impuberes, ſurdi, muti, in qualibet cauſa. Clerici in cauſa ſeculari. Sacerdos, monachus, cæcus, infamis niſi in neceſſitate pro ſe, uel ſibi coniunctis, 22.q.71.2.o.item q. 188.3. ad 2.

¶ Aer ſecundum inferiorem partem eſt locus auium. 1.q.71.ad 3.

1 ¶ Aues ſunt productæ principaliter ex aere inferiori, ſecundum conſiderationem motus. 1.q.71. ad 3.

2 Aer denſatus poteſt figurari, & colorari. 1.q 51 2.ad 3.

3 Aer & ignis non deſcribuntur in principio Bibliæ, quia ſunt inſenſibiles, 1.q.66.1.ad 5.itẽ q.68.3.c. ad.4.item.q.71. ad 3. item q. 74.1. ad 1.item q 91 1.ad 4.

4 Affabilitas ſiue amicitia non eſt ſpecialis uirtus diſtincta ab alijs, ſed eſt aliqua conſequens omnes uirtutes, 22. q.21.3 ad 1.item q.114. 1. ad 1.

1 Affabilitas ſiue amicitia eſt pars annexa iuſtitiæ, 22.q.114. 2.o.

2 Affabilitati opponitur litigium, 22.q.116.2. o.

1 Delectatio magis afficit quàm triſtitia, ſed minus percipitur, 12.quæſt. 31. 6. o.

2 Affectus eſt uirtus beneuolentiæ faciens placere ſuperioribus bona inferiorum. 12.q.80.ad 2.

3 Affectum hominis per ſe quidem ſolus Deus uidet, ſed ſecundum quod per aliqua ſigna manifeſtatur poteſt etiam ipſum homo cognoſcere, 12 q.112.5.c.item 22.q. 106. 5 ad 3.

4 Paſſio diuinorum dicitur affectio ad diuina, & coniunctio ad ipſa per

amorem

amorem Dei,& per guſtum ſpiritualẽ diuinorum.22.q.11.1.5.c.item 22. q. 10 1.5.c.item 22.q.45.2.c.ad 1.item q.97.ad 2 itẽ q. 154. 2.c.item q.162.3. ad 1. fi.

1 Sicut ex naturali generatione efficitur conſanguinitas ita ex matrimonio & carnali copula contrahetur affinitas inter uiri & uxoris conſanguineos.Suppl q.55.1.0.

2 Ex morte uiri & uxoris non tollitur affinitas. Suppl.q.55.2.c.

3 Fornicarius concubitus in quantum aliquid de carnali coniunctione participat, affinitatem cauſat, ſicut licitus matrimonij concubitus. Sup.q. 55. 1.

4 Publicæ potius quædam honeſtatis iuſtitia ex ſponſalibus contrahitur, quàm aliqua affinitas Suppl.q 55.4 c.

5 Affinitas affinitatem non cauſat.Suppl.q.55.5.o.

6 Affinitas matrimonium præcedens non modo contrahendum,ſed contractum dirimit.Suppl.q.55. 6.c.

7 Tot ſunt gradus affinitatis, quot ſunt conſanguinitatis. Suppl. quæſt. 55. 8. o.

8 Coniugium inter conſanguineos & affines contractum ſemper dirimẽdum eſt Suppl q.55.9.c.

9 Graduum diſtinctio per ſe conſanguinitati conuenit, affinitati uero, non niſi mediante conſanguinitate.ut quoto gradu conſanguinitatis attinet mihi uir, toto gradu affinitatis attineat mihi uxor.Suppl.q. 55 7. c.

10 Per uiam accuſationis procedendum eſt,ad ſeparationem matrimonij inter conſanguineos & affines contracti Suppl.q 55.10. c.

11 Procedendum eſt per teſtes in matrimonij contractu ſeparatione inter conſanguineos & affines.Suppl. q.55.11. o.

1 ¶ In omni affirmatione ſubiectum & prædicatũ ſunt idem re, & differunt ratione,1.q 13.12.c.item q 85.5 ad 3.

2 Affirmatio naturaliter prior eſt negatione,quia ſimplicior, & ſignificat compoſitionem priorem diuiſione : & ſignificat eſſe quod eſt prius quàm non eſſe,12 q.122.2.ad 1.

3 Ad affirmationem ſemper ſequitur negatio oppoſiti. non autem econuerſo,quia ad plura ſe extendit negatio quàm affirmatio,12.q. 100. 7.ad 1.

¶ Agatha non utens medicinis, ſed expectans hoc à Deo: non tentauit Deum,22.q 97. 1. ad 3.

1 AGens.* Diuiſio triplex,ſcilicet uniuocum,analogum,& æquiuocum, 1.q.13.5 o.item 12.q 60 1.c.

2 Agens quintuplex, ſcilicet adiuuans, conſulens, diſponens, perficiens principale,& perficiens inſtrumentale.12.q.17.1.1.

3 Agens duplex,ſcilicet naturale & uoluntarium. 1.q.19.4 c.item q. 41. 2.c.item q.47.1.ad 1.item 12.q 10.1. ad 1.

4 Agens duplex, ſcilicet in eſſe, & in fieri. Primum conſeruat effectum in eſſe & fieri,ſecundum tantum in fieri,1.q.104.1.c.ad 2.item 21.q. 52 3.c.

5 Agens duplex ſcilicet principale,& inſtrumentale.3.q. 48.6. c. item q. 62.1. c.

6 Agens analogum eſt cauſa uniuerſalis totius ſpeciei, non autem uniuocum,ſed tantum indiuidui,1.q 13.5.ad 1.item 104. 1.c.

7 Agentia differunt dupliciter, ſcilicet ſecundum naturam, & ſecundum uirtutem actiuam, 12.q.23.4.c.

8 Agens uniuocum eſt proportionatum paſſo ideo facit effectum eiuſdẽ

ſpeciei

ſpeciei uel rationis,non æquiuocum,1.q.13.5. c.ad 1.item 12 q.60. 1.c.

9 Agens uoluntarium determinat ſibi finem,non autem agens naturale, 1. q.19 4.c.

10 Agens naturale determinatur ad unum effectum,non autem agens per intellectum,1.q.19.4.c.itē q.41.1.2.c.item q.47.1.ad 1.item q.116. 1.c.item 12 q. 10. 1. ad 1.

11 Actio naturalis agentis proportionatur naturæ eius, non actio agentis per intellectum, 1.q 41.2.c.

12 Agens naturale eſt cauſa in fieri tantum, ſed agens diuinum eſt cauſa in eſſe & fieri,1.q.104.1.c.

13 Agens naturale agit per motum , ideo requirit materiam, non autem agens diuinum, 1. q.90 3.c.item 22.q 171.3 c.

14 De ratione agentis inſtrumentalis eſt, eſſe mouens motum, 3. q 19.1. ad 2.

15 Agens ſecundarium non agit ſine principali , ſed cooperatur principali agenti, 3. q.71.4.c.

16 in omnibus agentibus ordinatis,ſecundum agit in uirtute primi,quod mouet ſecundum ad agendum,1.q.105.5.c.fi.

17 Omne agens inſtrumentale exequitur actionem principalis agentis, per aliquam actionem propriam & connaturalem ſibi, 1. q.45.5.c. item 3.q 62.1.ad 2.

18 Agens inſtrumentale non agit per uirtutem ſuæ formæ ſicut agēs principale,ſed ſolum per motum à principali agente,1.q.18.3.c.item 12. q.12.1.ad 1.item 3.q.62.1.2.c.item q.64.5 c.

19 Agens principale agit ſecundum exigētiam ſuæ formæ.Ideo uirtus eius actiua habet eſſe completum,non autem inſtrumentale, quia agit ut motum ab alio, 3. q.63.5. ad 2.

20 Omnes agens inquantum agens eſt nobilius paſſo,non autem ſimpliciter,1.q.39.2.ad 3.item q. 79.2 ad 3.item 12.q 100.7.ad 1.

21 Idem ſecundum idem non poteſt eſſe agens & patiens,12.q.59 3 c.

22 Agens naturale inducit in patiente duplicem effectū,ſ.formam, & motum conſequentem formam, 12.q.26.2. c.

23 Impreſſio agentis in paſſum eſt duplex,ſ.per modum qualitatis, & per modum paſſionis,22.q.171.2.c.item q.174.5 ad 1.itē q.175.3.ad 2.

24 Cuiuſlibet agentis ſine medio nulla diſtantia eſt ad paſſum, 17.q.8,1. c. item ad 3.

25 Materia corporalis reducitur ad actum imperfectum.ſola uirtute agentis uniuerſalis,non autem ad perfectum.niſi mediante agente particulari,1.q.79.4.c.item ad 1.

26 materia non concidit cum agente,cuius actio eſt tranſiens , nec mouet ſe Sed contrarium eſt in uoluntate,12.q.74.1.ad 3.

27 Nullum agens præter Deum attingit materiam primam,ſed præſupponit eam.3.q.75 4.c.

28 Agens infinitæ uirtutis non requirit materiam,nec diſpoſitionem materię niſi ratione effectus, nec hoc ab alio agente,12.q.112.2.ad 3.itē q.113. 7.c.item 22. q.72.3.c.

29 Omne agens quanto perfectius habet formam qua agit,tanto maior eſt eius potentia in agendo,1.q.25.2.c.

30 Forma effectus eſt in agente naturali ſecundum ſimilitudinem naturę,ſed in artificiali eſt ſecundum eandem rationem , non autem ſecundum eundem modum eſſendi, 1 q 15.1.c.

31 Agens non ageret propter formam , niſi inquantum ſimilitudo formæ

eſſet

eſſet in eo ſecundum eſſe naturale uel intelligibile. 1.q. 15.1.c.

32 Forma ſubſiſtens Plantonica non poteſt eſſe agens, 1.q.15.4.c.item ad 2.item q.91.2.c.

33 Omne agens cum motu prius eſt duratione ſuo effectu, non autẽ agens quolibet ſint motu, 1 q 46.2.c.item q 46 2.ad 1.

34 Omne agens intendit facere aliquod finitum, 1.q.7.4.c.item q.23.7.c. item q.47.3.ad 2 item q. 62.9.c.

35 Omne agens agit ſibi ſimile, 1.q.115. 1 c.

36 Effectus dupliciter aſſimilatur agenti, ſ. ſecundum ſpeciem, & ſecũdum uirtualem continentiam, 1.q.13.5.c.item q. 105 1.ad 1.item q. 110. 2.c.item q.115.3.ad 3. item q. 117.3.c.

37 Tota potentia agentis uniuoci manifeſtatur in ſuo effectu, non autem potentia ęquiuoci, 1.q.25.2.ad 2.item ad 3.

38 Agens per eandem uirtutem poteſt producere multos effectus ſe inuicem conſequentes, 22. q.29.4. c.

39 Plura agẽtia ſubordinata poſſunt producere eundem effectum, 3.q.82. 2.c. item ad 2.

40 Omne agens ſecundum præſupponit aliquid à primo, 1.q.90.3.c.

41 Quanto uirtus agens ad plura & remotiora extenditur, tanto eſt potior in ijs quæ propter ſe quæruntur, ſed in ijs quæ quæruntur propter aliud eſt econuerſo, 22.q. 174.2.ad 2.

42 Agens uniuocum reducitur ad æquiuocum, non autem econuerſo, 1.q. 13.5.ad 1.

43 Nullum agens ex neceſſitate naturæ, poteſt eſſe primum agens, cum ei determinetur finis ab alio, 1.q.19 4 c.item 32.q.113.ad 2.

44 Deus natura, & omne agens, agit ſemper quod melius eſt toti, non autẽ parti, 1.q 47.2.ad 1.item q.48.2 ad 3 item q 91. 3.c.

45 ¶ In communi.* Omne agens inquantum huiuſmodi, eſt in actu, 1.q. 2.3.c.item q.4 1.c.item q 25.1.c.ad 1.item q.76.1.c.item q.89 1.c. item q.115.1.c.item 12.q.79.2.c.item 3.q.8 5.c.item quæſt. 75.4. c.item q. 77. 3.c.

46 Omne agens creatum agit potentia differenti ab eſſentia eius, 1.q.54. 1. 2. 3.0.

47 Nullum agens agit, niſi in uirtute Dei, 1. q.105.5.c.

48 Aliquid agit in uirtute alterius dupliciter, ſ. ut motum à uirtute eius, & ut utens uirtute eius, 1.q.36.3. ad 4.

1 OMne agens agit propter finem, 1.quęſt.44.4.0.item 12.quęſt. 1.2.0. item q.6.1.c.item q. 9.1.c.item quæſt.12.1.c.item 5.0.item q.17. 8.c.q.28.6.c.item q.94.2.c.item quæſt. 109.6.item 22. quæſt.45.1. ad 1.

2 Agere propter finem dicĩ dupliciter, ſ. à ſe, uel ab alio directũ: primum cõuenit ſolis rationalibus, ſecundũ uero carentibus ratione & brutis, 1.q.2.3.c.fi.item ad 2.item q.44.4.ad 3.item q. 59.3.c. item q. 103. ad 1.item 12.q.1.2.0.item q.12.5.c.ad 3.itẽ q.17.2. ad 3. item q.93. 5.c. item q.114 1.c.fi. item 22.q.50.2.c.item q.64.1. ad 2.

3 Diuerſarum actionum ſunt diuerſi fines proximi, ſed eſt tantum unus ultimus, 12.q.1.3. ad 3.

4 Finis eſt cauſa tantum, ut eſt in uoluntate agentis, 12.q.1.1.ad 1.

5 Omne agens agit propter bonum, 1. q.105.5.c.

6 ¶ Deus.* Deus agit propter finem communicandum alijs, ſ. ſe, non autem propter finem ſibi acquirendum. 1.q.44.4. 0.

7 Omnia quæ ſunt in toto mundo aguntur, pręter primum agens, quod nullo modo ab alio agitur, 1.q. 60.1. ad 2.

8 Omnes agens aliud à Deo, agit propter alium finem à ſe: Ideo agit ex indigentia, 1.q.44. 4.c.ad 1.
9 Agere propter indigentiam eſt agentis imperfecti, quod natum eſt agere & pati, ideo non conuenit Deo, 1.q 44.4. ad 1.
10 Vt Deus uel charitas ſit finis actionis, requiritur quòd ratio prius cogitans de eis, ordinauerit eam in Deum, 12 q. 1.6.ad 1.
11 Non oportet quòd agens ſemper cogitet de ultimo fine, 12. queſt. 16. ad 3.
12 Quicquid homo faciat, uerum eſt dicere quòd homo agat propter finem: etiam agendo actionem, quæ eſt ultimus finis, 12.quæſt. 1. 1. ad 2.ſi.
13 Omnia quæ agit homo agit propter ultimum finem. 12.q.1 6 o.
14 ¶ Diuiſio. * In communi. * Agere tripliciter dicitur, ſcilicet effectiue, formaliter, & finaliter, 1.q.48.1. ad 4.
15 Agere tripliciter contingit, ſcilicet per ſe primo, per partem, & per accidens, 1.q. 78 1.c.
16 Agere mediante alio, tripliciter ſumitur, ſcilicet uirtute eius, & ſuppoſito uel inſtrumento, & principio formali, 1.q.36.3.ad 4.
17 In agentibus ordinatis, ſecundum poteſt dupliciter agere uel moueri, ſ. ſecundum propriam naturam, uel ſecundum naturam ſuperioris, 22. q 2.3.c.
18 Aliquid agere poteſt ultra ſpeciem ſuam in uirtute agentis ſuperioris non autem in uirtute propria, 12.q.109.1.c.item 3.ad 2. item q.112. 1. c.item, q.114.4 c.item 3.q.77.3.ad 3.
1 Corpus glorioſum erit agile ſicut anima, ut ei ſit habile ad obediendũ. Suppl. q. 84.1.c.
2 Corpora glorioſa mouebuntur agilitate ſua ut eis libitum fuerit. Sup. q. 84. 2. o.
3 Corpora glorioſa mouebuntur in tempore, ſed imperceptibili propter breuitatem. Suppl.q. 84.3.c.
1 ¶ Aggrauatio animi, eſt effectus doloris.12.q.3.2.
1 ¶ Agiographę dicuntur, qui ſupranaturaliter ſolum uiſiones intellectuales habuerunt, quo ad iudicium tantum uel quo ad acceptionem, 22. q. 174 6.ad 3.
2 Plures agiographæ ſæpius loquebantur de cognoſcibilibus humana ratione, non quaſi ex perſona Dei, ſed propria tamen cum adiutorio diuini luminis, 22.q.174.2 ad 3.
1 AGnus iugiter oblatus mane & ueſperi, erat principale ſacrificium ueteris legis, 3.q.22.3. ad 3.
2 Agnus paſchalis erat pręcipuum ſacramentum repræſentatiuum paſſionis Chriſti, 3.q.73.3.c.
3 Chriſtus dicitur agnus tripliciter, ſcilicet propter uitæ puritatem, mortis manſuetudinem, & peccati expiationem, 12 q.102. 3. ad 2.
4 Eſus agni paſchalis præfigurabat eſum corporis Chriſti. Vnde ſignificabatur quòd oblatio agni ueri: id eſt Chriſti, eſſet ſacrificium conſummatiuum omnium aliorum, 3 q.22.3.ad 3.
1 ¶ Agonia eſt timor mali extrinſeci, cui reſiſti non poteſt, propter impro uiſionem, 12.q.41.4. c.
2 Agonia fuit in Chriſto, ſecundum partem ſenſitiuam, non autem ſecundum rationem 3 q.18. 6.ad 3.
1 ¶ Agreſta eſt in uia ad generationem uini, ideo non eſt uinum, 3.q.74. 5. ad 3.
* Agreſtes & duri dicuntur, ſecundum philoſophiam, qui in ludo deficiunt,

ciunt, nec ipſi dicunt aliquod ridiculum, & dicentibus moleſti ſunt, quia ſcilicet moderatos aliorum ludos non recipiunt. Et ideo uitioſi ſunt. 22.q. 168.4. c.

1 ¶ Agricultura in ſtatu innocentiæ, fuiſſet delectabilis, & non laborioſa, 1.q.102.3. c.

2 Agricultura habebatur inter res ſacras ab Aegyptijs, & Paganis, 12. q. 102. 3. ad 2.

Licet uendere argentum uel aurum alchimicum, ſi ſit uerum, 22.q. 77. 2. ad 1.

¶ Alea eſt ſpecies auaritiæ. 22.q.118. 8. ad 4.

1 ¶ Aleator quadrupliciter tenetur ad reſtitutionem accepti per ludum, ſcilicet; ſi lucretur ab ijs qui rem ſuā alienare non poſſunt ſicut ſunt minores, & furioſi, & ſimiles; ſi alium trahat ad ludum ex cupiditate lucrandi; ſi alium trahat ut fraudulenter ab eo lucretur, & ſi luſit cōtra prohibitionem legis ciuilis, 22.q.32. 7. ad 2.

2 Aleator ſi tractus luſit, & amiſit, poteſt repetere, 22.q. 32.7. ad 2.

3 Aleator ſi tractus lucratus eſt, non tenetur reſtituere: quia ille qui amiſit non meretur recipere, 22.q.32.7. ad 2.

¶ Alexius omnibus ſuis propter Chriſtum dimiſſis, mendicus ga debat eleemoſynam à ſeruis ſuis ſe accepiſſe, 22.q.187.5.c.

1 ¶ Alienum quod eſt extraneum, & diſſimile, ſed hoc non importatur, cum dicitur alius, 1.q.31.2.ad 3.

2 Ne tollatur æqualitas uel ſimilitudo in diuinis, uitandum eſt nomen alieni, & diſcrepantis, 1.q.31.2.c.

3 Dicimus filium Dei alium à patre, licet non dicamus alienum, 1.q.31. 2. ad 3.

Alietus paciſcitur minutis auibus, & ſignificat moleſtos pauperibus. 12. q.102.6. ad 1.co.2.

1 ¶ Alimentum pertinet ad ueritatem humanæ naturæ, 1.q.119 1.c.

2 Alimentum corporale conuertitur in ſubſtantiam aliti, ſed alimentum ſpirituale econuerſo. Ideo ſpirituale conſeruat, licet non ſumatur realiter, non autem corporale, 3.q. 73 3.ad 2.

1 ¶ Alius ſignificat diuerſitatem perſonarum, ſed aliud diuerſitatem ſimpliciter, ideſt eſſentiæ, 1.q.31.2.c.ſi.1.ad 4.

2 Diuerſitas accidentis facit alterum ſimpliciter, ſed diuerſitas ſubſtantię facit aliud ſecundum quid, ideſt ſecundum eſſentiam, niſi adſit diuerſitas ſuppoſitorum, 3.q.17.1.ad 7.

3 Filius Dei eſt alius à patre, non autem aliud, 1.q.31.2.c. item 4.c.

1 ¶ Altare debet eſſe lapideum multiplici ratione, ſ. quia altare lapideū ſignificat Chriſtum, & corpus Chriſti in ſepulchro lapideo fuit reconditum, & quo ad uſum ſacramenti, lapis ſolidus eſt, & de facili poteſt inueniri ubique, 3.q. 83. 3. ad 5.

2 In ueteri lege erat tantum unum altare, ad unum effectum deputatū, ideo erat aureum, uel terreum, uel ligneum, 12.q.102.4. ad 7. item 3. q.83.3. ad 5.

3 Ratio omnium pertinentium ad altare tabernaculi, 12.q.102.4. ad 6. item ad 7.

4 Altare ſignificat Chriſtum, 12.q.102.4. ad 6.ſi. item 2.b.73.3. ad 2. itē ad 4. item ad 5. item 4 ad 9. item 5. ad 2.

5 Altare ſignificat crucem Chriſti, 3.q.83.1. ad 2.

6 Altare conſtituitur angelis & ſanctis, 22.q 85.2.ad 3.

1 ¶ Alteratio eſt in prima ſpecie qualitatis, conſequenter tantum, 12.q. 50.1.ad 3. item q.52.1.ad 3.

2 Alteratio proprie, fit tantum ſecundum qualitates ſenſibiles,12.q.50. 1.ad 3. item q.52.1. ad 3.

3 Alteratio requirit ſubiectum ſubſiſtens corpus naturam ſubiectam contrarietati,expulſionem unius qualitatis , & introductionem alterius, 1.2.q.22.1.ad 1.

¶ Amalachitæ,Amonitæ,& Moabitæ,erant excluſi in æternum à ciuitate Iudæorum,ſed Aegyptij & Idumęi per triēnium tantum,12.q.105. 3.c.ad 1.

1 ¶ Amaritudo eſt effectus rancoris,& filia accidiæ, 22.q.25.4.ad 3.

2 ¶ Ambitio eſt peccatum oppoſitum magnanimitati ſecundum exceſſum,quia eſt inordinatus appetitus honoris,22.q.131.2.0.

3 Appetitus dignitatum inordinatus , ratione honoris pertinet ad ambitionem,ſed propter debitum dignitatis uſum ut excedentem facultatem appetentis,pertinet ad præſumptionem, 22.q.131.2.c.ad 2.

4 Ambitio non eſt circa ueſtes,& exteriorem cultum,niſi ſecundum quod ad honorem pertinent,22.q.131.2.ad 3.

¶ Ambroſius in eccleſia Mediolanenſi cantum inſtituit: ſecundum Auguſtinum, 22.q.91.e.b.

1 AMicitia quid.* Eſt amor mutuæ beneuolētię,fundatus ſuper aliquā communicationem,12.q.65.3.c.item 22.q.23.8.c. item 5.c.

2 Amicitia quæ eſt affabilitas,non habet perfectam rationē amicitiæ,ſed ſimilitudinem eius, ſ. ad decentem conuerſationem in dictis & factis delectabiliter ad omnes non æqualiter,22.q.144.0.

3 Amicitia utilis,& delectabilis deficit à ratione ueræ amicitiæ, inquantum trahitur ad amorem concupiſcentiæ, 12.q.26.4.ad 3. item 22.q.189.10. ad 2.

4 Amicitia non eſt uirtus ſpecialis diſtincta ab alijs,ſed eſt aliquid conſequens omnes uirtutes,22.q.23.3.ad 1. item q.114. 1. ad 1.

5 Species amicitiæ dupliciter diſtinguuntur,ſ. ſecundum fines, &ſic ſunt tres,ſ.amicitia honeſti utilis & delectabilis.Et ſecundum communicationes,22.q.23.1.a 3.item 5. c. ad 3.

6 Amicitia duplex,ſcilicet in conuerſatione, & in effectu, 22. q. 114. ad 1.

7 Amicitia non eſt eiuſdem ad ſeipſum,quia eſt unio, ideo eſt inter plures,22.q.25.4.0.

8 Amicitia eſt,ad aliquos dupliciter,ſcilicet per ſe,ideſt ad amicos tantū, & propter aliud,& ſic eſt ad inimicos,22.q.23.1.ad 3.item ad 3.item 25. 8.c.

9 Amicitia non eſt ad irrationalia, 1.q.20.2.ad 3.item 22.q.23.1.c.item q.25.3.0.

10 Amicitia non poteſt eſſe ad uirtutes, nec ad aliqua alia accidentia, 22. q.25.2.c.

11 Amicitia honeſti,non eſt ad uitioſum per ſe, ſed propter aliud, 22.[q. 23.1.ad 3.

12 Amicitia conſeruatur & augetur per exercitium operum amicabiliū, & meditationem,22.q.82.2.ad 2.

13 Cum uera amicitia ſupra uirtutem fundetur , quicquid in amico contrariatur uirtuti, impeditiuum eſt amicitiæ, & quicquid eſt uirtuoſum,eſt prouocatiuum amicitiæ,22.q.106.1.ad 3.

14 Per recompenſationem beneficiorum amicitia conſeruatur, 22.q.106. 1. ad 3.

15 Amicitia uera facit deſiderium uidendi amicum, & mutuis colloquijs gaudere, 12. q.28.1.ad 2.

Propria

16 Propria amicitiæ ſunt quinque, ſ. uelle amicum eſſe & uiuere, uelle ei bona, operari ei bona, conſeruari cum eo delectabiliter, & concordia, 22.q.25.7 c.item q.27.2.a 3.item q.31.1.c.

17 Amicitia principaliter intendit conuiuentes delectare. Sed quando oportet, non uereiur contriſtare eos propter bonum promouendum, uel propter malum uitandum, 22.q.114.1.ad 3.item 2. ad 1.item q. 115.1.c.item q.116.2.c.item q. 168.1.ad 3.

18 Delectationes & utilitates, prouenientes ex amicitia, poſſunt dici merces non autem amicus proprie: ſed cauſaliter, 12.q.114.6. ad 3.

19 Homo debet pati detrimenta corporalia propter amicum, non autem ſpiritualia, 22. q.26.4.ad 2.

20 Amicis peccantibus magis auxiliandum eſt ad recuperationem uirtutis quàm ad recuperationem temporalium, quæ diu eſt ſpes de ſalute eorum, nec tamen amplius eſt habenda familiaritas ſic ad eos, 22. q.25.6 ad 2.

21 ¶ In communi. * Amicus magis debet ſubuenire in damnis uirtutum, quàm rerum exteriorum, 22.q.25.6.ad 2.item q.33.1.c.

22 Diſcordia opinionum poteſt eſſe inter aliquos, cum amicitia & pace, 22.q.29.3.ad 2.item q. 37.1. c.

¶ Amidum fit de farina per attaminationem & exalationem, & uaporis admiſtionem, 3.q.74.3. ad 4.

1 AMor notionalis in diuinis, ſumitur tripliciter, ſ. eſſentialiter, notionaliter, & perſonaliter, 1.q.37.0.

2 Amor in diuinis eſt ſubſiſtens, 1.q.37.1.ad 2.

3 Amor ut Dei communicat naturam, non autem ut amor, 1. q. 27.4. ad 3.

4 In diuinis non eſt amor ex amore, quia ibi eſt unus tantum amor perfectus, 1.q.27.5.ad 3.item q.37.1.ad 4.item q. 41.6. o.

5 Amor eſt proprium nomen Spiritus ſancti, 1.q.37. 1.o.

6 Spiritus ſanctus ut amor, & ut nexus, eſt media perſona, ſed eſt tertia, ſecundum ordinem numeri & originis, 1.q.37.1.ad 3.

7 Spiritus ſanctus procedit per modum amoris, 1.q. 27.3.4.5.o.item q. 37. 1.o.item q.45.7 c.

8 Spiritus ſanctus ex ſuo modo procedendi eſt amor patris in filium, & econuerſo, 1.q.37.1.ad 2.item 3.q.32.1.c.

9 Pater amat filium & econuerſo Spiritu ſancto, per modum effectus formalis, 1.q. 37.2.o.

10 Pater amat ſe Spiritu ſancto, non autem generat ſe filio, nec ſpirat ſe Spiritu ſancto, 1.q.37.2.ad 2.item ad 3.

11 Pater & filius amant nos Spiritu ſancto, 1. q.37.2.ad 3.

12 Eſſentialis.* Deus amat omnia, quæ ab eo ſunt, 1.q.20.2.o.item q. 23. 3.ad 1.item 12.q.110.1.c.

13 Amor transfert Deum & omne amans extra ſe, 1.q. 20.2. ad 1.

14 Dilectio Dei duplex, ſ. communis, qua diligit omnem creaturam: alia ſpecialis, qua trahit creaturam rationalem ſupra conditionem eiuſdem naturę, ad participationem ſui, 12. q.110.1.c.

15 Amor ut paſſio, ſecundum ſuum materiale, non eſt in Deo, ſed tantum ſecundum ſuum formale, 1.q.20.1.o.item q. 82.5.ad 1.

16 Amor Dei cauſat bonitatem in rebus, ſed amor noſter cauſatur ab eo, 1.q.20.2.c.item q.23.4.c.item 12.q.110.1.c.ad 1.item 3.quæſt.86. 2.c.

17 Deus ab æterno dilexit creaturas in proprijs naturis, & uoluit eas eſſe, non autem tunc, 1.q.20.2.ad 2.

19 Deus amat creaturas irrationales,non amore amicitiæ, ſed quaſi amore concupiſcentiæ,1.q.20.2.ad 3.item 22.q.25.3.c.ad 1.
20 Deus diligit peccatores & damnatos, 1.q.20.2.ad 4.item q. 23.3. ad 1. item ad 2.
21 Deus diligit damnatos,quo ad naturam, ſed odit eos inquantum ſunt mali,inquantum non uult eis bonum uitæ æternæ niſi uoluntate antecedente,1.q.30.2.ad 4.item q. 23.3.ad 1.item 22.q.83.16.c.item 3.q. 49.4. ad 1.
22 Plus.* Deus plus amat aliqua quam alia,ex parte boni uoliti,ſed ęqualiter ex parte actus, 1.q.20.3.0.
23 Deus ſemper plus amat meliora, 1.q.20.4.0.
24 Deus plus amat Chriſtum,quàm omnes creaturas,1.q.20.4.ad 1.item ad 2.
25 Deus plus amat angelos quam hoẽs quo ad eſſe naturę,ſed quo ad eſſe gloriæ.aliquos plus,aliquos minus uel æqualiter, 1.quæſt.20.4.ad 3.
26 Deus plus amat innocentem quàm pœnitẽtem æqualis charitatis quo ad præmium accidentale tantum,1.q.20.4. ad 4.
27 Deus plus ſimpliciter amat peccatorem prædeſtinatum, quàm iuſtum præſcitum,ſed ut nunc econuerſo,1 q.20.4.ad 5.
28 Deus poteſt immediate amari à nobis in hac uita, 22.q 27.4.0.
29 Omnis creatura naturaliter plus diligit Deum quàm ſe,1.q.60.5.0.itẽ 12.q.109.3.c.item 22.q.26 3.c.
30 Modus amandi Deum non poteſt determinari, 22.q.27.6.0.
31 Deus poteſt à creatura diligi totaliter ex parte Dei,& parte ſui,non ex parte actus,22.q.27.5.0.
32 Amor quo diligimus Deum non eſt infinitus,22.q.27. 5.c.
33 Homo & Angelus in puris naturalibus, ideſt ſine gratia, poteſt amare Deum ſuper omnia, 1.q.60.5.0.12.q.109.3.0.
34 Dilectio Dei eſt finis omnis actionis hominis, & ſumma perfectionis eius,22.q.27.6. c. ad 3.
35 Deus diligitur propter aliud non formaliter, nec effectiue, nec ut finis, ſed diſpoſitiue uel materialiter,22.q.27.3.0.
36 Antecedentia dilectionem Dei in uia, ſunt tria, ſ. apprehenſio Dei per auditum,per uiſum,& per guſtum.Primum eſt in incipientibus, ſecundum in proficientibus,& tertium in perfectis,22.q.24.9.0.
37 Amor Dei eſt congregatiuus,ſed amor ſui eſt diſgregatiuus,12.q.73.1. ad 3.
38 Eſſe uiuere & intelligere,eſt appetibile & amabile,omnibus,ideo Deus inquantum eſt cauſa horum non poteſt ab aliquo haberi odio,22.q. 34. 1.0.
39 Dilectio Dei includitur in dilectione proximi uirtute,ſicut cauſa in effectu & econuerſo ſicut effectus in cauſa,12.q.99.1. ad 2.
40 Amare Deum eſt magis meritorium quàm amare proximum,22.q.27. 8.0.item q. 182. 2.c.
41 Diuerſæ opiniones de Petro, & Ioanne apoſtolo in dilectione Chriſti actiua & paſſiua,1.q.20. 4.ad 3.
42 Angeli in ſtatu naturæ,amabant Deum ſuper omnia,1.q. 60.5.0.item q.62.2.ad 1.item q.63.1.ad 3.
43 Angeli naturaliter plus diligunt Deum, quàm ſe, 1.q.60.5.0.item 12. q 109.3.0.item 22.q.26.3. c.
44 In angelis eſt dilectio naturalis,& electiua, 1.q.60. 1.2.3.0.
45 Angelus & homo diligunt ſe dilectione naturali, & electiua, 1. quæſt. 60.3.0.

Quilibet

46 Quilibet angelus diligit alium ſicut ſeipſum, dilectione naturali, etiam malus bonos, 1.q.60.4.o.

47 In angelis beatis perſeuerat dilectio naturalis, 1.q.62.7.o,

48 ¶ Charitate.* Deus eſt ex charitate amandus ſuper omnia, 22.q.44.8. ad 2.

49 Quilibet debet ex charitate plus diligere Deum quam ſe, 22.q.26.3.o. item q.44.8.c.

50 Angeli ſunt à nobis ex charitate amandi, 22.q.25.10. o.

51 Deus debet ex charitate magis amari quàm proximus, 22.q.26.2. o.

52 Tantùm quatuor debent ex charitate amari, ſ. Deus, proximus, anima, & corpus, 22.q.25.12.o.item q.44.3.ad 1.item 8.ad 2.

53 Homo poteſt ex charitate ſe diligere, 22.q.25.4.o.

54 Quilibet ex charitate debet magis ſe amare, quàm proximum, 22.q. 26.4.o.item q.44.8.ad 2.

55 Proximus debet amari ex charitate propter Deum, non autem principa liter, 22. q.25.1. o. item 2.ad 1. item 8.c. item q.103.3. ad 2.item q.188.2. c.

56 Corpus debet ex charitate diligi, 22.q.25.5.o.

57 Proximus debet ex charitate magis diligi quàm proprium corpus, 12. q.73.5.c.item 22.q.26.5.o item q.44. 8. ad 2.

58 Peccator debet diligi ex charitate quo ad naturam, non autem quo ad culpam, 22.q.25.6.o.item 11.c item q.64.6.c.

59 Amare inimicum ut ſic, eſt peruerſum, ſed quo ad naturam in commu ni, eſt de præcepto cuilibet, non autem in particulari, niſi in præpara tione animi, ſed eſt de perfectione, 22.q.25.8.o.item 9.c.item q.34.3. ad 3.item q.83.8.c.item q. 108 1.c.

60 Signa amoris oportet inimicis oſtendere in communi, non autem in ſpeciali, niſi in præparatione animi, ſed eſt de perfectione. 22. quæſt. 25.9. o.

61 Virtutes debent amari ex charitate, 22.q. 25.2.c.

62 Charitas amari debet ex charitate, 22.q.25.2.o.

63 Aliquid poteſt diligi ex charitate dupliciter, ſ. amore amicitiæ, & amo re concupiſcentiæ, & ſic amari poteſt accidens, & res irrationales, non autem primo modo, 22.q.25.2.3. o.item 11.c.

64 Dæmones & cæteri damnati quo ad naturam ſunt ex charitate amãdi, non autem quo ad gloriam, niſi voluntate antecedente, 22.q.25.11.o.

65 ¶ Ordo.* Omne ens naturaliter plus diligit ſe, quàm alterum, 1.q.60. 4.ad 2.item 5. ad 1.

66 Deus plus amat nos, quàm econuerſo, 22.q.26.12.ad 3.

67 Quodlibet ſingulare plus naturaliter diligit bonum ſpeciei, quàm bo- num proprium, 1.q.60.5.o.item 12.q.109.3.c.

68 Omnis pars naturaliter plus diligit totum quàm ſe, 1.q.60.5. o. item 12.quæſt. 19.10.c.item quæſt. 109.3.c.item 22. quæſt.26 3.c.item 4. ad 3.

69 In patria nullus eſt ordo dilectionis, niſi ſecundum propinquitatem ad Deum 22. q.26. 13.c.

70 In patria quilibet plus amat ſe poſt Deum, quàm alium, 22.q.29 13.0.

71 Beati uoluntate cõſequente uolunt maius bonum alteri meliori quàm ſibi, ſed intenſius ſibi. Antecedente uero etiam maius bonum uolunt ſibi, 22.q.26.13.c.

72 In amore eſt duplex gradus, ſ. inter diligibilia, & diligẽtis ad dilectum. Primum attendit amans, non autem ſecundum, quo ad affectum, ſed tantum quo ad effectum, 22.q.9.10.11.12.13.o.

73 Omnes homines æqualiter ſunt amandi reſpectu obiecti, non autem reſpectu actus, 22.q.26. 6. ad 1.

74 Vnus proximus eſt magis amandus quàm alius, ſecundum maiorem unionem, 22.q.26.6.o.item q.44. 8.ad 2.

75 Propinquiores debent plus amari quàm meliores, & firmius, & multiplicius. 22.q.26.7.8.o.item q.32.9.o.item q.44.8.ad 2. item ad 3.

76 Parentes debent plus filijs amari ratione obiecti, ſed econuerſo ratione amantis, 1.q.96.3.ad 2, item 12.q.100.5.ad 4 item 22.q.26.9.o.item 12.ad 3. item q. 31.3.ad 4.

77 Parentes debent uxores plus amari ratione obiecti, ſed econuerſo ratione diligentis, 22.q.2.26.o.

78 Conſanguinei debent plus alijs amari, 22. q. 26.8.o.

79 In naturalibus quilibet tenetur magis amare conſanguineos, & in ciuilibus conciues, & in militaribus commilitones, 22.q.26.8.o.item q. 31. 3.c. ad 2.

80 Filij debent plus amari quàm fratres, 1.q.96.3.ad 2.

81 Mater plus amat quàm pater, qui debet plus amari quàm mater, 22. q.26.10.o.

82 Filij fontis debent plus amari in ſpiritualibus, quàm filij carnis, non autem in alijs, 22.q.20.8.ad 2.

83 Benefactor plus diligit quàm beneficiatus, 22.q.26.12 o.

84 Dilectio inimicorum eſt perfectior & magis meritoria, quàm dilectio amicorum, 22.q.27.7.o.item 8.ad 2.

85 Amor naturalis non eſt paſſio, ſed connaturalitas rei, 12.q.26.1.2.o.

86 Amor naturalis eſt inclinatis ad aliquid, 1.q.60.1.o. item 12.q. 26.1. 2. o.

87 Amor naturalis nihil aliud eſt, quàm inclinatio naturæ indita ab auctore naturæ, 1.q.60. 1.ad 3.

88 Dilectio naturalis eſt reſpectu finis, ſed electiua eſt reſpectu eorum quę ſunt ad finem, 1.q.60.2.c. item 4.ad 3.

89 Dilectio naturalis eſt principium electiue, 1. q.60. 2.c. item q.62.2.c. item q.82.1.c.fi.item 12.q.10.1.c.item quæſt.17 9 ad 2.item.q 41. 3 c. item quæſt. 91.2.ad 2. item 22. quæſt.154.12.c.item quæſt.155. 2. c.

90 Omnis dilectio naturalis eſt recta non rectitudine charitatis, licet una rectitudo perficiat aliam, ſed rectitudine naturali, 1.q.60.1.ad 3.

91 Amor naturalis eſt triplex, ſ. in appetitu naturali, ſenſitiuo, & intellectiuo, 1. q.60.1.c.

92 Amor naturalis eſt in omni re: in omni potentia & membro, 1.q. 60. 1.c.item 12.q.26.1.ad 3.

93 Quælibet res naturali dilectione amat ſe: & quidquid eſt idem ei in natura, 1.q.60.3.4.c.item 12.q.10.1.c.item q.77.4.ad 1.itē 22.q.67. 7.ad 1.item q.126.1.c.

94 Amor ſui tripliciter ſe habet ad charitatem, ſ. contrariè, incluſiue, & concomitanter, 22.q.19.6.o.

95 Amare ſe dicitur aliquis tripliciter, ſcilicet iuſte, iniuſte, & indifferēter. 22.q.25.7.c.

96 Amor ſui eſt uituperabilis, quando eſt nimius reſpectu ſui uel exteriorum, 12.q.29.4.ad 3.item q.77.4.ad 1.

97 Amor ſui inordinatus eſt cauſa omnis peccati, 12. q. 77.4. o.item 5 c. item q. 84.2.ad 3.item 22.q.25.7.ad 1.item q. 153.5.ad 3.

98 Amare ſe ſecundum ſubſtantiam conuenit omnibus, ſecundum eam tamē principaliter, uel ſecundum ſenſum peccatoribus tantū, ſed ſecūdum

ſpiritum

ſpiritum bonis tantum, 22.q.25 4.ad 3.item 7.o.item q.117.1.ad 1.

99 Vnio quadruplex,ſ.realis,ſimilitudinis,affectus,& ſubſtantialis. Prima effectus amoris.Secunda & quarta eſt cauſa eius:tertia eſt amor, 12. q. 28.1. ad 2.

100 Vnio amantis ad amatum duplex,ſ.realis, &affectus,12.q.25.2.ad 2. item q. 28.1.c.

101 Amor triplex,ſcilicet naturalis,ſenſitiuus,& intellectiuus, 1.q.60.1.c. item 12. q.26.1.c.item q. 28.6.ad 1.item q.41. 3.c.item 22. q.26. 3.c.

102 Amor duplex,ſcilicet amicitiæ, & concupiſcentiæ,1.q.60.3.c. item 4. ad 3. item 12.q.26.4.o.item q.28.1.c.item 22.q.17.8.c.item q.23. 1. c.

103 Amor eſt inæqualis dupliciter,ſ.ſecundum inæquale bonum: & ſecundum magis & minus, 1.q.20.3.o.item 22.q.26 6.o.

104 Dilectio eſt tantum in uoluntate,ſed amor proprie in ſenſitiuo, licet transferatur etiam ad uoluntatem,12.q. 26.3.o.

105 Dilectio addit ſupra amorem electionem, ſed charitas æſtimationem magni pretij, 12.q.26.3.o.

106 Amor intellectualis addit ſupra beneuolentiam unionem effectus, 22.q.27.2.c.ad 2.item q.31.1.c.

107 Amor ut paſſio eſt ſemper cum impetu & conſuetudine, ſed beneuolentia quandoque ſubito & ſine impetu,22.q.27.2.c.

108 Amor eſt boni in communi, ſiue habiti ſiue non,ſed gaudium & delectatio eſt de præſenti & habito, deſiderium uero & ſpes eſt de non habito, 1.q.20.1.c.item q.34. 3. ad 1.item 12.q.28.1.ad 1.item 22. q. 4.1.ad,3.

109 Actus amoris ſemper tendit in duo, ſ.in bonum uolitum, & in eum cui uult bonum,1.q.20 1.ad 3.item 12. q.26 4.c.

110 Amor eſt unio amantis ad amatum,1.q.20.2.c.ad 3.item 12. q.25.2. ad 2.item q.28.1.o.

111 Amor non eſt unio ſecundum rem,ſed ſecundum affectum,12.q.25.2. ad 2. item q. 28.1.c.ad 2.

112 Amor eſt motus appetitus quo immutatur ab appetibili,ut ei complaceat,non autem ut tendens in appetibile, quia hoc eſt deſiderium, 12.q.26,2.c ad 3.

113 Amor eſt complacentia amantis in amatum,12.q.25.2.c.item q.26.1. 2.c. item q.27.1.c.

114 Amor importat conuenientiam & connaturalitatem ad amatum, 12. quæſt.23.4.c.item quæſt.25.2.c.item quæſt. 26.1.c.item quæſt. 27. 1.c.item 4.c.item quæſt.28. 5.c.item quæſt. 29.1.2.c.item quæſt.32. 3.ad 3.

115 Amor eſt paſſio proprie ſecundum quod eſt in concupiſcibili, communiter autem ut eſt in uoluntate, 12.q. 26.2. o. item 3. ad 3.item ad 4.item q.28.6. ad 1.

116 Amor, gaudium, & delectatio ut ſunt in appetitu ſenſitiuo paſſiones ſunt,non autem ut ſunt in uoluntate,1.q.20.1.ad 1.

117 Amor ponitur pro omni paſſione,22.q.162.3.ad 4.

118 Amor eſt prima omnium paſſionum,1.q.20.2.c.item 12.q.25.2.o.item 3.c.fi.item q.27.4.c.item q.56.3.ad 1.item q.70.3.c.item 22.q.28. 4.c. item q.47.1.ad 1. item q.162.3.ad 4.

119 Amor qui eſt in appetitu ſenſitiuo, eſt paſſio quædam, 22.q.27.2.c.

120 Amor non eſt paſſio læſiua,ſed perfectiua,niſi ratione tráſmutationis corporalis,uel obiecti inconuenientis,ſcilicet peccati, 12. q. 28. 5.o.

121 Amor non determinatur ad aliquod genus uirtutis uel uitij, ſed ordinatus includitur in qualibet uirtute,& inordinatus in quolibet peccato,12.q. 125.2. o.

122 Amor eſt naturaliter prior odio, ſed ſunt ſimul ſecundum rationem, 12.q.29.2.0.

123 Amor eſt fortior odio,licet quandoque uideatur econuerſo,quia odiū eſt ſenſibilius, & maius odium comparatur minori amori, 12.q. 29.3 o.

124 Aliquid eſt cauſa amoris dupliciter,ſcilicet ut ratio,& ut uia,22.q.26. 2. ad 1.

125 Nulla paſſio eſt cauſa omnis amoris,ſed aliqua eſt cauſa alicuius amoris,12.q.27 4. o.

126 Bonum eſt cauſa amoris propria , ut proprium eius obiectum, 12. q. 27.1. o.item 2.c.item q 29.1.o.

127 Bonum ui conformat ſibi appetitum cauſat amorem , ut abſens concupiſcētiam,& ut præſens delectationem,1.q.20.1.c.item 12.q.23. 4.c.item q.26.2.c.item q.28.1. ad 1.item q. 30. 2. c.

128 Obiectum amoris eſt ſimpliciter bonum, ideo bonum augmentatum ſimpliciter auget amorem. Sed nō eſt ſic in audacia, quia obiectum eius eſt compoſitum ex bono & malo, & motus eius in malo præſupponit motum ſpei in bonum.Ideo ſi addatur tantum de arduo quod excedat ſpem,non ſequitur motus audaciæ, ſed minuitur,12. q.45.4.ad 2.

129 Nouitas & abſentia amati facit perceptionem amoris, licet non ſemper augeat ipſum,12.quæſt.29.3.c.item q.35.6.c.item quæſt.48.2. ad 1.

130 Sicut ex delectatione cauſatur amor, ſic ex triſtitia odium , quia ſicut mouemur in amorem delectantium,ſic in odium,triſtantium 22.q. 34.6.c. item q 36.4.ad 3.item q. 158.7. ad 2.

131 Odium poteſt eſſe per accidens cauſa amoris, inquantum aliqui conueniunt in odio alicuius,12.q.32.4.3.

132 Amor & odium circa idem ſunt contraria, non autem de contrarijs, ſed ſeinuicem conſequentia, 12. q.29.2.ad 2.

133 Apprehenſio unitatis eſt cauſa amoris, quia ſi aliquid aprehenditur ut pertinens ad bene eſſe amantis,cauſat amorem concupiſcentiæ.Si uero ut alterum ſe,cauſat amorem amicitię,12.q.28 1.c.

134 Similitudo eſt per ſe cauſa amoris . Sed per accidens, ſ. ut impedit proprium bonum,eſt cauſa odij,12.q.27. 3. o. item q. 99.2.c.

135 Similitudo in actu eſt cauſa amoris amicitiæ, ſed ſimilitudo in potētia eſt cauſa amoris concupiſcentiæ, 22 q.27. 3. c.

136 Similitudo eſt cauſa odij , & diſſimilitudo eſt cauſa amoris per accidens tripliciter, ſcilicet ratione diſplicentiæ propriæ conditionis, ratione impedimenti,uel ratione cognitionis amoris ſequentis, 12. q.99 2.c.

137 Delectatio ut intenta. cauſat deſiderium & amorem, ſed in exequendo eſt econuerſo,12.q. 25.2.c.ad 3.item q.27.4.ad 1.item q.34.1. c. ad 1.

138 Spes reſpectu eius per quem fit poſſibile , cauſat amorem . Sed reſpectu boni,ſperati,eſt econuerſo,12. quęſt.27 4 ad 3.item quæſt.40.7. o.item quæſt. 62.4.ad 3.item 22 quæſt 17.8.c. item q.66. 6.ad 2.

139 Spes cauſat amorem uel auget ratione delectationis, quia delectationem cauſat,uel ratione deſiderij , quia ſpes deſiderium fortificat, 12.q. 27 4.ad 3.

140 Amor carnalis cognoſcitur per frequentem familiaritatem, & per nimia colloquia cum mulieribus,& dum ab inuicem inuitæ & triſtes diſcedunt,12.q.28.5.ad 1.

141 Si bonus cantor amet bonum ſcriptorem, attenditur ibi ſimilitudo proportionis ſecundum quod uterque habet quod conuenit ei ſecundum ſuam artem,12.q.27.3.ad 2.

142 Licet non omnes homines habeant aliquas uirtutes ſecundum habitum completum, habent tamen eas ſecundum quædam ſeminalia rationis, ſecundum quæ qui non habet uirtutem diligit uirtuoſum tanquam ſuæ naturali rationi conformem,12.q.27.3.ad 4.fi.

143 Amari propter aliud contingit ſecundum quatuor genera cauſarum, ſcilicet ſecundum cauſam finalem,formalem, efficientem & materialem.12.q.27.3.c.

144 Amor eſt cauſa omnium paſſionum & affectionum, 1.q.20.1.c.item q.60.prin.item 12.q.26.1.ad 2.item 2 ad 1. item q.27.4.c.item q.28.6.ad 2.item q.41. 2.ad 1 item q.46.1.c.item q.62.3. ad 3.item q.70.3.c.item 22.q.17.8.c.ad 2.item quæſt.19.9. ad 3.item q.62.3.ad 4.

145 Vnio ſecundum rem amantis,ad amatum,eſt effectus amoris, 1.qō.20.1.ad 3.item q.60.3.ad 2.item 12 q.28.1.o.

146 Mutua inhæſio triplex,ſcilicet ſecundum uim apprehenſiuam appetitiuam, & redamationem eſt effectus amoris, 12.qō. 28.2.o.qō.66.6.

147 Ecſtaſis eſt effectus amoris, 1.q.20.2.ad 1.item 12.q.28.3.o.itē 22.q.175.2.o.

148 Amor facit feruere,& ebullire,ideſt ferri extra ſe in amatū, 12.q.37.2. c.

149 Amor liquefacit, ideſt facit non continere amantem intra ſe, 12.qō.28.5.5.

150 Proprij effectus amoris ſunt quatuor,ſcilicet liquefactio, ideſt mollificatio affectus,ut faciliter penetretur ab amato, fruitio ideſt delectatio,languor ideſt triſtitia,& feruor,ideſt intenſum deſiderium, 12.q.28.5.

151 Amor languere facit,ideſt triſtari de abſentia amati, 12.q.28.5.ad 1.

152 Amor mouet inferiora in ſuperiora,ut ab eis perficiantur,& ſuperiora in inferiorum prouiſionem,22.q.31.1.ad 1.

153 Amans agit omnia quæ agit ex amore,12.q.28.6.o.

154 Zelus eſt effectus amoris, 12.q.28.4.o.

155 Ex amore procedunt gaudium & triſtitia, contrario modo, 12. qō.28.1.c.

156 Ex amore inordinato procedit cupiditas inordinata,22.q.125.2.c.

157 Odium eſt effectus amoris,12.q.28.6.ad 3.item q.29.2.o.item 3.c.

158 ¶ Cognitio. item. Cognitio eſt cauſa amoris, 12.qō.27.2.o.item 22.q.26.2.ad 1.

159 In his quæ ſunt ſupra hominem, amor eſt nobilior cognitione.ſed in aliis eſt econuerſo,1.q.82.3.c.ad 3.itē q.108.6. ad 3.item 12.q.66.6 ad 1.item 22.q.23.6.ad 1.item q.27.4.ad 2.

160 Amor eſt altior cognitione in mouendo,ſed in attingendo eſt econuerſo.12.q.3.4.ad 4.

161 Cognitio perficitur per hoc quod cognitum eſt in cognoſcente, ſed amor,ſecūdum quod amans trahitur ad amatum, 1.qō.16.1.c.item q.19.3. ad 6.q.6. ad 2.item q.59.2.c.item 3. ad 2.item q. 60.2.c. itē q.78.1.c.ad 3.q.81.1.c.itē q.82.3. c.item qō.108.6.ad 3. item 12.q.15.

12.q.15.1.ad 3.item q.22. 2.c. item q.40.2. c. item queſt.66.6.ad 1.item q.86.1.ad 2.item 22.q.23.6.ad 1.item q.26. 1.ad 2.item q 27.4.c.

162 Aliquid perfecte amatur, quod non perfecte cognoſcitur, 12.q.27.2.ad 2.item 22.q.27.4.ad 1.

163 Nihil amatur niſi cognitum , 12.qō 3.4.ad 4.item qō.27.2.c.item 4.ad 1.

164 Deus per eſſentiam uiſus neceſſario amatur, ſed per effectus cognitus poteſt odiri, 1.q.60 5.ad 5.item 22.q.34.1.o.

165 Subiectum amoris ſenſibilis, eſt concupiſcibilis, intellectualis uero eſt uoluntas, 1.q.82.5 ad 1,item 12.q.23.1.2.c.item q.26.1.o. item 2.ad 2.

166 Amor mundanus ſemper eſt malus, 22.q.19.3.c.

167 Amor mercenarius eſt ſemper malus, 22.q.19.4.ad 3.

168 ¶ Amplexus, oſcula, tactus, & huiuſmodi ex libidine, ſunt peccata mortalia, non autem ſecundum ſe, ſcilicet uel propter conſuetudinem patriæ, uel propter aliquam neceſſitatem, aut rationabilem cauſam, 22.q.154.4.o.

1 ANalogia duplex, ſcilicet ſecundum quod aliqua participant aliquid, ſecundum prius & poſterius, uel ſecundum quod unũ imitatur alterum. Secunda eſt in diuinis, non autem prima, 1.q.13.5.c.

2 In analogis prius dicitur dupliciter, ſcilicet ſecundum rem, & ſecundũ impoſitionem nominis, 1.q.13.6.o.item q.33.2.ad 4.

3 Omnia dicta de Deo & creatura dicuntur analogice, non autem uniuoce, nec pure æquiuoce, 1.q.3.6.ad 1.item q.13.5.6.10.o. item q.25.2.ad 2.item q.29.4 ad 4 item q.32.1.ad 2.fi.

4 Analogum eſt medium inter uniuocum & æquiuocum, 1.q.13.5.10.c.

5 Analogata dicuntur ad unum numero, & non ſecundum rationem tantum, ſicut uniuocum. 12.q.20.3.ad 3.

6 Analogum eſt tantum in uno analogato ſecundum propriam rationẽ, uniuocum autem eſt in quolibet, 1.q.16.6.c.item 12.q.20.3.c.ad 3.

7 Omnia analogata neceſſario dicuntur per reſpectum ad unum primũ, 1.q.13.6.c.item 10.c.

8 Primum in analogis, oportet poni in diffinitione omnium aliorum, 1.q.13.6.c.item 10.c.

¶ Andragathia, ideſt, ſtrenuitas, eſt uirtus uiri, communicabilium operum adinuentiua, & pars fortitudinis potentialis pertinẽs ad liberalitatem, uel potius ad magnificentiam, licet magis conueniat cum iuſtitia ratione materiæ, 22.q.128.ad 6 fi.

1 ANgelus.* Neceſſe eſt angelos eſſe, 1.q.50.1.o.

2 Angeli non fuerunt ante mundum, ideſt ante corpora. 1, q.61.2.3.o.item q.102.2.ad 1.item 4.ad 1.

3 Angeli potuerunt eſſe ante mundum, 1.q.61.3.o item 4.ad 1.

4 Eſſe angeli eſt infinitum ſecundum quid inquantum nõ eſt in materia, non autem ſimpliciter: quia finitur per eſſentiam a qua eſt, 1.q.7.2.o..item q 50.2.ad 4.item q.2.2.c.

5 Eſſe angeli eſt accidens, 1.q.50.2.ad 3.item q.61.1.c.

6 Eſſe angeli non eſt eius eſſentia, 1.q.12.4.c.item q.47.1.c.item q.50.2.ad 3.item q.61 1.c.

7 Eſſe angeli non eſt ſuum intelligere, 1.q.54.2.o.item 3.c.

8 Eſſe angeli non eſt eius operatio, 1.q.54.2.o.item 3.c.

9 Angeli ſunt creati a Deo,1.q.61.1.0.
10 Angeli ſunt creati immediate à Deo,1.q.45.5.ad 1.
11 Angeli fuerunt creati in cœlo empyreo,1.q.61.4.0.item q.102.2.ad 1. item 4.ad 1.
12 Angeli non ſunt facti propter hominem principaliter, 1. quæſt.50. 3. ad 2.
13 Angeli fuerunt creati in gratia,1.q.63.3.0. item q.62.5.ad 4.item 62 c.item q.67.4. ad 4.item q.95.1.ad 3. item quõ.109.1.c.item 22.q. 5.1.c.
14 Angeli ſunt creati in beatitudine imperfecta, 1.q.61.1.0. item quõ.67. 4.ad 4.
15 Angelus nõn eſt creatus malus,1.q.67.4.ad 4.
16 Angelus eſt forma ſubſiſtens, 1.q.50.75.c.item q.56.1. c. fi. item 2. ad 3. item q.75.3.c.
17 Angeli ſunt partes uniuerſi eiuſdem cum creatura corporali, nõ autẽ Deus,ſed eſt ſupra totum uniuerſum,1.q.50. 3.c. item quæſtio.61. 3.4.0.
18 Quilibet angelus eſt in genere ſubſtantiæ,1.q.88.2.ad 4.
19 In angelis genus & differentia ſumuntur ab eodem,ſcilicet ab eſſentia, ſed diuerſimode,1.q.50.2.ad 1.
20 In angelis idem eſt eſſentia, & id quod eſt,1.q.3.3.c.item q.39.1.c.
21 In ſubſtantijs ſeparatis a materia, ideſt in angelis idem eſt ſuppoſitũ & natura ſecundum rem, licet differant ſecundum rationem, 1. q.3.3.c.
22 Angelus eſt totaliter intellectualis naturæ, ideò oportet quòd omnis eius actio ſit ſecundum intellectum.Quandoque tamen intellectuales creaturæ quæ ſunt angeli diſtinguuntur a rationalibus, quandoque autem ſub rationalibus comprehenduntur, 1.q.62.8.ad 2.itẽ 22.q.83.10.ad 2.
23 Intellectus angeli non eſt eius eſſentia,1.q.54.3.0.item q.77.1.c.item q.79.1.0.
24 Intelligere angeli,non eſt eius eſſentia,1.q.64.1.0.
25 Eſſentia angeli indiuiduatur ſe ipſa,1.q.3.2.ad 3.item 3.c.item q.13. 9.c item 3.q.77.2.c.
26 Angelus eſt indiuiſibilis in eſſentia, non autem ſecundum uirtutem, ideſt ſecundum obiecta,& ſecundum intenſionem & remiſſionem actus,1.q 53.1.ad 1.item 3.ad 3.
27 In angelis eſt compoſitio ex eſſe & eſſentia,1.q.50.2.ad 3.item q.75. 5.ad 4.item q.88.2.ad 4.
28 In angelis non ſunt partes eſſentiæ,ſed ſunt partes ſecundum potentiam,inquantum intellectus eorum per plures ſpecies perficitur, & eorum uoluntas ſe habet ad plura, ut partialitas nõn referatur ad ſubſtantiam angeli,ſed ad uirtutem eius,uel ad locum,1.q.53.1.ad 1.fi.item 12.q.50 6.ad 3.
29 In angelis eſt compoſitio ex quo eſt,id eſt ex eſſe, & quod eſt,1.q.50. 2.ad 3.item q.75.5 ad 4.
30 Angelus componitur ex actu & potentia,1.q.47.1.c.item q.50.2. ad 3.item q.75 5.ad 4,item q.50.5.c.
31 Quanto angelus eſt ſuperior,tanto minus habet de potentialitate,1. q.50.5.c.
32 In angelis non eſt materia proprie,1.q.50.2.0.item q.61.3.ad 3.item q.85.1.c.
33 In angelis eſt compoſitio ſubiecti,& accidentis, 1.q.50.6.50.

Qui-

34 Quilibet angelus differt ſpecie ab alio angelo, 1.q.10 6.c. ſi.item q. 47.2.c.item q.50.4 o.item q.62.6.ad 3.item q.75.7.c.item q.76.2. ad 1 item 3.q.69.8.ad 3.

35 Impoſſibile eſt eſſe duos angelos unius ſpeciei,quia omnes angeli differunt ſpecie ſecũdum diuerſos gradus naturæ intellectiuæ, 1.q.50. 4.c.item ad 4.

36 Bonum ſpeciei præponderat bono indiuidui. Vnde multo melius eſt quòd multiplicentur ſpecies in angelis, quàm quod multiplicentur indiuidua in una ſpecie,1.q.50.4.ad 3.

37 Perfectio naturæ angelicæ requirit multiplicationem ſpecierum, non autem multiplicationem indiuiduorum in una ſpecie, 1.q.50.4. ad 4.

38 Differentiæ angelorum,ut multi tenent, ſumuntur ſecundum diuerſos gradus potentialitatis,1.q.50.2.ad 1.item 4.o.item q.56.2.ad 1. item 12.q.50.5.c.

39 Si tamen angelus haberet materiam,nec ſic poſſent eſſe plures angeli unius ſpeciei,1.q 50.4.c.

40 Angelus & anima differunt ſpecie, 1.q.75.7.o.

41 Angelus eſt ſimpliciter nobilior homine, ſed ſecundum quid eſt econuerſo, 1.q.93.3.o.q.96.1.ad 1.item 2.c.item qõ 108.2. ad 3.item q.112.1.ad 4.item 12.q.5.1.ad 3.item 22.q 172.2.c.

42 Angeli conueniunt cum ſubſtantiis materialibus in genere logico,non autem in genere Phyſico,1.q 88 2 ad 4.

43 Angeli non habent corpora naturaliter ſibi unita, 1.q.51.1.o.item q. 54.5.c.ad 1.item q.110.2. ad 1.itẽ 3.ad 3.item q.115.5.c.itẽ q. 117. 4.ad 1.item q.118.3.c.

44 Angeli poſſunt aſſumere corpora,1.q.51.2.o.

45 Angelus non indiget corpore aſſumpto propter ſe,ſed propter nos, 1. q 51.2.ad 1.

46 Non omne corpus motum ab angelo,aſſumptum eſt ab eo, ſed tantum quod repræſentat eum, 1.q.51.2.ad 2.

47 Corpus aſſumptum non unitur angelo,ut formæ, ſed ut motori repræſentato, 1.q.51.2.ad 2.

48 Angelus mouetur per accidens in corpore aſſumpto, non autem in aliis,1.q.51.3 ad 3.

49 Corpora aſſumpta ab angelis ſunt de aere inſpiſſato, 1.q.51.2.ad 3.

50 Corpora aſſumpta ab angelis non habent uirtutes naturales quas oſtendunt,nec operationes uitæ,ſed communes etiam inanimatis,1. q.51.3.o.item 3.q.55 6 ad 1.

51 Angelus poteſt eſſe ſimul cum corpore,1.q.52.3.ad 2.

52 In eodem corpore ſimul ſunt anima formaliter dans eſſe: & operans operationes naturales, & angelus operans operationes ſupernaturales,1.q.52.3.ad 3.

53 Angeli adminiſtrant & gubernant omnem creaturam corpoream, 1. q.110.1.o.

54 Deus non produxit corpora mediantibus angelis,1.q.65.3.o.

55 Formæ corporum non creantur ab angelis,1.q.65.4.o.item q 91.2.c. item q.110.2 o.

56 Nec anima creatur ab angelis,1.q.90.3.o.item 12.q.3. 7.ad 2. itẽ 22. q.85.2.c.

57 Eſſentia angeli non indiget loco,1.q.61.4.ad 1.item q.102.2. ad 2.itẽ q.112 1 ad 2.

58 Eſſe in loco dicitur de angelis, æquiuoce,reſpectu corporaliũ, 1.q.52. 1.c.

1.c.item q.63.l.c.

59 Deus angelus, & anima non continentur a loco, ſicut corpora, ſed cõtinent eum, 1.q.8.1 ad 2.item qõ.52.1.c. fin.item qõ.53. 1.c.item 2.c.fin.

60 Angelus non eſt in loco, niſi ſecundum contactũ uirtutis, 1.q.8.2.ad 1. item ad 2.item q.52.o.item 53.o.

61 Angelus eſt in loco diffinitiue, non autem circumſcriptiue, 1.q.8.2.ad 1.item q.52.1.2.o.item q.53.1.c.item 12.q.94.2.c.

62 Locus angeli poteſt eſſe diuiſibilis, & indiuiſibilis, 1.q.52.2.c.item q. 53.1.o.item 2.ad 7.

63 Angelus non eſt ſimul in pluribus locis, 1.q.52.2.o.item q.53.1.c.itẽ q.112.1.c.

64 Plures angeli non poſſunt eſſe ſimul in eodem loco, 1.q.52.3.o.

65 Non oportet quòd ſi aliquis angelus mouet cœlum, quòd ſit ubique, 1 q.52.2.c.

66 Operatio angeli diffinita eſt ad unum locum, reſpectu operati & operantis, non autem Deus, quia operatio eius ad determinata tantum primo modo, 1.q.51.2 c.

67 Angelus mouetur localiter, tamen æquiuoce aliis rebus, 1.q.53.1.o.

68 Motus angeli in loco nihil aliud eſt quàm diuerſi contactus diuerſorum locorum ſucceſſiue, 1.q.53.1.c.

69 Motus angeli eſt ſucceſſio diuerſarũ operationũ eius, 1.q.12.10. ad 2. item q.63.6.ad 4.item q.53.o.item q.73.2.c.

70 Motus angeli non eſt actus imperfecti, ſed exiſtentis in actu, 1.q.53.1. ad 2.item ad 3.

71 Motus angeli non eſt propter indigentiam ſuam, ſed noſtram, 1.q.53. 1.ad 3.item q 55.2.ad 3.

72 Motus angeli poteſt eſſe continuus & diſcontinuus, ſicut uult. 1.q.53. 1.o.item 2.c.item 3.c.

73 Angelus dum mouetur partim eſt in utroque termino, 1.q.53.1.ad 1. item 3.ad 3.

74 Angelus dum mouetur motu continuo, in principio eſt in toto loco diuiſibili a quo incipit moueri, ſed dum eſt in ipſo moueri, eſt in parte loci quem deſerit, & in parte loci quem occupat, 1.q.53.1.ad 1. item 3.ad 3.

75 Motus continuus angeli neceſſario eſt per omnia media, ſed diſcontinuus poteſt eſſe ſine medio, 1.q.53.2.o.

76 Motus angeli non eſt in inſtanti, ſed in tempore, 1.q.53.3.o.item 3.q. 57.3.ad 3.

77 Angelus mouetur ſecundum totam uim ſuam in id quod agit, 1.q.62. 6.o.item q.63.8.ad 3.

78 Motus angeli non habet ordinem ad motum primi mobilis, 1.q.53. 3.c.fi.item q.63.6 ad 4.item q.91.2.ad 3.

79 Velocitas motus angeli non eſt ſecundum quantitatem uirtutis eius, ſed ſecundum uoluntatem eius, 1.q.53.3.ad 1.

80 Angeli ſunt immutabiles, & incorruptibiles, 1.q.9.2.c. item q.10.5. c. fin.item q.50.5.o. item q.61.2.ad 3.item q.75.6.c.fin. item q. 97.1.c.

81 Angeli ſunt mutabiles tripliciter, ſcilicet quo ad electionem finis, applicationem uirtutis ad diuerſa, & per annihilationem, 1.q.9.2.c. item q.10.5.c.

82 Motus illuminationis angeli triplex, ſcilicet circularis, rectus, & obliquus, 22.q.180.6.ad 2.

Vnus

83 Vous angelus agens in uirtute imperij Dei eſt ſufficientis uirtutis ad educendum in actum totum quod diuina uirtute operãdum eſt circa corpus aliquod ſupra actus naturales,1.q.112.2.c.

84 Omnia corpora obediunt angelis ad nutum motu locali, non autem formali.1.q.65.4.c.fi.item q.91.2.c.item q 105.1.ad 1.item q.110.2.3.0.item q.111.3.c.item q.114.4.ad 2.item q.117.3.c.ad 3.itẽ 4.ad 1.item 12.q.80.2.c.

85 Angelus poteſt immutare omnes ſenſus hominis interiores & exteriores,1.q.111.3.4.0.item q.114.4.ad 2.

86 Angelus non poteſt aliquam formam imprimere in imaginatione,niſi mediante ſenſu extrinſeco,1.q.111.3.ad 2.

Angelos immutare uoluntatem noſtram eſt omnino hæreticum, 1.q.106.2.c.item 12.q.80.3.ad 1.item 22.q.174.5.ad 4.

87 Angelus poteſt immutare uoluntatem hominis, perſuadendo ſolum: uel concitando paſſiones, 1.q.106.2.c.item q.111.2.0. item q.114.2.ad 3.115.4.ad 1.item 12.q.9.6.ad 2. item quæſt.75.3.0. item q.80.1.0.

88 Angelus ſuperior mouet uoluntatem angeli inferioris aliqualiter ut obiectum perſuadendo;non autem de neceſſitate; nec ex parte potentiæ,1.q.106 2.0.

89 Angeli dupliciter poſſunt agere in animas noſtras,ſ.confortando intellectum:& illuſtrando phantaſmata,1.q.111.1.c.

90 Boni angeli poſſunt imprimere in intellectum noſtrum: non autem mali,12.q.80.2.c.item 22.q.96.1.c.item q.12.722.ad 1.

91 Boni angeli poſſunt imprimere in intellectum noſtrum confortando: non autem imprimendo lumen,1.q.111.1.0.

92 Angeli mali imprimunt in phantaſmata,applicando ad ea lumẽ ſuũ, 12.q.80.2.

93 Subſtantiæ ſeparatæ,ideſt angeli:non ſunt principia intellectus humani:cum creatio intellectus humani ſit immediate a Deo, 1. qõ. 65.3.c.

94 Bonæ cogitationes attribuuntur altiori principio.ſ.Deo:licet angelorum miniſterio procurentur,1.q.111.2.ad 2.fi.

95 Angeli ſunt ſupra tempus:& ſupra motum omnium corporalium: nõ autem ſupra tempus ſucceſſionum eſſe ipſorum: & operationum eorum,1.q.61.2.ad 2.item q.62.5.ad 2.item q.85.4.ad 1.

96 Intelligere angeli eſt ſupra tempus,12.q.113.7.ad 5.

97 Intelligere angeli eſt ſupra tempus corporalium: & eſt in tempore alio,1.q.57.3.ad 2.

98 Tempus angeli eſt alterius rationis a tempore aliorum 1.quęſtio.53.3.c.

99 Tempus angeli poteſt eſſe continuum, & diſcretum: ſicut & motus eius,1.q.53.3.0.

100 Tempus angeli diſcretum nullam proportionem habet ad tempus aliorum:ſed continuum ſic,1.q.53.3.ad 1.

101 Tempus angeli componitur ex inſtantibus:quia eſt diſcretum,1 q.63.6.ad 4.item 12.q.113.7.ad 4.

102 Operatio angeli ſucceſſiua,i.motus,ſ.intellectio & affectio: mẽſuratur tempore;non autem æuo,1.q.10.5.ad 1.item q.12.10.ad 2.

103 * Eſſe angeli menſuratur ſeculo,cognitio naturalis tempore,ſed uiſio beata,æternitate,1.q 10.5.ad 1.item ad 3.

104 Eſſe angeli,& ſubſtantia eius menſuratur æuo,1.q.10.5.ad 1.

105 Viſio beata angeli menſuratur æuo,1.q.10.5.ad 1.

106 ¶ Numerus. * Numerus angelorum non eſt de genere quantitatis: ſed eſt multitudo tranſcendens & formalis, 1.q.30.3.c.item q.50.3.ad 1.
107 Numerus angelorum excedit omnem numerum corporaliũ, 1.q.50.3.o.item q.112.4.ad 2.
108 Angeli boni ſunt in maiori numero quàm mali, 1.q.63.9.o.
109 In angelis ſunt tres hierarchiæ ſecundum triplicem gradum cognitionis eorum, 1.q.108.1.o.
110 In qualibet hierarchia ſunt tres ordines, 1.q.108.2.o.
111 In quolibet ordine ſunt multi angeli, 1.q.108.3.o.
112 Diſtinctio hierarchiarum & ordinum in angelis eſt a natura: ſed completur per dona gratiæ, 1.q.108.4.o.item 8.c.item q.109.1.c.
113 Diſtinctio ordinum in angelis eſt ſecundum diſtinctionem actuum, & officiorum, 1.q.108.2.o: item q.110.1.ad 3.ſi.
114 Ordines angelorum ſunt tantum nouem, 1.q.108.2.c.
115 Gradus in ordinibus angelorum bene ordinatur, 1.qõ.108.2.ad 2.item 6.o.
116 Tota ratio ordinis in angelis eſt propinquitate ad Deum. Ideo propinquiores Deo ſunt gradu ſublimiores: & ſcientia clariores, non autẽ in hominibus, 1.q.106.3 ad 1.item q.107.2.c.
117 Angeli in confinibus ſuorum ordinum magis conueniunt, quàm cum extremis ſuorum ordinum, 1.q.108.3.ad 3.
118 Angeli unius ordinis non ſunt æquales, 1.q.10 6.c.ſi.item q.47.2.c.itẽ q.50.4.c.item q. 108.3.o.item q.113.1.ad 1.
119 Omnes ordines primæ hierarchiæ, aſſimilantur miniſtris regis circa perſonam eius, ſcilicet, cubicularijs, conſiliarijs, & aſſeſſoribus. Secundæ autem officialibus regni in cõmuni, ſcilicet dominis curiæ, principibus militiæ, & iudicibus curiæ. Tertiȩ uero deputatis ad certas partes regni, ſcilicet præpoſitis, baliuis, & huiuſmodi, 1.qõ.108.6.c.
120 Ad primam hierarchiam pertinet conſideratio finis. Ad ſecundam diſpoſitio uniuerſalis de agendis. Ad tertiam uero executio operis, 1.q.108.6.c.
121 Ordines angelorum ſunt connexi adinuicem, & ad noſtram hierarchiã 1.q.108.1.o.
122 Omnes homines, & omnes angelorum ordines ſunt una hierarchia, 1.q.108.1.ad 1.c.item 3.q.8.4.c.
123 Homines aſſumentur ad omnes ordines, angelorum, 1.qõ.108.8.o.itẽ q.63.9.ad 3.item 12.q.4.5.ad 6.
124 Angelus inferioris ordinis non aſſumetur ad ſuperiorem ordinem, 1.q.108.8.ad 1.
125 Quilibet angelus magis habet proprium ordinem & officium quàm quæcunque ſtella, 1.q.108.3.c.ad 2.
126 Minimus ordo angelorum eſt ſuperior ſupremo ordine noſtræ hierarchiæ 1.q.108.2.ad 3.item q.117.2.c.ad 3.
127 Proprietates & officia in ordinibus angelorum & eccleſiæ accipiũtur nominibus eorum.3.q.67.1.c.
128 Ordines angelorum ſemper durabunt, 1.q.108.7.c.
129 Excellentia cuiuslibet angeli inferioris continetur in excellentia cuiuſlibet ſuperioris, & non econuerſo, 1.q.108.5.ad 6.
130 Omnes perfectiones ſunt communes omnibus angelis, ſed perfectius & abundantius ſunt in ſuperioribus quàm in inferioribus, 1.qõ.106.4.o.item q.108.2.ad 2.5.c.item 2.2.q.24 3.ad 5.

Inferio-

131 Inferiores angeli exercent officia ſuperiorum in uirtute ſuperiorum, Ideo infimi poſſunt arcere dæmones,& facere miracula, 1.q.112.2. ad 2.item q.113.3.ad 3.
132 Eſſentia ſuperioris angeli eſt nobilior,& uirtus efficacior ad intelligẽdũ & ad agendũ in res exteriores, quàm eſſentia & uirtus inferioris,1.q.89.1.c.fi item q.106.1.3.4.c.
133 Nihil prohibet dicere inferiores angelos adminiſtrare inferiora corpora & ſuperiores ſuperiora:& ſummos aſſiſtere Deo.1.q.63.7.c.
134 Ordo in angelis nunquàm à Deo prætermittitur,quin ſemper inferiora per ſuperiora moueantur:& non econuerſo,1.q.106.3.c.item q. 112.2.c.
135 Quilibet angelus eſt ſimpliciter maior quolibet uiatore ſecundum conditionem ſtatus:non autem ſecundum meritum, 1. qõ.108.2. ad 3.
136 item Formæ ſuperiorum angelorum ſunt uniuerſaliores formis inferiorum, 1.q. 55. 3.o.item quæſtio.89. 1 c.item q.110.1. c.item qõ. 116.1.c.
137 Scientia ſuperiorum angelorum dicitur eſſe uniuerſalior,quo ad eminentiorem modum intelligendi,1.q.106 4.ad 1.
138 Cognitio ſuperiorum angelorum eſt perfectior quàm cognitio inferiorum,1.q.89.1.c fi.item q.106.4 o item 12.q.150.5.c.fi.
139 Superiores angeli idem cognitum perfectius & clarius cognoſcunt, quàm inferiores,22.q.2.6.c.
140 Pauciores ſunt formæ intelligibiles in intellectibus ſuperiorum angelorum,quia lumen intellectuale in eis minus diuiditur, 1.q.89.1. c.co.2.
141 Angelus ſuperior per unam ſpeciem poteſt plura intelligere quàm inferior,1.q.55.1.o.item q.89.1.c.co.2.
142 Superiores angeli perſpicacius diuinam ſapientiam cõtemplantes,plura & altiora myſteria gratię cognoſcunt in uiſione Dei:quæ inferioribus eos illuminando manifeſtant,1.q.57.5.c.
143 Angelus ſuperior illuminat inferiorem,1.q.106.1.3.o.item q.107.2.c. item q.108.pr.item q.113.2.ad 2.item q.117.2.c.item 12. q.112. 1. ad 3.item 22.q.2.6.c.
144 Angelus ſuperior inſtruit inferiorem de omnibus quæ ſcit,1.q.106.4. o.item 22.q.81.4 ad 2.
145 Vſque ad diẽ iudicij ſemp noua aliqua ſupremis angelis reuelantur diuinitus de ijs quæ pertinent ad diſpoſitionem mundi, & præcipue ad ſalutem electorum. Vnde ſemper remanet unde ſuperiores angeli inferiores illuminent,1.q.106.4.ad 3.
146 Angelus inferior nunquam illuminat ſuperiorem, nec poteſt,1.q.106. 3.o.item q.107.2.c.item q.108.pr.item q.117.2.c.
147 ¶ Prælatio Boni angeli habent prælationem ſuper angelos malos, 1. q.109.4 o.
148 Boni angeli inferiores ſecundum naturam, habent prælationem ſuper angelos malos ſuperiores ſecundum naturam, 1. qõ.109. 4. ad 3.
149 Superiores angeli mali habent prælationem ſuper inferiores angelos malos,1.q.63.8.o.item q.109.2.o.
150 Angeli præſidentiam habent ſuper iſta inferiora immediatam, 1. q. 110 1 ad 2.item ad 3.
151 Minimus angelus habet altiorem & uniuerſaliorem uirtutem quàm aliquod genus corporalium, ſed Deus diuerſos angelos præpoſuit

cuilibet generi corporum, 1.q.110.1.ad 3.

152 Anima ſecundum ordinem naturæ non præfertur alteri animæ: ſicut dæmones ordine naturæ præferuntur hominibus, 1.q.64.4.ad 2.

153 Prælatio malorum angelorum fundatur ſuper iuſtitiam Dei, non autem ſuper iuſtitiam eorum, 1.q.109.2.ad 1.

154 Prælatio angelorum poſt diem iudicij ceſſabit quo ad miniſteria circa nos, 1.q.64.4.c.

155 Intellectus angeli eſt deiformis: quia non habet cognitionem à rebus: nec per ſenſum: nec cum diſcurſu, ſicut in nobis, 1.q.84.2.c.fi. item 22.q.180.6.ad 2.

156 Intellectus angeli eſt ſemper in actu, & nunquam in potẽtia, 1.q.50.1.ad 2.item b.54.4.c.

157 Intellectus angeli eſt in potentia eſſentiali & accidentali reſpectu reuelandorum: ſed reſpectu naturaliter cognitorum eſt tantum in potentia accidentali, 1.q.58.1.0.item queſt.62.1.c.item 12. q.50. 5.cor.

158 Intellectus angeli ſemper eſt in actu ſecundo: & in nulla potentia reſpectu uerbi Dei, 1.q.58.1.c.item 22.q.180.6.ad 2.

159 In intellectu angeli beati non poteſt eſſe falſitas, 1.q.58.5.0.

160 Intellectus & uoluntas in angelis differunt realiter, 1.q.59.2.0.

161 * In angelis ſunt tantum duæ potentiæ, ſ. intellectus & uoluntas, 1.q. 54.5.c.item q.79.1.ad 3.

162 Intellectus angeli eſt medius inter intellectum Dei & hominis uirtute & modo cognoſcendi, quia ſimilitudo eius non eſt eſſentia eius ſicut in Deo, nec accepta a rebus ſicut in nobis, ſed per influxum a Deo, 1.q.84.2.c.fi.

163 Intellectus angeli non habet defectum ſui generis ſicut noſter, ſed tantum reſpectu intellectus Dei, 1.q.12.4.ad 2.

164 * In angelis non eſt intellectus agens, & poſſibilis, 1.q.54.4.0.

165 Intellectus poſſibilis angeli eſt in potentia reſpectu luminis diuini, noſter autem etiam reſpectu ſpecierum a rebus acceptarum, 1.qõ. 54.4 0.

166 Intellectus angeli eſt completus per ſpecies connaturales omniũ quæ naturaliter cognoſcere poteſt: non autem intellectus noſter, 1.q.54. 4.0.item q.55.2.0.item q.59.3.ad 2.item q.60.2.0.item q.76.5.c. item q.84.3 ad 1.item q.91.1.c.item q.109.3.ad 3.

167 Intellectus Dei & angeli ſtatim totam rei cognitionem habent, intellectus autem noſter paulatim, 1.q.85.5.c.item 12.q.5.1. ad 1.item 22.q.180.3.c.

168 In angelis eſt aliqua neſcientia, 1.quæſt. 12.8.0. item q.58.5.0. item q.101.1.ad 2. item qõ.106.2.ad 1. item 12. q.76.2.c. item 12.qõ. 52.3.c.

169 Angeli ignorant aliqua ſupernaturalia, non autem aliquid cognoſcibile, ab eis naturaliter, ſed intellectus noſter ignorat utroque modo, 1.q.58.5.c.

170 Connaturale eſt intellectui noſtro cognoſcere naturas in materia, angelico autem ſine materia, ſed intellectui diuino eſſe ſubſiſtens, 1.q. 12.4.c.item q.85.1.c.

171 Intellectus Dei eſt ſicut actus totius entis, ideo ſolus eſt actus purus. angelicus autem eſt ſemper in actu ſuorum intelligibilium, non autem intellectus noſter: ſed eſt in potentia, 1. quæſtio. 79. 2.c.item qõ.87.1.c.item 12.quæſt.49.4.c.l.item q.50.5.c.item q.51. 1.ad 2.

172 Intellectus Dei eſt ſuum intelligere, non autem intellectus angeli: nec intellectus hominis, 1.q.54 1.c.item q.87.3.c.

173 Angelus dicitur mens & intellectus, quia ſolam cognitionem intellectiuam habet, 1.q.54 3 ad 1.item 50.item q.79.1.ad 3.

174 ¶ Obiectum. * Obiectum primum intellectus angeli eſt eius eſſentia, intellectus uero noſtri coniuncti obiectum eſt quidditas rei materialis, 1.quæſt.12.4.c.item q. 84.7.c.item q.85.1.c.item q̄ō. 87 3.c.

175 * Angelus uno & eodem actu primo ſimul intelligit ſe intelligere: & eſſentiam ſuam non autem homo, 1.q 87.3.c.

176 Cognitio angeli duplex, ſ. matutina & ueſpertina, 1.q.58.6.7.o.item q.64 1.ad 3.item 12.q 67 3.c.item 3 q.9.3 c.

177 Nulla cognitio præter matutinam & ueſpertinam eſt in angelis, 1.q̄ō. 58 6 o.

178 Cognitio ueſpertina. i.in propria natura reſpectu medij, ſcilicet per rationes rerum in uerbo: eſt eadem cum matutina, differens tantū ſecundum cognita, non autem cognitio per ſpecies rerum innatas: ſed eſt diuerſa realiter, 1 q 58.7 o.

179 Angelus dupliciter cognoſcit, ſcilicet per ſpecies, & per uerbum, 1.q̄ō. 57.5.c item q.58.6.7.o.

180 In prima cognitione eſt uiciſſitudo, & ſucceſſio, & renouatio operationum, non autem in ſecunda, 1.q.57.3.ad 2.

181 Angelus dupliciter cognoſcit res in uerbo, ſcilicet per ſimilitudinem uerbi in ſua natura relucentem, & per eſſentiam uerbi. Primam habuit in principio ſuæ creationis, non autem ſecundam: quæ proprie dicitur matutina, 1.q.62.1.ad 3.

182 Angelus habet triplicem de rebus cognitionem, ſ. in uerbo, in mente eius, & in propria natura. Secunda & tertia eſt ueſpertina prima uero matutina, 1.q. 12.10.ad 2.item q 58 6 o.item q.60.2.o.

183 Angelus nunquam cognoſcit res in propria natura niſi per ſpecies earum, 1.q.55.1.o.

184 Angelus cognoſcit per ſpecies innatas, non autem per acquiſitas a rebus, ſicut homo, 1.quæſtio 55 2.o.item q 57. 1.ad 3.item q.87.1.c, item q. 89.1.c.2.3.o.item 12.quæſt.111. c.ad 2.item 12. q̄ō.110.6. ad 2.

185 Quilibet angelus beatus ſemper uidet quemlibet alium angelum in uerbo, & quicquid eſt in eo ad ſe ordinatum, 1 q.107.1 ad 3.

186 Intelligere angeli & animæ differunt ſpecie, 1.q.75.7.o.

187 Angeli non capiunt cognitionem ex ſenſibilibus, 1 q 51.1.c.item q.55. 2 o.item 3.ad 1.item q.57.1.ad 3.item q.58.7.c.

188 Angelus non intelligit componendo & diuidēdo: ſicut homo, 1.q.58. 4.o.item 5.c.item q.85.5.c.

189 * Cognitio angeli non eſt diſcurſiua, ſed tantum noſtra. Et tamen angeli ſyllogizare poſſunt. Et in ſubſtantiis ſeparatis a materia ſemper res cognoſcibilis poteſt cognoſci per certiſſimam demonſtrationem, cum illa non ſint ſubiecta tranſmutationi, 1.q.58 3.o item 4. c.item q.62.1.c.item 5.c.item q.63.5.c.item q.79 8 c.itē q.85.5.c. itē 12.q.89.4.c.item 22. q.49.5.ad 2. item q.180.6.ad 3.item 3.q. 11.3.ad 3.

190 Cognitio angeli non eſt cauſa rerum, 1.q.55.2.ad 1.item 3.ad 1.

191 In angelis perſeuerat cognitio naturalis, 1.q.62.7 o.

192 Angeli boni & mali non poſſunt deponere exiſtimationem ſemel habitam, 1.q.63 6.ad 3.item q.64.2.c.ſi.

193 Diſtãtia temporalis impedit cognitionem angelorum, 1.q.57.3.ad 4. item q.89.7.ad 3.

194 Diſtantia localis non impedit cognitionem angelorum, 1 q.55.2.ad 3. item q.57.3.ad 4.item q.107.4.0.

195 Angeli in ſtatu naturæ nõ uiderunt uerbum Dei,niſi per ſimilitudinẽ, 1.q.61.1.ad 3.item 22.q.5.1.c.

196 Angeli habuerunt in uerbo cognitionẽ rerum fiendarum,quæ iam fa ctæ erant,1.q.55.2.c.ad 1.item q.56.2.c.item q.57.1.c.fi.

197 Angeli cognoſcunt in uerbo myſteria gratiæ,non omnia,nec æqualiter omnes,ſed ſecũdum quod Deus uult eis reuelare:non autem cognitione naturali,1.q.57.5.c. item q.64.1. ad 4. item quæſtio.106.4. ad 2.

198 Angeli a principio ſuæ creationis cognouerunt aliqua myſteria, & aliqua poſt:ſecundum quod congruit eorum officiis, 1.q.57.5.c.item q 64 1.ad 4.

199 Angeli omnes a principio ſuæ beatitudinis præſciuerunt myſterium incarnationis quo ad ſubſtantiam,non autem quo ad omnes circun ſtantias,1.q.57.5.ad 1.item q.64.1.ad 4.item q.106.4.ad 3. itẽ q. 117.2.ad 1.item 22.q.2.7.ad 1.

200 Angeli,in uerbo ſimul contemplantur omnia ſua cognita, non autem in cognitione naturali,ſed tantum quæ per unam ſpeciem repræſen tantur. 1.q.58.1.c.

201 Angeli ſimul cognoſcunt res in uerbo,& in propria natura, 1.q.12.9. c.item q.58.6.7.0.item q.62.7.ad 1.item ad 3.

202 Angelus cognoſcit res in propria natura dupliciter , ideſt , per duplex medium,ſcilicet per rationes rerum in uerbo , & per ſpecies rerum innatas,1.q.58.7.c.

203 Angeli naturaliter cognoſcunt Deum,non per eſſentiam eius, ſed per naturalia eorum,1.q.56.3.0.

204 Angeli non poſſunt per ſua naturalia uidere eſſentiã Dei:nec aliqua alia creatura,1.q.12.4 0.item q.64.1.ad 2.

205 Res non cognoſcunẽ perfecte in angelo:ſicut in Deo,1.q.55.1.c.ad 3. item q.84.2.c.fi.item ad 3.

206 Omnes angeli primæ hierarchiæ accipiunt cognitionem diuinorum ef fectuum in prima cauſa: ſecũdæ uero in uniuerſalibus rerum rationibus,ideſt,a prima hierarchia.Tertiæ autem in propriis rationibus 1.q.108.1.6.c.item q.112.3.c.ad 4.item q 113 2.ad 2.

207 Angelus non cognoſcit res per eſſentiam:ſed per ſpecies earum, 1.q. 55.1.0.item q.84.2.c.fi.itẽ q.87 1.c.itẽ q 89.3.0.item 12.q.50.4.c, item 5.ad 1.item q 51.1.ad 2.

208 Angeli cognoſcunt ſe per eſſentiam ſuam,& non per ſpeciem ſuam,1. q.56.1.0,item 2.3.c.item q.87.1.0.

209 Nihil Deus produxit in rerum natura:quod non impreſſerit menti an gelicæ, 1.q.74 2.c.item q.89.3.c.item q.91.1.c.

210 Angelus cognoſcit alium angelum per ſpeciem tantum,1.q.56.2.0.

211 Quilibet angelus bonus uel malus cognoſcit perfecte & naturaliter ſpecies,& quicquid eſt in intellectu noſtro : præter uſum ſpecierum qui eſt actualis cogitatio, dependens ex uoluntate, 1.q.111.1. ad 2.

212 Angeli a principio cognouerunt naturaliter omnia naturalia, per ſpecies,1.q.57.1.0.item q.89.3.0.item q.109.3.ad 3.

213 Angeli cognoſcunt materialia,1.q.57.1.0.item q.85.1.c.

214 Angeli cognoſcunt materialia in immaterialibus, ſ, in ſeipſis, uel in

Deo,1.q.85.1.c.
215 Angeli cognoſcunt ſingularia diſtinctè per ſimilitudines ſpecierum, 1. q.54.5.ad 2.item q.57.2.o.item q.89.4.c.
216 Angelus quilibet per unam ſpeciem,omnia indiuidua unius ſpeciei cognoſcit:quæ ſit propria ratio ſingulorum,ſecundum proprios reſpectus ad illa,1.q.58 2.c.
217 Angelus intelligendo quidditatem alicuius ſimul cognoſcit quicquid ei attribui poteſt uel remoueri uel concludi, 1.q.58.3.4.5 c. item q.85.5.c.
218 Angeli poſſunt cognoſcere illud quod eſt in appetitu uel apprehenſione beatorum:non autem motum appetitus ſenſitiui uel apprehenſionẽ phantaſticam hominis,ut mouentur a uolunate & a ratione, niſi procedant in actum exteriorem,1.q.57.4.ad 3.
219 Subſtantia immaterialis eſt proprium obiectum intellectus angeli. 1. q.12.4.c.item q.54 4 c.item q.84.7.c.item q.87.3.c.
220 In angelis potuit eſſe error electionis,in particulari : non quidem ex ignorantia,ſed ex inconſideratione,1.q.63.1.ad 4.
221 Angeli ignorauerunt uirtutes ſuas,& ordinationes:ſecundum Dionyſium,ſ.non quidem ſecundum ſe:ſed quia non comprehendunt eas in Deo,1.q.56.1.ad 1.
222 Noſtra hierarchia perficitur diuino lumine , uelato ſimilitudinibus ſenſibilium,in figuris & ſacramentis:angelica uero lumine ſimplici & abſoluto,1.q.108.1.c.
223 Angelus illuminat alium angelum,1.q.106.1 o.
224 Angelus illuminat alium angelum,ideſt,manifeſtat ei ueritatem,quã illuminans cognoſcit,confortando uirtutem intellectiuam eius per conuerſionem ad eum,& diſtinguendo uniuerſalem ſcientiam, 1.q. 106.1.o.item q.111.1.c.
225 Angelus illuminat angelum de pertinentibus ad præmium accidentale:non autem de pertinentibus ad præmium eſſentiale,1.q 106. 1.ad 1.item 22.q.181.4.ad 2.
226 Illuminatio angelorum , non eſt de uolito eorum , ſed de uolito Dei, & de ueritate ut eſt a Deo,1.quæſt.107. 2.c.item 5.ad 3. item q.109 3.c.
227 Angeli per illuminationem,proficiunt in cognitionem : non quidem Dei,ſed effectuum eius,12. q.5.6.ad 3.
228 Reuelationes factæ dæmonibus per ſanctos angelos,ex parte dæmonũ non ſunt illuminationes:quia non ordinant eas ad Deum, 1.q.109. 4 ad 1.
229 Illuminatio ſemper erit in angelis uſque ad diem iudicij , 1.q.106 4 ad 3.item 22.q.181.4.ad 2.
230 Actiones hierarchicæ ſemper erũt in angelis,quia ſemper unus alium illuminabit,purgabit & perficiet,1.q.108.7 ad 2.item ad 3.
231 Actiones hierarchicæ ſemper erunt in angelis , non quo ad nouorum cognitionem per modum profectus & motus : ſed erit ſemper continuatio illuminationis , quia inferiores in lumine ſuperiorum rationes diuinorum ſecretorum cognoſcent, 1.quæſt. 108. 7 ad 2.
232 Homines illuminantur ab angelis. 1. quæſt.111. 1.o.item 12.q.111.1. ad 2.
233 Deus eſt primum principium creationis & illuminationis animæ:ſed angelus illuminat eam tamquam manifeſtet,12.q 1.2.7.ad 2.
234 Homines illuminantur ab angelis, non ſolum de credendis , ſed etiã de

de agendis,1.q.111.1.ad 1.
235 Non docentur angeli ab hominibus,1.q.117.2.o.
236 Purgatio illuminatio,& perfectio in angelis & hominibus differũt tantum ratione,1.q.106.2.ad 1.item 12.q.112.1.ad 3.
237 Angelus ſuperior purgat inferiorem,non autem econuerſo,12.q.112.1.ad 3.
238 Minimus ordo angelorum poteſt perficere, illuminare, & purgare, 1.q.108.2.ad 3.
239 Purgatio in angelis non eſt a culpa nec ab immunditia: ſed à diſſimilitudinis confuſione , ideſt,a neſcientia. 1.q.106.2.ad 1.item 12.q.112.1.ad 3.
240 Illuminatio proprie eſt de uiſis in lumine diuinæ eſſentiæ ab angelo ſuperiori & non ab inferiori:ſed locutio eſt de motibus liberi arbitrij,1.q.107.2.o.
241 Omnis illuminatio eſt locutio in angelis,& non econuerſo uniuerſaliter,1.q 107.2.o.
242 Angelus loquitur angelo ex hoc quod ordinat conceptum proprium ad manifeſtandum uolitum ſuum ei,1.q.107.1.o.item 2.c.
243 Superiores angeli poſſunt loqui inferioribus,& econuerſo,1.q.107.2.o item q.117.2.c.
244 Non omnes angeli percipiunt locutionem unius angeli cum alio,1.q.107.5.o.
245 Angelus proprie non loquitur per corpus aſſumptum , 1.qõ.51.3.ad 4.
246 Locutio angeli eſt in ipſo loquente: & eſt ibi ubi ipſe eſt. 1.q.107.4.ad 1.
247 Locutio angelorum non impeditur diſtantia locali,1.q.107.4.o.
248 Clamor angeli non eſt uox.ſed eſt manifeſtatio rei magnæ, uel magni affectus,1.q.107.4.ad 2.
249 Verbum cordis,loqui,ſigna nutus,& lingua,differunt in angelis : ſicut in nobis,1.q.107.3.ad 2.
250 Angeli loquuntur Deo non ei aliquid communicando, ſed eum cõſultando:uel excellentiam eius admirando,1.q.107.3.o.
251 Angeli ſemper loquuntur Deo laudando eum,non autem ſemper conſulendo eum de agendis,1.q.107 3.ad 2.
252 Omnis locutio Dei ad angelos eſt illuminatio,1.q.107.2.ad 3.
253 ¶ Apparitio. * Omnis apparitio angelorum in ueteri teſtamento ordinabatur ad apparitionem filij Dei in carne, 1. q. 51.2.ad 1.item 3.q.30.3.c.
254 Angelus apparens Moyſi dicitur Deus uel dominus,quia apparebat in perſona Dei,1.q.43.7.ad 5.item 12.q.98.3.ad 1.
255 Omnis apparitio boni angeli fit ex ſpeciali diſpenſatione Dei,1.q.89.8.ad 2.item q.113.1.ad 3.
256 Omnis apparitio angeli in principio eſt cum terrore:ſed bonus tandẽ conſolationem facit.non autem malus.3.q.30.3.ad 3.
257 Apparitiones mortuorum quandoque fiunt per operationes angelorum uel dæmonum : & etiam ignorantibus mortuis , 1.qõ.89.8.ad 2.
258 Ad ſepulchrum Chriſti apparuit primo unus angelus mulieribus;deinde duo,3.q.55.6 ad 5.
259 Voluntas eſt in angelis,1.q.59 1.o.
260 In angelis eſt liberum arbitrium,1.q.59.3.o.item q.64.2.c.ad 1.
261 Liberum arbitrium angeli eſt medium inter diuinum & humanum :

quia eſt mobile ante electionem,& nõ poſt. humanum autem utrobique,diuinum uero nullo modo,1.q.63.6.ad 3.item q.64.2.c.fin. item q 100,2.ad 4.

262 In angelis eſt electio,1.q 59.3.ad 1.

263 Appetitus in angelis non diuiditur in multas potentias,ideo totaliter inclinatur in id,in quod tendit:nec inclinatur in contrarium, 22.q. 24.3.ad 3.

264 Appetitus in angelis non diuiditur per concupiſcibilem & iraſcibilẽ, 1.q.59.4.o.

265 Deſiderium in angelis non ponit imperfectionem: quia eſt de re habita, 1.q.58.1.ad 2.item 12.q.67.4.ad 3.

266 * Angeli potuerunt peccare,1.q.63.1.o.item 12,q.89.4,o.

267 Angelus non potuit peccare,in primo inſtanti, 1.q.63.5.o.item 3.q̃o. 34.3.ad 1.

268 De quolibet ordine quidam peccauerunt,1.q.63.9 ad 3.

269 Supremus omnium ordinum angelorum peccauit,1.q.63.7.o.item 9. ad 3.

270 Primus angelus fuit aliis occaſio peccandi,1.q.68.8.o.

271 Peccatum primi angeli ſuperbia,1.q.63.2.3.o.item 7.c.fi.

272 Peccatum inferiorum angelorum fuit ſuperbia, 1.q.63.8. ad 2.item 22.q.162.3.c.

273 Angeli beati non poſſunt peccare,1.q.62.8.o.

274 Nullus angelus bonus uel malus poteſt peccare uenialiter, 12. q̃o. 89.4.o

275 Angelus peccando non appetijt malum,ſed appetijt inordinate bonũ, 1.q.63.1.ad 4.

276 * Peccatum angeli eſt irremediabile ſextuplici ratione, ¶ Primo quia angelus malo quod peccando appetijt immobiliter adhæret. Secundo quia angelorum natura non propagatur ex uno ex quo uitium contrahat. Tertio quia potentiam appetijt,nec de uenia cogitauit. nec alio ſuggerente peccauit. Quarto quia ꝓprio arbitrio peccauit. Quinto quia non in uno primo parente peccauit ſicut homo. Sexto quia peccauit in termino uiæ:non autem homo, 1.q.64.2.o.itẽ 12. q.80 4.ad 3.item 3.q.4.1.c.ad 3.item q.6.2.ad 2.item q.46.1. ad 4.item q.86.1.c.

277 ¶ Sacramentum. * Angelus non eſt miniſter alicuius ſacramenti,nec alicuius rei ſacramentalis,3.q.64.7.o.

278 Angelo miniſtranti ſacramenta credi debet non autem dæmoni, 3.q. 64.7.c.

279 Angelus non poteſt manducare ſacramentaliter euchariſtiam,nec ſpiritualiter,ſed Chriſtum,3 q.80.2.o.

280 Templa conſecrata ab angelis non debent amplius conſecrari,3.q.64. 7.cor.

281 Chriſtus ſecundum quod Deus & ſecundum quod homo,eſt caput angelorum,3.q.8 4.c.

282 Chriſtus ſecundum humanitatem illuminat angelos, 3.q.8 4.c.ad 3. item q.59.6.c.

283 * Anima Chriſti poteſt per propriam uirtutem & naturam illuminare omnem creaturam rationalem,& etiam ſummum angelum,dando ei gratiam,& ſcientiam,3.q.13.2.c.

284 Chriſtus perfectius uidet eſſentiam Dei quàm omnes angeli, & homines,12 q.175.4.ad 2.item 3.q.10.4.o. itẽ q.11.4.o.item q.34.4.c. item q.59.6.c.

Chri-

285 Chriſtus nullam ſcientiam didicit ab angelis, 3.q.12.4 o. item q.30. 2.ad 1.

286 Scientia infuſa in anima Chriſti, fuit multo excellentior quàm in angelis;quo ad multitudinem,cognitorum certitudinem,& lumen,ſed quo ad modum.fuit econuerſo 3.q 11.4.o item 6.ad 1.

287 Anima Chriſti eſt nobilior angelis,corpus Chriſti animabus noſtris; intellectus poſſibilis Chriſti intellectu noſtro agente:ſenſus ejus intellectu noſtro poſſibili:non ex natura, ſed ex unione uerbi, 3 qō. 6.3.ad 2.

288 Omnes angeli cooperabuntur Chriſto in reſurrectione colligendo partes corporum:ſed ſpecialiter Michael & cuſtodes ſingulorũ, 1 q.91. 2 ad 1 item q.110.4.ad 1.

289 Angeli indigebant gratia ad hoc quod conuerterentur in Deum:prout eſt obiectum beatitudinis 1.q.62.2.o.item q 63.1 ad 3.

290 Angelus & homo poſſunt ſe præparare ad gratiam,1.q.62.o.item 12. q.109 6 o.

291 Angelus citius confirmatus fuit in gratia quàm homo, 1.q.62.5.ad 1. item q.100.2.4.

292 Eſſe gratiæ eſt ſupra eſſe naturæ angeli,& hominis,1.q 62.2.ad 2.

293 Gratia & gloria,data eſt angelis ſecundum quantitatem naturalium, 1.q.62.6.o.item q.108.4.c.item 8.ad 1.item 22.q.34.3.ad 3.item 1.q.69 8.ad 3.

294 Virtutes morales ſunt in Deo & in angelis,exemplariter tantum, 12. q.57.1.ad 1.

295 Ea quæ ſunt fidei,ſunt ſupra cognitionem naturalem angelorum, & hominum,22.q.5 1 c.

296 Angeli habuerunt fidem,& ſpem,& charitatem ante confirmationem ſuam,22.q.5.1.o.

297 Fides non eſt in angelis bonis,nec malis,22.q.5 2 o.

298 * Angeli meruerunt in primo inſtanti ſuę creationis, 1.q.63.5.ad 3. item ad 4.item 6 c.item 3 q.34.3 ad 1.

299 Omnes angeli in primo inſtanti,quo creati ſunt in gratia meruerũt ſed quidam eorum ſtatim impedimentum præſtiterunt ſuæ beatitudinis,mortificantes præcedens meritum, & tunc beatitudine quã meruerunt,priuati ſunt, 1.q.63.5 ad 4.item 6.c.ad 3.item ad 4.

300 Angeli meruerunt ſuam beatitudinem, 1.q.62.4.o item q.63.5.ad 4.

301 Angeli beati,non poſſunt proficere in beatitudine,1.q.62.9 o.

302 Præmium accidentale angelorum,& aliorum beatorum,poteſt augeri uſque in diem iudicij, 1.q.62.9 ad 3.

303 Angeli boni ſtatim poſt primũ actũ meritorium,fuerũt beati, 1.q.62. 5.o.itẽ q.63.5.ad 4 itẽ 6.c.ad 3.item ad 4.itẽ 7.c.itẽ 12.q.5.1.ad 1.

304 Deus eſt beatus naturaliter per eſſentiam,ſed angelus & homo, per gratiam & participatiue,1.q.26.1.2.o.item 12.qō.3.1.ad 1.item 2. ad 1.item ad 4.

305 Deus per eſſentiam eſt beatus:angelus autem per unicã operationẽ, ſed homo per multas in uia,& per unam in patria,12.q.3.2.ad 4.itẽ q.5.1.ad 1.item 7 c.

306 Omnes angeli primæ hierarchiæ,aſſiſtunt Deo,1.q.112.3.o. item 4.c. item ad 2.

307 Soli angeli primæ hierarchiæ,aſſiſtunt Deo,1 q 112.3.o.itẽ 4.ad 2.

308 Nullus angelus ſecundæ hierarchiæ aſſiſtat Deo, 1.qō.112.3.c.item 4. ad 2.

309 Omnes angeli beati,aſſiſtunt ſemper Deo,inquantum immediate ui-

dent Deum,1.q.112.3.o.
310 Dominationes non mittuntur,nec aſſiſtunt Deo, tamen miniſtrant imperatiue,non autem executiue,1.q.112.4.c.ad 1.
311 Numerus angelorum miniſtrantium,& aſſiſtentium Deo,exponitur,1.q.112.4.ad 2.
312 Miſſio angelorum ſicut & diuinarum perſonarum, ſ.inuiſibilis & uiſibilis eſt duplex,ſcilicet interior, id eſt ad effectum intellectualem, ſ. ad illuminationem,& exterior,id eſt,ad effectum corporalem. Primo moho conuenit omnibus angelis,non autem ſecundo modo,1.q.112.2.ad 1.
313 Mitti conuenit angelis,inquantum de nouo applicatur ad aliquod miniſterium,1.q.112.1.o.
314 * Angeli non mittuntur ad aliquod miniſterium,niſi inferiores ſecundum Dionyſium:non autem ſuperiores, 1.q.112.2.o.
315 Sed Dionyſius.c.13.cœl.hierarch.dicit expreſſe & uult quòd tantum inferiores angeli mittantur ad nos.Et hic dicit eſſe propter ordinē diuinæ legis,ut inferiora reducantur in Deum per media. Quod autem dicitur de ſeraphim miſſo dupliciter ſoluit, ſcilicet uno modo quòd iſte angelus purgans,dicatur ſeraphim æquiuoce,ſcilicet nō ordine,ſed ab actu quem tunc exercuit,quia igne purgauit. & ſeraphim dicitur incendium. Alio modo ſoluit, quòd dicatur proprie ſeraphim ille qui eſt de ordine illo.Et dicitur purgare,non quia ipſe immediate purget,ſed quia eius auctoritate,uel quia pcepta ab ipſo illuminatione,inferior angelus purgauit.Et ponit exemplum. Sicut dicitur Papa uel epiſcopus abſoluere, quando auctoritate ipſius aliquis abſoluit.Et ideo propter reuerentiam angelus inferior qui uiſionem formauit,qui reducit in Deum primo,& in ſeraphim ſecūdo.Ac ſi diceret.Ego purgo te,per lumen receptum a Deo,mediante ſeraphim,1.q.112.2.ad 2.
316 Solis quinque ordinibus inferioribus conuenit mitti in miniſterium, 1.q.11.4 o.
317 Angeli miſſi non retardantur a contemplatione Dei propter executionem miniſterii,1.q 64.4.ad 3.item q.112.1.ad 3.item 22. q.181.4. ad 2.
318 Actiones angelorum miniſteria uocantur, & propter hoc dicuntur in miniſterium mitti,1.q.112.2.c.fi.
319 Mitti conuenit æquiuoce angelis & perſonis diuinis, 1.q.112.2.ad 3.
320 Diuinæ perſonæ mittuntur ad angelos,& ad alios beatos,per nouas reuelationes tantum,1.q.43.6.ad 3.
321 Angeli formauerunt ſpecies uiſas in miſſione uiſibili ſpiritus ſancti, 1.q.43.8.ad 5.
322 ¶ Cuſtos. * Cuſtodia angelorum,eſt quædam executio diuinæ prouidentiæ,circa homines,1.q.113.2.6.c.
323 Angeli deputantur ad cuſtodiam hominum,1.q.113.1.o.
324 Deus immediate cuſtodit hominem, quo ad effectum inclinandum ad bonum,ſed mediantibus angelis,quo ad intellectum illuminandum,1.q 113.1. ad 2.
325 Superiores angeli cuſtodiunt electos,ad maiorem gradum gloriæ,1.q. 113.2.ad 3 item 3 ad 1.
326 Soli angeli infimi ordinis, ſunt cuſtodes particularium hominum, 1.q.113.3.o.
327 * Angeli cuſtodiunt particulares homines : archangeli prouincias : principatus totam naturam humanam:uirtutes corpora,poteſtates

ſupra

ſupra dęmones: ſed dominationes ſupra bonos ſpiritus habent cu ſtodiam, 1. q. 113. 3. c.

328 Singulis ſpeciebus rerum corruptibilium, deputantur ſinguli angeli: ſicut ſingulis indiuiduis incorruptibilium, ſ. hominibus. 1. q. 110. 1. ad 3. item q. 113. 7. c.

329 * Quilibet homo habet tantum unum angelum cuſtodem. 1. q. 113. 2. o.

330 Singulis hominibus ut ſunt ſingulares perſonæ, dantur ſinguli angeli, ſed ut partes collegij, habent unum in communi. 1. q. 113. 2. ad 1. item 3. c.

331 Prælatus cuſtoditur ut perſona particularis ab angelo, ſed ut prælatus, illuminatur ab archangelo, uel à principe. 1. q. 113. 2. ad 1.

332 Cuſtodia angelorum principaliter ordinatur ad illuminationem, ſecundario uero ad arcendum dęmones & alia huiuſmodi. 1. q. 113. 5. ad 2.

333 Idem angelus cuſtodit matrē & infantem, quamdiu eſt in utero eius. 1. q. 113. 5. ad 3.

334 Angelus non deſerit hominem quem cuſtodit, uſque ad mortem. 1. q. 113. 4. c. item 6. o.

335 Angeli pugnant ad inuicem pro cuſtodiis, non quidem per contrarietatem uoluntatum, ſed quia contraria ſunt merita, de quibus conſulunt uoluntatem Dei. 1. q. 108. 6. c. item q. 113. o.

336 Angeli non dolent de damnatione cuſtoditorum, ſed gaudent de iuſtitia diuina. 1. q. 113. 7. o.

337 Homo in ſtatu innocentiæ, indigebat angelo cuſtode: propter pericula ab extrinſeco tantum. 1. q. 113. 4 ad 2.

338 * Chriſtus non habuit angelum cuſtodem, ſed miniſtrum: & hoc quo ad paſſibilitatem corporis tantum. 1. q. 113. 4. ad 1.

339 Damnandis deputantur angeli cuſtodes: qui retrahunt eos à multis. 1. q. 113. 4. ad 3. item 5. ad 1.

340 Antichriſtus habebit angelum cuſtodem, quia hoc auxilium eſt conceſſum toti naturæ humanæ. 1. q. 113. 4. ad 3.

341 Homines uel animæ non deputantur ad cuſtodiam hominum: quia non habent gradus in natura ſicut angeli. 1. q. 64. 4. ad 2.

342 NOMEN. * Hoc nomen Angelus, eſt commune omni ordini angelorum: & omni ſpiritui cœleſti. 1. q. 108. 5. c.

343 Nomina ordinum angelorum aſſignantur, & exponuntur. 1. quæſt. 108. 5. o.

344 Vltimus ordo ſpecialiter nominatur angelus. 1. q. 108. 5. ad 1. item 22. q. 160. 1. ad 1.

345 Nomen cuiuſlibet ordinis ſignificat participationē alicuius perfectionis quæ eſt in Deo: ſicut nomen uirtutis ſignificat participationem diuinæ uirtutis. 1. q. 108. 5. ad 2.

346 Proprietates, & officia in ordinibus angelorum & eccleſiæ, accipiuntur ex nominibus eorum. 3. q. 67. 1. c.

347 Omnes ordines primæ hierarchiæ nominantur ab operationibus circa Deum: ſecundæ uero à poteſtate non limitata: tertia autem ab actibus limitatis ad unum hominem: uel ad unam prouinciam. 1. q. 108. 6. c.

348 Dominatio participatiuè eſt proprium nomen unius ordinis angelorum: ſed per exceſſum conuenit ſoli Deo. 1. q. 108. 5. ad 2.

349 Virtus eſt nomen proprium unius ordinis angelorum: & eſt commune omnibus angelis. 1. q. 108. 5. 1.

Moyſes

350 Moyſes nominauit angelos,nomine lucis,uel cæli,non autem propriè: quia loquebatur populo rudi.ſ Iudæorum.1.q.61.1.ad 1.item q. 67. 4 c.item q.68.2.c. item 3.c.

351 L E X uetus,data fuit à Deo per angelos. 12.q.98.3 o.item 6.b,

352 * In angelis ſunt habitus 12.q.50 6.o. item q.5 1.1.c.

353 In angelis ſunt habitus alterius rationis, quàm in hominibus. 12. q. 50.6 o.item q.51.1.c.

354 In angelis eſt aliquid de uita actiua,ſed non diſtinctum à contemplatiua.22.q 181.4.ad 2.

355 Angelis conuenit orare.22.q.83 10.ad 2.

356 Angeli Deo comparati,ſunt materiales & corporei,non quòd in eis ſit aliquid de natura corporea. 1.q 50. 1. ad 1.

1 * A N I M A non eſt ſuum eſſe. 1. q.77.1.o.

2 In homine non poteſt eſſe alia anima,præter rationalem. 1. q.76.3.o. item 6.ad 1 item q. 118.2. ad 2.

3 In homine non poteſt eſſe alia forma ſubſtantialis, præter animam rationalem.1. q.76.3.o.item 3 q.75.6 ad 2.

4 Impoſſibile eſt eſſe ſimul plures animas in eodem corpore.1 quæſt.76. 3.c.

5 Anima rationalis nō recipit eſſe à Deo,niſi in corpore.1.q 90 4.o.item q.118.3. o.item 3.q.6.3 4.o.

6 Anima rationalis non fuit producta in eſſe,ante corpus. 1. quæſt.90.4. o.item q.91.4.ad 3,item 22.q.164. 1.ad 4.item 3.q.6.3.o.item 4.c. ad 2.

7 Corpus adueniens animæ rationali,trahitur ad illud eſſe,in quo anima ſubſiſtit. 1.q.75 2.3.o.item q.76.1.ad 5. item 3.q 15.4.c.

8 Anima dependet à corpore in eſſe: quo ad principium: non quo ad finem.Ideo manet deſtructo corpore. 1.qō.76 1 ad 5.item ad 6. item 2.ad 2.item q.90.4.ad 3.item 12.q.2 5.c.item q.4. 5. ad 2.

9 * Anima rationalis eſt tota in toto, & tota in qualibet parte corporis ſui. 1.q.8.2.ad 3 item q.76.8 o.item q.93 3 c item 3 q.46.7.c.

10 Ridiculum eſt dicere, quod animæ rationali, uel alicui ſpirituali ſubſtantiæ,ſit locus aliquis naturalis.1.q.102.2.ad 3.

12 Anima ſecundum ſe,eſt ſupra tempus:ſed actus eius per accidens menſuratur tempore primi motus ratione corporis. 1. q. 118 3.c.item 12. q.53.3.ad 3.item q. 113. 7.ad 5.

13 Anima triplex.ſ.uegeratiua,ſenſitiua,& intellectiua 1.q.78.1.2.

14 Anima non impeditur à ſuo corpore,ut eſt perfectibile ab ea,ſed ut habet aliqnid repugnans animę.1.q 75.3.ad 3.

15 Anima rationalis dupliciter indiget corpore,ſ ur obiecto,& ut ſubiecto uel organo. 1 q.75.3.ad 3.

16 Anima rationalis habet aliquas uirtutes, in quibus non communicat corpus.1.q.70 3.c.item q 76 1.ad 4 item q. 77.5.o.item q. 118.2.c.

17 Anima rationalis haber aliquas operationes, in quibus non communicat corpus. 1.q.75.2.o.item q.76.1.c.ad 1. item q.77 5.o.

18 Vna pars corporis dicitur principalior alia,quia eſt organum principalioris potentiæ animæ, uel quia eidem potentiæ principalius deſeruit.1.q 76 8.ad 5.

19 Anima eſt cauſa efficiens finis & formalis ſui corporis. 1. quæſt. 92.2. ad 1.

20 * Anima rationalis eſt forma ſui corporis 1.q.76. 1.7.8.o.item q.90 4. c.item q. 91.4 ad 3.

21 Anima non eſt de eſſentia Dei.1.q 90.1.o.

A.iima

22 Anima rationalis eſt forma immaterialis,quo ad operationem:ſed materialis,quo ad eſſe. 1.q.76.1.ad 1.

23 Anima magis proprie dicitur rationalis quàm intellectiualis.22.q.83.10. ad 2.

24 Intellectiuum principium,ideſt anima,eſt propria hominis forma. 1.q.76.1.c.

25 Anima eſt quodammodo omnia,quia per ſenſum eſt omnia ſenſibilia: & per intellectũ,eſt omnia intelligibilia.1.q.80.1.c.item q.84.2.ad 2.

26 Anima per eſſentiam ſuam eſt ſpiritus,& forma corporis:quia in ea nõ ſunt duæ formæ,ſicut nec in corpore eius ſunt duæ formæ:ſed anima eſt forma corporis,dans ei totum ordinem eſſe perfecti,ſ.eſſe,eſſe corporeum,& eſſe animatum,& ſic de alijs. 1.q.76.3.c.item 3.q.75.6.ad 2.

27 Anima eſt infima in genere intellectualium.1.q.51.1.c.item q.75.7 ad 3.item q.76.5.c.item q.77.2.c.itẽ q.79.2.c.fi.item q.89.1.c. fi.item 12.q.50.5.c.

28 Anima humana eſt ultima in nobilitate formarum.1.q.76.1.c.fi. item ad 1.

29 Anima rationalis eſt quaſi orizon, & confinium corporeorum & incorporeorum.1.q.77. 2.c.

30 Anima rationalis eſt incorporea, & ſubſiſtens. 1. q. 75. 2.0.item 6.c. item q.90.2.c. ad 2.item q.118.2.c.

31 Anima rationalis eſt immortalis.22.q.164.1.ad 2.item 3.q.2.8.c.ad 4.

32 Anima rationalis eſt incorruptibilis.1.q.61.2.3.item q.75.6.0. item q.76.3.ad 1.item q.90.2.ad 1. item q. 98.1.c.item q. 113.2.c.item q.118.2. ad 2.item 12.q.85.6.0.

33 Anima eſt actus corporis organici. 1.q.76.4.ad 1.item 8.ad 2.

34 Anima eſt primo actus totius corporis,ſecundario autem partium eius 1.q.76 8.c.ad 2.item ad 3.

35 Anima rationalis per ſe non habet ſpeciem completam,ſed eſt pars ſpeciei humanæ.1.q 75.2.ad 1.item q.4.0.item 7.ad 3.item q.90.4.0. item 12.q.4.5.ad 2.

36 Anima non eſt compoſita ex omnibus,ut cognoſcat omnia.1.q.84.2.c. Anima rationalis componitur ex quo eſt,id eſt,ex eſſe: & quod eſt.1.q. 75.5.ad 4.item q.90. 1.ad 2.item 2. ad 1.

37 Anima non eſt compoſita ex materia & forma 1.q.75.5.0.item q. 76. 1.c fi.item q.90.1.ad 2.item 2.ad 1.

38 Anima eſt compoſita ex materia & forma improprie, id eſt, ex actu & potentia 1.q.90.2. ad 1.

39 Anima rationalis habet materiam in qua: non autem materiam ex qua.1.q. 76. 2. ad 1.

40 Anima non habet totalitatem quantitatiuam per ſe,nec per accidens, in animalibus perfectis.Ideo eſt indiuiſibilis per ſe,& per accidens.1. q.76.8.c.

41 Anima eſt primum principium uiuendi, in iſtis inferioribus. 1. q. 75. 1.c.

42 Anima rationalis non eſt homo: contra Hugonem de ſancto Victore.1. q 75.4.0.item q.76. 1.c.co.1.item q.118.3.c.item 3. q. 50.4.c.

43 Anima non eſt corpus. 1.q 75.1.0.

44 INDIVIDVATIO. * Indiuiduatio animæ rationalis dependet à corpore in fieri:non autem in eſſe.1.q.76.2.ad 2.

45 Animarum diuerſitas & multitudo cauſatur ex multitudine corporũ, 1.q. 76. 2. 0.

Diuerſi-

46 Diuerſitas in nobilitate animarum ſequitur nobilitatem corporum in ſtatu innocentiæ & peccati: non autem in ſtatu gloriæ. 1.q.85.7.c. itē 3.q.55.1.ad 3.

47 Anima rationalis eſt hoc aliquid, ut ſubſiſtens: non autem ut completum in ſpecie. 1.q.75.2. ad 1.

48 Anima non eſt perſona: contra Hugonem de ſancto Victore, & contra Magiſtrum ſententiarum. 1.q.29.1 ad 5. item q.75.4.ad 2.

49 Animæ rationales multiplicantur ſecundum numerum in eadem ſpecie. 1.q.76.2.c. item q. 79.5.c.

50 Anima rationalis non traducitur à parentibus. 1.q 90.2.o. item q. 100. 1.ad 2. item q.118.2.o. item 12. q 81.1.c.ad 2.

51 Anima rationalis non educitur de potentia materiæ, ſed creatur à ſolo Deo. 1.q.75.6.ad 1. item q 79 4.c. fin. ad 5. item q. 90.2.o item 3.c. item q 98 1 c fi. item q.118 2.o. item 12 q.3 7.ad 1. item q.9 6.c. item 22.q 85. 2.c.

52 Hæreticum eſt dicere animam intellectiuam traduci cum ſemine. 1. q. 118. 2 c. fi.

53 Creatio & infuſio ſunt ſimul reſpectu animæ, ſed differunt: quia creatio reſpicit tantum principium: ſed infuſio principium & naturam quam perficit, ſcilicet carnem, in qua infunditur. 12. quæſt. 83. 1. ad 4.

54 Anima rationalis maculatur in ſua infuſione cauſaliter, ratione termini, & concomitanter ratione principij: in creatione uero, tantum ſecundo modo. 12.q.83 1.ad 4.

55 Deus infundit animam conceptis in peccato originali: quia melius eſt ſic eſſe: quàm ſimpliciter non eſſe. 12.q.83.1. ad 5.

56 Non omnes animæ creatæ ſunt ſimul contra Origenem. 1. quæſt. 118. 3. o.

57 Naturale eſt animæ corpori uniri. 12.q.4. 6.c.

58 Si anima non eſſet unibilis corpori, eſſet alterius naturæ. 1. quæſt. 75. 7. ad 3.

59 Oportet animam rationalem uniri tali corpori. 1.q.76 5.o.

60 Anima immediate unitur corpori & non mediantibus quibuſdam diſpoſitionibus. 1 q.76 6 7. o.

61 Anima immediate unitur materiæ primæ ut forma. 1.q.76.4.ad 3. itē 6 7 o.

62 Anima unitur corpori ut forma: & ut motor. 1.q.76. 1. o. item 4.ad 2. item 6. ad 3. item 7. o. item 8 c item q.90 4.c. item quæſt. 110. 2. ad 1. item quæſt. 117.3.ad 3. item 12. quæſt. 83.2.ad 3. item 3. quæſt. 8.2.c.

63 Anima rationalis ut motor unitur corpori mediantibus uiribus ſenſitiuis: ſed immediate ut forma. 1. q.76. 6.c. ad 3.

64 Anima unitur corpori ut ipſa perficiatur. 1.q.51 1. c. item q.55.2.c. itē q 89.1 o. item q.118.3.c.

65 Anima unita corpori perfectior eſt quàm ſeparata. 1. q. 89. 1. o. item 2.ad 1. quæſt 90.4.c. fi. item q.118.3.c. item 12 q.4 5.c.fi.

66 Anima unitur naturaliter ſuo corpori & ſecundum rationem ſuæ naturæ. Sed eſſe ſeparatam uel ſeparari ab eo: eſt ei præter naturam. 1.q. 89.1.c. item q 118.3.c. item 12. q 4.6. c.

67 Omnis anima ſeparata habet uoluntatem immobilem reſpectu finis. 3.q 51.6.ad 3 item 7 q.59.5.ad 1. item ad 3.

68 Anima ſeparata ſtatim habet ſtatum immobilem. 3.q.59.5.ad 1. item ad 3.

Anima

69 Anima ſtatim poſt mortem uadit ad paradiſum, uel purgatorium, uel infernum. 12.q.4.5.c.item 3.q.59.5. ad 1.
70 Oppoſitum huius eſt hæreticum.1.q 64.4.ad 3.
71 Anima ſeparata habet aptitudinem & inclinationem naturalem ad ſui corporis unionem.1.q.76.1.ad 6.item 12.q.4.5. 6.o.
72 Quamdiu anima fruitur Deo ſine corpore, appetitus eius ſic quieſcit in eo: quod tamen adhuc ad participationem eius uellet ſuum corpus pertingere. 12.q.4 5.ad 4.
73 Appetit anima ſic frui Deo: quod etiam ipſa fruitio deriuetur ad corpus per redundantiam: ſicut eſt poſſibile. 12.q 4.5.ad 4.
Separatio animæ à corpore, dicitur animam retardare: ne tota intentio ne tendat in uiſionem diuinæ eſſentiæ.12.q.4.5.ad 4.
74 Anima ſeparata nullum corpus poteſt mouere.1.q.117.4.o.
75 Animæ ſeparatæ poſſunt exire de locis ſuis & apparere uiuis. 1. q. 89. 8.ad 2.
76 Apparitio animæ ſeparatæ eſt miraculoſa.1.q.89.8.ad 2.
77 Anima ſeparata cruciatur igne inferni per triſtitiam, non autem per alterationem.1. q.64 4 ad 1.
78 Operationes ſenſitiuæ non manent in anima ſeparata. 1.q.77.8.o.
79 Potentiæ immateriales manent actu in anima ſeparata: non autem organicę: ſed ut in radice.1.q.77.8.o.item quęſt.89 7.c.item 12.q.67. 1. ad 3.
80 Habitus ſcientiæ hic acquiſiti, manent in anima ſeparata. 1. q.89.1.ad 3 item 3.ad 4.item 5.o.item 6.c item 12.q.67.2.o.
81 Actus ſcientiæ hic acquiſiti manent in anima ſeparata. 1. q. 89.1.ad 3. item 6.o.item 12. q.67.2.o.
82 Anima ſeparata intelligit per ſpecies tunc infuſas, & per acquiſitas hic: non autem per ſpecies innatas: nec tunc abſtractas: nec conuertendo ſe ad phantaſmata: ſed ad ſuperiora.1.q.75 6.ad 3 item q.89 1.o. item 2.3.6.7.c.item 12.q.5.1.ad 2.item q.67.1. c. ad 1. item 3.q. 11.2.o.
83 Animæ beatorum ante reſurrectionem & poſt, intelligere poſſunt: non conuertendo ſe ad phantaſmata. 1.q.54.4.c.item 3.q.11.2.c.
84 Anima ſeparata cognoſcit ſe per ſeipſam. 1. q. 89.2.c.
85 Animæ ſeparatæ cognoſcunt ſe mutuo & angelos.1.q.89.2.o.item 3.q. 11.1. ad 2.
86 Anima ſeparata intelligit angelos per ſimilitudines diuinitus ei impreſſas. 1.q.89.2.ad 2.
87 Anima ſeparata habet cognitionem perfectam de alijs animabus ſeparatis: non autem de angelis: ſed imperfectam naturaliter.1.q. 89.2. o.item 3.ad 1.item ad 2. item 3.q.11.1. ad 2.
88 Animæ ſeparatæ non ſemper cognoſcunt ea quæ hic fiunt. 1.q.89.8.o. item 12.q.83 4.ad 2.
89 Anima ſeparata non cognoſcit omnia ſingularia ſibi præſentia: ſed tantum ea ad quæ determinatur priori cognitione, affectione, naturali habitudine, uel ordinatione diuina.1.q.89.4.o.item.7.8.c.
90 Animæ ſeparatæ poſſunt cognoſcere facta uiuentium, per animas nouiter decedentium: uel per angelos: uel per dæmones: uel Deo reuelante.1.q.89.8.ad 1.
91 Anima ſeparata naturaliter cognoſcit omnia naturalia, ſed confuſe. 1. q.89.3.o.
92 Diſtantia temporalis impedit cognitionem animæ ſeparatæ: nō autem diſtantia localis. 1.q.79.7.o.

93 Vtl collatione & diſcurſu eſt connaturale animabus beatorum. 3.q.11.3.ad 3.
94 Anima rationalis ſemper intelligit ſe & Deum:inquãtum ipſa eſt ſemper ſibi præſens & Deus.1.q.93.7.ad 4.
95 Motus cognitionis animæ rationalis triplex,ſ.circularis, rectus, & obliquus 22.q.179.1.ad 3.item q.180.6.o.
96 Cuiuſlibet potentiæ ſenſitiuę obiectum, eſt forma, prout eſt in materia corporali,ideo eſt cognoſcitiua particularium tantum. 1. q. 85.1.c.
97 Gradus cognitionis animæ coniunctæ triplex, ſ. reſpectu corporalium: immaterialium:& Dei.1.q.94.2.o.
98 Anima intelligit corpora,& alias res per ſpecies: non autem per eſſentiam.1.q.84.1.2.o.
99 Anima hic nihil cognoſcit per ſpecies infuſas,ſed per abſtractas à rebus ſenſibilibus.1.q.84 3.4.o.
100 Anima hic nihil intelligit ſine phantaſmate.1.q.84.7.o.item q.85.1.ad 4.item 5. ad 2.item q.86.1.c.item q.88.1.c.itẽ q.89.1.2.o.item q.111 2. ad 3 item q.118.3.c.itẽ 12.q.5.1.ad 2.item 22.q.174.2.ad 4 item q.175.4.c.item q.180.5.ad 2.item 3 q.11.1.ad 2.item 2.o.
101 Propria operatio animæ coniunctæ eſt intelligere cum phantaſmate.1.q.75.6.ad 3.
102 Anima indiget phantaſmate ad duo. ſ.ad acquirendum ſcientiam & ad conſiderandum.1.q.84.7 c.item 12.q.4 5.c.
103 Anima non habuit à principio omnes ſcientias: contra Platonem. 1.q.84.1.2.3 c.item 12.q.172.1.c.
104 Anima hic non cognoſcit ſubſtantias ſeparatas quid ſunt ſecundum ſpeciem:ſed quia ſunt.1.q.12.4.c.item 11.c.item q.50.2.c.fi.item q.84.7.ad 3.item q.88.o. itẽ 12.q.3.6.c.fi.item 3.q.11.1.ad 2. itẽ q.30.3. ad 1.
105 * Anima rationalis cognoſcit omnia quæ cognoſcit in prima ueritate.1.q.16.6.ad 1.
106 Anima rationalis cognoſcit omnia quæ cognoſcit in prima ueritate: non ſecundum eſſentiam:ſed in ueritate exemplata à prima ueritate.1.q.12.11.ad 3.item q. 16.6.ad 1.item ad 2.
107 Deus eſt primum obiectum intellectus animæ rationalis, quia ratio & cauſa ueritatis alicuius obiecti primo apprehenditur à potentia. 22.q.1.1.c.
108 Anima cognoſcit omnia in rationibus æternis. 1.q.12.11.ad 3.item q.84.5.o.
109 Anima cognoſcit omnia in rationibus æternis:ut in principio cognitionis:non autem ut in obiecto: uel in ſpeculo.1.q.12.11.ad 3.item q.84.5.o.item q.88.3.ad 1.
110 Nulla operatio animæ, dicitur proprie motus, niſi operatio appetitus ſenſitiui. 1.q.81.1.c.
111 Ab eſſentia animæ nõ procedit operatio,niſi mediãte uirtute eius uel potentia. 1.q.77.1.o.
112 Neceſſe eſt dicere, id quod eſt principium intellectualis operationis, quod dicimus hominis animam, eſſe quoddam principium incorporeum & ſubſiſtens.1.q.75.2.c. principio.
113 Si ipſa eſſentia animę,eſſet immediatum operationis principium ſemper habens animam actu haberet opera uitæ.1.q.77.1.c.
114 * Anima tripliciter patitur.ſ.à Deo:& à læſione corporis: & à propria operatione. 3.q.15.4.c.

115 Illud quo anima operatur, differt realiter ab eã. 1.q.77.1.o.

116 Anima rationalis, non habet uim tranſmutandi materiam corporalem.1.q 117.3.o.

117 In actibus & relationibus animæ intellectis, itur in infinitum. 1.q.28. 4 ad 2.item q.32.2.c.fi.item q.87.3.ad 2.item 12. q.1. 4. ad 3.itẽ 3.q.87.3.ad 2.

118 Anima eſt mouens mota per accidens. 1. q.75.1.ad 1.

119 Anima de ſe nata eſt mouere ad quamlibet partem: ſed per corporis grauitatem impeditur: ideo difficile eſt homini aſcendere. 1.q.62.2. ad 2.

120 Cum ſuperior pars animæ intenſe mouetur in aliquid: ſequitur motum eius pars inferior per redundantiam. 12. q.24.3.ad 1. item q. 30 1.ad 1 item q.31.5.6.fi.item q. 38.4.ad 3. item q.59 5.c. item q. 77.6.c.

121 Potentiæ animæ dupliciter poſſunt moueri. ſ. quo ad exercitiũ actus, & quo ad determinationem eius. 12. q.9.1.c.

122 Anima non mouetur, niſi per accidens.1.q.75.1.ad 1.item 12.q.22.1. ad 2.item 3 q.59 5 ad 3.

123 Motus magis eſt in potentijs animæ appetitiuis: quãm apprehenſiuis. 1 q.81.1.c.

124 * Omnis motus cognitiuæ & appetitiuæ uirtutis, reducitur in naturã, ſicut in primum principium.12.q 10 1.c itẽ q.17 9.ad 2. itẽ q. 41. 3 c.

125 Omnis motus appetitiuæ potentiæ reducitur ad perſecutionem boni per ſe, uel mali per accidens: uel ad fugam mali per ſe: uel boni per accidens. 12.q.45.2.c.

126 * Anima differt realiter à ſuis potentijs.1.q.77.1.o.item 12.q.110.4.c.

127 Quandoque dicitur quod anima eſt ſuæ potentiæ, & econuerſo: ſed nõ proprie: ſed denominatiuè: quaſi à principaliori ſua uirtute. 1.q.79. 1. ad 1.

128 * In potentijs unius animæ non poteſt eſſe niſi una intentio.12.q.37. 1 o.item q 77.1.c

129 * Omnes potẽtiæ animæ radicantur in una eſſentia animæ: ideo oportet quod quando intentio animæ uehementer trahitur ad unã operationem unius potentiæ: retrahatur ab operatione alterius: quia unius animę non poteſt eſſe niſi una intentio. 12.q.37.1.o.item q. 77. 1.c.item 3.q.46 7.c.

130 Omnes potentiæ in eadem eſſentia animæ radicantur & fundantur: uel ut in principio tantum: ut organicæ, ſ. uegetatiuæ & ſenſitiuæ: uel in eſſentia etiam ut in ſubiecto: ut intellectiuæ. 1.q.77.8 o.

131 * Omnis proprietas naturaliter conſequens animam: dicitur potentia eius. 1 q.77.8.ad 2.

132 Natura quandoque diuiditur contra rationem & uoluntatẽ: eum tamen ipſa ratio & uoluntas ad naturã hominis pertineant. Et cum potentiæ animæ ſint naturales proprietates, ſpeciem conſequentes: anima non poteſt ſine ijs eſſe. Dato tamen quòd ſine ijs eſſet: adhuc tamen anima diceretur ſecundum ſpeciem ſuam intellectualis uel rationalis: non quia actu haberet has potentias: ſed propter ſpeciẽ talis eſſentiæ: ex qua natæ ſunt huiuſmodi potentiæ effluere. 1.q. 77 8 ad 2.item 12.q 51.1.ad 1.item q.110.4.ad 4.

133 * Potentiæ animæ ſunt accidentia eius per ſe: & ſunt in ſecunda ſpecie qualitatis. 1.q.77.1.ad 5, item 12.q.83.2.ad 3.item q.110.4.ad 3. item ad 4.

*Capa-

134 * Capacitas animæ non eſt nec poteſt eſſe infinita in actu, ſed poteſt ampliari in infinitum. 22. q. 24. 7. c. ad 2.

135 Potentiæ animæ fiunt ab eius eſſentia. 1. quæſt. 77. 1. ad 5. item 6. o. 12. quęſt. 100. 4. ad 1. item 3. quęſt. 7. 2. c. item q. 62. 2. c. item quæſt. 89. 1. c.

136 Vna potentia fluit ab anima mediante alia. 1. quæſt. 77. 7. o. item q. 78 4. ad 3.

137 Potentiæ organicę fluunt ab anima, inquantum eſt actus corporis: aliæ uero ut prædominatur corpori. 1. q. 76. 8. ad 4.

138 Anima eſt cauſa ſuarum potentiarum tripliciter, ſcilicet efficiens, finalis, & materialis, ideſt ſubiectiua. 1. q. 77. 6. o. item 7. c.

139 Potentiæ animæ perfectiores, ſunt principia imperfectiorum actiua & & finalia, & etiam priora: ſed econuerſo uia generationis, & cauſę materialis. 1. q. 77. 7. c.

140 Potentię non organicæ, ſunt ſubiectiuæ in anima: organicæ uero in cōpoſito. 1. q. 77. 5. o. item 6 8. c.

141 Vna potentia animæ eſt ſubiectum alterius potentiæ, in uirtute animæ. 1. q. 77. 7. 2. item q. 78. 4. ad 3.

142 Ordo potentiarum animę triplex. ſ. perfectionis, generationis, & obiectorum. 1. q. 77. 4. o. item 7. c.

143 Omnes potentię animæ, neceſſariam habent habitudinem ad ſuum proprium & principale obiectum. 1. q. 19. 3. c.

144 Potentiæ animæ, mutuo ſe impediunt circa diuerſa obiecta, non autem circa idem. 12. quæſt. 33. 3. ad 3. item q. 37. 1. o. item q. 77. 1. c. item 22. q. 123. 8. ad 1. item quæſt. 153. 5. c. item 3. quæſt. 15. 9. ad 3.

145 Omnis potentia animæ eſt quędam forma, ſeu natura. 1. quæſt. 80. 1. ad 3.

146 In omni potentia animæ commune eſt fere, ut eodem nomine actus & potentia nominetur. 1. q 83. 2. ad 1.

147 Appetitus naturalis eſt in qualibet potentia animæ, & in uoluntate: & in omni parte & membro corporis: & in omni re. 1. q. 78. 1. ad 3. item q. 80. 1. ad 3.

148 Anima rationalis habet plures potentias: quàm aliqua alia res. 1. q. 77. 2. o.

149 Anima quanto nobilior eſt: tanto plures potentias, operationes, & organa habet. 1. q. 30. 2. ad 3. item q. 76. 5. ad 3. item q 77. 2. c.

150 Anima comparatur ad corpus ſicut forma ad materiam: ad potentias uero ut ſubſtantiua ad propria accidentia: ideo prior eſt eis generatione & perfectione: ſed corpore, prior eſt ſecundo modo: & poſterior primo modo. 12. q. 83. 2. ad 3.

151 Potentia motiua animæ duplex, ſ. imperans motum, & exequens motum. 1. q. 75. 3. ad 3. item q. 78 1. ad 4.

152 Potentia cuius obiectum eſt patiens ab ea, eſt actiua ſicut omnes uegetatiuæ: ſi autem ut agens: eſt paſſiua, ſicut omnes ſenſitiuæ. 1. q. 79. 3. ad 1.

153 * Omnes potentiæ animę ſunt paſſiuę, præter intellectum agentem, & uegetatiuas: quę ſolæ ſunt actiuæ. 1. q. 79. 3. ad 1.

154 Modi uiuendi animę ſunt tres, gradus uero quatuor & quinque genera potentiarum, ſcilicet uegetatiuum, ſenſitiuum, motiuum ſecundum locum, appetitiuum & intellectiuum. 1. q. 18. 2. ad 1. item 3. c. item q. 78. 1. o.

155 Omnes potentiæ animæ intellectiuę & ſenſitiuę, appetitiuę & apprehenſi-

henſiuæ interiores:ut operantur ex ratione:indigent habitu:non autem ui ex inſtinctu naturæ.12.q.49.4.c.item q.50.3.4.5.o.

156 Omnis habitus operatiuus & culpa, prius ſunt in potentijs animę q̃ in eſſentia 12.q.50.2 o.

157 Gratia eſt immediate in eſſentia animæ,non autem in potentijs eius. 12.q 50.2.c.item q.110.4.o itẽ q.112.5.ad 1.item 3.q.2.10. ad 2,itẽ q. 7.2.c. item q.62.2.c.ad 1.

158 Gratia ponit aliquid creatum in anima. 12.q.110.1.o.

159 Gratia agit in anima formaliter:non autem effectiue.12.q.110.2.ad 1. item q. 111. 1.ad 1.item 2. ad 1.

160 Anima eſt ſimpliciter nobilior gratia:ſed ſecundum quid eſt econuerſo 12.q.110.2.ad 2.

161 * Multi habitus poſſunt ſimul eſſe in eadem potentia. 12. q. 54.1.o. item 22. q 57.5.c.

162 Omne diuerſificans potentiam, diuerſificat habitum: non autem econuerſo 12.q.8.2.ad 3.item q 54.2.c.item q.56. 2.c.item 22. q. 47. 5.c.

163 In potentijs ſenſitiuis apprehenſiuis interioribus ſunt aliqui habitus: ut in memoria.12.q.50.3.ad 3.item q.56.5.c.

164 In potentijs ſenſitiuis exterioribus non eſt habitus. 12. q. 50. 3.ad 3.

165 In potentijs uegetatiuis non eſt habitus. 12.q.53.ad 1.item q. 54. 1.c. item 22. q. 158. 1.ad 3.

166 Omnis perfectio potentiæ animæ,habet rationem uirtutis. 12. q. 110. 4.c.

167 Virtutes ſunt ſubiectiuæ in potentijs animæ. 12. q.50.1.o.item q. 56, 1.o.item 3.q.7.2.c.

168 Virtutes ſunt ſubiectiuæ tantũ in potentia rationali eſſentialiter uel participatiue.12.q.55.2.c.item 4.ad 3.item q 61.2.c.fi.

169 Vna uirtus poteſt eſſe in pluribus potentiis non æqualiter,ſed ordine quodam.ſ.in una principaliter:in alia uero per modum diffuſionis uel diſpoſitionis:uel directionis:uel motiui.12.q.56.2.o.itẽ q.60. 5.c.

170 In nulla potentia ſenſitiua eſt uirtus niſi in appetitiua.12.q.56.5.o.

171 * Virtus eſt neceſſaria potentiæ ſenſitiuæ appetitiuæ. ſ. concupiſcibili & iraſcibili in quibus eſt ſubiectiue:non quidem ſecundum ſe, ſed ut ſunt rationales participatiue. 12. q.56 4.o item 5.ad 1.

172 * Anima & angelus non conueniunt in ultima differentia. 1. q. 75.7. ad 2.

173 Anima & angelus conueniunt in ultimo fine:non autem in fine proximo.1 q 75 7.ad 1.

174 Anima ſenſitiua in homine eſt incorruptibilis. 1.q.76.3.ad 1.

175 Anima ſenſitiua in homine eſt nobilior;quàm in brutis. 1.q.76.5.c. item q.91.3.ad 1.item 12.q.74 3.ad 1.item 3.q.2.ad 2.item 5.ad 1.

176 Aĩa ſenſitiua nõ eſt ſubſiſtens 1.q.75.3.o.itẽ 6.c.item q.118.1.c.ad 1.

178 Anima ſenſitiua nullo modo eſt hoc aliquid. 1.q.75.3.o.

179 Anima ſenſitiua non eſt uiuens,ſed principium uiuendi. 1.q.118.1.c.

180 Anima ſenſitiua non eſt per creationem. 1.q.118.1.o.

181 Anima ſenſitiua non præexiſtit actu in ſemine,nec etiam uegetatiua. 1.q.118.1.o.

182 Aĩa ſẽſitiua & uegetatiua traducitur cũ ſemine.1.q.118.1.o.itẽ 2.ad 2.

183 Anima ſenſitiua prolis producta in partem principalem: incipit operari ad complementum proprij corporis:per modum nutritionis & augmenti. 1.q.118.1.ad 4.

184 Anima ſenſitiua nullam habet operationem per ſe. 1.q.75.3.o.item q.118.1.c.
185 Animæ brutorum deſinunt eſſe,corpore corrupto.12.q.164.1.ad 2.
186 Anima uegetatiua non creatur. 1.q.118. 1.o.
187 Anima uegetatiua non præexiſtit in ſemine. 1.q.118.1.o.
188 Anima uegetatiua eſt in menſtruo ſecundum actum primum:non autem ſecundum actum ſecundum qui eſt operari. 1. q. 118. 1.ad 4. item 2. ad 2.
189 Ex anima uegetatiua generantis deriuatur quædam uirtus actiua ad ipſum ſemen animalis uel plantæ, ſicut à principali agente deriuatur uis motiua ad inſtrumentum.1.q.118.1.c.ad 3 item q.119.1.c. ſi.item 2.c. ad 1.
190 * Anima uegetatiua non agit niſi in corpus ſibi unitum. 1.q.78. 1.c. item q. 79.2.ad 3.
191 Obiectum potentiæ uegetatiuæ eſt corpus uiuens per eam.1 q.78.1.2.
192 Potentia uegetatiua eſt triplex.ſ. generatiua,augmentatiua,& nutritiua.1. q.78.2.o.
193 Omnium partium animę uegetatiuæ,generatiua eſt finalior, dignior, & perfectior.1.q.72.ad 1.item q. 78.2. c.
194 Vires uegetatiuę dicuntur naturales,dupliciter.ſ.quia habent effectus ſimiles naturæ, i. eſſe, quantitatem,& conſeruationem:& quia per ſimilia inſtrumenta agunt, i.per qualitates actiuas & paſſiuas : ſed altiori modo. 1.q.78.2.ad 1.
195 Vegetatiuæ agunt per calorem,& per alias qualitates naturales. 1. q. 78.1.c.item 2.o.
196 Potentiæ uegetatiuæ non obediunt imperio rationis. 12. q. 17. 8. 9 o. item q.50.3.ad 1.item 22.q.148.1.ad 3.item 3.q.15.2. ad 1.item q.19.2.c.
197 Sicut Deum in cælo eſſe dicimus, ita animabus beatis, quæ deitatis perfecte participes ſunt,aſſignari: Animabus uero quæ huius deitatis ſunt expertes,contraria loca deputari aſſerimus.ſupl.q 69.1.c.
198 Animæ è carcere corporis liberatæ præmio conſecuto in cęlum aut pęna debita inflicta in infernum feruntur. ſupl.q.69.2.o.
199 Fieri non poteſt ut animæ uel de paradiſo uel de inferno ſimpliciter exeant. ſupl.q.69.3.c.
200 In anima ſeparata potentiæ ſenſitiuæ & aliæ ſimiles non remanent ſimpliciter, ſed ſecundum quid, hoc eſt eo modo quo principiata ſunt in ſuis principijs.ſupl.q.70. 1.c.
201 Actus ſenſitiuarum potentiarum nullo modo remanent in anima ſoluta à corpore,niſi fortaſſis tanquã in radice remota.ſupl. q. 70.2.c.

1 ANIMAL. * Eſſentia. Animal eſt, quod habet naturam ſenſitiuã, rationale uero quod habet naturam intellectiuam. 1. q.3.5.c.itẽ q.85.3.ad 4.item 5.ad 3. item 12. q.67.5.c.
2 Quædam animalia dicuntur eſſe ex aqua, quia plus habent de aqua quàm alia animalia,licet in omnibus prædominetur terra. 1.q. 71. ad 2.
3 Quædam animalia ſunt media inter aquatica & terreſtria, licet magis conueniant cum altero,cum quo magis computantur.1.q.71.ad 4.
4 Animalia terreſtria ſunt perfectiora auibus & piſcibus. 1. q.72.ad 1.
5 Non qualibet pars animalis eſt animal, quia non habet animam primo ſed in ordine ad totum.1.q.76.8.c.ſi.ad 2. item ad 3.
6 Pars animalis perfecti non eſt animal, quia non habet diſtinctionem organorum & operationum quæ requiruntur.1.q.5.3.ad 2.

Partes

7 Partes animalis non ſunt in ſpecie:nec differunt ſpecie:ſed ſunt diuerſarum diſpoſitionum.1.q.76 5.ad 3.

8 Dextera eſt nobilior pars corporis animalis. Ideo qui ad dexteram alicuius ſedet, nobiliſſimo modo ei coniungitur.1.q.102.1.c.fi.

9 Diuerſa animalia ad ornatum diuerſorum elementorum pertinent. ſ. aues aeris,& piſces aquæ,cætera autem terræ.1.q.71.72 o.

10 * GENERATIO.* Animalia quælibet præter perfecta, poſſunt generari ex ſemine,& ſine ſemine per putrefactionem.1.q.91.2.ad 2.

11 Virtus cœli loco ſpermatis cum elementis, ſufficit ad generationem animalium imperfectorum,non autem perfectorum. 1. q.45.8.ad 3.itē q 70.3.c.item q.71.ad 1.item q.91.2. ad 2.

12 Species animalium de nouo generatæ per putrefactionem, fuerunt pro ductæ in primis ſex diebus in ſuis principijs. 1.q. 74.1.ad 3.

13 Generatio hominis & multiplicatio,etiā quo ad indiuidua, eſt de principali intentione naturæ,non autem aliorum animalium, niſi ſecundum ſpeciem. 1.q 50.4 ad 4.item q.98.1.0.

14 * In generatione animalis,præcipue hominis, ſunt neceſſariæ multę generationes non continuæ,ſicut etiam multæ formæ.1. quæſt.118.2. ad 2.

15 Motus ſurſum eſt naturalis animali ſecundum animam,non autem ſecundum corpus.12.q 6 5.ad 3.

16 Motus appetitus animalis præuenitur ab exteriori motu dupliciter, ſ. ſecundum ſenſus,& ſecundum corpus.12.q.6.1. ad 2.

17 Quædam animalia mox nata habent mouere ſe, & uſum membrorū, non propter nobilitatem ſed propter ſiccitatem cerebri. 1. q. 99. 1. ad 2.

18 Animalia pugnant propter cibum & coitum. 1.q.81.2.c fi.

19 Quædam animalia abhorrent coire cum matre, ut equus & camelus. 22.q.154.9.ad 2.

20 Animalia bruta non proſequuntur conueniens, nec fugiunt nociua per rationis deliberationem, ſed per naturalem inſtinctum æſtimatiuę, ſimiliter & pueri. 1.q. 83.1.c.item 12.q. 11 2 c. item q.15.2.c. item q. 16.2.ad 3.item q.17 2.ad 3.item q.46 4.ad 2.item 7. ad 2.

21 Animalia bruta non intendunt aliquid manifeſtare, uel repræſentare, quia hoc eſt proprium rationis conferentis ſignum ad ſignatum:ſed agunt ex inſtinctu naturali aliquid ad quod ſequitur hoc.22.q. 110. 1 c.

22 Aues docent pullos ſuos uolare, & ſimilia: quia mox nata bruta,non habent ita perfectum uſum induſtriæ naturalis,ſicut poſtea.1,q.101. 2 ad 3.

23 Animalia bruta ſunt ſagacia, quia diriguntur à Deo: ſicut horologia. 12. q.13.2.ad 3.

24 Cognitio eſt in animalibus brutis propter neceſſitatem actionis tātum, 1.q.91 3.ad 3.item 12. q.31.6.c.

25 Homines in ſtatu innocentiæ non indigebant alijs animalibus, niſi ad experimentalem cognitionem eorum. 1.q.96.1.ad 3.

26 Appetitus animalis bruti non eſt liber. 1.q.59.3.c. item q.83.1.c.item 12.q.11.2.c.item q.13.2.ad 2 item ad 3.item q. 26 1.c.

27 Electio non conuenit animalibus brutis. 12 q.13.2.0.

28 Intentio proprie non conuenit animalibus brutis.12.q.12.5.0.

29 Delectatio proprie conuenit animalibus brutis: non autem gaudium. 12. q. 31.3.c.

30 Animalia bruta nō delectantur uiſibilibus,odoribus,& ſonis,niſi in or-

dine ad ſuſtentationem naturæ. 1. q. 91. 3. ad 3. itē 12. q. 31. 6. c. item q. 35 2. ad 3. item 22. q. 41 4. ad 3. item q. 167. 2. c.

31 Omne animal naturaliter abſtrahitur à delectationibus uenereis, & guſtus, per dolores corporis 12. q. 29 3. ad 1. item q. 35 6. c. fi. ad 1.

32 Animalia ferociora non erant manſueta ante peccatum Adę. nec comedebant herbas: ſed carnes ſicut nunc. 1. q 96 1. ad 2.

33 Animalia bruta appetunt excellentiam, & iraſcuntur contra derogantia ei, non autem honorem. 12. q. 47. 2. ad 2.

34 IN COMMVNI. * Homo ex parte ſuę temperatiſſimę complexionis, non habet ſuper excellentiam alicuius paſſionis animæ quam habent cætera animalia ſecundum quod deuiant ab hac æqualitate, ut leo in audacia, canis in ira, lepus in timore: & ſic de alijs. 12. q. 46. 5 ad 1.

35 Quę tantum uiuunt. i. plantæ, ſunt propter omnia animalia, & hęc propter hominem, & omne imperfectius, propter perfectiua 1. q. 65. 2. c. item 22. q. 64 1. 2. e. item q. 66. 1. c.

36 Omnia animalia ſunt ſubiecta homini, uel totaliter: ut manſueta, uel in parte, ut alia, ſed non omnia obediunt ei propter peccatum. 1. q. 96. 1. o.

37 Bruta quandoque puniuntur in pœnam dominorum ſuorum. 22. q. 108 4 ad 3.

38 In brutis eſt ſimilitudo boni moralis, ſ. uirtutum, ſecundum paſſiones tantum. 12 q 24 4. ad 3.

39 Bruta inuocant Deum, inquantum naturaliter deſiderant bonitatem eius. Sed obediunt ei, inquātum naturalis inſtinctus eorum mouetur à Deo. 22. q. 83. 10. ad 3.

40 L E X. * Diſtinctio animalium immundorum à mundis, non erat ante legem Moyſi, quo ad eſum, niſi propter abominationem uel conſuetudinem. ſed bene quo ad ſacrificia. 12. q 103. 1. ad 4.

41 Expoſitio animalium mundorum ſecundum legem. 12. q. 102. 3. ad 1.

42 Expoſitio animalium immundorum ſecundum legem. 12. q 102. 6 ad 1. item ad 2.

43 Animal ſacrificādum debebat habere quatuor, ſ. integritatem, ſanitatē, ſuauitatem, & ſal. 12. q. 102, 3. e. ad 2. item ad 7.

44 Animalia ante octo dies non offerebantur, propter ſuam teneritudinē. 12. q. 102. 3. ad 7. item 5. ad 3. item q 70. 3 ad 3.

45 In lege ueteri offerri ſolebant quinque animalia figurantia eorum ſacrificium, ſ. Chriſtum. ſ. uitulus, capra, ouis, turtur, & columba. 12. q. 112 3. ad 2.

46 Deus prouidit ꝙ in ſacrificijs propter paupertatem non ualens offerre animal quadrupes, offerret aues. Si non panes, uel farinam, uel ſpicas. 12. q. 102. 3. ad 12.

47 Quanto grauius eſt peccatum, tanto uilior ſpecies animalis offerebatur in ſacrificijs. ſ. capra ꝓ idololatria, uitulus pro ignorantia ſacerdotis, & hircus pro negligentia principis. 12. q. 102. 3. ad 11.

48 Animata generant & conſeruantur à principio motiuo intrinſeco: ſed inanimata tantum ab extrinſeco. 1. q. 78. 1. 2. o.

1 A N I M V S pro ui iraſcibili ponitur, ut patet per Philoſophum, ubi dicit, ꝙ in ſenſitiuo appetitu eſt deſiderium & animus, i. concupiſcibilis, & iraſcibilis. 22. q. 129. 1. a 1. ad 1.

2 Moderatio animi quandoque prouenit ex quadam dulcedine affectus, qua quis abhorret omne illud quod poteſt aliū triſtare. Et ideo dicit Seneca, ꝙ temperantia eſt quædam lenitas animi. Nam auſteritas

contra-

econtrario animi uidetur eſſe in eo, qui non ueretur alios contriſtare.
* Niſi propter aliquam cauſam neceſſe ſit aliquando alios utiliter contriſtare. 22. q. 114. 2. ad 1. ſi. item q. 157. 3. ad 1 ſi.
1 ANNEXVM ſpiritualibus poteſt eſſe aliquid dupliciter. ſ. uel ſicut ex ſpiritualibus dependens, ſicut habere beneficia eccleſiaſtica dicitur ſpiritualibus eſſe annexum, quia non competit, niſi habenti officium clericale. Vnde huiuſmodi nullo modo poſſunt eſſe ſine ſpiritualibus. Et propter hoc ea nullo modo uendere licet, quia eis uenditis, intelliguntur etiam ſpiritualia uenditioni ſubijci. Quædam autem ſunt annexa ſpiritualibus inquantum ad ſpiritualia ordinantur, ſicut ius patronatus quod ordinatur ad præſentandum clericos ad eccleſiaſtica beneficia, & ſicut uaſa ſacra: quæ ordinantur ad ſacramentorum uſum. Vnde huiuſmodi non præſupponunt ſpiritualia, ſed magis ea ordine temporis præcedunt, & ideo aliquo modo uendi poſſunt, non autem inquantum ſunt ſpiritualibus annexa. 22. q. 100. 4. c.
1 IN mutationibus naturalibus terminus à quo, ſ. forma annihilatur, niſi inquantum manet in potentia in ſuo ſubiecto. 1. q. 104. 4. ad 3.
2 Nulla creatura annihilatur, ſed quælibet ſecundum aliquid perſeuerabit in æternum. 1. q. 65. 1. ad 1. item q. 103. 1. ad 2. item q. 104. 4. c.
3 AGENS. * Si Deus ſubtraheret actionem ſuam omnia ſubito annihilarentur. 1. q. 8. 1. c. item q. 9. 2. c. item q. 50. 5. ad 3. item q. 104. 1. c. item 12. q. 109. 2. ad 2. item 8 c.
4 Solus Deus poteſt aliquid annihilare. 1. q. 9. 2. c. item 3. q. 13. 2. c.
5 Deus de potentia abſoluta poteſt annihilare omnem creaturam, non autem de potentia ordinata. 1. q. 9. 2. c item q. 104. 3. 4. c.
6 Deus nõ annihilat peccatores, ne iuſtitia ſit ſine miſericordia, & ut pœna reſpondeat culpæ. 12. q. 87. 4. ad 1.
1 ANNVNCIATIO Chriſti conuenienter facta fuit Beatæ uirgini. 3. q. 30. 1. c.
2 Annunciatio Chriſti conuenienter facta fuit per angelum. 3. q. 30. 2. c.
3 Annunciatio Chriſti conuenienter facta fuit per ſupremum archangelum 3. q. 30. 3. ad 3.
4 Annunciatio Chriſti conuenienter facta fuit in ſpecie corporali & uiſione corporali. 3. q. 30. 3. c.
5 Annunciatio Chriſti conuenienti modo & ordine facta fuit. 3. quæſt. 30. 4. c.
6 Expoſitio euangelij de annunciatione dominica. 3. q. 30. 4. c.
Quando in antecedente eſt aliquid pertinens ad actum animæ: conſequens debet ſumi ut eſt in anima. 1. q. 14. 13. ad 2.
1 ANTEQVAM importat ordinem ad futurum uere: uel imaginarie. 3. q. 28. 3 ad 1.
ANTIOCHVS non uere pœnituit. 1. q. 86. 1. ad 1.
1 ANTICHRISTVS non erit unitus diabolo in perſona 3. q. 8. 8. c. ad 1.
2 Antichriſtus erit caput malorum omnium perfectione malitię: non autem ordine uel influxu. 3. q. 8. 8. c.
* In collationibus patrum introducitur ſententia beati Antonij: qui prętulit diſcretionem per quam aliquis omnia moderatur, & ieiunijs, & uigilijs & omnibus huiuſmodi obſeruantijs. 22. q. 188. 6. c. ad 3.
ANTONOMASIA eſt figura qua nomina generalia reſtringuntur ad aliquid per excellentiam: ut Vrbs pro Roma. 22. q. 141. 2. c. itẽ q. 186. 1. c.

ANTHROMORPHITAE fuerunt hæretici fingentes Deum eſſe figuratum lineamentis corporis humani. 12.q.118.5.c.

APIROCALIA eſt exceſſus expenſarum contra rationem: & opponitur paruificentiæ. 22.q.135.2.0.

APOCRYPHA Eſdræ. 1.q.10.6.2.1.item 22.q.34.1.2.2.

1 APOSTASIA. *. DIVISIO. * Duplex, ſ. auerſio à Deo: & nolle ſubdi Deo: & ſic eſt ſpeciale peccatum ſ. prima ſpecies ſuperbiæ: non autem primo modo: ſed eſt generalis cōditio omnis peccati. 12.q.84.2. ad 2.

2 Apoſtaſia, id eſt. receſſus à Deo eſt triplex: ſ. à religione uel ordine: à bona uita: & à fide. 22.q.12.1.0.

3 Apoſtaſia à fide non eſt ſpecies infidelitatis: ſed eſt circunſtantia eius aggrauans eam. 22.q.12.1.ad 3.

4 Apoſtaſia à fide eſt peſſima: & includit alias. 22.q.12.1.c.

5 POENA. * Apoſtata condemnatus ab ecleſia, perdit ius dominij ſuper ſubditos 22 q.12 2.0.

1 APOSTOLI fuerunt perfectiores cæteris ſanctis. 12. q.106.4.c.

2 Apoſtoli habuerunt omnē ſcientiam quantum expediebat ad conuerſionem mundi. 22.q.176.1.ad 1.

3 Spiritus ſanctus docuit apoſtolos omnem ueritatem neceſſariam ad ſalutem: non autem omnes futuros euentus. 12. q.106.4.2.

4 Verba apoſtolorum ſunt ex familiari reuelatione ſpiritus ſancti & Chriſti: ideo ſeruanda ſunt:* quia ſunt in canonica ſcriptura in qua nefas eſt credere aliquid falſum eſſe. 1.q.57.5.ad 3.item 12.q.100.8.3.ad 3 ſi.item q.103. 4. ad 2.

5 Miſio uiſibilis ſpiritus ſancti facta eſt ad Apoſtolos in ſpecie flatus, & linguæ igneæ: ad ſignificandum quod gratiam & auctoritatem haberent à capite.i. Chriſto, & abundarent uerbis & feruore.1.q.43 7.ad 6.item 3.q.39.6.ad 4. item q.72.2.ad 1.

6 Deus dedit Apoſtolis ſcientiam ſcripturarum, & omnium linguarum: quam homines per ſtudium uel conſuetudinem acquirere poſſunt: licet non ita perfecte. 12. q.51.4.c.

7 Apoſtoli loquebantur omnibus linguis: non autem Chriſtus: nec Chriſtiani modo. 22. q.176.1.0.

8 Apoſtoli relinquentes omnia propter Chriſtum uouerunt pertinentia ad perfectionis ſtatum. 22.q.88.4.ad 3.

9 Apoſtoli omnes in nauicula turbabantur propter peccatum Iudæ: ad commendationem unitatis. 22.q. 108.4. ad 5.

10 SACRAMENTVM. * Apoſtoli nullum ſacramentum inſtituerunt. 3. q. 64.2.0.item q.72.1. ad 1.

11 Apoſtoli miniſtrantes ſacramenta, utebantur aliqua forma uerborum tradita à Chriſto. 3.q.72.4.ad 1.

12 Apoſtoli multa tradiderunt occulte: non in ſcriptis: ut formas ſacramētorum: ne irriderentur ab infidelibus. 3.q.25 3 ad 4.item q.64.2.ad 1.item q.72.4.ad 1.item q.78 3.ad 9.item q.83 4.ad 2.

13 Omnes apoſtoli ſunt baptizati baptiſmo Chriſti à Chriſto. 3. q.38.6. ad 2.item q.72.6.ad 2.item q.84.7.4.

14 Apoſtoli baptizabant per alios, & ſecundum Dionyſium diuini noſtri duces, id eſt, Apoſtoli probauerunt infantes recipi ad baptiſmum: ſed prædicabant per ſe ſicut etiam Chriſtus, quia induſtria miniſtri multum facit in ultimo: & nihil facit in primo. 3.q.67.2.ad 1.item q.68. 9. b.

15 Apoſtoli confirmati ſunt à Chriſto ſine materia, ſed non confirmabant

alios

alios communiter ſine materia 3.q.73.2.ad 1 item 4.ad 1.

1 DEI apparitio differt à miſſione viſibili : quia non importat ordinem diuinarum perſonarum:nec in habitationem:ſicut miſſio. 1. q. 43.7. 6. item 3. q. 39. 8. ad 1.

2 Apparitio conuenit patri non autem mitti. 1.q.43.7.ad 6.item 3.q.39 8. ad 1.

3 Apparitio Chriſti poſtquam reſurrexit,legitur facta duodecies, 3.q.55. 3. ad 3 item ad 4.item q.83.5. ad 6.

4 Chriſtus apparuit in alia effigie: propter gloriam eius,& incredulitatem videntium. 3.q.54.1.ad 3.item q. 55.4 c.

5 Chriſtus per apparitiones probare voluit identitatem reſurgentis ? quo ad naturam,comedẽdo : perſonam eadem effigie:vel accidentia:per cicatrices:ueritatem uitæ loquendo:& veritatem corporis,per palpationem:& eius gloriam intrando ianuis clauſis. 3. q. 55.6.c.

6 Chriſtus poſt aſcenſionem apparuit quibuſdam in ſpecie propria corporali: ſicut Paulo. 3.q.57.6.ad 3.

1 APPELLARE ex confidentia iuſtæ cauſæ licet cuilibet : non autem ut per moram iuſtitiam impediat.22.q.69 3..ad 1.

2 Ante ſententiam,& poſt eam,licet appellare. 22.q.69.3.ad 1.

3 Appellare licet à iudice ordinario tãtum : & ab ordinario & arbitrario ſimul:non autem ab arbitrio tantum.22.q.69.3 ad 2.

4 Nullus poteſt appellare poſt decem dies:nec pluſquam ter. 22.q.69.3. ad 3.

5 Nulli fideli licet ad iudicem infidelem appellare. 22.q.69.3.ad 1.

1 APPETITVS quid. * Appetitus eſt potentia paſſiua. 1. q.80.2.c. item 12.q.8.2.ad 3.item q.27.1.c.item q.50.5. ad 2.

2 Appetitus eſt inclinatio appetentis in aliquid ſibi ſimile & conueniens. 1.q.80.1.c.item 12.q.8.1.c.item q.29.1.c.item q.50.5.ad 1.

3 Appetitus omnis eſt inclinatio conſequens formam:ſed naturalis naturalem.ſenſitiuus apprehenſam à ſenſu intellectiuus, id eſt, uoluntas apprehenſam ab intellectu.1.q 78.1.ad 3.item q.80. 1.c.item q 81. 1.c item q.87.4 c.item 12.q.8.1.c.item q.17.8.c.item q.26.1.c.item q. 35.1. c.item q.40 3.c.

4 Appetitus quilibet ſequitur cognitionem. 12.q.40.3.c.

5 Appetitus eſt ad res,ſed cognitio eſt à rebus. 1. q.16.1.c.item q. 19.3. ad 6.item 6.ad 2.item q.80.2.ad 2.item q.82.3.c. item 12.q.22.2.c. item q. 40. 2.c. item q. 66.6.ad 1. item 22.q.26.1.ad 2.item q.27. 4. c.

6 DIVISIO.* Appetitus duplex ſ.naturalis:& ſenſitiuus.1.q.78.1.ad 3. item q.80.1.c.item 22.q.148.1.ad 3.

7 Appetitus duplex. ſ.ſenſitiuus,& intellectiuus. 1. q. 80.2.c.item 22.q. 18.1.c.item q.24.1.c.item q.58.4.c.item q.175.2. ad 2.

8 Appetitus triplex, ſcilicet naturalis ſenſitiuus:& intellectiuus. 1.q.6.1. ad 1.item q. 19.1.9.c. item q. 59.1.c.itẽ q. 60.1.c.item q.87.4.c.item 12. q. 1. 2. c. ad 3. item q. 26. 1.2. c. item q. 35.1.c.item q.40.3.c. item 22. q.29.2.ad 1.

9 Appetitus naturalis qui ſequitur naturæ indigentiam. ſ. uis appetitiua uel attractiua,diuiditur cõtra retentiuam,digeſtiuam,& expulſiuam. Et omnes ſubſeruiunt nutritiuæ, & ſunt uires animæ uegetatiuæ proprie,ſed in paſſionibus animæ:ſecũdum ſimilitudinem agentium naturalium.12.q.23.4.c.item q.40.4.c.item 1.q. 117.1.c.item q. 119. 2.c.item 22. q.148.1.ad 3.

10 Appetitus ibi duplex. ſ. naturalis,i. fames & ſitis : & animalis:In quo

eſt uitium gulæ:non autem in primo. 22. q.148.1.ad 3.

11 Actus appetitus eſt appetere non habita:amare habita : & delectari in eis. 1.q.19.1 c.ad 2.item q. 59.1.ad 2.

12 Motus appetitus duplex,ſcilicet proſecutio,& fuga. 22.q.141.3.c.item q.161.1.c.

13 Ordo motus appetitus proportionatur ordini motuum naturalium.12.q.23.2.c.

14 Omnis appetitus ſecundum quod tendit in bonum, tendit in aſſimilationem diuinę bonitatis.1.q.6 1.c.ad 2.item q.44.4.c.ad 3.item 22.q. 34. 1.ad 3.

15 Creatura irrationalis appetit Deum implicite tantum ; ſed rationalis implicite & explicite. 1.q.6.1.ad 2.

16 In omni bono appetitur ſummum bonum,ideſt, Deus. 1.q.6. 1. ad 2.

17 Appeti propter ſe dicitur dupliciter. ſ. ſolum propter ſe ; & nunquam propter aliud:& aliquando etiam proter aliud. Primum conuenit ſoli beatitudini:ſecundum uirtutibus. 22.q 145.1.ad 1.

18 Omnia appetunt bonum,eſſe,perfectionem:& coniugi ſuo principio. 1.q.5.1.c. item q.61.0.item 2.ad 2.item q.63.3 c.item 22.q.64.5.c.

19 Nullus appetitus eſt ad malum. q. 19.9 c. item q.103.8.c.item 12.q.8.1.c.item q.23.2.c.item q.27.1.ad 1 item q.28.4.c.

20 Non eſſe eſt appetibile damnatis, & deſperatis per accidens tantum.ſ.ratione pœnæ. 1.qō.5.2.ad 3.item 12.qō.8.1.3.item q.29.4. ad 2.item q.73.8.ad 2.

21 Bonum arduum ratione boni attrahit appetitum cauſando ſpem: ſed ratione difficultatis retrahit cauſando deſperationem. 22.q.161.1.c.

22 Poſſibile conuenit obiecto appetitus : non omnino per accidens. 12. q. 40. 1.ad 3.

23 Appetibile non mouet appetitum ſenſitiuum:nec rationalem : niſi apprehendatur 1.q.80.2.ad 1.item 22.q.34.1.c. princ.

24 SVBIECTVM. * Quælibet res habet aliquem appetitum.1.q.59.1. c.item q.80.1.c.

25 NATVRALIS. * Appetitus naturalis nihil aliud eſt, niſi inclinatio & ordo rei ad rem ſibi conuenientem. 1.q.78.1.1.ad 3.item q.80.1.o item q. 81.1 c.item q.87.4.c.

26 Appetitus naturalis eſt habitudo ad bonum naturale : ad quod tendit quando non habet:& in quo habito, quieſcit.1.q.19.1.2.c.

27 Appetitus naturalis ſemper tendit in bonum exiſtens in re. 12.quæſt.8.1.c.

28 * Appetitus naturalis ſemper ſequitur formam in re exiſtentem:alij autem apprehenſam.1.q.59.1.c.item q.60.1.c.item q.80.1.c.item 12.q.8.1.o.item q.17.8.c.item q.26.1.c.

29 Illud quod appetitur appetitu naturali, poteſt etiam appeti appetitu animali,cum fuerit apprehenſum.12.q.30.3.ad 1.

30 Quælibet potentia animæ appetitu naturali concupiſcit, amat,delectatur,& huiuſmodi: ſed appetitu animali ſola concupiſcibilis. 1.q.78.1.ad 3. item q.80.1.ad 3.item 12.q.30.1.ad 3.

31 Appetitus poteſt dici naturalis tripliciter.ſ. uel quia ineſt rei à natura: & ſic eſt in qualibet potentia animæ:& etiam in uoluntate:& in omni parte & membro corporis:& in omni re.Vel quia conſequitur formam mere naturalem & ſimpliciter immerſam materiæ . Vel quia conſequitur formam rationalem:quæ ineſt homini à natura,non tamen ut ſequens formam actu apprehenſam ab intellectu. 1.q.76.1.c.co.2.item q.78.1.ad 3.item q. 80. 1. ad 3.

32 Appetitus naturalis animæ, non eſt potentia animæ diſtincta a cæteris eius potentiis, 1.q.80.1.o.item 12.q.30 1.ad 3.

33 Appetitus inferior naturaliter ſequitur motum appetitus ſuperioris: niſi aliquis repugnet. 22.q.158.8.c.

34 Appetitus naturalis non obedit rationis imperio, 1.q.83.1.ad 5.itē 12.q.17.8 9.o.item 22.q.148.1.ad 3.

35 Omnis potentia animæ, naturali appetitu appetit obiectum ſibi conueniens. 1.qō.78.1.ad 3.item quæſt.80.1. ad 1.item 12. qō. 30.1. ad 3.

36 Appetitus conſequens apprehenſionem animalis, eſt potentia animæ diſtincta a cæteris eius potentijs: non autem appetitus naturalis, 1.q.80.1.o.item 12.q.30 1.ad 3.

37 Appetitus ſenſitiuus mouetur a cogitatiua ſeu æſtimatiua, imaginatiua, & ſenſu. 1.q.81.3.ad 2.item 12.q.75.2.c.

38 Appetitus ſenſitiuus mouetur immediate ab imaginatione, uel æſtimatiua: ſed mediate a ratione. 1.quæſtio.81.3.c.item 12.qō.30.3.ad 3.

39 Vis cognitiua non mouet niſi mediante appetitiua: nec ratio uniuerſalis, niſi mediante ratione particulari: nec uoluntas, niſi mediante appetitu ſenſitiuo, 1.q.20.1.ad 1.item q.80.2.ad 3.item q.86.1.ad 2.

40 Appetitus ſenſitiuus diuiditur, per concupiſcibilem, & iraſcibilem. 1.q.59.4.c.item q.78.1.ad 3.item q.81.2.o.item 3.c.item 22.q.18.1.c. item q.58.4.c.item q.168.2.c.

41 Et uterque appetitus obedit imperio rationis. 1.q.74.3.c.item q.81.3.o.item q.83.1.ad 1.item ad 5.item q.96.2.c item q.110.2.ad 3. item q.117.3.ad 3.item 12.q.17.7.o.item q.26.1.c. item q.42.4.c. item q.50.3.o.item 52.3.o.item q.58.2.c item 22.q.58.2.c.item 4. ad 3.item q.158.2.ad 4.item 3.q.15.2.ad 1.item q.18.2.c.ad 1.itē q.19.2.c.item q.20.2.ad 3.

42 Appetitus ſenſitiuus non obedit imperio rationis, niſi mediante uolūtate. 12.q.46.4.ad 1.

43 Actus appetitus ſenſitiui ut eſt a potentia animæ, ſubiacet imperio rationis; non autem ut eſt ex diſpoſitione organi corporalis, 12.qō.17.7.o.

44 Proprium hominis eſt, quod appetitus inferior ſubdatur appetitui ſuperiori & moueatur ab eo. 12.q.74.3.ad 1. item 22.quæſt.175.2. ad 2.

45 Appetitus ſenſitiuus eſt proximus motui corporis noſtri. 1.qō.20.1. ad 2.

46 In paſſionibus appetitus ſenſitiui eſt conſiderare aliquid quaſi materiale: ſcilicet corporalem tranſmutationem: & aliquid quaſi formale: quod eſt ex parte appetitus, 1.q.20.1.ad 2.

47 Bonum ſenſibile eſt obiectum appetitus ſenſitiui: ſed bonum ſimpliciter eſt obiectum uoluntatis, 1.q.59.4.c. item 12.q.1.2.ad 3.itē q.19.3.c.item 22.q.24.1.c.

48 * Nullus appetitus mouetur ad ſuum obiectum, niſi apprehendatur ſub ratione boni uel mali: conuenientis uel nociui. 12.quæſt.9. ad 2.

49 Appetitus ſenſitiuus ut rectus a ratione, poteſt eſſe ſubiectum uirtutis & uitij. 12.q.50.3.ad 3.item q.56.3.c.item 4.o.item 5.ad 1. item q.57.1.4.c.item q.74.2.c.ad 2.item 3.o.

50 Actus appetitus ſenſitiui ſemper eſt cum tranſmutatione corporis:

& ma-

& maxime circa cor.1.q.20.1.ad 1.item 12.q.10.3.c.item q.22.2. ad 3.

51 * DIFFERENTIA. item. Appetitus ſenſitiuus & rationalis. i. uoluntas, ſunt duæ potentiæ.1.q.80.2.c.

52 Actus appetitus ſenſitiui ratione mutationis corporalis annexæ, dicuntur paſſiones, non autem actus uoluntatis.1.q.20.1.ad 1.

53 * INTELLECTIVVS. item. Appetitus ſenſitiuus & uoluntas, ſunt rationales participatiue.12.q.24.1.ad 2. item q.56.6.ad 2. item q.59.4.ad 2. item q.61.2.c.fi.ad 2.item 22.q.58.4.ad 3. item 3.q.18.2.ad 4.

54 Appetitus rationalis non diuiditur per concupiſcibilem & iraſcibilē. 1.q.59.4.c.item q.82.5.c.

55 Appetitus rationalis non fertur in particulare, niſi ſub ratione uniuerſalis,1.q 80.2.ad 2.

1 APPREHENSIO aliqua eſt cauſa timoris, & omnium operationum appetitus.22.q.7.1.c.

2 Reſpectus qui eſt tantum in apprehenſione rationis conferentis unum alteri, eſt relatio rationis tantum.1.q.28.1.c.

1 APPROPINQVATIO. Quanto aliquid habet minus de potentialitate, tanto magis appropinquat Deo.12.q.22.2.ad 1.

2 Quanto aliqua ſunt fini bono propinquiora, tanto ſunt meliora. 22.q.81.6.c.princ.

1 APPROPRIATIO in communi eſt manifeſtatio diuinarum perſonarum per attributa eſſentialia.1.q.39.7 c.

2 Appropriatio in diuinis poteſt fieri dupliciter, ſcilicet ex parte creaturarum, & ex parte Dei. Prima debet ſemper fieri per contrarium: ſecunda uero per ſimilitudinem ad proprium.1.q.39. 7.c.ad 1. item 8.c.

3 Appropriatum ut ſic eſt poſterius proprio ſecundum modum intelligendi, ſed ut eſſentiale, eſt econuerſo. 1.q.39.7.ad 3.

4 Attributa conuenienter appropriantur diuinis perſonis, 1. qō.39. 7.8.c.

5 Eſſentia nulli perſonæ appropriatur: nec operatio.1.q.39.8.c.

6 IN SPECIALI. item. Potentia appropriatur patri; ſapientia filio: bonitas uero ſpirituiſancto.1.q.39.7.8.c. item q.45.6.ad 2. itē q.46.3.c. item 22.q.14.1.c item 1.c.

7 Veritas in diuinis appropriatur filio,1.q.39 8.c.

8 Principium effectiuum appropriatur patri, exemplare autem, filio.1.q. 46.3.c.

9 Aeternitas appropriatur patri: pulchritudo filio: uſus uero ſpirituiſancto ſecundum Hilarium.1.q.39.8.c.item 3.q.59.1.ad 2.

10 Vnitas appropriatur patri, imago, æqualitas, & uerbum filio: nexus uero ſpirituiſancto, ſecundum Auguſtinum.1.q.37.1.ad 3.itē q.39.8.c. item q.47.2.ad 2.item 3 q.58.2.ad 3.

11 Ex ipſo, appropriatur patri, per quem filio: in quo, ſpiritui ſancto.1.q. 93.8.c.

12 Creatorem eſſe, appropriatur patri: per quem filio, dominium uero & & uiuificatio, ſpiritui ſancto,1.q.45.6.ad 2.

1 AQVA, item. In communi habet ſex proprietates: quia eſt diaphana, humida, frigida, generatiua, abundans ubique, & ſine pretio. 3.q.66.3.c.item q.69.2.ad 3, item 4.ad 1.c.

2 Aqua eſt duplex.ſcilicet uiua,ideſt,continuata ſuo principio cũ fluxu: & mortua,ideſt,ſtans,1.q.18.1.ad 3.

3 Aqua non cooperit totam terram contra naturam, propter uiuentia ſuper eam.1.q.69.1.ad 2.item ad 4.

4 Congregatio aquarum conuenienter deſcribitur tertia die, 1.quæſt. 69.1.c.

5 Aquæ dicuntur potius congregari & diuidi quàm creari, quia labiliter fluxæ ſunt. Sed aquæ quæ ſupra cœlos ſunt, non ſunt fluidæ ſecundum Baſilium,1.quæſt.68.2.b.item ad 2.fin. item q.69.1. ad 1.

6 Aqua calida citius & fortius congelatur. 12.q.35.6.a.2.item q.37.1.ad 2.item q 48.2.c.item q.87.2.c.

7 DE LATERE CHRISTI. item. Vera aqua exiuit de latere Chriſti,in cruce 3.q.66 4.ad 3.item q.74.7.ad 3.

8 BENEDICTA. item. Aqua benedicta non eſt ſacramentum: ſed eſt quid ſacramentale,3.q.65.1.ad 6.

9 Aqua benedicta non ordinatur directe ad remedium præſtandum:ſed contra dæmones:& contra omne impedimentum ſacramentorum: 3.q 65.1.ad 6.

10 Aqua benedicta datur contra impugnationem exteriorem dæmonũ: exorciſmus autem,contra interiorem,3.q.71.2.ad 3.

11 Aqua benedicta delet peccata uenialia, 3.q.65.1. ad 6.item ad 8.itẽ q.83 3.ad 3. item q.87.3 c.

12 Aqua benedicta poteſt iterari,non autem exorciſmus, pro quo ſumitur contra dæmones.3.q.71.2.ad 3.

13 Aquę benedictæ poteſt fieri additio aquæ non benedictæ, & tota erit benedicta.3.q.77.8.ad 3.item q.83 3 ad 3.item q 87.3.c.

Aquila ſignificat ſuperbiam 12.q.102.6.ad 1.co.2.fi

1 AQVILO flans facit generare mares: auſter uero fœminas. 1.q.92.1. ad 1.item q.99.2.ad 2.

1 Aliter habetur ſpes fructificationis arboris cum uireſcit frondibus, & aliter cum iam primordia fructuum incipiunt apparere. 12.qõ. 69.3.c.

2 In arboribus & in herbis nihil erat immundum ſecundum legem: ſicut in omni genere animalium 12.q.102.6.ad 2.

1 ARCA teſtamenti ſignificat ſecreta fidei, quæ permittuntur uideri a maioribus tantum.12.q.102.4.ad 6.

2 Diſpoſitio arcæ teſtamenti interius & exterius,& expoſitio literalis & figuralis omnium pertinentium ad eam. 12.q.102.4.ad 6.

ARCHANGELI ſunt medius ordo inter angelos & principatus. 1.q. 108.5.ad 4.

ARCHITECTOR eſt principalis artifex præcipiens induci formam, & præparari materiam.1.q.18.3 c.

1 ARGVMENTVM dicitur dupliciter,ſcilicet ratio rei dubiæ, & ſignũ euidens ſenſibile,1.q 55.5.c.

2 Oratio firmat argumentum,primo a ſubſtantia actus,ſecũdo a circunſtantiis,12.q.7.1.ad 1.

3 Argumentum ex ſolo literali ſenſu ſumitur ſacræ ſcripturæ. 1.q. 1. 10.ad 1.

4 Argumentum ab auctoritate Dei eſt firmiſſimum. ſed ab auctoritate humana eſt debiliſſimum.1.q.1.8.ad 2.

ARISMETRIA, & Geometria procedunt ex principijs notis lumine naturali intellectus. 1.q.1.2,c.

ARISTO-

1 ARISTOTELES inſtituit ſectam Peripateticorum: quorum princeps ipſe fuit. 12 q. 59. 2. c. item 22. q. 123. 10. c.

ARMVS dexter, & pectuſculum hoſtiæ in lege ueteri: erant ſacerdotis contra diuinationem: & quia ſapientia cordis & fortitudo ſunt ei neceſſaria. 12. q. 102 3 ad 8. fi.

SPIRITVS ſanctus dicitur pignus, ſed magis proprie artha: qa ſpiritus ſanctus dicitur artha, per reſpectum ad ea dona, quæ manēt in patria: pignus uero per reſpectum ad ea quæ euacuabuntur. 12. q. 114. 3. ad 3. fi.

1 ARROGANTIA. item Arrogans eſt, qui ſibi tribuit quod non habet 22. q. 112. 1. ad 2.

2 Arrogantia qua aliquis ſupra ſe extollitur, eſt ſpecies ſuperbiæ. Nec eſt iactantia: ſed ſæpe eſt cauſa eius, 22. q. 112. 1. ad 2.

1 ARS quid. item. Ars eſt uirtus intellectualis: inquantum facit facultatem boni operis. Nō autem ſimpliciter eſt uirtus: quia nō perficit uſum, nec appetitum 12. q. 57 3 4 c

2 * Ars eſt recta ratio factibilium, & habitus operatiuus. 1. q. 22. 2. c. itē 12. q. 57. 3 4. c. item q 93. 1. c. item 22. q 47 5. c.

3 Forma artis eſt ſimilitudo ultimi effectus intenti ab artifice, 3. qō. 78. 2. cor.

4 Ars ſemper eſt ad bonum: ſicut & ſcientia. 12. q. 57. 3. ad 1.

5 Artis eſt aliqua uirtus: quia ad bonum eius uſum requiritur aliqua uirtus moralis. 12. q 57 3. ad 2 item 22. q 47. 4 ad 2.

6 Scientiæ ad nullum opus ordinatæ dicuntur ſimpliciter ſcientiæ: nō autem artes. 12. q. 57. 3. ad 3.

7 Artes quæ ordinantur ad opus rationis, dicuntur liberales. Quę uero ordinantur ad opus corporis, dicuntur ſeruiles. 12. qō. 57. 3. ad 3.

8 Artes liberales ſunt ſpeculatiuę. Sed dicuntur artes: quia habent aliquid per modum operis. 12. q. 57. 3. ad 3 item 22. q. 47. 2. ad 3.

9 Omnis applicatio rationis rectę ad aliquid factibile, pertinet ad artem. Ideo eſt aliqua ars ſpeculatiua. Non autem prudentia: quia eſt tantum de conſiliabilibus. in quibus non ſunt uiæ determinatæ ad finē. 22. q 47. 2. ad 3.

10 ¶ Cōparatio. item. Ars magis conuenit cum prudentia quàm habitus ſpeculatiui ratione obiecti, & ſubiecti. Sed econuerſo, ratione uirtutis. 12 q. 57. 4. ad 2.

11 Ars differt realiter a prudentia. 12. q 57. 4. c. 5. ad 1. item 22. qō 47. 4. ad 2.

12 Ars non requirit aliquos habitus morales in appetitu, ſicut requirit prudentia. 12. q 57. 4. c item q. 58. 5 ad 2.

13 Ars habet determinata media ad finem. Sed in quibuſdam non habet, in quibus per ſimilitudinem dicitur aliquis prudenter agere, ut in medicina: & nauali, in quibus eſt neceſſarium conſilium. 22. q. 47. 4. ad 2. item q 49. 5 ad 2.

14 Bonum artis eſt extra hominem ſ. in artificialibus: ſed bonum prudētiæ eſt intra hominem. 12 q. 57. 4. c. item 5. ad 1.

15 Operatio artis fundatur ſuper operationem naturæ: & hæc ſuper creationem 1. q. 45. 8. c ad 4.

16 Initium artis ſecundum eius eſſentiam ſunt principia ex quibus procedit ars. Sed ſecundum eius effectum eſt unde incipit ars operari, ſicut principium artis ædificatiuæ eſt fundamentum.

22. q.

22.q.19.7.c.

17 Quicquid eſt contra naturam artificiati,eſt contra naturam art'is. 12. q 71. 2. ad 4.

18 Ars nõ poteſt inducere formam ſubſtantialem,niſi uirtute naturę.22. q.77.1.ad 1.item 3.q.66.4.c.item q.75.6.ad 1.

19 * In aliqua materia eſt uirtus agens ad productionem formæ artis.In aliqua uero non.1.q. 177.1.c.

20 Vendere artes liberales quo ad ueritatem earum, peccatum eſt ſimonię,non autem locare operas ſuas,ſ. docendo eas, quia hoc licitum eſt.22.q.100.3.c.ad 3.

21 Id quod de ſe ordinatur ad malum non eſt ars. 12.q.57.3. ad 1.item 22.q.95.1.ad 2.item q 169 2.ad 4.

22 In actu artis dupliciter contingit eſſe peccatum ſ.deuiando à fine particulari artis & a fine communi Primum eſt proprium, ſecundum uero eſt artificis: inquantum eſt homo. 12.q.21.2.ad 2. item q.57. 3.ad 1.

23 In arte peccans uolens,eſt eligibilior quàm peccans nolens.ſed in uirtutibus moralibus eſt econuerſo 12.q.21.2.ad 2. item q.57.4 c, item 22.q.47.1.ad 3 item 8.c.

24 Artes quibus ut pluries aliqui male utuntur,licet de ſe ſint licitæ:debent tamen extirpari de ciuitate per principes, ſecundum Platonē. 22.q.169.2.ad 4.

25 Artifex ex ſuo opere eſt laudabilis uel culpabilis, per bonitatem uel malitiam ſui actus 12.q.21.2 c.ad 2.

26 FORMAE artificialium,ſunt accidentia.3.q.66 4.c.

27 Formę artificialium nihil aliud ſunt quàm compoſitio,ordo,& figura. 22 q.96 2.ad 2.

28 In artificialibus ratio ordinatur ad finem particularem,in moralibus autem ad finem communem totius humanæ uitæ, 12.q.21.2.ad 2. item q.57 4.ad 3 item 22.q.47 4.ad 2.

29 Nullum artificiale,ut imagines,& uerba, habet aliquam uim a cõſtellationibus,ſed a dæmonibus.22.q 96.2.ad 2.

1 ARTICVLVS fidei eſt indiuiſibilis ueritas de Deo, artans nos ad credendum : ſecundum Ricardum de ſancto Victore.22.q.1.6.o.

2 Articulus dicitur quadrupliciter,ſcilicet membrum,concluſio,particula in iudicio,& ſpiritualis difficultas ſuppoſita in fide,non dependēs ex alia. 22.q.1.6.c.

1 ASCENDERE in cœlum, fuit conueniens Chriſto.3.qō. 57. 1.6.o.

2 Chriſtus aſcendit ſecundum utramque naturam,3.q.57.2.o.

3 Chriſtus aſcendit propria uirtute utriuſque naturæ.3.q.57 3.o.

4 * Chriſtus aſcendit ſuper omnes cœlos,& ſuper omnem creaturam. 3.q.57.4.5.o.item q.58 3.c.

5 Aſcenſio Chriſti,& quies ſurſum, uel cuiuſcunque corporis glorioſi, non eſt uiolenta,ſed naturalis, 1.q.57.3.ad 2.item 4.ad 4.

6 Crebra fuit Chriſti conuerſatio cum diſcipulis,ad eorum conſolationem,ante eius aſcenſionem,3.q.55 3.ad 3.

7 Neſcitur ubi Chriſtus corporaliter ante aſcenſionem manſerit : eum hoc ſcriptura non tradat,3.q.55.3.ad 2.

8 Chriſtus non ſtatim poſt reſurrectionem aſcendit,propter fidem con firmandam.3 q 57.1.ad 4.

9 Aſcenſio Chriſti,non fuit in inſtanti,3.q.57 3.ad 3.

10 Aſcenſio Chriſti, fuit cauſa noſtræ ſalutis, 3.q.57.6.c.

11 Aſcenſio Chriſti aperuit nobis paradiſum, quo ad locum, non autem quo ad uiſionem. 3 q.49.5.ad 4.

12 Animæ ſanctorum poſt reſurrectionem & ante aſcenſionem Chriſti, etiam in limbo, uiderunt Deum per eſſentiam. 3.q.52.4 ad 3.

13 Ante aſcenſionem Chriſti, nullus intrauit paradiſum cœleſtem, ſed latro ſtatim moriens, intrauit in uiſionem Dei: non autem in paradiſum terreſtrem, 3.q.52.4 ad 3.

14 Aſcendenti Chriſto accreuit gaudium, quo ad modum: non autem intenſiue, nec extenſiue, quia de omnibus perfectum gaudium habuit ab inſtanti ſuæ conceptionis 3.q.57.1.ad 2.

1 ASSENTIRE eſt actus intellectus, ſed cõſentire eſt actus uoluntatis. 12.q.15.1.ad 3. item 12.q.2.1.ad 3.

2 Aſſenſus contingit tripliciter, ſ. propter euidẽtiam rei, ſicut principiorum habitu, uel propter aliud, ut in ſcientia, uel per imperium uolũtatis, ut credere. 22.q.1.4.c. item q.2.2.c.

3 Voluntas dupliciter mouet intellectum ad aſſentiendum, ſ. ex or[illegible] an bonum: uel coactione ueri non uiſi. 22.q.5.2.c.

4 Intellectus dupliciter perficitur ad aſſentiendum ueritati. Primo capiendo eam, ſecundo habendo certum iudicium de ea. 22.q.9 1.c.

5 Intellectus neceſſario aſſentit principijs per ſe notis, & aliis cognitis ſequi neceſſario ex ijs, non autem alijs ueris Quædam enim ex neceſſitate conſequuntur ex principijs, ita ſcilicet quòd non poſſunt eſſe falſa, principiis exiſtentibus ueris, ſicut ſunt omnes concluſiones demonſtrationum, & huiuſmodi ueris, intellectus de neceſſitate aſſentit poſtquam percepit ordinem eorum, non autem prius, 1.q.62.8.ad 2. item q.82.1.2.c. item 12.q.17.6.c.

6 Intellectus non poteſt aſſentire oppoſitis dignitatum. 1.q.2.10.b.

ASSIDVITAS unius rei faſtidium parit. 22.q.83.11.ad 4.

1 ASSIMILATIO in communi. item eſt duplex, ſcilicet in natura, & in ſpecie intelligibili: Secunda requiritur in cognitione, non autem prima, 1.q.57.2.ad 2. item q.85.8.ad 3. item q. 88.1.ad 2.

2 Intelligere per aſſimilationem conuenit ſoli intellectui recipienti ſpeciem a rebus, 1 q.14 2. ad 2.

3 Aſſimilari poſſumus tripliciter uerbo Dei, ſiue filio Dei, ſ. ſecundum rationem formæ, & non ſecundum intellectualitatem ipſius, non ſolum ſecundum rationem formæ, ſed etiam ſecundum intellectualitatem ipſius, & ſecũdum unitatem quam habet ad patrem, per gratiam & charitatem. 3.q.23.3.c.

4 Talis aſſimilatio per gratiam & charitatem, perficitur ratione adoptionis, quia ſic aſſimilatis debetur hæreditas æterna. 3.q.23.3.c.

5 Aſſimilatio intellectus practici ad Deum eſt ſecundum proportionalitatem, ſpeculatiui autem ſecundum unionem & informationẽ, quæ eſt multo maior. 12.q.3.5.ad 1.

6 Summa aſſimilatio hominis ad Deum, eſt per operationem. Ideo per beatitudinem homo Deo maxime cõformatur. 1.q.63.3.c. item 12. q.55.2.ad 3.

7 Generans non aſſimilat ſibi genitum in perfectionibus acquiſitis per actus, niſi in aptitudine. 12.q.81.2.c.

8 FILII. item. Cauſa aſſimilationis, filij ad patrem nõ eſt materia, ſed formatiua uirtus in ſemine, cauſata ex operatione uirtutis formatiuæ pa-

ue pa.

uæ patris in ſemen.1.q.119.2.ad 2.

9 Filij quandoque aſſimilantur auis & proàuis, quia in ſemine eſt uirtus eorum.1.q.119.2.c.ad 2.

10 Filij magis aſſimilantur parentibus ſecundum iraſcibilem, quàm ſecundum concupiſcibilem.12.q.6.5.c.item 22.q.156.4.c.

1 ASSISTERE ſumitur dupliciter,ſ.ſimpliciter,& ſecundum quid,1.q.112.3.c.

2 DEO. item. Aſſiſtere Deò,eſt eſſe circa Deum, ideſt immediate recipere illuminationes in ſimplicitate diuini luminis.1.q.112.3.c.

3 Satan dicitur aſſuiſſe,non autem aſtitiſſe Deo, 1.q.112.3. ad 3.

1 ASSVMERE dicit actum aſſumentis,& terminum.3.q 2.8.c.item q. 3.1.2.4.c.

2 Aſſumere proprie conuenit perſonæ, non autem naturæ. 3.qõ.3. 1.2.3.0.

3 Aſſumi conuenit naturæ, non autem perſonę. 3.qõ.4.0. item qõ.16. 4 ad 3.

4 Aſſumptio ſignificat actionem in fieri,& reſpicit diuerſimode agens, patiens,terminum a quo, & terminum ad quem , unio autem ſignificat relationem in facto,eſſe, & eodem modo reſpiciens omnia, 3.q.2.8.0.

5 Aſſumptio differt ratione,ab unione,& incarnatione, ſeu humanatione.3.q.2.8.ad 3.

6 Natura diuina eſt unita,non autem aſſumpta.Sed natura humana eſt unita,& aſſumpta,3.q.2.8.c.ad 2.

7 Vniens eſt unitum,non autem aſſumens eſt aſſumptum,3.q.2.8.c.

8 Omnis perſona aſſumens,eſt uniens.Non autem econuerſo,quia pater eſt uniens,non autem aſſumens,3.q.2.8.ad 2.item q.3.1.ad 1.

9 Aſſumere naturæ conuenit,ratione principij tãtum,ſed perſonæ,ratione principij,& termini.3.q.3.1.2.0.item 4.ad 2.

10 Abſtracta perſonalitate,natura poſſet aſſumere. 3.q.3.3.0.

11 * Deus poſſet aſſumere naturam angelicam ſine corruptione perſonalitatis angelicæ,3.q.4.1.ad 3.

12 Quælibet natura poſſet de potentia Dei abſoluta aſſumi, ſed tantum natura humana,ſecundum congruentiam,3.q.4.1.0.

13 Quælibet perſona poteſt ſine alia incarnari,& aſſumere, 3.queſtio.3. 4.5.0.

14 Tres perſonę poſſunt unam numero naturam aſſumere.3.q.3.6.0.

15 Et tunc tres perſonę eſſent unus homo, unitate naturę,non autem unitate perſonę.3.q.3.6.ad 1.item 7.ad 2.

16 Vna perſona poteſt plures naturas humanas aſſumere.3.q.3.7.c.

17 * Si una perſona diuina aſſumeret duas naturas humanas , tunc illa perſona eſſet tantum unus homo,& non plures.3.q.3.7.ad 2.

18 Aſſumptio naturę humanę conuenientius facta eſt ad filium quàm ad patrem,uel ad ſpiritum ſanctum,3.q.3.8.0. item q.39.8.ad 2.

19 Filius Dei aſſumpſit naturam humanam cũ omnibus perfectionibus ſuis.3.q.9 1.c.item q.18.1.2.0.

20 Columba non fuit aſſumpta in unitate perſonę ſpiritus ſancti, quia non apparuit ut ſaluaret,ſed ut ſignificaret.1.qõ.43.7.ad 1.item 3. q 39 6.ad 2.item 7.c.

21 Natura humana aſſumpta eſt in indiuiduo,3.q.2.2.ad 3.item 5.ad 2. item q.4.2.ad 1.item 3.c.item 4.0.

22 Non decuit,ut natura humana in quolibet ſuo ſuppoſito aſſumeretur, 3.q.2.5.ad 2.item q.4.5.0.

Naturæ

23 Natura humana conuenienter aſſumpta eſt de ſtirpe Adę.3.q.4.6.o. item q.31.1.o.
24 Natura humana non debuit immediate aſſumi in Adam. 3.q.4.6. ad 2.
25 Aſſumi conuenit naturæ humanæ ratione ſui, & non ratione ſuppoſiti, ideo non conuenit Deo, 3.q.16.4.ad 3.
26 Deus conuenienter carnem aſſumpſit de muliere, 3.q.31.4.o.
27 Deus non aſſumpſit hominem 3.q.4.3.o
28 CONTRA errores. item. Chriſtus aſſumpſit animam, contra Arium, Eunomium, & Apollinarem. 3.qō.5. 3.o. item qō.10.2. ad 1
29 Chriſtus aſſumpſit animam rationalem, contra Eunomium, & Apollinarem.3.q.5.4.o.item q 16.3.ad 2.item q.18.1.c.
30 Aſſumptio Chriſti non fuit tantum per inhabitionem gratiæ, contra Neſtorium, & Theodorum, 3.q.2.6.c.item q.16.1.3.4.7.c. item q. 18.1 cor.
31 Chriſtus non attulit corpus de cœlo, ſed aſſumpſit ipſum de muliere, contra Valentinum, & Martianum, 3.q.5.2.o.item q.35.3.c. item q.27.1.c.item q.5.4.3.c.
32 Chriſtus aſſumpſit uerum corpus, & non phantaſticum, contra Manichęū, & Valentinum, 3.q.5.1.o.item 2.c.item q.14.1.c. item q.16.1. c.item q.37.1.c.item q.39.7.c.
33 Chriſtus aſſumpſit naturam humanam integram, & perfectam, 3.q. 9.1.c.item q.18.1.c.item 2.c.
34 Hæreticum eſt, dicere Chriſtum non aſſumpſiſſe partes unitas, 3.qō. 2.5.cor.
35 * Hæreticum eſt, dicere Deum eſſe unitum homini accidentaliter, 3.q. 2.6 c.
36 PARTES. item Caro aſſumpta eſt mediante anima, & anima mediante ſpiritu, 3.q 6.1.2.o.item 3.ad 1.item 4.ad 3.item q.33. 2.c. item q.49.6.ad 3.item q.50.2.ad 2.item 3.c.
37 Caro Chriſti aſſumpta eſt de Adam, de Dauid, & de Abraham, 3.qō. 31.1.2 o.
38 Anima Chriſti non fuit prius creata quàm aſſumpta.3.q. 6.3 o.
39 Partes aſſumptæ ſunt mediante toto ordine intentionis: ſed econuerſo ordine executionis, 3.q. 6.5.o.
40 Natura humana aſſumpta eſt mediante gratia habituali, ſicut medio congruitatis, & ſpiritu ſancto ſicut cauſante, & unione ſicut effectu conſequente, 3.q.6 o.
41 In eodem inſtanti, anima & caro ſunt aſſumptæ & unitæ 3.qō 6.1.c. item 3 4.o.item 5.c.item q 33.2.o.item q.34.1.c.item q.35.4.c.
42 In eodem inſtanti anima creata, eſt caro concepta & animata, & utraque aſſumpta eſt a uerbo.ſ.in primo inſtanti. 3.q. 6.3.4.o.item q. 33.1.2.3.o.item q.35.4.o.
43 DEFECTVS. item. Chriſtus aſſumpſit omnes defectus naturales corporis, communes toti naturæ humanæ.3.q.12.4.ad 3.item q.14. 4.o.item q.15.1 c.item q 46.4 ad 3.
44 Chriſtus nullum morbum aſſumpſit, nec aliquem defectum non communem omni homini.3.q.14.4.o.item q.46.3. ad 2.item 5.c. item 9.ad 4.item q.51 3 c.
45 Chriſtus nullum defectum contraxit, ſed uoluntarie aſſumpſit, 3.q. 14.3.o.
46 Chriſtus aſſumpſit defectus corporis neceſſitate naturę corporis, non

autem

autem coacte, nec contra uoluntatem diuinam, nec humanam. 3. q. 14. 2. o. item q. 15. 5. ad 1. item ad 2.

47 Chriſtus nullum defectum animæ aſſumpſit, nec contraxit, ſcilicet ignorantiam, culpam uel defectum gratiæ. 3. q. 1. 1. ad 3. item q. 12. 4. ad 3. item q. 14. 3. ad 3. item 4. c. item q. 15. o. item q. 31. 7. o. itē q. 46. 4. ad 2.

1 ASTROLOGIA, & perſpectiua, non ſunt proprie ſpecies Mathematicæ, ſed ſecundum quid, 12. q. 35. 8. c.

2 * Aſtrologia & perſpectiua ſunt magis naturales quàm mathematicæ materialiter, ſed formaliter & principaliter ſunt econuerſo. 22. q. 9. 2. ad 3.

3 Aſtrologus poteſt prædicere futura determinata ut ſemper uel ut frequenter in ſuis cauſis, non autem contingentia ad utrumlibet. 1. qō. 115. 4. ad 3. item 12. q. 9. 5. ad 3. item 22. q. 95. 1. c. item 5. o.

1 ASTVTIA. item eſt uitium ſpeciale, differens à prudentia carnis, utens non ueris uiis uel medijs, ſed ſimulatis. Ideo opponitur prudentiæ. 22. q. 55. 3. o. item 4. c. item q. 69. 2. c. item q. 97. 13. ad 3. itē q. 111. 3. ad 2.

2 Aſtutia quandoque dicitur prudentia, & econuerſo. 22. q. 55. 3. ad 1. itē 4. ad 1. item q. 92. 1. ad 1.

3 Aſtutia conſiſtit in excogitatione ſimulatæ uiæ, ſed dolus & fraus, in executione eius. 22. q. 55. 4. o. item q. 69. 2. c. item q. 111. 3. ad 2.

1 ¶ Athanaſius & Gregorius Nazianzenus tātæ auctoritatis fuerunt, ut nemo contrarietur eis. 1. q. 61. 3. c.

1 ATTENTIO triplex in oratione, ſ. ad uerba, ad petitionem, & ad Deū, uel ad aliam circunſtantiam. 22. q. 83. 13. c.

2 Attentio actualis, eſt neceſſaria in oratione, ſaltem in principio. 22. qō. 83. 13 o.

1 * ATTINGERE naturam ſuperiorem, contingit dupliciter. ſ. obiectiue, & ſecundum uirtutem. 12. q. 3. 7. ad 3.

2 Attingere Deum tripliciter cōtingit. ſ. ſimilitudine, operatione, & unione perſonali. Primum conuenit omni creaturæ, ſecundum tantum rationali, tertium uero ſoli Chriſto. 22. q. 2. 3. c.

1 ATTRIBVI. item. Ex eo quòd aliquid attribuitur alicui, oportet ei attribui omnia quæ ſunt de ratione eius. 1. q. 28. 3. c.

1 ATTRIBVTA Dei differunt tantum ratione, ſed fundamentum habent ex natura rei. 1. q. 13. 4. o. item 12. c.

2 Plura attributa ſunt in Deo, ſed unite. 1. q. 13. 4. o. item 12. c.

3 Attributa eſſentialia poſſunt a nobis naturaliter cognoſci, non autem perſonalia, 1. q. 52. 1. o. item q. 39. 7. c.

4 Ratio attributorum eſt conceptio intellectus, quam ſignificat nomen. 1. q. 13. 1. c. item 4. o.

5 Attributa diuina prædicantur de ſeinuicem nominibus primæ intentionis, non autem ſecundæ. 1. q. 32. 3. ad 3.

6 Quilibet effectus Dei, eſt à quolibet attributo eius, tamen reducitur ad illud, cum cuius ratione magis conuenit. 1. q. 45. 6. ad 3.

1 AVARITIA QVID. item. Eſt immoderatus amor habendi. 22. q. 118. 1. 8. c.

2 Auaritia proprie, ſemper eſt peccatum. 22. q. 118. 1. o. item q. 119. 1. o.

3 Auaritia eſt peccatum ſpirituale. 22. q. 118. 6. o.

4 Auaritia ſecundum quod opponitur iuſtitiæ, hoc modo ex genere ſuo eſt peccatum mortale. Contingit tamen in hoc genere auaritiæ

eſſe peccatum ueniale, propter imperfectionem actus. 22. quæſt. 118. 4. o.

5 Auaritia eſt medium inter peccata pure ſpiritualia, & peccata pure carnalia. 12. q. 72. 2. ad 4. item 22. q. 118. 6. ad 1.

6 Auaritia eſt contra Deum, contra ſe, & contra proximum. 22. q. 18. 1. ad 2. item 3. ad 1.

7 ¶ Subiectum. item. Auaritia large, eſt in dæmonibus, ſ. immoderata cupiditas habendi quodcunque bonum creatum, nõ autem proprie. 1. q. 63. 2. ad 2.

8 Senes ſunt naturaliter auari, propter defectum naturę eorum. 22. q. 118. 1. ad 3. item 5. ad 3. item q. 119. 3. o.

9 ¶ Diuiſio. item. Auaritia dupliciter importat immoderantiam exteriorum, ſcilicet in affectu, & in re. 22. q. 55. 8. c. item q. 118. 1. ad 2. item 3. c.

10 Auaritia ſumitur dupliciter, ſcilicet large pro omni cupiditate inordinata habendi quodcunque bonum creatum, & proprie ut eſt ſpeciale peccatum circa poſſeſſiones exteriores. 1. q. 63. 2. ad 2. item 22. q. 118. 2. o. item 5. ad 2.

11 SPECIES. item. Species auaritiæ ſunt ſeptem, ſcilicet parcitas, tenacitas, cymilitas, turpe lucrum, uſura, latrocinium, & alea. 22. q. 118. 8. ad 4.

12 Auaritia eſt uitium capitale, cuius filiæ ſunt ſeptem, ſ. proditio, fraus, fallacia, periurium, inquietudo, uiolentia, & obdurátio. 22. quõ. 55. 8. o. item q. 118. 7. 8. o.

13 Auaritia, Libido, & Cupiditas dicuntur tripliciter, ſcilicet paſſio habitualis conſequens peccatum originale, ideſt, fomes: inordinatus appetitus cuiuſcunque rei uel tãtum diuitiarum. Prima eſt radix omnis peccati. Secunda eſt genus omnis peccati. Tertia eſt uitium capitale. 12. q. 77. 5. ad 1. item q. 82. 4. ad 3. item q. 84. 1. o. item 22. quõ. 24. 10. ad 2. item q. 119. 2. ad 1.

14 Auaritia etiam tertio modo, ſ. ut eſt tantum inordinatus appetitus diuitiarum, radix eſt omnium peccatorum. 12. q. 84. 1. o. item 2. c. fin. item 3. ad 1. item 4. ad 4. item 22. q. 119. 2. ad 1.

15 Auaritia facit homines odioſos: & cauſatur ex nimio amore ſui. 12. q. 29. 4. ad 3.

16 GRAVITAS. item. Auaritia eſt maximum peccatorum ſecundum quid. i. ex parte conuerſionis, & minimum ſimpliciter. i. ex parte auerſionis. 22. q. 118. 5. o.

17 Auaritia eſt grauius peccatum prodigalitate: quia magis repugnat liberalitati: ſed inutilior eſt & inſanabilior triplici ratione, ſ. quia prodigus facile eſt ſanabilis per hoc quòd declinat ad ætatem ſenectutis, quæ eſt contraria prodigalitati: & per hoc quod peruenit ad egeſtatem de facili, dum multa inutiliter conſumit, & ſic pauper factus, non poteſt in dando ſuperabũdare: & etiam quia de facili perducitur ad uirtutem propter ſimilitudinem, quam ad ipſam uirtutem habet. Sed auarus non de facili ſanatur, quia habet ijs contraria. 22. q. 108. 1. c. item q. 113. 5 ad 3. item q 119. 3. c.

18 Auaritia ſuperabundat in amando, acquirendo, & retinendo: ſed deficit in dando: prodigalitas autem econuerſo. 22. q. 119. 3. c.

19 Ex auaritia quandoque naſcitur prodigalitas, dum aliquis multa conſumit, ad captandum fauorem aliorum, à quibus capiat. 22. q. 119. 2. ad 1.

20 Prodigalitas opponitur auaritiæ, licet quandoque ſecundum diuerſa ſint

ſint in eodem, qui denominatur a principali, ſ. à datione. 12.q.72.8. ad 3. item 22.q.119.1.ad 4.

21 COMPARATIO. item. Auaritia ut eſt inordinatio affectus, opponitur liberalitati, ſed ut eſt extra in ſe opponitur iuſtitiæ. 22.qō.117. principio. item q.118. prin. item 3.o.

22 Auaritia ut opponitur liberalitati, habet uitium oppoſitum; ſcilicet prodigalitatem, non autem ut opponitur iuſtitię. 22.qō.118.3. ad 3. item q.119.1.o.

23 Actus perfectus auaritiæ oppoſitæ iuſtitiæ, eſt peccatum mortale, non autem oppoſitæ liberalitati, niſi ſit contra charitatem. 22.qō.118. 4.o.

1 AVDACIA includit in ſe ſecuritatem, ſicut contrarium priuationem. 12.q.45.1.ad 3.

2 Audacia proprie reſpicit malum, ſed bonum ei coniunctum, reſpicit ſpes, Et ſimiliter deſperatio reſpicit directe bonum, ſed malum ei coniunctum reſpicit timor. 12.q.45.2.ad 3. item 4.ad 2.

3 Audacia eſt peccatum contrarium fortitudini. 22.q.126.2.ad 3. item q.127.2.o.

4 Audacia contrariatur timori, ſecundum acceſſum & receſſum circa idem obiectum, ſpes autem ſecundum contrarietatem obiectorũ. 12.q.23.2.c.fin. item q.45.1.o. item 3.c. item 22.q.123.3. ad 3. itẽ q.129.6.ad 2.

5 * Sicut ſpes eſt prior quàm audacia, ita timor eſt prior quàm deſperatio. 12.q.45.2.ad 2.

6 Sicut ex timore non ſemper ſequitur deſperatio, niſi ſit intenſus, ſic nec ex ſpe audacia, niſi ſit uehemens. 12.q.45.2.ad 2.

7 Nullus defectus eſt per ſe cauſa audaciæ, ſed omnia quæ faciunt ſpem uictoriæ, uel calefaciunt cor. 12.q.25.3.c. item q.45.3.o.

8 Omnia quæ ſunt nata cauſare ſpem uel excludere timorem, ex parte animæ uel corporis, ſunt cauſa audaciæ. 12.q.45.3.c.

9 Audacia ſequitur ſpem, nec eſt pars eius ſed effectus, ſicut deſperatio reſpectu timoris. 12.q.25.3.c.fi. item q.45.2.o. item 3.c. item 22.q. 125 2.ad 3. item q.120.7.c.

10 Audacia non poteſt eſſe paſſio principalis. 12.q.25.4.ad 2. item ad 3. item q.45.2.ad 3.

11 Audacia cauſat tremorem, reuocando calorem ab exterioribus ad interiora, ſ. ad cor, timor autem ad inferiora. 12.q.45.4.ad 1.

12 * Audacia non cauſatur ex ira niſi mediante ſpe. 12.q.45.4.ad 3.

13 Audacia eſt ſubiectiue in iraſcibili. 1.quæſt.59.1.ad 2. item 12.qō.23. 1.2.c.

14 Habentes ſe bene ad diuina, & paſſi iniuſta, habentes cor paruum, & experti ſunt audaciores oppoſitis. 12.q.45.3.o.

15 Habentes pulmonem ſanguineum, & amatores uini ſunt audaciores aliis, propter caliditatem amplificantem & extendentem cor. 12.q.45. 3.c.ad 1.

16 Audaces ſunt promptiores in principio, quàm in ipſis periculis, ſed fortes econuerſo. 12.q.45.4.o.

1 AVDIENS detractiones peccat, minus tamen quàm detrahens: niſi audiat ex odio 22.q.73.4.o.

2 Auditus duplex, ſ. interior & exterior. 22.q.5.1.ad 3.

3 Auditus deſeruit diſciplinę, & uiſus deſeruit intentioni. 1.q.117.1.o.

AVE MARIA exponitur, 3.q.30.4.o.

1 * Conuerſio poteſt eſſe ſine auerſione, ut in peccato ueniali. 12.q.72. 5.c.

5.c.item 3.q.86.4.5.c.
2 Si poſſet eſſe conuerſio ſine auerſione:non eſſet peccatũ mortale. 22.q.20.3.c.
3 In omni peccato mortali eſt auerſio & conuerſio.12.q.72.5.c.item q.87.4.o.22.q.20.1. ad 1.item q.24.12.ad 4.item qõ.162.6.c.item 3.q.86.4.c.item q.88.1.c.
4 Ratio materialis peccati mortalis,eſt in conuerſione: formalis autem in auerſione.22.q.10.3.c.item q.110.4.c. item q.118.5.c.fi.item q.162.6.c.item 3.q.86.4.ad 1.
5 In peccato eſt duplex auerſio,ſ.à regula rationis,quo ad circunſtãtias: quam ſequitur alia,ſ.auerſio à Deo.12.q.73.7.ad 3.
6 Ratio inferior poteſt auerti à rationibus æternis quibus intendit,ut regulata:non autem ut regulans,ſecundum eas , quia hoc eſt propriũ rationis ſuperioris. 12.q.74.8. ad 1.
7 Peccatum caret ordine ex parte auerſionis : non autem ex parte conuerſionis.12.q.84.3.ad 2.
8 In quolibet peccatore auerſio a Deo eſt præter intentionem eius.12.q.77.6.ad 1.item 8.ad 2.item 22.q.39.1.ad 1.item q.46.2.ad 2.
9 Peccata carnalia plus habent de conuerſione,quàm de auerſione : ſed ſpiritualia econuerſo.12.q.73.5.c.
10 Peccatorum contrarietas eſt ratione conuerſionis:ſed eorum conueniẽtia & reatus,ratione auerſionis.12.q.73.1.o.item q.113.2.ad 3.item 3.q.18.7.ad 3.item q.86.3.ad 3.item q.88.1.c.
11 Peccato mortali debetur pœna damni infinita,ratione auerſionis:ſed pœna ſenſus finita ratione conuerſionis. 12.q.87.4.o. item 22.qõ.79.4.ad 4.item 3.q.86.4.c.
12 In peccatis contra uirtutes theologicas,prius eſt auerſio,quàm conuerſio,in alijs autem econuerſo.22.q.2.1.ad 1.item 3.c.
13 In odio Dei,prius eſt auerſio,quàm conuerſio,in aliis autem econuerſo.22.q.34.2.c.
14 In ſuperbia prius eſt auerſio,quàm conuerſio,in aliis autem ecõuerſo. 22.q.162.6.c.ad 2.item 7.c.

1 AVGMENTVM eſt motus non continuus. 12.q.52.3.c.item 22.q.24.6.c.
2 Augmentum formarum tripliciter terminatur,ſ.ratione formæ, agentis, & ſubiecti.22.q.24.7.c.item 3.q.7.12.c.
3 Formæ ſpecifice reſpectu alterius quædam augentur ratione ſui & ſubiecti : ut motus , ſanitas, & quilibet habitus : ſed abſolute ratione ſubiecti tantum,ut qualitates ſenſibiles. Primarum aliquæ , non omnes, augentur per additionem , non autem ſecundæ , ſed per hoc ꝙ ſubiectum magis participat eandẽ formam . 12.qõ.52.1.2.o.item quæſtio. 53.2.ad 3.item queſtio.66. 1.2.o. item 22. queſtio. 24. 5. ad 1.
4 Scientia augetur ſecundum intenſionem actus dupliciter, ſcilicet ex parte ſubiecti,& ſecundum numerum obiectorum , ſed uirtus tantũ primo modo.12.q.52.2.c.item q.66.1.o. item 22.q.24. 4. ad 1.item 5.c.ad 1.
5 Opinio quadruplex de augmento formarum.12.q.52.1.c.
6 In magnitudine corporali augmentum eſt duplex, ſ.per additionem,ut in uiuentibus:uel per intenſionem:ſicut in rarefactione.12.q.52.2.ad 1.item 22.q.24.5.ad 1.
7 Motus,manente eadem ſpecie,augetur tripliciter, ſ.per additionem tẽporis,

poris,uel uiæ,uel participatione ſubiecti. 12.q.52.c.

8 Augens habitum,ſemper facit aliquid in ſubiecto,non quidem formam nouam,ſed quod ſubiectum perfectius participet formam præexiſtẽtem,uel quod amplius ſe extendat. 12.q.52.2.ad 2. item ad 3.item 22.q.24.5.ad 3.

9 Habitus corporales non multum uidentur augeri per additionem, ſed per tranſmutationem primarum qualitatum, quæ non augentur, niſi per intenſionem ex parte ſubiecti participantis. 12.q.52.c.fi.

10 Omnis forma augetur,i.ſuſcipit magis & minus,niſi conſiſtat in indiuiſibili,ut ſpecies numeri,uel ſecundum numeros,ut quantitates continuæ, figuræ,& relationes,uel det eſſe ſubſtantiale.12.q.52.1.2.o.itẽ 3.q.7.12.c.

11 Augmentum formarum,nominatur ad ſimilitudinem augmenti corporum.12.q.52.1.c.

12 * Corpus hominis augetur per additionem materiæ.1.q.119 1.c.

1 AVGVRIVM eſt diuinatio,a garritu auium ſumpta, ſed auſpicium, a motu auium.22.q.95.3.c.

2 Augurium eſt illicitum,in iis quæ non cauſantur a cœlis, uel quæ non pertinent ad aues.22.q.95.7.o.

1 AVGVSTINVS ſequitur Platonem,quantum poteſt, ſalua fide. 1.qõ. 66.2.ad 1.item q.77.5.ad 3. item q.84.5.c. item 22. quæſtio.23.2. ad 1.

PER auium garritus,& motus, & alias diſpoſitiones, poſſunt futura præcognoſci,non ſicut per cauſas futurorum euentuum, ſed ſicut per ſigna 22.q.75.7.c.

1 MARTYRVM. item. Aureola martyrum,eſt ſimpliciter potior cæteris,uirginum diuturnior,confeſſorum uero periculoſior. 22.q.152.5. b.1.c.

2 Ex ratione operis meritorij, quoddam accidentale præmium debetur eſſentiali præmio,quod aureola appellatur. Supl.q.96.1.o.

3 Cum fructus hoc loco conſiſtat in gaudio diſpoſitionis operum, & aureola in gaudio perfectionis operum, non eſt idem fructus quod aureola. Supl.q 96.2.o.

4 Continentiæ magis debetur fructus, quam alij uirtuti cum ea uirtus præcipue hominem liberet a ſubiectione carnis,ratione cuius fructus ei reſpondet. Supl. q.96,3.c.

5 Conuenienter aſſignantur tres fructus tribus continentiæ partibus, con iugali enim continentiç triceſimus,uiduali ſexageſimus, uirginali centeſimus fructus debetur.Supl. q.96.4.c.

6 Cum per uirginitatem ſingularis quædam uictoria contra carnem obtineatur,uirginibus quibus propoſitum fuit uirginitatis perpetuo ſeruandç,aureola ex merito debetur.Supl.q.96.5.o

7 Quemadmodum uirginibus,ſic & martyribus aureola debetur,tũ propter uictoriam paſſionũ martyrij,tum propter cauſam pugnæ. Supl. q 96.6.c.

8 Sicut uirgines & martyres,ita doctores aureolam cõſequuntur,propter uictoriam quam obtinent aduerſus diabolum,per prædicationem & doctrinam. Supl.q.96.7.o.

9 Quamquam competat Chriſto aurea,cum ſtrenue pugnauerit & uicerit,non tamen aureola ei debetur. Supl. q.96.8.c.

10 Angelis non competit habere aureolam. Supl.q.96 9 o.

11 Cum aureola ſit gaudium de his operibus, quorum gratia ea debetur, proprie in mente eſſe dicitur, quamuis etiam aliquis decor ex gau-

dio aureolæ in corpore reſultet.ſupl.q.96 10.c.

11 Cum uirgines,martyres & doctores in perpetua pugna ſint,& uictoriā ex ea conſequantur,merito eis aſſignatę ſint tres aureolę. ſupl.qō.96.11.c.

13 Simpliciter loquendo aureola martyrum eſt omnium potiſſima.ſupl.q.96.12.c.

14 Cum meritum ſit cauſa pręmij, conſequens eſt ut ſicut pręmio præmium eſt maius, ſic aureola una maior altera eſſe dicatur. ſupl.q.96.13.0.

1 AVRVM habet uim lætificandi.22.q.37.2.ad 1.

1 AVSTERITAS eſt pars potentialis temperantiæ.ſ.uirtus refrenans loquacitatem.22.q.143.c.

2 Auſteritas ut uirtus,non excludit omnes delectationes, ſed tantum ſuperfluas, & inordinatas.Ideo uidetur pertinere ad amicitiam. 1.ad affabilitatem, uel ad eutrapeliam,ideſt ad iocunditatem.22.q.168.4.ad 3.

3 * Auſtera ſeueritate peccata proximi diiudicans ac ſi ipſe eſſet iuſtus, eſt ſuperbus inquantum.ſ.aliquis propria peccata paruipendens,ſe ipſum proximo præfert in corde ſuo.22.q.33.5.c.

4 Auctoritas Dei prævalet rationi humanæ,multo magis quàm auctoritas philoſophi,rationi debili alicuius pueri.1.q.1.8.ad 2.

1 AVXILIVM maximum ad omnia calor & ſpiritus ſunt animali. 12.q.44.1.ad 2.

2 Homo non poteſt habere auxilia & inſtrumenta determinata a natura, ſicut alia animalia, quia eſſet contra complexionem eius, & etiam infinitis indiget,1.q.76.5,ad 4 item q.91.3.ad 2.item 12.q.5.5.ad 1.

3 Naturale eſt cuilibet dolenti,uti quocunque auxilio, ad repellendum nociuum præſens,quod infert dolorem.12.q. 44.1.ad 2.

4 DEI. Quilibet homo indiget auxilio diuino, & humano.22.qō.129.6.ad 1.

B

BALAAM uere prophetauit,ex inſpiratione Dei,licet eſſet propheta dæmonis.22.q.172.6.b.ad 1.

BALIVVS operatur per regem,& econuerſo,quia eſt domini ſui actus. Non autem martellus operatur per fabrum.1.q.36.3.ad 4.item 22.q.90.1.c.

BALNEVM intrare non licebat antiquitus filio cum patre, ne ſe inuicem uiderent nudos.22.q.154.9.c.

BANAVSIA eſt uitium contrarium paruificentiæ. Et dicitur a furno, quia quaſi ignis conſumit omnia.22.q.135.2.0.

1 BAPTISMVS Ioannis fuit conuenienter inſtitutus, quadruplici ratione,ſcilicet primo, quia oportebat Chriſtum à Ioanne baptizari, ut conſecraret baptiſmum. Secundo ut Chriſtus per baptiſmum Ioannis manifeſtaretur.Tertio ut ſuo baptiſmo aſſuefaceret homines ad baptiſmum Chriſti. Quarto ut ad pœnitentiam homines inducens,prępararet ad digne ſuſcipiendū baptiſmum Chriſti.3.q.38.1.0.

2 Baptiſmus Ioannis nominatur ab ipſo triplici ratione,ſ.primo quia ipſe fuit ſui baptiſmi inſtitutor aliquo modo, Secundo quia nihil in illo baptiſmo efficiebatur,quod Ioannes non faceret. Tertio quia ſibi ſoli erat datum illius baptiſmi miniſterium.3.q.38.2.ad 1.

Baptiſ-

3 Baptiſmus Ioannis fuit à Deo per auctoritatem,& à Ioanne per miniſterium.3.q.38.2.o.
4 Baptiſmus Ioannis non fuit commendatus aliquo præcepto Dei in ſacra ſcriptura,quia parum erat duraturus,3.q.38.2.ad 3.
5 Baptiſmus Ioannis erat præparatorius ad baptiſmum Chriſti. 3.q.38.1.3.o.item q.70.1.ad 3.
6 Baptiſmus Ioannis erat quaſi proteſtatio & profeſſio pœnitentiæ, quã imponebat baptizatis,3.q.38.3.ad 1.
7 Baptiſmus Ioannis non imprimebat characterem,3.q.38.6.c.
8 Nec in eo peccata remittebantur,3.q.68.6.ad 1.
9 Baptiſmus Ioannis non conferebat gratiam, ſed tantum effectum hominis,3.q.38.2.c.item 3.o.item 6.c.
10 Circuncifio quo ad neceſſitatem,inſtituta erat ut remedium cõtra peccatum originale,ſed baptiſmus Ioannis ut aſſuefaceret ad baptiſmũ Chriſti.3.q.70.1. ad 3.
11
12 Chriſtus inhibuit Apoſtolis,gentibus euangelium prædicare ante paſſionem & reſurrectionem ſuam.Vnde multo minus cõueniebat,per Ioanem gentiles ad baptiſmum admitti.3.q 38.4.ad 3.
13 Chriſtus uoluit baptizari baptiſmo Ioannis,à Ioanne,ſextuplici ratione,ſ.propter humilitatem implendam, ut baptiſmum Ioannis approbaret,ut aquas cõſecraret ſuæ carnis tactu,& ſic baptiſmum ſuũ inſtitueret,ut oſtenderet non intereſſe quis a quo baptizaretur, ad exemplum baptiſmi proponendum illis qui erant futuri filij Dei per fidem,& ut in baptiſmo miracula oſtendens euacuaret illorum errorem,qui Iannem Chriſto maiorem credebant.3.q.38.1.c.item q.39.1.2.o.item 5.c.item q.66.5.ad 4.item q.67.7.ad 1.item q.81.1.c.item q.84.7.ad 4.
Ioannes baptizatus fuit à Chriſto,3.q.38.6 ad 3.
14 Multi baptizati ſunt à Ioanne,præter Chriſtum, non autem omnes. 3.q.38.4.o.
15 Chriſtus non fuit primus,nec ultimus baptizatus à Ioanne. 3.q.39.3. ad 4.
16 Chriſtus baptizatus fuit in Iordane,quia per ipſum fuit introitus in terram promiſſionis,& etiam ipſum diuiſit Helias,3.q 39.4.o.
17 Chriſtus baptizatus fuit tempore conuenienti.3.q.39.3.o.
18 Nullus leuauit Chriſtum de baptiſmo,quia nõ propter ſe,ſed propter alios baptizatus eſt 3.q.57.7.ad 1.
19 Chriſto baptizato.aperti ſunt cœli quadruplici myſterio.ſ.ut oſtenderetur quòd de cætero uirtus cœleſtis baptiſmum conſecraret, & ꝙ per fidem baptiſmi inſpicimus cœleſtia, quæ ſenſum & rationem humanam excedunt,& ut oſtẽderetur,quòd baptizatis patet uia ad cœlum,& ut detur intelligi,quòd hoc ipſum quòd poſt baptiſmum cœlum aperitur credentibus eſt ex uirtute orationis. 3.q.39.5.o.itẽ q 49.5 ad 3.
20 Chriſto baptizato,audita eſt uox patris,propter myſterium trinitatis. 3 q.39.8.8.item q.45.4.o.item q.66.6.c.
21 Spiritus ſanctus apparuit,Chriſto baptizato, in ſpecie columbæ, quia datur omni baptizato ſine fictione,3.q.39.6.o.item q.46.4.ad 2.
22 Baptizati baptiſmo Ioannis,baptizari tenebantur baptiſmo Chriſti. 3.q.38.6 o.item q.66 9 ad 2.
23 Ioannes non baptizauit pueros,nec gentiles,3 q.38.4.ad 3.
24 Baptiſmus Ioannis ceſſauit quo ad ſuum maximum poſſe, Chriſto baptizato. Sed totaliter ceſſauit Ioanne incarcerato, quia mini-

ſterium eius ſoli Ioanni erat commiſſum. 3.q.38.5.o.
25 Baptizato Chriſto non ceſſauit baptiſmus Ioannis,ſed tantum eo decollato.3.q.38.5.o.item q.39.3.ad 4.
26 DIFFINITIO. * Diuerſæ diffinitiones Baptiſmi.3.q.66.1.o.
27 FORMA Baptiſmi eſt iſta.ſ. Ego te baptizo in nomine patris & filij & ſpiritus ſancti.3.q.60.8.b.item q.66.5.o. item q.84.3.c.
28 Forma baptiſmi ſecundum Græcos eſt iſta.ſ.Baptizetur ſeruus Chriſti. N.In nomine patris & filij & ſpiritus ſancti. 3.q.60.8.b.item q.66.5.ad 1.item q.67.6.c.
29 Per formam Græcorum perficitur uerum ſacramentum baptiſmi.Et fit ad uitandum antiquorum errorem,qui uirtutem attribuebant baptiſtis.3.q.66.5.ad 1.
30 In forma baptiſmi,dimittens uerbū, baptizo.nihil agit.3.q.66.5.ad 2.
31 Dicens,nos baptizamus,nihil agit.3.q.66.5.ad 4.item q.67.6.c.ad 2.
32 Ego non eſt de neceſſitate formæ baptiſmi, ſed ponitur ad maiorem expreſſionem intentionis.3.q.66.5.ad 1.item q.72.4.ad 3.
33 Si dicatur,Ego baptizo uos,eſt baptiſmus, ſed peccatum eſt,niſi neceſſitas cogat.3.q.66.5.ad 4.item q.67.6.ad 2.
34 Si dicatur,In nomine trinitatis,nihil agitur.3.q.66.7.ad 3.
35 Si dicatur,In nomine genitoris, uel proferantur alia nomina perſonarum non propria,nihil agitur.3.q.60.7.ad 2.item q.66.5.ad 7.
36 Si dicatur,In nomine Chriſti, non eſt baptiſmus, niſi reueletur,ſicut Apoſtolis,ad amorem Chriſti.3.q.56.6.o.
37 Si in forma baptiſmi addatur,& beatæ Mariæ, quaſi ibi aliquid operetur nomen eius,nihil agitur.Si autem intendatur tantum, quòd oratio eius proſit baptizato,ualet 3.q.60.8.c.ſi.
38 Si nominata tantum una perſona trinitatis,baptizandus moriatur,creditur ſuppleri inuiſibiliter.3.q.68.2.7.9.o.item q.82.4.ad 2.
39 Non dicitur ibi,in nominibus,ſed in nomine.i.in inuocatione,per confeſſionem exteriorem. 3.q.66.5.ad 6.
40 Si fiat tanta interruptio uerborum,uel interpoſitio,quòd intercipiat intentionem baptizantis, tunc non erit una forma, & utraque per ſe erit imperfecta,nec ſufficiet ab baptiſmum,ſicut ſi dicatur, In nomine patris,& interponat baptizans longam fabulam,& poſtea dicat,& filij,non erit baptiſmus.3.q.60. 8.o.
41 Si autem fiat ita parua interruptio, uel interpoſitio uerbi non corrumpentis formam, nec principalem ſententiam mutantis : ut ſi dicat baptizans, In nomine patris omnipotentis, aut interpoſitio ſilentij, aut interruptio tuſſis, uel alicuius huiuſmodi quod intentionem baptizantis non diſcontinuet, erit cum unitate intentionis unitas formæ. Conſtat enim, quòd continuatio formæ ex uocibus unitatem habere non poteſt, cum oratio ſit quantitas diſcreta. 3. q. 60. 8.o.
42 * Si dubitatur de aliquo, an ſit baptizatus,debet baptizari ſub hac forma: Si non es baptizatus,ego te baptizo.3.q.66.9.ad 4. item q. 68. 7.ad 3.item 11. ad 4.
43 Aqua eſt materia baptiſmi.non autem oleum,ſanguis, uinum,nec aliquod elementum. 3. q. 60.7.ad 2.item q. 66.3.o.item 5.ad 7.item q.67.3.c.item q.74.1.c.item 6.ad 2.item q.84.1.ad 1.item q.86.4.ad 3.item 6.c.
44 Aqua eſt materia baptiſmi remota. Sed ablutio eſt materia proxima, ideo proprie prædicatur de eo.Non autem aqua,niſi per cauſam.3.q.66.1.o.

Aqua

45 Aqua quantumcunque alterata, uel miſta per naturam, uel artem, poteſt eſſe materia baptiſmi, niſi ſoluatur ſpecies. 3. q. 66. 4. o.
46 In aqua miſta cum chriſmate, poteſt fieri baptiſmus, quia non ſoluitur ſpecies aquæ. 3. q. 66. 4. ad 2.
47 Baptiſmus poteſt fieri in lixiuio, & brodio, & in aquis ſulfureis. 3. q. 66. 4. ad 2. item 4.
48 Baptiſmus poteſt fieri in qualibet aqua maris, fluminis, uel paludis. 3. q. 66. 3. ad 4 item 4. ad 1.
49 Baptiſmo facto in mari, illa tantum aqua conſecratur, quæ uenit ibi in uſum. 3. q. 74. 2. ad 2.
50 Baptiſmus poteſt fieri ex aqua luti, non autem ex luto. 3. quæſt. 66. 4. ad 2.
51 Baptiſmus non poteſt fieri in aquis artificialibus, uel alchimiæ, uel roſarum. 3. q. 66. 4. ad 5.
52 Chriſma non eſt de neceſſitate baptiſmi, ſed quodam modo perficit baptiſmum. 3. q. 64. 4. c.
53 In baptiſmo non aqua, ſed lotio, eſt ſacramentum tantum, iuſtificatio eſt res tantum, ſed character utrunque. 3. q. 66. 1. o.
54 Si ſacerdos ſit in tali loco, quòd non poſſit habere aquam de fonte, uel riuo, uel aliunde, fodiat terram, ſi poſſit inuenire. Et ſi non poterit habere, imploranda eſt bonorum omnium largitoris gratia. Si enim ſacerdos facit quod poteſt, & quod non poteſt committit Deo, tunc ipſe Deus inuiſibiliter ſupplet defectum. Et ſic poteſt ſacramentum baptiſmi alicui deeſſe re, ſed non uoto, ſicut cum aliquis baptizari deſiderat, & aliquo caſu præuenitur morte, antequam baptiſmum ſuſcipiat. Et talis ſine baptiſmo actuali poteſt ſalutem conſequi, propter deſiderium baptiſmi, quod procedit ex fide per dilectionem operante, per quam Deus hominem interius ſanctificat, cuius potentia, ſacramentis uiſibilibus non alligatur. 3. q. 68. 2. 7. 9. o. item q. 82. 4. ad 2.
55 MODVS. * Baptiſmus poteſt fieri per aſperſionem, effuſionem, & immerſionem in aqua. 3. q. 66. 7. o.
56 Sufficit quòd caput immergatur in baptiſmo. 3. q. 66. 7. ad 3.
57 Trina immerſio, non eſt de neceſſitate, tamen debet fieri. 3. quæſt. 66. 8. o.
58 Si trina immerſio ſit intenta, non perficitur baptiſmus, niſi in tertia. Si autem una intendatur, perficitur in ea. 3. q. 66. 8. ad 3. item q. 78. 6. ad 2.
59 Sermo dirigitur ad non intelligentem, quia in baptiſmo & in alijs, ſermo efficit quod ſignificat. 3. q. 66. 5. ad 3.
60 Quę pertinent ad ritum, & ſolennitatem baptiſmi, fiunt ad deuotionē, & inſtructionem, & contra dæmones. 3. q. 66. 10. c.
61 Solennitas, cerimonię, & ritus, non ſunt de neceſſitate baptiſmi, ſed fiunt ad deuotionem, inſtructionem, & contra dæmones. 3. q. 66. 10. o.
62 Baptiſmus, quo ad ſolennitatem, habet tempus determinatum. ſ. ſabbathum ante Paſcha, & ante Pentecoſten, non autem quo ab ſubſtantiam eius, & neceſſitatem. 3. q. 66. 10. ad 1.
63 Baptiſmus non debet iterari. 3. quæſt. 49. 3. ad 2. item q. 9. o. item q. 67. 3. ad 1. item 4. ad 3. item 5. 6. c. item quæſt. 71. 2. ad 3 item q. 80. 10. ad 1. item q. 82. 8. c. item q. 83. 3. ad 3. item q. 84. 10. ad 1. item ad 5.
64 Baptiſmus eſt ſacramentum maximæ neceſſitatis. 3. q. 65. 3. ad 4. item q. 67. 1.

q.67.1.ad 3.itē 2.ad 3.item 3.c.ad 3. item 5.ad 3.item q.68.1.2.0. item q.72.2.ad 4.item q.78.1.ad 4.item q.82.1.ad 3.

65 Neceſſaria fuit inſtitutio baptiſmi, quia circunciſio ſanctificabat remouendo tantum, nec ita efficaciter ſicut baptiſmus. 3.quæſt. 70.4 c. ad 5.

66 Singulari perſonæ baptiſmus quidem, ſimpliciter & abſolute eſt neceſſarius ad ſalutem, pœnitentia autem, ſuppoſito peccato mortali poſt baptiſmum. Sacramentum autem ordinis, eſt neceſſarium eccleſiæ ad gubernandum. Sed neceſſitate congruentiæ, confirmatio quodam modo perficit baptiſmum, extrema unctio pœnitentiam, matrimonium uero eccleſiæ, multitudinem per propagationem conſeruat.3.q. 65.4.c.

67 Forma baptiſmi, & uſus debitæ materiæ, ſunt de neceſſitate huius ſacramenti, non autem benedictio aquæ, & alia huiuſmodi, ſed pertinent tantum ad ſolennitatem eius.3.q.66.3.ad 5.item 10.c.item q. 67. 3 ad 2.

68 Baptiſmus fuit inſtitutus quo ad materiam, in baptiſmo Chriſti. Sed neceſſitas eius declarata eſt Ioannis tertio, uſus autem eius incipit, quando miſit Apoſtolos.3.q.66.2.0.item q. 73.5.ad 4.

69 Baptiſmus fuit in præcepto omnibus ſtatim poſt paſſionem Chriſti, non autem ante.3. q 66.2. o.

70 Omnes tenentur baptizari.3.q.68.1.0.itē q.70.2.ad 3. item ad 4.item q.84.5.c.

71 Nullus poteſt ſaluari ſine baptiſmo in actu, uel in propoſito.12. q.113. 3.ad 1.item 3.q.68.2.0 item q.72.6.ad 1.

72 Intentio propria eſt neceſſaria in baptizando habente uſum rationis, in non habente autem, ſufficit intentio eccleſiæ.3.q.68.7.0. item 8. ad 3.item 9.ad 1.item 12 c.ad 1.item q.69.1.ad 2.item 9.0.item q. 71.3.ad 3.

73 Intentio eſt neceſſaria in baptizante 3.q.66.8.ad 3.

74 Baptiſmus eſt proteſtatio fidei.3.q.66.1.ad 1.item q.78. 3.ad 6.

75 Baptiſmus dicitur ſacramentum fidei, quia fides eccleſiæ, & eius qui baptizatur, operatur ad efficaciam baptiſmi, & etiam baptizati profitentur fidem.12.q.102.5 ad 3.itē 3.q.39.5.c.item q.66.1.ad 1 item 3.c.item q.68.1.ad 1.item 4.3.item q.70.1.c.ad 3.item 2.c. item q. 71.1.c.ad 3.item q.73.3.ad 3.item q.78.3. ad 6.

76 Fides eſt neceſſaria in baptizandis adultis, quo ad gratiam, non autem quo ad characterem.3.q.68 8.0 item q 71. 3. ad 3.

77 * Nouiter baptizatis non inducitur ieiunium uſque ad Pentecoſten. Et hoc oſtendit, quòd non ſunt de neceſſitate ad difficilia cogendi ante quam per ſpiritum ſanctum interius ad hoc inſtigentur, ut difficilia propria uoluntate aſſumant, 22.q. 189.1.ad 4.

78 Fides non eſt neceſſaria in baptizantibus. 3.q.64.9.0.item q. 68. 8.c.

79 In habentibus uſum rationis baptizandis, requiritur contritio, ſiue deuotio, quo ad rem ſacramenti, ſed intentio ſiue uoluntas quo ad ſacramentum.3.q.68.7.ad 2.item q.86. 2.ad 1.

80 Confeſſio non eſt de neceſſitate baptiſmi.3.q.68.6.o.

81 Ad baptiſmum non requiritur manus impoſitio.3.q.84.4.c.ad 2.

82 Baptizati tenentur ad reſtitutionem male ablatorum. 3.q.68.5.ad 3.

83 Prima cauſa, & auctoritas efficaciæ baptiſmi, eſt trinitas, ſed ſecundaria & meritoria, eſt paſſio Chriſti.3.q.66.5.c.ad 5.

84 Cauſa baptiſmi duplex. ſ. principalis, dans uirtutem ei. i. trinitas, & inſtrumentalis. ſ. miniſter.3.q.66.5.c.item 8.ad 1.item q.67.4. ad 3.

Sacer

85 Sacerdos eſt proprius miniſter huius ſacramenti, non autem diaconus, niſi in neceſſitate. 3. q. 67. 1. 2. o. item 3. ad 1. item ad 2.

86 Baptiſmus ſolenniter celebratus, debet ſumi à presbytero curato, uel eius uice. 3 q. 67 4. ad 2.

87 Sacerdos malus baptizans, peccat mortaliter, niſi in neceſſitate, & ſine ſolennitate. 3. q. 64. 6. ad 3.

88 Recipiens baptiſmum, uel alia ſacramenta à miniſtro malo non præciſo non peccat, niſi communicet ei, in peccato. ſ. inducendo eum ad miniſtrandum. 22. q. 37. 4. ad 1. item 3. q. 64. 6. ad 2.

89 Omnis homo cuiuſcunque ſexus, uel cultus * etiam ſi ſit Iudæus uel Paganus, poteſt baptizare in neceſſitate, ſi deſit miniſter aptior. 22. q. 39. 4. ad 1. item q. 100. 2. ad 1. item q. 67. 3. 4. 5. o. item 8. ad 1. itē q. 82. 1. ad 3. item 7. ad 2.

90 Si laicus uel mulier, ſine neceſſitate baptizet, peccat, & cooperans ei, ſed non reiteratur. 3. q. 57. 3. ad 1. item 4 ad 3.

91 Si laicus præſente clerico, uel non ſacerdos, præſente ſacerdote, uel mulier præſente uiro baptizent, peccant. 3. q. 67. 4. o.

92 Vnus poteſt ſimul plures baptizare, ſi ſit neceſſitas. 3. q. 66 5. ad 4. item q 67. 6. ad 2.

93 Plures non poſſunt eundem baptizare. 3. q 66. 5. ad 4. item q 67. 6. o.

94 Si unus eſt mancus, & alter mutus, non poſſunt baptizare. 3. q. 66. 5. ad 2. item q 67 6 ad 3.

95 Nullus poteſt ſe baptizare, tamē propter contritionem & deuotionem ſaluaretur. 3 q 66. 5. ad 4. item q. 68. 2. o. item 7. o. item q. 82. 4. ad 2.

96 Pueri ſunt baptizandi. 22. q. 113. 3. ad 1. item 3. q. 39. 3. ad 1. item q. 68. 9 o.

97 Pueri baptizantur in fide militantis eccleſiæ, quæ ſi per impoſſibile deficeret, ſuppleret eccleſia triumphans. 3. q. 68. 9. o. item 12. c. ad 1. item q. 69. 6. ad 3. item 8 c. item q 71. 1. ad 2. item 3. ad 3. item q. 73. 3. c.

98 Pueri infidelium, antequā habeant uſum rationis, non ſunt baptizandi inuitis parentibus. 22. q. 10. 12. o. item 3. q. 68. 10. o.

99 Baptiſmus debet differri in adultis, ad probationem, inſtructionem, & reuerentiam, non autem pueris. 3. q. 68. 3. o.

100 Infidelitas aliorum non nocet baptizandis, nec alia peccata, ſed tantū propria 3. q. 68 9 ad 2. item q 69. 6. ad 4.

101 Amentes & furioſi à natiuitate, & continue, ſunt baptizandi, non autem alij, niſi quando habentes uſum rationis, uolunt. 12. q. 113. 3. ad 1. item 3. q. 68. 12. o.

102 Manens in propoſito peccandi, non debet baptizari. 3. q. 68. 4. o. item 8. ad 4.

103 Dormientes non ſunt baptizandi, niſi propter periculum, & prius uoluerint. 12. q. 113. 3. ad 2. item 3. q. 68. 12. ad 3.

104 Baptizati ab hæreticis in forma eccleſiæ, non debent rebaptizari. 3. q. 66. 9. ad 3.

105 Puer in utero matris non eſt baptizandus. 3. q 68. 11. o.

106 Mater uiua non debet ſcindi, ut puer baptizetur. 3 q. 68. 11. ad 3.

107 Apparente aliquo mēbro, ſi imminet periculum, debet baptizari puer rebaptizandus, niſi ſit caput. 3. q. 66. 7. ad 3. item q 68. 11. ad 4.

108 Brutum non poteſt baptizari. 3. q. 68. 12. ad 2.

109 Baptizatus dēt leuari de fonte, ab aliquo docto in diuinis. 3. q. 67. 7. o.

110 Leuantem baptizatum, non oportet eſſe doctum in diuinis, niſi imminente periculo. 3. q. 67. 8. ad 1.

Leuans

111 Leuans de fonte, tenetur baptizatum inſtruere de fide, ſi ſint inter fideles, uel niſi parentes ſuppleant. 3. q. 67. 8. o. item q. 71. 1. ad 3.
112 Leuans de baptiſmo, aſſumit ſibi officium nutricis, & pædagogi. 3. q. 67. 7. o. item 8. c.
113 Leuans baptizatum debet eſſe tantum unus principalis, ſed poſſunt eſſe alij coadiutores. 3. q. 67. 8. ad 3.
114 Non baptizatus, non poteſt aliquem leuare de fonte. 3. quæſt. 67. 8. ad 1.
115 Pater non debet leuare proprium filium de baptiſmo, niſi in neceſſitate. 3. q. 67. 8. ad 2.
116 Leuatio non eſt neceſſitate, ſed fit propter imbecillitatem animæ, & non corporis. 3. q. 67. 7. o. item 8. ad 1.
117 Baptiſmus eſt ianua omnium ſacramentorum, inquan tum eſt cauſa, ſcilicet characteris, & gratiæ. 3. q. 63. 6. c. item q. 68. 6. c. item q. 73. 3. c.
118 Per baptiſmum apetitur ianua paradiſi. 3. q. 39. 5. o. item q. 69. 5. ad 1. item 7. o.
119 Introitus in regnum Dei, non eſt niſi per baptiſmum aquę in re, uel in uoto, uel in figura. 3. q. 69. 5. ad 1.
120 Baptizatus aſcribitur ad duo. ſ. ad cœtum fidelium, & ad ſacramentorum participationem. 3. q. 63. 6 c. item q. 67. 2. c. item q. 70. 1. c.
121 Baptiſmus habet uim illuminatiuam, & fœcundatiuam ad bona opera. 3. q. 65. 1. ad 3. item q. 67 1. ad 2. item q. 69. 5. o.
122 * Pueri ſaluantur per ſolum baptiſmum ſine alijs ſacramentis, & aliquis moriens ſtatim poſt baptiſmum, ſtatim uolat ad cœlum. 3. q. 65. 4. b. item q. 68 2. ad 2.
123 Pueris baptizatjs ſubuenit meritum Chriſti ad beatitudinem conſequendam, licet deſint eis merita propria, & uſum liberi arbitrij nõ habeant, eo quòd per baptiſmum ſunt Chriſti membra effecti. 12. q. 5. 7. ad 2. fi. item q. 113. 3. ad 1.
124 Circunciſioni ſuccedit baptiſmus, tanquam perfectum imperfecto. 12. q. 102. 5. ad 3. item q. 103. 3. ad 4. item 3. q. 70. 2. ad 3. item ad 4.
125 Circũciſio erat imperfecta reſpectu baptiſmi, quo ad ſignificationem, efficaciam, & utilitatem. Quæ non erat etiam ita communis, quia habebat populum, ſexum, & tempus determinatos. 3. q. 70. 2. ad 3. item ad 4.
126 Baptiſmus & circunciſio conferebant gratiam. Sed ille ex ſua uirtute ut inſtrumentum paſſionis Chriſti iam perfectæ, illa uero ut ſignum fidei paſſionis futuræ. 3. q. 70. 4. c. fi.
127 In baptiſmo amplior gratia datur, quàm in circunciſione. 3. q. 70. 4. c. fi. ad 5.
128 Baptiſmus ante paſſionem Chriſti, ſi fuiſſet, non aperuiſſet ianuam paradiſi, conferendo etiam eandem gratiam ſicut prius. Et ſi nunc circunciſio haberet locum, aperiret eam. 3. q. 69. 7. ad 2. item q. 70. 4. ad 4.
129 Baptiſmus continet perfectionem ſalutis, non autem circunciſio, ſed ſignificabat eam, ut fiendam per Chriſtum. 3. q. 70. 4. o.
130 Gratia baptiſmalis ſufficit ad concupiſcentiam totaliter reprimendam, & ad merendum, non autem gratia in circunciſione data. 3. q. 70. 4. c. fi ad 5.
131 Omnibus rite baptizatis, etiam pueris conferuntur gratia & uirtutes, & in habentibus augentur. 22. q. 47. 13. ad 3. item 3. q. 69. 3. 4. 5. c. item 6. o. item. q. 71. 3. c.

Omnes

132 Omnes pueri ęqualem gratiam conſequuntur per baptiſmum,adulti autem inęqualem,ſecundum gradus deuotionis.3.q.69.8.c.item q. 89. 2. ad 2.

133 Effectus baptiſmi duplex.ſ.primus.1.character, & ſecundus,ſ.gratia. 3.q. 68.8.c.item q.69. 10.c.

134 Per baptiſmum homines adoptantur in filios Dei. 3.q.39.8.ad 3.

135 Per baptiſmum homo regeneratur ad uitam ſpiritualem. 3. q. 39.5. c.fi.item q.62.2.c.item q.65.1.2.c.item q.66.1.ad 1.item 3.c.item 9.c.ad 5.item quæſt.67.3.c.item 7.c.item quęſt.68.1.c.item 9.ad 1.item q.69 5.8.c.item q. 73.1.c.item 4.ad 3.item 5.6.c.item 9.ad 1.item 11.ad 2.item q.73.1.c.item 3.c.ad 3.item 5.ad 1.item q.79. 3.ad 2.item 8.ad 2.item q.80.10.ad 1.item q.84.6.c. item 10.c.ad 5.item q.85.4.ad 3.item 5.c. fi.

136 Effectus baptiſmi duplex, ſcilicet per ſe, id eſt, generatio in uitam ſpiritualem, & per accidens, id eſt, præſeruatio à peccato. Primus omnibus æqualiter confertur ſecundum ſe, non autem ſecundus.3. q.69.8. c.

137 Per baptiſmum homo fit membrum Chriſti, ideo pœna quam Chriſtus ſuſtinuit,reputatur ei ad ſatisfactionem. 12.q.5.7. ad 2.item 3.q.48.1.c.item q 49.1 c.item q.62.1.2.c.item q. 68.1.c.item 5.ad 1.item q.69 2.c.ad 1.item 3.4.5.6.10.c.item q.73.item 3.ad 1.

138 Per baptiſmum homo incorporatur Chriſto.3. quæſt.62.1.c. item q. 68.1.c.ad 1. item 2.4.c.item 5.c.ad 1.item q.69.2.3.4.c. item 5.0. item 7. ad 1.

139 Fides incorporat Chriſto mentaliter, baptiſmus autem corporaliter, ſine cuius propoſito neutrum fieri poteſt.3.q.69.5. ad 1.

140 Baptiſmus eſt ſacramentũ paſſionis,& mortis Chriſti.3.q.73.3. ad 3.

141 In baptiſmo homo participat totaliter uirtutem paſſionis Chriſti: nõ autem in pœnitentia. 3.q 86.4. ad 3.

142 Baptiſmus configurat Chriſto paſſo per immerſionem,reſurgenti per nitorem aquæ,aſcendenti per leuationem 3.q.66.2.3.9.c.

143 Ante baptiſmum actualiter ſuſceptum, aliquis rem baptiſmi conſequitur,ex propoſito ſuſcipiendi baptiſmum. 3.q.68. 2. o. item 3. c. item q.80.1. ad 3.

144 Homo per baptiſmum in mortem Chriſti baptizatur, & ei commoritur & conſepelitur. 22.q.147.5.c.item 3.q.49.3.ad 2. item q.51.1. c.item q.61.1.ad 2.item q. 66.3.c. item 9.c.ad 5.item q. 68.5. 7.c. item q.80.10.ad 1.item q. 86.4. ad 3.

145 Efficacia baptiſmi eſt à paſſione Chriſti,& à ſpiritu ſancto.3.q.66.6. c.ad 1.item 10.ad 1.item 11.c.ad 1 item 12.c.item q. 69.1.0.

146 Baptiſmus datus à meliori non eſt melior, quia efficaciam habet ex merito paſſionis Chriſti & non alterius.3.q.64. 1.ad 2. item q. 82. 6. ad 2.

147 Effectus principalis baptiſmi eſt delere peccata.3.q.39.5.c.fi. item q. 79.5.ad 1.

148 Remiſſio culpæ,fit in baptiſmo uirtute materiæ, ſed principalius uirtute formæ,ex qua etiam materia uirtutem recipit. 3.q.86 6.c.

149 Effectus baptiſmi eſt tollere omnia peccata præterita & præſentia,nõ autem futura.3.q.69. 10.ad 3.

150 Baptiſmus impedit peccata futura,ne fiant.3.q.68.3.ad 3.

151 Baptiſmus omnibus æqualiter aufert omnem culpam, & omnem pœnam. 3. quæſt. 67. 3. c. item quæſt. 68. 2. ad 2.item quæſt. 69. 8.0.

152 Baptiſmus principaliter ordinatus eſt contra peccatum originale.3.q. 66.9 c. fi.

153 Baptiſmus delet omnem culpam originalem, & mortalem, & quandoque uenialem. 3.q.68.7.ad 3.item q 69.1.o. item 4.b.ad 2.item 7.c.item 8.ad 1.item 10.c.ad 2.item q.70.4 ad 5. item q.71 3.c. item q.79 5.ad 1.item q.84.1.ad 1.item 4.c.item q 77.1. ad 2.

154 Baptiſmus ſtatim tollit pœnas,& infectiones peccati originalis,quo ad perſonam,non autem quo ad naturam,niſi in fine. 12.q. 81.3.ad 2. item q.85.5.ad 2.item q.87.7.ad 1.item q. 109 8. 9.c. ad 1 item 10.c.ad 3.item 12.q.104 6.ad 1.item 3.b.49.3.ad 3.item q 52.5. ad 2,item q.68.1.ad 2.item q.69 3.o.item 7. ad 3.

155 Per baptiſmum fomes mitigatur,ne dominetur, 3. q.65. 3.c item q. 69 4 ad 3.

156 Baptiſmus per gratiam minuit fomitem, inquantum inclinat in contrarium,ſed non totaliter tollit uſque ad beatitudinem.3.q.39 5.c. item q 86.5.c.fi.

157 Baptiſmus abſoluit ab omni pœna.3.q.68.5.o.item q. 69.2.o. item 7.c.item 10 ad 3.item q.70 4.ad 5.item q.79.5.ad 1.item q.84.1. ad 1.item q.186.4.ad 3.

158 Baptiſmus non tollit pœnam hominis. Ideo homicida poteſt puniri, licet pium eſſet ei parcere.3.q.69.2. ad 3.

159 Fictio non remouetur per baptiſmum,ſed per pœnitentiam. 3.q.69. 9.ad 2.item 10.ad 2.item ad 3.

160 Ad effectum baptiſmi exequendum in ficto concurrit per ſe baptiſmus,ſed pœnitentia per accidens,remouendo fictionem.3.q.69.10. ad 2.

161 Fictio mortalis impedit ſimpliciter effectum baptiſmi, ſed uenialis, quo ad uenialia tantum. 3.q.69.3.o.item q.87.3.ad 2.

162 Fictione recedente,baptiſmus habet proprium effectum.3.q.66.10.o.

163 Aliquis dicitur ad baptiſmum fictus accedere quadrupliciter, ſcilicet non credens,contemnens baptiſmum,non ſeruans ritum eccleſiæ,& indeuotus,ideſt,non uolens ſacramentum,& rem ſacramenti. 3. q. 69. 9.c.

164 Indiſpoſitio uoluntatis contraria gratiæ,impedit ſecundum effectum baptiſmi,ſcilicet gratiam:non autem primum,ſcilicet characterem, 3.q.69.9.o.

165 Error circa baptiſmum,non impedit acceptionem characteris, dummodo intendat facere,uel accipere quod eccleſia dat:licet credat illud nihil eſſe.3.q.64 9.ad 1.item q 68 8.ad 3.

166 SANGVINIS. * Baptiſmus triplex.ſ.ſanguinis,flaminis, & fluminis. 3.q.66.11.o.

167 Baptiſmus ſanguinis eſt melior & efficacior ceteris baptiſmis.3.q.66. 12.o.

168 Baptiſmus ſanguinis,includit baptiſmum flaminis, non autem econuerſo.3.q.69. 12.ad 2.

169 Baptiſmus ſanguinis,ſupplet baptiſmum fluminis,in neceſſitate ſolū. 3.q.66.11.o.

170 Baptiſmus ſanguinis & flaminis, non ſunt ſacramenta, quia conueniunt cum ſacramento in cauſando,non autem in ſignificando.3.q. 66. 11.ad 2.item 12. ad 1.

171 Pœnitentia dicitur baptiſmus flaminis,quia ſine baptiſmo,ſufficit ad ſalutem,in neceſſitate tantum.3.q 66.11.c.

172 Pueri non poſſunt ſaluari ſine baptiſmo ſanguinis,uel fluminis. 12.q. 113.

113.3.ad 1.item 3.q.67.3.c.item q.68.3.c.item q.73.3.c.
173 Baptiſmus ſanguinis non imprimit characterem, quia non habet efficaciam baptiſmi ſacramentalis, ſed meritum.3.q.66.11. ad 2.item 12.c.ad 1.
174 Baptiſmus ſanguinis liberat ab omni culpa. & omni pœna, ex uirtute paſſionis Chriſti, cui conformat. 22.q.124.1.ad 1.item 3. q. 68. 2. ad 1. item q.87.1. ad 2.
175 Baptizatus baptiſmo flaminis conſequitur emundationem, ſed accipiens ſacramentum conſequitur maiorem gratiam.3.q.69.1.ad 2. item 4.ad 2.item q.80.1. ad 3. item q.90.3. ad 2.
176 Baptiſmum debet præcedere catechiſmus,3. q.71.1.0.
177 Vnctio triplex in baptiſmo.ſ.oleo catechuminorum,& bis chriſmate. 1.q 66 10 ad 2.item q 71.3.ad 4 item q.72.11. ad 3.
178 Baptizati liniuntur chriſmate in fronte,ne erubeſcant.3.q.72.9.c.
179 Aures baptizandorum liniuntur ſputo,ut aperiantur ad uerbum Dei: nares uero ad odorem bonæ famæ, non autem oculi, quia pertinet ad inuentionem,per quam non habetur fides. 3.q.71.2.3.c.
180 Sal ponitur in os baptizandi:ut habeat diſcretionem in ſermone fidei 3.q.71.2.c.
181 Baptizatis datur ueſtis alba,in ſignum reſurrectionis futuræ, & puritatis conſeruandæ.3 q 66.10.ad 3.item q.71 3 ad 4.
182 Eorum quæ fiunt poſt baptiſmum,aliqua tantum ſignificant,ut ueſtis alba, nouitatem uitæ : aliqua etiam efficiũtur:ut unctio in uertice, conſeruationem gratiæ baptiſmalis.3.q.71.3.ad 4.
183 Baptiſmus eſt unus tantum ſimpliciter, ſed ſecundum quid ſunt nouem:quia diluuium,tranſitus maris,& lotiones legis, erant figuræ, baptiſmus Ioannis diſpoſitio,baptiſmus Chriſti cauſa efficaciæ,baptiſmus ſanguinis & flaminis; & pœnitentia ſecundum proportionem effectus,& baptiſmus aquæ & ſpiritus.3.q.66.11.ad 3.item q. 70.1.ad 2.item ad 3.
184 Pro baptiſmo non debet committi ſimonia.22.q.100,2.c.ad 1.
185 PHARISAEORVM. *Baptiſmata Phariſeorum erant vana,ad mundiciam carnis tantum ordinata. 1.q.38. 1.ad 3.
BARNABAS & Paulus diſcordauerunt præter intentionem eorum, prouidentia Dei.22.q. 37.1. ad 3.
BARTOLOMAEVS miraculoſe occultabat ſe,& ſe oſtẽdebat ſicut uolebat.3.q.54.1. ad 2.
BASILISCVS non interficit uiſu,ſed uapore, ſicut menſtruata inficit ſpeculum.1.q.117.3. ad 2.
1 BEATITVDO. *eſt operatio & ultima perfectio. 12.q.3.2.0.item 5. c.item q.55.2. ad 3.
2 Beatitudo eſt uita æterna,non quidem eſſe, ſed operatio. 1.quæſt.10. 3.c. item q.18.2.ad 3.item 12. quæſt.3.2.ad 1.item 22.quæſt.18.2. ad 2.
3 Viſio Dei per eſſentiam,eſt tota eſſentia beatitudinis. 1. q.1.4.c. item q.12.4.c item 4.0.item 6.b.item 8.ad 4.item q.26 2.3.0.q q.62.1. 2.9 c.item 12.q.3.a.8.0.item q.4-4.5.c.item q.5.1.4.5.6.item 22. q.2.3.c.item q.5.1.c.item q.173.1.c.item q.180.4.c.item 3.q.52.5. c.item q.59.5.ad 1.
4 Gloria eſſentialis beatitudini eſt, quam habet homo non apud hominem,ſed apud Deum.12.q.2.3.ad 1.item q.4.8.ad 1.
5 Beatitudo eſt ſummum bonum.1.q.26.3.ad 1.itẽ 12.q.3.1.ad 2.item q.5.2.ad 2. item q.19.9.c.

6 Beatitudo habet rationem præmij.1.q.26.1. ad 2.item q.62.4.c.item 12.q.2.2. ad 1.item q.5.7.c.

7 Beatitudo eſt finis rationalis naturæ tantum. 1.q. 23. 1.c. ad 2. item q. 26. 1.2.c.item q.62. 1.4.c.item 12.q.3.1.ad 3.item q.55.2.ad 3. item q.69.1.c.item 22.q.118.7.c.

8 Beatitudo vt finis quo, eſt aliquid creatum,non autem ut finis quod 1. q.26. 3.o.item 12.q.3. 1.o.

9 Beatitudo eſt ultima perfectio hominis.1.q.62.3.4.c.item q.73.1.c.itẽ 12. q.3. 2.c.4.item 6.c.

10 Beatitudo eſt proprium hominis bonum.12.q.6. principio.

11 Beatitudo eſt bonum perfectum naturæ intellectualis, apprehenſum per intellectum.1.q.26.1.2.c.item 12.q.3.2.ad 2.

12 Beatitudo eſt ſtatus omnium bonorum congregatione perfectus, ſecundum Boetium. 1. q.26.1.ad 1.item q.3.2.ad 2.item 3. ad 2.item q. 4.7. ad 2.

13 Beatitudo nihil aliud eſt quàm gaudium de ueritate.12.q.3.4.c.fi.

14 In uita actiua quæ circa multa occupatur,eſt minus Beatitudine quàm in contemplatiua,quæ uerſatur circa unum.ſ circa ueritatis contemplationem.12.q.3.2.ad 4.item 5.c.item q.4.7.c.

15 De ratione beatitudinis ſunt tria.ſ.bonum perfectum, per ſe ſufficientia,& delectatio.22.q.118.7.c.

16 Beatitudo conſiſtit in duobus.ſ.in uiſione Dei, & delectatione fruitionis. 12.q.3.4.c.

17 Eſſentia beatitudinis, conſiſtit in actu intellectus, ſed delectatio eius, in uoluntate. 1. q.26.2.o. item 3.c. item 12.q.3.4.o. item q. 11. 1. ad 1.

18 Beatitudo uitę præſentis ſecundum Ariſtotelem conſiſtit in operatione perfectiſſima,ratione potentiæ, habitus, & obiecti. 1.q. 62.1. c. item q.88.1.c.co.2. item 12.q.3.5.c.

19 Beatitudo & miſeria ſunt principaliter in anima, ſecundario autem in corpore. 3. q.15.10.c.ad 2.

21 Beatitudo conſiſtit in coniunctione ad Deum, & miſeria in receſſu à Deo.12.q.3.3. c.item 7.ad 2. item 8. c.

20 IN QVIBVS NON EST. * Beatitudo ultima,uel miſeria,non conſiſtit in bonis uel malis præſentis uitæ. 12.q.5.3.o.

23 Beatitudo non conſiſtit in diuitijs.12.2.1.o.

24 Nec in honoribus.12.q.2.2. o.

25 Nec in fama ſeu gloria humana. 12.q.2.3.o.

26 Nec in poteſtate. 12.q.2.4.o.

27 Nec in aliqno bono exteriori,nec in omnibus ſimul.12.q.2.4.o.

28 Nec in bonis corporis. 12.q.2.5.o.item q. 3.3.c.item q.4.6.ad 1.

29 Nec in parte ſenſitiua. 12.q.3.3. o.

30 Nec in uoluptate.12.q.2.6.o.

31 Nec in aliquo inhærenti animæ. 12.q.2.7.o.

32 Nec in habitibus uirtutum. 12. q.3.2.c.

33 Nec in operatione tranſeunte in exteriorem materiam. 12. quæſt. 3. 2.ad 3.

34 Nec in actu uoluntatis. 1. q.26.2.ad 2. item 12. quæſt.3. 4.o. item q. 4.2.c.

35 Nec in intellectu practico principaliter, ſed in ſpeculatiuo. 1.q.26.2.o. item 12. q.3.5. o.

36 * Nec in conſideratione ſcientiarum ſpeculatiuarum.12.q.3.6.o. item 12.q.167.1. ad 1.

37 Conſideratio ſcientiarum ſpeculatiuarum, eſt quædam participatio ueræ & perfectæ beatitudinis, non autem ſubſtantialis beatitudo. 12.q.3.6.c.fi. item q.66.3. ad 1. item 5. ad 2. item 22.q.180.4.c.

38 * Nec conſiſtit in contemplatione angelorum. 1. q. 64.1. ad 1. item q. 89.2. ad 3. item 12.q.3.7.0. item 22.q.167.1. ad 1.

39 * Nec in generatione Dei, quæ habetur per demonſtrationem. 12.q.66.5. ad 2.

40 Nec in aliquo creato. 1.q.12.1.c. item q.82.2.c. item q.89.2. ad 3. item 12.q.3.8.0. item 22.q.85.2.c.

41 Nec in cognitione cuiuſlibet ueri, ſed in cognitione perfecta ſummæ ueritatis. 1. quæſt.26.2.3.0. item 12.q.3.4.8.0. item 22.q.167.1. ad 1.

42 REQVISITA. * Bona exteriora non requiruntur ad beatitudinem perfectam. 12.q.4.7.0. item 22.q.186.3. ad 4.

43 Diuitiæ adiuuant felicitatem actiuam inſtrumentaliter, ſed contemplatiuam impediunt. Sed ad patriæ beatitudinem, multum ualet uoluntaria paupertas. 12.q.4.7.c. item 22.q.186.3. ad 4.

44 Amici non requiruntur ad perfectam beatitudinem. 12.q.4.8.0.

45 Angelus ſuo miniſterio adiuuat hominem, ut perueniat ad beatitudinem, non autem ut humanæ beatitudinis obiectum. 12.q.3.7. ad 2. item q.5.6. ad 1.

46 Ad beatitudinem aliqua requiruntur tripliciter, ſ. antecedenter, eſſentialiter, & conſequenter. 12.q.3.3.c.

47 Ad beatitudinem tria requiruntur, ſ. uiſio Dei, comprehenſio, & delectatio. 12.q.4.3.0.

48 Perfectio charitatis eſt eſſentialis beatitudini quo ad dilectionem Dei, non autem quo ad dilectionem proximi, ſed quaſi concomitatur. 12.q.4.8. ad 3.

49 Rectitudo uoluntatis requiritur ad beatitudinem antecedenter, & concomitanter. 12.q.4.4.0. item q.5.4.7.c.

50 Delectatio requiritur ad beatitudinem conſequenter tantum, uel concomitanter. 12.q.3.4.c. item q.4.1.2.0.

51 Corpus & perfectio eius requiritur ad beatitudinem uiæ, & ad beatitudinem patriæ omnino perfectam, requiritur antecedenter, & conſequenter, non autem eſſentialiter, nec ad beatitudinem patriæ ſimpliciter. 12.q.4.5.6.0. item 3.q.7.4. ad 2. item q.15.10.c. ad 2.

52 Beatitudo animæ redundabit in corpus. 12.q.3.c. ad 3. itẽ q.4.6.c. item 3.q.57.3.c. item q.59.5. ad 3.

53 Operationes meritoriæ plures requiruntur ad beatitudinem hominis, 1.q.62.5. ad 1. item 12.q.5.7.9. item q.6. principio.

54 Operationes ſenſitiuę requiruntur antecedenter ad beatitudinem uię, non autem ad beatitudinem patrię, ſed conſequenter tantum, ad neutram autem eſſentialiter. 12.q.3.3.0.

55 Pax requiritur ad beatitudinem antecedenter & conſequenter, non autem eſſentialiter. 12 q.3.4. ad 1.

56 MVTATIO. * Nullum bonum creatum additum uiſioni Dei, facit magis beatum. 12. q.5.2. ad 3.

57 Beatitudo æqualiter participatur ab omnibus ex parte obiecti, ſed inæqualiter ex parte ſubiecti. 12.q.3.2. ad 4. item q.5.2.4.c. ad 2.

58 Nulla creatura poteſt per ſua tantum naturalia, adipiſci perfectam beatitudinem. 1. quæſt. 12.4.0. item q.23.1.c. item quæſt. 64.1. ad 2. item q.94.1.0. item quæſt.108.4.c. item 12. quæſt. 5.5.0. item q.62.1.2.3.0.

59 Homo non poteſt per operationem ſolius creaturæ ſuperioris attingere
1. ad perfectam beatitudinem. 12.q.5.6.o.
60 Homo poteſt adipiſci perfectam beatitudinem. 12.q.5.1.o.
61 Beatitudo perfecta non poteſt amitti. 1. q. 64.2. c.item q.94. 1.c.item
12.q.5.4. o.
62 APPETITVS. * Voluntas neceſſario appetit beatitudinem.1.q.19.1.
o.item 3.6.c.item q.82.1.2.o.item q.83.1.ad 5.item 12.q.5.4.c.ad
2.item 8. ad 2.item q 6.4.o. item q.10.1.2.o.item q.13.6.c.item q.
94.1.c.item 3.q.181.ad 3.
63 Omnes homines naturaliter appetunt beatitudinem. 1.q.2.ad 1.item
q.19.10.c.item q.26.1.c.item q.41.2.ad 2.item q.60.2.c.item q.62.
1.c.item q.82.1.c.item q. 82.1.2.o.item q.83.1.ad 5.item 12.q.3.6.
ad 2.item q.5.1.8.o.item q.10.1.o.item 3. q.18.1.ad 3.
64 Non ſolum perfecta beatitudo, ſed etiam qualiſcunque ſimilitudo, uel
participatio eius naturaliter deſideratur. 12.q.3.6.ad 2.
65 Omnia quæ deſiderat uoluntas appetit propter beatitudinem. 1. q.60.
2.c.item 12.q. 1.6.o.
66 In ultima beatitudine complebitur omne deſiderium beatorum. 1.q.
12.8.ad 4.item 12.queſt.1.5.c.item queſt.3.8.c.item queſt.4 5.ad 5.
item q.5.3.4.c.item 8.c.ad 3.item q.67.4.ad 3. item 22.q.28. 3 c.
ad 2.
67 Perfecta quietatio intellectus & uoluntatis conſequitur beatitudinem.
12.q.3.4.ad 1. item 8.c.item 22. q.18.2.c.item 4.ad 12.item q.28.3.
c. item q. 94.1.c.item q.118.7.c.
68 Perfecta beatitudo omne malum excludit. 12.q.2.4.c.item q. 5.3 4.c.
item q. 67. 4.ad 2.
69 Beatitudo aſcendit in cor hominis ſecundum rationem communem,
non autem quæ & qualis ſit in ſpeciali. 12. q.5.8. c.ad 2.item 22.q.
17.2. ad 1.
70 Beatitudo eſt primum obiectum uoluntatis. 12.q 3 4.ad 2.item q.11.
1.ad 1.
71 Beatitudo amatur amore concupiſcentiæ, non autem amore amicitiæ.
12.q.2.7. ad 2.
72 DEVS. * Deus eſt perfecte beatus.1.q.26.1.o.item q.62. 4.c.
73 Deus eſt ſua beatitudo. 1.q.26.2.o.item q 64.4.c.item q 94.1.c.item
12.q.3.1.ad 1.item 2.ad 1. item ad 4.
74 Deus eſt beatus ſecundum intellectum. 1. q.26.2.o.
75 Beatitudo Dei excedit quamlibet aliam beatitudinem. 1.q. 26.4 o.
76 Beatitudo Dei complectitur omnem aliam beatitudinem. 1.quæſt.26.
4. o.
77 Beatitudo eſt naturalis ſoli Deo.1.q.62.4.c.item q.63.3.c.fi.item 12.q.
3.1. ad 1. item q.5.7.c.
78 IN COMMVNI. * Beatitudo triplex ſecundum philoſophos, ſcilicet
uoluptuoſa, actiua, & contemplatiua. 12 q.3. 2.ad 1.item quæſt. 69.
3.4.c.
79 Beatitudo duplex. ſ. perfecta, & imperfecta .i. in patria, & in uia.1. q.62.
1.c.item 12.q.3.2.ad 4.item 3.5.6.c.item q.4.5.6.7.8.c.item q.5.3.
o.item 4.5.c.item q.62.1.c.item q.69.1.3.c item 22. quæſt. 186. 1.
ad 4.
80 Beatitudo patriæ eſt continua, non autem beatitudo uiæ. 12.queſt. 3.2.
ad 4.
81 Duplex perfectio beatitudinis . ſ. ex parte obiecti, & ex parte ſubiecti,
prima tollit rationem ueræ beatitudinis, non autem ſecunda. 12. q.
5.3.ad

5.3.ad 2.item q.4.5.ad 5.item q.11.4.ad 2.

82 Nullus ante paſſionem Chriſti potuit habere beatitudinem, licet ſancti patres meruerint eam per fidem paſſionis Chriſti, quo ad propriam perſonam, non autem quo ad naturam communem. 3.quæſt. 49. 5. ad 1.

83 BEATITVDINES IN COMMVNI. * Beatitudines ſunt operationes uirtutum perfectarum per dona, & etiã donorum. 12.q.69.1.o.item q.70.2.c.item 22.q.157.2.ad 3.

84 Actus uirtutum ut perficiunt, dicuntur beatitudines, ſed ut delectant, dicuntur fructus. 22.q.157.2.ad 3.

85 Actus donorum pertinentium ad uitam actiuam, exprimuntur in meritis beatitudinum, ſed actus uitæ contemplatiuæ, in præmijs. 12.q.69.3.c.fi.ad 1.

86 In ſingulis beatitudinibus ponitur aliquid pertinens ad ſtatum uiæ, & aliquid ad ſtatum patriæ.12.q.69.2.o.item 22.q.8.7.c.

87 Quęlibet beatitudo eſt fructus addens excellentiam & principalitatem præmij, & non econuerſo.12.q.70.2.o.

88 Omnia præmia ſeptem beatitudinum ſunt idem realiter, & differunt ratione.12. q.69.4.ad 1.

89 Præmia beatitudinum inchoatiue habentur hic, ſed complete in patria tantum. 12.q.69.2.o.item 22.q.8.7.o.

90 Beatitudines & præmia earum ſufficienter enumerantur ſeptẽ, & quatuor, & octo, diuerſimode, & declarantur. 12.q.69 3.4.o.

91 Primæ tres beatitudines ſunt contra beatitudinem uoluptuoſam, ſed quarta & quinta pertinent ad uitam actiuam: aliæ autem duæ ad cõtemplatiuam. 12. q.69.3.4.o.

92 Omnes beatitudines poſitæ in ſacra ſcriptura, oportet ad has reduci, quia omnes pertinent ad uitam actiuam uel contemplatiuam. 12.q. 69.3. ad 4.

93 Beatitudines correſpondent ſeptem donis: non quidem ſingulæ ſingulis, ſed plures uni, & una pluribus.12.q.69.3.o.

94 Beatitudines dupliciter adaptantur donis. ſ. ſecundum conuenientiam ordinis: ut prima infimo, ſecunda ſexto, & ſic de alijs ſecundum Aug. uel ſecundum conuenientiam proprię rationis ad inuicem ſecũdum actus, & obiecta. 22.q.121.2.c.ad 2.item q.139 2.c.

95 IN SPECIALI. Beatitudo prima, ſcilicet paupertas, correſpondet dono timoris.22.q.19.12.o item q.83.9.ad 3.item q.121.2.c.item q. 161.2. ad 3.

96 Fructus decimus. ſ. modeſtia, & undecimus. ſ. continentia, & duodecimus, ſ. caſtitas, correſpondent eis 22.q.19.12 ad 4.

97 Petitio ſeptima correſpondet eis.22.q.19.12.ad 4.item q.83.9.ad 3.

98 SECVNDA beatitudo, ſ. mitiras, correſpondet dono pietatis.12.q.69.3. ad 3.item 22.q.83.9 ad 3.item q.121.2.o.

99 Fructus octauus, ſ. manſuetudo, correſpondet eis indirecte: ſed ſextus, i. bonitas, & ſeptimus, ſ. benignitas directe. 22.q.121.2.ad 3.

100 Petitio ſexta, correſpondet eis.22.q.83.9. ad 3.

101 TERTIA beatitudo, ſ. luctus, correſpondet dono ſcientiæ. 12.q.69.3. ad 2.item ad 3.item 22.q.9.4.o.item q. 83.9. ad 3.

102 Petitio quinta correſpondet eis.22.q.83.9.ad 3.

103 QVARTA beatitudo, ſ. iuſtitiæ, correſpondet dono fortitudinis. 12. q.69.3 ad 3.item 22.q.83.9.ad 3.item q.139.2.o.

104 Fructus quartus, ſ. patientia, & octauus, ſ. longanimitas, correſpondent eis.22.q.139.2.ad 3.

105 Petitio quarta correſpondet eis. 22. q. 83. 9. ad 3.
106 QVINTA, Beatitudo. ſ. miſericordiæ, correſpondet dono conſilij. 12. q. 69. 3. ad 3. item 22. q. 52. 4. o. item q. 83. 9. ad 3.
107 Eandem beatitudinem oportet reſpondere, ſecundum conuenientiam propriæ rationis ad inuicem donis ſcientiæ & pietatis, non autem ſecundum conuenientiam ordinis, ſed diuerſe correſpondent. 22. q. 121. 2. ad 2.
108 Fructus ſextus. ſ. bonitas. i. dulcedo animi, & quintus ſ. benignitas, correſpondent quintæ beatitudini, & dono pietatis. 22. q. 52. 4. ad 3. itē q. 121. 2. ad 3.
109 Petitio tertia correſpondet eis. 22. q. 83. 9. ad 3.
110 SEXTA Beatitudo. ſ. munditia, correſpondet dono intellectus. 12. q. 69. 3. c. fi. ad 1. item 22. q. 8. 7. o. item q. 83. 9. ad 3.
111 Fructus ſecundus. ſ. gaudium, & nonus. ſ. fides, correſpondent eis. 22. q. 8. 8. o.
112 Petitio ſecunda correſpondet eis. 22. q. 83. 9. ad 3.
113 SEPTIMA Beatitudo. ſ. pacis, correſpondet dono ſapientiæ. 12. q. 69. 3. c. fi. ad 1. item 4. c. fi. item 22 q. 45 6 o. item q. 83. 9. ad 3.
114 Petitio prima correſpondet eis. 22. q. 83. 9. ad 3.
115 OCTAVA Beatitudo. ſ. perſecutionis, eſt manifeſtatiua omnium beatitudinum præcedentium, nec correſpondet alicui dono in ſpeciali. 12. q. 69. 3. ad 5 item 4. ad 2.
116 VIRTVTIBVS ET DONIS. * Prima beatitudo, ſecundum Ambroſium, attribuitur temperantiæ, tertia prudentiæ, quarta iuſtitiæ, & octaua fortitudini. 12. q. 69. 3. ad 6.
117 Primæ quinque beatitudines ſecundum conuenientiam materiæ, correſpondent donis ſcientiæ & conſilij ut dirigentibus; ſed alijs donis correſpondent ut exequentibus ſecundum motiua uero correſpondent ut ſupra. 12. q. 69. 3 ad 3. item 22. q. 121. 2. c.
118 Beatitudo quarta & quinta ſecundum materiam, correſpondet pietati, ſecunda fortitudini; ſed prima, & tertia timori. 12. q. 69. 3. ad 3.
119 Beatitudo quarta & quinta ſecundum conuenientiam propriæ rationis ad inuicem adaptantur dono pietatis: ſed ſecundum conuenientiam ordinis, adaptatur ei ſecunda beatitudo; quæ tamen conuenit ei tollendo impedimenta actuum eius. 22. q. 121. 2. e ad 3.

1 BEATVS IN COMMVNI. * Aliquis dicitur beatus in ſpe. 12. q. 69 1 c.
2 Quidam dicuntur beati in hac uita propter ſpem, uel participatiue. 12. q. 5. 3. ad 1.
3 Beati in patria omnes rationes rerum quæ in Chriſto ſunt, non cognoſcunt: & ſi ipſum comprehendant. 1. quæſt. 12. 8. c. item 22. q. 173. 1. c.
4 Beati per ſimplicem conuerſionem ad Deum, illuminantur de agendis quæ neſciunt, ſine inquiſitione & anxietate dubitationis, ut in uiatoribus. 22. q. 52. 3. c. ad 2.
5 In beatis ſunt aliqui actus ordinati ad finem, ſcilicet procedentes ex conſecutione finis, ut laus Dei: & aliqui pertrahētes alios ad finem, ut miniſteria angelorum, & orationes ſanctorum. 22. quæſt. 52. 3. ad 1.
6 Quilibet beatus eſt certus de perpetuitate ſuæ beatitudinis. 22. quæſt. 18. 3. c.

Beati

7 Beati in patria clare cognoſcunt omnia quæ hic fiunt. I. q.89.8.c.

8 Beati Deum comprehendent, ſed non totaliter, ideſt, omnibus modis, quibus comprehendi poteſt. 1.q.12.7.ad 1.

9 Beati laudabunt Deum.22.q.13.4.c.

10 Beati non poſſunt peccare.1.q.62.8.0.item q.82.2.c.fi. item q 94.1.c. item q.100.2.c.item 12.q.4.4.c.item q.5.4.c.itē q.109.1.ad 3.item 22. q.19 11.c.

11 * Beati ſunt in ſtatu impetrandi, non autem in ſtatu merendi.1.q.62.9. o.item 22.q.83.11.c.ad 1.

12 Dignitas beatorum in anima & in corpore erit ſecundum gradus meritorum, non autem ſecundum diuerſitatem ſexus, ſicut nunc & in ſtatu innocentiæ. 3.q 55. 1.ad 3.

13 Quilibet beatus gaudet de bonis factis à ſe, uel ab alijs. 1. quęſt.23.6. ad 1.

14 Gaudium beatorum ſuperat omne gaudium uiatorum.3. quæſt.46.6. ad 3.

15 Gaudium beatorum erit ſuper plenum ex parte gaudentium, non autem ex parte obiecti : uiatorum autem neutro modo. 22.quæſt.28. 3.o.

16 Multiplicatis bonis noſtris gaudium beatorum augetur materialiter, non autem formaliter, quia Deus eſt eis ratio gaudendi, de quibuſcunque gaudent.1.q.62.9 ad 3.fi.

17 * Beati non interſunt rebus uiuorum ſecundum legem communem. 1. q.108.8.ad 2.

18 Beati in regno cæleſti uidebunt Deum facie ad faciem . Supl. q 92.1.o.

19 Beati poſt reſurrectionem nullo modo uidere poterunt Deum uiſu corporali, tanquam Deus eſſet per ſe uiſibilis, niſi per accidens. Supl. q. 92.2.o.

20 Cum ſancti non ſint comprehenſuri Dei eſſentiam, non omnia uidebunt quæ Deus uidet. Supl.q.92.3.c.

21 Sancti beatiores erunt poſt iudicium quàm ante. Supl.q.93.1.c.

22 Erunt in beatis gradus beatitudinis, qui manſiones appellantur. Supl. q.93.2. o.

23 Beati in regno cœlorum uidebunt pœnas damnatorum, ut beatitudo illis magis complaceat. Supl.q 94 1.o.

24 Cum damnati non poſſint transferri à ſua miſeria, beati non compatientur eorum miſerijs. Supl.q 94.2.c.

25 Sancti non gaudebunt per ſe de pœnis damnatorum, ſed per accidens contemplando in eis diuinam iuſtitiam, & quomodo ab eis liberati ſint. Supl. q.94.3.o.

1 BELLVM duplex, ſcilicet commune, & particulare. 22.quæſt. 123.5.c. ad 2.

2 Ad bellum iuſtum tria requiruntur, ſcilicet auctoritas principis, iuſta cauſa, & intentio recta.22.q.40.1.o.item q.41.1.ad 3. item q. 42. 2. ad 1.item q. 66. 8.ad 1.

3 In bello iuſto deprædans hoſtes, non peccat, niſi pugnet principaliter propter quædam, nec tenetur reſtituere.22.q.66.8. ad 1.

4 Bellum gerere in feſto non licet, niſi imminente neceſſitate, pro tuenda republica. 22.q. 40.4.o.

5 Clericis non licet bellare in propria perſona, ſed poſſunt bello intereſſe de licentia ſuperioris, & exhortari pugnantes. 22.q.40.2.o.

BENEDICTIO Dei, ſignificat donorum eius collationem & multiplicationem, 1.q.72.ad 4.item q.73.3. c.

1 BENEDICTVS uidens totum mundum, non uidit eſſentiam Dei. 22. q. 180. 5. ad 3.

2 Quis puerum Benedictum ſtultitiæ argui patiatur, quod relicta domo rebusque patris, ſoli Deo placere deſiderans, ſanctæ conuerſationis habitum & deſertum quæſiuit. 22. q. 189. 1. ad 2.

3 In regula beati Benedicti, conceditur probationis annus, nuper ad religionem conuerſis. 22. q. 189. 2. ad 1.

4 Beatus Benedictus dicit, quod ſi prælatus aliquid impoſſibile præceperit, tentandum eſt. 12. q. 13. 5. b.

5 Hoc autem dictum ſancti Benedicti ideo dicitur, quia an aliquid ſit poſſibile, ſubditus non debet ſuo iudicio diffinire, ſed in unoquoque iudicio ſuperioris ſtare. 12. q. 13. 5. ad 3. item 22. q. 64. 6. ad 3.

6 Mandat beatus Benedictus in regula ſua, quod uenientibus ad religionem non ſit facilis præbendus ingreſſus, ſed probandum eſt an ſpiritus à Deo ſit. 22. q. 189. 9. ad 1.

1 BENEFACERE omnibus quilibet tenetur in præparatione animi, pro loco & tempore. 22. q. 31. 2. o.

2 Aliquod beneficium eſt quo poſſumus & tenemur benefacere omnibus, ſaltem in generali, ſ. orare pro omnibus fidelibus & infidelibus. 22. q. 31. 2. ad 1.

3 Malis debemus benefacere in auxilium naturæ, non autem culpæ. 22. quæſt. 25. 6. c. ad 2. item q. 31. 2. ad 2. itē q. 32. 9. ad 1. item q. 168. 3. ad 3.

4 Magis coniunctis eſt magis benefaciendum cæteris paribus. 22. q. 26. 6. c. item q. 31. 3. o. item q. 32. 9. o. item q. 71. 1. c.

5 Subuentio, gratiarum actio, & reuerentia, debetur omni benefacienti. 22. q. 166. 3. b.

1 BENEFICENTIA eſt facere bonum. Et eſt actus amicitiæ, uel charitatis, ſecundum rationem communem. 22. q. 31. 1. o.

2 Beneficentia non eſt uirtus ſpecialis, ſed actus exterior amicitiæ, ſicut beneuolentia eſt actus eius interior. 22. q. 31. 4. o.

1 BENEFICIVM. * IN COMMVNI. * eſt ſtatim recompenſandum ſecundum affectum, ſed expectanda eſt opportunitas effectus. 22. q. 106. 4. o.

2 Recompenſatio beneficij debet eſſe maior accepto. 22. q. 106. 6. o. item q. 107. 2. c.

3 Recompenſatio beneficij pertinet ad tres uirtutes diuerſimode, ſ. ad iuſtitiam, ubi eſt debitum legale, ut in mutuo & alijs huiuſmodi, ad amicitiam uero, & gratiam, ubi eſt debitum morale. 22. q. 31. 1. ad 3. item q. 106. 5. c. item q. 108. 2. ad 1.

4 Beneficium & recompenſatio magis in affectu conſiſtit, quàm in effectu. 22. q. 106. 3. ad 5. item ad 6. item 5. o. item 6. ad 1.

5 In recompenſando beneficium iuſtitia attendit datum, amicitia utilis attendit utilitatem, ſed amicitia honeſti & gratiæ attendit affectum dantis. 22. q. 31. 1. ad 3. item q. 77. 1. ad 3. item q. 78. 2. ad 2. item q. 106. 5. o.

6 Nullius beneficium eſt tantum ſicut parentum. Ideo in recompenſatione beneficiorum, ſunt cæteris præferēdi, niſi neceſſitas uel utilitas, uel alia cauſa præponderet. 22. q. 31. 3. ad 3. item ad 4. itē q. 101. 1. c.

7 Omnia beneficia ſecundum communem rationem reducuntur ad amorem, & omnia nocumenta ad odium, ſed ſecundum ſpeciales rationes ad diuerſas uirtutes, uel uitia. 22. item q. 31. 4. ad 2.

8 Filius poteſt parentibus maius beneficium recompenſare, quàm accepit

pit ſecundum affectum, non autem ſecundum effectum. 22.q.106.6. ad 1.

9 DEI. * Beneficia Dei tota, ſingulis hominibus ſunt exhibita. 3. q.1. 4. ad 3.

10 Præcipua Dei beneficia ſunt creatio, & quies mentis in Deum, per gratiam & gloriam. 12.q.100 5. ad 2.

11 Omnis ſolennitas uel ſacrificium ueteris legis, fuit inſtituta propter aliqua beneficia Dei, præterita uel futura. 12. q. 100.5. ad 2.

12 Licitum eſt petere beneficium ſine cura, pro ſe digno & indigenti, non autem cum cura. 22.q. 100.5. ad 3.

13 Dans benebeneficium non meliori, ſed ſufficientiori, non peccat. 22.q.63. 2.0.

14 Beneficia eccleſiaſtica magis debent dari plus idoneis ad regimen eccleſię, quàm magis conſanguineis, ſed de patrimonio & licitis lucris, eſt econuerſo. 22.q.63.1.c.

15 Dans beneficium ſpirituale conſanguineo minus digno, peccat per acceptationem perſonarum, non autem ſi ſit æque dignus. 22.q. 63.2.ad 1.item q. 185.3.c.

16 Dans Beneficium ratione conſanguinitatis, grauiter peccat, & eſt ſimonia ſi per hoc intendit aliquod bonum proprium. 22. q.63. 1.c.item 2 ad 2.item q.100.5.ad 2.item q. 185.7.ad 2.

BENIGNITAS eſt idem cum effectu, ſ. habitus benefactiuus, & ad loquendum dulciter. 12.q.70.3.c item 22. q.80.ad 4.

1 BENEVOLENTIA proprie eſt actus uoluntatis, quo alteri uolumus bonum. 22.q.27.1.c.

2 Beneuolentia eſt tantum ad rationalia. 1.q.20.2.ad.3.

BESTIA dicitur quaſi uaſtia, propter crudelitatem, ut leo, urſus, & huiuſmodi. 1.q.72.ad 2.

1 BESTIALITAS, ſicut ſecundum Philoſoph. ponitur extra numerum aliarum malitiarum humanarum, quia humanum modum tranſcēdit, ita à ſanctis ponitur extra numerum peccatorum, quæ in ipſis fidelibus inueniuntur, quaſi grauius eis. Tamen ſi ad aliquod de ſepiē capitalibus reduci debeat, poterit ad ſuperbiā reduci ſecundum diffinitionem Auguſt. 22.q.154.11.ad 2.

BIBERE plures in die licet ieiunantibus, niſi fiat in fraudem. 22.q.147. 6 ad 2.item ad 3.item 3. q.80.8. ad 4.

1 Bigamia inducens irregularitatem, incurritur quadrupliciter, & impedit omnem ordinem, ſ. cum quis habet plures uxores de iure ſucceſſiuè, cum ſimul habet plures uxores, unam de iure, & aliam de facto, cum plures habet ſucceſſiue, unam de iure, & aliam de facto, & quando uiduam ducit in uxorem. 22.q.108.4.ad 2.

2 Cum bigamia tollat ſignificationem ſacramenti integram, & per conſequens ſignificationem coniunctionis Chriſti cum Eccleſia, quæ eſt unius ad unam, merito irregularitatem inducit. Supl.q.66.1.c.

3 Siue uxorem unam quis habuerit de facto, ſiue alteram de iure, (ubi eſt quædam ſacramenti ſimilitudo) irregularis efficitur, ſicque bigamiæ utroque modo, irregularitas annexa eſt. Supl, q.66.2.0.

4 Ex hoc quod uir uxorem non uirginem ducit, irregularis efficitur, non autem ex hoc quod corruptus corruptam ducit. Supl. quæſt. 66. 3.c.

5 Sicut baptiſmus non tollit coniugium, ſic nec bigamiæ irregularitatem tollere poteſt. Supl. q.66.4.c.

6 Cum irregularitas bigamiæ, non ſit de iure naturali, ſed poſitiuo, poteſt

Papa cum bigamo diſpenſare, in omnibus ordinibus, Epiſcopus uero ſolum in minoribus, niſi in quibuſdam caſibus. Supl. q. 66. 5. c.
1 Bilinguis idem eſt quod ſuſurro. 22. q. 74. 1. ad 3.
1 BLASPHEMIA in communi eſt attribuere Deo, quod ei non conuenit, uel detrahere ab eo quod ei conuenit. 22. q. 13. 1. o.
2 Blaſphemia pertinet ad genus infidelitatis, aggrauans eam. 22. q. 13. 3. c.
3 Blaſphemia quælibet ſemper eſt peccatum mortale, quando eſt cum deliberato conſenſu. 22. q. 13. 2. o.
4 Blaſphemia ex lapſu linguæ eſt peccatum ueniale, ſi hoc non intendebat. 22. q. 13. 2. ad 3.
5 Blaſphemia eſt grauiſſimum peccatorum omnium. 22. q. 13. 3. o. item 3. q. 80. 3. c.
6 Blaſphemia ſimpliciter eſt grauior homicidio & periurio, ſed ſecundum quid eſt econuerſo, ſcilicet ratione nocumenti. 22. q. 13. 3. ad 1. item ad 2.
7 Blaſphemia eſt contra primum uel ſecundum præceptum decalogi. 12. q. 100. 11. c. item 22. q. 13. 2. ad 2.
8 Blaſphemia ex deliberatione oritur ex ſuperbia, ſed ex turbatione, oritur ex ira. 22. q. 158. 7. ad 1.
9 Blaſphemia in ſpiritum ſanctum dicitur tripliciter. ſ. dicere contra deitatem, finalis impœnitentia, & peccatum ex malitia. 22. q. 14. 1. o.
10 Hæc blaſphemia dicitur dupliciter. ſ. contra perſonam ſpiritus ſancti, & contra attributum eius. 22. q. 14. 1. 3. c.
11 Blaſphemia in ſpiritum ſanctum, poteſt fieri tripliciter, ſ. corde, ore, & opere. 22. q. 13. 1. c, item q. 14. 1. c. ad 1.
12 Ex deliberatione peccare, eſt peccare in ſpiritum ſanctum. 22. q. 34. 2. ad 1.
13 Peccatum ex malitia, id eſt, ex electione mali, dicitur peccatum in ſpiritum ſanctum, ſed ex ignorantia in filium, & ex infirmitate, id eſt, ex paſſione in patrem. 22. q. 14. 1 3. c.
14 Non omne peccatum ex malitia, eſt peccatum in ſpiritum ſanctum, ſed tantum ex malitia quæ eſt cum contemptu impedientium peccatũ. 22. q. 14. 1. o. item 4. c. item q. 190. 1. ad 2.
15 Non omnis contemptus boni impedientis peccatum eſt blaſphemia in ſpiritum ſanctum, ſed tantum contemptus illorum quæ directè ducunt ad pœnitentiam & remiſſionem peccatorum. 22. quæſt. 105. 2. ad 2.
16 Hoc peccatum eſt generale ratione habitus, ſed eſt ſpeciale ratione contemptus. 22. q. 14. 1. ad 3.
17 Blaſphemia in ſpiritum ſanctum ut ſpeciale peccatum, eſt contemptus doni, quo homo retrahitur à peccato: non autem eſt peccatum ſequẽs ex eo. 22. q. 118. 5. ad 3.
18 Species eius ſecundum tertium modum. ſ. ut eſt peccatum ex malitia, ſunt ſex. ſ. deſperatio, præſumptio, impœnitentia, obſtinatio, impugnatio ueritatis agnitæ, & inuidentia fraternæ gratiæ. 22. q. 14. 2. o. item q. 36. 4. ad 2.
19 Hoc peccatum eſſe irremiſſibile, exponitur tripliciter à doctoribus. ſ. uel quia eſt finalis impœnitentia, & ſic nullo modo remittitur. Vel quia quantum eſt de ſe, habet meritum ut non remittatur quantum ad pœnam. Vel quantum ad culpam, inquantum excludit ea, per quæ fit remiſſio peccatorum. 1. q. 64. 2. c. item 22. q. 14. 3. o. item q. 118. 5. ad 3. item 3. q. 86. 1. ad 2. item ad 3.

Hoc

20 Hoc peccatum eſt deſperatum ex parte peccantis, non autem ex parte Dei, 22.q.14.3.c. ad 1.

21 Homo poteſt primo ante alia peccata habere hoc peccatum, licet raro contingat. 22.q.14.4 o.

1 BONITAS DEI. item. Bonitas Dei acquiritur a creatura rationali, tanquam perfectio eius obiectiua, ab alijs autem ſecundum ſimilitudinem tantum, 1.qõ.6,1.ad 2.item q.65.2.c.fi. item 12.q. 1.8.c.

2 Omne bonum eſt bonum ſola ſimilitudine diuinæ bonitatis. 1.qõ. 105.5.c.

3 Nihil diuinæ bonitatis participatione omnino caret. 1.q.19.4.ad 1.itẽ q.23.4.ad 1.

4 Omnia opera Dei attribuuntur bonitati eius. 1.q.105.2.ad 2.

5 Vniuerſum perfectius participat & repræſentat bonitatem Dei, quàm quæcunque alia creatura, 1.q.15.2.c.item q.47.1.c.fin.item 2.ad 1.

6 Deum poſſumus aliqualiter intelligere, non intelligendo bonitatem eius, non autem intelligendo eum non eſſe bonum. 22.qõ.2.8. ad 3.

7 Omnia ſunt bona bonitate Dei, 1.q.6.4.o.item 22.q.23.2.ad 1.item q 27.3.c.

8 Omnia ſunt bona bonitate Dei, ut principio effectiuo, exemplari, & finali, 1.q.6.4.o.item 22.q.23.2.ad 1.item q.27.3.c.

9 Deus uult quòd ſua bonitas multiplicetur ex ſui ſimilitudine, propter ſe ſicut propter finem operantis, & propter utilitatem creaturæ, ſicut propter finem operis. 1.q.44.4.c.ad 3.

10 Quodlibet bonum ex additione alterius, fit melius, præter optimum ſimplex, ex cuius participatione, omnia ſunt bona. 12.qõ.34.3. ad 2.

11 Differentia triplex bonitatis Dei, & creaturarum, ſ. quia ſolius Dei eſſentia eſt ſuum eſſe, & ei non adueniunt aliqua accidentia, & ad nihil aliud ordinatur ſicut ad finem. 1.q 6.3.c.

12 Per hoc quod Deus creauit omnia ut eſſent, non excluditur quin creauerit omnia, propter ſuam bonitatem. 1.q.65.2.ad 1.fi.

13 * Quodlibet bonum creatum, eſt bonum particulare, ſed ſolus Deus eſt bonum uniuerſale. 1.q.65.1.ad 2.item q.103.2.c. item qõ.105. 4.c.item q.106.2.c.item 12.q.27.8.c.item q.9.6.c.

14 Deus eſt ſua bonitas eſſentialiter. 1.q.3.2.c.item qõ.6.3.o.item qõ. 20.1.ad 3.item q.49.3.c.item q.62.8.c.ad 2.item q.100.2.c. item q.103.2.c.item 12.q.4.4.c.item 22.q 19.1.c.item q.23.2.ad 1.item q.24.11.c.fi.item q.27.3.4.c.item q.34.1.c.ad 1.item 1.q.1.1.c.itẽ q.20.1.c.

15 Deus eſt uere, & proprie bonus. 1.q.6.1.o.

16 * Deus eſt ſummum bonum, 1.q.6.1.ad 2.o.

17 In omni bono, ſummum bonum, ſcilicet Deus deſideratur, 1.q.6.1. ad 1.

18 Habere ſpeciem, modum, & ordinem, non eſt de ratione boni increati, niſi ſicut in cauſa. 1.q 6.1.ad 1.

19 Bonum duplex, ſ. abſolute, ideſt, cuius bonitas eſſet alio creato nõ exiſtente, ut ſuppoſita, & ad aliud, 1. cuius bonitas non eſſet, ſine alio creato, ut materia & accidentia. 12.q.18.4.c.

20 Bonum duplex, ſcilicet commutabile & incommutabile, 22.qõ.21.1. ad 3.

ad 3.item 3.q.86.4.ad 1.item 5.c.

21 Bonum duplex,ſ.ſubſiſtens,ut perſonę:& inhærens,ut accidentia. 12.q.26.4 c.item 3.q.11.5.ad 3.

22 Bonum ſimpliciter,dicitur dupliciter,ſ.abſolute,& uniuerſaliter. 22.q.58.10.ad 2.

23 Quod eſt bonum ex ſuppoſitione, debet bonum iudicari. 12.qō.39 1.c.

24 Bonum particulare duplex,ſ.uerum,i. ordinabile ad principale bonū, ſcilicet ad ultimum finem,& falſum,ſed apparens, quod abducit a finali bono 22.q.23.7.c.item q.45.1.ad 1.

25 Bonum triplex,ſ.honeſtum,utile,& delectabile. 1.q.5.6.o.item 12.q.99.5.c.item 22.q.45.3.o.

26 Bonum duplex,ſ.propter ſe,ideſt honeſtum,& propter aliud. i. utile. 12.q.8.2.3.o.item 22.q.23.7.c.

27 Diuiſio boni eſt analogi, quia primo conuenit honeſto, ſecundo delectabili,tertio uero utili, 1.q.5.6.ad 3.item 12.q.8.2.ad 2. item 3.ad 4.

28 ¶ Quid. item. Bonum importat relationem rationis ad appetitum. 1.q.5.1.c.ad 1.item 3.ad 1.item q.16.1.3 c.

29 Bonum conſiſtit in hoc quod ſit aliquid appetibile. 1.q.5.1.c.ad 1. item 3.c.ad 1.item 5.c.item q.6.1.c.item 2.ad 2.item q.16.3.4.c. item q.19.9.c.item q 48.1.c.item 12.q.29.1 c.

30 Bonum & pulchrum fundantur ſuper eandem rem, ſcilicet formam. Sed bonum reſpicit appetitum,pulchrum uero uim cognitiuam. 1.q.5.4.ad 1.

31 Bonum eſt diffuſiuum ſuiipſius, ut finis, non autem ut efficiens. 1.q.5.4.ad 2.

32 Bonum dicit rationem perfecti,& ultimi.1.q 5.1.c.ad 1.item 3.c.ad 1.item 5 c.ad 1.item q.6.3.c.item q.16.3.4.c.item 12.q 52.1.c.

33 Bonum conſiſtit principaliter & per ſe in perfectione & actu.1.q.48.5.6.c.item q.49.1.c.

34 In bonis ſimpliciter,& abſolute,& ſecundum naturam ſuam, poteſt eſſe medium & extrema,ſ.ſuperfluum & diminutum,non autem in bonis ſimpliciter,i.uniuerſaliter.22.q.58.10.ad 2.

35 Non tantum finis,ſed etiam quæ ſunt ad finem,ex ipſo ordine, habēt rationem boni.22.q.33.6.ad 3.

36 Bonum habet rationem cauſæ finalis.1.q.5.2.ad 1.item ad 2.item 4.o.item q.48.1.ad 2.

37 Bonum omnium menſuratorum & regulatorum, conſiſtit in attingendo ſuam regulam. 12.quęſtio.19.9.c. item qō 64.1.3.c. item q.71.6.c.item 22.q.17.1.c.item qō.23.3.o.c.item q.27.6.c. item qō.58.3.c.

38 ¶ Ens. item. Ratio boni. primo præſupponit formam, per quam eſt ens,ſecundo uirtutem effectiuam,qua eſt perfectum.1.q.5.4.c.

39 Omne ens eſt bonum,& econuerſo.1.q.5.3.o.item q.17.4. ad 2.item q.49.1.3.c.item 12.q.18.1.c. item 3.ad 3.

40 Omne ens eſt bonum,inquantum eſt perfectum, & in actu.1.q.5.1.o. item q.48.1.c.item 12.q.18.1.2.3.4.c.

41 Omne ens ſicut eſt bonum,ſic eſt appetibile.1.q.5.1.c.

42 Bonum ſecundum rationem finis eſt prius ente. ſed econuerſo ſecundum rationem formæ & ſimpliciter. 1.qō.5.2.o. item 3.ad 4. item 4.c.

43 Bonum eſt communius ente.ſecundum cauſalitatem.1.q.5.2.ad 2.

Bonum

44 Bonum ſimpliciter, dicitur ſecundum perfectionem ultimam,& bonũ ſecundum quid, ſecundum perfectionem eſſentialem & primam, ſed ens econuerſo.1.q.5.1.ad 1.item 12.q.18.1.c.

45 Materia eſt bona ſimpliciter, licet ſit ens ſecundum quid. 1.q.48.3.c. item q.49.1.c.

46 Materia non eſt ens, nec bona, niſi in potentia. 1.q.5.3.ad 3.

47 In mathematicis non eſt bonum, quia non ſunt ſeparata ſecundum eſſe.1.q.5.3.ad 4.

48 Bonum,& ens,& alia tranſcendentia conuertuntur ſecundum ſuppoſita, non autem ſecundum rationem. 1.q.5.1.o.item q.11.1.o.item q.16 3.o.item 4.c.item q.17.4.ad 2.item q.54.2.c. item q.59.2.ad 3.item 12.q.29.5.c.item 22.q.109.2.ad 1.item 3.q.10.3.c.

49 Vnitas pertinet ad rationem bonitatis. 1.q.103.3.c.item 12. q.36.3.o.

50 Bonum uerum,& unum, habent contraria, quia fundantur in ente, nõ autem ens, quia in nullo fundatur, 1.q.17.4.o.

51 ¶ Verum. item. Verum ſignificat rationem boni.1.q.82.3.ad 1.

52 Bonum & uerum mutuo ſe includunt.1.q.16.4.ad 1.item q.50.2. ad 3.item q.59.2.ad 3.itẽ q.79.11.ad 2.item q.82.3.ad 1.item 4.ad 1. item q.87.4.ad 2.item 12.q.9.1.c.ad 3.item 22.q.109.2.ad 1.

53 Bonum eſt prius uero ſecundum appetitum, ſecundum rationem autẽ & ſimpliciter, eſt econuerſo.1.q.16.4.o.

54 Verum eſt ſimplicius, abſtractius, & abſolutius bono, & propinquius enti.1.q.16.4.c.item q.82.3.c.

55 Verum eſt in anima, ſed bonum eſt in rebus. 1.qõ.16.1.c.item qõ.82.3.c.

56 Ratio ueri eſt eadem in omnibus moralibus, non autem ratio boni. 12.q.60.1.ad 1.

57 Bonum eſt primum cadens in apprehenſione rationis practicæ. 12.q.94.2.c.

58 Sicut bonum nominat illud, in quo tendit appetitus, ita uerum nominat illud, in quod tendit intellectus, 1.q.16.1.3.c.

59 Verum eſt bonum intellectus,& falſum eſt malum eius. 12.q.55.4.c. item q.57.2.ad 3.item q.64.3.c.item 22.queſt.1.3.ad 1.item q.4.5.c.ad 1.

60 Bonum eſt fortius malo.12.q.60.5.ad 4.

61 Bonum difficilius conſtituitur, quàm malum.12.q.18.4.ad 3.itẽ q.19.6.ad 1.item 7 ad 3.item q.20.2.o.item q.35.8.ad 1.item q.71.4.ad 2.item 5 ad 1.item 22.q.79.3.ad 4 item q.110.3.c.

62 In omni malo eſt aliquid boni.1.q.49.3.c.item q 103.7. ad 1.item q.109.1.ad 1.item 12.q.18.1.c.ad 1.item q.35.6.c.item q.73.2.c.fin. item 22.q.172.6.c.

63 Bonum & uirtus tranſumptiue dicitur, etiam in malis. ſicut dicitur bonus latro.12.q.55.3.ad 1.item q.92.1.c.item 22.q.45.1.ad 1. item q.47.13.c.item 92.1 ad 1.

64 Omne malum fundatur in aliquo bono.1.q.103.7.ad 1.

65 Bonum & malum ex genere ſunt reſpectu obiecti.12.q.18.2.o.

66 Illud quod eſt ſecundum ſe malum ex genere, non poteſt eſſe bonum & licitum, 22.q.110.3.c.

67 Malum aliquando dicitur contrarium bono, quia non priuatur totum bonum, ſed aliquid de bono remanet, 22.quæſtio.33.5.c. princ.

68 Non omnis carentia boni eſt malum, ſed tantum debiti, 1.qõ.48.2. ad 1.

ad 1.item 3.c.ad 2.item 5.ad 1.item q.49 1.c.
69 * Subiectum cuiuslibet mali eſt bonum deficiens,ideſt in potentia 1. q.11.2. ad 1.item q.17.4 ad 2.item q.48.3.o.item q.49.1.c.item 3. c.item q.103.7 ad 1.
70 Bonum eſt naturaliter prius malo.12.q.25.2.o.
71 Bonum eſt cauſa mali,per accidens tantum. 1.q.49 1.o.item 3.c.item 12.q.75.1.o.
72 Cauſa mali,non eſt niſi bonum deficiens 12.q.18.1.ad 1.
73 Bonum & malum per accidens,i.in concreto,contrariantur:ſed per ſe, ideſt,in abſtracto, opponuntur priuatiue.1.qõ.48.1.ad 3.item 2.ad 1.item ad 2.
74 Bonum & malum dicuntur contraria,& ſunt genera,i. generales conditiones omnium contrariorum.1.q 48.1. ad 1.
75 * Summum malum,non contrariatur ſummo bono ſecundum rem, ſed ſecundum uocem.1.q. 39 3.ad 2.
76 Nullum malum opponitur ſummo bono contrarie,nec priuatiue,niſi indirecte,ideſt,ſecũdum rationem communem boni . 1.q.17.4.ad 3.item q.49.3.ad 2.
77 Mala eſſe & fieri,non eſt bonum ſimpliciter:ſed tantum per accidẽs, inquantum ſunt occaſio bonorum.1.q.19.9 o.
78 Malum tollit totum bonum ſibi oppoſitum,& minuit habilitatẽ:non autem tollit ſubiectum eius. 1.q.48.4.o.item 12.q.85.1.2.4.o.item q.93.6.ad 2.
79 Malum corrumpit bonum ſibi oppoſitum formaliter, & priuatiue, non autem effectiue.1.qõ.48.1.ad 4,item q.49.3.c.item 12. q 85. 1.ad 4.
80 Inter bonum & malum ciuile,uel ad alterum,eſt medium,non autem abſolute.1.q.48.1.ad 3.item 12.q.18.8 ad 1.
81 Bonitas creaturæ,non eſt eius eſſentia.1.q.6.3.ad 3.
82 * Nulla creatura eſt bona per eſſentiam. 1.q.6.3.o. itẽ q.103.2.c. itẽ 12.q.2.8.c.item q.9.6.c.
83 Maximum bonum in creaturis eſt bonum ordinis uniuerſi. 1.q,22.4. c.item q.25.6.ad 3.item q.47.2.c.item q.49.2.c. item q.50.3.c.fi. item 22.q.122.2.c.
84 Cuiuslibet creaturæ ſecundum ſe conſideratæ,duplex eſt bonitas, ſeſ ſentialis,& accidentalis. 1.q.25.6.c.
85 Creatura ex eſſe uel eſſentia,eſt bona ſecundum quid,ſed ex accedentibus,eſt bona ſimpliciter,1.q.5.1.ad 1.
86 Ipſum uniuerſum,& quælibet creatura, poteſt eſſe melior quàm ſit, bonitate accidentali,non autem eſſentiali.1.q.25.6.o.
87 * Qualibet re creata,poteſt eſſe alia res creata melior, bonitate eſſentiali,& accidentali,1.q.25.6.o.
88 Bonum cuiuslibet creaturę,conſiſtit in ſpecie,modo,& ordine.1.qõ. 5. 5.o.item q.6 1.ad 1.item 12.q.63.2. ad 3. item quæſtio.85. 4.o. item 22.q.19.11.c. item q.27.6.ad 1. item qõ.109.2.c.ad 3. item q. 114 1.c.
89 ¶ Hominis. item. Homo dicitur bonus ſimpliciter, ſecundum uoluntatem,quia ipſa imperat cuilibet potentiæ. Secundum quid autem,per intellectum,uel alias potentias 1.q.4.5.ad 3.item q.48.6. c.item 12.q.4.c.item q.56.3 c.item q.66.3.ad 2.
90 Bonum hominis,ut eſt homo,eſt bonum ſecundum rationem,non autem ſecundum ſenſum.1.q 49 3 ad 5.item 12.q.71.2.c.item 22.q. 123.1.2.c.item q.129.3.c.item q 141.1.6.

Bonum

91 Bonum hominis conſiſtit principaliter in actibus interioribus.22.qō.27.6.ad 3.item q.30.4.o.

92 Bonum hominis conſiſtir in coniunctione eius ad Deum. 12.q.98.5.ad 2.item 22.q.27.6.ad 3.item q.30.4.o.item q.186.1.c.

93 Totum bonum hominis,cōſiſtit in ſubiectione eius ad Deum.22.q.19.11.c.item q.81.7.c.item q.104.4.ad 2.

94 Omnes homines appetunt unum bonum formaliter, non autem materialiter.12.q.1.7.o.

95 * Homo naturaliter in bonum tendit.22.q.34.5.o.

96 Bonum cuiuslibet uirtutis,eſt conueniens homini ſecundum rationē, ideo conuenit ei naturaliter.12.q.54.3.c.

97 Impoſſibile eſt,quòd aliquis homo ſit bonus,niſi ſit bene proportionatus bono communi.12.q.92.1.ad 3.

98 Qui quærit bonum commune,quærit proprium,quia bonum propriū non poteſt eſſe ſine communi,& bona diſpoſitio partis, eſt in reſpectu ad totum.22.q 47.10.ad 2.item q.61.1.ad 3.

99 Omne bonum creatum eſt minus bono hominis obiectiuo,non autem intrinſeco,& inhærenti.12.q.2.8 ad 3.

100 Bonum animæ eſt melius bono corporis,& hoc,bonis exterioribus, & bonum uitæ cōtemplatiuæ,bono actiuæ.12.q.2.5.c.item 22.q.104.3.c.item q.152.2.4.c.

101 Bonum multitudinis,eſt maius quàm bonum unius qui eſt de multitudine,non autem quàm bonum unius extrinſecum, ad quod multitudo ordinatur,22.q.39.2.ad 2.

102 In ſpiritualibus bonis debet homo ſemper ſibi magis prouidere quàm aliis,ſed in temporalibus,laudabiliter liberalis facit econuerſo. 22.q.117.1.ad 1.

103 Bonum hominis triplex,ſ.animæ,corporis,& exteriora. 12.q.84.4.c.item 22.q.73.3.c.item q.85.3.ad 2.item q.104.3.c.item q.118.5.c.item q.152.2.4 c.item q.186.7.c.

104 Bonum hominis duplex,ſcilicet ſimpliciter,ideſt, ultimus finis eius, & omnia ducentia in eum,& bonum ſecundum quid,ideſt, ut nūc, uel ſecundum aliquid bonum. 12. queſtio.114.10.c.item 22.qō.23.7.c.

105 Bona hominis triplicia,ſcilicet minima, ut bona fortunæ, media, ideſt, naturalia,& magna, ideſt,habitus uirtuoſi. Et eorum triplex eſt fructus, ſcilicet fructus honeſtæ conuerſationis, ſacræ deuotionis,& iocundæ pietatis.12.quæſt.85.4.c.item 22.qō.108.4.c.item q.118 5.c.

106 In bonis corporis hominis tria ſunt per ordinem, ſ. integritas corporis,quies & delectatio ſenſus,& uſus membrorum. Primum tollitur per occiſionem uel mutilationem, ſecundum per uerbera, tertium per carcerem.22.q.65.3.c.

107 Bonum unius hominis,continuatur alteri dupliciter,ſ.per charitatem, & per intentionem facientis,3.q.82.6.ad 3.

108 Bonum naturæ hominis triplex, ſ.principia naturæ cum proprietatibus eius,inclinatio ad uirtutes,& originalis iuſtitia.Tertium totaliter tollitur per peccatum.Secundum minuitur, primum autem integrum manet.12.q.85.1.2.4.o.item q.93.6.ad 2. item 22.q.10.4.c.item q.23.7.ad 1.item q.33.5.c.

109 Bonum proportionatum communi ſtatui naturæ eſt ut in pluribus, excedens uero ut in paucioribus,defectus autem econuerſo.1.q.23.7.ad 3

ECCLE-

110 ECCLESIAE. item. Bona eccleſiaſtica debent diuidi in quatuor partes, quarum una debetur epiſcopo, alia fabricæ, tertia pauperibus, & quarta beneficiato. 22.q.185.7.c.

111 In neceſſitate non debent emi poſſeſſiones de bonis eccleſiaſticis, nec in theſauris reponi. 22.q.175.7.ad 4.

112 Epiſcopi & alij clerici habent uerum dominium bonorum propriorũ, non autem eccleſiaſticorum, ſed tantum ſunt diſpenſatores. 22.qō. 63.2.ad 1.item q.119.3.ad 1.item q.185.7.c.

113 Epiſcopi & clerici poſſunt diſponere de ſua quarta, ſicut de bonis propriis. 22.q.185.7.c.

114 Epiſcopi & clerici poſſunt dare moderate ſuis conſanguineis de bonis eccleſiaſticis, in ſuum uſum deputatis. 22.q.185.7.ad 2.

115 Epiſcopi & clerici peccãt, ſi in articulo neceſſitatis poſſunt uiuere de patrimonio, & uiuant de bonis eccleſiaſticis. 22.q.185.7.ad 3.item q.187.4.ad 1.

116 Si epiſcopi uel clerici retinent ſibi de bonis eccleſiaſticis diuiſis uel indiuiſis, notabiliter ultra quartam, peccant mortaliter. 22.qō.185. 7.cor.

117 Prælatus tripliciter ſurripit bona eccleſiæ, & tenetur reſtituere, ſ. ſi rẽ eccleſiæ non ſibi deputatam, ſed alteri ſibi uſurparet: puta ſi epiſcopus uſurparet ſibi rem capituli, ſi rem eccleſiæ ſuæ cuſtodiæ deputatam, in alterius dominium transferat, puta conſanguinei uel amici, & ſi ſolo animo ſurriperet, dum ſcilicet incepit habere animum poſſidendi eam ut ſuam, & non nomine eccleſiæ. 22.q.62.5.ad 5.itẽ q.185.7.c.

118 Male diſpenſans bona hoſpitalis, tenetur reſtituere, non autem diſpẽſans bona beneficij, quo ad ſuam portionem, ſed tenetur pœnitere. 22.q.62.5.ad 5.item q.185.7.c.prin.

119 Bona temporalia, quaſi nihil ſunt, reſpectu futurorum. 22.qō.36. 2.c.fin.

120 Bona temporalia, ſecundum ſe ſunt bona, ſecundum quid, ſed ut ducunt ad beatitudinem, ſunt bona ſimpliciter. 12.q.114.10.c.

121 Bona exteriora, ut diuitiæ & honores, ſunt bona ſimpliciter, id eſt, abſolute & ſecundum naturam ſuam, non tamen omnibus modis, & circa hæc eſt iuſtitia, ſed uirtutes ſunt bona ſimpliciter, id eſt, uniuerſaliter. 22.q.58.10.ad 2.

122 Exteriora bona, ſunt bona inſtrumentaliter, non autem principaliter, licet ſecundum Stoicos ſint nulla. 12.q.59.3.c.item 22.q.58.10. ad 2.item q.125.4.ad 3.item 3.q.15.6.ad 2.

123 Bona temporalia non ſunt præmia uirtutum, nec ſubtractio eorum eſt pœna peccati principaliter. 12.q.87.7.c.ad 2.itẽ q.108.3.ad 4.

124 Bona temporalia ſunt eius, cui Deus cõcedit, quo ad proprietatem, ſed quo ad uſum, ſunt etiam aliorum. 22.q.32.5.ad 2.

125 Deus dat iuſtis tantum de bonis & malis temporalibus, quantum expedit eis ad beatitudinem. 12.q.87.7.ad 3.item q.114.10.c.

126 Deus dat malis bona temporalia, & bonis mala temporalia, ut eis reſeruet maiora, id eſt æterna, 12.q.87.7.ad 2.

127 Bona temporalia dantur indignis à Deo ad correptionẽ, uel ad damnationem eorum, 12.q.87.7.ad 2.item 22.q.36.2.c.fi.

128 Omnia temporalia bona & mala, æqualiter eueniunt bonis & malis, quo ad ſubſtantiam, non autem quo ad finem. 12.q.114.10.ad 4.

129 Temporalia nullius momenti ſunt, reſpectu ſpiritualium. 12.q.2.6.c. fi.item q.87.7.ad 2.item 22.q.36.2.c.fi.

130 Bona ſpiritualia ſatiant in perpetuum, non autem temporalia, quia temporalia paulatim ſumuntur & corrumpuntur. 12.q.31.5.c.item q.32.2.c.fin.

131 Bona temporalia, non habita appetuntur, ſed habita faſtidiunt, ſpiritualia uero econuerſo. 12.q.2.1.ad 3. item qō.32.2.c. fin. item qō. 33.2.o.

132 Bona ſpiritualia, non ſapiunt habentibus affectum infectum amore delectationum corporalium, & præcipue uenerearum, 22.q.20.4.c. item q.46.2 c.

133 Bona ſpiritualia poſſunt ſimul à multis integre poſſideri, non autem corporalia. 12.q.28.4.ad 2, item 3.q.23.1.ad 3.

134 Promiſſiones bonorum tēporalium in ueteri lege, fuerunt figuræ ſpiritualium in noua lege, 12 q.114.10.ad 1.

135 Bonum morale, præcipue conſiſtit in conuerſione ad Deum, & malum in auerſione. 22.q.19.2.ad 2.

136 Bonum & malum ſpeciali modo. ſ. morale, inuenitur in habentibus electionem. 1.q.48.5.c.

137 Bonum in naturalibus & moralibus duplex, ſ. eſſentiale & accidentale. 12.q.18.3.ad 3.

138 Omne bonum honeſtum uel utile, eſt bonum morale, non autem omne delectabile, eſt bonum moraliter, quia illa dicuntur ſecundum rationem, illud autem ſecundum appetitum, 12.q.34.2.ad 1.

139 Boni mores dicuntur. qui rationi congruunt, mali uero qui à ratione diſcordant. 12.q.100.1.c.

140 Bonum non contrariatur bono in moralibus, ſed tantum in alijs. 12. q.31.8.ad 1.

141 * Virtus eſt bona ſeipſa, non autem per aliam bonitatem. 12.q.55.4. ad 1.

142 * Bonum quod ponitur in diffinitione uirtutis, non eſt bonum transcendens, ſed bonum rationis. 12.q.54 3.ad 2. item q.55.4.ad 2.

143 Ad bonum operandum, requiritur uirtus moralis inclinans, & prudentia dirigens. 12.q.113.1.ad 2.

144 Actus exterior addit ad bonitatem uel malitiam, ex obiecto uel circunſtantiis, actui uoluntatis, non autem ex fine, niſi actus uoluntatis fiat melior uel peior tripliciter, ſcilicet ſecundum numerum, extenſiue uel intenſiue, 12.q.20.4.o. item q.24.3.c. item 22.q.76.4. ad 2.

145 Eadem bonitas uel malitia ex fine eſt actus exterioris, & actus uoluntatis, non autem aliæ. 12.q.20.3.o. item 4.ad 2.

146 Tota bonitas uel malitia actus exterioris ex fine, eſt ex actu uoluntatis, non autem aliæ, ſed econuerſo. 12.q.20.2 o.

147 Bonitas & malitia ex fine, prius eſt in actu uoluntatis, quàm in actu exteriori. Similiter quæ eſt ex obiecto uel circunſtantiis, ut eſt in executione operis. Sed ut eſt in ordinatione & apprehenſione rationis, eſt econuerſo 12.q.20.1.o.

BOS habet quinque utilitates, ſcilicet quia immolatur, arat, comeditur, lac. & corium dat. Ideo furans, reddebat quinque pro uno. 12.q. 105.2.ad 9.

BRACHIVM ſignificat potentiam operatiuam, quæ tripliciter impeditur, ſ. à Deo, à diabolo, & ab utroque. 1.q.1.10.ad 3.

BVBO nocte paſtum quærit. Ideo ſignificat luxurioſos, qui delectari quærunt in nocturnis operibus quæ agunt, 12. q. 102. 6.ad 1. cor. 3.

BVCEL-

BVCELLA quam porrexit Chriſtus Iudæ, non fuit corpus Chriſti, ſed purus panis, 3.q.81.2.ad 3.

C

1 CADERE non permittit Deus aliquos niſi alios erigat, 1.q.23.6. ad 1.

1 CAIM. item. Reprobatur uerbum Caim dicentis: Maior eſt iniquitas mea quàm ut ueniam merear, quia miſericordia Dei peccãtibus per pœnitentiam ueniam præbet, abſque ullo termino. 3.qõ.84. 10 c.fi.

1 CALIX debet eſſe de auro, uel argento, uel ſtanno. 3.qõ.83. 3. ad 6.

2 Sicut non poteſt facere aliquis eccleſiæ prelatus, quod calix conſecratus, deſinat eſſe conſecratus ſi maneat integer, ſic multo minus poteſt facere, ut homo Deo conſecratus quandiu uiuit, conſecratus eſſe deſiſtat, & quod ille qui profeſſus eſt religionem, non ſit religioſus. 22.q.88. 11.c.

1 SI CALOR ſubſiſteret ita calefaceret, ſicut nunc inhærens. 1.qõ. 56.1.c.

2 Calor naturalis agit in uirtute animæ, ut inſtrumentum eius. 1.q.115. 1.ad 5. item q.118.1.ad 3.

3 Calor naturalis digerendo generat pinguedinem quæ ipſum cõſeruat, quaſi eius nutrimentum. 22.q.82.1.ad 2.

4 Calor diſponens ad formam ignis, manet poſt aduentum eius, non quidem idem numero, ſed idem ſpecie, quia non eſt idem ſubiectũ eius. 3.q.7.13.ad 2. item q.9.ad 2.

5 Ignis quantumcunque calidus, non calefaceret, niſi eſſet motus cœli. 12.q.109.1 c.

6 Calor & aliæ qualitates tangibiles, erunt in corpore glorioſo ex natura ſua, quæ non erunt reductæ ad medium rei, ſecundum æquidiſtãtiam ab extremis acceptum, ſed ad medium proportionis, ſecundũ quod competit optime complexioni humanæ in ſingulis partibus. Et ideo tactus illorum corporum eſt delectabiliſſimus, quia potentia ſemper delectatur in conuenienti. & triſtatur in exceſſu. 3.q.54. 2.ad 1. item ad 2.

7 Virtus in ſemine, agit per triplicem calorem, ſcilicet animalis, elementi, & cœli, 1.q.118.3.ad 3.

CALVARIAE locus dicitur communis locus decollatorum, non autẽ à capite Adæ ibi ſepulti. 3.q.46.10.ad 1.

1 CALVMNIA eſt falſa & malitioſa impoſitio criminis, 22.q.68.3.c. ad 1.

Calumnia eſt defenſio criminis, per fraudes, dolos, & mendacia. 22.q. 69.2.3.c.

Ars campſoria utitur de ſe numiſmate ad debitum & idoneũ uſum, ratio eſt, quia illud lucrum uel illud plus quod accipitur a campſoribus in tali permutatione monetæ, non accipitur ratione pecuniæ quæ de ſe non parit pecuniam, ſeu de ſe eſt inuendibilis, ſed ad uitãdum damnum, ſiue ratione periculi uel intereſſe, ut ſubueniatur ſalarijs penſionum domorum, miniſtrorumque, & laboribus & expenſis, in arte neceſſaria & licita, ne fruſtra ponant operam & ſudorem ſuum ad utilitatem aliorum. 22.q.78.2.ad 4.

1 CANIS in ueteri lege non offerebatur, quia erat animal immundũ.

Nec redimebatur, quia eo utebantur idololatræ in ſuis ſacrificijs. Et ſignificat rapacitatem, de qua non licet fieri oblatio. Sed alia animalia immunda redimebantur. 12.q.102.3. ad 7. item 22.q.86. 3.ad 3.

2 Canis uidetur uti ſyllogiſmo diuiſiuo.12.q.13. 2.ar.3 ad 3.

CANONICVS regularis poteſt tranſire ad religionem monachorum, & non econuerſo, niſi ſint laici.22.q.189.8.ad 2.

1 CANTVS, & laus uocalis erit in beatis poſt reſurrectionem. 22.q.13. 4.co.

2 Cantus, & laus uocalis Dei, ſalubriter fit in eccleſia, ad deuotionem excitandam.22.q.91 o.

3 Cantus theatricus, uel aliquod aliud artificiale organum in eccleſia ad delectationem, uel oſtentationem, improbatur.22.q.91.2.ad 2.item ad 4.

4 Diaconi & prælati non debent cantibus inſiſtere, ſed prædicationi, doctrinæ, & eleemoſynis.22.q.91.5.ad 3.

CAPACITAS duplex, ſ. naturalis potentiæ, & obedientialis. Prima ſemper impletur ſecundum genus ſingulorum, & non ſecundum quodlibet indiuiduum, ſecunda uero neutro modo.3.q.1.3.ad 3.

1 * CAPITALE uitium dicitur a capite membro, quia pœna capitis punitur, uel quia eſt cauſa finalis per ſe multorum peccatorum. 12.qō. 84 3.4.0.item 22.q.34.5.c.item q.35.4.c.item q.118.7.8.c.item q. 148.5.c.item q.153.4.0 item q.158.5.6.c.ad 2.

2 Capitalia dicuntur, quia ut in pluribus, alia oriuntur ex eis, licet quandoque aliquod uitium ex bono oriatur, * per abuſum ut ex obiecto, non autem ex principio.22.q.55.4.ad 1.

3 Vitia capitalia dicuntur à fine proprio, non quidem omnium, ſed eorũ ex quibus ſæpius alia oriuntur, non autem ab ultimo. 22.qō.34.5.c. item q.35.4.c.item q.36.4.ad 1.

4 Diuiſio, item. Vitia capitalia ſunt tantum ſeptem, ad quæ omnia alia reducũtur. ſ. uanagloria, accidia, inuidia, ira, auaritia, gula, & luxuria. 12.q.84.4.0.

5 Capitulum, item, Prælatus præeſt in capitulo, ſicut iudex in foro iudiciali.22.q.33.7.ad 1.

1 CAPVT naturale habet tria reſpectu aliorum membrorum, ſ. ordinẽ, perfectionem, & uirtutem influendi.3.q.8.1.8.c.

2 Caput ſignificat multa, ſecundum ſimilitudines ad multas proprietates eius.12.q.84.3.4.0.item 3.q.8.1.8.c.

3 Omnes operationes animales, à capite principium habent.3.q.8.1.c.

4 Caput influit in alia membra dupliciter, ſ. intra & extra, gubernando actiones exteriores, 3.q.8.6.7.c.

5 In capite uigent omnes ſenſus, in cęteris uero membris, eſt tantũ unus ſenſus, ſcilicet tactus, 3.q.8.1.c.item q.66.7.ad 3.

1 CHARACTER non eſt proprie in genere, nec in ſpecie, ſed reductiue, ſicut ens incompletum, quia eſt potentia inſtrumentalis, 3.qō.63.2. c.fin.

2 Character eſt in ſecunda ſpecie qualitatis, 3.q.63.2.o.

3 Diffinitio triplex characteris, 3.q.63.3.5.o.item q.72.5.c.

4 Character eſt potentia, qua renati in uitam ſpiritualem, poſſunt facere operationes ſimiles uirtutibus, quibus ſacramenta efficaciam habẽt. 3.q.72.5.c.

5 Character eſt duplex, ſcilicet potentia actiua, & paſſiua, 3.q.63.2.c.

6 Character eſt ſacramentum, & res ſacramenti, 3.qō.63.3.ad 2.item 6. ad 3.

ad 3.item q.66.1.b.item e.item 12.ad 1.
7 Character habet rationem ſigni,ratione ſacramenti ſenſibilis,& ratione configurationis,3.q.63.1.ad 2.item 2.ad 4.
8 Character eſt participatio ſacerdotij Chriſti,3.q.63.3.5.c.item q.65.3.ad 5.
9 ¶ Subiectum.item. Character eſt ſubiectiue in anima, ſicut uirtus inſtrumẽtalis,3.q.50.4.ad 3.item q.63.2.c.item 5.ad 1.item ad 2.item q.64.1.c.
10 Character eſt ſubiectiue in potentia animæ, & nõ immediate in eſſentia animę,3.q.63.4.o.
11 Character eſt principaliter in potentia intellectiua,& ſecundario in affectiua,3.q.63.4.ad 3.item 5.c.
12 Character ſemper manet,etiam in damnatis, quia eſt indelebilis, 3.q.50 4.ad 3.item q.63.2 c.item 5.o.item q.64.4.o.ad 3.item qõ.66 9.c.item q.82.8.c.
13 Chriſtus nullum habuit characterem,3.q.63.5.6.c.
14 Chriſtus eſt character patris.3.q.63.1.ad 2.
15 ¶ Comparatio.item.Non habens characterem baptiſmi nullũ alium recipere poteſt,quia ille præſupponitur de neceſſitate ab omni alio, 3.q.72.6.o.
16 Character baptiſmi eſt alius. à charactere confirmationis & ordinis, quia ſunt ad diſtinctos actus,3.q.72.5.c.
17 Character baptiſmi,eſt potentia paſſiua,ſed character confirmationis & ordinis,eſt potentia actiua,3.q.63.3.c.
18 Character eſt à tota Trinitate:ſed appropriatur filio,3.q.64.1.c.
19 Character ſacramentalis,eſt proprie character Chriſti,tanquam ducis quo configurantur fideles ſacerdotio Chriſti,3.q.63.3.o.
20 Character ſecundum omnes imprimitur in quibuſdam ſacramentis, 3.q.63.1.o.
21 Character imprimitur ſolum in ſacramẽtis nouæ legis, 3.q.62.6.ad 3. item q.63.1.ad 3.item 2.c.
22 Character imprimitur ſolum in tribus ſacramentis,ſcilicet baptiſmo, confirmatione,& ordine,3.q.63.6.o.item q.72.5.o.item q.80.10. ad 1.
23 Character eſt cauſa gratiæ ſacramentalis, 3.qõ.63.2.o. item qõ.69. 10.c.
24 Per characterem deputantur fideles ad actus conuenientes præſenti eccleſiæ,per prædeſtinationem uero ad præmium uitæ ęternæ,3.q 63. 1.ad 1.item 2.c.
25 Character beſtiæ,eſt obſtinata malitia,uel profeſſio illiciti cultus,3.q. 63.3.ad 3.
CHARADRION eſt auis garrula,ideo ſignificat loquaces, 12.q.102. 6.ad 1.fin.
1 CHARITAS eſt accidens,22.q.23.3.ad 3.
2 Charitas eſt habitus in anima creatus,contra magiſtrum ſententiarum,22.q.23.2.o.
3 Charitas eſt uirtus,22.q.23.3.o.item q.27.1.c.
4 * Charitas poteſt dici uirtus generalis, 22.q.58.6.c. item 3.qõ.85.2. ad 1.
5 Charitas poteſt dici uirtus generalis, inquantum ordinat actus omniũ uirtutũ ad bonum diuinum. Sed ut reſpicit bonũ,diuinum ut proprium obiectum,eſt uirtus ſpiritualis, 22.q.58.6.c. item 3.q.85.2. ad 1.

Cha-

6 Charitas eſt amicitia,12.q.65.5.c.item q.66.6.ad 2.item 22.q.23.1.o.item q.24.2.c.

7 Charitas eſt radix omnium uirtutum, 12.q.62.4 c. itē q.65.5. ad 2. item q.71.4.c.item q 84.1.ad 1.item 22.q.23.8.ad 2.item q.139.2. ad 2.

8 Charitas eſt mater omnium uirtutum,12.q.62.4.c.item 22.q.23.8.ad 3.item q.186.7.ad 1.

9 * Charitas eſt forma omnium uirtutum,12.q.62.4.c. item 22.q.4.3.o.item q.23.8.item q 24.11.ad 4.

10 Charitas qua formaliter diligimus, eſt quædam participatio diuinæ charitatis,quæ Deus eſt,22.q.23.2.ad 1.item 3.ad 3.item q.24.2.ad 1.item 7.c.

11 Charitas eſt amor Dei,non qualiſcunque, ſed quo diligitur Deus, ut beatitudinis obiectum,12.q.65.5.ad 1.item q.109.3. ad 1.item q.103.3.ad 1.item ad 3.item 22.q.23.4.c.

12 Charitas non poteſt eſſe informis,22.q.24.12.ad 4.item q.45.4.c.item q.136.3.c.item 3 q.79 1.c.fi.

13 Actus charitatis duplex,ſ.elicitus & imperatus.3.q.85.2.ad 1.

14 *. Motus mentis humanæ in fruitione Dei,in qua conſiſtit uita æterna eſt actus charitatis,12.q.114.4.c.

15 Obiectum charitatis propriū & principale & formale,eſt bonitas ſumma,ideſt,Dei 22.q.4.3.2.item q.13.2.c.item q.23.5.ad 2. item q.24.1.c.item 4.ad 2.

16 Charitas pro obiecto habet ultimum finem, ſ.beatitudinem æternā, 22.q.23.4. ad 2.item q.24.1.ad 3.item 10.c.item q.44.5.c.

17 Charitas habet duo obiecta,ſ.principale,i.bonitatem Dei, & ſecundarium,ideſt bonum proximi,22.q.32.2.ad 3.item q.66.6.c.

18 Charitas diligit proximum propter Deum,ideo obiectū eius, proprie eſt Deus,22.q.1. 1.ad 3.item 3.ad 1.item q.23.5.ad 1.

19 Charitas tendit in ultimum finem ſub ratione finis ultimi,quod non conuenit alicui alteri uirtuti,22.q.26.1.c.

20 Dilectio Dei,eſt finis dilectionis proximi,22.q.44.2.o.

21 * Charitas uiæ,non poteſt æquari charitati patriæ,1.q.117.2.ad 3. itē 12.q.67.6 ad 3.

22 Charitas ſuperexcedit facultatem totius nomine,12.q̄.113.9.ad 2.itē 22.q.24.2.3.c.

23 Charitas eſt nobilior anima Chriſti & aliorum, ſecundum quid, non autem ſimpliciter,22.q.23 3.c.

24 Donum ſapientiæ correſpondet charitati, 22.q.23.princ.item q.45. prin.

25 Charitas eſt potiſſima uirtutum.1.q.117.2.ad 3.item 12.q.66.6.o.itē 22.q.23.6.o.item q.24.4.ad 2.item q.30.4.o.item q.34.5.ad 1. itē q.117.6.c.ad 1.item q.1.57.4.ad 2.

26 Quilibet habens charitatem, habet omnes alias uirtutes, 12.q̄.65. 3.5.o.

27 Nulla uera uirtus poteſt eſſe ſine charitate, 12.q̄.65.2.4.o.item q̄. 71.4 c.item 22.q.23.7.o.item q.51.2.c.item q.108.2.ad 2.

28 Charitas eſt maior aliis,quia propinquius ſe habet ad obiectum ſuū. ſcilicet ad Deum,quàm fides & ſpes.Ideo nobilior eſt eis, 12.q.66. 6.o.item 22.q.23.6.c.

29 Sola charitas imperat omni uirtuti.12.q. 114.4.o.

30 Charitas ponitur in diffinitione cuiuslibet uirtutis, non quidē eſſentialiter,ſed quia ab ea dependēt,12.q.62.2.ad 3.itē 22.q.23.4.1.

31 Nulla uirtus habet tantam inclinationem ad ſuum actum,nec ita delectabiliter operatur,ſicut charitas,22.q.23.2.c.fi.
32 Omnia præcepta moralia fundantur in præceptis charitatis,3.q.47.2. ad 1.
33 Charitas cõiungit Deo realiter,& attingit ipſum realiter,non autem fides nec ſpes,22.q.45.2.c.fi. item 4.c.item 6.ad 2. item q.172.4.c. item q.184.1.c.ad 2.
34 Sapientia etſi differat à charitate,tamen præſupponit eam. Et ex hoc ipſo diuidit inter filios perditionis & regni,22.q.45.4.ad 3.
35 Charitas facit tendere in Deum,uniendo affectum hominis Deo, ſpes autem ut adipiſcendo 22.q.17.6.ad 3.
36 Sub charitate comprehenditur omnis alia amicitia & dilectio licita, non autem illicita, quia charitas non poteſt eſſe cum peccato mortali,22.q.45.4.c.
37 Quicquid pertinet ad donum uel uirtutem fortitudinis, poteſt etiam ad charitatem pertinere,22.q.139.2.ad 2.
38 Volũtas eſt ſubiectum charitatis,1.q.59.4 ad 3.item q.82.5.ad 2. itẽ 12.q.56.6.c.item q.57.1.c.
39 Charitas improprie dicitur eſſe in concupiſcibili,1.q.81.5.ad 2.
40 * Charitas non eſt in nobis naturaliter, nec cauſatur ex actibus noſtris,ſed infunditur à Deo,22.q.24.2.o. item 3.10.c. item q.171.2. ad 1.
41 Charitas eſt in omnibus habentibus gratiam gratum facientem.22.q. 8.4.c.item q.47.1 4.c.
42 Charitas augetur eſſentialiter,12.q.52.1.o.item q.66.1.o.
43 Charitas non augetur per additionem,ſed per intenſionem,ſecundum acceſſum ad terminum,12.q.52.2.o.item 22.q.23.5.o.
44 Viſio beata,charitas,& huiuſmodi,quæ pertinent ad præmium eſſentiale,non augentur in beatis,ex quo iam ſunt effecti beati,22.q.24. 3 ad 3.
45 * Charitas poteſt augeri in infinitum,22.q.24.7.o.
46 Quilibet actus charitatis,diſponit ad charitatis augmentum, reddendo hominem promptiorem ad iterum agendum, & habilitate creſcente, donec conetur ad perfectum, & tunc actu augetur, 22.qõ. 24 6.o.
47 Charitas unico actu augetur,ſi fiat cum toto conatu,non autem aliter 12.q.52.3.o.item 22.q.24.6.o.
48 Charitas non poteſt minui,22.q.24.10.o.
49 Charitas non poteſt amitti per peccatum ueniale, 12.q.71.4.c.itẽ q. 78.2.ad 1.item q.88.1.ad 2.
50 Veniale peccatũ non contrariatur habitui charitatis,ſed feruori actus eius,quem minuit.12.q.71.4.c.item 22.q.24.8.ad 2.item q.54.3.c. item q.107.3.ad 2.item 3.q.79.4.c.item q.87.1.2.c.
51 Charitas uiæ poteſt amitti, non autem charitas patriæ, 22. qõ. 24. 11.o.
52 Charitas quolibet peccato mortali amittitur, 12.qõ.71.3.c.fin. item 4.c.item 22.q.24.12.o.item q.45.4.c.item 3.q.79.6. ad 2.item q. 84.10.c.
53 Charitas habet modum quo ad actus quos imperat, non autem quo ad actum quem elicit.3.q.85.2.ad 1.
54 * Charitas datur ſecundum menſuram ſubiecti,ideſt ſecundum capacitatem naturę,& conatum,1.q.62.6.o.item 22.q.24.3.o.item 3.q. 69.8.ad 3.

Gradus

55 Gradus charitatis triplex,ſcilicet incipientium,proficientium,& perfe ctorum,22.q.24.9.o.itém quęſtio 183.4.o.item q.184.2.o.item 3. ad 2.
56 Beatitudo datur ſecundum diuerſos gradus charitatis,1.q.12.6.c.item 22.q.24.3.ad 2.item 3.q.55.1.ad 3.
57 NVMERVS. item. Eadem numero,eſt charitas Dei & proximi,22.q. 17.3.c.fi.item q.18.2.ad 3.item q.23.5.o.item q.25.1.o.item q.81. 4.ad 3.item q.103.3.ad 2.
58 Charitas uiæ,manet eadem numero in patria, 12.q.67.7.o.item qō. 111.3.ad 2.
59 Ordo. item.Charitas habet ordinem,22.q.26.1.o.
60 Ordo charitatis, attenditur ſecundum affectum & effectum, 22.qō. 26.6.o.
61 Dilectio Dei eſt prior dilectione proximi,ordine perfectionis & dignitatis,ſed econuerſo,ordine generationis & diſpoſitionis,12.q.68. 8. ad 2.
62 Ordo charitatis,cadit in præcepto,22.q.44.8.o.
63 * Ordo charitatis manebit in patria,22.q.26.13.o.
64 In patria nullus erit ordo dilectionis, niſi ſecundum propinquitatem ad Deum.22.q.26.13.o.
65 Cognitio item. Nullus poteſt certe cognoſcere ſe habere charitatem uel gratiam,niſi ſibi diuinitus reueletur,12.q.112.5.o.item 3.q.80. 4.ad 5.
66 Cognitio non eſt obiectum charitatis,ſed Deus cognitus, 12.q. 76.6. ad 2.
67 Effectus charitatis ſunt duodecim,ſcilicet uita ſpiritualis, obſeruantia mandatorum,protectio contra aduerſa,beatitudo,uenia,illuminatio,lætitia,pax,amicitia,libertas,filiatio Dei,& expulſio timoris, 3.q 89.6.c.
68 Charitas immediate tradit hominem Deo,adhærendo ei per ſpiritus unionem.Et eſt religionis principium, qua mediante opera diuini cultus facit,22.q.82.2.ad 1.
69 Charitas quantumcunque minima,poteſt reſiſtere cuilibet tẽtationi, 3.q.62.6.ad 3.item q.70.4.c.
70 Charitas facit homines deiformes,ſupra homines conuerſari in cœlis, & conuenire cum Deo & cum angelis,12.q.65.5.c.
71 Charitas nominatur uia ab Apoſtolo,qua Deo appropinquamus,quia per ipſam mens Deo unitur,1.q.24.4 c.
72 Charitas unit nos Deo, ſicut ſunt illi qui rebus mundi penitus abiectis, ſolicite cogitant ſolum quæ Dei ſunt, 22.q.45.2.c.item 3.qō. 89 6.c.
73 Charitas impeccabilitatem habet ex uirtute ſpiritus ſancti,qui infallibiliter operatur quodcunque uoluerit, & etiam ſecundum propriã rationem charitatis,non autem ex parte ſui ſubiecti, 22.q.24.11.c. prin.item 3.q. 79.6.ad 2.
74 Charitas de ſe præſeruat à peccato,ſed habens eam,peccat ex mutabilitate liberi arbitrij,22.q.24.11.c.prin.item 3 q.79.6.ad 2.
75 Donum ſapientiæ,non eſt cauſa charitatis,ſed effectus eius, 12.q.45. 6.ad 2.
76 Meditatio de diuinis cauſat charitatem,quæ cauſat neceſſitatẽ loquendi de Deo,12.q.27.2.c.
77 Suſpendere contemplationem ad tempus propter ſalutem proximi, pertinet ad ſummam perfectionem charitatis,22.q.182,1.c.ad 3.

Q 3 Gau

78 Gaudium de Deo in ſe eſt effectus charitatis, ſed ut Deus participatur à nobis, eſt effectus ſpei, 22.q.28.1.ad 3.item 2.4.c.
79 Bonitas amoris, deſiderij, & gaudij, dependet ex eodem, ideo pertinēt ad eandem uirtutem charitatis, 22.q.28.4.c. item q.29.4.c. item q.51.2.o.
80 Reſurgens per pœnitentiam in minori charitate, habebit maius gaudium accidentale de bonis factis prius in maiori charitate, quàm de factis poſt in minori, non autem maius gaudium eſſentiale, 3.q.39.5 ad 3.
81 Gaudium eſt magis effectus charitatis, quàm triſtitia, 22.q.28.1.o.item q.35.2.3.c.
82 Gaudium cauſatum ex charitate, non compatitur ſecum triſtitiam, ſicut quod cauſatur ex ſpe, 22.q.28.2.o.
83 Charitatis eſt habere pacem, ſed facere pacem, eſt ſapientiæ ordinantis, 22.q.45.6.c.ad 1.
84 Concordia eſt effectus charitatis. 22.q.29 3.o.item q.37.1.c.
85 Debitum gratitudinis ex charitate procedit, quæ quāto plus ſoluitur, tanto magis debetur. Ideo obligatio gratitudinis eſt interminabilis. 22.q.106.6.ad 2.item q.107.1.ad 3.
86 Deus per charitatis amorem dicitur, & ſit pater noſter, & ſponſus noſter, 22.q.19.2.ad 3.
87 Amare, magis eſt effectus charitatis, quàm amari, 22.q.27.1.o.
1 CARO dicitur tripliciter, ſcilicet, natura, uitium, & paſſibilitas, 3.q.ō. 54.3.ad 1.
2 Caro hominis de ſe non habet bonum uirtutis, ſed ut ſubeſt rationi, 12.q.56.4.c.
3 Caro in eodem, ſemper eſt eadem ſecundum ſpeciem, non autem ſecundum materiam, 1.q.119 1.2.o.
4 Eſus carnium, uidetur introductus poſt diluuium, 12.q.102.6.ad 2.

1 CASTITAS eſt uirtus, dicta à caſtigatione concupiſcentiæ, tanquā pueri, 22.q.151.1.o.
2 Caſtitas proprie eſt uirtus ſpecialis circa uenerea, ſed large eſt uirtus generalis, 22.q.151.2.o.
3 Caſtitas ut delectans eſt fructus, ſed ut eſt ſecundum rationem, eſt uirtus quæ maxime diſponit hominem ad perfectionem intellectualis operationis, 22.q.15.3.c.fi.item 151.1.ad 4.
4 Caſtitas coniugalis, non eſt uirtus ſpecialis ſupra caſtitatem, quia non habet laudem, niſi abſtinentiæ ab illicitis delectationibus. Nec caſtitas uidualis, quia non eſt perfecta, 22.q.152.3.ad 5.
5 Caſtitas eſt circa uenerea, ſed abſtinentia eſt circa cibos, ideo differunt, 22.q.151.3.o.
6 Caſtitati antonomatice attribuitur decor, ideo uirginitati attribuitur excellentiſſima pulchritudo, 22.q.152.5.c.
7 * Caſtitas eſt ſubiectiue in anima, 22.q.152.5.c.
8 Remedium ſextuplex caſtitatis contra luxuriam, ſ. maceratio carnis ꝑ abſtinentiam, uigiliæ, & huiuſmodi, contemplatio diuinorum & oratio, ſtudium ſcripturarum, cogitatio ſancta, exercitiū contra ociū, labor, & anguſtia, & ſolitudo, 22.q.188.5.o.
caſuſ. 1 NON omne quod eſt præter intentionem, eſt à caſu uel à fortuna, ſed tantum contingens raro, 22.q.43.1.ad 3.item q.64.1.c.
2 Nihil eſt à caſu uel à fortuna reſpectu Dei, ſed reſpectu cæterarum cauſarum, 1.q.19.6.c.

CA-

1 CATECHISMVS non eſt ſacramentum, ſed ſacramentale, 3.q.67.3. ad 2.
2 Catechiſmus eſt inſtructio credendorum explicite, præcedens baptiſmum, 3.q.71.1.c.
3 * Catechiſmus pertinet tantum ad ſacerdotes, 3.q.67.3.ad 2.
4 Pueri ſunt catechizandi, & patrinus pro eis confeſſionem facit, 3.q.71.1.ad 2.item ad 3.
Eccleſia amittit cathedram epiſcopalem, propter malitiã populi, 22.q.108.4.ad 2.
¶ Categorica dictio eſt, quæ abſolute ponit rem ſignificatam circa aliquid ſuppoſitum, ſyncategorica uero, quæ importat ordinem prædicati ad ſubiectum. 1.q.31.3.c.
¶ Cato morti ſe tradidit, ne incurreret ſeruitutem Cæſaris, 22.q.64.125.1.2.
¶ Cauere mala eſt prouidentiæ, ſicut & proſequi bona, ſed cauere impedimenta extrinſeca, eſt cautionis, 22.q.49.8.ad 2.
1 CAVSA ad quam neceſſario ſequitur effectus, intelligitur tantum de cauſa per ſe completa, & non impedita, 1.q.115.6.c. item 12.q.75.1.ad 2.
2 Poſita cauſa naturali, & ſufficienti, ponitur effectus, non autem uoluntaria, 1.q.14.8.ad 2.item q.19.8.c.item q.42.2.c. item q.46.1.ad 9.item 10.item q.61.2.ad 1.item 3.q.56.1.ad 1.
3 Non omnis cauſa per ſe propria & ſufficiens, cauſat neceſſario ſuum effectum, quia poteſt impediri, 1.q.115.6.c.item q.16.3.c. item 12.q.75.1.ad 2.
4 Cauſa duplex, ſ. diſpoſitiua & conſummatiua, 22.q.94.4.c.
5 Cauſa conſeruatiua duplex, ſ. directe & per ſe, uel indirecte & per accidens, ſicut quod remouet uel impedit actionem corrumpentis, 1.q.104.1.2.c.
6 Genus cauſæ eſt quadruplex, ſcilicet finalis, formalis, efficiens, & materialis, 22.q.27.3.c.
7 Cauſa duplex, ſ. per ſe, ideſt cauſans per uirtutem ſuam, & per accidens, ideſt remouens impedimentum, 1.q.114.3.c.item 12.q.75.4.c.item quæſt.76.1.c.item q.85.5.c.item q.88.3.c.item 22.q.3.1.ad 2.item q.4.7.c.
8 Occaſio ſignificat cauſam imperfectam, non autem ſemper cauſam per accidens, 22.q.43.1.ad 3.
9 Cauſa per accidens dupliciter, ſ. quod accidit cauſæ per ſe, uel quod accidit effectui per ſe. Et hoc tripliciter, ſ. habens ordinem per ſe, uel ut in paucioribus, uel non habens ordinem, niſi ſecundum æſtimationem. Primum eſt remouens impedimentum contrarium uel non contrarium. Secundum eſt caſus uel fortuna, 22.q.43.1.ad 3. item q.65.8.c.
10 Non omne quod fit, habet cauſam per ſe, ſed tantum ens per ſe: non autem ens per accidens, quia non eſt proprie ens, ſed magis ordinatur cum non ente, 1.q.115.6.c.item q.116.3.c.
11 A qualibet cauſa deriuatur aliquis ordo ad ſuos effectus. Et unus ordo continetur ſub ordine, ſicut cauſa ſub cauſa. Et multiplicatur ſicut cauſa, 1.q.105.6.c.item q.106.3.c.
12 Omne unum in multis oportet eſſe ab una cauſa, 1.q.65.1.c.
13 Idem effectus eſt ab infinitis cauſis per accidens, non autem per ſe, 1.q.46.2.ad 7.item 12.q.1.4.c.
14 Aucta cauſa, auget effectum per ſe, non autem effectum per accidens,

 12.q.17.

12.q.17.6.ad 1.item q.85.5.ad 1.

15 Aliquid eſt cauſa alicuius effectus dupliciter,ſ.directe ad illud agẽdo, & indirecte,quia non impedit cum poſſit,3.q.47.1.c.

16 Non eſt eadem eſſentia cauſæ & effectus, 22.q.58.6.c.

17 Habitudo ad cauſam,non eſt de ratione entis cauſati, ſed conſequitur ad ea quæ ſunt de ratione eius,1.q.44.1.ad 1.

18 Cauſa quandoque habet non neceſſariam habitudinem ad effectum, propter defectum effectus,& non cauſæ,1.q.19.3 ad 4.

19 Cauſa æquiuoca eſt cauſa totius ſpeciei, uniuoca uero tantum indiuidui,1.q.13.5.ad 1.item q.104.1.c.

20 Effectus uniuocus dependet tantum in fieri à cauſa,ſed æquiuocus poteſt dependere etiam in eſſe.1.q.104.1.c.

21 Effectus eſt in cauſa ſecundum ſimilitudinem quadrupliciter, ſcilicet ſecundum eſſe naturale,& ſecundum eandem rationem, ut in uniuocis,uel ſecundum eandem rationem tantum,ut in æquiuocis,uel ſpiritualiter,uel influxu,3.q.62.3.c.

22 Effectus eſt in cauſa uniuoca,ſecundum ſimilitudinem formę eiuſdẽ ſpeciei,in cauſa uero æquiuoca,ſecundum ſimilitudinem formæ excellentioris,1.q 4.2.3.0.item quæſtio 13.5.c item quæſtio 105.1. ad 1. item quęſtio.110.2.cor.item quęſtio.155.3. ad 3. item 3.q6. 62.4.c.

23 Cauſa inſtrumentalis non participat actionem cauſæ principalis, niſi inquantum per aliquid ſibi proprium,diſpoſitiue operatur ad effectum principalis agentis,1.q.45.5.c.

24 Cauſa principalis eſt nobilior ſuo effectu, non autem inſtrumentalis, nec cauſa per accidens,12.q.66.3 ad 3.item 22.q.148.3. ad 2. item q.165.2.ad 1.item 3.q.79.2.ad 3.

25 Effectus habet eſſe nobilius & principalius,non autem uerius,in cauſa principali,quàm in ſe,non autem in cauſa inſtrumentali, 1.q.4.2.c.item q.18.4.ad 3 item 12.q.83.1.ad 2.

26 Effectus aſſimilatur cauſę principali,nõ autẽ inſtrumẽtali,3.q.62.1 c.

27 Cauſa principalis licet manifeſtiſſima,non poteſt proprie dici ſignum ſui effectus,licet occulti, ſed tantum cauſa inſtrumentalis, quia ut mota eſt effectus,3.q.62.1.ad 1.

28 Eiuſdem & ſimiliter,non poteſt eſſe duplex cauſa proxima,uel remota,ſed diuerſimode,1.q.52.3.c.

29 Idem reſpectu eiuſdem,poteſt eſſe cauſa & effectus diuerſimode, 12. q.33.4.ad 2.

30 Effectus denominatur à cauſa proxima, non à remota uel uniuerſali, 1.q.14.13 ad 1.item q.25.3 ad 4.item 3.q.1 ad 1.

31 Effectus quanto remotior eſt à cauſa,tanto eſt debilior,12.q.66.1.c.

32 In quolibet genere cauſarum,cauſa diſtat ab effectu,ſecundum perfectionem,uel ſecundum uirtutem,1.q.33.1.ad 1.

33 Quælibet cauſa primo operatur in ſibi propinquius,& per illud in alia.3.q.56.1.c.

34 Cauſa prima duplex,ſ.prima in genere,& prima ſimpliciter,ſ.Deus, 1.q.19.8.0.

35 Cauſa prima,ſ.Deus,produxit materiam de nihilo.1.q.14.11.0. item q.15.3 ad 3.item q.44.2.0.item 4 ad 4.item q.45.1.ad 2.item 4.ad 3.item q.46.1.ad 3.item q.47.1.0.item q.57.2.c ſi.itẽ q.65.4.c.ſi. item q.91.2.c item q.105.1.c.ad 1.item q.117.3.c.

36 Proceſſiones diuinarum perſonarum ſunt cauſa primæ creationis omnium creaturarum,1.q.33.3.ad 1.item q.45.6.0.item 7.ad 3.

Effectus

37 * Effectus non trahit neceſſitatem uel contingentiam à cauſa prima, ſed à proxima,1.q.14.13.ad 1.item q.25.3.ad 4. item q.47.1. ad 2. item q.103.7.ad 3 item 3.q.4.1.ad 1.

38 Cauſa prima plus influit quàm ſecunda,1.qõ.104.2.c.item 12.q.19. 4.c.item q.84.5.c.

39 Operatio cauſæ ſecundæ, ſemper fundatur ſuper operationem cauſæ primæ,& præſupponit eam,12.q.19.4.c.

40 Cauſæ habent intra ſe ordinẽ,quia finis eſt ratio agentis, agẽs formæ, forma materiæ,1.q.5.2.ad 1.itẽ 4.c.itẽ q.85.3.ad 4.itẽ 12.q.1.2.c.

41 Cauſa perficiens eſt nobilior ſuo effectu, non autem cauſa diſponens, 12.q.66.6.ad 3.

42 In cauſis agentibus quanto aliquid eſt prius, tanto eſt perfectius, in in cauſis autem materialibus eſt imperfectius, 22.q.1.7.ad 3.

43 Semper oportet quòd cauſa per ſe ſit potior effectu, 1.q.95.1.c.item 12.q.112.1.c.item 22.q.148.3.ad 2.

44 Quanto cauſa eſt altior,tanto cauſalitas eius ad plura ſe extendit,1.q. q.65.3.c.

45 Omnis cauſa dicit diuerſitatem ſubſtantiæ ab effectu.1.q.33.1.ad 1.

46 * Omnia nobiliori modo ſunt in cauſa ſua,quàm in ſuo cauſato,1.q. 4.2.c.

47 Cauſa ſemper excedit ſuum cauſatum,12.q.66.1.c.

48 Quicquid eſt cauſa cauſæ ut cauſæ,eſt cauſa cauſati,1.q.49.2.ad 2.itẽ 12.q.79.1.ad 3.item 2.c.

49 Omnis effectus dependet à cauſa ſua,1.q.33.1.ad 1. item q.104.2.c.

50 Cauſa efficiens,non poteſt eſſe poſterior effectu,ordine durationis, ſicut finalis,3.q.61.6.c.

51 Nulla creatura eſt cauſa actiua alterius,quo ad nouam formam uel diſpoſitionem,ſine mutatione,ſed conſeruat ſine mutatione,1.q.104. 2.ad 3.

52 Quod eſt prius in cauſando,eſt poſterius in cauſato,& econuerſo, 1.q. 5.4.c.

53 Cauſa cognoſcitur per effectum quandoque,& econuerſo, 1.q.85.3. ad 4.item 8 ad 1.

54 Effectus dupliciter cognoſcitur in cauſa,ſ.demonſtratiue,& per coniecturas,1.q.14.13.c.

55 Effectus dupliciter repræſentat cauſam,ſ.quo ad eſſe,& ſecundum formam,1.q.45.7.c.

¶ Cautela uel cautio,cuius eſt uitare impedimenta bonæ operationis, eſt pars integralis prudentiæ.22.q.48.c item q.49.8.0.

1 CAECITAS mentis triplex,ſ.priuatio luminis accidentalis, auerſio uoluntaria à primo intelligibili.tertia propter occupationem. Prima eſt pœna,aliæ uero peccatum.22.q.15.1.0.

2 Cæcitas quæ quaſi totaliter ſpiritualium bonorum cognitionem excludit,oritur ex luxuria.Hebetudo autem ſenſus,quæ reddit hoĩem debilem ad huiuſmodi intelligibilia,oritur ex gula,12.q.15.2.3.0.

3 Cæcitas mentis,& hebetudo ſenſuum,opponuntur dono intellectus, 22.q.8.6 ad 1.item q.15.2.ſi.

4 In cæco eſt aptitudo ad uidendum,22.q.85.2.ad 3.

5 Cæcus actu habet uirtutem greſſiuam,per quã ambulare poteſt. Sed inquantum caret uiſu qui dirigit in ambulando, patitur defectum in ambulando dum ambulat ceſpitando,12.q.18.1.ad 2.

6 Cæcus miraculoſe illuminatus,naturaliter uidet,3.q.77.4.ad 3.ſi.

1 CAELVM habet materiam alterius rationis à materia quatuor elementorum.1.q.66.1.ad 5.item 2.o.item 12.q.49.4.c.
2 In materia cæli non eſt potentia ad corruptionem, quia forma eius excludit omnem priuationem ab ea,1.q. 9.c. item q.10. 5.c. fi.item q. 97. 1. c.
3 Cælum non eſt animatum, 1.q.70.3.o.
4 Cælum non eſt de natura quatuor elementorum, 1.q.66. 2.c.
5 Cælum non eſt in potentia incompleta ad eſſe.ſed tantum ad ubi, 1.q. 55.2.o.item q.58.1.3.c.q.66 2.c.fi.item q.79.2.c.item q.84 3.ad 1. item q.85.5.c.item q 90.2.ad 1.item q. 97.1.c.itē 12.q.49.4.c.item 22.q.24. 11 c.
6 Cælum non incepit per generationem, quia non habet contrarium, ſed incepit per creationem,1.q.46.1.ad 3.item ad 5. item q.66.2.c.item q. 75.6.c.
7 In cælis non eſt habitus nec diſpoſitio, 12.q. 49 4.c.
8 Firmamentum eſt duplex.ſ.cælum ſtellatum,& pars condenſata in nubes,1 q.68.1.2.3 o.item q.71.ad 1.
9 Dextrum cæli eſt oriens,ſiniſtrum occidens,ſuperius polus meridionalis,inferius alter,ante hemiſpherium ſuperius,poſt aliud,1.q.102.1, c. fi.
10 * Corpora beatorum erunt ſupra omnes cælos,3.q.57.4. c.ad 1.
11 * Non oportet aliquam partem cæli eſſe ſuperiorem Chriſto,ſed ipſum eſſe ſuper omnes cælos,3.q 57.4 c.ad 1.
12 Cælum empyreum non poteſt ratione inueſtigari, 1.q.66. 3.c.
13 Cælum empyreum eſt immobile.1.q.66.3.o item q. 102.2. ad 1.
14 Cælum empyreum eſt incorruptibile,& lucidum, ſed non emittit radios uiſibiles nobis, 1.q.66 3.o.
15 Cælum empyreum eſt ſupremum locorum corporalium,1.q.102.2.ad 1.item q. 112.1.ad 2.
16 Cælum empyreum eſt locus beatorum hominum, magis quàm angelorum,& eſt ad congruitatem contemplationis,non autem ad neceſſitatem,1.q.66.3.c.ad 3.item q.102.2.c.ad 1.item q. 102.1. ad 2. item 12.q.47.ad 3.item 22. q. 175.3.ad 4.
17 Cælum empyreum eſt concreatum materiæ informi,1.q.66.3.o.
18 Cælum empyreum habet influentiam in inferioribus, 1. queſt. 66. 3. ad 2.
19 Diuerſę opiniones Doctorum de aquis quæ ſunt ſuper cælos,1.q.68.2. 3. o.
20 Informitatem cæli expreſſit ſcriptura,ex hoc quod dicit: Tenebræ erant ſuper faciem abyſſi,ſecundum quod ſub cælo etiam aer includitur,1. q 66.2 c.fi.
21 Cælum aqueum eſt ſupra firmamentum,id eſt, cælum ſyderium, quia eſt diaphanum,ſicut & cælum empyreum,quia eſt lucidum. 1. q.66. 1.ad 1. item o.
22 Omne ſpatium inter aquam & cælum lunæ, eſt unū cælum, ſecundum Damaſcenum,ſed quatuor ſecundum Rabanum, 1.q.68.4.c.
23 Cælum dicitur dupliciter.ſ.à proprietate,& à natura.Et hoc eſt triplex, ſcilicet immobile,mobile uniforme,& mobile difforme.Primum eſt cęlum empyreum,ſecundum aqueum,& tertium ſyderium,& ſeptē planetæ, 1.q.68.4 c.
24 Cæli ſunt ſeptem,ſecūdum Rabanum,ſcilicet empyreum,cryſtallinum ſeu aqueum,ſyderium,igneum, olympium,æthereum,& aereum, 1. q. 68. 4.o.

In

25 In cælis non ſunt plura indiuidua eiuſdem ſpeciei, 1.q.47.2.c.
26 Cęlum ſumitur tripliciter, ſ. eſſentialiter, participatiue, & metaphoricè. Et hoc tripliciter, ſ. trinitas, bona ſpiritualia, & triplex uiſio, ſ. corporalis, imaginaria, & intellectualis. 1.q.68.4.c.
27 Cælum tertium, ad quod raptus eſt Paulus, eſt triplex uiſio, triplex hierarchia, cælum empyreum uel trinitas, 1. q.68.4. c. item 22.q.175. 3. ad 4.
28 Virtus primi cæli recipitur in medijs cælis diuerſimode, ſecundum motus eorum, 1.q.115.3.ad 4.
29 Actiones & uirtutes cælorum, diuerſimode recipiuntur in his corporibus inferioribus, ſecundum diuerſam materiam diſpoſitionum, 1.q. 115.3.ad 4. item 6.ad 2.
30 Omnis uirtus generalis uel ſpecialis inferiorum, reducitur ad uirtutes cælorum generales uel ſpeciales, 22.q.96.2.ad 2.
31 * Motus cæli eſt naturalis, 1.q.70.3.ad 4. item ad 5.
32 Motus cæli eſt uoluntarius ex parte motoris tantum, 1.q.70.3.ad 5.
33 Quilibet motus cuiuſcunque cæli eſt regularis & uniformis in uelocitate, & tarditate, 1.q.32.1. ad 2.
34 Quodlibet cęlum præter primum, mouetur dupliciter, ſ. motu proprio, & motu primi cæli, 1.q.68.2.ad 3. item q. 115.3.ad 4. item 22. q. 2. 3. c.
35 In cælis eſt duplex motus, ſ. primus idest diurnus, ſuper polos æquinoctialis ab oriente in occidens: & ſecundus econuerſo, ſuper polos zodiaci, 1.q.67.4.ad 3. item q.14.2.c.
36 In cælis eſt duplex motus, ſ. primus, id eſt diurnus, qui eſt cauſa continuitatis generationis, & ſecundus per zodiacum, qui eſt cauſa diuerſitatis, ſecundum generationem & corruptionem, 1.q.67.4.ad 3. item q. 104 2. c.
37 Motus cæli eſt cauſa uiuentium, 1.q.70.3.ad 3.
38 Cæli ſunt cauſa eorum quæ fiunt in his inferioribus, 1.q.115.13.o. item 12.q.95.5 o. item q. 96.2.ad 2.
39 Tota materia corporum inferiorum ſubiacet uariationi, ſecundum motum corporum cæleſtium, 1.q.115.3. o.
40 Diuerſorum motuum cęleſtium, diuerſi ſunt effectus, 1. quæſt. 104. 2.c. fi.
41 Effectus corporales in inferioribus non ſequuntur ex neceſſitate à motibus cęlorum, 1.q.115.6.o.
42 Diſtantia loci impedit effectum cæleſtis corporis, 1.q.115.6 ad 2.
43 Groſſities materię uel frigiditas aut caliditas, aut alia huiuſmodi diſpoſitio, impedire poteſt effectum corporis cæleſtis, 1.q. 115.6.ad 2.
44 Effectus duplices ſubtrahuntur cauſalitati corporum cæleſtium, ſ. effectus per accidens contingentes, in humanis uel naturalibus, & actus liberi arbitrij, 22. q.95.5.c.
45 Cælum mouetur ab aliquo intellectu 1.q.70.3.o.
46 Cælum eſt mouens ſeipſum, inquantum motor eſt ei intrinſecus, 1. q. 70.3. ad 5.
47 * Motor cæli coniungitur orbi ſecundum totum, ſecundum philoſophos: ideo non mouetur per accidens ad motum cæli, 1. quæſt.51.3. ad 3.
48 Motor cæli ſuperioris poteſt mouere cælum motoris inferioris, non autem econuerſo, 1.q.117 4.ad 1.
49 Cælum eſt primum alterans, non tamen primum mouens, ſed mouetur motu locali à ſuperiori mouente, 12.q.6. 1.ad 1. item q. 109.1.e.

Virtus

50 Virtus mouens cęlum, dicitur eſſe in dextera parte orbis quem mouet, unde incipit motus, 1.q.51.3.ad 3.item q. 52.2.c.

51 Corpora cæleſtia non ſunt animata eo modo quo plantæ & animalia, ſed æquiuoce, anima uidelicet dante motum, non autem eſſe, 1.q.70. 3.c.

52 Anima eſt nobilior corpore cæli, 1.q. 70.2.ad 4.

53 Corpus cæli eſt nobilius corpore hominis, 1.q.91.1.ad 2.

54 Corpus hominis eſt ſimillimum cælo, 1.q.76.5.ad 2.item quæſt. 91. 1. c.ad 3.

55 Cælum uenit in compoſitionem hominis cauſaliter, non autem eſſentialiter, 1. quæſt.76.7.c.item quæſt. 91.1.c. ad 2. item 3. quæſt. 57. 3.c

56 Cælum per ſe agit in corporibus omnium inferiorum, ſed in anima, & in potentijs eius organicis, agit per accidens: in intellectu autem & uoluntate indirecte tantum, 1. q.83.1. ad 5. item quæſt. 115.3.4.o. item 6.c. item q.116. 1.c. item 12. quæſt.9.5.o. item 22. q.95.5.6. 7.o.

CELLVLA cerebri triplex, ſcilicet anterior, media, & poſterior, 1. q. 78.4.c.

COENA Chriſti fuit luna quartadecima, ſed paſſio eius fuit luna quintadecima, 3.q.44.2.ad 2.item q.46.9.ad 1.

CENTVRIO & Petrus reueriti ſunt Chriſtum ex humilitate, Zachęus autem ex amore, 3.q.8.10.ad 3.

CERE eſt oppidum prope Romam, 12.q.99.3.c.

Cerebrum eſt maius proportionabiliter in homine, quàm in alio animali, 1.q.91.3.ad 1.item q. 99.1.c.

Cereis non utebantur Iudæi in cultu Dei, ſed oleo, 12.q.101.1.ad 2.

1 CERIMONIA dicitur à Cere oppido prope Romam, uel quaſi Cereris munia, 12.q 99.3.c.

2 Omnes cerimoniæ ſunt quædam proteſtationes fidei, 12. quæſt. 103. 4.c.

3 Cerimoniæ ſunt opera exteriora ad cultum Dei pertinentia, 12. quæſt. 99. 3. o. item quæſt. 101.2.4.c.item q.103.1.o.item quæſt. 104.1. c. ad 3.

4 Cerimonialia dicuntur, quæ ſecundum ſe non habent cauſam manifeſtam factorum, licet poſſint habere cauſam manifeſtam inſtitutionis, 12.q.101. 1. ad 4.

5 Cerimonialia ueteris Teſtamenti, ſunt quædam determinationes iuris naturalis, & præceptorum moralium, 12. q. 99.3. ad 2.item q.5.c. item q.103.1.c item 22.q.112.1. ad 2.

6 Multæ particulares determinationes in cerimonijs ueteris legis, habent cauſam tantum figuralem, non autem literalem, niſi in communi, 12 q.102. 2. ad 3.

7 Cerimoniæ ueteris legis ſufficienter diuiduntur in ſacrificia, ſacra, ſacramenta, & obſeruantias, 12.q.101.4.c.

8 Cerimoniæ in ueteri lege fuerunt multæ, ad reprimēdam idololatriā, & ad ſignificationem multorum, 12 q.101.3.c.

1 CERTITVDO poteſt eſſe ex duobus, ſ. ex cauſa & ex ſubiecto, 1.q.1. 5. ad 1.item 22. q. 4. 8 o.

2 * Certitudo eſt tantum in generatione, 12.quæſt.17.4.c.item 22.q.18. 4.c.

3 Certitudo principaliter & eſſentialiter eſt tantum in cognitione, ſed ſecundum ſimilitudinem & participatiue, eſt etiam in alijs, ut in ope

ribus

tibus naturæ uel artis,22.q.18.4.c.item 22.q.18.4.c.
4 Certitudo cognitionis eſt diuerſimode in Deo,in angelis,& hominibus, 22.q. 9.1. ad 1.
5 Viſus eſt ſimpliciter certior auditu, licet quandoque ſit econuerſo, 22. q.4.8. ad 1.
6 VIRTVS & natura ſunt certiores arte, quia infallibilius operantur, 22.q.18.5.c.
7 Fides eſt certior omni uirtute intellectuali ex parte rei & cauſæ, ſed ecõ uerſo ex parte ſubiecti & euidentiæ, 1.q.1.5. ad 1.
8 Certitudo ſpei eſt ex cognitione dirigente, 12.q.40.3. ad 3.item 22.q. 18.4.c.
9 Certitudo cognitionis eſt ex ſe, ſed certitudo ſpei & naturæ eſt ex alio: ideo deficit per accidens,12.q.40.2.ad 3.
10 Spes uiatorum habet certitudinem ex fide, omnipotentia & miſericor dia Dei,non autem ex meritis proprijs, 22.q. 18.4.0.

CESSARE dicitur Deus ab omni opere condendo, non autem propagando & conſeruando,1.q.73.1.ad 2.idem 2.0.item q.74.2.ad 3. item q.118.3.ad 1.

1 COETVS, id eſt feſtum collectæ,fiebat in memoriam pacis,& adunationis Iudæorum in terram promiſſionis,& figurabat eccleſiam beatorum,12.q.102.4 ad 10.
2 Feſtum omnium ſanctorum ſuccedit ei, uel feſtum angelorum , 12. q. 103.3 ad 4.

CHERVBIN interpretatur plenitudo ſcientiæ: quæ eſt quadruplex in eis.ſ.perfecta Dei uiſio , plena diuini luminis ſuſceptio, contemplatio pulchritudinis in ordine rerum, & copioſa diuinæ cognitionis effuſio in alios. 1.q.63.7.ad 1.item q.108.5. ad 5.

CHIMERA. * Ratio ſine conceptio chimeræ,non habet fundamentum in re, neque proximum, neque remotum , quia neque eſt ſimilitudo alicuius rei extra animam, neque conſequitur ex modo intelligendi rem aliquam naturæ.Et ideo iſta conceptio eſt falſa, 1.q. 16.3.ad 2. item 5.ad 3 .item 7.ad 4. ſi.item q.48.1.ad 2.

CHRISMA benedici oportet ab epiſcopo in cœna Domini,3.q.72. 3.0.

CHRISTANVS dicitur qui Chriſti eſt, id eſt,qui fidem Chriſti habet, qui ſpiritu Chriſti uirtuoſe operatur, & ad imitationem Chriſti,peccatis moritur, 22.q.124 5 ad 1.

1 CHRISTVS in triduo mortis ſuę, non fuit uere homo . 3. quæſt. 50. 4.0.
2 In illo triduo mortis corpus Chriſti non fuit uiuum nec animatum, 3. q.50.4.b.item c. ad 1.
3 Totus Chriſtus eſt ubique,non autem totum , quia maſculinum genus pertinet ad perſonam, ſed neutrum genus pertinet ad naturam,3.q. 52.3.0.
4 Natura diuina conſtituit perſonam Chriſti ſimpliciter,non autem natura humana eius,ſed ſecundum quid, ut ab ea denominatur homo,3. q.3.1.ad 3.
5 Perſona Chriſti,eſt tota in quolibet loco , ſed non totaliter, 3. q.52.3. ad 3.
6 * Idem iudicium eſt de iſtis propoſitionibus , Chriſtus ſecundum quod homo eſt perſona,ſuppoſitum,hypoſtaſis,& res naturæ, 3.q. 16.12. ad 3.
7 Hæc eſt uera & propria,Deus eſt homo,& econuerſo,3.q.16.1.2.0.

Hæc

8 Hæc eſt per ſe,& in materia naturali,Deus eſt homo,non autem per accidens,nec in materia remota,nec in materia cõtingenti,ratione ſubpoſiti,non ratione formæ, 3.q.16.1.ad 1.

9 Hæc eſt falſa,Deus factus eſt homo,& econuerſo,ſi ly factus,determinet ſubiectum uel prædicatum abſolute,ſi uero determinet compoſitionem;eſt uera, ſi autem determinet ſubiectum reſpectu prædicati,eſt uera,ſed conuerſa eius eſt falſa proprie,improprie uero eſt uera,ideſt ſi ly homo in ſubiecto ſupponat ſimpliciter & non perſonaliter, 3.q.16.6.7.0.item q.33.3 c.

10 Hæc proprie eſt falſa, & improprie uera,Chriſtus ſecundum quòd homo,eſt Deus eadem ratione ſcilicet quia reduplicatio magis proprie facit ſtare pro natura,niſi per aliquid limitetur ad ſuppoſitum, 3.q.16.11.0.

11 Hæc eſt falſa;Chriſtus eſt tantum homo, ſed hæc eſt uera, Chriſtus eſt tantum id quod eſt homo.3.q.17.1.ad 3.

12 Hæc eſt falſa de Chriſto,iſte homo incepit,niſi addatur aliquid creatũ, 3.q 16.7.c. ſi.item 9 0.

13 Hęc eſt uera,Chriſtus eſt creatura,ſecundum naturam humanam,& eſt minor patre,non autem ſimpliciter, 1.q.41.3.c.ad 4.item 3.q.16.8.0. item q.20. 1.ad 1.

14 Hæc proprie eſt uera,Chriſtus ſecundum quòd homo,eſt creatura, quia reduplicatio magis proprie facit ſtare pro natura: niſi per aliquid limitetur ad ſuppoſitum, ideo hæc eſt falſa: Chriſtus ſecundum quòd hic homo,eſt creatura.3.q.16.10.0.

15 Hæc propoſitio,Chriſtus ſecundum quòd homo, eſt perſona,non eſt uera, niſi reduplicet ſuppoſitum hominis, ut dicatur Chriſtus ſecundum quòd iſte homo eſt perſona, 3. diſtin. 10. quæſt.1.art.2.quæſt. 1.c.

16 Natura humana in Chriſto.eſt nobilior,quàm in alijs,ratione unionis ad uerbum,non autem eſſentialiter,3.q.22.ad 2.item 5. ad 1.

17 Humanitas Chriſti fuit inſtrumentum diuinitatis eius,12.q. 112. 1. ad 1.item 3.q.7.1.ad 3,item q 8.1.ad 1.item q.13.2.c,ad 2.item 3.4.c. item q.18.1 ad 2.item q.19.1.c.item q.34.1.ad 3.item q.43.2.c.itẽ q.48.6.c.idem q.49.1.c,ad 1.item ad 2.item q.50.6.ad 3.item q.56. 1.ad 3.item q.62.5.c.item q. 74.3.c.

18 Humanitas Chriſti poteſt dici indiuiduum , particulare & ſingulare: non autem ſuppoſitum,hypoſtaſis,res naturę,uel perſona:quia perſona filii Dei, eſt ſuppoſitũ naturæ humanæ,1. quæſt.29.1.ad 2.item 3. q.2.2.ad 3.item 5.c.item q 4. 4.c.ad 3.item q. 16. 12. ad 2. item ad 3.

19 Anima Chriſti,eſt ſuper omnes creaturas,3.q. 59.1.ad 3.

20 Anima Chriſti, eſt inſtrumentum diuinitatis, 3.q.13.2.ad 2.

21 Ea quæ ſunt humanę naturæ, non prædicantur in abſtracto de deitate, nec econuerſo,3.q.16.5.0.item q.50.3.ad 3.

22 Natura humana non prædicatur de Chriſto in abſtracto , nec partes eius, 3.q.2.8.c.item q.3.7.ad 3.item q.16.1.0.item q.17.2.c.item q. 50.3.ad 3.

23 Natura diuina & proprietates eius, prędicantur de Chriſto in recto, tã in abſtracto quàm in concreto , humanę uero tantum in concreto, 3. q.3.7.ad 3.item q. 17.1.0.

24 Ea quæ poſſunt conuenire perſonæ ratione ſui, ſi habent repugnãtiam ad proprietates perſonæ diuinæ, non prædicantur de Chriſto,quę autem conueniunt perſonæ ratione naturæ, uel ratione partis,dicũtur

de Chri

de Chriſto, licet repugnent perſonæ diuinæ, quod enim eſt perſo-nale proprium de Chriſto non enunciatur ratione humanæ naturæ, niſi cum aliqua additione uel expreſſa uel ſubintellecta, 3.q.16.8.o. itē q. 20.2.o.

25 Deus eſt caput Chriſti, 3.q.8.1. ad 3.item 8.ad 2.

26 Chriſtus ante incarnationem erat caput eccleſię, ſecundum humanitatem per operationem hominum in eum, & non econuerſo: ſed poſt, utroque modo; ſecundum diuinitatē uerò, ante & poſt: & per utranque operationem, ſ. eius in nos, & econuerſo. 3.q.6 3.ad 3.item q.68. 1.ad 1.

27 Chriſtus ſecundum quod homo, eſt caput eccleſię triplici ratione, ſ. ſecundum tria quę conſiderantur in capite, ſ. ſecundum ordinem, perfectionem, & uirtutem: primo, Chriſtus habuit ordinem, quia caput eſt prima pars hominis, incipiendo à ſuperiori: perfectionem autem, quia in capite uigent omnes ſenſus, & interiores, & exteriores, cum in cęteris membris ſit ſolus tactus: uirtutem uerò, quia uirtus & motus cęterorum membrorum eſt à capite, & gubernatio eorum in ſuis actibus, propter uim ſenſitiuam, & motiuam dominantem in capite; unde & rector dicitur caput populi: & hęc ſpiritualiter competunt Chriſto: primo ſecundum propinquitatem ad Deum, gratia eius eſt altior & prior: & ſi non tempore, quia omnes alij acceperunt gratiā, per reſpectum ad gratiam ipſius. ſecundo perfectionem habet, quantum ad plenitudinem omnium gratiarū. tertio uirtutem habet influendi gratiam in omnia membra eccleſię, & ideo conuenienter dicitur caput eccleſię, 3.q.1.o.item q.48.1.c.item q. 49.1.c. item q. 59.2.c.

28 Tota humanitas Chriſti, ſecundum animam & ſecundum corpus, influit principaliter in animas, & ſecundario in corpora, ideo ſecūdum utrunq; eſt caput hominum, quo ad utrunque, 3.q.8.2.o.itē 4.ad 1.

29 Proprium eſt Chriſti, eſſe caput eccleſię, quo ad influxum interiorem, ſed quo ad influxum exteriorem, conuenit alijs participatiue, particulariter, & uice Chriſti, Chriſto autem ſecundum omnem locum, tempus, & ſtatum omnium pertinentium ad eccleſiam, & propria auctoritate, 3.q. 8.6.o.item 7. c.

30 Chriſtus eſt caput omnium hominum, ſed primo beatorum, ſecundo habentium charitatem uię, tertio fidelium, quarto uniendorū, quinto unibilium, ſed nullo modo damnatorum, quia penitus deſinunt eſſe membra Chriſti. 3.q.8.3.o.item q.13 3.c.item q.19 4.c.ad 1.

31 Eadē eſſentialiter eſt habitualis gratia Chriſti, quę dicitur gratia unionis, capitis, & ſingularis perſonę, 3 q.7.5.o.

32 Gratia unionis, ſingularis, & capitis, ſunt ſimul tempore, ſed ordine naturę & intellectus, prima præcedit ſecūdam, & ſecunda tertiam, quia prima conuenit Chriſto inquantum Deus, ſecunda inquātum homo in ſe, tertia quo ad alios, 3.q.7.13.o.

33 In Chriſto fuit triplex plenitudo gratiæ: ſcilicet unionis perſonalis, capitis, & ſingularis. Prima eſt eius ut cauſę finalis, ſecunda ut efficientis, tertia ut formalis ad omnem effectum, & ad omnem uſum gratię, 3.q.19 4.o.item q.48.1.c.

34 Gratia perſonalis, & gratia capitis in Chriſto ordinantur ad actū. Non autem gratia unionis, ſed ad eſſe perſonale. Ideo prima & ſecunda conueniunt in eſſentia habitus, non autem tertia, licet etiam prima dicatur gratia unionis, inquantum facit congruitatem ad unionem, 3.q.8.5.ad 3.

Gratia

35 Gratia habitualis fuit in Chriſto, 3.q.7.1.o.
36 Requieuit ſuper Chriſtum ſpiritus Domini, qui quidem in homine dicitur eſſe per gratiam habitualem,3.q. 7.1.b.c.
37 Gratia unionis, eſt eſſe perſonale, quod à Deo datur gratis humanæ naturæ in perſona uerbi,& eſt terminus aſſumptionis eius, 3. quæſt: 66.c.
38 Gratia unionis in Chriſto, dupliciter dicitur: ſcilicet, uoluntas Dei dans gratis. & donum eius, id eſt unio, uel aliquis habitus. Primo modo loquuntur ſancti communiter, & eſt quid increatum: non autem ſecundo modo, 3.quæſt. 2.10.c.item q.6. 6. c. item quæſt. 7. 11.c.
39 Vnio Chriſti facta eſt per gratiam primo modo: non autem ſecundo, 3.q.2.10.o item q 6. 6.o.
40 Gratia Chriſti, ſiue unionis ſiue habitualis, dicitur naturalis Chriſto: quia habuit eam à natiuitate:& quia cauſatur à natura eius diuina: non autem à natura humana,3.q.2.12.o.item q.7.13. ad 2. item q. 34. 3.ad 2.
41 Gratia unionis,fuit ſimpliciter infinita in Chriſto: ſed gratia habitualis eius,fuit infinita ſecundum rationem gratiæ: finita uerò ſecũdum rationem entis.3.q.7.11.o.
42 Habere gratiam,conuenit Chriſto ſecundum naturam humanam,non autem ſecundum naturam diuinam,ſed eſſe largitorem gratiæ, 3.q.7. 7. ad 2.
43 Chriſtus habuit plenitudinem omnis gratiæ dupliciter,ſ. in ſummo,& quo ad omnes effectus gratiæ,3.q.7.7.ad 1.item 9. o.item 10. 12.c. item q.15.2.3.c.item q.22.1.c.ad 1.item 3.q.27.5.ad 1. item q.28. 4.ad 2. item q.38.2.ad 2.
44 Plenitudo gratiæ duplex.ſ. una ex parte gratiæ, & alia ex parte ſubiecti.Prima eſt propria Chriſto,ſecunda uerò conuenit etiam alijs per Chriſtum.3.q.7.10 o.
45 Plenitudo duplex fuit in Chriſto.ſ.prima diuinitatis,ſecunda gratiæ & ueritatis.Et ſecunda deriuatur à prima,3.q.15.2.3.c.item q.19.4.ad 3.item q.34.1.c.
46 Plenitudo gratiæ & diuinitatis habitat in Chriſto corporaliter tripliciter, ſcilicet per unionem perſonalem ad corpus, contra umbram, & triplici unione, id eſt carnis, mentis, & ſenſus, 3. quæſt. 2. 10. ad 2.
47 Omnes gratiæ gratis datæ, fuerũt in Chriſto excellentiſſime,3.q.7.7.o.
48 Gratiæ in Chriſto non diuiduntur. Sed diuiduntur in alijs hominibus; qui recipiunt particulariter efficaciam ad aliquos actus, Chriſtus autem recipit gratiam pleniſſime ad omnes actus,3.q.7.7.ad 1.
49 Gratia Chriſti nullo modo potuit augeri:ſicut nec gratia beatorum.Sed gratia cuiuſcunque uiatoris puri poteſt augeri ex parte gratiæ, & ex parte ſubiecti, 3.q.7.12.o.
50 Gratia cuiuſcunque alterius hominis quantumcunque creſcat, non poteſt adæquari gratiæ Chriſti:quia comparatur ei ſicut particulare ad uniuerſale.Ideo non ſunt eiuſdem rationis, 3. q.7.11. ad 3. item q. 10 4.ad 2. item ad 3.
51 Chriſtus habuit omnes uirtutes, ad perficiendas potentias ſingulas,ad omnes actus animę,3.q.7.2.o.item 3. ad 1.item q.15.2.c.
52 Chriſtus habuit uirtutes morales, quo ad uſum patriæ & uiæ,non derogantes perfectioni eius.Non autem ad domandas paſſiones,3.q.7. 1.ad 3.item 2.ad 2.

Chriſtus

53 Chriſtus habuit ſummum gradum fortitudinis, ſuſtinens impugnationem, non quidem interiorem à fomite, ſed exteriorem à diabolo & à mundó, quos ſuperando, uictoriæ coronam promeruit, 3. q. 15. 2. ad 3.

54 Chriſtus habuit temperantiam, non autem continentiam, 3. q. 7. 2. ad 3.

55 Chriſtus uirtute ſuæ diuinitatis, poterat in ſe, & in ſuis diſcipulis, ſine abſtinentia, habere uirtutem continentiæ, 3. q. 40. 2. ad 2.

56 Fides non fuit in Chriſto, 12. q. 65. 5. ad 3. item 3. q. 7. 3. o. item 4. c. 8. ad 2. item 9. ad 1.

57 Chriſtus habuit quicquid eſt perfectionis & uirtutis in fide & ſpe. 3. q. 7. 9. ad 1.

58 Chriſtus habuit meritum fidei, quia fides conſiſtit in aſſenſu, ex obediẽtia Dei, quam Chriſtus pleniſſime habuit, 3. q. 7. 3. ad 2.

59 Chriſtus non habuit ſpei uirtutẽ, licet ſperauerit aliqua ſibi & alijs, 12. q. 6. 5. 5. ad 3 item 22. q. 18. 2. ad 1. itẽ 3. q. 7. 4. o. item 6. ad 1. item 8. ad 2 item 9. ad 1.

60 Volũtas animæ Chriſti, informabatur charitate, & alijs uirtutibus, 3. q. 49. 6. ad 2.

61 Chriſtus habuit pleniſſime ſeptem dona Spiritus ſancti, 3. q. 7. 5. o.

62 Chriſtus dat dona, inquantum Deus: & recipit ea, inquantum homo, 3. q. 7. 5 ad 2.

63 Chriſtus meruit ſecundum humanitatem, non autem ſecundum diuinitatem, 3. q. 53. 4. ad 2.

64 Chriſtus meruit ſibi gloriam corporis. ſ. immortalitatem, impaſſibilitatem, & huiuſmodi, & ea quæ pertinent ad excellentiam eius exteriorem, ſicut eſt aſcenſio, & ueneratio eius, non autem gloriam animæ, nec ſcientiam, nec gratiam, nec deitatem, nec uirtutes: quia cum meritum non ſit niſi eius quod nondum habetur, oporteret quòd Chriſtus aliquando iſtis caruiſſet, quibus carere, magis diminuit dignitatem Chriſti quàm augeat meritum, 3. q. 19. 3. o. item q. 22. 4. ad 2. item q. 34. 4. ad 1 item q. 45. 1. c. item q. 46. 1. c. item q. 48. 1. o. item q. 49. 3. ad 3. item 6. o. item q. 54. 2. c. item q. 59. 3. c

65 Chriſtus meruit alijs. ſ. omnibus membris eius, id eſt ſolis regeneratis ſpiritualiter. i. per baptiſmum, 3. q. 19. 4. o. item q. 48. 1. c. item 6. o. itẽ q. 49. 1. c.

66 Chriſtus meruit alijs præmium eſſentiale, quod nullus alius poteſt, 12. q. 114 6. c. item 3. q. 19. 4. o. item q. 46. 3. c. item q. 48. 1. o. item 6. ad 3. item q. 61. 1. ad 2.

67 Chriſtus nihil ad meritum pertinens docuit, quod ipſe excellentius nõ impleret, 3. q 7. 3. ad 2.

68 In Chriſto fuit aliqua ſcientia creata, præter ſcientiam increatam, 3. q. 9. 1. o.

69 Scientia diuina Chriſti, non offuſcabat ſcientiam humanam, ſed magis claram reddebat, 3. q. 9. 1. ad 2.

70 Scientia animæ Chriſti, eſt nobilior ſecundum quod, quàm anima eius: non autem ſimpliciter, 3. q. 11. 5 ad 3.

71 Anima Chriſti poterat intelligere per ſcientiam inditam, conuertendo ſe ad phantaſmata, & etiam ſine eis. 3. q. 11. 2. o. item 4. ſi. item q. 34. 2. ad 3.

72 Chriſtus habuit omnium rerum ſcientiã ſpeculatiuam & practicam: non quidem practice, id eſt non qua ipſe faceret res, ſed qua ſciuet, qualiter res factæ ſunt à Deo. 3. q. 13. 1. ad 3.

73 In Chriſto fuit plenitudo gratiæ,& omnis uirtutis,& omnis ſcientiæ,3.q.15.2.c.item q.3.c.ad 1.

74 In ſexta ſynodo damnata eſt poſitio negantium in Chriſto duas ſcientias uel ſapientias, ſcilicet creatam ſcientiam,& increatam,3.q.9.1.c.fi.

75 Scientia beatorum fuit in Chriſto,3.q.9.2.o.item 3.4.c.

76 Anima Chriſti in uerbo non comprehendit uerbum ſeu diuinam eſſentiam,3.q.10 1.o.item 1.c.3.ad 1. item ad 2.

77 Anima Chriſti in uerbo cognoſcit omnia quæ quandoque ſunt, & cogitatus:non autem omnia quæ ſunt in potentia Dei, 3. q. 10 2.o. item q.59.2. ad 3.

78 Anima Chriſti in uerbo cognoſcit omnia quæ Deus nouit ſcientia uiſionis,non autem omnia quę Deus nouit ſimplici intelligentia, 3. q. 10.2 ad 2 item q. 13.1.ad 2.

79 Scientia animæ Chriſti in uerbo,parificatur ſcientiæ uiſionis Dei , quo ad numerum ſcibilium,non autem quo ad claritatem,3.q. 10. 2 .ad 3.item q.13 1.ad 2.

80 Anima Chriſti in uerbo ſcit infinita in potentia,quaſi ſcientia ſimplicis intelligentiæ:non autem ſcit infinita in actu , id eſt , ſcientia uiſionis,quia entia in actu ſecundum omne tempus, non ſunt infinita, quia generatio non eſt æterna,3.q.10.3 o.

81 * Anima Chriſti in uerbo.comprehendit omnis creaturæ eſſentiam: & per conſequens comprehendit eius potētiam,& uirtutem, & omnia quæ ſunt in potentia creaturæ, 3.q.10.2. c.

82 Scientia beatę animæ Chriſti,eſt perfectiſſima ſimpliciter , non autem eius ſcientia indita, ſed eſt perfectiſſima in genere humanæ cognitionis, 12.q. 1.1.ad 2.fi.item 3.q 9.2.e.item q.11.5. ad 1.

83 Scientia indita animæ Chriſti fuit habitualis:non autem ſcientia eius beata. 3.q 11.5.o.

84 In Chriſto fuit ſcientia infuſa à uerbo , per ſpecies omnium rerum , ad quas intellectus poſſibilis eſt in potentia,3.q.9.3.o item 4.c.ad 2.itē q.12. 1.c.

85 * Scientia Chriſti infuſa , fuit diſtincta in multos habitus, 3.quæſt.11. 6. o.

86 Anima Chriſti , per ſcientiam infuſam cognoſcebat omne cognoſcibile ab homine , per uirtutem intellectus agentis , id eſt omne pertinens ad ſcientias humanas,& omne notum homini per reuelationem , & omne pertinens ad prophetiam,uel ad quodcunque donum ſpiritus ſancti non autem eſſentiam Dei,3.q.11.1 o.item q. 12.1.c.

87 Et per eam poterat cognoſcere ſubſtantias ſeparatas,ſicut poteſt anima ſeparata,3.q.11.1.ad 2 item q. 12.1. ad 3.

88 * Et per eam cognoſcebat omnia ſingularia, præſentia,præterita,& futura,3.q.11.1.ad 3. item q.12.1 ad 3.

89 In Chriſto fuit ſcientia acquiſita,ſeu experimentalis,per ſpecies acquiſitas per operationem intellectus agentis eius, 3 q 9.4.o.item q. 12.o. item q. 15.8. o.

90 Anima Chriſti per ſcientiam acquiſitam , ſciuit omne quod ſcire poteſt per actionem intellectus agentis,non autem eſſentias ſubſtantiarum ſeparatarum:nec ſingularia præterita uel futura,3.q. 12.1 o.

91 Chriſtus profecit in ſcientia acquiſita, quia ſciētia illa augebatur eſſentialiter:non autem aliæ ſcientiæ eius.ſ.tantum ſecundum effectus,& ſecundum experientiam,& ſecundum apparentiam, 3.q. 7.12. ad 3. item q.12.2.o,item 3,ad 3.item q. 15.8.o.

Chriſtus

92 Christus nihil didicit ab homine, quia non conuenit dignitati Christi doceri à quocunque hominum, 3.q.12.3.o.

93 Voluntas duplex eſt in Christo.ſ. uoluntas diuina, & uoluntas humana, contra hæreſim Macarij patriarchæ Antiocheni, Cypri Alexandrini, & Sergij Conſtantinopolitani, 3.q.18.1.o.

94 Voluntas humana in Christo, dicitur tripliciter. ſ. potentia naturalis, motus naturalis, & motus rationalis, 3.q.18.1.ad 3.

95 In Christo eſt duplex uoluntas humana, ſcilicet uoluntas rationis, & uoluntas ſenſualitatis, id eſt appetitus ſenſitiuus, 3. quæſt. 18. 2.o. 5.c.

96 In Christo fuit tantum una uoluntas humana rationalis per eſſentiam ut potentia, ſed duplex actus.ſ. ut natura, & ut ratio. Vel thelesis, i. ſimplex uoluntas, & bulisis, id eſt conſiliatiua, ſecundum Damaſcenum, 3.q.18.2.ad 2.item 3.o.item q. 5.c.

97 Christus uoluit aliud quàm Deus, uoluntate ſenſualitatis, & ut natura, non autem ut ratio. Sed ſemper uoluit idem, & ſemper fuit conformis ei, 3. q.18.5.o.item 6.c ad 1.item q.21.3.4.o.

98 Voluntas pietatis in Christo, eſt uoluntas ut natura, inquantum abſolute refugit nociua ſibi & alijs, 3.q.18.3.ad 3.

99 Nulla repugnantia ſeu contrarietas fuit in Christo inter uoluntatem eius ut ratio, & uoluntatem eius ut natura, uel uoluntatem ſenſualitatis. * Quia ad hoc quòd ſit contrarietas uoluntatum in aliquo, requiritur primo quidem, quòd ſecundum idem attendatur diuerſitas uoluntatũ. Si enim unius uolũtas uelit aliquid ſecundũ quandam rationem uniuerſalẽ & alterius noluntas ſit de eodẽ non fiendo, ſecundum quandam rationem particularem, non eſt omnino contrarietas uoluntatum. Vt ſi rex uelit latronem ſuſpendi propter bonum publicum, alter nolit, quia ſit cognatus eius, niſi forte ex hoc intenderet bonum publicum impedire. Tunc enim illæ uoluntates eſſent circa idẽ, & contrariæ. Licet ergo uoluntas naturalis, & ſenſualitatis in Christo aliquid aliud uoluerit quàm uoluntas diuina, & uoluntas rationis ipſius: non tamen fuit aliqua contrarietas uoluntatum, cum uoluntas naturalis nunquam eam rationem repudiauerit, qua Deus humanum genus decreuit eo modo ſaluare Et quia nec uoluntas rationis, nec diuinitatis in Christo, per motum uoluntatis naturalis retardabatur, uel impediebatur. Placebat enim Christo ſecundum uoluntatem diuinam, & ſecundum uoluntatem rationis, ut uoluntas naturalis in ipſo, ſecundum ordinem ſuæ naturę moueretur. Et ideo nullo modo fuit in illo contrarietas uoluntatum, 3.q.18.6.o.

100 Voluntas & quicquid aliud fuit naturæ humanæ in Christo ſemper mouebatur ſecundum nutum uoluntatis diuinæ, 3. qõ. 18. 1.ad 1. item 4.

101 Operationes ſenſitiuæ, & uegetatiuæ, & naturales in Christo, aliqualiter pertinebant ad uoluntatem eius humanam: Ideo erant magis humanæ quàm in alijs hominibus, & magis una operatio: quia omnes ſenſitiuæ ordinabantur à ratione eius, aliæ uerò ſunt uolitæ, 3. q.19.2.c.fi.item ad 1.item q. 27.3.c.

102 In Christo eſt liberum arbitrium, 3.q.18.4.o.

103 * Omnis potentia communicabilis cuicunque creaturæ, multo abundantius communicata fuit animæ Christi.ſ. ut materia elementalis magis obediat ei ad motum quàm qualitatibus actiuis & uirtuti cæleſti. Et magis potuiſſet mouere cælum, quàm angelus quicunq;. 3. q.13.2.ad 2.

104 Chriſtus ut homo poterat conferre effectum ſacramentorum ſine ſacramentis, ut inſtitutor eorum:& non alius homo, 3.q.64.3.c. item q.72.1.ad 1. item q.84.5. ad 3.

105 Chriſtus ſecundum diuinitatem habet poteſtatem dimittendi peccata per auctoritatem, ſed inſtrumentaliter & per miniſterium ſecundum humanitatem, 3.q.16.11.ad 2.

106 Ad inuocationem nominis Chriſti, dabatur remiſſio peccatorum, in primitiua eccleſia:& non alterius hominis, 3.q.7.1.ad 2. item q.64.3. c.

107 Chriſtus in ſua infantia & pueritia in nullo differebat ab alijs pueris, quo ad exteriorem conſeruationem, 3.q.29.1.ad 3.

108 Conueniens fuit quòd corpus Chriſti ſubiaceret defectibus & infirmitatibus noſtris, ad ſatisfactionem, exemplum, & fidem, 3.q.14.1.o. item 3.ad 1. item 4.c.ad 2.

109 Chriſtus ſecundum corpulentam ſubſtantiam tantum, & non ſecundum rationem ſeminalem, fuit in patribus:& ideo non fuit decimatus in lumbis Abrahæ, 3.q.31.8.c.ad 3. item 4.

110 * Sacerdotium Chriſti, eſt maius ſacerdotio Leuitico. Eſt enim ſacerdotium Chriſti ſecundum ordinem Melchiſedech, cui Abraham decimas dedit, Leui adhuc exiſtēte in lumbis illius, ad quem pertinet legale ſacerdotium: ſi ergo Chriſtus in Abraham decimatus eſſet, ſacerdotium eius non eſſet ſecundum ordinem Melchiſedech, ſed minus eo, 3.q.31.8.c.

111 Perſona Chriſti, ſecundum ſe eſt ſimplex, ſed ut in duabus naturis ſubſiſtit, poteſt dici compoſita, licet impropriè, 3.q.2.4.o.

112 Omne quod pertinet ad rationem perſonæ, uel tantum ad unam naturam in Chriſto, eſt unum tantum: ſi uerò pertinet ad utranq; naturam eſt multa, 3.q.17.2.c. item q.35.5.b.

113 In Chriſto eſt tantum una perſona, 3.q.16.1.c. item q.17.1.c. item q.25.1.c.

114 Hæreſis Neſtorij, quòd in Chriſto ſunt duæ perſonæ: ideo non ponit communicationem idiomatum, 3.q.2.6.c. item q.17.1.c.ſi. item q.20.2.c. item q.35.4.c.

115 In Chriſto eſt tantum unum ſuppoſitum, ſeu una hypoſtaſis, 3.q.2.3.o. item 6.11.c. item q.4.3.c. item q.16.1.3.4.5.6.c. item q.17.1.2.c. item q.20.2.c.ad 1. item q.23.4.c. item q.25.1.c. item q.50.3. ad 4.

116 Chriſtus eſt unum, & unus, ſed non duo, 3.q.17.1.o.

117 In Chriſto eſt tantum unum eſſe ſimpliciter, & duo eſſe ſecundum quid, 3.q.17.2.o.

118 In Chriſto ſunt duæ operationes, contra Machatium, 3.q.19.1.o. item q.25.1.ad 2.

119 In Chriſto eſt una tantum operatio humana ratione principij, ſed multæ ratione obiectorum & potentiarum, & multæ nō humanæ, ſicut etiam in alijs, 3.q.19.2.o.

120 Chriſtus ea quæ ab alijs obſeruanda inſtituit, primo ipſe obſeruauit, 3.q.81.1.c.

121 Chriſtus figurabatur, per propitiatorium, arcam, candelabrum, menſam, & per duplex altare, 12.q.102.4.ad 6.co.3.

122 Chriſtus erat ſicut in ſpica, in fide patrū legis naturæ ſicut in farina, in doctrina legis & prophetarū, ſicut panis, in incarnatione, coctus igne, id eſt formatus Spiritu ſancto, in clibano uteri Virginis, in ſartagine per labores in mundo, in craticula, id eſt in cruce, 12.q.102.3 ad 12.

123 Spiritus ſanctus non poteſt dici pater Chriſti ſecundum humanitatẽ, quia non produxit eum de ſubſtantia, 1.q.32.3.0.

124 Nec tota Trinitas poteſt dici pater Chriſti, ſecundum humanitatem, nec ſecundum diuinitatem, quia Chriſtus non habet eſſe aliqua per ſona diuina, niſi à patre, 3.q.32.3. o.

125 Chriſtus eſt aliquid, quod eſt pater, & aliquid quod eſt mater, 3.q. 171. ad 4.

126 Chriſtum Deus pater plus omnibus dilexit, quia Deus ſemper dili-gir meliora, & quia ei maius bonum uoluit & fecit; uoluntas enim Dei eſt cauſa bonitatis in rebus, 1.q.20.1.c.

127 Deus Chriſtum diligit, non ſolum pluſquam totum humanum genus, ſed etiam magis quàm uniuerſitatem creaturarum. Etenim maius bonum uoluit, quia dedit ei nomen quod eſt ſuper omne nomen, ut uerus Deus eſſet, 1.q.20.1.ad 1.

128 Deus Plus amat naturam humanam aſſumptam à Dei uerbo in perſona Chriſti, quàm omnes angelos, & melior eſt maxime ratione unionis, 1.q.20.1.ad 2.

1 CIBVS quem Chriſtus aſſumpſit poſt reſurrectionem, conuerſus fuit in materiam ſpiritualium, id eſt, aeream, non autem in corpus Chriſti, 1.q.51.3. ad 5.

2 Cibus eſt neceſſarius dupliciter. ſ. ad reſtaurationem deperditi, & ut impediat totalem conſumptionem caloris naturalis, qui eſt cauſa uitæ, 1.q.78.2.ad 4 item q.97.4.c.

3 Vſus ciborum ordinatur ad tria, ſcilicet ad reſtaurandum deperditum, ad generationem, & ad augmentum, 1.q. 97.4.0. item quæſt. 119.1. ad 4.

4 Nullus cibus eſt in quo non ſit aliquid impuritatis, quia in principio eſt diſſimilis, 1.q.97.3.ad 4.

5 Nullius cibi uſus, de ſe eſt peccatũ, ſed aliquis prohibetur propter obedientiam, uotum, continentiam, ſanitatem uel figuram, 12.q.102.6. ad 1, item 22.q.149 3.0. item 3.q.40 4. ad 2.

6 Cibus non neceſſarius, debet dimitti propter ſcandalum, donec ueritas declaretur, 22.q.43. 8. ad 3.

7 Ratio multiplex de cibis mundis & immundis, ſecundum legem ueterem, 12.q.102.6.ad 1, item 2.

1 CICATRICES apparebunt in corpore Chriſti in iudicio, 3.quæſt.54. 4. c.

2 Chriſtus reſurrexit cum cicatricibus, quæ ſemper erunt in corpore eius fulgentes, 3.q.54.4. c.

3 Cicatrices ſemper erunt in corporibus glorioſis martyrum, 3.quæſt.54. 4.c.

CICONIA eſt idem quod ibis, ſ. auis Africa, & immunda. Et ſignificat inuidos, 12.q.102.6. ad 1 item co. 3.

CIGNVS eſt auis immunda, ſignificans hypocritas, 12.q.102. 6. ad 5. co 3.

CIMINILIS eſt qui ciminum uendit. ſ. de paruis magnam uim facit in dando, 22.q.118. 8. ad 4.

CIMITERIVM conſecratum uendi poteſt ratione terræ, & in neceſſitate eccleſiæ, non autem ut res ſacra, quia eſſet ſimonia, 22.q.1 10.4. ad 3.

In operationibus affectus, eſt quidam circulus. ſicut etiam in operationibus intellectus, 12.q.26.2.c.

1 CIRCVNCISIO erat ſacramentum præparatorium ad baptiſmū, licet minus expreſſe figurans eum, quo ad exteriora, quàm columna nubis, & tranſitus maris rubri, quæ tamen non erant ſacramenta, quia non fiebat aliqua profeſſio fidei per ea, ſicut per circuncisionē, 3.q.70. 1. ad 2.

2 Circunciſio erat præparatoria baptiſmi, quo ad profeſſionem fidei, ſed baptiſmus Ioannis quo ad exercitium actus, 3.q.70.1.ad 3.

3 Circunciſio non continetur inter ſacramenta ueteris legis, quia nō erat ex Moyſe, ſed ex patribus, 12.q.103.1. ad 3.

4 Circunciſio erat quædam profeſſio fidei Chriſti, aggregans collegio fidelium, præparatoria & figura baptiſmi, 12.q.102.5.c.ad 1. item ad 3. item 3.q.68.1.ad 1 item q.70.1.2.0.

5 Circunciſio eſt quædam profeſſio legis obſeruandæ, 3.q.37.princ.item q.40.4.c.item q.70.4.c.fi.

6 Circunciſio ſignificat tria. ſ. caſtitatem, depoſitionem peccatorum, & immortalitatem, 12.q.102.5. ad 1.

7 Circunciſio habet quadrupliciter expreſſam ſimilitudinem abolitionis peccati originalis. ſ. ratione membri, pellis circularis, pœnæ, & ſanguinis, 3.q.37.1.c.

8 Circunciſio erat neceſſaria ad diſtinctionem, & ſignificationem, 12.q.102.5.ad 1.item 3 q.70.1.0.

9 Circunciſio datur in fœdus æternum, quo ad ſignificatum, & quod ſuccedit ei, uel capitur pro ſeculo, quod habet finem, ſed non determinatum nobis, 12.q 102.5.ad 1.

10 Ratio literalis triplex circunciſionis. Prima & principalis eſt proteſtatio fidei unius Dei, ſecunda deliberatio concupiſcentiæ in illo membro, tertia ſugillatio ſacrorum Veneris & Priapi, in quibus illa pars honorabatur. Sed ratio figuralis, eſt figura ablationis corruptionis per Chriſtum complete in octaua ætate, ſcilicet reſurrectionis, 12.q.102.5.ad 1.

11 Circunciſio debuit differri uſque ad tempus Abrahæ, 12.q.102.5.ad 1. item q 70.2. 0.

12 Circunciſio debuit dari ante legem Moyſi, 12.q.103. 1.ad 3. item 3. q. 70.2. ad 2.

13 Circunciſio ceſſare debuit diuulgato euangelio, 12.q.103.1.3.ad 4.

14 Circunciſio neceſſario fiebat octauo die, non autem prius etiam imminente morte, 12.q 102.5.ad 1.item 3. q.70.3.ad 3.

15 Idem iudicium eſt de pueris mortuis ante octo dies, uel mortuis incircunciſis in deſerto, ſicut de pueris mortuis ante inſtitutionem circunciſionis, 3.q. 70.4. ad 3.

16 Diſpenſatū fuit à Deo, ne circunciderentur in deſerto, duplici ratione. ſ. ex ignorantia motus caſtrorum, & ex non indigentia ſigni, ſed peccabant ſi ex negligentia, 3.q.70.4.ad 3.

17 Circunciſio non fit nunc, nec antiquitus cum cultro lapideo, niſi in quibuſdam famoſis, 3.q.70.3. ad 2.

18 Circunciſio neceſſario fiebat in membro generationis, 12.q.102.5.ad 1.item 3.q.66.7 ad 3.item q. 70. 3.ad 1.

19 Circunciſio data fuit conuenienter ſoli populo Iſrael, 3.q.70 2.ad 3.

20 Mulieres non circuncidebantur, quia circunciſionis inſtitutio eſt in ſignum fidei Abrahæ, qui credidit ſe patrem futurum Chriſti ſibi repromiſſi. Et ideo conuenienter ſolis maribus competebat. Et etiam peccatum originale contra quod ſpecialiter circunciſio ordinabatur, à patre trahitur, & non à matre, 3.q.70.2.ad 4.

21 Chriſtus uoluit circuncidi ſeptuplici ratione. ſ. ut oſtenderet ueritatem carnis humanæ, ut approbaret circunciſionem quam olim Deus inſti tuerat, ut probaret ſe eſſe de genere Abrahæ, qui circuncisionis mandatum acceperat, ut Iudæis excuſationem tolleret, ne eum reciperet ſi eſſet incircunciſus, ut obedientiæ uirtutem nobis ſuo commendaret exemplo, ut qui in ſimilitudine carnis peccati aduenerat, remedium quo caro peccati conſueuerat mundari, nō reſpueret, & ut legis onus in ſe ſuſtinens, alios à legis onere liberaret, 3.q. 37.1.o.item q. 40. 4.c.

22 Per circunciſionem homines inſtituebantur, generaliter in ſtatu colendi Deum. Et ſine ea nullus admittebatur ad eſum agni paſchalis, nec ad aliquid legalium, 12.q. 102.5. c.

23 * Circunciſio conferebat gratiam quo ad omnes effectus poſitiuos & priuatiuos, 3.q.62 6.ad 3.item q. 70.4.o.

24 * Circunciſio conferebat gratiam, & erat meritoria, ex opere operante tantum, id eſt inquantum erat fidei ſignum, de paſſione Chriſti futura; non autem ex opere operato, id eſt, ex uirtute circunciſionis, 3. q. 62.6.ad 3.item q. 70 4 ad 1

25 Circunciſio non imprimebat characterem, 3.q.63.1.ad 3.item q.70.4. c.ſi.item q. 72. 5. ad 3.

26 Circunciſio non aperiebat cælum per accidens. ſ. quia nondum erat ſolutum pretium, 3.q.70.4 ad 4.

27 Ante circunciſionem ſola fides ſaluabat, & tollebat peccatum originale, 3.q.68 1.ad 1.item q.70.4.ad 2.

28 Circunciſio principaliter tollebat peccatum originale, & conſequenter quodlibet aliud, 3.quæſt.38 3.ad 3.item quæſt. 62.6. ad 3. item q.70.4.o.

CIRCVNSCRIBI localiter eſt proprium corporum, ſecundum eſſentiam uerò circunſcribi conuenit omni creaturæ, ſecundum Ambroſ. 1.q.50 1.ad 3.

CIRCVNSPECTIO attendit circunſtantias in negocio morali, 22. q. 48.c.item q.49.7.o.

1 CIRCVNSTANTIA eſt accidens actus humani attingēs eum extrinſece, 12.quæſt.7.1.o.item 3.c.item quæſt. 18.3.o. item qō. 88.5.c.

2 Illa conditio ex qua dependet ſubſtantia actus, non eſt circunſtantia, 12.q.7.3.ad 3.item 22. q.154.1.c.ad 4.

3 Circunſtantia actus moralis dicitur dupliciter, ſ. proportio eius ad aliquid, & res cui proportionatur, 12.q.18.4 ad 2.

4 Circunſtantiæ actus moralis ſunt ſeptem. ſ. quis, quid, ubi, per quæ, cur, quomodo, quando, 12.q.7.3.o

5 Principalior circunſtantia, eſt finis, ſecunda, quid: aliæ uero ſecundum quod ſunt propinquiores his, 12.q.7.4.o.

6 Finis proximus operantis, & non operis, nec ultimus, eſt circunſtantia, 12.q.7.3. ad 3.

7 Tempus ſacrum, eſt circunſtantia peccati quod ſit in eo, 22. q. 122.4. ad 3.

8 Nulla circunſtantia aggrauat peccatum in infinitum, 22. quæſt. 110.4. ad 5.

9 Circunſtantia non poteſt facere de peccato ueniali mortale, niſi transferat in aliam ſpeciem, ut differentia, & non ut circunſtantia, 12. q. 88.5.o.item 22.q.110.4 ad 5.

10 Eadem conditio reſpectu diuerſarum ſpecierum eſt circunſtantia, & de

ſubſtantia actus,12.q.18 10.o.item q.88.5.c.
11 Diuerſę circunſtantię diuerſi motiui,ſemper mutant ſpeciem, eiuſdem autem nunquam,12.q.72.9.o item 22.q.53.2.ad 3.item q. 92. 2.c. item q.148 4 ad 1.item ad 2.item ad 3.
12 Omnis circunſtantia reſpiciens ſpecialem ordinem rationis,pro uel cõtra, dat ſpeciem actui morali, 12.q 18.5. ad 4. item 10.c. item 11.c. item q. 73. 7.c ad 1.
13 Nulla circunſtantia non habens rationem moralis boni uel mali, niſi prąſuppoſita alia ut quantitas,uariat ſpeciem,12.q.18.11. o. item q. 73 7.c.
14 * Nulla circunſtantia præter intentionem peccantis, dat ſpeciem peccato,12.q.72.1.8 c.item 22.q.43.1.c. item 3.q. 88.4. ad 1.
15 Circunſtantia tripliciter aggrauat peccatum,ſ. mutando ſpeciem, multiplicando rationem peccati, & augendo priorem circunſtantiam,12. q 73.7.o.
16 De circunſtantijs cõſiderat theologus triplici ratione,ſ.ſecundum quod per actus humanos homo ad beatitudinem ordinatur, ſecundum quod in eis inuenitur bonum & malum,melius & peius, & ſecũdum quod ſunt meritorij uel demeritorij,ſed conſiderat aliter quàm moralis,uel politicus,uel rhetor, 12. q.7.2.o.
Finis ſcientię militaris ordinatur ad finem ciuis, 1.q.1.5.c.
1 CIVIS dicitur dupliciter,ſ.ſecundum quid,id eſt habitator ciuitatis, & ſimpliciter,ſ.qui poteſt agere ut ciuis,id eſt,conſilio,& iudicio,12. q.105.3.ad 2.
2 Virtuoſi ciuis eſt exponere ſe mortis periculo, pro totius reipublicæ conſeruatione. 1. quęſt.60 5.c.item 22.quęſt.26 3.c.item quæſt.31. 3.ad 2.
3 Mulieribus non conuenit ſimpliciter eſſe ciues.12.q.105.3. ad 1.
1 CIVITAS eſt communitas perfecta,12. q 90.2.c.item 3.ad 3.
2 Impoſſibile eſt quòd bonum commune ciuitatis bene ſe habeat niſi ciues ſint uirtuoſi,ſaltem principantes,12.q.92.3. ad 3.
3 Serui non ſunt pars populi,uel ciuitatis.12.q.98 6.ad 2.
1 CLAMOR ponitur filia iræ ſecundum quod ira eſt in ore, per quem clamorem intelligitur inordinata,& confuſa locutio, 22. quęſt. 158. 7. c.
2 Clamor Chriſti in cruce fuit miraculoſus, 3.q.47.1. ad 2.
3 Animal dolens clamat,quia calor, & ſpiritus multiplicati per dolorem emittuntur, 12.q.44.1 ad 2.
1 CLARITAS corporis glorioſi,erit à gloria animę, 3.q.45.2.c. item q. 54.2.ad 1. item ad 2.
2 Claritas non erit æqualiter in omni corpore glorioſo,nec in omni parte eiuſdem corporis,3.q.45.2. ad 3.
3 In poteſtate beatorum erit oſtendere,& occultare ſe, & claritatem ſui corporis,3.q.54.2. ad 2.
4 Claritas Chriſti transfigurati erat uera,ſed glorioſa, nõ autem claritas corporis glorioſi, ideſt miraculoſa, 3.q.45.2.o.
5 Claritas Chriſti transfigurati non erat à corpore eius,ſed tantũ à Deo, 3. q.45.2.o.
6 Claritas ueſtimentorum Chriſti,ſignificat claritatem ſanctorum, quæ ſuperabitur à claritate Chriſti,ſicut candor niuis à ſplendore ſolis,3. q.45.2.ad 3.
7 Transfiguratio Chriſti fuit ſecundum claritatem tantum,& non ſecundum aliam dotem,3.q.45. 1. ad 3.

8 Ex ſcriptura certum eſt corpora poſt reſurrectionem fore lucida. Suppl. q.85.1.c.
9 Claritas corporis glorioſi ab oculo non glorioſo uideri nō poteſt. ſupl. q.85.2.o.
10 In corpore glorificati erit ut uideatur uel non uideatur. ſuppl. qō.85.3.o.
Schiſmatici, hæretici, ſuſpenſi, degradati, & excommunicati, non habent uſum clauium 3 q.64.9 ad 2. item ad 3.
1 CLAVSIO paradiſi duplex, ſcilicet quo ad totam naturam, per peccatum originale, & quo ad perſonam per peccatum actuale, 3.q.49.5.c. item q.52.5.c.
2 Cum Chriſtus claues regni cœlorum habuerit, hoc eſt, poteſtatem aperiendi & claudendi regni cœlorum, potuit eas dare eccleſiæ: Quod reuera effectum eſt, cum ex latere illius dormientis, in cruce ſacramenta fluxerunt, quibus Eccleſia fabricata eſt, Suppl. qō.17.1 o.
3 Non abſolute, ſed iuxta dignitatem uel indignitatem eorum, quibus cœlum aut aperitur aut clauditur, clauis dicitur poteſtas ligandi & ſoluendi, ſuppl. q.17.2.o.
4 Duplex clauis eſſe dicitur, quarum una ad iudicandum de idoneitate eius qui abſoluendus eſt, altera ad abſolutionem ipſam pertinet quæ poteſtas iudicandi appellatur, ſupl. q.17.3.c.
1 CLEMENTIA eſt uirtus humana, ideo directe ei opponitur crudelitas, non autem feritas, uel ſeueritas ſub beſtialitate, ſed uirtute heroicæ; uel dono pietatis, 22.q.159 2.ad 1.
2 Clementia & manſuetudo ſunt uirtutes, nec opponuntur ſeueritati, 22.q.157.2.o.
3 Clementia eſt lenitas ſuperioris ad inferiorem, ſed manſuetodo eſt cuiuslibet ad quemlibet, 22.q.157.1 b.
4 Clementia eſt moderatiua pœnarum, ſed manſuetudo eſt moderatiua iræ, 22.q.157.1.2.o item 3.c. item 4.ad 3. item q.16o.2.c.
5 Clementia & manſuetudo conueniunt cum temperantia in modo, non autem in materia, 22.q.157.3.ad 2.
6 Clementia moderatur affectum in pœnis infligendis ſecundum legem communem ex dulcedine affectus, ſed epychia ſecundum intentionem legis, 22.q.157.2.ad 2. item 3.ad 1. item 4.c. ad 4. item q.159.1 c. ad 1.
7 * Clementia & manſuetudo, non ſunt maximæ uirtutes, niſi ſecundū quid, 22.q.157.4.o.
8 Manſuetudo & clementia reddunt hominem Deo, & hominibus acceptum, ut concurrunt in effectu charitatis, remouendo mala à proximis, 22 q.157.4.ad 2.
9 Clementia, manſuetudo, miſericordia, & pietas, concurrunt in eodem effectu ſecundum diuerſa motiua, 22.q.157.4.ad 3. item q.159.1. ad 2.
10 Crudelitas, ſæuitia, & feritas, opponuntur clementiæ & manſuetudini. 22.q 157.1.ad 3. item q.159.o.
11 Clementia comparatur ad ſeueritatem, ſicut epychia ad iuſtitiam legalem, cuius pars eſt ſeueritas, 22.q.157.2 ad 2.
1 COACTIO duplex, ſ. abſoluta, id eſt uiolentia, & conditionata, id eſt timor ſeu metus. 12.q.6.6 o.
2 * Voluntas non poteſt cogi, 1.q.82.1.c. ad 1. item q.165.4.ad 1. item 12. q.6.4 o. item q.9.4.ad 3.

Volun-

5 Voluntas poteſt cogi reſpectu actus imperati,non autem reſpectu actu eliciti.12.q.6.4.o.item 5 ad 1

4 ¶ Coæquale & coæternum, prædicatur ſolum in plurali de pluribus perſonis diuinis, ſed æternum & æquale, etiam in ſingulari, 1. qõ. 41.2 o.

Filius Dei eſt coæqualis & coæternus patri,1.q.42.2.o.

2 Coæuum eſt quadruplex,ſcilicet angeli,cœli,materia prima,& tempus, 1.q.46.3.c,item q 66 4.o.

1 COGITATIO item quid,item ſecundum Ricardum de ſancto Victore.eſt inquiſitio ueritatis per diſcurſum ex multis,licet ſecundum Auguſtinum quandoque ſumatur pro quacunque operatione intellectus.1 q.34.1.ad 2 item 22.q.180.3.ad 1.

2 Cogitatio eſt reſpectus animi ad euagationem pronus Meditatio eſt intuitus occupatus in inquiſitione ueritatis.Contemplatio,eſt liber animi contuitus in res Sed conſideratio,eſt omnis operatio intellectus, uel proceſſus rationis ex principijs pertingentibus ad contemplationem ueritatis,ſicut meditatio,22.q.180.3.ad 1.

3 Cogitare dicitur tripliciter,ſcilicet actualis conſideratio intellectus, diſcurſus eius,& operatio potentiæ cogitatiuæ,22.q.2.1 c.

4 Cogitatio eſt uolubilis dupliciter,ſcilicet per diſcurſum, & ſucceſſionẽ. Secunda eſt in patria in propriis naturis non autem prima,neutra uero in uerbi uiſione,1.q.10.3.c.item q.58.2.c.

5 Duplex impedimentum cognoſcendi cogitationes alterius, ſcilicet groſſities corporis.& uoluntas, & tantum ſecundum erit in patria, 1.qõ. 57.4 ad 1.item q.107 1 ad 1.

6 Solus Deus cognoſcit cogitationes alterius per ſe,dæmones autem,& alij per ſigna,1 q.57.4.o item 5.c.item q.114.2.ad 2.item q.117.c. ad 2 item 12.q.111.4.c.item 22.q.106.5 ad 3.

7 Dæmones immittunt cogitationes,quo ad Phãtaſmata ſolum,1.q.111. 2.ad 2.

8 Cogitatio de actu peccati,quandoque eſt pure ſpeculatiua, quandoque autem cum aliqua affectione,& hoc dupliciter.ſcilicet uel concupiſcẽtiæ uel horroris,22.q.154.5.c.item q.162.3.ad 1.

9 Cogitatio de opere illicito,non eſt ſemper peccatum Nec eſt ſemper de neceſſitate confeſſionis,niſi quando, ex nimia mora facta in cogitatione illa homo ſentiret ſe inclinari ad faciendum uel perficiendum cogitatum,ſi opportunitatem haberet quam uellet,uel ſi pollueretur ex illa uehemẽti cogitatione moroſa aut ſi inordinate afficeretur ad aliquam perſonam,& de ipſa multum moleſtaretur in cogitatione, habendo motus carnis,& imaginando habere aliquos actus impudicos cum ipſa perſona,cum aliqua affectione concupiſcentiæ, 22.qõ. 154.5.c.item q.162.3.ad 1.

1 COGITATIVA potentia eſt ratio particularis, collatiua intentionum indiuidualium, 1.quæſtio.78 4.c. item q.81.3.c. item 12.qõ.30.3. ad 3.

2 Potentia cogitatiua aliquando dicitur intellectus, ut habet abſolutum iudicium de ſingularibus.Et eſt in confinio intellectus, & ſupra omnes alias potentias,ſenſitiuæ partis. Et eſt tantum in homine, 12.qõ. 74.3. ad 1.

3 Organum potentiæ cogitatiuæ,eſt media cellula cerebri,1.q.78.4 c.

1 Sicut carnalis cognatio impedit matrimonium contrahendum accontractum,ita & ſpiritualis,ex eccleſiæ tamen ſtatuto, ſi matrimonium

præcedat.Supl.q.56.1.o.

2 Spiritualis cognatio ex baptiſmi & confirmationis ſacramentis contrahitur,ſup.q 56.2.c.

3 Spiritualis cognatio inter ſuſcipientem baptiſmi ſacramentum,& ipſum leuantem de ſacro fonte contrahitur,ſupl.q.56.3.o.

4 Tranſit ſpiritualis cognatio à uiro in uxorem, quam carnaliter cognouit,ſi quis per proprium actum alterius filium de ſacro fonte leuat, ſupl.q 56 4.o.

5 Spiritualis cognatio tranſit ad filios carnales ſpiritualis patris. ita qđ dirimit contrahendum & iam contractum matrimonium,ſupl.q. 56.5.c.

1 COGNITIO rei triplex,ſcilicet per eſſentiam, per ſpeciem propriã, & per ſpeciem alterius,1.q.56.3.o.

2 Cognitio duplex,ſcilicet naturalis,& per gratiam. Et utraq; duplex.ſ. una pure ſpeculatiua tantum.& alia affectiua, ſiue experimentalis. 1.q 64.1.o item 22.q.97.2.ad 2.item q,154.5 c.item q.162 3.ad 1. item ad 3.item q.55 1.c.

3 Cognitio triplex,ſcilicet per reuelationem,per ſe certitudinaliter, & per coniecturas ſignorum,12.q.112.5.c.

4 Cognitio duplex,ſcilicet approbationis,& apprehẽſionis,22.q.188.5. ad 1.

5 Cognitio duplex,ſ.directa,& indirecta,1.q.86 3.c.

6 In omni cognitione,modus eſt duplex,ſcilicet cognoſcentis, & cogniti,1.q.12 6 o.item 7.ad 3.item 12.ad 3 item q 14.6.ad 1.

7 Cognoſcere aliquid ſicut eſt in cognoſcente, poteſt intelligi dupliciter, ſcilicet,ſecundum modum cogniti,uel cognoſcentis. Primum eſt falſum,ſecundum eſt uerum,1 q 14.6.ad 1.

8 Aliquid cognoſcitur dupliciter,ſcilicet in ſe,& in ſuo effectu, 1.q.6. 1. ad 2 item 12.q.93.2.c.

9 Cognoſcere per aliud,contingit dupliciter,ſcilicet eadem cognitione, uel diuerſis,1.q.14. 7.o.

10 Cognoſcere per aliud,contingit dupliciter,ſcilicet per inſtrumentum, & per formam. Primum oportet eſſe præcognitum, non autem ſecundum.Si enim accipiamus duo,quorum utrunque ſit per ſe, in ordine obiectorum cognitionis,illud propter quod aliud cognoſcitur, erit magis notum,ſicut principia concluſionibus. Sed habitus non eſt de ordine obiectorum,inquantum eſt habitus,nec propter habitum aliqua cognoſcuntur,ſicut propter obiectum cognitum, ſed ſicut propter diſpoſitionem uel formam,qua cognoſcens cognoſcit,1. q.87.2 ad 3.

11 Primum cognitum à nobis ſumitur dupliciter, ſcilicet reſpectu diuerſarum potentiarum,uel reſpectu diuerſorum obiectorum eiuſdem potentiæ,1 q.85 3.o.

12 Aliquid cognoſcitur in aliquo dupliciter, ſcilicet ſicut in obiecto cognito,& ſicut in principio cognitionis.1.q.84.5.c.

13 In nobis habitualis cognitio cauſatur ex actuali conſideratione.[Intelligendo enim actu,efficimur ſcientes,ſecundum philoſophum, ſed cognitio perfecta ab habitu aliquo progreditur, 1.q.86.2.c.ſi. item q.87.2 ad 2.

14 Cognitio alicuius uitij uel peccati, dependet ex cognitione oppoſitæ uirtutis. Erit igitur compendioſior & expeditior conſiderationis uia, ſi ſimul ſub eodem tractatu conſideratio procedat de uirtute, & de dono ſibi correſpondente, & de uitiis ſibi ſuppoſitis, & de præce-

ptis

ceptis affirmatiuis & negatiuis. Erit autem huiuſmodi conſiderationis modus conueniens ipſis uitiis, ſecundum propriam ſpeciem, 22. prol.

15 Medium cognitionis triplex, ſcilicet in quo, ut ſpeculum, ſub quo, ut lumen, per quod, ut in demonſtratione, 1. q. 12. 5. ad 2. item q. 94. 1. ad 3.

16 Ad cognitionem requiruntur duo, ſcilicet apprehenſio, & iudicium, 22. q. 173. 2. c.

17 Natura hominis dependet à ſuperiori natura, ad cuius perfectionem non ſufficit cognitio naturalis, ſed requiritur quædam cognitio ſupernaturalis, 2 2. q. 1. 3. ad 1.

18 Certitudo cognitionis, in diuerſis naturis inuenitur diuerſimode, ſecundum diuerſam conditionem uniuſcuiuſque naturæ, 22. q. 9. 1. ad 1.

19 Proficere in cognitione, contingit dupliciter, ſcilicet ex parte docentis, qui proficit, ut in ſcientiis humanis, uel ex parte diſcentis, ut in fide, 22. q. 1. 7. ad 2.

20 Perfectio cognitionis duplex, ſcilicet ex parte cogniti, & ex parte cognoſcentis. Primum attenditur ratione medij, ſecundum uero ratione potentiæ & habitus, 3. q. 10. 4. ad 1.

21 Cognitio quam per rationem naturalem habemus, duo requirit, ſcilicet phantaſmata, & lumen naturale intelligibile, 1. q. 12. 13. c.

22 Cognitio eſt imperfecta tripliciter, ſcilicet ratione obiecti, ut ueſpertina, ratione medij, ut opinio, & ratione ſubiecti, ut fides. Prima & ſecunda poteſt eſſe ſimul cum perfecta, non autem tertia, 1. q. 58. 7. ad 3. item 12. q. 67. 7 ad 1. item q 67. 3. 0.

23 * Cognoſcere aliquid in uniuerſali, eſt imperfectius, quàm cognoſcere in ſpeciali, 1. q 5. 3. ad 2.

24 Cognitio ſingularium, pertinet ad perfectionem animæ intellectiuæ, ſecundum cognitionem practicam, non autem ſecundum ſpeculatiuam, 3. q. 11. 1. ad 3.

25 In carentibus cognitione, eſt potentia pertingens ad finem, per modum exequentis, non autem per modum imperantis, 12. q. 11. 2. c.

26 Cognitio pertinet ad perfectionem rei in ſe, ſed uoluntas in ordine ad alia, 1. q. 60. 2. c.

27 Secundum gradus cognitionis, ſunt gradus appetitus, 1. q. 80. 1. c.

28 Res participes ſunt cognitionis & uoluntatis, ſecundum gradus ſuę immaterialitatis, 1. q. 14. 1 c.

29 Cognitio qualibet, fit per aliquam abſtractionem à materia, 1. quæ. 84. 2. c.

30 Nihil cognoſcitur ſecundum quod eſt in potentia, ſed ſecundum quod eſt in actu, 1. q. 12. 1. c. item q 14. 3. c. item q. 84. 2. c. item q. 87. 1. 2. 3. c.

31 Cognoſcens diſtinguitur à non cognoſcente, per hoc quòd poteſt habere formam alterius. 1. q. 14. 1. c. item q. 80 1. c.

32 Omnis cognitio naturalis eſt uera. Sed ueritas eius eſt alia a ueritate cognitionis infuſæ, uel acquiſitæ, 1. q. 60. 1. ad 3.

33 Impoſſibile eſt aliquam cognitionem eſſe totaliter falſam, ſine aliqua ueritate, 22. q. 172. 6. c.

34 Mutata re, cognitio noſtra uariatur, uel de ueritate in falſitatem, uel econuerſo, ſi durет eadem opinio, uel de una opinione in aliam, 1. q. 14 15. ad 3.

35 Nullus obliuiſcitur cognitorum naturaliter, 1. q. 84. 3. c.

Quæ-

36 Quælibet uirtus cognoſcitur per cognitionem eorum in quæ poteſt, 3. q. 10 2.c, ſi.
37 Priuatio non cognoſcitur, niſi per habitum ſibi oppoſitum, 1.q.14.10. o. item 12 q. 100.6. ad 2.
38 Cognitio diſcurſiua eſt, quando ex prius no:is, in ignotum deuenitur, 1.q.58.3.ad 1.
39 Cognitio ſenſitiua ordinatur ad duo, ſcilicet ad ſuſtentationem corporis, uitando nociua, & acquirendo neceſſaria, ſecundo ad cognitionem intellectiuam practicam & ſpeculatiuam. Primum cõuenit omni animali, ſecundum autem ſoli homini, 22.q.167 2.c.
1 IN coitu abſorbetur uſus rationis, propter uehementiam delectationis, 12.q.35.1.ad 1. item ad 3. item q.37.2.ad 2. item q.72.2.ad 4.
2 Coitus uagus non eſt in animalibus, niſi fœmina ſufficiat ad educationem prolis, 22.q.154.2, c.
3 ¶ Cholera citius cæteris humoribus mouetur, ideo cholericus facilius mouetur ad iram quàm alij ad ſuas paſſiones. 12.q.46.5, c.
¶ Colere dicimur homines, quos honore, uel recordatione, uel præſentia frequentamus, & alia nobis ſubiecta, ut agros, 22. q.81.1. ad 4.
COLLECTA. item. In aliquibus terris ex antiqua cõſuetudine Domini ſuis ſubditis certas collectas imponunt, quę ſi non ſunt immoderatæ abſque peccato exigi poſſunt, 22.q.118.8.ad 4.
1 * COLLECTIVVM ſignificat duo, ſ. multitudinem ſuppoſitorum, & unitatem ordinis, 1.q.31.1.ad 2.
1 COLORATVM eſt proprium obiectum uiſus, 1.q.1.7.c. item q.45. 4 ad 1.
2 * Color eſt obiectum materiale uiſus, formale uero eſt lumen, 22.qõ. 1.3.c. item q.25.1.c.
3 * Color non eſt coloratus, ſed clarus. Similiter albedo, 12.q.55.4.1. ad 1.
4 * Lumen facit quod color qui eſt uiſibilis in potentia, fiat uiſibilis in actu, 1.q.67.3 ad 3. item q.79.3.ad 2.
1 COLVMBA habet ſeptem proprietates, ad deſignandum ſeptem dona Spiritus ſancti, ſ. quia columba ſecus fluenta habitat, meliora grana eligit, alienos pullos nutrit, nõ lacerat roſtro, felle caret, in cauernis petræ nidificat, & gemitum pro cantu habet, 3.q.39.6. ad 4.
2 Columba quæ apparuit ſupra Chriſtum baptizatum, conuenit ſoli ſpiritui ſancto, ut ſignum. Sed ut res, & effectus, conuenit toti Trinitati. Vnde & inſtinctus eius quo mouebatur ad motum naturæ, ſicut ex cauſa ſpirituali, cauſabatur ex Deo, 1.q.43.7.ad 3. item 22.q.95. 7.c. item 3.q.39.8.ad 2.
3 Columba illa fuit uerum animal, 3 q.39.7.o.
4 Illa columba peracto miniſterio, conuerſa eſt in priſtinam materiam, 1 q.43.7.ad 4. item 3.q.39 6.ad 2.
1 COMEDERE eſt ſumere cibum per potentiam naturalem ſumentis, conuertibilem in naturam eius, 1.q.51.3.ad 5.
2 Chriſtus poſt reſurrectionem eius uere comedit, angeli uero nunquã, 1.quæſt.51.3.ad 5. item 3.qõ.54.2.ad 3. item q.55.3.c. item 6.c. ad 1.
3 Comeſtio poteſt eſſe inconueniens dupliciter. Primo totaliter impediendo finem principalem, id eſt, ſalutem corporis, uel finem ſecundarium, id eſt bonam habitudinem, in negotiis exercendis, per nimiam

miam ſuperfluitatem uel per defectum ciborum. Secundo reddendo difficilem, uel minus decentem peruentionem ad finem, per comeſtionem extra tempus debitum, 22.q.141.6.ad 2.

4 Qui uult comedere nociua, quodammodo dicimus eum uelle infirmari, 22.q.30.1.c.

5 Dauid comedens panes ſanctos cum ſocijs excuſatur, propter neceſſitatem famis, 3.q.40.4.ad 2.

1 COMMVTATIO duplex, ſcilicet naturalis, ideſt, rei ad rem, uel ad denarios, pertinens ad iconomos uel politicos, alia propter lucrum, pertinens ad negociatores, 22.q.77.4.o.

2 Commutatio duplex, ſcilicet inuoluntaria, ut in nocumentis, & uoluntaria, ut in contractibus 22.q.61 3.o.

3 Commutatio ſicut eſt in beneficijs, rependendo gratiam, ſic & in offenſis, puniendo, 3.q.85.3.ad 3.

1 QVAE ſunt unius generis, poſſunt comparari rei, quæ non eſt in genere. ſcilicet Deo, non autem rei, quæ eſt in alio genere. 1.q.4.3.ad 2. itē q.6.2.ad 3.

2 Comparatio duplex, ſcilicet abſoluta, & reſpectiua, 22.q.188.6.c. princip.

3 Comparatio duplex, ſcilicet æqualitatis, & ſimilitudinis, 22.q.105.2. ad 1

COMPLACENTIA peccati uenialis, non eſt peccatum mortale, niſi ponatur in eo finis, ideſt ſupra Deum, & in contemptum Dei, 12.q. 88.2.3.4 c.

1 OMNE compoſitum eſt poſterius ſuis componentibus. Et habet cauſam, & actum & potentiam, 1.q.3.7.c.

2 Omne compoſitum ex materia & forma, eſt compoſitum ex quo eſt, & quod eſt, 1.q.50.2 ad 3.

3 Apud nos compoſita ſunt meliora ſimplicibus, non autem in Deo, 1.q. 3.7.ad 2.

4 Omne compoſitum eſt aliquid, quod non conuenit alicui partiū eius, & in eo eſt aliquid quod non eſt ſeipſum, 1.q.3.7.c.

1 COMPREHENDERE proprie eſt attingere rem, ſecundum omnem modum & omnem rationem, qua cognoſcibilis eſt, 1.q.12.7.o. item q.14.3 o. item 12.q.4 3.ad 3 item 22.q.28.3 ad 3.

2 Comprehenſio non eſt alia operatio, à uiſione, ſed eſt habitudo ad finē habitum, cuius obiectum eſt uiſio, uel res uiſa, 12.q.4.3.ad 3.

3 De ratione comprehenſionis ſunt duo, ſcilicet continere fines rei, & nihil eius eſſe extra. Secundum conuenit infinito, non autem primum, 1 q.14 3.ad 1.

4 Comprehenſio Dei dupliciter dicitur, ſcilicet attingentia uel tētio Dei. & apprehenſio adæquata Dei. Prima conuenit omnibus beatis, non autem ſecunda, 1.q.12.7.ad 1. item 1.q.4.3.ad 1.

5 Deus perfectiſſime comprehendit ſeipſum. 1.q.14.3.o. item q.62.9.c. item 12.q.3 8 ad 2.

6 * Nullus intellectus creatus comprehendere poteſt eſſentiam Dei, 1.q. 12.1.ad 1. item 7.o. item 8.c. item q.56.3.ad 1. item ad 2. item q.75. 5.ad 2. item q.62.9 c. item q 86.2.ad 1 item q.107.3.c. item 12.q.4. 3.ad 1. item q.93.2.ad 2. item q.102.4.ad 6. item 3.q.10.1.o. item 3.ad 1.

7 Comprehenſio pertinet ad uoluntatem, ſicut & delectatio, quia eiuſdē eſt habere aliquid, & quieſcere in eo, 12.q 4.3.ad 2.

8 Chriſtus fuit ſimul uiator & cōprehenſor, 1.q.11.3.4.ad 1. itē 12.q.18. 1.ad 1.

2.ad 1.item q.174.5 ad 3.item q.175.4 ad 2 item 3.q.7 8.c.item 3. ad 1.item q.8.4.ad 2.item q.11.ad 1.ad 2.item 2.c.ad 2.item q.15. 10.0.q.18.5.ad 3 item q.19.3.ad 1.item q.30.2.ad 1.

1 COMMVNE duplex,ſcilicet ſecundum rem & ſecundum rationē. Primum eſt in diuinis tantum,ſecundum in omni natura,1.q.39. 4.ad 3.

2 Commune triplex,ſcilicet uniuocum,æquiuocum,& analogum,1.q.13. 5.10.c.

3 Commune abſolutum,eſt prius ſecundum intellectum proprio, commune reſpectiuum & diuinum,eſt poſterius proprio,1.qō.33.3.ad 1. item 3.q.7.13 ad 3.

4 Quanto aliquid eſt communius,tāto eſt prius uia generationis, 1.q.20. 1.c item q.85.3 ad 1.

5 Commune ſemper eſt in prius proprio eiuſdem generis, non autem ſi ſint diuerſorum generum,3.q.7.13.ad 3.

6 Communius prædicatione,eſt imperfectius minus communi, ſed communius cauſalitate,eſt nobilius,12.q.90.2.ad 2.

7 Bonum commune,eſt melius bono priuato eiuſdem generis, nō autem ſemper,ſi ſint diuerſorum generum,22.q.152.4.ad 3.

1 NOMEN tripliciter eſt communicabile.uel incommunicabile, ſcilicet ſecundum rem & rationem,ut homo, ſecundum ſimilitudinem, ut leo.ſecundum rationem uel opinionem,ut Deus, 1.q.13 9 0.

2 Hoc nomen Deus,eſt incommunicabile proprie ſecundum rem. ſed eſt communicabile ſecundum rationem,ſecundum opinionem, & ſecundum ſimilitudinem, 1.q.13.9.c.

1 COMMVNICATIO hominum adinuicem duplex, ſcilicet auctoritate principum,ut iudicia,pœnæ & huiuſmodi, & propria uoluntate priuatarum perſonarum,ut emptio,donatio,& huiuſmodi.12.q.105. 2.cor.

2 Communicatio prohibetur duplici de cauſa, ſ. propter periculum, ſicut cū infidelibus, uel in pœnam,ſicut cum excommunicatis, hæreticis & ſchiſmaticis,& apoſtatis,22.q.10.9.0.

1 CONCEPTIO Chriſti habuit tria priuilegia à ſpiritu ſancto, ſcilicet eſſe ſine peccato originali,eſſe Dei & hominis,& eſſe à uirgine, 3.q. 27.2.ad 2.item q.32.4 ad 1.

2 Conceptio Chriſti ſpecialiter attribuitur ſpiritui ſancto, licet ſit à tota trinitate,& à ſingulis perſonis,3.q.32.1.0.item q.39.8.ad 2. item q. 46.6.e.

3 Conceptio Chriſti,eſt de Spiritu ſancto efficienter, ratione corporis, & conſubſtantialiter,ratione uerbi, 3.q. 32.2.0. item quæſt.54.1. ad 3.

4 Corpus Chriſti non dicitur proprie conceptum de Spiritu ſancto, ſed ex Spiritu ſancto,3.q.32.2 ad 1.

5 Conceptio Chriſti fuit in inſtanti,3.q 6.4.ad 1 item q.33.1.2.3.0.item q.36.4.c.

6 Chriſtus in primo inſtanti ſuæ conceptionis,fuit perfectus ſecundum animam,& figuram corporis, non autem ſecundum quantitatem, 3. q.33.2.0.

7 Chriſtus in primo inſtanti ſuæ conceptionis,fuit ſanctificatus, quo ad animam,& quo ad corpus,3.q.34.1.0.item 2.ad 2.item 3.c.

8 Chriſtus in primo inſtanti ſuæ conceptionis, habuit operationem tractus.3.q 34.2.ad 3.

Chri-

9 Chriſtus in primo inſtanti ſuæ conceptionis, habuit uſum liberi arbi- trij,3.q.34.2.o.
10 Chriſtus in primo inſtanti ſuæ conceptionis,habuit plenitudinem gra tiæ,& cognitionis,3.q.7.3.4.c.item q.34.2.ad 2.item q.69.3.c.item q.72 1.ad 4.
11 Chriſtus in primo inſtanti ſuæ conceptionis, habuit maiorem gratiã omnibus comprehenſoribus,3.q.34.4.c.
12 Chriſtus in primo inſtanti ſuæ conceptionis meruit, & in eo plene cõ- prehenſor fuit,12.q.5.7.ad 2. item 3. q.7.3.4.12.c. item q.34.3.4. o,item qõ.45.1.c.item q.48.1.ad 2.item qõ.49.6.ad 3.item q.54. 2.co.
13 Chriſtus gloriam immortalitatis ſuæ, quam in primo inſtanti ſuæ cõ- ceptionis meruit,potuit etiam mereri per actus ſequẽtes,nõ ut ma gis eſſet eius,ſed ut pluribus cauſis debeatur ei,3.q.34 3.ad 3 item q 49.6.ad 2. item q.59.3.c.
14 Chriſtus conceptus eſt miraculoſe ex perpetua uirgine, non ex uirili ſemine,3.q.28.o.item q.31.1.ad 3.item 5.o.item ad 3.item q 34. 1.ad 2.item q.35.6.c.
15 Conceptio Chriſti cum dicitur fuiſſe facta ex muliere:ſicut gloſa dicit, mulierem pro fœmina poſuit ſcriptura,more locutionis Hebrę orũ. Vſus enim Hebræorum dicit mulieres, non uirginitate corruptas, ſed fœminas,3.q.28.1.ad 3.
16 Beata uirgo habuit fidem de conceptione Chriſti,3.q.30.1.c. ad 2.
17 Beata uirgo ſe habuit actiue in præparatione materiæ, non autem in conceptione Chriſti,3.q.32.4.o item q.33 4.ad 2.
18 Beata uirgo fuit concepta ex ſemine uiri,ideo fuit in Adam, & in alijs patribus,ſecundum rationem ſeminalem,3.qõ.27.2.ad 4.item q. 31.9.ad 2.item 8.ad 2.
19 Virgo Maria mater Chriſti fuit concepta in peccato originali, 12.qõ. 81.4.o.item 3.q.14.3 ad 1.item q.27 1.ad 3.item 2 c.ad 2.item ad 4.item q.31.1.ad 3 item 6.ad 2.item 7.ad 2.item 8.c.ad 2.
20 Feſtum conceptionis Beatæ Mariæ,fit in quibuſdam eccleſijs,pro ſan- ctificatione eius,3.q.27.2.ad 3.
21 Licet Romana eccleſia non celebret conceptionem beatæ uirginis,tol- lerat tamen conſuetudinem quarundam eccleſiarum celebrantium illud feſtum . Ideo non eſt totaliter reprobranda . Nec per hoc da- tur intelligi, quòd in ſua conceptione fuerit ſancta. Sed quia quan- do ſanctificata ſit, ignoratur, ideo fit feſtum ſanctificationis eius, potius quàm conceptionis in die conceptionis eius, 3.quæſt.27.2. ad 3.
¶ Conceptus Mentis. item. Significare conceptus ſuos,eſt homini na turale,ſed determinatio ſignorum,eſt ad placitum humanum. 22. q.85.1.ad 3.
1 CONCILIVM eſt, in quo iudices inter ſe conferunt de agendis, ſicut quo ſupplicio aliquis damnari oporteat,22.q.158.5.ad 3.
2 Prohibitio uel ſententia ſynodi uel concilij , ſe extendit tantum ad perſonas priuatas,quarum non eſt determinare de fide, 22.q.1.10. ad 2.
3 Concilium ſolus Papa congregare poteſt a quo non poteſt appellari ad concilium,ſed econuerſo,1.q.36.2.ad 2.item 22.q.1.10.b.item c. ti. item ad 2.
1 CONCLVSIO inquiſitionis practicæ,eſt duplex,ſcilicet ſententia uel iudicium in ratione,uel electio in uoluntate, 1.qõ.83.3.ad 2.item 12.q.13.

12.q.13.1.ad 2.item 3.c.item q.76.1.c.

2 Concluſio tunc ſolum ſequitur ex principio, quando ſine illa principiũ non poteſt eſſe uerum,12.q.13.6.ad 1.

3 Concluſio ſyllogiſmi operatiui.eſt ſingularis,ideo non concluditur, niſi mediante propoſitione ſingulari,1.q.86.1.ad 2.item 12.q.76.1.c.itẽ 22.q.49.2 ad 1.

1 CONCORDIA dupliciter aufertur per diſcordiam,ſcilicet per ſe,ideſt ſcienter,& per accidens ideſt præter intentionem,22.q.37.1.c.

Concordia res creſcunt,diſcordia uero dilabuntur,22.q.37.2.ad 3.

1 CONCVBINATVS & quilibet coitus extra matrimonium eſt contra legem naturæ,& eſt peccatum mortale,22.q.154.2.o.

2 Vtrum habere plures uxores eſt contra legem naturæ,quantum attinet & ad communicationem operum inter uirum & uxorem, & ad ſimilitudinem coniunctionis Chriſti & eccleſiæ cum coniugio. Quantum uero ſpectat ad prolis procreationem & educationem,pluralitas uxorum non eſt contra ius naturæ,ſupl.q.65.1.o.

3 Polygamia olim fuit licita antiquis patribus,& alijs, propter finẽ prolis multiplicandæ ad cultum Dei,nunc uero prohibetur, quia ille finis cæteræque circunſtantiæ ceſſarunt,ſupl.q 65.2.c.

4 Cum præcipuus finis appetendæ concubinæ ſit coitus, illam habere eſt contra legem naturæ,illius enim finis legi naturali aduerſatur, ſupl. q.65.3.c.

5 Simplex fornicatio etiam ratione ſui eſt peccatum mortale, quod tollit debitam ordinationem parẽtis ad liberos,ad quod debet maxime ſpectare coitus,ſupl.q.65.4 o.

6 Nunquam licuit concubinam habere,etiam ex diſpenſatione, niſi matrimonio iunctam,eſt enim contra legem naturæ,cum non ſit conueniens actus ad bonum prolis,ſupl.q.65.5.o.

1 CONCVPISCENTIA eſt appetitus delectationis ſenſitiuę: Et eſt ſubiectiue in appetitu ſenſitiuo. Et eſt tantum in concupiſcibili, 12 q.30.1.o.item q.22.3.ad 3.

2 Concupiſcentia eſt paſſio diſtincta ab alijs paſſionibus concupiſcibilis, ſcilicet amore,& delectatione,quia eſt de bono ſenſibili abſente,12. q.30.2.o.

3 Paſſio oppoſita concupiſcentię,eſt innominata, ideo timor ponitur pro ea,12.q.30.2.ad 3.

4 Concupiſcentiarum aliquæ bonæ ſunt, & aliquæ malæ, 12.qõ.34.1. c.fin.

5 Concupiſcentia duplex,ſcilicet naturalis, ideſt de bono conuenienti ſecundum naturam animalis,& non naturalis,i. ſecundum apprehenſionem. Prima conuenit omni animali,ſecunda uero ſoli homini,12. q.30.3.o.item q.31.3.o. item q.41.3.c. item qõ.77.5.c.item 22.q. 117.5.ad 2.

6 Concupiſcentia naturalis eſt finita in actu,& infinita tantum in potentia,non naturalis autẽ,eſt infinita actu. Et concupiſcentia finis eſt infinita,ſed eorum quæ ſunt ad finem eſt finita,12.q.30.4.o.

7 Concupiſcentia dupliciter eſt naturalis, ſcilicet ſecundum genus & ſecundum ſpeciem,22.q.142.2.ad 2.

8 Concupiſcentia eſt naturalis homini, tantum ut recta ſecundum rationem,12.q.81.3.ad 1.item q.85.3.ad 3.item 3.q.15.2.ad 2.

9 Concupiſcentia eſt naturalior quàm ira ratione obiecti & ſubiecti, ſecundum naturam generis & corporis, ſed econuerſo ſecundum naturam

turam ſpeciei,& indiuidui,& animæ, 1.q.63.4.ad 3.item 12.q.46.
5.0.item 22.q 156 4.c.
10 Concupiſcentia præcedens actum rationis & uoluntatis,diminuit pec
catum,ſequens uero auget,12.q.73.6.ad 2.
11 Concupiſcentia carnis contra ſpiritum quando ratio ei reſiſtit, nõ eſt
peccatum,ſed eſt materia exercendæ uirtutis,12.q.80.3 ad 3.
12 * Concupiſcentia non ligat totaliter rationem,22.q 150.4.ad 3.
13 Concupiſcentia dicitur eſſe ſine ratione,non quidem quia totaliter au
ferat iudiciũ rationis,ſed quia in nullo procedit ſecundum iudiciũ
rationis,niſi ſit tanta quod faciat inſanire,tunc enim ligat totaliter
rationem,22.q.150.4.ad 3.item q.156.4.ad 2.item q.157.3.ad 3.itẽ
q.175.2.ad 2.
14 Debilitas concupiſcentiæ,ex charitate uel temperantia,auget meritũ,
ſed ex pronitate uel commoditate,diminuit,22.q.155.4.ad 2.
15 Concupiſcentia accenſa minuit iram,& econuerſo,1.q 81.2.c.
16 Intemperantia & concupiſcentia ſimpliciter ſunt pueriles, nõ quia ſint
in pueris,ſed quia aſſimilantur eis.ſcilicet appetendo turpia, idest,
contra rationem,creſcendo,& refrenando, 22.q.142.2.0. item qõ.
151.2.ad 2.
1 CONCVPISCIBILIS eſt de bono ſecũdum ſenſum abſolute,ſed iraſcibilis,ut eſt arduum,1.q.59 3 ad 3.item q.81.2.0. item q.82.4.c.
item 12.q.23.1.0.item 2.c.item q 25.1.c.ad 1.item q.26.1.c.ſi.itẽ
q.30.2.c.item 22.q.128 ad 1.item q.139.1.ad 1.
2 Concupiſcibilis denominatur à concupiſcentia, quia inter omnes paſſiones,eius eſt notior & ſenſibilior,non autem prior.12.q.25.2.ad 1.
item q.82.3 ad 2.
3 ¶ Iraſcibilis eſt propugnatrix concupiſcibilis,1.q.81.2.c item 12.q.23.
1.ad 1.item 22.q.50.4.c.item q.108 2.
4 Motus concupiſcibilis in appetendo.,eſt uelocior motu iraſcibilis, ſed
in exequendo,eſt econuerſo,22.q.156 4.c.
5 Motus concupiſcibilis ut hominis,eſt contra naturam & pœnam, ſi ſit
contra rationem,non autem ſecundum genus,12.q.82.3 ad 1.item
q.85 3.ad 3.item q.94.2.ad 2.item 4.ad 3.
6 * Omnia mala pertinent ad concupiſcibilem,ſicut ad primam radicẽ,
non autem ſicut ad proximum principium, 12.q.82.3.ad 3.
7 Omnis motus concupiſcibilis cauſatus ex apprehenſione, ſemper eſt
peccatum,non autem ſi ſit ex qualitate organi,12.q.17.7.0.
8 Peccata concupiſcibilis ſunt turpiora,& minus grauia peccatis iraſcibilis, 12.quæſtio.73.5.ad 3.item 22.qõ.42.2.3.4.0.item qõ.156.
4.cor.
¶ Condemnatus iuſte ad mortem poteſt fugere,non autem ſe defendere.Si uero iniuſte,poteſt utrumque, ſi non ſit ſcandalum, 22.qõ.
69.4.0.
1 CONDITIONALIS cuius antecedens & conſequens ſunt impoſſibilia,poteſt eſſe uera,ut ſi dicatur:Si homo eſt aſinus, habet quatuor
pedes,1.q.25.3.ad 2.item q.44.1.ad 2.

1 CONFESSIO triplex ſcilicet actus exterior fidei uel iuſtitiæ, actus latriæ, ſcilicet gratiarum actio & laudatio Dei, & actus
pœnitentiæ,ſcilicet confeſſio peccatorum, 22 .q.3.1.0.item q.12.1.
ad 2.
2 Confiteri fidem in periculo mortis,non eſt tantũ fidei, ſed indiget auxilio uirtutis fortitudinis, & gratia ſacramentali confirmationis,

nis,22.q.3.1.ad 2.

3 Actus omnium uirtutum,ſunt à fide formata imperatiue,ſed confeſſio fidei elicitiue,22.q.3.1.ad 3.

4 Confeſſio fidei eſt de neceſſitate ſalutis, tunc ſolum,quando periclitatur honor Dei,uel utilitatis proximi,22.q.3.2.o.

5 Blaſphemia opponitur confeſſioni fidei, 22.qō.13.1 o.item 2.ad 2. item 3.c.

6 Confeſſio peccatorum duplex,ſcilicet interior Deo,& exterior ſacerdoti,3.q.68.6.c.ad 2.

7 Confeſſio præſupponit actualem contritionem delétem culpam, ideo directe ordinatur ad dimiſſionem pœnæ,3.q 87 1.c.

8 Quilibet tenetur confiteri de peccato mortali,eum propoſito nō peccandi,& tenetur confiteri peccatum ſuum,quod dubitat eſſe mortale,& cauſas uel occaſiones ſufficientes peccati mortalis,ſiue circumſtantias aggrauantes in infinitum.3.q.87.1 ad 1.

9 Quilibet tenetur confiteri numerum ſuorum peccatorū, ſicut poteſt, quia peccatum in ſpecie non eſt unum peccatum numero, ſed multa.Contritio etiã eſt in conſpectu Dei,qui uno intuitu omnia uidet. Sed confeſſio fit homini cui ſigillatim oportet omnia exponi.Et preterea oportet de omni peccato mortali quod memoriæ occurrit,ſingulariter dolere,3.q.87.1.c.

10 Non confitens aliquod peccatum,propter ignorantiam facti, aut quia oblitus eſt,excuſatur à fictione, non autem ſi propter ignorantiam iuris,22.q 53.2.ad 2.

11 Conceſſum eſt prælatis à iure,quòd poſſint ſibi eligere cōfeſſores, quia prælati habent diſpenſare ſacramenta,& interior perfectio ad hoc requiritur,quòd aliquis digne huiuſmodi actus exerceat, qui etiam confeſſores,quantum ad hoc ſunt eis ſuperiores, 22.q.184.6 c.

12 Sacerdos in nullo caſu debet reuelare confeſſionem,22.q 70.1.ad 2.

13 De quolibet confeſſore dicitur, Non eſt inuentus ſimilis illi, 12.q.66. 2.ad 2.

14 Sacramentalis confeſſio eſt de neceſſitate ſalutis eius,qui in peccatum actuale uel mortale cecidit,ſupl.q.6.1.o.

15 Confeſſio quæ neceſſitatem ſacramētalem habet,non de iure naturali eſt,ſed de diuino,ſupl.q.6.2.o.

16 Quanquam peccatores tantum ex diuino iure ad confeſſionē teneantur,ex ui tamen poſitiui iuris omnes Chriſti fideles ad eam, ſemel ſaltem in anno,tenetur,ſupl. q.6.3.o.

17 Ad hoc quod ſit idonea confeſſio requiritur quòd os cordi concordet, ut ſolum hoc os accuſet,quod conſcientia tenet,ſupl q.6.4 o.

18 Quanquam ſtatim omnes de ſuis dolere peccatis teneantur, de neceſſitate tamen ſalutis non eſt,ut ſtatim peccata ſua confiteantur , ſed habita copia confeſſoris,& ſtatutis ab eccleſia pro pœnitentia temporibus,ſupl.q.6 5.o.

19 Sicut Papa non poteſt diſpenſare ut aliquis ſine baptiſmo ſaluetur,ita nec quod ſaluetur ſine confeſſione,ſupl q.6.6.o.

20 Confeſſio eſt per quam latens morbus ſpe ueniæ aperitur , ſuppl.qō. 7.1.o.

21 Cum per confeſſionem,aliquis ore confiteatur,quod corde tenet, confeſſio bonum eſt ex genere,& eſt actus uirtutis,ſed tamen poteſt male fieri,niſi aliis debitis circumſtantijs ueſtiatur,ſupl.q.7 2.o.

22 Confeſſio eſt actus uirtutis pœnitentiæ elicitus ; quamuis ſecundum alias rationes,ad multas uirtutes pertinere poſſit,ſupl.q.7.3.o.

23 Cum ſolus ſacerdos miniſter ſit ſacramenti pœnitentiæ, ſoli ſacerdoti facienda eſt ſacramentalis confeſſio, ſupl.q.8.1.o.

24 In neceſſitate etiam laicus uicem ſacerdotis ſupplet, ut ei confeſſio fieri poſſit, ſupl q.8 2.o.

25 Confeſſio laico facta ſacramentale quoddam eſt, quamuis non ſit perfectum ſacramentum & ex charitate procedens, & talibus natū eſt peccatum ueniale remitti, ſicut per tunſionem pectoris & aquam benedictam, ſupl.q.8.3.o.

26 Non modo ſacerdoti, ſed proprio ſacerdoti, qui imperandi iuriſdictionem & poteſtatem habet, confiteri peccata neceſſariū eſt, ſupl. q.8 4 o.

27 Poteſt aliquis ex priuilegio uel ſuperioris mandato, alij quàm proprio ſacerdoti ſua peccata confiteri, & ab illo abſolui, ſupl.q.8.5.o.

28 Cum neceſſitas legem non habeat, in neceſſitatis articulo, quilibet ſacerdos, quibuſcunque peccatis, etiam ab excommunicatione quemlibet abſoluere poteſt ſupl.q.8 6.o.

29 Secundum quantitatem culpæ, tametſi taxanda ſit ſatisfactionis pœna, quo tamen pœnæ in peccatorum remedium iniunguntur, non ſolum ſecundum culpæ quantitatem, ſed etiam ſecundum cōditionem perſonarum taxandæ ſunt, ſupl.q.8.7.o.

30 Confeſſio ut eſt pars ſacramenti, poteſt nonnunquam in eo eſſe, qui non contritus & ſine charitate eſt, ut uero uirtutis actus eſt, non poteſt abſque charitate in aliquo eſſe, ſupl.q.9.1.o.

31 De neceſſitate confeſſionis eſt, quod homo omnia peccata confiteatur, quæ in memoria habet, quod ſi non faciat, non eſt confeſſio, ſed confeſſionis ſimulatio, ſupl.q.2.o

32 Proprio ore peccatorum confeſſio facienda eſt, niſi naturæ ad hoc aliquod impedimentum adfuerit, ſupl.q 9.3.o.

33 *Sit ſimplex, humilis, confeſſio, pura, fidelis,*
Atque frequens, nuda, diſcreta, libens, uerecunda,
Integra, ſecreta, lachrymabilis, accelerata,
Fortis, & accuſans, & ſit parere parata, Sup q.9 4 3. ad 1.

34 Confeſſio liberat hominem à culpa, ſicut & baptiſmus, ſuppl.qō. 10.1.o.

35 Abſoluit hominem aliquo modo à pœna, ipſa ſacramentalis peccatorum confeſſio, ſecundum maiorem uel minorem confitentis diſpoſitionem, ſuppl.q.10.2.o.

36 Sacramentalis confeſſio ianuas paradiſi aperire dicitur, quo à culpa, & pœnæ reatu abſoluit, ſupl.q.10.3.o.

37 Confeſſio ſacramentalis ſpem ſalutis tribuit, quo per eam homo ſe clauibus eccleſiæ ſubijcit, ſupl.q.10.4.c.

38 Per confeſſionem generalem delentur peccata mortalia oblita, ſi uero peccatū mortale memoria teneat quis, confeſſione ſpeciali eſt opus. ſupl.q.10.5.o.

39 Tanquam uiolator ſacramenti peccat, qui confeſſionem reuelat, ſupl. q.11.1.o.

40 Sigillum confeſſionis extendit ſe ad illa de quibus eſt ſacramentalis confeſſio, & ſimul ad illa omnia, per quæ poſſet peccator uel peccatū deprehendi, ſupl.q.11.2.o.

41 Sicut ſacerdoti competit ſigillum confeſſionis ut Dei miniſtro, ita ei eccleſiaſtico, cui propter neceſſitatem, confeſſionem audire contingit, competere dicitur peccata celare, ſupl.q.11.3.o.

Cum

42 Cum confitens efficere poſſit ut ſacerdos ſciat illud ut homo, quod ſciebat ut Deus, dum detegendæ confeſſionis facultatem tribuit, ſi illam tenelet, non uiolat ſigillum confeſſionis, ſed citra ſcandalum id fieri debet, ſupl. q. 11. 3. c.

43 Si immineat neceſſitas, poteſt confeſſor prodere, quæ ſibi in confeſſione dicta fuerunt, modo ante aut poſt confeſſionem ea reſciuerit, ita tamen, ut ea dicat ut homo, non ut Deus, ſupl. q 11. 5. o.

1 CONFIRMATIO eſt ſacramentum, 3. q. 65. 1. c. item q6. 72. 1. o.

2 Confirmatio eſt nobilius ſacramentum baptiſmo, quo ad miniſtrum, & gratiam, & ſimpliciter.; ſed quo ad remiſſionem peccatorum eſt econuerſo, 3. q. 72. 11 ad 2.

3 Chriſma, ideſt oleum oliuarum cũ balſamo, eſt propria materia eius, 3. q. 72. 2. o item q. 84. 1. ad 1.

4 Hoc ſacramentum habet determinatam formam, ſcilicet, conſigno te ſigno crucis, & confirmo te chriſmate ſalutis, in nomine patris, & filij & Spiritus ſancti. Amen, 3. q. 72. 4. o. item q. 84 3. c.

5 Confirmatio eſt ſpirituale augmentum promouens hominem in ſpiritualem ætatem perfectam, 3. q. 72. 1. 5. 6 c item 7 ad 1. item 8. 10. c. item 11 ad 2. item q. 73, 1. c. item q. 84. 1. c.

6 Confirmatio non eſt de neceſſitate ſalutis, ſed eſt ſacramentum neceſſitatis, quo ad bene eſſe ſpiritualis uitæ. Et tamen contemptus huius ſacramenti, eſt periculoſus 3 q. 65. 4. c.

7 Confirmatio fuit immediate inſtituta à Chriſto quando impoſuit manus ſuper pueros, non exhibendo, ſed promittendo, 3. q. 72. 1. ad 1.

8 Hoc ſacramentum confertur tantum ab epiſcopis 3. q. 65 3 . 2. itẽ q. 72. 4. ad 3. item 11. o. item ad 1.

9 * Confirmatio conferri poteſt, à ſimplici ſacerdote, ex commiſſione ſolius Papæ, non autem à diacono, 3. q. 72 11 ad 1.

10 Confirmans & confirmandus debent eſſe in gratia. Et debent eſſe confeſſi, & ieiuni de conſilio, non autem de præcepto, 3. q. 72. 7. ad 1. itẽ 12. ad 1.

11 Confirmandus debet teneri ab alio confirmato, cuiuſcunque ętatis, uel ſexus 3. q. 72. 10. o.

12 Confirmatio debet dari cuilibet baptizato cuiuſcunque ætatis, ſexus, & conditionis etiam morienti, 3. q. 72. 8. o.

13 Confirmatio datur tantum in fronte, ad liberam confeſſionem nominis Chriſti, & ad fortiter defendendum dignitatem acceptã, 3. q. 72. 9. o. item 11. ad 3.

14 Confirmati conformantur Chriſto, & configurantur ei per ſignum crucis, quaſi duci, 3. q. 72. 1. ad 4. item 4. ad 3. item 9. c.

15 Chriſtus non debuit ſumere ſacramentum confirmationis, nec ordinis, quia ab initio ipſe fuit gratia pleniſſimus, 3. q. 72. 1. ad 4. item 3. co.

16 In confirmatione confertur plenitudo gratię, & Spiritus ſancti, 12. q. 102. 5. ad 3. item 3. q. 77. 1. o. item 2. c. ad 2, item 4. c. item 7. o. item 11. ad 3. item q. 84. 1. ad 1. item 4. c.

17 Gratia collata in confirmatione, diſtinguitur à gratia collata in baptiſmo. & perficit eam, 3. q. 72. 7. c. ad 3.

18 Impoſitio manus fit in ſacramento confirmationis, & ordinis, ad ſignificandum copioſum effectum gratiæ, 3. q. 84. 4 c. ad 2.

19 In confirmatione datur nobis robur ad pugnam ſpiritualem, 3.q.65.1.c.ad 4.item q 72.1.2.c.item 4.c.ad 3.item 5.o.item.6.ad 3.item 7.c.item 9.c.ad 1.item 10.c.
20 Confirmatio perficit per modum formæ, ſed euchariſtia ut finis, 3.q.73.1.ad 1.
21 Euchariſtia roborat hominem in ſe quo ad charitatem, confirmatio uero contra alios in pugna, quo ad fidem, 3.q.72.9.ad 2. item q.79.1.ad 1.
22 Confirmatio perficit effectum pœnitentiæ, & baptiſmi, 3.q.72.7.ad 2.
23 Confirmatio confert excellentiam hominis ad ſe, non autem ad aliũ, ſicut ordo, 3.q.72.8.ad 1.
24 Confirmatio facit hominem nitidum, & feruentem in conſcientia, & famoſum per confesſionem, 3.q.72.2.ad 1.
25 Nullus conſequitur affectum confirmationis, ſine uoto eius, 3.q 72.6.ad 1.
26 Exiſtens in peccato mortali, cuius conſcientiam non habet, uel cuius non eſt plene contritus, dummodo non ſit fictus, per hoc ſacramentum conſequitur remisſionem peccatorum, 3. qõ. 72.7. ad 2.
27 Quidam ad prædicationem Petri acceperunt miraculoſe effectum huius ſacramenti, ſine ſacramento, antequam baptizarentur, 3.q.72.2. ad 1.item 4.ad 1.item 6.ad 1.
28 In confirmatione fit plena peccatorum remisſio, 3.q.72.7.ad 2.
29 Confirmati habent maiorem gloriam in cœlo, quàm non confirmati, 3.q.72.8 ad 4.
30 Confirmatio non habuit aliquid correſpondens in lege ueteri, propter perfectionem eius, 22.q.102.5.ad 3.item 3.q 65.1.ad 4.item q.72.1 ad 1.
31 Confirmatio quo ad ſolennitatem datur tantum in Paſcha, & Pentecoſte, ſicut baptiſmus, ſed quo ad communem uſum datur etiam alio tempore, 3.q.72.12.ad 1.item ad 2.
32 * Beata uirgo per ſecundam ſanctificationem fuit ſimpliciter confirmata in bono per gratiam habitualem, ita quòd non poſſet per liberum arbitrium flecti in contrarium, 3.q.27.5.ad 2.
¶ Coniectare bonum, ideſt, intendere bonum in dationibus, communiter pertinet ad liberalitatem, 22.qõ.31.1.ad 3.item q.117.5.ad 3.
1 CONIECTVRA. item. Coniecturaliter cognoſcitur aliquid per aliqua ſigna, 12.q.112.5.c.
2 Coniecturaliter cognoſcere aliquid, eſt cognitio imperfecta, 12.q.112.5.co.
1 DOMVS ſine triplici cõiunctione, ſcilicet uiri & uxoris, patris, & filij, domini & ſerui, non eſt perfecta, 12.qõ.15.4.c.item 22. qõ.58.7.ad 3.
2 Coniunctio maſculi & fœminæ, determinatur diuerſimode in diuerſis animalibus, 12.q 92.1.2.c item 22.q.154.2.c.
1 CONSANGVINITAS impedit matrimonium tripliciter, ſcilicet lege naturæ, ideſt cum patre, & magis cum matre, propter reuerentiam, uel lege diuina, propter concupiſcentiam refrenandam, uel lege canonica & ciuili, propter amicitiam, 22.q 154.9 o.
2 Conſanguinitas uinculum eſt ab eodem ſtipite deſcendentium carnali propagatione contractum, ſupl.q.54.1.c.

3 Per quoſdam gradus ſeu lineas deſcendentium ab uno communi principio, uel aſcendentium ad idem ad tranſuerſalium conſanguinitas, congrue deſignatur, ſup. q. 54.2.0.

4 Conſanguinitas quoſdam ex iure naturæ a matrimonio repellit, & aliquos ex diuino iure, alios uero ex humanis legibus ſtatutis, ſupl. q. 54 3.c.

5 Poſſunt ex eccleſiæ ſtatuto aliqui conſanguinitatis gradus mattimonium impedientes taxari, prout eſt utile uniuerſitati hominum, ſupl. q 54.4.0.

1 CONSCIENTIA non eſt potentia, nec habitus, ſed eſt actus, ſcilicet applicatio ſcientiæ, 1. quæſt. 79.13.0. item 12. quæſt. 19.5.b. item c.

2 Conſcientia eſt actus ſynderefis, ideo quandoque ponitur pro ea, 1. qõ. 79.13 c. ad 3.

3 Conſcientia dicitur ſpiritus corrector, & pædagogus animæ, id eſt, dictamen rationis, 1. q. 79.13. ad 1.

4 Lex naturalis nominat principia iuris, ſynderefi, habitum eorum, ſed conſcientia applicationem legis naturalis ad facienda, 12. q. 94 1.0.

5 Conſcientia dicitur accuſare uel excuſare, inquantum cognoſcimus nos bene uel male feciſſe, 1. q. 97.13 c.

6 Conſcientia dicitur teſtificari, inquantum cognoſcimus, nos aliquid feciſſe uel non, 1. q 97.13. c.

7 Conſcientia dicitur inſtigare, uel ligare, inquantum iudicamus aliquid eſſe agendum, uel non, 1. q. 79.13. c.

8 * Conſcientia errans ligat, 12. q. 19 5 6.0.

9 Coinquinatio & munditia ſunt in conſcientia, ut in cognitione, non autem ut in ſubiecto, 1. q. 79 12. ad 2.

1 CONSECRATIO templi, altaris, & ueſtium, & huiuſmodi, non ſunt ſacramenta, ſed ſacramentalia, quia ordinantur ad euchariſtiam, 3. q. 65.1. ad 6.

2 Altare & eccleſia conſecrantur multplici ratione, ſcilicet tum ad repræſentandum ſanctificationem quam eccleſia conſecuta eſt per paſsionem Chriſti, tum etiam ad ſignificandum ſanctitatem, quæ requiritur in ijs, qui ſacramentum altaris ſuſcipere debent, 3. q. 83.3.0.

3 Altare quandoque ſine eccleſia conſecratur, ſed non econuerſo, 3. q. 83. 3. ad 2.

4 Altare non debet conſecrari ſine reliquiis martyrum, 3. q. 83.3. ad 2.

5 Res inanimatæ non ſunt ſuſceptiuæ gratiæ, ſed ex conſecratione adipiſcuntur quandam ſpiritualem uirtutem, qua ſint aptæ ad diuina, 3. q. 83.3. ad 3. item ad 4.

6 Conſecratio eccleſiæ non debet reiterari, niſi exuſtæ, uel pollutæ ſanguine, uel ſemine, 3. q. 83.3. ad 3.

7 Eccleſiæ pollutæ ſanguine, uel ſemine, debent reconciliari, quia per illud peccatum apparet ibi aliqua operatio dæmonum, 3. q. 83.3. ad 3. item ad 4.

8 Eccleſiæ uel altaria, dubia de conſecratione, debent conſecrari, 3. q. 83. 3. ad 3.

9 Ligna eccleſiæ conſecratæ non debent cedere ad uſus laicorum, ſed monaſterij, uel comburi, 3. q. 83 3. ad 3.

10 Pallæ, Pallia, Cathedra, Candelabra, & uelum, uetuſta debent comburi, & cineres reponi honeſte, propter conſecrationes, 3. q. 83.3. ad 3.

11 Conſecratio quælibet eſt indelebilis, manente ſubiecto, 22. qõ. 39. c. item

item q.88.11.c.item 3.q.63.5.c.item q.76.6.ad 2.item q.82.8.c itẽ q.83.3.ad 3.
12 Soli epiſcopi conſecrant omnia, præter euchariſtiam, 3.q.82.1.ad 4. item 3.ad 3.
13 De ritu conſecrandi miniſtros ueteris legis, 12.q.102.5 ad 8.
14 In conſecratione Aaron, & filiorum eius, figurabatur ordo eccleſiæ, 12. q.102.5 ad 3.
1 CONSENSVS importat iudicium, de eo in quod conſentitur, 12.qõ. 74.7.c.
2 * Conſenſus poteſt attribui uoluntati, & rationi, 12.q.74.7 ad 1.
3 Conſenſus in actum pertinet ad rationem ſuperiorem, ſecundum quod in ratione uoluntas includitur, 12.q.15.4.o. item qõ.74.7. ad 1.
4 Electio addit ſupra conſenſum relationem reſpectu eius quod minus placet, uel non placet, & tunc differunt tantum ratione, 12.q.15.3. ad 3.
5 Conſenſus deliberatus in peccatum, non pertinet ad contemptum legis diuinæ niſi repugnet ei. 12.q.74.9.ad 3.
6 Conſenſus non conuenit brutis, nec aliis reſpectu finis, ſed tantum reſpectu eorum quę ſunt ad finem, 12.q.15.2.3.o. item q.16.2.c.
7 ¶ Ab uniuerſali ad particulare non ualet conſequentia, niſi mediante particulari, 22.q.20 2.c.

1 CONSERVATIO in eſſe, eſt influentia uniuoci eſſe prius influxi, 12 q 9 2 c.
2 Quælibet res naturaliter conſeruat ſe in eſſe, & reſiſtit corrumpẽtibus quantum poteſt, 21.q 54.5.7.c.
3 Aliquid conſeruat rem dupliciter, ſ. per ſe, ideſt, influendo, & per accidens, ideſt, remouendo, 1 q.104.1.2.c.
4 Vna creatura conſeruat aliam per ſe & per accidens. Et tanto magis, quanto eſt altior, & primæ cauſæ proximior, quæ principaliter conſeruat, 1.q.104 2.o.
5 Omnis creatura indiget conſeruari per ſe à Deo. ſed corruptibiles indigent conſeruari ab eo etiam per accidens, 1.q.104.1.o. item 12.qõ. 109.2.ad 2 item 8.c. item 9.ad 1.
6 Deus conſeruat aliquas creaturas in eſſe utroque modo mediantibus aliquibus aliis cauſis, 1.q.104.2.o.
7 Deus dat formas omnibus, & conſeruat eas, & applicat eas ad agendũ & eſt finis omnium actionum, 1.q.105.c.fi.
8 Deus eadem uirtute, & eadem operatione, producit rem & conſeruat, 1.q.105.1.ad 4.
9 Nulli creaturæ communicari poteſt, ut conſeruetur in eſſe, ſine Deo, 1. q.14.1.ad 2. item 2.ad 2.
10 Solus Deus conſeruat res, ne in nihilum decidant, 3.q.13.2.c.
11 In iis qui pertinent ad conſeruationem naturæ, magis tenemur parentibus, à quibus naturam accepimus, quàm aliis, & conſequenter conſanguineis, ſed in aliis beneficiis, poteſt eſſe econuerſo, 22.qõ. 31.3.o.
1 CONSIDERATIO importat actum intellectus, intuẽtis ueritatem. Et pertinet maxime ad iudicium, 22.q.53.4.c.
2 Quælibet res poteſt quadrupliciter conſiderari, ſcilicet ut ens, ut una ſecundum uirtutem, & reſpectu aliorum, 1.q.39.8.c.

1 CONSILIVM quid. * eſt ipſa quæſtio,quæ uertitur inter conſiliantes,& conſilium habens,1.q.22.1.ad 1.item 12. q.14.1.ad 2. item 22.q.52.3.ad 3.
2 Conſilium eſt inquiſitio eorum tantum, quæ ſunt ad finem operabiliũ à nobis,non minimorum.nec determinatorum, 12. q.14.0.item 22. quæſt.33.1.ad 2.item quæſt 47.1.ad 2.item 2.c.ad 3.item quæſt.49. 5.c.
3 Inquiſitio conſilij eſt reſolutoria,ſ.à poſteriori in eſſe, id eſt, à fine, ad prius.ſ. ad media,12.q.14.5.0.
4 Inquiſitio conſilij eſt infinita in potentia,ſed finita in actu tripliciter.ſ. ex parte termini, id eſt, concluſionis, & principij proprij. ſcilicet finis,& communis,ſcilicet cognitionis ſenſus,& ſcientiarum, 12.q.14. 6.0.
5 Nullus conſiliatur de ijs de quibus deſperat, nec de impoſſibilibus,12. q.44.2.ad 3.
6 Ad bonitatem cõſilij tria requiruntur, ſcilicet debitus finis, bonum medium, & tempus opportunum, 22. q.51.1. ad 1. item 3. quæſt. 14. 6. 0.
7 Aliquid facit conſiliatiuum dupliciter, ſcilicet quo ad facultatem, ut prudentia,& quo ad ſolicitudinem tantum, ut ſpes, & amplius timor,.2.q.44.2.0.item 22.q.47.9.ad 3.item qõ. 54.2.ad 4 item q. 129. 7. c.
8 Conſilium eſt in Deo quo ad certitudinem iudicij, non autem quo ad inquiſitionem dubiam,1.q.22.1.ad 1.item 12. q.14.1.ad 2.item 22. q.52.3.ad 3.
9 Deus dereliquit hominem in manu conſilij ſui,quo ad liberum arbitrium,non cogendo;non autem quo ad prouidentiam, 1. q. 22.2.ad 4.item 22.q 104. 1. ad 1.
10 Conſilium ſine dubitatione conuenit Chriſto, 3. q.11.3.ad 1.
11 Conſilia Chriſti magis parant uiam ad præcepta Dei quàm econuerſo, quia præcepta ſunt finis conſiliorum,22.q.189.1.ad 5.
12 Multa conſilia Chriſti ſunt de præcepto, quo ad præparationem animi tantum. * Quandoq; tamen conſiliorum obſeruatio eſt de neceſſitate ſalutis,quod patet in ijs qui iam uouerunt conſilia 22.q.108.3.ad 2.item q.4 ad 4.item 22.q.40.1.ad 2.item q 43.4.7.ad 4 item 8 ad 4.item q.72.3.c.item q.124.1.ad 3.item 3.ad 1.item q.128.1.ad 4. item q.140.2.ad 2.item q.152.3.ad 2.item q.186,2.c.
13 Conſilia Chriſti reducuntur ad tria.ſ. ad paupertatem, continentiam, & obedientiam,12.q 108.4.0.
14 Conſilia tria euangelica ſecundum ſe omnibus expediunt,niſi ex indiſpoſitione aliquorum, quorum affectus ad hæc non inclinatur,12.q. 108. 4.ad 1.
15 Præcepta ſunt de neceſſarijs ad ſalutem;conſilia uerò,ad bene eſſe, 12. q.108.4. 0.
16 Nullus actus perfectionis cadit ſub conſilio,qui in aliquo caſu non cadat ſub præcepto,22.q. 124.3.ad 1.
17 Conſilium nunquam obligat, niſi per hoc quod in præceptum tranſit, ex aliquo accidenti, 22.q 124.3. ad 1.
18 Conſilium conuenienter ponitur unum de ſeptem donis Spiritus ſancti,22.q.52.1.0.
19 Donum cõſilij dirigit nos in omnibus ordinatis ad finem uitæ æternæ, ſiue neceſſarijs,id eſt,præceptis,ſiue non,ſcilicet conſilijs, 22.q.52. 4. ad 2.

Conſi-

20 Conſilium actiuum eſt gratia gratis data quibuſdam ; ſed conſilium paſſiuum, eſt donum omnium exiſtentium in gratia, 22.q.47.14. ad 2. item q.52.1. ad 3 item q. 52.1. ad 2.

21 Donum conſilij facit certitudinem à Spiritu ſancto de ijs, de quibus eubulia inquirit, & coniecturat, 12 q.108.4 ad 1 item 22.q.52.1. ad 1. itē 2.0.

22 Vna tantum uirtus eſt ad bene conſiliandum, ſed duę ad bene iudicandum, quia diſtinctio eſt in proprijs, ex quibus eſt iudicium, nō autem in communibus, ex quibus eſt inquiſitio, 12.q.57.6. ad 3. item 22. q. 51. 4. ad 2.

23 Donum conſilij correſpondet prudentiæ, & eubuliæ, ut adiuuans, & perficiens eas. 12.q.57.6 ad 1. item 22.q.52.1. ad 1 item 2.0.

24 Donum conſilij & ſcientiæ, manent in beatis, inquantum retinent cognitionem ſcitorum, & illuminantur de ignotis, 22.q.52.3.0.

1 CONSTANTIA pertinet ad continentiam, 22. quæſt. 153. 5. ad 2.

2 Conſtantia & perſeuerantia conueniunt in fine, ſ. in perſiſtendo firmiter in bono. 22 q 137.3.0.

3 Conſtantia magis conuenit cū perſeuerantia quàm cum patientia, quia cum prima conuenit in fine, cum ſecunda uero in ijs quæ faciunt impedimentum boni, 22.q.137.3. ad 1.

4 Perſeuerantia eſt principalior quàm conſtantia, quia eſt circa difficile, propter diuturnitatem, quod eſt eſſentialius uirtuti, quàm propter impedimenta, circa quæ eſt conſtantia, 22.q.128.ad 6. item q.137. 3.c.

5 Conſtantia conuenit cum magnificentia, & perſeuerantia, quia ſunt circa difficile, 22.q.137.3. ad 2.

6 Conſtans cogitur ad aliqua corporalia, non tamen ad culpam, propter metum ſtupri ſtatus, necis, uel uerberis, in ſe uel amicis, non autem propter infamiam, 22.q.19.3.ad 3.q. 125.4.c.

1 CONSVETVDO habet uim legis. Et interpretatur, & abrogat legem humanam, non autem legem naturalem, nec diuinam, 12.q. 97.3.0. item 22.q 79.2.ad 3. item q. 100.2.c.

2 Manente ratione legis, lex uincit conſuetudinem, niſi ſit impoſſibilis ſecundum conſuetudinem patriæ, 12.q.97.3. ad 2.

3 Naturalia non poſſunt conſueſcere, 12.q. 51.2.c.

4 Conſuetudo eccleſiæ præualet auctoritati cuiuſcunque doctoris, 22. q. 10.12.c.

1 CONTEMPLATIO eſſentialiter conſiſtit in intellectu, ſed principiū habet in effectu. 22.q. 180.7. ad 1.

2 Contemplatio diuinorum eſt operatio maxime propria homini, & maxime delectabilis, 12. q.3 5 c.

3 Contemplatio eſt delectabilis dupliciter. Primo ut eſt operatio conueniens homini ſecundum naturam eius, ut animal rationale, & magis habenti habitum ſapientiæ, ſecundo uerò ex obiecto. ſ. Deo, 12.q.3 5. c. item 22.180.7.0.

4 Partes cōtemplationis ſunt tres. ſ. lectio, meditatio, & oratio, 22.q.180. 3. ad 4.

5 Species contemplationis ſunt ſex, ſumptæ ſecundum ſex gradus aſcenſus in Deum. ſ. perceptio ipſorum ſenſibilium, progreſſus à ſenſibilibus ad intelligibilia, diiudicatio ſenſibilium ſecundum intelligibilia, abſoluta conſideratio intelligibilium in quę per ſenſibilia peruenitur, con-

tur, contemplatio intelligibilium, quæ per ſenſibilia inueniri non poſſunt,ſed per rationem capi poſſunt,& conſideratio intelligibiliũ, quæ ratio nec inuenire nec capere poteſt, quæ. ſ. pertinent ad ſublimem contemplationem diuinæ ueritatis,in qua finaliter contemplatio perficitur,22 q.80.4.ad 3.

6 Ad contemplationem tria requiruntur.ſ.ſanitas corporis, quæ à paſſionibus,& ab exterioribus. Et ei ſeruiunt omnia humana officia,22.q. 180. 2. o.

7 Tres ſunt conditiones bene contemplandi diuina.ſ.reuerentia caſta,firmitas indeclinabilis,& amor,22.q.180.7.ad 1.

8 Ad contemplationem pertinent quatuor quodam ordine, ſcilicet uirtutes morales, alij actus à contemplatione, contemplatio diuinorum effectuum, & contemplatio diuinæ ueritatis, 22. queſt. 180. 4. c.

9 Ad contemplationem principaliter pertinet meditatio Dei, ſed diſpoſitiue, pertinet conſideratio cuiuſlibet ueritatis. 22. quæſt. 180. 4. c.

10 Contemplatio quo ad nos eſt diuturna dupliciter.ſ. quia competit nobis ſecundum incorruptibilem partem animæ, i. ſecundum intellectum,& quia in operibus contemplatiuæ, corporaliter non laboramus,22.q.180.8.c.fi.

11 Aliquis ex charitate,ad Dei contemplationem incitatur, 22.quæ.180.7. ad 1.

12 Virtutes morales pertinent ad contemplationem, & ad uitam contemplatiuam,non quidem eſſentialiter,ſed diſpoſitiue.ſ.remouendo impedimenta,22.q.180.2.o.item q.181.1.ad 3.item 2.c. item q. 182. 3.c.

13 Ad contemplationem uirtus caſtitatis maxime reddit hominem aptũ inquantum delectationes ueneteæ maximæ deprimunt mentem ad ſenſibilia,ſecundum Auguſtinum,22.q.180.2.ad 3. fi.

14 Contemplatio requirit locum ſecundum congruitatem tẽtum,1. q.66. 3. ad 3.

15 Contemplatio eſt mala per accidens, & bona per ſe, 12.quæſt.35.4. ad 3.

16 Certamen & contentio fit in contemplatione, propter defectum intellectus,& grauitatem corruptibilis corporis,quod nos ad inferiora retrahit, non autem ex contrarietate ueritatis quam contemplamur, 22.q.180.7. ad 3.

17 Contemplatio habet quietem ab exterioribus motibus. Et eſt motus intellectus i.operatio,22.q 179 1.ad 3.item q.180. 6.c.

18 Contemplatio terminatur in effectu.ſ.ad delectationem,22.q.180.2. c.item 1.ad 3. item 7. ad 1.

¶ Contemplatiui dicuntur non qui contemplantur, ſed qui contemplationi totam uitam ſuam deputant,22.q.81.1. ad 5.

1 CONTEMPTVS eſt transgreſſio legis, ex hoc quòd uoluntas renuit ſubieci legi,uel regulæ,22.q.186.9.ad 3.

2 Frequentia peccati non facit peccatum ex contemptu, ſed diſponit ad hoc,22.q. 186 9. ad 3.

3 Quanto quis Deum per peccatum magis contemnit, tanto maiorem reatum incurrit,3.q.88.3. c. ad 1.

1 CONTENTIO quadruplex.ſ.color rhetoricus,impugnatio ueritatis ſcitæ,uel falſitatis ſine modo,& moderatæ.Prima & quarta eſt bona.Secunda eſt peccatum mortale.Tertia uero non ſemper eſt mortale,ſi-

cut ſi accipiatur contentio in iudicio uel diſputatione ſecundum imperfectam rationem ſ.ſecundum quod importat quandam acrimoniam locutionis.& ſic non ſemper eſt mortale, ſed eſt peccatum ueniale,niſi ſit cum ſcandalo,22.q.38.1.o.

2 Contentio importat contrarietatem in locutione, ſicut diſcordia contrarietatem in uoluntate,quo ad intentionem, uel quo ad modum, 22. q. 38.1.c.

3 Contentio eſt filia inanis gloriæ,22.q.38.2.o.item q.132.5.o.

4 Contentio & diſcordia oriuntur ex inuidia, ratione termini à quo, ſed ex inani gloria,ratione termini ad quem,22.q.37.2.ad 2.item q.38. 2.ad 2.

1 CONTINENTIA ut eſt abſtinentia ab omni delectatione uenerea, eſt uirtus,non autem quæ eſt cum prauis concupiſcentiis, quibus reſiſtir,12.q.58 3.ad 2.item 22.q.143.3.ad 1.item q.155.1.o.item 4. e.item 3.q.7.2.ad 3.ſi.

2 Continens proprie eſt qui perſiſtit in ratione recta,à prauis concupiſcẽrijs abſtinens,non autem qui perſiſtit in ratione peruerſa, abſtinens à bonis,ſed eſt obſtinatus,22.q.155 1. ad 2.

3 Caſtus proprie dicitur ante experientiam delectationis ueneteæ, continens autem,poſt eam. 22. q.151.2.o.

4 Continentia & incontinentia proprie ſunt circa delectationes,quæ poſſunt eſſe naturales homini:non autem circa eas quæ ſunt contra náturam,22.q.155.2 ad 5.

5 Continentia & incontinentia magis eſt circa delectationes uenereas, quàm ciborum. 22.q.155.2 o.

6 Continentia proprie eſt tantum circa concupiſcentias tactus,22.q.143. ad 1.item 22 q 55.2.o.item q. 156.2. e.

7 Continentia ſecunda,eſt potior quàm temperantia,prima uero ecõuerſo,22.q.55.4.o.

8 Conſtantia in arduis & terribilibus, eſt pars fortitudinis, quæ autem eſt circa delectabilia,eſt pars continentiæ,quæ eſt pars temperantię, 22.q.153. 5. ad 2.

9 * Continentia & perſeuerantia, ſunt partes conſtantiæ firmiter perſiſtentes.prima eſt contra concupiſcentias,ſecunda contra triſtitias,12. q.58 3.ad 2.item 22.q.53.5.ad 3.

10 Continentia eſt tantum in uoluntate ſubiectiuè, 22. quæſtio. 155. 3. o.

11 Continentia poteſt attribui rationi,ſicut primo mouenti,& incontinentia concupiſcibili, licet utraque ſit in uoluntate, ut in proprio ſubiecto,22.q. 155.3.ad 2.

12 Ad continentiam efficacius operatur maceratio carnis per abſtinẽtiam cibi & potus,quàm per ſubſtractionem ueſtium,uel per laborem corporalem.22.q. 188.6.ad 3.

1 CONTINGENS & neceſſarium, ſunt de tranſcendentibus, 1.qõ. 155. 6.c.

2 Vnumquodque contingens,eſt ex parte materiæ:neceſſitas uero, conſequitur rationem formæ,quia quæ ſequuntur ad formam, neceſſariò inſunt, 1.q.86. 3. o.

3 Nihil eſt contingens quod non habeat aliquid neceſſarium,1.q.84.1.ad 3.item q. 86.3. c.

4 Contingens poteſt ſumi dupliciter.ſ.contingens ut contingens,i.in particulati, & contingens in uniuerſali.i. ſecundum quòd in eo inuenitur ratio neceſſarij, 1.q.86. 3.c.

Contin-

5 Contingens ad utrumlibet,eſt in potentia. Ideo non exit in actum: niſi prius per aliquid determinetur ad unum,1.q.19 3.ad 5.

6 * Contingens ut contingens, cognoſcitur directe a ſenſu, ſed indirecte ab intellectu,1.q.86.3.c.

1 CONTRACTIO duplex, ſ.ad quidditatem, & ad rationem. 1.q.5.3. ad 1.

2 Contrahere eſt aliquid cum cauſa,de neceſſitate incurrere, 1.quæſt.14. 3 c

1 CONTRAPASSVM idem eſt quod iuſtum commutatiuum tantum, 22. q.61.4.c.

2 Contrapaſſum primo inuenitur in paſſionibus iniurioſis, ſecundo in ablatione rerum per uim, tertio in commutationibus uoluntarijs, 22. q. 61.4.c.

1 CONTRARIVM magis diſtat à ſuo contrario, quàm ſimplex negatio,22.q.79.4.c.ad 2.

2 Nomen diſtantiæ deriuatum eſt à loco, ad omnia contraria, 1. q.67.2. ad 3 item 12.q.7.1.c.

3 Idem eſt cauſa contrariorum communis,non autem particularis, 1.q. 49.3.c. fi. ad 1.

4 Idem eſt cauſa contrariorum,ſecundum diuerſa, 12.q 32.3. ad 2.item 22.q 7.1. ad 2.

5 Vnum contrariorum eſt cauſa alterius contrarij,per accidens tantum, 1.q.49 1.0.item 12.q.32.4.0 item q.35.3. ad 1.item 22 q.38.2.ad 3.item q.162.5.ad 3. item 3.q 50.1.ad 3.

6 Idem eſt contrarium diuerſis ſecundum diuerſa,non autem ſecundum idem, 12. quæſt.31.8.ad 2.item q.45 1.ad 2.item q.78 4.ad 2.item q.79.1. ad 2.

7 Idem poteſt tolli ex cauſis contrarijs, per modum ſuperabundantiæ,& defectus,22.q.89 10.ad 3.

8 Contraria in re non ſunt contraria in mente,12.q.35.5.c.ad 2.item q. 53.1.c.item q.54.2.ad 1.item q.64.3 ad 3.

9 Obiecta contraria,cauſant contrarias paſſiones in potentijs appetitiuis, non autem in cognitiuis,12.q 54.2. ad 1.

10 Contrariorum poteſt eſſe unus habitus,ſecundum quòd conueniunt in una ratione communi,12.q.54.2.ad 1.item 3.ad 1.

11 Aliqua dicuntur contraria dupliciter.ſ.ſecundum formam generis,uel ſecundum formam ſpeciei,12.q.35.4.c.

12 Species contrariorum conſtitutæ per reſpectum ad aliquid extra, poſſunt habere conuenientiam inter ſe,non autem ſpecies abſolutæ, 12. q. 35.4 c.

13 Motus habet contrarietatem terminorum,ſed mutatio, ſecundum acceſſum & receſſum,ab eodem termino, 12.q,23.2.c.

14 Nullus motus eſt contrarius motui circulari, 1.q.66.2.c.

15 Quietes contrariæ ſunt,quæ ſunt in terminis contrarijs, 12. queſt. 31. 8. c.

16 Sicut quieti naturali contrariatur & quies uiolenta eiuſdem corporis, & quies naturalis alterius corporis: ita in affectibus animæ, delectationi,oponitur & delectatio & triſtitia, 12.q.31.8.ad 2.

17 Omne quod generatur,generatur ex contrario, 1.q. 46. 1.ad 3.item q. 75. 7.c.

18 Omne compoſitum ex contrarijs neceſſe eſt corrumpi,1.q.82.1.c.item 3.q.14.2.c.

19 Contraria poſſunt ineſſe eidem,non ſecundum idem,3.q.46.8.ad 1.

Contra-

20 Contraria ſunt circa idem, quando ſubiectum æqualiter ſe habet ad ea, 22.q.24.10.ad 1.

21 Contraria contrarijs curantur, 12.q.87.6.ad 3.

1 CONTRITIO ſecundum eſſentiam eſt in corde, & pertinet ad pœnitentiam interiorem, uirtualiter uero ad exteriorem inquantum implicat propoſitum confitendi, & ſatisfaciendi, 3 q.90.3. ad 3.

2 Dolor contritionis duplex. ſ. ſenſitiuus. & intellectiuus ſ. diſplicentia uoluntatis. Primus eſt tantum effectus eius, ſecundus autem eſt ipſa contritio, 3.q 84.8.9.o item q. 85.1.c.

3 Vterque dolor debet durare uſque ad mortem. Et primus debet continuari quantum poſſibile eſt, ſeruatis actibus aliarum uirtutum, & ſanitate, non autem ſecundus, 3. q.84 8.o.

4 Contritio & ſingularis dolor debet eſſe de ſingulis peccatis mortalibus in principio, quæ memoriæ occurrunt: ut ſ. homo actualiter ſingula deteſtetur, quantum in ipſo eſt: ſed poſtea ſufficit una communis de omnibus, 12.q.113.5.ad 3. item 3. q.87. 1.c.

5 De peccato mortali totaliter oblito ſufficit generalis contritio de omni quo Deum offendit. Si autem recordetur tantum in generali, recogitet. Et ſi in ſpeciali recordetur, debet ſpecialiter conteri, & de obliuione dolere, quæ ex negligentia contigit, 12.q.113.5.ad 5. item 3.q.8.4. ad 5 item q.87. 1 c.

6 * Ad contritionem de uenialibus non requiritur propoſitum non peccandi, ſicut de mortali, ſed ſufficit diſplicentia eius, & ſuæ cauſæ, 3. q.87.1.ad 1.

7 Peccatum ueniale non remittitur hic per contritionem habitualẽ, quæ habetur per habitum charitatis, uel per habitum pœnitentiæ uirtutis, quia ſic charitas non compateretur peccatum ueniale, quod patet eſſe falſum: ſed requiritur uirtualis contritio, puta cum aliquis hoc modo fertur ſecundum affectum in Deum, & in res diuinas, ut quicquid ſibi occurreret, quod eum ab hoc motu retardaret diſpliceret ei, & doleret ſe commiſiſſe, etiam ſi actu de illo non cogitaret, non autem requiritur actualis, 3.q.87 1.o.

8 Contritio eſt dolor pro peccatis aſſumptus cum propoſito confitendi, & ſatisfaciendi, Suppl q.1.1.o.

9 Contritio eſt actus uirtutis pœnitẽtiæ, cuius eſt deteſtari præterita delicta, Suppl. q.1.2.o.

10 Attritio nullo modo poteſt fieri cõtritio, quam neceſſario charitas precedit, Suppl. q.1.3.o.

11 De malis pœnæ poteſt eſſe dolor, non tamen contritio, Suppl. quæſt. 2.1.o.

12 De originali peccato etſi aliqua diſplicentia eſſe poſſit, non tamen contritio, Suppl. q.2. 2.o.

13 Nullum peccatum actuale ſine contritione remittitur, Suppl. q. 2. a. 3. o.

14 Contritio non eſt de peccato futuro, ſed magis cautio, quæ eſt pars prudentiæ, contritioni adiuncta. Suppl. q.2 4. o.

15 De peccatis aliorum dolere debemus, non tamen oportet quod de eis conteramur, Suppl. q.2. 5.ad 2.

16 Quantum ad principium contritionis, oportet quod de ſingulis peccatis, quæ quis in memoria habet conteratur, ſed quantum ad terminum, ſufficit quod ſit una communis de omnibus, Suppl. q.2.6.o.

17 Contritio ut dolor eſt de peccatis in ipſa uoluntate conſiſtens, omnium dolorum maximus eſt, ut uero in parte ſenſitiua deriuatur ex ratio-

nis

nis diſplicentia de peccatis, non eſt alijs doloribus maior, Suppl. q. 3.1.0.

18 Contritionis dolor, ut eſt in ratione nimius eſſe non poteſt, ut autem in ſenſu repetitur, exceſſus in eo culpabilis eſſe poteſt, Suppl. q. 3. 2.0.

19 Sicuti unum peccatum eſt maius alio.ita dolor contritionis de uno peccato neceſſario maior eſt,quàm de alio.Suppl q.3. 3. o.

20 Toto præſentis uitæ tempore, debet homo de præteritis peccatis conteri,& dolere,Suppl.q.4 1.0.

21 Contritio cum ſit actus pœnitentiæ,maxime expediret continue de peccatis conteri, & moderate dolere, dummodo cæterarum uirtutum officia ſuo tempore non omittat, Suppl. q 4.2.0.

22 Poſt hanc uitam in purgatorio tantum, quanquam non meritorius de peccatis contritionis dolor eſſe poteſt,non autem in patria, uel in inferno,Suppl.q.4.3.0.

23 Contritio tam diſpoſitiue quàm effectiue inſtrumentaliter remiſſionē peccatorum cauſat.Suppl.q.5.1.0.

24 Contritio quæ per charitatem perfecta fuerit, non modo culpæ,ſed omnis pœnæ remiſſionem operari poteſt.Suppl.q.5.2.0.

25 Quantumcunque paruus dolor, dummodo ad contritionem ſufficiat, omnem culpam delet,Suppl.q.3.0.

1 CONTVMELIA eſt deducere id quod eſt contra honorem alicuius in notitiam eius,& aliorum,quod fit principaliter per uerba,ſecūdo per alia,22.q.72.1.0.

2 Contumelia eſt tantum de culpa,conuitium etiam de pœna,ſed improperium eſt de indigentia, tamen quandoque unum ponitur pro alio, 22.q.72.1.ad 3.

3 Contumelia eſt contra honorem, & palam, ſed detractio contra famā, & occulte:ſuſurratio uero contra amicitiam,deriſio autem erubeſcere facit,22.q.73.1.0.item 2.c.item 4.ad 1.item q. 75.1.0.

4 Contumelia,& conuitium ex intentione dehonorandi notabiliter,ſunt peccata mortalia : ſi autem ad correctionem, ſeruato debito modo, non ſunt peccata,22.q.72.2.0 item q.158.5.ad 3.

5 Adulterium eſt grauius peccatum, quàm contumelia,& hæc quàm detractio ſecundum ſe:& hæc quàm furtum & rapina, 22.q.73.3.0.

6 Contumeliæ & detractiones debent reprimi,ad correptionem audatiū: & ad uitandum ſcandala,22.q 72.3.0.item q. 73.4.ad 1.

7 Contumelia principaliter oritur ex ira,ſecundo ex ſtultitia,quia conuenit cum ira.Non autem ex ſuperbia directe,ſed diſpoſitiue, 22.q.72. 4.0.item q.73.3.ad 3.item q. 158.7.c.

1 * CONVERSIO in Deum triplex.ſ. gloriam, meritum, & præparationem,quæ requirit triplicem gratiam.ſ. conſummatā habitualem, & operationem Dei, 1.q.62.2.ad 3.

2 Conuerti ad beatitudinem eſt homini difficile dupliciter.ſ. quia eſt ſupra naturam eius,& propter impedimentum corporis,& peccati, ſed angelo tantum primo modo,1 q 62.2.ad 2.item 4.ad 1.

3 Aliquis dum eſt in propoſito & intentione peccandi: poteſt ſubito uoluntas ſua conuerti ad Deum ab exteriori,ſicut in Paulo:uel ab interiori, 12.q.112.2.ad 2.

4 Aliquid dicitur cooperari alicui dupliciter. ſ. ſicut ſecundarium agens, principali agenti,& ſicut adiuuans ad præſuppoſitum finem, 12. q. 111.2.ad 3.

1 COR primo generatur, 22.q.122.1.c.

2 Cor eſt primum principium membrorum, & uiriũ uitalium, quantum ad eſſe, ſed caput eſt principium ſenſuum & motus, 3. q. 90. 3. ad 3.

3 Cor eſt principium motus in animali, 1. q. 20. 1. ad 2. item 12. q. 17. 9. ad 2.

4 Motus cordis & genitalium, non ſubiacet, nec obedit imperio rationis, quia eſt naturalis, 12. q. 17. 9. ad 2. item ad 3. item 22. q. 152. 4. c.

5 Omnis bona diſpoſitio corporis redundat ad cor, ſicut ad principium & finem corporalium motionum, 12. q. 38. 5. ad 3.

6 Cordis eſt duplex infirmitas. ſ. in ſubſtantia eius, mutans naturalem complexionem eius, & inordinatio motus eius, uel alicuius eorum quæ circunſtant cor. Prima eſt mortalis, non autem ſemper ſecunda, 12. q. 74. 9. 2.

7 Cor unius hominis tendit ad diuerſa dupliciter. ſ. ſecundum diuerſas potentias appetitiuas, uel ſecundum diuerſa appetibilia, 22. q. 29. 1. c.

8 Animalia habentia magnum cor ſunt timida, 12. q. 45. 3. c.

1 CORNELIVS & ſimiles, ante baptiſmum, habuerunt gratiam, & uirtutes, per fidem, & deſiderium baptiſmi implicite, uel explicite, 3. q. 69. 4. ad 2.

¶ Cornicula frequenter crocitans ſignificat pluuiam cito eſſe futuram, 22. q. 95. 7. ad 2.

1 CORPORALIA & pallæ altaris debent eſſe alba & linea, 3. q. 52. 2. ad 3. item q. 83. 3. ad 7.

2 Spiritualia per corporalia conſueuerunt oſtendi, 1. q. 1. 9. o. item q. 50, 3, ad 3. item 12. q. 4. 7. ad 1.

3 Creatura corporalis eſt à Deo, propter bonitatem Dei, 1. quæſt. 65. 1. 2. o.

4 Omnia corporalia quanto magis cõſiderantur, tanto minora uidentur, ſpiritualia uero econuerſo, 12. q. 42. 5. c. ad 3.

5 Non omnium corporalium eſt eadem materia, niſi æquiuoce, 1. q. 66. 2. o.

6 Forma corporeitatis non eſt una in omnibus corporibus, quia non eſt alia à formis quibus corpora diſtinguuntur, 1. q. 66. 2. c. ad 3.

1 NVLLVM corpus naturale nec mathematicum poteſt eſſe infinitum in actu, 1. q. 7. 3. o.

2 Si eſſet corpus infinitum, non poſſet moueri, 1. q. 7. 3. c.

3 Corpus tripliciter ſumitur. ſ. pro genere animalis, pro parte eius, & ut eſt ſpecies quantitatis, 1. q. 18. 2. c.

4 Omne corpus eſt in potentia, 1. q. 3. 1. c.

5 Corpus habens duos colores, eſt continuum, non tamen ſecũdum eos, 12. q. 20. 6. c.

6 Duo corpora poſſunt ſimul eſſe in eodem loco, uirtute Dei, non autem naturaliter 1. q. 67. 2. c. item 3. q. 54. 2. ad 1. item q. 57. 4. ad 2.

7 Omne corpus habet motum naturalem determinatum, 1. q. 67. 2. c.

8 Nullum corpus mouet, non motum, 1. q. 3. 1. c. principio. item q. 110. 1. ad 1.

9 Nullum corpus agit, niſi tangendo & mouendo, 1. q. 45. 5. c. fi.

10 Nullum corpus poteſt eſſe principium uitæ, 1. quæſt. 3. 1. c. item q. 75. 1. c.

11 Corpus uiuum, eſt nobilius corpore non uiuo, 1. q. 3. 1. c. fi.

* Corpus

12 * Corpus prius uiuum,& poſtea mortuum,non eſt idem corpus numero,3.q 25.6.ad 3.item q.50.5.e.ad 1.
13 Corpora inquantum ſunt in actu, poſſunt agere: licet hoc negent Auicebron, Plato,& Democritus, 1.q.115.1.0.
14 Corpus hominis oportet habere multa organa, quia anima eius eſt multiplex in potentia & operatione, propter perfectionem eius, 1. q. 76.5 ad 3.
15 Corpus hominis, fuit optime diſpoſitum, in ordine ad ſuum finem.ſ. animam,1 q.91.3 o.item 22.q.164.1. ad 1.
16 Corpus hominis componitur ex contrarijs,propter tactum,1.q.76.5.c. item q.91.1.ad 2.item 12.q.85.6.fi.item 22.q.164 1.ad 1.
17 In corpore hominis,ignis & aer prædominantur ſecundum uirtutem, ſed aqua & terra ſecundum ſubſtantiam. Sed corpora inferiora non ſunt de natura quinti corporis.i. cœli, quam aliqui ponunt uenire in compoſitionem humani corporis,1.q.91.1.o.
18 Proximus motor corporis in nobis,eſt appetitus ſenſitiuus, 1. q. 20.1. ad 1.
19 Corpus hominis regitur à ratione diſpotice.i. ſeruiliter, appetitus autẽ ſenſitiuus,politice i.ciuiliter,1 q.81.3.ad 2.item q. 83.1. ad 1. item 12.q.9.2.ad 3.item q.17.7.c fi.item q.56.4.ad 3.item q.58.2.c.item q.74.3. ad 3.
20 Corpus eſt glorioſum ex totali ſubiectione eius ad animam,cuius gloria redundat in ipſum,12.q.4.5.ad 4.item 3.q.11.2.c.item q. 54.2.c.ad 1.item ad 2. item q.57.3.c.
21 Corpus glorioſum erit in eodem loco cum alio corpore,non ex dote ſubtilitatis,ſed ſola uirtute Dei,3.q.54.1.ad 1.item q. 57.4.ad 2.
22 Subtilitas corporis glorioſi,eſt plena participatio eſſe ſpecifici,ex plena ſubiectione eius ad animam,3.q.54.3.c.
23 Et erunt palpabilia, ſicut & corpus Chriſti poſt reſurrectionem ſuam, 3 q.54.2.ad 2.
24 Et habebunt qualitates tangibiles. 3.q.54.2 ad 2.
25 Et erunt colorata,colore debito, ſecundum naturam ſuarum partium, 3.q.54.2.ad 1.
26 Corpus Chriſti fuit in Adam,& in alijs patribus, ſecundum originem, non autem ſecũdum aliquid ſignatum:ſicut etiam corpora aliorum, 3.q.31.6. o.item 7.c.
27 Corpus Chriſti ſecundum Apollinarem hæreticum,eſt conſubſtantiale deitati, 3.q.37.1.c.
28 Corpus Chriſti eſt à ſolo Deo formatum,3.q. 31.5.c. ad 3. item quæſt. 46.6.c.
29 Corpus Chriſti fuit optime complexionatum, ideo in eo maxime uiguit ſenſus tactus, 3.q.46.6.c.
30 Corpus Chriſti debuit augeri,ſicut corpora aliorum hominum,3.q.33.1.ad 4.
31 Quantitas corporis in principio animationis, proportionatur ei quantitati,ad quam per augmentum ueniet: quia maiorum in fine eſt maior quantitas in principio,prçterquam in Chriſto,in quo fuit minor, 3.q 33.2. ad 2.
32 Corpus Chriſti,in perfecta ætate,habuit decentem,& mediocrem quãtitatem, proportionatum quantitati habitæ tempore quo aliorum corpora animantur,minorem autem in principio, 3.q.33.2. ad 2.
33 Corpus Chriſti uiuum & mortuum, erat idem numero, 3. quæſt. 50. 5. o.

34 Corpus Chriſti fuit ſubiectum impreſſioni corporum cœleſtium, 3.q. 12.4 ad 3.
35 Corpus Chriſti fuit uerum corpus,& non phantaſticum, contra Manichęum,& Valentinum,3.q.5.1.o. item 2.c.
36 Chriſtus poſt reſurrectionē,habuit uerum corpus ſicut prius ante mortem,3.q.54.1,o item 3 c.
37 Corpora myſtica ſunt duo in hoc mundo.ſ. Chriſto & diaboli, ſed corpus Chriſti myſticum,eſt tota eccleſia,3.q.8.1.3.c.itē q.48.1.c. item q.49.1.c.
38 Corpus Chriſti uerum,habet ſimul omnia membra,non autem corpus myſticum,3.q.8.3.c.
1 CORRECTIO fraterna eſt admonitio fratris de emendatione delictorum,à fraterna charitate procedens,22.q.33.1.o.
2 Correctio duplex,ſ.coactiua,& oſtenſiua tantum.Prima pertinet ad prę latos tanntum, ſecunda uero ad omnes, 22 q.33.1.3.6 o.
3 Vtraque eſt in præcepto,ſed ſecunda ſolum, quando delinquens occurrit cum commoditate corripiendi, & ſpe emendationis, & ſuperior deeſt,22.q. 33.2.o.item q.43.7.ad 3,
4 Correctio fraterna eſt actus charitatis, coactiua uero, eſt actus iuſtitiæ, 22.q.32.2.ad 3.item q.33 1.o.item 3.4.c.
5 Admonitio in correctione fraterna,eſt principaliter actus charitatis,qua ſi imperantis:prudentiæ uero ſecundario,quaſi exequentis & dirigentis,22.q.33.1. ad 2.
6 * Exiſtens in peccato mortali,etiam occulto,corrigens ex officio,peccat, non autem corrigens ut frater,niſi propter ſcandalum, 22.quęſt.33.5.o.
7 Peccatum præcedens impedit,ne aliquis corripiat alium tripliciter.ſ.ratione indignitatis,ſcandali,& ſuperbiæ,22.q. 33.5.c.
8 Prælatus eſt corripiendus à ſubditis, ſed in ſecreto tantum, * non cum proteruia & duritia,ſed cum manſuetudine, & reuerenter:niſi propter periculum fidei,fiat publicum:ſicut Paulus publice corripuit Petrum,22.q.33.4.o.
9 Ordo correctionis,eſt de præcepto.ſ.præuia admonitione ſecreta, 22.q, 33.7.o.
10 Teſtes debent adhiberi, in correctione fraterna, ſi non eſt emendatus per admonitionem ſecretam,22.q.33.8.o.
11 In correctione fraterna,primo debet admoneri ſecrete: ſecundo debet dici prælato ſecrete:tertio teſtes adhiberi,quarto publicari,22.q.33.8.ad 1.item ad 4.item q.70.1.o.item 3.ad 3.
12 Ordo fraternæ correctionis, ſeruandus eſt in peccatis occultis tantum, 22.q 33.7.o.
13 Chriſtus non corripuit Iudam ſecreto,nec Petrus Ananiam, & Saphiram,nec Paulus Petrum,multiplici de cauſa.ſ quia Dominus peccatum Iudæ tanquam Deus,ſicut publicum habebat. Vnde ſtatim poterat ad publicandum procedere. Tamen ipſe non publicauit: ſed obſcuris uerbis eum de peccato ſuo admonuit, Petrus autem publicauit peccatum occultum Ananiæ & Saphiræ, tanquam executor Dei, cuius reuelatione peccatum cognouit. Sed Paulus Petrum non reprehendiſſet,niſi aliquo modo par eſſet, quātum ad fidei defenſionem. Vel Paulus qui erat ſubditus Petro propter imminens periculum ſcādali circa fidem, Petrum publice arguit. De Ioſeph autem credendum eſt, quòd fratres ſuos aliquando admonuerit, licet non ſit ſcriptum. Vel poteſt dici,quod peccatum publicum erat inter fratres. Vnde dicitur

de dicitur pluraliter, Accuſauit fratres ſuos, 22.q.33.4.ad 2.item 7. ad 2.

14 Dimittens admonitionem uel prohibitionem, quia nõ ſpetat correctio nem, ſed timet ſequi peius, nõ peccat, 22.q.33. 2.ad 3.item 6.o.item q.43.7.ad 3.item q.150. 1 ad 4.

15 Peccatum infectiuum aliorum, ut hæreſis, & fornicatio, uel cedens in dã num aliorum, ut furtum, & homicidium, debet denunciari, ſine admonitione, 22.q.33 2.c.ad 3.

16 Correctio eſt utilis ad emendationem, ad quam tamen non ſufficit ſine auxilio Dei, 12.q.109 8 ad 2.item 22.q.33.2.ad 1.item q 83.7.ad 3.

17 Scandalum directe opponitur correctioni fraternæ, 22.q.34. principio, item q 43. 3.c.

1 CORRVPTIBILE & incorruptibile differunt genere phyſico, non autem genere logico, 1.q 66.2.ad 2.item q.88.2. ad 4.

1 NIHIL corrumpitur, niſi per hoc quòd forma ſeparatur à materia, 1. q.9 2.c.item q 50.5 c.item q.75 6.c.

2 Corruptio non poteſt eſſe, niſi ubi eſt contrarietas: quia omnis generatio & corruptio eſt ex contrario in contrarium, 1.q.75.6.c.

3 Aliquid corrumpitur dupliciter. ſ. per ſe, & per accidens, 1.q.75.6.c. itẽ q.89.5 c.item 12.q.53. 1.c.

4 Corruptio duplex. ſ. ſeparatio formæ à materia, & reſolutio in elementa, 3.q.50.5 c.

5 Corruptio non intenditur à natura, niſi per accidens, 1.q.19 9. c. item q.49.1.c.ad 2.item 2. c.

6 In omni mutatione eſt aliqua corruptio, 1.q.50.5.ad 1.

7 Impoſſibile eſt, aliquod ſubſiſtens corrumpi per accidens, uel generari per accidens, ſed tantum per ſe, 1.q.75 6.c.

8 Mors, corruptio, & omnis defectus, eſt contra naturam particularis formæ, ſed aliquando eſt naturalis ratione materiæ, & naturæ communis, 1.q.22.2 ad 2.item 12.q.42.2.c.ad 3.item q.85.6.o.item 22.q. 65.1.ad 1.item q.164. 1.ad 1.

9 Materia ſubiecta priuationi, eſt principium & cauſa omnis corruptionis, 1.q.50.5 ad 3 item q.75.6.c.

1 CORVVS ſignificat uoluptatibus denigratos, uel expertes bonæ affectionis, quia non eſt reuerſus ad arcam, 12. quæſt. 102. 6. ad 1.co. 2. fi.

1 COSTA fuit præciſa ab Adam ſine dolore: ſed cum delectatione, 1. q. 91.3.ad 2.item q.97.2.ad 3.

2 Coſta hæc, non erat de perfectione indiuiduali Adæ, ſed de ſpecifica, 1. q.92 3.ad 2.item q.97.2. ad 3.item 3.q.31. 5, ad 2.

3 Mulier conuenienter fuit formata de coſta Adæ, 1.q.92.2.3.o.

4 Mulier facta eſt de coſta Adæ, ut ſocia eius: non de capite, ut domina, nec de pede, ut ancilla, 1.q.92.3.o.

5 Conuerſio coſtæ in mulierem, fuit ſupernaturalis, & obedientialis, 1.q. 92.4.ad 3.

6 Multiplicatio coſtæ, fuit per additionem materiæ nouiter creatæ, uel ue rius per conuerſionem alterius materiæ præiacentis, contra Vgonem & Magiſtrum ſententiarum, 1.q 92.3 ad 1.

7 Illud additum, non uenit in corpus Euæ, niſi mediante coſta: Ideo Eua non dicitur facta ex eo, licet eſſe & quid amplius in quantitate quàm coſta. 1.q. 92.3.ad 1.

1 CREATIO magis reſpicit eſſe quàm naturam, uel rationem, 3.q.2.7. ad 3.

2 Creatio paſſiua, ſecundum eſſe ut inhæret, eſt naturaliter poſterior creatura, & eſt ſubiectiue in ea: ſed ſecundum rationem eius, ut cauſatur ex actione Dei, eſt prior, 1.q.45.3.ad 2.item ad 3.

3 Creationem eſſe, ratio demonſtrat, 1.q.45.2.o.

4 * Philoſophi concedunt creationem eſſe, ſed ab æterno, 1. q.46.2.ad 1. item ad 2.

5 ¶ Creatio quid. * non eſt mutatio proprie, 1.q.45.2.ad 2.itē 3.o.item q. 46.1.ad 5.

6 Creatio non eſt motus nec terminus motus, 1.q.45.2.ad 3.item 3.c.itē q.46. 3. ad 2.

7 Creatio eſt emanatio uniuerſalis entis, ex nihilo, 1.q.45.1.o.itē 4 ad 1.

8 De ratione creationis eſt, nihil præſupponere in re, cui naturaliter prius conuenit non eſſe quàm eſſe, 1.q.65.3 c.

9 Creatio non admiſcetur in operibus naturæ, nec artis, ſed præſupponitur, 1.q.45.8.o.

10 Creatio importat habitudinem creaturæ ad creatorem, cū quadam nouitate, ſiue inceptione, 1.q.45.3.ad 3.

11 Creare nihil aliud eſt, quàm abſque materia præiacenti aliquid producere, 1.q. 65.3.c.

12 Creatio eſt productio rei, ſecundum totam ſubſtātiam ſuam, nullo præſuppoſito, 1.q.65.3.c.

13 Creatio actiua, eſt eſſentia Dei, cum relatione rationis ad creaturas. Paſſiua uero, eſt in creatura, & eſt accidens eius de prædicamento relationis. ſ habitudo habentis eſſe ab alio, & cōſequens operationem Dei, 1.q.45.3.o.

14 Creatio paſſiue ſumpta, eſt aliquid in re creata, quia creatio actiua, eſt actio tranſiens, relinquens effectum exteriorem, 1. q.45.3.o.

15 Nullum corpus poteſt creare, 1.q 45.5.c.

16 Solus Deus creat, 1.q.45.5.o.item q 47.1.c.item q.65.3.c.item q. 90. 3.c.item q.104. 3.ad 1. item ad 3.

17 * Creare requirit potentiam agentis infinitam, 1.q.32.1.ad 2.item q. 45.5. ad 3 item q.65.3 ad 3.

18 Deus non poteſt communicare creaturæ potentiam creandi aliquid, uirtute propria & principaliter, nec inſtrumentaliter, 1.quaſt.45.5.c. ad 3.

19 Creare, eſt commune toti trinitati. 1.q.45.6 o.

20 Philoſophi dixerunt, quòd intelligētia ſuperior creat inferiorem, & animam, & corpus cœli moti ab ea, 1.q.8.3.c.item q.45.5.c.item q.65. 3.c.

21 Omne ens præter Deum, eſt creatum à Deo, 1.q.44.o.item q.45.2.c.itē q.65.o.item 12. q.79.2.c.

22 Res ſimplex non poteſt fieri niſi per creationem, 1.q.118.1.c.

23 Prima indiuidua cuiuſlibet ſpeciei, producta ſunt per creationem tantum, 1.q.45.5 ad 1.item q.65.4.c.item 12. q.5.7. ad 2.

24 Sola ſuppoſita, proprie dicuntur creari, 1.q.45.4.o.item 7. ad 2.itē 8.o.

25 * Creatio paſſiua creatur, non quidem alia creatione, ſed ſeipſa, 1.q.45. 3. ad 2.

26 Creatio facta eſt in principio temporis menſurantis motum primi mobilis, ſicut in adiacente creationi, non autem ſicut in menſurante eā, quia ſimul fuerunt, 1.q.46. 3.c. ad 1.

27 Creatio eſt in inſtanti, 1.q 63.5.c.item q.74.1.ad 1.

28 * Immo principium temporis, non eſt menſura creationis, 1. q.46.3. ad 1.

29 Creatio eſt prima actio, quia nullum præſupponit, ſed præſupponitur à qualibet alia, 1.q 45.1.ad 2.

30 Creatio aliqua præſupponit materiam in qua, non autem materiam ex qua, 1.q.45.1. ad 2.

1 IN productione cuiuſlibet creaturæ etiam minimæ, manifeſtatur infinita potentia, ſapientia, & bonitas Dei, 1.q. 32.1.ad 2.item q.45.5. ad 3.

2 * In omnibus creaturis, differunt ſuppoſitum & natura, 3.q.17.1.c.

3 Omnis creatura poteſt deficere à bono, in non eſſe, ſecundum ſeipſam, niſi à Deo conſeruetur ſecundum Gregorium, 12.q.109. 2.ad 2.item q. 112.3.ad 2.

4 Omnis creatura eſt mutabilis, 1.q 9.2.c.item q.10.3.c.item q.16.8.c. item q 65.1.ad 1.item 12.q.109.2.ad 2.item q. 112 3.ad 1.item 3. q.10.4.c.item q 13 2.3.c.

5 Creaturæ ſecundum ſe, ſunt tenebræ, falſitas, & nihil, 22. quæſt.5.1. ad 2.

6 In creaturis inueniuntur quatuor per ordinem. ſ. eſſe, unitas, uirtus, & reſpectus ad effectus, 1. q.39.8.c.

7 Creatura dignior, facta eſt propter uiliorem, in ordine ad totum uniuerſum, non autem ſecundum ſe, 1.q.70.2.ad 4.

8 Commune eſt omni creaturæ, ut per omnes motus & operationes eius, tendat ſicut in finem ſuum, in aſſimilationem diuinæ bonitatis, conſeruando ſuum eſſe, & communicando illud, 1. q.63.3.c.

9 Creatura corporalis ordinatur ad ſpiritualem, & tendit in aſſimilationem eius, 1. q.65.2.c. ad 2.

10 Creatura irrationalis, ordinatur ad rationalem tripliciter. ſ. auxiliando, ſignificando, & continendo, 22.q. 76.2.c.

1 CREDERE QVID. * eſt cum aſſenſu cogitare, 22.q.2 1.c.

2 Credere eſt proprius, & interior actus fidei. 22.q.2. principio. item 2.c item q 4.1.c. item 2.c.ad 1.

3 Credere eſt actus intellectus, aſſentientis diuinæ ueritati, ex imperio uoluntatis motæ à Deo per gratiam, 22.q.2.9.c.item q.4.1.c. item 2.c. ad 1.item q. 5.2.c.

4 Actus fidei triplex. ſ. credere Deo, credere Deum, & credere in Deum, 22. q 2.2. c.

5 Credere Deum, Deo, & in Deum, eſt unus actus fidei, reſpectu diuerſorum, 22. q. 2.2.c.

6 Scientia de credendis eſt duplex. ſ. donum, quo diſcernuntur credenda à non credendis: & gratia, qua hoc docetur. Prima conuenit omni ſancto, non autem ſecunda, 22.q 9.1.ad 2.

7 Credere aliqua ſupra rationem naturalem, eſt de neceſſitate ſalutis, ſimiliter & fides, 22.q.1.6.ad 3.item q.2.3. c item q. 16 1.ad 1.

8 Credere aliqua quæ ratione naturali demonſtrantur, eſt neceſſarium, 12.q.99 2.ad 2.item 22.q.1.6.ad 3.item q.2.4. c.

9 * Quilibet tenetur explicite credere articulos fidei, alia uero implicite, 12.q. 76.2.c.item 22. q.2. 5 c.

10 Quilibet Chriſtianus tenetur explicite credere myſteria Chriſti, præcipue quæ publice in eccleſia ſolennizantur, 22.q.2.7.c.

11 Quilibet Chriſtianus tenetur explicite credere myſterium trinitatis, 22. q. 2.8 .c.

12 Myſteria Chriſti, & Trinitatis, fuerunt explicite credita à maioribus ante Chriſtum: ſed à minoribus implicite, 22.q.2.7.c.item 8.c.ad 2.

13 Primum & principale inter omnia credibilia, eſt Deum eſſe, 22. q. 16. 6.c.
14 Quilibet homo, omni tempore, & omni ſtatu, tenetur credere explicite Deum eſſe & prouidentiam eius, 22. q. 2. 8. ad 1.
15 Myſterium incarnationis Chriſti, oportet aliqualiter eſſe creditũ apud omnes, ſed diuerſimode ſecundum diuerſitatem temporum & perſonarum, 22. q. 2. 7. c.
16 Maiores tenentur magis explicite credere quàm minores, 22. quæſt. 2. 7. 8 o.
17 Credere ea quæ ſunt ſupra rationem, non eſt leuitatis, cum habeat ſufficiens inductiuum ad credendum, 22. q. 2 9. ad 3.
¶ Crimen. * Proceſſus contra crimina triplex. ſ. per uiam denunciationis, inquiſitionis, & accuſationis. In primo intenditur emendatio peccantis, in ſecundo & tertio pœna eius, propter bonum multitudinis. Ideo in primo requiritur ordo correctionis fraternæ, in ſecundo infamia, in tertio autem inſcriptio, 22. quæſt. 67. 3. ad 2. item q. 68. 1. c.
¶ Criminator eſt, qui alijs publice crimina imponit accuſando, uel conuitiando, 22. q. 74. 1. ad 2.
1 CRVCIFIGI. * Chriſtus crucifixus eſt hora tertia linguis Iudæorum, & hora ſexta, manibus militum, 3. quæſt. 46. 9. ad 2. item q. 83. 2. ad 3.
2 ¶ Crudelitas eſt uitium humanum, excedens modum puniendi culpas, ſed feritas ſiue ſæuitia, eſt beſtialis, 22. quæſt. 157. 1. ad 3 item q. 159. o.
1 CONVENIENS fuit, Chriſtum mori in Cruce, ſeptuplici ratione, ſcilicet primo propter exemplum uirtutis. Secundo quia hoc genus mortis, maxime conueniens erat ſatisfactioni pro peccato primi parentis, qui pomum ligni uetiti ſumpſit. Tertio paſſus fuit in excelſo ligno, ut etiam ipſius aeris natura mundetur. Quarto quia per hoc, aſcenſum nobis parat in cœlum. Quinto quia hoc competebat uniuerſali ſaluationi totius mundi, propter uirtutem paſſionis ubique diffuſam. Sexto quia per hoc genus mortis diuerſæ uirtutes deſignantur. Septimo quia hoc genus mortis plurimis figuris reſpondet, 3. q. 46. 4. o.
2 Signum Crucis multiplex in miſſa, ſignificat paſſionem Chriſti, ſecundum diuerſas partes, 3. q. 83. 5. ad 3 item ad 4.
3 Mors Crucis, eſt pœna acerbiſſima, 3. q. 46 4. 6. c.
4 Crux temporalis Chriſti, deſignat myſtice uitam Chriſtianam, propter exemplum uirtutis, 3. q. 46. 4. c. principio.
1 CVLPA eſt uoluntaria inordinatio, uel priuatio boni, 1. q. 48 5. 6. c. itẽ 12. q. 21. 2. o. item q. 87. 2. c item 22. item q. 34. 2. c.
2 Remiſſio culpę fit per coniunctionem hominis ad Deum, à quo ſeparat omnis culpa mortalis perfecte, & uenialis imperfecte, 3. q. 86. 4. c. fi. item q. 87. 1. c.
3 Manente culpa, Deus non poteſt non imputare ad pœnam, 3. q. 22. art. 2. q. 2. c.
4 Abſolutio uniuerſalis à culpa & à pœna, fit in perceptione baptiſmi, & in martyrio, 3. q. 68. 2. ad 2. item q 87. 1. ad 2.
1 CVLTVS Dei, conſiſtit in recipiendo diuina, uel in tradendo ea alijs, 3. q 63 2. 3. 4 6. c.
2 Cultus diuinus, triplex, ſecundum triplicem ſtatum. ſ. ueteris legis, legis nouæ, & ſecundum ſtatum gloriæ, 12. q. 101. 2. c. item q. 103. 3. c.

In ſtatu

3 In ſtatu naturæ, homines nulla lege mouebantur ad cultum Dei, ſed ſo lo interiori inſtinctu, 3.q.60.5. ad 3.
4 Specialis cultus & honor, qui Græce dicitur theoſebia, uel euſebia, debetur Deo, ut omnium primo principio, 22.q.81.1.ad 4. item 4.0.
5 Finis diuini cultus eſt, ut homo det gloriam Deo, & ei ſe ſubijciat mente & corpore, 22.q.93.2. c.
6 Cor & corpus, ſunt applicanda cultui Dei, 12.q.49.3. c. item q. 101. a. o. item 22.q.19.1.0. item q.81.7.0. item q.83.12.c.fi. item q.84.2.c. item q. 93.2. c.
7 Aliquid pertinet ad cultum Dei dupliciter. ſ. ut offerendum, uel ut aſſumendum, 22.q.81.3.ad 2. item q.95 2.c.
8 Sacramentum pertinet ad cultum Dei dupliciter. ſ. per modum actionis, ut Euchariſtia, in qua principaliter cultus Dei conſiſtit, inquantũ eſt eccleſiæ ſacrificium, uel per modum agentis. ſ. ordo, uel per modum recipientis, ut baptiſmus, & confirmatio, 3.q 63.6.c.
9 Cultus Dei, primo ordinatur ad reuerentiam Dei, ſecundo ad inſtructionem hominis à Deo, tertio ad directionem actuum humanorum, ſecundum inſtituta Dei, 22.q.92.2.c.
10 Cultus Dei duplex. ſ. interior, in coniũctione ad Deum per intellectum & affectum. ſ. in deuotione mentis, & exterior, in ſacrificijs, oblationibus & huiuſmodi, 12.q 99.3 c item q. 101.2.ad 3. item q. 102 5.ad 4. item q. 103.3.c. item 22.q.81.7.c. item q.84.2.c. item quæſt. 122. 4. c.
11 Cultus ſecundus, ordinatur ad primum, ideo ſecundum quod primus diuerſificatur in diuerſis ſtatibus, ſic & ſecundus, 12.q.101.2.c. ad 3. item q.103.3.c.
12 Cultus primus impeditur per peccata, ſecundus uero per immunditias corporales, 12.q.102.5.ad 4.
13 Omnis cultus Dei exterior, præcipue ad hoc ordinatur, ut homines habeant Deum in reuerentiam, 12.q 12.4.c. item 3. q.63.4. ad 3.
14 Cultus Dei exterior, præcipitur tertio præcepto decalogi, 22. qõ. 122. 4.c.
15 In cultu Dei, poteſt aliquid eſſe pernitioſum. i. falſitas, dupliciter. ſ. ex parte rei ſignatæ, uel ex parte colentium, contra morem eccleſiæ, 22. q 93.1.0.
16 In cultu Dei, poteſt eſſe aliquid ſuperfluum, non ſecundum quantitatẽ abſolutam, ſed quia non proportionatur fini, 22.q.81. 5. ad 3. item q. 92.1.c.ad 3. item q.93.2.0 item q.104.2.ad 2.
17 Antiquitus, quidam colebant falſos Deos cum imaginibus, quidam uerò ſine eis, 22.q.122.2.ad 2.
18 Cultus diſparitas matrimonium præcedens impedit ne contrahi poſſit, Suppl.q. 59.1. 0.

¶ Cupiditas duplex, ſcilicet mortalis, & uenialis. Prima ponit finem in creatura, non autem ſecunda: ſed eſt cum charitate, 22.quæſt. 24.10. ad 2.

1 CVRAM animarum habentes presbyteri uel diacones, non ſunt in ſtatu perfectionis, ex parte ordinis, nec ex parte curæ, quia non obligantur per ordinem ad ea quæ ſunt perfectionis, quamuis interior perfectio requiratur ad actum ordinis. Et poſſunt curam animarum deſerere. Vnde non omnes prælati eccleſiaſtici ſunt in ſtatu perfectionis, ſed ſoli epiſcopi, 22.q.184. 6.0.
2 Ad curam pertinent duo. ſ. ratio ordinis. i. prouidentia, uel diſpoſitio, & executio ordinis. i. gubernatio, 1.q.22.1.ad 2.

D.

3 Aequalis cura eſt Deo de omnibus, ex parte Dei; non autem ex parte effectus, 1. q. 20. 3. ad 1. item 12. q. 182. 4. ad 1.
4 Prouiſor particularis, excludit defectum ab eo quod eius curæ ſubditur, non autem prouiſor uniuerſalis, 1. q. 22. 2. ad 2. item q. 103. 5. c.
1 CVRIOSITAS eſt uitium, circa cognitionem intellectus & ſenſuum; ad peccandum, & circa inſpectionem ludorum, & mulierum ad concupiſcendum, & ſpectaculorum, 22. q. 167. o.
2 Curioſitas oritur ex accidia. 22. q. 35. 4. ad 3.

Damnatis.

1 A DAMNATIONE propter peccatum Adæ, nullus poteſt liberari, niſi per Chriſtum, qui ſolus fuit ab ea immunis, à qua liberatur aliquis tripliciter. ſ. per baptiſmum, martyrium, fidem & dilectionem. 3. q. 27. 3. c. fi. item q. 49. 2. ad 2. item q. 52. 7. ad 2.
2 Homines damnati non ſunt deputati ad exercitium aliorum, quia non habent ordinem naturæ inter ſe, ſicut dæmones 1. q. 64. 4. ad 2.
3 Damnati non poſſunt uelle bonum actualiter, & tamen uoluntas eorum naturaliter inclinatur ad bonum, 1. q. 64. 2. o. item 12. q. 85. 2. ad 3.
4 * Damnati blaſphemant Deum mente & uoce, & in hoc peccant, 22. q. 13. 4. o.
5 Damnati liberum arbitrium habebunt, & uoluntatem in malo obſtinatam, 3. q. 18. 4. ad 3.
6 Damnati non pœnitent de malis quæ fecerunt, ratione culpæ, ſed ratione pœnæ, 22. q. 13. 4. c. item 3. q. 86. 1. c.
7 Damnati non amant eos, quos prius inordinate dilexerunt, ſed cauſam dilectionis 22. q. 13. 4. c.
8 Pœna damnatorum, nunquam finietur, contra Originem, 1. q. 10. 3. ad 2. item q. 64. 2. c.
9 * Obſtinatio in damnatis, eſt perpetua culpa & pœna. Sed non demerentur, quia non ſunt in uia, ſed ad terminos pœnæ deuenerunt, 22. q. 13. 4. ad 2.
10 In damnatis erit uarietas pœnarum, non refrigerans, ſed magis affligẽs 1. q. 10. 3. ad 2. item 12. q. 67. 4. ad 2.
11 * Bona quæ damnati fecerunt hic, proſunt eis in inferno; 3. q. 89. 6. ad 3.
12 Bona quæ damnati fecerunt hic, proſunt eis in inferno, ad mitigationẽ pœnæ, impediendo ne incurratur, non autem ſubtrahendo, nec fortificando ſubiectum, nec minuendo remorſum conſcientiæ, 3. q. 89. 6. ad 3.
13 Quælibet pœna damni uel ſenſus in damnatis, excedit omnẽ pœnam & dolorem cuiuſcunque uiatoris, etiam Chriſti, 3. q. 46. 6. ad 3.
14 Corpora damnatorum cum ſuis deformitatibus reſurgent, Suppl. qõ. 86. 1. c.
15 Nihil erit quo corpora dãnatorum corrumpi poſſent, Suppl. q. 86. 2. c.
16 Corpora damnatorum futura ſunt paſſibilia, ſine mutatione naturalis diſpoſitionis propter iuſtitiam, Suppl. q. 86. 3. o.
17 Sicut per multa & uaria damnati peccarunt; conueniens eſt ut multipliciter & ex multis affligantur, Suppl. q. 97. 1. o.
18 Cum poſt diem iudicij nullum corpus mixtum remanſurum ſit, uermis qui damnatis aſſignatur, non erit materialis, ſed ſpiritualis, qui conſcientiæ remorſus dicitur, Suppl. q. 97. 2. c.
19 Ratione lachrymarum reſolutionis fletus nõ erit in damnatis, ratione uero commotionis & turbationis capitis in damnatis fletus eſſe poterit, Suppl. q. 97. 3. o.

Vt diſpo-

20 Vt diſpoſitio inferni miſeriæ damnatorum conueniat, erunt in eo tenebræ corporales, cum quadam tamen luce, ut uideant damnati ea, quæ animam torquere poſſunt, ſupl. q. 97. 4. c.

21 Ignis inferni erit corporeus, ſupl. 97. 5. o.

22 Ignis quo torquentur damnati in inferno eſt eiuſdem ſpeciei cũ igne noſtro, ſupl. q. 97. 6. c.

23 Et ſi nullus ſcit ubi infernus ſit conſtitutus, niſi qui de hoc à Spiritu ſancto edoctus fuerit, conueniens tamen eſt ut ſub terra eſſe credatur, ſupl. q. 97. 7. o.

24 Quamuis damnati uoluntate naturali aliquid bonum uelle poſſunt, tamen uoluntate deliberata non bene uolunt illud, ſupl. q. 98. 1. c.

25 Damnati per ſe non pœnitebunt de peccatis, ſed per accidens inquantum affligentur à pœna, quam pro peccatis ſuſtinent, ſupl. q. 98. 2. o.

26 Non uellent damnati non eſſe, inquantum non eſſe conſideratur ſecundum ſe, quia illud non eſt appetibile, inquantum uero conſideratur ut eſt ablatiuum pœnalis uitæ aut alicuius miſeriæ non eſſe poteſt deſiderari à damnatis ſupl. q. 98. 3. c.

27 Damnati propter conſummatum ſuum odium gaudent de malis, & dolent de bono, & ſic uellent ſecum alios eſſe damnatos, ſupl. q. 98. 4. o.

28 Damnati Deum odio proſequuntur, cum illum non percipiant in ſe, ſed in effectu ſuæ iuſtitiæ, qui eſt illis in pœnam, ſupl. q. 98. 5. c.

29 Cum meritum uel demeritum ordinetur ad aliquod bonum uel malum conſequendum, neque boni merebuntur neque mali demerebuntur, quia eorum mala uolnntas non eſt demeritum ſed pœna, ſupl. q. 98. 6. c.

30 Damnati habebunt actualem notitiam eorum quæ ſciuerunt, ut inde triſtitia non lætitia afficiantur, ſupl. q. 99. 7. o.

31 Damnati nullo modo poſſunt cogitare de Deo per ſe, hoc eſt, tanquã totius bonitatis principio. per accidẽs uero, hoc eſt, per Dei effectus, inquantum punit, & alia id genus poterit Deus à damnatis cogitari. ſupl. q. 98. 8. c.

32 Damnati ante diem iudicij bonos in gloria ſua uident, ſed poſt diem iudicij uiſione beatorum priuabuntur, ſupl. q. 98. 9. o.

1 DAMNVM eſt ex hoc, quòd aliquis minus habet, quàm debet habere, 22. q. 62. 4. c.

2 Dare alicui occaſionem damni, uel periculi, ſemper eſt illicitum, 22. q. 77. 3. c.

3 Omnes qui ſunt quocunque modo cauſa damni, qui in his uerſibus ſunt ſ. iuſſio, conſilium, cõſenſus, palpo, recurſus, participans, mutus, non obſtans, non manifeſtans, Tenentur ad reſtitutionem totius, 22. q. 62. 7. o.

4 Damnificatio duplex, ſ. in re habita, & in re habẽda. In prima tenetur quis reſtituere totum, in ſecunda uero aliquid, ſecundum æſtimationem & arbitrium ſapientis, 22. q. 62. 2. ad 4. item 4. o.

5 ¶ Daniel fuit ſimul accuſator & iudex ſenum, inſtinctu Dei. Et iudicauit non ſubditos, ex commiſſione, 22. q. 67. 1. ad 1. item 3. ad 3.

1 DE ratione dationis nihil eſt, niſi quòd datum libere habeatur à dante, 1. q. 38. 1. c.

2 Inter dantem & datum non requiritur diſtinctio, niſi rationis, 1. q. 38. 1. ad 1.

Dans

3 Dans ſemper diſtinguitur realiter, ab eo cui datur, 1.q.38.1.ad 1.
4 Datio duplex, ſcilicet ex debito, & ex amore. In prima poteſt eſſe uitiũ acceptionis perſonarum, non autem in ſecunda, 1.q.23.5.ad 3.item fi.item 22.q 63.1.ad 3.
5 Aliquis dupliciter aliquid dat illicite, ſcilicet uel quia ipſa datio eſt illicita & contra legem, ſicut patet in eo qui ſimoniace aliquid dedit, uel quia propter rem illicitam dat, licet ipſa datio non ſit illicita, ſicut cum quis dat meretrici propter fornicationem, 12.q.37.8.c.ad 3.item 22.q.62.5.ad 2.
6 Datio & miſſio, dicuntur tantum temporaliter in diuinis, ſed donum æternaliter, 1.q.38.1.ad 4.item q.42.2.o.
7 Datio, datum, & donum, in diuinis dicuntur notionaliter, ut importãt auctoritatem reſpectu dati. Sed ſine illa, dicuntur eſſentialiter, 1.q. 38 1.o.
8 Donum quadrupliciter differt à dato in diuinis, quia non conſignificat tempus, eſt æternum, ſignificat aptitudinem, & liberalitatem, 1.qõ. 38.1 ad 4.item 2.ad 3.
9 Diuinæ perſonæ dantur nobis inuiſibiliter miſſæ, tantum ſecundũ do na gratum facientia, 1.q.43.3.o.item 3 q.72.7.c.
10 Dari conuenit eſſentiæ, & cuilibet perſonæ diuinæ, & à ſeipſa, 1.q.43 4 ad 1.
11 Spiritus ſanctus poteſt dici datum noſtrum, non autem donum noſtrum, 1.q.38.2.ad 3.
12 * Nulla creatura poteſt dare ſpiritum ſanctum, 1.q.43.8.c.fi.
13 Nulla creatura poteſt dare ſpiritumſanctum, licet aliquis poſſit eſſe miniſter collationis eius. 1.q.8.fi.item 3.q.8.1.ad 1.
14 Dare ſpiritumſanctum, dicitur dupliciter, ſ. auctoritate, & ſic eſt tantũ Dei, & miniſterio, & ſic homines, & Chriſtus ſecundum quod homo dicuntur eum dare, 3.q.8.1.ad 1.
1 PECCANTE Dauid, populus punitur, primo propter bonum unitatis, ſecundo propter demerita populi in ſequendo Abſalon, tertio quia populus erat poſſeſſio eius, 22.q.108 4.ad 1.
2 * Dauid propheta ſecundum gloſam, dicit ſe ſeruaſſe ordinem doctrinæ, prout tranſeundum eſt à facilioribus ad difficiliora, conſtringẽs ſe maledicto, ſi eum non ſeruaſſet, 22.q.189.1.ad 4.item 6.ad 2.
1 DE, & ex denotant habitudinem cauſæ efficientis, uel materialis, nõ autem formalis, uel finalis, 1.q. 39.2.ad 5.item 8.c.
2 Quicquid eſt de aliquo, eſt ex aliquo, non autem econuerſo, quia, de, dicit principium, & conſubſtantialitatem, ex, uero, dicit principium tantum, 3.q.75.8.c.
3 De, dicit principium conſubſtantiale efficiens, uel formale ſubſiſtẽs, uel materiale, 1.q.41.3.ad 1.item 2.item 3.quæſt.32.2.c.item q. 75.8.c.

1 DEBITVM. item. In communi importat ordinem exigentiæ, uel neceſſitatem alicuius ad quod ordinatur, 1.q 21.1.ad 3.
2 Aliquid dicitur debitum dupliciter, ſcilicet ſecundum ſe, ut finis, uel propter aliud, ut ea quæ ſunt ad finem, 22.q 44 1.c.
3 Debitum duplex, ſcilicet naturæ, & meriti, 12.q 111.1.ad 2.
4 Debitum duplex, ſcilicet legale, & morale, 12. q.99.5.o. item 22. q.23.3.ad 1.item q.31.1.ad 3.item q.78.2.ad 2.item q.80.1.c. itẽ q.102.2.ad 2.item q.106.1.ad 2.item 4.ad 1.item q.114.2.c. item q.117.5 ad 1. item q.118.3.ad 2.

Debi-

5 Debitum duplex, ſ. neceſſitatis, & congruitatis uel utilitatis, 22.q.99.5.c. item 3.q 64.5.ad 3.

6 Aliquid eſt alicui debitum dupliciter, ſ. ratione neceſſitatis, uel quia dat aliquid, 22.q.187.4.c.

7 Debitum non minuit meritum, niſi minuat uoluntarium, 1.q.21.1.ad 3. item 12.q.114.1.ad 1. item 22.q.50 3.ad 2. item q.104.1.ad 3. itẽ q.186.5.ad 5.

8 * Deus nulli eſt debitor, 1.q.21.1.ad 4. item 12.q.99.5.c. item q.111.1.ad 2. item q.114 1.ad 3.

9 Deus reddit duplex debitum, ſ. reſpectu ſuæ ſapientiæ & uoluntatis, & reſpectu creaturæ. Sed primum præſupponitur in ſecundo, 1.q.21.1.ad 3. item 4.c, item 12.q.114.1.ad 3.

10 In Deo eſt principaliter ratio, & cauſa debiti, 22.q.106 1.c.

11 Coniuges in petendo debitum, & in alijs, ſunt æquales, ſecundum proportionem, non autem ſecundum quantitatem, 22.q.82.8. ad 2.

12 Petere debitum à coniuge in feſto, non licet, quia eſt incongruum, tamen non eſt peccatum mortale, ſi ſine contemptu fiat, 22.q.186.9, ad 3.

13 Tenentur coniuges ſibi mutuo debitum præſtare, cum ſacrum coniugium inſtitutum ſit, ut & uitetur fornicatio, & ut liberis opera detur, ſalua tamen utriuſque incolumitate. Supl.q.64 1.0.

14 Cum natura mulieres ſint uerecundæ, ita ut non audeant petere debitum à uiris ſibi præſtari, tenetur uir etiam uxori non petenti, debitum reddere, ſi aliquo ſigno id eam uelle perceperit. ſupl.q 64. 2.0.

15 Sunt uir & uxor in actu coniugij æquales quantum ad æqualitatem proportionis, non autem quantum ad æqualitatem quãtitatis, ſupl. q.64.3.0.

16 Non poteſt uir aut uxor abſque mutuo conſenſu continentiam uouere ſupl.q 64 4.c.

17 Cum actus matrimonialis propter delectationem carnis reddat hominem ineptum ad ſpiritualia, non licet petere debitum actus matrimonij diebus ſacris. ſupl.q.64 5.0.

18 Non peccat mortaliter uir aut uxor ſi debitum diebus feſtis petat, ſi tamen hoc faciat ſola delectationis cauſa, grauius peccat, quàm qui hoc facit, ut ſibi de lubrico carnis caueat. ſupl.q.64.6.c.

19 Tenentur coniuges etiam diebus feſtis, & quacunque hora ſibi mutuo debitum reddere, ſalua tamen honeſtate. ſupl.q.64.7.0.

1 DECIMAE. item. In communi. * non ſoluebantur ex præcepto ante legem, quia non erant determinati miniſtri, 22.q.87.1.ad 2.

2 Oblationes & decimæ in ueteri lege erant ſacramenta, non autem nunc, quia tunc erant ut figurales, nunc autem ut morales, 3.q.65.1.ad 7.

3 Decimæ non erant oblationes, nec ſacrificia, quia non offerebantur Deo immediate, ſed miniſtri eius, 22.q.85.3.ad 1.

4 Decimatio eſt actus moralis, inquantum offertur ad cultum Dei, & ad ſuſtentationem miniſtrorum eius, ſed eſt figuralis, inquantum ſignificat imperfectionem dantis decimas, 3.q.31.8.c. item q.65.1, ad 7.

5 Præceptum de ſolutione decimarum quo ad ſuſtẽtationem miniſtrorum Dei, eſt morale, & iuris naturalis, ſed quo ad certum numerum, eſt iudiciale, ſed quo ad ſignificationẽ eius, eſt cæremoniale: & quo

quo ad Chriſtianos, eſt præceptum eccleſiæ poſitiuum, 22.qō.87.1.o.

6 In doctrina Chriſti & apoſtolorum, continetur præceptum de decimis quantum ad id quod eſt morale tantum, 22.q.87.1.ad 2.

7 Eccleſia poteſt determinare aliam partem ad ſoluendum, quàm decimam, 22.q.87.1.c.

8 Ius percipiendi decimas poteſt uendi eccleſiæ, non autem laicis, licet fructus quandoque eis concedantur, 22.q.87.3.c.ad 3. item qō. 100.4.ad 3.

9 Decimæ poſſunt dari in feudum, 22.q.87.3.ad 3.

10 Non ſoluens decimas, ubi non eſt conſuetudo, non peccat, ſi eſt paratus ſoluere, ad mandatum eccleſiæ, 22.q.87.1.ad 5.

11 Decimatio non conuenit Chriſto, ſed cuilibet alij, quia ſignificat liberationem à peccato originali, 3.q.31.8.o.

12 Iudæi dabant decimas prædiales, non autem perſonales, 22.q.87.2.ad 1.

13 Iudæi dabant tres decimas ex præcepto Dei, primas miniſtris, ſicut & nunc, ſecundas in ſacrificia, quæ ceſſauerunt, tertias pauperibus, quę nunc plus debentur, 22.q 87.1 ad 4.

14 Pauper tenetur dare decimas ſacerdoti, licet ſit diues, 22.q.87.3.ad 1. item 4 ad 4.

15 Omnes clerici tenentur dare decimas Papæ, ſi petat, 22.qō. 87.4. ad 3.

16 Clerici tenentur dare decimas de prædiis propriis, non autem de prædiis eccleſiæ, 22.q 87.4 c.ad 1.

17 Religioſi curati poſſunt exigere decimas, nec tamen tenentur dare non curati uero econuerſo habent tamen aliquam immunitatem, ſecundum diuerſas conceſſiones eis à ſede Apoſtolica factas, 22.qō 87.3. ad 3. item 4.ad 2.

18 Petens decimas, ubi non eſt conſuetudo, peccat, 22.q. 87.1.ad 5.

19 Eccleſia abſtinet à decimis exigendis, in terris in quibus non eſt cōſuetum decimas ſoluere, 22.q 45.8 ad 5.

20 Eccleſia poteſt petere decimas ab emente rem nō decimatam, & etiā à uendente. 22 q.87.2 ad 4.

21 Decimæ debent dari in quibus ſolent dari ſecundum conſuetudinē, licet perſonales magis conueniant eccleſiæ parochiali, prædiales uero eccleſię ubi eſt ager, 22.q.87.3.ad 2.

22 Decimæ debent in uſus pauperum per clericos diſpenſari, 22.q.87.1. ad 4. item 3.ad 1.item 4.ad 1.

23 Decimæ debent dari de omni re poſſeſſa ſecundum conſuetudinem ſ. de omni lucro prædiali, uel perſonali, & de meretricio, & hiſtrionatu, & huiuſmodi, ſed eccleſia non debet recipere, quandiu ſunt in peccato, 22.q.87.2.o.

24 Decimę non debent dari de rapina, furto, uel uſura, nec de alijs obnoxiis reſtitutioni, ſed de fructibus rei emptæ ex uſuris, 22.q.87.2.ad 2.

25 Nullus tenetur dare decimas, de re ſibi ablata furto, uel rapina, niſi ob culpam, ſcilicet negligentię. 22.q.87.2 ad 4.

26 Decimę de herbis, & alijs minimis dantur de conſilio, non autem de præcepto, ſicut nec in ueteri lege, niſi de conſuetudine patrię, 22.q. 87.2.ad 3.

27 Decimę debent dari non deductis expenſis, nec tributis, nec mercede operariorum, 22.q.87.2.ad 4.

DECOR

DECOR faciei eſt periculoſus, & tamen non fuit cauſa principalis matrimonij Iacob cum Rachel, ſed fuit cauſa ſecunda, & hoc bene poteſt eſſe ſine peccato, uel quandoque eſt cum peccato uenial, ſi autem eſſet principalis cauſa libido pulchritudinis, tunc non excuſaretur à peccato mortali, ſi eſſet effrenata libido, 22.q. 167.2.c.fin.

1 DEFECTVS ſumitur dupliciter, ſ. priuatiue, & negatiue, ſecundus eſt in omni creatura, primus autem non eſt in angelis, 1.q. 12.4.ad 2.

2 Defectus in effectu contingit dupliciter, ſ. defectu agentis & defectu patientis, 1.q 49.1.c.

3 Defectus in effectu naturæ & artis contingit quadrupliciter, ſ. ex defectu agentis materiæ, formæ, & effectus, ſed in moribus, tâtum ex primo, 1.q.49.1.c.ad 3.

4 Malum in defectu actionis ſemper cauſatur ex defectu agentis, 1.q.49. 1.2.c.

5 Id quod ſequitur defectum actionis, non attribuitur agenti, niſi cum poteſt & debet agere, 1.q 49.1.ad 3. item 2.ad 3. item 12 q 6.3.c. itē q.79.1.c.

6 Defectus naturæ humanæ contingit dupliciter, ſ. uel quia nondum peruenit ad ultimam perfectionem naturæ, ut in pueris, uel quia recedit ab ea, ut in ſenibus, 1.q.99.1.ad 4.

7 Defectus duplex ſequitur ex peccato, ſ. ut pœna à iudice, uel conſequēs pœnam, primus debet eſſe æqualis in peccato æquali, non autem ſecundus, 22.q.164.1.ad 4.

8 Chriſtus curans corporalitatem, & paſſibilitatem corporis noſtri, curauit oēs alios defectus noſtros, quia omnes cauſantur ex ea ſuperadditis quibuſdam particularibus cauſis, 3.q.14.4.ad 1.

9 Nullus defectus poteſt eſſe in Deo, 1.qō. 49. 2. c. item 22. q.161.1. ad 4.

10 * Nullus defectus reducitur in Deum, ſicut in cauſam, 22.qō.24. 10 c.

11 Intellectus angeli non habet defectum, ſi defectus accipiatur priuatiue, ut ſcilicet careat eo quod habere debet, ſi uero accipiatur negatiue, ſic quælibet creatura inuenitur deficiens, Deo comparata, dum non habet illam excellentiam quæ inuenitur in Deo, 1.q 12. 4.ad 2.

Degradatio aufert ordinis executionem, quaſi in perpetuum, ſed excommunicatio, ſolum uſque ad emendationem, 3.q.82.8.ad 3.

¶ Deificatus prædicatur de humanitate Chriſti, non autem de homine Chriſto, 3.q.16.3.c.ad 2.item 5.ad 2.

1 DEITAS inquantum una in pluribus perſonis, conuenit cum forma nominis collectiui, 1.q.39.5.ad 6.

2 * Deitas non poteſt ſupponere pro perſona, 1.q.39.5.c.

1 DELECTATIO non eſt generatio, ſed generatum eſſe, 12.q.31.1.c. item q.35.5.c.

2 Delectatio ſecundum Ariſtotelem, eſt quidam motus animæ, & conſtitutio ſimul tota, & ſenſibilis, in naturam exiſtentem, 12. qō. 31 1.c.

3 Delectatio eſt motus, qui eſt actus perfecti, non autem eſt motus, qui eſt actus exiſtentis in potentia, 12.q.31.2.ad 1.

4 Delectatio eſt motus in appetitu animali, conſequens apprehenſionē boni

boni naturalis præſentis per ſenſum, 12.q.11.1.ad 3.item q.31.1.c.
ad 2.item q.35.1.c.
5 Delectatio eſt operatio cauſaliter, nõ autem formaliter,nec eſſentialiter,12.q.31.1.ad 1.
6 Delectatio eſt paſſio animæ,12.q.31.1.o.item 4.ad 2. item 5.c.fi.;item
ad 2.item q.35.1.c.
7 * Nulla delectatio eſt quid optimum,12.q.2.6.o.
8 Obiectum delectationis eſt bonum apparens,conueniens,coniunctum,
12.q.43. 1.c.
9 Delectatio eſt quietatio cognita in re conuenienti,12.q.11. 1.ad 3. itẽ
q.34.1.c.item q.43.1.c.
10 Delectatio eſt quies appetitus tendentis in finem, propter præſen tiam
eius ſed eſt motus appetitus ab appetibili præſenti immutante appetitum,12.q.31.1.ad 2.item q.33.3.ad 1. item q.34.2.ad 2. item
3.ad 3.item 4.c.ad 2.item q.38.1.c.
11 Delectatio eſt ſicut quies naturalis,ſed triſtitia eſt ſicut quies uiolenta,12.q.31.8.c.ad 1.
12 Delectari de Deo in uia plene non poſſumus, ſicut nec Deum cognoſcere,12.q.44.6 o.
13 Nulla delectatio eſt in carentibus omni cognitione, 12.qõ.11.2.c,item
q.31.1.c.item q.32.1.c.item q.35.1.c.item q.41.3.c.
14 Delectatio proprie dicta eſt in Deo,12.q 31.4.ad 2.
15 Delectatio diuerſimode eſt in Deo,angelis,hominibus,& brutis,12 . q.
31.4.ad 2.
16 Delectatio eſt in appetitu ſenſitiuo,& in appetitu intellectiuo, 12.qõ.
30.1.c item q.31.4.o item q.35.1.c.
17 Omnis delectatio eſt proprium accidens beatitudinis,uel patris eius,
12.q.2.6.c.item q.3.4.c.
18 Cauſa proxima delectationis eſt operatio,cuius obiectum,eſt cauſa remota,12.q.32.1.o.
19 Oportet quod omnis delectatio, aliquam operationem conſequatur,
12.q.32.1.o.
20 Omnis operatio procedens ex habitu perficiente naturam, cauſat delectationem,12.q.100.9.c.ad 3.
21 Operatio non eſt propter delectationem,ſed econuerſo, 12.q.4.2.o.
22 Delectatio eſt maior in principio operationis , quàm in proceſſu eius
continuitate, quamuis forte in proceſſu operatio ſit intenſior, &
& hoc triplici ratione , ſcilicet primo, quia cum operatio ſit delectationis cauſa,quanto aliquid attentius operatur,tanto maior delectatio ex operatione conſurgit,homo autem in principio operationis attentior eſt ad operationem,quàm in progreſſu, & ideo in progreſſu operationis quando aliquis negligentius intendit operationi,nõ ſentit tantam in operatione delectationem,ſecundo quia oportet in nobis delectationem eſſe ſecundum modum noſtræ naturæ , unde cũ noſtra natura ſit mutabilis,non eſt nobis ſemper idem delectabile, quia iam murati ſumus à priſtina diſpoſitione,& ſic poſt pauca,non eſt nobis conueniens,quod prius conueniens erat,& ideo quod prius erat delectabile,poſtea ſit minus delectabile, uel etiã triſte , & hæc eſt etiam ratio,quare continuitas unius rei,in nobis faſtidium parit, alternatio uero delectat: tertio quia cum ad delectationem requiratur conuenientis perceptio,quanto aliquid minus ſentitur,minus eſt delectabile,res aurẽ in ſui nouitate magis ſentiuntur,quia poſtmodum earum diſpoſitio ſit quaſi qualitas quædam inhærens ſentienti·

tientibus,12.q.32.1.ad 3.

23 Operatio unius poteſt eſſe cauſa delectationis in alio tripliciter, ſ. benefaciendo,faciendo æſtimationem boni eius, & propter amorem uel odium, 12.q.32 5 o.

25 Ad delectationem requiruntur duo,ſ.adeptio,uel coniunctio,uel præſentia boni conuenientis,& cognitio huius,12.q.32.o.item q.33.1.c. item q.35.17.c.item q.43 1.c.

25 Motus eſt cauſa delectationis tripliciter,primo quia mutamur,ſecũdo quia obiectum excedit,tertio ratione cognitionis, 12.q.32.2.o.

26 Conſueta delectant,quia fiunt connaturalia,12.q.32.2 ad 3. itẽ 8.3.

27 Raro contingentia delectant,ratione admirationis, & deſiderij, 12.q. 32.8.ad 3.

28 Benefacere aliis, eſt cauſa delectationis tripliciter,ſcilicet propter ſpẽ, uel amorem, ratione excellentiæ, & ratione libertatis, 12.q.32. 6. o.

29 Amor & concupiſcentia cauſant delectationem, ſed magis ſpes, 12.q. 32.3.ad 3 item q.35.3.ad 2.item q.100 9.ad 3.

30 Spes ratione præſentis æſtimationis delectat,ſed ratione abſentiæ,affligit,12.q.32.3.ad 2.item q.40.8.ad 2.

31 Senſus magis delectat quàm ſpes,& hæc magis quàm memoria, quia delectatio eſt de re præſenti, 12.q.32.3.o.item 22.q.30.1.ad 3.

32 Vincere delectat inquantum demonſtrat propriam excellentiam, ideo omnes ludi & pugnæ delectant, propter ſpem uictoriæ, 12.q.32.6. ad 1.

33 Ocium,ludus,& omnia quæ ad requiem pertinent,ſunt delectabilia, inquantum auferunt triſtitiam,quæ eſt ex labore,12.q.32.1.ad 3.

34 Omne ſimile ratione unitatis delectat,ſed contriſtat,per exceſſum corrumpendo,uel ut impedit proprium bonum,12.q.32.7.o.

35 Redarguere & punire delectant,ratione propriæ excellentiæ,uel amoris,non autem propter malum alterius,12.q.32.6.ad 3.

36 Dare aliis,delectat,inquantum indicat proprium bonum, ſed contriſtat inquantum euacuat illud,12.q 32.6.ad 1.

37 Triſtitia eſt cauſa per accidens delectationis, inquantum facit magis eam appeti,& propter eam fertur,12.q.35.3.ad 1.item q.48.1.c.

38 Triſtitia in præſenti cauſat delectationem,inquantum repræſentat in memoria rem dilectam,ſed in præterito, quia euaſit ab aliquibus triſtibus,& doloroſis,12.q.32.4.o.

39 Dilatatio metaphorice ſumpta eſt effectus delectationis,amoris,& deſiderij,12.q.33.1.o.item q.37.2.c.

40 Qui delectatur,conſtringit rem delectantem,dum ei fortiter inhæret, ſed cor ſuum ampliat,ut perfecte fruatur,12.q.33.1.ad 3.

41 Delectatio perficit operationem tripliciter,ſcilicet ut finis, ut forma, & augendo, 12.q.4.1.ad 3. item q.33.4.o. item q.34.4.ad 3. item q.40.8.e.

42 Quælibet delectatio mitigat quamlibet triſtitiam, 12.qõ.35.4.ad 2. item ad 3.item q.38.1.o.item 3.4.c.item 5.o.item qõ.48.1.o.item 3.q.46.8.ad 2.

43 Delectatio contemplationis adiuuat uſum rationis,corporales autem impediunt tripliciter,ſ.per diſtractionem,contrarietatem,& ligationem,12.q 4.1.ad 3.item q.33.3.o. item 4.ad 1. item q.34.1. ad 1. item 22.q.15.3.o.item q.53.6.o.

44 * Delectatio maxime corrumpit æſtimationem prudentiæ,& præcipue in venereis, quia totam animam abſorbet,22.q.53.6,c.itẽ q.55.8. ad 1.

ad 1.item q.153.5.ad 1.

45 Delectationes ſpirituales cauſant deſiderium ſui ſine faſtidio, niſi per accidens,ratione corporis,12.q.33.2.o.

46 Delectationes corporales ratione habiti excedentis,cauſant faſtidium, ſed ratione non habiti,cauſant deſiderium,12.q.33.2.o.

47 Delectationes corporales ſunt medicinales , contra faſtidium , uel ſunt ægritudinales,ideſt inordinate amatæ,12.q.31.5.c.fi.ad 1.item q.48.1.c.

48 Omnis triſtitia impedit omnem delectationem per redundantiam , ſed per ſe,impedit tantum contraria, 12.q.35.4.ad 2. item ad 3.itē 6.c.fi.item 3.q.46.8.ad 2.

49 Omnis triſtitia impedit aliquam operationem , inquantum eſt contraria operanti. Sed non omnis delectatio coadiuuat ad ope andum . Immo extranea impedit, auertendo intentionem, 12. q. 33. 3.4 c.

50 Operatio ſecundum ſe eſt delectabilis,ſed per accidens , eſt pœnoſa , & contriſtans,ſcilicet ratione motus fatigantis , ideo quies eſt delectabilis per accidens,ideſt remouendo contriſtans,ſcilicet motum , 12.q.32.1.ad 3.

51 Quælibet delectatio contrariatur cuilibet triſtitiæ ſecundum diſpoſitionem ſubiecti , ſecundum effectus , quia per primum natura confortatur,& per ſecundum moleſtatur,12.q.35.4.ad 2.item ad 3. itē q.38.1.ad 1.

52 Delectationi conſiderationis intellectus,nulla triſtitia contrariatur ratione ſui,ſed tantum ratione obiecti, 12.q.31.5.c.fin item q.32.7. ad 2.item q.35.5.o. item 22.qō.9. 4 ad 2. item q.180.8.c. item 3. q.46.7.ad 4.

53 Dolor & triſtitia contrariantur cuilibet delectationi ſecundum genus , non autem ſecundum ſpeciem , 12. q.35.3.4.o. item qō.38. 1.ad 1.

54 Delectatio poteſt eſſe integra & perfecta, non autem triſtitia, ſed ſemper eſt ſecundum partem,12.q.35.6.c.

55 Delectatio & triſtitia de eodem contrariantur ſecundum ſpeciem, ſed de oppoſitis habent conuenientiam,& de diſparatis,ſunt diſparatę, 12.q.35.4.o.item 5.c.item q.36.1.ad 2.

56 Omnes fugiunt quamlibet triſtitiam, non autē omnes appetunt quālibet delectationem,12.q.39.1.ad 2.item 3.c.

57 Appetitus delectationis eſt maior quàm fuga triſtitię ſecundum ſe, ſed per accidens,eſt econuerſo tripliciter,ſcilicet primo, quia triſtitia magis ſentitur, ſecundo ex cauſa,tertio ex effectu , 12.q.35.6.o. item 22.q.138.1.c.

58 Delectatio magis afficit quàm triſtitia , quę magis ſentitur, 12. qō. 29.3 o.

59 Omne animal appetit delectationes naturaliter, ut medicinas , contra labores ſenſuum , & motuum , 12. q.32. 7. ad 2. item 22. qō. 4.6 c.

60 Delectatio appetitus naturalis dicitur tantum delectatio , & oppoſita paſſio, dicitur dolor.Sed delectatio appetitus animalis, dicitur etiā gaudium,& oppoſita paſſio,dicitur triſtitia. Primę ſunt in qualibet potentia,ſecunda uero in concupiſcibili tantum, 12.q.31.3.o. item q.35.2.7.c.item q.41.3.c.

61 Iuuenes & melancholici , uehementer appetunt delectationes ſenſuū, propter laborem ſuę naturę,12.q.32.7.ad 2.

Delecta-

62 Delectatio naturaliter appetitur propter ſe finaliter, nõ autem formaliter, nec effectiue, 12. q. 2. 6. ad 1. item ad 3. item q. 34. 2. ad 2.

63 Delectatio corporalis plus appetitur, quàm ſpiritualis, per accidens, quia quidam abundant ſenſu, & deficiunt intellectu, & quia pluribus eſt nota quàm ſpiritualis, 12. q 2. 6. c. ad 1. item ad 2. item q. 31. 5. c, item q. 32. 7 ad 2.

64 Non omnis delectatio eſt bona, nec omnis eſt mala, ſed aliqua eſt bona, & aliqua mala, 12. q 34. 1. 2. c

65 Omnis triſtitia per ſe eſt mala, licet per accidens poſſit eſſe bona, ſed non omnis delectatio eſt bona per ſe, 3. q. 15. 6. ad 2 item ad 3.

66 Delectatio de apparenti bono, & uero & malo, & triſtitia de apparenti malo & uero bono, ſunt malę moraliter, 22. q 35. 2. c.

67 Triſtitia eſt materia delectationis, & gaudij, per accidens tantum, & econuerſo, inquantum triſtitię accidit eſſe bonum, & illis malum, 12 q 35. 3 ad 2. item ad 3.

68 Delectatio non dicitur moroſa, niſi ſit cum conſenſu rationis deliberatę. 12. q. 74 6. ad 3. item q. 88. 4. ad 2.

69 Conſenſus rationis in delectationem cogitationis prauę, ratione obiecti eſt peccatum mortale, ſed ratione cogitationis tantum eſt ueniale, uel nullum, puta cum aliquis cauſa diſputationis, uel confeſſionis. & huiuſmodi cogitat de peccatis carnalibus, 12. q. 31. 5. c, item qõ. 74. 8. o item quęſtio. 88. 5. ad 2. item 22. qõ. 154. 4. c. item qõ. 180. 7. o.

70 Delectatio actus coniugalis de ſe non eſt peccatum mortale, nec ueniale, 12 q. 34. 1 ad 1.

71 Actus matrimonij propter delectationem tantum, intra limites matrimonij, eſt peccatum ueniale, ſed extra limites matrimonij, uel excludendo ordinem finis ultimi eſt peccatum mortale, quia quando eſt peccatum luxurię, propter ſolam inordinationem concupiſcentię, ſicut cum aliquis libidinoſe accedit ad ſuam uxorem, tunc eſt diſtinguendum, quia quandoque eſt talis inordinatio, quę excludit ordinem finis ultimi, puta cum aliquis in tantum concupiſcit delectationem ueneream, quòd ab ea non abſtineret propter prę eptum Dei, & quòd illam mulierem cognoſcere uellet, uel etiã aliam, pręter matrimonij legem, & ſic eſt peccatum mortale, quia concupiſcentia non refrenatur intra limites matrimonij, aliquando uero inordinatio concupiſcentię non tollit ordinem ultimi finis, quando, ſcilicet aliquis, etſi ſuperabundet in concupiſcentia delectationis uenereę, tamen potius ab ea abſtineret quàm contra Dei pręceptum ageret, nec iſtam mulierem, aut aliam cognoſceret, ſi ſua uxor non eſſet, & tunc concupiſcentia ſiſtit intra limites matrimonij, & eſt peccatum ueniale. Manifeſtum eſt enim quòd in quibuſdam peccatis eſt quidem aliqua inordinatio, non tamen per contrarietatem ad ultimum finem, ſed ſolum circa ea quę ſunt ad finem, inquantum plus uel minus debite eis intenditur, ſaluato tamen ordine ad ultimum finem, puta cum homo, & ſi nimis ad aliquam rem temporalem afficiatur, non tamen pro ea uellet Deum offendere, aliquid contra pręceptum eius faciendo, 12. qõ. 87. 5. c item 22. q. 68. 3. c.

72 Delectatio duplex, ſ. carnalis, i. quę completur ſenſu carnis, ſ. ciborum & uenereorum. & ſpiritualis, i. quę completur ſola apprehenſione animę 22. q. 118 6. c. item q. 173. 8. c.

73 Delectatio corporalis, ideſt, ſecundum ſenſum, eſt uehementior quo

ad nos, ſed delectatio ſpiritualis eſt ſimpliciter maior, firmior, & dignior, 12.q.2.6.item q.31.5.o.item q.38.4.c. item 22. q.141.4. ad 4. item q.180,7.c.

74 Delectatio corporalis uocatur uoluptas, quia pluribus eſt nota quàm ſpiritualis, 12.q.2 6.c.

75 Delectationes corporales indigent temperari, & refrenari per rationē, non autem ſpirituales, quia non ſunt ſecundum mentem, quæ eſt regula, ideo ſecundum ſe ſunt ſobriæ & moderatæ, 12.q.31.5.ad 3. item 22.q.141.4.ad 4.

76 Nullus diu poteſt eſſe ſine delectatione, ideo carens delectationibus ſpiritualibus, tranſit ad carnales, 22. quæſt. 35.4.ad 2. item q. 119.1.3.

77 Delectatio ſpiritualis eſt tota ſimul, non autem corporalis, 12.q.31.2. o. item 5.c.ſi.

78 Delectatio ſecundum tactum eſt maior utilitate, & ſimpliciter, & naturalior, quàm ſecundum alios ſenſus, ſed delectatio ſecundum uiſum, eſt maior ratione cognitionis, 12.q.31.6.o. item 22.q.15.3.c. itē q.141 4.c ad 3. item 7.c.

79 Delectatio contemplationis excedit omnem delectationem humanā, 12.q 3.5.c.ſi. item q.38.4.c. item 22.q.180.7.o.

80 Delectatio uitæ contemplatiuæ eſt nobilior, conuenientior nobis, purior & perfectior, quàm uitæ actiuæ, 22.q.182.1.c.

81 Delectatio contemplationis in uia, eſt imperfecta reſpectu contemplationis in patria, 22.q.180.7.ad 3.

82 Contemplatio diuinorū in uia, eſt maioris delectationis qualibet contemplatione alterius rei, 22.q.180.7.ad 3.

83 Delectatio ſecundum uoluntatem eſt menſura & regula omnis actus moralis, non autem delectatio ſecundum ſenſum, 12.q.34. 4.o.

84 Delectatio ſenſibilis, fuiſſet maior & purior ante peccatū, quàm poſt: ſicut delectatio temperati, quàm intemperati, 1.q 98 2.ad 3.

85 Delectatio eſt prior amore, & ille deſiderio, ſecundum rationem finis, ſed ordine generationis, eſt econuerſo, 12.q.25.2.c.ad 3. item q. 34. 4.ad 1.

86 Delectatio contrariatur delectationi, de obiecto contrario, 12. qō.31. 8. o.

87 Differentia inter delectationem, gaudium, exultationem, lætitiam, hilaritatem, & iocunditatem, 12.q.31.3.o. item q.35.2.c.

88 Delectatio eſt in tempore per accidens tantum, ſ. ratione tranſmutationis adiunctæ, 12.q.31.2.o.

89 Delectationes dupliciter ſunt innaturales, ſ. quæ ſunt contra rationē, & quæ ſunt contra naturam communem, 12.q.31.3.c. item 7.o.

90 Delectari propter ſe formaliter, licitum eſt in omni delectabili, ſecundum ſuam formam non autem finaliter, 12.q.70.1.ad 2.

91 Delectatio non eſt finis charitatis, ſed magis uiſio, cui conſequitur, 12. q 4.2.ad 3.

¶ Delitioſi dicuntur qui non poſſunt ſuſtinere aliquos labores, nec aliquid minuens delectationem, 22.q.138.1.ad 2.

1 DELICTVM communiter ſignificat quamcumque omiſſionem, ſed ſtricte, omiſſionem pertinentium ad Deum, uel quando ſcienter & cum contemptu omittit homo id quod facere debet, 22 q.79.4. ad 1.

1 DAEMONES, ſecundum Apuleium, ſunt corpore aerea, animo paſſi-

paſſiua, mente rationalia, tempore æterna, 1.q.51.1. ad 1.item q. 115.5.c.

2 Dæmones ſecundum Porphyrium ſunt natura fallaces, & ſenſitiui, 1. q 63.4.ad 1.

3 In dæmonibus eſt ordo, 1.q.109.1.o.

4 Nomina aliquorum ordinum ſunt in dæmonibus, non tamen ſeraphin, nec throni, nec dominationes, 1.q.63.7.ad 1.item 9.ad 3. itē q.109.1.ad 3.

5 Ordinatio dæmonum eſt ſacra ex parte Dei, non autem ex parte ipſorum, 1.q 109.1.ad 2.

6 * Dæmones uigent acumine ſcientiæ, & lumen intellectuale in eis eſt perſpicuum, 1.q.64.1.o.

7 Error eſt in intellectu dæmonum ſolum reſpectu ſupernaturalium, 1. q 58.5.o.

8 Dæmones cognoſcunt ueritatem tripliciter, ſcilicet per naturam, reuelationem, & experientiam, 1.q.64.1.ad 5. item 22.q.172.5.ad 1.itē 6. o.

9 Cognitio ueritatis per naturam & per gratiam, tantum ſpeculatiua eſt, in dæmonibus, non autem producens amorem Dei, 1. qō. 64. 1.o.

10 Boni angeli reuelant aliqua dęmonibus, 1.q 64.1.c.ad 5. item q.109. 4.ad 1.item 22.q.172.6.ad 1.item ad 3.

11 Reuelationes à bonis angelis factæ dæmonibus, ſunt illuminationes ex parte angelorum, quia ordinant eas ad Deum, non autem ex parte dæmonum, 1.q.109.4 ad 1.

12 Reuelatio beatorum angelorum facta dæmonibus, non eſt per modū illuminationis, ſed locutionis, 22.q.172.5.ad 2.

13 * Dæmones cognoſcunt futura contingentia, 1.q.57.3.c. item q.86.4. ad 2.

14 Illuminatio non eſt in dæmonibus, ſed conceptus ſuos manifeſtāt per modum locutionis, 1.q.109.3.o.item 22.q.172.5.ad 2.

15 Dæmon non habet cognitionem matutinam, nec ueſpertinam, ſed nō cturnam, 1.q.64.2.ad 3.

16 Dæmones cognoſcebant Chriſtum eſſe Meſſiam promiſſum in lege, non autem diuinitatem eius, niſi per coniecturas, 1.q.64.1.ad 4. itē 3.q.41.1.ad 1.item q.44.1.ad 2.item q.47.q.5.c.

17 Dæmon prohibebatur uirtute diuina ab inueſtigatione beatę Mariæ, nec nouerat diuinitatem Chriſti, ſed confitebatur ſuſpicando, 3.qō. 29.1.ad 3.item q.41.1.ad 1.item q.44.1.ad 2.item q.47.5.c.

18 Dæmones ſciunt ſe damnatos in perpetuum, 22.q.18.3.c.

19 Liberum arbitrium dęmonum eſt obſtinatum in malum principaliter ex iuſtitia Dei non dantis gratiam, ſecundo ex indiuiſibili apperitu eorum, tertio ex cognitione intellectiua, quia non poſſunt deponere æſtimationem ſemel habitam, 1.q.64.2.o.

20 Omnis motus liberi arbitrij dæmonum eſt inordinatus, nec poſſunt ſe præparare ad gratiam, 1.q.64.2.ad 5.

21 Dæmones poſſunt facere actum bonum ex genere, ſed nullo modo ex bona uoluntate, 1.q.64.2.ad 5.

22 Dæmones non ſunt naturaliter mali, ſed propria uoluntate, 1.q.63.4. o.item q 67.4.ad 4.

23 Natura dæmonum eſt bona, ſed uoluntas eorum eſt mala, cuius malitiæ ipſi ſunt cauſa, 1.q 64.3.ad 3.

24 Omnis actus naturæ dæmonum eſt bonus, & actus uoluntatis eius

eſt malus,1.q.64.2.ad 5.
25 Dęmones non diligunt ſe mutuo, licet concordiam habeant in malo, 1.q.109.2.ad 2.
26 Nulla paſſio ſenſitiua eſt in dæmonibus,ſed timor & dolor uolũtatis, eſt in eis,1.q.63.2.ad 2.item q 64.3.c.
27 Furor,phantaſia,& concupiſcentia, non ſunt in dæmonibus, niſi metaphorice,ideſt uelle inordinate,1.q.54.5.ad 3.item q.58.5.c,ſi. itẽ q.59.4.ad 1.
28 Dæmon eſt caput omnium malorum, non influxu interiori, ſed gubernatione exteriori, inquantum auertuntur à Deo, 3. qõ.8. 7.8.9.
29 Dæmon & Antichriſtus ſunt tantum unum caput malorum,quia Antichriſtus dicitur caput,quia in eo erit pleniſſime malitia diaboli,3. q.8.8.ad 1.
30 Dæmones meruerunt beatitudinem , ſed ſtatim præbuerunt impedimentum eius,1.q.63.5.ad 4.item 6.0.
31 Omnes dæmones ſimul peccauerunt,& tanto grauius,quanto ſuperiores,1.q.63.8.ad 1.item ad 3.item 12.q.14.3.ad 3.
32 In omnibus quæ agunt dæmones propria uoluntate, peccant mortaliter,1.q.64.2.ad 5.item 12.q.89.4.0.
33 Peccatum dæmonis durat adhuc ſecundum appetitum,non autem ſecundum æſtimationem,1.q 64.2.ad 3.
34 Primum peccatum Adæ,uel dæmonum,non fuit blaſphemia in ſpiritum ſanctum,licet potuerit eſſe,22 q.163.4.ad 3.
35 Omnia peccata ſunt in dæmonibus ſecundum reatum,ſed tantũ ſpiritualia,ſecundum effectum,1.q 63.2.0
36 In dæmonibus non fuit labor,nec tædium,nec accidiæ peccatum, 1.q. 63.2.ad 2.
37 * In dæmonibus non ſunt proprie niſi duo peccata,ſ.ſuperbia,& inuidia,1.q.63.2.0.
38 Dæmones non afficiuntur peccato carnali,ſed tentant ex inuidia,1.q. 63.2.ad 1.item 2.
39 Dæmon tentauit primos parentes ex inuidia,1.q.63.2.0.
40 Dæmon non potuiſſet tentare hominem in ſtatu innocentiæ , ſuggeſtione interiori, quia per hanc immutatur phantaſia , 22.q.165.2, ad 2.
41 Dæmon tentans primos parentes,promiſerat Adæ , quòd ſciret bonũ & malum,ſed non ſoluit promiſſum,22.q.163.2.0.
42 Dęmon tentans primos parentes , non potuit ſumere formam quam uoluit,ſed tantum ſerpentis,22.q.165.2.ad 3.
43 Tentare ad nocendum eſt proprium dæmonum,ſed mundus,& caro, tentant inſtrumentaliter.Deus autem tentat, faciendo ſciri uirtutẽ tentati,1.q.114.2 0.item 22.q.97.2.c.
44 Impugnatio dæmonũ eſt ex malitia eorum,ſ.ex ſuperbia & inuidia, ſed ordinatio eius eſt à Deo,1.q 64.4.c.item q.114.1.0.
45 Dęmones dupliciter impugnant homines , ſ.inſtigando ad peccatum, & puniendo,ſecundo modo mittuntur à Deo,non autem primo modo,1.q.114.1.ad 1.
46 * Tentatio dæmonum non ſemper eſt peccatum,quia uitari non poteſt,ſicut uitari poteſt tentatio carnis,ideo tentatio carnis ſine peccato eſſe non poteſt,ut patet per gloſam,12.q.80.3.ad 3.item 3.q.41. 1.ad 3.
47 Dæmones maxime gaudent de peccato luxuriæ, propter difficultatem euaden-

ſuadendi,12.q.73.5.ad 2.
48 Omnia peccata ſunt ex ſuggeſtione dæmonum indirecte, non autem directe,1.q.63.2.c.item q.114.3.o.item 12.q.80.4.o.item 3.q.8.7. ad 2.
49 Dæmones non ſunt cauſa peccatorum noſtrorum,niſi indirecte,ſ.perſuadendo,uel proponendo aliquod appetibile,12.q.75.3.o.item q. 80.1.o.item 3.q.8.7.o.
50 Dæmon poteſt impedire uſum rationis,ſi permittatur,Ideo poteſt ſufficienter impellere in actum peccati,non autem in peccatum,12.q. 80.3.o.
51 Dæmones inducunt ad peccatum interius operando,ſ.in phantaſiam, & in appetitum ſenſitiuum tantum,12.q.80.2.o.
52 Dæmon non ſtatim tentat hominem ſpiritualem, de grauibus peccatis,3.q.41.4.c.
53 Dæmones uicti non ceſſant à tentatione aliorum,nec eiuſdem ſemper, ſed ad tempus,1.q.114.5.o.
54 Remedium ſemper eſt paratum hominibus contra dæmones, ex paſſione Chriſti,etiam tempore Antichriſti,3.q.49.2.ad 2.item ad 2.
55 Dæmones fingunt ſe eſſe animas defunctorum,ut inducant in errorē, uel etiam diuina diſpenſatione apparent animæ defunctorum, nam ſecundum Auguſtinum, non eſt abſurdum credere, aliqua diſpenſatione permiſſum fuiſſe, ut non dominante arte magica uel potentia, ſed diſpenſatione occulta, quæ phitoniſſam & Saulem latebat, ſe oſtenderet ſpiritus iuſti aſpectibus regis, diuina cum ſententia percuſſurus, uel non uere ſpiritus Samuelis à requie ſua excitatus eſt, ſed aliquod phantaſma & illuſio imaginaria,diaboli machinationibus facta, quam ſcriptura Samuelem appellat,ſicut ſolent imagines rerum ſuarum nominibus appellari,1. q.89.8.ad 2.item q.117.4.ad 2.item 22.q.95.4. ad 2.item q.174. 5.ad 4.
56 Non licet habere familiaritatem cum dæmone,nec requirere ueritatē ab eo,ad cognitionem occultorum,ſ.de iis quæ excedunt facultatem & cognitionem humanam,nec à dæmonibus auxilium implorare, quia eſt apoſtaſia à fide(ſecundum Auguſtinum,)1.q.114.4.c. ad 2. item 22.q 90.2.3.o.item q.95.o item q.96.o.
57 Dæmon ueritatem dicit,ut decipiat,1.q.64.2.ad 5.
58 Dæmones faciunt aliquas leuitates,ut ſint familiares hominibus,quos conantur decipere,1.q.86.4.ad 3.item 12.q.89.4.ad 3.
59 Quærere aliquid à dæmone,ſponte occurrente licet, propter utilitatē aliorum,maxime quando uirtute diuina compelli poteſt ad dicendum uera,ſicut Chriſtus fecit.Nam & Beda dicit,non uelut inſcius dominus inquirit,ſed ut confeſſa peſte quam tolerabat uirtus curantis gratius emicaret,& ſic Iacobus,& Simon, & Iudas fecerunt, non autem licet dæmonem inuocare ad auxilium uel cognitionem occultorum,inquirendo ab ipſo,22.q.90.2.c.ſi. item 3.b. item q.95. 4.ad 1.item ad 3.item q.96.2.ad 3.ſi.
60 Inuocantes dæmonem peccant mortaliter, & ſunt apoſtatæ à fide(ſecundum Auguſtinum)propter pactum initum cum dęmone, tacite uel expreſſe,uel uerbotenus ſi inuocatio interſit, uel facto aliquo, etiam ſi ſacrificia deſint,22.q.96.2.ad 3.ſi.
61 Dæmones alliciuntur diuerſis generibus herbarum,animalium,carminum,& rituum,ut ſignis,non autem ut rebus,1.q.115.5.ad 3.item 22.q.85.2.ad 2.item q.96.2.o.

62 Dęmones uocati ſub certa conſtellatione, ueniunt : licet non ſubſint cœlis,nec alicui uirtuti corporali,ut ducant in errorem,uel quia coguntur à ſuperioribus dæmonibus,1.q.115.5.c.

63 Dæmones uocati ſub certa conſtellatione,ueniunt : quia ſciunt illius uirtutem iuuare ad effectum requiſitum,1.q.115.5.ad 2.

64 Dæmones plus uexant lunaticos in augmento lunæ,ut eam infamẽt, & quia tunc cerebrum eſt ſic diſpoſitum per lunam, 1. q.115.5. ad 2.

65 Dęmones maxime anhelant ad hoc,ut eis exhibeatur cultus diuinus, 22.q.85.2.ad 3.

66 Deus non eſt in dæmone nec in peccatore ſimpliciter,ſed ut eſt creatura,uel addendo per eſſentiam,præſentiam & potentiam, 1.q.8.3. ad 4.

67 Dæmon habet poteſtatem aliquam in homine, ex hoc quod ſubditur peccato originali,uel actuali,3.q.71.2.c.ad 1.

68 Nullus ante paſſionem Chriſti potuit euadere manus dæmonũ : quia deſcenderet ad infernum,3.q.49.2.ad 2.item 5.ad 1. item q.52.5. ad 2.item 6.ad 2.

69 Dæmon etiam nunc poteſt Deo permittente homines tentare quantũ ad animam,& uexare quantum ad corpus,3.q.49.2.ad 2.

70 Idem dæmon poteſt recipere ſemen uiri,& transfundere in mulierẽ, & generabitur homo qui erit filius uiri,& non dæmonis, ſicut & aliarum rerum ſemen aſſumunt, ſecundum Auguſtinum, 1.q.51. 3.ad 6.

71 * Dæmones non permittuntur facere omnia quę poſſunt naturaliter, nec datur eis poteſtas faciendi aliquid ſupernaturaliter,1.q.114.4. ad 2.item 3.q.29 1.ad 3.item q.75.4 c.ad 3.

72 Etſi dæmones animam alicuius ſancti euocare non poſſint, neque cogere ad aliquid agendum,poteſt tamen hoc fieri diuina uirtute, ut dum dæmon conſulitur, ipſe Deus per ſuum nuntium, ueritatem enunciet,ſicut per Heliam reſpondit,22.q.174.5.ad 4.

73 Dæmones frequenter apparent in figuris beſtiarum,quę deſignent conditiones eorum,ex prouidentia & permiſſione Dei,ſicut in figura ſerpentis,cum eſſet tamen in dæmone decipiendi cupiditas(ſecundum Auguſtinum,)22.q.165.2.ad 3.

74 Poteſtas duplex dæmonis,ſ.quæ ſufficienter impellit in actum peccati,ſed non in peccatum,& quę trahit ad ſupplicium,12.q 80.3.c.

75 Dæmones non poſſunt producere effectus qui non ſunt in poteſtate alicuius uirtutis naturalis actiue, ut ſuſcitare mortuos, & huiuſmodi, niſi in pręſtigio, 1.q.91.2.ad 1. item ad 3.item qõ.114.4.c. ad 2.

76 Dęmones poſſunt uere naturales effectus producere,ſed mediantibus agentibus naturalibus,1.q.114 4.c.ad 2.item q.115.5.ad 1.item q. 117.3.c.

77 Dęmones nullam formam poſſunt influere in materiam,niſi mediante agente naturali,ſed ſolus Deus,1.q.91.2.c.item q.105.1.ad 1. itẽ q.114.4.c.ad 2.

78 Dęmon poteſt dupliciter facere aliquid apparere aliud quàm ſit,ſcilicet immutando alicuius phantaſiam interius,& alios corporeos ſenſus,uel exterius aliquod corpus formando,1.q.114.4.ad 2.

79 Pluuia & uenti,& quęcunque ſolo motu locali fiunt,poſſunt cauſari à dęmonibus,12.q.80.3.c.

80 Chriſtus ſufficienter probauit quadrupliciter quòd expelleret dęmones

8 nes per uirtutem Dei, & non per uirtutem dæmonum, primò per hoc quod ſathanas contra ſeipſum non diuiditur: ſecundo exēplo aliorum, qui dęmonia eiiciebant per ſpiritum Dei: tertio quia dęmonium expellere non poſſet, niſi ipſum uiciſſet uirtute diuina: quia nulla conuenientia in operibus nec in effectu erat ſibi & ſathanę: cum ſathanas diſpergeret, quos Chriſtus colligebat, 3.q̃.43.2. ad 3.

81 Chriſtus permiſit dæmones intrare porcos, & affligere illum quem liberauit, triplici ratione, ſcilicet ut inſtruat magnitudinem nocumēti dæmonum, qui hominibus inſidiantur, ut omnes diſcerent, quod nec aduerſus porcos audent aliquid facere, niſi ipſe conceſſerit, & & ut oſtenderet quàm grauiora in illos homines operati eſſent, quàm in illos porcos, niſi eſſent diuina prouidentia adiuti, 3.q.44.1.ad 4.

82 Dæmones ſuperiores expellunt inferiores corporaliter, non autem à dominio animæ, ſed Chriſtus utroque modo expellit utroſque, 3.q.43.2.ad 2.

83 Locus duplex debetur dæmonibus, ſ. aer caliginoſus, cauſa exercitandi homines uſque ad diem iudicij, & infernus, ratione pœnæ, 1.q.64 4.0.

84 Dæmones ubicunque ſint, habent ſemper ſecum infernum, nec diminuitur pœna eorum, ex receſſu, 1.q.64.4.ad 3.

85 Pœna dæmonum in nullo mitigatur per poteſtatem puniendi alios, 1.q.109.2.ad 3.

¶ Dæmoniaci neſciunt quid loquantur quando dæmon loquitur in eis, ſicut nec ſerpens quo diabolus tentauit Euam, nec aſina qua Angelus locutus eſt Balaam, 22. q. 165. 2. ad 4.

1 DEMONSTRATIO duplex, ſ. propter quid, ideſt, per cauſam, & ſigni, ideſt, per effectum, 1.q.2.2.c.

2 Demonſtratio duplex, ſcilicet ad ſenſum, & ad intellectum, 1.q.13.1 ad 3.

3 Ex quolibet effectu notiori, poteſt demonſtrari propriam eius cauſam eſſe, 1.q.2.2.c.ad 3.

4 Vnius concluſionis eſt tantum unum medium demonſtratiuum, ſed multa probabilia, 1.q.47.1.ad 3.

1 DENOMINATIO quælibet fit ab aliquo habente ſe per modum formæ, non autem ſemper à forma, 1.q.13.11.c.item q.37.2.c.

2 Tranſcendentia denominant ſeipſa, non autem formæ ſpeciales, 12.q.55.4.ad 1.

3 Agens denominatur ab actione, non autem ab effectu, niſi ſit de intellectu actionis, 1.q.37.2.c.ad 2.

4 * In reſpectiuis, fit denominatio ab extrinſeco, non autem in abſolutis, 1.q.6.4.c.item q.37.2.c.item 12.q.7.2.ad 1.

5 Omnia quæ habent ordinem ad aliquid unum, licet diuerſimode, deminari poſſunt ab eo, 3.q.60.1.c.

1 DENVNCIATIO ſemper debet fieri in peccatis occultis præcedente ſecreta admonitione, niſi mora ſit periculoſa, 22.q.33.7.0.

2 In denunciatione, non requiritur ſcriptura, quia denuncians non obligat ſe ad probandum, nec punitur non probans, 22.q 68.2.ad 3.

1 DEPOSITVM datur ad utilitatem dantis, ſed mutuum, ad utilitatē accipientis, 12.q.105.2.ad 5.item 22.q.62.6.c.

2 Lex uetus bene ordinauit de mutuis,& de depoſitis,1.q.105.2.ad 4.itē ad 5.
3 Depoſitus gladius non debet reſtitui furioſo,22.q.51.4.c. item q.57.2.ad 1.item q.62 5.ad 1.item q.120 1.c.
4 Furans ſuum depoſitum peccat,& tenetur releuare grauamen depoſitarij,22.q.66.3.ad 3 item 5.ad 3.
5 Depoſitum amittens ſine culpa, non tenetur reſtituere,12.q.105.2.ad 5.item 22.q.62.6.c.
1 DERISIO de re notabili eſt peccatum mortale, & eſt grauius quàm contumelia,ſed grauiſſimum deriſio Dei,ſecundo parentum, tertio iuſtorum,22.q.75 2.c.
2 Deriſio ſecundum rationem ſuam eſt minus graue peccatum detractione, & contumelia,licet quandoque ſit econuerſo, 22.q.75.2.ad 3.
3 Recidiuans,& ſimulans,ideſt, fictus, non derident Deum expreſſe, ſed interpretatiue,22.q.75.2.ad 2.

1 DESCENDERE Chriſtum ad inferos,fuit conueniens,3.q.52.1.c. item 4.c.
2 Chriſtus per ſuum effectum deſcendit uſque ad infernum damnatorum,3.q.52.2.c.
3 Chriſtus per eſſentiam deſcendit tantum ad limbum patrum,ſed per ſuum effectum deſcendit ad quemlibet infernum 3.q.52.2.c.
4 Chriſtus deſcendens illuminauit limbum patrum,quo ad eos tantum 3.q.52.2.ad 1.
5 Chriſtus poſt mortem ſtatim deſcendit,& ſtatim liberauit iuſtos, qui erant in limbo,3.q.52.4.ad 1.item 5.ad 3.
6 Chriſtus deſcendens nullum damnatum liberauit de inferno, nec de limbo puerorum,nec de purgatorio,ſed tantum omnes iuſtos,3.q.52.5.6.7.8.c.
7 Chriſtus deſcendens in infernum damnandos confutauit de eorum incredulitate,ſed purgandis dedit ſpem gloriæ, 3.q.52.2.c.ad 3. itē 6 ad 1.
8 Chriſtus deſcendens ad inferos liberauit à purgatorio ſufficienter purgatos,uel qui dum hic uiuerent, hoc meruerunt per fidem & dilectionem & deuotionem ad mortem Chriſti,3.q.52.4.ad 2.
9 Chriſtus deſcendens ad inferos operatus eſt in uirtute paſſionis ſuæ,cō fringendo uectes,ideſt,impedimenta impedientia patres exire,3.q.52.4.ad 2.item 56.7 c.item 8.c.ad 2.
10 Deſcenſus duplex conuenit Chriſto,ſ.de cœlo, ſecundum deitatem, non quidem motu locali,ſed incarnatione ſecundum exinanitionē, & ad inferos, ſecundum animam qui eſt motus localis, & conuenit Chriſto ſecundum conditionem humanæ naturæ, 3.q.57.2.ad 2.
11 Chriſtus ſecundum animam tamdiu fuit in inferno,ad quem deſcendit,quamdiu corpus eius fuit mortuum,3.q.52.4.c.
12 In myſterio incarnationis non conſideratur aſcenſus, quaſi alicuius præexiſtentis,& proficientis,ſed deſcenſus uerbi,ad imperfectionem noſtræ naturæ 3.q.35 3.ad 3 item q.34.1.ad 1.
13 Chriſtus poſtquam aſcendit,aliquando deſcendit de cœlis ad terram, 3.q.57.6.ad 3.
14 Deſcribuntur aliqua in libris materialibus, ad ſuccurrendum memoriæ,1.q.24.1.c.

¶ Deſerere gregem ſibi commiſſum procedit uel ex timore malè humi liante: uel ex amore male inflammante : uel ex amore ſalutis propriæ, ut ſi prælatus ſolus quæratur, 12.q.72.3.c.

¶ Deſertum. * Nullus de filijs Iſrael natus in deſerto, mortuus eſt ibi, 1.q. 76.4. ad 3.

1 DESIDERIVM dicitur dupliciter, ſ. appetitus rei non habitæ: & intenſio affectus tollens faſtidium, 12 q.33. 2.c.

2 Deſiderium eſt de bono non habito: ſed amor eſt de bono abſolute, 1. q. 20. 1.c. ad 2.

3 Deſiderium, ſpes, amor, & odium, ſunt aliquo modo in carentibus cognitione non autem timor, nec deſperatio, 12.q.41.3.c.

4 Deſideriũ proprie eſt in appetitu ſenſitiuo: & in appetitu rationali, 12. q. 30.1.ad 2.

5 Deſiderium eſt in concupiſcibili, 12. quæſt. 23.2.c. item quæſt. 40.1.b. item c.

6 * Deſiderium naturale rationalis creaturæ, eſt ad cognoſcendum genera ſpecies, & rationem omnium rerum: non autem omnia indiuidua uel futura contingentia, quæ ſolus Deus in ſua æternitate cognouit, 1. q.12.8.ad 4. item q.14.13.0.

7 Omne quod naturaliter deſideratur ab homine, naturaliter cognoſcitur ab eo, 1.q.2.1.ad 1.item q. 63.3 c.

8 * Deſiderium animæ beatæ, quieſcit ex parte appetibilis, non autem ex parte appetentis, 12.q. 4. 5. ad 5.

9 Ineſt unicuique rei naturale deſiderium, ad conſeruandum ſuum eſſe, 1.q.5.2.ad 3.item ad 4.item q.63.3.c.item q.104. 2.3. 0.

10 Deſiderium quodammodo facit deſiderantem aptum & paratum ad ſuſceptionem deſiderati, 1.q.12 6.c.ſi.

1 DESPERATIO non importat ſolam priuationem ſpei: ſed receſſum à re deſiderata, propter impoſſibilitatem æſtimatam, 12. q. 40. 4. ad 3.

2 Deſperatio non reſpicit malum, ſub ratione mali: ſed per accidens quandoque inquantum facit impoſſibilitatem adipiſcendi: ſed poteſt eſſe ex ſolo exceſſu boni, 12. q.40.4.ad 1.

3 Deſperatio eſt peccatum in appetitu, 22.q.20. 1.0 item 2.c.

4 Deſperatio eſt minus graue peccatum infidelitate, & odio Dei: ſed periculoſius, 22.q.20.3.0.

5 Deſperatio poteſt eſſe ſine infidelitate, 22.q.20.2.0.

6 Deſperatio principaliter cauſatur ex accidia, ſeu triſtitiá, & negligẽtia: ſecundo ex luxuria, 22.q. 24.4. 0.

7 * Deſperatio eſt prior timore, ſicut ratio & cauſa eius, ideo timor conſequitur deſperationem uincendi, 12.q.25.3.c.

8 Deſperatio oritur occaſionaliter ex timore Dei & horrore peccatorum, non autem directe, 22.q. 20.1. ad 2.

9 Deſperatio in damnatis non eſt culpa, ſed pars damnationis: ſicut nec in maiore, de re non nata haberi, 22.q. 21. ad 3.

1 DESPONSATIO beatæ Mariæ, fuit facta duodecim rationibus. ſ. ne Chriſtus ab infidelibus, tãquam illegitime natus abijceretur, ut conſueto modo, eius genealogia, per uirum deſcriberetur: & ad tutelam pueri nati, ne diabolus contra eum uehementius nocumenta procuraſſet. Et ut à Ioſeph nutriretur: & per hoc beata uirgo redditur immunis à pœna: ne, ſcilicet lapidaretur à Iudæis, tanquam adultera: & ut per hoc ab infamia liberaretur: & ut ei Ioſeph miniſterium

ſterium exhiberet:& teſtimonio Ioſeph comprobatum eſt Chriſtum ex uirgine natum : & uerba uirginis matris magis credibilia reddun tur, ſuam uirginitatem aſſerentis : & ut tolleretur excuſatio uirginibus: quæ propter ſuam incautelam, non uitant infamiam: & per hoc ſignificatur uniuerſalis eccleſia: quæ cum uirgo ſit, deſponſata ta men eſt uni uiro Chriſto : & quòd mater domini fuit deſponſata & uirgo, in perſona ipſius, & uirginitas & matrimonium honoratur, contra hæreticos, alteri horum detrahentes, 3. quæſtio. 29. 1. o.

¶ Deſtinare eſt dirigere aliquid in aliquid : uel mente proponere, 1. q. 23.1 e.item 2. ad 2.

1 DETRACTIO quæ eſt occulta maledictio, ad denigrationem famæ, per impoſitionem falſi, per adauctionem mali, per reuelationem mali occulti & per deprauationem intentionis, de ſe eſt peccatum mortale: ex leuitate uero, eſt ueniale, niſi ſit de graui: ſed propter bonum cum debitis circunſtantijs, nullum eſt peccatum, 22. q. 73.1. 2.o.item q. 74.1.o.item q.75.1.e.

2 Detractio non eſt filia iræ, ſed inuidiæ, 22.q.73.3.ad 3.

3 Detractio contrariatur adulationi, quo ad ea quæ dicuntur: licet utrunque ſit malum, non autem quo ad finem: quia prima intendit infamiam: ſecunda uero delectationem, 12.q.115.1.ad 3.

4 Diligens & inſidioſa inquiſitio eorum quæ ab alijs fiunt, ordinatur ad aliquid noxium, ſcilicet ad detrahendum proximo, 22.q.167.2.c.ad 3.fi.

1 DEVOTIO eſt ſpiritualis actus uoluntatis, prompte tradendi ſe ad famulum Dei, 22.q.82.1 o item 2 c.item q. 83.3.ad 1.

2 Deuotio eſt principalis actus religionis uirtutis, 22.q.81.22. 2. o. item q.83.3.ad 1.item 15.1.c.item q.104.3. ad 1.

3 Deuotio eſt pinguedo animæ cauſata à charitate; & cõſeruans eam, 22. q.82.2.ad 2 item 3.c.

4 Cauſa deuotionis triplex.ſ.extrinſeca & principalis, id eſt, Deus, & intrinſeca duplex.ſ.contemplatio bonitatis Dei: & beneficiorum eius, & conſideratio propriorum defectuum excludens præſumptionem, 22.q. 82.3.o.item 4. c.

5 Conſideratio eorum quæ ſunt apta excitare dilectionem Dei, cauſat deuotionem: ſed conſideratio diſtrahentium mentem à diuinis, impedit eam, 22.q.82.3.ad 2.

6 Ea quæ pertinent ad humanitatem Chriſti maxime excitant deuotionem manuducendo: licet deuotio ſit circa ea quę ſunt diuinitatis, uel etiam utrunque, 22.q. 82.3.ad 1.

7 Deuotio primo & per ſe cauſat delectationem & lætitiam: ſecundario autem & per accidens, cauſat triſtitiam, 22.q.82.4 o.

8 Qui ſemel orat deuote, remanet deuotior per plures dies, 22.q.83.14. ad 4. item q 171.2.ad 2.

9 Mens ſemel ad deuotionem excitata, facilius poſtea ad deuotionem priſtinam reuocatur : ideo ad hoc orationes crebræ ſunt neceſſariæ, 22.q.171.2.ad 2.

10 Deuotio ad ſanctos non terminatur ad eos, ſed tranſit in Deum: deuotio uero ad dominos temporales, eſt alterius rationis, 22. qõ. 82.2. ad 3.

11 Deuotio abundat in ſimplicibus mulieribus propter humilitatem elationem comprimendo : ſed ſcientia, & quælibet perfectio ſubiecta Deo, auget deuotionem, 22.q.82.3.ad 3.

ESSE

1 ESSE proprie conuenit Deo,1.q.13.11.o.
2 Deum eſſe demonſtratur multipliciter, 1.q.2.3 o.
3 Deum eſſe eſt demonſtrabile per effectus à poſteriori tantum, 1.q. 2.1. c.fi item 2.o.
4 * Dei non eſt demonſtratio,niſi per effectum,1.q.3.5.c.fi.
5 * Deum eſſe non eſt per ſe notum:ſed eſt primum inter omnia credibilia,1.q 2.1 ad 2.item 22.q.16. 1.c.
6 * Deum eſſe non eſt nobis naturaliter notum ſecundum ſe : ſed ſecunnem ſimilitudinem & participationem eius,1.q.2.1.ad 1.
7 De Deo ſcimus an eſt,id eſt,hanc propoſitionem eſſe ueram ex effectibus eius:non autem actum eſſendi eius,ſicut nec eſſentia eius,1.q 3. 4. ad 2.
8 Eſſe Dei eſt eſſe cuiſlibet creaturæ exemplariter uel cauſaliter:non autem formaliter ſeu eſſentialiter,1.q.3.8.o.
9 Eſſe Dei eſt proprium,& determinatum,& diſtinctum, à quolibet eſſe creaturæ,per hoc quod ei non poteſt aliquid addi,1.q.3.2.ad 3.item 4.ad 1.item q.7.1.ad 3.
10 Eſſe Dei.per hoc quod eſt ſubſiſtens, non receptum in aliquo,diſtinguitur à quolibet alio,1.q.3 2.ad 3.item 4. ad 1.item q.7.1.ad 3.item q.44.1.c.
11 * In ſolo Deo,eſſe & eſſentia ſunt idem realiter,1.q.2.1.c. item q.3.4. o.item q.5.6.c.item q.6.3.c.item q.12.2.c.ad 3 item 4.c.item q.13. 15.c.item q.14.4.c. item 14.ad 2.item q.25.1.ad 2.item q.44.1.c.itē q 45.1.ad 5 item q.50.2.ad 3.item q.54.1.b.item c. item 3.c.item q.61.1.o.item q.75.5.ad 4.item q.104.1.c.fi.item 12.q.3.7.c. item 3.q.13.1.c.
12 Eſſentia diuina,eſt actus purus; angelica uero eſt intelligibilis in actu, ſed intellectus noſter eſt intellectus in potentia tantum,1.q.25 1.c. item q.87.1.c. ad 2.
13 Deus eſt ſua eſſentia,1.q.3.3.o.item q.11.3.c.ad 2.item quæſt.19 4.c. ad. 1.
14 De Deo non poſſumus ſcire quid eſt,1.q.1.7.ad 1.item q.2.2.ad 2.item q.3. principio, item quæſt.12.12.c.item 13. ad 1.item quæſt.13.8. ad 2.
15 Eſſentia diuina,eſt omne quod eſt in ea, 1.q.40.1.ad 1.
16 Deus tripliciter dicitur,ſ.eſſentialiter, participatiue,& nuncupatiue, 1. q.13.9.10.o item 22.q.85 2. ad 1.
17 Deus eſſentialiter eſt extra ordinem totius creaturæ, 1. q.28. 1.ad 3.
18 Deus eſt forma,1.q.3.2.c.fi.item ad 3. item 7.8.c.item 3.q.2.1.c.
19 Vna tantum forma eſt in diuinis,1.q.31.2.ad 2.
20 Deus non eſt forma inhærens,1.q.3.8.o.
21 Deus non eſt forma corporis, 1.q 3.8.o.item 3.q.2.1.c.ad 2.item q.5. 1.ad 2. item q.50.1.ad 3.
22 Deus non eſt anima mundi, contra quoſdam, Nec anima cæli,contra Almarianos.Nec materia prima,contra Dauid de Dinando,1.q.3.8. c.item q 51.1.ad 1.item q. 90.1.c.
23 * Anima attribuitur Deo,ſecundum ſimilitudinem actus, 1.q.3.2.ad 1. item q.19 11.c.
24 Deus non eſt corpus. 1.q.3.1.o.
25 Deus non habet diffinitionem, 1.q.1.7. ad 1.item q.2.2.ad 2. item q. 3 5.c. fi.
26 * Deus non eſt genus,nec ſpecies,1. q.3.5.c.item q.30.4.ad 3.
27 * Deus non eſt in genere, nec in prædicamento per ſe, nec reductiue ut

principi-

principium, 1.q.3.5.o.item q.4.3.ad 1.item q.6.2.ad 3. item q.88.2.ad 4.

28 Subſtantia ſecundum quod ſignificat per ſe exiſtere, id eſt, non in alio, conuenit Deo non autem proprie, nec uniuoce, 1. q.29.3. ad 4.

29 Solus Deus eſt omnino ſimplex, 1.q.3.o.item q.9.1.c.itē q. 25. 1.c.item q.28.2.c.

30 In Deo nulla eſt compoſitio. Sed hanc pluralitatem quæ eſt ſecundum rationem, repræſentat in propoſitione pluralitas prædicati & ſubiecti: unitatem uerò repræſentat per compoſitionem. Quandoq; enim intellectus noſter enunciationem de Deo format, cum aliqua diuerſitatis nota, præpoſitionem interponendo, ut cum dicitur; bonitas eſt in Deo: quare & hic deſignatur aliqua diuerſitas, quæ competit intellectui: & aliqua unitas, quam oportet ad rem referre, 1.q. 13.12. c. fi.

31 * In ſolo Deo ſunt idem ſuppoſitum & natura, & in omnibus creaturis differunt, 3.q.27.1.c.

32 In Deo non eſt materia. nec potentia, ſed eſt purus actus, 1. q.3.1.2.c. item q.7.1.c.item q 9.1.c.item q.12.1.c.item q. 14.2.ad 3. item 3.c.ad 2.item q.25 1. c.item q 49.3.ad 2.item quæſt. 50.2.ad 3. item q. 54. 1.c.item quæſt.75. 5.ad 4.item q. 87.1.c. item q. 89.2. ad 3. item q 90.1.c.item q.115.1.ad 2 item 12.q 49.4.c. item quæſt. 50. 5.c.

33 Deus eſt perfectiſſimus, 1.q.4. 1.o.item quæſt.25.1.c.item 22.q.161 1. ad 4.

34 * Quicquid entitatis, bonitatis, & perfectionis eſt in creatura quæcunque, totum eſt eminentius in Deo, 1. q. 4.2.o.item q 6.1.ad 2.itē 2.3.4.c.item q.9.1.c.item q.11.3 c.item q.12.2.c. item q.13.2.3.4.5. c.item q.14.6.11. c.item q6.25.1.c.ad 1.item 3.c.item q.26.1. c.ad 1.item 4.o.item q.28.2.ad 3.item q.29.3 c.item q.49.3.c.item q.75.1.ad 5. item q.91.1.c.

35 Quicquid eſt in Deo, eſt Deus, 1.q.3. 3.c.item q.27.3.ad 2.item 4.ad 1. item q.28.2.c. item q.40.1.c.

36 Deus & creatura, non eſt aliquid melius, nec maius, quàm ſolus Deus, 1.q.4.2.o.item q.103.3.ad 3.item 12.q 34.3.ad 2.

37 In Deo eſt magnitudo uirtutis & perfectionis, non autem magnitudo molis, 1.q.42.1.ad 1.item 4.ad 2 item 3.q.58.3.o.

38 Magnitudo Dei, eſt perfectio naturæ eius. 1.q.42 4.c.ad 2.item 1.d.19. q.1.1.o.item q. 3.1. o.

39 * In Deo non eſt quantitas, 1.q.28.4.c.

40 * In Deo eſt ſimilitudo omnium rerum, ſecundum formam, & ſecundum materiam, 1.q.57.2.ad 2.

41 Deus dicitur eſſe finitus ſibi, ſecundum ſimilitudinem proportionis tantum, 1.q.14.3.ad 2.

42 Deus eſt infinitus negatiue, non autem priuatiue: Formaliter non autem materialiter, 1.quæſt. 7.1.o.item q. 12.1. ad 2. item 7.c. item quæſt.25 1.o.item 3.c.item quæſt.51.1.c item quæſt 52.2.c.item q. 55.1.c.item q.75.5.ad 4.item q.86.2.ad 1.item 3.q 01.3.ad 1.item ad 2.

43 Solus Deus eſt omnino immutabilis, 1.q.9.1.2.o item q.10.2.3.c.item q.14.15.o.item q.19.7.o.item q 30.1.ad 3.item q. 65.1.ad 1. item 3. q. 2 1.c.item q.57. 1.ad 1.

44 Deus mouetur metaphorice dupliciter. ſ. operando in ſe, & ſecundum emanationem in alta, 1.q.9.1.ad 1, item ad 2.item q.73.3.c.

Nulla

45 Nulla paſſio eſt in Deo, 1.q.20.1.o.item q.21.1.ad 1.item quæſt.41.1. ad 3.

46 Cognitio Dei per eſſentiam, eſt naturalis ſoli Deo, angelo autem per ſimilitudinem, nobis uero per ſpeculum. i. per ſpeciem aliorum, 1. quõ. 56.3.o.item q.62.4.c.item 3.q.9.4.c.

47 Deum eſſe intelligentem, probatur multipliciter, 1.q.14.1.o.item q.26. 1.c.

38 Intelligere Dei, eſt ſuum eſſe, & ſua eſſentia, 1.quõ.14.4.o.item 8.9.c. item q.16.5.c.item q.18 3.c.ad 2.item 4.c.item q.19.1.c.item 4. c.ad 2.item q.26.2.c.item q 27.2.ad 3 item q.34.2.ad 1.item q.41. 3.ad 4.item q.54.2.c.item q.79 1.c.item quõ.87.3.c. item 3.q.9.1. ad 1.

49 Solus Deus eſt ſuus intellectus, & ſuum intelligere, 1.q.14.4.o.item q. 18.3.c.ad 2.item 4.c item q.27 2.c.fi.item ad 2. item q.28.4.ad 1. item q.34.2.ad 1.item q.41.4.ad 3.item q.54.2.c.item q.79.1.2.c. item q.87.3.c.

50 Eſſentia Dei, ſe habet ut intelligens, ut intellecta, & ut quo intelligitur, 1.q.14.2.4.c.

51 Deus nihil intelligit per ſpeciem aliam ab eſſentia ſua, 1. quæſt.14.2. 4.c item 5 o.item q 55.1.c ad 3 item q.57.1.c.item q.79.1.c.item quæſt. 84.2.c.item quæſt.85.4.c.item quæſt.87.1.c.item quæſt.89. 1 c.

52 Nihil pertinens ad intellectum in diuinis, dicitur perſonaliter, præter uerbum, 1.q.34.1.ad 2.item q.37.2.ad 1.

53 Impoſſibile eſt, quòd primum & per ſe intellectum à Deo, ſit aliud, quàm eſſentia eius, 1.q.14.2.5.o.

54 Deus intelligit tantum in actu, nihil autem in potentia, 1.q.14.2.c. ad 2.item q.79 2.c.

55 Deus in telligendo, non componit, nec diuidit, 1.q.14.5.ad 3.item 14.o. item q.85.5.c.

56 Deus intelligit ſe, 1.q.14.2.3.o.item 5.c.

57 Deus intelligit omnia, 1.q.14.5.o.item 7 o.item 12.c.item q.79.2.c. item q. 87.1 c item q 89.1.c.

58 Deus intelligit omnia ſimul, 1.q.14.7.o.item 12.ad 1.item 13.c.item q.22.3.ad 3.item q.27.5.ad 3.item q.85.4.c.

59 Deus cognoſcit omnia, unica cognitione, 1.q.19.2.ad 4.item 5.c.item q.22.3.ad 3.item q.27.5.ad 3.item q. 28.4 ad 2.item q.34.3.c.item q.41.6.c.

60 * Deus cognoſcit omnia ſingularia diſtinctiſſime, 1.q.14.6.11.o.item 12.c.fi.item q.22.2.3.c.item q.55.1.ad 3.item q.57.2.c.fi.item q. 89.4.c.

61 Deus intelligit enunciabilia, 1.q.14.14.o.item q.16.5.ad 1.

62 Videre Dei, eſt approbare, ut maneret quod fecerat, non quòd alio modo cognoſceret, aut placeret ei creatura, antequam faceret, 1.q.32.1. ad 3.item q.73.3.ad 3.item q.74.ad 3.

63 Deus intelligens uilia, non uileſcit, 1.q.22.3.ad 3.

64 Intellectus Dei cognoſcens mala, non impeditur à conſideratione meliorum, ſicut fit in nobis, & eius uoluntas ad malum flecti nõ poteſt, 1.q.22.3.ad 3.

65 Deus cognoſcit ſe & creaturas, eadem ratione ex parte cognoſcentis: ſed diuerſa ratione, ex parte cogniti, 1.q.85.3.ad 4.

66 Deus ab æterno cognouit creaturas, & non entia quæ aliquando erũt, non ſolum ut ſunt in Deo, uel in eius intellectu, ſed etiam in propija

prijs naturis, 1.q.20.2.ad 2.
67 Deus per ideam cognoſcit omnes conditiones particulares rerum, 1.q. 14.11.o.item 12.c item q.15. 3. ad 4.
68 Scientia eſt in Deo perfectiſſime. 1.q. 14.1.o.
69 * Scientia dicitur analogice de Deo, & de creatura, 1.q.13.5. c.
70 * Scientia Dei non eſt habitus, nec æqualitas nec effectus demonſtrationis, uel principiorum, uel habens cauſalitatem, 1.q.14.1.ad 1.item q. 19. 5.c.item 21.q. 9.1.ad 1.
71 * Scientia Dei non eſt uniuerſalis, nec particularis, nec in potentia, uel habitu: ſed ſemper in actu, 1.q.14.1. ad 3.
72 Scientia Dei, non eſt inquiſitiua uel diſcurſiua, 1.q.14.7.o.item q.85.5. c.item 12. q.14.1.ad 2. item 22. q.9.1.ad 1.item q. 49.5.ad 2. item ad 3.
73 Scientia Dei eſt uniformis, & inuariabilis, 1.quæſt.14 15.o.item q.19. 7.c.
74 Scientia Dei de ſeipſo eſt tantum ſpeculatiua. ſed de alijs, eſt ſpeculatiua & practica ſimul, 1.q.14 16.o.item q. 34.3.c. item 12.quæſt. 3.5. ad 1.
75 Scientia Dei duplex. ſ. uiſionis, & ſimplicis intelligentiæ. Prima eſt tantum entium: ſecunda eſt etiam non entium, quæ poſſunt eſſe, 1.q.14. 9.12.o.item q.34.3.ad 5.item 3.q.10.2.ad 2.item 3.c.item q. 13.1. ad 2.
75 * Deus ſcit infinita, etiam ſcientia uiſionis, 1.q6.14.12.o.item 3.q.10. 3. o.
78 Solus Deus habet ſcientiam de futuris contingentibus in ſe, 1.q.14. 13. o.item q. 86.3 4.o.
79 Neceſſe eſt quòd ſcientia Dei, uſque ad ſingularia ſe extendat, quæ per materiam indiuiduantur, 1.q. 14. 11. c.
80 * Deus ſciuit aliqua, quæ neſcit & econuerſo, 1.q.14.15.ad 3.
81 Mala ſciuntur à Deo, 1.quæſt. 14. 10.o.item q. 15.3.ad 1.item q. 18. 4. ad 4.
82 * Mala pertinent ad ſcientiam eius practicam, 1.q.14. 16.c fi.
83 Scientia Dei duplex. ſ. ſimplicis notitiæ, & approbationis. Secunda eſt tantum bonorum: ſed prima eſt etiam malorum, 1.quæſt. 14. 8. c.fi.
84 Deus eadem ſcientia cognoſcit ſe, & ea quæ facit, 1.q.1.4.c. item q.14. 16. o.
85 Scientia Dei eſt cauſa rerum, adiuncta uoluntate, 1.q.14.8 o.item 9 ad 3.item 16.ad 1.item q.19 4.c.ad 4.item 11.ad 1.item q.27. 1. ad 3. item q.45.6.c.
86 Scientia Dei comparatur ad creaturas, ut ars ad artificiata, 1. quæſt. 14. 8.o.item quæſt.17.1.c.item quæſt.21.2.c.item q 22.2. c. fi. item quæſt.74.3.ad 1.item quæſt.91.3 c.item 12.q.13.2.ad 3. item q.93. 2.c.
87 Scientia Dei, cauſat res; noſtra uero cauſatur à rebus & depēdet ab eis: ſed angelica nec cauſat nec cauſatur à rebus, 1.q.14.8.ad 3.item 11. c.fi.item q.21.2.c.item 12.q.2.3.c.item q.3.5.ad 1.
88 Deus eſt cognoſcibilis ab omni intellectu creato. 1. q.12.o. item 12.q. 93. 2. o.
89 Intellectus creatus poteſt uidere Deum per eſſentiam, 1.q.12.1.o. item q.4.ad 3.item 12.q. 5. 1. c.
90 Deus non poteſt uideri per eſſentiam naturaliter ab aliqua creatura. 1.q.12.4.o.item q.23.1.c.item q.56.3.c.ad 3.item q.62.1.2,9.c.itē q. 64.

q.64.1.ad 2.item q.94.2.c.fi.item q.108.4.c.itē 12.q.5.5.7.c.item 3.q.10.4.ad 2.

91 Qui impurus eſt, non poteſt intrare in templum Dei: quanto magis nec Deum uidere, 12.q.109.1.o.

92 Iacob uidit Dominum facie ad faciem,& ſalua facta eſt anima eius,1.q.12.11.2.1. item ad 1.

93 * Deus non poteſt uideri per eſſentiam,in hac uita mortali,1.q.12.11.o.item q.13.1.c.item 2.ad 3.item 12.q.5.3.c.item q.93.2.o.itē 22.q.180.5.o.

94 Cognitio diuinæ ueritatis & bonitatis duplex.ſ.cognitio pure ſpeculatiua,& cognitio affectiua ſeu experimentalis,1.q.64.1.ad 3. itē 12.q.112.5.c.ad 1.item ad 5 item 22.q 97.2.ad 2.item q.154 5.c.item q.162.3.ad 1.item q.180 5.ad 2.

95 Per illuſtrationem diuini luminis, de facili poſſunt quæcunque uideri,22 q.180.6. ad 3.

96 Cognoſcimus eſſentiam Dei in hac uita,ſecundum quod repræſentatur in creaturis:non autem ut eſt in ſe,1.quæſt.1.7. ad 1.item q.2.1.o.item 12.12.c.item q.13.2.ad 3.item quæſt. 32.1.c.item q.86.2.ad 1.

97 Solus homo uiator,cognoſcit Deum per creaturas.1.q.12.12.o.

98 Creatura uenit in cognitionem Dei tripliciter.ſ.per uiam cauſalitatis, eminentiæ,& remotionis,1.q.12.12.c.item 8. ad 2. item 10. ad 5. item q.84.7.ad 3.

99 Deum eſſe, poſſumus cognoſcere, per rationem naturalem, 1. q. 12. 12. o.

100 Similitudo Intellectus noſtri,non ſufficienter probat aliquid de Deo, propter hoc quod intellectus non uniuoce inuenitur in Deo & in nobis. Et deinde eſt,quod Auguſtinus dicit: quod per fidem uenitur ad cognitionem,& non econuerſo,1.q.32.1.ad 2.fi.

101 Intellectus noſter intelligit totum Deum,non autem totaliter,1.q.12.7.ad 3.item q. 10. 1. ad 2.

102 * Deus non eſt primum cognitum ab intellectu noſtro,1.q.88.3.o.

103 Quilibet intellectus etiam infimus,poteſt per gratiam Dei uidere Deū per eſſentiam,12.q.109.10.

104 Deus perfectius cognoſcitur per gratiam, quàm per naturam à nobis, 1. q.12.13. o.

105 Intellectus noſter indiget noua illuminatione, reſpectu ſupernaturalium,non autem reſpectu naturalium,1.q.1.1.c.ad 1.item ad 2.

106 Solus Deus format mentem per gratiam, & per lumen connaturale, non autem aliud lumen immediate, 1.q.109.1.ad 3.

107 Inter Deum & mentem noſtram,datur medium,quo ad gradum naturæ,non autem ut eſt obiectum beatitudinis,12.q.5.1.ad.3.

108 Non eſt poſſibile uidere rationes rerum in diuina eſſentia,niſi ipſa uideatur, 22.q.173.1 c.

109 Dei non eſt demonſtratio,niſi per effectum,1.q.3.5.c. fi.

110 Illud uerbum Iob: Semel loquitur Deus,referendum eſt ad æternam Dei locutionem, qua Deus pater uerbum unicum protulit ſibi coæternum.Et tamen poteſt dici, quòd licet idem corporali uoce Deus protulerit:non tamen propter idem,ſed ad oſtendēdum diuerſum modum quo homines participare poſſunt ſimilitudinem filiationis æternæ.Vnde filius Dei non habetur ex qualicunq; cognitione Dei: ſed tantum ex ea quæ eſt cum amore,1.q.27.5.ad 3. item q.43. 5. ad 2.item 3.q.45.4. ad 1.

Cognitio

111 Cognitio Dei acquiritur per alia. Sed poſtquam iam cognoſcitur, non per alia cognoſcitur ſed per ſe, 1.q. 2.2.0, item 22. q. 27.3. ad 2, itẽ q 34.1.c. item q. 171.2. ad 3.

112 * Videre Deum facie ad faciem, eſt uidere eum per eſſentiam immediate, 1.q.12.11 a. 1.

113 Eſſentia Dei uidetur mediate, & ſemper, à quolibet beato, 1. quæſt. 12.2.0. item q 58.1.c. item q 62.9.c. item q. 106. 1. ad 1, item q. 112, 3 c. item 12. quæſt. 5.6. ad 3. item 3. q. 9.3. ad 3. item quæſt. 10.4. ad 1.

114 Eſſentia Dei, eſt in intellectu beatorum, ut forma, quo ad operationem, non autem quo ad eſſe, 1.q.12.3. ad 3. item 5.c. item 3.q.9.2.c, item 3. ad 3.

115 Eſſentia Dei per nullam ſpeciem creatam repræſentari poteſt, 1.q.12. 2.o. item 6.11.c. item q 56.3.c, item 22.q.175.4 o, item 3. q.9.3. ad 3.

116 * Eſſentia Dei non poteſt uideri ab aliquo intellectu creato, ſine lumine ſupernaturali, id eſt, gloriæ, 1.q.12.2.c. ad 1. item 5.o. item 22.q. 174 5. ad 4. item quæſt. 175.3. ad 2. item 3. quæſt. 10.4.c, item q. 45. 2.c.

117 Quidam clarius alijs, uidebunt eſſentiam Dei, 1.q.12.6 o. item 7. 8.c, item q.62.9. c.

118 Deus ſolo intellectu uideri poteſt, quia quælibet potentia ſenſitiua ſe extendit tantum ad corporalia, 1, quæſt. 1.2, 3.c. ad 3. item 22, q, 175, 4. c.

119 Deus à nullo, oculo corporali, poteſt uideri, 1. q. 12.3.o. item 4. ad 3. item 22.q.175.4.c.

120 Beati uident eſſentiam Dei, oculis corporalibus per accidens, non autem per ſe, 1.q.12.3. ad 2.

121 Naturale eſt homini, quod aliquando uideat eſſentiam Dei, 1.q 12.1, c. item 3.q. 9.2. ad 3.

122 Deus uideri non poteſt per eſſentiam, niſi uideatur trinitas perſonarum, 22.q. 2. 8. ad 3.

123 Viſio Dei per eſsẽtiam, ut eſt ſpecies rerum, eſt perfectior uiſione eius, ut eſt obiectum beatitudinis, 1.q.12.8. ad 3

124 * Quicunq; uidet Deum per eſſentiam impoſſibile eſt quin diligat ipſum, 1.q. 60.5. ad 5.

125 * Omnes qui uident ipſam Dei eſſentiam, eodem motu dilectionis, mouentur in ipſam Dei eſſentiam, prout eſt ab alijs diſtincta: & ſecundum quod eſt quoddam bonum commune, 1. quæſt. 60. 5. ad 5.

126 Beati uident in eſſentia Dei ſimul omnia, quæ aliquando uident, 1.q. 12.10 o. item q.58.1.c. item 2.o.

127 Videntes eſſentiam Dei, non uident omnia quæ Deus facit, uel facere poteſt, 1.q.12.8.o, item q.57.5. ad 2. item q.106.1. ad 1. item 3. q. 10 2.c.

128 Beati uident res in eſſentia Dei, non per ſimilitudines earum, ſed per eſſentiam Dei, 1.q.10.9.o. item 10.c. item 3.q.9.3. ad 3.

129 Quanto quis limpidius uidet eſſentiam Dei, tanto plura in eo uidere poteſt, 1.q.12.8.c. item q.106.1. ad 1. item 22.q.180.5. ad 3. item 3, q.10. 2.c.

130 Quilibet uidens Deum, uidẽs omnia quæ pertinent ad perfectionem intellectus, ſcilicet ſpecies, & genera, & rationes rerum, 1. q. 12.8, ad 4.

Bea

131 Res uidentur in eſſentia Dei,ſeu in uerbo,ſicut effectus in cauſa,& cõcluſio in principio.ſ. unite, non autem ſicut in ſpeculo, 1. q. 12. 8.c. item 22.q.173.1.c.ſi.

132 Per uiſionem Dei,non ſolum ratio glorificatur,ſed totus homo,12.q. 3.3. ad 3.

133 Voluntas eſt in Deo, 1.q.19.1.o.item 3. q.1.8 1.c.

134 Voluntas Dei.eſt ſuum eſſe:ſed differt ab eo ſecundum rationem, 1. q.19.1.c.item 2.ad 1.item q.54.2.c.item q 61.2.ad 1.

135 Voluntas Dei,eſt ſua eſſentia,1.q.19.1.ad 3.item q.20.3.ad 2 item q. 59.2.c.

136 Voluntas Dei eſt tantum una numero,licet ſit multorum uolitorum, 1.q 19.2.ad 4.item 5.c item q.27.5.ad 3.item q.41.6.c.

137 Deus communicat naturam ſuam,per actum uoluntatis, non autem creatura, quia in ſolo Deo idem eſt intellectus, uoluntas, & natura, 1.q.27.3.ad 2 item ad 3.item 4.c.item q. 59.2.c.

138 Voluntas Dei,reſpectu ſuæ bonitatis eſt neceſſaria,ſed reſpectu creaturarum,eſt ad utrumlibet,& ex neceſſitate ſuppoſitionis, 1 q 19.3.o. item 7.ad 4.item 10.c.item q.23.6.ad 3.item q.41.2. ad 3 item q. 46.1.2.c.item 3. q.46.1.2. c.

139 Voluntas Dei eſt perfecta per ſe,non autem per aliud,1.q.14.2.ad 5. item 4.o.

140 Primum obiectum uolũtatis Dei,eſt eius eſſentia,1.q.19.1.ad 3.item 2 o.item 3 c.item 4. ad 3.

141 Finis naturalis uoluntatis Dei eſt bonitas eius, quam non poteſt non uelle, 1.q.19.1.ad 1 item ad 3.

142 Error reducentium omnia in ſimplicem Dei uoluntatem, 1.q.19.5.ad 2.item ad 3.item q.23.5.c.

143 Deus non uult omne bonum,licet neceſſario ſciat omne uerum,1.q. 19.3 ad 6. item 6. ad 2.

144 Voluntas Dei eſt cauſa rerum,1. q.19.4.o.item q.20.2.c.item q.25. 5.c.item qõ.45.6.c.item 46. 1.c. item 12.qõ.110.1.c. item 3.q. 86. 2.c.

145 Voluntas Dei,non aufert contingentiam à rebus, ſed eam quibuſdam imponit,& quibuſdam neceſſitatem,1.q.19.8.o.item 11.quæſt.10. 4.o.

146 * Ratio aliqua eſt uoluntatis Dei,1. q.19.5. o.

147 Nihil eſt cauſa uoluntatis Dei,niſi ſua bonitas, 1.q.19.5.o.

148 Ratio aliqua eſt uoluntatis Dei,non ex parte eius, ſed ex parte uoliti propter aliud.1.q.19.5.o.item q.23. 5.c.

149 Voluntas Dei eſt omnino immutabilis,licet effectus eius mutentur,1. q.19.3.7.o item q.23.8.c.item 3.q.46.2.c.

150 Voluntas Dei,non mouetur proprie,ſed metaphoricè,à ſola bonitate ſua,1.q.19.1.ad 3.item 2.ad 2.item q. 105.2. ad 2.

151 Voluntas Dei duplex.ſ.antecedens,id eſt, reſpectu uoliti abſolute : & conſequens.i.reſpectu uoliti cum conditionibus eius,1.q.19.6.ad 1, item q.23.4.ad 3.

152 Nihil fit contra uoluntatem Dei conſequentem,ſed prętet eam,& cõtra uoluntatem eius antecedentem,1.q.19.6.o.

153 Omne quod eſt præter, uel contra uoluntatem Dei antecedentem,ob ſequitur & ſeruit uoluntati eiũs conſequenti, 1.q.19.6.o.

154 Voluntas Dei duplex.ſ.beneplaciti,& ſigni.Quæ ſigna ſunt quinque, ſcilicet prohibitio,præceptum,conſilium,operatio,& permiſſio,1.q. 19.11.12.o.item q.23.5.c.

255 Voluntas ſigni in Deo, dicitur tantum metaphoricè, ſed uoluntas beneplaciti, dicitur propriè. 1.q.19.6.c.
256 Voluntas Dei, ſemper & infallibiliter impletur, 1.q.19.6.c.
257 Impoſſibile eſt, præſcientiam Dei falli, & eius uoluntatem & diſpoſitionem caſſari, 3.q.46.2. c.
258 Deus uult alia à ſe, 1.q.19.2.0.
259 Solus Deus nihil extra ſe uult, niſi ratione ſuæ bonitatis, 1.quæſt.59. 2.c.
260 Deus uno actu uult ſe, & omnia alia quæ uult, 1.q.19.2.ad 4. item 5. c. item q.27.5.ad 3. item q. 41. 6.c.
261 Quicquid Deus uult, uult ſub ratione boni communis, quod eſt ſua bonitas, quæ eſt bonum totius uniuerſi, 12.q.19 10. c.
262 Multitudo uolitorum, non repugnat ſimplicitati Dei, 1. quæſt. 19. 2. ad 4.
263 Deus tripliciter uult omnes homines ſaluos fieri. ſ. uel ut ſit ibi diſtributio accommoda, uel ut fiat diſtributio pro generibus ſingulorum & non pro ſingulis generum, uel uoluntate antecedente, & non uoluntate conſequente, 1.q. 19. 6.ad 1. item q.23 4. ad 3.
264 Deus non poteſt uelle malum culpæ, ſed malum pœnæ, per accidens tantum, 1. quæſtio. 19 9.0. item 10.ad 1. item ad 2. item quæſtio. 22.3. ad 3. item quæſt.48.6.c. item 12.quæſt.39.2.ad 3. item q.79.4. ad 2.
265 Malæ culpæ fiunt Deo non uolente, nec nolente, ſed permittente, 1.q. 19.9.ad 3. item 12. q.39.2.ad 3.
266 Voluntas creaturæ mouetur à ſolo Deo, ut à principio intrinſeco, 1.q. 57.4.c.fi. item q.105 4 o. item q. 106.2.c. item q.111.2.o. item 12. q. 6.4.ad 1. item q.9.6.o. item q.80.1.o. item 3.c.fi. item q.111.4.c. itē 3.q.18. 1.ad 1.
267 Omnis motus, tam uoluntatis, quàm naturæ procedit à Deo, ſicut à primo mouente, 12.q.6.1.ad 3. item q.9 4.ad 1. item 6.c. item q.55. 4 ad 6. item q.80. 1.ad 3. item qō. 109. 1.9.c. item 22.quæſt.104. 4.c.
268 Deus mouet hominem ad agendum tripliciter, ſcilicet proponendo appetibile, & mutando corpus, & mouendo uoluntatem, 12. q. 6.1. ad 3.
269 Motus uoluntatis hominis, diſponuntur immediate à Deo, intellectus autem mediantibus angelis, corporalia uero interiora & exteriora eius, mediantibus angelis & cælis, ut multiformia, mutabilia, & defectibilia ab oppoſitis, 1.q.79 4.c. itē q.113.1.c. item q.115.3 c. item 4.ad 2. item 12.q.9.5.ad 1.
270 Solus Deus imprimere in uoluntatem poteſt, 1. quæſt. 105. 4.c. item quæſt.106.2.c. item quęſt.115 4 o item quæſtio. 116.1 c fi. item 12. quæſt.75.3.c. item quęſt.80.1.o. item 3.ad 1. item 22.quęſt. 172.2. ad 1.
271 Solus Deus implet uoluntatem, quia ſolus Deus mouet eam ſufficienter, ut obiectum, 1.q. 105 4.c. item q.106.2.c. item q.111.2.c. item 12. q.2.7.8.c. item q.3.1.c.
272 Voluntas creaturæ poteſt conformari uoluntati Dei quadrupliciter, ſcilicet materialiter, formaliter, effectiuè, & finaliter, 12. q. 19.10.c. co.2.
273 Voluntas, ſcientia, & actio creaturæ, poteſt & debet conformari uoluntati, ſcientiæ. & actioni Dei, ſecundum imitationem, non autem ſecundum æquiparantiam, 12.q. 19. 9. ad 1.

Vir-

174 Virtus & rectitudo uoluntatis humanæ, principaliter conſiſtit in hoc, quod diuinæ uoluntati conformetur,& eius ſequatur imperium,22. q.104.4.ad 2.

175 Conformitas uoluntatis humanæ ad diuinam, attenditur ſecundum uoluntatem rationis, 3.q.18.5.c. ad 2.

176 Ad bonitatem uoluntatis humanæ requiritur,quod conformetur uoluntati Dei,12.q.19.6.0.

178 Quilibet homo tenetur conformare uoluntatem ſuam uoluntati Dei, in uolito formaliter.i.ſecundum rationem communem boni, & in modo.ſ.ex charitate,& effectiue,id eſt,quod uelit id quod De' uult eum uelle,non autem materialiter,id eſt,in quolibet particulari,12. q.19 10.0.item q.39.2.ad 3. item 22. q.104.4. ad 3.

179 Voluntas beatorum conformatur uoluntati Dei, in quolibet uolito, 12.q.19. 10.ad 1.

180 Potentia proprie conuenit Deo,1.q.25.1.0.

181 * Potentia ſecũdum propriam rationem principij conuenit Deo reſpectu actionum notionalium ſecundum quas aliqua procedunt ſecundum rem,non autem reſpectu aliarum,1.q.41.4. ad 3.

182 * Potentia actiua proprie conuenit Deo,non autem paſſiua,1.q.25.1.0. item 3.ad 1.item q. 41.4.ad 2.

183 Potentia Dei eſt principium ſuæ actionis ſecundum rationem tãtum: ſed eſt principium realiter ſuorum effectuum, 1.q.25.1.ad 3. item q. 41. 3 ad 4.

184 Potentia Dei,eſt eius eſſentia, 1.q.25.1.ad 2.

185 Potentia Dei,eſt infinita,1.q.25.2.0.

186 Potentia Dei duplex ſ.abſoluta,id eſt, ſecundum ſe,& ordinata.i.cum præſcientia & uoluntate,1.q.25.5.ad 1.

187 Potentia Dei non eſt ad malum,quia eſt ſua bonitas, 12. q.2.4.ad 1.

188 Circa potentiã Dei fuit duplex error.ſ.quòd Deus agit ex neceſſitate naturæ,& quòd diuina ſapientia limitatur ad hunc ordinem rerũ qui nunc eſt,1.q. 25.5.c.

189 Potentia generandi eſt in Deo,1. q.41.4.0.

190 Potentia generandi in Deo,eſt medium inter abſolutum,& relatiuũ, 1.q.41.5.0.

191 Potentia generandi in Deo,ſignificat eſſentiam in recto,& relationem in obliquo,1.q 41.5. 0.

192 Potentia generandi in diuinis non continetur ſub omni potentia Dei, 1.q.42.6 ad 3.

193 Potentia generandi in diuinis ſumitur tripliciter.ſ.actiue, & paſſiue, & imperſonaliter. Prima conuenit ſoli patri:ſecunda tantum filio: ſed tertia cuilibet perſonæ,1.q.41.6.ad 1.

194 * Cum pater ſit principium generationis,& pater & filius ſint principium ſpirationis,in patre erit potentia generandi:& in patre & filio potentia ſpirandi,1.q.41.4.ad 3.

195 Eadem numero potentia generandi,eſt in patre ut generet, & in filio ut generetur,1.q.41.6.ad 1.item q.42.6. ad 3.

196 Deus eſt omnipotens, 1 q.25.3.0.item 3.q.13. 1. c.

197 Deus poteſt facere,quicquid non implicat contradictionem, 1. q. 7.2. ad 1. item q. 25.3.4.0.item 3.q.13.1.c.

198 * Deus diſpenſare non poteſt,ut homini liceat non ſubdi ordini eius, etiam in ijs, ſecundum quæ homines ad inuicem ordinantur,12.q. 100.8.ad 2.

199 Deus poteſt diſponere,agendo præter ordinem ſuę prouidẽtiæ,quo ad

res ſubiectas ordini, non autem quo ad rationem ordinis quæ eſt in Deo, 1.q.105.6.c.

200 Diuina potentia, non eſt ita ordini eius aligata, quin poſſit quandoq; præter ordinem cauſarum ſecundarum aliquid agere, cum ſibi placuerit: ut patet in operibus miraculoſis, 1 q.25. 5.c.

201 Deus non poteſt facere duo contraria, uel priuationem & habitum: uel alia oppoſita eſſe ſimul in eodem, 1. q.105 2.6.c.item 12.q. 51. 4.c.

202 Deus non poteſt aliquid facere, quod non ſit conueniens ſapientiæ & bonitati eius, 1.q.21.4.c.

203 Deus poteſt facere quicquid olim fecit, niſi ſit impoſſibile ratione præteriti, 1.q.25.4. ad 2.

204 * Deus poteſt reparare uirginitatem perditam, 1.q.25.4.ad 3.

205 Deus poteſt facere quæ non facit, & dimittere quæ facit, 1 q.25. 5.o. item 3.q.1.3. ad 3.

206 Solus Deus poteſt mutare formam in formam, & materiam in materiam, & totum in totum, 3.q.75.4.c.ad 3.

207 Deus poteſt tranſmutare omnem materiam, in quamcunq; formam, 3.q.28.1.ad 5.

208 Deus poteſt immediate mouere materiam ad formam, & omne corpus ad locum, & intellectum, & uoluntatem, interius eam inclinando, 1.q.105.1.2.3.4.o.item q. 110.2.c.

209 Deus non poteſt facere, materiam eſſe ſine forma, 1.q.66.1.o.

210 Deus poteſt facere raritatem & denſitatem eſſe ſine materia, 3.q.77. 2.ad 3.item 7.ad 1.item ad 2.

211 Deus poteſt facere, angelum non eſſe, 1, q.9.2.c.itē q.10.5.c.ad 3.item 2.d.2.q.1.1. ad 7.

212 Deus poteſt immediate mouere quodlibet corpus, quacunque mutatione poſſibili cuicunque creaturæ, 1.q. 105.1. 6.c.

213 Deus poteſt immediate facere omnem effectum cuiuſcunque agentis, ſine eo, 1.quæſt.105.2.6.c.item 12.quæſt.51. 4.c.item 3. quæſt. 77. 1.c.

214 Nullius rei uirtus, poſſet aliquid, niſi per uirtutem Dei, à quo eſt omnis uirtus, & uirtutis conſeruatio, & ordo ad effectum, 12.quæſt.109. 1.c.

215 Hoc quod Deus in omnibus operatur ſecundum modum eorum, non excludit quin Deus quædam operetur, quæ natura operari non poteſt, 12.q.51.4. ad 2.

216 * Nihil prohibet eſſe aliquid in potentia diuina, quod non uult, & quod non continetur ſub ordine quem ſtatuit rebus, 1.quæſt. 25.5. ad 1.

217 Solus Deus poteſt facere præter ordinem & curſum totius naturæ, 1. q.105, 6.o.item q.106.3.c.item 3.q 43.2 c.

218 Quicquid poteſt intelligi eſſe ſine alio, Deus poteſt facere eſſe ſine eo, non autem ſi poſſet intelligi, alio non intellecto, ut ens ſine bono, 12. q.110.4 ad 4.

219 * Deus poteſt facere uniuerſum, & quamlibet creaturam meliorem quam fecerit, 1.q.25.ad 3. item 6. o.

220 Qualibet re creata, Deus poteſt facere aliam meliorem, bonitate eſſentiali & accidentali, 1.q.25.5.ad 3.item 6. o.

221 Deus poteſt facere aliquid melius humanitate Chriſti, matre eius, beatitudine, & gratia, ſecundum ſe, non autem ut relata ad Deum, 1.q.25.6.ad 4.item 3.q.7.12.ad 2.item q.10.4.ad 3.

Deus

222 Deus non poteſt peccare,1.q.25.3.ad 2.item q.63.1.c.item 22.q.6.2.c.ad 2.

223 Deus ſi uellet,poſſet praua agere,& peccare. Et iſtius conditionalis,Socrates poteſt currere,ſi uult:antecedens eſt poſſibile: & ideo ſequitur poſſibilitas conſequentis. Sed in hac conditionali, Deus poteſt peccare,ſi uult,antecedens eſt impoſſibile. Non enim poteſt Deus uelle malum. Et ideo non eſt ſimile, 1.q.25.3,ad 2.

224 Deus eſt cauſa peccati,12.q.79.o.item q.80.1.c.

225 Deus eſt cauſa mali pœnæ per accidens tantum, mali autem culpæ, nullo modo eſt cauſa, 1.q.48.6.c.item qõ.49.2.o.item qõ.63.5.c.fi.item 12.quæſt.87.1.ad 2.item 22.quæſt.19.1.ad 3.item quæſt.24.10.c.

226 Deus eſt cauſa excæcationis & obdurationis per accidens tantum, ſ. ſubtrahendo gratiã,1.q.23.3.ad 2.item 12.q.79.3.o.item 22.q.15.1.o.

227 Deus per ſe inclinat ad bonum,dando gratiam & uirtutes, & directe ordinãdo ad bonum,ſed inclinat ad malum per accidens tantum,ſ. non dando gratiam,12.q.79.1.ad 1.

228 Deus eſt cauſa productiua cuiuſlibet rei,1.q.22.2.c.item q.44.o.item q.45.2.c.item qõ.55.1.ad 3.item qõ.57.2.c.fi.item q.61.1.o item q.65.1.o.item 3.c.itẽ q.75.5.ad 1.item q.79.2.c.item q.103.5.7.c.item 12.q.79.2.c.item q.93.1.c.

229 Deus eſt cauſa omnium efficiens,exemplaris,& finalis, 1.q 44.1.2.3.o.item q.65.2.o.item q.103.2.o.item 5.c.item qõ.105.5.c.item 12.q.79.2.c.

230 Deus eſt cauſa omnis motus,tam uoluntatis quã m naturæ,12.q.6.1.ad 3.

231 Deus immediate producit omnia,1.q.65.3.o.item 3.q.6.1.ad 1.

232 Deus agit mediantibus alijs cauſis,non ex inſufficientia eius ſed ut dignitatem cauſandi communicet creaturis,1.q.22.3.c.item 8,ad 2.item q.103.6.c.ad 2.item q.106.4.c.

233 Bonitas,liberalitas, iuſtitia, & miſericordia Dei differenter producũt res,1.q.21.3.c.

234 Deus produxit creaturas,non ex neceſſitate,1.q.19.4.o.item q.25.5.o.item q 28.1.ad 3.item q.32.1.ad 3.item q.45.6.c.item q.50.1.c.item q.61.2.ad 1.item q.104.3.o.item q.105.1.ad 2.item 12.q.66 1.ad 3.item q.109.1.c.item 3.q.50.2.ad 3.

235 Deus in productione rerum,finem aliquem intendit.ſ.diuinam bonitatem,1.q.25 5.c.

1 DEXTRVM & ſiniſtrum, & aliæ differentiæ ſitus, ſunt in inanimatis quo ad nos tantum:in animatis uero ſunt ſecundum ſe, 1.q.13.7.c.

* Diabolus dicitur eſſe Deus huius ſeculi non creatione,ſed quia ſecu lariter uiuentes ei ſeruiunt:eo modo loquendi quo Apoſtolus loquitur dicens,quorum Deus uenter eſt,1.q.65.1.c.fi.item q.114.3.ad 2.item 12 q.1.5.b.

1 DIACONVS non eſt proprius miniſter alicuius ſacramenti, 3.q.67.1.o.

2 Diaconus eſt proprius diſpenſator ſanguinis Chriſti,non autem corporis Chriſti,niſi de licentia epiſcopi,uel presbyteri, uel in neceſſitate, 3.q.82.3.o.

3 Diacono non licet tangere corpus Chriſti, quia non habet manus conſecratas,3.q.82.3.o.

4 Ad diaconum pertinet aſſiſtere & miniſtrare maioribus ſacerdotibus, in omnibus agendis, circa ſacramenta eccleſiæ,3.q.67.1.c. item q. 71.4.c.
5 Ad diaconum pertinet purgare tantum.i.eijcere immundos, & diſponere fideles per admonitiones. Sed ad ſacerdotes pertinet etiam illuminare.i.tradere ſacramenta.ad epiſcopos uero perficere, 3.q 64.1. ad 1.item q.67.1.ad 1.item ad 2.item q.82.3.ad 3.

1 DIALECTICA ſcientia eſt tantum una in ſpeculabilibus: demonſtratiue uero ſunt plures, 12.q.57.6.ad 3.item 22.quæſtio.51. 4. ad 2.
1 DICERE proprie importat principaliter reſpectum ad uerbum, ſecundario autem ad rem intellectam, ideo in diuinis conuenit tantum patri, 1.q.34.1.ad 3.item 3. q 39.8.ad 2.
2 Dicere ſe habet tripliciter ad illud, quod dicitur.ſ. enuntiatiue, cauſatiue ſeu imperatiue, & optatiue, 22.q 76.1. c.
3 Dicere Dei ſumitur dupliciter.ſ. pro formatione uerbi: & pro expreſſione eius, primum eſt æternum: non autem ſecundum, 1.q.32.1. ad 3. item q.47.1.c.fi.item q.65.4.c.fi.item q.67.4.c.ad 2.item q. 74.3. ad 1.item ad 3.item ad 5.
4 Per hoc quod dicitur in ſcriptura, dixit Deus, importatur diuinum imperium, ſecundum Baſilium, prius autem oportuit produci creaturā quæ obediret, quàm fieri mentionem de diuino imperio, 1. q. 74. 4. ad 1.
5 DICI ut uerbum conuenit tantum filio in diuinis: ſed dici ut res, conuenit ſingulis perſonis, toti trinitati, eſſentiæ Dei, & omni creaturæ, 1. q. 34. 1. ad 3.

1 DIES dicitur dupliciter.ſ.naturalis continens uigintiquatuor horas: & artificialis.ſ.à claritate ſolis.3.q.53.2 ad 3.
2 Dies naturalis ſecundum eccleſiam incipit in media nocte, non autem dies artificialis,3.q.80 8.ad 5.
3 Dies naturalis non terminatur in ueſpere: ſed in mane ſecundum Chryſoſtomum,1.q.74.3. ad 6.
4 De operibus ſeptem dierum, in principio bibliæ, 1. quæſtio. 67. uſque 75. o.
5 Septem dies fuerunt unum inſtans ſecundum cognitionem ſeptem operum Dei in mente Angeli, ſecundum Auguſtinum : licet ſecundum alios, fuerint uere ſeptē dies ſucceſſiue,1.q.58.6.c.item 7.ad 1.item quæſt.68.1.c.item q.69.1.c.item quæſt.70.1.ad 1.item quæſt.74.1. 2. o.
6 Diuerſæ res diuerſimode præfuerunt in operibus ſeptem dierum , 1.q. 73.1,ad 3.item q. 90.4.o.item q.91.2.ad 4.item q.92. 4.ad 3.item q.118.3 ad 1.
7 Dies primi ſ.creationis,à luce in noctem computatur propter futurum hominis lapſum,ſed ecōuerſo triduum Chriſti in ſepulchro: propter reparationem hominis 3.q 51.4.ad 1.item q 53.2.ad 3.
8 Prima dies dicitur habuiſſe ueſpere,& non mane, 1.q.63.6.ad 4.
9 Dies dominicus ſuccedit ſabbatho ex ſtatuto eccleſiæ, & conſuetudine Chriſtianorum tantum : ideo obſeruatio eius non eſt ſic arta,nec figuralis, ſicut ſabbathum : quia ueritas etiam in modico prætermitti non debet, 12. quæſtio. 103. 3. ad 4. item 22. quæſtio. 122.4. ad 4.

20 Dies in qua res creatæ ſunt.ſ. prima, non debuit benedici, ſeu ſanctificari,1.q.73.3.ad 2.

21 De ſecunda die non dicitur,uidit Deus, pluribus rationibus.ſ uel quia quod ponitur in tertia die,refertur etiam ad ſecundam : uel quia eſt de iis quæ non ſunt manifeſta populo: uel quia per firmamentũ ſimpliciter, intelligitur aer nebuloſus qui non eſt de partibus principalibus mundi:uel eſſet myſtice ex parte numeri:quia dualitas ab unitate recedit,1.q.74.3.ad 3.

22 In tertia die informitas terræ remouetur ſecundum Auguſtinum, 1.q. 69.1.2.c.principio.

23 Die quarta producũtur luminaria quæ mouentur in cælo,ad ornatum ipſius, 1.q.70.1.c.

24 Die quinta producſitur aues & piſces,ad ornatum medij elementi: qui habent motum in aere & aqua, quæ pro uno elemento accipiuntur, 1.q.70.1.c.item q. 71.0.

25 Die ſexta producuntur animalia, quæ habent motum in terra,ad ornatum ipſius, 1.q.70.1.c.item q.72.0.

26 Dies ſeptima debuit benedici,& ſanctificari,1.q.73 3. 0.

27 Diei ſeptimę conuenit completio operum Dei,& requiem eius,1.q.73. 1. 2. 0.

1 DIFFERENTIA eſt nobilior genere:ſicut determinatum indeterminato,& proprium communi:non autem ſicut alia natura, 1. q.50.4.ad 1.item q.75.7. ad 2.

2 Differentia complet eſſentiam generis, 12.q.67.5.c.

3 Differentia & genus ſecundum conſiderationem realem & metaphyſicalem,fundantur ſuper diuerſas naturas neceſſario, non autem logice,1.q.50.2.ad 1.

4 Id à quo ſumitur differentia, ſe habet ad illud à quo ſumitur genus,ut actus ad potentiam,1.q.5.3.c.item q.50.2.ad 1.itẽ q.85.3.ad 4.item 5.ad 3.item 12.q.67 5. c.

5 Differentia completiua ſpeciei,ſumitur à forma: genus à materia communi,ſed particulare,à materia indiuiduali, 1.q. 85.5.ad 3.

6 Differentia ſignificat totum compoſitum,ſicut & ſpecies:licet ſumatur à parte formali,& genus à parte materiali : licet genus ſignificet totum, 1.q.85.5.ad 3.item 12.q 67.5.c.

7 Differentia eſt in genere tantum in potentia: ideo nõ participat genus, nec eſt de intellectu eius,nec econuerſo,1.q.3.5.c.

8 Differentia importat diſtinctionem formæ, 1.q.3 1.2. ad 2.

9 Differentia eſt forma generis,inquantum facit ipſum eſſe actu, ſed genus eſt formalius ſpecie,inquãtum eſt uniuerſalius, 12.quæſt. 28.7. ad 2,

10 Remota differentia non remanet genus idem numero, 12.q.67. 5.c.

11 Differentia formæ proueniens ex ſola diſpoſitione materię, non facit diuerſitatem ſecundum ſpeciem,ſed tantum ſecundum numerum,1. q. 85.7.ad 3.

12 Differentia ſecundum ſpeciem eſt propter finem:ſed differentia ſecundum numerum,eſt propter materiam,1.q 62.6. ad 3.

13 Differentiæ eſſentiales ſunt nobis ignotę,1.q.29.1. ad 3.

14 Differentiæ eſſentiales ſæpe nominantur ex accidentibus, 1.q.29.1.ad 3. item q.77.1.ad 7.item 12.q.49.2.ad 3.ſi.

15 Differentiæ per ſe. ſ. contentę uirtualiter in genere, conſtituunt uere ſpecies eius;non autem differentiæ extraneę,niſi improprie,12.q.18. 7.c.item q.35.8.c.

16 Differentiæ quæ conſequuntur diuerſitatem ſpecierum, poſſunt eſſe in rebus eiuſdem ſpeciei: non autem differentiæ quæ conſtituunt ſpecies, 12.q.72.5 c.

17 Diuiſio generis in ſpecies non eſt ſemper per ueras differentias, 12. q. 49 2.ad 3.

18 Differentia triplex inter homines, ſecundum habitus & actus animæ rationalis. ſ. ſecundum diuerſas gratias gratis datas, ſecundum duplicem uitam contemplatiuam & actiuam: & ſecundum diuerſos ſtatus & officia, 22.q.171. principio.

19 Differentia informis eſſe non poteſt, niſi ſecundum quod una eſt perfectior alia, 1.q.31.2.ad 2.

1 DIFFERRE proprie, eſt ſemper per aliud: & eſt relatum: ſed diuerſum, eſt abſolutum, & ſeipſo, uel alio, ideo omne differens eſt diuerſum: & non econuerſo, 1.q 3.8. ad 3. item q.90.1.ad 3

2 Simplicia ſeu prima non proprie differunt. ſ. per aliud ſicut compoſita ſeu ſecunda: ſed ſunt diuerſa. ſ. ſeipſis tantum, 1. q.3.8, ad 3. item q. 90.1. ad 3.

3 * Differre ſpecie, contingit dupliciter. ſ. in diuerſis ſpeciebus completis, uel ſecundum diuerſos gradus in generatione eiuſdem ſpeciei, 12. q. 72.7.c.

4 Propter diuinam ſimplicitatem, conſideratur duplex realis identitas in diuinis, eorum quæ differunt in rebus creatis, 1.q.40.1 ad 1.

1 DIFFICILE eſt id quod tranſcendit potentiam ſecundum naturam, uel propter impedimentum, 1.q 62.2.ad 2 item 4.ad 1.

2 Difficultas operandi duplex. ſ. ex magnitudine operis, uel ex defectu uoluntatis: prima auget meritum, ſecunda uero minuit illud. 12. q.114. 4.ad 2. item 22.q 155.4 ad 2.

3 Ratio uirtutis magis conſiſtit in bono, quàm in difficili: ideo magnitudo eius magis menſuranda eſt ſecundum rationem boni quàm ſecũdum rationem difficilis, 22.q.123.12.ad 2. item q. 137.1.ad 1. ſ. item q.141.8. ad 2.

4 * Opera uirtutum ſunt difficilia, 12.q.107.4 c.

5 Opus uirtutis habet duplicem difficultatem. ſ. ex ſpecie actus, ut in fortitudine & temperantia: & ex diuturnitate, ut in perſeuerantia, 22. q. 137 1.c.

6 Difficultas in actibus uirtutum duplex. ſ. in inueniendo medium rationis, & in refrenãdo paſſiones: tantum prima eſt in uirtutibus intellectualibus & in iuſtitia: ſecunda uero in alijs, 22. quæſt. 129. 2. c.

7 Vbi eſt ſpecialis difficultas, ibi requiritur ſpecialis uirtus, 22. q. 137. 1.c.

8 Difficultas duplex circa actus uirtutum habentium materiam exteriorem, ſcilicet propter exceſſum paſſionum principaliter, uel principaliter propter magnitudinem obiecti: in prima ſufficit una uirtus: ſed in ſecunda requiruntur duæ, 22. q.129. 2.c. item quæſt. 134.3. ad 1.

9 Difficultas uitandi peccatum duplex, ſcilicet propter uehementiam paſſionis, ut ira: uel propter latentiam, ut ſuperbia, 22. q. 162. 6. ad 1.

1 DIFFINITIO non poteſt eſſe falſa niſi per accidens, ſcilicet ratione duplicis compoſitionis, 1.quæſt. 17.3.c. item quæſt.58.5.c. item q. 85. 6.c.

2 Doctores & philoſophi negligunt modum diffinitionis, & tãgentes principia prętermittunt formam ſyllogiſmi, ponentes ea, ex quibus ſyllogiſmus formari poteſt, 22.q.4.1.c.

3 Cum demonſtratur cauſa per effectum neceſſe eſt uti effectu, loco diffinitionis cauſæ, 1.q.1.7.ad 1.item q.2.2.ad 2.

4 Vnius rei eſt tantum una diffinitio perfectiſſima, ſcilicet per omnes cauſas, ſed ſunt plures per diuerſas cauſas, uel proprietates, 12.qõ.55.4.c.

5 Vnumquodque diffinitur & denominatur ſecundum illud quod conuenit ei primo & per ſe, non autem per illud quod conuenit ei per aliud, 3.q 60.4.ad 1.

6 Materia communis ponitur in diffinitione ſpeciei, non autem materia indiuidualis 1.q.29.2.ad 3.item q.75.4.c item q.85.1.ad 2.

7 Diffinitio naturalium ſignificat formam & materiam, 1.qõ.29.2.ad 3.item q.75.4 c.item q.85.1.ad 2.

8 Nomina intentionum quandoque ponuntur in diffinitione rerũ, quando nomina non ſunt impoſita rebus, ut in diffinitione perſonę, 1.qõ.29.1.ad 3.

9 Singulare non diffinitur, 1.q 29.1.ad 1.

10 Nomen pertinens ad communem rationem ſingularitatis, diffiniri poteſt, ut perſona & huiuſmodi, 1.q.29.1.ad 1.

11 Diffinitio & ſcientia ſunt tantum entium, non ſecundum modum rei, ſed ſecundum modum intellectus, 1.q 44.3.ad 3.

12 Partes rei uel diffinitionis ſunt prius notæ quàm totum uel diffinitũ, ſed ut partes, eſt econuerſo, 1 q.85.3.ad 2.item ad 3.

1 DIGESTIO eſt completio à calore naturali, 3.q.74.5.ad 3.

2 Dignitas eſt de abſolutis, ideo eſt eadem in patre & filio, 1.q.42.4.ad 2.

1 DILIGENTIA idem eſt quod ſolicitudo, ideo requiritur in omni uirtute, ſicut etiam ſolicitudo, 22.q.54.1 ad 1.

2 Diluculum poteſt dici pars diei, & noctis, 3.q.51.4.ad 1.

1 SITVS eſt de ratione quantitatis dimenſiuę, 3.q.77.2 c.

2 Additio quantitatis non tollit eſſentiam dimenſionis 3.q.77.8.ad 4.

3 * Dimenſio corrumpitur tripliciter, ſ.per additionem, diuiſionem, & diminutionem, 3.q.77.4.o.

4 Quantitas dimenſiua eſt aliquorum dupliciter, ſcilicet per ſe, & per accidens, uel proprie & ſimilitudinarie: primo modo conuenit corporibus, ſed ſecundo modo conuenit etiam aliis, 1 q.3.1.ad 1.itẽ ad 3.

¶ Dionyſius dicit in quadam epiſtola ſuper Ioannem, quòd Chriſtus operabatur diuinitus ea quæ ſunt hominis, & hoc monſtrat uirgo ſupernaturaliter concipiens, & aqua inſtabilis, terrenorum pedum ſuſtinens grauitatem, 3.q.28.2.ad 3.fi.item q.45.2.c.

¶ Diſciplina eſt pars potentialis iuſtitiæ, contenta ſub humanitate, 22.q.80.ad 3.

1 DISCORDIA importat diſgregationem quandam uoluntatum, in diuerſa, 22.q.37.1.c.ad 3.

2 Diſcordia per ſe, i.ex intentione deliberata diſſentiendi à bono Dei uel proximi, eſt peccatum mortale, non autem ſi per accidens, 22.q.37.1.o.item q.42.2.ad 2.

3 Diſcordia principaliter oritur ex inani gloria, ſecundario autem ex inuidia. 22.q.37.2.o.item q.38.2.c.item q.132.5.o.

DISPEN-

1 DISPENSATIO importat commenſuratam diſtributionem ; uel applicationem alicuius communis ad ſingula,12.q.97.4.c. item 22.q.88.10.c.

2 Nunquam diſpenſandum eſt in præiudicium boni communis,12.q.97.4.ad 1.item q 100.8 c.

3 Omnis diſpenſatio à prælato,debet fiari ad honorem Chriſti,uel ad utilitatem eccleſiæ,22.q.88.12.c.

4 Infidelis eſt,qui diſpenſat non habens intentionem ad bonum commune, imprudens autem , non habens rationem diſpenſandi , 12.q.97.4.c.

5 Diſpenſatio non poteſt fieri contra præcepta iuris naturalis cõmunia , ſed tantum contra ea quæ ſunt quaſi concluſiones eorum, 12.q.97.4.ad 3.item 22.q.147.4.ad 1.

6 Solus Deus poteſt diſpenſare in præceptis diuinis,non autem Papa, 12.q.94.5.ad 2.item q.97.3.ad 1.item 4.ad 3. item q.100.8.0. itẽ 22.q.89.9.ad 1.

7 * Omnia præcepta decalogi ſunt omnino indiſpenſabilia,etiam à Deo, 12.q.99.5.c.item q.100.8.ad 2.

8 Præcepta continentia intentionem legislatoris, ſ.conſeruationem boni communis,uel ordinem iuſtitiæ & uirtutis,ut omnia præcepta decalogi,ſunt omnino indiſpenſabilia,12.q.100.8.0.

9 Cum diſpenſatur in aliqua lege humana , non fit ut legi humanæ non obediatur,quod eſſet contra legem naturæ & mandatum diuinum, ſed fit ut hoc quod erat lex , non ſit lex in hoc caſu , 22.qõ,88.10.ad 2.

10 Facilius diſpenſatur in gradibus prohibitis conſanguinitatis & affinitatis,circa perſonas excellentes,ſine acceptione perſonarum, propter pacem communem,12.q.97.4.ad 2.item 22.q.63.2.ad 2.

11 In publica lege humana nullus poteſt diſpenſare,niſi ille à quo lex habet auctoritatem,uel cui ille commiſerit, 12.q.97.4.ad 3.

12 Inferior poteſt diſpenſare in præceptis ſuperioris,quando ſibi permittitur à ſuperiori,non autem aliter,12,q.97.4.ad 3.

13 Rectores multitudinis poſſunt diſpenſare in legibus humanis quando deficiunt in aliquo caſu , uel neceſſitas imminet , uel quando non expediunt alicui perſonæ , 12.q.96.6.c. item q.97.4 0. item q. 100.8.c. item 22.quæſtio.88.10.c.ad 2. item q. 89.9.0. item q.147.4.c. ad 1.

1 DISPOSITIO ſemper importat ordinem habentis partes, 12.q.49.1.ad 3.item 2.ad 1.

2 Diſpoſitio poteſt dici tam ratio ordinis rerum in finem,quàm ratio ordinis partium in totum,prouidentia uero,primum tantum, 1.q.22.1.c.ſi.

3 Diſpoſitio ſumitur dupliciter,ſ.pro genere habitus,& ut diuiditur contra habitum,& hoc dupliciter,ſ.uel ut diuerſæ ſpecies,uel ut imperfectum contra perfectum,in eadem ſpecie,12.q.49.2.ad 3.

4 Diſpoſitio triplex,ſcilicet uel ſecundum locum,i prædicamentum ſitus uel ſecundum potentiam,ideſt,præparatio ad habitum, uel ſecundũ ſpeciem,ideſt,habitus, ſed diſpoſitio tertio modo fit habitus , non autem ſecundo modo,12.q.49.1.ad 3.item 2.ad 3.item 4.c,item q.48.4.ad 4.

5 Diſpoſitio duplex,ſ.diſpoſitio remouens,& diſpoſitio perficiens , 12.q.88.3.c.

6 Diſpoſitio duplex, ſ. materiæ & agentis , prima eſt tantum entium : ſecun-

ſecunda uero eſt etiã non entium, ut prædeſtinatio, 1.quæſt.23. 2, ad 3.

7 Diſpoſitio dupliciter ſe habet ad id quod diſponit, ſ. ut uia ad perfectionem, & ut effectus, ſecundo modo manet cum perfectione, non autem primo modo, 3.q.9.3.ad 2.

8 Diſpoſitio tripliciter ſe habet ad id ad quod diſponit, ſ. ut idem in eodem, in eodem ut non idem, & ut nec idem nec in eodem, 12.q.74.4.ad 3.

9 Diſpoſitio quæ diuiditur contra habitum, ut imperfectum contra perfectum in eadem ſpecie, fit habitus, non autem quæ diuiditur cõtra habitum, ut diuerſa ſpecies, 12.q.49.2.ad 3. item q.88.4.ad 4.

10 Omne ſubiectũ diſpoſitionis uel habitus, requirit tria, ſ. compoſitionem ſubiecti, ex actu & potentia, indeterminationẽ ad multa, & concurſum plurium accidentium, 12.q.49.4.0.

11 Nulla diſpoſitio uel habitus ad operationes eſt principaliter in corpore, ſed tantum diſpoſitio ad formam, non autem habitus proprie, 12.q.50.1.0. item 2.c.

12 Difficile mobile diuerſificat habitum à diſpoſitione, nõn autem ab alijs ſpeciebus qualitatis, 12.q.49.2.ad 3.

13 * Habitus uel diſpoſitio non eſt in Deo nec in angelis, nec in cœlis, nec in elementis, 12.q.49.4.c.

14 Eiuſdem eſt diſponere ad finem, & ad finem perducere, uel per ſe, uel per ſuos ſubditos, 12.q.49.4.c.

15 Diſpoſitio eorum quæ ſunt ad finem, attenditur ſecundum rationem finis, 12. principio. item qõ.95.3.c. item qõ.102.1.c. item 22.q.33.2.6.c.

16 Omne quod eleuatur ad formam altiorem ſua natura, requirit diſpoſitionem ſupra naturam ſuam, 1.q.12.5.c.

17 Quilibet artifex etiam artifex diuinus, intendit operi ſuo inducere diſpoſitionem optimam reſpectu ſui finis, nõ autem optimam ſimpliciter, 1.q.47.2.ad 1. item q.91.3.c.

18 Diſpoſitio patientis eſt in eodem ſubiecto cum forma ad quã diſponit, non autem diſpoſitio agentis, 12.q.74.4.ad 3.

19 Forma non neceſſario cõſequitur diſpoſitionem, niſi per uirtutẽ agentis, quod cauſat diſpoſitionem, 12.q.112.3.ad 3.

20 Diſpoſitio ſequitur naturaliter formam & perfectionem, ad quam diſponit, licet præcedat eam uia generationis, 3.q.7.13.ad 2.

21 Prima diſpoſitio materiæ eſt quantitas dimenſiua, 3.q.77.2.c.

22 Diſpoſitio materialis non eſt cauſa ſimpliciter, ſed ſecundum quid, 22.q.27.3.c.

23 Forma ſemper eſt in materia diſpoſita, non quidem reſpectu primi effectus formæ, ſcilicet eſſe actũ, ſed reſpectu effectuum poſteriorum, 1.q.76.6.ad 1.

24 Diſpoſitio eſt in eodem ſubiecto cũ eo ad quod diſponit propinque, 3.q.63.4.ad 1.

25 Diſpoſitio ſubiecti eſt prior naturaliter ſuſceptione formæ, ſed eſt poſterior actione agentis, 12.q.113.8.ad 2.

26 Omnis diſpoſitio inordinata habet unitatem ſpecificam à ſua cauſa; ſed unitatem numeralem habet à ſuo ſubiecto, 12.q.82.2.c.

1 CONTENTIO in diſputatione importat quandam acrimoniam locutionis, 22.q.38 1 c.

1 Diſputatio cum infideli intentione confutandi errores, uel cauſa exercitij, eſt laudabilis, ſed abſint rudes, niſi ab infidelibus tenentur, 22.q.10.

12.q.10.7.o.

1 DISSENSIO duplex ſcilicet ad ſe, & ad alterum, & utraque opponitur paci, ſed tantum ſecunda opponitur concordiæ, 22.q.29 1. ad 3.

1 DISTANTIA & propinquitas creaturæ ad Deum, eſt ſimilitudo uel diſſimilitudo : non autem ſecundum locum,1.q.81.ad 3.

2 Corruptibilia plus diſtant à Deo,quàm incorruptibilia,ideo debilius eſſe recipitur,1.q.65.1.ad 1.

1 DISTINCTIO duplex,ſ.formalis,ideſt,ſpecifica,& materialis,ideſt, numeralis,1.q.30.3.c.item q.47.1.2.c.

2 Diſtinctio numeralis eſt propter ſpecificam, quia ſpecifica eſt nobilior, 1.q.47.2.c.

3 Diſtinctio formalis,ſemper requirit inæqualitatem,1.q.47.2.c.

4 Omnia quæ dicuntur ſecundum ordinem ad aliquid : diſtinguuntur ſecundum diſtinctionem eorum ad quæ dicuntur, 12.qō.54. 2.c.

5 Prima diſtinctio rerum à principio fuit ſolum à Deo, ad perfectionem uniuerſ[illegible].47.1.o.item 2.c.item q.65.3.ad 2.

6 Diſtinctio potentiarum non eſt ſecundum materialem, ſed ſecundum formalem diſtinctionem obiectorum,quæ eſt ſecundum rationem,1. q.59 2.ad 2.item q.77.3.ad 3.item q.80.1.ad 2.item 22.q.17.6. ad 1.item q.47.5.c.

7 Ea quę non conueniunt in una potentia, ut differentiæ, generaliſſima, & materię à ſeipſis diſtinguuntur,1.q.85.1.ad 2.

8 Omnis diſtinctio formalis, eſt per aliquam oppoſitionem, 1.qō.36. 2.c.

9 In diuinis nulla eſt diſtinctio realis, niſi per oppoſitas relationes originis, 1.q.27.principio. item q.28.3.c. item q.29.4.c. item qō.30. 2.c.item q.32.3.c.ad 3. item q.36.2.c.ad 1. item q.40.2.3.o. item q.93.5.c.

10 Diſtinctio realis in perſonis diuinis, ſtat cum identitate eſſentiæ, 1.q. 39.1.o.

11 Diſtinctio in diuinis perſonis nō eſt per diuiſionē alicuius communis, quia eſſentia communis remanet indiuiſa,ſed oportet diſtinguentia conſtituere perſonas,1.q.40.2 3.c.

12 Diſtinctio diuinarum perſonarum eſt minima ſecundum quantitatem, & eſt maxima ſecundum dignitatem & cauſalitatem,1.q.40.2. ad 3.

13 Proprietates in diuinis determinant & diſtinguunt perſonas, non autē eſſentiam,1.q 40.1 ad 2.

14 Perſonæ diuinæ conſtituuntur & diſtinguuntur per origines, ſed primo & principalius per relationes,1.q.40 2.c.ſi.

15 Relatio ut relatio non conſtituit,nec diſtinguit perſonas diuinas, ſed ut diuina,1.q.40.2.o.

16 Remotis relationibus,perſonæ diuinæ non diſtinguerentur, 1.q.40.3. o.item 3.q.3.3.ad 3.

17 Relationes diuinę diſtinguuntur ab inuicem realiter, re relatiua, non autem re abſoluta,1.q.28.3.o.item q.30.1.c.item 2.c.

1 DIVERSITAS. item. In Deo nulla eſt diuerſitas, 1.q.31.2.c. ad 1.

2 Diuerſitas ſpeciei,ſumitur à forma,12.q.23.1.c.item q.54.1.ad 1.

Mate-

3 Materia ſecũdum ſe, diuerſificat genus, ſed diſtinctio materię per quantitatem, diuerſificat tantum indiuidua, 1.q.50.4.c. item 12.q.23.1.c. item q.54.1.ad 1.

4 Diuerſitas materiæ diuerſificans formam, diuerſificat ſpeciem, 22.q.154.1. ad 1.

1 DIVINATIO non dicitur ſi quis prænunciet ea quæ ex neceſſitate eueniunt, uel ut in pluribus, quæ humana ratione prænoſci poſſunt ex cauſis, neque etiam ſi quis futura aliqua contingentia, Deo reuelante cognoſcat, tunc enim non ipſe diuinat, idest, quod diuinum eſt facit, ſed magis quod diuinum eſt ſuſcipit, 22.q.95.1.c.fin.

2 Conſiderare huiuſmodi effectus contingentes in ſeipſis antequã fiant, non eſt alicuius diuini, ſed eſt Dei proprium, qui ſolus in ſua æternitate uidet ea quę futura ſunt quaſi præſentia, 22.q.95.1.c.

3 Si quis huiuſmodi futura prænunciare, aut prænoſcere quocunque modo præſumpſerit, niſi Deo reuelãte, manifeſte uſurpat ſibi quod Dei eſt, & ex hoc aliqui diuini dicuntur, 22.q.95.1.c.

4 Diuini enim dicti ſunt, ſecundum Iſidorum, quaſi Deo pleni, diuinitate enim ſe plenos ſimulant, & aſtutia quadam fraudulentiæ, hominibus futura coniectant, 22.q.95.1.c.

5 Homo habet naturalem inclinationem ad cognoſcendum futura, ſecundum modum humanum, non autem ſecundum indebitum diuinationis modum, 22.q.95.1.ad 3.

6 Diuinatio non dicitur ab ordinata participatione alicuius diuini, ſed ab indebita uſurpatione eius quod Dei eſt, 22.q 95.1.c.ad 1.

7 Si huiuſmodi diuinatio cauſetur ex reuelatione dæmonum, cum quibus pacta habentur, uel expreſſa, quia ad hoc inuocantur, uel tacita, quia huiuſmodi diuinatio extenditur ad id, ad quod ſe non poteſt extendere, erit diuinatio illicita & ſuperſtitioſa, 22.q.95.6 fi.

8 Diuinatio igitur eſt indebita uſurpatio prænunciandi futuros euẽtus, 22.q 95.1.o.

9 Diuinatio ſemper eſt peccatum, quia ſemper in malam partem accipitur, ſecundum Hieronymum, 22.q.95.1.c fi.

10 Omnis diuinatio prouenit ex operatione dæmonum, ideo eſt ſpecies ſuperſtitionis, 22.q.95.2.o.item 3.c.princ.

11 Diuinatio eſt ſpecies curioſitatis, ratione finis, ſed quo ad modum operis, eſt ſpecies ſuperſtitionis, 22.q.95.2.ad 1.

12 Genus diuinationis triplex, ſ. nicromantia, augurium, & ſortilegium, quorum quodlibet multas habet ſpecies, 22.q.95.3.o.

13 Diuinatio facta per inuocationem dæmonum, per aſtra, ſomnia, auguria, uel ſortes, non eſt licita, ſed ſuperſtitioſa, 22.q.95.o. item q.96.1.o.

14 Dæmones poſſunt diuinari uerum tripliciter, ſcilicet ſubtilitate naturæ, reuelatione, & experientia, 1.q.64.1.ad 5. item 22.q.172.5.ad 1. item 6.o.

¶ Diuinum prędicatur de eſſentia, & de perſonis diuinis, 3.qõ.16.3.ad 3.

1 DIVISIO duplex, ſcilicet ſecundum quantitatem, & ſecundum formam, prima eſt poſterior uno, ſecunda uero prior, ideo diffinit unitatem, 1.q.30.3.c.

Conti-

1 Continuum mathematice diuiditur in infinitum, ſecundum eandem proportionem, non autem ſecundum eandem quantitatem, ſed per minorem, 1.q.48 4.ad 3.item 12.q.85.2.c.

3 Vnumquodque poteſt per ſe diuidi, ſecundum illud quod in eius ratione continetur, non autem per alia, 12.q.95.4.c.

4 Res diuiditur per ſe per id ſolum quod conuenit ei ſecundum genus, 12.q.18.7.c.

5 Partes diuiſionis uniuocæ, ſunt eo æquæ ſecundum rationem generis, licet altera earum ſit prior ſecundum rem, ſed in analogis, una earum ſemper eſt prior re & ratione, 12.q.61.1.ad 1.

6 Omnis pluralitas ſequitur aliquam diuiſionem, 1.q.30.3.c.

7 Diuiſorum ex oppoſito aliqua ſunt ſimul ſecundum rem, & ſecundũ rationem, ut ſpecies animalis, & coloris, aliqua ſimul ſecundum rationem, ſed unum eſt prius ſecundum rem, ut ſpecies numeri, figuræ, & motus, aliqua quorum unum eſt prius alio ſecundum rem & ſecundum rationem, ut ſubſtantia accidente, 1.q.77.4.ad 1. item 12.q.29.2.ad 1.

1 DIVITIAE duplices, ſ. corporales, & ſpirituales, ſecundæ ſunt ueræ, nõ autem primæ, 22.q.126.1.ad 3.

2 Diuitiæ duplices, ſ. naturales, & artificiales, primæ appetuntur finite, ſecundæ dum habentur appetuntur finite, ſed dum non habentur, infinite, 12.q.2.1.c, ad 3. item 30.4.0.

3 Diuitiæ cauſant tria mala, quæ uitantur per paupertatem, ſ. ſolicitudinem, elationem, & amorem earum, 22.q.188.7.c.

4 Diuitiæ non ſunt finis iconomicæ, ſed bene uiuere, 22.q.50.3.ad 1.

5 Diuitiæ inquantum proſunt ad uirtutes, ſunt bonæ, ſed ſunt malæ inquantum impediunt, ſimiliter & paupertas, 22.q.126.1.ad 3.

6 Deus dat aliquibus abundantiam diuitiarum, ut meritum bonæ diſpẽſationis acquirant, 22.q.117.1.ad 1. item q.126.1.ad 3.

7 Difficile eſt inter diuitias, charitatem ſeruare, quia impediunt eã principaliter alliciendo animũ, & diſtrahendo, 22.q.186.3.ad 4. item q.188.7.c.

8 Diuitiæ ſunt utiles, uanę, & mutabiles, & ideo debent contemni, 22.qõ. 126.1.ad 3.

9 Diuitię de conſilio abdicantur per perpetuam paupertatem, delitię carnis per perpetuam caſtitatem, & ſuperbia uitæ, per obedientiæ ſeruitutem, 12.q.108.4.c.fi. item 22.q.186.6.0.

¶ Diuturnitas auget amorem amici præſentis, abſentis autem diminuit, 22.q.49.2.ad 2.

1 DOCERE eſt actus uitæ actiuæ, quo ad actum exteriorem, & interiorem, ut dirigit ad opus, ſed eſt actus contemplatiuę, ſecundum actum interiorem abſolute, 22.q.181.3 0.

2 Docere dicitur dupliciter, ſ. principaliter infundendo lumen, & inſtrumentaliter dirigendo. Secundum conuenit angelis illuminando alios de reuelatis, & homini exterius adminiculando, proponendo exempla, uel applicando principia concluſioni. primũ autem ſoli Deo 1.q.107.1.0. item q.117.1.0. item 22.q.173.2.c. item 3. item 3.q.69.5.ad 2.

3 Chriſtus conuenienter multa docuit in parabolis propter tria, ſ. tum quia connaturale eſt homini, per ſenſibilia deuenire in cognitionem intelligibilium, tum propter ſimplicitatem quorundam audientium, tum etiam ut indignis diuina myſteria occultarentur, 3.q.42.

3.q.42.3.o.

4 Docere per modum exhortationis priuate,conuenit mulieri, non autem publice prædicare,22.q.177.2.o.item 3.q.55.1.ad 3. item q.57. 4.ad 2.

5 Nullus poteſt ſeipſum proprie docere,1.q.117.1.ad 4.

6 Docere habet duplicem materiam,ſ.ſcientiam,& diſcipulum,ideo conſtruitur cum duplici accuſatiuo,22.q.181.3.c.

7 Ad docendum alios in diuinis tria requirũtur,ſcilicet plenitudo cognitionis,uis probandi,& pronunciatio.22.q.111.4.c.

8 Prædicator docendo debet facere tria,ſ.inſtruere,delectare, & flectere, 22.q.177.1.c.

1 DOCILITAS eſt aptitudo bene acquirendi rectam opinionem ab alio ſicut ſolertia à ſeipſo,22.q.48.c.item q.49.3.o.item 4.c.

2 Docilitas ſecundum aptitudinem,eſt à natura.Sed ad eius conſummationem plurimum ualet ſtudium,ſ.ſolicite,frequenter & reuerenter animum applicando documentis maiorum , non negligendo ea per ignauiam , nec contemnendo per ſuperbiam. 22. queſt.49.3. ad 2.

1 DOCTOR primus & principalis doctrinæ ſpiritualis & fidei,fuit Chriſtus,3.q.7.7.c.

2 Chriſtus fuit uerißime doctor & martyr,& uirgo,22.q.152 4.c.

3 Quia Catholicę ueritatis doctor,nõ ſolum prouectos debet inſtruere, ſed ad eum pertinet etiam incipientes erudire:propoſitum noſtrum in hoc opere eſt,ea quæ ad Chriſtianã religionem pertinẽt, eo modo tradere,ſecundum quod congruit eruditioni incipientium, 1.Prolo. princ.item 22.q.189.1.ad 1.

4 Auctoritas ſacræ ſcripturæ,auctoritati cuiuſcunque doctoris præfertur, 1.q.1.8 ad 2.

1 DOCTRINA tripliciter eſt occulta.ſ.ex intentione docẽtis,propter inuidiam uel turpitudinem rei,ſecundo quia paucis oſtenditur : tertio ex modo.ſ.figuraliter. Sed doctrina Chriſti fuit occulta tertio modo tantum.3 q.42.3.c.

2 In doctrina ſacra,multa occultantur,maxime infidelibus,ne irrideantur.1.q.1.9.ad 3.ſi item 22.q 40.3.c.

3 Chriſtus noluit ſcribere doctrinam ſuam,triplici ratione. ſ. propter dignitatem Chriſti,propter excellentiam doctrinæ,& propter ſpiritualitatem eius.3 q.42.4.o.

4 Diuina doctrina dicitur lac,triplici ratione.ſ.propter pulchritudinem, propter dulcedinem, & propter ſumendi facilitatem, 22.q.189.1. ad 4.

5 Doctrina oſtenditur eſſe uera,per hoc quod conſonat rationi.Et ſimiliter lex.12.q.98.1.c.

6 Homo adiuuatur & impeditur interius à doctrina dupliciter.ſ.propter uirtutem & culpam doctorum,uel auditorum.22.q.177.1.ad 3.item q.189 1.ad 4.item 10.o.

7 Nomen doctrinæ & diſciplinę, ad inquiſitionem cognitionis pertinet, Nam doctrina eſt actio eius,qui aliquid cognoſcere facit. Diſciplina autem eſt receptio cognitionis ab aliquo.Et debet eſſe à facilioribus, 22.q.189.1.ad 4.

1 DOLOR eſt paſſio animę in appetitu ſenſitiuo uel intellectiuo, 12. q.35.1.o.item 3.q. 84.8.9.o.item q.8.1.c.

2 Dolor interior,eſt ſimpliciter maior dolore exteriori , 12.q.35. 7.c. item

item q.37.1.ad 3.

3 Dolor magis fugitur,quàm ametur uoluptas,quia minor eſt amor uoluptatis,quàm amor conſeruationis ſui,cui correſpondet doloris fuga,12 q.29.3.ad 1.item q.35.6.b.item c.fi.item 22.q.123.11.c.item q.138.1.c.item q.142.3.ad 2.

4 Sicut dolor minuitur ex diututnitate,ſic timor ex præmeditatione,12.q.42.5.c.

5 Innocentia patientis, minuit dolorem, quo ad numerum, quia non dolet de tot.Sed auget intenſiue per ſe,quia magis indigne,3.q.46.6.ad 5.

6 Dolor & triſtitia, ſunt tantum de contrariantibus uoluntati, 1. qō.103.7.c.

7 Triſtitia eſt ſpecies doloris, conſequens interiorem apprehenſionem tantum.Sed dolor conſequitur ad omnem apprehenſionem, 12.qō.35.2.o.item 7.c.item 3.q 15.6.c.

8 Omnis dolor & triſtitia, ſecundum ſe ſunt mala. Sed præſuppoſita præſentia mali,ſunt bona,12.q.39.1.o.item q 59.3.o.item 3.4.15.5.6.o.

9 Dolor & triſtitia, poſſunt eſſe bona honeſta, & utilia, ratione fugæ mali, 12.q.39.2.3.o.item 3.q.15.6.ad 2. item ad 3. item q.46.6.ad 2.

10 Impoſſibile eſt aliquam triſtitiam uel dolotem, eſſe ſummum malū, 12.q.39.4.o.

11 Dolor & gaudium ſenſitiui,nullo modo poſſunt eſſe ſimul,quia ſemper contrariatur,ſaltem ſecundum motum cordis, ſecundum dilatationem & conſtrictionem,3.q.84.9.ad 2.

12 Ad dolorem requiruntur duo,ſ.coniunctio mali,& perceptio eius, 12.q.35.1.7.c.item q.41.3.c.item 3.q.15.5.6.o.

13 Malum coniunctum,eſt magis cauſa dolotis & triſtitiæ, quàm bonum amiſſum,12.q.36.1.o.

14 Malum coniunctum,cauſat dolorem ut finis,ſed amor ut unde principium primum,& aliquando cōcupiſcentia. Sed odium,ut principiū ſecundum,12.q.36.2.o.item 4.c.

15 Appetitus unitatis, non cuiuslibet,ſed eius quæ eſt de perfectione naturę,cauſat dolotem,12.q.36.3.o.

16 Poteſtas maior,non tollens inclinationem,ſed repugnans ei,cauſat dolorem,inquantum infert malum,12.q.36.4.o.

17 Paſſio Chriſti, ratione defectus humani cauſat in nobis dolorem & triſtitiam, ſed ratione benignitatis Dei cauſat lætitiam, 22.q.82.4.ad 1.

18 In Chriſto fuit uerus dolor ſenſibilis,3.q.15.5.o.item q.46.6 c.

19 Dolor Chriſti in paſſione peruenit uſque ad rationem ſuperiorem, 3.q 46.8.o.

20 Dolor Chriſti non impediebat delectationem fruitionis eius,nec econuerſo,3.q.15.5.ad 3.item 6.c.item 9.ad 3.item q.46.6.c.fi.item ad 2.item 8 o.

21 Dolor Chriſti interior & exterior fuit maximus, 3.q.46.6.o. item q.48.2.c.

22 Chiiſtus doluit, pro omnibus peccatis ſimul,3.q.46.6.ad 4.

23 Chriſtus magis dolebat de miſeriis noſtris,quàm de paſſione ſua,3.q.46.6.ad 4.

24 Dolor Chriſti fuit malor dolore cuiuſcunque contriti, 3.qō.46.6.ad 3.item ad 4.

25 Dolor Chriſti fuit maior dolore Adæ,ſi paſſus fuiſſet in innocentia, 3. q. 46. 6 ad 3.
26 Dolor & triſtitia,nullo modo ſunt in Deo,1.q.20.1.ad 2.
27 Mater Chriſti peperit ſine dolore,& cum maxima iocunditate, 22.q. 164.2.ad 3.item 3.q.35.6.o.
28 Beati non dolent de malis quæ fecerunt, 12.qō.59.3.ad 1.item 3.q. 84.8.c.
1 DOLVS proprie accipitur tantum in malo, ſed abuſiue in bono, 22. q 55.4.ad 1.
2 Dolus principaliter eſt in uerbis,22.q.55.4.ad 2.item 5.c.
3 Dolus fit tripliciter,ſ.corde,ore,& opere.Sed fraus proprie eſt tantum in factis,22.q.55.4 ad 2. itē 5.c.item q.111,3. ad 2.itē qō.118.8.o, ad 2.
1 DOMINATIO ſignificat tria,ſ.libertatem rigidam , & inflexibilem gubernationem,& appetitum & participationem ueri dominij, 1. q.108.5.ad 2.
2 Dominationes præcipiunt,poteſtates ordinant, & principatus dirigūt, 1.q.108.5.ad 3.
1 DOMINICVS poteſt prędicari de qualibet re Chriſti, non autem de homine Chriſto. 3.q.16.3.o.
1 DEVS eſt principium & finis,& eſt realiter Dominus omnium, quia creatura ſubijcitur ei realiter.1.q.13.7 ad 5.item 3.q.35.5.c.
2 Dominium conuenit Deo realiter ab æterno,quo ad poteſtatem, nō autem quo ad relationem.Sed fundamentum relationis dominij eſt poteſtas. 1.q.13.7.ad 1.item ad 6 item 8.ad 1.
3 Sola creatura rationalis,habet dominium ſui actus, 12.qō.1.1.c.item q 6.2.ad 2.item q.15.2.c.
4 Homo eſt dominus ſuarum operationum, per intellectum & uoluntatem,12 q.1.1.c.item q.6.2.ad 2.item q.21.2.c.item q.109.2.ad 1. item 22.q.158.2.ad 3.
5 Sumus domini noſtrorum actuum, ſecundum quòd poſſumus hoc uel illud eligere.Ideo non ſumus domini appetitus ultimi finis, 1.q.82. 1.ad 3.
6 Homo in ſtatu innocētiæ,habuiſſet dominium ſuper alia animalia imperando, & utendo libere, non autem ſuper angelos, 1.qō.96. 1.2.o.
7 Nec habuiſſet dominium ſeruile ſuper homines, ſed dominium liberorum,1.q 92.1.ad 2.item q 96.4.o.item 22.q.164.2.c.ad 1. item q.189.6 ad 2.
8 Dominium & prælatio,introducta ſunt ex iure humano,22.q.10.c.itē q.32.2.c.
9 In ſimonia transfertur dominium,non autem in furto,nec in rapina, nec in uſuris,22.q.78.3.c.ad 3.
1 DOMVS nō eſt unū ſimpliciter,ſed aggregatione. Nec forma eius quę eſt compoſitio uel ordo dat eſſe & ſpeciē toti,& cuilibet parti eius, 1.q.76 8.c.
1 DONATVS hæreticus rebaptizans, eſt condemnatus in concilio Toletano,3.q.66.8.c.
DONEC quandoque ſignificat tempus certum,quandoque uero tempus infinitum,3.q.28.3.ad 3.

1 DONVM eſt proprium nomen ſpiritus ſancti,1.q.38.2.o.
2 Donum eſt nomen perſonale in diuinis,1.q 38.1 o.

3 In nomine doni importatur proprietas originis ſpiritus ſancti, quę eſt proceſſio,1.q.38.2.ad 2.
4 Donum importat diſtinctionem perſonalem,ſecundum quod eſt alicuius,ſecundum originem. Sed ſpiritus ſanctus dat ſe ſecundum quòd eſt ſuiipſius,1.q.38.1.ad 1.
5 Donum dicitur tripliciter,ſcilicet per Identitatem, ſecundum originem, & ſecundum ſubiectionem. Primo modo conuenit eſſentiæ Dei, ſecundo perſonis,tertio creaturis tantum, 1.q.38.1.ad 1.item ad 2.item ad 3.
6 Spiritus ſanctus eſt ratio omnium donorum Dei, quorum principium eſt uoluntas Dei,1.q.38.2.o.item q.43.5.ad 2.
7 Omnia dona ſub ratione doni,manifeſtant ſpiritum ſanctum. Sed ſecundum ſpeciem doni,aliqua dona manifeſtāt filium, ut ſapientia, & ſcientia,1.q.43.5.ad 1.
8 Dona ſpiritus ſancti ſunt tantum ſeptem, ſcilicet, ſapiētia,intellectus, conſilium,fortitudo,ſcientia,pietas,& timor domini,12.q.68.4.o. item 22.q.8.6.o.item q.45.2.ad 3.
9 Et numerantur partim ſecundum dignitatem eorum,& partim ſecundum materias,12.q.68.7.o.
10 Circa materias omnium uirtutum, oportet eſſe aliquod de ſeptem donis,12.q.68.4.7.c.item q.69.1.ad 3.
11 Septem dona perficiunt hominem,ut ſequatur motum Dei, uirtutes autem perficiunt,ut ſequatur motum rationis, 12.q.68.o. item q.69.1.c.item 22.q.8.5.c.item q.19.9.c.item q.52.1.3.c.item q.121.1.c.item q.139.1.c.item 3.q.7.5.c.ad 1.
12 Omnia ſeptem dona,ſunt priora uirtutibus intellectualibus & moralibus,ordine perfectionis & dignitatis,ſed econuerſo ordine generationis & diſpoſitionis,12.q 68.8.ad 2.
13 Et ſunt dona ſpiritus ſancti, ſecundum quòd charitate informantur. Ideo eis nullus male utitur,12.q.68.8.ad 3.
14 Septem dona excellunt omnes uirtutes morales & intellectuales, ſed excelluntur à uirtutibus theologicis.12.q.68.1.8.o.item q.69.1.ad 1.item 22.q.9.1.ad 3.item q.19.9.ad 4.item q.81.2.ad 1.
15 Omnia ſeptem dona præſupponunt tres uirtutes theologicas, ſicut quaſdam radices,ad quas pertinent, ſicut & earum deriuationes, 12.q.68.4.ad 3. item 8.c.ad 3.item 22.quō.19.9.ad 4. item q.139.2.ad 2.
16 Dona ſunt principia uirtutum intellectualium,& moralium,22.q.19.9.ad 4.
17 Omnia ſeptem dona ſunt connexa,quia habens unum, habet omnia, & charitatem,& econuerſo,12.q.68.5.o.item 22.q.19.9.c.itē q.139.1.ad 2 item 3.q.7.5.ad 3.
18 Dona ſunt in omnibus uiribus hominis,in quibus ſunt uirtutes,12.q.68.4.5.7.c.
19 Donorum, tria ſunt in parte appetitiua, ſcilicet donum fortitudinis, pietatis, & timoris, reliqua uero in parte cognoſcitiua, 22.q.8.6.c.
20 Dona quorum unum dirigit alterum,combinantur ſimul,12.q.68.7.4.
21 Septem dona ſunt habitus in anima,12.q 68.3 o.
22 Septem dona ſunt neceſſaria ad finem ſupernaturalem,non autem ad finem naturalem,12.q.68.2.o.item 3.ad 1.item ad 3.
23 Septem dona habent duplices actus,unum in uia, & alium in patria, 12.q.68.6.ad 3.

Omnia

24 Omnia ſeptem dona, in patria habebunt actus ſuos circa ea quæ pertinent ad uitam contemplatiuam, non autem circa ea quæ pertinẽt ad uitam actiuam, 12.q.68.6.ad 3.

25 Omnia ſeptem dona manent in beatis ſecundum eſſentiam, non circa idem, nec cum eodem actu, 12.q.68.6.o.item 22.q.8.7.o.item qõ. 139 1.ad 2.item 3 q.7.ad 3.

26 Dona Dei ſecundum diuerſas rationes emanant à bonitate, miſericordia, liberalitate, & iuſtitia, 1.q.21.3.c.item 22.q.31.1.ad 2. itẽ ad 3.

27 Præcipuum omnium donorum Dei, fuit filius eius, 12.q.102.3.c.

28 Remiſſio peccatorum, eſt maius donum Dei, quàm innocentia ex parte recipientis, ſed econuerſo ex parte dati. Ideo pœnitens magis tenetur ad gratiarum actiones, quàm innocens, 1.q.20.4.ad 4. item 22. q.106 2.o.item 3.q.88.2.ad 3.item q.89.2.ad 3.

1 DORMIENS quandoque ſyllogizat, licet ſemper cum aliquo errore, 1.q.84.8.ad 2.item 22.q.154.5.ad 2.

2 * Interdum ſimilitudinibus rerum inhæremus, ſicut rebus ipſis, ut patet in dormientibus, 1.q.55.5.ad 3.fi.item 22.q.154.5.c.

1 DOTES animæ ſunt tres, ſ. uiſio, fruitio, & comprehenſio. Et dotes corporis ſunt quatuor, ſcilicet ſubtilitas, agilitas, claritas, & impaſſibilitas, 1.q 12.7.ad 1.item 3.q 45.1.ad 3.

2 Dotes corporis procedunt ex uirtute animæ glorificatæ, ſecundũ quod anima cauſat quatuor in corpore, ſ. eſſe ſubſtantiale, uires, formas ſecundarias, ſ. accidentales, & motum expeditum, 3.qõ.28.2.ad 3. item q.45.2.c.

3 Chriſtus ante reſurrectionem non habuit dotes corporis ſecundũ habitum, ſed tantum actus ſupernaturaliter, contra Vgonem de ſancto Victore, 3.q.28.2.ad 3.item q.45.1.ad 3.item 2.o.item q.81.3.c.

4 Aliquibus donis, quæ à Theologis dotes appellantur, ornabuntur beati in paradiſo, ſupl.q.95.1.o.

5 Beatitudo & dos realiter inter ſe differunt. ſupl.q.95.2.c.

6 Si Chriſto aliquo modo competat habere dotes, non ita proprie ſicut alijs ſanctis competit, cum tamen ea quæ dotes uocantur, excellentiſſime ei conueniant. ſupl.q.95.3 c.

7 Dotes proprie non competunt angelis, ſicut & hominibus, ſed metaphorice. ſupl.q.95 4.o.

8 Conuenienter tres aſſignatæ ſunt animæ dotes, ſ. uiſio quæ fidei, comprehenſio quæ ſpei, fruitio quæ charitati reſpondet. ſupl.q.95.5.c.

1 DVBITATIO dicitur dupliciter, ſcilicet, motus rationis ſupra utranque partem condictionis, cum formidine determinandi alteram partem eius, & formido affectus ad aliquod terribile ſuſtinendum. Prima non fuit in Chriſto, ſed ſecunda, non ſecundum rationem, ſed ſecundum ſenſualitatem, 3.quæſtio 18.4.ad 1. item ad 2.

2 Dubitatio non poteſt eſſe in Deo, nec in angelis, 3.q.18.4 ad 1.

3 Dubitatio duplex ſ. infidelitatis, & admirationis. Secunda fuit in matre Chriſti, non autem prima, 3.q.27.4.ad 2 item q.30.4 ad 2.

4 Dubia de perſonis, debent in meliorem partem interpretari determinando, de rebus autem in partem ueriorem, ſupponendo, 22. q.60.4 o.

¶ Duellum eſt illicitum. Et magis conuenit ei ratio ſortium, quàm iudicio cum ferro candenti. * Iudicia tamen huiuſmodi ſunt prohibita, quia ſunt de occultis, quæ diuino iudicio reſeruantur, 22.

 q.95.

q.95.8. ad 3.
Deus quandoque abſcondit dulcedinem ſuam à bonis, ut eam ardentius quærant, 12.q.112.5.c.

1 DVLIA eſt honor & ſeruitus debita creaturæ, ſed latria eſt honor & ſeruitus debita ſoli Deo, ideo differunt ſpecie, 22.q.103.3.0.

2 Dulia ſumitur dupliciter, ſcilicet communiter, ut exhibet reuerentiā omni homini, ratione cuiuſcunque excellentiæ uel propriæ, ſcilicet, tantum ut reuerentiam exhibent ſerui domino. Prima habet diuerſas ſpecies ſecundum diuerſitatem excellentiæ, ut pietatem, obſeruantiam & huiuſmodi: non autem ſecunda, ſed eſt ſpecies obſeruantiæ, quæ eſt ad omnes dignitate excellentes, 22.q.103.3.c. item 4.0.

1 DVO dicitur, quaſi habens dualitatem nō in alio, ſed in ſeipſo, de quo prædicatur duo, 3.q.17.1.ad 6.

2 Duo aliquando pro uno accipiuntur, 1.q.70.1.c.

3 Vnum aliquando habet uim duorum, 1.q.39.2.c.ad 4.

1 DVPLICITAS cordis, eſt aliud oſtendere, & aliud intendere, 22. q̄ō. 109.2.ad 4.item q.111.3.ad 2.

2 Duplicitas ut eſt uertibilitas animi ad diuerſa, eſt aliquid conſequens ad luxuriam, ſicut & inconſtantia, 22.q.53.6.ad 2.

1 DVRATIO durationis uidetur attendi ſecundum operationem, magis quàm ſecundum eſſe, ſicut & tempus eſt numerus motus, 1.q. 10.1.ad 2.fi.

2 Duratio pœnæ reſpondet culpæ ex parte maculæ, & non ex parte actus, 12.q.87.4.ad 3.

3 Duratio pœnæ, non reſpondet durationi culpæ, nec in iudicio diuino, nec humano, 12.q.87.3.ad 1.

4 Duratio Dei æternitas, & eſſentia eius, ſunt eadem res, 1.q.10.2.0.

1 DVRITIES eſt in ſacramēto Euchariſtiæ, ſine materia, 3.q.77.7.ad 2.

E

1 EADEM eidem, ſunt eadem inter ſe, tunc ſolum, quando in tertio ſunt eadem re & ratione, 1.q.28.3.ad 1.

1 EBRIETAS dicitur dupliciter, ſcilicet, defectus rationis, ex nimio potu uini, & actus cauſans eum. Secunda eſt peccatum, non autem prima, 22.q.150.1.0.

2 Ebrietas neſcientis potentiam uini, non eſt peccatum, ſcientis autem, ſed non credentis inebriari eſt peccatum ueniale. Aliter uero eſt peccatum mortale, 12.q.88.5.ad 1.item 22.q.150.1.2 0.

3 Dans uinum prono ad ebrietatem, ſcienter peccat, 22.q.150.1.ad 2.

4 Ebrietas eſt ſpecies gulæ, diuiſa contra commeſſationes, 22.q̄ō.150. 1. c.

5 Ebrietas non eſt grauiſſimum peccatorum, 22.q.150.3.0.

6 Ebrietas uoluntaria in ſua cauſa, non excuſatur totaliter à peccato, nec totaliter excuſat ſequens peccatum, 12.q.77.7.c.ad 3.

7 * Ebrietas ſine peccato, tollit totam culpam actus ſequentis, ſicut forte accidit de Loth, & Noe, 22.q.150.4.c.

8 Loth culpandus eſt, non quantum ille inceſtus, ſed quantum ebrietas meruit, 22.q.150.4.c.fi.

9 Ebrietas cum peccato, diminuit culpam actus ſequentis, inquantum diminuit uoluntarium, 12.q̄ō.76.4.ad 2. item ad 4. item 22.q̄ō.150. 4.0.

10 Vitium contrarium ebrietati.eſt peccatum , ſcilicet, abſtinere à uino ; in magnum grauamen naturæ ſcienter. Et caret nomine, 22.q.150. 1.ad 3.

11 * Ebrius homicida, meretur duplices maledictiones, ꝓpter duplex peccatum. Vel ſecundum legem Pittaci. * qui id ſua lege ſanciuit, non reſpiciendo ebrioſi ueniam,ſed utilitatem contra quam ebrius peccat, 12.q.76.4.ad 4.item 22.q.150.4.ad 1.

1 ECCLESIA dicitur dupliciter,ſcilicet militans, & triumphans, 3.qõ. 68 9.0.

2 Corpus eccleſiæ myſticum,conſiſtit ex hominibus,& Angelis, ex uiatoribus & beatis,3.q.8.4.c.ad 2.

3 Vna eſt eccleſia omnium fidelium,noui,& ueteris teſtamenti. Nec ſynagoga fuit concubina , ſed uera ſponſa, & uxor Chriſti,3.qõ.8.3. ad 3.

4 Decor eccleſiæ,principaliter conſiſtit in interioribus, ad quem etiam actus exteriores pertinent, inquantum ab interiori decore progrediun tur,uel ipſum conſeruant, 12.q.101.2.c.ad 3.

5 Eccleſia poteſt condere legem in pertinentibus ad cultum Dei,& ad ſubiectionem infidelium,& rerum ſuarum,22.q.10.10.c.item q.66.8. ad 2.

6 Solus Chriſtus fundauit eccleſiam , cuius miniſterium commiſit Petro & ſucceſſoribus eius,in ædificationem,& non in deſtructionem,22.q. 88.12.ad 2.

7 Nullus prohibetur ingredi eccleſiam , & audire uerbum Dei uſque ad miſſam catechumenorum.3.q.83.4.ad 4.

8 In caſu neceſſitatis licet uendere aut emere terram, ubi quondam fuit eccleſia,22.q.100.4.ad 1.item ad 2.item ad 3.

1 ECCLESIASTICVS liber pertinet ad legem ueterem,22.qõ. 16.1.ad 5.

2 Eccleſiaſticus liber non computatur inter canonicas ſcripturas apud Hebræos,1.q.89.8.ad 2.

3 ¶ Eclipſis apparens in paſſione Chriſti,fuit quintupliciter miraculoſa, ſcilicet primo,quia ſecundum Dionyſ.& Aſtrologos naturalis eclipſis ſolis,per interpoſitionem lunæ,nunquam accidit, niſi tempore coniunctionis ſolis & lunæ, quæ tunc non fuit. Secundo , quia cum circa horam ſextam luna fuiſſet ſimul cum ſole in medio cœli , in ueſperis apparuit in ſuo loco,idest,in oriente oppoſita ſoli. Tertio,quia tunc luna iam pertranſiuerat ſolem , & diſtabat quaſi per medietatem circuli,in oppoſitione exiſtens. Quarto quia tunc luna miraculoſe ab oriente uerſus occidentem rediens, non pertranſiuit ſolem, ut eſſet eo occidentalior,ſed poſtquam peruenit ad terminum ſolis, reuerſa eſt uerſus orientem. Quinto , quia ſecundum Chryſoſtomum , tribus horis tunc tenebræ remanſerunt,cum eclipſis ſolis in momento pertranſeat,3.q.44.2.ad 2.

¶ Educi de potentia.eſt fieri in actu,quod prius erat in potentia: & dependet à materia,& fit per agens naturale,1.q.90.2.ad 2.

1 QVILIBET effectus Dei,eſt æqualiter à tota trinitate, 1.q.32.1.c.itẽ 3.q.23.2.c.

2 Omnis effectus repræſentat aliqualiter cauſam ſuam,1.q.45.7 c.

3 Nullus effectus,eſt de ſpecie ſuæ cauſæ,22.q 110.1.c.fi.item ad 3.

4 Omne ſignum corporale,eſt effectus ſignati,uel procedit ab eadem cauſa,22.q.95.5.c.

5 Effectus poſitiu', prior eſt effectu priuatiuo, ordine formæ, ſed ordine materiæ eſt econuerſo, 3.q.62.6.ad 3.item q.70.4.c.
6 Impoſſibile eſt quod illud quod eſt per accidens, ſit effectus per ſe alicuius uirtutis cœleſtis uel alterius agentis naturalis, 1.q.116.1.c.itē 22.q.65.5.c.
1 ÆGRITVDO non eſt pura priuatio. Sed dicit humores inordinate diſpoſitos, 12.q.82.1.ad 1.
2 Aegritudo non eſt æqualiter in omnibus, ſicut nec cauſa eius, 12.q. 82.4.ad 2.
1 ELECTIO pertinet determinate ad unam potentiam, ſ. ad uoluntatem, 1.q.83.3.c.
2 Electionem rectam agit ſola uirtus, quæ eſt in parte appetitiua, 12.q. 58.1.ad 2.item 4.c.
3 Electio ſequitur inquiſitionem, in hominibus tantum, 1.q.22.1.ad 1. item q.59.3.ad 1.itē q.6.2.ad 1.itē 3.q.18.4.ad 2. itē q.34 2.ad 2.
4 Electio eſt tantum de poſſibili.12.q.13.5.0.
5 Electio non eſt de ultimo fine, ſed tantum de iis, quę ſunt ad finē, 1.q. 82.1.ad 3.item 12.q.13.3.0.item 4.6.c.item 22.q.24.1. ad 3. item q.33.1.ad 2.item q.47.1.1.ad 2.item 3.q.18.4.c.
6 Electio eſt tantum de actibus humanis, uel de alia re cum actu humano, 12.q.13 4.0.item 5.c.
7 Ad bonam electionem requiruntur duo, ſ. intentio debiti finis per uirtutes morales, & recta præacceptio eorum quæ ſunt ad finem per prudentiam, 12.q.56.4.ad 4.item q.57.5.c.item q.58.4.c.item 22. q.47.1.ad 2.item q.54.2.c.
8 Intentio & electio differunt, quia prima eſt reſpectu finis, ſecunda uero, eſt eorum quæ ſunt ad finem.12.q.13 4.c.
9 Iudicium liberi arbitrij, eſt actus electionis.1.q. 83.3.ad 2.
10 Homo nihil eligit de neceſſitate, ſed libere, 1.q.115.4.c.item 12. q.13. 6.c.item 22.q.104 1 c.
11 Homo eſt liberi arbitrij in eligendo, non autem in proſequendo reſpectu omnium, 1.q.83 1.ad 4.
12 Electio conuenit Chriſto, 3.q.11.3.ad 1.itē q.18. 4.0.itē q.34.2.ad 2.
13 Electio conuenit Deo, reſpectu creaturarum, non autem reſpectu ſui, 3. q.18.4.ad 1.item ad 2.
14 Electio Dei eſt etiam non entium, non autem noſtra. 1.q.23.4.ad 2.
15 Quos Deus ad aliquid eligit, ita præparat & diſponit, ut idonei ſint ad illud, 3 q.27.4.c.
16 Dilectio Dei, eſt prior electione, ſed in creaturis eſt econuerſo, 1.q.23. 4.c.ad 2.
17 Omnes prædeſtinati ſunt electi à Deo, & dilecti, 1.q.23.4.0. item q. 24 1.c.
18 Electio Dei præcedit prædeſtinationem, quia prædeſtinatio Dei eſt actus uoluntatis abſolutæ, conſequens ordinem electionis, 1.qō. 23 4.c.ad 2.
19 Electio ad prælationem ſufficit quod nihil inueniat in ſe, per quod ei fiat illicitum illud officium, 22.q.185 3.c.
20 In foro contentioſo, ſufficit quòd electus ſit bonus. Sed in foro conſciētiæ, requiritur quod ſit optimus, uel ſimpliciter, uel ad regimen, 22 q. 63.2.c.ad 3.item q.185.3.o.
21 Electus de gremio eccleſiæ, ut in pluribus conſueuit eſſe utilior ad bonum commune, quia magis diligit eccleſiam, in qua nutritus eſt, 22. q.63.2.ad 4.

21 * Prælatus non eligitur, quaſi in hæreditatem, ſed ut diſpenſator. Ideo non oportet eligi propinquior, 22.q.63.1.c.2.ad 1.

1 IN omni miſto oportet aliquod elementum prædominari, 22.q.49. 6.ad 1.item q.179.2.ad 2.

2 Elementa ſubtiliora prædominantur in miſto, ſecundum uirtutem, ſed groſſiora ſecundum quantitatem, 1.qõ.71.ad 2.item qõ.91.1.c. ad 3.

3 Formæ elementorum, ſunt in miſto uirtute, non autem actu, 1.q.76. 4 ad 4.

4 Primæ quatuor qualitates non ſunt habitus elementorum, 12. qõ. 49.4.c.

5 Diuerſæ opiniones de creatione & diſtinctione elementorum, 1.q. 66.1.o.

6 Elementum in diffinitione ſacramenti, ponitur pro quocunque ſenſibili, 3.q.84.1 ad 1.

1 ELEEMOSYNA eſt opus, in quo datur aliquid indigenti, ex compaſſione, propter Deum, 22.q.32.1.c.

2 Omne obſequium impenſum proximo propter Deum, eſt eleemoſyna, 22.q.32.2.o.

3 Eleemoſyna eſt proprie actus miſericordię. Sed eſt actus charitatis ex conſequenti, & mediate, latria uero imperatiue, 22.q.32.1.o. item 9.ad 3.

4 Eleemoſyna eſt actus liberalitatis, inquantum aufert impedimentum eius, ſcilicet ſuperfluum amorem diuitiarum. 22.q 32.1.ad 4.

5 Dare eleemoſynam de ſuperfluo, uel in extrema neceſſitate, eſt de pręcepto, in aliis uero eſt tantum de conſilio, 22.q 32.5.6.o item q.66. 7.c.item q.71.1.c.item q.87.1.ad 4.item q.118 4.ad 2.item q.185. 7.ad 1.

6 Eleemoſyna quæ eſt de conſilio, eſt pars ſatisfactionis, non autem illa quę eſt de præcepto, ſed eſt pręambulum eius, 22.q.32.1.ad 2.

7 Eleemoſyna non eſt facienda de neceſſarijs ſibi, & familiæ, & ſtatui, niſi ſi uelit mutare ſtatum, uel neceſſitas aliqua præponderet, ſ. extrema alicuius perſonæ, uel eccleſiæ uel reipublicæ, 22. q. 32.6.o.item q. 117.1.ad 2.

8 Non eſt expectanda extrema neceſſitas in danda eleemoſyna. Nec oportet prætendere futuram, præter probabile, 22.q.32.5.ad 3.

9 * Eleemoſynæ non ſunt recipiendæ à peccatoribus, 22.q.154. 4.c. princip.

10 Ille qui dat eleemoſynã quando dat ut foueatur in peccatis, uel quando dat ut aliquem inducat ad hæreſim, mortaliter peccat, propter intentionem corruptam. Et talis eleemoſyna non eſt recipienda, 12. q.19.7.ad 2.item ad 3 item 22.q.154 4.c.princ.

11 Quilibet tenetur dare eleemoſynam, quicquid habet per ſimoniam, 22.q.32.7.c.ad 2.item q.62 5.ad 2.item q.110.6.ad 1.

12 Quilibet etiam non habẽs dominium rei, poteſt facere eleemoſynam cuicunque exiſtenti in extrema neceſſitate, 22.q.32.7.ad 3. item 8. 1.item ad 2.

13 Filij familias, & ſerui non poſſunt dare eleemoſynas, ſine conſenſu dominorum, niſi de paruis, uel ſuis, 22.q.32 8.ad 3.

14 Lucia poterat de conſenſu ſolius matris dare eleemoſynas, 22.q.32. 8.ad 3.

15 Vxori non licet dare eleemoſynas, niſi communes, & modicas, ſine conſenſu uiri uel niſi moderatas, uito ignorante & non prohibente, uel

te,uel niſi habeat aliqua præter dotem,uel niſi lucretur. 22.q.32.8. ad 2.

16 Religioſis non licet dare eleemoſynas ſine licentia,niſi de modicis,ſub ratihabitione,22.q.32.8.c.ad 1.

17 Quilibet poteſt ſibi facere eleemoſynas,non quidē dando ſibi aliquid, ſed exercendo in ſe actum corporalem,uel ſpiritualem, 22.q.30.1. ad 2.item q.32.9.ad 3.item q.106 3.ad 1.

18 Eleemoſyna cæteris paribus,debet dari magis indigentibus, melioribus,propinquioribus benefactoribus,& dantibus ſpiritualia,22.q.32. 3.ad 1.item 9.0.item q.71.1.c.item q.81.6.ad 2.

19 Efficacia eleemoſynæ,penſatur principaliter ex affectu ex parte dātis, reſpectu præmij eſſentialis, ſed reſpectu præmij accidentalis, & ex parte recipientis,magis penſatur ex magnitudine dati, niſi affectus eius multum excedat,22.q. 32.9.ad 2.

20 Nullus moriēs in peccato mortali,poteſt liberari ab inferno,per eleemoſynas ſuas,uel aliorum,22.q.154.2.ad 5.

21 Eleemoſyna dupliciter liberat uiuos à peccato mortali, ſ. præſeruando & diſponendo ad gratiam, ſicut etiam alia bona . 22.q 154. 2. ad 5.

22 Eleemoſynæ corporales,ſecundum ſuam ſubſtantiam,habent effectus tantum corporales,ſed ratione cauſę.ſ.charitatis,& orationis,habēt effectus ſpirituales.22.q.32 4.o.

23 Eleemoſynæ ſpirituales,ſunt ſimpliciter meliores,quàm corporales,ſ. ratione dati,finis,& actus,ſed reſpectu alicuius eſt econuerſo , 22.q. 32.3.o item q.33.1.c.item q.188.4.c.

24 * Recompenſatio temporalis non intenta, non minuit meritum , uel laudem eleemoſynæ,nec aliorum actuum , ſicut nec humana gloria nō intenta, * ſed intenta minuit,quia ꝗ uult dare eleemoſynam ꝑpter inanem gloriam conſequendam,uult id quod de ſe eſt bonum ſub ratione mali,12.q.19.7 ad 2.item ad 3.

25 Eleemoſynę corporales ſufficienter numerantur ſeptem,& ſpirituales ſeptem.22.q.32.2 o.

26 Eleemoſyna debet fieri abundanter,ſecundum facultatem dantis, ſed multis indigentibus ne quis ſuperflue habeat.22.q.32.10.o.item q. 117.1.ad 2.

27 Embrio prius uiuit anima uegetatiua,ſecūdo ſenſitiua,& ultimo intellectiua,quia generatio eius multiplex eſt,& diſcontinua , 1.q.67.4. c.ſi.item q.76.3.ad 3.item q.77.7.c.item q 85.3 ad 1. item q.118. 2.ad 2.item 22.q.64.1.c item 3.q.31.2.ad 3.

EMERE regnum cœlorum dicitur improprie,ideſt , mereri, qui dat quod habet,22.q.100.1.ad 3.

1 ENERGVMENVS dicitur,quaſi intus laborans, 3.q.71.2.ad 1.item ad 3.

2 Omnis baptizandus eſt energumenus,Ideo debet exorcizari,3.q.71.2. ad 1.item ad 3.

Adam uidebat Deum in ænigmate,ideſt obſcure ,ſ.per effectus , non autem propter occupationem ſenſibilium cauſatam ex peccato , ſicut nos,3.q.94.1.ad 3.

1 ENS dicitur dupliciter,ſ.quod ſignificat eſſentiam rerum, & diuiditur in decem prædicamenta, ſecundo quod ſignificat conceptionē quam facit anima,1.q.3.4.ad 2.item q.48.2.ad 2.

2 Diuiſio entis quadruplex.ſ.per ſe,& per accidens,rei & rationis, in decem

cem

eem prædicamenta,& per actum & potentiam,3.q.10.3.c.

3 Ens dicitur dupliciter.ſ.ens ſimpliciter,id eſt, ſubſtantia, & ens ſecundum quid,id eſt,accidens, 3.q.11.5.ad 3.

4 Omne ens rationis,eſt relatio,uel negatio,1.q.28.1.c.

5 * Priuationes, negationes,& non entia, ſunt entia rationis tantum, 1.q.16.3.ad 2.item quæſt.48.1.ad 2.item 12. quæſt.8.1.ad 3. item q. 26.1.c.

6 Ens includitur in quolibet apprehenſo, 12.q.94.2.c.

7 Quod fit per accidens,non eſt ens proprie,neque unum, 22.quæſt. 95. 5.c.

8 Ens non eſt genus,quia non habet differentias,1.quæſt.3.5.c.ad 1.

9 Omnia uniuoca,reducuntur ad unum principium,non quidem uniuocum,ſed analogum,ſcilicet,ad ens 1.q. 13.5. ad 1.

10 Ens prædicatur analogice,de ſubſtantia & accidente,1.q.13.10.ad 4.item 22. q.120.2.c.

11 * Ens participaliter & adiectiue, prædicatur pluraliter de tribus perſonis diuinis,ſubſtantiue uerò, ſingulariter tantum, 1.quæſt. 39.3. ad 3.

1 ENVNCIABILE de præſenti,præterito,& futuro,non eſt idem,1.q.14. 15. ad 3.

1 ENVNCIATIO fit à nobis tantum propter cognitionem habendam,1.q.14.14.c.item 22.q.1. 2. ad 2.

2 * Omnis enunciatio affirmatiua,in materia naturali,eſt uera, & negatiua falſa.Sed in materia remota,eſt econuerſo. In contingenti autem, quælibet uniuerſalis eſt falſa,& particularis,uel indefinita eſt uera,1.q. 51.1. c.

1 EPICYCLI, & eccentrici circuli, probantur in aſtrologia rationabiliter,non autem demonſtratiue,1.q.32.1.ad 2.

1 EPYICHIA, id eſt,bona animoſitas, eſt idem quod ſecuritas, Ideo eſt pars potentialis fortitudinis, 22. q.128.1.ad 6.

2 Epyichia eſt uirtus ſpecialis,& pars potentialis iuſtitiæ,22.q. 80.ad 5. item q.120.0. Item q. 128.1.ad 6.

3 Epyichia eſt pars ſubiectiua iuſtitiæ communiter dictæ, quæ per prius prædicatur de ea,quàm de iuſtitia legali,quæ dirigitur ſecundũ epyichiam,quæ eſt ſuperior regula humanorum actuum, 22.q.120.2.c. ad 1.

4 Epyichia eſt potior pars legalis iuſtitiæ,obtemperantis legi,quo ad uerba,& quo ad intentionem legiſlatoris. Sed diuiditur contra eam, ut attendit tantum uerba, 22 q.120 2.ad 1.

5 Epyichia ſeruat intentionem legis,in his,ad quæ forma legis ſe non extendit, 22.q.120.1.c.

6 Epyiches non deſerit iuſtum ſimpliciter, ſed iuſtum lege determinatum. Nec opponitur ſeueritati, quæ ſequitur ueritatem legis, in quibus oportet, quia in quibus non oportet,eſt uitioſum, 22. q. 120.1. ad 1.

1 EPISCOPATVS nomen operis eſt, & non honoris, 22. quæſt. 185. 1. ad 1.

2 Intelligendus eſt in nomine epiſcopatus, bonum opus,i. actio plebi utilis, 22.q. 185.1.2.c.

3 Ex hoc quòd Apoſtolus dicit,qui epiſcopatum deſiderat, bonum opus deſiderat, ſumpſerunt aliqui occaſionem ambitionis epiſcopatus & prælationis Sed non recte intelligunt quod hic dicitur.Apoſtolus uoluit hic oſtendere , quid pertinet ad epiſcopatum, Epiſcopus eſt no-

men

men græcum. Scopos enim idem eſt quod intendens, & epi, id eſt, ſupra, quaſi ſuperintendens: duo ergo conſideranda ſunt in epiſcopo, ſcilicet, gradus ſuperior, & actio plebi utilis, 22. quæſtio. 185. 1. ad 1.
4 Aliqui proijciunt forte oculum ad ea quæ circunſtant epiſcopatum. ſ. quòd qui præeſt, honoratur, & habet poteſtatem: & qui propter iſta deſiderat epiſcopatum, neſcit quid ſit epiſcopus ſiue epiſcopatus: & ideo dicit Apoſtolus quid ſit epiſcopus, & quid deſiderat qui epiſcopatum deſiderat, quia bonum opus deſiderat, non dicit bonum deſiderium habet, ſed bonum opus deſiderat, ſ. utilitatem plebis, 22.q.185.1.ad 1.
1 EPISCOPI & presbyteri olim non differebant ſecundum nomina, 22. q.184. 6.ad 1.
2 Solus epiſcopus, proprie eſt prælatus eccleſiæ, & quaſi ſponſus eius, accipit annulum: & ſolus habet plenam poteſtatem, & iuriſdictionē, 22.q.108.4.ad 2.
3 Solus epiſcopus poteſt diſpenſare illa ſacramenta, quæ ponunt ſuſcipientem in aliquo gradu perfectionis ſuper alios, 3. quæſtio. 82. 3.ad 3.
4 Epiſcopi ſunt ſucceſſores apoſtolorum, 22.q.184 6.ad 1.item q. 185.5. b item 3.q.67.2. ad 1.item 72.11.c.
5 Epiſcopus dicit, pax uobis, quia magis repræſentat Chriſtum dicentem ſic, quàm ſimplex ſacerdos dicens: Dominus uobiſcum, 3. q. 83. 5. ad 6.
6 Sicut diaconus participat illuminationem, & uirtutem ſacerdotis: ſic & ſacerdos perfectiuam diſpenſationem epiſcopi, 3. quæſtio. 82. 3. ad 3.
7 Epiſcopatus eſt ordo ſupra ſacerdotium, reſpectu myſtici corporis Chriſti non autem reſpectu ueri, 22.q.184.6.ad 1.itē 3.q.67.2.ad 2.item q.82.1 ad 4.
8 Epiſcopus poteſt iudicare eos ſolum, qui ſunt de ſua diœceſi, 22. q.60. 2 c. item 6.o.item q.67.1.b.
9 Epiſcopus in cuius diœceſi aliquis delinquit in re non exempta, fit ei ſuperior, ratione delicti: etiam ſi ſit exemptus: niſi forte delinquat in re aliqua exempta, puta in adminiſtratione bonorum alicuius monaſterij exempti: ſed ſi aliquis exemptus committat furtum, uel homicidium, uel aliquid huiuſmodi, poteſt per ordinarium condemnari, 22.q.67.1. ad 3.
10 Epiſcopus tenetur ingredi religionem, quam uouit, 22 quæſt. 189. 3.ad 1.
11 Monachus epiſcopus tenetur ad obſeruantias regulares, ſcilicet ad continentiam, paupertatem, habitum, & alia, niſi impediant officium eius, ut ſilentium, ſolitudo, abſtinentiæ, & uigiliæ graues, in quibus poteſt ipſe ſecum diſpenſare, ſicut & prælati in religione, 22.q. 88.11. ad 4.item q.185.8 o.item 188.8. ad 3.
12 Epiſcopi tenentur exponere omnia ſua pro honore Dei, & ſalute gregis ſui, cum opus fuerit, 22.q.184. 7 ad 1.
13 Epiſcopo non licet religionem ingredi, niſi propter impedimentum ſalutis, ex parte ſui, uel aliorum, de licentia Papæ, 22.q.184.6.c.fi.item q.185 4.o.item q.189.7.c.
14 Monachus epiſcopus non poteſt eſſe hæres, niſi pro eccleſia ſua, nec poteſt teſtamentum condere, nec aliquid diſponere poſt mortem, niſi de licentia Papæ, 22.q,88.11 ad 4.item q.185 8. ad 3.

Epiſcopus

15 Epiſcopus depoſitus, intrans religionem, poteſt reuocari ad epiſcopatum, niſi ſit detruſus ibi ad pœnitentiam, pro culpa eius, 22.q. 185. 4.ad 2.

16 Epiſcopo non licet deſerere corporaliter gregem ſuum propter perſecutionem: niſi poſſit ei ſufficienter per alium prouidere, 22. quæſt. 185. 5.o.

17 Epiſcopo licet habere proprium, & illud hæredibus teſtari, 22.q.185.6. 7.o.item q.186.3.ad 5.

1 AEQVALITAS duplex.ſ. quantitatis, & proportionis: prima requiritur in iuſtitia commutatiua, ſecunda in diſtributiua & in merito, reſpectu præmij, 12.q. 114.3.o.

2 Aequalitas duplex.ſ. æquiparantiæ, & proportionis, 1.q.63.3.c.item 22. q. 163.2.c.

3 Aequalitas & quantitas duplex, ſcilicet, molis, & uirtutis, 1.q.42.1.ad 1. item ad 2.

4 Omnis æqualitas uirtutis includit ſimilitudinem, non autem econuerſo, 1.q.42.1.ad 2.

5 Angelus & homo appetierunt æqualitatem Dei ſecundum ſimilitudinem imitationis: non autem ſecundum æquiparantiam naturæ, 1. quæſt.61.4.ad 3.item q.63.3.o.item quæſt.68.4.c.ſi.item 22. quæſt. 163.2.o.

6 In diuinis eſt æqualitas, & quantitas uirtutis, non autem molis, 1.q.42. 1.o.item 3.q.58.3.o.

7 Aequalitas & ſimilitudo in diuinis, eſt tantum ſecundum eſſentialia, 1. q.35 2.c.item q.36.4.ad 3.item q.42.4.ad 2.

8 Aequalitas & ſimilitudo in diuinis, includunt relationes perſonales, & unitatem eſſentiæ, nec dicunt aliam relationem realem, 1.q.28.4.ad 4.item q.42.1.ad 4.

9 Quælibet perſona in diuinis, eſt ſimilis & æqualis alijs duabus perſonis, 1.q.42.o.item 3.q.43.4.c.

1 AEQVINOCTIALIS Zona, ſecundum aliquos eſt temperatiſſima, ſed probabilius, ſecundum Ariſtotelem, eſt inhabitabilis: propter æſtum, 1.q.102.2.ad 4.

2 Creatio mundi, & paſſio Chriſti, factæ ſunt in æquinoctio: ſed iudicium generale erit in æſtate, quãdo ſol maxime exaltatur, quia perfecta illuminatio erit in ſecundo Chriſti aduentu; & tunc etiam erit maxima Chriſti exaltatio, 3.q. 46.9.a 3. ad 3.

1 * AEQVITAS eſt pars iuſtitiæ, & continetur ſub epyichia, 22. quæſt. 80. ad 3.

AEQVIVALENS non poteſt reddi Deo nec parentibus: ſed ſufficit reddere id quod eſt poſſibile, 12.q.100.7.ad 1.item 22. q.57.1.ad 3.itẽ q.62.2.ad 1.item q.80.c.item q.81.5 ad 3. item q.102.1. ad 3. item q.106.6.ad 1.item 3.q. 85 3.ad 2.

1 DIVERSITAS ſignificationis, cauſat æquiuocationem, non autem diuerſitas ſuppoſitionis, uel prædicationis, 1.q. 13.10.ad 1.item q. 29. 4. ad 4.

2 Omnis æquiuocatio præſupponit uniuocationem, non autem generatio æquiuoca præſupponit generationem uniuocam, ſed econuerſo, 1. q. 13 5. ad 1.

Quidam equus perpendens ſe coijſſe cum matre, præcipitans ſe, mortuus eſt, 22.q.54 9 ad 3.

1 ERROR circa prima principia, in ſpeculabilibus & practicis, eſt grauiſſimus & turpiſſimus, 22.q.154.12.c.

Error

2 Error de iure naturæ quam maxime matrimonium impedit. Suppl. q. 51. 1.c.

3 Matrimonium cum inter duas perſonas fiat, mutuam in inuicem poteſtatem recipientes ex perſonæ & perſonarum conditionis errore impediri neceſſe eſt. Suppl. q. 51. 2.o.

¶ Erubeſcentia eſt timor de turpi fiendo, ſed uerecundia eſt timor de turpi facto, 12. q. 41. 4.c. item 22. q. 75. 1. ad 3. item q. 144. 2.c.

1 ESSE dicitur tripliciter, ſ. eſſentia, actus eſſentiæ, & eſſe quod ſignificat ueritatem propoſitionis, quod formaliter eſt in anima: ſed eſt in re fundamentaliter, 1. q. 3. 4. ad 2.

2 Species rerum habent triplex eſſe, ſ. in arte Dei, id eſt, in uerbo, in intelligentia angeli, & in rebus, 1 q. 74. 3. ad 2.

3 Eſſe ab aliquo, dicitur tripliciter, ſ. directe, quia agit, & indirecte, quia non agit quod debet, 12 q. 6. 3.c.

4 Omne quod non eſt ſuum eſſe, participat eſſe à cauſa prima, quę eſt ſuũ eſſe, 1. q. 44. 1.c. item q. 61. 1.c. item q. 75. 5. ad 4. item q. 104. 1.c. fi. item 12. item q. 3. 7 c.

5 Eſſe eſt proprius effectus Dei, 1. q. 8. 1.c. item q. 45. 5. o. item q. 65. 3.c. itẽ 12. q. 66. 5. ad 4.

6 Forma non eſt, nec fit, nec creatur, niſi improprie, 1. quæſtio. 5. 5. ad 2. item quæſt. 9. 2. ad 3. item quæſt. 45 4. 8. o. item quæſt. 65 4.c. item quæſt. 75. 6.c. item quæſt. 90. 2.c. item quæſt. 91 2.c item q. 110. 2. c. item quæſt. 118. 1.c. item 12. q. 110. 2. ad 3. item 3. quęſt. 35. 1.c. ad 3.

7 Omne eſſe eſt ab aliqua forma, 1. q. 42. 1. ad 1.

8 Ipſum eſſe nihil aliud adiunctum habere poteſt, ſimiliter nec aliqua forma, 1. q. 3. 6. 7.c.

9 Primus effectus formæ, eſt eſſe, ſecundus uerò operatio, 1. q. 42. 1. ad 1. item 12. q. 111. 2. c.

10 Eſſe eſt prius omni alia participatione, & omni alio nomine Dei, 1. q. 5. 2. o.

11 * Ei eſt nobilius, 1. quæſt. 4 1. ad 3. item 2. ad 3. item 12. quæſtio. 2. 5. ad 2.

12 Ab eadem forma uel eſſentia, eſt eſſe immediate, & operatio mediante potentia, 1. q. 54. 2. ad 2. item 3 q. 16. 1. ad 4.

13 Eſſe eſt formale, reſpectu omnium quæ in re ſunt, 1. q. 8. 1 c

14 Idem eſt eſſe formæ, materiæ. & compoſiti, 12 q 4 5. ad 2.

15 Si aliqua forma uel natura non pertinet ad eſſe perſonale, illud eſſe non dicitur eſſe perſonę ſimpliciter: ſed ſecundum quid, 3. q. 17. 2. c.

16 * Eſſe capitatum, & eſſe corporeum. & eſſe animatum pertinet ad perſonam ſortis, ſed ex his non fit niſi unum eſſe in ſorte, 3. quæſt. 17. 2. c.

17 Si poſt conſtitutionem perſonæ aduenia nt ei aliqua membra, non accreſcit ei aliud eſſe, ſed ſola relatio ad hæc, 1. q. 17. 2.c.

18 Eſſe eſt maxime intra rem, ſecundo forma, tertio materia, 1. q. 8. 1.c. itẽ q. 105. 5.c. fi.

19 Sed eſſe eſt actus formæ, & eſſentiæ, & ſuppoſiti, 1. q. 3. 4.c.

20 Nec eſſe comparatur ad alia ſicut recipiens ad receptum, ſed econuerſo, quia eſt actualitas omnium, 1. q. 3. 4 c. item q. 4. 1. ad 3 item q 5. 1.c

21 * Immò ſemper illud quod ſubſternitur in rebus, eſt cõmunius quàm

id quod informat,& reſtringit ipſum: ſicut eſſe quàm uiuere,1.q.65.3.c.

22 Quælibet forma ſubſtantialis dat eſſe ſimpliciter, & quælibet forma accidentalis dat eſſe ſecundum quid, 1.quæſt. 76.4.8.c. item q. 77. 6. c.

23 Vnius perſonæ eſt tantum unum eſſe perſonale, ſed multa ſecundum quid,3.q.17.2.c,item q.19 1.ad 4.

24 Quicquid eſt in aliquo præter eſſentiam eius,oportet eſſe cauſatum,uel à principijs eſſentialibus,uel ab extra,1.q.3.4.c.

25 Eſſe pertinet ad hypoſtaſim,ſicut ad illud quod habet eſſe,ſed pertinet ad naturam,ſicut ad illud quod aliquid habet eſſe, 3.quæſt. 17.2.c.& ad 1.

26 Eſſe ſimpliciter eſt ſuperius ad eſſe hominem,3.q.16.9.ad 2.

27 Impoſſibile eſt unam rem habere duplex eſſe ſubſtantiale, 1.q.76.3.c. item q.4.b item c.item 77 q.2.ad 3. item 3.q.17.2.c.

28 Ad probandum aliquid eſſe,oportet uti pro medio quid nominis, non autem quid rei, quia ſequitur quæſtionem an eſt, 1. quæſt. 2. 2. ad 2.

29 In qualibet creatura, differunt eſſe & eſſentia, operatio & potentia, uel uirtus operatiua, 1.q 54 1.2 3.c.item q.77. 1.c. item q. 79. 1.c.

30 Eſſe cuiuſlibet creaturæ eſt determinatum ad unum ſecundum genus: & ſecundum ſpeciem, 1.q.54.2 c.

31 Inclinatio cuiuſlibet creaturę ad eſſe eſt tantum per eſſentiam,nõ autẽ inclinatio ad extra,1.q 59.2.c.ad 1.

32 Impoſſibile eſt quòd eſſe alicuius creaturæ, ſit cauſatum ex principijs eſſentialibus eius, 1.q.3.4.c.

1 ESSENTIA eſt illud quod ſignificatur per diffinitionem, 1.q.3.3.c.itẽ q.29. 2. ad 3.

2 Eſſentia eſt illud,cuius actus eſt eſſe, 1.q.39.2 .ad 3.

3 Eſſentia & natura ſunt idem re, & differunt ratione, quia eſſentia eſt principium eſſendi,ſed natura eſt principium operationis,1.q. 39.2. ad 3.

4 Eſſentia nomine abſtracto, ſignificatur ut pars, ſed in concreto ſignificatur ut totum, 1.q.3.3.c.

5 In compoſitis, eſſentia ſignificat compoſitum ex forma & materia in communi,1.q.29.2.ad 3.

1 AESTIMATIO rationis,ſemper corrumpitur in peccante in uniuerſali,uel in particulari,per delectationes,& alias paſſiones, 22.qõ. 162.4.ad 2.

1 VIS æſtimatiua,eſt potentia apprehenſiua conuenientis & nociui, ideo comparatur ad appetitum ſenſitiuum, ſicut intellectus practicus ad uoluntatem,1.q 78.4.c.

2 Aeſtimatiua nullum indiuiduum apprehendit, inquantum ſubſtat naturæ communi, ſicut cogitatiua in homine: ſed tantum ut eſt principium uel terminus actionis uel paſſionis bruti, 1. quæſtio. 78. 4.c 5.ſi.

1 Aetatis defectu matrimonium ante annos pubertatis contractum nullum eſt,niſi forte ætatis defectum uigor naturæ & rationis ſuppleuerit.Suppl. q.58.5.c.

1 AETERNITAS eſt interminabilis uitæ,tota ſimul, & perfecta poſſeſſio, 1.q.10.1.c.

2 Aeternum quandoque ſumitur pro diuturno,22.q. 164.2.ad 6.

Aeterni-

5 Aeternitas eſt menſura omnis durationis, 1.q.10.6.c.
4 * Aeternitas excludit principium durationis,1.q 42.2 ad 2.
5 Eſſe, ſecundum quod recedit à permanentia, & ſubditur tranſmutationi recedit ab æternitate,& ſubditur tempori,1.q.10.4.ad 3.item 5.c.
6 * Aeternitas ſignificatur pluraliter,1.q.10.3.ad 1.
7 Aeternitas eſt tota ſimul: quia eſt menſura eſſe perminentis,nõ autem tempus,quia eſt menſura motus.1.q. 10.4.c.ad 3. item 5. c.
8 Aeternitas manet eadem,& ſubiecto,& ratione:ideo nõ eſt idem quod nunc temporis.1.q. 10.4.ad 2.
9 Tempus non differt ab æternitate, per habere principium & finem, niſi per accidens, uel ex parte menſurati uel in potentia, 1. quæſt. 10.4 5.c.
10 Aeternitas & tempus, non ſunt menſuræ unius generis, 1. quæſt. 10. 4. ad 1.
11 In tempore aliud eſt indiuiſibile,ſcilicet,inſtans:& aliud durans,ſ.tempus:ſed in æternitate,eſt idem indiuiſibile,& ſemper ſtans, 1. q. 42. 2.ad 4.
12 Aeuum eſt medium inter tempus & æternitatem: quia tempus habet prius & poſterius,id eſt,menſurat mutabilia: non autem æuum. ſed coniungitur eis,non autem æternitas,1.q.10.5.0.
13 Deus eſt æternitas,1.q.10.2. c. ad 3.
14 Deus eſt ęternus, 1.q.10.2.0.
15 Aeternitas uere,& proprie,conuenit ſoli Deo, ſed participatiue conuenit diuerſis diuerſimode,1.q. 10.2. 3. 0.
16 Nihil præter Deum,fuit ab æterno,1.q.10.3.0.item q.16.7. 0. item q. 46.0.item q.61.2.0.
17 Ab ęterno non fuerunt multæ ueritates,niſi in mente Dei, 1.q.10.3.ad 3.item q. 16.7. 0.
18 Deus eſt ſupra æternitatem participatam,& ultra eam regnat;non autem ſupra uel ultra æternitatem ſuam,1.q.10.2.ad 1.item ad 2.
19 Deus non eſt actor,nec cauſa ſuæ ęternitatis, ſed ęternitatis participatę,ſ.æui,1.q. 10.2. ad 1
1 ETHICA. * Neceſſe eſt ponere,quòd in primum motum uoluntatis, uoluntas prodeat ex inſtinctu alicuius exterioris mouentis, ut Ariſtoteles concludit,in quodam capitulo Ethicę Eudimicæ,12.q.9 4.c. fi. item q.80 1.b.3.
1 ETYMOLOGIA attenditur,ſecundũ illud à quo imponitur nomen; ſignificatio uero ſecundum illud,ad quod ſignificandum nomen imponitur,22.q.92.1. ad 2.
¶ Ethos in Græco ſcriptum per H literam longam;ſignificat morem,id eſt,inclinationem,ſed ſcriptum per E breuem, ſignificat morem, id eſt conſuetudinem,12.q.58 1.c.
1 EVA non fuit filia Adæ,quia non proceſſit ab eo,modo naturæ, nec ſicut à principio naturali, 1.q.92.2.ad 3,
1 EVANGELIVM diuulgatum eſt,& prædicatum in toto orbe,non autẽ creditum per fidem ab omnibus,12.q.106 4 ad 4.
2 In euangelio nihil mandatur de pręceptis cerimonialibus: quia ablatæ ſunt per impletionem rei, 12.q.108.3.ad 3.
3 In euangelio non continentur, niſi quæ pertinent ad gratiam ſpiritus ſancti,12.q.106.1.ad 1.
4 Doctrina euangelica eſt doctrina perfectionis :ideo inſtruit de omnibus pertinentibus ad rectitudinem uitæ,22.q.56 1.ad 2.

1 EVBVLIA eſt uirtus ſpecialis bene conſiliatiua, 1.q.22.1.ad 1.itē 12. q.57.6.o.item 22.q.48.c.fi.itē q.49.4. ad 2.item q.51.1.2.o.item q. 53.2.c.

2 In nullo peccatore,inquantum huiuſmodi,inuenitur eubulia,22.q.51, 1.ad 3.

1 EVCHARISTIA eſt ſacramentum,& ſacrificium,12.q.101 4.ad 2.item 3.q.52.8.ad 2.item q 73.1.4.o.item q.79.5.o.item 7. o.item q.82. 4 c. ad 1.

2 Corpus & ſanguis Chriſti ſunt unum ſacramentum formaliter: & ſecundum finem,ſed plura materialiter, 3.queſt.73. 2. o. item q. 78. 6 ad 1.

3 Hoc ſacramentum habet quatuor nomina. ſ. ſacrificium uel hoſtia, communio,uel ſinaxis,euchariſtia,& uiaticum,3.q.73. 4. o. item q. 79 2.ad 1.

4 Conueniens fuit, & neceſſaria inſtitutio euchariſtiæ in cœna Domini, non autem ante,nec poſt,quatuor rationibus, ſcilicet primo quia ad perfectionem noſtram exhigebatur, ut caput noſtrum etiam realiter nobis iungeretur: ſecundo,quia tunc inſtitui debuit, quando figuræ ueteris legis terminādæ erant: tertio ratione repræſentationis paſſionis Chriſti: quarto ex ritu quo frequentandum eſt hoc ſacramentum, ut ultimo traditum magis memoriæ teneretur, 3.q 72. 12.ad 3.item q. 73.5.o.item q.74.4.c.ad 1.item q.80.8.ad 1.item q. 83. 2. ad 3.

5 Neceſſaria fuit inſtitutio euchariſtię,per modum cibi,3.q.73.1.2.o. itē q. 75.5.c.

6 Euchariſtia habuit multas figuras in ueteri teſtamento, quarum præcipua fuit agnus Paſchalis,22.q.102.5.ad 2.item ad 3.item q.73.6.o. item q.80. 10. ad 2.

7 Euchariſtia in miſſa, comparatur ſacrificio Abel, Abrahę, & Melchiſedech, 3 q.83 4 ad 8.

8 Oblatio Melchiſedech, fuit expreſſior figura Euchariſtiæ, quo ad illud quod eſt ſacramentum tantum, figuris ueteris legis, ſed econuerſo quo ad illud quod eſt res & ſacramentum, 3.qō. 61.3.ad 3. item q. 73. 6.c.

9 Sacrificium euchariſtiæ,quotidie oblatū in eccleſia,non eſt aliud,quàm ſacrificium Chriſti,ſed commemoratio eius,3.q.22.3.ad 2.itē q.73. 4.o. item q. 83. 1.o.

10 Effuſio ſanguinis & aquę,ex latere Chriſti, eſt ſignum & cauſa Euchariſtiæ: oblatio Melchiſedech,reſpectu eius quod eſt ſacramentum tantum,manna reſpectu eius quod eſt res tantum, & agnus Paſchalis reſpectu eius quod eſt res & ſacramentum,ſunt tantum ſigna, 3.q. 73. 6.o.item q.74. 6. ad 1.

11 Agnus paſchalis fuit figura Euchariſtię, ratione paſſionis Chriſti,manna uero, ut cibus fidelium,12.q.102.5.ad 2.item 3.q.73.5.6.c.item q.80.10.ad 2.

12 Corpus Chriſti myſticum eſt res tantum in hoc ſacramento, 3. qō.73. 3.6.c.

13 Res huius ſacramenti duplex, ſcilicet contenta,id eſt, Chriſtus: & non contenta,ſcilicet corpus Chriſti myſticum, 3. quæſt.60. 3.b. item q. 80. 4. c.

14 Res & ſacramentum euchariſtiæ,eſt corpus Chriſti uerum, res tātum, eſt effectus eius,ſ.gratia,ſacramentum uerò tantùm eſt materia eius, 3.q.73.1.ad 3. item 6. c.

Res

15 Res & ſacramentum Euchariſtiæ, eſt in materia, ſed res tantùm, ſ. gratia, eſt in ſuſcipiente. In alijs autem ſacramentis, utrunque eſt in eo, 3.q.73.1.ad 3.

16 Vel quia nutrimentum correſpondens euchariſtiæ, præcedit augmentū correſpondens confirmationi ut cauſa, & ſequitur ut conſeruans, 3.q. 65.2.ad 3.

17 Euchariſtia excellit omnia ſacramenta ueteris ac nouæ legis, 3. q. 65. 3. o.

18 Euchariſtia eſt perfectio aliorum ſacramentorum, 3.q.75.1.c.

19 Euchariſtia eſt conſummatio omnium ſacramentorum, 3.q.63.6.c. itē q.73.3. c.

20 Euchariſtia eſt finis omnium ſacramentorum, 3.q.63.6.c. item q.65.3. c. ad 2. item q.72.12. ad 3 item q.73.1.c.

21 In hoc ſacramento comprehenditur totum myſterium noſtræ ſalutis, ideo præ cæteris ſacramentis ſolennius celebratur, 3.q.83.4.c.princ. item ad 3. item ad 6.

22 Euchariſtia eſt ſignum eccleſiaſticę unitatis: ideò ex opere operato, eius efficacia poteſt in alterum tranſire, non autem alia ſacramenta, 3.q. 67.2.c. item q.73.2.b. item 4.c. item q. 79.1.c. itē q.82.3.ad 3. item q. 83.4.ad 3.

23 Sicut in alijs ſacramentis materiale elementum non eſt cauſa uirtutis, quæ in eo eſt, nec alicuius ſpiritualis effectus in homine, niſi mediante uirtute, ſecundum quod ex elemento & uirtute fit unum, ita ſpecies non ſunt cauſa corporis Chriſti, nec alicuius ſpiritualis effectus, niſi mediante corpore Chriſti, ſecundum quod ſpeciebus & corpore Chriſti fit unum ſacramentum, 3.q.73.1.ad 2.

24 Per baptiſmum datur primus actus uitæ ſpiritualis, ſed per euchariſtiā datur complementum eius, 3.q.79.1.c.ad 2. item 6.ad 2. item q. 82. 2. ad 3.

25 Euchariſtia eſt poſterior baptiſmo in perceptione, ſed eſt prior in intentione, 3.q.73.5.ad 4.

26 Si homo nunquam à gratia baptiſmi caderet, indigeret confirmatione & euchariſtia, non autem pœnitentia, 3.q.84.5.6.o.

27 Euchariſtia continet Chriſtum realiter: non autem alia ſacramenta, ſed tantum uirtutem eius, 12.q.101.4.ad 2. item 3.q.63.6.c. item q.65. 3.o. item q.73.1.ad 3. item 4.c, 3. item 5.c.ad 2. item q.75.1.o. item 2.c.ad 2. item 4.c. item q.76.o. item q 78.1.c.

28 Euchariſtia perficitur in conſecratione materiæ, alia uero ſacramenta in uſu eius, 3.q.73.1.ad 3. itē q.74.2.ad 3 item 7.c. itē q.78.1. c. item q.80.1. ad 1. item 10.ad 1. item q.82.4 ad 2. item 10.ad 1.fi. item q. 84.3.c. item 4. ad 3.

29 Materia euchariſtiæ eſt duplex, ſcilicet panis & uinum, 3. quæſt. 74. 1. o.

30 Non habens uinum uel panem, non debet conſecrare alterum tantum, tamen ſi faceret, conſecratum eſſet, ſed grauiter peccaret, 3.q. 74.1. ad 2.

31 Panis & uinum quantacunque poſſunt conſecrari, dummodo ſint coram ſacerdote, 3.q.74.2.o.

32 Materia euchariſtiæ non eſt mel, lac, carnes, nec aliquid ſimile ſacramentis ueteris legis, 3.q.74.1.o.

33 Circa materiam euchariſtiæ fuit triplex hæreſis, ſcilicet Artotiritarum, panem cum caſeo offerentium: Catafrigarum, & Pepucianorum, miſcentium farinam cum ſanguine puerorum per totum corpus: &

Aquariorum,offerentium aquam tantum, 3.q.74.1.c.

34 Damnatur error quorundam conficientium de aqua lotionis panni inetincti uino.3 q 74.8.c.

35 A qua debet apponi uino,ſicut Chriſtus poſuit:& conuertitur in uinū, 3.q. 74 6. o.

36 Appoſitio aquę non eſt neceſſaria,licet non apponens peccet,3.q.74.7. o. item q.83.6.ad 4. item ad 6.

37 Aqua debet poni in calice, & parum, non in dolio, quæ non manet, ſed conuertitur in uinum; non autem in aquam Chriſti, 3. quæſt. 74.8 o.

38 De aqua artificiali,in uino,poteſt confici euchariſtia, ſed non debet;nō autem in pane, 3.q. 74.7. ad 3.

39 Euchariſtia conficitur ex pane tritici,non autem ex pane hordei, ſpeltæ,farris,uel alterius grani,3.q. 74.3.o.item 4.c.

40 Euchariſtia poteſt confici ex pane miſto ex granis alijs, ſi maneat ſpecies tritici, 3.q.74.3.ad 3.

41 Euchariſtia poteſt confici ex ſiligine genetata ex grano frumenti, 3. q. 74 3 ad 2.

42 Ex amido, uel paſta, uel pane corrupto ſecundum ſpeciem,non poteſt confici euchariſtia 3.q.74.3.ad 4.item 4.ad 4.item 5. ad 2.

43 Euchariſtia debet confici ex azymo, ſicut Chriſtus fecit, & eſſet graue peccatum conficere eum fermento: ſicut apud Græcos in azymis, 3. q. 74 4 o.

44 De uino uitis,& non de alio liquore,poteſt confici euchariſtia,3.q.74. 5. o.

45 De muſto poteſt confici euchariſtia,;ſed peccatum eſſet, niſi eſſet in neceſſitate,non autem de uua,nec de agreſta, 3.q.74. 5.ad 3.

46 De aceto non poteſt confici euchariſtia, ſed de uino aceſcente,licet peccatum eſſet, 3.q. 74.5.ad 2.

47 Forma conſecrationis corporis Chriſti,eſt hæc,ſcilicet,hoc eſt enim corpus meum:tamen dimittens alia uerba, peccat grauiter, 3.q.60. 8. c,item q.75.2.c.item q.78.2.o.item 5.c.item q. 83.4.ad 1. item q. 84 3. c.

48 Singulæ particulæ huius formæ, conuenienter ordinantur, 3. quæſt. 78.2.o.

49 Enim,non eſt de forma euchariſtię,ſed dimittens ipſum ex negligentia, uel contemptu,peccat,quia eſt de conſuetudine Romanæ eccleſiæ,data à Petro Apoſtolo,3.q.60.8.c. item q.78. 2. ad 5.

50 Forma euchariſtiæ conuenienter ſignificatur,ſ.in facto eſſe,non autem in fieri,3.q.78.2.o.

51 Hæc uerba,& eleuatis oculis,& cætera,& manducate, & cætera, conuenienter præmittuntur formæ euchariſtiæ, 3.q.78. 1.c.ad 4.

52 Forma conſecrationis ſanguinis Chriſti,eſt hæc,ſcilicet:Hic eſt enim calix,ſanguinis mei,noui & æterni teſtamenti,myſterium fidei,qui pro uobis & pro multis effundetur,in remiſſionem peccatorum, 3. q. 78.3.c.

53 Singulę particulæ huius formæ,conuenienter poſitę ſunt, 3. q.78.3.o.

54 Formæ prædictę,non ſe mutuo expectant,ſed utraque operatur ſine altera, 3.q.78 6 o.

55 Formæ prædictæ,continent ueritatem factiuam rei, non præſupponentem rem ſignificatam, 3. q.78.5.o.

56 In prædictis formis,& in qualibet alia forma ſacramentali, eſt aliqua uirtus inſtrumentalis; non quidem principalis, nec ſecundum eſſe

completum, ſed intentionalis, 3.q.78 4.o.item 5.c.

57 Forma euchariſtiæ importat ſolam conſecrationem materiæ, & profertur in perſona Chriſti, ſed formæ ſacramentorum, important uſum materiæ, & proferuntur in perſona miniſtri. 3. quæſt 78.1.4.5.c.item q.82.2.ad 2.item 5.c.ad 2.item 7.ad 3. item q. 83.1. ad 3. item q. 84.3.c.

58 Chriſtus eadem forma conſecrauit, qua & nos, quam dedit Eccleſiæ, & tantum ſemel protulit, 3.q.78.1. ad 1.

59 Subſtantia panis & uini, non manet poſt conſecrationem, cuius oppoſitum eſt impoſſibile & hæreticum, 3.q.75.2.o. item 6. item quæſt. 77.5.5.c.

60 In conuerſionibus naturalibus, illud quod conuertitur, corrumpitur, & illud in quod conuertitur, generatur, uel augetur, uel reſtauratur, ſed hic, Chriſtus nullo modo mutatur, 3 q.75.4.o.item 6.ad 2.

61 Nec ſubſtantia panis & uini annihilatur, nec conuertitur in præiacentem materiam, 3, q.75.3.o.

62 Sed conuertitur tota, in totum corpus Chriſti, 3. q. 75.4. o. item 6.c. 8.c.ad 3.

63 Conuerſio hęc quadrupliciter differt ab alijs, quia pertingit ad materiam, non habet ſubiectum, conuertitur totum, & in totum præexiſtens, 3.q.75.4. 8.o.

64 Hęc conuerſio importat ordinem ſubſtantiarum, ideo eſt ſicut in ſubiecto in utraque. 3.q.75 4. ad 1.

65 Hæc conuerſio non eſt formalis, ſed eſt ſubſtantialis, ideo dicitur tranſubſtantiatio, 3.q.75.4.o.

66 Forma ſubſtantialis panis & uini, non manet poſt conſecrationem, 3.q. 75.6 o item q. 77.1.6.c.

67 Forma ſubſtantialis panis & uini, conuertitur in animam Chriſti, 3. q.75.6.ad 2.

68 Quantitas panis non conuertitur in quantitatem corporis Chriſti: ſed manet ſicut cætera accidentia, 3.q.76 1.ad 3.item 4 c.

69 Nec quantitas uini, conuertitur in quantitatem ſanguinis Chriſti, ſed manet ſicut cętera accidentia, 3.q 77.8.c.

70 Si poſt calicis conſecrationem aliud uinum mittatur in calicem, illud quidem non tranſit in ſanguinem, neque ſanguini commiſcetur, ſicut Innocentius tertius dicit, in quadam decretali, 3. q.77.8.c. ad 1. item ad 3.

71 Quod quidem intelligendum eſt, quando non fit tanta permiſtio uini uel liquoris extranei, quod ſanguis Chriſti deſinat eſſe ſub toto, tunc enim dicitur undique diffundi, non quia tangat ſanguinem Chriſti, ſecundum proprias eius dimenſiones: ſed ſecundum dimenſiones ſacramentales ſub quibus continetur, 3.q.77.8.c.ad 3.item ad 4.

72 Nec eſt ſimile, de aqua benedicta, cui additur aqua non benedicta, & de uino conſecrato: quia illa benedictio nullam immutationem facit circa ſubſtantiam aquæ, ſicut facit conſecratio uini, 3.quæſt.77. 8.ad 3.fi.

73 Hæc conuerſio eſt ſupernaturalis, facta ſola uirtute Dei, 3 q.75. 4.c.itē 5.o.item 7.c.item q. 83.4.c.

74 Hæc conuerſio cum creatione & mutatione naturali, cōuenit in ordine terminorum, & non ſimultate, & cum prima non habet ſubiectum commune utriq; termino, & cum ſecunda, quia terminus tranſit in terminum, ſecundum totum hic, ſecundum materiam ibi, & manet aliquid, ſ. accidentia hic, & materia ibi, 3.q.75.8.c.

75 Hæc eſt uera ex pane fit corpus Chriſti, & panis conuertitur in corpus Chriſti, uel tranſubſtantiatur: non autem hęc panis eſt uel fuit, uel erit, uel fit, corpus Chriſti, uel de pane fit, uel factum eſt corpus Chriſti, uel panis poteſt eſſe, uel fieri corpus Chriſti, 3.q.75.8.o.

76 Hæc conuerſio eſt difficilior, & miraculoſior, omni mutatione naturali, & etiam creatione, ratione termini ad quem, ſimpliciter autem eſt econuerſo 3.q.75.8.ad 3.

77 Hęc conuerſio fit in inſtanti, 3.q 75.3.c.Item 7.o.item q.78.2.5.c.

78 Hæc conuerſio fit tantum in ultimo inſtanti prolationis totius formæ, ſi aſſumuntur tria, ſ. miniſter debitus, debita materia, & forma, & intentio conſecrantis, ſed ſingulę partes formæ diſponunt ad hoc, 3.q.75.7 ad 1 item ad 3.item q 78.4.ad 3.item 5. c.

79 Corpus Chriſti, non incipit eſſe in hoc ſacramento, per motum localem, ſed per conuerſionem panis in ipſum, triplici ratione, ſcilicet, primo quia ſequeretur quòd deſineret eſſe in cælo, ſecundo quia omne corpus localiter motum, pertranſit omnia media: quod hic dici non poteſt. tertio quia impoſſibile eſt, quòd unus motus eiuſdem corporis localiter moti, terminetur ſimul ad diuerſa loca, cum tamen in pluribus locis corpus Chriſti ſub hoc ſacramento ſimul eſſe incipiat, 3.q.75.2.4.c.

80 Totus Chriſtus eſt in hoc ſacramento, 3.q.76 1.o.item q.79.1.ad 3.

81 Verum corpus Chriſti, non eſſe in hoc ſacramento, niſi ut in ſigno: eſt hæreſis abiurata à Berengario, 3.q.73.1.ad 3 item q 75.1.o.

82 In hoc ſacramento eſt aliquid dupliciter. ſ. ex ui ſacramenti, id eſt, ſignificatum per formam, & ex naturali concomitantia, id eſt, realiter coniunctum Chriſto, 3.q.76.1.o.item 2.3.4.c.item q.78.6. ad 1. item q 81.4.ad 2.item ad 3.

83 Anima Chriſti, & diuinitas eius, ſunt in hoc ſacramento, ſecundo modo tantum, 3 q.76.1.ad 1.item 2.c.item q.81.4 ad 3.

84 Caro, & os, & huiuſmodi, ſunt ſub ſpecie uini, ſecundo modo tantum, & ſub ſpecie panis, primo modo: ſanguis uero econuerſo, 3.q.76.1.ad 2.item 2.c.ad 3.item q.78 6.ad 1 item q.81.4.ad 2.

85 Quantitas tota, & alia accidẽtia Chriſti ſunt in hoc ſacramento, ſecundo modo tantum, 3.q.76 1.ad 3.item 3 4.o.item 5.ad 3.item q. 81.3.ad 3

86 Tota quantitas Chriſti eſt indifferenter ſub magna & parua quantitate ſpecierum, 3.q.76 1.ad 3 .item 3.c.item 4.o.

87 Totus Chriſtus, eſt ſub qualibet parte utriuſque ſpeciei, 3.q.76.2.3.o. item q.78.6.ad 1.item q.79.1.ad 3.item q.80.12.ad 3.

88 Accidentia corporis Chriſti, ſunt in hoc ſacramento, mediante ſubſtantia, nec habent immediatam habitudinem ad hoc ſacramentum, nec ad corpora circunſtantia, ideo, non poſſunt immutare medium, 3.q.76.7.c.item q.81.3.4.c.

89 Accidentia corporis Chriſti intrinſeca, ſunt in hoc ſacramento: non autem accidentia per comparationem ad extra, ut ubi & ſitus, 3.q.76.5.ad 3.item q.81.3.c.item 4.c.ad 1.

90 Chriſtus eſt ſub duplici ſpecie euchariſtiæ, triplici ratione, ſcilicet, ad repræſentandum paſſionem eius, ut ſit cibus & potus, & ad ſalutem corporis, & animæ, 3.q.76.2. ad 3.

91 Chriſtus in euchariſtia continetur ſub aliena ſpecie, ad uitandum horrorem, & deriſionem, & propter meritum fidei, 3.q.75.5.o.

92 Corpus Chriſti eſt localiter in uno tantum loco, ſcilicet, in cælo, ſed ut in ſacramento ſignificante & continente eſt alibi, non tamen ubique,

 3.q.75.

3.queſt.75.1.ad 3.item 4.c.item q. 76.5.o. item 6.c. ad 3. item q. 81 1. ad 2.
93 Locus euchariſtię, non eſt uacuus,nec plenus corpore Chriſti ſed ſpeciebus ſacramentalibus,per naturam dimenſionum, uel miraculoſe,3.q.76.5.ad 2.
94 Chriſtus in ſacramento,non eſt ut in loco circunſcriptiue, nec diffinitiue, 3.q.76.6.ad 1.
95 Chriſtus ad motum ſacramenti,non mouetur per ſe, nec per accidẽs, 3.q.76.6.o.
96 Chriſtus dedit in ſacramento diſcipulis corpus ſuum paſſibile, 3. q. 81.3.o.
97 In triduo corpus Chriſti ſiquis conſecraſſet, fuiſſet corpus ſine ſanguine,& econuerſo,& utrunque ſine anima,3.q.76.1 ad 1.itẽ 2.c.item q.81.4.o.
98 Si Chriſtus in triduo fuiſſet in hoc ſacramento, paſſus fuiſſet in eo, paſſione innata:non autem paſſione illata, 3 q 81.4.o.
99 Corpus Chriſti in hoc ſacramento, non poteſt uideri oculo corporali, 3.q.76.7.o.item 8.c.
100 Quando in hoc ſacramento apparet puer uel caro, eſt ibi uere corpus Chriſti,ſed non uidetur in ſpecie propria,3.q.76 8.o.
101 Talis apparitio quandoque eſt tantum ex parte uidentium,& quandoque extra, 3.q.76 8 o.
102 Quando ſic apparet omnibus,nõ debet ſumi,ſed debet cum reliquiis poni,3.q.82.4. ad 3.
103 Tunc ſacerdos ſecundum aliquos debet iterum celebrare, uel ſecundum alios,ſufficit ſpiritualis manducatio,3.q.82.4. ad 3.
104 Chriſtus uidet ſe corporaliter in ſacramento,non ex ſacramento,ſi autem oculum haberet extra ſacramentum,non poſſet hoc, niſi miraculoſe, 3.q.76.7. ad 2.
105 Angeli non uident corpus Chriſti ſub ſacramento,cognitione naturali:ſed tantum cognitione beata, dęmones autem nullo modo plene,3.q.76.7.c.
106 Beati uident Chriſtum ſub ſacramento uiſione intellectuali plena,nõ autem uiſione corporali,niſi miraculoſe,3 q.76.7.c. ad 2.
107 Intellectus uiatoris non poteſt comprehendere nec uidere Chriſtum in hoc ſacramento,3.q.76.7.c.
108 Non baptizati peccant,uidendo euchariſtiam, non autem Chriſtiani: licet ſint peccatores. 3.q.80 4.ad 4.
109 Soli ſacerdotes poſſunt conſecrare euchariſtiam,3 q.82.1.o.
110 Plures ſacerdotes poſſunt eandem hoſtiam conſecrare,3.q.82.2.o.
111 Mali ſacerdotes etiam ſchiſmatici,hęretici,excommunicati,& degradati,poſſunt conſecrare,ſed peccant grauiter,3.q.64.9.ad 2.item ad 3.item q.82. 5. 7.8.9.o.
112 Recipiens euchariſtiam uel audiens miſſam à talibus, grauiter peccat, 3.q.64.9 ad 2.item ad 3.item q.82 9 o.
113 Conſecrans propter malum finem.ſ.ad maleficia,uel ut irrideat,peccat,ſed perficit ſacramentum, 3 q.74.2.ad 2.
114 Diſpenſatio euchariſtię,pertinet ad ſacerdotem tantum, 3.q.82.3 o.
115 Nulli non ſacerdoti licet tangere euchariſtiam,niſi in neceſſitate,ut ſi caderet 3.q.82.3 c.
116 Laicus etiam peccator debet tangere euchariſtiam, in neceſſitate tantum,ut ſi caderet in terram 3.q.82.3.c.
117 Si adſint eſſentialia, ſcilicet,ordo,& intẽtio miniſtri,& materia,& forma

ma debite:erit euchariſtia,licet deſint ſolennitas loci,temporis, & paramentorum,tamen talis grauiter peccaret,& degradandus eſſet, 3.q.83.3.ad 1.

118 De pænitentia amittentis euchariſtiam, uel cuius negligentia brutum ſumit eam,uel ſanguis ſtillat extra :uel euomentis,3.q.83.6.ad 7.

119 Conſecrans tenetur ſumere euchariſtiam ſub utraque ſpecie:quotieſcunque celebrat,3.q.80.12.0 item q.82.4.0.

120 Si percipitur ante conſecrationem,aquam tantum fuiſſe. effundatur, &;uinum ponatur:ſi autem poſt, uidetur quod à capite canonem debeat incipere:ſed dimittat,& de negligentia pœniteat,ſecũdum Innocentium,uel tantum conſecret uinum, præmiſſa contitione de negligentia, 3.q.83 6.ad 4.

121 Deficiente ſacerdote poſt conſecrationum corporis debet,ſuppleri per alium,non autem ſi ante, 3.q.83.6.ad 1.

122 Miniſter in alijs ſacramentis dupliciter operatur.ſ. pronunciando uerba,& actum exteriorem exercendo,in euchariſtia uerò tantum primo modo, 3.q.78.1.c.ad 3.

123 Non licet ſacerdoti omnino ceſſare à conſecratione euchariſtiæ,ſed tenetur ſaltem in feſtis,3.q.82.10.0.

124 Celebratio Euchariſtiæ,eſt immolatio Chriſti: quia eſt figura paſſionis eius, cuius per hoc ſimus participes, & ſacerdos ſignificat Chriſtum,3. q.83.1.0.item 2.c.ad 1.item ad 2.

125 Euchariſtia dupliciter ſumitur.ſ. ſacramentaliter, & ſpiritualiter, 3. q. 80.1.2.3.0.

126 Patres ueteres teſtamenti manducauerunt Chriſtum ſecundo modo tantum, 3.q.80.1.ad 3.

127 Euchariſtia uere ſumitur à peccatoribus ſacramentaliter tantum: nec immunditiam aliquam ex hoc contrahit,3.q.80.3.0.item quęſt.82. 7. ad 1.

128 Infidelis uere ſumit euchariſtiam non primo modo,nec ſecundo proprie,3.q.80.3.ad 2.

129 Brutum uere ſumit Euchariſtiam per accidens,non autem primo nec ſecundo modo,3.q.80. 3. ad 3.

130 Chriſtus ſumpſit corpus ſuum & ſanguinem in euchariſtia, 3.q.81.1. o.item q. 84.7.ad 4.

131 Chriſtus ex ſumptione huius ſacramenti habuit ſpiritualem dulcedinem,idec ſumpſit ſacramentaliter,& ſpiritualiter, ſed aliter quam cæteri, 3.q.81.1.ad 3.

132 Chriſtus dedit euchariſtiam Iudæ in cœna : præter buccellam intinctam,3.q 81 2.0.

133 Sumptio Euchariſtiæ,non eſt de neceſſitate ſalutis ſecundum ſe,ſed ex ſtatuto Chriſti & eccleſiæ:3.q.73.3.0 item q.80.11.0.

134 In primitiua eccleſia , omnes tenebantur quotidie ſumere euchariſtiam,poſtea ter in anno,nunc autem ſemel, 3.q 80.10.ad 4.

135 Euchariſtia debet quotidie ſumi, niſi ex hoc quis ſentiret reuerentiã diminui,& feruorem non augeri,3.q.80.10.0.

136 Euchariſtia non debet pluries in die ſumi,niſi quando quis in una die ex aliquo caſu permiſſo,pluries celebraret,3.q.80.10.ad 5.idem q. 83 2.ad 2

137 Euchariſtia ſub ſpecie uini,id eſt, ſanguinis Chriſti, non datur populo propter periculum effuſionis, quia facilius una gutta ſanguinis laberetur, quàm aliqua una particula corporis,3.q.74.1.ad 3.item q.80.12. c.

139 Hoſtia non conſecrata, nunquam debet dari pro euchariſtia, & ſacerdos dans eam, reus eſſet idololatriç, non autē adorantes uel ſumentes eam, cum hoſtia debeat adorari latria, ſub cōditione in habitu, & adorantes, uel ſumentes eā æſtiment probabiliter hoſtiam eſſe conſecratam. Fides enim credentis, non fertur ad has ſpecies panis uel ad illas, ſed ad hoc quòd uerum corpus Chriſti, ſit ſub ſpeciebus panis ſenſibilis, quando rectè fuerit conſecratum, unde ſi non ſit rectè conſecratum: fidei non propter hoc ſuberit falſum, 22. q. 1. 3. ad 4. item 3. q. 80. 6. ad 2.

140 Melius eſt paratis ſumere euchariſtiam, quàm abſtinere ab ea, 3. q. 80. 10. c.

141 Pœnitentes qui abſtinent ab hoc ſacramento, ſecundum conſilium ſacerdotis, excuſantur à tranſgreſſione pręcepti, non autem manentes in peccatis, 3. q 80. 11. ad 3.

142 Euchariſtia debet ſumi tantum à ieiunis totaliter, niſi in caſu mortis, 22. q. 147. 6. ad 2. item 3. q. 80. 8. o. item 9. c.

143 Omnis cibus uel potus, ſumptus poſt mediam noctem, impedit ſumptionem euchariſtiæ, non autem ante, etiam ſi nec ſomnus, nec digeſtio ſequatur, 3. q. 80. ad 5.

144 Deglutitio ſaliuç, uel cibi relicti inter dentes, uel eructationis, nō impedit ſumptionem euchariſtiæ, 3. q. 80 8. ad 4.

145 Reliquiæ aquæ uel uini, quibus lauatur os traiectæ non in magna quātitate, & miſtæ cum ſaliua, non impediunt ſumptionem euchariſtię, 3. q. 80. 8. ad 4.

146 Poſt ſumptionem euchariſtiæ, requiritur modicum interuallum, ante prandium, 3. q. 80. 8. ad 6.

147 Corporalis immundiria, ut lepra, fluxus ſanguinis, & huiuſmodi, non impedit ſumptionem euchariſtiæ, 3. q. 80. 7. ad 3.

148 Euchariſtia debet ſemper haberi parata pro infirmis, 3. quæſt. 83. 5. ad 11.

149 Pars hoſtiæ miſſa in calice nunquam debet dari infirmis, quia Chriſtus nemini dedit panem intinctum, niſi Iudæ, 3. q. 83. 5. ad 9.

150 Triplex modus manducandi corpus Chriſti, ſcilicet, ſacramentalis tantum, ſpiritualis tantum, ſacramentalis, & ſpiritualis ſimul, 3. q. 80. 1. 2. 3. o.

151 Pueris non debet dari euchariſtia, niſi cum incipiunt habere aliqualē uſum rationis, ut poſſint concipere deuotionem huius ſacramenti, ſcilicet in decimo, uel undecimo annis, 3. q. 80. 9. ad 3.

152 Græci dant euchariſtiam pueris recenter natis, baptizatis, propter hoc quòd Dionyſ. dicit, baptizatis eſſe ſacram communionem dandam, non intelligentes, ꝙ Dionyſ. ibi loquitur de baptiſmo adultorum, 3. q. 80. 9. ad 3.

153 Amentibus, & poſt fidem & deuotionē debet dari euchariſtia, in mortis articulo, niſi ſit periculum uomitus uel expuitionis. Non autem ſi ante amentes fuerunt, & ſic à natiuitate remanſerunt, 3. q. 80. 9. o.

154 Demoniacis debet dari euchariſtia, niſi certum ſit quòd pro crimine torqueantur, non autem energuminis, 3. q. 80. 9 ad 2.

155 Nihil præter peccatum mortale, impedit neceſſario ſumptionem euchariſtiæ, ſed tantum de congruo, ut coitus matrimonialis, nocturna pollutio, & fluxus ſeminis temporalis, quando ſunt ſine mortali, uſque ad alium diem, 22. q. 154. 5. o. item 3. q. 80. 7. o.

156 Præeligendum eſt, eſſe ſuſpectum, quàm indignę ſumęre euchariſtiā, 3. q 80. 6. ad 2.

Suſpe-

157 Suſpectis uiolenter, & publicis, debet omnino negari euchariſtia, 3.q. 80. 6.ad 3.

158 Peccatori occulto, petenti occulte euchariſtiam, debet negari. Si uero publice perat, debet dari. Sed peccatori publico debet omnino negari, 3.q.80.6.o. item q.81.2.c.ad 2.

159 Sumens euchariſtiam, cũ conſcientia peccati mortalis, peccat mortaliter, 3.q.79 2.ad 2. item 3 o. item q.80.4.o. item 7.8.c.

160 Sumens eucariſtiam in peccato mortali ignorato, facta diligenti diſcuſſione, etiam non ſufficienti, non peccat, 3.q.80.4. ad 5.

161 Experimentum non debet ſumi de peccatis, cum euchariſtia, 3.q.80. 6.ad 3.

162 Sacerdos faciens fictionem in conſecrando euchariſtiam, multo grauius pecca r quàm indigne ſumens eam, 3.q.80.6.ad 2.

163 Infidelis eſt indignior fideli, ad ſumendum euchariſtiam. Sed fidelis, cum mortali indignius ſumit, 3.q.80.5.ad 2.

164 Sumens euchariſtiam, cum peccato ſpirituali, grauius peccat, quàm ſumens cum peccato carnali, 3.q.80.5 ad 2.

165 Peccatum indigne ſumentium euchariſtiam, eſt minus graue peccatis commiſſis in Deum: & grauius peccat is contra proximum, uel contra ſeipſum, 3.q.80.5.o.

166 Eſt etiam minus graue peccato occaſionis Chriſti, & proditionis eius, 3.q.80.5. ad 1. item ad 2.

167 Et eſt minus graue proiectione eius in lutum, 3.q 80.5.ad 3.

168 Euchariſtia non imprimit characterem, 3.q.63.6.c. item q. 80.1. ad 3. item 10.ad 1.

169 Sine manducatione ſpirituali euchariſtiæ, non poteſt eſſe ſalus, 3. q. 80.11.c.

170 Euchariſtia inquantum eſt ſacramẽtum, prodeſt tantum ſumentibus: ſed ut eſt ſacrificium, prodeſt etiam alijs, 3.q.78.3.ad 8. item q.79. 5.c. item 7.o.

171 Euchariſtia eſt ſacramentum paſſionis, & mortis Chriſti, inquantum perficit hominem in unione ad Chriſtum paſſum, 3. q.73.3.ad 3. item 5. ad 2.

172 Euchariſtia eſt memoriale paſſionis Chriſti, 3. q. 66.9. ad 5. item q. 73.4.5.o. item q.74.1.c. item q.76.2.ad 2. item q.79.1.c.

173 Euchariſtia ordinatur ad refectionem mentis, 3. q. 73.1. 2.c. item q. 79.8. c.

174 Hoc ſacramentum non habet ſuos effectus, niſi in coniunctis ei per fidem, & charitatem, 3.q 79.2.ad 2.

175 Euchariſtia eſt ſacramentum charitatis Chriſti expreſſiuum, & charitatis noſtræ factiuum, 3.q.73 3.ad 3 item q.75.1.c. item q.78 3.ad 6. item q.79.1.c. item 4.c.ad 2.

176 Effectus non principalis euchariſtiæ, ſed conſequens augmentum charitatis, eſt diminutio fomitis, 3.q.79 6. ad 3.

177 * Quicquid eſt effectus paſſionis Chriſti, eſt effectus euchariſtiæ, 3.q.õ. 79.1.c. item q. 83.1.c.

178 Per baptiſmum datur primus actus uitæ ſpiritualis, ſed per euchariſtiam datur complementum eius, 3.q.79.1.8.c. ad 2. item 6. ad 2. item q.81.2.ad 3.

179 Euchariſtia facit omnem effectum uitæ ſpiritualis, ad ſimilitudinem cibi corporalis; quia ſuſtentat, auget, reparat, & delectat, 3.q. 79.1 o. item 8.c. item q. 81.1.ad 3.

180 Corpus Chriſti offertur pro ſalute corporis: & ſanguis pro ſalute ani-

mæ, ſecundum ſimilitudinem, ſecundum rem uerò, utrunque offertur, pro utroque, 3.q.73.1.c. item q.74.1.o. item q.76.2.ad 1. item q.79.1.ad 3.

181 Effectus euchariſtiæ, eſt adeptio gloriæ non quidem ſtatim, ſed inquantum dat uirtutem perueniendi ad gloriam, 3.q.79.2.o. item q.80 2.ad 1.

182 In euchariſtia confertur gratia habitualis, & excitatur feruor actualis deuotionis, 3.q.69.1.ad 2, item 4.7.c.

183 Sumens euchariſtiam ſacramentaliter, conſequitur maiorem gratiam, quàm prius ſumendo ſpiritualiter tantum, 3.q.80.1.ad 3.

184 Euchariſtia gratiam cauſat, auget, & excitat eam, & uirtutes in actum, 3.q.79.1.o. item 4.c.

185 Nullus habet gratiam ante ſumptionem euchariſtiæ, niſi ex uoto ad eam proprio, ut adulti, uel eccleſiæ, ut paruuli, 3.q.73.3.c.ad 1. itē q.79.1.ad 1. item q.80.1.ad 3. item 11.c.

186 Euchariſtia præſeruat à peccato dupliciter. ſ. interius reprobando per gratiam, & exterius, repellendo omnem impugnationem dæmonū, per paſſionem Chriſti, cuius eſt ſignum. 3.q.79.6.o.

187 Peccata uenialia præſentia, impediunt effectum euchariſtiæ, quo ad refectionem dulcedinis ſpiritualis, ſed non quo ad augmentum gratiæ: ſed neutrum horum impediunt pręterita, 3.q.79.8.o.

188 Euchariſtia delet peccata uenialia, 3.q.79.4.o. item q.87.3.c.

189 Euchariſtia delet peccata mortalia, quorum, quis non habet conſcientiam, nec affectum, 3.q.79.3.o.

190 Euchariſtia fit ablutio ſcelerum, tripliciter, ſ. ignoratorum, futurorū, uel cauſando contritionem, 3.q.79.3.ad 1.

191 Euchariſtia delet pœnam debitam pro peccatis, non quidem totam, ſed ſecundum menſuram peccatorum, & deuotionis, 3.q.79.5 o.

192 Euchariſtia liberat à purgatorio, inquantum eſt ſacrificium ſatisfactorium pro peccato, 3.q.52.8.ad 2.

¶ Eudimica Ethica Ariſtotelis, 1.q.82.4.ad 3. item 12.q.9.4.c.fi. item q.80.1.b.3.

¶ Euentus ſequens per ſe, uel ut in pluribus, uel pręcogitatus, addit ad bonitatem, uel malitiam actus, non autem aliter, 12.q.20.5.c. item q.73.8.o.

¶ Eugnomoſyna eſt idem quod epyichia, ſ. uoluntaria iuſtificatio, 22.q.80.ad 4. item ad 5.

¶ Eupſychia eſt uirtus ſpecialis. ſ. conſtantia, & eſt pars potentialis fortitudinis, 22.q.128.ad 5.

¶ Euſebia eſt idem quod religio, 22.q.80.ad 4.

1 EVSTOCHIA eſt pars prudentię, bene coniectans omnia, ſolertia medium, 22.q.48.c. item q.49.4.c.

2 Euſtochia eſt tantum in operatiuis, ſolertia uerò tam in his quàm in ſpeculatiuis, & tam in neceſſarijs, quàm in contingentibus, 22.q.49.4 ad 1.

3 Vtraque inuenit quaſi ſubito, ſed eubulia, inquirendo, & tarde, 22.q.49.4.c.ad 3. item q.51.1.ad 3.

1 EVSTRATIVS Epiſcopus Græcus, & commentator Ariſtotelis, dicens quòd epyiches, id eſt, uirtuoſus, committit adulterium cum uxore tyranni, ut poſſit occidere eum, & liberare patriam, non eſt ſuſtinendus, * pro nulla enim utilitate debet quis adulterium committere, ſicut nec dicere mendacium, ſecundum Auguſtinum, 22.q.64.7.ad 4.

1 EVTYCHES. itē. Hæreſis eius de unitate naturæ in Chriſto,& de impalpabilitate corporum reſurgentium & Chriſti, damnatur in concilio Calcedonenſi, * 3.q.2.2.c.

2 Eutyches in morte retractauit ſuam hæreſim, 3.q.54.3.c.ſi.

¶ Eutrapelia dicitur à bona uiſione. Et eſt uirtus circa ludos & pars modeſtiæ,12.q 60.5.c.item 22.q.72.2.ad 1. item q.160.2.c. item q.168.2.o.item q.172.2.ad 1.

1 AEVVM eſt menſura primi mobilis ſecundum ſubſtantiam, & ſecundum eſſe,1.q.10.6.ad 2.

2 Aeuum eſt tantum unum,propter primum æuiternum,1.q.10.6.c.

3 Aeuum eſt infinitum in actu, ſed negatiue, non autem priuatiue. 1.q.10.5 ad 4.

4 Tantum eſſe,attribuitur æterno, & æuiterno, ratione ſui: ſed fuiſſe, uel futurum eſſe ratione temporis concomitantis, 1.qō.10.2. ad 4. item 5.ad 3.

5 Aeuum conuenit diuerſis,ſecundum prius & poſterius.1.q.10.6.c.

1 EX, aliquando importat ordinem terminorum tantum,aliquando uero etiam identitatem ſubiecti,1.q.45.1.ad 3.item 3.q.75.8.c.

¶ Excandeſcentia magis pertinere uidetur ad primam ſpeciem iræ, ſc. fel,quæ perficitur ſecundum uelocitatem iræ, quàm ad tertiam ſpeciem,ſcilicet furorem,12.q.46.8.ad 2.

1 EXCAECATIO, & obduratio important duo, ſcilicet motum animi adhærentis malo & auerſi à Deo, & ſubtractionem gratiæ,12.q.79.3.c.

¶ Excæcatio, aggrauatio, & obduratio, differunt ſecundum diuerſos effectus gratiæ, ſcilicet in uiſu, auditu,& affectu,12.q.79.3.c.ſi.

3 Excæcatio & obduratio,quo ad primum,ſunt peccata,ſed quo ad ſecundum,ſunt pœnæ. Et primum eſt cauſa ſecundi.Et homo fit deterior primo,non autem ſecundo.12.q.79.3.o.

4 Excæcatio eſt effectus diuinę reprobationis,12.q 79 4.c.

5 Excæcatio,de ſe ordinatur ad dominationem, ſed ex miſericordia Dei ordinatur ad ſalutem,non quidem omnium,ſed prædeſtinatorum tātum,12.q.79.4.o.

6 Malitia eſt cauſa excæcationis meritoria,ſicut culpa eſt cauſa pœnæ,12.q.79.3.ad 3.item 22,q.15.1.c.ad 2.

7 Dæmon dicitur excæcare,inquantum inducit ad culpam, quæ eſt cauſa meritoria excæcationis,12.q.79 3.ad 3.

¶ Excedere. item. Quod in melioribus excedit,melius eſt ſimpliciter. 22.q.188.7.ad 1.

Exceſſus mentis,cauſatur ex amore boni & timore mali eodem modo, 22 q.175.2.ad 1.

1 EXCLVSIO immobilitat terminum cui additur, ratione negationis implicitæ.1.q 31.3.ad 3.

2 Præpoſitio excluſiua habet duas expoſitiones.Primam affirmatiuam, & ſecundam negatiuam.Sub prima licet deſcendere,ſub ſecunda uero non.1.q.31.4 b.

3 Dictio excluſiua,addita principali agenti,non excludit inſtrumentum, 3 q.78 4 ad 1.

4 Dictio excluſiua non excludit partes,nec uniuerſalia,& alia quæ ſunt de intellectu ſubiecti,niſi differant ſuppoſito,1.q.31.4.ad 3.

5 * Dictio excluſiua,addita uni relatiuorum,excludit aliud, & omne qđ eſt in alio ſuppoſito,1.q.31.4 ad 3.

1 * ECCLESIA malos iuſte excommunicat, ut reſipiſcant, * in neceſſitatis

tatis tamen caſu eſt illis ſubueniẽdum, debet enim Eccleſia diuinum iudicium in caſtigationibus imitari, ſcilicet ad ſalutem, non autem ad perditionem 22.q.31.2.ad 3.

2 Excommunicatis,& reipublicæ hoſtibus,ſunt ſubtrahenda beneficia,ut arceantur à culpa,ſic tamen,quòd natura non deficiat, niſi ſecundũ ordinem iuſtitię.22.q.31.2.ad 3.

3 Iniiciens manus in clericum,ſeptempliciter,non eſt excommunicatus, ſcilicet ſi cauſa diſciplinæ,ut magiſter uel plãtus, ſi iocoſa leuitate, ſi inuenit eum turpiter agentem cum uxore,matre,ſorore,uel filia, ſi ſtatim uim ui repellat,ſi ignoret eum eſſe clericum,ſi inueniat eum in apoſtaſia,poſt trinam admonitionem, & ſi transfert ſe clericus ad actum penitus ſibi contrarium,ut ſi fiat miles, uel ad bigamiam tranſeat. Et octupliciter poteſt abſolui ab epiſcopo, ſ. in articulo mortis: quia tunc à qualibet excommunicatione poteſt quiſque à quolibet ſacerdote abſolui, ſi ſit hoſtiarius alicuius potentis,& non ex odio uel propoſito percuſſit.ſi percutiens ſit mulier,ſi ſit ſeruus,& dominus lædetur de eius abſentia,qui non eſt in culpa,ſi regularis regularem, niſi ſit enormis exceſſus;ſi ſit pauper,ſi ſit impubes uel ſenex,uel ualetudinarius,& ſi habeat inimicitias capitales,22.q.64.7.c.

4 Participare cum excommunicatis,conceditur quintupliciter,ſcilicet utile,lex,humile,res ignorata,neceſſe.22.q.39.4.ad 2.

5 Excommunicatio maior eſt ſeparatio à communione eccleſiæ quo ad fructum & ſuffragia generalia.ſupl q 21.1.o.

6 Cum eccleſia in terris Dei uicem gerat, illiuſque iudicium Dei iudicio conforme ſit rite excommunicare poteſt, ſiue peccatorem à communione eccleſiæ, ſiue à ſuffragijs & aliis ſpiritualibus ſeparet. ſuppl. q.21.3.c.

7 Non poteſt eccleſia etiam pro peccato mortali aliquem excommunicare,niſi contumax fuerit.ſupl.q.21.3.c.

8 Si excommunicatio iniuſte lata ſit ex parte excommunicantis,nihilominus effectum ſortitur, at ſi ex parte excommunicationis ita ut error ille irritam faciat ſententiam,nullius eſt effectus.ſupl.q.21.4.o.

9 Cum quis pro falſo crimine in iudicio probato excommunicatur,ſi humiliter ſuſtinet humilitatis meritum, recompenſat excommunicationis damnum.ſupl.q.21 4.c.

10 Soli epiſcopi & maiores prælati excommunicare poſſunt,qui habent iuriſdictionem in foro iudiciali.ſupl.q.22.1.o.

11 Etiam non ſacerdotes poſſunt excommunicare, modo iuriſdictionem habeant in foro contentioſo.ſupl.q.22.2.c.

12 Excommunicatus uel ſuſpenſus,nõ poteſt alium excommunicare,ſupl. q.22.3.o.

13 Nullus poteſt niſi inferiorem excommunicare,cum excõmunicatio ſit iuriſdictionis, quæ exerceri non poteſt, niſi in ſibi ſubditos. ſuppl. q.22.4.c.

14 Tameſi ſinguli alicuius communitatis excommunicari ab eccleſia poſſint,nunquam tamen ipſa communitas.ſupl.q.22.5.o.

15 Toties quis excommunicari poteſt,quoties eſt excommunicationis cauſa,ſupl.q.22.6.c.

16 Licet fidelibus communicare excommunicato minori excommunicatione,maiori uero minime,niſi ubi aliqua ſpiritualis commodi,uel legis uel neceſſitatis ratio ad hoc impulerit.ſupl.q.23.1.o.

17 Participans cum excommunicato, excommunicatus quoque eſt, aliquando maiori, nonnunquam minori excommunicatione. ſupl. q.23.

q. 23. 2. c.

18 Tantum participans excommunicato in crimine uel in diuinis ſeu in eccleſiæ contemptum peccat mortaliter ſupl q.23.3.o.

19 Excommunicatum minori excommunicatione, poteſt quilibet ſacerdos abſoluere, non autem maiori, ſiue ſit à iure uel ab homine lata, ſed ei qui ſententiam tulit, ſubijcitur niſi in articulo mortis, ſupl.q.24.1.o.

20 Poteſt quis inuitus abſolui ab excommunicatione, cum ſit pœna, non autem à peccato, cum ſit uoluntarium, ſupl.q.24.2.o.

21 Abſolutus ab una excommunicatione ab omnibus abſolutus intelligitur, ſi ſint ab uno iudice latæ, niſi aliter fuerit expreſſum, non autem ſi ſint à diuerſis iudicibus factæ, ſupl.24 3.c.

1 EXCVSATIO aggrauat omne peccatum, 22.q.13.3.ad 3.

1 SEMPER perfectiſſimum eſt exemplar, quod imitatur minus perfectũ, 3.q.56.1 ad 3.

2 Cauſa exemplaris, eſt tantum exiſtentium, ſed cauſa finalis, eſt etiã nõ entium, 1.q.5.2.ad 1.

3 Exemplata oportet conformari exemplari, ſecundum rationem formę, non autem ſecundum modum eſſendi, 1.q 18.4.ad 2.

1 IN operationibus & paſſionibus humanis, in quibus experientia plurimum ualet, plus mouent exempla quàm uerba. 12.q.34.1.c.

2 Ariſtoteles in Logica, utitur exemplis, ſecundum opiniones aliorum. Ideo non habent auctoritatem, 1.q.48.1.ad 1.item q.67.2.ad 2.item 12.q.59.2 ad 1.

1 * EXEMPTVS. item. peccans in re non exempta, poteſt ab ordinario iudicari, 22.q.67.1.ad 3.

1 EXILIVM non erat uniuerſale, in ueteri lege, ſed particulare, ne quis fieret idololatra 12.q.105.2.ad 10.

1 EXITVS. item. IN DIVINIS, Eſt ſecundum ſolam diſtinctionem relationum, & ſecundum emanationem interiorem, & non ſecundum diſtantiam, 1.q.42.5.ad 2.

1 EXORCISMVS non eſt ſacramentum, ſed eſt ſacramentale, 3.q.67. 3.ad 2.item q.71.3.ad 2.

2 Exorciſmus debet præcedere baptiſmum. Tamen ſi non præcedat, debet poſtea fieri. 3.q.71.2.o.item 3 ad 3.

3 Exorcizare pertinet ad ſacerdotem, & ad exorciſtam, 3.qõ.71.4.c.ad 1. item ad 2.

4 Ea quæ fiunt in exorciſmo, non tantum ſignificant, ſed etiam efficiunt, 3.q.71.3.o.

5 Quandocunque aliquid ſanctificandum eſt, ad cultum diuinũ, prius exorcizatur, ut liberetur à poteſtate diaboli, 3.q.83.3.ad 3.

6 Exorciſmus datur contra dæmonem, inquantum impedit homines a ſacramentis. Sed baptiſmus datur contra eum, inquantum impedit a gloria. 3.q.71.2.ad 2.

7 Quę fiunt in exorciſmo, ordinantur contra impedimenta baptiſmi, cuius effectus poteſt impediri ante ſumptionem baptiſmi, & poſt, 3.q. 71.3.ad 3.

8 Effectus exorciſmi, eſt debilitatio poteſtatis dæmonis, quia totaliter in baptiſmo aufertur. 3.q.71.3.c.

9 Effectus eius duplex, ſcilicet expulſio dęmonis, & apertio ſenſuum ad miniſteria & mandata Dei, 3.q.71.3.c.

10 Sal miſſum in os exorcizandi, & narium, & aurium, ſputo linitio, ſignifi-

ſignificat remotionem impedimenti dæmonis, reſpectu fidei docendæ,3.q.71.2.c.
11 Exorciſmus non confert gratiam,nec remiſſionem culpæ.Ideo ſine baptiſmo exorciſmus nihil ualet poſt mortem contra Præpoſitiuum,qui dicit,quòd minores tenebras patitur,3.q.71.3.o.
12 Expectatio eſt motus ſpei,propter cognitionem præcedentem reſpectu auxilij alieni,12.q.40.2.ad 1.
1 EXPERIENTIA proprie, pertinet ad ſenſum tantum,ſed large, pertinet etiam ad intellectum,ut in dæmonibus.1.q.54.5.ad 2.item q.58.3.ad 3.
2 Experientia in operabilibus non eſt potentia,& non ſolum cauſat ſcientiam,ſed etiam habitum,qui facit operationem faciliorem, propter conſuetudinem.12.q.40 5.ad 1.
3 Qui accipit gratiam, per quandam experientiam dulcedinis nouit ſe illam habere, quàm nõ experietur ille qui non accipit.12.q.112.5.c.
4 Illa quæ ſunt per eſſentiam ſui in anima,cognoſcuntur experimentali experientia,inquantum homo experitur per actus,principia intrinſeca,ſicut uoluntatem,percipimus uolendo,& uitam ab operibus uitę, 12.q.112.5.ad 1.
5 Verbum Abrahæ dictum,uidelicet,nunc cognoui quod timeas dominũ, poteſt referri ad notitiam experimentalem,quæ eſt per exhibitionem operis.12.q.112.5.ad 5.
6 In opere illo quod fecerat Abraham cognoſcere potuit experimentaliter,ſe Dei timorem habere. Vel poteſt hoc etiam ad reuelationem referri,12.q.112.5.ad 5.
1 EXTASIS eſt fieri extra ſe, ſecundum cognitionem,uel ſecundum appetitum,12.q.28.3.c.item 22.q.175.2.ad 1.
1 EXTREMA unctio cum ad peccatorum remiſſionem ordinetur,eſt ſacramentum & non tantum ſacramentale.ſupl.q.29.1.o.
2 Extrema unctio,quamuis per multas perficiatur actiones,unum nihilominus ſacramentum eſt.ſupl.q.29.2.c.
3 Extremæ unctionis ſacramentum à Chriſto fuit inſtitutum, ſicut & cætera ſacramenta, ab Apoſtolis tamen promulgatum fuit. ſuppl. q.29.3.o.
4 Oleum oliuæ, cum ſit lenitiuum ac penetratiuum uſque ad intima ac diffuſiuum,conueniens eſt materia ſacramenti extremæ unctionis, quod perfecta & lenis ſanatio eſſe debet.ſuppl.q.29 4.c.
5 Oleum oliuæ quod in extrema unctione aſſumitur pro materia conſecratum eſſe debet ſupl.q.29.5.o.
6 Materia huius ſacramenti per epiſcopum conſecrata eſſe debet. ſupl. q.29.6.o.
7 Determinata eſt forma uerborum huius ſacramenti ſicut & aliorum, ſupl.q.29.7.o.
8 Forma uerborum huius ſacramenti in oratione deprecatiua perficitur, non autem indicatiua.ſupl.q 29.8.o.
9 Conueniens uerborum forma eſt ea,qua eccleſia utitur,ſcilicet,Per iſtã ſanctam.ſupl.q 29 9.c.
10 Principalis effectus extremæ unctionis eſt ipſa peccatorum remiſſio quo ad illorum reliquias & maculam ſeu culpam, ſi eam inueniat. ſupl q 30.1.c.
11 Hoc ſacramentum non ſequitur corporalis ſanatio ſemper,ſed quãdo expedit ad ſpiritualem ſanationem ſupl q.30 2.o
12 Nullum imprimit characterem hoc ſacramentum,cum per illud homo

ad aliquod ſacrum peragendum non ordinetur, ſupl.q.30.3.c.
13 Non poſſunt laici hoc extremę unctionis ſacramentum conferre, ſicut baptiſmum in neceſſitatis articulo. ſupl.q 31.1.o.
14 Hoc ſacramentum nullatenus licet diacono conferre. ſupl.q.31.2.o.
15 Cum hoc ſacramentum cunctis exhibeatur, non modo per Epiſcopos, ſed per ſimplices ſacerdotes adminiſtrari poteſt, ſupl.q.31.3.c.
16 Sanis non debet hoc ſacramentum conferri, quòd quædam ſpiritualis animæ curatio eſt. ſupl.q.32.1.o.
17 Non quouis morbo laborantibus eſt hoc ſacramentum exhibendum, ſed ad mortem proxime aliqua ægritudine affectis. ſupl.q.32.2.c.
18 Furioſis & amētibus, quibus deſit deuotionis affectus, nullatenus hoc ſacramentum conferri debet, ſupl.q.32.3.o.
19 Hoc ſacramentum pueris conferri non debet, ſupl.q.32.4 c.
20 Non totum corpus, ſed eæ duntaxat humani corporis partes, inungi oleo huius ſacramenti debent, in quibus eſt aliqua ſpiritualis infirmitatis radix. ſupl.q.32.5.o.
21 Quinque ſenſuum organica membra inungi præcipue debent, in quibus eſt aliqua cognitionis radix, in nonnullis autem propter appetitiuam & motiuam inunguntur renes ac pedes. ſupl.q.32.6.o.
22 Mutilati inungi etiam in partibus illis mutilatis debent, quibus alias inungerentur. ſupl.q.32.7.c.
23 Sacramentum hoc ſine aliqua ſui iniuria iterari poteſt ſupl.q.33.1.c.
24 Eadem infirmitate laborantibus, non ſecundum eundē, ſed diuerſum infirmitatis ſtatum, poteſt extrema unctio exhiberi, ſupl.q.33.2.o.
1 EXVFFLATIO in exorciſmo, ſignificat expulſionem dæmonis cui reditum præcludit benedictio, 3.q. 71.2.c.

F

1 FACERE & fieri, important habitudinem cauſæ & effectus, ſed mutationem ex conſequenti, 1.q 45.2.ad 2.
2 Facere dicitur dupliciter, ſcilicet large omnis operatio, & proprie, operatio tantum ad extra, 22.q.134 2.c.ad 1. item ad 2.
3 Factio eſt de materia exteriori, ſed generatio, eſt de ſubſtantia generantis, 1.q.41.3.c.
4 Non omne quod facit maius, facit minus, niſi ſit ad illud ordinatum: * uel niſi in maiori includatur minus, uel non poteſt facere quod minus eſt, ſi reſeruetur minus, uel ſi minus ſit ad defectum. 22.q.189.9.ad 3.
5 Quod homo faciat quod in ſe eſt requiritur ad meritum in habentibus uſum rationis, non autem in carentibus uſu rationis, 22.q.33.2.ad 1. item 8.ad 3.
Facies Chriſti emittebat radios, 3.q.44.3.ad 1.
1 FACTVM duplex, ſcilicet diuinum, & naturale. Primum procedit potentia actiua, & non paſſiua, natura, non autem tempore, niſi ſit nouum, ſecundum uero utraque potentia præcedit, etiam tempore, 1.q.74.3.ad 3.
2 Fieri & factum eſſe, dicuntur de Deo, ſecundum rationem tantum, & ſine mutatione Dei, 1.q.13.7.ad 2.
3 Factum eſſe, quandoque dicit nouitatem prædicationis, ſine mutatione facti. 1.q.13 7.ad 2 item q.16.6.c.ad 2.
4 Proſpicere facta aliorum bono animo, uel ad utilitatem propriam, ut ſcilicet homo ex bonis operibus proximi, prouocetur ad melius, uel ad utilitatem illius, ut ſcilicet corrigatur ſi quid ab eo agitur, ſecundum regulam charitatis, & ſecundum debitum officij, eſt laudabile;

Sed

Sed quod aliquis intendat ad conſiderandum uitia proximorum ad deſpiciendum uel derrahendum uel ſaltem inutiliter inquietandum, eſt uitioſum,22.q.33.2.ad 3.item q.167.2 ad 3.

FACVLTAS eſt poteſtas, qua aliquid habetur ad nutum, 1.qō. 83.2.ad 2.

1 FALLERE contingit dupliciter. ſ. occultando ueritatem dicto uel facto, uel ſignificando falſitatem. Primum licet, non autem ſecundū, quia etiam hoſtibus debent ſeruari promiſſa, fœdera, & fides, 22.q. 40.3.o.item q.71.3.ad 3.

2 Homo faciliter fallitur in iudicando, in pertinentibus ad ſe. 22.q.88. 2.ad 3.

1 FALSITAS non eſt in ſenſu, ſicut in cognoſcente uerum & falſum. 1.q.17.2.ad 1.

2 Falſitas & ueritas, ſunt primo in intellectu, in rebus autem, per ordinē ad intellectum ſolum, 1.q.16.1.2.o.item 3.ad 1. item 5.6.8.c. item q.17.1.3.o.item 4.ad 1.

3 Falſitas non eſt in intellectu, reſpectu primorū principiorum, nec reſpectu quidditatis, niſi per accidens, reſpectu duplicis compoſitionis, 1. q.17.3.o.item q.57.1.ad 2 item q.58.5.c.item q.85.6.o.

4 Veritas & falſitas, ut in cognoſcente, ſunt tantum in intellectu componente & diuidente ſed ut in re uera, ſunt etiam in ſenſu, & intellectu cognoſcente quidditatem, 1.q.16.2.o.item q.17.2.o.item 3.c.

5 Falſitas eſt in ſenſu reſpectu ſenſibilium communium, & reſpectu ſenſibilium per accidens, non autem reſpectu ſenſibilium propriorum, niſi per accidens, 1.q.17.2.o.item 3.c.item q.57.1.ad 2.item q.58.5. c.item q.85.6.c.

6 Falſitas attribuitur phātaſiæ, quia repræſentat obiectum abſens, tanquā præſens, 1.q.17.2.ad 2.item q.54.5.ad 3.

7 Res non dicuntur falſę, reſpectu intellectus diuini, ſed reſpectu intellectus noſtri, 1.q.17.1.c.ad 3.

8 * Res dicitur ſimpliciter uera uel falſa tantum ab intellectu, à quo dependet, ut res naturalis à diuino, & artificialis à noſtro, 1.q.16.1.c.itē q.17.1.o.

9 Res naturales dicuntur falſæ per accidens, & ſecundum quid, reſpectu intellectus noſtri dupliciter. ſ. ſecundum rationem ſignificati, & ſecundum rationem cauſæ, 1.q.17.1.c.

10 Res dicitur uera uel falſa, ratione ueræ uel falſæ æſtimationis, quam nata eſt facere de ſe, quo ad ea quæ exterius apparent in ea, 1.q.17.1.c.

11 Res ſecundum id quod eſt, dicitur uera, ſecundum quod nō eſt, dicitur falſa, 1 q.17.1.c.ad 1.item 4.ad 1.

12 Malum ſimpliciter eſt in rebus, non autem falſum, ſed ſecundum quid, 1.q.17.1.c.item q.48.2.o.

13 In Deo nulla eſt falſitas, ſed tantum ueritas, 1.q.17.4.ad 3. item 22.q. 171.6.c.

14 Homo dicitur falſus, quia amat falſas opiniones uel locutiones, nō autem quia poteſt mentiri, 1.q.17.1.c.6.

15 Peccata dicuntur falſitates uel mendacia. Et opera uirtuoſa, dicuntur ueritas uitæ. 1.q.17.1.c.

16 Falſum contrariatur uero, & fundatur in uero, ſed non in ſuo contrario, 1.q.17.4.o.item 12.q.64.3.ad 3.

¶ Falſum teſtimonium prohibetur octauo præcepto decalogi, 22.qō. 122.6.ad 2.

1 * FAMA bona, eſt nobis neceſſaria propter nos, quia eſt præceptum bo

num inter interiora bona, quia facit idoneum ad officia humana, & præſeruat à peccatis, & propter alios, ne ſcandalizētur, & malum exēplum ſumant ad peccandum 22 q 73.2.3.c.

2 Fama quadrupliciter læditur directe, ſcilicet imponendo falſum, ad augendo peccatum, manifeſtando occulta, peruertēdo intenſionem. Sed indirecte dupliciter læditur, ſ. negando bona alterius, uel malitioſe reticendo, 22.q 73 1.ad 3.

3 Fama læditur tripliciter, ſ. iuridice, falſe, & manifeſtādo occulta. Secūdo modo & tertio tenetur quis ad reſtitutionem, non autem primo modo. 22.q.62.2.ad 2.item q 73.2.0.

¶ Fames, ſitis, & deſiderium in beatis, dicitur per remotionem faſtidij. 32.q.67 4 ad 3.

1 FAMILIARITAS cum peccatoribus, uitari debet ab imperfectis propter periculum, non autem à perfectis, propter fructum, 22.q. 25.6 ad 5.

1 PHANTASIA duplex, ſ. determinata, ſ. eadem cum imaginatiuā habens organum determinatum, & indeterminata, exiſtens in qualibet parte animalis, etiam decisa. Sed Auicenna poſuit quintam potentiam, ſ phantaſiam mediam inter æſtimatiuam & imaginatiuā, quæ componit & diuidit ſpecies imaginalis, 1.q.78.4.c.fi.

2 Phantaſia eſt theſaurus formarum per ſenſum acceptarum, componens & diuidens eas. Et eſt idem quod imaginatiua, 1.q.78.4 c. item q. 84.6.ad 1.

3 Phantaſia & memoria, ſunt paſſiones primi ſenſitiui, non quidem tan quam proprij organi, ſed quia oriuntur ab anima mediante primo ſenſitiuo, 1.q.78.4.ad 3.

4 Dæmon poteſt immutare phātaſiam hominis, & alios ſenſus corporeos, ut aliter uideatur res, quàm ſit. 1.q.111.3.4.0.item q.114.4.ad 2.itē 22 q.10.1 ad 3.item 22.q.8.5.ad 4.item ad 6.

1 PHANTASMA eſt ſimilitudo indiuidui, in organo corporeo, 1.q.84.7. ad 2 item q 85.1.ad 3.

2 Aliquod phantaſma per ſenſum nunquam acceptum, poteſt formari in imaginatione, per operationem uirium interiorum, 1.q.12.9.ad 2.itē q.85.2 ad 3.item 22.q.172.2.c.

3 Intellectus noſter abſtrahit à phantaſmatibus ſpecies intelligibiles, inquantum conſiderat naturas in uniuerſali, quas tamen intelligit in phantaſmatibus, quia nihil poteſt actu intelligere, niſi cōuertendo ſe ad phantaſmata, 1.q.85.1.ad 4.item 5.ad 2. item 3.q.86.1.c.

4 Phantaſmata non poſſunt imprimere in intellectum poſſibilem, uirtute ſua, ſed uirtute intellectus agentis, cōuertentis ſe ſupra phantaſmata, reſultat ſpecies intelligibilis in intellectu poſſibili, 1.q.85.1.ad 3.

5 Phantaſmata illuminantur ab intellectu agēte, quia ex eius uirtute redduntur habilia ut ab eis intentiones intelligibiles abſtrahantur, 1.q. 85.1.ad 3.

6 In poteſtate noſtra eſt, per uirtutem intellectus agentis formare phantaſmata, accommoda conſiderationi quam uolumus, niſi forte eſſet impedimentum ex parte organi cuius eſt, 1.q.85.1 ad 4.

7 Fas proprie, eſt lex diuina, ſed ius, eſt lex humana, 22.q.57.1.ad 3.

¶ Faſcinatio eſt infectio ab oculis infectis, propter malitiam animæ, uel ex Dei permiſſione, uel cooperante fato occulto uel dæmone, 1.q. 117.3.ad 2.

¶ Fatue dicere, uel racha, uel iraſci, non ſunt ſpecies iræ, ſed gradus eius. Et eſt peccatum mortale, quando peccatum interius

conce-

conceptum ad effectum perducitur, ſub ratione uindictæ, 12.q.46. 8.ad 3.item 22.q.158.5.ad 3.

1 FATVM proprie, eſt diſpoſitio ſyderum, qua quis eſt conceptus uel natus. Sed improprie eſt prouidentia Dei; ideo eſt in rebus, 1.q.116.0.

2 Fatum dicitur à fari, quaſi effatum diuinæ prouidentiæ, uel quia antiqui ſolebant per illud de futuri effari, 1.q.116.1.c.fi.

3 Fatum non eſt qualitas, nec ſubſtantia, ſed eſt relatio multiplex, ratione effectuum, uel cauſarum ſecundarum. non autem reſpectu Dei, 1.q.116.2.ad 3.

4 Ratio gubernationis in mente Dei, eſt prouidentia, ſed in cauſis ſecūdis, eſt fatum, 1.q.116.2.0.

5 Non omnia ſubduntur fato, ſed tantum effectus cauſarum ſecundarū, 1.q.116.1 c, item 4.0.

6 Fatum reſpectu cauſarum ſecundarum, eſt mobile, ſed reſpectu cauſæ primæ, eſt immobile, non quidem abſolute, ſed ſub conditione prouidentiæ, 1.q.116 3.0.

¶ Febris ethica eſt intenſior aliis, licet calor eius minus ſentiatur, quia eſt infuſa membris, quaſi complexio, 12.q.29.3.c.

¶ Fœcunditas bonorum operum duplex, ſ. in ſe per baptiſmum, & in aliis per ordinem ſacrum, 3.q.69.5 ad 3.

1 Cum dicitur quòd fœlicitas non eſt in habitu, intelligēdum eſt de habitu, de quo non procedit actus. Qui enim eſt in habitu, & non in actu, ſimilis eſt dormienti. Oportet autem quòd actus ille in quo fœlicitas conſiſtit, ab habitu aliquo progrediatur, ſecundum ſententiam philoſophi. Alias operatio non eſſet delectabilis & perfecta, 12.q.3.2.ad 4.fin.

2 Vltima fœlicitas hominis non quidem ſimpliciter, ſed ad quam p ſua naturalia poteſt peruenire, eſt cognitio ſubſtantiarum ſeparatarum, non quidem quidditatiua, ſed quid non ſunt, per ſenſibilia, 22.q.2.8.ad 1, item q.3.7 0.

3 Fœlicitas magna, ſed non ultima, eſt in contemplatione ſubſtantiarum ſeparatarum, ſi perfecte intelligerentur, 1.q.64.1.ad 1. item q.89.2. ad 3.

4 Fœlicitas terrena conſiſtit in quinque, ſ. uoluptate, diuitijs, poteſtate, dignitate, & fama, 1.q.26.4.c.item 12.q.2.0.

1 FOEMINA in holocauſtis non offerebatur in ueteri teſtamento, quia eſt animal imperfectum, 12,q.102.3.ad 9.

2 Fœmina nō poteſt eſſe principium generationis actiuū, 3,q.67.4.ad 3.

3 Generatio fœminæ, contingit ex intentione Dei & naturæ uniuerſalis, ſed reſpectu naturæ particularis, contingit ex defectu imaginationis uel uirtutis actiuæ uel materiæ, uel propter aliquid exterius, ſ. uenti, loci, temporis, & huiuſmodi. Ideo eſt quid occaſionatum & deficiēs, 1.q.92.1.ad 1.item q.99.2.ad 1, item ad 2.

¶ Fœminalia ſignificant continentiam, quæ perpetuo indicitur miniſtris noui teſtamenti. Non autem miniſtris ueteris teſtamenti, ſed tantum tempore ſacrificiorum, quo utebantur eis, 12 q.102.4.ad 7.

1 ✦ FOEMININVM genus adaptatur eſſentiæ & proprietatibus, maſculinum perſonis, & neutrum eſſentiæ, 1.q.31.2, ad 4. item 3.q.17.1.c. item q.51.3.c.

2 Neutrum genus eſt informe, ſed maſculinum genus eſt formatum & diſtinctum, & ſimiliter fœmininum, 1.q 31.2.ad 4.

1 FERMENTVM ſignificat feruorem charitatis,ſicut animæ puritatem. 3.q.74 4.c.ad 3.item ad 4.

2 Fermentum ſignificat charitatem, ratione ſui effectus, ſcilicet ſaporis: ſed ſignificat corruptionem peccati,ratione ſuæ ſpeciei,3.q.74.4.c.ſi. item ad 3.

3 Fermentum non offerebatur in ſacrificijs, propter corruptionem; uel quia forte offerebatur idolis,12.q.102.3. ad 14.

4 Non licet in iudicio probare innocentiam,uel crimen, per tactum ferri candentis.22.q.95.8.ad 3.item 3.q.80.6.ad 3.

1 FERVOR uoluntatis non eſt uirtuoſus, ſi non ſit ratione ordinatus. Et ideo ſi aliquis ex feruore animi præoccupet debitum tempus, non erit laudandus,22.q.106.4.ad 2.

1 FESTVM omne ueteris teſtamenti,habet aliquod feſtum ſibi ſuccedēs in nouo teſtamento, 12.q.103.3.ad 4.

2 Ratio & expoſitio,& figura omnium feſtorum ueteris teſtamenti,12.q. 102.4.ad 10.

3 Feſta temporalia ueteris teſtamenti erant octo, ſcilicet,ſabbatum,neomenia, paſcha, pentecoſtes, tubarum, expiationis, tabernaculorum, & cœtus. Et unum erat continuum, ſcilicet iuge ſacrificium, 12. q. 102.4. ad 10.

4 Feſtum tubarum erat prima die Septembris,in memoriam liberationis Iſaac.Et erat inuitatio ad feſtum expiationis & figura prædicationis Apoſtolorum,quorum feſta ſuccedunt ei, 12.q.102.4 ad 10.item q. 103.3.ad 4.

5 Feſtum expiationis erat die decima Septembris, in memoriam expiationis peccati, de adoratione uituli ad preces Moyſis, 12.q.102.4. ad 10.

6 Feſta martyrum & confeſſorum,ſuccedunt feſto expiationis,12.q.103. 3.ad 4.

7 Feſtum conſecrationis eccleſię, fit octo diebus, ad ſignificandum reſurrectionem Chriſti,& membrorum eccleſiæ, 3.q.83.3.ad 4.

8 * Peccans in feſto, magis facit myſtice contra tertium præceptū, quàm qui ad literam aliquod opus corporale licitum facit in eo, 22.q.122. 4.ad 3.

¶ Feudum. * Ius patronatus,non poteſt per ſe uendi, nec dari in feudum,ſed cum poſſeſſione tranſit, 22.q.100.4. ad 3.

1 FICTIO eſt oſtendere dicto uel facto,quod non eſt uerum,& eſt ſpeciale peccatum,ſi hoc intendatur, 3.q.69.9.ad 3.

2 Fictio conſequitur ſuperbiam, quia appetens excellentiam,fingit ſe fortem,& huiuſmodi,22.q.162.7.ad 5.

3 Fictio relata ad rem ſignificatam, ut metaphora, non eſt mendacium, ut patet in figuratiuis locutionibus,22.q.110.3.ad 6.item q.111.1. ad 1,item 3.q.55 4. ad 1.item q.76.8.c.

1 FIDELIS. * Fidelium uniuerſitas in tres ſtatus ſolet diſtingui.ſ.in ſtatum incipientium,proficientium,& perfectorum, 22.q.124.9.c.

1 FIDES QVID. * Fides importat aſſenſum intellectus ex electione ad illud quod creditur,cum certitudine.12.q.56.3. c.item 22. quæſt.1, 4. c.item quæſt.4. 1. c.itemquæſt.8. 6. ad 2. item quæſt. 171.5.c.

2 Sex diffinitiones fidei exponuntur, & reducuntur ad eam, quam dat ſanctus Paulus,ut ad perfectiſſimam.22.q.4.1.c.

3 Fides formata eſt uirtus: non autem informis, nec fides de qua loquitur Ariſtoteles, 12.q.62.3.ad 2.item q.65.4.o.item 5.ad 2.item 22.q.4.5.o.

4 Fides quæ eſt gratia gratis data, eſt excellentia, uel conſtantia fidei, quæ eſt uirtus. Sed fides quæ eſt fructus, eſt delectatio, ratione certitudinis eius. 22.q.4.5.ad 4.item q.8.8.o.

5 * Fides eſt ſubſtantia, i. fundamentum totius ſpiritualis ædificij. 3.q.73.3.ad 3.

6 Fides dicitur ſextupliciter. ſ. habitus formatus, informis actus, obiectũ, ſacramentum, & quælibet certitudo de diuinis. 12.q.55.1. ad 1.item 22.q.8.8.o.

7 Fides dicitur dupliciter. ſ. res credita, & habitus. Et hoc dupliciter. ſ. reſpectu obiecti formalis, & reſpectu ſubiecti. Primo modo & etiam ſecundo, fides eſt una, ſed tertio modo ſunt plures, 12.q.107.1.ad 1. item 22.q.1.6.ad 2.item q.4.6.o. item q.5.4.c.

8 Fides eſt una dupliciter. ſ. ratione unius obiecti, & quia multos unit. 22.q.4.6.item q.5.4.c.item q.10.5.ad 1.item ad 3.item q.23.5.b.

9 Aliquid cadit ſub fide dupliciter. ſ. directe, i. principaliter tradita nobis diuinitus, & indirecte. i. ea, ex quibus negatis ſequitur aliquid cõtrarium. 3.q.32.4.c.item 22.q.1.6.ad 1. item 7.c.item q.2. 5.c. item q.8.2.o.item 3.6.c.item q.11.2. c.

10 Ad fidem requiruntur duo. ſ. quod credibilia proponantur, & aſſenſus, 1.q.111.1. ad 1.item 22.q.6.1.c.

11 Aliqua pertinent ad fidem dupliciter. ſ. per ſe. i. ea per quæ ducimur ad beatitudinem, & beati erimus, & per accidens. 22.q.1.6.ad 1. itẽ 7.c.item q.2.5.7.c.item q.89. 6.c.

12 Deuiare à recta fide, contingit dupliciter. ſ. non credendo Chriſto, ſicut pagani: uel male eligendo credibilia, ſicut hæretici, 22.q. 11.1.c.

13 Obiectum fidei, eſt non uiſum. 12.q.67.3.c.ad 1.item 22.q.1.4.o.item 5.c.item 6.c.ad 2.item q.8.1.c.item 3.q.7.3.c.ad 3.item 4.c.item 8.ad 2.item 9.ad 1.item q.9 3.ad 1.

14 Nihil eſt obiectum fidei, niſi ſub ratione non apparentis. 22.q.1.4.5.o.item q.4.1.o.item 3. q.7.3.o.

15 Nihil cadit ſub fide, niſi à Deo reuelatum, & ut habens ordinẽ ad Deũ. 1.q.1.3.c.ad 1.item 22.q.1.1.c.ad 1.item q.2.2.c.item q.17.2.ad 2.

16 Nullum falſum poteſt ſubeſſe fidei, 1.q.1.8.c.fi.item q.13.12. b. item 22. quæſt. 1. 3.o. item q.4.5.c. ad 2.item q.10. 2.ad 3.item 3.q.46.2. ad 4.

17 Idem eſt obiectum & finis fidei. ſ. Deus, non quidem ſecundum eãdem rationem, quia ut ueritas prima, eſt obiectum, ſed ut ſumma bonitas eſt finis eius. 3.q.7.4.c.

18 Obiectũ fidei duplex. ſ. materiale: & formale. ſ. ueritas prima. 12. q.64.3.ad 1.item 22.q.1.1.o.item 2.3.c.item q.2.2.c.item q. 4.1.c.item 2.ad 3.item 6.c.item q.5.1.3.4.c.item q.7.1. ad 3.

19 * Obiectum fidei, bene & uere poteſt dici complexum & incomplexũ. 22.q.1.2.o.

20 Ad fidem pertinent aliqua dupliciter. ſ. eſſentialiter. i. quæ ſunt ſupra rationem humanam ſimpliciter; & per accidens. ſ. reſpectu alicuius, ut præambula fidei, 1.q.2.2.ad 1. item 22.q.1.5 c.ad 3.item ad 4.

21 Articuli fidei ſunt ſicut principia in doctrina ſacra, 1.q.1.6. ad 3.item 7.8.c.item 12.q.111.4.c.item 22.q.1.7.c.

22 Articuli fidei diſtinguuntur ſecundum ſpecialem rationem, & difficultatem non uiſi. 22.q.1.6.o.

Arti-

23 Articuli fidei ſunt duodecim, ſecundum numerum apoſtolorum: ſed ſunt quatuordecim, quo ad credibilia, 22.q.1.8.o.

24 Articuli fidei creuerunt, ſecundũ ſucceſſionem temporum, & uicinitatẽ ad Chriſtum, quo ad explicationem, non autem quo ad ſubſtantiam, 22.q.1.7.o. item q.2.7.c. item q.174.6.c. item 3.q.61.3.ad 2.

25 Articuli fidei ſunt per ſe noti, habenti lumen fidei. ſ. cuilibet fideli, 12.q.100.4.ad 1.

26 * Ex uno articulo fidei probatur alius; ſicut Paulus argumentatur ad reſurrectionem communem, ex reſurrectione Chriſti, 1.q.1.8.c. principio.

27 * Errans in aliquo articulo, non habet ueram fidem de alijs, 22.q.5.3.o. item 4.ad 1.

28 Papa non poteſt addere, minuere, uel mutare aliquid de articulis fidei, uel ſacramentis eccleſiæ, ſed ſolus Chriſtus, 3.q.83.3.ad 8. item q.84.2.o.

29 Fides eſt in intellectu ſubiectiue. 22.q.4.2.o.

30 Fides eſt principaliter in intellectu ſpeculatiuo & ſecundario in practico. 12.q.56.3.c. item q.58.3.c. item 22.q.4.2. ad 3. item q.9.3.c.

31 Fides eſt maior in uno homine quàm in alio, quo ad certitudinem, deuotionem, confidentiam, & explicationem; non autem quantum ad rationem formalem obiecti eius. 22.q.5.4.o.

32 Et ſolum inquantum maiores adhærent doctrinæ diuinæ. 22.q.2.6.ad 3.

33 Genus humanum tripliciter ſe habuit ad fidem Chriſti, ſecundum tria tempora. ſ. ante legem, ſub lege, & ſub gratia, 22.q.174.6.c. item 3.q.68.1.ad 1.

34 * Homo in ſtatu innocentiæ, habuiſſet fidem de incarnatione Chriſti, 22.q.2.7.c. item 3.q.1.3.ad 5.

35 Fides antiquorum & modernorum, eſt eadem ſpecie: ſed differt numero in diuerſis, 12.q.103.4.c. item q.107.1.ad 2. item 22.q.4.6.o. item 3.q.70.1.c.

36 * Fides non eſt in beatis, 12.q.67.3.5.o. item 22.q.4.4.ad 1. item q.16.2.o. item q.18.2.c. item 3.q.7.3.ad 3.

37 * Fides eſt in dæmonibus coacta, non laudabilis, nec donum à gratia, 1.q.64.2.ad 5. item 22. quæſt.5.2.o. item q.18.3.ad 2. item 3.q.76.7.c.

38 Timor Dei non poteſt uniuerſaliter præcedere fidem, ſed ſuppoſitis articulis de excellentia Dei, de pœnis, & huiuſmodi, 22.q.7.1.ad 1.

39 Initium fidei non eſt ex nobis, licet hoc aliquando tenuerit Auguſtinus 12.q.114.5.ad 1. item 22.q.6.1.c.

40 Hæreſis Pelagij, quod initium fidei eſt ex nobis, ſed confirmatio fidei eſt à Deo. 22.q.6.1.c.

41 Fides cauſatur dupliciter. ſ. quo ad habitum, à ſolo Deo: & quo ad hoc, quia requiritur ad fidem, quod proponantur credibilia ab angelis & hominibus. 1.q.111.1.ad 1.

42 Fides quo ad proponenda credibilia, neceſſario eſt à Deo immediate quibuſdam, & alijs per angelos & prædicatores, ſed quo ad aſſenſum intrinſece, eſt à ſolo Deo; extrinſece uero & ſufficienter, ſ. proponendo & perſuadendo, eſt etiam ab alijs. 22.q.6.1.o.

43 Fides informis cauſatur à Deo, cuius eſt donum, quo ad ſubſtantiam: non autem quo ad informitatem eius, 22.q.5.2.ad 2. item q.6.2.o.

44 Ratio naturalis ſubſeruit fidei: ſicut naturalis inclinatio uoluntatis ſubſeruit charitati. 1.q.1.8.ad 2. item q.2.2.ad 1.

45 Fides gignitur & nutritur per ſcientiam extrinſece tantum. ſ. perſuadendo, 1.q.1.2.b.item 22.q.6.1. ad 1.
46 Totum enim certiſſimum eſt, quod fides habet: ex quacunq; enim parte ad fidem acceditur, omnis intellectus captiuatur in obſequium Chriſti. nec mirum, cum etiam ueritas creata cogat intellectum ſibi aſſentire, 22.q.171.5.0.
47 Fides eſt neceſſaria, ut principium ſpiritualis uitæ, 22. q.16.1.ad 1.
48 Vita ſpiritualis attribuitur fidei, ſicut in qua primo manifeſtatur, 12.q.110. 3.ad 1.
49 Fides ſemper manet, inquantum eſt fundamentum ſpiritualis ædificij, id eſt, ratione cognitionis, non autem ratione ænigmatis. 12. q. 67. 3. ad 2.
50 Puritas cordis, eſt effectus fidei. 22.q.7. 2.0.
51 Viſio beata ſuccedit fidei 1.q.12.7.ad 1.item 12.q.4.3.c.item 22.q.4.2.b.item q 5.1.c.
52 Fides ut facit æſtimationem de pręmio, generat ſpem; de pęnis autem, generat timorem. 22. q.1.ad 2.
53 Timor ſeruilis, eſt effectus fidei informis: timor autem filialis, eſt effectus fidei formatę. 22.q.7.1.ad 2.
54 Per fidem Chriſti, homo pertinet ad teſtamentum nouum. 12.q.106. 1.ad 3.item q 107.1.ad 3.
55 Nullus unquam habuit gratiam ſpiritus ſancti, niſi per fidem Chriſti, implicitam uel explicitam, propriam uel alienam. 22.q.98. 2. ad 2. item q.106 1.ad 2.item q.107.1.ad 2.item 22.q.2.7.ad 3. item 3.q.61.3.c.ad 2.item q.68.1.ad 1.
56 Per fidem formatam, mundamur à peccatis, uirtute paſſionis Chriſti. 22.q.7.2.ad 2.item 3.q.49.1.ad 5.item 5.ad 1.item q.52. 6.c. item q.68 4. ad 3.
57 Sancti patres. dum adhuc hic uiuerent, liberati ſunt per fidem Chriſti ab omni peccato, & à reatu pœnæ actualium; non autem à reatu peccati originalis, 3.q.52.5.ad 2.item 7.ad 1.item 8 ad 3.
58 Actus fidei, poteſt eſſe meritorius, ſi ſit informatus charitate, 22.q.2.9.0.item 3.q.7.3. ad 2.
59 In fide, ſcientia & opinione ſunt duo actus. ſ. aſcenſus, & actualis conſideratio, & uterque in fide poteſt eſſe meritorius: non autem in ſcientia & opinione, ſed tantum primus. 22.q.2.9. ad 2.item 10. c.
60 Meritum fidei conſiſtit in hoc, quòd homo ex obedientia Dei, aſſentit illis quæ non uidet, 3. q.7 3. ad 2.
61 Fides percipit inuiſibilia Dei, altiori modo, quo ad multa, quàm ratio naturalis, ex creaturis in Deum procedens. 22.q.2.3.ad 3.
62 Fides inclinat ad reſiſtendum omni contrario ſuo. 22.q.1.4.ad 3.item q. 2.3.ad 2.
63 Fides dirigit intentionem, reſpectu ultimi finis ſupernaturalis: ſed lumen naturalis rationis, reſpectu alicuius boni connaturalis. 22.q.10.4. ad 2.
64 Profecerunt homines in fidei cognitione, per temporum ſucceſſionem. 22.q.1.7. ad 2.
65 Explicatio credendorum, fit per reuelationem diuinam. 22. q.2.6.c.
66 In ijs quæ ad ſubtilitatem fidei pertinent, ſolent hæretici fidem ſimplicium deprauare. 22.q.2.6.ad 2.
67 Ea quæ ſunt fidei, non ignorantur omnino, ſed imperfecte cognoſcuntur. 1.q.12.13.ad 3. item 22.q.1.4.ad 2.item ad 3. item 5.ad 1.
68 Ea quę ſunt fidei, ſunt uiſa, in communi eſſe credibilia, non autem in

ſpeciali,ſed tantum ſunt credita.22.q.1.4.ad 2.item ad 3.item 5.ad 1.item q.2.9.ad 3.item q.8.4.ad 2.

69 Ad ueritatem fidei pertinent,credulitas cordis,& exterior fidei proteſtatio per uerba uel facta,quia omnia opera uirtutum,ut relata in Deū, ſunt quædam proteſtationes fidei,22.q.124.5.c.

70 Fides noſtra principaliter conſiſtit in duobus, ſcilicet in uera cognitione Dei, & in myſterio incarnationis Chriſti. 22. quæſt. 174. 6. c. principio.

71 Ea quæ ſunt fidei,non contrariantur cognitioni naturali, nec econuerſo.1.q.1.8 c.fi.item q.1.2.ad 1.item q.30.2.1.0.

72 Nulla manifeſtatio excludit rationem fidei, niſi qua Deus per eſſentiā uidetur.22.q.5.1.0.item 3.q.55.5.ad 2.

73 Teſtimonium fidei noſtræ,habemus ab hoſtibus.ſ.à Iudæis,& quaſi in figura nobis repræſentatur quod credimus,& ideo in ſuis rebus tolerantur. 22.q.10.11.c.

74 Nullus conetur demonſtrare ea quæ ſunt fidei, 1. q.32.1.c. item q.9. 46.2.c.

75 Rationes ſanctorum de fide,non ſunt demonſtratiuæ, ſed perſuadent non eſſe impoſſibile quod creditur, 1.q.1.8.c. ad 1. item q.32.1.0. item q.45.1.2.c.item 22.q.1.5.ad 2.item q. 2.10.ad 2.item 3.q.55. 5.ad 2.

76 Rationes ad ea quæ ſunt fidei,non minuūt meritum,niſi ſint cauſa aſſenſus.22.q.2.10.0.item 3.q.55.5.ad 3.

77 Apparentia non habent fidem,ſed agnitionem, ſecundum Gregorium, 22.q.1.4.b. item c.

78 Omnes rationes contra fidem,ſunt deriſibiles;quia non ſunt ſecundū intentionem ſacræ ſcripturæ,1.q.8.c. fi.

79 Fides compatitur motum dubitationis, non autem ſcientia nel intellectus,quia fides non aſſentit propter euidentiam obiecti,ſed ex imperio uoluntatis,1.q.1.5.ad 2.item 22. q.4.8.ad 1.

80 Fides per quam firmantur dicta,includitur ueritate, quo ad obſeruantiam promiſſorum:ideo eſt pars iuſtitiæ, ſed ueritas eſt in plus. 22.q. 80. ad 3.

81 Fides eſt nobilior ſcientia quo ad obiectum,ſed econuerſo quo ad modum cognoſcendi.12.q.76.3. ad 1.

82 Fides,ſcientia,& opinio,poſſunt eſſe de eodem materialiter ſimul,non autem ſecundum idem,niſi in diuerſis.12.q.76.3.c.item 22.q.1.5.0. item q.2.4.ad 2 item q.5.1.c. fi.

83 Differentia inter fidem,opinionem,ſcientiam,dubium,& neſcientiam, 12.q.67.3.c.item 22.q.1.4.c.item 5.ad 4.item q.2.1.c.

84 Fides formata & informis,non differunt ſpecie.22.q.4.4.0. item q.19. 5 ad 1.

85 * Fides formata eſt fundamentum ſpiritualis ædificij, non autem informis.12.q.89.2.ad 2.item 22.q.4.7.ad 4.item 3. q.68.4 ad 2.

86 Nulla eſt uera uirtus ſine fide. 12.q 63.2.ad 1.item 22.quæſt.4.7.c.fi. item q.151.1.ad 3.

87 Fides informis adueniente charitate,fit fides formata, manens eadem numero. 22.q.4. 4.0.

88 Fides eſt nobilior uirtutibus moralibus,ratione obiecti : ſed econuerſo,ratione modi.3.q 7.3.ad 1.

89 Fides eſt prima omnium uirtutum per ſe,ſed per accidens,eſt poſterior fortitudine & humilitate,12.q.62.4.0.item 22.q.4.7.0.item q.162. 7. ad 3.

90 Fides eſt nobilior prudentia, quæ tamen magis repugnat peccato procedenti ex peruerſitate appetitus, 22.q.47.13.ad 2.

1 FIDVCIA dicitur à fide, & eſt ſpes futuri auxilij, concepta ex dictis aliorum, uel ex ijs quæ ſunt in ſe, uel in alio. 22.q.129.6.0.

2 Fiducia importat ſpem ad magna, uel pertinet ad fidei certitudinem. 22.q.4.5. ad 4.

3 Fiducia non eſt uirtus proprie, ſed conditio eius: ideo eſt pars integralis fortitudinis, non autem potentialis. 22.q.129 6.ad 3.

4 Fiducia importat robur ſpei, ſed ſecuritas importat perfectam quietē à timore. 22.q.129.6.c. ad 2. item ad 3. item 7. c.

5 Spes dicitur fiducia, quia cauſatur ex ea, ſicut motus appetitus cauſatur ex cognitione. 12.q.40.2.ad 2.

6 Spes ut eſt uirtus theologica, facit confidere in Deo; ſed fiducia facit cōfidere in ſe, tamen ſub Deo. 22.q.128.ad 2.

7 Fiducia eſt idem quod magnanimitas. 22. q.128 0.

8 Fiducia principaliter pertinet ad magnanimitatem, & ex conſequenti ad fortitudinem, ſed ſecuritas econuerſo. 22.q.129.6.7.0.

9 Fiducia circa idem opponitur deſperationi, timori autem ſecundum contrarietatem obiectorum. 22.q.129.6. ad 2.

1 FIERI dicitur dupliciter. ſ. terminatio motus, & ipſe motus: primo modo, fieri & factum eſſe, ſunt ſimul, nec differunt, niſi ſecundum rationem: ſed ſecundo modo differunt realiter; & fieri prius eſt tempore, quàm factum eſſe in permanentibus, non autem in ſucceſſiuis. 11q.45.2.ad 3. item q.46.3.ad 2. item. 3.q.33.3. ad 1. itē ad 2. item q.75.7.ad 2. item q. 78.2.c.

2 Fieri in aliqua menſura loci uel temporis, contingit dupliciter. ſ. præſuppoſita ea, ut in quolibet particulari effectu, uel ſimul producta, ut mundus. 1.q.46.3.ad 1.

3 De ratione mutationis eſt habere ſe aliter nunc, quàm prius, nō autem de ratione ipſius fieri. 1.q.45.2.ad 2.

4 Conuerti dicit tantum ordinem terminorum, ſed fieri & mutari addit unitatem ſubiecti. 3.q.75.8.c.

5 Cum dicitur hoc fit hoc, exprimitur identitas ſubiecti; ſed cum dicitur, ex hoc fit hoc, exprimitur tantum ordo terminorum. 3.q.75.8.c.

6 Tunc res dicuntur fieri, quando innoteſcunt. 3.q.13. 2.ad 1.

7 Illud quod fit eſt, ſi fieri ſumatur pro termino motus, non autem pro motu. 1.q.45.2.ad 3.

1 FIGVRA eſt forma quanti, 1.q.7.3.ad 2. item 3.c.

2 Figura proprie, eſt tantum in corporeis. 3.q.63.2.ad 1.

3 Figura nullius actionis uel paſſionis eſt principium. 22.q.96.2.ad 2.

4 Identitas ſpecifica, non ſumitur ex identitate figuræ, ſed ex generatione ſimilis in ſpecie, 3.q.74.3. ad 2.

5 Diuerſæ figuræ legales in templo, fuerunt inſtitutæ ad ſignificandum Chriſtum, propter imperfectionem earum. 12.q.102.4.ad 6.co.3.

1 FIFIATIO eſt tantum exeuntis à generante, & completi in ſpecie generantis. 1.q.27.2.4.c. item 3.q.32.3.c.

2 Paternitas, maternitas, & filiatio, conueniunt tantū uiuentibus, & præcipue animalibus, 3.q.32.3.c. item q.35.3.ad 1.

3 Ad hoc quod natum ex alio materialiter, ſit filius: oportet quòd in ſimilitudinem ſpeciei producatur. 3.q.32.3.c.

4 Filiatio & adoptio, conuenit tantum perſonæ, ſed creaturam eſſe, ſubiectio

ctio & ſeruitus,conueniunt etiam naturæ, 3.q.23.4.o.item q.24.1.ad 2.item q.35. 5.c.

5 Pater dat filio tria.ſ.eſſe,nutrimentum,& inſtructionẽ. 12.q.100.5.ad 4.item 22.q.101.1.c.item q.102.1.c. item q.106.1.c. item 6. ad 1.

6 * Filius amittit hæreditatem propter peccatum parentis,in crimine læſæ maieſtatis.22.q.108.4 ad 2.

7 Filiatio eſt in diuinis,1.q.27.2.o.item q. 42.4. c.

8 In diuinis non poteſt eſſe niſi unus filius. 1.q 27 5. ad 3.itẽ q.41.6.o.

9 Eadem proprietas. ſ. natiuitatis, ſignificatur per omnia nomina filij Dei,ſed diuerſis rationibus.1.q.34.2. ad 3.

10 Nomina propria filij Dei,ſunt quatuor.ſ.filius,ſplendor,imago,& uerbum,1.q.34.2.ad 3.item q.42.2. ad 1.

11 Ea quæ ſunt hominis,dicuntur de filio Dei,& econuerſo,1.q.43.7.ad 1.item 3.q.3.6.ad 3.item q.9.1.ad 3.item q.10 1.ad 3.item q.16.4. 5. 8.c.item q.20 2.o.

12 Filius Dei eſt uerus Deus. 1.quæſt. 27.1.c.fi. item q.41. 3.o. item 3.q. 43. 4.o.

13 Filius Deus,non eſt quid principiatum,nec effectus, nec de ſe, non ens, 1.q.33.1.ad 2.item q.42.3. o.

14 * Filius Dei,non eſt factus nec operatus,1.q 41.3.c.

15 In Chriſto eſt tantum una filiatio ſecundum rem.ſ.æterna ad patrem, & alia ſecundum rationem,& temporalis ad matrem, 3.q.35.5.o.

16 Chriſtus ex reali relatione matris ad eam, eſt realiter filius eius. 3. q. 35.5.c.

17 * Pater eſt maior filio,ratione dationis,quæ auctoritatem dicit,non autem ratione datiſed filius nullo modo eſt minor patre, 1.q.33.1.ad 2.item q 42.4.ad 1.

18 Tunc inuiſibiliter filius Dei cuique mittitur,cum à quoquam cognoſcitur atque percipitur ſecundum Auguſtinum:perceptio autem, experimentalem quandam notitiam ſignificat; & hæc propriè dicitur ſapientia,quaſi ſapida ſcientia,1.q.43.5.ad 2.item ad 4.item 12.q.112. 5.c.item 22.q.45.1.ad 5.item ad 2.

19 Ad habendum filium Dei in ſe, requiritur cognitio,non quidem actualis,ſed habitualis,non quęlibet,ſed quę prorumpat in affectum amoris,1.q.43.5.ad 2. item ad 3.

20 Aliquis dicitur filius Dei quintupliciter,ſecundum quintuplicem ſimilitudinem.ſ.naturæ,ueſtigij,imaginis,gratiæ & gloriæ,1.q.33.3.c.

¶ Finees occidendo Zambri,non peccauit,quia occidit inſpiratus zelo Dei,uel quia erat filius ſacerdotis.22.q.60.6. ad 2.

Quando id fingimus quod nihil ſignificat, tunc eſt mendacium, & non cum refertur aliquam ſignificationem.22.q.111.1.ad 2.

1 FINIS QVID. * Cauſalitas finis,eſt prima omnium. 1. q.5.4.c.item 12.q.1.2.c.

2 Finis cuiuſlibet rei eſt operatio eius propria,uel ad quod per eã uenit. 12.q.49.3.c.ad 3.item 4.ad 1.item q.56.1.c.

3 Finis & ſi ſit poſtremus in executione, eſt tamen primus in intentione agentis,& ſic habet rationem cauſæ, 12.q.1.1.ad 1.item 3.ad 2. item 4.c.item q.18.7. ad 3. item q.20.1. ad 2. item q. 25. 1. 2. c. item q. 84.2.c. item 22. quæſt. 189.1.ad 5. item 3.q. 61. 3.ad 1. item q. 62. 6.c.

4 Omnia quæ ſunt unius generis, conueniunt in communi fine illius generis, 12.q.1.5. c.

5 In finibus non itur in infinitum.22.q.1.4.o.
6 Finis non eſt cauſa niſi ſecundum quod mouet efficientem. 12. q. 1. 1. ad 1.
7 Finis dicitur dupliciter.ſ.id propter quod eſt aliquid, & bonum completiue ſuperueniens,ut delectatio, 12.q.33 4.c.
8 Finis duplex.ſ.proximus & remotus uel ultimus. 12.q.12.2.c. item q. 21.1.ad 2.item 22.q.23.7.c.item q.123.7.c.
9 Finis duplex.ſ.naturalis & ſupernaturalis, 1.q.23.1.c.item 12.q. 109. 5.ad 3.
10 Finis duplex.ſ.imaginarius & deliberatus,12.q.1.1.ad 3.
11 Finis duplex.ſ.proportionatus,& non proportionatus ei,quod eſt ad finem:primus eſt perfectio inhęrens,non autem ſecundus, niſi ſecundum ſimilitudinem,quia eſt aliquid ſubſiſtens.ſ.bonitas Dei,1.q.23. 1.c. item q. 25.5. c.fi.item quæſt. 62.4. c. item q.63. 2.o. item.q. 103.2.o.
12 Finis duplex ſ.finis cuius.i.in quo eſt ratio boni,& finis quo. i.uſus uel adeptio eius.1.q.26.3.ad 2.item 12.q.1.8.c. item q.2.7.c.item q.3. 1.c. 8.ad 2.item q.5.2.c.item q.11.3.ad 3.item q.16.3.c.item q.34. 3.c. fi.
13 Finis duplex.ſ.operis,& operantis 22.q.141.6.ad 1.
14 Finis duplex.ſ.interior ut operatio,& exterior.i.obiectum operationis, 12.q.13.4.c.
15 Finis duplex.ſ.principaliter intentus,& cui aliquid eſt utile:primo modo finis eſt nobilior,ijs quæ ſunt ad finem,non autem ſecundo modo, 22.q.111.5.c.ad 3.
16 Finis tripliciter acquiritur.ſ.ut forma,ut operatum,& ut poſſeſſum,1. q.103.2.ad 1.item ad 2
17 Finis dupliciter habetur.ſ.perfecte.i.realiter,& imperfecte.i.intentionaliter,12.q.11.4 c.ad 1.item q.12.item q.16.4.c.item q.69 1.c.
18 Cognitio finis duplex,ſ.perfecta.i.ſub ratione finis,& imperfecta.i.eius quod eſt finis materialiter tantum : prima conuenit tantum naturæ rationali:ſecunda uero,conuenit etiam brutis, 1.q.59.1.c.item 12.q. 6.2.c.item q.11.2.c.
19 * Impoſſibile eſt quòd aliqua operatio uoluntatis,habeat rationem ultimi finis, 1.q.26.2.ad 2.item 12.q.1.1. ad 2.item q.3.4.ad 2. item q.19.1. ad 2.
20 Finis ultimus creaturæ rationalis, eſt uiſio diuinę eſſentiæ, 22.q.3.4.c. item 22.q. 167.1.ad 1.
21 Vltimus finis dicitur dupliciter.ſ.ultimus ſimpliciter.i. Deus:& ultim' in genere operationum.i.beatitudo. 12.q.1.1.ad 2.fi.
22 * Res naturales diriguntur à Deo ad finem boni,& creaturæ rationales ad ultimum finem,1.q.103.1.c.item 12.q.5.5.ad 2.
23 Voluntas non eſt ad oppoſita,reſpectu ultimi finis,12.5.4.ad 2.
24 Voluntas eſt ipſius finis tantum, 12.q.8.2.c.
25 Idem actus uoluntatis eſt eorum quæ ſunt ad finem , & ipſius finis ut ratio, non autem abſolute,12.q.8.3.o.item q.12.4.c.
26 Voluntas ut potentia,eſt eorum quæ ſunt ad finem,ſed ut actus; eſt tantum ipſius finis, 12.q.8.2.o.
27 Voluntas non poteſt ſimul ferri in plures ultimos fines, 12.q.1.5.o.itẽ q.12.2.ad 1.item q.13.3.ad 3.
28 Vltimus finis dicitur dupliciter,ſcilicet, ſimpliciter, id eſt.res poſſeſſa, & quo ad aliquem,ſcilicet poſſeſſio,uel adeptio,uel fruitio rei,12.q. 2.7.c.item q.2.

* Impoſſi-

29 * Impoſſibile eſt quòd anima uel aliquid eius, ſit ultimus finis, niſi ſecundo modo, 12.q.2.7.c.

30 Quicquid facit homo, agit propter finem, etiam agēdo actionem, quæ eſt ultimus finis, 22.q.1.1.ad 2.

31 Homo non habet ultimum finem ſuum in hac uita ſicut alia animalia, quia finis eſt ſupra naturam eius, 12.q.5.5.ad 2. item q.91.4.o.item q.109.5.ad 3.

32 Omnes homines habent eundem ultimum finem formaliter, non autem materialiter, 12.q.1.5.c.item 7.o.

33 Ad connaturalem finem ultimum hominis.ſ.bene uiuere totum, ordinantur, primo conſilium, ſecundo iudicium, & ultimo & immediate præceptum, ſed proximus finis conſilij, eſt inuentio agēdorum, & iudicij certitudo, 22.q.51.2.ad 2.

34 Omnium rerum eſt unus ultimus finis, cuius, ſ.Deus, non autem finis quo, 1.q.103.2.o.item 12 q.1.8.o.item q.3.8.ad 2.

35 Quælibet res tendit in finem ultimum, per propriam operationem, 1.q.62.4.c.item 12.q.21.1.ad 3.

36 Deus eſt ultimus finis humanæ uoluntatis, 22.qō.122.2.c. item qō.184.1.c.

37 Vltimus finis cuiuslibet rei, eſt aſſimilari Deo, 1.q.44.4.ad 3.item 12.q.1.8.c.item q.2.5.ad 3.

38 Finis ſpiritualis uitæ, eſt quòd homo uniatur Deo, quod fit per charitatem, & ad hoc ordinantur ſicut ad finem omnia quæ pertinent ad ſpiritualem uitam, 22.q.44.1.c.

39 * Charitas eſt finis omnium uirtutum, 22, qō.3.2.ad 1. item q.23.8.ad 3.

40 Charitas eſt finis præcepti.22.q.23.4.ad 1.item q.44.1.c.

41 Finis cuiuslibet uirtutis moralis, ei præſtitutus à ratione naturali, eſt conformari rationi, 12.q.66.3.ad 3.item 22.q.47.6.7.c.

42 Electio finis proximi, eſt actus uirtutis moralis principaliter, ſed prudentiæ originaliter, 12.q.56.4.ad 4.

43 Ea quæ ſunt ad finem, ſunt neceſſaria, quando ſine eis non poteſt haberi finis, non autem aliter, 1.q.19 3.c.item q.82.1.c.item q.119.4.o.item 12.q.3.6.ad 2. item q.10.2.ad 3. item q.13.6.ad 2. item q.16.6.ad 1.item 22.q.187.3.c.

44 Neceſſitas cuiuslibet ordinati ad finem, ſumitur ex ipſo fine. 12.prin. item q.102.1.c.

45 Finis eſt de ratione eorum quæ ſunt ad finem, 12.prin. item q.1.3.c.

46 Quæ ſunt ad finem, oportet ſumere bonitatem & modum, à fine proximo, 12.q.95.3.c.item q.102.1.c.item 22.q.27.6.c.item q.33.2.c. item 6.c.ad 3.item q.87.2.ad 3.itē q.123.7.o.item q.141.6.c.ad 1.

47 Quanto aliquid efficacius ordinatur ad finem, tanto eſt melius, 22.q.152.5.c.

48 Dignitas eorum quæ ſunt ad finem, præcipue ex fine conſideratur, 12.princ.22.q.174.2.c.

49 Finis ſemper excellit rem, quæ eſt ad finem, 22.q.152.5.c.

50 Finis & ea quæ ſunt ad finem, debent eſſe conformia ſecundum proportionem, non autem ſecundum genus, 12.q 96.1.c.itē q.102.1.c.

51 Finis quæritur in infinitum, non autem ea quæ ſunt ad finem, ſed ſecundum proportionem ad finem.22.q.27.6.c.item q.184.3.c.

52 Finis comparatur ad ea quæ ſunt ad finem, ſicut materia ad formā. 12.q.4.4.c.item q.5.7.c.

53 Finis comparatur ad ea quæ ſunt ad finem, ſicut ratio formalis ad

obie-

obiectum,& ſicut principia ad concluſiones,1.q.47.1.ad 3.itē q. 82.1.a.c.item 12.q.8.3.c.item q.12.4.c.ad 2.item q.19.7.c.ad 1. item 10.c.item q.102.1.2.c.item 22.q.47.11.c.

54 In finibus eſt ordo, ſicut in agentibus, quia utrobique ſecundarium dependet à principali,1.q.116.c.

55 Vnumquodq; ordinatur ad finem per actum ſuum.12.q.21.1.ad 3.

56 In omnibus potentijs uel artibus ordinatis, ars uel potentia quę eſt circa finem,ordinat aliarum artium uel potentiarum actus,ad proprium finem,12.q.6.1.c.item q.65.3.ad 1.

57 Omnis finis,& quicquid eſt ad finem.eſt actio,uel cum actione, 12.q. 13. 4.c.

58 Actiones ludicræ non ordinantur ad aliquem finem extrinſecum, ſed ad bonum ludentis,inquantum delectant,uel requiem præſtant,12.q.1.6.ad 1.

59 Finis particularis ordinatur ad finem communem.12.q.19.10.c.item q.21.2.ad 2.

60 Ordinari aliquid ad finē,contingit dupliciter,ſ.per ſe & per accidens. 1.q.116.1.0.

61 Aliquid ordinatur ad finem dupliciter, ſcilicet neceſſario, & ad bene eſſe.3.q.1.2.c.

62 Quod eſt ad finem,eſt duplex.ſ.coniunctum ei,ut diſpoſitio,& diſtās, ut motus,primum manet cum fine, non autem ſecundum. 12.q.4. 4.ad 3.

63 Ad unum finem ordinatur tantum unum medium,ſi ſit ſufficiens,1. q.47.1.ad 3.item q.101.3.ad 1.item 12.q.101.3.ad 1.

64 Ea quæ ſunt ad finem,inquantum huiuſmodi,nō ſunt uolita,niſi propter finem, 12.q.8.2.c.ad 2.item 3.c.

65 Oportet quod quælibet uoluntas habeat aliquem finem, quem naturaliter uelit,cuius contrarium non poſſit uelle,1.q.82.1.2.0.

66 Finis moralis accidit fini naturæ,& econuerſo,12.q.1.3.ad 3.

97 Qualis eſt quilibet naturali qualitate animæ uel corporis,uel qualitate ſuperueniente,talis finis uidetur ei,1.q.83.1.ad 5 item 12.q.9.2.c. ad 2.item q.10 3.c.ad 2.

68 Voluntas reſpicit finem tripliciter,primo abſolute,ſecundo ut in quo quieſcit,tertio ut terminum eorum quæ ordinātur in finē,primum eſt uelle,ſecundum frui,tertium eſt intentio,12.q.8.princ.item q.12. 1.ad 4.item 1.c ad 3.item 5.ad 2.

69 Voluntas ex neceſſitate inhęret fini.1.q.82.1.2.c.

70 Ad rectam uoluntatē requiruntur duo,ſ.debitus finis,& quod ea quæ ſunt ad finem proportionentur ei,22.q 49.7.c.item q.51.ad 1.itē q.55.3.4.c.item q.64.7.c.item q.69.2.c.

71 Homini conuenit agere propter finem,quia omnes actiones humanæ ſunt propter finem,12.q.1.1.0.

72 Actiones hominis aliis intenti,nō ſunt proprie actiones humanæ,quia non procedunt ex deliberatione rationis,quæ eſt principium humanorum actuum,& ideo habent quaſi finem imaginatum, non autē per rationem præſtitutum,12.q.1.c.ad 3.

73 Homo operatione naturali & animali,ordinatur in finem ab alio,ſed operatione humana,ordinatur à ſeipſo in finem,12.q.1.1.c.

74 Aliquid ordinatur in finem dupliciter,ſ.uel proprie,tāquam ſeipſum mouens ad finem,& ſic ſola creatura rationalis ordinatur in finē, uel communiter,tanquam motum ab alio,& ſic bruta animalia ordinantur in finem,1.q.6.1.ad 2.item 12.q.1.2.0.

Omnis

75 Omnis peccans mortaliter,conſtituit ſibi neceſſario alium finē,quàm Deum,12.q.1.7.ad 1.item q.89.1.ad 3.item 22.q.45.1.ad 1.

¶ Firmamētum à Deo creatum,i.cœlum ſtellatum,eſt ſuprema ſphæra ſecundum Ariſtotelem,non autem ſecundum aſtrologos modernos,1.q.68.1.2.3.o.item q.71.ad 3.

¶ Flumina quatuor uidentur oriri ex diuerſis locis, quia intrant ſub terra, ſicut multa alia, ſed primo oriuntur à mari, immediate uero, à fonte paradiſi,ſcilicet Phyſon,Gion,Tygris,& Euphrates, 1.q. 102.1.ad 2.

¶ Fluxus maris eſt per impreſſionem lunæ,non autem per aliquam formam aquæ,1.q.105.6.ad 1.item q.110.3.ad 1.item 22.q.2.3.c.

1 FOMES eſt inordinata,& habitualis concupiſcentia appetitus ſenſitiui,12.q.82.3.o.item 3.q.15.2.c.item q.27 3.c.

2 Fomes ut pœna inflicta à Deo,dicitur lex,nō autem ut inclinat ad malum,12 q.91.6.o.item q.93.3.ad 1.

3 Effectus fomitis duplex,ſ.inclinatio ad malum,& difficultas ad bonū. 3.q.27.3.c.

4 Fomes peccati non fuit in Chriſto,3.q.15.2. o.item 3.c.item 4.c.ad 3. item q.18.2.ad 3.item q.27.3.c.ad 1.

5 Fontes quinque,ſecundum quinque genera ſubſtantiarū,ſ.naturæ,corporis cœleſtis,ignis,aeris,aquæ & terræ,1.q.66.2.o.

1 OMNE illud quo aliquid primo operatur,eſt forma eius,1.q.76.1.c.

2 Omnis forma uel eſt ipſa natura rei ut in ſimplicibus,uel cōſtituit naturam rei,ut in compoſitis,3.q.13.1.c.

3 * In ſimplicibus & immaterialibus,idem eſt forma,& id cuius eſt forma,1.q.39.5.ad 2.

4 De ratione formæ eſt,quod ſit in eo cuius eſt forma,1. q.40.1.c.

5 * Formæ non locantur in genere,nec in ſpecie,ſed compoſita, 1.q.76. 3.ad 2.

6 Forma generati,nō eſt finis ſeu terminus generationis,niſi ut eſt ſimilitudo generantis, 1.q.44.4.ad 2.item 22.q.171.6.c.

7 * Omnis forma de ſe eſt communicabilis,1.q.3.2.ad 3.itē q.7.1.c.fi.

8 * Omnis forma exiſtens in ſuppoſito,per quod indiuiduatur, eſt communis multis ſecundum rem,uel ſecundum rationem, non autem formæ ſubſiſtentes,1.q.13.9.c.

9 Diſtinctio formarum duplex,ſcilicet ſpecifica ſecundum diuerſitatem obiectorum, & numeralis, ſecundum diuerſitatem ſubiecti, 22. q.24.5.c.

10 * Formæ diſtinguuntur ſecundū diuerſa principia actiua,12.q.54.2.c.

11 Forma ſeparata non multiplicatur numeraliter,1.q.41.6.c.itē q.50.4. c.item q.75.7.c.

12 Forma eſt uariabilis terminatiue,ſed eſt inuariabilis ſubiectiue,1.q.9. 2.ad 3.item q.16.8.c.fi.item 12.q.53.1.c.

13 Subſtantialis forma,quæ requirit diuerſitatem in partibus corporis, ſicut eſt anima,& præcipue animalium perfectorum,non æqualiter ſe habet ad totum,& ad partes,unde non diuiditur per accidens, per diuiſionem quantitatis,1.q.76.8.c.

14 Forma ſubſtantialis totius,non ſuperadditur partibus, ſcilicet materiæ & formæ,ſicut forma domus,partibus integralibus eius, ſed eſt totum complectens materiam & formam, cum præciſione aliorū, 1 q.76.8.c.

15 Non eſt poſſibile eandem formam numero,eſſe diuerſarū ſpecierum, 1.q.118.

1.q.118.2.ad 2.

16 Forma ſubſtantialis & accidentalis, ſunt actus, & faciunt aliquid in actu, ſed ſubiectum formæ ſubſtantialis, eſt ens in potentia tãtum, quia actualitas prius eſt in forma, quàm in materia, quæ eſt ꝑpter formam: ſubiectum autem formę accidentalis, eſt ens actu, cui prius conuenit actualitas, quàm formæ accidentali, quæ eſt propter ſubiectum. 1.q.66.1.2.c. item q.76.4.c. item q.77.6.c.

17 Forma unius materiæ, dicitur ſpecies, plurium ſecundum ordinem tantum totum, colligatarum compoſitio, alteratarum autē miſtio. 1.q.66.2 c.

18 Formæ incompaſſibiles in eodem ſuppoſito, faciunt propoſitionem in materia remota, compaſſibiles autem in materia contingenti, uel naturali, 3.q.16.1.ad 1.

19 Forma omnino ſimplex uel non ſubſiſtens, non poteſt eſſe ſubiectum ex quo uel in quo, ſed ſubiectum de quo & circa quod, 1.qō.13.12. ad 2. item q.29.1.2.0. item 3.ad 3. item q.30.1.ad 3. item q.54.3. ad 2. item q.77.1.ad 6.

20 Plures formæ eiuſdem generis, non poſſunt ſimul eſſe in eodem ſubiecto. 1.q.85.4.c.ad 2.

21 * Plures formæ eiuſdem ſpeciei, non poſſunt eſſe ſimul in eodem ſubiecto. 3.q.35.5.c.

22 Nulla forma naturalis poteſt eſſe ſimul in eodem ſubiecto cum actu formæ contrariæ, ſicut habitus animæ cum actu contrarij habitus. 12.q.63.2.ad 2. item q.71.4.0.

23 Forma completa eſt in ſubiecto, ſecundum conditionem ſubiecti, non autem uirtus inſtrumentalis, ſed magis ſecundum conditionē principalis agentis, 3.q.63.5.ad 1.

24 Nulla forma remouet à materia potentiā ad alias formas. 3.q 66.2.c.

25 Forma implens totam potētiam materiæ, eſt inſeparabilis à materia, non autem aliæ. 22.q.24.11.e.

26 Omnis forma quanto eſt nobilior, tanto magis dominatur materiæ, & minus ei immergitur, & magis eam ſua uirtute excedit. 1.qō. 76.1.c.co.2.

27 Forma non excedit proportionem materiæ, ſed ſunt eiuſdem generis. 22.q.24.3.ad 2.

28 Materia prima eſt una per remotionē omnis formæ, non autem per unam formam, 1.q.16.7.ad 2.

29 Materia eſt propter formam, 1.q.47.1.2.c. item q.65.2.c. item q.70. 3.e. item q.76.5.c.princ. item q.77.6.c. item q.84.4.c. item q. 85. 3.ad 4. item q.89 1.c. item q.91.3.c. item q.96.5.c. item q.105.5.e. item 12.q.2.5.c.

30 Forma finitur per materiam, inquantum communitas eius contrahitur per materiam, ad hoc indiuiduum, & econuerſo, inquantum potentialitas eius determinatur ad unam ſpeciem, 1.q. 7.1.e. item q.44.2.c.fin.

31 * Materia multiplicatur per aduentum formæ, 1.q.29.2. ad 5.

32 Materia recipit formam, ut ſecundum ipſam conſtituatur in eſſe alicuius ſpeciei, non autem intellectus, ſed ſecundum rationem formæ. 1. q.50.2.ad 2.

33 * Omne illud per quod materia efficitur propria huius formæ, ſe tenet ex parte materiæ, ut diſpoſitiones & remotiones impedimentorum. 1.q.86.2.ad 1. item q.87.1.c. item 12.q.2.5.c. item 22.q.274 1.c. princip.

In-

54 Informitas materiæ duplex, ſcilicet carentia omnis formæ, & carentia triplicis pulchritudinis, ſcilicet lucis, uiſibilitatis, & plantarum: prima præceſſit formationem natura tantum, ſecundum Auguſtinum, ſecunda uero etiam duratione, ſecundum alios. 1.q 66.1.0. item 4.c item q.67.4.c. ad 4. item q.69.1. 2.c. item q. 74.2.c.

55 Materia cognoſcitur tantum dupliciter, ſ. per analogiam ad formam, & ut perfecta eſt per eam. 1.q.15.3.ad 3.

56 Materia inquãtum eſt nuda, ſe habet indifferenter ad omnes formas, ſed determinatur per agens, 1.q.66.2.c.

57 Nihil eſt ſua materia, nec ſuum efficiens, ſed aliquid eſt ſua forma, ut in ſimplicibus, 1.q.39.2 ad 5.

58 Forma ut eſt in materia, eſt prior ea uia naturæ, & poſterior uia generationis, ſed ut eſt in agente, eſt omni modo prior. 12.q.20.1.ad 3. item q.62.4.c.

59 * Forma non latitat, contra Anaxagoram, nec eſt totaliter ab ideis, contra Platonem, nec ab intelligentia, contra Auicennam, ſed educitur de potentia materiæ ab agente naturali ſecundum Ariſtotelem. 1.q.45.8.c. item q.65.4.c. item q.91.2.c. item q. 110. item 2.c. item 12.q.63.1.c.

60 * Inchoatio formarum improbatur. 3.q.32.4.c. ad 3.

61 * Quamlibet formam ſequitur aliqua inclinatio, quæ eſt appetitus rei habentis illam formam, 1.q.80.1.c.

62 * Formæ ſubſiſtentes, non habent cauſam aliam formalem ſui eſſe & ſuæ unitatis, nec cauſam agentem, per tranſmutationem materiæ de potentia ad actum, ſed producentem totam ſubſtantiam, 1.q.61.1.ad 2.

63 Omnes formæ & motus in iis inferioribus, fluunt à formis, quæ ſunt in intellectu alicuius intelligentiæ, 1.q.65.4.c.ad 1.

64 Materia non fuit creata ſub una forma, ſed ſub diuerſis, 1.q.66.1.c.

65 Vna forma non fit alia per continuam generationem, 1.q.118.2.ad 2.

66 Formarum quædam fiunt ab agente corporali, ſecundum perfectam rationem, & perfectum eſſe formæ eius, quædam primo tantummodo, quædam neutro modo. Primæ manent, ceſſante actione agentis, uſque ad corruptionem, ſecundæ parum, tertiæ nihil. 1.q.67.2.ad 1.

67 Nulla forma corrumpitur, niſi per actionem contrarij, uel per corruptionem ſubiecti, uel per defectum cauſæ, 12.q.53.1.c.

68 Forma dicitur corrumpi per ſe, per ſuum contrarium, ſed per accidẽs, per corruptionem ſui ſubiecti. 12.q.53.1.c.

69 Introductio unius formæ, eſt expulſio alterius, & econuerſo. 1.q.44.4.ad 2.

70 Intenſio formę & perfectionis, eſt per acceſſum ad primum, ſed intenſio defectus, & priuationis, eſt per receſſum à primo, 1.q.49.3. ad 3. item 12.q.22.2.ad 1.

71 * Intenſio & remiſſio formarum, nunquam cauſat diuerſitatem ſpeciei, ſed quandoque conſequitur eam. 12.q.72.8.ad 1.

72 Magis & minus ex formis diuerſorum graduum, diuerſificant ſpeciem, non autem ſecundum intenſionem graduum eiuſdem formæ, 1.q.50.4.ad 2. item 12.q.18.11.ad 1. item q.60.5. ad 3. item q.72.8.ad 1.

73 Perfectio formæ duplex, ſ. ſecundum ſpeciem, & ſecundum ſubiectũ. Secundum primam formã dicitur magna, ſecundum ſecundam uero, dicitur magis, 12.q.52.1.c.princ. item q.66.1.c.

For-

54 Forma dupliciter recipit magis & minus.ſ.in concreto tantum, ſi ſit ſimplex & una, ut lux, uel in concreto & abſtracto, ſi importat in ratione ſua proportionem multorum ordinatorum ad unum, ut motū, ſanitas, & pulchritudo. 12.q.52.1.c.item q.53.2.ad 3.

55 Nulla forma ſubſtãtialis, ſuſcipit magis uel minus. 1.q.76.4.ad 4.item q.93.3.ad 3.item q.118.2.ad 2.itē 12.q.52.1.c.item 3.q.75.7.c.

56 Forma rei per ſe exiſtens, ad duo poteſt eſſe, ſ.ut exemplar, & ut principium cognitionis. 1.q.15.1.c.

57 Verbum Dei eſt forma exemplaris, non autem forma quæ eſt pars cõpoſiti. 1.q.3.8.ad 2.

58 Forma ſubſtantialis eſt perfectio totius, & cuiuslibet partis eius, nō autem quælibet forma accidentalis, 1.q.76.8.c.

59 Forma ſubſtantialis unitur immediate materiæ. 1.q.76.6,7.c.

60 * Non eſt poſſibile plures formas ſubſtantiales ſimul eſſe in eodē corpore. 1.q.76 3.c.item 4.o.

61 * Forma miſtionis non eſt ſubſtantialis, ſed eſt accidens, ſ.qualitas, 1.q.76.4.ad 4.

62 Nulla forma rei corporalis, præter animam rationalem, eſt perpetua, 1.q.85.6.c.

63 Eadem forma eſt, qua ignis eſt ignis, corpus & ſubſtãtia, 3.q.75.6.ad 2.

64 * Forma accidentalis non habet potentiam actiuam, ſed eſt potentia compoſiti, ut calor ignis, 1.q.77.1.ad 3.

65 Omnis forma ſeparata à materia, eſt intellectualis. 1.q.66.2.c.fi.item q.110.1.c item 3.q.75.6.c.

66 Omnes formæ intelligibiles, ſunt unius generis, 1.q.85.4.c.

67 Formæ.i.ſpecies intellectus noſtri, non effluunt à formis in materialibus, ſed à rebus ſenſibilibus, 1.q.84.4.6.o.

68 Forma intellectus, reſpectu eius eſt indiuidua, ſed reſpectu eius cuius eſt ſimilitudo, eſt uniuerſalis, 1.q.76.2.ad 3.

69 Intellectus recipit formam, ut formam ſimpliciter, non indiuiduando eam, quia in eo habet eſſe uniuerſale, ſed materia recipit formã, indiuidualiter tantum. 1.q.75.5.ad 1.

70 Intellectus cuius forma eſt à re, perficitur à re, & à ſimilitudine. Si antē non habet à re, perficitur à ſimilitudine. Si uero non differt à ſimilitudine, à nullo perficitur, 1.q.14.2.ad 2.itē ad 3.item 5.ad 2. itē ad 3.

71 Iudicium quo ad formam iudicij, pertinet ad iuſtitiam diſtributiuam tantum. 22.q.63.4.ad 1.

72 Formæ ſacramentales, traditę ſunt Apoſtolis à Chriſto. 3.q.72.4.ad 1.

¶ Formica reponit grana, imminente pluuia. 22.q.172.1.2.3.

1 FORNICATIO prohibetur ſpecialiter ſimul cum cerimonijs legis ab apoſtolis, quia gentiles non reputabant eam eſſe peccatum, 12.q.103.4.ad 3.item 22.q.154.2.ad 2.

2 Omne peccatum dicitur fornicatio large. 22.q.151.2.c.ad 3. item 4.d.39.6.ad 2.

3 Fornicatio eſt maius peccatum ijs quæ ſunt contra bona exteriora, & minus ijs quæ ſunt contra Deum, uel contra perſonam proximi. 22.q.154.3.o.

4 Cum nullus ſit obſtrictus fidem ei ſeruare, qui eam uiolauerit, uiro conceditur iuxta Domini uerba uxorem fornicationis cauſa repudiare. ſuppl.q.62.1.o.

5 Si uxorem adulteram pœnitet adulterium commiſiſſe, non tenetur uir illam ex præcepto relinquere, ſin minus, tenetur, ne peccato conſentire uideatur. ſupl.q.62.2.o.

6 Vir poteſt quantum ad thorum tantum uxorem fornicariam dimittere, quantum uero ad thorum & cohabitationem ſimul, non poteſt eã repudiare, niſi iudicio eccleſiæ. ſupl. q. 62. 3. o.

7 In cauſa diuortij uir & uxor ad paria quidem iudicantur, ita ut idem ſit licitum & illicitum uni quod alteri. Sed quantum ad bonum prolis, plus peccat uxor adultera, quàm uir mœchus. ſupl. q. 62. 4. c.

8 Non poteſt efficere adulterium, quin ſemper uerum coniugum remanear, ob id non licet uni altero ſuperſtite ad alias nuptias euolare, ratione adulterij. ſupl. q. 62. 5. o.

9 Poteſt uir uxorem cauſa adulterij dimiſſam reuocare, ſi emendata pœnitentiam de peccato egerit, ſecus nõ poteſt, quemadmodum nec retinere à peccato deſiſtere nolentem. ſupl. q. 62. 6. c.

1 FORTITVDO eſt uirtus ſpecialis, ſecundum quod eſt circa pericula, ſed eſt conditio omnis uirtutis, ſecundum quod dicit firmitatẽ animi abſolute. 12. q. 61. 3. 4. o. item 22. q. 58. 8. ad 2. item q. 123. 2. o. item 3. ad 1. item 13. c.

2 Fortitudo eſt uirtus, tollens impedimenta, quæ repellunt uoluntatem ab eo quod eſt ſecundum rationem, propter difficile. 22. q. 123. 1. o. item 3. 4. 5. c. item q. 124. 2. c.

3 Fortitudo non habet partes ſubiectiuas, nec diuiditur in multas ſpecies quia eſt circa materiam ualde ſpecialem. 22. q. 128. c. prin.

4 Propria materia fortitudinis, ſunt timores & audaciæ, in maximis terribilibus. 1. q. 59. 4. ad 3. item 22. q. 186. 1. c.

5 Fortitudo eſt immediate circa timores & audacias, mediate uero circa obiecta horum, ſ. circa pericula & labores. 22. q. 123. 3. ad 2. itẽ q. 129. 1. ad 2. item q. 161. 2. ad 3.

6 Fortitudo eſt principaliter circa timores, ſecundario autem circa audacias. 1. q. 21. 1. ad 1. item q. 95. 3. ad 2. item 12. q. 60. 4. b. item c. item 22. q. 123. 3. o. item 6. c. item q. 126. 2. c. item q. 137. 1. c. item q. 141. 3. c. ad 2.

7 Fortitudo non eſt circa ſpem, niſi ſecundum quod ſpes connectitur audaciæ, 22. q. 123. 3. ad 3. item q. 125. 2. ad 2.

8 Fortitudo eſt præcipue circa timores mortis. 12. q. 61. 3. c. item 22. qõ. 123. 4. o. item 11. 12. c. item q. 125. 2. c. item q. 128. c. item q. 129. 5. c.

9 Fortitudo principaliter eſt circa moleſtias mortis, ſecundario autẽ circa quaſcunque alias moleſtias. 22. q. 123. 4. ad 1. item q. 124. 4. ad 3.

10 Fortitudo eſt maxime circa repentina, quo ad manifeſtationem habitus, non autem quo ad electionem. 12. q. 123. 9. o.

11 Fortitudo eſt maxime circa timores mortis in bello communi, uel particulari. 22. q. 123. 5. o. item q. 124. 2. c. item q. 141. 8. c.

12 *. Fortitudo eſt circa difficiliora, non autem circa meliora, quàm iuſtitia, quæ in bello & in pace utilis eſt, non autem fortitudo, ſed tantum in bello, 22. q. 58. 12. c. ad 3.

13 Perferre, ſecundum quod dicit actum fortitudinis, non dicit immobilitatem, ſed electionem immorandi contra immoderatum timorẽ, ſicut charitas contra odium, manſuetudo contra iram, & patiẽtia contra triſtitiam. 12. q. 66. 4. ad 2.

14 Fortitudo moderatur timorem, patientia, & perſeuerantia triſtitiam, ſed manſuetudo iram. 22. q. 136. 2. c. ad 1.

15 Quicunque eſt fortis, eſt patiens, & non econuerſo, quia patientia eſt quædam fortitudinis pars. 12. q. 66. 4. ad 2.

16 Fortitudo ſuſtinet pericula mortis, ſed patientia ſuſtinet quæcunque mala.

mala.22.q.128.ad 4.item q.136.4.ad 1.
27 Fortitudo eſt principaliter circa timores,ſecundario autem circa triſtitias. Patientia uero eſt econuerſo.22.q.136.4.ad 2.
28 * Fortitudo eſt principalior magnanimitate.22.q.129.5.c.ad 3.
29 Fortitudo firmat cōtra mala.ſed magnanimitas in perſecutione bonorum.12.q.129.5.ad 1.item 6.ad 2.
30 Partes potentiales fortitudinis ſunt ſex,ſ.magnanimitas,fiducia, ſecuritas,magnificentia,conſtantia,tolerantia, i. patientia,& firmitas, i. perſeuerantia.22.q.128.o.item q.129.5.o.item q.134.4.o.item q.136.4.o.item q.161.4.ad 3.
31 Fiducia,magnificentia,patientia,& perſeuerantia,circa materiam fortitudinis ſunt partes eius integrales. Sed ſunt partes potentiales. & & uirtutes per ſe diſtinctæ à fortitudine, ſecundum quod ſunt circa alias materias,22.q.128.o, item q.134.4.o, item q.136. 4.o. item q.137.2.o.
32 Vitium audaciæ opponitur fortitudini,ſecundum exceſſum audaciæ, impauiditas autem ſecundum defectum timoris, quia in utraque ponit medium.22.q.126.2.ad 3.
33 Fortitudo eſt in iraſcibili ſubiectiue. 12.q.61.2.c. item q.66. 1.c. item q.85.3.c.item 22.q.58.5.ad 2.item 9.c item q.128.ad 1. item q.34. 4.c.item q.136.4.ad 2.item q.137.2.ad 2.item 3.q.15.2.c.
34 Fortitudo martyrum præcipue commendatur, quia ſuſtinent propter Deum impugnationes perſonales, & mortem in bello particulari. 22.q.123.5.ad 1.item q.124.2.c.
35 Fortis intendit exprimere ſimilitudinem ſui habitus in actum,ut proximum finem.22.q.123.7.o.
36 Fortis delectatur de ſuo actu & fine,ſed non percipit,niſi ex ſuperabundanti gratia Dei, propter dolorem corporis & animæ, pro amiſſione uitę,22.q.123.8.o.
37 Non habens fortitudinē,operatur fortia quintupliciter, ſ.propter ignorantiam,artem, experientiam,paſſionem,& lucrum.22.q 123.1.ad 2. item q.128.ad 7.
38 Principalis actus fortitudinis eſt ſuſtinere:ſecundarius uero,eſt aggredi. 22.q.123.3.c.item 6 o.item 8.c.item 10.ad 3.item 11.ad 1. item q. 124.2. ad 3.item q.128.c.item q.142.2.3.c.
39 Ad primum actum,requiruntur duo, ſ.præparatio animi, & executio operis. Ad ſecundum etiam requiruntur duo,ſ.infrangibilitas,& infatigabilitas.22.q.128.c.
30 Fortitudo aſſumit iram moderatam ad actum ſecundum, non autem ad primum. Nec ut auxilium,ſed ut inſtrumentum, quia ad iram pertinet inſilire in rem contriſtantem. Vnde Philoſophus inducit uerſum Homeri. Virtutem & furorem erige. quia uidelicet cum aliquis eſt uirtuoſus uirtute fortitudinis,paſſio iræ, electionem uirtutis ſequens, facit ad maiorem promptitudinem actus. Si autem præcederet, uirtutis modum perturbaret. 22. qō. 123. 10. o. item 11.ad 1.
31 Triſtitia & concupiſcentia,per ſe impediunt ſecundum actum fortitudinis,ſ.aggredi,ſed per accidens adiuuant.22.q.123.10.ad 3.
32 Fortitudo ſpiritus,oſtenditur in reſiſtendo concupiſcentiæ carnis cōtrariantis ſpiritui. Sed eſt maior in comprimendo,ne inſurgat. 3.q.15. 2.ad 3.
33 Donum fortitudinis in patria,habet actum perfruendi plena ſecuritate à laboribus,& à malis.22.q.139.1.ad 2.

Virtus

34 Virtus fortitudinis firmat animum, ſecundum modum connaturalem homini, donum autem ſupernaturaliter, 22.q.139.1.o.

35 Donum fortitudinis dat fiduciam euadendi quælibet pericula, & perueniendi ad finem cuiuſlibet operis.i. ad beatitudinem, non autem uirtus fortitudinis, ſed perficit ad ſuſtinendum quęlibet pericula. 22. q.139.1.c.ad 1.

36 Donum fortitudinis, reſpicit uirtutem fortitudinis, inquantum ſuſtinet pericula, & facit quandoque opus arduum. Ideo dirigitur à dono conſilij.22.q.139.1. ad 3.

1 FRATER in ſacra ſcriptura dicitur quadrupliciter. ſ. natura, gente, cognatione, & effectu.3.q.28.3.ad 5.

2 Fratres Chriſti ſumus per adoptionem,1.q.33.3.c.item q. 41.3.c.item 3.q.23.2.ad 2.

Fratres Chriſti in Euangelio dicuntur conſobrini eius.ſ.filij Mariæ, matreteræ matris eius.3.q.28.3.ad 5.

¶ Frenesis. * Cauſa. * tanta poteſt eſſe motio ſpirituum & humorum, quod huiuſmodi apparitiones rerum aliter quàm ſint, etiam uigilantibus per naturalem commotionem humorum fiunt, ſicut & infreneticis, & alijs huiuſmodi.1.q.111.3.c.ſi.

¶ Frequentia, aſſiduitas, & diuturnitas, non ſunt circunſtantiæ mutantes ſpeciem, niſi aliud ſuperueniat.12.q.88.5. ad 1.

¶ Fricare. * Multa homo agit abſque deliberatione, de quibus etiam quandoque nihil cogitat: ſicut cum aliquis mouet pedem uel manũ, alijs intentus, uel fricat barbam. 12.q.1.1.ar.3.item ad 3.

* Frigiditas ſeu impotentia coeundi, non quidem ex ætate ſed ex defectu naturæ, ſimpliciter incurabilis; dirimit matrimonium contrahendum & iam contractum, poſt triennium, ad minus ex eccleſiæ ſtatuto, Suppl.q.58.1.o.

1 FRVCTVS dupliciter diſtinguuntur.ſ.ſecundum tres perfectionis gradus à Chriſto.ſ.tricesimus, ſexageſimus, & centeſimus: ſiue ſecundum tres gradus uirtutis, ut ſancti diſtinguunt, quia cuiuſlibet rei perfectio, attenditur ſecundum principium, medium, & finem, & eſſentialiter, id eſt ſecundum rationes diuerſas gaudendi, ſ. duodecim à Paulo, 12.q. 70.3. ad 2.

2 Fructus ſpiritualis dicitur dupliciter.ſ.quod principaliter expectatur.ſ. Deus, & ſecundario.ſ.delectatio 12.q.11.1.c.ad 3.

3 Fructus quarto modo.ſ.conſurgens ex ſemine uerbi Dei, eſt tantum triplex, ſecundum tres gradus continentium.ſ.coniugum, uiduarum, & uirginum, 12.q.70.3.ad 2.

4 Fructus ſpiritus ſancti, ſecundum ſanctum Paulum, ſunt duodecim, ſcilicet, charitas, gaudium, pax, patientia, bonitas, longanimitas, benignitas, manſuetudo, fides, modeſtia, continentia & caſtitas. 1.q. 70. 3.o.

5 Fructus ſenſibilis, eſt ultimum ex arbore expectatum, quod cum quadam ſuauitate percipitur, 12.q. 11. 1. c. item 3. c. ad 2; item q. 70.1.c.

6 Vltimum ſimpliciter & delectans, eſt proprie fructus. & eius proprie eſt frui. Delectans autem nõ ultimum, poteſt aliquo modo dici fructus. ſed eius non eſt frui proprie, & ſecundum completam rationem. Nõ delectans uero, ſed tantum in ordine ad aliud appetitum, nullo modo eſt fructus, 12.q.11.3.c.ad 2.

7 Opera carnis non dicuntur fructus, quia ſunt contra rationem, ſicut q̄d eſt ex arbore contra naturam eius non dicitur fructus. 12.q.70.4.ad 1.item 22.q.8.8.c.fi.

8 Virtutes dicuntur fructus, ratione delectationis, non autem ratione habitus.12.q.70.1.ad 3.item 22.q.136.1.ad 3.

9 Operatio ſecundum facultatem rationis, dicitur fructus rationis, ſed ut mouetur à Deo, dicitur fructus ſpiritus ſancti.12.q.70 1.c.

10 Opera noſtra ut ſunt à ſpiritu ſancto, dicũtur fructus, reſpectu uero beatitudinis, dicuntur flores, 12.q.70.1.ad 1.

11 Fructus proprie, dicitur tantum in corporalibus, ſcilicet plantis, à quibus metaphorice transfertur ad ſpiritualia.12.q.11.1.c. item 3.ad 2. item q.70.1.c.

12 In parte appetitiua, ſunt plures fructus quàm in parte apprehenſiua, quia fructus ſignificat finem, qui magis conuenit parti appetitiuæ. 22.q.8.8.ad 3.

13 Fructus comparatur ad arborem, ſicut effectus ad cauſam, ad hominē uero, ſicut ultimum expectatum delectans. 12. qō.11.3. ad 2.item q.70.1.c.

14 Dono conſilij non correſpondet proprie aliquis fructus, quia omnis practica eſt propter aliud.22.q.8.8.ad 3 item q.52.4.ad 3.

15 Fructus ſpiritus contrariantur operibus carnis in communi, non autem ſingula ſingulis, niſi ſecundum adaptationem. 12.q.70.4.0.

16 Opera carnis ſunt plura fructibus ſpiritus, quia bonum eſt uno modo, ſed malum eſt omnifariam.12.q.70.4.0.

1 FRVI eſt actus potentiæ imperantis, non autem exequentis, 12. q. 11.2.c.

2 Frui eſt actus appetitiuæ potentiæ, 12.q.11.1.0. item 2.c.

3 Frui eſt actus uoluntatis.12.q.11. 1.ad 1.item 4.c.ad 2.

4 Frui eſt actus uoluntatis, in ordine ad intellectum.12.q.11.1.ad 1.item 4. c.ad 2.

5 Frui eſt actus tantum uoluntatis ſecundum charitatem, in ordine ad potentias & habitus priores.12.q.11.1.0.

1 FRVITIO pertinere uidetur ad amorem uel delectationem, quam aliquis habet de ultimo expectato, quod eſt finis.12.q.11.1.4.c.itē q 34.3.c.fi.

2 Nomina trium ordinum prędictorum, ſumuntur ab excellentia prædictorum trium actuum fruitionis, & non ab eis ſimpliciter.1.q.108.5.5.ad 5.item ad 6.

3 Eadem fruitione fruemur Deo, fruitione eius, & beatitudine creata.12. q 11.3.ad 3.

4 Fruitio perfecta eſt tantum ultimi finis habiti, imperfecta uero, etiam non habiti. Sed impropria, eſt non ultimi ſimpliciter. 12. q. 12.3.4.0. item q.12.2.ad 3.

5 Non oportet quòd fruitio ſit ultimi finis ſimpliciter, ſed quod habeatur pro ultimo fine.12.q.11.2.ad 2.

6 * Non eſt fruendum iuſto, niſi in Deo. Peccatore autem, brutis, uel inanimatis, nullo modo.12.q.11.3.ad 1.

7 Carentia cognitione, nullo modo fruuntur, bruta fruuntur impropriè. Peccator non uere, iuſti imperfecte, beati perfecte, Deus autem perfectiſſime.12.q.11.2.4.0.item q.12.5.ad 2.

8 Hæc fruitio Chriſti, perueniebat ad totam animam eius, ſecundū eſſentiam, ut eſt ſubiectum rationis ſuperioris tantum.3.q.46.8.0.

* Bruta

9 * Bruta fruuntur imperfecte,ſed rationalia perfecte.12.q.11.2.o.

¶ Frumentum eſt genus ad triticum, & ad alia genera,3.q.74.3. ad 2. item ad 3.

¶ Fruſtra dicitur,quod eſt ad finem quem non inducit. 1.q.25.2.ad 2. item q.88.1.ad 4.item 3.q.11.5.ad 2.

¶ Fucatio eſt ſpecies fictionis,ad mentiendum pulchritudinem: ideo ſemper eſt peccatum,ſed non eſt mortale,niſi fiat ad laſciuiã, uel con temptum Dei.Tamen licet occultare turpitudinem cauſatam ex infirmitate,uel ex alia cauſa accidentali.22.q.169.2.ad 2.

¶ Fugere poteſt iuſtus propter tria, ſ.ut perſecutor quieſcat, ut præceptum à Domino opus perficiat, & ut glorioſiorem coronam acquirat.22.q.64.4.o.

1 DE ratione fundamenti eſt eſſe primum,ſuſtentare, & connexio.22.q.4.7.ad 4.

2 Fides eſt fundamentum aliarum uirtutum,quia eſt prior eis,& ſubſtentat eas.Fortitudo autem firmat contra aduerſa,humilitas cõtra proſpera,timor contra culpam futuram,pœnitentia contra præteritam. 22.q.161.5.ad 2.item 3.q.84.6.ad 2.

1 FVRIA matrimonium ſequens, illud nullatenus dirimit:præcedens uero,quandoque dirimit.ſupl.q.58.3.c.

1 FVRTVM eſt occulta acceptio rei alienæ.22.q.66.3 o.

2 Furtum ſemper eſt peccatum,ratione iniuſtitiæ,& fraudis,uel doli. & eſt mortale,niſi modicum intendatur.22.q.12.3.c.item q.66.5.6.o item q.118.4.c.

3 Furtum eſt ſpecies fraudis. Mendacium & falſum teſtimonium, fallaciæ.Turpe lucrum,inquietudinis.Rapacitas,uiolentiæ. Ideo omnia hæc,& inhumanitas,i.obduratio,ab Iſidoro dicuntur eſſe filiæ auaritiæ.22.q.118.8.ad 3.

4 Furtum & rapina,opponuntur iuſtitiæ,22.q.64.princ. item q.66.prin. item 4.5.c.item q.118.4 c.

5 Furtum eſt iniuſtum,quia eſt inuoluntarium per ignorantiam, ſed rapina per uim.Ideo differunt ſpecie.22.qõ 66,4.o. item 9.c.item q.73 1.c.ad 1.

6 Rapina eſt grauior furto dupliciter,primo quia inuoluntarium * eſt ex parte eius cui aliquid ſubtrahitur furto:rapina uero addit uiolentiã, quæ uoluntaria eſt: peccatum autem per uim, eſt maius quàm per ignorantiam.Secundo,quia rapina eſt in re,& in perſona:furtum autem eſt tantum in re 22.q.66.9.o. item q.73.3.ad 2. item q.116.2. ad 1.item q.144.2.ad 4.

7 Accipiens furtim rem ſuam,iniuſte detentam,peccat contra cõmunem iuſtitiam,uſurpando ſibi iudicium,ſed non tenetur reſtituere, ſed ſatisfacere Deo, & ſedare ſcandalum.22.q 66.5.ad 3.

8 Accipiens rem alienam occulte & manifeſte auctoritate iudicis, non eſt furtum uel rapina,quia per ſententiam fit debitum.22.q.66.5.ad 1. item 8.c.

9 Accipiens rem inuentam,animo retinendi,furtum facit, niſi credat haberi pro derelicto,uel nullus eſſe.22.q.66.5.ad 2.

10 Per prohibitionem furti, prohibentur omnia damna in rebus. 22.qõ. 120 6.ad 2.

11 Pœna mortis non infligitur in præſenti pro furto,niſi ratione grauis circunſtantiæ,ut ſacrilegio,peculatu,& plagio.22.q.66.6.ad 2.

1 FVTVRVM cognoſcitur dupliciter, ſcilicet in ſe,& in ſuis cauſis. Pri-

mum conuenit tantum Deo : ſecundum nobis , ſed magis angelis & dæmonibus:ſed in cauſis neceſſarijs certitudinaliter; in contingentibus ſæpe, opinatiue tantum; quæ autem raro, nullo modo, 1.q.14.13.o. item q.57.3.o.item q.64.1.ad 5.item q.46.4.o. item q.89.3. ad 3.item 12.q.111.4.c.item 22.q.95.1.o.item 5.c.item q. 171.6.ad 1.item ad 2.item ad 3.item q.172.1.c.item q.174.1.c. ad 1.

2 Futura plus cognoſcuntur à phreneticis, abſtractis à ſenſibus, morientibus, dormientibus, & brutis, quàm ab oppoſitis. 1.q.12.11.c. item q.86.4.ad 2.item ad 3.item 22.q.172.1.ad.1.item ad 2.item ad 3.

3 Cognitio futurorum, ex præſentibus & præteritis, proprie rationis eſt, 22. q.47.1.c.

4 Anima uicina morti, cognoſcit aliqua futura ex reuelatione, uel ex impreſſione cauſarum naturalium, non autem propria uirtute. 1.q.86.2.ad 2.item 22.q.172.1. ad 1.

5 Bruta non cognoſcunt futura , ſed ex inſtinctu naturę eis indito ab intellectu diuino, mouentur ad aliquid in futurum , ac ſi futurum præuiderent. 12.q.40.3.ad 1.

6 Bruta cognoſcunt futura, non computando præſens ad futurum, ſed ex inſtinctu naturæ. 1.q.86.4.ad 3.item 12.q.41.1.ad 3.

7 Senſus non apprehendit futurum , ſed ex ijs quæ animal apprehendit in præſenti : appetitus eius mouetur naturali inſtinctu in aliquod futurum proſequendum , uel fugiendum . 12. q. 40. 3. ad 3. item q. 41. 1.ad 3.

G

1 GABRIEL fortitudo Dei nominatur. 3.q.30.2.ad 4.

2 Quidam dicunt Gabrielem fuiſſe de ſupremo ordine angelorum , ſed ſatis eſt credibile , quòd ſit ſummus in ordine archangelorum . Vnde eccleſia eum archangelum nominat. 3. q. 30. 2. ad 4.item ſi.

1 GALILAEA ut interpretatur trāſmigratio, ſignificat gentilitatē :ſed ut interpretatur reuelatio, ſignificat patriam cęleſtem, 3.q.55.3.c.ad 4.

1 GAVDIVM non eſt uirtus , ſed eſt actus charitas, poſterior dilectione. 22.q.28.4.o.

2 Gaudium & triſtitia de eodem, ſunt contraria, & etiam ſecundum genus, ſed de diuerſis, unum eſt cauſa alterius, & materia, 1.q.64.3.ad 1. item 3.q.84.9 ad 2.

3 ¶ Gedeon petens ſignum peccauit tentando Deum ex incredulitate, ſicut & Zacharias. 22.q.97.2. ad 3.

¶ Gemitus & lachrymæ mitigant triſtitiam : quia appetitur extra , & conueniunt diſpoſitioni homini triſtis. 12.q.38.2.o.

1 GENEALOGIA magis denominatur à patre, quàm à matre. 3.q.28.1. ad 2.item q.29.1.c.item q. 31.2.ad 1.

2 Tota genealogia Chriſti exponitur, & dubia circa eam ſoluuntur. 3. q. 28.1 .ad 2.item q.31.3.o.

1 GENERALE triplex. ſ. per prędicationem , ut genus: per cauſam , ut amor, & quod eſt à multis cauſis , ut ira . 12. q. 46. 1. o. itam 22. q. 58.6. c.

2 Generale & ſpeciale duplex. ſ. intentione & obiecto. 22.q.58.5.ad 3.itē q.59.1.o.item q. 79.2.ad 1.

1 GENERATIO duplex. ſ. mutatio de non eſſe ad eſſe, & origo uiuentis, à principio uiuente coniuncto. Prima conuenit omni generabili

bili & corruptibili: ſecunda uero tantum uiuenti, & dicitur natiuitas.1.q.27.2.c.

2 Ad generationem naturalem, non requiritur aliqua potentia actiua in materia. 3.q.32.4.c.ad 3.

3 * In generatione tota uirtus actiua eſt ex parte maris, & paſſio ex parte fœminæ. 1.q.115.2.ad 3. item 3.q.32.4 c.item q.67.4.ad 3.

4 Primum in generatione, eſt ultimum in corruptione.22.q.107.2.c.item q.162.7.ad 3. item ad 4.

5 Generatio unius non eſt corruptio alterius, niſi per cõcomitantiam.12. q. 113.6.ad 2.

6 Generatio & corruptio, ſunt in inſtanti.12.q.113.7.c.

7 Forma eſt finis generationis, in omnibus quæ generantur, non à caſu.1. q.15. 1.c.

8 Omne generans producit ſibi ſimile ſecundum formam qua agit, quæ eſt potentia generatiua. 1.q.33.2.ad 4 item q.41.5.c.

9 Ad actum generationis concurrunt tria.ſ.calor, ſpiritus, & humor. 22. q.147.8.ad 1.

10 Generatio uniuoca eſt uerior & perfectior, quàm generatio non uniuoca.1.q.33.2.ad 4.

11 Idem modus generationis eſt omnium eorum, quæ ſunt eiuſdem ſpeciei.3.q.28.1.ad 4.

12 Quod generatur ſecundo modo generationis.ſ.prout generatio eſt origo uiuentis à principio uiuente coniuncto, non dicitur genitus, nec filius, niſi procedat ſecundum rationem ſimilitudinis ſpecifice, ut pili, & uermes. 1.q.27.2.c.

13 Generatum oportet aſſimilari generanti, in omnibus quæ ad naturam ſpeciei pertinent; non autem in proprietatibus indiuidui.1.q.100.1. c.item q.101.1.ad 1.item 12.q.81.2.c.

14 Accidentia indiuidualia, pertinentia ad diſpoſitionem naturæ, ut uelocitas coporis, & bonitas ingenij, propagãtur in filios per generationẽ: ſed nullo modo accidentia pure perſonalia, ut grammatica & huiuſmodi.12.q.81.2.c.item 22.q.168.1.ad 2.

15 * Accidentia ſpeciei & indiuidui ſecundum corpus, poſſunt transfundi à generante in genitum, non autem accidentia ſecundum animam. 22.q.60.6.ad 4.

16 Homo generat ſibi ſimile in ſpecie, non inducendo, nec educendo animam rationalem de potentia materiæ, ſed diſponendo materiam.1. q.118.2.ad 4.item 12. q.83.1. ad 3.

17 In ſtatu innocentiæ, fuiſſet generatio per coitum. 1.q.98.c.

18 Tunc non fuiſſent generati æquales in robore, pulchritudine, & alijs, ſicut nec etiam nunc.1.q.96 3.c.

19 Parentes tunc non fuiſſent confirmati in iuſtitia, quandiu genuiſſent. 1.q.100.2 c.

20 Generatio ſignificat relationem per modum operationis, in diuinis. 1. q.22 6.ad 3.

21 Generatio proprie conuenit Deo.1.q.27.2.c.item q.28.4.c.

22 Generatio filij Dei à patre, eſt æterna. 1.q.42.2.c.

23 Arius ponit duodecim modos generationis. ſ.iuxta fluxum lineæ à puncto, iuxta emiſſionem radiorum à ſole, iuxta characterem ſeu impreſſionem à ſigillo, iuxta immiſſionem bonæ uoluntatis à Deo, iuxta exitum accidentis à ſubſtantia, iuxta abſtractionem ſpeciei à materia, iuxta excitationem uoluntatis à cogitatione, iuxta transfigurationem motus à mouente, iuxta eductionem ſpecierum, à genere, iuxta idea-

tionem,& iuxta naſcentia,in quibus deeſt æqualitas naturæ, uel du rationis.1.q.41.2.ad 1.item ad 1.

24 Proceſſio ſpiritus ſancti,non poteſt dici generatio. quia eſt per modū amoris,non autem per modum ſimilitudinis,ſicut uerbum,1.q.27.4.o.item q.30.2,ad 2.item q.35.5.c.

25 Nullus modus proceſſionis in creaturis,perfecte repræſentat diuinam generationem,ſed ex multis oportet colligere ſimilitudinem,1.qō.41.3.ad 4.

26 * Nec beati illam ineffabilem generationem ſciunt , quia non cōprehendunt naturam Dei,1.q.12.7.o.

27 Eſſentia Dei non generatur,nec genita eſt per ſe,nec per accidens. 1.q.39.5.ad 2.item 3.q.16.5.ad 1.

28 Eſſentia non generat,ſed patet uirtute eſſentiæ . 1.q.39. 5.o. item q.41.5.ad 1.

39 Generatio attribuitur alijs terminis eſſentialibus,ſecūdum quod magis connotat actum.1.q.39.5.ad 1.

30 Eſſentia eſt Deus generans,& res generans,ſi res & Deus ſupponant ꝑ perſona,non autem ſi ſupponant pro eſſentia.1.q.39.5.ad 5.

31 Hæc propoſitio eſt falſa,Deus non genuit Deum.1.q.39.4.ad 3.

32 Hæc propoſitio eſt uera,Deus genuit Deum.. 1.q.39.4.o.item 5.ad 1.

33 Hæc eſt falſa,Deus genuit ſe Deum,uel alium Deum.1.q.39.4.ad 4.

34 Hæc eſt uera tripliciter. Deus pater genuit alterum ſe,ſcilicet in ablatiuo, in accuſatiuo ſimpliciter, & perſonaliter , ſed emphatice . 1. q.39.4.ad 4.

35 Hæc eſt uera appoſitiue,Deus genuit Deum,qui non eſt Deus pater.Et eſt falſa ſuppletiue,ſed affirmatiua eſt econuerſo,1.q.39.4.ad 5.

36 Melius dicitur filius Dei ſemper natus,quàm ſemper generari,uel ſemper naſci,licet uti poſſimus omni tempore in generatione eius. 1.q.42.2.ad 4.

¶ Generatiua potentia eſt actiua,& eſt in patre perfecte, in matre uero imperfecte,3.q.32.4.ad 2.

¶ Genitor. item, uel generans,non eſt ita nomen proprium patris,ſicut pater.1.q.33.2.o.item q.40.2.c.

1 FILIVS Dei dicitur genitus de patre,& ſubſtantia patris , ſed diuerſimode.1.q.41.3.o.

2 Filius Dei dicitur genitus & creatus, ad remouendum omnem imperfectionem à natiuitate eius,1.q.41.3.ad 4.

1 GENVS * reſpectu ſingularium,eſt ut formale,ſed reſpectu ſpeciei, eſt ut materiale,1.q. 85.3.ad 4.

2 Genus aliquando accipitur pro ſpecie,eo modo loquendi,quo dicimus humanum genus,totam humanam ſpeciem,12.q.18.2.c.fi.

3 Genus prædicatur æqualiter de ſpeciebus,ſecundum intentionem, non autem ſemper ſecundum eſſe.1.q.77.4.ad 1.

4 Genus dicitur dupliciter,ſ.proprie,prout prædicatur de pluribus ſpeciebus in eō quod quid,& improprie,ideſt, omne commune, ſ.quod ſui communitate multa ambit & continet,& ſic bonum & malum dicuntur genera contrariorum.12.q.18.2.c fi.

5 Genus duplex,ſcilicet genus nominatum,& genus innominatum. 1. q.78.3.ad 3.

6 Genus duplex,ſcilicet genus proximum, & genus remotum Ibid.

7 Genus duplex,ſcilicet genus logicum,& genus phyſicum,1.q.66.2.ad 2.item q 88.2,ad 8.

8 Aliquid eſt in aliquo genere dupliciter,ſ.in genere entis,ut ens actu, & in genere intelligibilium,ut pura potentia,1.q.87.1.c.ad 2. item 12.q.50.4.ad 2.item 5.c.

9 * Aliquid eſt in aliquo genere dupliciter, ſ. per ſe, ut ſpecies, & ea de quibus prædicatur genus,& reductiue,ut principia generis, negationes & priuationes.1.q.3.5.c.item 12.q.72.6.ad 3.

10 In omni genere in quo eſt aliquid imperfectum, oportet præexiſtere aliquid perfectum,1.q.5 1.1.c.

11 In quolibet genere, primum eſt cauſa omnium, quæ ſunt poſt. 3.qō. 56. 1. c.

12 * In omni re quæ eſt in genere,differt eſſe ab eſſentia. 1.q.3.5.c.

13 Impoſſibile eſt aliquid eſſe in genere,quod in nulla eius ſpecie eſt,1.q. 7.3.ad 2.item 22.q.189.1.ad 5.

14 Hypoſtaſis non eſt in genere uel in ſpecie, niſi per naturam quam habet.3.q.2.3.ad 3.

15 Nihil ponitur primo in genere uel ſpecie,niſi per id quod de eo proprie prædicatur,3.q.63.2.ad 1.

16 In omni genere, quanto aliquid eſt prius, tanto eſt ſimplicius. 12.qō. 19. 2. c.

17 Relatio generis ad ſpeciem,& econuerſo, eſt relatio rationis tantum. 1.q.28,1.c.

18 Alia genera à relatione ſecundum propriam rationem, ſignificant aliquid alicui inhærens. 1.q.28.2.c.

1 GEOMETRA * modico ſtudio acquirit ſcientiam concluſionis,nunquam conſideratæ.12.q.65.1.ad 1.

2 Errans circa hoc principium,omne totum eſt maius ſua parte, non poteſt habere ſcientiam geometriæ.12.q.65.1.ad 4.

¶ Germinare item. Significanter dicit ſcriptura,germinet terram herbam uirentem,& facientem ſemen, quia ſcilicet ſunt productæ perfectæ ſpecies plantarum,ex quibus ſemina plantarum orientur. Nec refert ubicunque habeant uim ſementiuam, utrum, ſ.in radice,uel in ſtipite,uel in fructu.1.q.69.2.0.item q.72.ad 1.

¶ Gigantes ſecundum Ioſephum & Auguſtinum producti ſunt ſemine humano,operante dæmone incubo,uel ſuccubo, ſub certa conſtellatione,1.q.51.3.ad 6.

¶ Gilbertus Poretanus reuocat errorem ſuum, de aſſiſtentia relationū in diuinis. 1.q.28.2.c.

¶ Gladius flammeus, eſt impedimentum acceſſus paradiſi terreſtris, & ſignificat impedimentum regni cœleſtis. 22. queſt. 164. 2. ad 5.

1 GLORIA eſt clara notitia cum laude, ut Ambroſius dicit.12.q.2,3.c. item 22.q.103.1.ad 3.item q.132.1.c.

2 Finis debitus appetendi gloriam, uel manifeſtandi aliquod bonum in hac uita,eſt tantum triplex,ſ.gloria Dei,utilitas proximi, & utilitas propria.22.q.132.1.ad 3.

3 Homo poteſt laudabiliter appetere gloriam ſuam ad utilitatem ſui uel aliorum,22.q.132.1.ad 1.

4 Gloria dicitur uana tripliciter,& eſt peccatum. Primo quando eſt de nō ente,uel de tranſitorijs,uel de peccatoſ. ſecundo quando quæritur ab hominibus,& non à Deo,tertio,quando non ordinatur ad debitum finem.22.q.132.1.c.

5 Opus uirtuoſum factum propter inanem gloriam ueniale, amittit uim

merendi uitam ęternam,quia nullus peccando meretur. 22. q. 132. 3 ad 1.
6 Inanis gloria eſt periculoſa,non propter grauitatem ſui: ſed diſponēdo ad grauia, faciendo præſumptuoſum,& nimis de ſe confidentem, & diſponendo paulatim ad priuationem interiorum bonorum. 22. q. 132.3 .ad 3.
7 Vanagloria uituperatur præcipue circa eleemoſynam, propter defectū charitatis, pręferendo uanam gloriam utilitati proximi, dum facit hoc propter illud.22.q.132.5.ad 3.
8 Vana gloria non eſt ſemper peccatum mortale, ſed tantum quando ponitur in ea ultimus finis, uel quando eſt contra Deum, 22.quæſt. 132. 3. o.
9 Vana gloria eſt uitium capitale:cuius filiæ ſunt ſeptem. ſ.inobedientia, iactantia,hypocriſis,contentio,diſcordia, præſumptio nouitatum, & pertinacia.22.q.21.4.o.item q.105.1.ad 2.item q.132.4.5.o.item q. 138.2.ad 1.
10 Ira non cauſat diſcordiam,& cōtentionem: niſi mediante uana gloria. 22.q.132.5.ad 2.
11 Vana gloria directe contrariatur magnanimitati,ſecundum rei ueritatem,ut deficiens: ſed ſecundum opinionem, ut excedens. 22. q. 30. princ. item q. 132.2.o.
12 Deus quærit gloriam ſuam,non propter ſe,ſed propter nos. 22.q. 132. 1.ad 1.
13 Soli Chriſto conuenit quærere gloriam ſuam,quia Deus eſt:ſed inquantum homo quærit gloriam Dei in ſe: ſicut & alij ſancti. 22. q. 132. 1. ad 1.
14 Ea quæ ſunt gloriæ.ſ.perfecta Dei fruitio,& huiuſmodi, prius tempore debuerunt eſſe in Chriſto, ſicut in actore gloriæ: quàm in alio. 3. q. 53.3.ad 3.
Gloria ſanctorum,eſt ſine ſucceſſione. 12.q.67 4.ad.2.
1 GRADVS altaris prohibetur contra idololatriā:quia gentiles in ſacris Priapi oſtendebant populo ſua pudenda. 12.q.102.4.ad 7 fi.
¶ Gratia eſt forma accidentalis,ſ.qualitas.12. q.110.2.o.
2 Gratia reducitur ad primā ſpeciem qualitatis: non tamen eſt habitus proprie:ſed habitudo.ſ. ſanitas mentis,12.q.110.3.ad 3.
3 Gratia eſt forma quædam,habens eſſe completum in anima:ideo eſt in ea mutabiliter:ſicut anima eſt mutabililis ſecundum liberum arbitrium in uia,3.q. 63.5.ad 1.
4 Gratia non eſt forma intrinſeca uirtutum: ſed eſt quaſi principium, à quo uirtutes formaliter oriūtur,12.q.110.3.c.ad 3.item 4. ad 2.item 3.q.62.2. c.
5 Gratia pro acceptione amoris,non eſt principium rectæ operationis,niſi mediante uirtute,12.q.110. 4. ad 2.
6 *Gratia differt eſſentialiter à qualibet uirtute.12.q.110.3. o.item 4.c. item 3 .q.7.1.c.item q.62.2.c.item q.89.1.c.
7 Gratia nihil aliud eſt,quàm quædam inchoatio gloriæ in nobis, 22. q. 24.3. ad 2.
8 Auxilium Dei,ut mouens ad uolendum, dicitur gratia operans : ſed reſpectu actus exterioris,dicitur gratia cooperans, 12.q.111.2.c.
9 Gratia conſummata,eſt lumen gloriæ, 12.q.111.3. ad 2.
10 Gratia eſt natura,id eſt,eſſentia:non tamen eſt naturalis alicui creaturæ,3 q.2.12. c.
11 Natura non dicitur gratia gratis data: quia natura includit debitū naturæ

turæ & non debitum meriti:gratia uero omne debitum excludit, 12. q.111.1. ad 2.item 4.c.

12 Gratia excedit conditionem naturæ creatæ, 12.q.112.1.c.item q. 114. 2. 5.c.

13 Gratia proprie eſt donum Dei,excedens ordinem naturę,& ſine meritis 12.q.112.1.c.item q.114.2.5. c.

14 Gratia eſt participatio diuinæ naturæ. 12.q.110.3. 4.c.item q.112.1.c. item q.113.9.e.item q. 114.3. c.item 22.q.19.7.c.item 3.q.2.10. ad 1.item q.3.4.ad 3.item q.62.1.2. c.

15 Omnis gratia gratis data,eſt manifeſtatio gratię gratum facientis.12.q. 112.2. ad 2.

16 Gratia ſumitur tripliciter.ſ.pro dilectione, pro dono gratis dato, & pro recompenſatione eius,12.q.110. 1.c.

17 Gratia dicitur dupliciter, ſcilicet donum Dei, & Deus donans. 3. q. 2.10.c.

18 Gratia Dei dicitur dupliciter, ſcilicet auxilium Dei mouens nos: & habituale donum,12.q.109.1.ad 1.item a. 3.6.8. 9.10.c. item q. 110. 1.2.c.item q.111.2.c.item q.112.a.c.item 22.q.171.2.ad 3.

19 Gratia duplex.ſ.gratum faciens,& gratis data, 12.q.111.1.o.item 3.q. 7.7.c.ad 1.item q.62.1.c.

20 Plenitudo gratiæ duplex, ſcilicet ex parte ipſius gratiæ, id eſt, quando aliquis attingit ad ſummum bonum,quantum ad eſſentiam & quantum ad uirtutem, quia habet gratiam in maxima excellentia quæ poteſt haberi,& maxime in extenſione ad omnes gratiæ effectus : & talis gratiæ plenitudo,propria eſt homini Chriſto: & ex parte habentis gratiam,ſcilicet, quando aliquis habet gratiam, ſecundum ſuam conditionem, uel intenſionem uſque ad terminum ei præfixum à Deo : quo ad omnia quæ pertinent ad ſuum ſtatum uel officium : & talis plenitudo gratiæ, communicatur alijs per Chriſtum. 3. q. 7. 10. o.

21 Gratiæ gratis datæ,ſufficienter enumerantur & diſtinguuntur nouem. ſ.ſermo ſapientiæ,ſermo ſcientię,fides,gratia ſanitatum,operatio uirtutum,prophetia,diſcretio ſpirituum,genera linguarum,& interpretatio ſermonum,12.q.111.4.o.

22 Gratia duplex ſ. præueniens.& ſubſequens:12.q.111. 3.o.

23 Dilectio Dei,dicitur præueniens,non autem ſubſequens: quia eſt æterna:ſed gratia Dei eſt temporalis: ideo dicitur utroque modo, 12. q. 111. 3.ad 1.

24 Gratia duplex, ſcilicet, operans, & cooperans, 12. q. 111. 2. o. item 3.c.

25 Gratia operans,& gratia cooperans ſunt idem ſecundum rem,& differunt ſecundum rationem, & ſecundum effectus : & ſimiliter gratia præueniens & gratia ſubſequens.12.q.111. 2.c.ad 4.item 3. o.

26 Gratia uiæ & gratia patriæ, ſunt una & eadem numero, 12. q. 111. 3. ad 2.

27 Corpus non eſt immediatum ſubiectum gratiæ:ſed ex anima, redundat in corpus effectus gratiæ nunc,& in patria, 3.q.73.1. ad 3.

28 In omni habente gratiam, oportet eſſe rectitudinem uoluntatis, 22. q. 8.4.c.

29 Amplior gratia collata fuiſſet ante peccatum,quàm poſt. 1. q. 95.4.c.

30 Gratia eſt maior in uno,quàm in alio, ex parte ſubiecti : non autem ex parte obiecti,nec finis,12.q.66.2.ad 1. item q.112.4.o.item 22. q 5. 4.ad 3.

Aliquis

31 Aliquis incipit à maiori gratia quàm ſit in alio, in ſtatu perfectus, 3. q. 89. 2. ad 4.
32 Bonum gratiæ unius eſt maius bono naturæ totius uniuerſi, 12. q. 113. 9. ad 2.
33 Gratiæ gratis datæ, non ſunt cõmunes omnibus: nec ſunt omnes æquales in eodem. 12. q. 66. 2. ad 1 item q. 68. 5. ad 1.
34 Gratia proprie non creatur, nec corrumpitur: ſed ſubiectum ſecundum eam. 12. q. 110. 2. ad 3.
35 Gratia non fit, nec corrumpitur: ſed ſubiectum ſecundum eam: & dicitur creari: quia homines ſecundum ipſam creantur, id eſt, conſtituuntur in nouo eſſe, ex nihilo, id eſt, non ex meritis. 12. q. 110. 2. ad 3.
36 Gratia gratum faciens, amittitur per quodlibet peccatum mortale. 12. q. 113. 2. c. item 22. q. 10. 4. c. item q. 24. 12. o. item 3. q. 86. 3. c.
37 Infuſio gratiæ, fit in inſtanti: ſine ſucceſſione. 12. q. 113. 7. c.
38 In eodem inſtanti, eſt terminus præparationis ſubiecti, & infuſio gratiæ. 3. q. 89. 2. c.
39 * Ad habitum gratiæ, requiritur præparatio ſubiecti: quæ principaliter eſt à Deo, mouente liberum arbitrium: ſecundario autem à nobis. 12. q. 112. 2. o. item 3. c. ad 2. item 4. c. item q. 113. 3. c. item 7. c. item 22. q. 24. 10 ad 3.
40 Præparatio perfecta ad gratiam, eſt in inſtanti: non autem imperfecta. 12. q. 112. 2. ad 2.
41 Præparatio perfecta ſimul eſt cum infuſione gratiæ, & meretur gloriã, & non gratiam: non autem imperfecta. 12. q. 112. 2. ad 1. item 3. q. 89. 2. c.
42 Gratia ex neceſſitate infallibilitatis, & non coactionis, ſequitur præparationem, ſecundum quod eſt à Deo: non autem ſecundum quod eſt à nobis. 12. q. 112. 3. o.
43 Quando homo facit totum quod poteſt & totum quod in ſe eſt: tunc eſt neceſſitas ad habendam gratiam: non quidem neceſſitas coactionis, Deo debitum imponentis: ſed neceſſitas immutabilitatis, qua neceſſe eſt Deum eſſe: & ideo eſſe bonum, & ideo effluentem: & ideo diſpoſito accipienti dantem 12 q. 112. 3 o.
44 * Homo in gratia exiſtens, indiget auxilio Dei, mouente ad recte agendum: non autem alia gratia habituali, 12. q. 109 9. o.
45 Nulla creatura poteſt cauſare gratiam: ſed ſolus Deus infundit eã immediate. 12. q. 76. 2. ad 2. item q. 109. 7. c. item q. 112. 1. o. item 3. ad 2. item 3. q. 62. 1. c. ad 3. item 5. c. item q. 64 1. c.
46 Homo dat gratiam, non interius influendo: ſed exterius exhortando ad ea quæ ſunt gratiæ. 3. q. 8. 6. ad 2.
47 Deus dat gratiam, dignis tantum: quos per gratiam facit dignos, 12. q. 114. 5. ad 2.
48 Deus aufert gratiam ab eo, qui per negligentiam non utitur gratia ei data. 22. q. 62. 4. c. item q 78. 1. ad 1.
49 Humanitas Chriſti, miniſtri eccleſiæ, & ſacramenta, ſunt cauſæ gratiæ inſtrumentaliter tantum. 12. q. 112. 1. ad 1. item ad 2. item 3. q. 8. 1. ad 2. item 6. ad 2. item q. 62. 1. o. item 5. c. item q. 64. 1. o.
50 Omnia ſacramenta nouæ legis, cauſant gratiam: non autem ueteris. 12. q. 100. 2. 3. c item q. 103. 2. c. item q. 110 12. c. item 22. q. 100. 2. 3. c. item 3. quæſt. 62. 4. ad 2. item q. 62. 1. 6. o item q. 63. 1. ad 3. item q. 66. 2. c. ad 1. item quæſt. 72. 5. ad 3. item quæſt. 87. 2. ad 2. item 3. c.
51 * Sacramenta ex ſecunda ſanctificatione, id eſt, ex uſu eorum, habent

quod

quod cauſent gratiam: non autem ex prima. 3.q.62.4. ad 3.

52 Gratia eſt in ſacramentis intentionaliter, ut in ſigno, & cauſa inſtrumẽtali: non autem ut in ſubiecto. 1.q.43.6.ad 4. item 3.q.62. 3.o. item q.72.3. ad 3.

53 Signum ſacramentale in pœnitentia, non cauſat gratiam, ſicut in aliis ſacramentis: quia non datur ab exteriori: ideo non repræſentat agẽs extrinſecum, ſicut in illis. 12.q.103.2. c.

54 Virtus cauſandi gratiam, eſt in ſacramentis intentionaliter: ut in ſubiecto. 3.q.62.4.o. item q.63.3 c. item q.65.3.c. item q. 73.1. ad 2. item ad 3. item q.68 4. o.

55 Hæc uirtus eſt in multis, tanquam in uno ſubiecto. ſ. in materia & forma. 3.q.62. 4. ad 4. item q.82.1 ad 1.

56 Hæc uirtus non eſt in prædicamento per ſe: ſed reducitur ad genus qualitatis. 3.q.62.4. ad 2. item q.63.2.c.

57 Gratia ſacramentalis, eſt ſpecies gratiæ communiter ſumptæ: ideo non dicitur æquiuoce, 3.q.62.2. ad 3.

58 Gratia ſacramentalis, addit ſupra gratiam communiter dictam, & ſupra uirtutes, & dona, quoddam auxilium Dei, ad habendum ſacramenti finem: ſicut uirtutes & dona, ſupra gratiam addunt perfectiones potentiarum. 3.q.62.2.o. item q.72.7.ad 2.

59 Gratia quam ſacramentum directe continet, differt à gratia quæ eſt in uirtutibus & donis: licet etiam hanc per quandam continuationem contineat. 3.q.72.7. ad 3.

60 Gratia ſacramentalis eſt ad duo, ſ. ad tollendum peccata, & ad perficiendum animum ad cultum diuinum, ſecundum religionem Chriſtianæ uitæ, 3.q.62.5.c. item q.63.1.6.c. item q.65.1.c.

61 Gratia uirtutum & donorum, ſufficienter perficit eſſentiam & potentias animę, quo ad generalem ordinationem actuum: ſed gratia ſacramentalis, quo ad aliquos ſpeciales defectus. 3.q.62.2.ad 1.

62 Gratia ſacramentalis, excludit peccata præterita: ſed uirtutes & dona ſufficienter excludunt peccata præſentia & futura. 3.q.63.2.ad 2.

63 Gratia & uirtutes ſanant animam formaliter: ſed ſacramenta, effectiue. 12.q.110.2.ad 1.

64 Gratia gratum faciens, inquantum animam ſanat, iuſtificat, & gratum Deo facit, dicitur gratia operans: ſed reſpectu operis meritorij, dicitur gratia cooperans. 12.q.111.2.c. item 3.q.86.4.ad 2.

65 A gratia gratum faciente fluunt uirtutes & dona: ad perficiendum potentias animæ, 1.q.1.8. ad 2. Item queſt. 2.2.ad 1. item 12.q. 110. 3. item 4. ad 1. item 3. q. 7. 2. c. item q. 62. 2. c. item q. 89. 1.c.

66 Gratiæ gratis datæ, ordinantur ad manifeſtationem fidei, & doctrinæ ſpiritualis, 3 q.7.7.c. ad 1.

67 Gratia gratum faciens, ordinat hominem immediate ad coniunctionẽ ultimi finis: ideo eſt multo excellentior quàm gratis data: quia ordinat ad quædam præparatoria ultimi finis, 12.q.111.5.o.

68 Sicut gratia gratum faciens, ordinatur ad actus meritorios interiores: ſic gratia gratis data, ad exteriores. 3. q.7.7.ad 1.

69 Gratiæ gratis datæ, dantur ad utilitatem aliorum: ſed gratia gratum faciens datur ad utilitatem propriam, 12.q.111.1.4.c. item 22.q.176. 1.ad 1. item q.177.1.c. ad 3. item ad 4.

70 Effectus gratię quintuplex. ſcilicet ſanitas animæ, uelle bonum, efficaciter operari, perſeuerantia in bono, & peruentio ad gloriam, 12. q. 111. 3. c.

Gratia

71 Gratia non tollit naturam,ſed perficit & ſupplet defectum naturæ, 1.q. 1.8.ad 2.q.2.a.ad 1.item 22.q.188.8.c.fi.
72 Gratia duo principaliter facit in anima : primo perficit formaliter ad eſſe ſpirituale:ſecundo perficit ad opus,12.q.111.2.c.fi.
73 Omne donum gratiæ, eleuat hominem ad aliquid ſupra naturam humanam quo ad ſubſtantiam actus, ut miracula facere, & præuidere futura:uel quo ad modum,ut diligere,& cognoſcere Deum:ad ſecundos,datur donum gratię habituale,non autem ad primos,22.q.171. 2. ad 3.
74 Quod ſemel gratia facit,perpetuo manet, 3.q.88.1.ad 4.
75 Non omnia beneficia Dei,dicuntur gratiæ gratis datę:ſed tantum quæ ſunt ſupra facultatem naturæ ſupra meritum perſonæ, non pro ſe, ſed pro alijs,12.q.111.1.c.ad 2.item 4.ad 1.item 22.q.172.4.c. itẽ q.177.1.o.item q. 178.1.c.
76 Gratia eleuat hominem ad uitam : quæ eſt ſupra conditionem omnis creatæ naturæ, 12.q 110.1.c.
77 Gratia uiæ,eſt æqualis gratiæ gloriæ in uirtute:non autem in actu, 12. q.114.3.ad 3.
78 Minima gratia poteſt reſiſtere cuilibet concupiſcentię, & mereri uitã æternam,3.q 62.6.ad 3.item q.70.4.c.
79 Quilibet exiſtens in gratia, ex hoc dignus eſt uita æterna , 1. q. 24. 3. c. item 12. q. 113. 2. ad 2. item 9. c. item q. 114. 3. o. item 3. q. 62.6.ad 3.
80 Vltimus effectus poſitiuus gratię,eſt peruenire ad gloriam,3.q.62.6.ad 3.item q.70.4.c.item q.72.7.ad 1.
81 Gratia gratum faciens , ad hoc principaliter datur: ut anima hominis, Deo per charitatem coniũgatur: Ideo quicquid poteſt eſſe ſine uno: poteſt eſſe ſine alio. 22.q.172.4.c.
82 Effectus gratiæ operantis,eſt prior quàm effectus gratiæ cooperantis,3. q.86.4. ad 2.
83 Gratia eſt ſimilitudo Dei,operans in uirtute miſericordiæ Dei infinite, 3.q.2.10.ad 1.item q.3.4.ad 3.
84 Per gratiam gratum facientem, tota trinitas inhabitat mentẽm , 1. q. 43.3 o.item 4 ad 2.item 5.c.
85 Gratia non immobilitat in bono, ne quis poſſit peccare , niſi ſit perfecta, ſcilicet coniungens fini.1.q.62.3.ad 2.item 12.q.106.2.ad 2.
86 Gratia non infunditur in habentibus uſum liberi arbitrij , ſine actuali motu liberi arbitrij in Deum,& in peccatum.1.q.87.2.c.
87 Gratia nunquam amittit ſine culpa,& illud quod ex gratia Dei conceditur,nunquam abſque culpa reuocatur.3.q.50.2.c.
88 Gratia eſt quodammodo infinita:cum ſufficiat ad merendum pręmiũ infinitum:& per quam ſatisfactio proportionatur culpæ infinitæ, inquantum eſt offenſa Dei, 12.q.114.3.ad 3.
89 Primus effectus gratiæ gratum facientis,eſt remiſſio peccatorum, 3. q. 72.7.ad 1.
90 Nulla culpa poteſt remitti ſine gratia,3.q.62.6.ad 3.item q.70.4.c.itẽ q.86.3.c. item q.87.4.0.item q. 89.1. c.
91 Minima gratia baptiſmalis ſufficit ad delendum omnia peccata, 3. q. 62.6.ad 3.item q.69.8.ad 1.item q.70.4 c.
92 Remiſſio culpæ & pœnæ æternæ.eſt effectus gratiæ operantis ; ſed remiſſio pœnæ temporalis,eſt effectus gratiæ cooperantis, 3.q.86.4.ad 2.item 6.ad 1.item 88. 1.ad 4.
93 Ad remiſſionem uenialium,non requiritur noua infuſio gratię, 3.q.65. 1.ad 8.

1. ad 8.item q.87.2.o.item 3.c.item 4.ad 2.

94 Sed requiritur ad remiſſionem mortalium, 3.q.87.2.ad 3.

95 In omni infuſione gratiæ, remittuntur uenialia, quo ad culpam, niſi ſit impedimentum; non autem ſemper quo ad pœnam, 3.q.87.2.3.o.

96 Homo exiſtens in gratia, poteſt uitare omnia & ſingula peccata mortalia, & ſingula uenialia, non autem omnia, 12.q.74.3.ad 2. item q.109 8.o.item 22.q.158.2.ad 3.item 3.q.187.1.ad 1.

97 Homo indiget auxilio Dei, ad cognitionem cuiuſcunque ueri: non autem gratia habituali, ſed tantum ad cognitionem ſupernaturalem, 12.q.109.1.o.item 2.ad 3.

98 Homo poteſt ſcire ſe habere gratiam per reuelationem, & coniecturaliter per aliqua ſigna: non autem per ſeipſum & certitudinaliter, 12.q.112.5.o.

99 Expedit quandoque præſentiam Dei in nobis per gratiam ignorare propter tria. ſ. ut timor diuini iudicij nos humiliet: ne præſumpta ſecuritas nos præcipitet: & ut uigilāter & deſideranter gratiam Dei expectamus. 12.q.112.5.c.

100 Homo poteſt bene & male facere ſine gratia habituali, non autem mereri: neutrum uero poteſt ſine auxilio Dei, 1.q.62.4.c.itē 12.q.109.2.5.o.item 6.c. item q.114.2.o.item 22.q.10.4.c.item q.83.15.ad 1.

101 * Homo ſine auxilio Dei gratuito, non poteſt ſe ad gratiam præparare, 1.q.62.2.o.item 12.q.109.6.o.

102 Homo poteſt ſe præparare ad gratiam, ſine alia gratia habituali, non autem ſine auxilio Dei, 1.q.62.2.ad 3.item 12.q.106.6.o.

103 Homo poſt peccatum non magis indiget gratia Dei, quàm ante: ſed ad plura, ſcilicet, ad ſanandum, & merendum, 1.q.95.4.ad 1.item 12.q.108.2.c.item q.109.2.3.4.c.item 3.q.61.2.ad 1.

104 * Homo in ſtatu naturæ integræ, poterat ſine gratia habituali uitare omnia & ſingula peccata mortalia & uenialia: non autem ſine auxilio Dei, 12.q.109.8.c.

105 Homo in gratia exiſtens, poteſt perſeuerare ſine alia gratia habituali, non autem ſine auxilio Dei, 12.q.109.9.10.item q.114.2.c.item 22.q.137.4.o.

* Homo exiſtens ſine gratia, & in peccato mortali, non poteſt diu perſiſtere, quin ruat in aliud peccatum mortale, 12.q.109.8.o.

106 * Homo ſine gratia, poteſt uitare ſingula peccata mortalia: non autē omnia, 12.q.63.2.ad 2.item q.109.8.o.

107 * Quædam ſunt peccata mortalia, quæ homo ſine gratia nullo modo uitare poteſt, ſ. quæ directe opponuntur uirtutibus theologicis, 12.q.63.2.ad 2.

108 Homo non poteſt reſurgere à peccato ſine auxilio Dei, & gratia habituali. 12.q.109.7.o.item q.113.2.o.item 114.2.c.item 22.q.137.5.ad 3.item 3.q.86.3.c.

109 Homo in gratia exiſtens, indiget auxilio Dei mouente ad recte agendum, non autem alia gratia habituali, 12.q.109.9.o.

1 GRATIARVM ACTIO reſpicit gratiā dantis: ideo ubi eſt maior gratia dantis, ibi debet eſſe maior gratiarū actio recipientis, 22.q.106.2.c.

2 Gratiarum actio non debetur tantum danti, ſed etiam promittenti, 22.q.88.5.ad 2.item 6.c.

3 Gratificatio. i. gratiarum actio, facta Deo, eſt actus religionis, 22.q.106.1.ad 1.

1 GRATITVDO ſeu gratia,eſt uirtus ſpecialis,reddens gratiam benefactori,12 q.60.3.c.item 22.q.106.1.o.item q 107.1.c.

2 Gratitudo,ingratitudo,datio beneficij,clementia,& miſericordia, non ſunt proprie ad ſeipſum.22.q.106.3 ad 1.

3 Ad gratitudinem tria requiruntur: primo quòd homo recognoſcat beneficium acceptum : ſecundo quòd laudet, & gratias agat : tertio quòd retribuat loco & tempore ſecundum ſuam facultatem, 22. q. 107. 2.c.

4 Vitium duplex opponitur gratitudini.ſ.per exceſſum,ut recompenſando quibus non debet,uel citius quàm debet:& per defectum.ſ.ingratitudo,quæ magis opponitur ei. 22.q.107.2.c.

1 GRAVE uel leue,habent in ſe principium actiuum,& formale ſui motus.12.q.36.2.c.

2 Mouens per ſe grauia & leuia,eſt generans:ſed per accidens, eſt remouens impedimentum,1.q.18.1.ad 2. item q.105.2.c.item 12.q.25.1. ad 2.

3 Locus eſt cauſa finalis motus grauium:ſed grauitas eſt unde principiũ motus.12.q.36 2.c.

4 Grauitas per prius inclinat deorſum, quàm retrahat de loco ſurſum: utrunque conuenit per ſe graui.12.q.36.1.c.

1 GREGORIVS propter triſtitiam, intermiſit expoſitionem Ezechielis. 12.q.37.1.ad 3.

1 GRYPHVS equis & hominibus infeſtus, ſignificat credulitatem potentum. 12.q.102.6.ad 1.co.1.

1 GVBERNARE eſt rem ad debitum finem conuenienter perducere, 1. q.103 1.o.item 22.q. 102.2.c.

2 Gubernatio eſt executio prouidentiæ, 1.q. 22. 1.ad 2.item q.3.c. item 23.2.c.

3 Angelorum miniſterio Deus gubernat homines,1.q.110.1.o.

1 GVLA eſt inordinatus appetitus cibi & potus:ideo ſemper eſt peccatum,22.q.148. 1.2.4.o.

2 Gula eſt uitium capitale:cuius filiæ ſunt quinque.ſ. inepta lætitia,ſcurrilitas,immunditia, ſtultiloquium, & hebetudo mentis, 22. q. 148. 5. 6. o.

3 Gula eſt peccatum mortale: tantum ſi in hoc ponatur ultimus finis.ſ. quòd animus ſit paratus agere contra legem Dei,22.q.148.2.o.item q. 154.2.ad 6.

4 Exceſſus cibi ſcienter contingens ex concupiſcentia, pertinet ad uitium gulæ;non autem ſi contingat ex ignorantia.22.q.148.1.ad 2.

5 Comedens ſcienter nociua,uel nimis, in graue nocumentum corporis ex gula,peccat mortaliter,22.q.141.6.ad 2.item q.154.2.ad 6.

6 Peccatum gulæ, eſt contra tertium præceptum decalogi, 22.q. 148. 2. ad 1.

6 Species gulæ ſunt quinque,contentæ in hoc uerſu:Præ.propere,laute,nimis ardenter,ſtudioſe.12.q.72.9.c.ad 3.item 22.q.148.4.o.

8 Gula eſt leuius peccatum alijs, ratione materię & peccantis, propter neceſſitatem, & difficultatem : ſed grauatur ex effectibus, 22. q. 148.3.o.

9 Gula aufert omnes uirtutes,non ratione ſui, ſed ratione uitiorum quæ oriuntur ex ea. 22.q.148.2.ad 4.

10 Hebetudo circa ſpeculabilia, maxime procedit ex gula : ſed hebetudo circa eligibilia, eſt in omni peccato. 22.q.148.6.ad 1.

De

11 De guſtu ſano & corrupto, in iudicando corporaliter, & ſpiritualiter, 1ſ. q.1.7.c. item q.2.1.ad 1.
12 Vltima in multis guttis cauantibus lapidem, agit in uirtute omnium præcedentium, 22.q.24.6.ad 2.

H

1 HABERE licet non ſit actio, ſignificatur tamen per modum actionis, 12.q.49.1.c.
2 Habere dicimur id quo libere uti, uel frui poſſumus cum uolumus: ideo perſonæ uel eſſentia Dei, habentur à ſola creatura rationali cum uidelicet ſit per donum Dei, particeps diuini uerbi, & procreantis amoris, ut poſſit libere Deum uere cognoſcere, & recte amare, quod etſi dono habeatur à ſolo Deo: ſic tamen habetur ut ſit illius, cui donatur, & ideo poſſit eo uti cum uelit, 1.qō.38.1.c. item q.43.3.c.
3 Habere ſecundum quod dicitur reſpectu cuiuſcunque quod habetur: commune eſt ad diuerſa genera, 12.q.49 1.c.
¶ HABILITAS eſt medium, inter potentiam uel ſubiectum, & actum ſeu formam, 1.q.48.4.ad 2.
1 HABITVS proprie eſt forma permanens, uel eſt qualitas, informans aliquam potentiam, uel principium eliciens actum, 12.q.49.1.o. item 22.q.171.2.c fi.
2 Habitus eſt qualitas, de difficili mobilis, qua homo poteſt uti cũ noluerit, reddens operationem delectabilem, 12.q.49.2.ad 3.
3 Mobile de facili uel difficili, non ſunt differentiæ eſſentiales habitus & diſpoſitionis, ſed ponuntur pro eis, 12.q.49.2.ad 3.
4 Habitus eſt, ſecundum quem ad aliquid nos habemus bene uel male, 1.q.83.2.c. item 12.q.49 1.c. item 2.c.ad 1.
5 * Idem habitus non ſe habet quandoque ad bonum, & quandoq; ad malum, ſed bene eadem potentia, 12.q.49.4.ad 3 item q.54.3.o.
6 Habitus non eſt diſpoſitio obiecti ad potentiam, ſed econuerſo, 12.q. 51.4.ad 1.
7 De ratione habitus non eſt reſpectus ad potentiam, ſed ad naturam, 12. q.49.2 c ad 1. item 3.ad 2.
8 De ratione habitus eſt, quòd importet habitudinem ad naturã primo & per ſe, ſecundum quod conuenit, uel diſconuenit, 12.q.49.1.c. ad 1. item 3.o.
9 * Habitus diſtinguuntur ſpecie ſecundum tria, ſcilicet ſecundum principia actiua eorum, ſecundum naturam, & ſecundum obiecta ſpecie differentia, 12.q.54.2.o. item q.60.1.c. item q.63.4.c.
10 Habitus diſtinguuntur ſpecie, in ordine ad naturam dupliciter, uel ſecundum conuenientiam, & diſconueniẽtiam, ut habitus bonus & malus, uel ſecundum conuenientiam ad naturam humanam, & ſuperiorem, ut uirtus diuina, uel heroica, & humana, 12.q.54.3.o.
11 Conſuetum eſt apud auctores, ut habitus per actus diffiniant, ponentes actus pro habitibus, 12.q.70.1 ad 3. item 22 q.58.1.c. ad 1.
12 Diuerſi fines proximi diuerſificant ſpecies habitus, licet unus finis ordinetur ad alium finem, 22.q 47.11.ad 3.
13 Habitus ſecundum quod eſt prædicamentum, importat habitudinem indumenti ad indutum, 12.q.49 1.c.
14 Habitus ſecundum quod eſt poſtprædicamentum, eſt ſecundum quod homo, uel quæcũque alia res, dicitur aliquid habere, ſed habitus prædicamentum, dicitur tanquam actio quædam habentis & habiti: ſicut eſt in illis quæ circa nos habemus, 12.q.49.1.c. ad 2.

Habi-

15 Habitus religionis eſt obſeruantia regularis, pertinens ad tria principalia uota, ut ſignum obligationis, 22. q. 186. 7. ad 2. item q. 188. 1. ad 2.
16 Habitus ſumitur quadrupliciter.ſ. pro poſt prædicamento, pro prædicamento, pro prima ſpecie qualitatis, & pro habitu religionis, 12. q. 49. 1.o. item 22. q. 186. 7. ad 2. item q. 188. 1. ad 2.
17 Habitus qualitas dicitur dupliciter, ſcilicet diſpoſitio potentiæ ad actum, & diſpoſitio ad naturam. 12. q. 49. 3. 4. c. item q. 50. 1. c. ad 1. item 2. c. ad 3. item 3. ad 2. item q. 51. 1. c. item q. 54. 1. 2. c. item q. 82. 1. c.
18 Aliquid dicitur habitus dupliciter, ſcilicet eſſentialiter, id eſt, id quo quis agit, & contentum habitu: ſecundo modo qui eſt in habitu & non in actu, ſimilis eſt dormienti: non autem primo modo, 12. q. 94. 1. c.
19 Habitus duplex. ſ. naturalis, & infuſus à Deo, 12. q. 51. 1. 4. o.
20 Habitus homini infunduntur à Deo, duplici ratione, ſcilicet, ad finem ſupernaturalem, ſicut omnes uirtutes gratuitæ: uel ad oſtendendam uirtutem Dei, ut ſanitas & ſcientia miraculoſe, 12. q. 51. 4. o.
21 Habitus ſunt neceſſarij ad tria. ſ. ad firmitatem, promptitudinem, & delectationem in opere, 12 q. 49. 4. o. item q. 50. 2. ad 3. fi.
22 Quantitas habitus attenditur dupliciter. ſ. reſpectu obiecti, & ſubiecti, 22. q. 5. 4. c.
23 Habitus proprie, non eſt in Deo, 12. q. 49. 4. c.
24 Potentia pure actiua, non eſt ſubiectum alicuius habitus, 12. q. 54. 1. c.
25 Habitus cuius ſubiectum eſt potentia, non importat ordinem ad naturam, ſed ad operationem: ideo poſterior eſt quàm potentia: ſed prior eſt ea, ſicut completum incompleto, & actus quàm potentia, 12. q. 50. 2. ad 3.
26 * Habitus omnes qui ſunt in eadem potentia, ſunt eiuſdem generis: licet differant ſpecie propter differentiam obiectorum formalium, 12. q. 54. 1. ad 1.
27 * Ex actibus habitus infuſi non generatur aliquis habitus acquiſitus: ſed præexiſtens augetur ſeu confirmatur, 12. q. 51. 4. ad 3.
28 Habitus intellectuales, ſunt principaliter in intellectu poſſibili, ſecundario autem in ſenſibus interioribus, 12. q. 50. 4. o. item q. 51. 3. c. itē q. 53. 1. c. item q. 56. 5. o. item 67. 2. c.
29 * Nullus habitus operatiuus, conſtituitur ex multis: quia eſt qualitas ſimplex relata ad multa ſecundum unum, 12. q. 53. 2. ad 1. item q. 54. 4. o.
30 Habitus quilibet habens ſubiectum corruptibile, & cauſam habentem contrarium, corrumpitur per ſe à ſuo contrario: & per accidens ad corruptionem ſubiecti, ut habitus corporales, 12. q. 53. 1. 3. c.
31 Si loquamur de aliqua ſuperiori natura, cuius homo poteſt eſſe particeps: ſic nihil prohibet, in anima ſecundum ſuam eſſentiam, eſſe aliquem habitum. ſ. gratiam. 12. q. 50. 1. c.
32 Habitus poteſt habere ordinem ad actum, id eſt, ad operationem, & ſecundum rationem habitus & ſecundum rationem ſubiecti: ſed omnis habitus qui eſt alicuius potentię ut ſubiecti, primo & principaliter ordinatur ad actum: quia natura & ratio potentiæ eſt quod ſit principium ſui actus: alij uero conſequenter ordinātur, 12. q. 49. 3. o. item 4. c.
33 In eodem corpore ſunt multi habitus, ſecundum diuerſos modos partium:

tium: quia ſecundum humores, eſt ſanitas: ſecundum partes ſimiles, eſt fortitudo uel macies: ſecundum membra uerò eſt pulchritudo. 12. q. 54.1.c.

34 * In membris corporis & in potentijs naturalibus, non ſunt aliqui habitus operatiui, ita etiam nec in potentijs ſenſitiuis. 12.q.50.3.ad 3.

35 In ipſis etiam interioribus uiribus animæ ſenſitiuis apprehenſiuis, poſſunt poni aliqui habitus: ſecundum quos homo fit bene memoratiuus, uel cogitatiuus, uel imaginatiuus. 12.q.50.3.ad 3.

36 Habitus ex eadem cauſa augentur, ex qua generantur: quia generatio habitus eſt quoddam fundamentum augmenti eius. 12.q 53.2.c.

37 Diminutio conuenit habitui, non ſecundum ſe, ſed ſecũdum diuerſum modum participandi, ex indeterminatione potentię ipſius participantis. 12.q.53.2. ad 1.

38 Habitus aliquãdo ſic ligatur, quod non poteſt exire in actum: ſicut uſus & iudicium rationis per iram, & ſcientia per ebrietatem, 12.q.48.3.o. item 4.c. item q.94.1.ad 4.

39 Habens habitum uirtutis uel uitij, poteſt non uti eo, & exire in uſum contrarium. 1. q.62.3.ad 2 item 12.q. 52.3.c. item q.63.2.ad 2. item q.71.4.o. item q.78.2.c.ad 3. item q.109.8.c.

40 Habiles habitus affectiui infuſi, poſſunt latere ſuos poſſeſſores: non autem cognoſcitiui, 12.q.112.5.ad 2.

41 Habitus principiorum eſt naturalis: & datur in creatione quo ad lumen: ſed acquiritur per ſenſum quo ad determinationem ſpecierum, 12, q. 10.1.c. item q.51.1.ad 2. item q.62.3. c. ad 1. item q. 63.1.c.

42 Habitus primorum principiorum, ſunt nobis naturales. 12.q.91.2.c. ad 2. item 3.o. item 22.q.5.4.ad 3. itẽ q.8.1.ad 1, item q.47.6.c. item q. 15.c. item q.49.2.ad 1. item 3.q.9.1.c.6.

43 * Non eſt alius habitus principiorum & concluſionum quæ ex eis eliciuntur: & præcipiue circa ſingularia, 12.q.57.2.ad 2.

44 Habitus naturales. ſ. primorum principiorum ſpeculatiuorum uel practicorum, non poſſunt amitti, nec corrumpi. 12.q.53.1.c.

45 Habitus per diſcurſum cauſati in intellectu, poſſunt corrumpi per accidens ſ. ratione ſenſuum: & per ſe. ſ. à contrario diſcurſu, uel contraria propoſitione. 1.q.89.5.c. item 12.q.53. 1.o.

46 Habitus diminuitur per eaſdem cauſas, per quas corrumpitur: quia diminutio eſt uia ad corruptionem. 12.q.53.2.o.

47 Habitus ſcientiæ, & uirtutis diminuuntur & corrumpuntur per ſolam ceſſationem actus, non quidem per ſe, ſed per accidens, 12.q.53.3.o.

48 Habitus non cognoſcitur, niſi per actus: & hoc dupliciter. ſ. inquantum habetur, & per eſſentiam, 1.q.87.2.o. item 12.q.49.2.o. item 22.q. 4.1. c.

49 Habitus eſt cauſa congnoſcendi, quaſi æquiuoca, non autem quaſi uniuoca: nec ut cognitus, ſed ut quo aliquid cognoſcitur: ideo non oportet, quod ſit notior alijs 1.q.87.2.ad 3. item q.88.3.ad 2.

50 Habitus qui eſt principium operationis, eſt poſterior potentia: ſed habitus qui eſt diſpoſitio ad naturam, eſt prior potentia. 12.q.50.2.ad 3.

1 HEBETVDO ſenſus, opponitur acuitati eius: & eſt debilitas mentis, in conſideratione ſpiritualium: & eſt peccatum, inquantum eſt uoluntaria. 22.q.81.6.ad 1, item q. 15.2.o.

2 Exiſtens in gratia, non poteſt pati hebetudinem ſenſus in ijs, quæ ſunt de neceſſitate ſalutis, ſed in alijs. 22.q.8.4.ad 1.

1 HELIAS non eſt raptus in cœlum empyreum, ſed aereum: & uiuit cum

Enoch in paradiſo terreſtri uſque ad Antichriſtum.1.q.102.2.ad 3.
item 3.q.49.5.ad 2.

2 Helias propter iniuriam quæ redundabat in Deum, fecit ignem deſcendere ſuper eos qui uenerant ad ipſum capiendum. 22. q.108.1.ad 4.

3 * Deus per Heliam ueritatem reſpondit nuncijs regis, qui mittebantur ad conſulendum Deum Acharon.22.q.174.5.ad 4.

1 HELISEVS maledixit pueros zelo Dei, non autem liuore uindictæ: ſicut etiam Helias occidit centum uiros,22.q.108.1. ad 4.

1 HAERESIS non computatur inter uitia capitalia, nec inter filias eorũ: ſed extra numerum peccatorum: & reducitur tamen ad ſuperbiam. 22.q.10.1.ad 3.

2 De ratione hæreſis ſunt duo.ſ.electio priuatæ diſciplinæ, & pertinacia, 22.q.11.2. ad 3.

3 Hæreſis principaliter eſt circa articulos fidei: ſecundario autem circa ea quæ ſequuntur ex eis.22.q.11.2.o.

4 Hæreſis principaliter conſiſtit in corde: ſecundario in ore, ſicut & fides, 22. q.11.2.c.

5 Hæreſis & ſecta, ſunt idem: & ſunt opera carnis, non ratione ſui actus, uel finis proximi: ſed ratione cauſæ.ſ. ratione appetitus indebiti finis, uel phantaſticæ illuſionis.22.q.11.1.ad 3.

6 Hæreſis naſcitur ex ſuperbia, uel ex concupiſcentia commodi temporalis.22.q.11.1.ad 2. item ad 3.

7 Corruptio rectæ æſtimationis circa fidem, uel bonos mores in uniuerſali, facit hæreſim: non autem in particulari, propter paſſionem. 22. q. 162. 4 ad 1.

8 Opinari contrarie de pertinentibus principaliter ad fidem, inducit hæreſim: non autem de alijs, niſi conſideretur, uel determinetur, quod pertinent ad fidem. 1.q.32.4.o.item 22. q.11.2.ad 3.

9 Exponens ſacram ſcripturam, in contrarium ei quod per ſpiritum ſanctum eſt reuelatum: eſt hæreticus, 1.q.1.10.c. fi.item 22.q. 11. 2. ad 2.

10 Quicunque reſiſtit auctoritati Romanæ eccleſiæ: hæreſim incurrit, 22. q.11.2.ad 3.

11 Ex uerbis inordinate prolatis, incurritur hæreſis, ſecundum Hieronymum.1.q.31.2.c.item 22.q.11.2.ad 2.item 3. q.16. 8.c.

12 Hæreſis eſt neceſſaria & utilis eccleſiæ per accidens tantum. ſ. ratione probationis, & ratione exercitij. 22.q.11.3. ad 2.

13 Hæretici poſſunt ordinare, non autem dare executionem.22.q.39.3.o. item 3.q.64.9. ad 2.

14 Hæretici non poſſunt abſoluere: quia non habent iuriſdictionem, nec dant gratiam, 22.q.39.3.o.

15 Si aliqui poſt abiurationem erroris, deprehenſi fuerint in abiuratam hæreſim recidiſſe: ſeculari iudicio ſunt relinquendi ſecundum decretalem, ſuper eo. de hær.in VI.22.q.11.3. c.item 4.b.ad 1.item q.31. 2.ad 3.

16 Alij autem infideles qui nunquam fidem acceperunt, conuerſi ad fidẽ nondum oſtendunt aliquod ſignum inconſtantiæ circa fidem, ſicut hæretici relapſi: & ideo non eſt ſimilis recipiendi ratio de utriſque. 22.q.11.4. ad 3.

17 Simplices neſcientes articulos fidei, non condemnantur pro hæreticis: ſed quia pertinaciter defendunt contraria articulorum. 22.q.2.6.ad 2. item ad 3.

18 Hæretici non debent tolerari, niſi primo uelint reſpicere. 22.q.11.3.o.

19 Firmi in fide, poſſunt corpore conſeruari cum hæreticis, ut eos conuertant: non tamen in diuinis. 22. q. 10. 9. c. 6.

20 Hæretici poſſunt iuſte occidi, in iudicio ſeculari, & rebus ſuis priuari: etiam ſi alios non corrumpant, magis quàm rei crimine læſæ maieſtatis, uel quàm cudentes falſam monetam. 22. q. 10. 8. o. item q. 11. 3. c.

21 Hęretici relapſi, recipiuntur ſemper ad pœnitentiam: non autem ad dignitates. 22. q. 11. 4. o.

22 Eccleſia poſt primam uel ſecundam correctionem, tradit hæreticos iudicio ſeculari: unde in iudicio Dei, ſemper recipiuntur redeuntes: quia Deus ſcrutator eſt cordium, & uere redeuntes cognoſcit: ſed hoc eccleſia imitari non poteſt: pręſumit autem eos non uere reuerſi, qui cum recepti fuiſſent, iterum ſunt relapſi: & ideo eis uiam ſalutis non denegat, ſed à periculo mortis eos non tuetur. 22. q. 11. 3. c. item 4 c. ad 1.

23 Hæreſis per ſe opponitur fidei, ſchiſma uero unitati charitatis: ideo nõ ſunt idem, ſed ſecundum diſponit ad primum: & omnis hęreticus eſt ſchiſmaticus: non autem econuerſo. 22. q. 39. 1. ad 3.

24 Hereſis Sabellij, quod Deus pater eſt filius natus de uirgine: & quod eſt ſpiritus ſanctus, ſecundum quod creaturam rationalem ſanctificat, reprobatur. 1. q. 27. 1. c. item q. 28. 1. 3. b. item q. 31. 2. c.

25 Eccleſia contra Sabellium confitetur communicabilitatem, numerum, ordinem, conſortium, & diſtinctionem: & negat ſingularitatem, unicum, confuſum, & ſolitudinem, 1. q. 31. 2. c.

26 Hæreſis Arij, quod filius Dei eſt minor patre ſecundum diuinitatem, & quod eſt creatura. 1. q. 27. 1. c. item q. 31. 2. c. item q. 32. 1. ad 1. item q. 34. 1. ad 1. item q. 41. 2. c. item q. 42. 1. c. ad 2. item q. 65. 1. c. item 3. q. 10. 2. ad 1. item q. 12. 2. ad 3. item q. 16. 8. 9. c. item q. 20. 1. ad 1.

27 Eccleſia contra Arium confitetur unitatem, ſimplicitatem, ſimilitudinem, & æqualitatem: & negat diuerſitatem, differentiam, ſeparationem, diuiſionem, alienitatem, diſcrepationem, & diſparitionem, 1. q. 31. 2 c.

28 Hæreſis Arij & Origenis, quod perſonæ diuinæ differunt eſſentialiter, 1 q. 32. 1. ad 1. item q 34. 1. ad. 1.

29 Hæreſis Origenis quod Verbum Dei non eſt Deus eſſentialiter, ſed participatiue. 1. q. 34 1. ad 1.

30 Quod anima Chriſti cum alijs ſpiritualibus creaturis fuit creata ante corpora, & à uerbo aſſumpta, & in fine unita corpori. 1. q. 90. 4. c. item q. 118. 3. o. item 3. q. 6 3. c.

31 Quod animæ ſunt unitę diuerſis corporibus propter diuerſa peccata. 1. q. 23. 5. c. item q. 47. 2. c. ad 3. item q. 65. 2. c. item q. 75. 7. c. item q. 90 4. c. item q. 118 3. c. item 22. q 164. 1. ad 4.

32 Quod beatitudo terminabitur, 1. q. 64. 2. c. item 12. q. 5. 4. c.

33 Quod pœna dęmonum & aliorum damnatorum terminabitur. 1. q. 64. 2. c.

34 Hæreſis Manichęi, quod principia ſunt duo unum bonorum, & ſpirituũ tantum. ſ. Deus: alterum malorum, & corporalium, ſ. diabolus. 1. q. 8. 3. c. item q. 65. 1. c.

35 Quod Deus eſt corpus, & lux infinita: & quod Chriſtus eſt iſte ſol uiſibilis, 1. q. 90. 1. c.

36 Quod diabolus naturaliter eſt malus. 1. q. 63. 5. c. principio.

37 Quod quædam animæ ſunt ex ſubſtantia Dei, 1. q. 90. 1. b. item c.

38 Quod caro hominis,non eſt bona,nec eſt à Deo,ſed eſt à diabolo,22.q. 25.5.c.
39 * Hæreſis eius,eſt grauior ſecundum genus,quàm idololatria. 22.q.10. 6.c.item q.49 3.ad 4.
40 Hęreſis eius,& Montani,& Priſcillæ,quòd promiſſio ſpirtus ſancti non fuit completa in apoſtolis,ſed in eis;ideo negant actus apoſtolorum. 12. q.106.4.ad 2.
41 Hęreſis Pelagij quòd omnia præcepta Dei, ſeruari poſſunt ſine gratia, 12.q.100.10 ad 3.item q.109 4.b.
42 Quod principium bene operandi eſt ex nobis: ſed conſummatio eſt ex Deo.1.q.23.5.c.item 22.q.6.1.c.
43 Quod pueri non contrahunt peccatum originale, ſed baptizantur,propter regnum Dei, 12.q.81.1.c.
44 Quod matrimonium æquatur uirginitati. 22.q.152.4.0.item q. 186. 4.c.fi.
45 Quod Matia non eſt mater Dei. 3.q.35.4.0.
46 Hæreſis Eurychetis,quod in Chriſto eſt iātum una natura compoſita ex natura diuina & humana. 3.q.2.6.c.item q. 18.1.c.
47 Quod corpora reſurgentium & Chriſti,non erunt palpabilia,ſed erunt ut uentus.3.q.54 3.c.
48 Hæreſis Hebionis, quod Chriſtus conceptus eſt ex ſemine uiri. 3.q. 28. 1.c.
49 Hæreſis Hebionis,Cherinti,Fotini,& Pauli Samoſateni,quod Chriſtus non fuit ante matrem,ſed putus homo meruit deitatem.3.q.2.11 c. item q.16.1.c.item q.28.1.c.item q.34.1.ad 1 item q. 35.4.c.item q.66.9.ad 3.
50 Hæreſis Iuliani & Gallani,quod corpus Chriſti non fuit corruptum, i. mortuum.3.q. 50.5. 0.
51 Hæreſis Heluidij,quod mater Chriſti non manſit uirgo poſt pattum,3. q.28.3.c.ad 1.
52 Hæreſis Eunomij, quod filius Dei eſt omnino diſſimilis patri, 1.q.42. 1.ad 2.
53 Hęreſis Nazaræorum,quod fides Chriſti, ſine operibus legis,non ſufficit ad ſalutem.3.q 74.4.c. fi.
54 Hæreſis abbatis Ioachim,quod eſſentia generat eſſentiam : ſicut Deus generat Deum.1.q.39 5.c.
55 Hęreſis Simonis magi. quod gratia ſpiritus ſancti eſt uenalis: & quod mundus eſt factus à quadam ſuperna uirtute,non autem à Deo. 22. q.100.1 ad 1.
56 Sanctos non orare,nec poſſe nos iuuare,eſt hæreticum, & eſt hęreſis Vigilantij 22.q.83.11.c.
57 Hæreſis Montani, quod prophetæ non habebant lumen iudicandi, ſed erant arreptitij.22.q.173.3.c.ad 4.
58 Hęreſis Vigilantij impugnantis uoluntariam paupertatem,& quatuor modos eius:ut.ſ.de pretio poſſeſſionum ueditarum, omnes cõmuniter uiuant : ut de poſſionibus communibus uiuant : ut de labore manuum uiuant: ut de ijs quę ab alijs inferuntur , communiter uiuant.22.q.186.3.ad 6.item 4.c.fi.
59 Hæreſis Nouatianorum,quod peccans poſt baptiſmum, non poteſt reſurgere ad gratiam per pœnitentiam,22.q. 20.2.ad 3.item 3. q. 84. 10. c.
60 Hæreſis Cathaphrigarum qui non baptizant in nomine trium perſonarum:ſed in commemoratione mortis Chriſti : quem dicunt eſſe purum

rum hominem & non Deum: & ſpiritum ſanctum dicunt eſſe Montanum, 3.q 66.8 c item 9 ad 3.

61 Deum non eſſe auctorem omnium bonorum, eſt hæreticum, 1. q. 65. 1.c.

62 In Deo eſſe compoſitionem, uel accidens, uel aliquid præter Deum eſſe æternum: eſt hæreticum 1.q 61.2.c.

63 * Angelos, uel aliquid aliud, præter Deum fuiſſe ab æterno: eſt hæreticum. 1.q.61.2.c.

64 Quod angeli creent aliquid: eſt hæreticum. 1.q.90.3.c.item 12. q.3.7. ad 2.

65 Opinio ponens angelos non habere cognitionem ſingularium: eſt hæretica, & ſacræ ſcripturæ contraria. 1. q.57.2.c.

66 Prima opinio Neſtorij & Dioſcori, quam recitat magiſter in tertio ſententiarum, diſtinctione ſexta ſ. quod in Chriſto ſunt duæ hypoſtaſes, ſeu duo ſuppoſita: eſt hęretica. 3 q.2.3 .6.c item q.4.3.c.

67 Beatam Mariam non eſſe matrem Dei: eſt hęreticum. 3.q.35.4.c.

68 Hæreſis negātium prouidentiam Dei, de ijs inferioribus: & aliæ duæ. ſ. quod Deus non creauit iſta corporalia: & quod primę creaturę creauerint alias. 1.q.8 3.c.

69 Aliquid eſſe falſum in ſacra ſcriptura: eſt hæreticum. 12.q.110.3. ad 1.

70 Non eſſe peccatum illud quod eſt contra præceptum Dei: eſt hęreticū. 3.q. 64.9. ad 1.

71 Fornicationem non eſſe peccatum: eſt hæreticum. 12.q.103.4.ad 3. fi. item 22.q.162.4.ad 1.

72 Epiſcopum non differre à ſacerdote: eſt hęreticum 22.q. 184.6.ad 1.

1 HERODES peccauit, ſeruando iuramentum puellæ ſaltanti. 22. q. 89. 7.ad 2.

1 HERODIVS ſignificat ueloces pedes ad effundendum ſanguinem, 12.q. 102.6.ad 1.item co 3.

1 HEROICVM non differt à uirtute communi : niſi ſecundum modum perfectiorem. 3.q.7. 2.ad 2.

2 Virtutes heroicæ, ſunt dona ſpiritus ſancti. 12.q.68.1.ad 1.item 22. q. 159.2.ad 1.

1 HIERARCHIA eſt diuinus ordo, ſecundum ſcientiam & actionem, in aſſimilatione Dei. 1,q.108.1. o.

2 Hierarchia eſt ordo, i. relatio, inter diuerſos gradus: non autem ut dicit unum gradum. 1. q.108.2.ad 1.

3 In diuinis perſonis, non eſt hierarchia, nec principatus, nec ordo, nec actio hierarchia. 1.q.108.1.c.

4 Actio hierarchia triplex. ſ. illuminatio, purgatio, & perfectio. 1. q. 108. 1. c. fi.

5 Omnes homines ſunt unius hierarchiæ, quia ſunt eiuſdem ſpeciei, 1.q. 108.1. ad 3.

¶ Hoc aliquid ſumitur dupliciter, ſcilicet, pro ſubſiſtenti, & pro completo. Primum repugnat accidenti : ſecundum uero parti. 1. q. 75. 2. ad 1.

1 HOMICIDIVM ſemper eſt peccatū: quia addit inordinationem actus ſupra occiſionem hominis. 12.q.100.8. ad 1.

2 Homicidium tenet ſecundum locum in pœnis, & inter peccata in proximum. 12.q.100.6.c.fi.item 22.q.13.3.ad 1.item q.73.3.c.item q. 154.3. o.

3 Si aliquis credit ſe poſſe facere homicidium, & uelit facere, & poſtea adimatur ei poteſtas, nihilominus uoluntas homicidij in eo mane-

re poteſt, ut uelit feciſſe, uel uelit facere ſi poſſet, 1.q 64.2. ad 3.item 12.q.20.5.o.

1 HOMO habet quod ſit homo, ex parte intellectiua. 1.q.85.3. ad 4. item 5.3. item 22.q.155.1.ad 3.item 3.q.19.2.c.
2 Homo interior eſt pars intellectiua: ſed homo exterior eſt pars ſenſitiua cum corpore, 1.q.75.4 ad 1.item 22.q.25.7.c.
3 Homo ſortitur ſpeciem ex hoc, quod habet intellectum, 12.q.31.7.c.itẽ q.110 4.ad 3.item ad 4.item 22.q.179.1.ad 2.
4 A ratione homo habet quod ſit homo. Et homo eſt quod habet rationem in natura ſenſitiua. 12.q.31.7.c.item q.110. 4. ad 3. item ad 4. item 22.q.155.1.ad 2.item q.179.1.ad 2.
5 Aliquid conuenit homini inquantum homo dupliciter. Primo quia natura hominis eſt cauſa eius. Secundo quia eſt receptiua eius. 3. q. 24. 2.ad 2.
6 Anima, caro, & os, ſunt de ratione hominis: ſed hæc ſunt de ratione huius hominis 1.q.3.3.c.item q.29.2. ad 3.item.q. 53.2.c.item q. 44. 3.ad 2.item q. 75.4.c.item q 85.1.ad 2.item q.119.1 c.
7 Homo ſignificat habens humanitatem, & ſuppoſitum determinatum in natura ſpeciei: non autem in ſingularitate. 1.q.12.4.c.item 3.q.4. 3.c. item ad 2.
8 Homo non excludit ea quæ ſunt in natura hominis: ſed humanitas excludit quicquid non eſt de eſſentia eius. 12.q.51.1.ad 1. item q. 110. 4.ad 4.
9 Homo duplex. ſ. homo uetus: & homo phantaſticus. 3.q.5.2.o. item q. 36.4.ad 3.item q.40.2.ad 3.item q.41 3.c.item q.43.3.o.
10 Homo eſt naturaliter politicus, i. ſocialis. 1.q.96.4 c.item 12.q. 9.4.c. item 22.q.109.3.ad 1.item q.114.2.ad 1.item q.129.6.ad 1.item 3. q.65.1.c.
11 Homo habet ſtaturam rectam: quadruplici ratione, ſcilicet ut cognoſceret poſſet cæleſtia: ut inferiores uires liberius ſuas operationes habeãt, & quia utilitas manuum aliter ceſſaret: & cibum ore caperet, 1. q 91. 3.ad 3.
12 Homo abundat in calore cordis ut ſit ſtaturæ rectæ. 1.q.91.3.ad 1.
13 Vnus homo numero dicitur dupliciter. ſ. unitate naturæ, & unitate perſonæ, 3.q. 3.6.ad 1.item 7. ad 2.
14 Homo aſſimilatur Deo, ſecundum triplicem ſimilitudinem. ſ. quę fundatur ſuper proportionem: ſuper communem qualitatem & ſuper receptionem. 1.q.3.1.ad 2 item q.4.3.o.item q.91.4.ad 1. item ad 2.item q.93.o.item 22.q.64.1.c.
15 Homo dicitur minor mundus, quia eſt compoſitus ex omni creatura totius mundi. 1.q.91.1.c item q.96.2.c.item 12.q.17.8.ad 2.
16 Homo habet ſuperius & inferius: ſicut in toto mundo. Plantæ uero, in oppoſitum. Sed bruta medio modo. 1.q.91.3. ad 3.
17 Homo præeſt & dominatur naturaliter beſtijs & pecoribus & uniuerſæ creaturæ quæ non eſt ad imaginem Dei. 1.q. 96.3.c. item 22.q.64.1. o.item 3.q.36.7.ad 1.
18 Hominem lapſum oportuit reparari, & non angelum. 1.q.64.2.o.item 22.q.80.4.ad 3.item 3.q.4.1.c.ad 3.item q.6 2. ad 2.item q. 46. 6. ad 4. item q.86.1.c.
19 Homo debuit ultimo fieri: quia eſt perfectiſſimum omnium animalium, 1.q.3.1.ad 2.item q.4 3.o.item q. 91.4. ad 1. item ad 2. item q. 93.o.

Nomo

20 Homo dicitur rationalis, quia intelligit cum diſcurſu: angelus uero dicitur intellectualis, quia ſine diſcurſu intelligit, 1.q.58.3.c. item 12.q.5.1.ad 1.

21 Illud hominis, quo cæteris animalibus anteponitur, non eſt aliquid corporale, uel corporalis forma: ſed eſt intellectus: ratio autem in homine habet locum dominantis, & non locum ſubiecti dominio. 1.q.96.1. 2. c.

22 Idem iudicium eſt de homine ſequente operationes ſenſitiuas, & de alijs animalibus 12.q.10 3.c. item 22.q.94.2.ad 3.

23 Senſus interiores, magis uigent in homine: quàm in cęteris animalibus 1.q 91.3. ad 1.

24 Homo habet peiorem auditum, olfactum, & uiſum quàm aliqua bruta: ſed habet tactum optimum, 1.q.76.5.c. item q.91.3.ad 1.

25 Quilibet homo dupliciter conſiderari poteſt, ſcilicet ut ſingularis perſona: & ut pars uel membrum alicuius communitatis, & utroq; modo conuenit ei aliquis actus, ſcilicet primo ſecundum quod eſt quædam perſona ſingularis: & ſic ad eum pertinet ille actus quem proprio arbitrio, & per ſeipſum facit. Alio modo ſecundum quod eſt pars alicuius collegij: & ſic poteſt ad eum pertinere aliquis actus, quem nec per ſeipſum, nec proprio arbitrio facit: ſed qui fit uel à toto collegio, uel à pluribus de collegio, uel à principe collegij: ſicut id quod princeps ciuitatis facit, dicitur ciuitas facere. Huiuſmodi enim collegium, reputatur quaſi unus homo, ita quod diuerſi homines, in diuerſis officijs conſtituti, ſunt quaſi diuerſa membra unius corporis naturalis, ut Apoſtolus inducit de membris eccleſiæ. 12.q.1.8.0. item q.3.8.ad 2. item 22. q.39.2.ad 2.

26 * Sicut bonum multitudinis eſt maius quàm bonum unius hominis, qui eſt de multitudine; ita etiam bonum multitudinis ad quod ille unus ordinatur, eſt minus, quàm bonum extrinſecum, ad quod multitudo ordinatur: ſicut bonum ordinis exercitus eſt minus, quàm bonum ducis. 12.q. 1.8.0. item q.3.8.ad 2. item 22. q.39 2.ad 2.

27 Homo conſideratur à theologo, ſecundum animam: non autem ſecundum corpus, niſi reſpectu animæ: nec ſpecialiter conſideratur de illa, niſi de potentijs apprehenſiuis & appetitiuis. 1.q.75.78.84. princip.

28 Non omnis actio hominis, dicitur humana: ſed tantum actio eius uoluntaria & deliberata, 1.q.76.1.c. item 12.q.1.1.0. item 3.c. item q.7.4.c. item q.10.1.c. item q.18.5.9.c. item q.74.3. ad 3. item q.19.2.0.

29 * Iſta propoſitio eſt prius uera, homo eſt ens: quàm iſta, homo eſt rationalis: quia omnium perfectiones pertinēt ad perfectionem eſſendi. 1.q.4 2.c.

1 HONESTAS eſt radicaliter in interiori electione: ſed figuratiue, eſt in exteriori conuerſatione. 22.q.145.1.ad 3.

1 HONESTVM idem eſt quod ſpiritualis decor, & pulchritudo, 22. q.145.2.0. item 4.c.

2 Honeſtum idem eſt quod honore dignum, & eſt idem quod uirtus, 22. q.145.2.0. item 2.c ad 3. item 3.c.

3 Nomen honeſti transfertur ad proſperitatem exteriorum diuitiarum: quia ſecūdum uulgum, faciunt hominem honore dignum, 22.q.145.1.2. item ad 3. item ad 4.

4 Omne bonum honeſtum, ex ijs duobus procedit. ſ. ex rectitudine rationis, & ex rectitudine uoluntatis. 12.q.39.2.c.

5 Regula rationis eſt radix boni honeſti. 12.q.39.2. ad 1.

6 Omne honeſtum eſt utile,& delectabile,& non econuerſo. Et omne utile, eſt delectabile: & non econuerſo. 22.q.145.3.0.
7 Nihil repugnans honeſto, eſt ſimpliciter & uere utile: ſed ſecundum quid. 22.q.145.3.ad 3.
8 Honeſtum appetitur propter ſe, appetitu rationali: delectabile autem appetitu ſenſitiuo. 22.q.145.3.3. ad 1.

1 HONOR eſt cuiuſlibet uirtutis præmium, 22.q 129 4.c.ad 1.
2 Honor eſt teſtimonium excellentiæ, quæ eſt in homine: ſed maxime ſecundum uirtutem. 12.q.2.2.c.item 22.q. 25.1.ad 2.item q. 63.3.c item q.103.1.2.c. itẽ q. 131. 1.c. ad 2.item q. 142 4.c. item quæſt. 144. 3. e. ad 2. item q. 145. 1.c. ad 3. item 2. ad 2. item 3. q. 25.1.c.
3 Honor non eſt ſufficiens præmium uirtutis, ſed ut poſſibile homini. 12. q.2.2.ad 1.item 22.q.102.1. ad 3. item q. 103.1. ad 2. item q. 131. 1.ad 2.
4 * Honor eſt maximum bonum, inter bona exteriora. 12.q.2.2.ad 1.itẽ 22.q.103.1.ad 2.item q.129 1.c.item q.131.1. ad 2.
5 Honor quo ad Deum, poteſt eſſe in ſolo corde: ſed quo ad hominem, eſt in ſignis exterioribus. 22.q.103.1.0.
6 Honor laudabiliter contemnitur, nihil male agendo propter ipſum, & bene appetitur, nihil male agendo contra ipſum. 22. q.129.1. ad 3. item q.131.1.0.
7 Appetere honorem, eſt peccatum tripliciter. ſ. ſi ſit ſupra ſuam proportionem, uel ſi non referatur ad Deum, uel ſi non ad utilitatem, ſed propter ſe. 22.q.131.1.c.
8 Omne beneficium impenſum proximo, pertinet ad quartum præceptũ. ſ. de honore parentum. 12.q 100.11.c. fi.item 22.q.32.5. ad 4. item q.33.2. ad 2.
9 Quicquid pertinet ad redditionem debiti cuiuſcunque, intelligitur mandari quarto præcepto, ſcilicet de honore parentum. 22. q. 122. 5.ad 2.
10 Longæuitas uitæ promittitur honorantibus parentes: priuatio autem uitæ inhonorantibus. 22.q.32.5.ad 4.item q.122. 5. ad 4.
11 Honor reſpicit proprium bonum honorati: ideo diuerſificatur ſpecie ſecundum diuerſa bona ſingulorum, non autem amor: quia reſpicit bonum in communi. 22.q.25.1.ad 2.
12 Honor eſt propter ſe, & in ſe: ſed laus ordinatur ad aliud: ideo honor eſt excellentior laude. 22.q.103. 1. ad 1.
13 Honor eſt in omni ſigno exteriori, & eſt reſpectu finis: ſed laus eſt tantum in uerbis, & eſt reſpectu eorum quæ ſunt ad finem. 22. q. 103. 1.ad 3.
14 Gloria non eſt honor, ſed eſt effectus honoris & laudis. 22. q.103. 1. ad 3.item q. 132.2.c.item 4 ad 2.item q.145.2.ad 2.
15 Reuerentia non eſt honor, ſed eſt motiuum honorantis. & eſt finis honoris, inquantum. ſ. aliquis ad hoc honoratur, ut in reuerentia habeatur ab alijs. 22.q. 103.1.ad 1.
16 Honor uituperio, ſeu exprobrationi opponitur. 22.q. 142. 4.c.item q. 144.2.c.ad 2. item 3.c.
17 Honor debetur alicui ratione excellentiæ, & honor diuerſus, ſecundum diuerſitatem excellentiæ. 22. q. 81. 4. o. item q. 94. 2. c. item 3. q. 25. 1. c.
18 Honor proprie debetur ſoli uirtuti: excellentiæ autem bonorum exterio-

teriorum, debetur ſecundum æſtimationem uulgi, 22.q.63.3.c.item q.130.2.ad 3.item q.144.2.c.ad 4. item q.145.1.ad 2. item 3. ad 2.item q. 186 7.ad 4.

19 Virtus honoratur, inquantum eſt appetibilis propter ſe: ſed laudatur, inquantum eſt appetibilis propter aliud, 22.q.145.1 ad 2.

20 Eorum quæ honorantur præter uirtutem, aliqua ſunt ſupra eam, ſcilicet Deus, & beatitudo: aliqua infra eam, inquantum adiuuant ad opera uirtutum, ut nobilitas, potentia, & diuitiæ, 22.q. 145.1.ad 2.

21 Secundum ueritatem, ſolus bonus eſt honorandus: bonus autem eſt aliquis ſecundum uirtutem.22.q.145.1.ad 2.

22 Honor debetur ſoli ſubſiſtenti toti, ſed ratio & cauſa honoris, poteſt eſſe aliquid eius non ſubſiſtens.ſ. pars uel accidens, 22.q.103.4.ad 3.item 3.q.25.1.0.item 2.c.

23 Maior honor debetur iuſtitiæ, & fortitudini, propter excellentiam maioris boni: temperantiæ uero propter cohibitionem turpiorum, 22. q.145.4 ad 3.

24 Honor debetur alicui dupliciter, ſcilicet uel ratione ſui, uel ratione alterius. Primum conuenit tantum agenti per electionem, ſcilicet perſonæ: ſecundum uero conuenit omni, quod eſt aliquid eius, ſcilicet parti, & naturæ, & accidenti, 22.q.103.4. ad 3. item 3.q.25.1. o.item 2.c.

25 Aliqui honorantur quadrupliciter, ſ. uel propter uirtutem propriam, ut uirtuoſi: uel propter uirtutem alterius, ſ. Dei ſeu communitatis, ut ſuperiores, uel propter ſignum uirtutis, ut ſenes: uel propter participationem diuinæ bonitatis, ut domini & parentes, 22.q.63.3.o. item q.145.1.ad 2.

26 Honor debetur ſuperioribus, ratione excellentiæ: cultus autem conſiſtens in obſequio obedientiæ & beneficij, debetur ratione gubernationis, 22.q.102.2.o.

27 Honor & cultus debetur omnibus prælatis ſuis, ex debito legali, aliis autem in dignitate conſtitutis, ex debito morali, 22.q.102. 2.ad 2.

28 Malis prælatis debetur honor, inquantum gerunt uices Dei, uel communitatis.22.q.63.3 o.item q.103.1.ad 2.

29 Conſtitutis in dignitate, debetur honor, ratione excellentiæ: timor autem, ratione poteſtatis, obedientia uero & tributum ratione gubernationis, 22.q.102.2.ad 2.

30 Honor debetur parentibus, inquantum huiuſmodi, ſubſidium uero & alia, debentur eis ratione indigentiæ, quæ tamen omnia intelliguntur in quarto præcepto, ſ. de honore parentum, 22.q.101.2. o.itẽ q.106.3.c.item q.122.5.ad 5.item q.189.6.c.ad 1.

31 Diuites non ſunt honorãdi, ſolo intuitu diuitiarum, ſed ratione maioris loci in communitate, 22.q.63.3.ſi.

32 Dæmones ſunt pro inimicis habendi, magis quàm honorandi, 22.q. 103.2.ad 2.

33 Creaturæ irrationali ſecundum ſe, non debetur ab homine aliqua ſubiectio uel honor, ſed eſt homini naturaliter ſubiecta, 22.q.103. 4. ad 3.item 3.q.25.3.ad 3.item 4.5.c.

1 HOSTIVM eccleſiæ, conuenit ſoli Chriſto, quia importat auctoritatẽ principalem, 3.q. 8.6.ad 3.

1 HVMIDVM radicale, eſt totum illud, in quo fundatur uirtus ſpeciei, quod perditum, non poteſt reſtaurari. Nutrimentale autem eſt, quod nondum habet perfectam naturam ſpeciei, ſed eſt in uia, ut ſanguis

& hu-

& huiuſmodi,1.q.119.1.ad 3.

1 HVMILITAS eſt uirtus,qua refrenatur animus, ne immoderate tendat ad alta.22.q.160.2.c.item q.161.1.o.item 2.4.c.

2 Humilitas præcipue uidetur importare ſubiectionem hominis ad Deũ, 22.q.161.2.ad 3.item q.162.5.c.

3 Ariſtoteles non tractauit de humilitate,quia humilitas eſt principaliter reſpectu Dei,Ariſtoteles autem conſiderauit de uirtutibus, reſpectu uitæ ciuilis,22.q.161.1.ad 5.

4 Ad humilitatem pertinet conſiderare proprios defectus, ne ſe extollat. non autem contemnere dona Dei in ſe,ſed ad ingratitudinẽ: ex quo ſequitur accidia,22.q.35.1.ad 3.item q.161.3.c.

5 Gradus humilitatis ſunt duodecim,ſecundum beatum Benedictum, ſ. corde & opere ſemper humilitatem oſtendere,defixis in terram aſpectibus,ut pauca uerba & rationabilia loquatur aliquis, non clamoſa uoce, ut non ſit facilis aut promptus in riſum: taciturnitas uſq; ad interrogationem, tenere quod habet communis monaſterij regula, credere & pronunciare ſe omnibus uiliorem, ad omnia indignum & inutilem ſe confiteri & credere,confeſſio peccatorum: pro obedientia in duris & aſperis patientiam amplecti, ut cum obedientia ſe ſubdat maiori,ut uoluntatem propriam non delectetur implere,ut Deũ timeat,& memor ſit omnium quæ præcepit, 22.q.161.6.o.item q.162.4.ad 4.

6 Sed ſecundum Anſelmum ſunt ſeptem,ſ.contemptibilem ſe eſſe cognoſcere,de hoc dolere,hoc confiteri,hoc perſuadere,ſ.ut hoc uelit credi, ut patienter ſuſtineat hoc dici,ut patiatur contemptibiliter ſe tractari,ut hoc amet,22.q.161.6.a.3.item c.

7 Secundum gloſam uero ſunt tres gradus,ſ.ſubdere ſe maiori & non præferre ſe æquali qui eſt ſufficiens ſubdere ſe æquali,nec præferre ſe minori,& hic dicitur abundans,& ſubeſſe minori, in quo eſt omnis iuſtitia,22.q.161.6.2.4.c.

8 Humilitas triplex,ſ.pœnoſa ab extrinſeco, ſtulta ex ignorantia propriæ dignitatis,& uirtus ex cognitione ſui,22.q.161.1.ad 1.

9 Virtus humilitatis,eſt principaliter circa interiorem motum:quæ autẽ eſt ſecundum ſigna exteriora per fictionem,eſt magna ſuperbia, 22.q.161.1.ad 2.item 2.ad 4.item 3.ad 3.

10 Tendere in magna ſupra ſe,ex confidentia propriarum uirium contrariatur humilitati,non autem ſi ex confidentia Dei,1.Prolo.22.q.129.3.ad 4.item q.161.2.ad 2.item 6.ad 1.

11 Humilitas eſt eſſentialiter in appetitu,ſcilicet ſubiectiue, ſed cognitio proprij defectus eſt regula eius,22.q.161.2.o. item 6.c, item q.162.3.ad 2.

12 Humilitas eſt in iraſcibili ſubiectiue,22.q.161.4.ad 2.

13 Humilis nihil audit mirabilius, quàm ſuam excellentiam, 3.q.30.4.ad 1.

14 Vere humilis reputat ſe deteriorem alijs, non quidem quo ad actum exteriorem,ſed timens ne per ſuperbiam grauius peccet in ijs,quę bene agere uidetur,22.q.161.6.ad 1.

15 Quilibet per humilitatem debet ſecundum illud quod ſuũ eſt, ſe ſubijcere cuilibet proximo,ſecundum illud quod Dei eſt in eo,22.q.161.3.o.item 6.ad 1.

16 Humilitas conuenit omni homini,etiam Chriſto,ſecundum humanitatem,non autem ſecundum diuinitatem,22.q.161.1.ad 4.

17 Chriſtus humiliauit ſe quadrupliciter, ſ.ad paſſionem & mortem, ad ſepul-

ſepulchrum & infernum, ad confuſionem & opprobria. & ſub hominibus, ideo quadrupliciter meruit exaltari, ſ. per reſurrectionem, aſceſſionem, ſeſſionem ad dexteram patris cum manifeſtatione diuinitatis eius, & per iudiciariam poteſtatem, 3. q. 49. 6. c. item q. 53. 1. c. ită q. 54. 2. c, item q. 59. 3 o. item 6. c.

18 Humilitas poſt uirtutes theologales, & intellectuales, & poſt iuſtitiam, præcipue legalem, eſt potior cæteris, 22. 161. 5. c.

19 Superabundãtia magis opponitur humilitati, quàm defectus: quia magis reprimit ſpem uel fiduciam, quàm utatur, ſed fortitudo econuerſo reſpectu audaciæ, 22. q. 161. 3. ad 3.

20 Humilitas & magnanimitas conueniunt in materia, & differunt in modo, 22. q. 161. 4. ad 3. item q. 162. 1. ad 3.

21 Humilitas refrænat præſumptionem, ex reuerentia Dei, ſed magnanimitas firmat animum contra deſperationem, ex adeptione proprij boni, 22. q. 161. 2. ad 3. item q. 162. 1. ad 3.

22 Humilitas reprimens ad infima, & magnanimitas impellens animum ad magna, non opponuntur, quia utrunq; fit recta ratione, 22. q. 129. 3. ad 4. item q. 161. 1. c. ad 3. item 2. ad 3.

23 Magnanimus reputat ſe dignum magnis, ex dono Dei, & cõtemnit alios, inquantum deficiunt, humilis autẽ econuerſo, 22. q. 129. 3. ad 4.

24 Humilitas reprimit ſpem, ſ. ſpiritum ad alta tendentem, 22. q. 161. 4. c.

¶ Hyrcus ſignificat Chriſtum, propter ſimilitudinem carnis peccati Agnus propter innocentiam. Aries propter principium, 12. qõ. 102. 3. ad 2.

H. uel I. litera longa in Græco, 22. q. 58. 1. c.

I.

1 IACOB emens primogenita, non peccauit, quia erant ſua: ſed Eſau uendens ea, peccauit per ſimoniam, 22. q. 100. 4. ad 3.

2 Iacob non eſt mentitus, dicens ſe eſſe Eſau, quia myſticè dixit ſe eſſe Eſau primogenitum Iſaac, quia primogenita illius de iure ei debantur, uel propter myſterium, quia uidelicet minor populus, ſcilicet gentilium, ſubſtituendus erat in locum primogeniti, ſ. in locum Iudæorum, 22. q. 110. 3 ad 3.

3 * Iacob non uidit Deum per eſſentiam, 1. q. 12. 11. ad 1. item 22. q. 180. 5. ad 1.

4 Iacob uouit habere dominum in Deum, inquantum uoluntarie uouit, uel uouit ſecundum ſpecialem modum, uel dicitur uotum large, i. te cognitio obligationis, & non cauſa eius 22. q. 88. 2. ad 1.

5 Iacob uouit dare decimas, non quidem miniſtris, ſed ad cultum Dei, ut in ſacrificijs, 22. q. 87. 1. ad 3.

6 Iacob poſt contẽplationem, claudicauit uno pede, quia neceſſe eſt quod debilitato amore ſeculi, conualeſcat aliquis ad amorem Dei ſecũdum Greg. 22 q. 180. 7. ad 4.

7 Iacob accedens ad ancillas uxorum ſuarum, non peccauit, quia erant uxores, 22. q. 154. 2. ad 3.

1 IACOBVS ex inſtinctu uel reuelatione Dei, fecit per dæmones adduci ad ſe Hermogenem, 22. q. 90. 1. c. item 2. c. fi.

1 IACTANTIA eſt, per quã quis ſe extollit, ſupra id quod in ſe eſt, ſecundario autem, ſupra id quod de eo alij opinantur, 22. q. 110. 2. c. item q. 112. 1. c.

2 Iactantia quo ad actum exteriorem, eſt ſpecies mendacij, ſed quo ad arrogantiam interiorem, eſt ſpecies ſuperbiæ, 22. q. 132. 5. ad 1. item q. 162. 4. ad 2.

3 Iactantia eſt peccatum mortale tripliciter, ſ. quando eſt contra gloriam Dei, uel contra honorem proximi, uel ex inani gloria, uel ſuperbia, uel cupiditate mortalibus, 22 q. 112. 2. o.

4 Iactantia eſt ex ſuperbia, tanquam ex cauſa motiua, & aliquando ex uanitate, ex inani gloria autem, ut ex fine, 22. q. 112. 1. ad 2. item q. 132. 5 ad 1 item q. 162. 4. ad 2.

5 Opulentia ſeu diuitiæ cauſant iactantiam & ſuperbiam dupliciter, ſ. occaſionaliter, & per modum finis, 22. q. 112. 1. ad 3.

6 Iactantia proprie opponitur ſecundum ſpeciem actus ueritati, non autẽ ſecundario, 22. q. 112. 1. o.

1 IDEA eſt forma exemplaris, qua res fiunt, & cognoſcunt, quæ eſt in mente artificis, 1. q. 15. o. item q. 44. 3. c.

2 Idea græce, forma Latine dicitur, ideo per ideas, formæ aliarum rerum per ſe exiſtentes intelliguntur, 1 q. 15. 1. c.

3 Idea in Deo, non eſt aliud, quàm eſſentia diuina, 1. q. 13. 1 ad 3. item q. 44. 3. c. item 22. q 173. 1. c.

4 Eſſentia Dei ut eſſentia, non eſt idea, ſed ut ſimilitudo, uel ut ratio rei intellectæ, 1. q. 15. 2. ad 1.

5 Eſſentia Dei, non habet rationem ideæ, reſpectu Dei, ſed reſpectu aliorum, quia eſt principium operatiuum aliorum, non autem Dei, 1. q. 15. 1. ad 2.

6 Idea ſecundum ueritatem; & ſecundum Platonem, eſt principium cognitionis, & generationis, 1. q. 15. 1 ad 3. c.

7 Idea operati, in mente artificis, eſt ſicut id quod intelligitur, non autem ſicut ſpecies qua intelligitur, 1. q. 15 2. c. ad 2.

8 Ideas eſſe, eſt neceſſarium, 1 q. 15. 1. o. item q. 44. 3. o.

9 Ideæ ſunt tantum in mente Dei, & non extra: contra Platonem, 1. q. 15. 1. ad 1. item q. 44. 3. ad 2. item ad 3. item ad 4.

10 Reſpectus idearum, non ſunt reales, ſed ſunt intellecti à Deo, & tantum in Deo, 1. q. 15. 3. ad 3. item q. 28. 4. ad 3. item q. 44 3. c. itẽ 22. q. 173. 1. c.

11 Reſpectus idearum, cauſantur tantum ab intellectu Dei, comparante eſſentiam ſuam ad res 1. q. 15. 2. ad 3.

12 Ideę ſunt æternæ, 1. q. 6. 4. c.

13 Ideæ in mente Dei ſunt plures ſecundum quod Deus intelligit eſſentiã ſuam eſſe multipliciter imitabilem à creaturis, 1. q. 15. 2. o. item q. 44 3. c. item q. 47. 1. ad 2. item 12. q. 93 1. ad 1.

14 Idea practica & ſpeculatiua, non ſunt duæ ideæ, niſi ſecundum rationẽ, 1 q. 15. 3. c.

15 In ideis eſt diſtinctio, & pluralitas, quia reſpiciunt proprias naturas ſingularum rerum, non autem lex æterna, 12. q 93. 1. ad 1.

16 Sapientia & ars Dei eſt tantum una, quia ſignificatur ut quo Deus intelligit. ideæ autem ut quod, ideo ſunt plures, 1. q. 15. 2 ad 2.

17 Ratio diuinæ ſapientiæ, reſpectu creationis dicitur idea & ars uel exemplar, ſed reſpectu gubernationis dicitur lex, 12. q. 93. 1. c.

18 Idea principaliter ſignificat reſpectum ad creaturam, ideo dicitur pluraliter, nec eſt perſonale, ſicut uerbum, quia uerbum principaliter ſignificat reſpectum ad dicentem, & ex conſequenti ad creaturã: ideo eſt tantum unum, 1 q 34. 3, ad 4.

19 Idea ut principium factionis, eſt practica, & dicitur exemplar, & omniũ quæ aliquando fiunt a Deo, ſed ut eſt principium cognitionis eſt ſpeculatiua, & dicitur ratio, & eſt omnium quæ cognoſcuntur à Deo: ſe-

cundum propriam rationem.1.q.15.3.c.

20 Quæ nunquam fiunt, habent ideam ſecundo modo, non autem primo modo,niſi in uirtute,1.q.15.3.ad 2.item q 18.4. ad 4.

21 * Malum non habet ideam in Deo,1.q.15.3 ad 1.item q.18 4 ad 4.

22 Genera non habent aliam ideam,inquantum exemplar,niſi ideam ſpeciei,1.q.15.3.ad 4.

23 Particularia habent propriam ideam,præter ideam ſpeciei, cōtra Platonem,1.q.15.3.ad 4.

24 Materia habet ideam,contra Platonem,ſed eandem cum forma, 1.q.15.3 ad 3.item ad 4.

25 Accidentia habent propriam ideam,præter ea quæ inſeparabiliter concomitantur ſubiectum,1.q.15.3.ad 4.

26 * ¶ Multiplicato uno eorum quę ſunt eadem re,& differunt ratione, non oportet multiplicari alterum,ſicut perſona & proprietas in diuinis,1.q.40.1.ad 1.

27 Corpus manet idem numero licet fiat continue deperditio, & reſtauratio uirtualiter per alimentum,1.q.119.1.ad 5.

1 IDOLOLATRIA eſt exhibere latriam,i.cultum Dei creaturę,22.q.94.1.o.

2 Idololatria præſupponit infidelitatē,& addit exterius indebitum cultum,mendacium pernicioſum,magnam Dei blaſphemiam.& impugnationem fidei,22.q.94.3.ad 1 item ad 2.item ad 3.item 2.c.

3 Idololatria opponitur latriæ,22.q.92.prin.itē q 94.prin.item 1.o.

4 Idololatria quadruplex,ſ.ciuilis,ideſt, imaginū habentium deitatem ſecundum Hermetem : fabularis , ideſt , hominum deificatorum , phyſica, ideſt, animæ totius mundi , ſecundum Varronem,& Platonica , quæ & Phyſica dicitur ſ.intelligentiarum.animarum cœleſtium , dæmonum , & animarum hominum . 22.q. 94.1.c. item q.122.2 ad 2.

5 Omnis idololatria eſt peccatū,nec excuſat mos uulgi,contra Senecam, nec perſecutio contra hæreticos.22.q.94.2.o.

6 * Idololatria eſt grauiſſimum peccatorum. 12.q.102.3.ad 11. itē 22.q.94.3.o.

7 Peccatum contra naturā.eſt leuius idololatria , ſed ponitur conueniēs pœna eius.quia eſt manifeſtius.22.q.94.3.ad 3

8 Cauſa diſpoſitiua idololatriæ , fuit triplex ex parte hominis. ſ. inordinatus affectus repræſentatio delectabilis,& ignorātia Dei,ſed cauſa conſummatiua eius,fuerunt dæmones,22.q.94.4.o.

9 Ab idololatria,omnia alia peccata oriebantur.22.q.94.4 ad 1.

10 * Dans hoſtiam non cōſecratam pro euchariſtia , eſt reus idololatriæ, non autem adorantes eam,cum hoſtia debeat adorari latria,ſub conditione in habitu,3.q.80.6.ad 2.

1 IEIVNIVM duplex ſ.ſpirituale,ideſt,à peccatis,& corporale,ideſt ab eſcis 22.q.147.2.ad 1.

2 Ieiunium à cibis duplex,ſ.naturæ,& eccleſiæ,22.q 147.1.ad 3.item 3.c.item 6.ad 2 item 3 q.80.8.ad 4.

3 Ieiunium duplex.ſ luctus,ideſt,cum amaritudine peccatorum & præſentis uitæ,& ieiunium exultationis.22.q.147.4 ad 5.

4 Ieiunium eſt actus uirtutis,ſ.abſtinentiæ,& temperantiæ elicitiue,ſed aliarum uirtutum imperatiue,22.q.3.1.c.item q.88.6.c. itē q.146.princ.item q.147.1.2.o.

Ieiu-

5 Ieiunium eccleſiæ, eſt parſimonia uictus, abſtinentiaque ciborum: ſecundum Iſidorum. 22. q. 147. 2. ad 1.

6 Nimis ieiunans, uel nimis uigilans, peccat, quia ſi aliquis in tantum naturæ uirtutem debilitet per ieiunia, & uigilias, & alia huiuſmodi quod non ſufficiat debita opera exequi, puta prædicator prædicare, doctor docere, cantor, cantare, & ſic de alijs: abſque dubio peccat: ſicut etiam peccaret uir, qui nimia abſtinentia ſe impotentem redderet ad debitum uxori reddendum, & ſeruis in obſequijs, quæ domino debet impendere. 1. q. 97. 3. ad 3. item 22. q. 10. 13. ad 5. item q. 88. 2. ad 3. item q. 1?5. 1. ad 2. item 147. 1. ad 2. item q. 188. 6. ad 3. item 3. q. 40. 2. ad 1.

7 Ieiunium pulchre commendatur, per multos eius effectus. 22. q. 47. 1. c. ad 1. item 3. q. 40. 2. ad 3. item 1. Thi. 4 co. 6. princ.

8 Ieiunium non eſt contra libertatem fidelium, ſed contra ſeruitutē peccati 22. q. 147. 3. ad 3.

9 Ieiunium principaliter ſumitur propter tria, ſ. propter comprimendas concupiſcentias carnis: propter eleuationem mentis, & propter ſatiſfactionem. 22. q. 147. 1. 3. 5. c.

10 Ieiunium eſt ſatiſfactorium, quia ſubtrahit delectationem, addens afflictionem, & impedit peccata futura, debilitando concupiſcentiam. 22. q. 147. 2. 3. 5. 7. c.

11 Chriſtus ieiunauit, non ex neceſſitate, ſed ut doceret, quàm bonum eſt ieiunium, quia ſcutum eſt contra diabolum, 22. q. 147. 5. ad 1. item 3. q. 40. 2. ad 3. item q. 41. 3. c.

12 Chriſtus ieiunauit poſt baptiſmum, quia baptizatos oportet intendere ieiunio, & non laſciuiæ, 22. q. 147. 5. ad 1. item 3. q. 40. 2. ad 3. Item q. 41. 3. c.

13 Chriſtus nō ieiunauit plus quàm Moyſes & Helias, ut crederetur uerus homo. 3. q. 40. 2. ad 3. item q. 41. 3. c.

14 Ieiunium ante Paſcha, fit quadraginta diebus, ſicut à Chriſto, Moyſe, & Helia, quadruplici ratione, ſcilicet uel quia ſecundum Gregor. per hos quadraginta dies uirtus decalogi, per libros quatuor ſancti euangelij impletur, uel quia dignum eſt ut carnem noſtram quaterdecies affligamus, uel quia in his offerte contendimus decimas dierum, uel quia ſecundum Auguſt. creaturæ inuiſibili debetur ternarius numerus, ſed creaturæ uiſibili, debetur quaternarius, propter calidum, frigidum, humidum & ſiccum. Vnde ſi denarius numerus ducatur per quaternarium, qui competit corpori, per quod adminiſtratio geritur, quadrageſimum numerum conficit. 22. q. 147. 5. c. item 3. q. 40. 2. ad 3.

15 Ieiunium quadrageſimæ, arctius obſeruatur, quàm alio tempore: quia per iſtud imitamur Chriſtum, 22. q. 147. 8. ad 3.

16 Iudæi ieiunabant menſe quarto, quinto, ſeptimo, & decimo, propter aliquas tribulationes tunc habitas. 22. q. 147. 5. ad 2.

17 Iudæi ieiunabant uſque ad ueſperam, i. uſque ad noctem, quia nocti comparatur ſtatus ueteris teſtamenti, quia poſt mortem ibant ad limbum tenebroſum, propter peccatum Adæ, per cibum uetitum: 22. q. 147. 7. ad 1.

18 Ieiunium non eſt neceſſarium abſolute, ſed ex præcepto eccleſiæ, quia ſecundum ſe eſt pœnale, ideo non eſt eligibile, niſi inquantum eſt utile ad aliquem finem. 22. q. 147. 3. ad 1. item 3. q. 40. 2. ad 1.

19 Ieiunium eſt de præcepto legis naturæ, ſecundum quod eſt neceſſarium ad ſalutem, ſed determinatio temporis eius & modi, eſt de præcepto

eccle-

eccleſiæ,22.q.147.3.o.

20 Omnes tenentur ad ieiunia eccleſiæ,niſi ſint legitime impediti, uel niſi ſit euidens cauſa non ieiunandi, ut in pueris & ſenibus, propter defectum & debilitatem naturæ & huiuſmodi. 22.q.147.4.o.item 7.ad 3.

21 Iuſti tenentur ad ieiunia eccleſiæ, & alia præcepta eius, ſicut & alij. 22.q.147.4.ad 5.

22 Pueri non tenentur ad ieiunia eccleſiæ,quamdiu ſunt in ſtatu augmēti,quod ut in pluribus,eſt in fine tertij ſeptennij,ſed exercendi ſunt in eis ſecundum modum ætatis,tamen quandoque in magna tribulatione iubentur pueri & bruta ieiunare.22.q.147.4.ad 2.

23 Itinerantes & operarij,debent ieiunare,diminuendo laborem, niſi ſit neceſſitas.22.q.147.4.ad 3.

24 Pauperes habentes ſimul ſufficiens prandium,tenentur ieiunare, non autem ſi paulatim.22.q.147.4.ad 4.

25 Tranſgrediens præceptum de ieiunio ex contemptu, uel impediendo finem, peccat mortaliter, non autem ſi ex cauſa rationabili. 22.qō. 147.3.ad 2.

26 Ieiunia quatuor temporum,ſunt quaſi primitiæ & expiatio totius anni.22.q.147.5.c.

27 Ieiunium exultationis,non eſt in præcepto eccleſiæ, propter quod non eſt ieiuniū ab eccleſia inſtitutum in toto paſchali tempore : Ieiuniū autem afflictionis & luctus,non decet tempore lętitiæ,ſ.tempore paſchali,uel in dominicis,22.q.147.5.ad 3.

28 Ieiunium de ſe,nullo tempore eſt prohibitum.Tamen ieiunans in dominica,contra conſuetudinem eccleſiæ,uel ex ſuperſtitione,ut neceſſarium,ſicut Manichei,peccat.22.q.147.5.ad 3.

29 Ieiunium fit in uigilijs ſanctorum, cauſa præparationis ad deuotionē, & cauſa ſignificationis,quod ſancti per afflictiones peruenerint ad gloriam.22.q.147.5.c.

30 Conueniens hora prandij tempore ieiunij,eſt hora nona:ſed hora ſexta, alio tempore,quia ſecundum communem curſum , comedendi illa eſt hora,quia cibus non debet apponi,quouſque natura circa cibum præcedentem occupata eſt. Occupatur autem natura in cibo aſſumpto dupliciter.Primo digerendo ipſum,& quia digeſtio fit per calorem naturalem,ideo illud tempus digeſtioni eſt congruum, in quo calor naturalis ad interiora reuocatur, ſ nox,propter ſubtractionem radiorum ſolis,& propter ſomnum,in quo intenduntur uirtutes naturales,ſecundo cibum iam decoctum deducendo per mēbra, quibus debet aſſimilati,& ad hoc requiritur,quod calor nutrimentum deducens,uſque ad extremas partes corporis euocetur.Calor autem ſolis calorem naturalem ad exteriora reuocat, & ideo quando completur ſolis aſcenſus,quod fit hora ſexta,quia tunc eſt circa medium,tunc eius opus completum eſt, & ideo tunc eſt tempus communiter ſumendi cibum,& quia ieiunium eccleſię,debet eſſe pœnale & ſatisfactorium,ideo ſupra hoc aliquid additur,non autem tantum,quod penitus humor cibi praaſſumpti exiccetur,aut uirtus naturalis penitus debilitetur,unde partito reſiduo tempore,hora nona occurrit,in qua cibus ſecundum eccleſiæ ſtatutum in diebus ieiunij ſumendus eſt.22.q.147.7.o.

31 Hora prandij in ieiunio, determinatur ſecundum groſſam æſtimationem,licet ſit modicum ante uel poſt nonam,nō enim eccleſia artare intendit,ad ſubtilem temporis inſpectionem, nec oportet aſtrolabium

bium accipere, ad horam comeſtionis cognoſcendam, unde ſufficit ſi circa horam illam quam eccleſia inſtituit, ieiunans ſumat cibum, etiã ſi aliquantulum propter aliquam neceſſitatem anticiparet. 22.q. 147.7.ad 2.

32 Talis taxatio temporis, non multum poteſt alicui nocere cuiuſcunque conditionis exiſtat, uel ſi forte propter infirmitatem, uel ætatem, aut aliquid huiuſmodi, hoc eis in magnum grauamen cederet, eſſet cum eis in ieiunio diſpẽſandum, uel ut aliquantulum præuenirent horã. 22.q.147.7.ad 3.

33 Pluries comedens in una die per modum cibi, ſoluit ieiunium, non autem ſi fiat per modum medicinæ. 22.q.147.6.o.

34 Comeſtio carnium, ſoluit ieiunium, nõ autem eſus piſcium, uel leguminum, nec potus uini. 22.q.147.8.o.

35 Oua, & lacticinia reſpirantium, ſunt interdicta in ieiunio quadrageſimæ, non autem in alijs, niſi ſecundum conſuetudinem patriæ, 22.q. 147.8.c.ad 3.

36 Electuaria, uel aliæ medicinæ, ſoluunt ieiunium naturæ, non autem ieiunium eccleſiæ, niſi fiat in fraudem, 22 q.147.6.ad 3.

37 Potus quicunque, etiam aquæ, ſoluit ieiunium naturæ, quia aliquo modo nutrit, non autem ieiunium eccleſiæ, niſi fiat in fraudẽ, 22. q.147. 6.ad 2.item 3.q.80.8.ad 4.

1 IEPTE peccauit, uouendo & reddendo, ſed ponitur in catalago ſanctorum, propter fidem, & deuotionem, & uictoriam, & probabile eſt quod pœnituit, licet aliquod bonum figuraret. 22.q.88.2.ad 2.

1 IEREMIAS uerbis & myſterijs, paſſionem Chriſti apertiſſime prænũciauit, & eam ſuis paſſionibus, expreſſiſſime præfigurauit. 3.q.27.6. c.fin.ad 2.

2 Ieremias & Moyſes conſiderantes inſufficientiam propriam, recuſabãt non pertinaciter officium, quo digni erant ex gratia Dei. 22.q.133. 1. ad 4.

1 IEROTHAEVS doctus eſt, non ſolum diſcens, ſed & patiens diuina, ſecundum Dionyſium. 1.q.1.6.ad 3.fi.item 22 q.45.2.c.

2 Aliquis experitur in ſeipſo guſtum diuinæ dulcedinis, & complacentiã diuinæ bonitatis, ſicut de Ierotheo dicit Dionyſius, quod didicit diuina ex compaſſione ad ipſa, 22.q.97.2.ad 2.

1 IERVSALEM eſt in medio terræ habitabilis. 3.q.46.10.ad 1.

1 IESVS ſignificat naturam humanam, ſed Chriſtus ſignificat naturam diuinam & humanam, 3.q.16.5.c.item q.17.1.c.

2 Hoc nomen Ieſus, conuenienter impoſitum eſt Chriſto in ſua circunciſione, 3.q 37.2.o.

3 Hoc nomen Ieſus, eſt nouum & proprium, inquãtum ſignificat ſpiritualem & uniuerſalem ſalutem, non autem ut particularem & temporalem, 3.q. 37.2.ad 2.

4 Multa alia nomina Chriſti, ſignificant idẽ quod Ieſus, ideſt, ſalutem, 3. q.77.2.ad 1.

1 SPECIES ignis ſunt tres, ſ. lux, ideſt, ignis in materia propria, flamma, ideſt, ignis in humido aereo, & carbo, ideſt, ignis in ſicco terreſtri, 1.q. 67.2.ad 2.item 12.q.35.8.c.

2 Ignis non lucet in propria materia, i. in ſua ſphæra, nec in materia opaca terreſtri, nec in ſulphure, nec in fumo groſſo, nec in inferno, 1.q.66. 1. ad 5.

3 Ignis inferni cum ut organum diuinæ iuſtitiæ ab anima apprehẽdatur, propter uiſionem ſui uere animam cruciare dicitur. ſupl.q.70 3.c.

Conue-

4 Conueniens eſt mundum, antequam in nouitatem gloriæ adducatur, à contrarijs diſpoſitionibus purgari. ſupl.q. 74.1.0.
5 Conuenienter per ignem fiet mundi purgatio.ſupl.q 74.2.c.
6 Ignis quo hic mundus purgabitur, eiuſdem erit ſpeciei cum noſtro igne ſupl.q.74.3.0.
7 Ceſſatio & quies ſuperiorum cælorum uices purgationis eorum geret. ſupl.q.74.4.c.
8 Purgabuntur quatuor elementa à ſordibus & infectionibus, quas ab hominum peccatis contraxerunt. ſupl. q.74.5.0.
9 Impuritates elementorum, quæ ex eorum permiſtione proueniunt per ignem purgabuntur.ſupl.q.74.6.c.
10 Cum mortuorum reſurrectio iudicium præcedere ueriſſimum ſit conflagratio ignis, quantum ad mundi purgationem ſpectat, Dei iudicium præcedat oportet, quantum uero attinet ad illius ignis actum, quo malos inuoluet, iudicium ignis coflagrationem ante ibit.ſupl.q. 74.7.0.
11 Ignis naturaliter aget ante iudicium & in bonos & in malos eos in cinerem reſoluendo, ſed mali illius ignis actione cruciabuntur, boni uero omnis doloris erunt expertes. ſupl.q.74.8.c.
12 Igne conflagrationis inuoluentur reprobi, ut quicquid turpe & fœdum fuerit in infernum detrudatur, ſicut quicquid pulchrum & nobile reperietur, in regnum cæleſte attolletur.ſupl.q.74.9.0.
1 IGNORANTIA ſextuplex.ſ. inuincibilis, affectata in ſe uel in ſua cauſa, iuris, facti, cauſa actus, & nō cauſa: prima & quarta excuſant à peccato in toto: ſecunda & tertia excuſant non in toto : quinta excuſat à toto ſi non ſit culpa: ſexta uero nec excuſat, nec minuit peccatum. 12. q.74.1.ad 2.item 5.c.ad 1.item q.76.3.4.0.item 22.q.59. 4. ad 1. item 3.q.47.5.ad 3.item q.80.4.ad 5.
2 Ignorantia tripliciter ſe habet ad actum.ſ. concomitanter, conſequenter, id eſt, uolita in ſe ut affectata, uel in ſua cauſa.ſ.habitu uel paſſione ut ignorantia electionis: & antecedenter, id eſt, cauſa actus. Tertia cauſat inuoluntarium ſimpliciter: ſecunda ſecundum quid: prima uero nullo modo, ſed tantum non uoluntarium. 12.q.6.8.0.item q.19. 6.c.item q. 76 3.4.0.
3 Ignorantia eſt uolita tripliciter.ſ. directe, ut affectata : indirecte.i.propter negligentiam: & per accidens, id eſt, conſequenter. Prima auget peccatum, Aliæ uero diminuunt.12.q 19. 6. c.
4 Ignorantia excludit triplicem ſcientiam. ſ. qua ſcitur aliquid eſſe malum ſecundum ſe: uel ut nunc: uel ut fugiendum. 12.q.78.1.ad 1.
5 Ignorantia habet rationem pœnæ, & non culpæ ſecundum ſe: ſed ignorantia ex cauſa.ſ.ex negligentia diſcendi, uel ex effectu ſequente, eſt peccatum. 12.q.76.2.0.item q.84.4.ad 5.item q.105. 2. ad 9. item 22.q.53.2. ad 2.
6 Neſcientia eſt ſimplex carentia ſcientiæ: ſed ignorantia proprie, eſt neſcientia eorum quæ quis eſt aptus ſcire & debet. Error autem addit approbationem falſi: ſed hæreſis ei addit pertinaciam contra finem. 1.q.10 1.1.ad 2.item 12.q.7.6.
7 Ignorantia electionis dicitur, non quia electio ſit ſcientia: ſed quia ignoratur quid ſit eligendum. 12.q.13.1. ad 3.
8 Ignorantia priuationis, id eſt, eorum quæ quis tenetur ſcire & poteſt, eſt peccatum: non autem aliorum. 12. q.76.2.0.item q.94 4. c.ad 2. item ad 3.
9 Ignorantia negatiue poterat eſſe in natura integra, non autem igno-

rantia priuatiue.1.q.12.4.ad 2.
10 Nulla ignorantia fuit in Chriſto,3.q.15.3.o.
11 Ignorantia negatiue,ſemper eſt in angelis,& in aliis beatis, non autem ignorantia priuatiue,quia eſt pœna,1.q.12.4.ad 2.
12 Ignorans non peccat continue,nec ex quolibet non ſcito per eum, ſed tantum cum habet tempus diſcendi ea quæ ſcire tenetur & poteſt. Vnde homo non dicitur ignorans,ſi non intelligit,ſicut Deus,ſed ſi nō intelligit ſicut aptus natus eſt intelligere, 12.q.76.2.ad 5. item 4.ad 3.item q.94.4.c.ad 2.item ad 3.
13 Ignorans grauiſſime peccat,non propter quantitatem peccati,ſed pericu li. Vel ignorantia beneficiorum Dei,eſt grauiſſima,inter ſpecies ingra titudinis.12.q.76.4.ad 3.
14 Ignorantia alicuius particularis,i.circunſtantiæ , quam quis non poteſt ſcire,debita diligentia adhibita,excuſat totaliter à peccato, non autem ignorantia quam cauſat habitus uel paſſio,impediens applicationem ſcientiæ communis,ad particularem actum. 12.q.19.6.c. item q.77. 7.ad 2.item 22.q.59.4.ad 1.item 3.q.80.4 ad 5.
15 Ignorantia non excuſat,nec minuit peccatum,niſi ſecundum quod cauſat inuoluntarium.12.q.19 6.c.item q.73.6.c item q.76.3.4.o. item q.77.7.ad 2.item q.105.2.ad 9.
16 Ignorantia præcedens inclinationem appetitus , cauſat eam : ideo quanto maior eſt , tanto magis cauſat inuoluntarium , & excuſat à peccato , non autem ignorantia ſequens , ſed magis grauat . 22. q. 156 3 ad 1.
17 Ignorantia oppoſita ſcientiæ practicæ,excuſat,uel minuit peccatū : non autem ignorantia electionis,ſed conſtituit peccatū, & opponitur pru dentiæ.12.q.47.2.c.item q.88.2.c.
18 * Ignorantia electionis,nec excuſat,nec minuit,nec cauſat peccatū , ſed ſequitur omne peccatum. 12.q.76.4.ad 1.item q.78.4.ad 1.
19 Nulla ignorantia eſt cauſa peccati,niſi per accidens , ſ.illa quæ tollit cognitionem uniuerſalem,uel particularem prohibentem peccatum . 12.q.76.1.o.item 3.c.
20 Agens contra conſtitutionem uel præceptum Papæ propter ignorantiā, non excuſatur à peccato, ſi teneatur & potuerit eam ſcire , inquantum in eius notitiam deuenit per alios , uel deuenire poteſt,promulgatione facta : quia omnes tenentur eam ſcire . 12. q.90.4.c.ad 2. item ad 3.
¶ Illabi menti conuenit ſoli Deo,3.q.8.8.ad 1.item q.64.1.c.
1 Liberi qui naſcuntur ex ſimplici fornicatione,non ſunt legitimi, ſed ſo lum naturales , qui uel ex ſtupro uel ex adulterio nec naturales nec legitimi ſunt habendi,ſupl.q.68.1.o.
2 Liberi illegitimi duplici damno afficiuntur, unum eſt,quia non admit tuntur ad actus legitimos,alterum quod non ſuccedunt in hæredita te paterna,in ſeptima tamen parte ſuccedere poſſunt naturales filij, ſpurij uero nulla ex parte,niſi quod eis parentes ſuppeditare neceſſa ria tenentur,ſupl.q.68. 2.c.
3 Cum liberi dicantur illegitimi lege poſitiua , per eandem etiam legem legitimari poſſunt,ſup.q. 68.3.o.
¶ Illiberalitas magis opponitur liberalitati , quam prodigalitas . 21.q. 107. 2 c.
1 * ILLVMINATIO non eſt motus.1.q.53.3 c.
2 Illuminatio fit in inſtanti,quia non eſt motus , ſed eſt terminus motus localis,& lumen non habet contrarium , ideo ſubiectum eius eſt in ultima

ultima diſpoſitione.1.q.53 3.c.ad 2.item q.67.2.c.item 12.q.113.7.c.item 3.q.75.7.c.

3 Illuminatio non eſt motus localis,ſed alteratio,1.q.53.3.ad 2.

4 Homo non poteſt illuminare,confortando lumen alterius,quia in eo eſt debiliſſimum lumen intellectuale,niſi forte inſtrumentaliter dirigendo,proponendo exempla, uel applicando principia concluſioni. 1.q. 117.1.o.

5 Sacerdos illuminat,tradendo ſacramenta gratiæ,non autem infundendo gratiam.3.q.64.1.ad 1.

6 Omnis qui illuminatur,percipit illuminationem ex parte obiecti, non autem ſemper ex parte principij 1.q.111.1.ad 3.

1 IMAGINATIO & ſenſus,nunquam cognoſcunt naturam rei,ſed tantùm accidentia.1.q.57.1 ad 2.item 3.q.76.7.c.

2 Non poſſumus imaginari,quæ nullo modo ſentimus ſecundum totũ, uel ſecundum partem,ideo cæcus natus, non poteſt imaginari colorẽ 1.q 84.3.c.ſi.item 4.b.item c.ſi.item q.111.3.ad 1.item ad 2.

3 Sub imaginatione non cadit niſi corpus.1.q.50.1.c.

4 Imaginatio cooperatur ſuo obiecto,formando aliquas ſpecies, non autem ſenſus,1.q.12.9.ad 2.item q.78.4.c.item q.84.6.ad 2. item q. 85.2. ad 3.

5 Imaginatio ægritudinum,quandoque cauſat eas,3.q.3.3.ad 3.

6 Bonitas imaginationis,eſt diſpoſitio ad ſcientiã, quæ eſt in intellectu. 12.q.74.4.ad 3.item q.81.2 c.

1 IMAGINTATIVA eſt idem quod phantaſia. 1.q.78.4.c. item q.84. 6 ad 2.

Imaginatiua eſt altior potentia,quàm ſenſus exterior, in quo tamẽ eſt maxima certitudo,quia eſt principium omnis cognitionis humanæ, & ſemper oportet principia cognitionis eſſe certiora,1.q.30.3.ad 2.

1 IMAGO qualibet,eſt ſimilitudo, & non econuerſo, quia imago addit eſſe expreſſum ab alio.1.q.35.1.c.ad 1.item 2.c. item q. 93. 1.c.item 9.0.

2 Dfferentia triplex,inter imaginem & ſimilitudinem,ſ.quia imago pertinet ad formam,ſ.ſpecialem, ſimilitudo autem ad naturam. Imago pertinet ad cognitionem ueritatis, quæ eſt principium demonſtrans naturam intellectualem,ſimilitudo autem ad amorem uirtutis.Imago pertinet ad potentias,ſ.memoriam,intelligentiam, & uoluntatẽ, ſimilitudo uero ad habitus cõſequentes, ſ.innocentiam & iuſtitiam. 1.q.93.9 o.

3 Imago proprie dicitur, quod procedit ad ſimilitudinem alterius, id autem à quo procedit,dicitur proprie exemplar,improprie autẽ imago.1.q.35.1 ad 1.item q.93.5.ad 4.

4 Ad rationem imaginis non ſufficit expreſſa ſimilitudo ſecundum genus uel ſecundum accidens commune, ſed requiritur quòd ſit expreſſa ſimilitudo ſecundum ſpeciem uel ſecundum accidens proprium ſpeciei, & præcipue ſecundum figuram,1.q.35.1.c. item qõ. 93.2.6 7.8.c.

5 Aequalitas eſt de ratione imaginis perfecte, non autem imperfecte, 1. q.93.1.c.

6 Imago alicuius eſt in aliquo dupliciter,ſ.perfecte.i.in eadem natura,ut filius,& imperfecte i.in alia natura, vt ſtatua,1.q 35.2. ad 3.

7 * Idem eſt motus in rem ipſam, & in imaginem eius, inquantum huiuſmodi,non autẽ ut res,22.q.81.3 ad 3.item q.103,3.ad 3.item

 3.q.8.

. 335. 3. q. 8. 3. ad 3. item q. 25. 3. c. ad 1.
8 Imago proprie. i. id quod imitatur, dicitur tantum perſonaliter in diuinis, eſſentialiter autem, improprie, i. id in quo, 1. q. 35. 1. o. item q̃ō. 93. 5. ad 4.
9 Imago non conuenit ſpiritui ſancto, ſed tantum filio. 1. q. 35. 2. o.
10 Imago Dei perfecta, conuenit ſoli filio Dei, ſed imago Dei imperfecta, conuenit ſoli creaturæ, 1. q. 35. 2. ad 3. item q. 47. 1. ad 2. item q. 88. 3. ad 3. item q. 93. 1. ad 3.
11 Nulla creatura irrationalis, eſt Dei imago, uel ad imaginem Dei. 1. q. 45. 7. c. item q. 93. 2. o. item 3. c. ad 1. item 6. c.
12 Homo & angelus, ſunt ad imaginem Dei, & imago eius. filius autem Dei, eſt imago tantum. 1. q. 3. 1. ad 2. item q. 4. 3. o. itẽ q. 35. 2. ad 3. item q. 45. 7. c. itẽ q. 91. 4. ad 1. item ad 2. itẽ q. 93. 1. c. fi. item ad 3.
13 Angelus eſt ſimpliciter expreſſior imago Dei, quàm homo, ſed econuerſo ſecundum quid. 1. q. 93. 3. o.
14 Imago Dei, in homine & in angelo, eſt ſecundum mentem tantum, 1. q. 3. 1. ad 2. item q. 93. 2. c. item 3. ad 2. item 4. ad 1. item 6. 7. o.
15 Imago Dei eſt aliquo modo in mente, reſpectu cuiuslibet obiecti, uerius tamen reſpectu ſui, ſed ueriſſime reſpectu Dei. 1. q. 93. 8. o.
16 Aſſignatio imaginis duplex, ſ. prima ſecundum potentias, ſ. ſecundum memoriam, intelligentiam, & uoluntatem, ſecunda uero ſecundum eſſentiam & habitus conſubſtantiales, ſ. ſecundum mentem, notitiam, & amorem. 1. q. 93. 7. o.
17 * Prima aſſignatio imaginis, ſ. memoria, intelligentia, & uoluntas, eſt ſecundum potentias. 1. q. 93. 7. o.
18 * Imago Dei eſt principaliter ſecundum actus, ſed conſequenter ſecundum potentias, & præcipue ſecundum habitus. 1. q. 93. 7. o.
19 Imago Dei ſecundum principale eius, i. ſecũdum naturam intellectualem, eſt tam in uiro quàm in muliere, ſed quo ad ſecũdarium, ſ. principium & finem, eſt tantum in uiro. 1. q. 93. 4. ad 1. item 6. ad 2.
20 Imago prius repræſentat eſſentiam Dei, & conſequenter tres perſonas. 1. q. 93. 5. o. item 6. c.
21 In homine eſt triplex imago Dei, ſ. creationis, recreationis, & ſimilitudinis, prima eſt cuiuslibet hominis, ſecunda iuſtorum tantũ, tertia uero beatorum tantum 1. q. 93. 4. o.
22 Imagines Chriſti & ſanctorum fiunt in eccleſia triplici de cauſa, primo ad inſtructionem rudium, qui eis quaſi quibuſdam libris docentur: ſecundo ut incarnationis myſterium, & ſanctorum exempla magis in memoria noſtra maneant, dum quotidie oculis repræſentãtur: tertio ad excitandum deuotionis affectum, qui ex uiſis efficacius incitatur, quàm ex auditis. 22. q. 94. 2. ad 1.
IMMISERICORDIA eſt in ſubtractione beneficij, ſed crudelitas eſt in exceſſu puniendi, & unum aliquando ponitur pro alio. 22. q. 159. 1. ad 2. item ad 3.
1 QVANTO creaturæ magis appropinquant Deo, tanto magis ſunt immobiles, 1. q. 65. 1. ad 1.
1 IMMOLARI conuenit Chriſto in figuris ueteris teſtamenti, 3. q. 83. 1. c.
1 IN lege ueteri, duplex immunditia prohibebatur. ſ. ſpiritualis, i. peccatum, & corporalis, ex aliqua corruptione pfecta. uel in fieri, qua impediebantur ab exteriori cultu Dei, ſicut irregularitate quadam. 12. q. 102. 5 ad 4. item ad 5. item 6. ad 1. item q. 103. 2. c.
2 Prima & ſecunda immunditia expiabatur per ſacrificia pro peccato

preter eam quæ cauſata erat per ſolum tactum rei immundæ; quia per ſolam aſperſionem aquæ expiationis, expiabatur. 12.q.102.5. ad 4. item ad 5. item ad 6.

1 Corpus glorioſum erit plane impaſſibile. ſupl. q. 82. 1. o.

2 Impaſſibilitas quantum ad ſe erit in omnibus æqualis, quantum uero ad ſuam cauſam, erit in uno maior quàm in altero. ſupl. q. 82. 2. c.

3 Impaſſibilitas non excludit ſenſus in actu à corporibus glorioſis, ſed erunt per ſuſceptionem à rebus quæ ſunt extra animã. ſup. q. 82. 3. o.

4 Senſus odoratus & auditus erunt poſt reſurrectionem in actu, non autẽ guſtus, niſi forte per quandam immutationem linguæ à quodam humore adiuncto, ſupl. q. 82. 4. c.

¶ Impauiditas opponitur fortitudini, ſecundum defectum timoris, timiditas autem, ſecundum exceſſum eius. 22. q. 126. 2. o.

1 * IMPECCABILIS per naturam, non poteſt fieri aliqua creatura à Deo, ſed tantum per gratiam, 1. quæſtio. 63. 1. c. item 22. q. 24. 11. c. princip.

1 IMPEDIMENTVM duplex, ſ. contrarium, & defectus. 12. q. 5 ad 4.

2 Homo tripliciter impeditur à ſtudio diuinæ cognitionis, ſ. propter ineptitudinem, occupationem, & pigritiam. 22. q. 2. 4. c.

3 Non impediens malum, non peccat, niſi debeat & poſſit impedire. 12. q. 6. 3. c.

1 IMPERARE eſt actus rationis, præſuppoſito actu uoluntatis. 12. q. 17. 1. o. item q. 60. 1. c. fi. item 22. q. 47. 8. ad 3. item q. 83. 1. 10. c. item q. 104. 1. c.

2 Imperare eſt ordinare aliquid ad faciendum, aliquid intimando, ſeu denunciando, non quidem abſolute, ſed mouendo, 12. q. 17. 1. 2. 5. o. item 22. q. 83. 1. c. item q. 88. 1. c.

3 Actus imperatus & imperium, ſunt unus actus humanus, ut totum, & multa ſecundum partes, 12. qõ. 17. 4. o. item q. 20. 3. c. ad 1. item 3. q. 19. 2. o.

4 Vſus rei, ut eſt in ratione referẽte rem in finem, eſt prior imperio & electione, quæ etiam eſt prior imperio, ſed ut ſubditur potentiæ exequẽti, eſt poſterior imperio. 12. q. 17. 3. o.

5 * Imperare non conuenit brutis. 12. q. 17. 2. o.

6 Virtutes appetitiuæ brutorum, non ſunt imperantes libere, ſed ſecundum naturalem inſtinctum, bruta mouentur ad apprehenſa. 12. q. 11. 2. c.

7 Voluntas imperat aliis uiribus, & etiam intellectui. 12. q. 71. 6. ad 2. itẽ 22. q. 4. 2. ad 2. item q. 10. 2. c. item q. 58. 8. ad 1.

8 Volũtas dicitur imperare improprie dupliciter, ſ. interpetratiue inquantum mouet, & ut eſt de fine. 12. q. 1. 2. ad 1. item 22. q. 47. 8. ad 3.

9 ¶ Imperatum. item. Quilibet actus, ut eſt in poteſtate noſtra, ſubditur imperio rationis. 12. q. 17. 6.

10 Actus rationis, quo ad exercitium, ſemper poteſt imperari, & quo ad aſſenſum, præter actum naturalem, non autem quo ad apprehenſionẽ ueritatis. 12. q. 17. 6. o.

11 * Actus uoluntatis, poteſt imperari. 12. q. 17. 5. o.

12 Primus actus uoluntatis non poteſt imperari à ratione, quia non ſit ex ordinatione rationis, ſed ex inſtinctu naturæ, uel ex ordinatione ſuperioris cauſæ. ſcilicet Dei, 12. q. 1. 2. 3. ad 3. item qõ. 9. 4 c. item q. 17. 5. ad 3. item 6. o.

13 Senſus exteriores, non ſubduntur imperio rationis, quia non poſſunt ſentire, niſi in præſentia ſenſibilium, 1. qõ. 81. 3. ad 3. item 12. q. 17. 7. ad 3.

7. ad 3.

14 Motus membrorum, inquantum membra mouentur à potentijs ſenſitiuis, ſubduntur imperio rationis, non autem ſecundum quòd mouẽtur à potentijs naturalibus & uegetatiuis, 1.q.81.3.ad 2. item 12.q.17.9.o.item 22.q.168.1.c.

1 RATIO cognoſcendi imperfectum, eſt ipſum perfectum, 1.q.14.10.ad 4.item 12.q.100.6.ad 2.

1 Imperfectio duplex, ſ. una quæ eſt de ratione imperfecti, tũc enim opotet quòd adueniente perfectione imperfectum excludatur, ſicut adueniente aperta uiſione, excluditur fides, de cuius ratione eſt, ut ſit non apparentium, alia eſt imperfectio, quæ non eſt de ratione rei imperfectæ, & tunc illud numero idem, quod erat imperfectum, fit perfectũ ſicut puer fit uir. 22.q.4.4.ad 1.

¶ Implere uoluntatem, conuenit ſoli Deo, quia ſolus Deus mouet eam ſufficienter ut obiectum, 1.q.105.4.c. item q.106.2.c. item 12.q.2.7.8.c. item q.3.1.c.

¶ Importabile hoc ſolum uidetur in ijs, qui ex infirmitate peccant, ꝙ diu perſeuerant in malo, & ideo dicitur, quod ex longanimitate Dei ſupportantur, ſed hoc ipſum quòd aliquis ex ſuperbia peccat, importabile uidetur, & ideo per patientiam Dei dicuntur ſuſtineri, qui ex ſuperbia peccant. 22.q.137.5.ad 4.

¶ Importunitas eſt euagatio mentis ad illicita, ſecundum quod in arce mentis reſidet, uolentis ad diuerſa ſe diffundere, 22.q.35.4.ad 3.

1 IMPOSSIBILITAS duplex, ſcilicet uera & æſtimata. 12.q.40.4.ad 3.

2 Impoſſibile aliquando pro difficili ſumitur. 22.q.64.6.ad 3. item 3.q.86.1.ad 2.fin.

¶ Imprecationes in ſacra ſcriptura, intelliguntur quadrupliciter, ſ. prædicendo, uel temporaliter ad correctionem, uel contra peccatum uel ſecundum uoluntatem Dei, 22.q.25.6.ad 3. item q.76.1.o. item q.83.8.ad 1.item ad 2.

¶ Improuidentia & defectus intelligentiæ & ſolertiæ, pertinent ad negligentiam & inconſtantiam. 22.53.2.c.fi.

1 IMPRVDENTIA ſumitur tripliciter, ſ. negatiue, priuatiue, & contrarie, prima non eſt peccatum, ſed ſecunda eſt peccatum, ratione negligentiæ, tertia uero ſecundum ſe eſt peccatum mortale, ſi ſit contra prę ceptum Dei, aliter eſt peccatum ueniale. 22 q.53.1.o.

2 Imprudentia eſt generale peccatum participatiue, non autem eſſentialiter, cuius ſunt triplices partes, ſ. ſubiectiue, i. monaſtica, politica, & iconomica, potentiales, id eſt præcipitatio ſeu temeritas, inconſideratio, inconſtantia, & negligentia, & integrales, quæ reducuntur ad potentiales. 22.q.53.2 o.

3 Imprudentia per eſſentiam eſt peccatum ſpeciale, cum ſit circa actus ſpeciales, ſcilicet rationis, 22.q.53.2.c.

4 Imprudentia cum ſuis uitiis, oritur ex luxuria. 22.q.53 6 o.

¶ Impudicitia eſt circa oſcula, tactus, & alios actus circunſtantes actum uenereum. 22.q.154.1.ad 5.

1 IMPVGNARE inimicos, ut ceſſent à peccatis, eſt licitum, quia cedit in bonum eorum. & amicorum. 22.q.83.8.ad 3.

2 Impugnatio ueritatis agnitæ, eſt ſpecies peccati in ſpiritum ſanctũ. 22.q 142.c.

3 Impugnatio peccati, eſt uincenda dupliciter, ſ. fugiendo, uel reſiſtendo: fugien-

fugiendo quidem, quando continua cogitatio auget peccati incentiuum, ſicut eſt in luxuria : reſiſtendo autem, quando cogitatio perſeuerans tollit incentiuum peccati, quod prouenit ex aliqua leui apprehenſione: & hoc contingit in accidia. 22.q.35.1.ad 4.itē q.53.6. ad 1. item q.142.3.c.

1 IMPVRITAS eſt ex miſtione uilioris. 22.q 7.2.c. item q.81.8.c.

2 Impuritas creaturæ rationalis eſt ex hoc, quod temporalibus per amorē ſe ſubijcit, ſicut puritas eius eſt, in eleuando ſe in Deum. 22.q.7.2.c. item q.81.8.c.

1 IN, proprie notat habitudinem continentis. 1.q.39.8.c.ſi.

2 Eſſe in aliquo dicitur dupliciter, ſ. ut in cauſa, & ut in ſubiecto. 12.q.83.1.c.

3 Aliquid dicitur eſſe in duobus uel in pluribus dupliciter, ſ. æqualiter, uel ſecundum prius & poſterius. 12.q.56.2.c.ſi.

4 Corporalia dicuntur eſſe in aliquo, quia continentur, ſpiritualia uero, quia continent. 1.q.8.1.ad 2.item q.52.1.ſi.item q.53.1.2.c. item 3.q 57 4.ad 1.item q.62.3. ad 3.

5 Non omnes modi in, ponuntur ab Ariſtotele, niſi reductiue. 1.q.42. 5.ad 1.

6 Deus eſt in omni loco dupliciter, ſ. ut dans eſſe, uirtutem, & operationē locis, & ut implens ea 1.q.8 2.o.

7 Deus eſt ſupra omnia, per excellentiam ſuæ naturæ, & in omnibus, ut cauſam eſſe omnium. 1.q.8.1.ad 1.item ad 3.

8 Deus eſt intimus unicuique rei: ſicut eſſe proprium cuiuslibet rei. 1.q.8. 1.c. ſi. item q.105.5.c.ſi.

9 Deus eſt in omni re, per eſſentiam, præſentiam, & potentiam, ſed tantum in ſanctis per gratiam, in Chriſto autem ſolo, per unionem perſonalem, 1.q.8.3.o. item q.43.3.c. item q.112.1.c. item 3.q.2. 10.ad 2. item q.6.1.ad 1.

10 Deus magis eſt intra animam, quàm gratia, & quicquid aliud. 1.q.105. 5. c. ſin.

11 Nullus modorum in, quos aſſignat Ariſtoteles, explicat modum eſſendi in, qui eſt in diuinis. 1.q.42.5.ad 1.

12 Deitas habitat in Chriſto corporaliter tripliciter ſ, primo per unionem ad corpus, ſecundo non figuraliter, tertio ſecundum triplicem modū, ſ. communem, ſpecialem, & ſingularem, 3.q.2.10.ad 2.

13 Pater eſt in filio, & econuerſo, 1.q.42.5.o.

14 Filius Dei eſt magis in patre, & econuerſo, quàm homo in filio Dei, 3.q. 2.9.ad 4.

15 Omnia bona & mala ſunt in ſcientia Dei, ſed tātum bona ſunt in Deo & tātum tres perſonæ, proprietates, & attributa, ſunt in eſſentia Dei, 1.q.18.4.ad 4.item q.39 8.c.ſi.

16 Ea quæ in creaturis ſunt diuiſim & multipliciter, in Deo ſunt unitè & ſimpliciter, 1.q.14.1.ad 2.item q.26.1.ad 1. item q 47.1.c.ſi. item q. 57.1.c item q.91.1.c.item 12.q.18.1.c.item 22.q.183.2.c.

17 Creaturæ habent uerius, eſſe in Deo, quàm in ſe. 1.q.18.4.ad 3.

18 Omnia ſunt in omnibus, ſ. ſuperiora in inferioribus cauſaliter: ſed ecōuerſo participatiue ſecundum rationem communē tantum, in Deo autem, ſecundum rationem propriam, 1. qō.55. 3.c.ad 3. item q. 57. 1. c.

19 Quælibet creatura eſt in Deo dupliciter, ſ. ut in cōſeruante, & ut in uirtute cauſæ agentis, 1.q.8.1.o.item q.79.2.c.item q.80.1.c.

20 Creaturæ ſunt in Deo dupliciter, ſ. ut in conſeruante, & ut in cogno-

 ſcente;

ſcente, ſecundo modo ſunt uita & eſſentia Dei, non autem primo modo, 1.q.18.4.ad 1.

21 In Deo ſunt multa ſecundum rationem, quorum aliqua prius cadunt in intellectu noſtro, quàm alia. 1.q.44.4.ad 4.

¶ INCANTATIO eſt ſuperſtitioſa & illicita, ſi continet aliquid ad dæmones pertinens, uel nomina ignota, uel aliqua falſa uel uana, uel aliqua ſigna præter crucem, 22.q.96.2.4.o.

¶ Incarcerare hominem, uel ligare, uel qualitercunque detinere, eſt illicitum, niſi fiat ſecundum ordinem iuſtitiæ, uel in pęnam, uel ad cautelam alicuius mali uitandi. 22.q.65.3.o.

1 INCARNARI Deum, fuit poſſibile, & conueniens, 3.q.1.1.o.

2 Deum incarnari, fuit neceſſarium ad reparandum genus humanum, ſicut ad bene eſſe: non autem ſimpliciter, quia Deus aliter poterat reparare. 3.q.1.2.o.

3 Si homo non peccaſſet, probabilius eſt, Deum non fuiſſe incarnatum, licet incarnari potuiſſet. 3.q.1.3.o.

4 Chriſtus non meruit incarnationem, nec aliquis purus homo ex condigno, ſed tantum ex congruo. 12.q.98.4.c. item 3.q.2.11.o. item q.24.3.c.fin.

5 Incarnatio eſt generale principium, ad quod omnia officia Angelorum ordinantur. 1.q.57.5.ad 1.

6 Incarnatio Dei, principaliter fuit, propter liberationem hominis, 3.q.1.5.c. item q.40.1.c. item q.43.2.ad 2. item q.44.3.c.

7 Incarnatio Dei, fuit ad tollendum omne peccatum, ſed principalius peccatum originale, quia extenſiue maius eſt peccato actuali, licet intenſiue ſit econuerſo, 3.q.1.4.o.

8 Ante Chriſti incarnationem, aliqui per fidem Chriſti liberati ſunt ſecundum ſpiritum, à damnatione peccati originalis, ſed nemo ſecundum carnem. ideſt à fomite, 3.q.27.3.c. item q.52.5.ad 2.

9 Incarnatio facta eſt conuenienti tempore, ſ. non in principio mundi, nec in fine. 12.q.98.6.c. item 3.q.1.5.6.o.

10 Incarnatio cõparatur iuuentuti, propter uigorem & feruorem, ſenectuti uero, propter numerum annorum, 3.q.1.6.ad 1.

11 Deus per incarnationem nullo modo mutatus fuit. 3.q.1.1.ad 1. item q.2.6.ad 1.

12 Iuſtitia, bonitas, uirtus, potentia, & ſapientia Dei, oſtenſæ ſunt per incarnationem eius. 3.q.1.1.c.

¶ Incautela & in circumſpectio, includuntur ſub incõſideratione, 12.q.53.2.c.fi.

1 INCESTVS eſt cum perſona conſanguinea uel affini, coitus prohibitus, quadruplici ratione, ſ. primo quia naturaliter homo debet quandam honorificentiam parentibus, & per conſequens aliis conſanguineis, ſecundo quia perſonas ſanguine cõiunctas neceſſe eſt ad inuicem ſimul conuerſari, tertiò quia per hoc impediretur multiplicatio amicorum, quarto quia cum naturaliter homo conſanguineam diligat, ſi adderetur amor qui eſt ex commiſtione uenerea, fieret nimius ardor amoris, & maximum libidinis incentiuum, quod caſtitati repugnat. 22.q.154.2.c. item 9.o.

2 Inceſtus eſt determinata luxuriæ ſpecies. 22.q.154.1.c. item 9.o.

3 Cum ex inceſtu, quo quis cognouerit uxoris conſanguineam quædam contrahatur affinitas ante contractum matrimonium, etiam poſt ſponſalia ex tali inceſtu impeditur matrimonium, poſt contractum

uero minime, ſed tantum ſic peccans iure priuatur petendi debitum. ſupl. q. 58. 4. o.

¶ Incineratio non conuenit corpori Chriſti. 3. q. 51. 3. o. item q. 53. 1. c. ad 1.

1 INCIPERE ſignificat eſſe nunc, & non prius, ideo ab inferiori ad ſuũ ſuperius cum eo, non ualet conſequentia. 3. q. 16. 9. ad 2.

2 Formæ incipiunt eſſe actu, & deſinunt, per accidens tantum. ſ. ad generationem & corruptionem compoſiti. 1. q. 45. 8. c. ad 1.

1 QVAELIBET inclinatio naturę, uel uoluntatis, eſt tantum à Deo. 1. q. 103. 8. c. item q. 105. 4. c. item q. 106. 2. c. ſi. item q. 111. 2. c. item 12. q. 9. 6. c. item 22. q. 26. 6. c.

2 Omnis inclinatio eſt ad ſimile ſibi, & conueniens. 12. q. 8. 1. c.

3 Inclinationes naturales ſunt principia omnium ſuperuenientium. 22. q. 155. 2. c.

¶ Inconſideratio eſt ſpeciale peccatum imprudentiæ, & opponitur rectitudini iudicij in moralibus 22. q. 53. 2. c. ſi. item 4. o. 5. c.

1 INCONSTANTIA eſt ſpeciale peccatum imprudentię, deficiens à precipiendo, bonum propoſitum, cuius principium eſt in appetitu, finis autem in intellectu. 22. q. 53. 2. c. ſi. item 5. o.

2 Inconſtantia circa abſtinentiam à delectabilibus, eſt filia luxurię, licet etiam quæ eſt in terribilibus, oriatur ex luxuria. 22. q. 13. 5. ad 2.

3 Inuidia, & ira quæ eſt principium contentionis, faciunt inconſtantiam ex parte appetitus. 22. q. 53. 5. ad 2.

4 Conſtantia & inconſtantia ſunt in ratione. 22. q. 53. 5. ad 3.

1 INCONTINENTIA proprie eſt circa concupiſcentias tactus, ſecundum quid autem, eſt circa honores, diuitias, & huiuſmodi, improprie uero eſt circa uirtutes: prima eſt peccatum dupliciter. ſ. recedendo à ratione, & immergendo ſe turpibus, ſecunda tantum primo modo, tertia uero non eſt peccatum: ſed eſt perfectio uirtutum. 22. q. 155. 2. c. item q. 156. 2. o.

2 Species inuocentię ſunt duæ. ſ. præuolatio conſilij, & debilitas in præconſiliatis. 22. q. 157. 1. c.

3 Incontinentia pertinet ad corpus occaſionaliter. ſed per ſe, cauſatur ab anima non reſiſtente paſſionibus. 22. q. 156. 1. o.

4 Incontinens uincitur à paſſionibus, non quidem cogentibus, ſed uehementer impellentibus, & propter negligentiã. 12. q. 77. 2. o. item 22. q. 156. 1. ad 3. item 2. ad 2.

5 Incontinens ante conſilium, eſt ex impetu paſſionis propter uelocitatẽ, ut in cholericis: uel propter uehementiam, ut in melancholicis, qui propter terreſtrem complexionem, uehementiſſime inflammantur, ſed poſt conſilium eſt propter mollitiem complexionis, ut in flegmaticis. 22. q. 156. 1. ad 2.

6 Mulier non dicitur continens, nec incontinens: quia raro habet firmum iudicium rationis, propter debilitatem complexionis. 22. q. 156. 1. ad 1. item ad 2.

7 Incontinens peccat ex paſſione, errans circa particulare, ut nunc: ideo ſanabilior eſt, & minus malus intemperato: quia intemperatus peccat ex habitu, errans circa ultimum finem. 12. q. 78. 4. c. item 22. q. 156. 3. o.

8 Libido concupiſcibilis, eſt maior in incontinẽte, quàm in intemperato, ſed econuerſo de libidine uoluntatis. 22. q. 156. 3. ad 3.

9 ¶ Incontinens iræ, audit rationem: ſed imperfecte incontinens autem concu-

concupiſcentiæ, totaliter eam non audit. 22. q. 53. 6. ad 1. item q. 156. 4. c. ad 2.

10 Incontinentia iræ, eſt peior ratione mali accidentis, quàm incontinētia concupiſcentiæ, ſed ratione paſſionis, eſt econuerſo quadruplici ratione. ſ. primo quia motus iræ participat aliqualiter ratione. ſed motus concupiſcentię totaliter eſt ſecundum ſenſum, & nullo modo ſecundum rationem: ſecundo quia motus iræ, magis conſequitur corporis complexionem: tertio quia ira quærit manifeſte operari, ſed concupiſcentia quærit latebras, & doloſe ſubinſidiat: quarto quia concupiſcēs delectabiliter operatur, ſed iratus, quaſi quadam triſtitia præcedente coactus. 22. q. 156. 4. c. item q. 158. 4. c.

11 Incorporalia in loco non eſſe, eſt communis animi conceptio, apud ſapientes tantum. 1. q. 2. 1. c. item q. 52. 1. ad 1.

1 INCORPORARI Chriſto, contingit dupliciter. ſ. numero, & merito. 22. q. 1. 9. ad 3.

¶ Incorruptibile triplex. ſ. naturale ex parte materiæ. i. carens materia, uel habens materiam, in potentia ad unam tantum formam, uel gloriæ ex forma, uel innocentiæ ex agente. 1. q. 97. 1. c.

¶ Incubus dicitur dæmon coiens cum muliere, ſuccubus autem, dęmon coiens cum uiro. 1. q. 51. 3. ad 6.

¶ Indigeſtio contingit præter ordinem uirtutis nutritiuæ, ex aliquo impedimento, puta ex groſſitie cibi, uel frigiditate, uel caliditate, uel huiuſmodi. 1. q. 103. 7. c. item q. 115. 6. ad 3.

¶ Indignatio eſt filia iræ. 22. q. 37. 2. ad 1. item q. 41. 2. o. item q. 158. 7. o.

¶ Inditum duplex. ſ. pertinens ad naturam, & per gratiam. primum cōuenit legi naturæ: ſecundum autem legi nouę. 12. q. 106. 1. ad 2.

1 INDIVIDVVM eſt id quod indiuiſum eſt in ſe, & diuiſum à quolibet alio, ultima diuiſione. 1. q. 29. 4. c.

2 * Pars in toto, eſt indiuiduum, ut manus. 1. q. 29. 1. 2. c. item 3. q. 16. 12. ad 2.

3 Indiuiduum ut ſic, eſt diuiſum ab omnibus alijs. 1. q. 13. 9. c.

4 * Hæc nomina indiuiduum, particulare, & ſingulare, dicuntur de partibus, ut de manu, ideo in Chriſto poſſunt dici multa eſſe indiuidua, ſecundum numerum partium eius. 1. q. 29. 1. 2. c.

5 Omne nomen indiuidui, eſt incommunicabile re & ratione, niſi ſecundum ſimilitudinem. 1 q. 13. 9. c.

6 Duo ſunt de ratione indiuidui, ſ. incommunicabilitas, & non poſſe eſſe in pluribus. 3. q. 77. 2. c.

7 * Compoſitum ex materia & forma determinata, eſt indiuiduum. 1. q. 30. 4 c.

8 In incorruptibilibus, eſt tantum unum indiuiduum unius ſpeciei, quia ſpecies ſufficienter ſeruatur in uno. 1. q. 47. 2. c. item q. 119. 1. c.

9 Indiuiduum duplex. ſ. indiuiduum uagum, & indiuiduum ſignatum. 1. q. 30. 4. c.

10 Principium indiuiduationis in rebus materialibus eſt duplex. ſ. materia prima, & quantitas dimenſiua. 3. q. 77. 2. c.

11 * Materia eſt principium indiuiduationis. 1. q. 3. 3. c. item q. 39. 1. ad 3. item 2. c. item q. 54. 3. ad 2. item q. 56. 1. ad 2. item q. 75. 4. 5. c. item q. 85. 1. c. item 3. ad 4. item q. 86. 1. 3. c. item 12. q. 63. 1. c.

Forma

12 Forma receptibilis in materia,indiuiduatur per materiam: quæ autem non eſt receptibilis in materia,indiuiduatur per ſeipſam. 1. q. 3. 2. ad 3. item 3 c. item q. 13. 9 c. item 3. q 77. 2. c.

13 Hæ carnes,& hæc oſſa,& hæc anima,ſunt principia indiuiduantia hominem. 1. q. 29. 2. ad 3. item 4. c. item q. 30. 4. c. item q. 33. 2. c. item q. 75. 4. c. item q. 85. 1. ad 2.

14 Indiuidua compoſita,ſubſtant ratione materiæ, ſed ſubſiſtunt ratione formæ. 1. q. 29. 2. ad 5.

15 Indiuiduatio quantum ad incommunicabilitatem eſt in Deo,non autem quantum ad materiam. 1. q. 3. 2. ad 3. item q. 29 3. ad 4.

16 Dimenſio dupliciter indiuiduatur. ſ. ratione ſubiecti, ſicut & alia accidentia,& ratione ſitus. 22, q. 24. 5. ad 1. item 3. q. 77. 2. c.

17 Subſtantia indiuiduatur per ſeipſam,ideo indiuiduum eius habet ſpeciale nomen. ſ. hypoſtaſis non autem accidentia, quia indiuiduantur per ſubiectum. 1. q. 29. 1. c. item q. 39. 1. 3. c.

18 Omne indiuiduum ſubſtantiæ,dicitur hypoſtaſis, ſecundum proprietatem nominis,ſecundum uſum autem, ſola indiuidua rationalis naturæ. 1. q. 29. 2. ad 1.

19 Singulare,particulare,& indiuiuum,ſunt in quolibet genere entis, ſed ſuppoſitum,hypoſtaſis,res naturę,& perſona,ſunt in ſolo genere ſubſtantiæ. 1. q. 29. 1. 2. 0.

1 INDIVISIBILE duplex,ſcilicet terminus continui,& extra genus eius: ſecundum poteſt eſſe ſimul in pluribus locis, temporibus, & partibus, non autem primum. 1. q. 8. 2. ad 2. item q. 52. 2. c. item q. 53. 1. ad 1.

2 Indiuiſibile triplex. ſ. actu,ut continuum,per ſpeciem,ut ratio hominis: & in potentia, ut punctus, primum & ſecundum prius cognoſcitur quàm diuiſio,tertium autem poſterius. 1. q. 11. 2. ad 4. item q. 85. 8. o. item q. 87. 3. c.

1 INDVLGENTIAE ualent quæ merita ſupererogationis Chriſti & ſanctorum ſunt, non modo ab iniunctis in hoc ſæculo pro peccatis contritis & confeſſis, pœnitentijs: ſed ad abſolutionem à pœnis in futuro ſæculo pro peccatis in purgatorio exoluendis. ſupl. q. 25. 1. o.

2 Indulgentiæ tantum ualent quantum prædicantur,ſi ab habente poteſtatem,fidelibus Chriſti uiuis membris, ad honorem Dei & proximi utilitatem conferantur. ſupl. q. 25. 2. c.

3 Licet pro temporali ſubſidio ad ſpiritualia ordinato indulgentias conferre,non autem pro temporali ſimpliciter. ſupl q. 25. 3. o.

4 Non omnes ſacerdotes,ſed ſolus Epiſcopus poteſt indulgentias facere. ſupl. q. 26. 1. c.

5 Poſſunt indulgentias facere etiam non ſacerdotes. ſupl. q. 26. 2. o.

6 Solus Papa plenarias indulgentias pro libito ſuæ uoluntatis, legitimâ tamen exiſtente cauſa,facere poteſt,cæteri autem Epiſcopi, quantum ſibi à Papa taxatum fuerit. ſupl q. 26. 3. o.

7 Poteſt prælatus in peccato mortali exiſtens,indulgentias facere. ſupl. q. 26. 4 c.

8 Mortalibus criminibus obnoxijs nullatenus indulgentiæ proſunt, ſed contritis & confeſſis. ſupl. q. 27. 1. c.

6 Non tantum laicis, ſed etiam religioſis indulgentiæ proſunt. ſupl. q. 27. 2. o.

10 Indulgentiam minime conſequuntur,qui id non efficiunt, pro quo indulgentiæ dantur. ſupl. q. 27. 3. o.

11 Tametſi non poſſit Prælatus ſibi indulgentiam facere,alijs tamen con-

ceſſa,

ceſſa, pro ſe etiam uti poteſt. ſupl. q. 27 4. o.

¶ Induſtria duplex. ſ. una de neceſſarijs ad ſalutem alia de ijs quæ ſunt ad bene eſſe, prima eſt in omni exiſtente in gratia: non autem ſecunda. 22. q. 47. 13. ad 3. item 14. ad 1.

¶ Inæqualitas rerum, eſt à Deo: quia ſicut diuina ſapientia cauſa eſt diſtinctionis rerum, propter perfectionem uniuerſi, ita & inequalitatis: non enim eſſet perfectum uniuerſum, ſi tantum unus gradus bonitatis inueniretur in rebus. 1. q. 47. 2. o. item q. 65 2. ad 3.

1 * INFAMIA publica tenet locum accuſatoris, * in denunciatione uero non intenditur punitio peccantis, ſed emendatio. Et ideo nihil agitur contra eum cuius peccatum denuntiatur, ſed pro eo. Et ideo ibi non eſt neceſſarius accuſator 22. q. 67. 3. ad 2.

2 Vno infamato, aliquando alij infamantur, quia ſecundum Auguſtinũ, cum de aliquibus qui ſanctum nomen profitentur, aliquid criminis uel falſi ſonuerit, uel ueri patuerit, inſtant, ſatagunt, ambiunt, ut de omnibus hoc credatur. 22. q. 33. 7. c. fi. ad 3.

1 INFIDELIS non debet permitti habere dominium nouum ſuper fideles, ſed tantum antiquum. quo etiam priuari poteſt, ſed permittit eccleſia, quòd infideles accipiunt à fidelibus miniſterium in aliquo artificio: nam ſerui ſubijciuntur dominis ſuis ad totam uitam, & ſubditi præfectis, ad omnia negotia, ſed miniſtri artificum, ſubijciuntur eis ad aliqua ſpecialia opera, unde periculoſius eſt, quòd infideles accipiant dominium, uel prælationem ſuper fideles, quàm quòd accipiant ab eis miniſterium in aliquo artificio: & ideo ſecundum permittit eccleſia: non autem primum. 22. q. 10. 10. o.

2 Res infidelium ſi ipſi delinquant, licet auferre per uim, auctoritate publica, non autem auctoritate priuata. 22. q. 10. 10. c. item q. 66. 8. ad 2.

3 Infideles qui nunquam fuerunt de fide eccleſiæ. ſ. Iudæi & pagani, non reputantur hæretici, licet peruerſam fidem habeant, ſunt tamẽ compellẽdi à fidelibus ſi adſit facultas, ut fidem non impediant, uel blaſphemijs, uel malis perſuaſionibus, uel etiam apertis perſecutionibus. 22. q. 10. 8. o.

4 Infideles uero qui aliquando ſumpſerunt fidem, ſcilicet hæretici, debent cogi ad fidem: non autem alij, ſcilicet, Iudæi & pagani. 22. q. 10. 8. o.

5 Non omnes actus infidelium, ſunt peccata, ſed aliqui actus eorum ſunt boni, ex eſſentia obiecto, uel circunſtantia, & placent Deo nullus tamen eſt meritorius. 22. q. 10. 4. o. item q. 23. 7. ad 1.

6 Nullum peccatum ueniale poteſt eſſe in infideli, antequàm peccet mortaliter. 12. q. 89. 6. o.

7 Primi motus non ſunt peccata mortalia fideli, nec infideli. 12. q. 89. 5. o. 22. item q. 158. 2. ad 3.

8 Grauius peccat fidelis quàm infidelis, In eadem ſpecie peccati, ſimpliciter autem eſt econuerſo. 12. q. 73. 8. c. fi. item q. 89. 5. c. item 12. q. 10. 3. ad 3.

9 Et infideles contemnunt fidem, ſi fidelium defectus cognoſcant. 22. q. 10. 10. c.

10 In illis infidelibus qui temporaliter eccleſiæ uel eius membris ſubiacent, ſtatuit eccleſia, ut ſeruus Iudæorum, cum fuerit factus Chriſtianus ſtatim à ſeruitute liberetur, nullo pretio dato, & ſimiliter ſi infidelis exiſtens, fuerit emptus ad ſeruitium &c. In illis autem infideli-

bus,

bus, qui temporaliter eccleſiæ, uel membris non ſubiacent, ius dominij, & prælationis, & dictorum, eccleſia non ſtatuit: licet poſſet ſtatuere de iure, & hoc facit ad ſcandalum uitandum, ne nomen Domini & doctrina blaſphemetur. 22. q. 10. to. c. ſi. item q. 66. 8. ad ſi.

1 INFIDELITAS ſumitur dupliciter, ſcilicet negatiue, & contrarie, id eſt repugnando, uel contemnendo: & eſt peccatum, non autem primo modo, ſed eſt pœna. 22. q. 10. 1. o. item 6. ſi. item q. 34. 2. ad 2.

2 Ratio infidelitatis, perficitur in contemptu: ideo eſt in uoluntate ut in cauſa, ſed eſt in intellectu ut in ſubiecto. 22. q. 10. 1. c. item 2. o.

3 Species infidelitatis ſunt tantum tres. ſ. paganorum, Iudæorum, & hæreſis. 22. q. 10. 5. o. item q. 11. 1. c. item q. 94. 1 ad 1.

4 Infidelitas hæreticorum, eſt grauior, quàm Iudæorum, & hæc quàm paganorum. 22. q. 10. 6. o.

5 Infidelitas eſt grauiſſimum omnium peccatorum circa mores: non autem peccatores contra uirtutes theologicas. 22. q. 10. 3. o. item q. 13. 3. c. item q. 39. 2. o. item 3. q. 80. 5. c.

6 Infidelitas eſt ultimum peccatorum, ad quam homo quandoque per alia peccata perducitur. 22. q. 162. 7. ad 3.

7 Infidelitas ſecundum quod eſt peccatum, oritur ex ſuperbia. 22. q. 10. 1. ad 3.

8 Infidelitas eſt in intellectu ſubiectiue, ſed eſt in uoluntate imperatiue, ideo actus eius eſt demeritorius. 22. q. 10. 2. c.

9 Inter infideles uerum eſt matrimonium, quamuis non ita perfectum ſicut inter fideles. ſupl. q. 59. 2. c.

10 Cum inter infideles uerum matrimonium ſit, non propterea diſſoluitur eius uinculum, quod alter coniugum ad fidem conuertitur altero in infidelitate manente, ſolui tamen poteſt & quo ad habitationem & debiti ſolutionem, ſi nulla adſit correctionis ſpes. ſupl. q. 59. 4. o.

11 Conuerſus ad fidem poteſt dimittere uxorem, nec ſecum cohabitare, ſi conuerti non uult, nec illi debitum reddere tenetur. ſupl. q. 59. 4. c.

12 Vir deſcendens ab infideli uxore, nolente cohabitare, ſine creatoris contumelia, poteſt illam dimittere & alteram ducere, ſi autem uelit pacifice cohabitare, poteſt quidem illam dimittere, non autem altam ducere. ſupl. q. 59. 5. c.

13 Coniugium ſi ratificatum fuerit, quantum ad uinculum ſpectat, nulla ex cauſa ſolui poteſt, alioquin poteſt dirimi infidelitate, non adulterio, uerum quantum ad actum dirimi poteſt, fornicatione cum corporali tum ſpirituali, propter cætera uero uitia, nequaquam, niſi ad tempus, caſtigandi ſui cauſa. ſupl. q. 59. 6. o.

1 * NIHIL præter Deum eſt infinitum actu, nec poteſt eſſe, etiam per potentiam Dei, nec ſecundum eſſentiam, nec ſecundum eſſe, nec ſecundum uirtutem ſeu potentiam, nec ſecundum magnitudinem, nec ſecundum multitudinem. 1. q. 7. 2. 3. 4. o. item q. 45. 5. ad 3. item q. 50. 2. ad 4. item q. 86. 2. c.

2 Non inconueniens eſt aliquod creatum ſic eſſe infinitum, quòd non ſiniatur ab alio. 1. q. 10. 5. ad 4. item q. 50. 2. ad 4.

3 Infinitum ſecundum eſſentiæ rationem, eſt ſolus Deus. 3. q. 10. 3. ad 3.

4 Id quod eſt ſimpliciter & omnibus modis infinitum, non poteſt eſſe niſi unum, ſed ſecundum aliquid poſſunt eſſe plura. 3. q. 3. ad 3.

4 Si eſſet infinitum numero uel continuitate, eſſet finitum ſecundum eſſe

& eſſen-

& eſſentiam,& eſſet menſurabile à ſcientia Dei.1.q.7.2.c.item q.14. 12.ad 3.item 3.q.10.3.ad 2.

6 Infinitum eſt in diuiſione magnitudinis, non autem in appoſitione. 1. q.7.3.ad 3.

7 Infinitum non eſt ſubſtantia,ſed accidit rebus: ideo ſicut multiplicatur ſecundum ſubiecta,ita & proprietas eius. 3.q.10.3.ad 3.

8 Ratio infiniti,priuatiue conuenit quantitati,non autem negatiue. 1. q. 7.1.ad 2.

9 Infinitum materiale,conuenit quantitati,non autem infinitum formale.1.q.7.1.ad 2.item 3.ad 3.item ad 4.item q.25.2. ad 2.item 3.q. 10.3. ad 1.

10 Infinitum repugnat cuilibet ſpeciei magnitudinis,non autem magnitudini in communi. 1.q.7.3. ad 2.

11 Infinitum duplex.ſ.negatiue dictum,& priuatiue. 3.q.10.3.ad 1.

12 Infinitum duplex.ſ.ſecundum materiam.& ſecundum formam. 1.q.7. 1.o.item q.25.2.ad 1.item q 86.2.ad 1.item.3.q.10.3 ad 1.

13 Infinitum duplex.ſ.ſimpliciter,& ſecundum quid. 1.q.7.2.c.

14 Infinitum ſecundum quid duplex.ſ.in potentia ad infinitas formas,ut materia,uel non limitatum per materiam,ut intelligētia. 1.q.7.2.o.

15 Id quod eſt infinitum uno modo, poteſt eſſe finitum alio modo. 3. q. 10.2. ad 2.

16 Virtus infinita,non poteſt eſſe in magnitudine.1.q.25.2.ad 3.item q. 105.2. ad 3.

17 Infinitum comprehenditur ab infinito, quia nihil eius eſt extra cognoſcentem,non autem attingendo fines eius.1.q.14.3.ad 1. item ad 2. item 12.ad 1. item ad 2.

18 Nullus intellectus,cognoſcit infinitum inquantum huiuſmodi. ſ.numerando partem poſt partem.1.q.14.12.ad 1.item q.86.2.o.item 3.q. 10.3. ad 1.

19 Intellectus noſter dicitur intelligere infinita,inquantū intelligit uniuerſale continens infinita in potentia. 1.q.7.2.ad 2.item q. 14.12. c.ſi. item q.86.2.ad 3.item 12.q.30.4.ad 2.item 3.q.10. 3. ad 2.

20 Infinitum ſecundum materiam , eſt ignotum , non autem infinitum ſecundum formam. 1.q.12.1.ad 2. item q.86.2.ad 1. item 3. q. 10. 3.ad 1.

21 Infinitum materiale eſt imperfectum,ſed infinitum formale , eſt ſumme perfectum.1.q,7.1.c.ad 1.item q. 25.2.ad 1.

22 Infinito ſimpliciter quo ad omnia, nihil poteſt eſſe maius , ſed infinito ſecundum aliquid determinatum,eſt aliquid maius extra illum ordinem,non autem in illo ordine.3.q.10.3. ad 3.

23 In entibus per accidens itur in infinitum,non autem in entibus per ſe. 1.q.46.2.ad 7.item 12.q.1.4. o.

1 INFIRMITAS in malis uoluntarijs,ſubeſt poteſtati hominis. ideo non tollit,nec minuit rationem culpæ. 12.q.21.2.ad 3.

2 Infirmitas animæ,ex qua dicitur aliquod peccatum,eſt paſſio eius,non moderata à ratione.22.q.77.3 o.item q.85. 3.ad 4.

3 Infirmitas alleuiat peccatum,inquantum diminuit uoluntarium.12.q. 47. 2.c. item q. 73.6.c. item q. 77. 6.7.o. item q. 88.2. c.item q. 105. 2. ad 1. item 22. q. 14. 3. c. item q. 150. 4 ad 3. item q.154. 3.ad 1.

4 Peccatum ex infirmitate, imputatur homini ad peccatum mortale, inquantum fuit in poteſtate eius,reprimere paſſionem. 12.q.77.7.8.o.

1 INGENITVM ſumitur tripliciter: ſ. negatiue extra genus , in genere

Dei,

Dei, & in genere principij diuini, primum conuenit etiam creaturis non generatis, ſecundum ſpiritui ſancto, tertium autem eſt notio patris tantum. 1.q.33.4.o.

2 Ingenitum per duplex. N. eſt increatum, ſeu æternum, per ſimplex autem noſter genitum eſt non generatum. 1.q.32.4. ad 3.

3 Ingenitum & innaſcibilitas, nihil ponunt de intellectu eorum, ſed aliquid præſupponunt. 1.q 33.4.ad 1.

4 Pater in diuinis potius dicitur ingenitus, quàm inſpiratus, triplici ratione, ſcilicet prima eſt, quia proceſſio ſpiritus ſancti, ſecũdum ordinem naturæ præſupponit generationem filij, ſecunda quia per hoc quod dicitur ingenitus, ſecundum quod eſt notio patris tollitur omnis modus conſequendi generationem. Hoc enim conuenit patri inquantum eſt generationis principium, ut nullo modo generationem conſequatur, tertia quia negatio ingeniti fundatur ſuper rationem principij. 1.q.33. 4. ad 5.

1 INGENIVM. * Velocitas ingenij, pertinet ad perfectionem hominis, quo ad bene eſſe eius. 12.q.4.5.c. item 1.0.

1 INGRATITVDO quælibet eſt peccatum, quia tollit debitum gratitudinis, quod eſt debitum honeſtatis. 22.q.107.1.0.

2 Ingratitudo pertinet ad primam & ſecundam ſpeciem ſuperbiæ. 22.q. 162.4.ad 3.

3 Ingratitudo eſt ſpeciale peccatum, ratione contemptus beneficij, ſed eſt circunſtantia, reſpectu aliorum peccatorum. 22.q.107.2.0. item 3.q. 88. 4. 0.

4 Ingratitudo eſt peccatum mortale, & aliquando ueniale. 22.q.107.3.0.

5 Ingratitudo proueniens ex peccato mortali, habet perfectam rationem ingratitudinis, ſed proueniens ex ueniali imperfectam. 22. q. 107. 3.c. ad 1.

6 Obliuio beneficij ex natura, excuſat ab ingratitudine, non autem obliuio ex negligentia, nec impotentia recompenſandi beneficium, quia ad gratitudinem ſufficit bona uoluntas, ubi deeſt facultas. 22.q. 106.3.ad 5. item q 107.1.ad 2.

7 Ingratitudo non eſt reſpectu adiuuantis peccare, quia non confert beneficium: ideo non debetur ei gratiarum actio. 22.q.107.1.ad 1.

8 Ingratus dicitur dupliciter. ſ. per ſolam omiſſionem actus gratitudinis, & per actum contrarium gratitudini 22.q. 107.2 3.c.

9 Gradus ingratitudinis triplex. ſ. non retribuere, diſſimulare, & peſſimus ex negligentia obliuiſci: ſed reddere mala pro bonis, reducitur ad primum. Vituperare benefactum, ad ſecundum: ſed id reputare malefactum, ad tertium. 22.q.107.2.3 e.

10 Ingratitudo contra Deum, contingit dupliciter. ſ. agendo contra beneficium eius, per quodcunque peccatum mortale, & agendo contra formam eius quadrupliciter ſ. per odium proximi, per apoſtaſiam à fide, per contemptum confeſſionis, & per dolorem de pœnitentia præterita. ideo per ingratitudinem horum, ſ. ſpecialiter peccata dimiſſa redeunt. 3.q.88.2.0

11 Ingratus meretur priuari beneficio, tamen dans beneficium, non debet ei ſubtrahere: ne fiat peior. 22.q. 107 4.0. item q.122.5.ad 4.

12 Ingratitudo non incurritur per peccatum ueniale: nec peccata dimiſſa redeunt. quia peccatum ueniale non eſt contra Deum, ſed præter eũ. 3.q.88.2.ad 2.

Peccata

13 Peccata uenialia redeunt per ingratitudinem, ſicut & peccata mortalia: quia remiſſio utrorunque, aſcribitur beneficio Dei contempti, per recidiuum. 3.q.88.2.ad 2.

14 Similiter eſt de peccato originali, 3.q.88.2. ad 2.

15 Peccata dimiſſa, redeunt per recidiuum, quantum ad effectum, quia ex peccatis dimiſſis, relinquitur in peccatis ſequentibus deformitas quædam ingratitudinis, non autem redeunt quantum ad priorem maculam, uel reatum. 3.q.88.1.o. item 2.3.c.

16 Per ſequens peccatum, non redit tantus reatus, quantus erat omnium peccatorum præteritorum, ſed ſecundum quantitatem contemptus in ingrato. 3.q.88.3.o.

17 Ingratitudo ſecundum quam peccata redire dicuntur, incurritur ex quolibet peccato, quia omne peccatum eſt contra Deum, ideo talis ingratitudo non eſt ſpeciale peccatum. 22. q. 107. 2. ad 1. item 3.q. 88. 4. o.

1 INHVMANITAS eſt idem quod obduratio contra miſericordiam. 22. q.118.8. ad 3. fi.

2 Inhumanitas eſt filia auaritiæ, ſicut & obduratio contra miſericordiã. 22.q.118.8.2.c.

¶ Iniquitas proprie eſt in proximum, ſed peccatum eſt in ſeipſum, improprie uero ſunt idem. 12.q.33.1.ad 1. item q.110.4.ad 4.

1 INIVSTITIA duplex. ſ. illegalis, oppoſita iuſtitię legali alia ſecundum inæqualitatem ad alterum, prima eſt generalis intentione, & ſpecialis obiecto: ſecunda uero eſt ſpecialis utroque modo. 22.q.58.5.ad 3. item q.59.1.o. item q.79.2.ad 1.

2 Iniuſtitia ſemper eſt ad alterum. 22.q.59.3.ad 2.

3 Faciens iniuſtum ex electione, eſt iniuſtus: non autem ſi præter intentionem, ſcilicet per ignorantiam, uel ex paſſione. 22.q.59.2.o. item 4. ad 1.

4 Iniuſtitia eſt circa operationes exteriores. 22.q.60.3. ad 3.

5 Exceſſus in pœnis, quo ad illud quod exterius agitur, pertinet ad iniuſtitiam, ſed quo ad auſteritatem animi, qua prompte hoc fit, pertinet ad crudelitatem. 22.q.159.1. ad 1.

6 Nullus uolens, patitur iniuſtum formaliter, nec aliquis agit iniuſtum formaliter, niſi uolens. 22.q.59.3.o. item q. 66. 4. c.

7 Aliquis poteſt facere iniuſtuum, nullo patiente iniuſtum formaliter, & econuerſo, ſed materialiter ſemper ſe comitantur. 22. q. 59. 3. ad 2.

8 Facere iniuſtum formaliter, eſt peccatum mortale, niſi in minimis. 22. q. 59.4.o. item q.69.1.c. item q.110.3.c.

Omne peccatum, eſt iniuſtitia. 12.q.113.1.ad 1. item 22.q. 59.1.ad 1.

¶ Innaſcibilitas eſt notio patris, & proprietas eius, non autem eſt notio perſonalis. 1.q 32.3.c. item q.33.4 o.

1 INNOCENTIA & tempus amiſſum, ſunt irrecuperabilia. 3.q. 89. 3.c.

2 Innocentes mortui pro Chriſto in Bethleem, fuerunt martyres. 22. q. 124.1.ad 1. item 3.q.36. 2.ad 3.

3 Vſus rationis, miraculosè acceleratus eſt ſecundum aliquos in innocentibus. 22.q.124.1.ad 1.

4 Homines in ſtatu innocẽtiæ fuiſſent inæquales ſexu, ætate, iuſtitia, ſcientia, robore, pulchritudine, complexione, & quantitate: tamen ſine defectu animæ & corporis. 1.q 92.1.ad 2. item q.96.3.4 c.

Tunc

5 Tunc fuiſſet emiſſio ſuperfluitatum, ſed ſine ulla indecentia. 1. q. 97. 3. ad 4.
6 Tunc homines uixiſſent in communi poſſeſſionum. 1. q. 98. 1. ad 3.
7 Tunc homo fuiſſet ſicut angelus, per ſpirituale mentem. 1. q. 98. 2. ad 1.
8 Continentia & pœnitentia, non fuiſſent tunc, ſaltem ſecundum actus quos nunc habent. 1. q. 95. 2. o. item q. 98. 2. ad 3.
9 Nec matrimonium tunc fuiſſet in remedium. nec ut ſacramentum, ſed fuiſſet in officium naturæ. 3. q. 61. 2. ad 3.
10 * Actus matrimonij, tunc ſoluiſſet integritatem carnis, non autem mẽtis: tunc autem ſoluit utroque modo ſecundum actum, non autem ſecundum habitum, ſicut in coitu uitioſo. 12. q. 34. 1. ad 1.
11 * Tunc fuiſſet partus ſine dolore. 22. q. 164. 2. c. ad 1.
12 Tunc ſacramenta non fuiſſent neceſſaria, quia non accepiſſent homines cognitionem ex ſenſibilibus. 3. q. 61. 2. o.

¶ Innouatio mundi fiet in fine mundi, non quidem ſecundum ſubſtantiam, ſed ſecundum qualitatem, nec fiet naturaliter, ſed ſupernaturaliter. 1. q. 66 3. c.

1 INOBEDIENTIA duplex. ſ. generalis. i. quicunque receſſus à præcepto: & ſpecialis. i. contemptus eius. 22. q. 104. 2. ad 1, item q. 105. 1, ad 1. item 2. ad 3.
2 Omnis inobedientia formaliter. i. ex contemptu: eſt peccatum mortale. 22. q. 69. 1. c. item q. 105. 1. o.
3 Inobedientia non eſt peccatum in ſpiritum ſanctum, niſi ſit ei annexa obſtinatio. 22. q. 105. 2. ad 2.
4 Inobedientia eſt tanto grauior, quanto præcipiens eſt maior, & quanto præceptum eſt magis intentum. 22. q. 105. 2. o.

1 INQVIRERE. * Sicut inquiſitio pertinet ad rationem, ita & iudiciũ pertinet ad intellectum. 22. q. 49. 5. ad 3. item q. 53 4 c.
2 Inquirere de dictis uel factis aliorum, ad utilitatem ſui, uel aliorum, eſt laudabile, ſi autem ad malum, uel inutiliter, eſt uitioſum. 22. q. 167. 2. c. ad 3.
3 Debitor certæ perſonæ, tenetur inquirere eam, ut prælatus ſubditum, non autem debitor incertæ perſonæ. 22. q. 33. 23, ad 4.

¶ Inſania duplex. ſ. excludens totaliter uſum rationis, alia priuans affectum humanum. Prima opponitur prudentię, ſecunda uero manſuetudini & clementiæ. 22. q. 150. 4. ad 3. item 157. 3. ad 3. item q. 175. 2. ad 2.

1 INSENSIBILITAS eſt uitium, quo prætermittuntur neceſſaria uitæ contra rationem, ideo eſt peccatum. 22. q. 142. 1. o.
2 Inſenſibilitas non multum contingit, ideo ipſa, & omnes ſpecies eius oppoſitæ diuerſis ſpeciebus temperantię, ſunt innominatæ: & contrariantur temperantię & intemperantię 22. q. 150. 1. ad 1.
3 Vitium contrarium luxuriæ, continetur ſub inſenſibilitate, ſed nõ tangitur in multis, eo quòd homines magis ſunt proni ad delectationes: & accidit hoc uitium in eo qui tantum deteſtatur mulierum uſum, quòd etiam uxori debitum non reddit. 22. q. 153. 3. ad 3.

¶ Inſidiæ non propriæ ſunt fraudes, nec opponuntur iuſtitiæ, nec ordinatæ uoluntati: ideo licet eis uti in bello iuſto, ut patet in libro ſtratagematum Francorum. 22. q. 40. 3. o. item q. 71. 3. ad 3.

¶ Inſipientia eſt idem quod ſtultitia, & contrariatur ſapientiæ. 22. q. 46. 1. ad 1.

¶ Inſtabilitas eſt mutabilis loci,uel propoſiti. 22.q.35.4.ad 3.

1 NIHIL temporis eſt,niſi inſtans eius.1.q.46.3.ad 3.

2 Inſtans in toto tempore, eſt idem ſubiecto, differens ratione. 1, q. 10. 4. ad 2.

3 * Inter quęlibet duo inſtãtia,qualitercunque ſignentur, ſemper eſt accipere tempus medium.1.q.53.3.c.item q. 63 6 ad 4.item 3.q.75. 7.ad 1.

4 Puncta in linea poſſunt accipi,intrinſeca & extrinſeca:inſtans uero,extrinſecum tantum.3.q.75.7.ad 1.

5 Primum inſtans in quo res habet eſſe datur:non autem ultimum.1.q. 53.3.c item 12.q.113.7.ad 5.item 3.q.33.1.ad 3.item q. 75.7.ad 1.

6 Omne agens poteſt operari in primo inſtanti in quo eſt.niſi ſit imperfectum,uel impeditum, uel actio eius ſit ſucceſſiua. 1.q.42.2.c.item q. 46.2.ad 1. item q. 63.5.c. item 12.q.113.3. ad 4. item 3. q.34.2. ad 1.

7 * In eodem inſtanti eſt illuminatio aeris,uiſio coloris,& diſcretio rei ui ſc:licet primum ſit cauſa ſecũdi,& ſecundum tertij.1.q.63.5.c.

8 * Operatio intellectus & uoluntatis,poteſt eſſe in inſtanti. 1.q.63.5.c. item 12.q.113.7.0.item 3.q.34.2.c.

9 Omnis mutatio,cuius ſubiectum nihil habet repugnans formę introducendę,eſt in inſtanti.12.q.113.7.c. ad 3.item 3.q. 75.7.c.

10 Omnis mutatio inſtãtanea,eſt terminus motus præcedentis.1.q.53.3.c.

11 Nullus motus localis,uel augmenti,poteſt eſſe in inſtanti. 1.q.67.2.c. item 3.q.33.3.c.item q. 57.3.ad 3.

12 Mutatio tripliciter eſt in inſtãti.ſ.primo ſi forma ſit indiuiſibilis,ut forma ſubſtantialis.Secundo ſi ſubiectum ſit in ultima diſpoſitione.Tertio ſi agens ſit infinitæ uirtutis 12.q.113.7.c.item 3.q.75.7.c.

13 Inſtans nunquam intelligitur, niſi ut fluens:nec ut fluens à priori niſi motus præcedat,nec ut fluens in poſterius, niſi motus ſequatur. 1.q. 46.1. ad 7.

¶ Inſtructio fidei duplex.ſ. catechumenorum circa baptiſmum,& populi Chriſtiani circa miſſam.3.q.83.4 ad 4.

1 INSTRVMENTVM duplex.ſ. coniunctum & ſeparatum, quod non mouetur,niſi per coniunctum 3.q.62.5.c.

2 Inſtrumentum duplex.ſ.animatum,& inanimatum, in primo requiritur intentio ad effectum,non autem in ſecundo. 3.q.64.8.ad 1.

3 Inſtrumentum animatum indiget habitu ad operandum, non autem inanimatum.12.q.68.3.ad 2.item 3.q.7.1.ad 3.

4 Quanto inſtrumentũ eſt magis proportionatum fini, tanto melius eſt, non autem quanto maius eſt.22.q.188. 7.ad 1.

5 Virtus dupliciter datur inſtrumento. ſ.inchoatiue, quando inſtituitur; & completiue,quando mouetur à principali agente. 3.q.62.4. ad 3. item q.72.3.ad 2.

6 Quando opus perficitur pluribus inſtrumentis, uirtus inſtrumentalis non eſt complete in uno inſtrumento,ſed incomplete in utroque. 3. q.62.4.ad 4.item q.82. 1.ad 1.

7 Virtus inſtrumentalis,eſt incompleta,& intentionalis. 3.q.62.4.0.item q.63.5. ad 1.

8 Virtus inſtrumenti,per ſe loquendo,non eſt proprie in genere,ſed reducitur ad genus & ſpeciem uirtutis perfectæ. 3.q.62.4. ad 2. item q. 63.2.c.

9 Virtus inſtrumenti non eſt in ſubiecto,ſecundum conditionem eius,ſi-

cut

cut formæ perfectæ: ſed ſecundum conditionem agentis principalis. 3.q.63.5.ad 1.item ad 2.

10 Virtus ſpiritualis non poteſt eſſe in corpore, ſecundum eſſe completũ; ſed intentionaliter & inſtrumentaliter, 3.q.62. 4.ad 1.

1 INTELLECTVALIS ſubſtantia non poteſt uniri formaliter corpori, niſi corpori humano. 1.q.51.1.c.

2 Neceſſe eſt eſſe aliquas ſubſtantias intellectuales. 1.q.50,1.c.

3 Omnis ſubſtantia intellectualis, eſt incorporea. 1.q.50.1.c.

4 Nullum intellectuale, eſt materiale.1.q.50.2.c.

5 Subſtantiæ intellectuales, ſunt incorruptibiles.1.q.35. 6.c.fi.

6 Omnis ſubſtantia intellectualis, eſt uolens.1.q.19.1. o. item q.59.1.c. ad 1.

7 Creatura intellectualis, eſt perfectior uniuerſo intenſiue: non autem extenſiue, ſed econuerſo. 1.q.93.2.ad 3.

1 INTELLECTVS dicitur, quaſi intus legens, intellectus enim nomen ſumitur ab intima penetratione ueritatis: unde actu intelligere aliquid eſt actu cogitare, ſecundum Auguſtinum.12.q.108.1.ad 3. item 22.q.8.1.c.item q.49.5.ad 3.

2 * Intellectus eſt potẽtia, realiter diſtincta ab eſſentia animæ.1.q.79.1.o.

3 * Intellectus eſt potentia paſſiua. 1.q.79.2.o.

4 * Intellectus paſſiuus, ſecundum aliquos, eſt appetitus ſenſitiuus: ſed ſecundum alios, eſt potentia cogitatiua. 1. q. 79. 2. ad 2. item 12. q. 51.3 c.

5 Intellectus dicitur dupliciter, ſcilicet anima intellectiua, ſed denominatiue, quaſi à principaliori ſua uirtute: & potentia intellectiua.1.q.79. 1. ad 1.

6 Intellectus duplex.ſ.intellectus poſſibilis, & intellectus paſſiuus. 12.q. 51.3.o.item q.71.4.c.

7 Intellectus quadruplex.ſ.agens, poſſibilis, in habitu, & in actu ſiue adeptus.1.q.79.10.c.

8 Intellectus eſt in potentia ad formas uniuerſales, materia uero eſt in potentia, ad formas indiuiduales, ideo differunt realiter.1.q.75.5.ad 1.item ad 2.

9 Intellectus hominis, multiplicatur ſecundum multitudinem corporum contra Auerroim commentatorem 1.q 76.2.o.item q. 79 5.o.item q.117.1.c.item q.118.2.ad 2 item 12. q.50 4. c.

10 * Ens in communi, eſt obiectum intellectus.1.q.55.1.c.item q.79.7.c. item q.82.4.ad 1.item q 87.3.ad 1.item q. 105.4.c.item 12.q.9.1. c.item q. 10.1.ad 3.

11 Ratio & cauſa ueritatis alicuius obiecti, primo apprehenditur à potentia intellectiua.12.q.1.1. c.

12 Ens eſt primum cadens in intellectu.1.q.5.2.c.item q.11.2. ad 4.item 12.q 55.4.ad 1.item q.94.2.c.

13 Primo intelligitur ens, ſecundo non ens, tertio diuiſio, quarto unum, quinto multitudo. 1.q.11.2.ad 4.

14 Intellectus noſter intelligit ſe, & actum ſuum, & ſpeciem intelligibilẽ reflexiue: non autem primo.1.q.14.2.ad 3.item q. 76.2. ad 4. item q.85.2.c.item q.87.1.3.o.

15 Intellectus noſter cognoſcit ſe, non per eſſentiã ſuã, ſed per actum ſuũ dupliciter.ſ.uel particulariter.ſ. dum quis percipit ſe habere animã intellectiuã, dũ percipit ſe intelligere, uel uniuerſaliter.i. conſiderãdo naturam intellectus, ex actu eius. Ad primum modũ, ſufficit eius præ-

 ſentia,

ſentia, non autem ad ſecundum, ſed requiritur diligens & ſubtililis inquiſitio. 1.q.87.1.o. item q.88.2. ad 3. item q.89.2.c. itē q.94.2.c.

16 Intellectum duplex. ſ. primum. i. ſpecies intelligibilis, quæ eſt perfectio intellectus: & ſecūdum. i. res cuius eſt ſpecies, ſicut eſt duplex uiſum. 1.q.14.5. ad 2. item ad 3.

17 Id quod primo intelligitur, eſt res cuius ſimilitudo eſt ſpecies in intellectu: quæ non intelligitur primo, ſed reflexiue. 1.q.85.2.o.

18 Intellectus noſter, in hac uita non cognoſcit ſubſtantias ſeparatas à materia, quantum ad quid ſunt: quia ſunt ordine naturę ſupra nos. 1.q.64.1. ad 1. item q.89.2. ad 3.

19 Intellectus noſter intelligit ſimplicia, & enunciat per modum cuiuſdā compoſitionis: ſed Deus econuerſo. 1.q.50.2.c. item 22.q.1.2.c.

20 Res materiales, ſunt in intellectu noſtro ſimpliciores, quàm in ſeipſis. 1.q.50.2.c.

21 Singularitas repugnat intellectioni, ratione materiæ, non autem ſecundum ſe: ideo indiuiduum immateriale, eſt intelligibile in actu. 1.q.56.1. ad 2. item q.76.2. ad 3. item q.79.6. ad 2. item q.86.1.c. ad 3.

22 * Intellectus noſter non cognoſcit ſingularia. 1.q.14.11.1. ad 1.

23 Intellectus noſter non intelligit indiuiduum materiale primo, ſed reflexiue. 1.q.14.11. ad 1. item q.50.2.c. fi. item q.56.1. ad 2. item q.57.2. ad 1. item q.86.1.o. item 3.4.c. item q.89.4.c. ad 1 item 22.q.47.3. ad 1.

24 Intellectus qui eſt ſemper in actu, non intelligit priuationem. ſ. primo: ſed per habitum. 1.q.14.10. ad 1.

25 Nullus intellectus poteſt intelligere plura ut plura, ſed ut uniuntur. 1.q.12.10.o. item q.14.7.c. ad 1. item q.22.3. ad 3. item q.58.2.o. item q.85.4.o. item 5. ad 1. item 12.q.12.3. ad 3. item q.54.1. ad 3. item q.113.7. ad 2. item 22.q.8.1. ad 3.

26 Intellectus noſter poteſt intelligere infinita in potentia, & ſucceſſiue: non autem infinita in actu nec in habitu diſtincte. 1.q.86.2.o. item q.87.3. ad 2.

27 Subiectum & prædicatum, ut partes unius propoſitionis ſimul una intellectione intelliguntur: non autem abſolute. 1.q.58.2.c. item 12.q.113.7. ad 2.

28 Eodem actu intelligitur concluſio, & principium ut eſt ratio concluſionis, non autem abſolute. 12.q.8.3.c. item q.12.4.c.

29 Eodem actu, ſimul intelligitur res, cum ſua perfectione. 1.q.87.3.c. ad 2.

30 Eadem intellectione intelligitur obiectum, & intellectio eius, ut ratio, non autem ut obiectum. 1.q.28.4. ad 2. item q.87.3. ad 2.

31 Actio intellectus, eſt uita. i. operatio uiuentis, non autem eſſe eius. 1.q.54.1. ad 2.

32 Intelligere comparatur ad intellectum, ſicut eſſe ad eſſentiam. 1.q.54.1.3.c.

33 Intelligere eſt ſimplex intuitus intellectus in præſens. 12.q.108.1. ad 3.

34 * Intelligere noſtrum, eſt quoddam pati. 1.q.79.2.c.

35 Actio intellectus cuiuſcunque creati, dependet à Deo, quo ad duo: primo inquantum habet ab eo perfectionem qua agit, id eſt lumen: ſecundo inquantum mouetur ab eo. 12.q.109.1.c.

36 Intellectus mouet ſe. 12.q.9.3.c.

37 Quicunque intelligit, ex hoc procedit aliquid ab eo. ſ. uerbum cordis. 1.q.27.1.c.

38 * Operatio intellectus duplex. ſ. ſimplex apprehenſio, & compoſitio, & diui-

diui-

diuiſio.1.q.85.2.ad 3.item 22.q.83.1.a.3.

39 Compoſitio intellectus duplex.ſ.uniueruerſalis cum particulari : & accidentis cum ſubiecto,& ſemper eſt eorundem, ſicut compoſitio realis eſt diuerſorum.1.q.85. 5. ad 3.

40 Solus intellectus hominis intelligit cum diſcurſu,& componendo & diuidendo,neceſſario.1.q 58.4 5 o.itemq.85. 5. o.

41 Operatio intellectus quintuplex.ſ intelligentia.i. ſimplex intuitus , intentio.i. ordinatio ad aliud , excogitatio , ſapere, & diſpoſitio uerbi. 1. q.79.10.ad 3.

42 Actus intellectus duplex.ſ.actus rectus,& actus reflexus . 1. q. 28.4.ad 2.item. q.87.3.ad 2.

43 Intellectus habet duos actus.ſ. percipere,& iudicare. 22.q.45. 2. ad 3.

44 Perfectum iudicium intellectus in nobis non poteſt haberi, niſi per reſolutionē ad ſenſibilia , quæ ſunt prima principia noſtræ cognitionis. 22.q.173.3.3.c.

45 * Operatio dicitur intellectualis dupliciter * uno modo quaſi in ipſo intellectu conſiſtens:ut contemplatio,& talis operatio non determinat ſibi locum.Alio modo quia eſt ab aliquo intellectu regulata & imperata:& ſic interdum determinat ſibi loca.1.q. 112.1. ad 1.

46 Tempus miſcetur ſecundæ operationi intellectus noſtri dupliciter.ſ.ex parte ſua accipiendo ſcientiam à continuo & tempore. i. à ſenſu & imaginatione:& ex parte intellectorum quæ ſunt in tempore,ſed intellectioni Dei,primo modo tantum.12.q.113.7.ad 5.

47 Intellectus eſt ſupra tempus corporalium non autem ſpiritualium. 1. q.85 4. ad 1.

48 Principium operationis intellectus duplex.ſ.intellectus,& ſpecies intelligibilis,& utrunque poteſt eſſe immediate à Deo 1. q.105.3.c.

49 In omni operatione, qua intellectus noſter abſtrahit à phantaſmatibus,neceſſe eſt quòd abſtrahatur à ſenſibus.22.q. 175 4.c.

50 Vnus intellectus poteſt melius alio rem aliquam intelligere dupliciter, ſcilicet ratione fortioris intellectus,& ratione meliorū ſenſuum,non autem ex parte obiecti.1.q.12.6.o.item q.85.7.o.

51 Intellectus intelligit aliquando rem aliter,quàm ſit. 1.q. 85.1.ad 1.

52 Intelligere rem aliter quàm ſit,contingit dupliciter.ſ. ex parte obiecti, & ex parte intellectus,primum eſt falſum, non autem ſecundum, uel uerum eſt quòd intellectus qui intelligit rem aliter quàm ſit,eſt falſus,ſi ly,aliter,referatur ad rem intellectam,tūc enim intellectus eſt falſus,quando intelligit rem eſſe aliter quàm ſit , non eſt autem uerum,ſi ly aliter,accipiatur ex parte intelligentis.Eſt enim abſq; falſitate ut alius ſit modus in intelligendo, quàm modus rei in eſſendo, quia intellectum eſt in intelligente immaterialiter per modum intellectus,non autem materialiter per modum rei materialis. 1.q.12.6. ad 1.item ad 2.item q.13.12.ad 3.item q.85.1.ad 1.

53 Non poſſe intelligi ſine alio,contingit dupliciter.ſ. uel alio non intellecto,uel non exiſtente.1.q. 16.3.ad 3.item q.85.1.ad 1.

54 Intelligibile eſt in intellectu tripliciter.ſ.actu,habitu,& ut relatum ad alium.1.q.107. 1.c.

55 * Nihil poteſt intelligi,niſi ſecundum quòd eſt ens actu.1.q.12.1.c.

56 Solus intellectus cognoſcit quidditates rerum. 1.q.57.1.ad 2.item 12. q.31.5.c.item 22.q.8.1.c.

57 Res intellecta,eſt in intellectu, per ſpeciem eius, non autem ſecundum propriam naturam.1.q.2.2.ad 4.item q 14.5.ad 4.item q. 57.1.ad 2.item q.76.2 ad 4.item q.85.2.ad 1.

58 Vnumquodque eſt intelligibile in actu, ſecundum quod eius ſimilitudo eſt in intellectu. 1.q.58.2.c.

59 Intellectum eſt perfectio intellectus, per ſpeciem intelligibilem in intellectu. 1.q.57. 1. ad 1.

60 * Intellectus in actu, & intellectum, ſunt idem. 1. q.14.2.c. item q.55. 1. ad 2. item q.85.2. ad 1. item q.87.1. ad 3.

61 Per formam lapidis in quantum huiuſmodi, non perficitur intellectus: ſed in quantum in ea participatur ſimilitudo alicuius quod eſt ſupra intellectum humanum. ſ. lumen intellectuale, uel aliquid huiuſmodi. 12.q.3.6. c.

62 Ad hoc quòd aliquid ſit intellectum in actu, requiritur abſtractio à materia: & à conditionibus materiæ. 1.q.50.2.c. item q. 55.1. ad 2. item q.79.3.c. item q.87.1. ad 3.

63 Species intelligibilis intellectus noſtri, eſt ſimilitudo rei, quo ad naturã ſpeciei tantum: ideo per eam cognoſci poſſunt infinita, ſed indiſtincte. 1.q.14.3. ad 1. item 12.c.fi. item q.76. 2. ad 4. item q. 85. 1. ad 3. item q.86.1. c.

64 Species ſenſibilis in ſenſu, eſt ſimilitudo unius tantum indiuidui, ideo per eam tantum unum indiuiduum cognoſci poteſt. 1.q.14.12.c.fi.

65 Intelligere conſequitur ſpeciem intelligibilem, ſicut eſſe formam. 1.q. 14.4.c.

66 Intellectus noſter non poteſt intelligere, niſi per aliquam ſpeciem informetur. 1.q. 14.2. ad 3.

67 Species intelligibilis comparatur ad intellectum, ſicut actus ad potẽtiã & ut forma eius. 1.q.55. 1.c.

68 Ex intellectu & ſpecie intelligibili, fit unum ſubiecto: non autem eſſentialiter. 1.q.14.2.c. item q.55.1. ad 2. item q.85.2. ad 2.

69 In uno intellectu, à diuerſis phantaſmatibus eiuſdem ſpeciei, non abſtrahitur, niſi una ſpecies intelligibilis. 1.q.76.2.c. fi.

70 Species intelligibilis, eſt à phantaſmate, ſecundum ſuum eſſe materiale: ſed ab intellectu agente, ſecundum eſſe formale. i. ut eſt intelligibilis in actu. 1.q.84.6 c. item q. 85 1. ad 3.

71 Intelligere uniuerſalia, eſt intelligere naturam generis uel ſpeciei, ſine indiuiduis: per ſpeciem intelligibilem abſtractam à materia, per intellectum agentem. 1.q.44.3. ad 3. item q.85.1. ad 1.

72 Intellectus noſter intelligit ſe, ſicut & alia. i. per ſpecies aliorum. 1.q.14. 2. ad 3. item q.87.1.c. item q.88.2. ad 3. item q.89.2.c.

73 Intellectus poſſibilis conſeruat ſpecies, contra Auicennam. 1. q.79.6.c. idem q.84.4.c. item 12.q.67.2.c.

74 Plures ſpecies poſſunt ſimul eſſe in intellectu. 1. q.12.10.c. item q. 58. 2. ad 2. item q.85.4.c. ad 2.

75 In intellectu reſultant diuerſę ſpecies, ſecundum diuerſam diſpoſitionem phantaſmatum: ſicut ex diuerſa ordinatione earundem literarum reſultant diuerſi intellectus. 22.q. 173.2.c.

76 Species eſt in intellectu & in ſenſu tripliciter. ſ. in potentia tantum, in actu, ſecundum complexionem ultimam, & medio modo. ſ. in habitu. 1.q.79.6. ad 3.

77 Species primo eſt in ſenſu, ſecundo in imaginatione: tertio in intellectu poſſibili, per lumen intellectus agentis. 1. q.55.2. ad 2. item 22. q. 173.2.c.

78 Species ſunt in imaginatione, ſecundum quod imprimuntur à ſenſu, uel ſecundum quod tranſmutatur ex mutatione corporis, uel ſecundum quod ex imperio intellectus, ordinantur phantaſmata ad ali-

quid

quid ſignificandum. 22.q.173.2.c.

79 * Senſus & intellectus differunt realiter, per uniuerſale & particulare, & ſimiliter appetitus ſenſitiuus & intellectiuus.i. uoluntas. 1.q.50.1.c.item q.80.2.ad 2 item q.84 6.c.item q.115.4.c.

80 Intellectus iudicans de agendis & appetendis, dicitur ſenſus, quia relatus eſt ad particulare.1.q.54 4.ad 1.item 22.q.16. 2.5.item q. 48.c. item q.49.2 ad 3.

81 Intellectus eſt ſimilis ſenſui in hoc quòd requirit proportionem obiecti.diſſimilis autem quia non corrumpitur ab obiecto excedente, ſicut ſenſus.1.q 88 1.ad 3.

82 Intellectus indiget ſenſu, ſicut extremo ad quod fit reſolutio, non autẽ quia actus intellectus fiat per organum. 1.q.50.2.c.item q. 115. 4.c.

83 Licet operatio intellectus oriatur à ſenſu, tamen in re apprehenſa per ſenſum intellectus multa cognoſcit, quæ ſenſus percipere non poteſt: & ſimiliter æſtimatiua.1.q.78 4 ad 4.

84 * Intellectus abſtrahit ab omni differentia temporis, ſicut & ab alijs conditionibus materialibus, quas ſenſus concernit.1.q.107.4 c.

85 Cuiuſlibet potentiæ ſenſitiuæ obiectum eſt forma, prout eſt in materia corporali, ideo eſt cognoſcitiua particularium tantum. Ratio autem eſt cognoſcitiua ipſius uniuerſalis.1.q.85.1.c.item 3.ad 4.item 12. q. 5.1.ad 1.princ.item 22.q.58.5.ad 2.

86 Potentiæ ſenſitiuæ interiores, præparant intellectui poſſibili proprium obiectum: ideo ex bona diſpoſitione earum, ad quam etiam cooperatur bona diſpoſitio corporis redditur homo habilis ad intelligẽdum. 12.q.50.4.ad 3.

87 Iudicium intellectus impeditur, per ligamentum ſenſus.1.q.84.8.0.itẽ q.94 4.ad 4.itẽ q.101 2.c.item 12.q.33.3.ad 3.item q.48.3.c.item q.53.1 ad 3.item 22.q.154.5.c.item q.172.1.0.

88 Senſibilia ſunt cauſa ſecundaria cognitionis intellectiuæ, ſed cauſa principalis eſt intellectus agens. 1.q.50.3. ad 3.item q.84.6.c.ad 3.

89 Senſus cognoſcit tantum particularia corporalia, ſed intellectus cognoſcit etiam uniuerſalia & incorruptibilia. 1.q.85 1.c.

90 Senſus apprehendit rem, quo ad exteriora eius accidentia tantum, ſed intellectus ingreditur ad interiora, id eſt, ad eſſentiam. 1. q.108. 1. ad 3.

91 Nulla forma ſubſtantialis eſt ſenſibilis per ſe, ſed ſolo intellectu comprehenſibilis.1.q.57.1.ad 2.item q.67.3.c.item q.75.6.c.ſi.

92 Voluntas & intellectus ſunt potentiæ naturales, & conſequuntur naturam animæ de neceſſitate. 12. q.110. 4.ad 4.item 3.q. 18.1.c.ad 3. item ad 4.

93 Intellectus & uoluntas, ſunt in eadẽ eſſentia animæ, ſubiectiue.1.q.87. 4.ad 1.item 12.q.33 3.ad 2.

94 * In omni creatura, differunt realiter, intellectus, uoluntas, & eſſentia. 1.q.59.2.c.

95 Voluntas non poteſt eſſe in carentibus intellectu.12.q. 1.2. ad 3. item q 6.2.ad 1.

96 Obiectum intellectus, ſcilicet ratio boni, eſt ſimplicius, abſolutius, altius, & nobilius, obiecto uoluntatis, ſcilicet bono.1.q.82.3.c. ad 1.itẽ 4.ad 1.

97 Nobilitas operationis intellectus attenditur ſecundum menſuram intellectus, uoluntatis autem, ſecundum obiectum.22.q.23.6.ad 1.

98 Intellectus inter omnes potentias eſt altior, & uoluntati propinquior. 22.q. 83.3.ad 1.

99 Intellectus eſt ſuperior uoluntate,quo ad rationem ordinis , ſed quo ad imperium,eſt econuerſo. 12.q.13.1.c.
100 Voluntas reſpectu eorum quæ ſunt ſupra animam,eſt nobilior Intellectu,ſed reſpectu inferiorum,eſt econuerſo.1.q.82.3.c. ad 3. item q. 108.6.ad 3.item 12. q.66.6.ad 1.item 22.q.23.6. ad 1.
101 Idem ſecundum rem eſt obiectum intellectus,inquantum eſt uerum, & uoluntatis inquãtum eſt bonum.1 .q.59.2.ad 2,item q.79.11.ad 2.item q.80 1.ad 2.item q.87.4. ad 2.
102 Anima non poteſt eſſe ſine intellectu & uoluntate. 12.q.110.4. ad 4.
103 Intellectus tendit ad res,ut ſunt in eo,ſed uoluntas, ut ſunt in ſeipſis. 1.q.19.3.ad 6.item 6.ad 2.item q.82.3.c.item 12.q. 66.6.ad 1.itẽ q.86.1.ad 2.item 22.q.23.6.ad 1.
103 Omne amatum eſt in uoluntate ſicut terminus motus eſt in principio motiuo:non autem eſt in ea ſecundum ſimilitudinem ſuę ſpeciei,ſicut eſt in intellectu.1.q.27.4.c.
105 Obiectum intellectus,eſt primum in genere cauſæ formalis,ſed obiectum uoluntatis,eſt primum in genere cauſæ finalis.12.q.9.1.c.
106 * Intellectus eſt ſimpliciter prior uoluntate,ſicut motiuum mobili:& actiuum paſſiuo.1.q 82.3 ad 2.item 12.q.13.1.c.
107 * Intellectus prior eſt uoluntate, in uia receptionis , ſed econuerſo in mouendo & agendo.12.q.83.3.ad 3.
108 Intellectus regit uoluntatem,non inclinando:ſed oſtendendo,& ordinando.12.q.17.5.o.
109 Intellectus non mouet corpus niſi per appetitum, cuius motio præſupponit operationem intellectus.1.q.76.1.c.co.2.
110 Intellectus mouet uoluntatem,per modum finis,ſed uoluntas mouet, imperando intellectui,& cæteris potentijs animæ.1.q 82.4.o. item q.107.1.c.item 12.q.9.1.o.item 2.ad 3.item 3.c.item q.11.1.ad 2. item q.12.1.c.item q.16.1.c.item q.17 1.o item q 18. 7.c.item q. 19.3.ad 3.item q 56.3 c.item q.58.1.c.ad 3.item q.74.5. ad 2. itẽ 22.q.58.8.ad 1.item q.82.1 ad 1.item q.180. 1.c.ad 3. item 3. q. 85.4. ad 4.
111 Sicut intellectus ex neceſſitate inhæret primis principijs,ita & uoluntas fini.1.q.82.1.2.c.
112 Finem prius apprehendit intellectus quàm uoluntas , tamen motus ad finem, incipit in uoluntate.12.q.3.4.ad 3.item ad 4.item 22.q. 4. 7.c.
113 Intellectus eſt primum motiuum omnium potentiarum animæ, quo ad determinationem actus:uoluntas uero,quo ad exercitium actus. 12.q.17.1.c.
114 * Ab intellectu procedit aliquid dupliciter.ſ.aliquid per modum operati,& aliquid per modum operationis,à uoluntate autem ſecundo modo tantum.1.q.17.4.c.
115 Intellectus neceſſario intelligit aliquid, non ex imperio uoluntatis. 1. q. 182.4.ad 3.
116 Intellectus intelligit actum uoluntatis.1 q.87.4.o. item 12.q.17. 1.c.
117 Actus intellectus & uoluntatis.ſupra ſeinuicem reflectuntur. 12.q.17. 1.c.item 3.ad 3.item 22.q 109.2. ad 1.
118 Neceſſe eſt eſſe intellectum agentem. 1 .q. 54.4.o.item q.79.3.o.
119 Intellectus agens non eſſet aliquid animæ,ſed eſſet quædam ſubſtantia ſeparata,unus eſſet intellectus agens omnium hominum,& hoc intelligunt qui ponunt unitatem intellectus agentis. 1.q.79.5.c.
120 * Si intellectus agens ſit aliquid animæ,ut quædã uirtus ipſius,neceſſe

eſt di-

eſt dicere, quòd ſint plures intellectus agentes,ſecundum pluralitatem animarum,quæ multiplicantur, ſecundum multiplicationem hominum,non enim poteſt eſſe,quòd una & eadem uirtus ſit diuerſorum ſubiectorum. 1.q.79.5.c.ſi.

121 Intellectus agens eſt actus intelligibilium,quæ abſtrahuntur à phãtaſmatibus,1.q.87 1 c.co.1 ſi.item ad 2.

122 Intellectus agens,eſt ſua actio,non quidem per eſſentiam, ſed concomitanter,1.q.54.1.ad 1.

123 Intellectus agens nullo modo eſt patiens,nec eſt ſubiectum habitus,12 q.50.5 ad 2.item q.54.1.c.

124 Intellectus in actu,ſemper intelligit,quãtum eſt de ſe,i. ex parte intellectus agentis,1.q.79.4.ad 2.

125 Intellectus poſſibilis,non unitur homini, per ſpeciem intelligibilem, contra Auerroim,1.q.76.1.c.co. 1.ſi.item q.88.1.c.ſi.

126 Intellectus poſſibilis, eſt ens actu, in genere entis: ſed eſt pura potentia, in genere intelligibilium, 1.q.87.1.c.ad 2. item 12.q.50.4. ad 2.item 5.c.

127 Sicut potentia ad eſſe ſenſibile,conuenit materiæ corporali,ſic potentia ad eſſe intelligibile,conuenit intellectui poſſibili. 12.q.50.4.ad 2.item 5.c.

128 Intellectus poſſibilis,eſt in potentia naturaliter ad omnia & ſola,quę poſſunt manifeſtari per lumen intellectus agentis, ſ.ad omnes ſpecies rerum ſenſibilium,1.q.88.1.c.ſi.item 12.q.50.5.c.

129 Intellectus agens & intellectus poſſibilis,ſunt potentiæ animæ, & non ſubſtantiæ ſeparatæ à corpore, ſecundum eſſe. 1.q.79.4. 5.0. item q.88. 1.0.

130 Intellectus agens,& intellectus poſſibilis, fundatur in eadem eſſentia animæ,1.q. 79.4.ad 4.item q.87.4. ad 1.

131 Intellectus agens,& intellectus poſſibilis, differunt realiter. 1.q.54.1. ad 1.item q.79 7 10 c.

132 Intellectus practicus,& intellectus ſpeculatiuus, ſunt realiter eadem potentia, ſed differunt ratione. 1.q.14.16.c.item q.79.11.0.

133 * Intellectus practicus eſt motiuus uoluntatis,non quaſi exequens mõtum,ſed quaſi dirigens ad motum.1.q.79.11.ad 1.

134 Practicum.dicitur ab opere exteriori, ſpeculatiuum autem, ab opere interiori.12.q.1 6 ad 1.item ad 2. item q.3.5.ad 2. item q.13.4.ad 2.item q.57.1.ad 1.

135 Intellectus ſpeculatiuus,ordinatur ad actum proprium, ut ad finem? non autem ad actum extrinſecum,ſicut intellectus practicus, 22.q. 179. 2.c.

136 Finis intellectus practici,& uitæ actiuæ eſt exterior operatio, ſpeculatiui uero,& uitæ contemplatiuæ,eſt cognitio ueritatis. 1.q.14.16.c. item q.79.11 0 item 12 q.3.5.e.ad 2.item q.69.3 ad 2. item 22.q. 179 1.2.c item q.180.1.c.ad 1.item 2.c.item q.181.1.4.c.

137 Res ordinatur ad intellectum practicum, ut menſuratum ad menſuram,ad ſpeculatiuum autem econuerſo,12.q.64.3.c.

138 Verum intellectus ſpeculatiui, accipitur per conformitatem eius ad rem,practici uero per conformitatem eius ad appetitum rectum. 22.q.57.5.ad 3.

139 Intellectus ut dicit lumen ſupernaturale ad cognitionem, eſt unum de ſeptem donis ſpiritus ſancti.22.q.8.1.0.item q.49.2.ad 2.

140 Donum potius nominatur intellectus,quàm uoluntas,quia intellectus dicit excellentiam,non autem uoluntas.22.q.8.1.ad 3.

Ratio

141 Ratio non dicitur donum,ſicut intellectus, quia ratio procedit ex lumine naturali, non autem intellectus, ſicut nec donum, 22.q.8.1.ad 2.
142 Donum intellectus eſt quædam acuta perſpectio diuinorum. 22.q.49.2.ad 2.
143 Donum intellectus eſt ad capiendum diuina, quorum iudicium, eſt doni ſapientiæ,ſicut doni ſcientiæ,reſpectu creaturarum, & cõſiliū eſt reſpectu ſingularium operum,22.q.8.6.o.
144 Donum intellectus eſt principaliter habitus ſpeculatiuus, & ſecundario practicus.22.q.8.3.o.item 5.c.ad 3.
145 Donum intellectus ita ſe habet ad nota nobis ſupernaturaliter: ſicut lumen naturale ad prima principia.22.q.8.1.ad 2.
146 Fides poteſt eſſe ſimul cum dono intellectus, reſpectu eorum quæ ſecundario ſunt fidei:non autem reſpectu principalium, niſi imperfecte.22.q.8.2.o.
147 Fides & donum intellectus, ſunt circa prima principia cognitionis ſupernaturalis, & gratuitæ, primum aſſentiendo,ſecundum penetrando, uel capiendo.22.q.8.6.c.ad 1.
148 Tota certitudo,ſapientiæ,intellectus,& ſcientię,ut ſunt dona,procedit à certitudine fidei,quæ eſt principium eorum, ſed ut ſunt uirtutes, inniuntur naturali lumini rationis,fides uero ueritati Dei,ideo fides eſt perfectior eis quo ad certiorem inhæſionem, ſed econuerſo, quo ad maiorem manifeſtationem.22.q.4.8.c.ad 3.
149 Per donum intellectus homo habet rectam æſtimationem de ultimo fine, quod conuenit omni, & ſoli habenti gratiam gratum facientem.22.q.8.5.o.
150 Donum intellectus non eſt,niſi in exiſtente in gratia.22.q.8.5.o.
151 Donum intellectus eſt ſemper in omni exiſtente in gratia, nec unquā * ſe ſubtrahit * in neceſſariis ad ſalutem,in non neceſſarijs autē interdum,ut materia ſuperbiæ ſubtrahatur.22.q 8.4.ad 3.
¶ Intelligentia proprie,ſignificat actum intellectus, & aliquando ſignificat ſubſtantias ſeparatas.ſ.angelos.1.q.79.10.o.
1 INTELLIGIBILE eſt in intellectu tripliciter, ſ. habitualiter, in actu conceptum uel conſideratum,& ut ad aliud ordinatum,& tranſiuit de primo ad ſecundum,& de ſecundo ad tertium,per imperium uoluntatis,& in ſecundo loquitur intelligens ſibiipſi,& in tertio loquitur alteri,1.q 107.1.c.ad 2.
2 Forma in materia,non eſt intelligibilis,niſi in potentia,1.q.79 3.c.
1 INTEMPERANTIA eſt maxime uituperabilis.22.q.142.4.o.item q.143.c.item q.144.1.ad 2.item q.151.4.ad 2.item ad 3.
2 Maximum remedium contra intemperantiā eſt, non immorari circa ſingularium conſiderationem.22.q.142.3.c.ad 3.
3 * Deus non poteſt eſſe cauſa tendendi in non eſſe, niſi ſubtrahendo ſuam actionem à rebus,ſed hoc habet creatura, inquantum eſt de nihilo. 1.q.104.3.ad 1.
4 Formæ quæ poſſunt recipere magis & minus, intenduntur & remittūtur,ſecundum diuerſam diſpoſitionem ſubiecti.3.q.89.2.c.

1 INTENTIO naturæ,eſt ad ſpeciem,non autem ad indiuiduum, nec ad genus,1.q.85.3.ad 1.ſi.item ad 4 item q.98.1.c.
2 Intentio mentis, proprie eſt actus uoluntatis, ſecundum quod in ea eſt uis intellectus ordinantis, 12. quæſtio. 12. 1.o. item 22. quæſt. 98. 1. c.

Inten-

3 Intentio dicitur oculus, quia præſupponit cognitionem intellectus. 12. q.12.1.ad 1.

4 Intentio dicitur lumen, quia nota eſt intendenti.12.q.12.1.ad 2.

5 Intentio dicitur clamor ad Deum, quia Deus nouit eam, uel quia dirigi tur ad Deum.12.q.12.2.ad 1.

6 Idem eſt motus quo uoluntas uult ea quæ ſunt ad finem, & quo intendit finem ut ratio eorum, non autem abſolute. 12.q. 8.3.0. item q. 12. 4. 0.

7 Intentio eſt tantum finis non tamen ſemper eſt ultimi finis. 12.q.12. 2.0.item 22.q 180.1.c.

8 Intentio poteſt eſſe ſimul ad multa, non ordinata ad inuicem. 12. q. 12. 3. 0.

9 Contingit quod intentio ſit bona, & uoluntas mala: non autem econuerſo.12.q.19.7.ad 2.item ad 4.item 8.ad 3

10 Actus eſt bonus uel malus, ſicut uoluntas eligens eſt bona uel mala, & * eſt malus, ſi uoluntas intendit mala. * Sed ad hoc quod uoluntas ſit bona, requiritur quod ſit boni, & ſub ratione boni.12.q.19.7.c.ad 3.item 8.9.0.

11 Intentio dupliciter poteſt ſe habere ad actum qui dicitur uoluntas, ſ. antecedenter ſeu cauſaliter, & concomitanter: primo modo bonitas uoluntatis ex intentione finis dependet, non autem ſecundo modo, niſi reiteretur. 12.q.19.7.0.item 9.c.

12 Virtus primæ intentionis, quæ eſt reſpectu ultimi finis, manet in quolibet appetitu cuiuſcũque rei, etiam ſi de ultimo fine actu non cogitetur, ſicut non oportet, quod qui uadit per uiam, in quolibet paſſu cogitet de uia.12.q.1.6.ad 3.

13 Quantitas intentionis & uoluntatis duplex, ſ. ex parte obiecti, & ex intenſione actus, ſecundo modo coæquantur in bonitate & malitia formaliter, & non materialiter, non autem primo modo, propter diſproportionem, & propter impedimenta actus exterioris. 12. q. 19. 8. 0.

14 * Nullum malum poteſt per ſe intendi.1.q.19 9.c.item q.48.1. ad 2. item ad 4.item 12.q.72.1.c.item q.78.1.ad 2.

15 * Peccatum recipit ſpeciem ex intentione peccantis.12.q.72.1. 8.c. itẽ 3.q.88.4.ad 1.

16 Intentio ſecundum eſſe quod ſignificat ueritatem propoſitionis, formaliter eſt in anima, ſed eſt in re fundamentaliter.1.q.3.4.ad 2.

1 * NVLLVM intentionale denominat ſuum ſubiectum, nec cauſat effectum naturalem.1.q.67.3.c.

1 INTERPRETATIO eſt in dubijs, in quibus non licet abſque determinatione principis, à uerbis legis recedere, ſed in manifeſtis non opus eſt interpretatione, ſed executione. 22. q. 120. 1. ad 3.

2 Interpretatio in dando remedium, debet fieri in peiorem partem, ſupponendo, ſcilicet cum debemus aliquibus malis adhibere remedium ſiue noſtris ſiue alienis, expedit ad hoc ut ſecurius remedium apponatur, quod ſupponatur id quod eſt deterius: quia remedium quod eſt efficax contra maius malum, eſt multo magis efficax cõtra minus malum, ſed in diffiniendo ſiue determinando, in rerum iudicio, debet aliquis niti ad hoc, ut interpretetur unumquodque, ſecundum q̃d eſt: in iudicio autem perſonarum, ut interpretetur in melius. 22.q. 60.4.c.ad 3.

Inter-

3 Interpretatio ſermonum,reducitur ad donum prophetiæ,& eſt dignior quàm donum linguarum,22.q.176.2.ad 4.
4 Poſtponitur autem interpretatio ſermonum,dono linguarum,quia etiã ad interpretandum diuerſa linguarum genera, interpretatio ſermonum ſe extendit.22 q.176 ad 4.ſi.

¶ Intimiditas eſt peccatum,quia cauſatur ex defectu amoris,uel rationis,uel ex ſuperbia.22.q 126.1.o.

¶ Intuitus præſens Dei,fertur ab æterno in totum tempus. & in omnia quæ ſunt in quocunque tempore,ſicut etiam in ſubiecta ſibi præſentialiter,1.q.14.9 c.item 13 c.ſi.item 22.q.95.1.c.

¶ Inueſtiri dicitur canonicus per librum: Abbas per baculum: Epiſcopus per annulum.3.q 62.1.c.

1 INVIDIA eſt triſtitia de bono alterius inquantum æſtimatur diminuere gloriam propriam,22.q.16 1.0 item 3.4.c.
2 Inuidia præcipue eſt de bonis, in quibus eſt gloria & honor, 22.q. 36. 1.c.
3 Inuidia quælibet eſt peccatum, non autem omnis zelus, qui proprie eſt triſtitia de eo quod deeſt nobis, non alijs, 22.q.36.2.o. item q. 158. 1. c.
4 Inuidia ſecundum genus ſuum eſt peccatum mortale quæ in tantum conuertit hominem ad quietem indebitam, inquantum aſpernatur bonum diuinum:tamen primi motus ſunt peccata uenialia, & ſu... etiam in uitis perfectis,22.q.36.3.o.
5 Inuidia eſt uitium capitale,cuius ſunt quinque filiæ, ſ.odium, ſuſurratio,detractio,exultatio in aduerſis,& afflictio in proſperis.22.qõ.34. 6.o.item q.36 4 o.
6 Inuidia ad proximum,eſt mater odij, primo ad proximum,& conſequẽter ad Deum.22.q.34 6.ad 2.
7 Inuidia non eſt inter multum inæquales, ſed ad illos tantum, quibus poteſt quis ſe æquare,uel præferre.22.q.36.1.ad 2.item ad 3.
8 Amatores honoris, & puſillanimes, ſunt maxime inuidi. 22.q.36.1, ad 3.
9 Senes inuident iunioribus,& qui multa expendunt ad conſequendum aliquid,ijs qui parum expendunt.22 q.36 1.ad 4.
10 Inuidia ut plurimum naſcitur ex ſuperbia.22 q.36.4.ad 1.
11 Memoria bonorum ut ſunt habita,cauſat delectationem,ut amiſſa triſtitiam,ut habita ab alijs inuidiam.22.q.36.1.ad 3.
12 Inuidia contrariatur duabus uirtutibus.quia habet duo obiecta.ſcilicet principale,i.bonum,& proximum,primo contrariatur miſericordiæ, ſecundo nemeſi,22.q.36.3.ad 3.

1 IN FACTA per metum,ſunt uoluntaria ſimpliciter, & inuoluntaria ſecundum quid.12.q.6 6.o.item 7.ad 1 item ad 2. item q.39.1.c. item q. 73.6 c item q.87.8.c.ſi.item 22.q.108.4.ad 4 item q. 125.4.c. item q 142 3.c.
2 Concupiſcentia nullo modo cauſat inuoluntarium.12.q.6.7.o. itẽ 22. q.142.3.c.
3 Violentia cauſat inuoluntarium in cognoſcentibus, in alijs autem cauſat innaturale,quia opponitur directe uoluntario,& naturali. 12.q.6. 4.c.item 5.o item 6.ad 1.item q.73.6 c.item 22 q.88.6.ad 1.

¶ Iocunditas dicitur à ſpiritualibus ſignis,uel effectibus latriæ,cum intentione gaudij,ſ.in dictis,uel factis,12.q.31.3.ad 3.

1 IOANNES Baptiſta fuit terminus ueteris legis,& initium nouæ legis, ſcilicet euangelij,3.q.38.1.ad 2.
2 Ioannes Baptiſta pertinet ad teſtamentum nouum. 22.q.174.4. ad 3. item 3.q.38.1.ad 1.item ad 2.
3 Exultatio eius in utero matris,non fuit ab eo, per liberum arbitrium eius, ſed fuit à Deo: ideo miraculoſa fuit.22.q.114.1.ad 1.item 3. q.27.6.c.
4 Tota uita eius,fuit præparatoria ad Chriſtum.3.q.38.2.ad 2.itẽ 3.c.
5 Chriſtus reuocauit à nuptiis Ioannem Euangeliſtam, uolentem nubere: ſed Petrum non ſeparauit à matrimonio,quia primum poteſt fieri ſine iniuria alterius.non autem ſecundum.22.q.36.4.ad 1.
6 Ioannes Euangeliſta prædiligebatur à Chriſto,propter ſuam integritatem & propter prærogatiuam euangelicæ doctrinæ.3.q.45.3. ad 4.
7 Et propter uirginitatem,& prærogatiuam euangelij.3.q.45.3.ad 4.
8 Ioannes prædiligebatur à Chriſto propter quatuor,ſ.propter ſapientiã, puritatem,feruorem,& teneram ætatem,1.q.20.4.ad 3.
9 Ioannes Damaſcenus ſequitur errorem Theodorici & Neſtorij, quod ſpiritus ſanctus non procedit à filio,quia fuit tempore, quo incepit illud ſchiſma Græcorum. 1.q.36.2.ad 3.
¶ Ioſaphath peccauit non ex malitia,ſed ex infirmitate humanæ affectionis,22.q.186.10.ad 2.
1 IOSEPH uir Mariæ,ſemper fuit uirgo,3.q.28.3.ad 5.item 4.c.ad 3.
2 Ioſeph uoluit dimittere Mariam,propter reuerentiam, timens cohabitare tantæ ſanctitati. 3.q.28.3 ad 2.
¶ Hyperdulia eſt potiſſima ſpecies duliæ, ex unione ad Deum. 22.q. 103.4. ad 2.
1 HYPOCRISIS eſt ſimulatio alienæ perſonæ, ideo ſemper eſt peccatũ, & eſt uitium iactantiæ,22.q.111.2,0.
2 Hypocriſis non eſt ſemper peccatum mortale, niſi ſit in nocumentum fidei,uel perſonæ, uel eccleſiæ.22.q.111.4.c.
3 Hypocriſis per ſe & directe opponitur tantum ueritati qua eſt uirtus. 22 q.111.3.0.
4 Finis remotus hypocrytæ eſt lucrum,uel gloria,ſed finis proximus, eſt oſtendere ſe alium quàm ſit.22.q.111.2.ad 3.
1 IN nomine Hypoſtaſis & ſubſtantiæ,latebat uenenum, antequam nota eſſet æquiuocatio eius. 1.q.29.3 ad 3.
2 Hypoſtaſis dicitur materia,uſioſis forma,uſia compoſitum,quia materia,eſt principium ſubſtandi,& forma,eſt principium ſubſiſtendi, 1. q.29.2.ad 5.
3 Hypoſtaſis,perſona,ſubſiſtentia,& eſſentia,differunt.1.q.29.2.0.
4 Hypoſtaſis nomen,conuenit Deo,quantum ad ſubſiſtere,ad quod imponitur,non autem quo ad ſubſtare,à quo imponitur. 1.q.29.3. ad 3. item q.39.1.ad 3.
1 IRA dicitur tripliciter, ſcilicet, habitus uel actus uitij oppoſiti mãſuetudini,ſecundo uoluntas uindictæ,tertio paſſio.22.q.158.8.c.
2 Ira duplex,ſ.per zelum.i.ſecundum rationem,& ira per uitium. i. contra rationem.22.q.158.1.2.0.item 3.q.15.9.c.
3 Ira eſt inordinata dupliciter,ſ.ratione appetibilis, & ratione modi.22 q.158.2.3.4.c.
4 Gradus iræ triplex,ſ.in corde,ore,& opere, 12.q.46.8.ad 3. item 22.q. 158.5.ad 3.item 7.c.
5 Ira eſt paſſio quodammodo compoſita ex paſſionibus contrarijs. 12.q, 46.3.c.fin.

6 Ira continet multas paſſiones, non ſicut genus continet ſpecies, nec ſicut cauſa ſuos effectus: ſed ſicut effectus ſuas cauſas. 12.q.46.1.c.ad 3.

7 Ira ſecundum rationem rectam,eſt paſſio laudabilis: quæ autem eſt contra rationem in plus uel minus:eſt peccatum.22.q.158.1.2.8.o. item 3.q.15.9 o.

8 Habitus uirtutis tenés medium in ira,eſt Innominatus:ideo dicitur mãſuetudo, quæ ſignificat diminutionem iræ.22.q.157.2.ad 2.

9 Ira ſemper eſt aliquo modo cum ratione. 12. q.5.o. item 22. q.53. 6. ad 1.

10 Ira aliqualiter audit rationem, ſicut nunciantem quod iniuriarũ eſt, non autem perfecte,quia non obſeruat regulam eius in uindicando. 12.q.46. 4 ad 3.item 5.ad 1.item 6.c.item 22.q.53.6.ad 1.item q. 72. 4. ad 2.

11 Ira componitur ex triſtitia & deſiderio,non ſicut ex partibus:ſed ſicut ex cauſis.12.q.46.3.ad 3.item 3.q.15.9.c.

12 Materiale in ira,eſt accenſio ſanguinis circa cor, uel aliquid huiuſmoi: formale uero,eſt ex parte appetitus uindictæ, 1.q.21.ad 2. item 12.q.22.3.ad 3.item q.48.2.c.item 3.c.ad 1.

13 Ira quo ad ſuum formale, habet principium à ratione: ſed quò ad ſuum materiale, impedit iudicium rationis. 12.q.48.3.ad 1.item ad 3.item 4.c.

14 Ira eſt ianua omnium uitiorum per accidens,ſ. impediendo rationẽ: ſed per ſe,reſpectu aliquorum uitiorum.22.q.158.6.ad 3.

15 Ira contra rationem ex parte obiecti,ſemper eſt peccatum mortale,niſi deſit conſenſus,uel niſi de re parua,non autem ratione modi, niſi ſit contra charitatem.12.q.88.5.ad 1.item 22.q.158.3.o.

16 Ira eſt uitium capitale,non autem odium.22.q.34.5.o. itẽ q.158.6.o.

17 Species iræ ſunt tres,ſ.fel,i.acuta mania,i.manens, & furor,12.q.46. 8.o.item 22.q.158.5.o.

18 Filiæ iræ ſunt ſex,ſ.rixa, tumor mentis,contumelia, clamor, indignatio, & blaſphemia.12.q.37.2.ad 1.item q.41.2.o. itẽ q.158.7.o.

19 Ira eſt ſubiectiue in iraſcibili.12.q.46.3.o.item 22.q.162.3.c.

20 Defectus iræ in uoluntate,uel in appetitu ſenſitiuo contra rationem, ſemper eſt peccatum.22.q.158.8.o.

21 Bruta habent iram,ex inſtinctu naturali, non autem ex ratione eorũ. 12.q.46.4.ad 2.item 7.ad 1.

22 Multum ebrij non iraſcuntur,quia nihil habẽt de iudicio rationis,ſed parum ebrij multum iraſcuntur,quia habent iudicium rationis,ſed impeditum.12. q.46.4.ad 3.

23 Ira per zelum,non impediens,nec præueniens iudicium rationis, fuit in Chriſto,non autem ira per uitium.3.q.15.9.o.

24 Ira ut dicit actum uoluntatis ad uindictam eſt in Deo, non autem ut paſſio.1.q.3.ad 2.item q.19.11.2.item q.20.1.ad 2.item q.59.4. ad 1. item 12.q.47.1.ad 1.item 22.q.162.3 c.

25 Ira cauſatur ex re inconuenienti,præſenti,uel præterita, uel ex apprehenſione inuenientis habiti,ideo cauſatur ex dolore & triſtitia,12.q. 23.3.4.c.item q.25.1.3.c.item q.48.4.2.c.

26 Omnis ira,eſt propter aliquid contra ſe factum.12.q.47.1.o.

27 Ira magis ſequitur complexionem corporis, quàm cõcupiſcentia,propter uelocitatem choleræ ad iram,ideo promptius inſurgit ira,quã concupiſcentia,22.q.156.4.c.

28 Ira cauſatur ex accidenti extrinſeco,ſ.ex læſione, ſed cõcupiſcentia delecta-

lectabilium,cauſatur ex cauſa naturali, ideo concupiſcentia diuturnior eſt & communior,& requirens principaliorem uirtutem, licet ira maiorem impetum habeat.22.q.141.7.ad 2.

29 Cauſa irę duplex,ſ.ratione motiui,ut excellētia,uel ratione diſpoſitionis,ut defectus,ſicut ægritudo,12.q. 47.3.0.

30 Ira cauſatur ex inuidia : & conſequitur etiam audaciam,& eſt effectus eius.12.q.25.3.c.item 4.ad 2.item ad 3.

31 Triſtitia illata,cauſat iram.12.q.46.1.c.item q.47.3.o.item q.48.1.o.item 2.c.item 3.q.15.9.c.

32 Sola paruipenſio cauſat iram,& omne prouocans iram,eſt aliquid ſub ratione iniuſti.12.q.47.2.o.item 1.4.c.

33 Tacens prouocat ad iram contumeliantem, quia uidetur eum paruipendere. 12.q.47.2.ad 4.item q.72.3.ad 3.

34 Obliuio,exultatio in aduerſis,denunciatio triſtium, impediens uoluntatem,& quælibet alia cauſant iram, ratione paruipenſionis tantū. 12.q.47.2.ad 3.

35 Ludus,riſus,feſtum,proſperitas,conſummatio operum,delectatio non turpis,& ſpes cauſant iram,ratione paruipenſionis, ſed impediunt eam,inquantum impediunt triſtitiam,12.q.47.3.ad 3.

36 Defectus iniuriantis duplex,ſcilicet augens indignam paruipenſionem, ut ignobilitas, inſipientia, & ſeruitus, & defectus diminuens eam, ut pœnitentia confeſſio mali, humiliatio, poſtulatio ueniæ, & huiuſmodi, primi augent iram, ſecundi uero diminuunt eam. 12. q. 47. 4. o.

37 Ira debilitatur ex diuturnitate,ſicut & cauſa eius,ſcilicet,memoria iniuriæ, quæ etiam uidetur minor,quando eſt tantum in memoria, 12.q.48.2.ad 2.

38 Ira non eſt ad perſonam multum excellentem,quæ læſit, ſed tantum triſtitia: quia ira præſupponit triſtitiam,deſiderium,ſpem, & audaciam puniendi. 12.q.25.3.c.fi.item q.45.4.ad 3.item q.46.1.c.

39 Nullus proprie iraſcitur ſibi,ſed metaphorice,ſicut nec iuſtum nec iniuſtum ſibi facit,niſi metaphorice,12.q 46.7.ad 2.

40 Ira eſt magis ad amicos iniuriantes,quàm ad alios, quia indignior uidetur eorum deſpectio.12.q 47.4.ad 3.

41 Ira eſt tantum ad eos,ad quos eſt iuſtitia & iniuſtitia.12.q.46.7.o.

42 Homo iraſcitur inanimatis,& brutis,ex imaginatione nunciante læſionem:non autem ex ratione. 12.q.46.7.ad 1.

43 Ira ceſſat ad grauiter læſos;quia malum eorum ſufficit. 12.q.46.6.ad 1.item q.47.4.ad 2.

44 Ira ceſſat ad mortuos, quia non poſſunt dolere, quod tamen appetit iratus, & uindicta iam facta uidetur. 12.qō.46.7.ad 1. item q.47.4.ad 2.

45 Ira maxime facit perturbationem corporalem circa cor, ita ut etiam ad exteriora membra deriuetur. 12.q.48.3.c.item 22.q.46.3.ad 3.

46 Signa & effectus iræ ſunt quinque, ſ. palpitatio cordis, tremor corporis,inflatio faciei,exaſperatio oculorum,& clamor irrationabilis.12. q.48.2.4.c.item 22.q.158.4.c.fi.

47 Ira cauſat feruorem ſanguinis,quia fit inſequendo,quod cōuenit calori,non autem retrahendo,quod conuenit frigori,12.q.48.2.o.

48 Feruor amoris eſt dulcis,& lenis,iræ uero feruor,eſt amarus,& ex felle,ideo primus aſſimilatur calori aeris & ſanguinis,ſecundus autem aſſimilatur igni & choleræ.12.q.46.5.c.item q.48.2.ad 1.

49 Ex ira,audacia augetur, quia ira eſt quid auſiuum, ſecundum Philoſophum,

ſophum, unde irati redduntur prompti & audaces ad inuadendũ, & ſimiliter delectatio eſt effectus iræ, ut eſt in ſpe uindictæ, ſed delectatio de uindicta præſenti aufert totaliter iram. 12.q.44.1. ad 1. itẽ q.45.4.a.3 ad 3. fi. item q.48.1.o.

50 Ira inter cæteras paſſiones, magis impedit uſum, & iudiciũ rationis. 12.q.48.3.o. item 4.c. item 22.q.41.2. ad 3. item q.157.4.c.

51 Ira dupliciter cauſat taciturnitatẽ, ſ. ex parte rationis, & ex parte perturbationis eius. 12.q.48 4 o.

52 Ira diminuitur per ſequentem iram, præcipue ſi ſequens ira ſit maior. 12.q 48.2. ad 3.

53 Ira & inuidia cauſant incõſtantiam, pertrahendo rationẽ ad aliud, ſed luxuria, totaliter extinguendo lumen rationis, 12, q.77.7.c. item 22. q.53.6. ad 1.

54 Ira eſt leuior quàm inuidia, ratione appetibilis: & hæc quàm odium, ſed econuerſo, ratione modi. 12 q 46.6.o. item 22.q.158.4.o.

55 Ira ſemper reſpicit duo obiecta, ſcilicet uindictam, & nocentem, ſed amor & odium, unum obiectum tantum quandoque, 12. q. 46.2.3.c.

56 * Vtrumque obiectum amoris eſt bonum: odij autem malum, ſed ira reſpicit uindictam ſub ratione boni, & nocentem, ſecundum rationem mali, 12.q.46.2.3.6.c.

57 Odium appetit malum alicuius, ſub ratione mali, ſed inuidia ſub ratione propriæ gloriæ: ita uero, ſub ratione iuſtæ uindictæ. 12.q.46. 6.o. item 7.c. item q.47.11.2.c. item 22.q.34.6. ad 3. itẽ q.43.2.c. item q.158.4.c.

58 Odium appetit nocere, propter contrariam diſpoſitionem infinite, nõ tamen ut ſciatur, ira uero propter læſionem tantum, cum menſura, & ut ſciatur. 12.q.46.6.o. item 22.q.41.2.c. ad 4. item q.72.4 ad 3. item q.73.3. ad 3.

59 Odium prius & directius cauſatur ex triſtitia & accidia, quàm ex ira. 22.q.34.6, ad 3. item q.159.7. ad 2.

60 Ira creſcit in odium, nõ eadem numero per inueterationem, ſed quia cauſat odium per diuturnitatem. 12.q.46 3. ad 2. item 22.q.34. 7. ad 3.

61 Ira eſt ad ſingulare, odium autem ad uniuerſale, 1.q.80.2. ad 2. item 12.q.29.6.o. item q.46.7. ad 2.

62 Odium eſt inſanabilius, & permanentius quàm ira, quia cauſatur ex permanentiori cauſa, ſcilicet ex diſpoſitione qua reputatur aliud contrarium & nociuum, ſed ira cauſatur ex paſſione & commotione animi propter læſionem illatam. 12.q.46.6. ad 3. item 7. ad 3.

63 Odium magis agit ſine miſericordia, quam ira, quantum ad rem deſideratam, ſed econuerſo quantum ad intenſionem deſiderij. 12.q. 46 6. ad 1.

64 Ira reſpicit bonum iuſtitiæ: concupiſcentia uero, bonum delectabile, uel utile. 22.q.158.4.c.

65 Ira operatur cum triſtitia, concupiſcentia uero delectabiliter, ſed ira eſt minus pœnitibilis, quia plus habet de ratione. 22.q.156.4.c.

66 Ira eſt cum ratione denunciante iniuriam, non autem præcipiẽte uindictam, ſed concupiſcentia naturaliter. 12.q.46.4.o. item 22.q.156. 4.c. ad 2.

67 Difficilius eſt reſiſtere iræ, & pugnare contra iram ad horam, propter impetum eius, quàm contra delectationem & concupiſcentiam, ſed econuerſo, propter maiorem continuitatem, 22. qõ. 156.4. ad 1. item

item q.162.6.ad 1.

68 Ira cauſatur ex contrarijs paſſionibus.ſ.à ſpe & triſtitia, ideo includit in ſe contrarietatem 12.q.46.1.ad 2.

69 Nulla paſſio eſt cõtraria iræ.12.q.23.3.o.4.item 4.c.fi.itẽ q.46.1.ad 2.

70 Iræ contrariatur aliquod uitium,ſ.inordinata remiſſio iræ,ſed non apparet,quia eſt innominata.22.q.158.8.o.

71 Miteſcere eſt priuatiue uel negatiue oppoſitum iræ,non autem contrarie.12.q.23.3.fi.

72 Ira non opponitur manſuetudini,niſi ſecundum quod ira eſt inordinata.22.q.157.1.ad 3.item 3.q.15.9.ad 2.

73 Manſuetudo magis opponitur iræ,quàm defectui eius:ideo uitium oppoſitum manſuetudini.nominatur ira,ad quam refrenandam,principaliter manſuetudo ordinatur.22.q.157.2.ad 2.

1 IRACVNDIA eſt exceſſus iræ: ideo eſt uitium oppoſitum manſuetudini.22.q.157.1 ad 3.

2 Iracundus non eſt,cui ineſt paſſio iræ, ſed qui paſſibilis eſt de facili ab ea.1.q 63.4.ad 2.

1 IRASCIBILIS dupliciter ſumitur,ſ.proprie,ideſt appetitus ſenſitiuus, & improprie, ideſt, uoluntas. 1.q.82.5. ad 2. item 22.q. 162.3.c. ad 3.

2 Iraſcibilis potius denominatur ab ira, quàm ab alijs paſſionibus:quia eſt notior,ſcilicet quia eſt effectus & terminus earum. 22.q.25.3. ad 1.item q.46.1 ad 1.

3 Actus iraſcibilis in tantum eſt naturalis homini, inquantum eſt ſecundum rationem,ſed inquantum eſt præter ordinem rationis, eſt cõtra naturam hominis.22.q.158.2.ad 4.

¶ Iris quandoque ſignificat ſerenitatem,inquantum cauſa eius, eſt cauſa ſerenitatis.22.q.95.5.c.

1 IRONIA eſt uitium,quo quis aſſerit minora de ſe,quàm credit, ideo ſemper eſt peccatum, tamen leuius ut plurimum quàm iactantia. 22.q.110.2.c.item q.113.o.

2 Ironia & iactantia circa idem,ſ.circa conditionem perſonæ, mentiuntur uerbis,uel quibuſcunque ſignis.22.q.113.2.c.

¶ IRREGVLARITAS non incurritur propter peccatum tantum,ſed principaliter propter ineptitudinem perſonæ,ad euchariſtiã miniſtrandam. 12.q.20.5.ad 4. item 22.qõ.64.7.ad 3. item q.108. 4 ad 2.

1 IRRELIGIOSITAS habet manifeſtam cõtrarietatem ad religionem, per contemptum & irreuerẽtiam Dei,uel rei ſacræ.22.q.92.97.prin. item q.122.3 c.

2 Irreligioſitas opponitur ueræ religioni, per defectum, ſicut ſuperſtitio per exceſſum, & prohibetur ſecundo præcepto decalogi. 22.q. 122.3.4.c.

3 Species irreligioſitatis ſunt quatuor,ſ.tẽtatio Dei,periurium, ſacrilegiũ & ſimonia.22.q 97.99.prin.item q.154.10 ad 1.

4 Superſtitio impedit religionem,ne ſuſcipiatur Deus, ſed irreligioſitas, ne ſuſceptus honoretur.22.q.122.3.4.c.

5 Iſaac ſignificauit Chriſtum,inquantum oblatus eſt in ſacrificium : ideo non oportet quod ſignificet eum offerens,licet obtulerit, ſicut & alij iuſti ſecundum congruitatem ſui temporis,ſecũdum Gregorium.22. q.85.1.ad 2.

¶ Hiſtrionatus eſt licitus, ſi ſit cum honeſtis uerbis, & factis, & conuenienti negotio, loco; & tempore, ideo iuſte datur eis merces.

22.q.168.3.ad 3.

1 CHRISTVS ſperauit in Iuda,i.confidebat quadrupliciter, ſ.ſecundum apparẽtiam,effectum,debitum,& in membris Chriſti. 22.q.17.4.c. item 5.c.item q.25 1.ad 3.

2 Nomen archangeli,ponitur in canonica Iudæ Apoſtoli.1.q.108.5.b.

1 ECCLESIA permittit Chriſtianos colere terras Iudæorum : quia per hoc non habent neceſſe conuerſari cum eis,& tamẽ ſi ex tali communicatione,uel conuictu,ſubuerſio fidelium timeretur,eſſet penitus interdicendum.22.q.10.10.ad 3

2 Totus cultus Iudæorum erat propheticus,& figuratiuus.12.q.100.12.c. item q.104.2.ad 2.item q.114.10.ad 2.item 22.q.87.1.c item q.96. 3.ad 3.item 3.q.60.2.ad 2.

3 Tribus ſacerdotalis & regia Iudæorum,erant præclatiores: ideo ſæpe cõiunctæ ſunt per matrimonium 3.q.31.2.ad 2.

4 Iudæi ex uſantur à furto Aegyptiaco, & hoc non eſt niſi quia præcepto ſuperioris domini, res non ſuæ,factæ ſunt ſuæ. 12.q 94.5.ad 2. item q.100.8 ad 1.item 22.q.66.5 ad 1.item q.104.4.ad 2.

5 Iudæis permiſſum eſt,accipere uſuras ab extraneis tantum,quorum bona debebantur Iudæis,uel propter auaritiam, ne acciperent eas a fratribus.12.q.105.3 ad 3.item 22.q.78 1.ad 2.

6 Communis ſtatus Iudæorum,ſemper erat in proſperitate, quandiu ſeruabant legem,& cum peccabant, erant in tribulationibus. 22.q.99. 6 ad 3.

7 Deus exaltauit Iudæos tempore gratiæ quintupliciter,ſ.ſecundum carnis aſſumptionem:per perſonalem prædicationem, per ſuam conuerſationem,per miraculorum operationem,& per diſcipulorum prædicationem.22.q.10.8.c.item q 14 1.c.

8 Principes Iudæorum,cognouerunt Chriſtum eſſe Meſſiam, qui promiſſus eſt in lege:non autem cognouerunt diuinitatem eius,niſi per coniecturas,quod etiam obſcurabatur per inuidiam & cupiditatem gloriæ propriæ.3.q.47.5.c.item 6.c.

9 Iudæi non intelligunt præcepta decalogi, 22.q.102.6.ad 7. item q.107. 2.c.ad 2.item ad 4.item 3.ad 2.item q.108.2.ad 4 item 3.ad 1. itẽ ad 2.item ad 4.

10 Secta Iudæorum duplex,ſ.Phariſæorum,& Saduc͡æorum negantium reſurrectionem,& angelos,1.q.50.1 c.

11 Iudæi proni ſunt ad idololatriã.12.q.100.6 ad 4.item 22.q.10 9 ad 1.

12 Iudæi ſunt crudeles,& ad auaritiam proni.12.q 105.2.ad 2.

13 Iudæi dixerunt primo quidem blaſphemiam in filium hominis , cum dicebant uoracem,potatorem uini , & publicanorum amatorem : poſtmodum autem blaſphemauerunt in ſpiritum ſanctum,dum opera quæ ipſe operabatur , uirtute propriæ diuinitatis , & per operationem ſpiritus ſancti, attribuebant principi dæmoniorum . 22. q.14.1.c.

14 Cũ ipſi Iudæi ſint ſerui eccleſiæ : poteſt eccleſia diſponere de rebus eorum,ſicut etiam principes ſeculares multas leges ediderũt circa ſuos ſubditos,in fauorem libertatis.22.q.10.10.c.

15 Iudæi propter culpam ſuam,ſunt ſerui in perpetuum:ideo domini poſſent tollere res eorum,ſeruato eis uictu,niſi leges hoc prohiberẽt.22. q.10.10.c.item 11.c.item 12.ad 3.item q.68.10.ad 2.

16 Iudæi ſunt compellendi à fidelibus,ſi adſit facultas, ut fidem non impediant,uel blaſphemiis,uel malis perſuaſionibus,uel etiam apertis perſecutionibus.22.q.10.8.c.item 9.ad 2.item q.14.1.c.

1 IVDEX iuſte infligendo pœnas, non peccat. 22.q.64.2.3.o. Item q. 108.1.3.o.

2 Iudex nullas probationes admittere debet, contra leges diuinas uel humanas. 22.q 67.2.c.

3 Iudex perpendens accuſatorem falſo accuſaſſe, non quidem malicioſe, ſed temere, i. ex leuitate credendi, uel ex iuſto errore: non imponat ei pœnam talionis. 22.q.68.3.ad 1. item 4.ad 1.

4 Iudex neminem debet condemnare, niſi accuſatum. 22.q.67.3.o.

5 Iudex debet eſſe facilior ad abſoluendum, quàm ad condemnandum, niſi in cauſis fauorabilibus, ut libertatis. 22.q.70.2.ad 2.

6 Bonus iudex, eſt diminutiuus pœnarum, quæ ſuo arbitrio relinquuntur, non autem pœnarum quæ determinantur à lege diuina, uel humana. 22.q.67.4.ad 1.

7 Nullus iudex poteſt remittere pęnam, pro alterius iniuria: niſi læſus uelit, nec pœnam pro iniuria communitatis, niſi ſupremus iudex, ſi expediat. 22.q.67.4.o. item 3.q.46.2.ad 3.

8 Nullus eſt iudex ſui, ſed poteſt ſe committere iudicio aliorum. 22.q.64. 5.ad 2.

9 Naturalis tamen inclinatio ineſt iudici, & cuilibet homini, ad repellendum nociua dupliciter, ſ. uel defendendo ſe, ne inferantur iniuriæ, uel ulciſcendo illatas, non tamen intentione nocendi, ſed intentione remouendi nocumentum. 22.q. 108.2.c.

1 IVDICIVM ſecundum primam impoſitionem ſignificat rectam determinationem iuſtorum, ſed poſt ampliatum eſt nomen eius ad ſignificandum omnem rectam determinationem, ſpeculatiuam uel practicam. 12.q.93.2.ad 3. item 22.q.60.1.ad 1.

2 Iudicium eſt actus iudicis inquantum iudex, i. inquantum eſt ius dicens: ideo eſt actus iuſtitiæ, ideſt, executio iuſtitiæ. 22.q.60.1.o. item q.63.4.c.

3 Iudicium quo ad rem iudicatam, ſe habet communiter ad commutatiuam, & diſtributiuam iuſtitiam: ſed quo ad formam iudicij, inquãtum etiam in commutatiua, iudex accipit ab uno & dat alteri, pertinet ad diſtributiuam tantum. 22.q.63.4.ad 2.

4 Ordinate, & iudicare ſunt actus ſapientiæ. 1.q.1.6.c.

5 In omni iudicio, ultima ſententia pertinet ad ſupremum iudicatoriũ, 12.q. 74.7.c.

6 Ad omne iudicium requiruntur duo, ſ. uirtus proferens, & diſpoſitio eius: ratione primi, eſt actus rationis, prudentiæ, & fineſis: ſed ratione ſecundi, eſt actus iuſtitiæ. 22.q.60.1.ad 1.

7 Vnumquodue iudicatur magis, ſecundum formale in eo & per ſe, quam ſecundum materiale, & per accidens. 22.q.110.1.ad 1. item q.117.6. c. item q.114.5.c.fi.

8 Quidam ſunt bene inquirentes, propter bonam imaginatiuam, qui nõ ſunt bene iudicantes, propter indiſpoſitionem ſenſus communis. 22. q.51.2.3.c.

9 Iudicium de re non poteſt haberi perfectum, niſi per reſolutionem ad principium. 12.q.112.5.c. item 22.q.173.3.o.

10 Iudicium certum de re maxime datur ex ſua cauſa, ſecundum ordinẽ cauſarum: quia per primam iudicatur de ſecunda, non autem econuerſo. 22.q.9 2.c.

11 Rectitudo iudicij, contingit dupliciter ſ. per uſum rationis: & per connaturalitatem, tam in moralibus per ſcientiam moralem, & per habitus morales, quàm in diuinis per donum ſapiẽtiæ, & ꝑ charita-

 tem.

tem.22.q.45.2.c.item q.51.3 ad 1.

12 Rectum iudicium conſiſtit in apprehenſione rei,ut in ſe eſt,ex recta diſpoſitione potentiæ cognitiuæ,& appetitiuæ.22.q.51.3 ad 1.

13 Charitas inclinat ad rectū iudicium,de omni re, per regulas diuinas, ex quibus profertur per donum ſapientiæ,ſed iuſtitia inclinat p̃ prudentiam,ſecundum regulas iuris.22.q.60.1.ad 2.

14 Ad iuſtum iudicium,requiruntur tria, ſcilicet iuſtitia, auctoritas, & prudentia : ſi primum deſit, eſt iudicium peruerſum : ſi ſecundū, eſt iudicium uſurpatum : ſi tertium, eſt iudicium ſuſpicioſum uel temerarium. 22.quæſt.60.2.3.6.0. item q 67. 1.0. item 3.q. 59 1 c.

15 Iudex debet ſemper iudicare, ſecundum leges ſcriptas. 22.q.60.5.0. item 6 c.

16 Iudex debet iudicare ſecundum allegata & probata, etiam contra ueritatem quam nouit, ut perſona priuata. 22.q.64.6. ad 3. item q. 67. 2.0.

17 Iudicium humanum,debet imitari iudicium diuinum,in iudicijs Dei manifeſtis non autem in occultis,quia eorum rationes nō poteſt homo comprehendere.22.q.10.11.c.item q.108 4 ad 2.

18 * Exiſtens in peccato mortali etiam occulto,ex officio corrigens,uel iudicans alios, peccat,non autem hoc agens ut frater,niſi propter ſcandalum.22.q.33.5.0.

19 * Iudicat legem,dicens eam non eſſe bene poſitam, non autem dicēs eam in aliquo caſu non eſſe ſeruandam: ſed de illo caſu particulari.22.q 120.1.ad 2.

20 Homo in iudicio,debet pauperi ſubuenire, quantum poteſt,ſine læſione iuſtitiæ,22.q.63 4.ad 2.

21 Nullus poteſt iudicare,niſi ſubditum,ordinarie,uel ex cōmiſſione ſuperioris,uel propria ſponte,uel delinquentem in re nō exempta.22. q.60.2.c.item q 67.1.0.

22 Iudicium per compromiſſum in arbitros,neceſſe eſt aliqua pœna uallari.22.q.67.1. ad 2.

23 Iudicium eccleſiæ,debet eſſe conforme iudicio Dei : & non aſtringi legibus humanis.22.q.10.11.c.item q.108.4.ad 2.

24 Poteſtas ſecularis,ſubditur poteſtati ſpirituali : ideo iudicium non eſt uſurpatum.ſi prælatus ſpiritualis iudicat de temporalibus, quantū ad permiſſa:uel inquantum ei ſubduntur.22.q.60.6 ad 3.

25 Iudiciaria poteſtas conuenit toti trinitati, ſed appropriatur patri ratione auctoritatis,filio quo ad rationem iudicij, & ſpiritui ſancto, quo ad affectum iudicandi,quem homines habent,3.q.59.1.0.

26 Auctoritas principalis iudicandi,conuenit ſoli Deo : ſed committitur hominibus, & maxime Chriſto, ſecundum naturam humanam, 3. q.58.0 item q.59 2.0.

27 In iudicio Dei,idem poteſt eſſe accuſator ſimul & teſtis,non autem in iudicio humano 22.q.67.1 ad 1.item 3.ad 3.item q.89.1 ad 3.

28 Deus in iudicio ſuo utitur conſcientia peccantis, & euidētia facti quo ad ipſum,pro accuſatore,22.q.67.3.ad 1.

29 Chriſtus hic uiuens,noluit adminiſtrare temporaliter regnum terrenū nec iudiciariam exercere poteſtatem ſuper res temporales. 3.q.59. 4. ad 1.

30 Chriſtus propria uoluntate, ſubdidit ſe Pilati iudicio, ſicut etiam alij poſſunt ſe ſubijcere,etiam non ſuperioribus.22.q.67.1.ad 2.

31 Iudiciaria poteſtas conuenit Chriſto,propter diuinam perſonam, dignita-

gnitatem capitis, gratiæ habitualis plenitudinem, & propter meritum eius.3.q.59.3.o.

32 Chriſtus habet poteſtatem iudiciariam ſuper omnes creaturas: quia anima eius,eſt ſuper omnes creaturas 3.q.59.1.ad 3.

33 Chriſtus ſecundum naturam humanam, habet poteſtatem iudiciariã ſuper omnes angelos, quo ad diſpenſationes, & præmium accidentale,ſed quo ad præmium eſſentiale ſecundum naturam diuinam tantum.3.q.59 6.o.

34 Iudiciaria poteſtas quo ad omnes res humanas, conuenit Chriſto ſecundum utramque naturam.3.q.59.4.o.

35 Angeli trahuntur ad iudicium pro cuſtoditis qui damnãtur, nõ quidem ut rei,ſed ut teſtes, 1.q 113.7 ad 4.

36 Omnes homines iudicabuntur.quo ad receptionem præmij,uel punitionis:ſed perfecti,& infideles non iudicabuntur iudicio diſcuſſionis 3.q.56.2,ad 3.

37 Neceſſe eſt eſſe generale iudicium in fine mundi,præter iudicium particulare quod fit in morte 3.q.59.5.o.

38 Dies iudicij quæ erit tempore ſecundi aduentus Chriſti, quod æſtati comparatur,quãdo ſol maxime exaltatur:eſt nota ſoli Deo,3.q 46. 9 a.3 ad 3.

39 Vniuerſale iudicium futurum eſt.ſupl.q.88.1.c.

40 Vltimum iudicium futurum eſt mentaliter.ſup q 88.2.c.

41 Cõueniẽs eſt ut cognitio finis mũdi ſoli Deo reſeruetur ſup.q.88.3 o.

42 Probabile eſt Chriſtum deſcenſurum ad iudicandum circa montem Oliueti.ſup.q.88.4.o.

43 Iudicabunt perfecti uiri cum Chriſto.ſupl.q 89.1.c.

44 Non cuilibet pauperi datur iudiciaria poteſtas, ſed ei qui in oĩbus relictis,Chriſtum ſequutus fuerit,iuxta perfectionem uitæ s.q.89.1.c.

45 Non competit angelis iudicare ſup.q.89.3.o.

46 Probabile eſt quod dæmones damnatos torquebunt ſupl.q.89 4.c.

47 Omnes in iudicio comparebunt,ſup q.89 5.o.

48 Beati omnes quantum ad præmiorum retributionem iudicabuntur, quantum uero ad meritorum diſcuſſionem,qui notabilem alicuius mali meriti admixtionem habent,non iudicabũtur,at illi qui negotiis terrenis ſunt impliciti,ita tamen ut ſua peccata per eleemoſynas expiarint,iudicabuntur.ſupl.q.89.6.c.

49 Infideles condemnabuntur,cum in eis nullum ſit fidei fundamentũ. ſupl.q.89.7.c.

50 Angeli non iudicabuntur iudicio diſcuſſionis, ſed bene retributionis. ſup.q.89.8.o.

51 Congruum eſt ut Chriſtus ſecundum humanam naturam ſit mundũ iudicaturus ſup.q.90.1.c.

52 Conueniens eſt ut Chriſtus in ultimo iudicio in gloria ſua appareat. ſup q.90.2 o

53 Cum Deus ſit eſſentialiter ipſa bonitas,non poteſt ſine gaudio uideri. ſup.q.9.3.c.

54 Conueniens eſt ut ſicut homo glorificatus erit, ſic & mundum ipſum poſt iudicium innouari ſupl.q.91.1.c.

55 Homine glorificato motus cœli ceſſabit,diuina uoluntate id faciente. ſupl.q 91.2 c.

56 Corpora cœleſtia maiorem claritatem accipient in illa innouatione, ut quaſi ſenſibiliter Deus ab homine uideatur,ſupl q.91.3.o.

57 Cum oporteat corpora inferiora maxime perfici ſecundum claritatẽ,

in qua communicabunt cum cœleſtibus corporibus, elemẽta induẽtur claritate quadam, non autem æqualiter, ſup. q. 91. 4. o.
58 Cum plantæ & animalia non poſſint ordinari ad incorruptionem, non remanebunt in illa mundi innouatione. ſup. q. 91. 5. c.

¶ Iudith laudatur, non quia mentita eſt Holopherni, ſed propter affectũ quem habuit ad ſalutem populi: pro qua periculis ſe expoſuit, quãuis dici poſſit, quod uerba eius ueritatem habent ſecundum aliquem myſticum intellectum. 22. q. 110. 3. ad 3.

¶ IVGE ſacrificium, fiebat mane & ueſperi quotidie figurans perpetuitatem diuinæ beatitudinis, & perpetuitatẽ Chriſti, qui eſt agnus Dei. 12. q. 102. 4. ad 10. item 3. q. 22. 3. ad 3.

¶ Iumentũ ſeu pecus, dicitur omne animal ſeruiens hoĩ. 1. q. 72. ad 2.

1 IVRAMENTVM eſt actus religionis, ſeu latriæ: quia honorabiliſſimũ eſt. 22. q. 89. 4. o.
2 Iuramentum ſeu iurare, eſt Deum in teſtem uocare, propter defectum locutionis & cognitionis humanę, ideo non fit in neceſſarijs. 22. q. 89. 1. o. item 4. c. item q. 98. 2. c.
3 Iurare eſt implorare teſtimonium Dei, ut exhibendum, ſed allegare ſacram ſcripturam, eſt uti teſtimonio Dei iam dato. 22. q. 89. 1. ad 1.
4 Iuramentum Dei, & iuramẽtum angeli, in ſacra ſcriptura, inducitur ad oſtendendum infallibilitatem diſpoſitionis diuinæ de aliqua re, non autem propter defectum dicti ſui. 22. q. 89. 10. ad 4.
5 Iuramentum ſecundum ſe licitum eſt, & honeſtum, ſ. ratione originis & finis, ſed cedit in malum alicui, ex eo quod male utitur eo, ideſt, ſine neceſſitate & cautela debita, uel quia imminet periculum periurij, quia de facili homo in uerbo delinquit. 22. quæſtio. 89. 2. o. item 3. c.
6 Iuramentum quæritur ad ſubueniendum alicui defectui, quo, ſ. unus homo alteri diſcredit: ideo iuramentum non eſt per ſe appetendum, ſed tantum in neceſſitate, ut medicina utendum eſt eo. 12. q. 107. 2. c. ad 3. item q. 108. 3. ad 1. item 22. q. 5. 3. ar. 1. item q. 89. item 3. c. item 5. o.
7 Iuramentum debet habere tres comites. ſ. ueritatem, iudicium, & iuſtitiam. 22. q. 89. 3. o. item 7. c. item q. 98. 1. ad 1.
8 Iurare per creaturas non licet, niſi ſecũdum quod in eis ueritas diuina, uel effectus teſtificationis eius oſtenditur, ſicut iurauit Ioſeph per ſalutem Pharaonis, ſ. uel per modum execrationis, quaſi ſalutem Pharaonis obligauerit Deo, uel per modum conteſtationis, quaſi cõteſtando ueritatem diuinæ iuſtitiæ, ad cuius executionem principes terræ conſtituuntur. 22. q. 89. 6. o.
9 Aſſumuntur ad iuramentum aliquæ creaturæ, non quidem ſecundum ſe, ſed inquantum in eis diuina ueritas manifeſtatur: ſicut iuramus per euangelium, ideſt, per Deum, cuius ueritas in euangelio manifeſtatur, & per ſanctos qui hanc ueritatem crediderunt & obſeruauerunt. 22. q. 89 6. c.
10 Solet homo iurare per caput ſuum, aut per filium ſuum, aut per aliquã aliam rem quam diligit, ſicut & Apoſtolus iurauit in animam ſuam. 22. q. 89. 6. c.
11 Punitur per canones clericus, per creaturam iurãs, quod ad blaphemiã infidelitatis ptinet, eo quod dominus prohibuit iurare per creaturas, ita, ſ. quod eis adhibeatur reuerentia diuina. 22. q. 89. 6. ad 1.

12 Iuramentum duplex,ſ. aſſertorium,i.de præſenti uel præterito: & promiſſorium,i.de futuro.22.q.89.1.c.item 7.o.

13 Iuramentum duplex,ſ.per ſimplicem conteſtationem Dei, & per execrationem,ſ.obligando ſe,uel aliquid ſui ad pœnam.22.q.89.1.ad 3.item 6.c.

14 Deus dupliciter eſt teſtis in iuramento,ſ. manifeſtando ueritatem in mente,uel in publico, & puniendo mendacem. 22.q.89.1.ad 3.item 2. ad 3.

15 Iurare per Deum,ſecundum ſe eſt maius, quàm iurare per euangelia, ſed ratione maioris ſolennitatis & maioris deliberationis, eſt econuerſo.22.q 89 10 ad 2,item q 98.3.ad 3.

16 Obligatio uoti,cauſatur ex fidelitate ad Deum, ideo eſt maior, quam obligatio iuramenti,quæ eſt ex reuerentia Dei.22.q.89.8 o.

17 Iuramentum obligat,ſecundum intentionem iurantis ſine dolo, alias obligat,ſecundum ſecundarium intellectum eius cui iuratur. 22.q. 89.7 ad 4.

18 In iuramento promiſſorio,eſt duplex obligatio,ſcilicet ad peccatum, ſi deſit ueritas, & obligatio ad faciendum illud quod promiſit; ſed in iuramento aſſertorio, eſt tantum prima obligatio. 22. qō.89.7.c. ad 3.

19 Iuramentum coactum,obligat in conſcientia, non autem in foro contentioſo:tamen poteſt repetere.uel denuntiare ſuperiori,etiam ſi oppoſitum iuraſſet.22.q.89.7 ad 3.item 3.q 98.3.ad 1.

20 Cum quis iurat facere uoluntatem alterius, uel promittit,intelligenda eſt debita conditio,ſi ſcilicet id quod ei mandatur licitum ſit, & honeſtum,& portabile,ſiue moderatum.22.q 98.2.ad 3.

21 Iuramentum & uotum,cum uergunt in deteriorem exitum, uel cum ſit illicitum,non debet ſeruari.22.q.88.2.ad 2.item 10.c. item 12.ad 2.item q.89.7 o.

22 Iurans aliquid illicitū facere, uel iurans abſtinere à bono, ut à religione,non obligatur ſeruare illud:ſed eſt periurus ipſo facto.22.q.89.7.c.ad 2.item 9.ad 3.item q.98.1.ad 1.item ad 2.

23 Nouus ciuis obligatur ſeruare iuramenta ciuitatis,ex fidelitate, non autem ex iuramento,quia eſt actio perſonalis.22.q 98.2.ad 4.

24 Canonicus iurans ſeruare ſtatuta collegij, tenetur ad ſtatuta futura, ex ui eorum, non autem ex iuramento, niſi hoc intenderit. 22. q. 98. 2. ad 4.

25 Ille cui iuratur, poteſt liberare à iuramento promiſſorio, quo ad utilitatem eius,non autem quo ad utilitatem aliorum,nec quo ad honorem Dei 22.q 89.9.ad 2.

26 Quilibet poteſt irritare iuramentum ſui ſubditi,circa ea quæ ſubduntur eius poteſtati,ut patet uel maritus 22.q.89.9 ad 3.

27 In iuramento aſſertorio,non poteſt diſpenſari,nec in promiſſorio ſecūdum ſe,ſed tantum ratione materiæ indebitæ.22.q.89.9.o.

28 * Si dubium eſt,an ſit licitum,uel proficuum,quod iuratum eſt,poteſt à quolibet epiſcopo diſpenſari, ſi autem ſit licitum manifeſte:non uidetur diſpenſabile,nec commutabile,niſi occurrat aliquid melius,ad communem utilitatem, quod ad Papam maxime pertinet. 22.q.89.9.ad 3.item q.98.3.ad 1.

29 Iurans debet eſſe ieiunus,niſi in neceſſitate.22.q.89.10.o.

30 In feſto non licet iurare pro re temporali,niſi forte ex magna neceſſitate,ſed iurare pro re ſpirituali licet.22.q.89.10 c.fi.

31 Pueri & periuri,non coguntur iurare,quia iurarent ſine reuerentia, nec

ſacerdotes,niſi in neceſſitate,& pro re ſpirituali.22.q.89.10.0.

32 Recipere iuramentum per falſos deos a diſpoſito ſic iurare, licet ſecun dum Auguſtinum,non autem licet inducere. 22.q.78.4.c. item q. 98 4.ad 4.

33 Cogens iurare,quem ſcit peierare,peccat mortaliter,niſi ſit perſona publica,ut iudex qui requiſitus tenetur ad hoc.22.q.98.4.o.

IVRGIVM uidetur idem eſſe quod rixa. 22.q.41. 2. ar.2. item ad 2.

Quilibet habens iuriſdictionem, poteſt ea quæ ſunt iuriſdictionis committere. 22.q.187.1.c.

1 IVS primo impoſitum eſt, ad ſignificandum rem iuſtam, ſecundo, artem qua cognoſcitur, tertio locum,quarto id quod redditur à iudice.22.q.57.1 ad 1.

2 Ius proprie eſt obiectum iuſtitiæ,lex autem,ratio eius ſcripta. 22.q.57. 1.o.item q.69 1.c.

3 Ius uel iuſtum,eſt opus adæquatum alteri ſecundum aliquem æqualitatis modum.22.q.57.1.2.c.item q.59.2.c.

4 Ius diuinum,eſt quod diuinitus promulgatur,& eſt duplex,ſcilicet, naturale,& poſitiuum.22.q.57.2.ad 3.

5 Ius naturale eſt conceptio homini naturaliter indita, qua dirigitur homo ad conuenienter agendum in proprijs actionibus.12.q.91.2.o.itē q 96.2.ad 3.

6 Ius naturale primo continetur in lege æterna,ſecundario uero,in naturali iudicatorio rationis humanæ.12.q.71.6.ad 4.

7 Ius naturale ſemper & ubique habet eandem potentiam, ſed per accidens propter aliquod impedimentum, poteſt uariari. 12.q.94 5.6 o.

8 De iure naturali, eſt quod maleficia puniantur, ſed determinatio eius eſt de iure poſitiuo.22.q.85.1.ad 1.

9 Ius poſitiuum deriuatur à iure naturali.12.q.95.2. o.item 3.4.c.

10 Voluntas bona poteſt facere ius & iuſtum, de aliquo indifferenti, non autem contra ius naturale.22.q.57.2. ad 2. item q. 60.5.ad 1. item ad 2.item q.66.7 c.

11 Ius diuinum non tollit ius humanum,quod eſt ex naturali ratione.22. q.10.10 c.item q.12.2.c.

12 Ius poſitiuum uariatur,ſecundum diuerſas hominum conditiones, in diuerſis temporibus,12.q.91.5.ad 1.item 6.c. item q.96.2.c. item q. 104.3.ad 2.

13 Ius duplex,ſ.naturale,& poſitiuum.12.q.95.4.c item 22.q.57.2.o. itē q.60.5.c.

14 Ius naturale dupliciter,ſ.à natura immediate,ut principia,& mediate, ut concluſio.Primū eſt idem apud omnes,nec unquam deficit,nō autem ſecundum.12.q.94.4.5.6 o.

15 Ius naturale dicitur dupliciter,ſ.quod ex natura ſua abſolute eſt alteri adæquatum,& ut eo aliquid conſequitur. Primum conuenit omni animali,ſecundum autem ſoli homini, & eſt ius gentium. 22.q.95 4.ad 3 item 22.q.57.3.o.

16 Aliquid dicitur de iure naturali dupliciter, ſ ad quod natura inclinat, & cuius contrarium natura non induxit.12.q 94.5.ad 3.

17 Ius poſitiuum duplex,ſcilicet,ius gentium,& ius ciuile,primum deriuatur a lege naturali,ut concluſio,ſecundum uero,per modum determinationis.12.q.95.4.c.ad 1.

18 Ius dicitur dupliciter,ſcilicet,ſimpliciter,ideſt,æqualium, & ſecundum

quid,i.inæqualium,& hoc eſt triplex.ſ. dominatiuum, paternum, & æconomicum.22.q.57.4.o.item q.58.7.ad 3.

1 IVSTITIA dicitur dupliciter.ſ. proprie, id eſt,uirtus, quæ eſt rectitudo actus,& metaphorice,id eſt,rectitudo ordinis in partibus hominis.12.q.21.3.c ſi.item q.46 7.ad 2.item q.55 4 ad 4.item q.100.1. ad 2.item q.113. 1.c. item 22. q.30. 1.ad 2.item q.58. 2.o. item q. 106. 3. c.

2 Iuſtitia duplex,ſ. generalis,ordinans ad bonum commune, & iuſtitia particularis,ad perſonas ſingulares.12.q.60.3 o.item q.113.1.c. item 22.q. 33.1.ad 1.item q. 58 5.6.7.o.item 12.c. item q.59 1.o. item q.61.1.c.item q 79.1.c.item q.81.8 ad 1.item q.102.1.ad 3.

3 Iuſtitia dicitur generalis dupliciter,ſ.cauſaliter, & per prædicationem, prima eſt iuſtitia legalis,differens realiter à qualibet alia uirtute, ſecunda eſt uirtus in communi,ut imperata à iuſtitia legali, differens ab alijs uirtutibus,ſecũdum rationem tantum. 12.q.60.3.ad 2.item 7.c.item 22.q.58.6.o.item 7.c.item q.79 2. ad 1.

4 Iuſtitia duplex.ſ.ciuilis.i. acquiſita,& iuſtitia infuſa: prima poteſt eſſe ſine gratia,non autem ſecunda 12.q 10.12 c.

5 Iuſtitia eſt habitus,ſecundum quem aliquis conſtanti, & perpetua uoluntate ius ſuum unicuique tribuit 22.q.58.1. o.

6 Iuſtitia eſt uirtus.22.q.58.3.o.

7 Iuſtitia quandoque uocatur ueritas, quia eſt rectitudo impreſſa uoluntati, à rectitudine rationis, quæ dicitur ueritas. 22. q. 58.4. ad 1.

8 Iuſtitia non eſt rectitudo eſſentialiter: ſed cauſaliter tantum.22.q.58. 1. ad 2.

9 Iuſtitia in quadam æqualitate conſiſtit.12.q.114.1.c.item 22.q. 57. 1. c.ad 3.item q.61.2.c.item q 122. 1.c.item 3 q 85 3.c.

10 Iuſtitia eſt perpetua ex parte obiecti, non autem ex parte actus. 22. q. 58.1. ad 3. item ad 4.

11 Iuſtitia proprie,eſt ſemper ad alterum ſuppoſitum,ſed metaphorice eſt ad ſe,ſecundum diuerſas partes.22.q.57.2.c.item 4.o.item q.58.1. 2.8.c. ad 3.item 9 c item q.59. 1.c.item 3.ad 2 item q.67.3. c. item q.106.3 ad 1.item q.122.1.c.

12 Iuſtitia legalis,inquantum reſpicit bonum commune ut proprium obiectum:eſt uirtus ſpecialis ſecundum ſuam eſſentiam,& ſic eſt in principe principaliter,& quaſi architectonice, ſed in ſubditis eſt ſecundario, & quaſi miniſtratiue: ſed eſt generalis cauſaliter, & ſecundum uirtutem ſuam,inquantum ordinat actus omnium uirtutum ad bonum commune.22.q.58.6.c.item q 60.1.ad 4.

13 Vindicta quæ fit auctoritate publicæ poteſtatis,ſecundum ſententiam iudicij, pertinet ad iuſtitiam commutatiuam, ſed quam quis facit proprio motu, non tamen contra legem, uel quam requirit a iudice, pertinet ad uindicatiuam uirtutem iuſtitiæ adiunctam.22.q.80. ad 1.

14 Virtutes autem adiunctæ ſeu annexæ iuſtitiæ, ſecundum Tullium ſunt ſex,ſ. religio,pietas,gratia,uindicatio,obſeruantia, & ueritas, ſed ſecundum Macrobium, ſunt ſeptem.ſ. duæ primæ prædictæ, innocentia,amicitia, concordia affectus: & humanitas, & ſecundũ alios ſunt quinque, ſcilicet,obedientia,diſciplina, æquitas, fides, & ueritas: & ſecundum Andronicum,ſunt nouem, ſcilicet bona commutatio, legiſpoſitiua,eugnomoſyna,euſebia, eucharиſtia,ſanctitas,liberalitas, benigni-

benignitas, & uindicatiua. 12.q. 60.3.0. item 22. q. 80.0. item q. 122.1.c.

15 Religio eſt potiſſima pars iuſtitiæ, ſecunda uero eſt pietas. 22.q.122.1.c.

16 Iuſtitiæ correſpondet donum pietatis. 22.q.121.princ.

17 Species iuſtitiæ particularis duplex, ſcilicet, iuſtitia commutatiua, & iuſtitia diſtributiua. 1. q. 21.1.c. item 12.q. 60.3.ad 3.item 22.q. 61.1.0.

18 In pertinentibus ad iuſtitiam, omne ſuperfluum dicitur lucrum, & omne minus dicitur damnum, quia iuſtitia prius fuit exercita & cōmunius exercetur in uoluntarijs commutationibus, in quibus hæc proprie dicuntur. 22.q.58.11. ad 3.

19 Materia iuſtitię particularis duplex. ſ. materia proxima, ut paſſiones, & operationes, & materia remota, ſcilicet, res exteriores. 22.q.58.8.c. item 9. ad 2.

20 Iuſtitia particularis, habet materiam ſpecialem, ſcilicet, operationes exteriores, quæ ſunt ad alterum. 12.q.60.2.c. item q.61.3.c. item q. 100.2.c.item 22.q.58.8.c.item 10.11.c. item q.59.1 ad 3. item 3. c.item q.60.3. ad 3.item q. 61.3.c.item q.79.1.3. c.item 3. q. 85. 3. ad 1.

21 Iuſtitia particularis, non eſt circa paſſiones animæ: ſed iuſtitia legalis eſt circa eas, licet principalius ſit circa operationes exteriores. 22. q.58.9.0.

22 Materia iuſtitiæ, non eſt ille ad quem eſt iuſtitia: ſed res quæ diſtribuũtur uel commutantur. 3 q. 85.3. ad 1.

23 Eadem eſt materia remota iuſtitię commutatiuę, & iuſtitiæ diſtributiuæ, non autem materia propria. 22.q.61.3.0.

24 Iuſtitia quo ad legem regulantem, eſt in ratione, uel in intellectu: ſed quo ad imperium quo opera regulantur ſecundum legem, eſt in uolūtate. 1 q.21.2. ad 1.

25 Iuſtitia eſt in uoluntate ſubiectiue. 1.q.21.1.ad 1.item 2.ad 1. item 12. q.56 6.c item q.57.1.c.item q 61 2.c.item q.66.1.4. c. item q. 85. 3.c.item 12 q.55 8.c.item q.58.4.0 item 5.ad 2. item 8. ad 1. item 9.1.12.c.item q 100.1.ad 2 item 3. q.85.4.c.

26 Omnes partes iuſtitiæ, & omnia oppoſita earum, ſunt ſubiectiue in uoluntate. 22.q 100.1.ad 2

27 Iuſtitia per redundantiam, eſt in qualibet potentia animæ imperando non autem eſſentialiter. 22.q.58.8 ad 1.

28 Iuſtitia & charitas ſunt eſſentialiter in beatis, non autem potentia: ſed tantum ſecundum fructum. 22.q.136.1.ad 1.

29 Reddere unicuique quod ſuum eſt, eſt proprius actus iuſtitiæ, nec conuenit alij uirtuti, niſi inquantum cōiungitur iuſtitiæ. 1.q.21.1.c.item 22.q.58.11.0.item q.66.3.5.c item q 101.3 c.

30 Facere bonum & declinare à malo, ſunt quaſi partes integrales iuſtitiæ particularis, generalis, & legalis: ſed diuerſimode. 22. q.79.1.0.

31 Actus omnium uirtutum, pertinent ad iuſtitiam legalem: inquantum ordinat eos ad bonum commune. 12.q.61.5.ad 4.item 22. q.58.5.c. item q.102.1.ad 3.

32 Vſus rectæ rationis, maxime apparet in iuſtitia: & uſus indebitus, in uitijs oppoſitis iuſtitiæ. 22.q. 55 8.c.

33 Dare inæqualia æqualibus ex debito, eſt contra iuſtitiam: non autem dare ſine debito ex liberalitate. 1.q.65.2.ad 3.

34 Sola iuſtitia inter alias uirtutes, importat rationem debiti. 12. q. 99. 5.ad 1.

Virtus

35 Virtus exiſtens ad alterum, dupliciter, deficit à ratione iuſtitiæ, ſ. deficiendo à ratione debiti: uel à ratione æqualis. 22.q.80.e.

36 Modeſtia circa res exteriores, attendit ſolam moderationem: iuſtitia uero attendit debitum. 22.q.143. ad 3.

37 Pietas eſt ad patriam, ut ad principium noſtri: iuſtitia uero legalis reſpicit bonum patriæ, ſecundum quod eſt bonum commune, ideo iuſtitia legalis magis habet quod ſit uirtus generalis, quàm pietas. 22. q.101.3 ad 3.

38 Iuſtitia legalis mouet per imperium ad ſuum finem omnes alias uirtutes morales. 22.q. 58.6.c.

39 Iuſtitia attendit debitum unius hominis ad alium, cæteræ uero uirtutes, attendunt debitum inferiorum uitium ad rationem. 12.q. 100. 2.ad 2.item 22.q.67.1.e.

40 Iuſtitia eſt circa operationes ad alterum, ſub ratione debiti legalis, amicitia uero, ſub ratione debiti moralis, uel beneficij gratuiti. 22.q.23. 3. ad 2.

41 Iuſtitia poſt prudentiam, nobilior eſt omni alia uirtute morali: deinde fortitudo, & poſt has temperantia. 12.q.66.1.c.item 4.o. item q.68. 7 c.item 22.q.58.12.o.item q.123.12.o.item q.141.8.o.item q.181. 1. ad 1.

42 Iuſtitia & fortitudo ſunt ſimpliciter digniores temperantia, quia de meliori bono ſunt, ſcilicet, communiori, ſed eſt econuerſo ſecundum quid, quia temperantia, eſt circa difficilius, & frequentius. 22.q.141. 8.o.item q.142.3. ad 1.

43 Iuſtitia & temperãtia, nunquam ſumuntur in malo ut prudentia, quia important æqualitatem, & concupiſcentiarũ refrenationem, ex quibus laus eſt uirtutis. 22.q.55.1. ad 1.

44 Originalis iuſtitia erat ex hoc, quod corpus ſubijciebatur animæ: & potentiæ inferiores ſubijciebãtur rationi, & ratio ſubijciebatur Deo. 1. q.94.1.c.item 2.4.c.item 95.1.3.c.item q.96.1.c.item 12.q.81.5.ad 2.item q.83.3.c item q.85.3.5.c. item q 89.3.c.item 22. q. 61. 2.c. item q.163.e.item q.164.1.c.item 3.q.27.3.c.

45 Originalis iuſtitia, erat iuſtitia naturalis nõ quaſi cauſata ex principijs naturæ: ſed quaſi propaganda cum natura. 1.q.100.1.c.ad 3.item 12. q. 81.2.c.

46 Rectitudo uolũtatis eſt quaſi formale, in originali iuſtitia, rectitudo autem aliarum potentiarum, eſt quaſi materiale eius. 1.q.95.1. ad 5.

47 Originalis iuſtitia non poterat eſſe, ſine gratia gratum faciente. 1.q.95. 1.o.item q.100.1.ad 2.

48 Originalis iuſtitia prius erat in eſſentia animę, quàm in potentijs eius. 12.q 83. 2. ad 2.

49 Et prius erat in uoluntate, quàm in aliqua alia potentia. 12.q.83.3.c.

50 Iuſtitia diſtributiua eſt in Deo, non autem iuſtitia commutatiua. 1. q. 21.1. o.

51 Iuſtitia Dei, eſt ueritas. 1.q.21.2.o.

52 Iuſtitia Dei duplex. ſ. condeſcentia bonitatis eius, & retributio pro meritis. 1.q.21.1.ad 3.

53 Iuſtitia Dei præſupponit rationem bonitatis eius, & dicit ſpecialem actum communicationis, non autem bonitas eius, niſi in generali, ſed dicit perfectionem naturæ eius. 1.q. 21.1.ad 4.

54 Totus ordo iuſtitiæ Dei reducitur generaliter ad uolutatem Dei. 3. q. 46. 2.ad 3.

55 Ordo uniuerſi, demonſtrat iuſtitiam Dei, ſicut ordo cuiuſlibet multitu-

dinis

dinis demonſtrat iuſtitiam ſui gubernantis.1.q.21. 1.c.

56 Deus poteſt agere præter iuſtitiam,ſ. præmiando ultra meritum,& puniendo circa condignum,ſed non poteſt agere contra iuſtitiam,de potentia ordinata. 12.q.112.3 ad 1.

57 Hominis ad Deum ſerui ad dominum,patris ad filium,non eſt iuſtitia, niſi ſecundum ſimilitudinem.12.q.114.1.c.item 22.q.57.4.c. item q.58 7 ad 3.item 3.q.85.3.c.

1 IVSTIFICATIO nominatur à iuſtitia,ut dicit rectitudinem ordinis hominis ad Deum,& partium hominis inter ſe, non autem à iuſtitia particulari,uel legali 12.q.100 2.ad 1.item q.113. 1. o.

2 * Iuſtificatio potius nominatur à iuſtitia , * quam à charitate uel fide: quia fides & charitas dicunt ordinem ſpecialem mentis humanę ad Deum; ſecundum intellectum uel affectum:ſed iuſtitia importat generaliter totam rectitudinem ordinis.12.q.113.1.ad 2.

3 Iuſtificatio proprie eſt factio iuſtitię. quo ad habitum , uel eſt executio actus eius: ſed improprie,eſt ſignificatio,uel diſpoſitio eius.12.q.100. 12. o.

4 Iuſtificatio impij eſt motus mentis,quo anima à Deo mouetur de ſtatu peccati,ad ſtatum iuſtitiæ.12 q.113.1.5.6.c.

5 Iuſtificatio in fieri dicit motum ad iuſtitiam , ſed in facto eſſe, eſt effectus eius formalis. 12.q.113.5.c.

6 Iuſtificatio fit in inſtanti.12.q.113.7.o.item 8. c.

7 Tota iuſtificatio impij originaliter conſiſtit in infuſione gratię :quia per eam,& per liberum arbitrium mouetur,& culpa remittitur,12.q.113 7.c.item 8 c.ad 1.

8 Iuſtificatio nō quidem ſimpliciter,ſed iuſtificatio impij,eſt idem quod remiſſio peccatorum. 12.q.113.1.o.item 6. ad 1.

9 In iuſtificatione impij, infuſio gratię & remiſſio culpæ, ſunt unus actus numero ſecundum ſubſtantiam, ſed differunt ſecundum terminos. 12.q 113.6. ad 2.

10 Vocatio dixit auxilium Dei mouentis interius,& excitantis mentem ad deſerendum peccatum:ideo non eſt remiſſio peccatorum: nec eſt iuſtificatio,ſed eſt cauſa eius. 12.q.113.1.ad 3.

11 Iuſtificare impium eſt maius,quàm creare cælum, uel terram, ratione termini,& repugnantiæ,ſed eſt econuerſo,ratione modi.12.q. 113. 9. o. item 3.q 43 4. ad 2.

12 Iuſtificare eſt maius ſecundum quantitatem proportionis,quàm glorificare , ſed abſolute eſt econuerſo, ſicut gloria maior eſt quàm gratia. 12.q.113.9.o. Baptiſmus.70.Creatio.47.Miſericordia. 1 1.12.31.45. 46. Pulchritudo.11.

13 In iuſtificatione impij remiſſio peccatorum prior eſt naturaliter infuſione gratiæ,ſecundum ordinem cauſæ materialis , ſed econuerſo ſecundum alias tres cauſas. 12.q.113.8. o.4.d.17.q.1.art.4.q.1.o.item q.2.ar.5.q 1.ad 2. item Veri.q.28 7.o.

14 In iuſtificatione impij, motus fidei eſt primus 12. q. 13.4 c.item 2.d. 26.4.ad 4 item d 27.4.ad 1.item 3.d 30. 5.ad 3.item 4. d.14. q.2. 4.ad 3.item d.17.q.1 ar 3.q.3.c.item Ro. 3.lect.3.co.2.princ. item c item 4.co.3. fi.Sanctitas 7.

15 In iuſtificatione, prior eſt ordine naturæ infuſio gratiæ: ſecundo motus fidei in Deum:tertio motus contra peccatum,quarto remiſſio culpę, licet omnia ſint in eodem inſtanti.12.q.113. 8.o.item q.85.6.c.ad 3. item 1.d.2.L.ad 4.item 4.d.14.q.1.ar.2.q.2.o.item d.17.q. 2.o.item q.3.o.

q.3.c.item Veri q.28.2.ad 10.item ad 11.6.o.

16 In iuſtificatione motus liberi arbitrij in peccatum. eſt prior motu eius in Deum, ordine materiæ: ſecundum alias autem tres cauſas, eſt ecõuerſo. 12. q. 113.8.c.item 3.q.85.6.c ad 2.item 4.d.17.q. 1, art.4.q. 3.o.item Veri q.28 8. c.

17 Motus liberi arbitrij contra peccatum in iuſtificatione, prior eſt infuſione gratiæ ordine materiæ: ſed eſt econuerſo. ordine formæ. 12. q. 113.8.o.item 4.d.17.q.1.art.4.q.2.o.item Veri.q.28.8.o.

18 Vnus & idem motus eſt, in quo gratia infunditur, qui eſt diſpoſitio ad gratiam, ſecundum quod exit a libero arbitrio: & meritorius ſecundum quod informatur gratia: & ſimile eſt in motu contritionis, in quo primo iuſtificatur impius. 2.d.5.q.2.1.c.

19 In iuſtificatione impij ſunt duo termini motus. ſ. terminus à quo. i. remiſſio culpæ. ſ. renouatio, & terminus ad quem. i. infuſio gratiæ Titum.3 co. 5.

1 REQVISITA. * Infuſio gratiæ requiritur ad iuſtificationem. 12. q. 113. 2.o.item 4.d.17.q.1.art.3.q.1.o.item Veri.q. 28.2.o.item 4. ad 1. item Ephe.5.lec.5.fin.

2 Requiritur etiam remiſſio culpæ, & nouitas uitæ per gratias. 12.q.113. 1.6 o.4.d.17.q 1.art.3 q.5 o.item Opuſ.60.c.item 22. co. 10. Gratia.55.&c.121.174 &c.Prophetia.41. Virtus. 23.

3 In habentibus uſum rationis, præparatio qua homo facit quod in ſe eſt, requiritur ad iuſtificationem, non autem in carentibus uſu rationis. 4.d.17 q.1.ar.2.q.1.o.item d.20.ar.1.q. 1.c.item quol. 5.2.fi. item quol. 66.ad 1.

4 Hæc præparatio, eſt per efficacem diſciplinam peccati, & per affectum feruens deſiderium ad Deum: ideo ſequitur infuſio gratiæ & iuſtificatio 4 d.17.q.1.art.2.q.2.o.item q 2.ar.5 q.1.c.

5 Non oportet ſemper quod hæc præparatio, tempore iuſtificationem præcedat: quia unus actus humanus à principio poteſt eſſe ſufficiẽter intenſus. 4.d.17 q.1.ar.2.q.1.c.ad 1.

6 In habentibus uſum rationis, requiritur ad iuſtificationem, motus liberi arbitrij conſentientis, non autem cauſantis. 12 q.113.3.o item 4. 5.6.c item 3.q.86.6.ad 1.item 2 d.27 2.ad 7. item 4.d. 17.q. 1.ar. 3 q.1.o.item Veri.q.28.3 o.item 4.c.10.4.lec. 2.co.2, item Ephe.5. lec.5 fi.

7 Ad iuſtificationem impij, requiritur duplex motus liberi arbitrij. ſ. deteſtatio peccati, & deſiderium iuſtitiæ Dei. 12.q. 113.5.o. item 7. ad 1.item ad 2.item 3.q.86.2.c.item 4.d. 17.q. 1.ar.3.q.4.o.item contra.3.co.158. item Veri q.28 5. o.

8 Ad eam requiruntur quatuor, ſcilicet infuſio gratiæ, motus liberi arbitrij per fidem in Deum, deteſtatio peccati, remiſſio culpæ. 12. q. 113.6.o item 3.q.86.6.ad 1 item ad 2.itẽ q.88 2.c.item 4. d. 17.q. 1. artic.3.q.5.c.item contra 4. co. 72. item 10. fi. item Ephe.5. lec. 5 fin.

9 Requiritur etiam motus fidei, & concurrit charitas, timor, & humilitas. 12. q.113.4 o. item 3.q. 86 6. ad 1. item ad 3.2. diſt. 26.4.ad 4. 3.diſt 30 5.ad 3. item 4.diſt. 17.q.1.art. 3. q. 3. o. item Veri. q. 28.4.o.

10 Timor filialis, requiritur ad eam ſubſtantialiter: timor uero ſeruilis, requiritur ad eam, ut diſpoſitio præuia. Veri.q.28.4.ad 3.

11 Actus miſericordiæ operatur contra peccatum dupliciter. ſ. uel per modum ſatisfactionis: uel per modũ præparationis: primo modo actus

miſe-

miſericordię ſequitur iuſtificationem, ſecundo uero modo præcedit eam, uel concurrit cum alijs uirtutibus requiſitis. 12. q 113. 4. ad 1.

12 Deus eſt principalis cauſa iuſtificationis. Paſſio Chriſti, eſt cauſa meritoria. Sacramenta eccleſiæ, ſunt cauſa inſtrumentalis: fides uero, eſt coniungens inſtrumentum, cauſæ principali. 3. q. 64. 3. c. item 4. d. 1. q. 1. ar. 4. q. 1. c. fi. item q. 3. o. item Veri. q. 28 4. c. item q. 29. 4. ad 1. item ad 2. Baptiſmus. 16. 19. 161. Gratia. 121. Lex. 104. Miſericordia. 11. 12. 31. 45. Pœnitentia. 11. Sacramentum. 133. Saluari. 11. Sanitas. 7.

13 In iuſtificando, Deus non indiget inſtrumentis, ex parte ſua, ſed propter congruitatem ex parte hominis iuſtificandi utitur ſacramentis, ut inſtrumentis. 4. d. 1. q. 1. art. 4. q. 1. c. fi. item Veri. q. 27. 4. ad 16.

14 Non eſt inquirenda ratio, quare Deus aliquos iuſtificet, & liberet à peccato, & alios relinquat in peccatis. 1. q. 23. 7 c. ad 2. item 12. q. 98. 4 ad 2. item q. 106. 2. ad 3. item contra 3. c. item 161. item Ro. 9. lec. 3. co. 8 9

15 Deus, & Chriſtus ſecundum quod homo iuſtificant nos dupliciter, ſcilicet per operationem eorum in nos, & econuerſo. Veri. q. 29. 4. ad 9.

16 Chriſtus ut homo, eſt cauſa meritoria, ſed, ut Deus, eſt cauſa principalis noſtræ iuſtificationis. 4. d. 1. q. 1. ar. 4. q. 3. ad 1. item Veri. q. 29. 4. ad 1. item ad 2.

17 Reſurrectio Chriſti, eſt cauſa inſtrumentalis, & exēplaris reſurrectionis animarum, ſcilicet, iuſtificando eas. 3. q 56. 2. o. item q. 62. 5. ad 1. item 4. d. 43. artic. 2. q 1. q. 2. item Opuſ. 3. c. item 247. 249. Chriſtus. 55.

18 Reſurrectio Chriſti, eſt cauſa iuſtificationis, quantum ad terminum ad quem, ſacramenta uero & paſſio Chriſti, quantum ad terminum à quo. 3. q. 56. 2. ad 4. item q. 59. 2. ad 3. item q. 62. 5. ad 3. item 3. d. 19. ar. 1. q. 1. ad 3. item ar. 3. q. 2. ad 3. item 4. d. 1. q. 1. ar. 4 q. 3. ad 2. item d. 19. q. 1. ar. 1. q. 1. ad 3. item ar. 3. q. 2. ad 3. item Veri. q. 29 4. ad 1. item Opuſ. 3. c. 247. item Ro. 4. fi

19 Iuſtificatio appropriatur attributo miſericordiæ Dei, ſicut reuelatio futurorum, ſapientiæ eius. 1. q. 45. 6. ad 3. item 4. d. 17. q. 1. ar. 1. q. 4. o.

20 Iuſtificatio manifeſtat iuſtitiam Dei, ſicut cauſam exemplarem, miſericordiam uero, ut cauſam efficientem: ſed bonitas creaturæ manifeſtat bonitatem Dei utroque modo. 1. q. 45. 6. ad 3. item 4. d. 17. q. 1. ar. 1. q. 4. ad 2.

21 Iuſtificari dicitur tripliciter, ſcilicet, quo ad reputationem, executionem, & cauſam: ſed opera legis iuſtificabant primo modo & ſecundo: non autem tertio modo. 12. q. 100. 12. c. 3. d. 40. 3. o. item Ro. 2. lec. 3. co. 1. item c. item 3. lec. 2. fi. item Gal. 2. lec. 4. co. 1. fi. c. item 3. lec. 4. o.

22 Oppoſitum uidetur dicere quo ad opera legis. 3. q. 62. 6. ad 3. item q. 70. 4. o.

23 Omnia præcepta ueteris legis iuſtificabant diſponendo, & figurãdo, non autem cauſando habitum: ſed actum iuſtitiæ. 12. q. 98. 4. c. fi. item ad 2. item q. 100. 12. o. item 3. d. 40. 3. o.

24 Præcepta cæremonialia non iuſtificabant, niſi ex obedientia & deuotione, id eſt, non continebant iuſtitiam: niſi in generali Moralia uero iuſtificabant in ſpeciali, ſecundum generalem iuſtitiam. Iudicalia autē in ſpeciali, ſecundum ſpecialem iuſtitiam. Sed pręcepta legis humanæ, ſecundum iuſtitiam [illegible] tam iuſtificant. 12. q 98. 1. o item q. 12. o.

112.0.item q.103.2.0.item 3. d 40. 3.0.

25 Lex noua continet duo,ſ.gratiam principaliter & documenta & præcepta ſecundario. Ratione primi iuſtificat, non autem ratione ſecundi, 12. q.106 2.0.

1 IVSTI ſunt nobiliſſimæ partes uniuerſi: ideo omnia bona, & peccata ſua & aliorum, proſunt eis. 1.q 23. 7. c.

2 Deus ſpecialiter dicitur Deus iuſtorum triplicitet.ſ.ex ſpeciali cura, cultu & præmio. 1.q 23. 7.c.

3 Deus nihil permittit euenire, quod finaliter impediat ſalutem iuſtorũ. 1.q. 22.2. ad 4.

L

1 LABOR manualis, ſiue corporalis, uel mœchanicus. prohibetur ad literam, tertio præcepto decalogi, ut præcepto ſpeciali: ſed myſtice quo ad ceſſationem à peccatis, ut præcepto generali. 22. q.122.4.ad 1.item ad 3.item q.187.3.c.

2 Labor manualis ordinatur ad quatuor.ſ. ad uictum, ad ocium uitandum contra concupiſcentias, & ad eleemoſynas.22.q.187. 3 c.

3 Labor manualis eſt utilis ad tria.ſ.contra furtum, contra cupiditatem boni alieni, & contra turpia negotia pro uictu 22.q 187 3.c.

¶ Lachrymæ cauſantur ex triſtitia, & aliquando ex affectus teneritate, præcipue cum conſideratur delectabile cum triſtabili, ut ex deuotione.22.q.82.4. ad 3.

¶ Lamech non euaſit reatum homicidij occidens hominem quẽ credidit beſtiam quia non adhibuit diligentiam. 22 q.64 8.ad 1.

¶ Lamina aurea inuenta eſt ſuper pectus gentilis mortui de fide eius, & dicentis. Chriſtus naſcetur ex uirgine, & ego credo in eum. O ſol ſub Helenæ, & Conſtantini temporibus, iterum me uidebis.22.q. 2. 7.ad 3.

¶ Latere quærit concupiſcentia propter turpitudinem, ira uero manifeſtius operatur, propter impedimentum rationis, & amplificationẽ cordis.12 q.48 3.ad 2.item 22.q.156.4.c.

¶ Latitudo eſt dimenſio magnitudinis corporalis. 12.q.33 1.c.

1 LATRIA exhibita uero Deo, & exhibita idolo, non dicitur uniuoce. 22.q.94.1.ad 2.

2 Latria dicitur tripliciter.ſ.res exhibita ad cultum Dei, actus, & habitus, & ſic tertio modo, eſt uirtus. Cuius nomina ſunt quatuor, ſcilicet theoſebia uel euſebia, pietas, religio, & latria.22.q.81.1.ad 3.item ad 4.item q 94 1.ad 2.

3 Latria eſt ſpecialis uirtus, inquantum habet ſpecialem rationem obiecti & actus, ſed eſt uirtus generalis inquantum actibus aliarum uirtutum materialiter utitur ad ſuum actum, ad quem multæ uirtutes ſcilicet fides, charitas & aliæ præexiguntur. 22. q.81.3. 4.0. item 8. ad 1.item q.83.15.c item q. 186.1.ad 2.

4 Latria non eſt uirtus theologica, quia non habet Deum pro obiecto, ſed habet eum tantum pro fine, ideo eſt uirtus moralis, & reducitur ad uirtutes cardinales.22 q.81 5 0 item q.92. 1 c.

5 Latria reducitur ad iuſtitiam, non quidem ſicut ſpecies ad genus, ſed ſicut uirtus annexa uirtuti principali.22.q.80.0.

6 Actus latriæ præcipitur primo præcepto decalogi.12.q.100.4.ad 1.

7 Latria eſt quędam proteſtatio fidei.12 q. 100.4.ad 1.item 22 q. 81.3. b.item ad 2.item q.94.1.ad 1.item q 97.3.ad 1. item q.100.1.ad 1. item q.101.3.ad 1.

Offerre

8 Offerre ſacrificia,uel orare,uel proſtratio,& huiuſmodi,elliciuntur à ſola latria, cuius proprie ſunt actus: licet imperentur à fide & charitate. 22.q. 81.5.ad 1.item q. 82.1.ad 1.item q. 85.3.o. item q. 88.5. ad 1.

1 DICITVR quandoque bonus latro, non quidem proprie & ſimpliciter,ſed metaphorice,uel quaſi tranſumptiue. 12. q. 55. 3.ad 1. item q.92.1.c.fi. item 22. q. 45.1.ad 1.item q. 47.13.c. item q. 92. 1.ad 1.

2 Chriſtus uoluit crucifigi inter duos latrones, quadruplici ratione.ſ.primo, quia ſicut pro nobis maledictum crucis factus eſt Chriſtus, ſic pro omnium ſalute inter noxios,quaſi noxius crucifigitur,ſecundum Hieronymum.Secundo ut in ipſa patibuli ſpecie deuitaretur illa quę in iudicio ipſius, omnium hominum facienda eſt diſcretio, ſecũdum Leonem Papam,tertio duo latrones leuæ ac dextræ affiguntur. omnem humani generis diuerſitatem uocari ad ſacramentum paſſionis domini oſtendentes,ſecundum Hilarium: quarto, quia latrones qui cum domino crucifixi ſunt,ſignificant eos, qui ſub fide & confeſſione Chriſti,uel agone martyrij,uel quælibet arctioris diſciplinæ inſtituta ſubeunt.ſecundum Bedam.3 q.46.11.o.

1 LAVRENTIVS diaconus exiſtens,baptizat in neceſſitate tantum.3.q. 67.1 ad 3.

2 Laurentius & Vincentius,& aliqui alij ſancti,habuerunt paſſionem magis doloroſam,quàm Chriſtus quo ad diuturnitatem,uel acerbitatẽ, uel aliquid huiuſmodi:non autem ſimpliciter. 3.q. 46.6.ad 1.

1 LAVS dependet eſſentialiter à uoluntate adhærente bono, non autem à potentialitate peccandi, ſed eſt ſignum eius. 22.q. 81.6.1. ad 1.

2 Aliquid eſt laudabile inferiori quod eſt uituperabile ſuperiori, & econuerſo.12.q.94.3. ad 3.

3 Laudare hominem,ad conſolationem, uel ad profectum eius,cum cæteris circunſtantijs debitis eſt actus uirtutis amicitiæ : aliter autem, eſt peccatum adulationis.22.q.115.1.ad 1 item 2. o.

4 Deus ſecundum eſſentiam maior eſt omni laude : ideo debetur ei reuerentia, & honor latriæ, laus autem, effectibus eius. 22. q. 91. 1. ad 1.

5 Deus eſt ore laudandus, non ut ei aliquid manifeſtetur ſicut alijs, ſed ut nos & alios excitemus in Deum, & ut retrahantur ab eius offenſis.22.q 91.1.o.item 2.o.

6 Ocium tollitur per meditationes diuinorum eloquiorum,ſcilicet ſacrarum ſcripturarum, & per laudes diuinas : quia ſecundum gloſſam non eſt ocioſus, qui uerbo Dei tantum ſtudet.nec pluris eſt qui extra operatur, quàm qui ſtudium cognoſcendæ ueritatis exercet. 22. q. 87. 3.c.fi.

Lazarus reſuſcitatus,iterum mortuus eſt.3.q.53.3.c.ad 1. item q. 55. 2. ad 3.item q.56. 1.c.

1 LEGISLATOR magis conſiderat actus exteriores,quàm interiores.12. q. 100 9. c.

2 Voluntas principis,uel legiſlatoris,uel regulata ratione,habet uigorem legis. Alioquin eſſet magis iniquitas,quàm lex,12. q.90.1.ad 3.item 92.1.ad 4. item q.93.3.ad 2.item 22.q.60.5.ad 1.

3 Intentio legiſlatoris eſt facere ciues bonos, inducendo eos ad uirtutes, per aſſuefactionem bonorum operum.12.q.92.1.o.item q. 96.2. ad 2.item q 107.2.c.item 12.q.122.1.ad 1.

4 Intentio cuiuſlibet legiſlatoris, ordinatur primo & principaliter ad bonum commune: ſecundo autem ad ordinem iuſtitię & uirtutis, quę conſeruatur, & peruenitur ad primum. 12. q. 100. 8. c.

5 Legiſlator intendit bonum commune, ideo non præcipit actus particulares unius: niſi ut ordinantur ad alterum. 12. q. 90. 2. 4. c. item q. 98. 6. ad 2. item ad 3. item q. 100. 2. 8 c.

1 LEGISPOSITIVA eſt idem quod uirtus regnatiua, id eſt, principalis ſpecies prudentiæ, quæ conuenit regi. 22. q. 50. 1. ad 3. item 2. b. item ad 1. item 3. b.

2 Legiſpoſitiua & eugnomoſyna, id eſt, bona ſententia ſine conſilium, tribuuntur prudentiæ, ſecundum directionem, & attribuuntur iuſtitiæ, ſecundum executionem. 22. q. 80. ad 4.

3 Lex non poteſt dari, niſi populo. ideo legiſpoſitiua eſt pars politicæ, & nō œconomicę, nec monaſticę. 12. q. 98. 6. ad 2. item ad 3. item q. 101. 3. c. item 3. q. 70. 2. ad 2.

¶ Lenia eſt idem quod patientia, & eſt pars annexa fortitudini. 22. q. 128. ad 6.

1 LEPRA non mundabatur, per ritum & cerimonias legis: niſi quando que miraculoſe. ſ. quando ſacerdos decipiebatur in iudicando. 12. q. 102. 5 ad 7. item q. 103. 2. ad 3.

2 Expoſitio literalis & figuralis lepræ, in hominibus, domibus, & ueſtibus. 12. q. 102. 5 ad 4. item q. 107. 2. ad 4.

3 Leproſus non debet promoueri ad ſacerdotium, nec celebrare miſſam in publico, propter horrorem: ſed celebrare poteſt ſecreto, niſi ſit periculum. 3. q. 82. 10. ad 3.

4 Aliquis remouetur ab adminiſtratione eccleſiæ, propter uitium leprę, quia ineptus eſt. 22. q. 108. 4. ad 3.

1 LEX dicitur à ligando, quia obligat, uel dicitur à legendo ſecundum Iſidorum, quia ſcripta eſt. 12. q. 90. 1. c. item 4. ad 2. item ad 3.

2 Quælibet inclinatio ex aliqua lege, poteſt dici lex participatiue, non autem eſſentialiter. 12. q. 90. 2. ad 1. item q. 91. 6. c.

3 Lex eſt regula & menſura actuum agendorum, uel omittendorum. 12. q. 90. 1. o. item 2. 4. c. item q. 91. 2. c. item q. 93. 3. c. item q. 95. 4. c. fi. item q. 96. 5. c. item q. 93. 1. c.

4 Lex de ſui ratione, habet quod ſit regula actuum agendorum, & quod habeat uim coactiuam. 12. q. 90. 3. c. item q. 96. 5. c. item 22. q. 67. 1. c.

5 Lex eſt aliquid rationis. ſ. propoſitiones uniuerſales rationis practicæ, conſideratæ actu uel habitu. 12. q. 90. 1. o. item q. 91. 1. c. item q. 92. 1. c. item q. 94. 1. c.

6 Lex non eſt aliud niſi dictamen rationis practicæ. 12. q. 91. 1. 3. c. item q. 92. c. ad 4. item 2. c. item q. 97. 1. c.

7 Lex eſt quædam rationis ordinatio ad bonum commune, ab eo qui curam communitatis habet promulgata. 12. q. 90. 4. c.

8 Lex maxime reſpicit ordinem ad beatitudinem, & proprie ad fœlicitatem communem. 12. q. 90. 2. c.

9 Nullum præceptum habet uim legis, niſi ſecundum ordinem ad bonū cōmune, ad quod omnis lex ordinatur, ut ad finem. 12. q. 90. 2. o. itē 3. c. item q. 91 5 c. item 6. ad 3. item q. 92. 1. c. item q. 93. 1. ad 1. item q. 95. 3. 4. c item q 96. 1. 3. 4. 6. c. item q. 97. 1. c. item q. 100. 2. c. item 11. ad 3. item 22. q. 58. 5. c. item 3. q. 70. 2. ad 2.

Gg Lex

10 Lex importat ordinem ad finem actiue, non autem paſſiue, niſi per accidens, ſ. quando legiſlator habet finem extra ſe. 12.q 91. 1.ad 3.

11 Lex non imponitur ab aliquo domino, niſi ſubditis eius: ideo præcepta cuiuſlibet legis præſupponunt ſubiectionem recipientis legem ad dantem legem. 22.q.16.1.c.item q. 22.1.c.

12 Non omnia contenta ſub lege, obligant ad mortale, quia non omnia traduntur per modum præcepti, ſed aliqua per modum ordinationis & ſtatuti, & obligant ad certam pœnam. 22.q.186.9.ad 2.

13 Vſus uenereorum, ordinatur ad bonum commune, ideo ſubiacet legi, quia bona communia cadunt ſub lege. 22.q.154.2 ſi. item 9 ad 3.

14 Lex quintuplex. ſ. lex æterna, naturalis, diuina, humana, & fomes peccati. 12.q.91.o.

15 Lex eſt in aliquo dupliciter. ſ. eſſentialiter & ut in regulante: & participatiue, ut in regulato: primo modo eſt in ratione, ſecundo modo, eſt in omni quod ex aliqua lege in aliquid inclinatur. 12.q.90.1.ad 1.itē 3.ad 3.item q.21.2. 6.c.

16 Homo dupliciter inclinatur ad obſeruantiam legis, ſcilicet interius per amorem, ut boni: & exterius per pœnas, ut mali. 12. q. 92.1. ad 2. item q.95.1.c.item q.98.6.c.item q.107.1.ad 2.item 22. q. 108. 1. ad 3.item 3. c.

17 Diuerſæ leges, diuerſis imponuntur. 12. q.91.5.ad 1. item 6.c.item q. 96.2.c.item q.100.2.c.item q.104 3.ad 2. item q.107.1.c.

18 Iuſtus dupliciter non eſt ſub lege. ſ. coactiue, & quantum ad opera ſpiritus ſancti. 12.q.93.6.ad 1.item q.96.5. o.

19 Actus legis quadruplex. ſ. imperare ſeu præcipere, uetare ſeu prohibere, permittere, & punire: non autem conſulere, nec præmiare: quia conueniunt etiam perſonis priuatis. 12.q 92. 2. o.

20 Proprius effectus legis eſt, inducere ſubditos ad propriam eorum uirtutem: ideo lex facit bonos, uel ſimpliciter: uel bonos ſecundum quid. 12.q.92.1 o. item 2.ad 4.

21 Quælibet lex inducit ad obſeruantiam præceptorum, per pœnas, & per præmia danda: uel per Deum, ut lex diuina: uel per homines, ut lex humana. 12. q.99.6. o.

22 Omnis lex tendit ad amicitiam, uel hominum adinuicem: uel hominū ad Deum. 12.q 99.1.ad 2.item 2.c.

l. natural. + 23 * Lex naturalis, eſt participatio legis æternę: & impreſſio diuini luminis, in creatura rationali: quia inclinatur ad debitum actum & finē. 12.q.91.2.o.item q.96.2.ad 1.item q.97.1.ad 1.

24 Lex naturalis non eſt habitus proprie & eſſentialiter, ſcilicet, quo quis operatur, ſed improprie, id eſt, quod habitu tenetur. 12.q.94.1.o.

25 Omnes inclinationes partium humanæ naturæ, ut concupiſcibilis & iraſcibilis, ſecundum quod regulantur ratione, pertinent ad legem naturalem. 12.q.94.2.ad 2.item 8.ad 3.item 22.q.108.2.c.

26 Ordo præceptorum legis naturæ, eſt ſecundum ordinem inclinationū naturalium, ſcilicet, primo ſecundum naturam ſubſtantiæ: ſecundo ſecundum naturam animalis: tertio ſecundum naturam hominis. 12.q 49. 2.c.

27 Ad præcepta legis naturæ, pertinent omnia, quæ ratio practica, naturaliter apprehendit eſſe bona humana. ſ. omnia ad quæ homo habet naturalem inclinationem. 12.q.94. 2.3.c.item 4.c.ad 3.

28 Lex naturalis eſt eadem, apud omnes, quo ad prima principia communia, ſecundum rectitudinem & notitiam, non autem quo ad alia. 12. q.94.4.o.

Lex

29 Lex naturæ eſt una omnium,quia pręcepta eius ſunt communia: ideo conueniunt tam imperfectis quam perfectis, ſed lex diuina non eſt una,quia præcepta eius ſunt particularia.12.q 91.5.ad 3.

30 Omnis actus uirtutum,inquantum ſunt uirtuoſi, ſunt de lege naturæ: non autem omnes,ſecundum ſpecies ſuas.12.q.91.5.ad 3.

31 Lex naturalis non poteſt dici in irrationabilibus,niſi ſecundum ſimilitudinem.12.q.91.2. ad 3.

32 Aliquid deriuatur à lege naturæ dupliciter.ſ. ut concluſio: & ut determinatio legis,ut lex humana.12.q.95.2.o.item q.99.3.ad 2.

33 Lex naturalis poteſt mutari per legem diuinam & humanam,addendo & ſubtrahendo concluſiones:ſed raro, & in aliquo particulari: non aũt prima principia eius.12.q 94.3.e.ad 2.item 5.o.itẽ q.97.1.ad 1.

34 Lex Dei ſcripta corrigit legem naturæ,ſupplendo: uel ut corrupta erat in cordibus aliquorum.12.q.94.5.ad 1 item 3.q.61.3. ad 2.

35 Lex naturalis non poteſt deleri de corde alicuius quo ad prima principia,& in uniuerſali: ſed tantum in particulari, uel quo ad concluſiones.12.q. 94.6.o.item q.99.2.ad 2.

36 Lex naturæ fuit offuſcata in gentilibus, quo ad multa. 12. q.94.4.5.6. o.item q.98 6.e.ad 1.item q.99.2.ad 2.item q.100.5.ad 1.item 22. q.12.1.ad 1 .item q.154.1.ad 1.item 3. q.60.5.ad 3. item q. 61.3. ad 2.item q. 70.2.ad 1.

37 Lex naturæ ſic corrupta fuit apud Germanos,quod latrocinium non reputarent peccatum. 12.q.94.4.6. e.

38 Lex æterna,eſt ratio ſeu conceptus gubernationis rerum,in Deo. 12.q. 91.1 o.item q.93.1.o.item 3.4.c.item 5.ad 3. l. æterna

39 Lex æterna ſecundum eſſentiam,eſt nota beatis tantum:ſed in ſuis effectibus,nota eſt omni creaturæ rationali.12.q.19.4.ad 3.item 5.6. o.item q.93. 2.o.

40 Lex æterna comparatur ad ordinem rationis,ſicut ars ad artificiatum: ideo eiuſdẽ rationis eſt aliquid eſſe contra utrunque.12.q.71.2.ad 4.

41 Omnis lex inquantum iuſta eſt,deriuatur à lege æterna. 12. q. 93.3.o.

42 Omnia regulantur lege ęterna.& participant eam,inquantum ex ea inclinantur in proprios actus & fines. 12. q.91.2 o.

43 Aliquid ſubditur legi æternę dupliciter, ſ.ſecundum cognitionem, ut creatura rationalis tantum: uel per aliquod principium interius, ut omnis creatura. 12.q 91.2.c.ad 3.item q. 93.5.6.e.

44 Omnia creata ſubduntur legi æternæ, non autem ea quæ pertinent ad eſſentiam Dei.12.q.91. 2. c.item 4 5.6.o.

45 Voluntas Dei ſecundum ſe,non ſubditur legi æternæ, nec gubernationi Dei,ſed tantum ſecundum uolita creata. 12. q.93.4.ad 1.

46 Filius Dei,ſecundum humanitatem,legis æternæ ſubditur,ſed ſecundũ deitatem,eſt ipſa lex æterna,per appropriationem. 12. q.93.1.ad 2. item 4.ad 2.item 6.ad 1.

47 Beati & damnati,ſubduntur legi æternæ:per quam meruerunt, & conſeruantur in beatitudine,uel miſeria.12.q. 93 6.ad 3.

48 Boni perfectius ſubduntur legi æternæ,quàm mali, quantum ad cognitionem,& inclinationem ad bonum, ſed ſecundum paſſionem eſt econuerſo. 12.q.93.6.c.

49 Prudentia carnis,ſubditur legi ęternæ,ſecundum paſſionẽ, non autem ſecundum actionem. 12.q.93.6.ad 2.

50 Irrationalia,defectus,& omnia contingentia omnium naturalium ſubduntur legi æternæ,non autem legi humanæ. 12. q.93.5.o.item 12. q. 93. 6.c.

51 Lex diuina eſt neceſſaria, præter legem naturalē & humanam. 1.q.1.1.o.item 12.q.91.4.o.item q.60.5.ad 3.

52 Lex diuina eſt participatio legis æternæ, in ordine ad finem ſupernaturalem, ſicut lex naturalis, ad finem naturalem. 12.q.91.4 c.ad 1.

53 Sicut gratia præſupponit naturam, ſic lex diuina præſupponit legem naturalem. 12.q.99.2.ad 1.

54 Ea quæ ſunt neceſſaria ad ſalutem, cadunt ſub præceptis diuinæ legis. 12.q.3.2.c.item q.140.2.c.

55 In lege Dei aliqua præcipiuntur, quia bona ſunt, & aliqua econuerſo, & aliqua prohibentur, quia mala ſunt, & aliqua ecōuerſo. 22.q.57.2.ad 3.

56 Finis legis diuinæ, eſt beatitudo æterna, humanæ uero eſt temporalis eſt tranquillitas ciuitatis. 12.q.98.1.c.item q.100.2.5.c.

57 Lex diuina principaliter intendit amicitiam hóminum ad Deum, ſed lex humana, hoīum adinuicem. 12.q.99.2.3.c. item q.100.2.5.c.

58 Lex diuina principaliter ordinat homines ad Deū : ſed ordinat hoīes adinuicem, ſecundum quod cōuenit ordini ad Deum, humana uero econuerſo. 12.q.99.3.4.c.item q.110.2.5.c.

59 Lex diuina ſufficienter ordinat ad omnem actum uirtutis, non autem lex humana. 12. q.100.2.o.item 22.q.140.2.c.

60 Lex humana proponit præcepta tantum de actibus iuſtitiæ, uel aliarū uirtutum, ſub ratione iuſtitiæ: diuina uero, de actibus omnium uirtutum, uel obligando, uel conſulendo. 12.q.100.2.o.

61 Lex diuina ſe extendit ad actus interiores, & exteriores, ſed lex humana, tantum ad actus exteriores. 12.q.91.4.c. item q. 18. 1.c. item q. 100.2.9.c.

62 Lex diuina prohibet & punit omnia peccata, non autem lex humana. 12.q.91.4.c.fi.item q.93.3. ad 3.item q.96.2.o. item 3.ad 1. item q. 98. 1. c. item 22. q. 69. 2. ad 1. item q.77.1.ad 1. item q.78.1. ad 4.

63 Leges humanæ antiquæ, continent quædam fabuloſa & falſa, non autem lex diuina. 12.q.99.3.c.

64 Lex diuina diſtinguitur in legem ueterem, & legem nouam, non ſicut in ſpecies omnino diuerſas, ſed ſicut in imperfectum & perfectum in eadem ſpecie. 12.q.51.5. o.item q.107.1.o.

65 Lex uetus eſt æterna, quo ad moralia, & quo ad ueritatem quam figurabant cerimonialia: non autem aliter. 12.q.103.3.ad 1.

66 * Lex uetus conuenienter data eſt, tempore Moyſis : primo quidem contra malos, ad comprimendam eorum duritiam, & ſuperbiam, & in eo quod ſcire ſe, & poſſe putabant, quod non ualebant : ſecundo uero ad bonorū auxilium, quo facilius & ſecutius ad ſpiritualia nutrirentur. 12.q.98 6.o.item 3.q.70.2.ad 2.

67 Lex uetus differt à lege naturali, non ut ab ea penitus aliena, ſed ut aliquid ei ſuperaddens. 12.q.89.2.ad 1.

68 * Lex uetus erat bona, quia conſonabat rationi, reprimendo concupiſcentias, ſed erat imperfecta: * quia non poterat ſufficienter ad finē inducere 12.q.98.1.c.item 2.ad 1.

69 Lex uetus, prohibebat omnia peccata. 12.q.98.1.c.

70 * Lex uetus non conferebat gratiam, quia hoc Chriſto reſeruabatur. 12.q.98.1.o.item q.99.2.ad 3.item q.100.12.o.

71 Finis ueteris legis erat iuſtificatio hominum, quam tamen efficere nō poterat, ſed eam figurabat factis cerimonialibus, & promittebat uerbis. 12.q.107.2.c.

72 Lex uetus, ſecundum ſenſum exteriorem promittebat tantum temporalia: ſed ſecundum ſenſum ſpiritualem, promittebat ſpiritualia & uitam æternam. 12. q. 114. 10. ad 1.

73 Lex uetus occidebat, non quidem effectiue, ſed occaſione accepta, non autem data. 12. q. 98. 1. ad 2. item q. 99. 2. ad 3.

74 Lex uetus induxit pœnam ſeruitutis, in caſu duplici tantum, ſcilicet ſeruitutem perpetuam in ſeruo nolente ingredi, & temporalem, in fure non ualente ſoluere. 12. q. 105. 2. ad 10.

75 Lex uetus, bene ſtatuit de loco iudicij, de iudicibus, & teſtibus. 12. q. 105. 2. c. ad 7. item ad 8.

76 Lex uetus data fuit ſolis Iudæis, non quidem propter merita eorum, ſed propter promiſſiones Dei de Chriſto. 12. q. 98. 4. o. item 5. c.

77 Lex uetus data fuit duris in flagellum, proficientibus in pędagogum, perfectis autem in ſignum & ſolatium. 12. q. 101. 3. c.

78 Gentiles non obligabantur ad legem ueterem, quo ad cerimonialia, uel iudicialia: ſed ad præcepta naturæ ſecundum ſe, non autem ex lege ueteri. 12. q. 98. 5. o. item 12. q. 85. 4. ad 1.

79 Lex uetus neminem excludit à cultu Dei, ſed tantum à ciuilitate. 12. q. 105. 3. ad 1. item ad 2.

80 Lex uetus ordinabat ad Chriſtum, perhibendo teſtimonium, & diſponendo ad eum. 12. q. 98. 2. c. item q. 99. 6. c.

81 Status ueteris legis inſtitutus fuit, ad figurandum myſterium Chriſti. 12. q. 102. 4. c.

82 Status ueteris legis, non fuit immutatus ante Chriſtum, quo ad impletionem, ſed quo ad conditionem populi. 12. q. 102. 4. ad 2.

83 Chriſtus impleuit legem ueterem, opere & doctrina tripliciter, ſcilicet, exponendo, dando modum melius obſeruandi, & ſuperaddendo, 12. q. 107. 2. o. item 4. ad 3.

84 Chriſtus in omnibus conuerſatus eſt ſecundum præcepta ueteris legis, 3. q. 37. o item q. 40. 4. o. item q. 47. 2. ad 1.

85 Lex uetus dabatur populo adhuc imperfecto, in comparatione ad perfectionem quæ erat futura per Chriſtum, 12. q. 99. 6. c.

86 Lex noua continetur in lege ueteri uirtualiter, ut perfectum in imperfecto, & implicite: non autem explicite & in actu. 12. q. 107. 3. o.

87 Lex uetus aſſimilatur puero, ut imperfecta, noua autem aſſimilatur uiro, ut perfecta, 12. q. 91. 5. e. ad 1. item q. 98. 1. o. item 2. ad 1. item ad 2. item q. 99. 6. e. item q. 106. 3. c. item q. 107. 1. c. ad 2. item 2. 3. 4. c. item 22. q. 1. 7. ad 2.

88 Lex noua implet legem ueterem, exhibendo quod lex uetus promittebat & figurabat, ſed euacuat eam quo ad ceremonialia, 12. q. 107. 2. o. item 22. q. 104. 6. ad 2.

89 Lex noua dicitur gratia fidei, quia principaliter eſt ad gratiã, ſecũdario autem eſt ad ceremonialia & ſacramentalia. Lex uetus autem econuerſo, 12. q. 107. 1. ad 3. item q. 108. 1. o.

90 Lex uetus eſt uia ad legem nouam, ſicut lex noua ad cœleſtem eccleſiam, ſeu ad cœleſtem hierarchiam, 12. q. 101. 2. c. item q. 106. 4. ad 1. item q. 61. 4. ad 1.

91 Vtraque lex fuit ab uno Deo, ſed lex uetus in lapidibus, noua uero in corde, 12. q. 98. 2. 3. o. item q. 106. 2. ad 3. itẽ 4. ad 3. itẽ q. 107. 1. c. ſi.

92 Lex uetus cohibebat manum, i. actus exteriores, per pœnas temporales, non autem animum, i. actus interiores, noua autem cohibet utrumque, per æterna, 12. q. 108. 1. ad 2.

93 Lex noua principaliter promittit ſpiritualia, & ordinat actus etiam

 inte-

interiores,& ex amore: ideo perfectior eſt lege ueteri quæ habet oppoſita.12.q.91.5.o.item q.99.6.o.item q.107.1.ad 2.item q.108.1.o.item 22.q.95.2.ad 2.item q.144. 1.ad 1.

94 Lex uetus eſt grauior lege noua,quo ad cerimonialia,& quo ad diſpoſitionem ſubditorum,ſed quo ad actus uirtutum,eſt econuerſo. 12.q.107.4.o.

95 Lex noua addit conſilia ſuper præcepta, non autem lex uetus. 12 .q. 108. 4. o.

96 Lex noua dicitur lex ueritatis, lex uetus autem dicitur lex umbræ, uel lex figuræ, 12.q.107.2.c.

97 In lege noua dantur præcepta fortitudinis,ad pugnãdum ſpiritualiter, ad patientiam temporalium malorum:non autem ad pugnam corporalem ſicut in lege ueteri,22.q.140.1. ad 1.

98 Lex noua nihil inſtituit,ad cognoſcendum futura, ſicut lex uetus, quia terrena ſunt:fuerunt tamen in nouo teſtamento etiam aliqui, prophetiæ ſpiritum habentes, qui multa de futuris euentibus prædixerunt.22. q.95.2.ad 3.

99 Lex noua nihil determinat circa cerimonialia uel iudicialia,nec præcipit alia moralia,quàm lex uetus.12.q.108.2.o.item 3.ad 2.itẽ ad 3.

100 Lex noua principaliter eſt gratia ſpiritus ſancti, ſecundario autem eſt circa quædam diſponentia ad gratiam,& ad uſum eius:ideo principaliter eſt indita, & ſecundario ſcripta.12.q.106.1.o. item 2. 3. c. item q.107.1.ad 2.item ad 3.item q.108. 1.c.ad 1.

101 In lege noua nihil continetur, niſi pertinens ad gratiam ſpiritus ſancti:uel diſponens intellectum per fidem & affectum, uel ad uſum gratiæ. 12.q.106.1. ad 1.

102 Lex noua,eſt lex gratiæ,& pietatis.12.q.106.3.c.fi.

103 Lex noua dicitur lex libertatis, quia non præcipit actus exteriores niſi ſacramentorum, uel habentes neceſſitatem ad gratiam,nec prohibet,niſi contraria gratię.12.q.108.1.2.o.item 4.c.

104 Lex noua bene ordinat omnes actus interiores hominis ad ſe,ad proximum,& ad Deum.12.q. 108.3 o.

105 Nullus ſtatus poteſt eſſe perfectior ſtatu nouæ legis,quia lex noua immediate introducit ad ultimũ finẽ. 12. q. 106.4.c.item q.108.4.o.

106 Lex noua non debuit dari à principio mundi,triplici ratione:prima.ſ. quia lex noui principaliter eſt gratia ſpiritus ſancti, quę abundanter dari non debuit,antequam impedimentum peccati ab humano genere tolleretur conſummata redẽptione per Chriſtũ:ſecunda poteſt aſſignari ex perfectione legis nouæ : non enim aliquid ad perfectum adducitur ſtatim à principio, ſed quodam temporali ſucceſſionis ordine, ſicut aliquis prius fit puer, & poſtmodum uir: tertia ſumitur ex hoc quòd lex noua eſt lex gratię:& ideo primo oportuit, ut homo relinqueretur ſibi in ſtatu ueteris legis: ut in peccatum cadendo ſuam infirmitatem cognoſcens, recognoſceret ſe gratia indigere. 12.q.91.5.ad 2.item q.106.3.o.

107 Lex noua proponitur in omni loco,non autem in omni tempore,quia tempus uariat ſtatum,non autem locus.12.q.106.3.ad 2.

108 Lex noua durabit uſque ad finem mundi.12.q. 106 4 o.

109 Leges humanæ ſunt neceſſariæ, ad pacem hominum, & ad uirtutes, propter malos:quia non ſufficit eis paterna monitio. 12. q.91.3.o. item q.95.1.o.

110 Melius eſt ſecundum philoſophũ,omnia determinari per leges,quantum poſſibile eſt,quàm relinquere arbitrio iudicũ, triplici ratione.

Primo.ſ.quia facilius eſt inuenire paucos ſapientes, qui ſufficiāt ad rectas leges ponēdas,quàm multos qui requirerentur, ad recte iudicandū de ſingulis:ſecundo quia illi qui leges ponunt,ex multo tempore conſiderant quid lege ferendum ſit; ſed iudicia de ſingularibus factis, fiunt ex caſibus ſubitò exortis: facilius autem ex multis conſideratis poteſt homo uidere quid rectum ſit, quàm ſolum ex aliquo uno facto: tertio quia legiſlatores iudicāt in uniuerſali & de futuris: ſed homines iudicijs pręſidentes, iudicant de pręſentibus, ad quę afficiuntur amore uel odio, aut aliqua cupiditate;& ſic eorum deprauatur iudicium.12.q 95.1.ad 2.

211 Quia ergo iuſtitia animata iudicis, non inuenitur in multis, & quia flexibilis eſt:ideo neceſſariū fuit.in quibuſcunq; eſt poſſibile legem determinare quid iudicandum ſit,ut pauciſſima arbitrio hominum committerentur,12.q.95. 1.ad 2.ſi.

212 Quædam ſingularia quæ non poſſunt lege comprehendi, neceſſe eſt committere iudicibus,puta de eo quod eſt factum eſſe, uel nō eſſe, & de alijs huiuſmodi.12.q 95.1.ad 3.

213 Lex humana eſt diſpoſitio particularis, inuenta per rationem humanam,ex principijs communibus legis naturalis. 12. q. 91.3.o.item 4.c.item q.95.2.o.item 3. 4. c.

214 *Lex humana eſt menſura menſurata à lege diuina, & à lege naturali.cuius finis eſt utilitas hominum. 12.q.19.4.c.item q.95.3.o.

215 Leges humanæ in communi.habent rationem.non autem quo ad aliquas particulares conditiones,ſed ex arbitrio inſtituentium, 12. q. 95.2.ad 4.item q. 102. 2. ad 3.

216 Leges humanæ. non poſſunt habere illam infallibilitatem, quam habent concluſiones demonſtratiuæ ſcientiarum. 12. q.91.3.ad 3. itē 4.c.item q 96.1.ad 3.item q.105.2.ad 8.item 22.q.120.1.c.

217 Nulla lex humana habet uim legis, niſi inquantum à lege naturæ deriuatur.12.q.95.2.o.

218 Leges deſcribuntur ad declarationem iuris naturalis & iuris poſitiui: ideo continent utrunque,& inſtituunt ius poſitiuum, dantes ei robur auctoritatis,non autem iuri naturali, ſed hoc habet ex natura. 22.q.60.5.c. ad 1.

219 Lex humana quadrupliciter diuiditur, ſecundū quatuor quæ ſunt de ratione eius.ſ.quod ſit à lege naturę,ad bonum commune, à perſona publica,& ſit regula actuum humanorum, 12.q.95.4.o.

220 Nullus poteſt cōdere legem,niſi cōmunitas uel perſona publica,i.gerens uices eius.12.q.90.3.o.item q.92.2.ad 2. item q.95. 4.c.item q.96.1.4.c.item q.97.3.ad 3.item q. 98.3.ad 3.item 22.q. 50. 1. ad 3.item q.57.2.c.item q 60.6.c.item q.67.1.c.

221 Lex humana debet dari in communi.12.q.96.1.o.item q. 98 6.ad 2, item 22.q. 147.3.4 c.

222 Lex humana datur de aliquo,ſecundum illud quod frequentius accidit. 12.q. 84.1.ad 3.item q.96.1.ad 3.item 6.c.ad 3.item q. 102.6. ad 5.item 22.q.88 9.10.c.item q. 120. 1.c.item q. 147.4.c.item q. 152.2 ad 3.item q.154.2.c.ſi.item q.160.5 c.

223 Lex humana non attendit intenſionem obſeruantis, ſed actum eius. 12.q.100.9.c.

224 Lex humana debet eſſe honeſta, iuſta, poſſibilis ſecundum naturam, ſecundum conſuetudinem patriæ, loci,& temporis, neceſſaria; pro communi utilitate, & clara.12.q.95.3. o.

225 Lex eſt iuſta,uel iniuſta tripliciter,ſcilicet ex fine, ex agēte per aucto-

ritatem,& ex forma,ideſt,ſecundum æqualitatem proportionis, 12. q.96.4.c.
126 Lex humana præcipit aliquos actus cuiuſcunque uirtutis, ut ordinabiles ad bonum commune,non autem omnes: ſimiliter aliquos actus cuiuſcunque uitij prohibet,non autem omnes,12.q.93.3.ad 3.item q.96.2.3 o.item q.100.2.c.
127 Leges humanæ ordinantur ad aliqua mundana bona, ſecundum quorum conditionem dantur præcepta fortitudinis,22.q.140.1.c.
128 Lex humana non debet ſeruari quando eſt in damnum, ſed recurrendum eſt ad principem,ſi periculum non ſit in mora, 12.q.96.6.o.itē q.97.3.ad 1.item 22.q.60.5.ad 2.item ad 3.item q.147.4.c.
129 Lex humana iuſta obligat in foro conſcientiæ, non autem lex iniuſta, niſi propter ſcandalum uitandum in ijs quæ non ſunt contra Deū, 12.q.96.4.o.item 22.q.12.2.ad 1.item q.60.3.ad 1.
130 Omnes ſubditi alicuius poteſtatis,ſubduntur legibus eius, uel coacte, ut mali,uel ſponte,ut boni,12.q.96.5.o.
131 Princeps ſubditur legi ſuæ,quo ad iudicium Dei,& ſpōte, quo ad uim directiuam,non autem coacte.12.q.96.5.ad 3.
132 Nullus ſubditur legi inferioris,contra ſuperiorem,12.q.96.5.c.ad 2.
133 Lex humana poteſt iuſte mutari dupliciter,ſcilicet ex defectu legiſlatoris,uel ex mutatione rerum,uel hominum , 12.q.96.5.ad 3. item q.97.1.o.item q.104.3.ad 2.
134 Lex humana non debet faciliter mutari,niſi propter magnam neceſſitatem uel utilitatem,quia conſuetudo iuuat,12.q.97.2.o.
L I. per quem non eſt appropriatum ſed proprium filij.1,q.39.8.c.
L I A fœcunda,& lippis oculis,ſignificat uitam actiuam,quæ plus parit,& minus uidet, 22.q.179.2.b.

1 LIBER de infantia Saluatoris,eſt apocryphus,3.q.35.6.ad 3.item q.36.4.ad 3.item q.43 3.ad 1.
2 *.Liber de mirabilibus ſacræ ſcripturæ,non eſt Auguſtini , nec eſt authenticus,3.q.45.3.ad 2.
3 Liber de ſpiritu & anima,non eſt Auguſtini,nec authēticus, 1.q.77.8.ad 1.item q.79.8.ad 1.item 10,ad 1.item q.82.5.ad 2.
4 Liber uitæ dicitur tripliciter,ſ.conſcriptio ſaluandorum, ſcriptura eorum per quæ ſaluantur,i.utrunque teſtamentum,& ſcriptura agendorum,ſeu iam factorum, ſ.libri aperiendi in die iudicij,i.uis diuina,qua cuilibet nota fient facta ſua,1.q.24.1.ad 1.
5 Liber uitæ eſt notitia Dei de uita beata cuiuslibet in particulari , 1.q. 24. o.item q.39.8.fi.
6 Liber uitæ in diuinis dicitur eſſentialiter,non autem perſonaliter , & appropriatur filio,ratione notitiæ:ſed ſpiritui ſancto , ratione uitæ, 1.q.39.8. fi.
7 Liber uitæ non eſt prædeſtinatio,ſed eſt notitia eius, 1.q.24.1.ad 4.
8 Liber uitæ & electio,ſunt tantum de uita gloriæ creaturarum , nō autem proprie de uita naturæ,nec de uita gratiæ, nec de uita Dei, 1.q. 24. 2.o.
9 Scripti ſimpliciter in libro uitæ,ſcilicet prædeſtinati, nunquam delentur de libro uitę, ſed ſcripti ſecundum gratiam , delentur de libro uitæ,1.q.24.3.o.
10 Sicut poteſt aliquis deleri de libro uitæ,ſic poteſt in eo ſcribi de nouo, ſcilicet uel ſecundum opinionem,uel ſecundum gratiam,non autem ſimpliciter,1.q.24.3.ad 3.

Nullus

21 Nullus liber dicitur liber mortis, ſicut dicitur liber uitæ, quia electi ſolent aſcribi, non autem repudiati, 1.q.24.1.ad 3.

22 Libri aperiendi in die iudicij, ſunt conſcientiæ ſingulorum, uel ſancti utriuſque teſtamenti, uel ſententia iudicis, uel uis diuina oſtendens omnia, qua cuilibet nota fient facta ſua, 1.q.24.1.ad 1.

1 LIBERALITAS eſt uirtus diſpenſandi bene diuitias, in uſus bonos ſibi ſuiſque, & aliis, 22.q.1.0.

2 Ad liberalem non pertinet, eſſe promptum ad recipiendum, & minus ad petendum, ſed ſolicite procurat fructus ſuarum poſſeſſionum, ad liberaliter dandum, 22.q.117.4.ad 3.

3 Propria materia mediate liberalitatis, eſt pecunia, ideſt, res poſſeſſa, ſed materia immediata, eſt paſſio circa pecuniam. 12.q.60 5.c.item 22.q.31.1.ad 2.item q.32.1.ad 4. item q.58.9.ad 2. item q.117.2.3.c. item 6.c.item q.118.3.c.ad 2.item q.157.1.c.

4 Liberalitas moderatur amorem pecuniarum: & timorem de amiſſione earum, 22.q.123.4.ad 2.

5 Proprius actus liberalitatis duplex. ſ. bene uti pecunia in ſe & in alio: ſecundarius autem eſt, præparare & conſeruare eas ad bonum uſum, 22.q.117.3.4.0.

6 Proprius & principalior actus liberalitatis eſt dare, quàm accipere, uel acquirere, uel conſeruare, uel uti pro ſe, 22.q.117.4.0. item q.119.1. ad 2.item ad 3.

7 Liberalis triſtatur quod aliquid detur non cõuenienter, ſed magis quando ipſe dat nõ conuenienter, quia plus opponitur actui eius proprio, 22.q.117.4.ad 2.

8 Dare aliquid cum concupiſcentia retinendi, derogat liberalitati, non autem amicitiæ uel charitati, ſed magis oſtenditur perfectio eius, 22.q.31.1.ad 2.

9 * Liberalitas eſt ſubiectiue in uoluntate, 1.q.21.1.ad 1.

10 Dantes omnia pro Chriſto, non ſunt prodigi, ſed liberales, 22.q.119.2.ad 3.

11 Solus Deus eſt maxime liberalis, 1.q.44.4.ad 1.

12 Chriſtus omnes diuitias contemnendo, oſtendit in ſe ſummum gradũ liberalitatis & magnificentiæ, 3.q.7.2.ad 3.

13 Omnis uirtus theologica & cardinalis, eſt ſimpliciter, i. ſecundum propriam materiam nobilior liberalitate, quæ tamen habet quandam excellentiam, inquantum eſt utilis ad multa, 22.q.117.6.0.

14 Iuſtitia ſe extendit ad omnes, non autem liberalitas, 22.q.58.12.ad 1. item q.123.12.ad 5.

15 Iuſtitia eſt ſimpliciter maior liberalitate, quia eſt communior & fundamentum eius eſt, & poteſt eſſe ſine ea, non autem econuerſo; ſed ſecundum quid eſt econuerſo, ſcilicet ut eſt ornamentum iuſtitiæ, 22.q.66.4.ad 1.item q.123.12.ad 5.

16 Liberalitas conuenit cum iuſtitia, quia utraque eſt principaliter ad alterum, & circa exteriora, ſed prima attendit exteriora ut propria, ſecunda uero ut ſunt alterius, & ratione debiti, ideo liberalitas non eſt ſpecies iuſtitiæ, ſed eſt pars ſibi annexa, 22.q.58.12. ad 1.item q.117.2.ad 3.item 3.ad 2 5.0.item q.118.3.ad 2.item q.134.4. ad 1. item q.157.1.c.

17 Liberalitas eſt ad ſe in ſumptibus, non autem in dationibus, ſed iuſtitia nullo modo eſt ad ſe, 22.q.106.3.ad 1.item q.117.3.ad 3.

LIBER.

1 LIBERTAS cuiuslibet rei eſt dominium & poteſtas ſui actus, ad oppoſita, 1.q.83.3.4.o.
2 De ratione uel neceſſitate libertatis non eſt eſſe primam cauſam ſui, id quod liberum eſt, 1.q.83.1.ad 3.
3 Poſſe uelle malum, non eſt libertas, nec eſt pars libertatis, 1.q.62.8.ad 3.item 22.q.88 4.ad 1.
4 Tota radix libertatis, ut ſubiectum, eſt uoluntas: ratio autem, ut cauſa, 12.q 6.2.ad 2.item q.17.1.ad 2.
5 * Libertas opponitur neceſſitati coactionis, nõ autem neceſſitati finis, 1.q.82.1.c.ad 1.item 22.q 44.1.ad 2.item 3.q.14.2.c.
6 Libertas prima eſt debilitata per peccatum, non autem omnino amiſſa, 1. q. 83. 2. ad 3.

1 LIBERVM arbitrium non eſt habitus proprie, ſed eſt potentia, 1. q.83. 2.o.
2 Liberum arbitrium eſt idem realiter quod uoluntas, ſecundum quod in ea uirtus intellectus, unde liberum arbitrium eſſe dicitur facultas uoluntatis & rationis, 1 q.83.3.4.o. item 12.q.1.1.c. item 22. q.24. 1.ad 3 item q 95 5.c.
3 Liberum arbitrium eſt tantum eorum, quæ ſunt ad finem. 1.q.19.1.c. item q.82.1.2.c.item q.83 1 ad 5.
4 Liberum arbitrium ut de actibus, eſt tantum de contingentibus: ſed ut de obiectis, eſt etiam de præteritis & neceſſarijs, 22.q.24.1.ad 3.
5 * Liberum arbitrium eſt per ſe ordinatum in bonum, nec tendit in malum, niſi ſub ratione boni, 1.q.63.1.ad 4.item 3.q.34.3.ad 1.
6 * Nullius creaturæ liberum arbitrium poteſt naturaliter eſſe confirmatum in bono, ſed tantum ex gratia, 1.q.63.1.c.
7 Liberum arbitrium uiatoris, poteſt per gratiam confirmari in bono, aliquo modo, non autem ſimpliciter, 3.q.52.7.ad 3. item q.79. 6. ad 1.item ad 2.
8 Liberum arbitrium in damnatis eſt obſtinatum in malo, quod non poteſt eſſe in uia perfecte, 22.q.14.3.ad 3. item 3.q.52.6.ad 3. item q. 86. 1. 1.
9 Liberum arbitrium eſt in omni, & ſolo habente intellectũ, 1.q.59.3.c.
10 Liberum arbitrium eſt in Deo, 1.q.19.10 o.
11 Liberum arbitrium eſt in beatis, & eſt in damnatis, 3.q.18.4.ad 3.
12 Homo habet liberum arbitrium, 1.q. 83.1.o item 12.q.13.6.o.
13 Homo per peccatum amiſit liberum arbitrium, quo ad libertatem à culpa & miſeria, non autem quo ad naturam, 1.q.83.2.ad 3.
14 Liberum arbitrium non eſt in brutis, 1.q 59.3.c.
15 Liberum arbitrium non ſuſcipit magis & minus ſecundum eſſentiã, ſed ſecundum diſpoſitionem ſubiecti: tamen eſt maius ſecundum nobilitatem rei, cuius eſt, 1.q.59.3.ad 3.
16 Omnis actus humanus eſt à libero arbitrio uel elicitiue, uel imperatiue 12.q.1.1.c.
17 Eligere eſt proprius actus elicitus liberi arbitrij, 1.q.83.3.4.o. item 3. q.18.4.b.item c.
¶ Libido uoluntatis grauat peccatum, ſenſibilis autem leuiat, 22.q. 154.3.ad 1.item q.156.3.c.ad 3.
¶ Non licere aliquid alicui contingit dupliciter, ſ. ratione prohibitionis, & ratione defectus, 22.q.187.1.c.

1 LIGNVM uitæ, & arbor ſcientiæ boni & mali, ſunt materialia, ſed ſignificant res ſpirituales, 1.q.102.1.ad 4.

2 Lignũ uitæ cauſabat immortalitatem in Adam, per ſolam fortificationem uirtutis, alij uero cibi, reſtaurando deperditum, 1.q.97.4.o.

3 Cauſa principalis immortalitatis Adæ, erat uirtus ſupernaturalis ei data, non autem lignum uitæ, ſed tamen erat coadiuuans ad continuationem uitæ, 1.q.97.4.c.fi.

4 Si poſt peccatum, homo comediſſet de ligno uitæ, non potuiſſet euadere mortem, ſed potuiſſet eam deferre, 22.q.164.2.ad 6.

1 Idem locus & ſtatus ſanctorum ante aduentum Chriſti, dicebatur ſinus Abrahæ, ratione requiei: & limbus inferni, ratione defectus gloriæ, nõ non autem ſunt omnino diuerſi, 3.q.52.2.ad 4.

2 Gaudium magnum erat in eo, de gloria ſperata, 3.q.52.5.ad 1.

3 In limbo patrum erat dolor; de dilatione gloriæ, non autem pœna ſenſibilis pro peccato, ſed Chriſtus ſoluit utrunque, ſ. præſeruando à ſecundo, & dando gloriam, 3.q.52.2.ad 2.item 5.ad 1.

4 Limus eſt terra permiſta aquæ, ideo corpus hominis dicitur componi ex eo, ideſt ex quatuor elementis, 1.q.91.1.o.

1 Quia ſanctorum animæ ante Chriſti aduentum habebant quietem per immunitatem pœnæ, limbus, ſinus Abrahę dicitur, qui fuit primum exemplum credentium, ſed quantum ad id quod ſanctis deerat requies deſiderij, dicitur infernus. ſupl.q.69.4.o.

2 Limbus quantum ad qualitatem loci diuerſus eſt ab inferno damnatorum, ſed quantum ad ſitum loci ſunt loca continua, niſi quod limbus patrum pars ſuperior inferni eſſe uidetur. ſupl.q.69.5.c.

3 Cum pueris in limbo nulla adſit ſpes beatæ uitæ, quæ patribus aderat, qualitate præmij & pœnæ limbus puerorum differt à limbo patrũ, non autem ſitu, etſi requies patrum in ſuperiori loco eſſe credatur. ſupl.q.69.6.o.

4 Siue in ſtatu conſequendi pro meritis bonum, ſiue malum, conſtitutæ ſint animæ corporibus exutæ; conuenienter quinque loca diſtincta ſunt, ſcilicet paradiſus, limbus patrum, purgatorium, infernus, & limbus puerorum. ſupl.q.69.7.c.

1 LINGVA infirmi, quæ infecta eſt cholerico. & amaro humore, non poteſt percipere aliquid dulce, ſed omnia uidentur ei amara, 1.q.75.2.c.item q.111.4.c.

2 Donum linguarum, eſt gratia gratis data, & neceſſaria fuit duplici ratione, ſ. ut prima diſcipuli Chriſti per uniuerſum orbem diſcurrentes fidem eius ubique prædicarent, & ut ſicut gentibus ad idololatriã declinantibus, introducta eſt diuerſitas linguarum, ita etiam quando erant gentes ad cultum unius Dei reuocandæ, contra huiuſmodi diuerſitatem, remedium adhiberetur, per donum linguarum. 22.q.176.1.o.

3 Chriſtus habuit donum linguarum, quo tamen non eſt uſus, quia tantum in una gente prædicauit, 22.q.176.1.ad 3.item 3.q.7.7. ad 3.

¶ Litigium proprie eſt contradictio in uerbis, non ex defectu amoris animos unientis, ſed ex hoc quod quis non ueretur contriſtare perſonam: primum eſt contentio, & pertinet ad diſcordiam contrariam charitati: ſecundum contrariatur amicitiæ uel affabilitati, non autem manſuetudini uel temperantiæ, licet oriatur aliquando ex ira, uel concupiſcentia generali, & ex multis alijs, 22.q.116.1.o.

Figu-

Figuræ literarum, quibus tria & ſex repræſentant Græci, ſatis ſunt propinquæ apud eos, 3.q.46.9.ad 2.fin.

1 LOCA. * Inter quælibet duo loca, ſunt infinita loca, tam diuiſibilia, quàm indiuiſibilia, 1.q.53.2.c.
2 Reſpectus & inclinatio, & ordo corporis grauis ad locum medium, eſt relatio realis, 1.q.28.1.c.
3 Eſſe in loco dicitur dupliciter, ſ. ſicut eſſe in aliqua re, uel eſſe ſicut locatum in loco. 1.q.8.2.c.
4 Eſſe in loco contingit dupliciter, ſcilicet circumſcriptiue & diffinitiue, 1.q.52.1.o.
5 Quod eſt in aliquo loco totum, totalitate eſſentiæ, poteſt ſimul eſſe extra, non autem totalitate quantitatis, 1.q.8.2.ad 3.
6 * Incorporalia ſunt in loco, 1.q.8.2.ad 1. item ad 2.
7 Deus non eſt in loco circumſcriptiue neque diffinitiue, quia eſt ubiq;, 1.q.52.2.c.fi. item 3.q.52.3.ad 3.
8 Deus dicitur eſſe in loco metaphoricè, quia implet locum cauſalitate effectuum, non autem diſtantia dimenſionum, 1.q.8.2.c.
9 Deus eſt in loco, non quidem ut quid menſuratum loco, ſed ut dans uirtutem loco, locandi & continendi, 1.q.8.2.c.

1 LONGANIMITAS eſt uirtus, qua habetur animus tendendi in aliquid diſtans in longinquum, & conuenit dupliciter cum patientia, ſed magis cum magnanimitate. ſ. primo quidem, quia patientia ſicut & fortitudo ſuſtinet aliqua mala, propter aliquod bonum, quod ſi ex propinquo expectetur, facilius eſt ſuſtinere: ſi autem in longinquum differatur, difficilis eſt expectatio: ſecundo quia hoc ipſum quod eſt differri bonum ſperatum, natum eſt cauſare triſtitiam: & ſic ſecundum quod ſub eadem ratione mali contriſtantis, poteſt comprehendi & dilatio boni ſperati, quæ pertinent ad longanimitatem, & labor quem homo ſuſtinet in continuata executione boni operis, quod pertinet ad conſtantiam, tam longanimitas quàm etiam conſtantia ſub patientia comprehendūtur, 12.q.70.3.c. item 22.q.17.5.ad 3. item q.136.5.o.
2 Longanimitas magis reſpicit ſpem, quàm timorem, uel audaciam, uel triſtitiam, ſicut etiam magnanimitas, 22.q.136.5.o.
1 IN diuerſis linguis, ſunt diuerſi modi loquendi, 1.q.39.3.ad 2.
2 Deus loquitur angelis uel hominibus, oſtendendo aliquid, & fortaſſis Deus primis hominibus antea loquebatur, ſicut cum angelis loquitur, ipſa incommutabili ueritate illuſtrans mentes eorum, & ſi non tanta participatione diuinæ eſſentiæ, quanta capiunt angeli, ſecundū Auguſt. 1.q.94.1.c.fi.
3 Loqui uidentur bruta, per illuſionem Simonis Magi, uel operante dæmone: ſicut & aſina Balaam, per angelum, 22.q.165.2.ad 4.
¶ Loth culpandus eſt ſecundum Auguſtinum, non quantum ille inceſtus, ſed quantum ebrietas meruit, 22.q.105.4.c.fi.
¶ Lotio pedum ueteris teſtamenti, prætermittitur in nouo teſtamento, & retinetur lotio manuum, quia eſt in promptu, & idem ſignificat, ſ. perfectam mundiciam, 3.q.83.5.ad 1.
¶ Lucia uerum dixit, quod corpus non coinquinatur niſi de conſenſu mentis, 22.q.64.5.ad 1.
¶ Lucifer peccauit grauius cæteris angelis, inquantum in eo minor flexibilitas fuit ad peccatum, 1.q.63.8.ad 3.

¶ Ludi-

¶ Ludicra ſeu iocoſa, ſunt dicta uel facta, in quibus non quæritur, niſi delectatio animalis, 22.q.168.2.c.

¶ Ludificatio dæmonum, mutat homines in beſtias, ſecundum apparẽtiam tantum, non autem ſecundum rei ueritatem, 1.q.114.4.ad 2. item 22.q.165.2.ad 4.

1 Ludus eſt in remedium, contra fatigationem animalem, dans animæ quietem, i. delectationem, 12.q.1.6.ad 1. item 22.q.168.2.o.

2 Ambroſius reprobat omnes ludos in ſacra ſcriptura, non autem in aliis 22.q.168.2.ad 1.

3 Ludus triplex, ſ. turpis, deuotus, & recreatiuus. Primus debet uitari à quolibet: ſecundus eſt laudabilis: tertius debet ſumi, ſed temperatius à pœnitente, 22.q.168 4.ad 1.

4 In ludis cauenda ſunt tria, ſ. dicta & facta turpia & nociua, reſolutio grauitatis, & indebitæ circunſtantiæ, 22.q.168.2.o.

5 Ludere inordinate ratione recreationis, opponitur eutrapeliæ, ſed pertinet ad molliciem, ratione quietis, 22.q.138.1.ad 3.

6 Defectus ludi eſt peccatum, ſed minus quam exceſſus eius, 22. quõ. 168.4 o.

7 Exceſſus ludi duplex, ſcilicet, ratione turpitudinis uel nocumenti, & ratione indebitæ circunſtantiæ: primus eſt peccatum mortale: ſecundus autem, eſt peccatum ueniale, niſi ponatur finis in hoc, 22.q. 168: 3.o.

8 Peccata ratione ſolius intentionis excuſantur per ludum, non autem peccata ex ſua ſpecie, ſed reddunt ludum obſcœnum & flagitioſum, 22.q.168. 3.ad 1.

1 LVMEN dupliciter poteſt ineſſe alicui, ſ. uel per modum formę permanentis, uel per modum paſſionis tranſeuntis, 22.q.171.2 c. item q.175.3 ad 2.

2 Maius lumen offuſcat minus lumen, ſcilicet alterius illuminantis: non autem minus lumen illuminati: ſed perficit ipſum, 3.q.5.4. ad 2. item q.9.1.ad 2.

3 Lumen naturale intellectus, nihil aliud eſt, quàm manifeſtatio ueritatis, 1.q.67.1.c. item q.106.1.c.

4 In homine eſt triplex lumen qua non participant bruta, ſ. lumen naturæ, gratiæ & gloriæ, 1.q.106.1.ad 2.

5 Lumen naturale intellectus confortatur per infuſionem luminis gratuiti, 1.q.12.13.c.

6 Lumen ſupernaturale intellectus, ideſt, intellectus qui ponitur donum ſpiritus ſancti, eſt quædam acuta perſpectio diuinorum, 1.q.106.1. ad 2. item 22.q.49 2.ad 2.

7 Lumen intelligibile imprimitur diuinitus, ad iudicãdum uiſa ab alijs, ad intelligendum ſcripturas, & ad interpretandum, ſicut Apoſtolis ad cognita naturaliter, & ad agenda 22.q.173.2.c.ñ.

8 Lumen gloriæ non poteſt eſſe connaturale alicui creaturæ, 1.q.12.5. ad 3.

1 Productio plantarum, præmittitur productioni luminarium, ad excludendum idololatriam, 1.q.70.1.ad 1. item ad 4.

3 Luminaria producta ſunt primo die, quo ad ſubſtantiam: ſed quo ad collationem determinatæ uirtutis, producta ſunt quarta die, 1.q.70. 1.ad 1. item q.74.1.ad 4.

3 Luminaria ſunt fixa in ſphæris, ſecundum Ariſtotelem, nec mouentur ſine ſuis ſphæris, ſed oppoſitum tenet Ptolomæus, 1.q.70.1.ad 3.

Sol

4 Sol dicitur luminare magnum,& luna luminare minus:ſed ſol propter quantitatem & propter uirtutem : luna uero dicitur magna , propter quantitatem apparenté & claritatem , & propter propinquitatem ad nos , & propter manifeſtos eius effectus, 1.q.68.1.c.fi. item q.70.1.ad 5.

1 LVNA plena oritur ueſpere,& occidit mane: ideo dicitur præeſſe nocti, quia probabile eſt quod producta ſit perfecta , ſicut & plantæ & animalia,1.q.70.2.ad 5.

2 Luna non dicitur præeſſe diei,ſicut nocti,licet appareat in die , quia nō dominatur diei,propter præſentiam maioris luminaris,ſcilicet ſolis , 1.q 68.1.c.fi.item q.70.1.ad 5.

3 Luna ſecundum proprium motum,eſt uelocior ſole,ſed ſecundum motum diuinum,eſt econuerſo,3.q.44.2.ad 2.

1 LVX ſeu lumen,non eſt corpus,nec eſt euidentia coloris,1.q.67.2.o. item q.76.7.c.item q.91.1.ad 2.

2 Lux non eſt forma ſubſtantialis ſolis,ſed eſt qualitas actiua cuiuslibet lucentis à ſe. 1.q.67.3.o.

3 Lux proprie eſt tantum in corporibus , quantum ad illud à quo ſumitur nomen,ſed quantum ad illud cui imponitur: magis conuenit ſpiritualibus quàm corporalibus,1.q.67.1.o.item q.74.2.o.

4 Lux non habet contrarium,quia eſt qualitas primi alterantis , 1.q.67. 3.ad 2.

5 Lux dicitur eſſe ſine numero,pondere,& menſura , quia uirtus eius ſe extendit ad omnia corporalia,non autem ſimpliciter, 1.q.5.5.ad 5.

6 Lux primo creata,fuit ſol, ſed adhuc informis , quo ad determinationem uirtutis, factam quarta die : nec lux erat nubes, niſi ſecundum ſimilitudinem,1.q.67.4.o. item q.68.1.c.fi. item q.70.1.ad 2.item q.74.1.c.ad 4.item 3.ad 5.

7 * Lux non uidetur per aliquam ſimilitudinem , ſed per eſſentiam ſuā informat oculum,1.q.56.3.c.

8 * Lux facit quod color qui eſt uiſibilis in potentia,fiat uiſibilis in actu, 1.q.67.3.ad 3.item q.79.3.ad 2.

9 * Eodem actu uidetur color & lux,ut ratio uidendi,non autem ut obiectum,12.q.8.3.ad 2.item q.12.4.c.

10 Alium effectum facit lux ſolis,alium lux Iouis, & ſic de alijs Planetis , 1.q.67.3.c.item q.70.1.ad 2.

11 Lux agit ad productionem formæ ſubſtantialis,ut inſtrumentum cœli, 1. q. 67 3. ad 3.

1 LVXVRIA principaliter,eſt circa uoluptates uenereas : ſecundario autem dicit exceſſum in alijs,22.q.153.1.o.

2 Omnis actus luxuriæ eſt peccatum,22.q.153.3.o.

3 Omnis actus luxuriæ deliberatus extra limites matrimonij, eſt peccatū mortale: aliter uero eſt ueniale,22.q.35.3.c. item q.36.3.c. item q. 153. 3. o.

4 Luxuria eſt uitium capitale,22.q.153.4.o.

5 Peccata luxuriæ inter uitia intemperantiæ, ſunt maxime exprobrabilia,22.q.151.4.ad 3.

6 Species luxuriæ ſunt ſex,ſ.fornicatio,adulterium,inceſtus,ſtuprum,raptus,& luxuria contra naturam,22.q.154.o.

7 Stuprum aliquando ſumitur communiter pro omni peccato luxuriæ , 22.q.154.6.ad 2.

8 Sacrilegium reducitur ad ſpecies tres luxuriæ,ſ.uel ad ſtuprum , uel ad

adul-

adulterium, inquantum uiolatur uirgo Deo deſponſata: uel ad inceſtum, inquantum eſt cum cognata ſpirituali, 22.q.154.1.ad 3. item 10.ad 2.

9 Peccatum luxuriæ contra naturam, non eſt humanum, ſed beſtiale, 22. q.142.4.ad 3.item q.154.11.o.

10 Vitium contra naturã eſt grauiſſimum inter ſpecies luxuriæ: ſecundo raptus: tertio inceſtus: quarto adulterium: quinto ſtuprum, & minima fornicatio.12.q.73.7.c.item 22.q.154.12.o.item q.170.1.ad 2.

11 Species luxuriæ cõtra naturam ſunt quatuor, quarum grauiſſima eſt beſtialitas: ſecundo Sodomia: tertio cum muliere extra naturã: quarto mollities, 22.q.154.11.o.item 12.ad 4.

12 Circa tempora Abrahæ, humanum genus uenerat ad profundiſſimum peccatorum, ſ.ad infidelitatem, & ad turpiſſimum uitium cõtra naturam, 3.q.70.2.ad 1.

13 Filiæ luxuriæ ſunt octo, ſ.cæcitas mentis, inconſideratio, præcipitatio, inconſtantia, amor ſui, odium Dei, affectus præſentis ſæculi, & deſperatio futuri ſæculi, 22.q.53.6.o.item q 153.4.5.o.

14 Gradus luxuriæ quintuplex, ſ.aſpectus, cogitatio, delectatio, conſenſus, & opus.12.q.72.7.c.fi.item ad 3.

15 Ex luxuria oriuntur quatuor inordinati actus locutionis.ſ.turpiloquia, ſtultiloquia, ſcurrilia, & ludicra.22.q.153.5.ad 4.

16 Nulla paſſio ita deprimit rationem ſicut gula & luxuria, 22.q.53.6.o. item q.55.8.ad 1.item q.180.2.ad 3.fi.

17 Homo incurrit quintuplex damnum ex luxuria, ſ.depreſſionem mẽtis, exhæredationem, periculum perſonæ, & periculum rerum, & impedimentum bonorum operum, 22.q.46.3.c.

18 Luxuria uix uitari poteſt, niſi uitetur principium eius, ſ.aſpectus mulieris pulchræ, & præcipue aſpectus uirginis, 22.q.167.2.c.

19 Luxuria uincitur fugiendo, ſed accidia & cętera uitia reſiſtendo, 12.q. 35 6.ad 3.item q.74.3.ad 2.

M.

1 MACERATIO proprie corporis, non eſt accepta Deo, niſi diſcreta, ut concupiſcentia refrenetur, & natura non nimis grauetur, 22.q 88.2.ad 3.item q.147.1.ad 2, item q.188.6 ad 3.

1 MACVLA in corpore, & macula in anima, contingit dupliciter. ſ. priuatione decoris per peccatum mortale, & ex ſuperinductione, per peccatum ueniale, 3.q.87.2.ad 3.

2 Macula peccati eſt defectus nitoris animæ, ſ.luminis diuini, & rationis, gratiæ, ex inordinato amore temporalium, 12.q.86 o. item q.89.1.o, item 22.q.87.6.c.

3 Macula non dicit aliquid poſitiuum in anima, nec priuationem tantum, ſed in reſpectu ad ſuam cauſam, ſcilicet ad peccatum: ideo diuerſorum peccatorum, ſunt diuerſæ maculæ, 12.q.86.1.ad 3. item 3. q.88 1.c.

4 Macula peccati nihil aliud eſt quàm priuatio gratiæ, 12.q.109.7.c.

5 Actus peccati facit diſtantiam à Deo, quam ſequitur macula, 12.q.86. 2.ad 3.item 6.c.

6 Ceſſante macula peccati, remanet reatus, 12.q.87.6.o.

7 Remiſſio peccato quantum ad maculam, ſemper remittitur pœna ęterna, non autem pœna temporalis, 12.q.87.6.c.

8 Macula peccati, manet tranſeunte actu peccati, 12.q.86.2.o.item q.87. 6.c.ad 1.

1 MAGI adorantes Chriſtum ſecundum Auguſtinum, fuerunt malefici:

ſed

ſed ſecundum alios fuerunt ſapientes, aſtrologi, & potentes, 3.q.39. 3.c.ad 2.item 5.c.

2 Magi moti ſunt ex ſcriptura Seth, ad ſequendum ſtellam, uel ex prophetia Balaam, uel ducti ab angelis, uel inſpirati à Deo, 3.q.36.5. ad 4.

3 Magi ſecundum Auguſtinum, uenerunt de remotiſſimis partibus orientis, per biennium: ſecundum uero alios, uenerũt in diebus tredecim: ſecundum alios autem, uenerunt de prope, 3.q.36.3.ad 3. item 5. ad 4.item 6.c ad 3.

4 Magi uenerunt ad Chriſtum, tanquam primitiæ gentium, docti à ſpiritu ſancto, offerentes munera congrua dignitati Chriſti. 3.q.36.3.ad 1.item 8.o.

5 Magi amiſerunt ſtellam quadruplici ratione, ſ. propter Iudæorum confuſionem, propter magorum inſtructionem, propter inſtructionem noſtram dupliciter: primo quia qui humanum auxilium quærunt, deſeruntur ab auxilio diuino: ſecundo inſtruimur quantum ad hoc, quia qui fideles ſumus, non debemus quærere ſigna, ſed debemus eſſe cõtenti doctrinis prophetarum, quia ſigna data ſunt infidelibus, 3.q.36 8.ad 3.

6 Herodes poſt duos annos, à receſſu magorum, occidit pueros, quia accuſatus iuit Romam, uel territus aliquo periculo, uel credens magos confuſos, 3.q.36 6.ad 3.

7 Subſtantia non dicitur magis & minus, ſic quod participetur quandoq; cum magis & minus in eadem ſpecie, licet una ſubſtantia ſit perfectior alia, 1.q.93.3.ad 3.item 12.q.52.1.c.co.2.

¶ Magiſter ſententiarum non eſt authenticus: ideo in multis non tenetur, 1.q.94.4.ad 2.item 22.q.23.2.o.

1 MAGNANIMITAS importat extenſionem animi, uel ad magna abſolute, uel ſecundum proportionem, 22.q.129.1.c. item q. 136.5.c.

2 Magnanimitas eſt uirtus, quia tendit ad maxima, ſecundum rectam rationem, 22.q.129.3.o item q. 130.2.c.

3 Magnanimitas eſt circa ſpem, & deſperationem, 22.q60.4.c.ſi.

4 Magnanimitas principaliter eſt circa honores, ſed mediate: immediate uero, eſt circa ſpem, 22.q.129. 1.o.item 4. 8.c. Item q.128.c. item q. 131.2.c.item q.132.2.c.

5 Propria materia eius eſt honor magnus, mediocris autem eſt materia cuiuſdam uirtutis innominatæ, 12.q.60.5.c.item 22.q.129.2.o. item 4.ad 1.item q.130.2.ad 2.

6 Magnanimitas eſt circa gloriam, quia moderate utitur gloria, ſicut & honore, 22.q.132.2.c.

7 Magnanimitas ad duo reſpicit, ſcilicet ad honorem, ſicut ad materiam, & ad opus magnum, ſicut ad finem. 22.q.129.8.c. item q. 131.2.ad 1.

8 Ratione primi opponitur ei ſecundum exceſſum ambitio, & ratione ſecundi præſumptio, 22.q.131.2.ad 1.item ad 2.

9 Ea quæ opponuntur alijs uirtutibus, opponuntur etiã magnanimitati, ſecundum quod parua pro magnis habentur, 22.q.132.2.ad 1.

10 Magnanimitas eſt in iraſcibili ſubiectiue, 12.q.60.5.c.item 22.q.129. 1.ad 1.item q.134.4.ad 1.

11 Magnanimus non quærit honorem tãquam finem, quia hoc reputat parum, ſed quærit fieri dignus honore, 22.q.129.1.ad 3.item 2.ad 3.itẽ q.131.1.ad 2.

Magna-

12 Magnanimus bene utitur magnis & paruis honoribus, quia non extollitur nec frangitur oppoſitis, ſed contemnit, 22.q.129.2.ad 3.

13 Magnanimus contemnit bona exteriora, ideo non gaudet ſi acquirat ea, nec triſtatur, ſi perdat ea, 22.q.129.8.ad 2.item ad 3. itē q.132.2.ad 1.item ad 2.item ad 3.

14 Magnanimus non eſt cōtentioſus, quia nihil extrinſecum æſtimat magnum, 22.q.129.1.3.ad 3.item q.132.2.ad 3.

15 Magnanimus non amat pericula, nec timet ea, ſed promptiſſime ſe exponit periculis magnis, 22.q.129.5.ad 2.

16 Magnanimus nullo indiget, ſ. modo humano, non autem ſimpliciter, 22.q.129.6.ad 1.

17 Magnanimus habet uocem grauem, locutionem ſtabilem: * quia nō de omnibus facile contendit aut loquitur, ſed de magnis. Non eſt memor beneficiorum, quia non delectatur in hoc, niſi ut maiora compenſet. Eſt tardus & ocioſus, quia non uilibus, ſed magnis intendit. Vtitur ironia, non quæ opponitur ueritati, ſed quia non omnibus animi magnitudinem oſtendit. Cum alijs non poteſt conuiuere, ſed cum amicis tantum, & magnis. Habet infructuoſa, quia magis honeſta quærit, quàm utilia, 22.q.47.9.ad 3. item q.129.3.ad 4.item ad 5.

18 Nullus poteſt eſſe magnanimus, niſi uirtuoſus, qui eſt habilis ad magna, 12.q.66.4.ad 3.

19 Magnanimo attribuuntur actus aliarum uirtutum, ſub ratione excellentiæ, ſ. quod eſt cōmunicatiuus, benefactiuus, retributiuus pluriū, ueridicus, non planctiuus, non incertus, nec fugiens commouentem, 22.q.129.4.ad 1.item ad 2.

20 Magnanimus magis curat de ueritate, quàm de opinione, nec quærit laudem humanam, 22.q.132.2.ad 1.

21 Magnanimitas eſt generalis uirtus, inquātum operatur magna in qualibet uirtute, faciens eam maiorem: ſed eſt uirtus ſpecialis, inquantum ponit ſpecialē modum, circa ſpecialem materiam, 22.q.129.4.0.item 5.ad 2.item q.134.2.ad 2.

22 Magnanimitas eſt ornamentum omnium uirtutum, 12.q.66.4.ad 3.item 22.q.129.4.ad 3.

23 Magnanimitas ſuperueniens iuſtitiæ, auget bonitatem eius, ſed ſine iuſtitia, non habet rationem uirtutis, 22.q.58.12.ad 2.

24 Magnanimitas & magnificentia, habent connexionem cum omni uirtute, ſecundum principia uirtūtum, ſcilicet ſecundum prudentiam & gratiam, non autem ſecundum actum, 12.q.65.1.ad 1.item 22.q.129.3.ad 2, item q.134.1.ad 1.

25 Magnimitas & magnificentia tenent extremum ſecundum quantitatem rei: medium autem, ſecundum regulam rationis, 12.q.64.1.ad 2.item ad 3.item 22.q.92.1.c. item q.129.3.ad 1. item q.130.2.c.item q.134.1.ad 2.item q.152.2.ad 2.

26 Bona fortunæ conferunt ad magnanimitatem, quo ad materiam eius. ſ. quo ad honores, & etiam quo ad finem eius, ſcilicet operari magna, 22.q.129.8.0.

1 MAGNIFICENTIA eſt uirtus factiua magnorum, & eſt uirtus generalis, ſi ſumatur facere communiter, ſcilicet pro omni opere, ſi uero proprie, ſcilicet pro operatione exteriori, eſt uirtus ſpecialis, 22.q.134.1.2.0.

2 Materia eius ſunt ſumptus magni, præcipue ad cultum Dei: ſecundo

 pecu-

pecunia pro eis: tertio amor pecuniæ, 22.q.134.2.ad 3.item 2. ad 5. item 3.0.

3 Magnificentia eſt rerum magnarum & excelſarum, cum animi quadam ampla & ſplendida proportione cogitatio & adminiſtratio, 22. q. 128. c.

4 * Magnificentia eſt in uoluntate ſubiectiue, 2.q.2 2.1.ad 1.

5 Non oportet ad magnificentiam habere multas diuitias, ſed oportet ſic diſponi, quod quando oportet & decet, uelit eas optime diſpenſare, & ſic fuit in Chriſto, 22. q. 134.1. ad 1.item 3.ad 4. item q.152. 3. ad 3.

6 Magnificus nō principaliter facit magnos ſumptus pro perſona ſua, quia non eſt quid magnum, niſi quæ tantum ſemel fiunt, ut nuptię, uel permanentia, ut domus, 22.q.134.1.ad 3.

7 Magnificentia facit & intendit aliquod magnum, in factibili tantum: ſed magnanimitas in omni materia, 22.q.134.2.ad 2.fi.

8 Magnificentia eſt in maximis donis & ſumptibus, ſed liberalitas in mediocribus, 12.q.60 5.e.co.2.item 22.q.117.3.ad 1.item q.118.8. ad 4. item q.128.ad 1.item q.129.2.c.fi.item q.134.2.3.0.item 4.ad 1. itē q.152.3.c.item q.160 1.c.

Crimen læſæ maieſtatis maxime punitur, 22.q.10.8.0.item q.11.3.c.itē q.108.4.ad 2.

1 MAIVS dicitur dupliciter, ſcilicet intenſiue & extenſiue, 3.q.1.4.c.

1 MALEDICERE contingit tripliciter, ſcilicet enuntiatiue, ideſt, detrahendo, cauſaliter uel imperatiue & optatiue, & hoc dupliciter, ſcilicet per ſe, ideſt, ſub ratione mali: & ſic eſt peccatum, non autem ſi per accidens, ideſt, ſub ratione boni duplicis, ſcilicet iuſti, ſicut iudex per ſententiam, eccleſia per excommunicationem, prophetæ conformando ſe Deo, uel ſub ratione boni utilis, ſcilicet ut aliquis melior fiat, uel ne noceat aliis, 22.q.76. 1.0. item q.83. 8. ad 1. item ad 2.

2 Maledicere ſub ratione mali eſt peccatum mortale, & eſt tanto grauius, quanto plus perſona debet amari & reuereri, tamen tripliciter eſt ueniale, ſcilicet ratione parui mali, uel ratione affectus, ſ. ex ioco uel leui motu, uel ratione ſurreptionis, 22.q.76.3.0.

3 Detractio, contumelia, ſuſurratio, & deriſio, ſunt de malo culpæ, & nocēt enunciando: ideo ſunt ſecundum ſe grauiora maledictione, quæ eſt dē malo pœnæ optando, 22.q.76.4.0.

4 Benedictio uel maledictio proprie conuenit tantum ei, cui poteſt bene uel male contingere, ſcilicet naturæ rationali, uel alijs in ordine ad naturam rationalem auxiliando, ſicut Deus maledixit terram, & Dauid montes, uel ſignificando, ſicut Chriſtus maledixit ficum: uel continendo, ſicut Iob maledixit diem, & Dauid mōtes: uel in ordine ad Deū, & ſic eſt blaſphemia, uel ſecundum ſe, & ſic eſt quid uanum, 22.q.76. 2.0.item 4.ad 1.

5 Diabolus quo ad culpam, debet maledici, non autem quo ad naturam eius, 22.q.76.1.ad 4.

Impotentes ex maleficio perpetuo, & poſt triennium, alteram quærere copulam poſſunt, alias minime, ſupl.q.58.2.c.

1 * MALITIA ex qua dicitur aliquis peccare, eſt triplex, ſ. habitus cuiuſcunque uitij, electio mali, & peccatum præcedens, 12.q.78. 1.ad 3.

2 Omnis peccans ex habitu, peccat ex certa malitia, & non econuerſo. 12 q.78.2.3.0.

Pecca-

2 Peccatum ex certa malitia, uel ex induſtria, contingit ex inordinatione, uoluntatis præponentis minus bonũ meliori bono, 12.q.78.1.o.

4 Peccatum ex certa malitia eſt grauius peccato ex paſſione, quia eſt magis uoluntarium, magis durat, & eſt circa finem: peccatum autem ex paſſione, eſt circa ea quæ ſunt ad finem, 12.q.47.a.c. item q.78.4.o.item 22.q.73.3.c.

1 MALVM eſt aliquid, & eſt ens rationis, non autem ens reale, 1.q.48.2.ad 2.

2 Malum non eſt negatio pura, ſed priuatio boni, 1.q.14.10.o. item q.48.a.ad 1.item 3.c.ad 2.item 5.c.ad 1.item 12.q.25.2.e. item q.36.1.c.item q.75.1.c.

3 Nullum ens eſt malum per eſſentiam, nec per participationem, ſed per priuationem participationis, 1.q.49.3.c.ad 4.item q.65.1.ad 2, item ad 3.

4 Malum non eſt cognoſcibile, niſi per bonum, 1.q.14.10. ad 4. item q.48.1.c.

5 Omnis priuatio inquantum huiuſmodi, habet rationem mali, ſicut omnis forma habet rationem boni, 1.q.48.1.ad 1.

6 Mala eſſe ratio & experientia docent, 1.q.48.1.ad 5.item 2.e.ad 1.

7 Malum non eſt exiſtens, ideſt, aliqua natura, neque eſt in exiſtentibus, ut pars perfectionis, ſed ut priuatio in ſubiecto, 1.q.48.1.o.item 2.ad 1.item ad 2.item 3.ad 1.

8 * Si uniuerſaliter malum non eſſet, uniuerſum eſſet imperfectius, 1.q.22.2.ad a.item q.48.2.c. ad 3, item q.49.2.c.

9 * Impoſſibile eſt eſſe ſummum malum, 1.q.49.3.o.item q.103.7.ad 1. item 2a.q.172.6.c.

10 Malum non habet cauſam, niſi per accidens, 1.q.49.1.o.item 3.ad 5.itẽ 12.q.75.1.c.

11 * Omne malum habet cauſam efficientem & materialem, non autem formalem nec finalem, 1.q.49.1.c.

12 Malum eſt cauſa per accidens, non autem cauſa per ſe, 1.q.48.1.ad 4. item q.49 3.c.

13 * Malum duplex, ſ. malum naturæ, & malum culpæ, & utrumque eſt ut in paucioribus, 1.q.63.9.o.

14 Malum culpæ ſecundum totam ſpeciem humanã, eſt ut in pluribus: in alijs autem eſt ut in paucioribus, ſicut etiam malum naturæ, 1.q.49.3 ad 5.item q.63.9.ad 1.item 12.q.71.2.ad 3.

15 Malum non ſimpliciter, ſed in ſolis uoluntarijs duplex, ſ. malum pœnæ, & malum culpæ, 1.q.48.5.o.

16 * Malum pœnæ opponitur bono creaturæ, malum uero culpæ, bono increato, 1.q.48.6.c.item 12.q.79.1.ad 4.

17 Defectus, malum, peccatum, & culpa, differunt, quia primum dicit negationem: ſecundum priuationem in omnibus: tertium in actione tantum; quartum in uoluntarijs tantum, 1.q.48.5.c.ad 1.item 12.q.21.1.c.item 2.o.

18 Malum in naturalibus nunquam eſt in effectu, niſi præexiſtat aliud malum in agente uel in materia, ſed bene in uoluntarijs, 1.q.49.1.ad 3.

19 Malum naturæ duplex, ſ. malum naturæ à cauſa naturali, ut mors naturalis, & priuatio boni naturæ à cauſa non naturali, ut mors uiolenta, 12.q.42.2.o.

20 Malum eſt differentiæ actus moralis, ratione finis, cui accidit aliqua priuatio, 1.q.48.1.ad 2.item 12.q.18.5.ad 2, itẽ q.54.3.ad 2.itẽ

q.79.2.ad 3.

21 Malum moris ex uoluntate contingit per hoc,quod deficit ab ordine rationis & proprij finis.12.q.71.2.c.ad 3.item 6.c.

22 Malum per prius dicitur de culpa,quàm de pœna,22.q.19.1.c.

23 Culpa magis habet rationem mali,quàm pœna, 1.q.48.6.o. item 22.q.19.1.c.item q.76.4.c.

24 Mali ſemper hic puniuntur ſpiritualiter,& boni præmiantur,non autē corporaliter,12.q.96.2.ad 2.

¶ Mammona iniquitatis, dicuntur diuitiæ, uel quia ſolas eas eſſe reputant iniqui, uel quia ſunt occaſio iniquitatis: uel quia inæqualiter ſunt diuiſæ, uel quia iniuſte à primo ſunt acquiſitæ, 22.q.32.7.2.c.ad 1.

1 MANDATVM eſt de meliori, & quod per alios mandatur: ſed præceptum eſt de neceſſario, & quod quis per ſe iuſſit, 12.q.99.5.c.

2 Differentia inter præcepta, mandata, teſtimonia,& iuſtificationes, 12.q.99.5.c.

¶ Manſiones in cœlis, ſunt diuerſi gradus beatitudinis, ideo non ſunt in limbo nec in purgatorio, 12.q.5.2.c.ad 1.

1 MANSVETVDO diuerſimode numeratur inter beatitudines, fructus,& uirtutes,22.q.157.2.ad 3.

2 Manſuetudo eſt circa iram, 1.q.21.1.ad 1.item 12.q.60.4.b. item c.fi. item ad 4. item 22.q.143.c. item q.157.1.2.o. item 3.4.c. item q.161.c.ad 4.

3 Manſuetudo præparat hominem ad cognitionem Dei; remouendo duplex impedimentum, ſcilicet iram & contradictionē ueritatis, 22.q.157.4.ad 1.

4 Manſuetudo maxime facit hominem compotem ſui, 22.q.157.4.c.ad 1.

5 Manſuetudo eſt in iraſcibili ſubiectiue, 3.q.15.2.c.

6 Homo eſt naturaliter mãſuetus,quia eſt complexionis temperatiſſimæ, ideo mitigat iram:ſed iraſci conuenit ei naturaliter, inquantum ratio nunciat cauſam iræ,12.q.46.5.ad 1.

¶ Manumiſſus reducitur in priſtinam ſeruitutem,propter aliquam offenſam in dominum eius,3.q.88.3.ad 2.

¶ Manus eſt organum organorum,quia facit omnia inſtrumenta, & eſt loco omnium inſtrumentorum,3.q.83.5.ad 1.

1 MARCVS amputando ſibi pollicem ne fieret ſacerdos, non peccauit: quia creditur feciſſe hoc ex inſtinctu Dei,22.q.185.2.ad 3.

1 Fluxus & refluxus maris,eſt ei naturalis,quia eſt ex motu lunæ,cui aqua naturaliter ſubditur,1.q.105.6.ad 1.

2 In aquis maris ſunt duo mira, ſ.primum quod non cooperiant totam terram contra naturam,cum ſint etiam altiores ea: ſecundum uero, quod ſemper mare eſt eiuſdem quantitatis,1.q.69.1.ad 2.

3 Diuiſio maris rubri,fuit mira tripliciter,ſ.ratione ſoni uentorum,tantę aquæ,& tantorum effectuum.Ibidem.

1 MARIA & Ioſeph erant de eadem tribu,& de ſemine Dauid, 3.q.28.1.ad 2.item q.31.2.ad 1.

2 * Maria fuit de ſtirpe Aaron, * non quidem ſecundum ſucceſſionē generis maſculini, ſed propter affinitatem contractam ex matrimonio, ſibi enim duæ tribus in matrimonio iungebantur, ſcilicet ſacerdotalis, cuius erat Aaron: & regia, cuius erat Maria, 3.q.29.1.ad 4.

item

item q.31.2. 2.

3 Maria nata eſt ex Melchi, Salomone, Iecconia, & Heli, 3.q.31.2. ad 3. itē 3. ad 2.

4 Quicquid acceptum à parentibus fuit in Maria, fuit pars eius actu: ideo non fuit in Chriſto, 3.q.31.6.c.

5 Maria in uentre matris ſuæ, non habuit uſum liberi arbitrij, quia hoc eſt priuilegium Chriſti. 3.q.27.3.c.

6 Maria habuit tantam claritatem in facie, quod Ioſeph non cognoſcebat eam ſenſibiliter, 3.q.28.3. ad 3.

7 * Maria fuit ſanctificata, priuſquam nata ex utero, 3.q.27.1.0. item 2. ad 2.

8 Maria non potuit ſanctificari in parentibus, nec in conceptione eius, nec ante infuſionem animæ rationalis, 3.q.27.1. ad 1. item 2.0.

9 Maria fuit bis ſanctificata, ſ. in utero matris, & quando cōcepit Chriſtū: in prima fomes fuit ligatus: in ſecunda uero totaliter ablatus, 3.q.27. 3.0. item 4. ad 1. item 5. ad 2.

10 Maior ſanctificatio fuit in Maria, quàm in Ioanne Baptiſta: & maior in eo, quàm in Hieremia, 3.q.26.6. ad 1.

11 Maria ſuper omnes poſt Chriſtum, habuit plenitudinem gratiæ, 3.q.7. 10 ad 1. item q.27.1.c. item 5.0.

12 Maria habuit triplicem perfectionem gratiæ, ſ. in eius ſanctificatione, in conceptione Chriſti, & in eius glorificatione: tertia eſt potior ſecunda, & ſecunda quàm prima. 3.q.27.5. ad 2.

13 In prima perfectione gratiæ, Maria mundata fuit a culpa originali: in ſecunda a fomite, & in tertia ab omni miſeria, 3.q.27.5. ad 2.

14 In prima adepta eſt gratiam inclinantem ad bonum, in ſecunda fuit cōfirmata in gratia, & adepta eſt gratiā conſummatam & confirmantem eam in bono, & in tertia adepta eſt gratiam conſummatam & perficientem eam in fruitione omnis boni, 3.q.27.5. ad 1.

15 Plenitudo gratiæ, & obſeruatio conſiliorum, inchoauit in Beata Maria, ſed primum fuit in ea perfecte: & ſecundum perfecte cœpit in Chriſto, 3.q.28.4. ad 2.

16 Maria eſt perfecte beata ſecundum corpus, quia cum corpore aſſumpta eſt in cœlum. Credimus enim, quod poſt mortem reſuſcitata fuerit, & portata in cœlum, 3.q.27.1.c. item q.83.5. ad 8.

17 Maria habuit donum prophetiæ, ſapientiæ, & miraculorum, ſed non ſecundum omnem uſum, 3.q.27.5. ad 3.

18 Puritas Mariæ fuit maxima ſub Deo, 1.2.q.81.5. ad 3. item 3.q.27. 2 ad 2.

19 * Maria meruit Chriſtum portare, i. meruit gradum puritatis & ſanctitatis, quo congrue eſſet mater Dei, non autem incarnationem Dei, 3.q.2.11. ad 3.

20 Quamuis beata uirgo Maria ſit ſuper omnes angelos exaltata, non tamen eſt exaltata uſque ad æqualitatem Dei, uel ad unionem in perſona, & ideo non dicitur ſedere ad dexteram, ſed aſtare à dextris, inquantum honor filij aliquo modo participatiue, non plenarie redundat in ipſam inquantum mater Dei dicitur, ſed non Deus, 1.q.25.6. ad 4. item q.25.5.0.

21 Maria fuit uere mater Chriſti, 3.q.35.3.0.

22 Matrimonium uerum fuit inter Mariam & Ioſeph, habuitque triplex bonum, & utramque perfectionem requiſitam præter coitum, & nuptiæ factæ ſunt, 3.q.29.2.0. item 4.d.30.q.2.2.0. item Opuſ. 60.co.2. 3. item Matth. co. 10. fi.

23 Maria fuit expers maledictionis Euæ, quia pepetit ſine dolore, & non multiplicauit conceptus,nec fuit ſubiecta uiro,3.q.30.2.ad 2. item q.35.6.ad 1.

24 Angelus prius apparuit Mariæ,quàm Ioſeph,3.q.30.2.ad 2.

25 Angelus excellentius apparuit Mariæ quàm Ioſeph.3.q.30.3.ad 2.

26 Maria ſecundum aliquos,non fuit turbata in uiſione angeli,quia aſſueta erat uiſionibus angelorum, ſed in ſermone eius, ex admiratione dictorum,3.q.13.3.ad 3.

27 Non inconueniens eſt, quod angelus inſtrueret Mariam, quia Maria erat inferior eo ſecundum ſtatum:licet eſſet econuerſo ſecundũ prædeſtinationem,3.q.30.2.ad 1.

28 Maria eſt ſuper omnes ordines angelorum,3.q.30.2.ad 1.

29 Spiritus ſanctus fecit duplicem purgationem in Maria, ſ. præparatoriã ad conceptionem Chriſti,colligens mentem eius in unum: ſecũdam uero à fomite,mediante conceptione Chriſti,3.q.27.3.ad 3.

30 Purgatio prima non fuit ad remouendum transfuſionem peccati originalis,ſed ut digna eſſet Chriſto,12.q 81.5.ad 3.

31 Immunitas à peccato in Maria,cauſabatur ex tribus. ſ.ex ligatione fomitis,gratia inclinante ad bonum,& prouidentia Dei,3.q.27.3.c.ſi. item 4.ad 1.

32 Maria uoluit purgari poſt partum,non quidem propter aliquam immundiciam:ſed propter humilitatem,& obedientiam, & ut approbaret legem,& uitaret calumniam,3.q.37.4.0.

33 Emundatio & confirmatio Mariæ,inchoata fuit in prima ſanctificatione,ſed in ſecunda conſummata eſt in perfectione uiæ. in aſſumptione uero eius,perfectione gloriæ,1.q.100.2.c.item 3.q.27.5. ad 2.

34 Maria ſanctificata fuit in utero à peccato originali,quoad maculam & reatum perſonalem.non autem à reatu totius naturæ: ideo ſi ante paſſionem Chriſti fuiſſet defuncta,nõ intraſſet paradiſum,nec uidiſſet Deum per eſſentiam,ſicut nec alij ſancti,3.q.27.1.ad 3.

35 Cum beata uirgo Maria credatur omnino fuiſſe immunis à fomitis inclinatione,propter eius ſanctificationem perfectam,non eſt pium ponere aliquam pugnam à carne fuiſſe in ea, cum talis pugna non ſit niſi ex fomitis inclinatione, nec tentatio quæ eſt à carne, ſine peccato eſſe poſſit, ut patet per gloſam, & quamuis non habuerit pugnam per tentationem, quæ eſt à carne, habuit tamen pugnam per tentationem ab hoſte, qui nec ipſum Chriſtum reueritus eſt, 3.q.15.2.ad 3.

36 Fomes in Maria adeo debilitatus eſt,& extinctus,ut ad peccatũ actuale nunquam inclinaretur,3.q.27.3.c.item 4.ad 1.item 5.ad 2.

37 Maria per primam ſanctificationem fuit ſemper immunis ab omni peccato actuali,3.q.27.4.0.item 6.ad 1.

38 Tabernaculum ueteris legis, figurabat Mariam,3.q.27.2.b.

39 Feſto Neomeniæ ſuccedit feſtum Mariæ, in qua primo apparuit illuminatio ſolis,ideſt Chriſti,per copiam gratiæ,12.q.103.3.ad 4.

1 MARTYRIVM eſt actus uirtutis quadruplicis, ſcilicet fortitudinis ut elicientis principaliter, patientiæ uero ut elicientis conſequenter, ſed charitatis ut imperantis, & fidei ut finis, 22.q.124.1.2.0.

2 Martyrium eſt actus maxime perfectionis,non quidem ſecundum ſe, ſed ut imperatur à charitate,& ut eam oſtendit,22.q.124.3.0.item q.184 5 ad 3.

Mar·

3 Martyrium habet quod ſit meritorium ex charitate, ſine qua nihil ualet, 22.q.124.2.ad 2.

4 Mors eſt de ratione martyrij, 22.q.124.4 o.

5 Confeſſio cuiuſcunque alterius ueritatis quàm fidei, non eſt cauſa ſufficiens ad martyrium ratione materiæ, ſed tantum ratione finis, referendo ad Chriſtum, 22.q.124.5.c.ad 2.

6 * Martyrium Ioannis Baptiſtæ celebratur, licet mortuus ſit, non quidē pro fide, ſed pro reprehenſione adulterij, 22.q.124.5.c.

7 Moriens pro quocunque opere bono propter Deum, eſt martyr Dei: quia cauſa cuiuſcunque martyrij, eſt ueritas fidei, ut eſt operans, 22.q.124 5.c.

8 Vulneratus letaliter, licet ſuperuiuat, habebit aureolā martyrij, ſicut ſancta Lucia, ſimiliter uulneratus non letaliter, tamen moriens ex incuria non mortali, ut Marcellus Papa, habebit aureolam martyrij, non autem ſi afflictio non continetur uſque ad mortem, ſicut de Syluestro Papa, 22.q.124.4.ad 4.

9 Martyrium eſt de præcepto, ſecundum præparationem animi tantum, 22.q.124 1.ad 3. item 3.ad 1.

10 Martyrium oblatum, debet tolerari patienter, ſed non debet quæri, qa non debet dari occaſio agendi iniuſte, 22.q.124.1.ad 3.

11 Vniuerſalis abſolutio fit in perceptione baptiſmi & in martyrio, ꝑpter quod dicitur quod in martyrio omnia ſacramēta baptiſmi complentur in uirtute paſſionis Chriſti, ſ. quantum ad plenam liberationem à culpa & à pœna, 3.q.68.2.ad 2. item q.87.1.ad 2.

¶ Mas & fœmina in hominibus coniunguntur, non tantum propter generationem, ut in brutis, ſed etiam propter communicationem operum: ideo in ſolis hominibus, màs eſt principium fœminæ, & fœmina facta eſt ex maſculo, 1.q.92.1.o.

1 * MASCVLINVM genus & fœmininum abſolute prædicantur tantū de ſuppoſito, 1.q.31.3.ad 4.

¶ Mater dicitur aliqua ex hoc quod concepit & genuit, 3.q.35.3.4.c.

1 MATERIA non ſemper fuit, licet ſit ingenerabilis & incorruptibilis, 1.q.46.1.ad 3.

2 Materia prima eſt maxime in potentia, & principium imperfectiſſimū, nec talis potentia materiæ, etiam dato quod ſit ſua eſſentia, eſt potentia ad opera tionem, ſed ad eſſe, 1.q.4.1.c.

3 * Materia inquantum habet eſſe ſaltem in potentia, eſt ſimilis Deo, 1.q.14.11 ad 3. item 12.c.fi.

4 Materia non poteſt eſſe in alio, cum ſit primum ſubiectum, 1.q.3.2.ad 3. item 3.q.77.2.c.

5 Materia prima eſt ſua potentia paſſiua, ſicut Deus eſt ſua potentia actiua, 1.q.54.3.ad 3. item q.77.1.ad 2. item q.115.1.ad 2.

6 * In materia nulla eſt potentia actiua. 3.q.32.4.c.ad 3.

7 Materia prima dicitur terra, quia eſt informis: dicitur aqua, quia eſt receptiua, dicitur abyſſus, quia eſt turpis, 1.q.66.1.ad 1.

8 * Partes habent rationem materiæ, totum uero, rationem formæ, 1.q.73.ad 3. item q.65.2.c. item 3.q.90.1.c.

9 Vnitas materiæ primæ, eſt tantum in ijs quæ conueniunt in generatione & corruptione, 1.q.66 2.o.

10 Materia prima omnium rerum, eſt una, unitate ordinis tantum 1.q.68.2.ad 1.

11 Omniū generabilium & corruptibiliū, eſt eadem materia, 1.q.66.2.c.

12 Materia duplex, ſcilicet naturalis & mathematica.1.q.85.1.ad 2. item 3.q.77.2.ad 4.
13 Materia triplex,ſ.ex qua,in qua,& circa quam,& tantum tertio modo coincidit cum fine,12.q.55.4.c.
14 Duplex eſt conditio materiæ, ſcilicet conditio quæ eligitur ab agente, & quæ conſequitur naturam materiæ.1.q.76.1.ad 5.item q.91.3.c. item 12.q.85.6.c.item 22.q.164.1.ad 1.
15 Materia non eſt diuiſibilis niſi per quantitatẽ,1.q.50.2.c.item q.75.7.c.item q.76.4.ad 4.item 3.q.77.2.c.fi.
16 Materia prima,ſecundum potentiã non eſt infinita ſimpliciter, quia ſe extendit ſolum ad formas materiales,1.q.7.2.ad 3.
17 Materia intelligibilis,ponitur in diffinitione quantitatis, non autem materia ſenſibilis,1.q.85.1.ad 2.
18 Materia & priuatio diſtinguuntur realiter ſecundum Ariſtotelẽ, non autem ſecundum Platonem,1.q.5.2.ad 1.item 3.ad 3.
19 Quæ non habent materiam,non habent cauſam ſui eſſe,ſ.quæ tranſmutet de potentia ad actum,nec aliquam cauſam formalem,1.q.61.1.ad 2.item q.75.5.ad 3.
¶ Mathematica ſcientia,non demonſtrat per cauſam efficientem nec per cauſam finalem,licet habeat eas, quia mathematica accipiuntur,ut abſtracta ſecundum rationem : cum tamen nõ ſint abſtracta ſecundum eſſe. Vnicuique autem competit habere cauſam agentẽ, ſecundum quod habet eſſe, licet igitur ea quæ ſunt mathematica, habeant cauſam agentem,non tamen ſecundum habitudinẽ quam habent ad cauſam agentem, cadunt ſub conſideratione mathematica,& ideo in ſcientijs mathematicis non demonſtratur aliquid per cauſam agentem uel finalem,1.q.44.1.ad 3.
¶ Mathias electus eſt ſorte.i.per diuinum donum,declarans eum electum eſſe diuinitus,22.q.95.8.c.

1 MATRIMONIVM eſt formaliter coniunctio & uinculum animorum, & relatio coniugum : unde coniunctio uiri & uxoris eſt potior, quàm coniunctio uxoris ad conſangnineos uiri : non tamen debet dici affinitas, ſed matrimonium, quod eſt unitas quædam, ſicut homo eſt ſibiipſi idem, non conſanguineus, 3.q.29.2.c.
2 Matrimonium erat in lege ueteri, ut in officium naturæ, & non ut ſacramentum coniunctionis Chriſti & eccleſiæ,quæ nondum fuerat facta,12.q.102.5.ad 5.
3 Inſeparabilitas cõuenit matrimonio,ut eſt ſacramentum, & ut eſt in officium naturæ,ſed primo modo eſt de prima intentione matrimonij,ſecundo autem modo,de ſecunda,12.q.102.5.ad 3.
4 Commiſtio carnalis,eſt de ſecũda perfectione matrimonij,non autem de prima,3.q.29.2.0.
5 Pater nõ poteſt cogere filium, ut conſentiat ad matrimonium per præceptum,ſed poteſt inducere cauſam rationabilem,& tunc filius tenetur ad præceptum,ſicut ad cauſam,22.q.104.5.c.
6 Quælibet perſona libera,poteſt ſine cõſenſu parentum cõtrahere matrimonium, & intrare religionem,22.q.22.8.ad 2.item 9.c.item q.104.5.c.item 3.q.68.10.c.
7 Matrimonium ſecundum diuerſos ſtatus inſtitutum eſt à lege naturæ, Moyſis,Chriſti, & à lege ciuili,22.q.154.2.c.item 9.ad 3.
8 Finis matrimonij duplex,ſ.finis principalis,ideſt, generatio & educa-

tio pro.

tio prolis, & finis ſecundarius. ſ. mutuum obſequium. 22.q.154.2.c.
item 3. q.29. 2.c.

9 * Actus matrimonij, poteſt eſſe ſine peccato, & meritorius. 12.q.24.ſ.
ad 1, item 22.q.153.2.o.

10 In matrimonij ſacramento confertur gratia. 22.q. 100.2.ad 6.

11 Matrimonium non debet eſſe inter propinquos.22.q.154.9.c.

12 Defectus ætatis. ſ. ante pubertatem, quę communiter eſt in maſculo, anno quartodecimo, in fœmina uero in anno duodecimo, impedit matrimonium & dirimit. 22.q.189.5.c.

13 Seruus poteſt contrahere matrimonium, & uouere continentiam, neſciente domino eius, uel contradicente, non autem religionem ingredi, uel ordinem ſuſcipere. 22.q.88.8.ad 2.item q.104.5.c.ſi.

14 Sex crimina impediunt matrimonium contrahendum ſolum, ſ. inceſtus, uxoricidium, raptus alienę ſponſæ, ſuſceptio proprij filij de fonte per dolum, interfectio presbyteri, & pęnitentia ſolennis, 12.q.154. 7. ad 3.

15 In lege ueteri, Iudæi prohibebantur contrahere matrimoniū cum Chananæis, quia Chananæi debebant deleri, & Iudæi erant proni ad ritus & mores eorum, propter conuerſationem cum eis; & cum alijs infidelibus, ubi non erat periculum, permittebantur, ſicut patet de Ioſeph, Moyſe, & Heſter, 12.q.105.4. ad 6.

16 Matrimonium de lege naturæ, eſt indiſſolubile. 22.q.154.2.c.

17 Matrimoium de iure naturæ uel naturale eſt, non quia ſit à natura, ſed quia ad ipſum propter bonum prolis & mutuum fidele obſequium, maxime natura impellit. Suppl.q.41.1. c.

18 Non tenentur homines ex pręcepto ad contrahendum matrimonium. Suppl. q.41.2.o.

19 Cum ad prolis procreationem, ſit ipſum matrimonium inſtitutum, ſecundum ſe ſemper licitum eſt. Suppl.q.41.3.o.

20 Actus matrimonialis ſemper meritorius eſt, ſi ad ipſum homines religionis uel iuſtitia uirtute inducantur. Suppl.q.41.4.c.

21 Matrimonium eſt ſacramentum. Suppl.q.42.1.o.

22 Matrimonium quo eſt in officium naturæ inſtitutum fuit à Deo ante peccatum, & remedium uero poſt peccatum fuit inſtitutum. Suppl. q.42.2.c.

23 Matrimonium quod in fide Chriſti contrahitur, habet quod gratiam conferat ad ea operanda adiuuantem, quæ in matrimonio requiruntur. Suppl. q.42.3. c.

24 Carnalis commixtio non ad primam ſed ad ſecundam ſpectat matrimonij perfectionem. Suppl. q.42. 4. o.

25 Matrimonium coniunctio quędam eſt uiri & uxoris, ad unum cognationem & prolis educationem & uitam domeſticam. Suppl. q. 44. 1.c.

26 Matrimonium congrue appellatur matrimonium, nuptiæ ac coniugiū, ſed diuerſis rationibus. Suppl.q.44.2.o.

27 Matrimonium eſt quædam indiſſolubililis maritalis coniunctio inter legitimas perſonas, indiuiduam uitæ cōſuetudinem retinens. Suppl. q.44.3.c.

28 Matrimonialem coniunctionem non niſi aliquo uiri ac mulieris cōſenſu fieri certum eſt. Suppl.q.45.1.c.

29 Expreſſio uerborum ſe habet ad matrimonium, ſicut ablutio exterior ad baptiſmum. Suppl.q.45.2.c.

30 Conſenſus per uerba de futuro expreſſus non facit matrimonium, ſed ſponſalia. Suppl.q. 45. 3. o.

Conſen-

31 Conſenſus exterioribus uerbis expreſſus, abſque interiori conſenſu nullum matrimonium facit. Suppl.q.45.4.c.

32 Conſenſus in occulto factus quanquam malus & iure prohibitus, matrimonium tamen facit, ſi fiat inter legitimas perſonas. Suppl.q.45.5.o.

33 Conſenſus per uerba de futuro expreſſus, nullum efficit matrimoniū, etſi ſit aliquo iuramento firmatus. Suppl.q.46.1.c.

34 Carnalis copula in foro conſcientiæ, quamuis poſt ſponſalia matrimonium non perficiat, in eccleſię tamē foro matrimonium efficere iudicatur, Suppl.q.46.2.o.

35 Quanquam ſimpliciter conſenſus coactus in matrimonio eſſe non poſſit, poteſt tamen aliqua in eo ſecundum quid uiolentia eſſe. Suppl.q.47.1.c.

36 Poteſt aliqua coactio & metus cadere in conſtantem uirum. Suppl.q.47.2.o.

37 Conſenſus coactus ex metu cadente in conſtantem uirum, matrimonium tollit. Suppl.q.47.3.o.

38 Conſenſus coactus ex parte cogentis matrimonium in totum tollit. Suppl.q.47.4.o.

39 Conſenſus ex conditione de preſenti non contraria matrimonio uel de futuro & neceſſaria matrimonium non tollit. Suppl.q.47.5.c.

40 Cum per matrimonium homo perpetuæ mancipetur ſeruituti, non poteſt pater cogere ad matrimonium, quanquam illum ex aliqua rationabili cauſa ad ipſum poſſit inducere. Suppl.q.47.6.o.

41 Conſenſus matrimonium faciens non eſt conſenſus in carnalem copulam, ſed in matrimonium in ordine ad carnalem copulam. Suppl.q.48.1.c.

42 Matrimonium ex conſenſu ob inhoneſtā cauſam uerum matrimonium eſt, quanquam culpabilis ſit huiuſmodi conſenſus. Suppl.q.48.2.o.

43 Oportuit aliqua bona eſſe, quibus matrimonij honeſta ratio appareret. Suppl.q.49.1.o.

44 Proles, fides ac ſacramentum, prima & potiora ſunt bona quibus matrimonij honeſta ratio redditur. Suppl.q.49.2.c.

45 Principalius bonum matrimonij uti dignius, ipſum ſacramentum eſt: Proles uero. i. prolis intentio maxime eſſentialis in ipſo eſt, quam ſequitur fides. i. debitum ſeruandæ fidei, deinde ſequitur ſacramentū. Suppl.q.49.3.o.

46 Quanquam minus honeſta appareat matrimonij ratio, proles tamen ac fides & ſacramentum ipſam maxime honeſtam reddunt. Suppl.q.49.4.c.

47 Actus matrimonialis ſemper culpabilis & peccatum eſt, niſi prolis intentio, ac mutua inter coniuges fides adſit. Suppl.q.49.5.o.

48 Cognoſcens uxorem ſola libidinis & delectationis cauſa, nullum aliud bonum matrimonij habitu uel actu intendens, mortaliter peccat. Suppl.q.49.6.c.

49 Aliqua expediens fuit eſſe impedimenta contrahendum matrimoniū dirimentia, ſed non contractum, eccleſię ſcilicet inhibitio ac feriatum tempus: & aliqua ipſum contractum & contrahendum. ſ. error, conditio, uotum, cognatio, crimen, cultus diſparitas, uis, ordo, ligamen, honeſtas, affinitas, impotentia coeundi. Suppl.q.50.1.c.

50 Poteſt toties contrahi matrimonium, quoties alter coniugum mortuus eſt, moriente enim altero coniugum uinculum matrimoniale tollitur. Suppl.q.63.1.o.

Secun-

31 Secundum matrimonium eſt ſacramentũ,cum in eo reperiantur, quę ſunt de eſſe ſacramenti,ſcilicet perſona legitima, tanquam materia, & expreſſio conſenſus per uerba de præſenti tanquam forma.Suppl. q.63.3.0.

1 *MEDIATOR Dei & hominum, eſt ſolus Chriſtus principaliter, inſtrumentaliter autem ſunt prophetę, & ſacerdotes utriuſque teſtamenti & angeli; non autem ſpiritus ſanctus, * quia cum ſit per omnia Deo æqualis, non poteſt dici mediator inter Deum & homines: Chriſtus autem etſi ſit Deus, tamen eſt etiam homo. Nec dęmon, quia cum ſit immortalis & miſer, non coniungere hominem Deo intendit,quod mediatoris eſt proprium, ſed ſeparare ab illo, & ad miſeriam ducere. 3.q.26.1,0.

1 MEDICINA duplex.ſ.remouens morbum,& promouens ad perfectam ſanitatem:prima conuenit infirmis,ſecunda uero ſanis. 3. q.80.4 ad 2.

2 Obiectum artis medicinę, eſt ſanitas,quia nihil conſiderat,niſi in ordine ad eam,22.q.1.1.c.

3 Pro neceſſitate corporis,licet uti pretioſis medicinaliter:ſed in pertinẽtibus ad ſolam decentiam honeſtatis,debemus eſſe contentũ ſimplicibus 3.q.51.2.ad 3.

4 Quandoque medicina fortis, ſtatim inducit ſanitatem: ſic & habitus corporales,poſſibile eſt cauſari ex uno actu,non autem habitus utriuſ rum. 12.q.51.3.c.ſi.

1 MEDICVS accipiens in curam infirmitatem deſperatam, nulli facit iniuriam 22.q.71.3.ad 1.

2 Sapiens medicus permittit minorem morbum, uel procurat, ut curet, uel uitet maiorem. 12.q.101.3.ad 3, item 22. q.64.2,c, item q.162. 6.ad 3.

3 Medicus tenetur gratis curare pauperes,quãdo nec per ſe,nec per alios magis coniunctos,nec per eos qui magis poſſent,ualent curari, 22.q. 71.1. o.

4 Medicus quadã coactione utitur in freneticum, qui eius curã non uult recipere:& huic ſimilatur correctio prælatorum,quæ habet uim coactiuam,non autem ſimpliciter correctio fraterna. 22.q,33.6.ad 1.

5 Medicus non tanto magis ſanat,quanto maiorem dat medicinam, ſed quanto medicina eſt magis proportionata morbo; ſic non oportet quod religio tanto ſit perfectior quanto maiorem habet paupertatem;ſed quanto eius paupertas eſt magis proportionata fieri communi & ſpeciali. 22.q.188.7.ad 1.

1 MEDIVM. * Actio tranſiens,eſt realiter medium inter agens & paſſum,non autem actio immanens,niſi ſecundum modum ſignificandi.1.q.54.1.ad 3.

2 Inter habens & habitum,aliquando nihil eſt medium, aliquando tantum relatio, & aliquando aliquid per modum actionis & paſſionis; non autem actio uel paſſio:& ſic eſt ſpeciale prædicamentum.ſ.prædicamentum habitus. 12.q.49.1.c. ad 2.

3 Inter habitum & priuationem quæ eſt in priuari, & aliquid habitus relinquens,poteſt eſſe medium,circa proprium ſubiectum, ſicut inter bonum & malum eſt actus indifferens non autem inter habitum & priuationem quæ eſt in priuato eſſe,nihil relinquens de habitu, 12.q. 18.8.ad 1.

Inter

4 Inter ſubſtantiam & accidens quintum prædicabile, datur medium, nō autem ut accidens diuiditur contra ſubſtantiam. 1.q.76.4.ad 4. itē q.77.1. ad 5.

5 Virtus non eſt medium inter paſſiones ſecundum eſſentiam, ſed ſecundum effectum, quia conſtituit medium inter eas, 12.q.59.1. ad 1.

6 In paſſionibus accipitur medium, per hoc quod attingitur recta ratio, in quo conſiſtit ratio uirtutis, 12.q.17.1.ad 1.item 5. ad 2.

7 Virtutes theologicæ habent medium per accidens, id eſt, ex parte noſtra, non autem per ſe, id eſt, reſpectu Dei, 12.q.64 4 o.item 22. q. 17.5.ad 2.

8 Quælibet uirtus intellectualis conſiſtit in medio, per conformitatem intellectus ad res.ſ. in uero, cuius exceſſus eſt affirmatio falſa: defectus autem, eſt negatio falſa, 12.q.64.3.o.item 4.ad 1. item ad 2.

9 Virtus moralis, reſpectu materiæ eſt medium, ſed reſpectu rationis, eſt extremum, 12.q.64.1.ad 1.

10 Medium uirtutis moralis, attenditur ſecundum rationem rectam in omni circunſtantia, non autem ſecundum quantitatem abſolutam. 12.q.64.1.ad 2.item ad 3.item 22.q.93.1.c.item q. 104.2.ad 2.itē q.113.4.ad 3.item q.147.1. ad 2.

11 Virtus moralis conſiſtit in medio inter exceſſum & defectum. 12. q. 64.1.o.item 4.ad 1,item ad 2,item 22.q.17.5. ad 2.item q.92.1.c.

12 Omne medium uirtutis, eſt medium rationis: ſed ſolius iuſtitiæ, medium eſt rei & rationis. 12.q.64.2.o.item 22.q.58. 10.o.item q.61. 2, ad 1.

13 Medium iuſtitiæ eſt equalitas, quam conſtituit iuſtitia inter aliquos. 3.q.85.3. ad 2.

14 Medium iuſtitiæ diſtributiuę, ſumitur ſecundum proportionem geometricam: commutatiuæ uero medium, ſumitur ſecundum proportionem arithmeticam, 22.q.61.2.o.item 4. c. fi.

1 MEL non offerebatur in ſacrificijs Dei, quia offerebatur idolis: & ad excludendum omnem carnalem dulcedinem & uoluptatem à ſacrificantibus Deo. 12.q.102.3. ad 14.

¶ Melchiſedech dicitur eſſe ſine patre, matre, genealogia, principio, & fine, quia ſcriptura non ponit: licet habuerit, quia fuit Sem, primogenitus Noe, ut Hebræi dicunt. 3.q.22 6.ad 3.

¶ * Melius alio aliquid dicitur * ſimpliciter, quod tamen minus proprie recipit alicuius prædicationem; ſicut cognitio patriæ eſt nobilior cognitione uię, quæ magis proprie dicitur fides. 22. q.174.2.ad 3.

1 MEMBRVM omne, & quælibet potentia animæ, operantur toti, & non ſibi ſoli. 12.q.17.5.ad 2.

2 Caput eſt membrum, habens uirtutem influendi in alia membra, & recipit ab alijs membris nutrimentum, & alia obſequia. 3. q. 8. 1. 6. 7.8. c.

3 Membra hominis non applicantur operi, niſi de conſenſu rationis. 12. q.74.7.o.item q.77.7. c. fi.

4 Membra naturalia & inſtrumenta artificialia, in ſcripturis, ſignificant operationes, quarum ſunt principia. 1.q.3.1.ad 2.

1 MEMORIA duplex.ſ. conſeruatiua ſpecierum tantum, alia cuius obiectum eſt præteritum ut præteritum: prima eſt potentia pure cognoſcitiua, & eſt in parte intellectiuã, ſecunda uero in parte ſenſitiua tantum. 1.q.77.8.ad 4.item q.79 6.o.

Memo-

2 *Memoria quę eſt altera pars imaginis, non eſt prꝗteritorum, quia abſtrahit ab omni tempore, cum ſit in intellectu, & non in parte ſenſitiua. 1. q. 79. 6. ad 2.

3 *Memoria intellectiua, non differt realiter ab intellectu poſſibili, ſed eſt habitualis retentio eius, cuius actus eſt intelligentia, quæ oritur ex memoria, ſicut actus ex habitu. 1. q. 79. 7. o. item q. 93. 7. ad 3.

4 Memoria ſenſitiua, eſt theſaurus ſpecierum intentionalium, id eſt, intentionum ſenſibilium, cum ſenſu acceptarum; cuius organum eſt in extrema parte capitis. 1. q. 78. 4. c.

5 Ea quæ magna æſtimamus, magis memoriæ infigimus, 12. q. 47. 2. ad 3.

6 Conſuetudo multum operatur ad bene memorandum. 12. q. 5. 3. ad 3. item 22. q. 49. 1. ad 2.

7 Illud quod ſcribitur, non de facili à memoria labitur, ſed ſuccurrit memoriæ, 1. q. 24. 1. c.

8 Neceſſarium eſt eiuſdem actus pluries reiterari, ut aliquid firmiter memoriæ imprimatur, quia meditatio confirmat memoriam, ſecundũ philoſophum. 12. q. 51. 3. c. item 22. q. 49. 1. ad 2.

9 Memoria in angelis poteſt poni, ut eſt in mente: non autem eſt in ſenſu. 1. q. 54. 5. ad 2.

10 Memoria intellectiua, manet in anima ſeparata: non autem memoria ſenſitiua: ſed corrumpitur. 1. q. 77. 8. ad 4 item q. 89. 6. ad 1.

11 Documenta quatuor ad bene memorandum. ſ. ſimilitudines rerum aſſumere conuenientes, nec tamen omoino conſuetas, ordinate eas diſponere; ſolicitudinem circa eas apponere & affectum adhibere, & eas frequenter meditari. 22. q. 49. 1. ad 2.

1 MENDACIVM dicitur tripliciter. ſ. materialiter. i. dictum falſum: formaliter. i. uoluntas falſum enunciandi: & effectiue. i. uoluntas decipiendi, 22. q. 98. 1. ad 3. item q. 110. 1. o.

2 Cupiditas fallendi, pertinet ad perfectionem mendacij, non autem ad ſpeciem eius. 22. q. 110. 1. c. ad 3.

3 Omne mendacium eſt peccatum. 22. q. 69. 1. 2. o. item q. 70. 4. o. item q. 110. 3. o. item 4. b. item q. 111. 1. c. item q. 124. 5. ad 2.

4 Mendacium ſecundum ſe, diuiditur tantum in duas ſpecies. ſ. in iactantiam, & ironiam: ſecundum gradus autem eius ratione finis, diuiditur in perniciosum, iocoſum, & officioſum, uel in octo gradus eius. ſ. quorum primus eſt in doctrina religionis: ſecundus quod nulli profit, & obſit alicui: tertius quod pſit uni, & alteri obſit; quartus quod fit ſola mentiendi fallendique libidine: quintus quod fit placendi cupiditate: ſextus quod nulli obeſt, & prodeſt alicui: ad conſeruandam pecuniam: ſeptimus quod nulli obeſt, & prodeſt alicui, ad uitandũ mortem: octauus quod nulli obeſt, & prodeſt alicui, ad uitandum immundiciam corporalem. 22. q. 110. 2. o.

5 Mendacium eſt peccatum mortale tantum tripliciter. ſ. ſecundum ſe, id eſt, quando eſt contra charitatem Dei uel proximi, ex intentione & ratione ſcandali. 22. q. 69. 1. 2. o. item q. 70. 4. c. item q. 110 4. o.

6 Mendacium per ſe, directe & formaliter opponitur uirtuti, quæ dicitur ueritas. 22. q. 110. 1. o. item 2. c.

7 *Dicens uerum, credens ſe dicere falſum, dicit mendacium per ſe, & formaliter, non autem econuerſo, niſi per accidens & materialiter. 22. q. 110. 1. o.

Inten-

8 Intendens ſignificare falſum nutibus, mendacium dicit. 22. q. 110. 1. ad 2.
9 Mendacium uerbo, uel facto uel nutibus, eſt æqualiter peccatum. 22. q. 111, 1. c. ad 4.
10 Nullus debet dicere mendacium, ut ipſe uel alius euadat mortem, uel immundiciam corporalem. 22. q. 110. 2. ad 4. item q. 113. 1. ad 3.
11 Nec mendacium, nec aliquid quod ex genere ſuo non eſt peccatum mortale, eſt perfectis peccatum mortale, niſi ſit contra eorum uotum, uel ratione ſcandali. 22. q. 69. 1. 2. o, item q. 70. 4. c. item q. 110. 4. ad 5.
12 Si res uiſa uel audita, recitetur non eodem modo, nec eiſdem uerbis, non eſt mendacium (ut patet in Euangelio & in alijs ſcripturis diuinis, in quibus nihil eſt falſum) 22. q. 110. 3. ad 1.
13 Non ſeruans promiſſum, propter ſuperueniens impedimentum, uel re mutata, excuſatur à mendacio, ut ſanctus Paulus. 22. q. 110. 3. ad 5.
14 In ſacra ſcriptura aliqui laudantur dupliciter. ſ. ut exempla perfectę uirtutis, ut Abraham & Iacob: & propter indolem uirtutis, ut Iudith & obſtetrices, primi excuſantur à mendacio, quia figuraliter & prophetice locuti ſunt: non autem ſecundi, licet uerum dixerint myſtice. 22, q. 110, 3. ad 3. item q. 111. 1. ad 1. item ad 2.
¶ Mendicitas duplex. ſ. contraria uoluntati, & uoluntaria: prima eſt occaſio furti & periurij, non autem ſecunda: ideo Chriſtus elegit eam. 22. q. 187. 5. c. item 3. q. 40. 3. ad 1.

1 MENS dicitur à metiendo, uel à meminendo. 1. q. 79. 9. ad 4.
2 Mens dicitur tripliciter. ſ. natura intellectiua, intellectus & memoria. 1. q. 79. 1. ad 1.
3 Aliquid inhærens menti rationali, eſt maius ea ſecundum quid, non autem ſimpliciter, ſed nihil ſubſiſtens præter Deum, eſt maius ea. 1. q. 16. 6. ad 1.
1 * MENSTRVVS ſanguis eſt in fœminis, loco ſeminis, & eſt propria materia corporis Chriſti & aliorum, non autem ſemen fœminæ, 3. q. 31. 5. o. item 6. ad 3. item q. 35. 3. ad 3.
2 Menſtruum non eſt ſanguis primo generatus ex cibis, ſed eſt reſiduum eius quod ab ultima digeſtione nutritiua miniſtrat generatiuæ. 3. q. 31. 5. c.
3 Menſtruum eſt potentia totum, ſecundum potentiam paſſiuam; ſicut ſemen uiri eſt potentia totum, ſecundum potentiam actiuam. 3. q. 31. 5. ad 1. item 6. c.
1 MENSVRA duplex. ſ. æquiparata menſurato per replicationem, & ratio cognoſcendi ipſum. 1. q. 3. 5. ad 2.
2 Menſura eſt illud, per quod cognoſcitur quantitas rei, & eſt quid minimum, uel ſimpliciter, ut in numeris in quibus primo inuenitur 1 uel quo ad nos, ut in continuis: deinde primum in quolibet genere. 12. q. 90. 1. c.
3 Non oportet quod omnis menſura ſit omnino infallibilis, & certa, ſed ut eſt poſſibile in genere ſuo. 12. q. 91. 3. ad 3. item q. 97. 1. ad 2.
4 * Menſura debet eſſe homogenea. ſ. eiuſdem generis cum menſurato. 1. q. 3. 5. ad 2. item 12. q. 19. 4. ad 2.
5 * Ratio naturalis & principia ei naturaliter indita, ſunt regulæ generales, & menſuræ omnium agendorum ab homine, non autem naturalium. 12. q. 91. 4. ad 2.
6 Ad hoc quod aliqua menſurentur per aliquod unum, non requiritur quod

quod illud unum ſit cauſa omnium eorum;ſed quod ſit ſimplicius. 1.q.10.6.ad 4.

7 intellectus Dei eſt menſura prima omnium rerum non menſurata,res eſt menſura ſecunda menſurata:ſed intellectus noſter eſt menſuratus à rebus non menſuratis.1.q.21.2.c.item 12.q.93.1.ad 3.

8 Cum dicitur Deus menſurari ſua æternitate, accipitur ibi ratio menſuræ,ſecundum apprehenſionem noſtram tantum. 1.q.10. 2.ad 3.

¶ Mercatores ſperare poſſunt lucrum ex mercatione,quod non poſſunt dantes mutuo.22.q.78. 1.o.

1 MERCES eſt terminus operis. 12.q.114.5.c.

2 Merces eſt id quod recompenſatur pro retributione operis: ideo reddere mercedem,eſt actus iuſtitiæ, ſicut reddere pretium rei emptæ. 12. q.114.1.c.item 3. q.49. 6.c.

3 Meretrix etiam nunc debet permitti,id eſt,tolerari in ciuitate,ut uitetur peius malum.ſ.ſodomia,adulterium,& huiuſmodi: quia ſapientis legiſlatoris eſt,minores tranſgreſſiones permittere, ut maiores cauеantur,& in regimine humano illi qui præſunt, recte aliqua mala tolerant, ne aliqua mala peiora incurrantur : unde dicit Auguſtinus in lib.de ordi.Aufer meretrices de rebus humanis,turbaueris omnia libidinibus.12.q.101.3.ad 2.item 22.q.10 11.c.

4 Meretrix poteſt ſibi retinere,quod ſibi datum eſt propter fornicationẽ, ſed ſi ſuperflue ad fraudem uel dolum extorſiſſet,teneretur eidem reſtituere. 22.q.62.5.ad 2.

¶ Mergulus ſignificat guloſos;qui ſe delitiis immergunt. 12, q. 102.6. ad 2.item co.3.

1 MERITVM duplex.ſ.congrui,& condigni. 12.q.114.6.o.

2 Aliquid cadit ſub merito dupliciter.ſ.ſimpliciter,ut ultimus finis, & omne quod perducit ad eum,& ſecundum quid.ſ.temporalia.12. q.114. 10.c.

3 Efficacia meriti,menſuratur ex tribus.ſ.ex charitate uel gratia, uoluntate,& obiecto.1.q.95.4.c.item 12.q. 19.8.o.

4 Actus humani habent rationem meriti ex duobus.ſ.principaliter ex ordinatione Dei:ſecundario autem ex libero arbitrio. 12.q.114.4.6.c. item 22.q.2.9.c.

5 Meritum importat æqualitatem iuſtitiæ.3.q.49 6.c.

6 Meritum non poteſt eſſe ſine actu,quia requiritur quod faciat quod debet qui meretur.12.q.71.5.ad 1.item 22.q.79.3.ad 4.

7 Meritum eſt actio qua iuſtum eſt,ut agenti aliquid detur.3.q.49.6 c.

8 Meritum conſiſtit in hoc,quod homo contemptis creatis inhæret Deo: ſed peccatum eſt econuerſo.22. q.104.3.o.

9 Omne meritum eſt ſupra naturam , & omne demeritum eſt infra , & contra naturam. 12.q.71. 2.o.

10 Meritum non diminuitur propter obligationem obedientiæ , ſi prompte fiat,maxime apud Deum,qui non ſolum exteriora opera,uerum etiam interiorem uoluntatem uidet.22.q.104.1.ad 3.

11 Mereri aliquo dicitur dupliciter.ſ. formaliter.i. actibus : & ut principio.ſ.habitibus.12.q.55.1.ad 3.

12 Quælibet opera uirtutum quarumlibet, ex hoc meritoria ſunt , quod fiunt ut obediatur Deo.22.q.104.3.c.

13 * Non poteſt idẽ actus numero * eſſe meritorius beatitudinis, & actus beatitudinis qui eſt fruitio beata:cũ unus gratiæ imperfectæ,& alius gratiæ conſummatæ.1.q.62.4.c.item 5.ad 2.

Princi-

14 Principium merendi eſt ex parte animæ:ſed corpus eſt inſtrumentum actus meritorij, 3.q.49.6.ad 1.

15 Paſſionibus meremur ut regulantur à ratione, & paſſionibus demeremur, inquantum ſunt contra rationem:non autem ſecundum ſe.12.q.24.1.ad 2.item 22.q.158.2.ad 1.

16 Paſſio corporalis martyrum, facit ad meritum præmij accidentalis, nõ autem ad meritum præmij eſſentialis, niſi inquantum eſt uolita, 3.q.48.1.ad 1.

17 Gratia eſt principium meritorij operis, mediantibus uirtutibus ; ſicut eſſentia animæ, eſt principium operum uitæ, mediantibus potentijs eius, 12.q.114.4.ad 2.item 3. q.49.6.c.

18 Nullus poteſt ſibi mereri gratiam ex condigno, ſed ex congruo tantum. 12.q,114.5.o.item 22.q.177.1.ad 3.item 3.q.2.11.c.

19 Nullus purus homo poteſt alteri primam gratiam mereri ex condigno, ſed tantum ex congruo. 12.q.114.6.o.item 7.ad 2.

20 Exiſtens in gratia, meretur ex condigno uitam æternam ratione gratię:ſed tantum ex congruo ratione liberi arbitrij, 1.q.95.1.ad 4.itẽ ad 6. item 12.q.114.5.o.item 3. q.48.1.c.

21 * Homo quolibet actu meritorio, meretur augmentum gratiæ, ſed non ſtatim augetur, 12.q.114.8. o.

22 Omnis actus informatus gratia, eſt meritorius. 22.q.2.9.c.

23 Gratia non poteſt cadere ſub merito, quia eſt merendi principium. 3.q.2.11.c.

24 Efficacia & radix merendi, eſt ex charitate: ſed ſingulæ uirtutes merentur præmia ſingula.12.q.114.4.o.item 22.q. 182.2.c.

25 Radix merendi præmium eſſentiale, eſt charitas;difficultas autem eſt radix, reſpectu præmij accidẽtalis, 1,q.95.4.c.item 22.q.182.2.ad 1.

26 * Nullius uirtutis actus eſt meritorius, niſi ſit informatus charitate: 12.q.114.4.ad 3.item 22.q.2.9.ad 1.item q.83. 13. 15.c. item q. 124.2. ad 2.

27 Meritum uitę æternæ:primo pertinet ad charitatem: ſecundo ad alias uirtutes, ſecundum quod actus earum imperantur à charitate.12.q.57.1.c.ad 2.item q.114.4.o.

28 Quilibet actus charitatis, meretur uitam æternum, & augmentum charitatis. 1.q.62.5.c.item 12.q.114.7.ad 3.item 8.ad 3.item 22.q.24.6.c. ad 1.

29 Nobilius eſt habere aliquid ex merito, quàm ſine merito ; & dignitas merendi maior eſt quàm gloria corporis. 3.q.19.3. c.

30 Quanto magis eſt arduum opus, tanto eſt magis meritorium ratione bonitatis, non autem ratione difficultatis, niſi per accidens ratione maioris conatus uel attentionis, 22.q.27. 8. ad 3.

31 * Meritum eſt æquale præmio uitæ ęternæ, æqualitate quantitatis. 12.q.114.3.o.

32 Quantitas meriti poteſt attendi ex duobus.ſ. ex difficultate & bonitate operis, & ex uoluntate & charitate operantis. 1.q.95.4.c.

33 Voluntas cũ opere, magis meretur uel demeretur accidentaliter, quàm uoluntas ſola;non autem eſſentialiter, niſi ratione triplicis inæqualitatis, ſcilicet numeri, continuati motus, & intenſionis. 12.q.20.4.o.

34 Natura comparatur ad principium merendi: ſ.ad charitatem, ſicut materia ad formam;fides autem, ut diſpoſitio eius : ideo actus utriuſq; non eſt meritorius, niſi cum charitate. 22.q.2.9.ad 1.

35 Aliquis poteſt ſibi mereri perſeuerantiam gloriæ, non autem uiæ, ſed utranque poteſt & alijs impetrare per orationes. 12.q.114. 9.o.

Bona

36 Bona temporalia, ut utilia ad opera uirtutum, per quæ peruenitur ad gloriam, cadunt ſub merito ſimpliciter: in ſe autem, ſecũdum quid. 12.q.114.10.o.item 22.q.122.5. ad 4.

37 Quilibet agens in bonum uel malum perſonæ uel communitatis uel ſui, meretur uel demeretur retributionem ab utroque. 12.q.21.3.4. o.item 22.q.59.3.ad 2.item q.64.5.c.item q. 65.1.c.

38 Nullus meretur id quod iam habet.1.q 62.4.c.item 12.q.114. 5.c.itẽ 3.q.19.3.c.

39 * Nullus poteſt ſibi mereri ex condigno, nec ex congruo reparationem poſt lapſum.12.q.114.7.o.

40 * Homo poteſt aliquid mereri à Deo ſecundum quid, præſuppoſita Dei ordinatione, non autem ſimpliciter. 12.q. 21. 4. o. item q. 114.1.o.

41 * Nullus meretur niſi uiator, & pro uiatore tantum. 1.q. 62. 9. o. item 22.q.13.4. ad 2.item q.182.2.ad 2.item 3.q.19.3.ad 1.

42 * Meritum animæ ſeparatæ uel demeritum, non poteſt augeri nec minui.1.q. 62.9.c.

1 METAPHYSICA eſt de ſubſtantijs immaterialibus, inquantum tales ſubſtantiæ: de ſenſibilibus autem, ut ſubſtantiæ, uel ut entia tantum.12.q.66.5.ad 1.

1 METAPHORA. * Nomen non dicitur proprie, ſed metaphorice de eo, in quo non eſt tota ratio nominis, ſed aliquid eius per ſimilitudinem. 1.q.13.9.c.item q. 33.3 c.

2 Quæ dicuntur metaphorice, non oportet ſecundum omnia eſſe ſimilia. 3.q.2.6.ad 1.item q.8.1.ad 2.item q.46.4 ad 1.item q.48.3.ad 1.itẽ q.76 6. ad 2.

3 Ex eadem re poteſt fieri metaphora ad contraria, propter diuerſas proprietates eiuſdem rei.12.q.33.1. ad 1.

4 Metaphora in diuinis, potius transfertur ex natura irrationali & uili, quàm ex natura rationali & nobili, ad uitandum errorem. 1. q. 1.6. ad 3.

5 Theologia utitur metaphoris.1.q.1.9 o.item q.10.1.ad 4.item q.12.3. ad 3 item q.13.3.ad 1.item q.14.1 1.c.item q. 19.11.c.

¶ Michael eſt de ordine principatuum, uel archangelorum. 1. quæſt. 113.3.c.

1 MILES in exercitu debet primo ſubdi duci, ſecundo alijs coordinari, ſed contrarium primi eſt grauiſſimum peccatum. 12. quæſt. 100. 6. c.

2 Milites charactere inſigniuntur, quaſi ad militiam deputati.3.q.63.3 c.

¶ Militaris ars, quæ eſt propter uictoriam, ad quam ordinatur omne officium bellicum, ordinat artem equeſtrem & nanalem, & omnia huiuſmodi in ſuum finem.22.q.23.4.ad 2.

Negociatio eſt ualde contraria militiæ; ideo ſecundum iura ciuilia negociatio interdicitur militibus.22.q.40.2.c.

¶ Millia millium miniſtrantium & aſſidentium Deo. 1. q. 112. 4. ad 2.

¶ Miluus maxime inſidians, ſignificat fraudulentes. 12.q.102.6.ad 1. item co. 2. fi.

¶ Mineralia non nominantur in uniuerſali productione rerum, quia ſunt occulta, nec addunt aliquam dignitatem ſupra elementa. 1. q. 69.2. ad 3.

1 MINISTER. * Miniſtri noui teſtamenti, ſunt maioris dignitatis, quàm miniſtri ueteris teſtamenti.22.q.87. 1.c.fi. item q. 174. 4. ad 3.

2 * Quicunque exiſtens in aliquo peccato mortali, exhibet ſe miniſtrum eccleſię in aliquo ſpirituali, peccat mortaliter.3.q.64.6.o.

1 MIRACVLVM dicitur quaſi admiratione plenum, id eſt, quod habet cauſam occultam ſimpliciter & omnibus.ſ. Deum.1.q.105. 6.c.item 12.q. 113. 10.c.

2 Miraculum non dicitur reſpectu potentię diuinæ, ſed reſpectu naturæ quam excedit.1.q.105.8.o.

3 Miraculum proprie eſt præter ordinem totius naturæ creatæ. 1. q. 110. 4 c.ad 2.item ad 4.item q.114.4.c.

4 De ratione miraculi ſunt tria.ſ.eſſe arduum. i. ſupra uirtutem naturæ creatæ agentis, præter ſpem naturæ,id eſt,quod non habeat ad illud naturalem ordinem, ſed ordinem obedientialem : & quod ſit inſolitum.i.præter modum eius conſuetum.1.q. 105.7.ad 2.item 12.q. 113. 10.c.

5 Miracula dicuntur,quia ſunt ſupra naturam: ſigna uero,quia manifeſtant aliquid ſupernaturale:prodigia autem & portenta, propter excellentiam.22.q.178.1. ad 3.

6 Gradus miraculorum triplex. ſ. maximus. i. quo ad ſubſtantiam facti: medius.i.quo ad illud in quo fit, & minimus.i. quo ad modum.1. q. 105.8.o.item 12.q.113.10.c.

7 Creatio animarum,uel aliorum,non eſt proprie miraculum. 1.q.105.7. ad 1.item 12. q.113.10.c.

8 Spirituales effectus Dei,ut iuſtificatio impij ; & illuminatio, non ſunt miracula,ſed finis miraculorum. 1.q.105.7.ad 1. item 12.q. 113.10. o.item 3.q.44.3.ad 1. item ad 3.

9 Conceptio Chriſti ex uirgine , fuit miraculoſa. 3.q.33.4.o. item q.35. 3. ad 2.

10 Natiuitas Chriſti fuit miraculoſa.3.q.35.3.ad 2.

11 In natiuitate & paſſione Chriſti, oſtenſa ſunt maxima miracula, circa luminaria cæli.quia tunc maxime apparuit infirmitas humanitatis eius.3.q.44.2.ad 3.

12 Gratia miraculorum,non eſt gratia habitualis, ſed impreſſio tranſiēs, 22.q.178.1.ad 1.

13 Gratia miraculorum,confert commune beneficium.ſ.notitiam Dei,ſed gratia ſanitatum addit aliquid ſpeciale.ſ.beneficium ſanitatis ; ideo ab inuicem diſtinguuntur.12.q.178.1.ad 4.

14 Gratia miraculorum,excellentiſſime data eſt animæ Chriſti,ut miracula faceret,& eam in alios transfunderet.3.q.13.2.c.ad 3.

15 * Operatio miraculorum , attribuitur gratiæ gratis datæ , ut principio proximo, fidei uero,ut uirtuti diſponenti ad hanc gratiam conſequēdam.22.q.178.1. o.

16 Operatio miraculorum attribuitur principaliter fidei ut uirtuti diſponenti, quibus cooperantur abſtinentia & continentia. 22. q. 178. 1. ad 5.

17 * In reliquijs ſanctorum,& uerbis diuinis,non eſt aliqua uirtus uel forma,qua fiunt miracula.22. q.178.1.ad 1.

18 Miracula diminuunt meritum fidei,nolentium credere, niſi per miracula. 3.q.43.3. ad 3.

19 Miracula Chriſti de quibus eſt fides,fuerunt occulta,probantia uero fi-
dem

dem fuerunt manifeſta, 3.q.29.1.ad 2.

20 Diſcipuli Chriſti crediderunt in eum, antequam uidiſſent eum facere miracula. 3. q.43.3.ad 3.

21 Solus Deus poteſt per ſe facere uera miracula.1.q.110.4.o.item q.114. 4.c.item 12.q.111.4.c.item quęſt.113.10.c. item 22. q. 178. 1.ad 1. item ad 2. item 4.o. item 3.q. 43.2.c. item 4.c.ad 3. item q. 78.4. ad 2.

22 ~~Omnia miracula fiunt miniſterio angelorum. 1.q.110.4.ad 1.~~

23 Angeli & alij ſancti faciunt miracula miniſtrando, uel impetrando. 1. q. 110.4.ad 1.item 3.q.13.2.ad 3.item q.78.4. ad 1.

24 Sancti faciunt miracula dupliciter.ſ. poſtulatione, & poteſtate.i. nõ præcedente oratione manifeſta: tamen in utriſque Deus operatur principaliter. ſancti autem inſtrumentaliter. 1. q.117.3.ad 1.item 22.q.178. 1.ad 1.item 3. q.84.3. ad 4.

25 Miracula Ioſue, Iſaię, & Helię, fuerunt maiora ſecundum ſubſtantiam, quàm miracula Moyſis, ſed ſecundum modum eſt econuerſo. 22. q. 174.4. ad 2.

26 Miracula ad commendationem ſanctitatis proprie fiunt tantum à ſanctis, ſed ad confirmationem doctrinę, fiunt etiam à malis per ueram fidem, & per nomen Chriſti. 1.q.110.4.ad 2.item 22. q. 178.2.o.itẽ 3.q.43.1.4. c.

27 Miracula bonorum, differunt à ſignis malorum quintupliciter.ſ. in efficacia, duratione, utilitate, fine, & modo. 1.q.114.4. ad 2.

28 Magi faciunt miracula, per priuatos contractus, id eſt, per dæmones: boni uero per publicam iuſtitiam.i.per Deum: ſed mali Chriſtiani, per ſigna publicę iuſtitiæ, id eſt per nomen Chriſti, uel per aliqua eius ſacramenta. 1.q.110.4. ad 2. item q. 114.4.ad 3. item 22. q.178.2. ad 3.

29 Omnia miracula dęmonum ſunt falſa, ratione rei, uel miraculi. 1.q.110. 4.ad 2.item ad 4.item q.114.4.o.item 22.q.178.2.c.

30 Antichriſtus faciet aliqua uera miracula, quo ad naturã rei, uirtute dęmonum: ſed falſa quo ad rationem miraculi, & ad decipiendum. 1. q.114.4.ad 1.item 22.q.178.1. ad 2.

31 Ioannes baptiſta nullum fecit miraculum, ut homines principaliter Chriſto attenderent. 3.q 38.2.ad 2.item q.40.2.ad 1.

32 Conuenientiſſimum fuit, ut Chriſtus faceret miracula, ut oſtenderetur eius gratia unionis, & eius doctrina ſupernaturalis. 3. q. 43.1.o. item 4.c.

33 Chriſtus faciebat miracula uirtute diuina. 3.q.13.2.c.ad 3.item q.43. 2.c.item 3.ad 2.item 4.c.item q. 44.3.ad 3.

34 Chriſtus faciebat miracula uirtute propria, alij uero ſancti, uirtute aliena. 3 q.43.4.o.

35 *Anima Chriſti, ut inſtrumentum uerbi ſibi uniti, habuit inſtrumentalem uirtutem, ad omnes mutationes miraculoſas, ordinabiles ad inſtaurationem rerum, non autem ad annihilationem rerum. 3. q.13. 2.c.ad 3.

36 Quæ fiebant à Chriſto miraculoſe, erant perfectiſſima. 3. q.44.3.ad 2. item ad 3.item q.46.6. c.

37 Miracula Chriſti, ſufficienter oſtendebant eum eſſe Deum. 3. quæſt. 43.4.o.

38 Chriſtus cœpit facere miracula in nuptijs, non autem prius, ne humanitas eius phantaſtica uideretur. 3.q.36.4. ad 3.item q.43.3.o.

39 Chriſtus conuenientiſſime fecit miracula circa dęmones, angelos, cęlos,

homines, bruta,& elementa.3.q.44.o.
Mirum ſimpliciter, idem eſt quod miraculum, non autem ſecundum quod eſt mirum alicui 1.q.105. 17.c.
1 MISERIA non eſt quicunque defectus, ſed tantum defectus naturæ rationalis quia opponitur felicitati.1.q.21.4. c.item 22.q.30.1.c.
2 * Nullus poteſt uelle miſeriam,ſed quilibet naturaliter eam fugit. 1.q.94 1. c.

1 MISERICORDIA eſt compaſſio alienę miſeriæ in corde,qua ſi poſſumus,ſubuenire compellimur.1.q.21.3.c.item 22.q.30.1.c.ad 2.item 2.3.c.
2 Miſericordia ut eſt motus appetitus,regulatus ratione, eſt actus uirtutis moralis,& uirtutis ſpecialis: nō autem ut paſſio tantum.12.q.59.1.ad 3.item 22.q.30.3 o.item q. 36.3. ad 3.
3 Miſericordia ut uirtus,eſt uirtus moralis circa paſſiones,& reducitur ad medietatem,quæ dicitur Nemeſis, ſed eas Ariſtoteles non ponit uirtutes,quia ut paſſiones ſunt,ſunt laudabiles:tamen ut ſunt ab aliquo habitu electiuo, ſumunt rationem uirtutis. 22.q.30.3.ad 4.
4 * Miſericordia ſecundum ſe,eſt maxima uirtutum.22.q.30.4.o.
5 Inter omnes uirtutes quæ ad proximum ſunt, miſericordia eſt potiſſima,ſicut etiam eſt potioris actus.22.q.30.4.c.
6 Liberalitas conſiderat bonum,in dationibus communiter,miſericordia uero ſecundum rationem ſpecialem. ſ. ut eſt releuatio miſeriæ alienæ.22 q.31.1.ad 3 item q.117.5.ad 3.
7 Datio beneficij ex miſericordia, procedit ex affectione ad eum cui homo dat: ideo miſericordia pertinet ad charitatem, liberalitas uero ad pecuniam. 22.q.117.5.ad 3.
8 Longe melius,& humanius,& piorum ſenſibus accommodatius in Cæſaris laude locutus eſt Tullius, ubi ait:nulla de uirtutibus tuis, nec armirabilior nec grauior miſericordia. 22.q.30.3. b.
9 Miſericordia poteſt precedere, & ſequi iuſtificationem,& poteſt ſecum concurrere: quia operatur contra peccatum per modum ſatisfactionis,& per modum præparationis.12.q.113.4. ad 1.
10 Miſericordia eſt effectus charitatis,22.q.28.princ.item q. 32.1.c.item q.36.3. ad 3.
11 Motiua ad miſericordiam,ſunt tria maxime. ſ. mala contra naturam, contra ſpem,& contra merita alicuius.22.q.30. 1.c.
12 Defectus,eſt ratio miſerendi ſemper,propter unionem amoris, uel propter poſſibilitatem patiendi ſimilia.22.q.30.2.o.
13 Culpa inquantum huiuſmodi, non eſt motiua ad miſericordiam,quia eſt uolita,ſed eſt motiua ut eſt annexa alicui contra uoluntatem, 22.q.30.1. ad 1.
14 Miſericordia proprie non eſt ad ſe, nec ad perſonas multum coniunctas,ut ad parentes & filios:ſed ad eos eſt dolor, & in ijs durum eſt expulſiuum miſerationis, * quia in ijs non miſeremur proprie, ſed debemus,& durum quid patimur.22.q.30.1 ad 2.item q. 32.9.ad 3.item q.106.3. ad 1.
15 Iniuriæ illatæ miſerabilibus.ſ.pupillis & uiduis,exaggerantur,quia magis opponuntur miſericordię,& nocumenta ſunt eis grauiora,quia nō habent releuantem.22.q.65.4.ad 2.
16 Amici,ſenes,ſapientes,debiles.& timidi,maximè miſerentur,non autē ſuperbi,audaces,& contumeliæ diſpoſiti.22.q.30.2.o.
17 Miſericordia eſt in Deo,ſecundum effectum,& ſecundum affectum uoluntatis

luntatis:non autem ſecundum paſſionem. 1.q.21.3.o.item 22.q.30.2.ad 1.

18 Proprium opus Dei eſt tantum unum.ſ. benefacere & miſereri,ſed punire conuenit ei,propter culpam peccantis.22.q. 21.2.c.

19 Deus dicitur omnipotentiam ſuam parcendo maxime & miſerando manifeſtare:non tam quo ad ſubſtantiam facti,quàm etiam quo ad licentiam faciendi. 1.q.25.3.ad 3.item 22.q.30.4.c.

20 Deus ſemper miſeretur,puniendo citra condignum,& pręmiando ultra condignum. 1.q.21 4.ad 1.

21 Miſericordia Dei dicitur dupliciter,ſcilicet repulſio miſeriæ præcedentis ſine debito:& remotio cuiuſcunque defectus ſine debito.1.q.23.1. ad 3.

22 In omni opere Dei,eſt miſericordia, & iuſtitia.1.q.21 4. o.

23 Deus agendo miſericorditer, non agit contra iuſtitiam, nec econuerſo. 1.q.21.3.ad 2.item 3.q 46.2.ad 3.

24 In omni opere Dei,miſericordia ſemper eminet iuſtitię,1.q.21.3.ad 2. item 4.c.fi.

25 Opus iuſtitię Dei,ſemper fundatur in opere miſericordiæ,& ipſum pręſupponit.1.q.21.4.c.item q.25.3.ad 3.

26 Maioris miſericordiæ eſt,impios iuſtificare, quàm iuſtos creare:ſed sũt æqualis potentiæ Dei,3.q.43 4. ad 2.

27 Cum peccatores peccent contra Deum, qui æternus eſt,conueniens eſt, ut pœna æterna eis ex diuina iuſtitia inferatur.Suppl.q.99.1.o.

28 Nulla pœna tam dæmonum quàm hominum per diuinam miſericordiam terminabitur.Suppl.q.99. 2.c.

29 Sicut dæmonibus pœna inferni erit perpetua,ita & hominibus, quia utrique in malitia ſunt obſtinati.Suppl. q.99.3.o.

30 Chriſtiani ſoli qui in fide catholica finaliter perſeuerabunt, & ab alijs criminibus reperientur finaliter abſoluti, à pœna æterna erunt immunes.Suppl.q.99.4. c.

31 Nec fides nec opera miſericordiæ eripient à pœna ęterna eos, qui cum peccato mortali decedunt. Suppl.q.99.5.o.

1 MISSA dicitur,quaſi tranſmiſſa.ſ.à populo ad Deum,& econuerſo:uel dicitur ab emiſſione catechumenorum,& excommunicatorum.3.q. 83.4. ad 9.

2 Ratio,& expoſitio eorum quæ dicuntur & fiunt in miſſa, & de ſingulis partibus miſſæ.3.q.83.4.5.

3 Defectibus & periculis in miſſa,ſufficienter occurritur.3.q.83.6 o.

4 Debilitas uel ægritudo,impedit à celebratione miſſę propter impoſſibilitatem, ut in priuatis uſu oculorum uel digitorum, uel linguæ, uel propter periculum,ut in morbo caduco, & alienatione mentis : uel propter abominationem,ut in lepra: ſed lepra ordinem non tollit. 3. q.82. 10. ad 3.

5 Audire miſſam & communionem accipere à peccatore non ſententiato ab eccleſia,licet: quia ſuſpenſus à Deo quo ad ſe, non autem quo alios.3.q.82.9.c

6 * Celebrans miſſam in peccato mortali,uel inducens talem ſcienter,uel audiens miſſam præciſi per ſententiam eccleſiæ, uel notorij fornicarij,licet ſuſtineatur à prælatis.peccat mortaliter. 3.q.82.9. o.

7 Accipere pro miſſa aliquid,quaſi pretium eius,eſt ſimonia:non autem accipere quaſi ſtipendium laboris.22.q.100.2.ad 2.

8 Miſſa non debet celebrari,niſi pro membris eccleſię:nec in canone miſſæ debet orari,niſi pro membris eccleſiæ,3.q.79 7. ad 2.

9 Miſſam licet dicere in loco non ſacro, cauſa neceſſitatis. ſ. in itinere: uel propter deſtructionem eccleſiarum, ſed cum altari portatili, & alijs neceſſarijs: non autem aliter, niſi de licentia epiſcopi. 3. q. 83. 3. o.

10 Plures debent intereſſe miſſæ ſolemni: ſed in miſſis priuatis ſufficit unus. ſ. ſeruitor. 3. q. 83. 5. ad 12.

11 Miſſa quotidie celebratur in eccleſia quintuplici ratione. ſ. quia ſemper oportet paratam eſſe medicinam contra quotidiana peccata: ut ſignum uitæ ſemper ſit in medio paradiſi: ut nobis quotidie Chriſtus uniatur ſacramentaliter, & nos ei ſpiritualiter, ut ſit apud nos iugis memoria paſſionis Chriſti, ut uero agno loco typici agni quotidie utamur ad ueſperam, quem Iudęi ad ueſperam conuertendi eſuriēt. 3. q. 83. 2. c. ad 1.

12 Miſſa poteſt dici, quando incipit apparere aurora: non autem de nocte, niſi in natiuitate Chriſti, & in uigilia paſchæ, in principio noctis. 3. q. 83. 2. ad 4.

13 Hora miſſæ in feſtis, eſt tertia, in profeſtis diebus eſt ſexta, in ieiunijs nona: ſed poteſt tardari, maxime tempore ordinum. 3. q. 83. 2. ad 3.

14 Miſſa regulariter celebratur ſolenniter hora paſſionis Chriſti. ſ. ab hora tertia uſque ad nonam. 3. q. 83. 2. c.

15 Miſſæ priuatæ poſſunt dici à mane uſque ad tertiam, uel uſque ad nonam, in diebus ieiuniorum. 3. q. 83. 2. ad 3.

16 In natali Chriſti quilibet ſacerdos poteſt dicere tres miſſas. ſ. primam in nocte, ſecundam in aurora, & tertiam in die, propter triplicem natiuitatem Chriſti, ſ. quarum una eſt æterna, quę quantum ad nos, eſt occulta, licet ſecundum ſe ſit in plena luce: alia eſt temporalis, ſed ſpiritualis: qua. ſ. Chriſtus oritur tanquam lucifer in cordibus noſtris: tertia uero eſt temporalis & corporalis, ſecundum quam uiſibilis nobis proceſſit ex utero uirginali carne indutus. 3. q. 83. 2. ad 2. item ad 5.

17 Non licet alio die, plures miſſas ab eodem celebrari, pro pecunia, uel adulatione ſecularium: ſed tantum pro urgenti neceſſitate. 3. q. 83. 2. ad 5.

18 Quando in una die occurrunt diuerſa beneficia Dei commemoranda uel impetrāda pro uiuis uel mortuis: oportet miſſam pluries celebrari, ſi adſit facultas, puta unam pro feſto, & aliam pro ieiunio, uel pro mortuis. 3. q. 83. 2. ad 2.

19 Multiplicatio miſſarū, multiplicat oblationem ſacrificij, & multiplicat eius effectus, non autem multitudo hoſtiarum in una miſſa, ideo ſumens multas hoſtias in una miſſa, non percipiet maiorem effectū, 3. q. 79. 6. ad 3.

20 Miſſa melioris ſacerdotis, eſt melior, quo ad annexa: ideo melius eſt eā audire, licet quo ad ſacramentum, & effectum ſacramenti, omnes miſſæ ſint æquales. 3. q. 82. 6. o.

1 MISSIO de ratione ſua importat reſpectum miſſi ad mittentem, & ad aliquem terminum. 1. q. 43. 1. c. item 2. c. ad 3.

2 Miſſio non dicit gradum dignitatis, ſed auctoritatem principij in uno, reſpectu exeuntis ab eo. 1. q. 43. 1. ad 1. item 3. q. 39. 8. ad 1.

3 Miſſio uiſibilis in diuinis, eſt ſignum miſſionis inuiſibilis factæ, non quidem tunc, ſed prius, 1. q. 43. 7. ad 6.

4 * Mittere filium & ſpiritum ſanctum, conuenit cuilibet perſonæ diuinæ, & toti trinitati. 1. q. 43. 8. o.

Spiritus

5 Spiritus ſanctus non mittit ſe proprie, quia miſſio dicit diſtinctionem mittentis à miſſo, ſecundum Præpoſitiuum & Altiſiodorenſem, ſed mittit ſe improprie.i.dat ſe.1. q.43.8.o.

6 Homo nullo modo poteſt mittere ſpiritum ſanctum. 1.q.83.8.c.fi.

7 Mitti ſecundum imperium,uel ſecundum conſilium, nō conuenit Deo, quia dicit minoritatem, nec ubi non fuit prius, quia dicit receſſum, ſed ſecundum originem: & ſecundum nouum modum. 1.q.43.1.o. item 3.c.item 4.ad 3.item 5.c.ad 3.item 6.c.item q.112.1.c.ad 3.

8 Mitti conuenit filio, & ſpiritui ſancto, ſed nullo modo conuenit patri, nec trinitati.1.q.43 4.8.o.item q. 112.1.c.item 3. q.29.8.ad 1.

9 Mitti inuiſibiliter,conuenit filio & ſpiritui ſancto, non autem patri. 1. q.43.5. o.

10 Mitti uiſibiliter ut donum, ut ſanctificationis iudicium, conuenit ſpiritui ſancto,filio autem,ut ſanctificationis auctori. 1.q.43.7.o.

11 Miſſio filij & ſpiritus ſancti, diſtinguitur ſecundum originem, & ſecundum effectus illuminationis, & inflammationis: ſed conueniunt in gratia,nec una poteſt eſſe ſine alia. 1.q.43.5.ad 3.

12 Miſſio filij eſt prior miſſione ſpiritus ſancti,ratione donorum,& exitus, ſed ratione dantis,eſt econuerſo.3.q.7.13.c.

13 Miſſio filij,prior eſt ordine naturæ,miſſione ſpiritus ſancti,ſicut ordine naturę,ſpiritus ſanctus procedit à filio,& à ſapientia dilectio. 3. q.7. 13.c.

14 Miſſio filij Dei triplex.ſ. in mente, in carne, & ad prædicandum. 3. q. 42.1. o.

15 Non eſt miſſus Chriſtus ad prædicandum: niſi ad oues quæ perierunt domus Iſrael,quadruplici ratione.ſ.primo ut oſtéderet impleri promiſſiones factas Iudæis, & non gentibus: ſecundo ut eius aduentus oſtenderetur eſſe à Deo.tertio ut Iudæis auferret calumniandi materiam:quarto quia Chriſtus per crucis uictoriam meruit poteſtatem, & uictoriam,& dominium ſuper gentes.3. q.42.1.o.

16 Miſſio inuiſibilis,non fit ad ſacramenta,quia non fit,niſi reſpectu termini. 1.q.43.6.ad 4.

17 Miſſio inuiſibilis fit ad omnes exiſtentes in gratia. 1.q 43.6. o.

18 Ad patres ueteris teſtamenti,facta eſt miſſio inuiſibilis. 1.q.43.6.ad 1.

19 * Miſſio inuiſibilis fit ad ſanctos, in omni augmento gratiæ, ſecundum extenſionem ad nouum effectum: non autem ſecundum intenſionē. 1. q.43 6 ad 2.

20 Ad beatos facta eſt miſſio inuiſibilis, in principio beatitudinis,non autem poſtea, quo ad intenſionem gratiæ, ſed quo ad extenſionem.i. quo ad aliqua myſteria, quæ eis reuelantur de nouo, uſque ad diem iudicij.1 q.43.6. ad 3.

21 Miſſio inuiſibilis facta eſt ad Chriſtum, in primo inſtanti ſuæ conceptionis:& nulla ulterius.1.q.43.6.ad 3.item 7.ad 6.

22 Miſſio Inuiſibilis plenior fit poſt incarnationem, quàm prius, ſecundum communem ſtatum: licet in ſpirituali ſit econuerſo. 1. q. 43. 7. ad 6.

23 Ad patres ueteris teſtamenti,non fuit facta miſſio uiſibilis, quia prius debuit perfici miſſio uiſibilis filij, quàm ſpiritus ſanctus manifeſtet eum.1.q.43.6.ad 1.item 7. ad 6.

24 Miſſio uiſibilis primo facta eſt Chriſto, & poſt Apoſtolis, quia per eos gratia in alios diffuſſa eſt, ſecundum quòd per eos eccleſia plantata eſt.1.q.43.7.ad 6.

25 Miſſio uiſibilis,facta eſt ad patres in primitiua eccleſia,ut ad fūdatores

eccleſiæ,non autem hunc,quia per eam firmamur. 1.q.43.7.ad 6.

26 Ad Chriſtum facta eſt miſſio uiſibilis ſpiritus ſancti bis.ſ.in baptiſmo, in ſpecie columbę,& in träſfiguratione in nube lucida,ſed & ad apoſtolos bis,primo in flatu,ſecundo in linguis igneis,propter multa myſteria,1.q.43.7.ad 5.item 3.q.39.6.ad 4.item q.72.2.ad 1.

27 Natura humana in qua & per quam, facta eſt miſſio uiſibilis filij Dei, eſt illa ad quam fit miſſio: ideo filius Dei eſt in ea nouo modo : non autem creatura ſecundum quam fit miſſio uiſibilis ſpiritus ſancti. 1.q.43.7. ad 1.

28 Miſſio uiſibilis, non fit ſecundum uiſionem imaginariam , ut prophetia,nec ſecundum res præxiſtentes,ut ſacramenta utriuſq; teſtamenti,ſed ſicut in ſignis,ſicut flamma rubi,& columna ignea.1.q 43.7 ad 2.item 3. q.39.8.ad 2.

1 MODALIS diſtinctio,per ſenſum compoſitum,& ſenſum diuiſum, nõ tenet in formis inſeparabilibus. 1.q.14.13. ad 3.

1 MODESTIA eſt uirtus moderatiua paſſionum:ideo adiungitur temperantiæ,ut uirtuti principali:quia eſt circa difficillima . 22 . q. 143. o item q.160.0.

2 * Modeſtia eſt circa actiones interiores,& exteriores. 22.q. 160.2.c.ad 1.item q.168.1.0.

3 Modeſtia moderatur exteriorem hominis uitam in inceſſu , habitu, & huiuſmodi: ſed epychia moderatur obſeruantiam uerborum legis: poteſt tamen eſſe, quod nomen epychiæ apud Græcos per quandam ſimilitudinem transfertur ad omnes moderationes. 22.q.120. 2.ad 3.

4 Partes modeſtiæ,à diuerſis aſſignantur diuerſimode.22.q. 106.2 ad 2.

5 Partes modeſtiæ ſecũdum Andronicum,ſunt tres,ſ bona ordinatio,quę diſcernit quæ & quo ordine ſunt agenda:ornatus,qui ſeruät decentiã in agendis:& auſteritas.ſ.in uerbis.22.q.143.c.fi item q.160.2.fi.itẽ q.168.1.c.fi.

6 Partes modeſtiæ ſecundum Tullium,ſunt quatuor.ſ.humilitas,ſtudioſitas,manſuetudo,& ſimplicitas.& ſecundum Ariſtotelem,etiam eutropelia.22.q.160.2,c.item q.161.4 o.item q.166.2.c.fi.item q.168. 2.c.fi.

7 Sub modeſtia continetur omnis moderatio motuum corporalium , & rerum exteriorum:& ſpei,ſecundum Tullium. 22.q.143.ad 4.item q.160.2.c.

* Omnis modus inquantum modus, bonus eſt,ſed malus ideo dicitur,quia minora ſunt quędam.quàm eſſe debuerät, aut quia non ijs rebus accommodantur,quibus accommodanda ſunt: & ideo dicuntur mala.quia ſunt aliena & incongrua, & ita dicitur malus modus, uel mala ſpecies,uel malus ordo.1.q.5.5 ad 4.

1 MOLLICIES proprie reſpicit defectum delectationum,ſed delitiæ reſpiciũt cauſam impeditiuam earum.ſ.laborem uel aliquid tale:ideo delitiæ ſunt quædam mollicies.22.q.138.1.ad 2.

2 Mollis dicitur,qui recedit à bono, propter triſtitias cauſatas ex defectu delectationum;quaſi cedens debili mouenti;non autem ſi graui mouenti cedant.22.q. 138.1.c.

3 Mollicies eſt uitium oppoſitum perſeuerantiæ,& cauſatur dupliciter.ſ. ex conſuetudine,& ex naturali diſpoſitione.22.q.138.1.o. item 2.c.

4 Qui patiuntur muliebria,dicuntur molles,quaſi mulieres effecti.22.q. 138.1.ad 3.

¶ Mone-

¶ Monetas. *. Cudentes falſam monetam, poſſunt iuſte occidi in iudicio ſeculari,& rebus ſuis ſpoliari,22.q 11.3.c.

¶ Monſtra dicuntur peccata, inquantum ſunt ex peccato in actu naturæ à fine ultimo, non autem à fine proximo, 12.q.21.1.ad 1. item ad 2.

¶ Moralia ſpecificantur ex fine,1.q.48.1.ad 2.

1 MORS & omnis defectus corporalis,& rebellio carnis ad ſpiritū ſunt pœna peccati primorum parentum, conſequens pœnam principalem, ſcilicet ſubtractionem originalis iuſtitiæ, 12.q.85.5.0.item q.87.7.c.ad 1.item q 94.5.ad 2.item q.100.8.ad 3.item q. 102.5.ad 1.item 22.q.153.2.ad 1.item ad 2. item ad 3. item q.164. 0.item 3.q.14.ad 2.item q.14.1.c.item 3.c.ad 1.item 4.c.ad 3.itē q.52.5.c.

2 Cauſa mortis,& aliorum defectuum corporalium in natura humana, eſt duplex,ſcilicet remota,ideſt,contrarietas principiorum,& proxima, ſcilicet peccatum,22.q.164.1.ad 1.item 3.q.14.3.ad 2. item q. 15.2.ad 1.

3 Mors ut iuſta pœna,eſt à Deo,non autem ut eſt malum naturæ humanæ,12.q.85.5.c.fin.item q.94.5.ad 2. item q.100.8.ad 3. item 22. q.164.1.ad 4.

4 Mors & alij defectus non ſunt æqualiter in omnibus, triplici ratione, ſcilicet propter peccata parentum, utilitatem filiorum,& diuerſam complexionem,12.q.85.5.ad 1. item q.87.7.ad 1. item 22.q.164. 1.ad 4.

5 Primi parentes ſceneſcendo, inceperunt mori prima die qua peccauerunt,licet poſtea multum uixerint,22.q,164.1.ad 8.

6 Ante reſurrectionem omnes morientur, 12.q.81.3.ad 1. item 3.q.46. 11.ad 1.

7 Pœna mortis in præſenti nō infligitur pro quolibet peccato mortali, ſed tantum pro peccato inferēte damnum irreparabile, uel pro horribili deformitate,22.q.66.6.ad 2.item q.108 3.ad 3.

8 Nullus debet eripi de morte contra iura,22.q.10.12.ad 2. item q.59. 4.ad 3.item 3.q.68.10.ad 1.

9 Mors ut priuatio uitæ,uel ut terminus alterationis præcedentis,eſt pœna damni,nō autem eſt pœna ſenſus,nec affligit, niſi ratione alterationis præcedentis,22.q.164.1.ad 7.

10 Mors eſt meritoria,licet ſit pœna:quia boni bene utuntur bonis & malis,ſicut mali male utuntur & bonis & malis,22.q.164.1.ad 6.

11 Mors illata,etiam pro criminibus, aufert totam pœnam pro criminibus debitam in alia uita,uel partem pœnæ,ſecundum quantitatem culpæ, patientiæ & contritionis, non autem mors naturalis, 22. q.25.6 ad 2.

12 Mors & alij defectus naturæ,cauſant dolorem & timorem, quia ſunt contra naturam particularem,12.q.42.2.ad 3.

13 Mors ſecundum ſe,eſt odibilis naturaliter:ſed eſt appetibilis propter beatitudinem,12.q.5.3.c.item 3.q.46.6.c.ad 4.

14 Quilibet tenetur mori,pro ſalute animæ proximi certa, aliter eſt de conſilio,22.q.26.5.ad 3.

15 Exponere ſe,& ſuos,periculo mortis,pro liberatione perſonæ per quā ſuſtentatur eccleſia uel reſpublica,eſt laudabile,22.q.3 2.6.c.

16 Virtuoſus maxime triſtatur de morte ſua,quia priuatur maximo bono,quo maxime dignus eſt,ſ.uita & uirtutibus, [illegible] pra ſen-

tem uſum:licet quidam gaudeant, propter ſpem beatitudinis, 22.q. 123.8.c.item 3.q.46.6.ad 8.

17 * Decens fuit Chriſtum mori, 3.q.50.1.o.item q.52.1.c.

18 Chriſtus habuit ſimpliciter neceſſitatem moriendi abſolutam, etiam ſi non occideretur ſecundum aliquos, ſed ratione humanitatis tantum, neceſſitatem uero finis habuit etiam ratione perſonæ, 3.q. 14.2.o.

19 Mors Chriſti fuit uiolenta, ex parte naturæ humanæ: licet perſonę eius non potuerit inferri uiolentia: ſed quantum in occidentibus fuit, intulerunt mortem, 3.q.14.2.o.item q.47.3.ad 2.item q.47.1.o.

20 Chriſtus mortuus eſt obedientia & charitate triplici ratione, ſcilicet, ratione iuſtificationis humanæ, ratione reconciliationis diuinæ, & ratione uictoriæ Chriſti, 3.q.47.2.o.item q.48.2.3.e. item q.49.1, c.item 4.ad 3.item q.51.4.c.item q.53.1.e.prine.

21 In ſymbolo fidei dicitur, quod filius Dei eſt paſſus, mortuus, & ſepultus, 22.q.1.8.c.item q.2.7.o.item 3.q.50.2.b.item c.fi.

22 Mors Chriſti in fieri cauſauit noſtram ſalutem, merendo eam, non autem in facto eſſe, ſed tantum effectiue, deſtruendo mortem animæ, ideſt, peccatum & mortem corporis, 3.quæſt.50.6.o. item q.51.1.ad 2.item 2.ad 4. item 4.c.ad 2.item q.53.2.e.ad 3. item q.56.1.ad 4.

23 Mors Chriſti eſt cauſa efficiens gratiæ, & cauſa ſufficiẽs ſalutis noſtræ, 3.q.50.6.o.item qō.51. 1.ad 2.item 2.ad 4. item 4.e.ad 2. item q. 53.2.c.ad 3.item q.56.1.ad 4.

24 Chriſtus noluit mori ex morbo, nec in ſenectute, ſed ex paſſione illata, & in iuuentute, ne inuitus, uel infirmitate putaretur mori, 3.qō. 46.3.ad 2.item 9.ad 4.item q.51. 3.e.

25 * Chriſtus fuit ſimpliciter mortuus, 3.q.50.4.c.item 5.e.

26 Licet Deus ſit immortalis, tamen conuenienter confitemur, unigenitum Dei uerbum fuiſſe paſſum & mortuũ: quia non hæc ei attribuimus, ſecundum naturam diuinam, ſed ſecundum humanam, quã pro noſtra ſalute in unitatem perſonæ aſſumpſit, 22.q 1.8.c.

27 In morte Chriſti, fuit ſeparata anima à corpore, 3.q 50.3.b. item c. ad 4.item 4.e.ad 1.item 6.c. item q.52.3.e.item q.53.1.ad 1. item q.54.1.c.

28 In morte Chriſti, deitas non fuit ſeparata ab anima eius, 3.q.50.3.o. item 4.ad 1.item q.52.3.e.item q.53.4.e.

29 Nec à carne eius, 3.q.50.2.o.item 3.ad 1.item 4.ad 1. item 6.c. item q.52.3.c.item q.53.1.ad 2.item 4.e.item q.76.1.ad 1.

30 Nec à ſanguine eius, 3.q.25.2.c.

1 MOS primo ſignificat conſuetudinem, ideſt, frequentiam eorum quæ ſunt in poteſtate noſtra, ſecundo actum, uel inclinationem appetitus humani, à natura, uel conſuetudine, uel infuſione. 12.q.58.1.c.

2 Mores in brutis, dicuntur per ſimilitudinem, ea quæ fiũt ab eis, ex paſſionibus appetitus, 12.q.24.4.ad 3.item q.58.1.c.

3 Mores diuinos debemus imitari, 22.q.10.11.c.prin.

1 MOTVS proprie ſignificat actum imperfectum mobilis: ſed ſecundũ ſimilitudinem, prædicatur de omni operatione, 1.q.9.1.ad 1. item q.14.1.ad 2.item q.18.1.c.item 3.ad 1.item q.19. 1.ad 1. item ad 3. item q.50.1.ad 2.item q.53.1.ad 2.item q.58. 1.ad 1. item q.59.1. ad 3. item quæſtio.73.2.c. item 12.q. 31.2. ad 1. item q. 109. 1.e. item

item 22. q.179. 1. ad 3. item q.180.6.c. item 3.q.2 1.1.ad 3.item q.34. 2. c.

2 Omnis motus uel mutatio,eſt actus exiſtentis in potentia,inquantum huiuſmodi, 1.q.9.1.c.

3 Motus dicitur æquiuoce,de operatione corporali,& ſpirituali, 1.q.18. 3.ad 1.item q.53.1.o.item q.56.1.ad 3.

4 Oīs motus uel mutatio,ſequitur aliquam potentialitatem, 1.q.9.1.c.

5 Motus duplex,ſ.naturalis,& uoluntaris,& de ratione utriuſque eſt,q fit à principio intrinſeco,12.q.6. 1.ad 3.item 4.5.c.

6 Motus naturalis eſt tantum ad unam partem,& perficitur quiete naturali,& eſt corporis exiſtentis extra ubi naturale: uoluntarius autem eſt ad oppoſita,1.q.20.1.c.

7 Motus dicitur naturalis dupliciter,ſ.à principio actiuo, uel à principio paſſiuo & materiali,12.q.6.5.ad 2.item 3.q.32.4.c.

8 Motus reducitur ad genus ſui termini, inquantum procedit de potentia ad actum,quia terminus eſt in motu in potentia , 1.q.62.4.ad 2. item 3.q.62.4.ad 2.

9 Motus reducitur ad genus ſui termini, quo ad ſubſtantiam ſuam,licet ponatur in prædicamento paſſionis,inquantum importat ordinationem mouentis,& mobilis.3.q.62.2.ad 2.

10 Nullus motus denominatur à ſubiecto,ſed à termino, 3.q.35.1.ad 2.

11 Terminus motus duplex,ſcilicet res ad quam tendit,& quies in ea: & uterque duplex,ſcilicet totius partis , 1.q.5.6.c. item 12. q.11.3.c. item q.12.2.o.

12 Vnius motus non poſſunt eſſe plures termini ex eadem parte,niſi ſubordinati,12.q.12.3.ad 3.

13 Motus accipit ſpeciem à termino ad quem,non autē à termino à quo, 1.q.23.1.ad 3.

14 Motus exiſtentis in potentia,eſt propter indigentiam ſuam, non autē motus exiſtentis in actu,ſed eſt propter indigentiam alterius , 1.q. 53.1.ad 3.

15 Motus eſt actus imperfecti,ſed operatio eſt actus perfecti, 1.q.58. 1.c. item 3.ad 1.item q.53.1.ad 2. item q.56.1.ad 3. item q.58. 1.ad 1.item q.59.1.ad 3.item q.73.2.c.

16 In motu diſcreto poteſt dici aliquid moueri in termino à quo , & in termino ad quem,& in quolibet ubi in quo eſt mobile,quia ſucceſſio diuerſorum ubi,dicitur motus,non autem in motu continuo , 1. q.53.1.ad 3.item 3.ad 3.

17 Quando ex una cauſa proueniunt multi motus , tantum primus motus reſpicit neceſſario illud principalius quod reſpicit cauſa : cæteri uero reſpiciunt principalius quod conuenit ei ſecundum propriam rationem, 12.q.36.1.ad 3.

18 Nomen motus & diſtantiæ, & omnium huiuſmodi , deriuatum eſt à motu locali,ad omnes alios motus,12.q.7.1.c.

19 Motus localis eſt perfectior cæteris motibus , 1.q.110.3.c. item 22 q.180. 6. c.

20 Motus localis eſt primus,1.q.67,2.ad 3.item 22.q.182.6.c.

21 Per motum localem nihil acquiritur in mobili,ſed tantum acquiritur aliquid extra,ſ.locus,1.q.110.3.c.

22 Neceſſe eſt eſſe aliquod mouens,omnino immobile , 1.q.2.3.c.item q.9.1.o.item q.75.1.ad 1.

23 Motus ſemper ab immobili procedit,& ad aliquid quietum terminatur,1.q.79.8.c.item q.82.1.c.&.item q.84. 1.ad 3.itē q.115.3.c.

Primum

24 Primum mouens in quolibet genere, eſt non motum in illo genere motus, 3 q.12.3.c item q.22.4.c.

25 Deus mouet, ſicut deſideratum & intellectum, non quidem ſemper à moto, ſed à ſeipſo, 1.q.105.2.ad 2.

26 In omnibus mouentibus ordinatis, uirtus ſecundi, deriuatur à primo: quia ſecundum non mouet, niſi inquantum mouetur à primo, 12.q.93.3.c item q.109.1.c.

27 In omnibus motoribus & mobilibus ordinatis, motor inferior habet motum proprium, & præter hoc, ſequitur motum ſuperioris motoris, 22.q.2.3.c.

28 Res naturalis, dupliciter non poteſt ab aliquo moueri, ſcilicet propter impedimentum fortioris motoris, uel quia non ſubijcitur ei quo ad illud, 22.q.104 5.c.

29 Omne quod mouetur, ab alio mouente mouetur, 1.q.2.3.c.

30 In mouentibus, & motis, non proceditur in infinitum, 1.q.2.3, c. item q.51.3.ad 3.

31 Res intantum indiget moueti ab alio, inquantum eſt in potentia quo ad exercitium actus: uel quo ad determinationem obiecti, 1.q.2.3.c. item 12.q 9.1.c.

32 Omne mouens trahit ad ſe, uel pellit à ſe, 12.q.23.4 c.

33 Omne mouens, dat moto tria, ſ. inclinationem, motum, & quietem, 12.q.23.4.c. item q.26.2.c.

34 Omne mouens ſe, diuiditur in duas partes, ſ. in partem mouentem, & & partem motam, quod conuenit tantum animatis, 3.q.32.4.c.

35 Idem ſecundum diuerſa, poteſt ſe mouere, non autem ſecundum idem, 12.q.9.3.o. item q.51.2.ad 2. item 22.q.59.3.c.

36 Eorum quæ mouentur à principio intrinſeco, quædam mouent ſe, ſ. omnia quæ cognoſcunt finem, non autem alia, 12.q.6.1.c.

37 Mouentium ſe, quintuplex gradus, ſ. ſecundum executionem tantum, ut plantæ: ſecundum formam imperfecte, ut fixa, uel perfecte, ut bruta: ſecundum finem aliquorum, ut homo, uel uniuerſaliter, ut Deus, 1.q.18 3 c.

38 In omni natura, in qua differt operatio à ſubſtantia, oportet eſſe aliquē motum motus, 1.q.9.2.o.

39 Non omne quod mouetur eſt corpus, niſi per ſe in motu naturali, 1.q.75.1.ad 1.

40 In omnibus rebus creatis eſt aliquid ſtabile ad minus materia prima, & aliquid mobile ſiue ad motum pertinens, uel ad operationem, & quantum ad utrumque, res indigent gubernatione, aliàs in nihilum deciderent, 1.q.103.1.ad 2.

41 Omne quod mouetur, manet ſecundum aliquid, & ſecundum aliquid tranſit: ideo eſt compoſitum, 1.q.9.1.c.

42 Omne quod mouetur, ſuo motu acquirit aliquid, & ptingit ad aliquid, ad quod prius non pertingebat, 1.q.9.1.c.

1 * MOYSES ſecundum Dionyſium, propter multam ſuam manſuetudinem, fuit dignus apparitione diuina, ideo manſuetudo debet maxime appeti, 22.q.157.4.ad 1.

1 MVLIER facta eſt ex uiro, quadruplici ratione, ſ. ut primus homo eſſet ſimilis Deo, in ratione principij: ut eam plus diligeret: ut ei præeſſet, ut ſignificaret quod Chriſtus eſt principium eccleſiæ, 1.q.92.2.o.

2 Mulier debuit produci ſeorſum, in prima rerum productione, ut eſſet maior

maior diſcretio ſexuum in hominibus, & ut uacent magis operationi nobiliori ſcilicet contemplationi, 1.q.92.1.c.

3 Mulier facta fuit in adiutorium uiri, quo ad generationem tātum, quia in alijs melius adiuuatur uir per uirum, quàm per mulierem, 1.q.92.1.c.princ. item q.98.2.b.2.

4 Mulier in ſtatu innocentiæ, fuit imperfectior uiro, & ſecundum corpus, & ſecundum animam, non autem in ſtatu gloriæ, 1.q.92.1.ad 2.

5 In ſtatu innocentiæ, fuiſſent tot mulieres, quot uiri, 1.q.99.2.ad 3.

6 In actu tentationis diaboli, mulier aſſumebatur quaſi inſtrumentum tentationis ad deijciendum uirum, quia mulier erat infirmior uiro: unde magis ſeduci poterat, 22.q.165.2.ad 1.

7 Mulier propter eleuationem præcedētem, ſeducta eſt, ut crederet quòd ſerpens haberet uſum loquendi, nō quidem per naturam, ſed ſupernaturaliter, 1.q.94 4.ad 1.item ad 2. item 12.q.89.3.ad 2. item 22.q.163 1.ad 4 item 4 ad 1.

8 Inſpectio mulierum ordinatur ad aliquid noxium, ſ. ad concupiſcendū, 22.q 167.2.c.

9 In mulieribus non eſt ſufficiens robur mentis ad hoc, ut concupiſcētiis reſiſtant, 22.q.149.4.c.item q.165.2.ad 1.

10 Non eſt crimen mulieris per uiolentiam uiolatæ, ſi conſenſus nō adſit, 22.q.64.5.ad 3.

11 Multiloquium eſt filia gulæ, 22.q.148.6.c.

¶ Mundana quælibet reducuntur ad tria, ſ. ad honores, ad diuitias, & ad delitias, 12.q.108.3.ad 4.item 4 c.

¶ Mundicia cordis duplex, ſ. ab affectionibus inordinatis per uirtutes & dona appetitus, & à phantaſmatibus, & erroribus per donum intellectus, & hæc eſt completiua uiſionis Dei, prima autem diſponit ad eam, 22.q.8.7.o.

1 ESSE in ſæculo in mundo, dicitur dupliciter, ſ. ſecundum præſentiam corporalem, & ſecundum affectum mentis, 22.q.188.2.ad 3.

2 Mundus eſt neceſſario unus, 1 q 47.3.o.

3 Mundus non eſt factus à caſu, ſed à ſolo Deo, 1.q.15.1.o. item q.47.1.o, item q.103.1.o.

4 Mundus habet eſſe poſt non eſſe, ex ſola uoluntate Dei, 1.q.46.2.o.

5 Antequam eſſet, poſſibile erat mundum eſſe potentia Dei, non autem potentia materiæ, 1.q.9.2.c.item q.46.1.ad 1.

6 Deus præceſſit mundum duratione æternitatis, non autem duratione temporis, 1.q.46.1.ad 8.

7 Si mundus ſemper fuiſſet, non æquaretur Deo in duratione, 1.q.46.2.ad 5.

8 Mundus neceſſario gubernatur ab uno, ſ. à Deo, 1.q.103.1.3.o.item 12.q.91.1.c.

9 Facillima uia, ad oſtendēdum Deum eſſe, & omnia eſſe ab eo, eſt ex ſuppoſitione nouitatis mundi, 1.q.46 1.ad 6.

10 Solutiones earum rationum falſarum arguentium æternitatem mundi ponuntur, 1.q.46.1.c.

11 Si mūdus eſſet æternus, ſequeretur neceſſario, animas eſſe infinitas, uel animam pluries uniri diuerſis corporibus, uel eſſe unum tantum intellectum omnium hominum, 1.q.46.2.ad 8.

12 Nouitas uel æternitas mundi, non poteſt probari demonſtratiue, 1.q.46.1.2.o.

13 Ariſtoteles non intendit demonſtrare æternitatem mundi, ſed diſputatiue

tatiue tantum procedere, 1.q.46.1.c.
14 Ante mundum fuit tempus, intelligitur ſecundum imaginationem tantum, 1.q.46.1.ad 8.

1 MVNVS datum uel acceptum pro ſpirituali, quaſi pretium eius, eſt ſimonia, non autem quaſi ſtipendium, & eſt triplex munus, ſcilicet munus à manu, à lingua, & ab obſequio, 22.q.78.2.ad 3. itē q.100. 2.ad 2, item 5.o.

1 MVSICA inſtrumenta, & cantus, erant in ueteri teſtamento, ſed eccleſia aſſumpſit ſecundum, quia morale eſt, non autem aſſumpſit primum, quia inſtrumenta illa figuralia ſunt, & nimis occupant animū, & ipſum mouent ad corporalem delectationem, ideo ſunt contra ſapientiam, & ideo ſubtrahuntur in eccleſia inſtrumenta muſica, ut à corporalibus retrahantur, diuinis laudibus mancipati, 22.q.91. 2.ad 4.

1 MVTABILE dicitur dupliciter, ſ. per potentiam in eo exiſtentem, uel per potentiam exiſtentem in alio, 1.q.9.2.c.
2 Mutabilitas principium & cauſa, eſt rei potentialitas, 1.q.9.1.c.
3 Philoſophi non conſiderauerunt mutabilitatem, niſi eam quæ eſt ſecundum formam à cauſa mutabili, 1.q.44.2.c. item q.45.2.ad 1,
4 Angeli non ſunt hac mutabilitate mutabiles, quantum ad id quod in eorum natura eſt, 1.q.44.2.c. item q.45.2.ad 1.

1 MVTATIO triplex, ſ. naturalis, miraculoſa, & annihilatio, 3.q.13.2.c.
2 Nihil poteſt eſſe, ubi prius non fuit, niſi uel eo mutato, uel mutato alio in ipſo, 3.q.75.2.c.
3 Omne quod quocunque modo mutatur, eſt in potentia, & manet quo ad aliquid, & quo ad aliquid tranſit, & eſt compoſitum, & acquirit aliquid prius non habitum, 1.q.9.1.c.
4 Mutatio accipit ſpeciem & dignitatem à termino ad quem, non autem à termino à quo, 1.q.45.1.ad 2.
5 In omni mutatione oportet aliquid idem eſſe ſub utroque termino, habens ſe nunc aliter quàm prius, 1.q.45.2.ad 1.
6 Omnis mutatio poſſibilis fieri à quacunque creatura, poteſt fieri ab anima Chriſti, inquantum eſt inſtrumentum diuinitatis, non autem ſecundum ſe, 3.q.13.2.ad 2.
¶ Mutatum eſſe, eſt pars motus diſcreti, & terminus motus continui, 1.q.53.2.ad 3.
¶ Mutilatio membrorum eſt illicita, niſi fiat propter ſalutem totius corporis, non autem animæ, uel niſi fiat per publicam poteſtatē, propter bonum commune, 22.q.62.2.ad 1. item q.65.1.o.

N.

1 NATIVITAS eſt exitus à generante coniuncto, à quo habet principia ſufficientia, & dicitur oriri, ratione primi: naſci ratione ſecundi, & gigni ratione tertij, 1.q.27.2.c.
2 Natiuitas attribuitur alicui dupliciter, ſ. ut ſubiecto naſcēti, & ut termino, primum conuenit tantum ſuppoſito, ſecundum autem formæ & naturæ, 3.q.35.1.c. item 2.c. ad 3. item 4.c.
3 Eſſe, fieri, & naſci propriè conuenit tantum ſubſiſtenti, ſed conuenit formis conſequenter, accidentibus autem per accidens, 3.q.35.1.o.
4 Naſci & oriri conuenit omni & ſoli uiuenti generabili, ſed ſecundum ſimilitudinem conuenit accidenti, aquæ, & ſoli, 1.q.27.2.c.
5 Fructus arborum, capilli, oua, & huiuſmodi, dicuntur naſci, ſed non dicuntur

cuntur

cantur filij, 1.q.27.2.c.item 3.q.32.3.c.
atiuitas Chriſti ex parte matris fuit naturalis, ſed ex parte operatio-
nis ſpiritus ſancti, fuit miraculoſa: unde beata Virgo eſt uera & natu-
ralis mater Chriſti, 3.q.35.3.ad 2.ſi.
hriſtus poteſt dici bis natus, 3.q.35.2.ad 4.
atiuitas Chriſti duplex, ſ. natiuitas æterna à patre, & natiuitas tempo
ralis à matre, 3.q.35.2.o.item 5.c.
hriſtus non fuit ſubiectus tempori in naſcendo, ſicut cæteri homines:
ſed elegit tempus quo conuenientiſſime naſceretur, 3.q.35.8.o.
hriſtus natus eſt nocte, quia uenit ad tenebras infirmitatis noſtræ, 3.
q.83.2.ad 2.item ad 4.
hriſtus uoluit naſci in Bethleem, in diuerſorio, propter humilitatem:
non autem in Hieruſalem, nec Romæ, nec Nazareth, 3.q.35.7.o. item
q.46.10.ad 1.
hriſtus uoluit naſci de populo Iudæorum, quia decebat eum naſci ex
populo pollente ſpeciali prærogatiua ſanctitatis, 12.q.98.4.c.ad 1.itē
5.c.item 3.q.4.6.ad 3.
hriſtus natus eſt per genitalia beatæ Virginis, dummodo per hoc per-
fectioni uirtutis nihil ſubtrahatur, ſecundum Hieronymum contra
Heluidium: & cum dicit Ambroſius, quòd Chriſtus aperuit matris
ſuæ uuluam, hoc dicit exponens illud, quod euangeliſta de lege indu-
xit: quod quidem, ut Beda dicit, conſuetæ natiuitatis more loquitur:
non quod dominus ſacri uentris oſtium, quod ingreſſus ſanctificaue-
rat, egreſſus deuirginaſſe credendus ſit: unde illa adapertio non ſigni-
ficat reſerationem communem clauſtri pudoris uirginei, ſed ſolum
exitum prolis de utero matris, 3.q.28.2.ad 1.
atiuitas Chriſti, non debuit omnibus manifeſtari: ſicut aduentus eius,
nec tantum parentibus, nec omnibus occultari, 3.q.36.1.a.o. item q.
39 8.ad 3.
lecti ſunt conuenienter aliqui, de qualibet conditione hominum, qui-
bus oſtenderetur primo natiuitas Chriſti, 3.q.36.3.o.
hriſtus manifeſtauit natiuitatem ſuam, primo per alias creaturas, ſe-
cundo autem per ſeipſum, 3.q.36.4.o.
atiuitas Chriſti oſtenſa fuit per ſigna conuenientia. ſ. per angelos, per
ſtellam & per inſpirationem, 3.q.36.5.o.
atiuitas Chriſti fuit oſtenſa cōuenienti ordine, ſ. primo paſtoribus, ſe-
cundo Magis, tertio Simeoni & Annæ, 3.q.36 3.6.o.
uando Chriſtus natus eſt, oleum fluxit Romæ, & in Hiſpania apparue
runt tres ſoles paulatim uniti, 3.q.36.3 ad 3.
ſtenſa natiuitate Chriſti, Herodes turbatur ad dignitatem Chriſti, in
figuram iudiciariæ poteſtatis eius, & in figuram deiectionis diaboli:
ſed Iudæi turbabantur, quia iniqui erant, & adulantes, 3.q.36.2.ad 3.

NATVRA dicitur à naſcendo, 1.q.29.1.ad 4.item 3.q.2.1.c.
Natura non eſt ſerua, nec eſt domina, ſed perſona eſt ſerua uel do
mina, ratione naturæ, 3.q.20.1.ad 2.item 2.o.
ota natura comparatur Deo, ut inſtrumentum, agenti principali, 12.q.
1.2.c.item q.6.1.ad 3.
mne perpetuū eſt per ſe intentum à natura, & nihil aliud, 1.q.98.1.c.
num reſpondet ſemper naturæ, ſicut natura eſt una, ſ. uel numero, uel
ſpecie, uel genere, 12.q.10.1.ad 3.
atura ſumit principium à perfectis, ſecundum cauſam agentem &
formalem, non autem ſecundum cauſam materialem, ſed ab imper-
fectis,

fectis,22.q.1.7.ad 3 item 3.q.1.5.ad 2.item 6.c.

7 Natura dicitur dupliciter ſecundum aliquos,ſ.natura naturans, ideſt, Deus ordinans naturas omnium,ſiue auctor naturæ,uel qui creauit omnes naturas,& ut inſtrumentum eius, 12.q.1.2.c. item q.6.1.ad 3.item q 26 1.c.item q.67.1.c.princ.

8 Natura dicitur dupliciter,ſ.quælibet ſubſtantia uel accidens, & princi pium motus intrinſecum. 12.q.10.1.c.

9 Natura ſignificat quadrupliciter,primo generationem uiuentium, i.natiuitatem: ſecundo principium intrinſecum cuiuſcunque motus: tertio materiam & formam,& quarto eſſentiam cuiuſcunque rei,1.q.29.1.ad 4.item 3.q.2.1.12 c.

10 Supra facultatem naturæ,eſt aliquid tripliciter,ſ.quantum ad ſubſtantiam facti,quantum ad id in quo fit, & quantum ad modum & ordinem faciendi,12.q.113.9.o.item 3.q.43.4.ad 1.

11 Quæ ſunt ſupra naturam,ſola fide tenemus,1.q.99.2.c.

12 Viſio Dei eſt ſupra naturam animæ rationalis,i.inquantum propria uirtute ad eam peruenire non poteſt:ſed eſt ſecundum naturam eius inquantum eſt capax eius:ſcientia uero increata,eſt ei ſupra naturã omnibus modis,3.q.9.2.ad 3.

13 Nulla natura poteſt ſupra ſe,i.in actum excedentem proportionem uirtutis ſuæ,ſed poteſt in obiectum ſupra ſe, 1.q.12.1. ad 5.fi. item q.84.1.ad 2.fi.item 22 q.109.3.ad 2.

14 Ad perfectionem naturæ inferioris concurrunt duo, ſ.aliquid ſecundũ motum proprium, & aliud ſupernaturali perfectione ſecundũ motum naturæ ſuperioris,22,q.2.3 c.

15 Perfectio naturalis creaturæ, non ſolum conſiſtit in eo quod ei competit ſecundum ſuam naturam, ſed in eo etiam quod ei attribuitur, ex quadam ſupernaturali perfectione diuinæ bonitatis, 22. q. 2. 3. c.

16 In omnibus aſſerendis, ſequi debemus naturam, præter tradita auctoritate diuina, quæ ſunt ſupra naturam, 1. q. 99. 1.c. item q. 101. 1. c.

17 Contra naturã ſumitur dupliciter,ſ. ut opponitur ei, quod eſt ſecundum naturam,i.conueniens naturæ,& ut opponitur ei,quod eſt eſſe a natura: primo modo poteſt aſſueſieri, non autem ſecundo modo,12.q.71.2.ad 2.

18 Deus non facit contra naturam,3.q.44.2.ad 1.

19 Ea quæ Deus facit præter ſolitum curſum naturæ, non ſunt contra naturam,22.q.104.4.ad 2.item 3.q.44.2.ad 1.

20 Si poteſtas maior in tantum inualeſcat,quod mutet contrariam inclinationem in inclinationem propriam, iã non erit aliqua repugnantia,uel uiolentia, ſicut quando agens fortius, corrumpendo corpus graue aufert ei inclinationem qua tẽdit deorſum,& ſic ferri ſurſum non eſt ei uiolentum,ſed naturale,12.q.36.4.c.

21 Sicut Deus non agit contra naturam,ſed contra ſolitum curſum naturæ,ſic non agit contra uirtutes,nec præcipit contra eas, ſed contra ſolitum modum earum,22.q,104.4.ad 2.item q.154.2,ad 2.

22 Peccata contra naturam,ſunt contra Deum:ideo ſunt grauiora ſacrilegio,quanto ordo naturæ prior eſt quolibet ordine ſuperaddito, 22. q.154.12.ad 1.item ad 2.

23 Omne peccatum eſt contra naturam hominis, quo ad differentiam eius, & aliqua etiam ratione generis, ut Sodomia, beſtialitas, & huiuſmodi, 12. q. 6. 4. ad 3. item q.71. 2. o. item q.94.3. ad 2.

item

item 22.q.34.5.c.item q.154.2.c.item 11.12.o.

1 NATVRALE eſt quod conuenit rei ſecundum ſubſtantiam eius, ideſt.quod per ſe ineſt ei,12.q 10.1 c.

2 Naturale duplex,ſcilicet quod eſt à natura ut à principio actiuo, uel qa in natura eſt inclinatio ad recipiendum illud ab extrinſeco, 12.q.6.5.ad 2.

3 Naturale duplex,ſ.cauſatum ex principijs eſſentialibus rei,& quod habetur à natiuitate,3.q.2.12.o.item q.34.3.ad 2.

4 Naturale duplex,ſ.quod conuenit naturæ generis, uel naturæ ſpeciei ratione differentiæ.12.q.94.2.c.item 3.ad 2.

5 Naturale duplex,ſcilicet ſecundum naturam ſpeciei, & ſecundum naturam indiuidui: & utrunque eſt duplex,ſcilicet uel totum à natura, uel partim à natura & partim ab extrinſeco, 12.q.51.1.c. item q.63.1.c.

6 Naturale duplex,ſ.conſequens formam.& conſequens materiam. primum ſemper ineſt actu,non autem ſecundum,ſicut quæ pertinēt ad motum,12.q.10.1.ad 2.

7 Naturale duplex,ſ.uel ad quod natura inclinat mediante cognitione, uel ſine ea,ſed ut cauſatum ex neceſſitate naturæ,12.q.41.3.o.

8 Naturale homini duplex.ſ.ſecundum rationem.& condiuiſum rationi, ſ.ſecundum ſenſum,uel ſecundum corpus,12.q.31.7.o.

9 Naturale duplex,ſcilicet cauſatum ex principijs naturæ, & quaſi propagatum cum natura,& ſic originalis iuſtitia,& peccatum originale, dicuntur naturalia,non autem primo modo,1.q.100.1.c.ad 3. item 12.q 81.2.c.

10 Omne quod fit ab agente, cui naturaliter ſubditur patiens, eſt naturale: licet non ſit ſecundum propriam naturam patientis, 1.q.105.6.ad 1. item 12.quæſt.94.5.ad 2. item 22.q.2.3.c.item 3.q.44.2.ad 1.

11 In naturalibus & moralibus non quæritur quid ſemper fiat, ſed quid fiat,ut in pluribus,12,q 84 1.ad 3.item q.96.1.ad 3.item 6.c.item q.102.6.ad 5. item 22.q.88.9.10.c.item q.147.4.c. item q.152.2.ad 3.item q.154 2.c.fi.item q.160.5.c.

12 Naturale ineſt ſemper in ſolo habente naturam immutabilem, 22.q.57.2.ad 1.

¶ Nazareth interpretatur flos:ideo Chriſtus uoluit ibi conuerſari, non autem naſci quia uoluit florere per uirtuoſam conuerſationem, non autem per originem carnis,3.q 35.7.ad 2.

1 NECESSITAS duplex,ſ.abſoluta, & conditionata: & hæc dupliciter,ſ.ex agente.& ex fine,& hæc dupliciter, ſ. uel ſimpliciter, uel quo ad bene eſſe,1.q.19.3 o.item 8.ad 1. item q.41.2.ad 5. item q.81.1.c.item 22.q.58.3 ad 2,item q.83.13.c.item q.88.2.c.item 6 ad 1. item q.141.6. ad 2. item q̄.186 5.ad 5. item q.189 2.ad 2. item 3. q̄.1. 2.c. item q.14.2.c. item q.46. 1. c. item q. 65. 4.c. item q.84. 5. c.

2 Neceſſitas ex fine duplex,ſ.neceſſitas abſoluta,i ſine qua non poteſt aliquis uiuere,& neceſſitas conditionata,i.quo ad decentem ſtatum,22,q.32.5 6.c.

Neceſſitas duplex,ſcilicet coactionis,& obedientiæ: prima tollit rationem laudis & meriti,non autem ſecunda,22.q.58.3.ad 2.item q.81.6.ad 3.item q.186.5.ad 5.

4 Aliqua neceſſaria habent cauſam, 1.q.44.1.ad 2.item q.50.5.ad 3. itē 12.q.93.4.ad 4.

5 Neceſſitas quæ prouenit ex principio intrinſeco, ut omne compoſitū ex contrarijs, neceſſario eſt corruptibile, eſt neceſſitas naturalis & abſoluta, 1.q.82.1.c.

6 Neceſſarium & contingens, conſequuntur ens, inquantum huiuſmodi, 1.q.22.4.ad 3.

7 Neceſſitas coactionis abſolutæ, cauſat omnino inuoluntarium, & omnino excludit culpam: non autem neceſſitas conditionata uel miſta, i. metus, 12.q.6.4.c.item 5.o.item 6.ad 1.

8 Quilibet in extrema neceſſitate uel ſua uel alterius, poteſt ſine peccato auferre per uim, uel occulte, à quocunque: quia tunc omnia ſunt communia, 22.q.31.3.ad 3.item q.32.7.ad 3.item q.62.5.ad 4. item q.66.6.ad 1.item 7.o.item q.110.3.ad 4.

9 Neceſſitas non ſubditur legi, 12.q.96.6.c.fi.item 22.q.147.3.ad 2.item 4.c.item 3.q.80.8.c.fi.

10 In ſubuentione neceſſariorum, plus tenetur homo filio * quàm parenti: ſed in honore, reuerentia, obedientia, & uoluntate, eſt econuerſo: quia honor filij, magis dependet ex honore patris, quàm econuerſo, 22.q.32.3.ad 4.

11 In extrema autem neceſſitate, magis licet deſerere filios, quàm parentes: quos nullo modo deſerere licet, propter beneficia, 22.q.31.3.ad 4.

1 CAVSA negationis duplex, ſcilicet negatio cauſæ, & poſitio contrarij, 12.q.75.1.c.

2 Negatio non eſt proprie in ſpecie, ſed reducitur ad ſpeciem ſuæ affirmatiuæ, 1.q.33.4.ad 3.item 12.q.72.6.ad 1.item q.72.6.ad 3. item 22.q.79.3.ad 1.

3 Omnis negatio de aliqua re, fundatur ſuper aliquid exiſtens in ea 12.q.72. 6.c.

¶ Negatiue dicitur, quando res non habet aliquid quod eſt in alio, nec debet habere: priuatiue uero, quando caret eo quod debet habere, 1.q.12.4.ad 2.

1 NEGLIGENS ſecundum Iſidorum dicitur, quaſi nec eligens, 22.q.54.2.c.

2 Negligentia pertinet ad actum interiorem, ideo oritur ex accidia, ſed pigritia & torpor pertinent ad executionem, ſ. prima tardando, & ſecunda remittendo, 22.q.54.2.ad 1.

3 Negligentia deficit ab actu præcipiendi, per defectum promptæ uoluntatis: inconſtantia uero quaſi impedita ab alio, 22.q.53.2.c.fi. item q.54.2.ad 3.

4 * Negligentia eſt generale peccatum, 22.q.54.1.o.

5 Negligentia eſt peccatum mortale dupliciter tantum, ſcilicet uel quando prætermittitur actus ſeu circunſtantia neceſſaria ad ſalutem, uel ex contemptu, 22.q.54.3.o.

6 Negligentia trahitur ad aliud genus peccati manifeſtius, quando prætermittitur aliquid neceſſarium ad ſalutem, 22.q.54.3.ad 3.

7 Amor minor, per defectum feruoris charitatis, cauſat negligentiam uenialem: per defectum uero eſſentiæ charitatis, cauſat negligentiam mortalem, 22.q.54.3.c.ad 1.

8 Negligentia directe opponitur ſolicitudini: ideo pertinet ad imprudentiam: ſed opponitur timori, inquantum timor excitat rationem contra negligentiam, 22.q.53.prin, item q.54.2.o.

9 * Propter negligentiam conſiderandi nocumentà, quæ conſequi poſſent, imputantur homini ad pœnam, mala, quæ eueniunt præter eius intentionem, ſi dabat operam rei illicitæ, 12.q.83.8.c. item q.74.3. ad 2. item 22.q.62.5.ad 2.

¶ Negocia ſecularia contingit dupliciter aliena tractare, ſ. ſeculariter, i. uel propter ſauorem hominum, uel propter lucra, & pie, i. in auxiliũ indigentium & miſerorum: ſecundum eſt religioſum: non autem primum, 22.q.18.3.ad 2. item q.187.2.0. item qõ.188.3, ad 2. item q. 189 6.ad 1.

1 NEGOCIATIO de ſe non eſt uitioſa, licet habeat turpitudinem: ideo licita eſt, ſi ſit ad finem honeſtum uel neceſſarium, i. quòd negociator lucretur moderate, ſ. uel ad ſuſtentationem ſuæ domus, uel pauperum, uel communitatis, non in feſto, iuſto contractu, & non ad chariſtiam, 22.q 77.4, 0.

2 Commutatio naturalis, eſt licita clericis, non autem negociatio: quia ſit ad lucrum terrenum, cuius debent eſſe contemptores, & eſt cum frequentia uitiorum: & nimis retrahit animum à ſpiritualibus, ad curas ſeculares, 22.q 40. 2 c item q.77.4 ad 3. item q.182.2.0.

5 Non omnis uendens carius quàm emit, eſt negociator, ſed tantum ſi ad hoc emat, ut carius uendat,, 22.q.77.4.c.ad 3 item q.87.2.ad 1.

1 NEMESIS non poteſt eſſe de bonis honeſtis, ſed de bonis temporalibus, & prohibetur à Deo: quia temporalia ſunt quaſi nihil reſpectu æternorum, licet ſecundum Ariſtotelem, Nemeſis ſit laudabilis, 22. q.36.2.c.fi.

2 Nemeſis & miſericordia contrariantur ſecundum æſtimationem, quia ſecunda dolet, æſtimans aliquem indigna pati, ſed prima gaudet, æſtimans aliquem digna pati, dolens indignis bene accidere, & utrunque eſt laudabile, 22 q.30.3.ad 2. item ad 4. item q.36.2.c.

¶ Neomenia celebratur quolibet menſe, in nouitate lunæ: ad commemorandum opus gubernationis Dei: nõ autem in plenilunio, propter idololatriã, & figurabat illuminationem eccleſiæ per Chriſtum, 12.q. 102.4 ad 10.

1 NESCIRE dicitur dupliciter, ſ. metaphorice, ideſt reprobare, & proprie, i. carere notitia: primum conuenit Deo reſpectu aliquorum, non autem ſecundum, 22.q.188.5.ad 1.

2 Neſcire illa quæ quis poteſt, & tenetur ſcire, uitioſum eſt, 1.q.12.4.ad 2. itẽ 12.q.76.2.ad 5. itẽ 4.ad 3. item q.94.4.c.ad 2. item ad 3. item 22.q.16.2.ad 3.

1 NEVTRVM genus eſt informe & indeterminatũ, ideo prædicatur de re perfecta & iperfecta, de re ſubſiſtente & nõ ſubſiſtente, 1.q.31.2. ad 4.

1 Nihil fit ex nihilo naturaliter, i. per motum, ſed à Deo fit aliquid ex nihilo per creationem 1.q.45.2.ad 1.

2 Maioris uirtutis eſt, facere aliquid ex nihilo, quàm facere ex contrario, 1.q.45.5.ad 2.

3 Beatus Nicolaus aurum furtim in domo proijciens, uitare uoluit humanum fauorem, & uerecundiam illius qui beneficium accepit, ut eſſet maius beneficium, 22.q 107.3.ad 4.

¶ Nycticorax eſt acuti uiſus in nocte, i. ſignificat eos qui ſunt aſtuti in temporalibus; & hebetis uiſus in die, ideſt in ſpiritualibus, 12.q. 102.6.ad 1.

¶ Niniuitæ ſpeciali modo egerunt pœnitentiam; quibus aliquid fuit adiunctũ fidei, quã conceperant ex prædicatione Ionæ, 3.q.84.7.ad 1.

1 NITOR animæ duplex, ſcilicet ex refulgentia luminis naturalis

rationis:& ex reſulgentia Dei, 12.q.86. 1.c.

2 Nitor animæ duplex,ſ. habitualis,& actualis: ſicut duplex nitor corporis,ſcilicet intrinſecus,& extrinſecus, 12.q.89.1.c.

3 Quod acquirit æqualem perfectionem per ſe, uel per pauciora, nobilius eſt, non autem ſi acquirat minorem, 1.q.77 2.0. item 12.q.5. 5. ad 2.

1 DE ratione pęnæ eſt,quòd noceat agenti in ſeipſo,culpæ uero,in actione,1.q.48.5 ad 4.

2 Prius eſt,quod nocet meliori,quàm quod nocet peiori,12.q.39.4 ad 3.

3 Naturalis inclinatio ineſt homini, ad repellendum nociua dupliciter, ſcilicet defendendo ſe, ne inferantur iniuriæ, & ulciſcendo illatas, 22.q.108 2.c.

4 Diuina prouidentia protexit hominem in primo ſtatu,ab omni nociuo, 1.q 97.2 ad 4.

5 Non fuerunt aliqua nociua homini à principio:ſicut ſunt nunc per peccatum:quæ tamen ei proſunt ad humilitatem, & ad contemplationem, 1.q.69.2.ad 2.item q.72.ad 6.item 22.q.165.1.c.

¶ Nolo ſignificat actum uoluntatis affirmatum,ſed ipſum uolitum negatum:ideo non eſt contradictorium de uolo:ſed eſt eius contrariũ, 12.q.6 3.ad 2.

1 NOMEN imponitur ab eo per quod res cognoſcitur,ſ.a proprietate,uel ab operatione,ſi humanitas imponatur,1.q.13.2.ad 2.item 8.c.item q.18.2.c.item q.33.1.ad 3.item 3.q.37.2.c.

2 Vnumquodq; nominamus,ſicut & cognoſcimus,1 q.13.prin. item 1.c. item q.18.2.c.item q.32.2.c.item 12.q.7.1.c.

3 Quælibet res nomen habet à ſuo complemento,3.q.60.2.ad 3.

4 Quando in aliquo inuenitur perfecta ratio alicuius nominis, nullo modo prædicatur illud nomen de eo,cum determinatione diminuente, 3.q.23.4.c item q.32.3.c.ad 2.

5 In rebus per ſe notis nobis, idem eſt id à quo nomen imponitur, & id ad quod nomen imponitur,1 q.13.8.c.

6 Ratio nominis magis & principalius ſe tenet ex parte eius,ad quod nomen imponitur quàm ex parte eius,à quo nomen imponitur, 22.q. 92.1.ad 2.

7 Nomen poteſt dupliciter conſiderari,ſ.ſecundum primam eius impoſitionem,& ſecundum extenſionem eius ad alia ex uſu eius, 1.q.67.1.c.item 22.q.57.1.ad 1.

8 Nomina ſingularium hominum,ſemper imponũtur ab aliqua proprietate ipſorum,3.q.37.2.c.

9 Nomina ponebantur in circuncisione,ſicut nunc imponuntur in baptiſmo,quaſi ante non fuerint,3.q.37 2.ad 3.item q.70.3.ad 3.

10 Omne nomen impoſitum diuinitus alicui:ſignificat aliquod donũ gratuitum collatum ei, 3.q.37.2.c.

11 Nomen non ſequitur modum eſſendi qui eſt in rebus, ſed ut res eſt in cognitione noſtra,1.q.13.9.ad 2.item q.45.2.ad 2.

12 Sapientis eſt non curare de nominibus,1.q.54.4.ad 2.fi.

13 * In iis quæ apud nos ſunt nunquam nomen ab aliqua forma impoſitum,pluraliter dicitur, niſi propter pluralitatem ſuppoſitorum,3.q. 3.7.ad 3.

14 Nomen ſignificat ſubſtantiam,ideſt,id cui nomen imponitur,& ſignificat qualitatem,ideſt id à quo nomen imponitur,1.q.13.1.ad 3.

15 Omne nomen ſignificans naturam communem, poteſt ſupponere in concreto,pro quolibet eius ſuppoſito,3.q.16.1.c.fi.itẽ q.35.4.c.

Mul-

16 Multiplicitas nominis, non attenditur ſecundum prædicationem, ſed ſecundum ſignificationem eius, 1.q.13. 10.ad 1.

17 Nomen poteſt dupliciter conſiderari, ſcilicet ſecundum primam eius impoſitionem, & ſecundum extenſionem eius ad alia, ex uſu eius, 1. q.67 1.c item 21 q 57 1.ad 1.

18 Rebus ordinatis, aliquid ineſt tripliciter, ſ. per proprietatem, per exceſſum, & per participationem: & à primo tantum res nominantur proprie, 1.q.108.5 c.

19 Hoc nomen Deus, dicitur ab æthin, ideſt ardere, uel à theaſte, ideſt conſiderare, ſeu uidere, uel à thein, ideſt currere uel fouere, 1.q.13. 8. ad 1.

20 Hoc nomen Deus, dicitur analogice, de Deo uero, de Deo falſo, & de Deo per participationem, non autem uniuoce, nec æquiuoce, 1.q. 13.9.10.0.

21 Hoc nomen Deus, non eſt nomen proprium, ſed eſt nomen appellatiuum, 1.q.13.9 ad 2. item 3.q 35.4.ad 3.

22 Hoc nomen Deus, eſt nomen operationis, quantum ad id à quo imponitur ad ſignificandum: imponitur enim ab uniuerſali prouidentia rerum, ſed tamen ſignificat naturam Dei, 1.q. 13.8.o.

23 Hoc nomen Deus, ſignificat naturam diuinam, ut in habente, 1.q.13. 9.ad 2.

24 Et habet aliquid uniuerſalis, ſ. prædicari eſſentialiter de pluribus ſuppoſitis, & aliquid ſingularis, ſ. non multiplicari in eis, 1.q.13.9.o. itē q.39.4.ad 1.

25 Hoc nomen Deus, ſecundum rei ueritatem, eſt incommunicabile, 1.q. 13.9.c.ad 2.

26 * Et per ſe ſupponit pro natura communi: ſed ex adiuncto ſupponit pro perſona, homo autem econuerſo, 1.q.39.4.ad 3. item 6.ad 1.

27 Hoc nomen Deus, poteſt ſupponere pro omnibus & ſingulis perſonis diuinis, 1.q.39.4.o. item 3.q.16.1.c.fi. item q.35.4.c.ad 3.

28 Nomina Dei non exprimunt eſſentiam Dei ſecundum quod eſt, ſicut hoc nomen homo, exprimit eſſentiam hominis, 1.q. 13. 1. c. item 8.ad 1.

29 Deus eſt nominabilis à nobis ex creaturis, & imperfecte: non autem ſecundum quod in ſe eſt & perfecte, 1. q.13.1.o. item q.28. 2.ad 2. item ad 1.

30 Nomina Dei imponuntur à proceſſibus diuinis ad creaturas: non autē ad ſignificandum eos, 1.q. 13.2.ad 2.

31 Nomina dicta de Deo affirmatiue & abſolute, ſignificant eſſentiam eius, non autem negatiua, uel relata ad creaturas, 1.q.13.2.o. item 4. 6. c.

32 Omne nomen commune Deo & creaturis, prius dicitur de Deo quàm de creaturis quo ad rem, ſed econuerſo, quo ad impoſitionem nominis, 1.q.13.3.c. item 6.o.q.33.2.ad 4. item 3.o.

33 Nomina quæ ſignificant perfectionem abſolute, ſunt cōmunia Deo & creaturis, quæ autem dicunt modum participandi, ſunt propria creaturis, quæ uero dicunt modum ſupereminentiæ, ſunt propria Deo, 1.q.13.3.ad 1. item 5.ad 3.

34 Nomina dicta de Deo abſolute, dicuntur de eo ab æterno: quę uero dicuntur per reſpectum ad creaturas, dicuntur de eo ex tempore, 1. q. 13.7.o. item q 34.3.ad 2. item q.43.2.o.

35 Nomina quæ dicunt reſpectum ad creaturas, conſequentem actiones immanentes, dicuntur de Deo ab æterno, ſi autem dicunt reſpe-

ctum conſequentem actiones tranſeuntes, dicuntur de eo ex tempore,1.q.13.7.ad 3.item q.14 15.ad 1.item q.34.3.ad 2.
36 Omnia nomina dicta de Deo metaphorice,uel cauſaliter tantum, prædicantur per prius de creaturis, quàm de Deo, 1.q.13 6.0. item q. 33.3. c.
37 Simplex & unica ſcientia Dei,poteſt nominari omnibus nominibus noſtræ cognitionis,1.q.14. 1.ad 2.
38 Multa nomina dicta de Deo,non ſunt ſynonyma:quia ſignificant idē, ſecundum diuerſas rationes.1.q.13.4 o.
39 Nullum nomen dicitur proprie de Deo,quo ad modum ſignificandi: ſed tantum ratione ſignificati,1.q 13.3.o item 12.ad 1.
40 Nomina quæ ſignificant perfectiones abſolute, dicuntur proprie de Deo:quæ autem dicunt modum participandi, dicuntur de Deo metaphorice,1.q.13.3.ad 1.item ad 3.
41 Omnis imperfectio debet excludi à nominibus,ſecundum quod dicuntur de Deo,1.q.141.ad 1.item ad 2.item 12.q.14.1.ad 2.
42 Nomina paſſionum,quæ important imperfectionem in ſuo formali, ut ira,triſtitia,deſiderium,& huiuſmodi, non dicuntur de Deo,niſi metaphorice,alia uero dicuntur proprie, tamen ſine paſſione, ut gaudium, & amor, & huiuſmodi,1.q.19.11.c.item q.20.1. ad 1. item ad 2.
43 Quanto aliquod nomen eſt communius, tanto conuenientius aſſumitur in diuinis,1.q.13 11.c.item q.33.1.ad 1.
44 Nomina negatiua,uerius dicuntur de Deo,quàm affirmatiua, 1.q.13. 12.ad 1.
45 Nominibus Dei debetur reuerētia,ratione rei ſignificatæ,quę eſt una: non autem ratione uocum,quæ ſunt multæ,ideo Deus dicitur in ſingulari,22.q.122.3.ad 5.
¶ Nominales antiqui reprobantur,1.q.14.15.ad 3.
1 NON ens non eſt cognoſcibile, niſi ſecundum quod fit per intellectum cognoſcibile,ideſt ens rationis,1.q.16.3. ad 2.
2 Ea quæ in ſeipſis non ſunt,apud Deum exiſtunt,inquantum ſunt præcognita & præordinata ab eo,12.q.91.1.ad 1.
3 Non ens non habet cauſam,niſi cauſam per accidens, 1.q.104.3.ad 1.
4 Non ens poteſt eſſe cauſa per accidens,non autem cauſa per ſe, 12.q. 76.1.ad 1.
¶ Non uelle ſumitur dupliciter,ſcilicet uel in ui unius dictionis uel in ui orationis: primum eſt infinitiuum uerbi nolo,non autem ſecundum: & primum cauſat inuoluntarium,non autem ſecundum, 12. q.6.3.ad 2.
1 * OMNIS notitia eſt bona,1.q.22.3.ad 3.item 22.q.167.1.c.
1 Notio eſt propria ratio cognoſcendi perſonam diuinam, 1.q.32.2. ad 2.item 3.c.
2 Notiones,ſeu relationes,& proprietates perſonales in abſtracto,neceſſario ſunt ponendæ in diuinis,contra Præpoſitiuum,1.q.32.2.o.itē q.40.1.c.
3 Notiones in diuinis,non ſignificantur ut res,ſed ut rationes, licet ſint ibi realiter,1.q.32 2.ad 2.item 3.ad 2.item ad 3.
4 Eadem notio diuerſis nominibus ſignificatur, ſecundum diuerſas rationes eius,1,q,34.2.ad 3.
5 Ad notionem requiruntur tria,ſ.origo,dignitas,& ſpecificatio,1.q.32. 3.ad.4.item ad 5.
6 Notiones in diuinis ſunt tantum quinque,ſ.innaſcibilitas,paternitas,
filia-

filiatio, communis ſpiratio, & proceſſio: & omnes notiones, ſunt relationes, præter primam, & omnes ſunt proprietates, præter penultimã ſed tantum tres ſunt perſonales, i. conſtituentes perſonas, ſ. ſecunda & tertia & quinta, 1.q.30.2.ad 1. itemq.32.3.o.

7 Deus non dicitur quinus propter quinque notiones, ſicut dicitur trinus, propter tres perſonas, & unus, propter unam eſſentiam, 1.q.2.3. ad 2.

8 Plures notiones patris, non diſtinguuntur realiter ab inuicem; quia non opponutnur relatiue, nec tamen una prædicatur de alia, 1.qõ.32.3. ad 3.

9 * Filius & ſpiritus ſanctus non conueniunt in eadem notione, quia nõ conueniunt in aliquo ſpeciali, ſicut pater & filius, 1.q.32.3.ad 5.itẽ q.35.2.c.

10 Nulla notio ſumitur ex hoc, quòd nulla perſona eſt à ſpiritu ſancto, qa hoc non eſt dignitatis, ſicut quòd pater à nullo ſit, 1.q.32.3.ad 4.

11 Nulla notio ſumitur à remotione proceſſionis, ſicut ſumitur innaſcibilitas à remotione natiuitatis, 1.q.33.4.ad 5.

1 NOTORIVM triplex, ſ. per ſententiam conuicti, per confeſſionem in iure factam, & per euidentiam facti, 3.q.82.9.ad 3.

2 Ars notoria eſt illicita, quia fit per dæmones, & eſt inefficax ad ſcientiam acquirendam, quia nullus unquam per dæmones ſcientiam acquiſiuit, quia ad dæmones non pertinet illuminare intellectum, 1.q.64.1.ad 5. item 22.q.96.1.o.

1 NOTVM per ſe, eſt cuius prædicatum eſt de ratione ſubiecti: & hoc dupliciter, ſcilicet ſimpliciter: & quo ad nos, 1.quæſt.2.1.o. item q.17.3. ad 2. item quæſt.85.6.c. item q.87.1.ad 1. item 12.q. 94.2.c.

2 Per ſe notum, dicitur dupliciter, ſ. per nihil aliud notum, ut prima principia, uel notum per accidens, 1.q.87.1.ad 1.

3 Vniuerſale eſt notius minus uniuerſali, quo ad ſimplicem apprehenſionem, ſed eſt econuerſo, quo ad inueſtigationem uniuerſalium proprietatum, & cauſarum, 1.q.85.3.o.

4 Singulare eſt prius, & eſt notius uniuerſali, quo ad nos: & uniuerſalius eſt notius minus uniuerſali, 1.q.85 3.o.

5 * Veritatem eſſe in communi, eſt per ſe notum, etiam quo ad nos, non autem ueritatem primam, 1.q.2.1.ad 3.

6 Facilius diſpenſandum eſt cum nouitijs & imperfectis, in ieiuniis, quàm cum antiquioribus & perfectis, 22. qõ.147.4. ad 5. item q. 189.1.ad 4.

¶ Nugæ in ore ſacerdotum, ſunt blaſphemiæ & ſacrilegium materialiter, non autem formaliter * ex eo tantum, quod ſacerdotes ſunt perſonæ ſacræ, 22.q.99.3. ad 3.

1 NVMERVS duplex, ſ. ſpecies quantitatis, & numerus tranſcendẽs, 1.q.30.3.o.

2 Numerus denarius eſt ſignum perfectionis, inquantum eſt quodammodo terminus omnium numerorum, 22. q. 87. 1. c. item 3. q. 31. 8. c.

3 Numerus abſolutus, eſt in intellectu tantum, 1.q.30.1.ad 4. itẽ 2. ad 5.

4 Numerus pluralis, frequenter ponitur pro numero ſingulari, in ſcriptura ſacra, 12.q.82.2.ad 1. item 3.q.46.11.ad 3.

5 Termini numerales, tranſcendenter ſumpti, ſunt in diuinis, & ſignificant

cant ea de quibus dicuntur,addendo indiuiſionem tãtum,ſed ut pertinent ad genus quantitatis, non dicuntur in diuinis,niſi metaphorice,1.q.30.3.o.

6 Termini numerales in diuinis,ſunt in plus quàm eſſentia,uel relatio, uel motio,& ſignificant utrunque,ſi addantur eis,1.q.30.3.ad 1.

7 Numerus numeratus in creaturis,dicit totum & partes, non autem in diuinis,ſed numerus abſolutus,etiam in diuinis dicit totum & partes ſecundum rationem tantum,1.q.30.1.ad 4.

8 Numerus abſolutus menſuratur etiam in diuinis ſecũdum rationem: non autem numerus numeratus,niſi in creaturis,1,q.30.2.ad 5.

9 Dare aliquid pro matrimonio,ut eſt in officium,eſt licitum,non autem ut eſt ſacramentum,uel pro benedictione nuptiarum, ſed eſſet ſimonia,22.q.100.2.ad 6.

1 NVTRIRE non conuenit formæ,nec materiæ,quia omne nutriens conuertitur in nutritum,& manet,3.q.77.6.c.

2 Nullum ſenſibile nutrit,præter tangibile,ſed ſapor eſt ſignum alimenti conuenientis,& delectamentum eius,22.q.141.5.o.

1 NVTVS dicuntur ſigna ad uiſum,ſicut locutio ab auditu,1.q.117.1.o.

O

1 OBEDIENTIA non eſt uirtus theologica,ſed eſt uirtus moralis,22.q.104.2.ad 2.

2 Obedientia eſt medium duorum uitiorum,ſ.inter ſuperfluum & diminutum:ſed ſuperfluum eius,non eſt ſecundum quantum, ſed ſecundum alias circunſtantias, ſ.uel cui non debet obedire, uel in quibus non debet,22.q.104.2.ad 2.

3 Obedientia eſt pars iuſtitiæ ſpecialis,ſed improprie,22.q.4.7.ad 3. itẽ q.104.2.ad 2.

4 Proprium obiectum obedientiæ,eſt præceptum tacitum uel expreſſum, ideſt,uoluntas ſuperioris,quocunque modo innoteſcat, 22.q.2.5.ad 3.item q.104.2.c.ad 2.item ad 3,item 3.ad 1.

5 Obedientia importat neceſſitatem,reſpectu eius quod præcipitur:& uoluntatem reſpectu impletionis præcepti,3.q.47.2.ad 2.

6 Obedientia eſt in uoluntate ſubiectiue,22.q.2.5.ad 3.

7 Obedientia dicitur dupliciter,ſ.large,i.omnis executio cuiuſcũq;,quod poteſt eſſe ſub præcepto quacunque intentione & proprie, i. intendens ſpecialem rationem obiecti,ſ.præcepti, primo modo eſt uirtus generalis,ſecundo autem modo,eſt uirtus ſpecialis,22.q.4.7.ad 3.itẽ q.104.2.o.item 3 ad 1.

8 Obedientia triplex,ſ.indiſcreta,quæ,ſ.etiam in illicitis obedit: imperfecta ſed ſufficiens ad ſalutem,quæ,ſ.obedit in ijs ad quæ obligatur,& perfecta,quæ,ſ.obedit in omnibus licitis:ad ſecundum tenetur quilibet,ſed ad primam & tertiam nullus tenetur,22.q.104.5.ad 3.

9 Omnis obedientia eſt eadem in ſpecie, ſed cauſatur ex diuerſis ſpeciebus reuerentiæ,22.q.104.2.ad 4.

10 Bonum neceſſarium ad ſalutem,non debet dimitti propter obedientiã: ſed quodlibet aliud,22.q.104.3.ad 3.

11 Omnes actus uirtutum,ut ſunt in præcepto,pertinent ad obedientiam, 22.q.104.3.ad 2.

12 Obedientia non eſt prior aliis uirtutibus,nec tempore,nec natura, 22.q.104.3 ad 1.

13 Obedientia eſt maior omni alia uirtute morali:ſed eſt minor uirtutibus theologicis,22.q.104.3.o.

14 Obedientia procedit ex reuerentia ſuperiorum, ideo reſpectu prælati

conti-

continetur ſub obſeruantia: ſub pietate uero reſpectu parentum. ſed reſpectu Dei, pertinet ad deuotionem, quæ eſt principalis actus religionis. 22. q. 104. 3. ad 2.

15 Obedientia generalis, requiritur ad fidem: ſed obedientia ſpecialis ſequitur eam. 22. q. 4. 7. ad 3. item q. 104. 3. ad 2.

16 Charitas ſine obedientia eſſe non poteſt. 22. q. 104. 3. c. fi.

17 Obedientia eſt ut mater omnium uirtutum, quia cauſantur & conſeruantur per actum eius, charitas uero ut finis, 22. q. 104. 2. ad 2.

18 Obedientia quanto minus habet de ſuo, tanto melior eſt ſecundum apparentiam, non autem apud Deum. 22. q. 104. 2. ad 3.

19 Obedientia præfertur omnibus ſacrificijs. 3. q. 47. 2. c.

20 Omnis uoluntas creaturę tenetur obedire præceptis Dei. 22. q. 104. 4. 5. o. item q. 154. 2 ad 2.

21 Quilibet tenetur iure naturali & diuino, obedire ſuo ſuperiori. ſ. homo homini. 22. q. 69. 1. c. item q. 88. 10. ad 2. item q. 104. 1. o. item 5. principio. item 6. ad 2.

22 Homo non tenetur obedire homini, in pertinentibus ad interiorem motum uoluntatis, uel ad naturam corporis, ſed Deo, 22. q. 104. 5. c. ad 2. item 6. ad 1. item q. 122. 4. ad 3. item q. 186. 7. ad 1.

23 Maiori poteſtati magis eſt obediendum, quàm minori, quæ totaliter ſubeſt ei, uel in quibus ſubeſt ei, 22. q. 104. 5. c. item 105. 2. c.

24 Subditus non tenetur in omnibus obedire ſuo ſuperiori dupliciter. ſ. propter præceptum maioris poteſtatis, uel in quibus non ſubditur ei. 22. q. 69. 3. ad 1. item q. 104. 5. o. item q. 186. 2. c.

25 Seculares tenẽtur obedire prælatis ſuis ſpiritualibus in ijs tantum quæ promiſerunt in baptiſmo. 22. q. 186. 5. ad 1.

26 Subditus non tenetur obedire prælato ſuo ſpirituali, præcipienti ſibi, quòd reuelet culpam fratris ſui, omnino occultam, ſed peccaret utrque. 22. q. 33. 7. ad 5. item q. 70. 1. c. ad 2.

27 Religioſi tenentur obedire ſuis prælatis in ijs tantum, quæ in regula continentur directe i. expreſſe, uel indirecte, id eſt, implicite, ut mutua obſequia, & pœnę, & huiuſmodi. 22. q. 104. 5. ad 3 item q. 186. 5. ad 4.

28 Eremitę & prælati religionum, tenentur obedire epiſcopis in omnibus ſicut & alij, & ſpecialiter in ijs quæ ſunt religionis: niſi ſint exempti, qui tamen exempti, tenentur obedire ſummo pontifici. 22. q. 67. 1. ad 3. item q. 186. 5. ad 3.

29 Chriſtiani tenentur obedire principibus ſecularibus, ſi habent iuſtum dominium, ſi licita præcipiant, & de ſecularibus, aliter autem non. 22. q. 104. 6. o.

30 Miles tenetur obedire duci, in rebus bellicis tantum: & ſeruus domino ſuo, in ſeruilibus: & filius patri, in rebus domeſticis & diſciplina, & quilibet ſuperiori ſuo, ſecundum rationem ſuperioritatis. 22. q. 104. 5. o.

31 Miles debet magis obedire duci, in rebus bellicis, & eiuis rectori in ciuilibus, quàm patri: ſed in reb. domeſticis, eſt ecõuerſo. 22. q. 26. 8. ad 3.

1 OBIECTVM non eſt materia ex qua; ſed eſt materia circa quam, & obiectum habet rationem formæ, inquantum dat ſpeciem. 12. q. 18. 2. ad 2. item q. 73. 3. ad 1.

2 Proprium obiectum potentiæ uel habitus, eſt illud, ſub cuius ratione formali omnia referũtur ad potentiam uel habitum. 1. q. 1. 7. c. prin. item 22. q. 1. 3. c.

Obiectum

3 Obiectum potentię uel habitus duplex.ſ. materiale & formale.1.q.1.3 & c.item 12.q.1.1.c.

4 Diuerſitas formalis obiecti diuerſificat potentias uel habitus, non autem diuerſitas materialis.1.q.1.3.c.item q.59.2. ad 2. item ad 3. item 4.c.item q.77.5.c.item 12.q.54.2.ad 1.item 22. q.57.2. ad 2. item 22.q.59.2.c. ad 1.

5 Diuerſitas obiecti duplex, ſcilicet ſecundum naturam eius:& ſecũdum uirtutem agendi:prima cauſat materialem diuerſitatem paſſionum, ſecunda uero cauſat diuerſitatem formalem & ſpecificam. 12.q.23. 4.c,item q.30.2. c.

6 Ratio obiecti diuerſa,ſecundum uniuerſale, & particulare,uel ſecũdum totum & partem,facit unam artem,uel unam uirtutem, eſſe principalem reſpectu alterius.22.q.50. 3.c.

7 Obiecta diuerſorum generum ęqualiter ſemper ſunt diuerſarum potentiarum: non autem ſi ſint diuerſorum generum inæqualiter . 12. q. 8.2.ad 2.

8 Potentia ſuperior reſpicit uniuerſaliorem rationem obiecti: quàm potentia inferior.1.q.1.3.ad 2.item q.59.4.c.item q.77.3. ad 4. item q. 78.1.c.

9 Habitus moralis & eorum actus , nominantur & ſpecificantur ex obiecto & fine proprio.12.q.12.2.c.item q.21.1.ad 2.item 22. q. 19. 3. 4.5.c.item q.23.4.c.item q. 24.4.c.item q.25.1.c.item q. 47.5. 11. c. item quæſt. 50.2.3.c.item q.59.2.c. ad 1. item q.81.3.c. item q. 174. 1.c.

10 Quando ratio obiecti,& obiectum materiale, ſub uno actu referuntur ad potentiam & habitum,tunc non diſtinguuntur potentiæ uel habitus utriuſque.12.q.57.2. ad 2.

11 Non ſemper obiectum actionis humanę, eſt obiectum potentię actiuę.ſed potentiæ paſſiuæ aliquando : nec ſemper obiectum potentię actiuæ, eſt effectus eius: ſed quandoque eſt materia eius circa quam. 12.q.18.2.ad 3.

1 OBLATIO eſt omne quod exhibetur in cultu Dei : ſacrificium uero eſt,ſi inde fiat aliquod ſacrum conſumendum. 22.q. 85. 3. ad 3. item q 86.1.c.

2 Data pauperibus,non dicuntur ſacrificia,niſi improprie, inquantũ dantur propter Deum:nec dicuntur oblationes. 22. q.86.2.ad 1.

3 Ad oblationes aliquis tenetur quadrupliciter.ſ. ex conuentione præcedenti,deputatione,indigentia miniſtrorum,& conſuetudine:non autem ex præcepto legis.22.q.86.1.c.

4 Oblatio debita tertio & quarto modo.eſt uoluntaria, quo ad quantitatem,& ſpeciem rei:& non ex neceſſitate præcepti.22.q. 86.1.c.

5 Oblatio animalis cæci & claudi reddebatur illicita tripliciter, ſcilicet ratione Dei, contemptus , & uoti. 12.q.102.3. ad 7. item 22 . q. 86. 3. ad 3.

6 Oblatio in noua lege, poteſt fieri de qualibet re,pręterquàm de iniuſte acquiſitis: non autem in ueteri lege, propter ſignificationem . 22. q. 86. 3. c.

7 * Oratio de mercede proſtibuli, prohibetur in lege ueteri , propter immunditiam:in noua uero lege propter ſcandalum. 12.q.102.3.ad 7. item 22. q.32.7.ad 2.item q. 86.3.ad 1.

8 * Non dantes oblationes debitas, poſſunt puniri,per ſubſtractionem ſacramentorum:non tamen à ſacerdote cui debentur, ne ſacerdotes uideantur

videantur per ſacramentorum exhibitionem aliquid exigere, ſed puniri poſſunt per ſuperiorem aliquem. 22.q.86.1.ad 3.

9 Oblationes ad ſolos ſacerdotes pertinent, uel pro ſe, uel pro pauperibus, uel pro cultu diuino. 22.q.86.2.o.

10 Religioſi poſſunt recipere oblationes tripliciter. ſ. ut pauperes, ut miniſtri, & ut curati, ſi parochię ſint eorum. 22.q. 86.2. ad 2.

11 Oblationes non conſecratę, poſſunt cedere in uſum laicorum, per diſpenſationem ſacerdorum, ſed oblationes conſecratæ non. 22.q.86. 2. ad 3.

12 Oblatio parua, cum humili mente, & pura dilectione, purgat peccata uenalia, & mortalia. 22.q.50.3.ad 2.

13 Oblatio Melchiſedech figurabat ſacrificium noſtrum quo ad materiã, ſed quo ad paſſionem Chriſti figurabat agnus, & alia ſacramenta ueteris legis, 3.q. 61.3 ad 3.

1 OBLIGARI poteſt unus pro alio, in ij's tantum ad quæ omnes tenentur, 3.q.71.1. ad 3.

2 Præceptum non obligat, antequam ſit diuulgatum. 12. q. 90. 4.ad 2. item ad 3.

3 Obligatio fit homini uerbo exteriori; Deo autem, uerbo interiori. 22. q.88. 1.c.

4 Homo maxime Deo obligatur ad fidelitatem, ratione dominij, & beneficiorum. 22.q.88.3.c.ad 1.

5 Ex qualibet promiſſione, fit obligatio iuris naturalis, ſecundum honeſtatem: non autem iuris ciuilis. 22.q.88.3.ad 1.

6 In fine primi ſeptennij, homo incipit eſſe aptus ad promittendum aliquid in futurum: & præcipue ad quę ratio naturalis inclinat, non autem ad obligandum ſe perpetuo. 22.q. 10. 12.o.

7 In fine ſecundi ſeptennij, homo poteſt ſe obligare, de pertinentibus ad propriam perſonam, ſcilicet, uel ad religionem, uel ad coniugium: ſed poſt tertium ſeptennium, etiam de alijs. 22.q.88.8.ad 1.item q. 104.5.c. fi.

8 OBSCVRITAS intellectus triplex. ſ. ex eſſe ex nihilo, ex diſcurſu, & ex peccato: prima eſt in omni intellectu creato: ſecunda eſt tantum in homine, etiam in ſtatu innocentiæ; tertia eſt tantum in homine poſt peccatum, 1.q.94.1.3, item 22.q.5.1.ad.2.

1 OBSERVANTIA eſt ſub pietate: ſicut pietas eſt ſub religione: & eſt uirtus ſpecialis, per quam honorantur perſonæ in dignitate conſtitutæ. 22.q.80.c.item q.102.o.item q. 103.3.c.

2 Obſeruantia directe reſpicit perſonam excellentem: ideo ſecundum diuerſas rationes excellentiæ, diuerſas ſpecies habet. 22.q. 104.2. ad 4.

3 Exhibere honorem perſonis in dignitate conſtitutis, contingit dupliciter. ſ. ratione propriæ perſonæ, uel reſpectu boni communis: primum pertinet ad obſeruantiam: ſecundum uero ad pietatem: ideo pietas eſt dignior obſeruantia. 22.q.102.3.o.

1 OBSTETRIX non fuit in natiuitate Chriſti: ſed mater eius, omnia per ſe fecit. 3.q. 35.6. ad 3.

2 Obſtetrices Hebræorum, fuerunt remuneratæ à Deo, propter pium affectum earum: non autem propter mendacium, licet fuerit mendacium officioſum. 12. q. 114.10. 2. item 22. q. 110. 3. ad 2. item 4. ad 3.

8 Peccare mente obſtinata, aggrauat peccatum, & dicitur peccatum in Spiritum ſanctum: cuius duplex eſt cauſa, ſcilicet longa conſuetudo

pec-

peccandi. incredulitas de iuſtitia Dei, & ſeductio inimici. 22. q. 88. 6.c fi.

1 NON debet dari occaſio agendi iniuſte. 22. q. 78. 4. o. item q. 124. 1. ad 3.

1 OCCIDERE animalia bruta, non eſt peccatum, niſi hoc fiat in damnum proximi: quia animalia bruta ſunt, uiuunt, & conſeruantur propter hominem. 22. q. 64. 1. o. item 2. c. ad 3. item 3. ad 2.

2 Bruta occidi, mandatur à Deo in damnum dominorum ſuorum, & ad deteſtationem peccati, & ad exemplum. 12. q. 105. 2. ad 11. item 22. q. 108. 4. ad 3.

3 Occiſio animalium in ſacrificijs erat utilis, non quidem ſecundum ſe, ſed ſextuplici ratione ſecundum gloſam. ſ. ut Deo quis animalia offerret potius quàm idolis: ad flagellandum durum inquantum erant ad ſatisfactionem: ad inſtruendum inſipientem ratione ſignificationis: ad oſtenſionem delicti & humanæ infirmitatis: ad manifeſtationem & teſtimonium gratiæ: & ad futurorum ſignificationem. 12. q. 102. 3. ad 5.

4 Nulli licet occidere peccatores, niſi auctoritate principis. 22. q. 64. 3. o. item 5. ad 2. item ad 3 item 7. c. item q. 65. 1. c. ad 2.

5 Occidere peccatores ad bonum communitatis, eſt licitum: quando poteſt fieri ſine periculo bonorum. 12. q. 100. 8. ad 3 item 22. q. 25. 6. ad 2. item q. 64. 2. o item 3. 6. c. item q. 65 1. c. item q. 108. 1. 3. o.

6 Mors inflicta per iudicem peccatori, prodeſt ei ſi conuertatur ad culpæ expiationem: ſi uero non conuertatur, prodeſt ei ad terminationem: quia per hoc tollitur ei poteſtas amplius peccandi. 22. q. 25. 6. ad 2.

7 Occidere iuſtum eſt grauius peccatum, quàm occidere iniuſte peccatorem. 22. q. 64. 6. ad 2.

8 Moyſes occidens Aegyptium, non peccauit: quia uel hoc fecit ex inſpiratione Dei, uel defendendo iniuriarum, uel poteſt dici ſecundum Aug. in queſt. exo. ſecundum Moyſis quidem uitioſum fuiſſe: fuiſſe tamen ſignum uirtutis eius, qua populum liberaturus erat. 22. q. 60. 6. ad 2.

9 Clericis non licet occidere peccatores, licet hoc liceret ſacerdotibus ueteris legis. 22. q. 64. 4. o. item q. 70. 1. ad 3.

10 Occidens etiam uolentem hoc, facit iniuriam occiſo, & Deo, & reipublicæ: ideo Dauid damnauit dicentem, occidi Saul. 3. q. 47. 6. ad 3.

11 Occidere ſe quacunq; de cauſa ſemper eſt peccatum mortale: niſi hoc fiat ex inſpiratione Dei, ſicut Samſon, per quem Deus miracula faciebat: ſicut quædam ſanctæ mulieres, quarum memoria in ecclesia celebratur. 22. q. 59. 3 ad 2. item q. 64. 5. o. item q. 124. 1. ad 2. item 3. q. 47. 6 ad 3.

12 Occidens ſe, facit iniuriam Deo, inquantum eſt aliquid Dei. ſ. creatura & imago eius: & iniuriam ciuitati uel communitati, inquantum eſt pars eius: ideo punitur ſecundum legem diuinam, & ſecundum humanam ſententiam carentia ſepulturę. 22. q. 59. 3. ad 2. item q. 64. 5. c. item 3. q. 47. 6. ad 3.

13 Nullo modo licet occidere innocentem, niſi de mandato Dei, 12. q. 94. 5. ad 2. item q. 100. 8, ad 3. item 22. q. 64, 6. o. item q. 104. 4. ad 2. item q. 154. 2. ad 2. item 3. q. 47. 6. ad 2.

Percutie ns

14 Percutiens ſeu occidens pręgnantem, eſt homicida: & eſt irregularis, ſi ſequatur mors eius, uel mors fœtus animati anima rationali. 12. q. 64. 8. ad 2.

15 Grauius peccat occidens iniuſte hominem corporaliter, quàm occidens eum ſpiritualiter: quia primum intendit, & cauſat ſufficienter: non autem cauſat ſufficienter ſecundum, quod tamen eſt peius. 12. q. 73. 8. ad 3. item 22. q. 73. 3. c. ad 2. item q. 115. 2. ad 1.

16 Chriſtus occiſus fuit ab alijs. & non à ſe: niſi indirecte, non impediendo, cum poſſet. 3. q. 22. 2. ad 1. item q. 46. 3. ad 2. item q. 47. 1. o. item q. 50. 1. ad 2. item q. 51. 3. c.

17 Peccatum occidentium Chriſtum fuit maximum, quo ad pontifices & Iudam: minus uero quo ad alios. 3. q. 47. 4. ad 2. item 6. o.

18 Occidens inuadentem ſe, defendendo ſe cum moderamine inculpatæ tutelæ, nec intendens mortem eius, non peccat. 22. q. 64. 7. o.

19 Quilibet occidens hominem, etiam defendendo ſe, & quilibet participans in cauſa ſanguinis, eſt irregularis, 22. q. 40. 2. c. fi. item q. 64. 7. ad 3. item q. 108. 4. ad 2.

20 Occidens hominem à caſu, nō eſt homicida, nec eſt irregularis: ſi dabat operam rei licitæ, & adhibuit debitam diligentiam. 22. q. 64. 8. o.

1 OCCVLTATIO quandoque eſt cauſa peccati. ſ. utendo ea ad peccatū, ut in furto. fraude. & dolo: quandoque uero eſt circunſtantia diminuens peccatum ratione uerecundię, uel contra ſcandalum, 12. q. 66. 3. ad 1.

2 Verbum ocioſum, quod plerunque eſt peccatum ueniale, poteſt etiam eſſe peccatum mortale. 12. q. 72. 5. ad 1. item fi.

1 ODIVM eſt diſſonantia appetitus animalis, uel appetitus rationalis ad apprehenſum ut diſconueniens; ſicut amor eſt conſonantia eius, ad conueniens. 12. q. 29. 1. 2. c.

2 Odium non poteſt eſſe uitium capitale, quia amor ueri boni, & odium ueri mali, ſunt primę paſſiones, ſed apparentis, ſunt ultimæ, 22. q. 34. 5. o. item 6. c. item q. 158. 7. ad 2.

3 Odium poteſt eſſe prima paſſio, non autem poteſt eſſe primum peccatum, ſed ultimum. 22. q. 34. 5. o. item 6. o.

4 Omne odium in proximum quo ad naturam uel gratiam eſt peccatū, non autem odium in proximum, quo ad culpam. 22. q. 25. 6. o. item 34. 3. o.

5 Odium eſt maximum peccatum contra proximum, quo ad inordinationem peccantis: ſed actus exterior eſt maximum peccatum, quo ad nocumentum. 22. q. 34. 4. o.

6 Odium eſt ſubiectiue in concupiſcibili. 1. q. 81. 2. ad 3. item 12. q. 23. 1. 2. c. item 2. 4. c.

7 Bonum ſub ratione boni non poteſt odiri, nec in uniuerſali, nec in particulari: ſed uerum & ens, poſſunt odiri in particulari tripliciter. ſ. ut uerum eſt cauſaliter & originaliter in ipſis rebus: uel ut eſt in cognitione ipſius hominis, uel ut eſt in intellectu alterius, non autem poſſunt odiri in uniuerſali. 12. q. 29. 5. o. item 22. q. 34. 1. c.

8 Sicut bonum eſt obiectum amoris, ſic & malum eſt obiectum odij. 12. q. 29. 1. o.

9 Omne impediens à beatitudine, debet odiri. 22. q. 26. 7. ad 1. item q. 34. 3. ad 1.

10 Nullus poteſt ſe odire, niſi per accidens, ſ. ratione obiecti mali quod uidetur bonum, uel èconuerſo, & ratione ſui quod uidetur principale,

& non

& non eſt.12.q.29.4.o.item 22. q. 25.7.o.

31 Diſſonantia eſt cauſa odij,& conuenientia eſt cauſa amoris,12. q. 29. 1. 2. 5. c.

32 Odium conuenientius ponitur oriri ex accidia, quàm ex ira: quia prius & directius oritur odium ex triſtitia, ex qua etiam ira cauſatur.22.q. 34.6.o.item q.158. 7. ad 2.

33 Deus nonpoteſt odiri ſecundum ſe, ſed oditur à damnatis & malis, ſecundum effectus eius, qui interdum eorum uoluntati contrariantur. 1.q.60.5.ad 5.item 22.q.22.4.o.item 6.ad 2.item q.34.1.o

34 Odium proximi, eſt prius odio Dei; ſed dilectio Dei, eſt prior dilectione proximi.22.q.34.6.ad 2.

35 Odium Dei, eſt grauiſſimum omnium peccatorum, & eſt grauius, quàm infidelitas. 12. quæſt.73. 4.ad 3.item 22. q.34. 2.o. item q. 39.2. ad 3.

36 Odium Dei, maxime eſt peccatum in ſpiritum ſanctum, ſecundũ quod peccatum in ſpiritum ſanctum, nominat aliquod genus ſpeciale peccati: ſed odium Dei non numeratur inter ſpecies eius, quia eſt in omni ſpecie eius.22.q.34.2. ad 1.

37 Deus odit peccatores, inquantum non uult eis bonum uitæ ęternæ: ſed amat omnes creaturas, inquantum uult eis aliquod bonum. 1.q.20. 2.ad 4.item q.23.3. ad 1.

1 OFFENSA Dei eſt infinita, ex parte auerſionis, ſed eſt finita, ex parte conuerſionis, & noſtri actus. 12. q. 87. 4. c. ad 2. item 3. q. 1.2. ad 2.

1 OMNIA officia humana, pertinentia ad ſingulares perſonas, cum quibuſcunque ordinibus angelorum ſimilitudinem habeant, diriguntur per ultimum ordinem, inquantum paticipat uirtutes ſuperiorum: ſed illa officia quæ ad multitudinem pertinent, diriguntur per principes uel archangelos: & ideo homo in prælatione conſtitutus illuminatur ab angelo inferiori, de ijs quæ ad ſtatum perſonæ ſuæ pertinent, ſed ab angelo principe, de ijs quę ſpectant ad regimen multitudinis.1.q 113.2.ad 1.

2 Omnia officia humana, ex quibus homines licite uictum lucrantur, ſiue manibus, ſiue pedibus, ſiue lingua fiant, intelliguntur ſub opere manuali.22.q.187.3.c.

3 Quilibet obligatur ad exequendum officium quod accepit.3 q.67.8.c.

4 Dicens officium in eccleſia, propter diſtributionem ſicut propter principalem finem, peccat mortaliter, per ſimoniam, non autem ſi ut ſunt ſibi neceſſariæ ad uictum, uel quaſi ſtipendium. 22. q. 100. 2. ad 2.

1 OFFVSCATIO lunæ, non eſt propter interpoſitionem uel umbram alicuius rei, ſed ex hoc quod eſt ultimum cælum: ideo conuenit cum ultimo elemento, ſ. cum terra: nec unquam offuſcatio lunæ remouebitur. 1.q. 102.1. ad 1.

1 OLEVM tantum oliuarum, proprie dicitur oleum: alij uero liquores, dicuntur oleum per ſimilitudinem tantum.3.q.72.2.ad 3.

2 Oleum ſignificat gratiam & miſericordiam Dei, 12.q.102.5.ad 13.item 3.q.72.2.o.

1 OLFACTVS hominis, non percipit niſi excellentias odorum, propter maximam humiditatem cerebri. 1. q. 91. 3. ad 1. item q. 115.5. ad 1.

1 HOLOCAVSTVM eſt, dare ſe totum Deo: ideo ſumme placet Deo.22. q.186.3.ad 6.item 5.ad 1.item 6.o.ad 3.item 7.o.item 8.b.

2 Holocauſtum in lege ueteri,totum comburebatur: & offerebatur ſpecialiter Deo,ob reuerentiam maieſtatis, & amoris bonitatis eius. 12. q.102.3.ad 8. item ad 10.

3 Inter omnia ſacrificia,holocauſtum erat perfectiſſimum: ſecundum uero locum in ſanctitate,tenebat hoſtia pro peccato: tertium hoſtia pro gratiarum actione: quartum hoſtia ex uoto,quia homo maxime obligatur Deo: primo propter eius maieſtatem: ſecundo propter offenſam: tertio propter beneficia recepta: quarto propter beneficia ſperata: ideo de primo ſacrificio nihil comedebatur: ſecundum comedebatur tantum à ſacerdotibus in atrio, & ipſa die ſacrificij: tertium comedebatur ubique in Hieruſalem,ea die: quartum uero comedebatur etiam in craſtino.12.q.102.3.ad 10.

1 OMISSIO importat prætermiſſionem boni debiti, in ordine ad legem diuinam uel humanam,uel in ordine ad proximum: primo modo opponitur iuſtitiæ legali: ſecundo uero modo,iuſtitiæ ſpeciali, 22.q.79.3.c.

2 Omiſſio non requirit aliquem actum,ſed conſiſtit in ſola negatione actus debiti.12.q.71.5.0.item 22.q.54.2.ad 2.item q. 79.3.0.

3 Omiſſio eſt uoluntaria,quia eſt in poteſtate uoluntatis, non autem per actum uoluntatis.12.q.71.5.ad 2.

4 Omiſſio pertinet ad actum exteriorem, & eſt effectus negligentiæ, & opponitur iuſtitiæ.22.q.54.2.ad 2.

5 Omiſſio non habet rationem culpæ,niſi ſecundum quod opponitur præcepto affirmatiuo: ideo non eſt peccatum,tempore obligationis, quo iterato,iteratur peccatum. 12.q.71.5.ad 3.item q.75. 2. ad 5. item 22.q.79.3.ad 3.

6 Omiſſio ut opponitur iuſtitiæ legali,eſt generale peccatum, ſpeciale uero,ut opponitur iuſtitię ſpeciali.22.q. 79.3.0.

7 Omiſſio non eſt peccatum originale,ſed eſt peccatum actuale.22.q.79. 3. ad 1.

8 Peccatum omiſſionis,& peccatum commiſſionis,differunt ſpecie materialiter,non autem formaliter.12.q.72.6. 0.

9 Omiſſioni debetur pœna damni,& pœna ſenſus,ratione radicis ex qua procedit,licet non neceſſario habeat actualem conuerſionem ad bonum commutabile.22.q.79.4.ad 4.

10 Generale eſt omni ſacramento, quod ſi omittatur aliquid de ſubſtantia ſacramenti,oportet illud reiterari.1.q.38.6.c.

1 *OMNIPOTENTIA non poteſt communicari creaturæ. 22.q.178. 1. ad 1.item 3.q. 13.1.c.

2 Filius Dei eſt omnipotens, & eſt æqualis patri in omnipotentia. 1. q. 42.6.0.

3 In anima Chriſti non fuit omnipotentia ſimpliciter, nec reſpectu motus creaturarum, nec reſpectu propriæ uoluntatis, nec reſpectu proprij corporis.3.q.13.0.item q.21. 1. ad 1.

4 Omnipotentia Dei non excludit impoſſibilitatem & neceſſitatem à rebus.1.q.25. 3. ad 4.

1 ONOCROTALVS eſt auis orientis, habens roſtrum longum, & in faucibus habens folliculos, in quibus primo ponit cibum, & poſt horam ponit in uentrem, & ſignificat auaros. 12. q. 102. 6. ad 1. co. 3.

1 OPERATIO non recipit ſpeciem ab operante,ſed à principio operationis.3.q.19.1.ad 3.

Omnis

2 Omnis operatio, motus quidam dicitur. 1.q.73.1.c.

3 Operatio eſt ultima perfecto rei. 1.q.73.1.c. item 12.q.3.2 c.

4 Modus operandi cuiuſlibet rei, ſequitur modum eſſendi eius, 1. q. 89 1.c.

5 Sicut unitas motus, requirit unitatem termini, ſic unitas operationis requirit unitatem obiecti. 1. q.58. ..c.

6 Omnis operatio naturæ, terminatur ad unum ſemper, & procedit uel ab uno principio intrinſeco, ſ. à forma rei naturalis, uel agente extrinſeco. ut in occultis operibus naturæ. 12.q.95.5.c.

7 Operatio ſuppoſiti, non eſt de integritate unitatis eius, ſed ſequitur eã, 3.q. 19. 1. ad 4.

8 Ex quolibet uno particulari opere proprio, probatur tota uirtus agẽtis. 3.q.43.4. ad 3.

9 Operatio eſt quaſi medium inter operans & operatum: ideo dupliciter poteſt conſiderari. ſ. reſpectu operantis, & reſpectu operati. 1. q. 36. 3.c.

10 Per opus manuale in lege ueteri, intelligitur omnis operatio licita pro uictu. 22.q.187.3. c.

11 Nullum opus eſt acceptum Deo niſi uirtuoſum. 22.q.88.2.c.ad 3.

12 Omnes operationes ſatisfactoriæ, reducuntur ad tria, ſcilicet ad eleemoſynam, ieiunium, & orationem. 12.q.108.3.ad 4. item 4. c.

13 Operatio non attribuitur mobili, ſed mouenti. 12.q.111.2.c.

14 Nihil per ſe operatur, niſi ſubſiſtens. 1.q.75.2.3.c, item 3.q.19.1. ad 3. item q.20.1. ad 2.

15 Quælibet res eſt propter ſuam operationem: & operatio eſt finis cuiuſlibet rei creatæ. 1.q.65.2.c. item q. 105.5.c. item 12.q.3.2. c. item q. 49.3.c.ad 1. item 4. ad 1. item 3.q.9.1.c, ad 1. item q.32.4 c.

16 Operatio attribuitur hypoſtaſi, ut operanti; naturæ autem, ut principio operationis, 22.q.58.2.c. item 3, quõ. 19 1. ad 3. item q. 20.1. ad 2.

17 Omnis operatio corporis, uel eſt à naturali qualitate corporis, uel ab anima mouente corpus. 12.q.50.1.c.

18 Opera hominis dicuntur uiua, quæ fiunt & ſunt cum charitate: mortua uero dicuntur, quæ fiunt ſine charitate: ſed opera mortificata dicuntur, quæ fiunt cum charitate, & non ſunt cum ea, propter ſequens peccatum mortale. 3.q. 89.4.5.6.0.

19 Opus dicitur mortuum dupliciter. ſ. effectiue, ut peccatum, & priuatiue, ut operatio ſine gratia. 3.q.89. 6. c.

20 Sacramentum baptiſmi ſine charitae eſt opus Dei, & non hominis, etiã in ficto: ideo non eſt opus mortuum. 3.q.69. 10. ad 1.

21 Opera bona facta in charitate, tranſeunt actu, & manent merito: ideo poſſunt mortificari, 3. q.89.4.ad 1.

22 Peccatum mortale, mortificat opera iuſta prius facta quo ad meritum uitæ æternæ, non autem quo ad remiſſionem culpæ, & quo ad ſatisfactionem. 3.q. 88. 1. ad 3.

23 * Opera mortua ſunt meritoria, non quidem proprie, id eſt, ex condigno; ſed quaſi ſimilitudinarie, id eſt, ex congruo; & hoc reſpectu triplicis boni, ſ. conſecutionis bonorum temporalium, diſpoſitionis ad gratiam, & aſſuetudinis bonorum operum 3.q.89.6. ad 3.

24 * Opera mortificata reuiuiſcunt per pœnitentiam, non autem opera mortua. 3. q.89. 5.6.0.

1 OPINIO eſt actus intellectus, declinantis in unam partem contradictionis, cum formidine alterius: unde opinio eſt quoddam debile

bile & infirmum,ſecundum Philoſophum 1.q.79.9.ad 4. item 22.
q.1.4.c.item q.2.1.c.item 9.ad 2.item q.63.3.c.

2 Opinio non poteſt eſſe de aliquo uiſo per ſenſum,uel per intellectum, 22.q.1.4.c.

3 Opiniones contradictoriorum,non ſunt contradictoriæ, ſed ſunt contrariæ.1.q.17.4.ad 1.item ad 3.item 12.q.53.1.c.item q.64.3.ad 2.itē q.77.2. ad 3.

4 Opinio multorum eſt uera,uel ſimpliciter, uel ſecundum partem. 12. q.5.3.ad 3.

5 Opinio & ſuſceptio, poſſunt eſſe ueri & falſi:ideo non ſunt uirtutes intellectuales,quia illæ ſunt tantum ueri.12.q.55.4.c.item q. 57.2.ad 3. item 3. ad 1.

6 Aliquis poteſt ſimul habere ſcientiam ueram , uel opinionem ueram de uno contradictorio in habitu, & falſam de altero contradictorio,in actu,uel econuerſo:non autem utranque ſimul in actu . 1. q. 47.1. ad 3.

7 Habens malam opinionem de proximo,ſine cauſa ſufficienti,contemnit eum,& iniuriatur ei.22.q.60.3.ad 2.item 4.o.

1 OPPOSITIO in ſui ratione includit diſtinctionem.1.q.28.3.c.

2 Oppoſitio relationis dupliciter differt ab alijs oppoſitionibus:qꝛ ſemper unum aliorum oppoſitorum remouet alterum: & ſemper unum eſt imperfectum reſpectu alterius , non autem in relatiuis. 1. q. 40. 2.ad 3.

3 Nulla oppoſitio eſt in diuinis,pręter oppoſitionem relatiuam. 1. q.40. 1.ad 3.

4 Oppoſita poſſunt pręedicari de eodem, ſecundum diuerſa , non autem ſecundum idem. 3.q.16.4. ad 1.

5 * Quot modis dicitur unum oppoſitorum,tot modis dicitur & reliquũ 22.q.92.2.ad 1.

6 Cognitio unius oppoſiti,non tollitur per cognitionem alterius oppoſiti,ſed magis iuuatur,1.q.14.10.c. item 22. principio.

1 OPPROBRIVM ſeu uituperium, eſt teſtimonium de defectu alicuius, & præcipue ſecundum aliquam culpam.22.q.144.3.c.

1 * OPTIMO opponitur peſſimum,ſecundum Philoſophum. 22.q.34.2. ad 4.item 4.a.2.

1 OPVS creationis mundi, eſt quo ad eſſe,opus autem diſtinctionis , eſt quo ad uirtutes in communi:ſed opus ornatus, eſt quo ad ſpecialia, uel extrinſeca.1.q.65.princ.item q.70.1.c.item q.74.1.o.

2 Opus creationis fuit ante omnem diem natura,non autem tempore,ſecundum Aug.ſecundum autem alios,etiam tempore.1.q.74.1.ad 1.

1 ORATIO eſt actus rationis practicę,ſ.quia eſt uel petitio decentium à Deo,uel aſcenſus mentis in Deum.22.q.83.1.o.item 3.ad 1.itē 3.q.21.1.c.ad 3.item 2.o.

2 Oratio eſt actus uirtutis ſ.latrię, non autem eſt actus doni intellectus. 22.q.83.3.o.item 15.c.

3 Oratio eſt quodammodo deſiderij noſtri interpres apud Deum. 22. q. 83. 1.ad 1.item 3.c.ad 2.item 9.c. princ.

4 Oratio neceſſaria eſt poſt baptiſmum propter impugnantia interius & exterius.3.q.39.5.c. fi.

5 Oratio eſt in præcepto religionis , quo ad ipſum petere:ſed quo ad recte aliquid deſiderare,cadit ſub præcepto charitatis.22.q.83.3.ad 2.

6 Conueniens eſt orare : & triplex error circa orationem reprobatur,

ſcilicet ponentium quod res humanæ, non reguntur diuina prouidentia: & ponentium omnia etiam in rebus humanis ex neceſſitate contingere, ſiue ex immutabilitate diuinę prouidentiæ, ſiue ex neceſſitate ſtellarum, ſiue ex connexione cauſarum: & ponentium diſpoſitionem diuinæ prouidentię uariabilem eſſe. 1.q.22.2.c.item 22.q.83.2.o.

7 Error quintuplex circa orationem reprobatur. 1.q 22.2.c.

8 Partes integrales orationis ſecundum Apoſtolum ſunt quatuor, ſcilicet obſecratio, oratio, poſtulatio, & gratiarum actio: uel laus Dei, & ſupplicatio, ſecundum Ambroſ. partes uero eius ſubiectiuæ, id eſt, ſpecies eius ſunt tres, ſcilicet, ſupplicatio, poſtulatio, & inſinuatio. 22.q.83 17.o.

9 Oratio tam priuata quàm publica, debet eſſe uocalis, quadtuplici ratione.ſ. ut homo excitet ſeipſum ad deuote orandum: ut intentionem cuſtodiat ne mens euagetur: ut ex quadam redundantia ab anima in corpus ex uehementi affectione in conſideratione mens in fletus, ſuſpiria, iubilos, & uoces prorumpat: ut quaſi ad redditionem debiti homo Deo ſeruiat, ſecundum illud totum quod ex Deo habet, id eſt, non ſolum mente, ſed etiam corpore: quod præcipue competit orationi, ſecundum quod eſt ſatisfactoria. 22.q 83.12.o.

10 Oratio debet continuari, quamdiu deuotio poteſt conſeruari. 22.q.83.14.o.

11 Oratio debet ſemper durare, ſecundum uirtutem, non autem ſecundũ eſſentiam. 22.q.83.14.o.

12 Fides, ſpes, & charitas, præexiguntur orationi, ratione propria orationis, & ratione latriæ. 22. q.83 15.c.

13 Oratio eſt meritoria, ſi ex charitate fiat. 22. q.83.7 ad 2.item 15 o.

14 Oratio ſemper habet efficaciam impetrandi, ſi habeat quatuor conditiones.ſ. ſi fiat pie, ad ſalutem, pro ſe, & perſeueranter. 22 q. 83.7. ad 2.item 15. ad 2.item 16. 1.

15 Conditio quadruplex neceſſaria in qualibet oratione, ſcilicet eleuatio mentis in Deum, fiducia impetrandi, gratiarum actio, & petitio. 22. q.83.17.c.

16 Oratio debet habere ſeptem conditiones, ſcilicet quòd ſit perfecta, humilis, continua, deuota, uigilans, inſtans, & charitatiua. 22. q. 81.15.c.

17 Omnes orationes eccleſiæ habent quatuor, ſcilicet inuocationem Dei, commemorationem beneficij Dei, petitionem, & obſecrationem. 22. q.83. 17.c.

18 Oratio non exauditur, quando orans. uel ille pro quo oratur, uel ipſa petitio non placent exauditori. 22.q.83.15 ad 2.

19 Oratio malorum exauditur, & fructuoſa eſt, uel propter deuotionem eorum pro quibus fit, uel inquantum fit in perſona eccleſiæ. 3.q.82. 6.c.item 7. ad 3.

20 Oratio peccatoris, inquantum ex bono deſiderio naturę fit, exauditur ex miſericordia Dei, & non ex merito peccatoris. non autem inquantum peccator, niſi ad uindictam. 22.q 83.16 o.item q. 178.2. ad 1.

21 Oratio petentis contra ſalutem, uel contra gloriam Dei, magis exauditur non obtinendo, quàm ſi obtineret quod petitur. 22. q.83.15.ad 2.item 16. c.

22 Effectus orationis triplex.ſ. meritum, impetratio, & ſpiritualis refectio mentis. 22.q.83.13. 15. c.

23 Per orationem appropinquamus Deo, 22.q.83.1.ad 2.

24 Oratio præeminet alijs actibus uirtutis religionis poſt deuotionẽ,quia religio per orationem, mouet intellectum hominis in Deum, & tradit homo mentem ſuam Deo,ſubijciendo ſibi eam per reuerentiam, & præſentando eam Deo.22.q.83.3.ad 1.item ad 3.

25 Oratio fit ad excitandum affectum noſtrum, non autem ad docendum Deum. 22. q. 83. 2. o. item 9. ad 5. item 12. c. ad 1. item q.88. 5 c.

26 Oratio fit,non quidem ad mutandum diſpoſitionem diuinæ prouidentiæ,ſed ad impetrandum quod Deus diſpoſuit.1.q.23.8.c.item 22. q.83 2.o.

27 Orationes fiunt in horis canonicis,ad ſalutem eccleſiæ:ut auertatur ira Dei à populo,& ut orantes ſint quaſi precibus dimicantes, & quaſi diuinæ ſententiæ reſiſtentes.22.q.83.14 o.

28 Oratio principaliter innititur charitati,quo ad efficaciam merendi: fidei uero,quo ad efficaciam impetrandi.22.q.83.15. ad 3.

29 Oratio ordinatur ad duo. ſ. ad obiectum proprium, id eſt, ad id quod petitur,& ad finem i.ad uitam æternam:ideo habet duplicem efficaciam.ſ efficaciam impetrandi, reſpectu primi,& efficaciam merendi reſpectu ſecundi:primum pertinet ad miſericordiam uel liberalitatem:ſecundum uero ad iuſtitiam.22.q.83.15 ad 2. item 16.ad 2.itẽ q.178.2.ad 1.

30 Qui non attendit,uel non intelligit orationem,habet quidem meritũ, non autem conſolationem. 22. q. 83. 13.c.

31 Ex uirtute orationis Chriſti baptiſmus habet meritum regni cœleſtis. 3. q.39.5 c. fi.

32 In oratione peti debent aliqua determinata, propter attentionem & cognitionem noſtri deſiderij,& ut feruentius fiat. 22.q.83.5 o.

33 Nihil debemus petere in oratione, niſi in ordine ad beatitudinem. 22. q. 17.2.ad 2.item q.83.4.5.c.item 6 o.

34 Temporalia poſſunt peti in oratione. ſicut & deſiderari, non quidem principaliter:ſed ut neceſſaria.22.q.83 6.o.

35 Hoc præcipue petendum eſt in oratione, ut Deo uniamur. 22. q. 83. 1. ad 2.

36 Orare non conuenit perſonis diuinis,quia non habent ſuperiorem,nec diſtinguuntur in eſſentia,ratione cuius fit oratio.22.q.83.10.o.

37 Orare eſt proprium rationalis creaturæ: ideo non conuenit brutis. 22. q 83.10. o.

38 Sancti in patria orant pro nobis,non autem pro ſe. 22.q.83.11.o.

39 Oratio proprie fit ad Deum tantum,ut à quo debet expectari quod petitur:ad ſanctos autem fit deprecatio.22.q.83 4. o.

40 Oratio ſoli Deo porrigitur,ut per eum implenda, ſanctis uero & angelis & hominibus, ut per eos impetranda ſuis meritis & precibus, & non ut Deus eas per eos cognoſcat. 22.q.83.4.o.

41 Oratio non debet fieri ad ſanctos qui ſunt in purgatorio,uel in hoc mũdo,ſed tantum ſupplicatio,uel petitio.22.q.83 4.ad 3.item 11 ad 3.

42 Vtile eſt orare ſanctos inferiores quintuplici ratione, licet ſuperiores ſint plus accepti Dei.ſ. primo ex hoc,quod aliquis quandoque maiorem habet deuotionem ad ſanctum minorem,quàm ad ſanctũ maiorem:ex deuotione autem maxime dependet orationis effectus,ſecundo propter faſtidium tollendum: quia aſſiduitas unius rei faſtidium parit: & per hoc qđ diuerſos ſãctos oramus, quaſi in ſingulis nouus feruor excitatur: tertio quia quibuſdã ſanctis datum eſt in aliquibus ſpecialibus cauſis præcipue patrocinari,ſicut ſancto Antonio,ad ignẽ

infernalem : quarto ut omnibus honor debitus exhibeatur à nobis: quinto quia plutium orationibus, aliquãdo impetratur, quod unius oratione non impetraretur. 22.q.83.11. ad 4.

43 Sancti orantur nominibus proprijs, propter tria. ſ. quia hoc meruerũt, plus nobis innoteſcunt, & propter fidem reſurrectionis inſinuãdam, 22.q.83.11.ad 5.

44 Sancti cognoſcunt in uerbo orationes noſtras ad eos, etiam mentales, ſicut & omnia alia, quæ ad eos pertinent, 1.q.107.1.ad 3.item 22.q.83.4.ad 2,item 3.q.10.2.c.

45 Quilibet debet orare, & deſiderare bona pro alijs, ſicut & pro ſe. 22.q.83.7.o.item 3.q.21.3.ad 3.

46 Quilibet tenetur orare in communi, pro ſuis inimicis, nõ autem in ſpeciali, niſi in aliquo caſu ſpeciali, ſicut in neceſſitatis articulo. 22. q. 83.8.o.

47 Orandum eſt pro omni peccatore niatore, ut conuertatur, & pro iuſtis ut perſeuerent, triplici ratione, ſcilicet quia multorum preces facilius exaudiũtur: ut ex multis gratia agatur Deo de beneficijs, quæ conferuntur iuſtis, quæ etiam in utilitatem multorum uergunt, ut maiores non ſuperbiant, dum conſiderant ſe minorum ſuffragijs indigere, ſed non impetratur, niſi prędeſtinatis. 22. q. 31. 2. ad 1. item q. 83. 7. ad 3.

48 Orandum eſt pro infidelibus, licet non proſit eis, niſi conuertantur. 22. q.31.2.ad 1.

49 Chriſtus orauit ſecundum humanitatem tantum, triplici ratione, ſ. ut oſtenderet ſe eſſe hominem, propter exemplum, & quòd eſſet à Deo. 22.q.83.10.ad 1.item 3.q.13.4.ad 3.item q.21. 1.o. item 2,c.item q.43.2.ad 2.item q.53.4. ad 2.

50 Oratio Chriſti pertinet ad ſacerdotium eius. 3.q.22.4.ad 1.

51 Oratio Chriſti quo ad obiectum fuit ſenſualitatis, non autem quo ad actum. 3.q.21.2.o.item 4.c. ad 4.

52 Chriſtus orauit pro ſe, & pro nobis, quo ad bona corporis : ſed quo ad bona ſpiritualia, orauit pro nobis, non autem pro ſe. 3.q.21.3.o.item q.22.4.ad 1.

53 Chriſtus dupliciter orauit pro ſe, ſcilicet exprimendo effectum ſenſualitatis, uel uoluntatis ut natura, quo ad paſſionem transferendam, & ſecũdum rationem quo ad gloriam corporis: & ſic omnis oratio eius pro ſe & pro nobis & uoluntas impleta eſt, non autem primo modo. 3.q.21.3.4. o.

54 Oratio dominica exponitur. 22.q.83.9.o.

55 Petitiones orationis dominicæ ſunt ſeptem ſecundum Matthæum, ſcilicet ſanctificetur &c. Sed ſecundum Lucam, ſunt quinque. 22.q.83.9. ad 4.item ad 5.

56 Oratio dominica, eſt perfectiſſima, quia continet omnia deſideranda, & ordinem eorum : & informat omnes affectus. 22. q. 83. 9.c. principio.

57 Non oportet uti tantum uerbis orationis dominicæ, ſed oportet intendere tantum ad ea impetranda, quæ in ipſa continentur. 22. q. 83. 14. ad 3.

58 Non parcens, uel non habens peccatum, nõ peccat, dicendo orationem dominicam: quia dicitur in perſona eccleſię. 22.q.83.16.ad 3.

59 Oratio dominica ualet ad remiſſionem culpę uenialis & mortalis, 12. q.74.8. ad 6.

60 Oratio uocalis, eſt quantitas diſcreta. 3.q.60.8.o.

61 Sancti non omnia cognoſcunt, cum eſſentiam Dei non comprehendãt, in uerbo autem cognoſcunt, quæ ad nos ſpectant, & per conſequens noſtras orationes. Suppl. q. 72.1.c.
62 Sanctos interpellare debemus ad orandum pro nobis. Suppl. q. 72.2.0.
63 Sancti ſemper Deum ſuis precibus exorãt, niſi ex parte noſtra impediatur. Suppl. q. 72 3. c.
1 OMNIS ordinatio eſt rationis. 22. q. 58.4. ad 2. item q. 83.1.c. item q. 88.1.c.
2 Ad hoc quòd aliqua ſint ordinata, duo requiruntur. ſ. ordo ad debitũ finem, & proportio ad ipſum finem. 12. q 102.1.e.
3 Totum quod eſt homo, & totum quod poteſt, & quod habet, eſt ordinandum in Deum. 12. q. 21.4. ad 3.
4 Ordinare & iudicare alios, eſt tantum prælatorum: ſed ordinare actus proprios, conuenit cuilibet homini. 22. q. 45.5. ad 2.

1 ORDO in ratione ſua includit tria. ſ. rationem prioris & poſterioris, diſtinctionem, & originem. 22. q 26.1.e. item 6 c. ſi.
2 Ordo ſemper dicitur reſpectu principij. 1. q. 21.3. c. item q. 42.3. c.
3 Vbicunque eſt aliquod principium, oportet quod ſit aliquis ordo, quia ordo includit in ſe aliquem modum prioris & poſterioris, quæ dicuntur ſecundum relationem ad aliquod principium. 22. q. 26.1.c. item 6 c. ſi.
4 Ordo finium, eſt ſecundum ordinem agentium: quia omne agens ordinat effectum ſuum ad aliquem finem. 12. q. 109.6.c.
5 Sicut ordo rationis rectæ eſt ab homine; ſic ordo naturæ eſt à Deo. 22. q. 154. 12. ad 1.
6 Ordo tot modis dicitur, quot modis & principium. ſ. ſecundum ſitum, ſecundum intellectum, & ſecundum ſingulas quatuor cauſas. 1. q. 21. 3. c. item q. 42.3.e.
7 Ordo duplex. ſ. ordo uerus, & ordo imaginarius. 3. q. 28.3. ad 1.
8 Ordo duplex, ſcilicet ordo formæ, & ordo materiæ. 3. q. 62.6. ad 3. item q. 78.4.c.
9 Ordo dicitur dupliciter, ſcilicet relatio, & gradus faciens eam. 1. q. 108. 2. ad 1.
10 In rebus eſt ordo duplex. ſ. à principio, & ad finem. 3. q. 6. 1. ad 1.
11 Ordo uniuerſi duplex. ſ. ordo creaturarum adinuicem, & ordo creaturarum ad Deum. 1. q. 21. 1. ad 3. item q. 47.3.c. item q. 103.2. ad 3. item 12. q. 111.5. ad 1. item 22. q. 39.2. ad 2.
12 Ordo duplex. ſ. ordo naturæ, & ordo temporis ſeu generationis. 12. q. 62.4.c. item q. 83.3. ad 2. item 3. q. 6.1.e.
13 Ordo naturæ duplex. ſ. uia generationis & temporis, in cauſa materiali, ab imperfecto ad perfectum, & uia perfectionis & intentionis in alijs cauſis, à perfecto ad imperfectum. 1. q. 85.3. ad 1.
14 In diuinis eſt ordo naturæ ſecundum originem, ſine prioritate, ſecundũ quod una perſona eſt ab alia. 1. q. 42.3.0.
15 Ordo naturæ in diuinis, non eſt ex hoc quod natura ordinetur: ſed quia ibi eſt ordo ſecundum naturalem originem. 1. q. 42.3. ad 3.
16 Ordo originis in diuinis, melius nominatur ordo naturæ, quàm ordo eſſentiæ, quia natura importat rationem principij, non autem eſſentia. 1. q. 42.3. ad 4.
17 Ordo in diuinis, ſignificat notionem originis in communi, non autem in ſpeciali. 1. q. 42.3. ad 1.
18 Homo ſubditur triplici ordini. ſ. rationis, hominis gubernantis tem-

poraliter uel ſpiritualiter,& Dei.12.q.72.4.e item q. 87.1.c.item ad 3.item 3.c.
19 Quicquid eſt contra ſecundum ordinem, eſt contra primum & tertiũ: & quicquid eſt contra primum, eſt contra tertium, & non econuerſo, quia primus includit ſecundum, & excedit eum, & tertius utrunque. 12.q.72.4.o.
20 Peccatum eſt contra hos tres ordines. Ideo punitur triplici pœna. ſ. remorſu conſcientiæ, pœna humana, & pœna diuina. 12.q 72.4.o. itẽ q.87.1.c.item ad 3. item 3.c.
21 Ordo in populo quadruplex ſ. principium ad ciues, ciuium adinuicem, ad extraneos, & ad domeſticos. 12.q 104.c.
22 Omnes ordines ciuitatum reducuntur ad tres ordines. ſ. ad ſupremos, id eſt, ad optimates, ad infimos, id eſt, ad uulgus: & ad medios, id eſt, ad honorabiles. 1.q.108.2.o.
23 Nullus ordo poteſt conferri, niſi ab epiſcopo, præter quatuor ordines minores, de licentia Papæ, à ſolo ſacerdote. 3.q.65.3.ad 2.
24 * Ea quę ſunt ordinis, non poſſunt committi, niſi habenti ordinem. 22. q.187.1.c.
25 Deus poteſt auferre ordinem collatum: non autem epiſcopus, quia non eſt miniſter auferendi, ſicut conferẽdi. Nec dedit ordinem, ſed Deus. 3.q.82. 8 c. item ad 2.
26 In ſacramento ordinis, confertur excellentia poteſtatis, in diuinis miniſterijs. 3 q.84.4.c.
27 Omnis ordo inquantum ſacramentum, ordinatur ad eucharistiam, nõ autem inquantum eſt officium quoddam. 22.q.40.2. c.
28 Feſta præcipua, in quibus epiſcopi dant quatuor ordines minores, pertinent ad diem dominicum. 3.q.83 2.ad 3.
29 Omnes minores ordines, poſſunt ſimul eodem die dari: non autem duo ordines ſacri: nec unus ordo minor cum ordine ſacro. 3 .q. 65. 3. ad 2.
30 Seruus ordinatus, ſciente domino eius, & non reclamante, fit ingenuus: ſi uero dominus neſciat, epiſcopus uel præſentãs eum ſcienter, tenentur domino in duplum: ſi autem neſciant, redigetur in ſeruitutẽ niſi poſſit ſe redimere. 22.q.189 5.c.
31 Ordo fratrum prædicatorum, habet cautiſſimam & ſecuriſſimam formam profitendi. 22.q.186.9 ad 1.
32 Oportuit in eccleſia ordinem aliquem ſacrum eſſe, quo quidam alijs, ad illorum & non ſui utilitatem præfi.erentur. Suppl. q.34 1.o.
33 Ordo ſignaculum quoddam eccleſiæ eſt, per quod ſpiritualis poteſtas impenditur ordinato. Suppl. q.34.2.c.
34 Cum in ſuſceptione ordinis, quædam conſecratio homini exhibeatur, per uiſibilia ſigna, conſtat ordinem eſſe ſacramentũ. Suppl.q.34.3.o.
35 Conueniens forma huius ſacramenti eſt qua eccleſia utitur. Suppl. q. 34.4.o.
36 Specialem oportet eſſe materiam huius ſacramenti ſicut & aliorum ſacramentorum. Suppl.q. 34.5.c.
37 In ſacramento ordinis, quo homo ad aliorum ſacramentorum diſpenſationem ordinatur, neceſſe eſt conferri gratiam gratum facientem. Suppl.q.35.1.c.
38 In omnibus ordinibus imprimitur character. Suppl.q.35.2.c.
39 Character ordinis prę̨ſupponit characterem baptiſmi, qui ianua eſt omnium ſacramentorum, Suppl.q.35.3 o.
40 Quanquam maxime conueniens ſit, ut qui ordinem ſuſcipiunt ſint confirma-

confirmati, hoc tamen neceſſarium non eſt. Suppl. q. 35. 4. c.

41 Non oportet ut qui maiores ordines ſuſceperunt, minores prius habue rint, quãquam eccleſia ſic ordinate ordines conferri ſtatuerit, ut prius minores, deinde maiores ſuſcipiantur. Suppl. q. 35. 5. o.

42 Bonitas uitæ ac conſcientiæ nitor, neceſſaria ſunt ex diuino præcepto ſuſcipientibus ordines ſacros, non tamen de neceſſitate ſunt ſacramẽti. Suppl. q. 36. 1. c.

43 Ea tantum ſcire oportet ordinatos, quæ ad ordinis ſuſcepti executionẽ conducant. Suppl. q. 36. 2. o.

44 Non conſequitur aliquis ex merito uitę aliquem ordinis gradũ. Suppl. q. 36. 3. c.

45 Infidelitatis criminis reus eſt, quicunque indignum ad ſacros promoueri ordines. Suppl. q. 36. 4. o.

36 Mortaliter peccat quicunque in peccato mortali exiſtens ſacros exequitur ordines, niſi hoc ex neceſſitate faceret. Suppl. q. 36. 5. c.

47 Non unum, ſed plures oportuit in eccleſia ſacros ordines eſſe. Suppl. q. 37. 1. c.

48 Septem ſunt ordines, uidelicet ſacerdotium, diaconatus, ſubdiaconatus, acolitorum, lectorum, exorciſtarum & oſtiariorum. Suppl. q. 37. 2. c.

49 Tres tantum ſunt ſacri ordines, ſacerdotium, diaconatus & ſubdiacona tus. Suppl. q. 37. 3. o.

50 Conueniens ſingulis ſacris ordinibus aſſignatus eſt actus, ſacerdoti, uidelicet baptizare, confirmare, à peccatis abſoluere, diacono uero legere euangelium, &c. Suppl. q. 37. 4. c.

51 In ipſa calicis datione ſub certa uerborum forma, imprimitur ſacerdotalis character. Suppl. q. 37. 5. o.

52 Ad Epiſcopos tantum pertinet omnes ſacros conferre ordines ſicut ad eos etiam ſolos ſpectat, confirmare & uirgines conſecrare. Suppl. q. 38. 1. c.

53 Poſſunt Epiſcopi hæretici & ab eccleſia præciſi ſacros cõferre ordines, ſicut & cætera ſacramenta, ordinati tamen ab illis, nullum ſuſceptorum ordinum exequutionẽ ſuſcipiunt, nec gratiam. Suppl. q. 38. 2. o.

54 Mulieres cum ſtatum ſubiectionis habeant, ſacramentum ordinis nequaquam ſuſcipere poſſunt. Suppl. q. 39. 1. c.

55 Pueri carentes rationis uſu non niſi ex eccleſiæ ſtatuto impediuntur, ne ſacros ſuſcipiant ordines, quos tamen ſuſcipiunt ex ui ſacramenti. Suppl. q. 39. 2. o.

56 Serui non poſſunt ad ſacros promoueri ordines, quos tamen ſuſcipiũt, ſi eis adferantur. Suppl. q. 39. 3. c.

57 Homicidæ à ſacris arcentur ordinibus ex eccleſiæ præcepto, non autem neceſſitate aliqua ſacramenti. Suppl. q. 39. 4. o.

58 Illegitime nati impediuntur à ſuſcipiendis ordinibus, præcepti potius, quam ſacramenti neceſſitate. Suppl. q. 39. 5. c.

59 Mutilati aliquo membro notabilis infamiæ, uel quod ordinis executionem impediat, arcentur à ſacris ordinibus Suppl. q. 39. 6. o.

60 Conueniens eſt ut qui ſacros ſuſcipiunt ordines tonſuram deferant. Suppl. q. 40. 1. c.

61 Corona non eſt ordo, ſed ad ipſum potius ordinatur. Suppl. q. 40. 2. o.

62 Clerici ſuſcipientes coronam, non renunciant patrimonio, & alijs temporalibus rebus. Suppl. q. 40. 3. c.

63 Oportuit in eccleſia ſupra ſacerdotalem ordinem, epiſcopi poteſtatem eſſe, à qua ſacerdos iuriſdictionem ſuſciperet. Suppl. q. 40. 4. o.

64 Epiſcopatus non eſt ordo, niſi ſecundum quod ordo officium quod-

dam eſt ad ſacras actiones. Suppl. q.40.5.0.
65 Supra Epiſcopos in eccleſia eſt ſuperior ſummi pontificis & Papæ poteſtas, quanquam epiſcopi omnes æquales ſint, quo ad ea quæ ad epiſcopalem ordinem ſpectant. Suppl. q 40.6.c.
66 Omnibus eccleſiæ miniſtris ad diuina exequenda officia, uariæ ac multiplices aptatæ ſunt ueſtes, prout unicuique conuenire iudicauit eccleſia à ſpiritu ſancto edocta. Suppl. q.40.7.c.
67 Sacer ordo apud Græcos & alios orientales impedit matrimonium cõtrahendum, non autem iam contracti matrimonij uſum, apud uero occidentales tollit contractum, & contrahendum. Suppl. q. 53. 3.0.
68 Vir abſque uxoris conſenſu ad ſacros ordines accedens, illos ſuſcipit, quanquam ordinis executione careat, quam tamen ſuſcipit uxoris cõſenſu uel morte. Suppl. q.53.4.c.

1 PHILOSOPHVS dicit, neque fiſtulas ad diſciplinam eſſe adducendũ, neque aliquod aliud artificiale organum, puta citharam, & ſi quid tale alterum eſt: ſed quæcunque faciunt auditores bonos. 22.q.91. 2. ad 4.
2 * Organis uel inſtrumentis muſicis non eſt utendum in eccleſia: quia huiuſmodi muſica magis animum mouent ad corporalem delectationem, quàm per ea formetur interius bona diſpoſitio: & ideo ſubtrahuntur in eccleſia inſtrumenta muſica, ut à corporalibus retrahãtur, diuinis laudibus mancipati. 22.q.91.2.ad 4.
3 In ueteri autem teſtamento, uſus erat talium inſtrumentorum, tum quia populus erat magis durus & carnalis: unde erat per huiuſmodi inſtrumenta prouocandus, ſicut & per promiſſiones terrenas: tum etiam quia huiuſmodi inſtrumenta corporalia aliquid figurabant, 22.q.91.2. ad 4. fi.

1 ORIGENES errauit, ſequendo opiniones philoſophorum antiquorum: ideo ſecundum eum, angeli ſunt corporei. 1.q.32.1.ad 1. itẽ q.51.1.ad 1.item 12.q.5.4.c.
2 Origenes fuit fons Arianorum. 1.q.34. 1.c.ad 1.
3 Origenes & Arius dicunt, quod uerbum in diuinis, dicitur tantum metaphorice, & non proprie. 1.q.34.1.ad 1.
1 ORIGO non ſignificatur ut aliquid intrinſecum, ſed ut uia à re ad rẽ: ideo non poteſt eſſe primum diſtinctiuum perſonarum in diuinis. 1. q.40.2.0.
2 Ordo originis dupliciter conuenit Deo. ſ. reſpectu creaturarum, & reſpectu perſonarum diuinarum. 1.q.41.1. ad 1.
3 Omnis origo deſignatur per aliquem actum. 1.q.41. 1.ad 1.

1 ORNATVS exterior, eſt iudicium conditionis humanæ: ideo exceſſus, & defectus, & medium eius, reducuntur ad uirtutem ueritatis. 22.q.169.1.ad 3.
2 In ornatu & alijs exterioribus, nõ eſt peccatum ſecundum ſe: ſed ex inordinato uſu. ſ. uel contra conſuetudinem, uel ex intentione uanæ gloriæ, uel molliciei, uel ſollicitudinis, uel negligentiæ, contra quæ eſt triplex uirtus. ſ. humilitas, per ſe ſufficientia, & ſimplicitas. 22.q. 169.1. o.item q.187.6.c.
3 Mulier uel uir ornans ſe, ut prouocat alios ad concupiſcentiam, peccat mortaliter: non autem ſemper ſi ornet ſe ex leuitate uel uanitate propter iactantiam. 22.q.169.2.c.
4 Mulier poteſt ornare ſe licite, ut placeat uiro ſuo, non autem mulieres

quæ non habent uirum, nec uolunt habere, nec ſunt in ſtatu habendi, 22.q.169.2.o.

5 Ornatus pretioſarum ueſtium, in miniſtris altaris, uel in conſtitutis in dignitate, non eſt peccatum: quia fit ad gloriam Dei, & non ad gloriam ipſorum, 22.q.169.1.ad 2.

6 Ars eorum, quibus homo poteſt bene & male uti, eſt licita: ut ars faciens ornatus: niſi forte inueniendo ſuperflua, & curioſa, 22.q.169.2.ad 4.

7 Expoſitio literalis, figuralis, & moralis, octuplicis ornatus pontificis legalis, & quadruplicis ornatus ſacerdotum. 12.q.102.4.ad 9.

8 ¶ Oſculum ſecundum quod fit principaliter cauſa libidinis, eſt peccatum mortale, ſi ſit de mortali ex genere ſuo: non autem ſi ſit de ueniali ſecundum ſuum genus, 12.q.74.10.o. item q.108.3. ad 2. item 22.q.154.4.c.

1 * OSEE propheta excuſatur à fornicatione: quia debuit obedire præcepto Dei, 12.q.94.5.ad 2. item q.100.8.ad 3. item 22.q.104.4. ad 3. itē q.154 2.ad 2.

1 OVIS habet quatuor utilitates, ſ. quia immolatur, paſcit, lac & lanam dat: ideo furans ouem, quatuor reddit, 12.q.105.2.ad 9.

2 Oues & hircos Aegyptij colebant: quia dæmones in eorum figura apparebant, 12,q.102.3.ad 2.

1 OZA erat tantum leuita: ideo percuſſit eum Deus, quia tetigit arcam, quod ſolis ſacerdotibus licebat, 22.q.33.4.ad 1.

P

1 PACTVM cum dæmonibus initum, expreſſum uel tacitum prohibetur, primo præcepto decalogi, 22.q.122.2.ad 3. item 3.4.c.

1 CORPVS dicitur palpabile ex duobus, ſcilicet ex qualitatibus tangibilibus, & quod reſiſtat tangenti: primum deficit ipſis cœlis: ſecundum aeri, 3.q.54.2.ad 2.

2 Omne palpabile, eſt corruptibile per naturā: licet ſit incorruptibile per gloriam. 3.q 54.2.ad 2.

1 * CONVERSIO panum & multiplicatio eorum facta per Chriſtum, fuit per additionem materiæ nouiter creatæ, 1.q.92.3.ad 1. item 3.q.44 4.ad 4.

1 PAPA habet plenitudinem pontificalis poteſtatis, ſicut rex in regno: ſed epiſcopi aſſumuntur in partem ſolicitudinis, quaſi iudices ſingulis ciuitatibus præpoſiti, 1.q.112.2.ad 2. item 22.q.89.9.ad 3. item 3.q.72.11.ad 1.

2 Papa poteſt abolere infamiam iuris, ſed dicitur non poſſe, quia aliquando non expedit, uel intelligitur non poſſe: loquendo de infamia facti: uel loquitur de infamia irrogata per iudicem ciuilem, ſicut dicit Gratianus, 22.q.68.4.ad 3.

3 Erroneum eſt dicere, papam uicarium Chriſti, non habere uniuerſalis eccleſiæ primatum, 1.q.112.2.ad 2.fi.

4 Leo Papa propria ſponte ſe ſubdidit iudicio imperatoris: & Chriſtus hominibus, 22.q.64.5.ad 2. item q.67.1.ad 2.

1 PARABOLA eſt ſententia habens obſcuram ſimilitudinem, 1.q.1.10. ad 3.

1 PARADISVS triplex, ſcilicet terreſtris, cœleſtis, & ſpiritualis, idest, uiſio Dei, 1.q.102.1.b. item 22.q.175.3. ad 4. item 3.q.52.4.ad 3.

2 Paradiſus terreſtris, eſt locus corporeus in oriente, ut in nobiliſſimo lo-

ſoidō

co:& interpretatur ortus, 1.q 102.1.o.item.22.q.84.3.ad 3.

3 Et eſt locus conueniens habitationi humanæ: quia habet aerem temperatum & tenuiſſimum, & plantas ſemper floridas, 1.q.102.2.o. item 4.c.

4 Et eſt uicinus terræ, ſecundum ſitum. ſed dicitur pertingere ad globum lunæ, ſecundum ſimilitudinem: quia in eo eſt perpetua temperies aeris, 1 q.102.1.ad 1.

5 Eua facta eſt in eo, ſicut etiam fuiſſent filij, niſi parentes peccaſſent: non autem Adam factus eſt in eo: ſed poſtea poſitus eſt in eo, 1 q. 102.4.o.

6 Animalia bruta non habitant ibi. ſed diſpoſitione Dei adducta ſunt ad Adam in paradiſo: ſerpens uero operatione diaboli, 1.q.102.2.ad 2.

7 Adam conuenienter eſt eiectus de eo, propter peccatū, 22.q.164.2.o.

9 Per peccatum hominis, clauſa eſt porta paradiſi terreſtris, in ſignū clauſionis ianuæ paradiſi cœleſtis, 3.q.49.5.c.

9 Paradiſus terreſtris non eſt fruſtra poſt peccatum hominis: quia oſtendit bonitatem Dei. & damnum peccati primi hominis, 1.q.102.2.ad 3 item 22.q.164.2 ad 4.

10 Paradiſus terreſtris non poteſt adiri propter impedimenta montium, uel marium, uel æſtuantis regionis: ideo non poteſt à nobis cognoſci, niſi per reuelationem ſcripturæ, 1.q.102.1.ad 2.item ad 3. item 22.q 164.2.ad 5.

1 PARASCEVE. *. Tunc non conſecratur euchariſtia: quia ſignificat paſſionem Chriſti, quæ tunc celebratur, tamen à ſacerdote ſumitur corpus Chriſti ſine ſanguine, propter periculum ne effunderetur, ſi reſeruaretur, 3.q.83.2.ad 3.

1 PARS. * Partes ſunt in quas materialiter diuiditur totum, 3.q. 90.1.c.

2 Pars triplex, ſ. integralis, ſubiectiua, & potentialis, & ſimiliter totum triplex, ſ. integrale, uniuerſale, & poteſtatiuum, 1.q.76.8.c item q.77.1. ad 1.item 12.q.54.4.ad 2.item 22.q.48.c.item q.80.c, item q.120.2. c.item q.128.item q.143.c.item 3.q 90.2 3.c.

3 * Partes ſubiectiuæ non ſunt de perfectione totius uniuerſalis: ſed eſt perfecte in qualibet eius parte, perfecta ratio eius ſimul & æqualiter, 3.q.90.3.c.

4 Pars integralis duplex, ſ. eſſentialis, & quantitatiua, 1.q 8.3 ad 3. item 3.q.90 2.c.

5 Partes eſſentiales naturaliter, ſunt materia & forma: ſed logicæ, ſunt genus & differentia, 3.q.90.2.c.

6 Partes ſpeciei dicuntur, inquantum participant formam, & proprietates ſpeciei: ſed dicuntur partes materiæ, inquantum ſunt ex materia: ideo ſunt eædem ſecundum rem, & differunt ratione, 1.q.119. 1.ad 2.

7 Partes ut ſpeciei, ſemper manent, ſed ut materiæ, ſemper fluunt & refluunt, 1.q.119.1.ad 2.

8 Partes quantitatis ſunt partes materiæ, 3 q.90.2.c.

9 Vbicunque eſt multitudo ex parte materia, ibi eſt ratio partium, 3.q. 90.1.c.

10 Aliqui per partem ſpeciei, uel per carnem ſecundum ſpeciem, intellexerūt id, quod primo accipit ſpeciem humanam, quod ſumitur à generante, & hoc dicunt ſemper manere, 1.q.119.1.ad 2.

11 Sed hoc eſt contra intentionem philoſophi dicentis, quod ſicut in uno-

unoquoque habentium ſpeciem in materia, ita & in carne, hoc eſt ſecundum ſpeciem, & illud ſecundum materiam, 1.q.119. 1. ad 2.

12 Omnis pars eſt propter totum.& quodlibet indiuiduum, eſt propter ſuam ſpeciem.1.q 65 2.c.item q 70.2.c.item 12.q.90.2.c.item 22. q 61.2.5.c.item q 65 1.c.

13 Omnis pars eſt propter ſuum actum:& pars ignobilior,eſt propter partem nobiliorem:ſicut ſenſus,propter intellectum,& pulmo propter cor,& omnes partes ſunt propter perfectionem totius,ſicut & materia propter formam.partes enim ſunt quaſi materia totius,1.q.65. 2.c.item q.70.2.c.

14 * Vna pars eſt in potentia ad aliam,ſicut materia ad formam:uel omnes partes ſunt in potentia reſpectu totius.1 q 3.7.c.

15 Bonum totius eſt finis cuiuslibet partium eius: & bonum commune eſt finis ſingularum perſonarum in communitate, 22.q.58.9.ad 3. item q.61.1 c.

16 Bonitas cuiuſlibet partis,eſt in proportione ad ſuum totum; nec totū poteſt bene conſiſtere,niſi ex partibus ſibi proportionatis, 12.q 92. 1.ad 3.item 22.q.47.10.ad 2.

17 In quolibet toto, neceſſe eſt eſſe unam partem principalem,& prædominantem:& formalem, à qua totum unitatem habet, 22.q.49. 6.ad 1.

18 Partibus potentialibus adeſt totum,ſecundum totam eſſentiam eius, non autem partibus integralibus;immo repugnat rationi eorum, 3.q.90.3.c.

19 Omnes partes integrales,habent aliquem ordinem, ſ. uel ordinem ſitus,uel uirtutis,uel temporis,3.q.90.3.ad 3.

20 Vna pars integralis.poteſt continere totum uirtualiter:ſicut fundamētum totum ædificium,non autem eſſentialiter,3.q.90.1.ad 2.

21 * Vniuerſalius eſt totum & pars,reſpectu minus uniuerſalis, 1.q 85. 3.ad 2.

22 Totū denominatur à proprietate partis:quando proprietas non poteſt conuenire, niſi illi parti,3.q. 16. 8.c.

23 Partes totius heterogenei carent forma totius,ut multitudo, non autē in homogeneis,ut continuum,1.q.11.2.ad 2.

24 * Eſſe totius,non eſt eſſe alicuius partis eius, 12.q.4.5.ad 2.

25 * In diuinis eſt ratio totius & partis,ſecundum rationem tantum, 1. q.30.1.ad 4.

26 Pars animæ dicitur dupliciter,ſ. potentia animæ,& pars potētiæ eius. 3.q.46.7.c.

1 * OMNE participatum à ſuperioribus in inferiora,& omne ſuperius eſt formale,reſpectu inferiorum,1.q.75 5 ad 4.

2 Omne quod eſt tale per participationem:ſubditur ei quod eſt tale per eſſentiam & uniuerſaliter,1.q. 96.1.c.

3 Omne participans & omne participatum,eſt poſterius eo,quod eſt illud per eſſentiam,1.q.3.8.c fi.

4 Omne quod eſt tale per participationem, cauſatur ab eo quod eſt tale per eſſentiam,1.q 8.1.c. item q.44.1.c.ad 1. item q. 61. 1.c. itē q.75.5.ad 1.item 79.4.c.

5 Creaturæ participant bonitatem Dei,non quidem ſecundum partem, ſed ſecundum ſimilitudinem & imitationem,1.q.75.5.ad 1.

6 ¶ Paruificentia eſt uitium oppoſitum magnificentiæ ; & eſt circa magnos ſumptus ; ideo eſt minus uitium quàm illiberalitas,

22.q.135.r.o.
1 PARVIPENSIO habet tres ſpecies,ſ.deſpectum impedimentum uoluntatis,& contumeliam,12.q.47.2.c.
2 Signa paruipenſionis ſunt quatuor,ſ.obliuio,denunciatio mali, gaudiũ de malo.& impedimentum uoluntatis,12.q.47.2.ad 3.
1 PASCHA dicitur quadrupliciter,ſ.agnus paſchalis: panes azymi prima dies azymorum,& omnes ſeptem dies azymorum, 3.q.46.9.ad 1.item q.74.4 ad 1.
2 Expoſitio omnium,quæ fiebant circa agnum paſchalem, 12.q.102.5.ad 2.item ad 3.
3 Paſcha celebrabatur menſe primo, ad commemorandum beneficium liberationis ex Aegypto:& ſignificabat paſſionem & reſurrectionem Chriſti.12.q.100.5.ad 2.item q.102.4.ad 10.item 5.ad 2.
4 Paſcha incipiebat in ueſperis quartædecimæ lunæ,3.q.46.9.c. ad 1. itẽ q.74.4.c.ad 1.
5 Feſtum paſſionis,& reſurrectionis Chriſti, ſuccedit feſto paſchæ, 12. q. 103.3.ad 4.

1 PASSIO dicitur dupliciter,ſ. improprie, ideſt,omnis receptio: & proprie,i.cum abiectione alicuius: &hoc dupliciter: uno modo proptiſſime,quando,ſ.aliquid remouetur, ab aliquo, quod conuenit ſibi ſecundum naturam,aut ſecundum propriam inclinationem, ſicut cum aqua frigiditatem amittit per calefactionem,& cum homo ægrotat aut triſtatur: ſecūdo modo minus proprie dicitur aliquis pati ex eo quod aliquid ab ipſo abiicitur, ſiue ſit ei conueniens, ſiue non conueniens:& ſic dicitur pati,non ſolum qui ægrotat, ſed etiam qui ſanatur: & non ſolum qui triſtatur,ſed etiam qui lætatur, uel quocunque modo aliquis alteretur, uel moueatur, 1. q.14.2. ad 2. item q 75.2.c.item q.79.2.c. item q. 97.2.c.item 12.q.22.1.c.item q.41.1.c.
2 De ratione paſſionis proprie dictæ,eſt abiectio qualitatis naturalis, & impreſſio qualitatis extraneæ,& contrariæ.12.q.22.1.c. item q.31.1. ad 3 item q.35.1.c.item q 41.1.c.
3 Pati cum abiectione & tranſmutatione eſt proprium materiæ: ideo non inuenitur niſi in compoſitis ex materia & forma, 12. q. 22. 1. ad 1.
4 Paſſio duplex,ſ.realis, & intentionalis ſeu ſpiritualis: ſecunda ſemper pertinet ad perfectionem patientis:ideo fuit in corpore Adæ ante peccatum,1.q.95.2.ad 2.item q.97.2.c.item 12.q.22.1.c. item q.31.1. ad 3.item q 35.1.c.item q.41.1.c.
5 Paſſio duplex, ſcilicet corruptiua, & perfectiua, 1.q.95. 2. ad 2. item q.97.2.c.
6 Omne quod patitur & mouetur ab alio? diſponitur per actum agentis, multiplicatum qualitate,quæ habitus nominatur, 12.q.51.1.c.
7 Vt qualitas cauſetur in paſſiuo: oportet quod actiuum totaliter uincat paſſiuum.12.q.51.3.c.
8 Paſſio ad defectum pertinet:quia eſt rei ſecũdum quod eſt in potentia. 1.q.25.1.c.ad 1.item 12.q.22.2.ad 1.
9 Paſſio improprie dicta,ſ.omnis receptio, conuenit omni enti in potentia,ideſt,cuilibet creaturæ, 12.q.22.1.ad 1.
10 Magnitudo paſſionis non tantum dependet ex uirtute agentis: etiam ex paſſibilitate patientis. 12.q.22.3.ad 2.
11 Paſſio ſumit ſpeciem ab actu,qui eſt terminus motus. 12.q.1.3.c.

Paſſio

12 Paſſio duplex, ſcilicet paſſio innata, & paſſio illata, 3.q.81.4.o.

13 Paſſiones ſanctorum illatæ, proſunt eccleſiæ, per modum exhortationis & exempli: non autem per modum redemptionis, 3.q.48.5.ad 3.

14 Paſſio proprie non conuenit animæ, niſi per accidens, ſed ſoli compoſito corruptibili conuenit per ſe: improprie uero conuenit omni enti in potentia. 12.q.22.1.o.

15 Paſſio magis proprie eſt in parte appetitiua, quàm in parte apprehenſiua, 12.q.22.2.o. item q.41.1.c. item 3.q.15.4.c.

16 Paſſio eſt magis proprie in appetitu ſenſitiuo, quàm in appetitu intellectiuo, 1.q.20.1.ad 1. item 12.q.22.3.o. item q.41.1.c. item 22.q.58.9.c. item 3.q.15.4.c.

17 Omnis motus appetitus ſenſitiui, dicitur paſſio: & præcipue ille qui in defectum ſonat, 12.q.35.1.c. item q.41.1.c.

18 In paſſionibus animæ, eſt aliquid quaſi materiale, ſ. transmutatio corporis, & aliquid quaſi formale, ſ. ex parte appetitus, 1.q.20.1.ad 2. item q.75.3.ad 3. item 12.q.22.2.ad 3. itẽ q.37.4.c. item q.44.1.c. item q.45.3 c. item q.48.2.c.

19 In omni paſſione animæ, aliquid additur, uel minuitur à naturali motu cordis, 12.q.24.2.ad 2.

20 Paſſiones animæ tanto uehementius impellunt, quanto magis ſequuntur inclinationem naturæ, 22.q.155.2.c.

21 * Nomina paſſionum animæ quandoque ſumuntur pro ſimplici operatione uoluntatis, 1.q.20.1.ad 1. item q.59.4.ad 2. itẽ q.64.3.c. itẽ q.82.5.ad 1. item 12.q.22.3.ad 3. item 22.q.18.1.c.

22 Paſſio animæ, ut paſſio, habet principium ab exteriori: ſed ut eſt uoluntaria, habet principium ab interiori, 3.q.48.1.ad 1.

23 Omnis paſſio animæ inclinat cum impetu in ſuum obiectum, 22.q.27.2.c.

24 Obiecta paſſionum animæ, ſe habent ad eam ut formæ, à quibus ſpecificantur: ideo quicquid eſt cauſa obiectorum, eſt & cauſa paſſionũ, 12.q.44.1.c.

25 Anima dupliciter dicitur tota pati, ſ. ſecundum eſſentiam ſuam, ideſt, corpore patiente & diſpoſito ad ſeparationem ab anima: & ſecundũ omnes eius potentias, 3.q.46.7.8 o.

26 * Omnes paſſiones animæ reducuntur ad undecim ſpecies, ſ. ſex in concupiſcibili, i. amor, odium, deſiderium ſeu concupiſcentia, fuga uel abominatio, delectatio uel gaudium, dolor uel triſtitia, ſed aliæ quinque ſunt in iraſcibili, ſ. ſpes, deſperatio, timor, audacia, & ira, 12.q.23.4.o. item q.25.3.4.c. Paſſion. xj. +

27 Paſſiones principales animæ ſunt quatuor, quarum duæ ſunt finales ſimpliciter, ſ. gaudium & triſtitia: & duæ finales in genere, ſ. ſpes & timor, 12.q.25.4.o. item q.84.4.ad 2. item 22.q.123.11.ad 1. item q.141.7.ad 3.

28 Omnes paſſiones animæ, reducuntur ad has quatuor principales, ſicut ſpecies ad genus: uel imperfectum ad perfectum: uel ſicut effectus ad cauſam: & participans ad participatum. 12.q.25.4.c.fi.

29 Paſſio animæ duplex, ſ. perfecta & imperfecta: tunc dicitur eſſe paſſio perfecta, per quam anima perturbatur, quando paſſio ſenſitiuæ partis pertingit uſque ad immutãdum rationẽ à rectitudine ſui actus, ſ. ut ſequatur paſſionem, & non habeat liberum arbitrium ſuper eã, 3.q.46.7.ad 3.

30 Potentiæ animæ pati poſſunt dupliciter, ſ. paſſione propria, ideſt, à ſuo obiecto;

obiecto:& paſſione aliena i.ſui ſubiecti,3 q.46.7.8.c.

31 Cauſa paſſionum animæ aſſignari poteſt dupliciter, ſ.ex parte obiecti, & ex parte ſubiecti,12.q.43.1.2.c.item q.45.3.c item q.46.5.c.

32 Paſſiones animæ uincunt rationem tripliciter,ſ.diſtrahendo, inclinando in contrarium rationi,& ligando mutatione corporali,ſicut ſomnus & ebrietas ligant eam,12.q.77.2.o.item 6.c.

33 Paſſio appetitus ſenſitiui,non poteſt directe trahere,uel mouere uoluntatem,ſed indirecte dupliciter,ſ per abſtractionem:& ex parte obiecti impediendo iudicium rationis per fortem imaginationem,12.q.77.1.o.item 22.q.155.1.c item q 46.7.ad 3.

34 Paſſiones diuerſarum potentiarum,differunt genere, quæ autem ſunt diuerſorum obiectorum eiuſdem potentiæ: differunt ſpecie tantū, 12.q.23.1.o.item q.54.1.o.

35 * In paſſionibus animæ, eſt duplex contrarietas, ſ.ſecundum diuerſitatem obiectorum ideſt,boni & mali: & ſecundum acceſſum & receſſum ab eodem termino:prima tantum eſt in paſſionibus concupiſcibilis,ſed utraque eſt in paſſionibus iraſcibilis,12.q.23.2.o.item q.40.4.o.item q.45.1.ad 2.

36 Omnis paſſio iraſcibilis,ſignificat motum tantum,ſed pasſionum concupiſcibilis,quædam ſignificant motum,& quædam quietem,12.q.23.4.c.item q.25.1.o.item 3.c.

37 Nomina omnium pasſionum animæ,poſſunt ſumi dupliciter , ſcilicet abſolute,& ut recedunt à ratione:primo modo ſunt pasſiones:ſecūdo autem modo ſunt uitia, 12.q.45.1.ad 1. item q.59.1.ad 2. item 22.q.127.1.c.ad 3.

38 Nomina pasſionum animæ,quarum obiectum eſt malum, aliquando ſignificāt uitia,quorum obiectum eſt malum,ut odium,ita,inuidia, & audacia:quarum autē obiectum eſt bonum,ſignificāt uirtutes, ut ſpes,& amor,22.q.127.1.ad 3.

39 Ordo omnium pasſionum animæ,12.q 25.o.

40 Omnis pasſio cuius obiectum eſt bonum,eſt naturaliter prior pas ſione ſibi oppoſita,cuius obiectum eſt malum , 1.q.20.1.c. item 12.q.25.2.3.c.item 22.q.141.3.ad 1.

41 Omnis pasſio cuius obiectum eſt bonum uel conueniens ſimpliciter, eſt in concupiſcibili : ſi autem obiectum eius eſt ut difficile uel arduum , ideſt, cum determinatione quantitatis, eſt in iraſcibili ; ſimiliter & oppoſitæ harum,12.q.23.1.c.item q.25.1.c.item q.40.c. c.item q.46.3.c.

42 Pasſiones iraſcibilis,ſunt poſteriores pasſionibus concupiſcibilis, quæ ſignificant motum,ſed ſunt priores iis,quæ ſignificant quietem, 12. q.25.1.o.item q.40.1.c.item 22.q.141.3.ad 1.

43 Omnis pasſio iraſcibilis, terminatur ad pasſiones concupiſcibilis, & incipit ab eis,1.q.81.2.c.item 12.q 23.1.ad 1.item q.25.1.o.item 3.c.item q.40.1.4.c. item q.41.2.ad 3,item q.46.3. ad 2. item q.65.1.ad 3.item q.82.3.ad 2.item q.84.4.ad 2.item q.100.5.ad 6.item 22 q.41.2.ad 1.item q.118.6.c.

44 Pasſionum animæ,quædam ſunt bonæ,& quædam ſunt malæ, ſecundum ſpeciem ſuam,inquantum ſunt in genere moris:non inquantū ſunt in genere naturæ,12.q.24.4.o.item 22.q.158.1.c.

45 Pasſiones animæ, & motus membrorum , inquantum imperantur à uoluntate,uel non prohibentur, ſunt bonæ uel malæ moraliter, nō autem ſecundum ſe,12.q.24.1.o.item q.59.1.c.ad 2. item q.35.1. ad 1.item q.158.2.c.

Paſ-

46 Paſsiones ſecundum quod ordinantur à ratione, ſunt laudabiles, uel uituperabiles, non autem ſecundum ſe, 12.q.24 1.ad 3. item 2.o. itẽ q.45.1.ad 1. item q 50.1.c. item 22.q.35.1.ad 1. item q.125.2.o. itẽ q.127.1 o item q.158.1.o item 2.c.ad 1.

47 Omnis paſsio animæ, ſecundum Stoicos eſt mala: non autem ſecundũ Peripateticos, 12.q.24 2.o. item q.59 2.3.o. item 22.q.123.10.c. itẽ q.158 1.ad 1. item 3.q.15.4.ad 2. item q.46.6.ad 2.

48 Omnis paſsio animæ ſecundum Stoicos ſ. inordinata, tollit, uel diminuit bonitatẽ actus, ſed ſecundũ Peripateticos aliqua, i. moderata, auget eam: ſicut etiam actus membrorum, 12.q.24 3.o.

49 Omnis paſsio animæ, præueniens iudicium rationis, diminuit bonitatẽ actus, ſed paſsio conſequens per redundantiam eſt ſignum melioris actus, per electionem autem facit actum meliorem, 12.q.24.3.ad 1. item q.77.6.ad 2. item q.59.2.ad 3. item 22.q.2.10 c.

50 Paſsio præueniens iudicium rationis, diminuit peccatum: ſequens uero auget peccatum, uel ſignificat auctum, 12.q 24.3.ad 3. itẽ q.47. 2.c. item q.77.6.o.

51 Paſsio totaliter tollens uſum rationis, totaliter excuſat à peccato: niſi fuerit uoluntaria in ſua cauſa, non autem alia, 12.q.77.7.o. item 8. ad 3.

52 Nulla inclinatio paſsionis uel habitus, ita uehemens eſt, quod ei ratio non poſsit reſiſtere. ſi remaneat uſus rationis, 12.q.10.3.o. item q. 77.7.8 c. item q 80.3.o. item 22.q.155.3.ad 3. item q.156.1.c. item q.175.2.ad 2.

53 Anima Chriſti fuit paſsibilis dupliciter, ſ. paſsione corporali, & paſſione animali, ſicut & anima noſtra, 3.q 15.4.c. item 10 c. ad 3.

54 Tota anima Chriſti, ſecundum eſſentiam, & ſecundum omnes potentias eius, ſecundum quod ſunt in eſſentia animæ patiebantur, nõ autem ex parte obiecti, niſi potentiæ inferiores, 3.q.46.7.o.

54 Paſsiones in anima Chriſti, non ferebantur ad illicita, nec præueniebãt actum rationis, nec impediebatur iudicium rationis, ſicut fit in nobis, 3.q.15.4.o item 6.c. item q.19.2.c.ſi. item q.46.7.ad 3. item q. 48.o ad 2. item q.49 4 ad 3.

55 Paſsio Chriſti fuit bona ſimpliciter, & mala ſecundum quid, 3.q.22.2. ad 2. item q.47.3.ad 3. item 4.ad 1. item 6 ad 3.

56 Acerbitas paſsionis Chriſti cauſabat in eo timorem, triſtitiam & dolorem, 3.q.7 6 o. item q.15.7.o.

57 Paſsio Chriſti fuit neceſſaria, non quidem abſolute, nec ex coactione, ſed ex triplici fine, ſ. liberationis noſtræ, exaltationis Chriſti, & prædiffinitionis Dei, 3 q 46.1.o.

58 Poſsibile fuit Deo, liberare hominem, ſine paſsione Chriſti: ſi nõ præſupponatur præſcientia eius, 3.q.46.2.o. item q.56.1.ad 2.

59 Non fuit alius modus conuenientior redemptionis noſtræ, quàm per paſsionem Chriſti, 3.q.46.3.o.

60 Liberatio hominis per paſsionem Chriſti, fuit maioris miſericordiæ & iuſtitiæ, quàm ſi Deus remiſiſſet peccata, ſine ſatisfactione, 3.q.46. 1.ad 3.

61 Chriſtus fuit paſſus conuenienti tempore, ſ. luna quintadecima, hora ſexta, in iuuentute, 3.q.46 9.o item 10 c.

62 Chriſtus paſſus eſt in loco conuenienti, ſcilicet in Hieruſalem, quadruplici ratione, ſcilicet quia primo Hieruſalem erat locus à Deo electus, ad ſacrificia ſibi offerenda, figurantia Chriſti paſsionem; ſecundo quia uirtus paſsionis Chriſti, ad totum mundum erat diffun-

diffundenda, & Hieruſalem erat in medio terræ, vnde dicitur umbilicus terræ: tertio quia hoc maxime conueniebat humilitati Christi, quod in loco tam celebri, confuſionem pati non recuſauit; quarto ut oſtenderet à principibus populi exortam eſſe iniquitatem occidentium Chriſtum, qui principes in Hieruſalem morabantur. Et paſſus eſt extra portam, triplici ratione: ſcilicet primo ut ueritas reſponderet figuræ, quia uitulus & hircus pro peccato, extra caſtra comburebantur, ſecundo ut per hoc daret exemplum nobis, exeundi à mundana conuerſatione: tertio ne Iudæi ſubtraherent ſacrificium ſalutare, ne putares pro illa tantum plebe oblatum ſecũdum Chryſoſt. nec in templo paſſus eſt, ſed in caluaria, 3.q.35.7.ad 1. item q.46.10.0. item q.83.3.ad 1.

63 Paſſio Chriſti conuenienter incepit à Iudæis, & finita eſt à gentilibus, ſicut etiam effectus eius, 3.q.47.4.0.

64 Paſſio Chriſti attribuitur ſuppoſito diuino, non quidem ratione naturæ diuinæ, ſed naturæ humanæ, 3.q.46.12 0.

65 Chriſtus paſſus eſt non quidem ab intrinſeco, ſed ab extrinſeco, omnes paſſiones: non quidem omnes ſecũdum ſpeciẽ, ſed ſecundum genus tripliciter, ſ. ab omni homine, in omni re, & ſecundum omnem ſenſum, 3.q.46,5.0. item q.48.2.c.

66 Pater tradidit Chriſtum paſſioni ex charitate: ſimiliter ipſe Chriſtus ut Deus & ut homo: ſed Iudas cupiditate: Iudæi ex inuidia: Pilatus autem ex timore, 3.q.47.3.0. item 6.ad 2.

67 Paſſio Chriſti ut ſalutatiua, erat uolita Deo & ſanctis: Iudæis autem, ut erat afflictiua Chriſti, 3.q.18.5.c. item q.47.6.ad 3.

68 Paſſio Chriſti fuit ei uoluntaria, & ſubiecta ſuæ uoluntati, 3.q.46.6.9.c. item q 47.1.0.

69 Chriſtus, & mater eius, & quilibet ſanctus, uolebat uoluntate deliberata paſſionem Chriſti: licet uoluntas naturalis diſſentiret, 3.q.15.6.ad 4. item q.18.5.c. item q.23.8.ad 5. item q.47.1.0. item 2.c.ad 2. item 6.ad 3.

70 Omnes actiones, & paſſiones Chriſti, operabantur inſtrumentaliter, in uirtute diuinitatis: ad ſalutem humanam, 3.q.48.6.c. item q.49.1.c.fi. item q.56.1.ad 3.

71 Paſſio Chriſti, ratione diuinitatis eius, agit per modum efficientiæ, ratione uoluntatis animæ eius, per modum meriti, & in carne Chriſti: per modum ſatisfactionis. inquantum liberat nos à reatu pœnę, ut à ſeruitute culpæ, per modum redemptionis, & ut reconcilians nos Deo, per modum ſacrificij, 3.q.48.6.ad 3. item q.62.5.c.

72 Chriſtus per paſſionem ſuam, meruit nobis ſalutem æternam, 3.q.46 3.c. item q.48. 1. 0. item 6.ad 3. item q.49.1.c. item q.50.6.c. item q.56.1.ad 4. item 2.ad 4. item q.61.1.ad 2. item q.62.5.0.

73 Per paſſionem Chriſti omnia impedimenta ſalutis ablata ſunt, & omnia bona ſunt nobis data, quo ad meritum, 3.q.48.1.ad 2.

74 Paſſio Chriſti habuit aliquem effectum: quem non habuerunt præcedentia merita, propter genus operis: non autem propter maiorẽ charitatem, 3.q.48.1.ad 3. item q.49.6.ad 2.

75 Chriſtus per paſſionem ſuam meruit exaltari quadrupliciter, ſ. per reſurrectionem, aſcenſionem, ſeſſionem ad dexteram patris, & iudiciariam poteſtatem, 3.q.49.6.0.

76 Nullius peccati remiſſio, nec ſalus, poteſt fieri, niſi per paſſionem Chriſti, 3.q.69.1.ad 2. item q.73.5.c.

77 Vna minima paſſio Chriſti, ſuffeciſſet pro omni peccato, 3. q. 46. 5. ad 3.

ad 3.item 6.ad 6.

78 Chriſtus ſua paſſione,nos a peccatis liberauit cauſaliter, ideſt, inſtituit cauſam,qua poſſent quæcunque & quandocunque peccata remitti, 3.q.49.1.ad 3.

79 * Paſſio Chriſti eſt cauſa uniuerſalis in remiſſione peccatorum, quam oportet ſingulis applicari,per baptiſmum,pœnitentiam,& alia ſacramenta.3.q.49.1.ad 4.item q.52.2.ad 2.item 8.ad 2.item q.61.1.ad 2.item q.62.5.6.c.item q.69.1.ad 3.

80 Paſſio Chriſti eſt propria cauſa remiſſionis peccati tripliciter, ſ. prouocando ad charitatem,redimendo,& inſtrumentaliter operando, 1.q.56.2.ad 4.item q.79.3.c.item 3.q.49.1.o. item 2.3.c. item 4.c.ad 2. item 5.c.item q.52.5.c.item q.56.2.ad 4.item q.6.2.5.c.item q.69. 1.ad 2.item ad 3.item q.79.3.c.

81 Per paſſionem Chriſti liberati ſumus de poteſtate diaboli, uicti per humilitatem,obedientiam,& pœnam Chriſti,& ſatisfaciendo pro culpa,fecit nos cõiunctos,domeſticos,& filios Dei,ideo paſſio eius dupliciter habet rationem redemptionis, ſ.quia inquantum nos à poteſtate diaboli eripuit,dicitur nos redemiſſe:ſicut rex regnum occupatum ab aduerſario per laborem certaminis,inquantum uero Deum nobis placauit,dicitur nos redemiſſe:ſicut pretium ſoluens ſatisfactionis p nobis,ut à pœna,& à peccato liberaremur, 3.q.48.4.o. item 6.ad 3. item q.52.1.c.

82 Paſſio Chriſti,ut à uoluntate eius,fuit ſatisfactio pro omni peccato,etiã occidentium eum,non autem ut ab alio,ſecundum ſe.3.q.22.2.ad 2. item 3.c.item q.39.5.ad 3.item q.48.2.ad 2.item q.49.4. ad 3.itẽ q.57.6.ad 2.item q.69.3.c.item 7.ad 1.

83 Paſſio Chriſti fuit quaſi pretium,per quod liberati ſumus à ſeruitute diaboli,peccati,& pœnæ,3.q.48.4.c.

84 Per paſſionem Chriſti,liberati ſumus à peccato cõmuni totius naturæ, quo ad culpam,quo ad reatum pœnæ, & à propriis peccatis ſingulorum,3.q.49.5 c.item q.52.5.c.ad 2.item q.86.4.ad 3.

85 Paſſio Chriſti ſufficienter abſtulit peccatum originale,quo ad perſonã, & quo ad naturam,3.q.49.5.c,

86 Chriſtus patiendo,omnia præcepta ueteris legis moralia, cerimonialia, & iudicialia impleuit,3.q.47.2.ad 1.

87 Nunquam ſine fide paſſionis Chriſti,potuit eſſe ſalus,ideo ſemper oportuit eſſe aliquod repræſentatiuum eius hominibus,3.q.73.5.c.

88 Paſſio Chriſti efficienter operata eſt noſtram ſalutẽ,ut cauſa inſtrumentalis,ſed Deus ut cauſa principalis,1.q.48.6.o.item q.49.1.c.

89 Paſſio Chriſti, eſt cauſa ſalutis omnium,ſed applicata eſt mortuis per deſcenſum Chriſti ad inferos,ſicut & uiuis per ſacramenta , 3.q.52. 1.ad 2.

90 Paſſio Chriſti non ſaluat,niſi configuratos,12.q.85.5.ad 2.item 3.q.49. 1.ad 4.item 3.ad 2.item ad 3.5.c.item q.52.1.ad 2.item 7.8.c.item q.79.2.ad 1.item 7.ad 2.

91 Per paſſionem Chriſti & per mortem eius, reconciliati ſumus Deo patri,3.q.48.4.c.item q.49.2.c.item 4.o.

92 Per paſſionem Chriſti tripliciter ſumus liberati de poteſtate diaboli,ſ. quia inquantum paſſio Chriſti eſt cauſa remiſſionis peccatorum: inquantum nos Deo reconciliauit, & inquantum in paſſione Chriſti, diabolus exceſſit modum poteſtatis ſibi traditę à Deo, machinando in mortem Chriſti,qui non habebat meritum mortis, cum eſſet abſque peccato,3.q.48,4.c.item q.49.2.o.

93 Per paſſionem Chriſti, dupliciter ſumus liberati à reatu pœnæ, ſcilicet uel directe, inquantum paſſio Chriſti fuit ſufficiens & ſuperabundās ſatisfactio pro peccato humani generis: exhibita autem ſatisfactione ſufficienti tollitur reatus pœnæ: uel indirecte inquantum paſſio Chriſti eſt cauſa remiſſionis peccati: in quo fundatur reatus pœnæ, 3.q.22.3 c. item q.48.6. ad 3. item q.49 3.o. item q.52.5.c. item q.86.4. ad 3.

94 Paſſio Chriſti operata eſt noſtram ſalutem proprie: remouendo mala, ſed reſurrectio eius, inchoando bona & exemplariter, 3.q.53.1. ad 3. item q.56.1. ad 4. item 2. ad 4. item q.62.5. ad 3.

95 Chriſtus per paſſionem ſuam, initiauit ritum Chriſtianæ religionis, 3.q.62.5.c. item q.63.3.c.

96 Chriſtus per paſſionem ſuam, aperuit nobis ianuam cœli, ſed per aſcenſionem ſuam introduxit nos in poſſeſſionem eius, 3.q.49.5.o. item q.79.2.c. ad 1.

97 Chriſtus per paſſionem ſuam, conſecutus eſt gloriam reſurrectionis, non autem ex ui ſacrificij, quod offerretur per modum ſatisfactionis: ſed ex deuotione, qua ex charitate humiliter paſſionem ſuſtinuit. 3.q.22.4. ad 2.

98 ¶ Paſtor eccleſiæ & fundamentum eius, principaliter dicitur Chriſtus: ſecundario autem cæteri prælati, 3.q.8.6. ad 3.

1 PATER * in diuinis * prius dicitur de Deo quàm de creatura, 1.q.33.2. ad 4.

2 Paternitas in Deo & creaturis, non eſt eiuſdem rationis uniuoce, ſed analogice, 1.q.31.3. ad 3.

3 Pater prius dicitur perſonaliter, quàm eſſentialiter, 1.q.33.3.o.

4 In diuinis eſſentia eſt pater, ſi pater tenetur ſubſtantiue, non autem ſi tenetur adiectiue, 1.q.39.5. ad 5. item 6.c.

5 Pater eſt magis proprium nomen perſonæ patris, quàm genitor uel generans, 1.q.33. 2.o. item q.40.2.c. item 3.q.60.7. ad 2. item q.66.5. ad 7.

6 Pater eodem, ideſt, paternitate, eſt quis, & pater, 1.q.40.3. ad 2.

7 Paternitas eſt in angelis, ſecundum actus hierarchicos: ſicut magiſter eſt pater diſcipuli, 1.q.45.5. ad 1.

8 ¶ Patresconſcripti dicebantur olim conſiliarij, quia ſcribebantur, 1.q.24.1.c.

1 PATIENTIA dicitur dupliciter, ſ. habitus, & delectatio in actu ei': primo modo eſt uirtus, ſed ſecundo modo eſt fructus, 22.q.136.1. ad 3.

2 Patientia eſt uirtus, conſeruans bonum rationis contra triſtitiam, 12.q.66.4. ad 2. item 22.q.128.c. item q.136.1.o. item 5.c.

3 Pati triſtitia ad malum finem, non eſt proprie patientia: ſed eſt duritia, 22.q.136.1. ad 2.

4 Patientia non eſt potiſſima uirtus, ſed eſt inferior omni uirtute theologica & cardinali, 12.q.66.4. ad 2. item 22.q.136.2.o.

5 Ad patientiam pertinet longanimitas & conſtantia: inquantum dilatio boni, quæ eſt longanimitatis, & labor in continua executione boni, habent rationem mali contriſtantis, 22.q.136.5.c.

6 Patientia eſt radix & cuſtos uirtutum, ſolum remouēdo prohibens, 22.q.136.2. ad 3.

7 Patientia, ut uirtus, non poteſt haberi ſine charitate & gratia, 22.q.136.

136.3.0.

8 Patientia eſt in concupiſcibili ſubiectiue,22.q.136.4.ad 2.

9 Actus patientiæ in patria,non eſt ſuſtinere,ſicut eſt in uia:ſed eſt frui bonis acquiſitis per eam,22.q.136 1.ad 1.

1 PAVLVS erat inſtructus in propria lingua,quo ad ſuperaddita per artem humanam ad ornatum,& elegantiam locutionis:non autem in lingua alienâ 22.q.176.1 ad 1.

2 * Paulus in ſua conuerſione, habuit uoluntatem actualem contrariam gratiæ,ideo celebratur ut miraculoſa,12.q.9.6.ad 3.fin.item q.112.2.ad 2.item q.113.10.c.

3 Paulus in ſua conuerſione, uidit Chriſtum corporaliter, 3.q.57.6.ad 3.

4 Paulus præfert ſe & alios apoſtolos,Moyſi,22.q.174 4.ad 3.

5 Paulus nere, ac iuſte reprehendit Petrum in obſeruatione legalium: quia cogebat gentes, non quidem imperio, ſed ſuæ conuerſationis exemplo, iudaizare: quia ſecundum quod Leo Papa dicit,ualidiora ſunt exempla,quàm uerba,12.q.103.4.ad 2.item 22.q.33.4. ad 2.itē q.43.6.ad 2.

6 Paulus allegat uerbum Arati poetæ,ſ.genus Dei ſumus, & in ipſo uiuimus,mouemur,& ſumus,1.q.1.8.ad 2.

7 Epiſtolæ eius,& pſalmi Dauid,frequentantur in eccleſia, ad ſpē ueniæ: & quia continent quaſi totam theologiam,3.q.83.4.c.prin.

1 PAVPERTAS ſpiritus, includit duo, ſcilicet abdicationem temporalium rerum, quæ fit ſpiritu, ideſt, propria uoluntate, per inſtinctū ſpiritus ſancti (ut Ambroſius & Hieronymus exponunt) & contritionem ſuperbiæ, ſecundum quod paupertas ſpiritus intelligi poteſt exinanitio inflati & ſuperbi ſpiritus (ut Auguſtinus exponit.)22.q.19.12.c.

2 Paupertas uoluntaria commendatur,3.q.40.3.0.

3 Paupertas uoluntaria,eſt iudicium maximæ humilitatis,22.q.19.12.c.item 3.q.40.3.ad 3.

4 Chriſtus uoluit eſſe pauper quadruplici ratione:primo quia paupertas uoluntaria conuenit prædicatori: ſecundo ne uideretur prædicare ex cupiditate:tertio ut nos faceret diuites ſpiritualiter: quarto ut uirtus Dei maior oſtenderetur,3.q.35.7 c.item q.40.3.0.

1 PAX eſt tranquillitas ordinis,maxime in uoluntate,12.q.70.3.c.itē 22 q.29.0.

2 Pax non eſt uirtus, ſed eſt effectus uirtutis, ſcilicet charitatis, 22.q.29.3.4.0.

3 De ratione pacis eſt duplex unio,ſcilicet diuerſorum appetentium: & appetituum eiuſdem appetentis, & reſpectu eiuſdem appetibilis, 22.q.29.0.

4 Pax includit concordiam, addens unionem eiuſdem appetentis, ultra unionem diuerſorum appetentium, quam dicit concordia. 22.q.29.1.c.

5 Perfectio gaudij eſt pax, quo ad duo importata per pacem, ſcilicet quo ad quietem à perturbantibus,& quo ad ſedationem à fluctuatione deſiderij,12.q.70.3.c.

6 Pax reipublicæ,eſt ſecundum ſe bona,& multo plura prohibet,ſ.homicidia,ſacrilegia,& huiuſmodi,quàm occaſionentur ex ea,& plures bene ea utuntur.22.q.123 5.ad 3.

7 Paci opponuntur multa uitia.ſ.diſcordia in corde,contentio in ore,ſchiſ

ma, rixa, & bellum in opere. 22.q.34.37.39.prin.

8 Chriſtus in ortu ſuo fecit pacem totius mundi: ut ſignificaret ueram pacem, 3.q.35.8.ad 1.

9 Pax cauſatur ex iuſtitia, ſubtrahendo occaſiones litigiorum, & tumultuum. 22.q.29.3.ad 3.item q.180.2.ad 2.

10 Omnia appetunt pacem, 22.q.29.2.c.

11 Pax perfecta eſt tantum in beatis: ſed pax imperfecta eſt in uiatoribus, 22.q.29.2.ad 4.

12 Pax uera eſt tantum in bonis, & bonorum: apparens autem eſt in malis, 22.q.29.2.ad 3.

13 Pax uera non eſt in nobis, ſine gratia gratum faciente, ſed tantum pax apparens. 22.q.29.3.ad 1.

1 PECCARE eſt uoluntate auerti à Deo, 1.q.94.1.c.

1 PECCATOR dicitur dupliciter, ſ. propter peccatum præteritum, & propter propoſitum peccandi, 3.q.68.4.c.

1 PECCATVM eſt actus deuians ab ordine debiti finis, contra regulam naturæ, rationis, uel legis æternæ, 1.q.63.1.c. item 12.q.21.1.c. item 2.ad 2.item q.71.6.c.ad 1.item ad 3.item q.72.1.c.ad 2. item 22.q. 162.1.c.item q.168.4.c.

2 * Peccatum non eſt pura priuatio. 12.q.72.1.ad 2.item q.75.1.c. ad 1. item q.85.5.ad 3.

3 Peccatum nihil aliud eſt, quàm deficere à bono, quod conuenit alicui, ſecundum naturam ſuam, 12.q.109.2.ad 2.item 8.c.

4 Omnis defectus debiti actus habet rationem peccati, 22.q.64.1.c.

5 Peccatum nihil aliud eſt, ſecundum Auguſtinum, quàm de neglectis rebus æternis temporalia ſectari, 12. quæſt.71. 6. 3. ad 3. item 22.q. 104.3.c.

6 Peccatum nihil aliud eſt quàm utendis frui, & fruendis uti, ſecundum Auguſtinum, 12.q.71.6.3.ad 3.

7 Peccatum eſt dictum, uel factum, uel concupitum contra legem æternã, ſecundum Auguſtinum, 12.q.71.6.c.item q.76.2.ad 1.

8 Omne quod eſt contra naturalem inclinationem, eſt peccatum: quia contrariatur legi naturæ, 22.q.133.1.c.item q.142.1.c.

9 Peccatum eſt præuaricatio legis diuinæ, & cœleſtium inobedientia præceptorum, ſecundum Ambroſium, 12. qõ.109.4.c. item 22.q.79.2. 1.ad 1.

10 Peccatum eſt uoluntas retinendi, uel conſequendi, quod iuſtitia uetat. 12.q.71.6.ad 2.

11 Omne peccatum eſt uoluntarium, 12.q.71.5.c. itẽ 6.c.ad 2. itẽ q.73.6. c.itẽ q.74.1.2.3.c.itẽ q.76.3.c.ad 2.itẽ q.77.6.c.item q.80.1.c.item q.87.2.c.item q.88.3.ad 1. item 22.q.10.2.c. item q.34.2.4.c. item q.46.2.ad 2.item q.64.8.c.item q.118.4.c.

12 Ex hoc eſt aliquid peccatum, quia repugnat uirtuti. 22.q.107.1.c.

13 In quolibet peccato, eſt aliquid uirtutis, quia non poſſunt ſimul corrũpi omnes circunſtantiæ uirtutis. 12.q.73.2.c.fi.

14 Ratio formalis peccati duplex, ſ. ſecundum intentionem peccantis, i. illud, ad quod conuertitur, & ſecundum rationem mali, bonum à quo recedit: primum diuerſificat ſpeciem peccati, non autem ſecundum, 22.q.10.5.ad 1.

15 Peccatum non dicitur uniuoce, de omni peccato, ſed prius de actuali, quàm de originali, & prius de mortali, quàm de ueniali, 12.q.88.1. ad 1.item 3.ad 1.

16 Peccatum duplex, ſcilicet peccatum actuale, & peccatum quaſi naturale,

rale,3.q.8.5.ad 1.

17 Peccare contingit aliquem dupliciter, ſ.uel in ſe quo ad actum peccati,uel in ſua cauſa.22.q.30.r.c.item q.150.1.4.c.itē q.154.5.o.

18 * Peccatum duplex,ſ.occultum,& publicum:ſecundum eſt corrigendū publice,non autem primum,3.q.55.1.ad 1.

19 Peccatum dupliciter contingit in actibus humanis,ſ.ex natura facti,ut in malis ex genere,& ex abuſu boni.1.q.48.6.c,

20 Peccatum triplex.ſ.contra Deum,contra ſe, & contra proximum. 12.q.72.4.o.

21 Peccatum triplex,ſ.cordis,oris,& operis,22.q.162.4.ad 4.

22 Peccatum dicitur ſpeciale dupliciter. uel quia eſt circa ſpecialem materiam, uel propter ſpecialitatem actus extendentis ſe ad omnem materiam,ut omnia uitia circa actum rationis, 22.qō.54.1.c.item q.99.2.o.

23 Peccatum duplex,ſcilicet carnale,& ſpirituale, primum perficitur in delectatione naturali,ideſt, ſecundum tactum: ſecundum uero in delectatione animali, 12.qō.72.2.o. item qō.73. 5. c. item 22.q. 118.6.c.

24 Peccatum dicitur carnale dupliciter,ſ.ſecundum conſummationem,& ſecundum originem:primo modo ſunt tantum gula & luxuria: ſecundo autem modo omnia,12.q.72.2.o.

25 In peccato ſunt duo,ſ.pronitas,& motiuum: primum eſt plus in creatura ignobiliori: ſecundum autem in nobiliori.1.q.63.7.c.

26 In quolibet peccato ſunt duo,ſ.materiale,i.ſubſtantia actus,& formale,i.inordinatio eius,12.q.71.6.c.item q.72.1.8.c.item q.75.1.c.ad 1.item 4.ad 1.item q.79.2.c.item q.87.4.ad 3.item 6.c.

27 In uno peccato,contingit eſſe multas deformitates, 22.q.154.1.ad 2.

28 In quolibet peccato,neceſſe eſt eſſe defectum circa aliquem actum rationis,22.q.54.1.ad 2.

29 Vna ſpecialis,ratio peccati,poteſt eſſe in diuerſis generibus peccatorū: inquantum ordinantur ad finem unius peccati, 22.q.99.2.ad 2. itē 3.ad 2.item q.107.2.ad 2.

30 In peccato ſunt duo,ſ.inordinatio actus iniurians Deo, & macula ſequens,12.q.87.4.ad 3.item 6.c.

31 In quolibet peccato ſunt duo,ſcilicet, macula culpæ, & reatus pœnæ, 3.q.22.3.c.

32 Peccatum in ſpiritum ſanctum,eſt peccare ex electione mali,& tātum ex malitia,quæ eſt cum contemptu bonorum impedientium peccatum,22.q.14.1.3.4.c.item q.105.2.ad 2.

33 In omni peccato,generaliter contemnitur Deus, in ſuis præceptis, ſed hoc peccatum,ut ſpeciale peccatum,eſt cōtemptus doni, quo homo retrahitur à peccato,non autem peccatum ſequens ex eo, 22.q.118.5.ad 3.item 3.q.88.4.c.fi.

34 * Illud peccatum dicitur generale, quod priuat conditionem requiſitam in qualibet uirtute,ſed hoc peccatum eſt ſpeciale,ratione ſpecialis contemptus,22.q.14 1.ad 3.

35 Peccata differunt ſpecie,ſecundum obiecta: non autem ratione inordinationis,12.q.72. 1. o.item 2.c.4.o.item 5.ad 1. item 8.c.item q.73.3.c.fi.item ad 1.item 4. c. item q.79. 2. ad 3.item 22.princ. item q.39.2.c.

36 * Peccata differunt ſpecie,ſecundum fines,non autem ſecundum cauſas agentes,12.q.72.3.o.item 22.prin.

37 In peccatus eſt duplex differentia,ſ.materialis,ideſt, ſecundum natu-

ralem ſpeciem peccati,& formalis, i. ſecundum ordinem ad unum finem proprium.12.q.72.6.c.

38 * Nullum quod eſt præter intentionem peccantis,dat ſpeciem peccato,12.q.72.1.7.c.item 3.q.88.4.ad 1.

39 * Circunſtantiæ non poſſunt aggrauare peccatum in infinitum, 22.q.110.4.ad 5.

40 Diuiſio peccati,in peccatum contra Deum,contra ſe, & contra proximum,eſt ſpecifica,quia eſt ſecundum obiecta,12.q.72.4.o.

41 * Peccata cordis,oris,& operis,non differunt ſecundum ſpecies completas,ſed ſecundum gradus eiuſdem ſpeciei,12 q.72.7.o.itē q.100.5.6.c.item 22.prin.

42 Peccata non differunt ſpecie, ſecundum præcepta legis : quia non habent ſpeciē ex parte auerſionis,ſed ex parte conuerſionis, 12.q.72.6.ad 2.item 9.ad 1.item q.73.1.c.item 22.q.105.ad 1.

43 Peccata differunt ſpecie,ſecundum ſuperabundantiam,& defectū,propter diuerſa motiua,& ſunt contraria,12.q.72.8.o.

44 Differentia peccati,ſecundum mortale & ueniale,uel ſecundum alios reatus,non eſt ſpecifica,12.q.72.5.o item q.88.1.2.o.

44 Peccatum mortale differt à ueniali in infinitum; ex parte auerſionis, non autem ex parte conuerſionis,12.q.72.5.ad 1.item q.87.5.ad 1.

45 * Omne peccatum eſt in uoluntate,ut in ſubiecto.12 q.74.1.o.

46 Subiectum peccati duplex,ſ.ſubiectum primum , & ſubiectum proximum.Voluntas eſt ſubiectum primum omnis peccati:proximū uero,ſunt diuerſæ potentiæ,22.q.10.2.c.

47 Omnis potentia mobilis à uoluntate,poteſt eſſe ſubiectū peccati: licet principaliter ſit in uoluntate.12.q.74.2.o.itē 3.c.item q.83.1.c.

48 Peccatum eſt in uoluntate ut in cauſa.12.q.74.1.2.o.item q.75.3.c.itē q.80.1.c.

49 Voluntas eſt per ſe cauſa actus peccati,ſed per accidens cauſat eius inordinationem,i.præter intentionem.12.q.75.1.o.

50 In quolibet uolente ſub Deo,poteſt eſſe peccatum uoluntatis,ſi in ſua natura conſideretur.1.q.63.1.c.

51 Peccatum non poteſt eſſe in uoluntate,niſi cum ignorātia intellectus, 1.q.63.1.ad 4.item 12.q.58.2.c.item q.77.2.c. item 22.q.20.2.o. item q.51 3.ad 2.item q.53.2.c.

52 Peccatum in actu liberi arbitrij,contingit dupliciter, ſ.eligendo malū ex ignorantia,uel eligendo inordinate bonum ex inconſideratione, 1.q.63 1.ad 4.

53 Peccatum eſſentialiter conſiſtit in actu liberi arbitrij,12.q.77.6.o.

54 Peccatum eſt in ratione dupliciter, ſ.errando circa illud quod poteſt & debet ſcire facta promulgatione , uel non regendo potentias inferiores.12.q.74.5.6.o.item q.90.4.ad 2.item ad 3.

55 Peccatum mortale & ueniale,poſſunt eſſe in ratione dupliciter , ſcilicet ſecundum ſe,& ſecundum quod regit potentias inferiores , 12.q.74.9.10 o.

56 Peccatum moroſæ delectationis eſt in ratione dupliciter,uel deficiēdo directione interiorum paſſionum animi,uel in directione exteriorū actuum.Deficit autem in directione paſſionum dupliciter.primo imperando illicitas paſſiones,alio modo non reprimendo motus paſſionum illicitos,12 q.73 8.c,item q.74.6.o.

57 Peccatum ipſius conſenſus in actum,eſt tantum in ratione ſuperiori, ſed conſenſus in delectationem poteſt eſſe in ratione ſuperiori,& inferiori.12.q.15.4.o.item q.74.7.o.item 8.ad 1.

Non

58 Non omnis motus ſenſualitatis primus, ideſt, naturalis,eſt peccatũ. 12.q.74.3.o.

59 Senſualitas tenet locum ſerpentis,quia inclinat ad peccatum, 1.q.81. 1.ad 3.item 3.ad 1. Item 12.q.74.3.ad 2. item 22.q.165.2.b. item 3.q.18.2.ad 3.

60 In ſenſualitate poteſt eſſe peccatum ſubiectiue.12.q.74.3.o.

61 In ſenſualitate poteſt eſſe peccatum ueniale,non autem mortale. 12. q. 74.3.ad 4.item 4.o.item q.87.5.c.

62 Obedire imperio rationis,& eſſe ſubiectum peccati,conuenit ſenſualitati hominis,non autem ſenſualitati bruti, 12.q.74.3.ad 3.

63 Peccatum actuale,eſt in generatiua, non ſicut in ſubiecto,ſed materialiter : inquantum concupiſcibilis, motum eius imperat. 12.q.17. 8.ad 2.

64 Peccatum actuale,non poteſt eſſe in parte non obediente rationi, ſed bene infectio naturæ.12.q.83.1.c.item 4.ad 2.

65 * Omnis uoluntas ſub Deo, poteſt ſecundum ſe habere peccatum. 1. q.63.1.c.

66 Christus nullum habuit peccatum,3.q.14.3.o.item q.15.1.o.item 5. ad 1.item ad 2.item q.22.4.ad 1.

67 Peccatũ,ut eſt actus,habet cauſam per ſe:ſed ratione inordinationis, habet cauſam per accidens tantum.12.q.75.1.o.item 2.4.c.item ad 1.item q.77.4.c.

68 Non omne peccatum fit ex contemptu, ſed quandoque ex Ignorantia uel infirmitate,22.q.162.2.c.ad 1. item ad 2. item q.186.9. ad 23. item 3.q.88 4.c.

69 Cauſa primi peccati non eſt malum,ſed bonum, ſ. uoluntas cum abſentia alterius boni,ſcilicet regulæ rationis, uel legis diuinæ. 1.q.49. 1.ad 1.item ad 3 item q.63.1.ad 4.item 12.q.75.1.c.item ad 3.itẽ 22.q.163.1.2.c.

70 Non omne peccatum fit ex contemptu, ſed quandoque ex ignorantia uel infirmitate,ſed peccandi conſuetudo implicat Dei contemptũ. 12.q.105 2.ad 9,item 22.q.162.2.c.ad 1.item ad 2.

71 Quod aliquis non poſſit uitare peccatum,poteſt intelligi dupliciter,ſ. uel quia confirmatus eſt in malo, uel quia diu perſiſtere non poteſt quin ruat in peccatum.12.q.109.8.o.

72 Principium peccati duplex,ſ.primum & uniuerſale,i.uoluntas,& principium proprium & proximum.ſ.aliæ potentiæ.22.q.10.2.c.

73 Voluntas eſt cauſa alicuius dupliciter,ſ.per ſe,i.imperando:& per accidens peccati.i.non impediendo,uel non reprimendo cum poſſit, & ſic eſt cauſa peccati primorum motuum.22.q.154.5.c.prin.

74 Propria & per ſe cauſa peccati,eſt uoluntas,aliæ uero cauſæ,ſunt quaſi extrinſecæ & remotæ,12.q.73.6.c.item q.80.1.c.ad 3.

75 Nihil exterius eſt cauſa ſufficiens peccati,ſed tantum ſuadens uel mouens appetitum ſenſitiuum.1.q.115.4.c.item 12.q.73.8.ad 3. item q.75.3.o.item q.80.1.3.o.item 21.q.43.1.ad 3.item q.73.3.c.ad 2, item q.115.2.ad 1.item ad 2.

76 Aliquis poteſt ſufficienter impelli à dæmone in actum peccati,non autem in peccatum.12.q.80.3.o.

77 Aliquis quandoque committit aliquod peccatum ſecundum effectũ, & non ſecundum affectum,22.q.162.2.ad 2.

78 Cauſa interior peccati duplex,ſ.proxima,i.ratio & uoluntas, & cauſa remota,ſ.imaginatio & appetitus ſenſitiuus,12.q.75.2.o. item 3.c. item 22.q.10.2.o.

79 Sciens peccat, non conſiderando in particulari uel in actu, quod ſit in uniuerſali uel in habitu, unde dicitur quis ex certa malitia, uel ex induſtria peccare, quaſi ſcienter malum eligens, 12.q.78.1.c.fi.

80 Cauſa peccati triplex, ſcilicet motiuum, ideſt bonum apparens, defectus regulæ, & perficiens: primum pertinet ad ſenſus & ad appetitum ſenſitiuum: ſecundum ad rationem; tertium autem ad uoluntatem. 12. q.75.2.3.c.

81 Cauſa efficaciſſima peccati duplex, ſ. amor bonorum temporalium, & timor pœnæ, 12.q.77.4.c.ad 3.

82 * Propria & per ſe cauſa peccati, eſt ex parte conuerſionis ad commutabile bonum, 12.q.75.1.c. item q.77.4.c. item 6.ad 1. item 8.ad 2. item q.84.1.ad 1.

83 Cauſa peccati triplex, ſcilicet paſſio, habitus uitioſus, & falſa æſtimatio de particulari eligibili, ex paſſione, habitu, uel ignorantia, 22.q. 14 1.c.fi.

84 Inclinans ad peccatum eſt duplex, ſcilicet per ſe, ut habitus & diſpoſitio ex peccato, & per accidens, ſ. remouendo originalem iuſtitiam, i. peccatum originale. * Nec tamen debet dici, quod peccatum originale ſit habitus infuſus, aut acquiſitus per actū, niſi primi parentis, nō autem huius perſonæ, ſed per uitiatam originem renatus, 12.q.82.1. ad 3. item 2.ad 2.

85 Omne peccatum contingit ex defectu ſcientiæ in uniuerſali, uel in particulari, in habitu uel in actu, uel ex intentione uel occupatione, uel infirmitate, uel paſſione, 12.q.77.2.c.

86 Origo peccatorum, attenditur ſecundum inclinationem ad finem, quæ eſt ex parte conuerſionis, 22.q.73.3.ad 3.

87 Vnum peccatum eſt cauſa alterius peccati, in quadruplici genere cauſarum, ſ. in genere cauſæ efficientis, materialis, finalis, & formalis, 12. q.75.4.c. item 84.c.

88 Vnum peccatum poteſt oriri ex diuerſis peccatis, ſed principalius, ex quo ſæpius conſueuit, propter propinquitatem ad finem eius. 22. q.72.4.c.

89 Ex minori uitio poteſt oriri maius peccatum, ſicut ex ira homicidium & blaſphemia, 22.q.73.3.ad 3.

90 Homo non debet facere unum peccatum, ut uitet aliud peccatum, 22.q. 113.1.ad 3.

91 Quia per operationes ſenſus homo peruenit ad actus rationis: ideo plures ſequuntur inclinationes naturæ ſenſitiuæ, quàm ordinem rationis, plures enim ſunt qui aſſequuntur principium rei, quàm qui ad conſummationem perueniunt, ex hoc autem uitia & peccata in hominibus proueniunt, quod ſequuntur inclinationem naturæ ſenſitiuæ, contra ordinem rationis, 1.q.49.3.ad 5. item q.115.4.c. item 12.q. 71.2.ad 3.

92 Natura humana, magis corrupta eſt per peccatum, quo ad appetitum boni, quàm quo ad cognitionem ueri. 12.q.109.2.ad 3.

93 * Peccata hominum, ſunt impedimenta humani boni, 1.q.63.3.2. ad 1. fin.

94 Peccatum cedit in bonum hominis, non quidem ſecundum ſe, ſed quia homo fit humilior, & cautior ex peccato ſuo & aliorum. 12.q.87.2. ad 1. item ad 2.

95 Priuatio modi, ſpeciei, & ordinis, ut ſunt in bono uirtutis & gratię, ſunt effectus peccati, non autem in alijs, 12.q.85.4.c.

96 Homo peccando recedit ab ordine rationis: ideo perdit dignitatem huma-

humanam,& incidit in ſeruitutem beſtiarum.22.q.64.2.ad 3.

97 In quolibet peccato eſt aliquid uirtutis, quia non poteſt corrumpere omnes circunſtantias uirtutis.12.q.73 2.c.fi.

98 Peccatum ſingularis perſonæ,non nocet,niſi ſibi.3.q.19.4.ad 1. item q.82.6.ad 3.

99 Peccatum non nocet Deo,licet ſit contra Deum.12.q.21.4.ad 1.item q.47.1.ad 1.item q.73.7.ad 2.item 22.q.88.2.c.

100 Peccatum tranſit actu,& manet effectu. ſ. reatus maculę, & offenſæ Dei.12.q.109.7.c.item q.113.2.ad 3.item 3.q.62.2.ad 2.item 5.c. item q.89.4.ad 1.

101 Vulnus quadruplex cauſatur in anima : primo ex peccato Adæ ; ſed conſequenter ex alijs peccatis, ſcilicet infirmitas in iraſcibili, concupiſcentia in concupiſcibili,ignorantia in ratione,& malitia in uoluntate,ad quę ſequũtur alia duo,ſcilicet dolor & mors. 12.q.85.3.0. item 5.c.

102 Peccatum dupliciter deprimit. ſ. premendo ne uideantur ſuperiora, ſed infima,& humiliando. 12.q.87.2. ad 1.

103 Homo per peccatum incurrit triplex detrimentum.ſ.deordinationem mentis,reatum pœnæ,& debilitatem boni naturalis.12.q.109.7.c. item 3. q. 22.3.c.

104 Obligatio duplex cauſatur ex peccato.ſ.ſeruitus diaboli,& reatus pœnæ.3.q.48.4 c.ad 3.

105 Grauitas peccati,principaliter eſt ex obiecto,ſeu fine.12.q.73.3. o.itē q.4.5.9.c.item q.74.9.c.item 22.q.74.2. ad 1.

106 Grauitas & ſpecies peccati, magis attenditur ex fine,quàm ex materiali obiecto. 22.q.74.2.ad 1.

107 Ratio principalis grauitatis peccati,eſt ex auerſione à Deo.12.q.73.3. ad 2.item 5.c.item q 77.6. ad 1.

108 Quantitas peccati non menſuratur ex nocumento facto,ſed ex uoluntate contra charitatem agentis.22.q.13.3. ad 1.

109 Grauitas peccati duplex.ſ.ex parte peccati,& ex parte peccantis ex maioris contemptu.22.q.94.3.c.item q.116.2.ad 2.item q.142.3.c.itē 3.q. 80.5 c.

110 Grauitas peccati duplex.ſ. ſecundum ſpeciem, quæ eſt ex obiecto , & ſecundum circunſtantiam. 22. q.10. 4.ad 3.item q.39.2.c.item q. 163.3.4.c.item 3. q.80.5.c.

111 Defectus debitæ circunſtantiæ,aggrauat peccatum, & appoſitio eius, alleuiat ipſum. 12.q.73.7.0.

112 Peccata uerborum maxime ex affectu,& intentione loquentis,penſanda ſunt.22.q.72.2.c.ad 3.item q.73.2.c.item q.75. 1.c.item q. 76. 3. c.fi.

113 Grauitas peccati triplex. ſ. ex materia uel obiecto ex parte peccantis, & ex effectu conſequente.22.q.148. 3. o.

114 Grauitas peccati magis attenditur in abuſu rei,quàm in omiſſione debiti uſus,1.q.48.6.c.item 22.q.155.12.ad 4.

115 Grauitas peccatorum in proximum,eſt per ſe ex maiori nocumento.ſ. contra maius bonum,ſed per accidens ex deliberatione.22.q.34.4. o.item q.73.3.c.item q.74.2.c.item q.154.3.0.

116 Non omnia peccata ſunt ęqualia in grauitate.12.q.73.2.o.

117 Gradus quadruplex grauitatis peccati , ſcilicet per paſſionem , ignorantiam,malitiam, & contumaciam. 12. q. 105.2.ad 9.item 22.q. 162.2.c.ad 1.item ad 2.item q.186.9.ad 3.item 3.q.88.4.c.

118 Peccata quę conſiſtunt in actuali contemptu Dei ſunt grauiora pecca-

[illegible]

tis in quibus non eſt contemptus Dei,niſi ex cōſequenti,& quaſi interpretatiue.12.q.73. 8 ad 2.

119 Peccatum in quo Deus in ſeipſo contemnitur,eſt grauiſſimum : poſt, in quo contemnitur in ſacramentis,præcipue in euchariſtia:tertio in membris ſuis : quarto in præceptis ſuis , quod commune eſt omni peccato mortali.22.q.20.3.o.item q.21.1.ad 1.item q.39. 2.c.item q.110.2.c.item q.148.3.c.item q.150.3.c.item q.154.3.c. ad 3. itē 3.q.80.5.c.

120 Peccatum in ſpiritum ſanctum eſt grauiſſimum.22.q.14.3.o.item q. 21.1.4.o.item q.130.2.o.item q.133.1.c.

121 Peccata oppoſita uirtutibus theologicis,ſunt cęteris grauiora,ſecundū genus ſuum.22.q.20.3. o.

122 Peccatum quanto plus repugnat oppoſitæ uirtuti,tanto eſt grauius.22. q.116.2.c.item q.119 3.c.

123 * Maximum peccatum,opponitur maximæ uirtuti,principaliter & directe:ſed minimum extenſiue.12.q.73.4.c.

124 Omne peccatum opponitur prudentiæ, ſed non eſt grauiſſimum, niſi opponitur in aliquo maximo , 22. q. 55. 2. ad 3. item q. 119. 3. ad 3.

125 Peccata contra præcepta primę tabulę, ſunt cæteris grauiora. 12. q. 110. 6.c.

126 Quanto uoluntas eſt maior uel finis peior,tāto peccatum eſt grauius: in alijs autem cauſis peccati eſt oppoſitum.12.q.73.6.o.

127 Grauitas peccati , eſt maior de maiori bono quod corrumpitur , uel contemnitur: minor autem de maiori bono quod amatur . 12. q. 100.6.c.item 22.q.39.2.c.item q.105.2.c.item q.118.5.c.ad 1, itē q.150 3.c.

128 In quolibet genere peccati, grauius eſt quod fit ex habitu, quia fit ex maiori libidine. 22.q.156.3. c.

129 Peccata carnalia ſunt minus grauia , licet turpiora quàm ſpiritualia. 12.q.73.5.o.item 22.q.116.2.ad 2.item q.142.4.ad 2.item q.144. 2.ad 4 item q.154.3.o.item q. 162.6. ad 3.

130 Grauius eſt peccare opere quàm ore , & ore, quàm corde. 12. q. 110. 6.c.fi.

131 Nocere ſibi eſt grauius peccatum quàm nocere proximis,in re non ſubiecta uoluntati. ſ. in naturalibus uel ſpiritualibus : in alijs autem econuerſo.12.q.73.9.ad 2.

132 Nocumentum intentum uel præuiſum , uel per ſe conſequens peccatum,aggrauat illud directe,non autem ſi per accidens conſequatur, ſed imputatur ei ad pœnam,ſi dabat operam rei illicitę.propter negligentiam conſiderandi. 12.q 73.8.o.

133 Peccatum aggrauatur ex conditione perſonæ , contra quam peccatur tripliciter:primo ſi ſit coniuncta Deo,uirtute,uel officio: ſecundo ſi ſit ſibi coniuncta natura,uel beneficio,uel aliter: tertio ſi ſit coniuncta proximo,tangendo plures,ut perſona publica, uel famoſa.12.q. 73.9.o.item 22.q.58.10.ad 3.item q.61.2.ad 3.item 8.c.item q.63. 4.ad 2.item q.65.4.o.item 3. q.80.5.c.

134 Dignitas perſonæ peccantis , non transfert peccatum in aliam ſpeciē, niſi ratione inobedientię uel uoti,& huiuſmodi. 12.q.89. 3.c.item q.110.4.ad 5.

135 Excellentia perſonæ peccantis aggrauat peccatum ex deliberatione, ſed alleuiat peccatum ex ſurreptione.12.q.73.10.o.item q.89.3.5. c.item q.103.3.ad 11.item 22.q 100.1.ad 7.

136 Omne peccatum contra proximum, eſt etiam contra Deum. 12. q. 73. 4. o. item 22. q. 105. 2. o.

137 Homo grauius peccat poſt dationem legis Moyſis, quàm ante. 12. q. 98. 1. ad 2.

138 Homo grauius peccat in noua lege, quàm in lege ueteri. 12. q. 106. 2. ad 2.

139 Baptizatus grauius peccat quàm non baptizatus, cæteris paribus. 12. q. 106. 2. ad 2. item 22. q. 10. 3. ad 3.

140 Clericus in ſacris plus peccat in eodē genere peccati, quàm religioſus non in ſacris. 22. q. 184. 8. c. fi.

141 Peccatum religioſi, grauius eſt peccato ſecularis, tripliciter. ſ. ratione uoti, ratione contemptus, & ratione ſcandali: in alijs autem eſt ecōuerſo. 22. q. 186. 10. o.

142 Religioſus peccans ex contemptu, fit peſſimus, & maxime incorrigibilis. 22. q. 186. 10. ad 3.

143 Delere peccatum formaliter, conuenit gratiæ, effectiue principaliter ſoli Deo, diſpoſitiue inſufficienter puro homini, ſufficienter Chriſto, inſtrumentaliter ſacramentis. 3. q. 16. 11. ad 3.

144 Solus Deus remittit peccata per auctoritatem, homines autem per miniſterium. 3. q. 84. 3. ad 3.

145 Deus poteſt remittere peccata ſine in pœna. 22. q. 67. 4. ad 2. item 3. q. 46. 2. ad 3.

146 Homo peccando obligatus erat ad pœnam Deo, ſicut ſummo iudici, ſed diabolo tanquam tortori: ideo debuit redimi Deo, & non diabolo. 3. q. 38. 4. ad 2. item ad 3.

147 * Omnia peccata in hac uita ſunt remiſſibilia. 1. q 69. 2. c.

148 Peccatum quodlibet dicitur remitti quo ad duo, ſcilicet, quo ad culpam, & quo ad reatum: & ſecunda remiſſio poteſt eſſe ſine prima. 3. q. 49. 1. c.

149 Per charitatem conſequimur ueniam peccatorum. 3. q. 49. 1. c.

150 Ad remiſſionem cuiuſlibet peccati requiritur, quod totaliter dimittatur affectus eius. Exigitur autem ad remiſſionem peccati mortalis perfectior pœnitentia: ut. ſ. homo actualiter, peccatum mortale cōmiſſum deteſtetur, quantum in ipſo eſt, ut. ſ. diligentiam adhibeat ad rememorādum ſingula peccata mortalia, ut ſingula deteſtetur. Sed ad remiſſionem cuiuſlibet peccati uenialis, requiritur quædam uirtualis diſplicentia. 3. q. 87. 1. c.

151 Peccatum originale eſt habitus, ſcilicet languor naturæ, id eſt, inordinata diſpoſitio ex diſſolutione harmoniæ originalis iuſtitiæ. 12. q. 82. 1. o.

152 Peccatum originale eſt habitus corruptus, non pura priuatio, quia dicit priuationem originalis iuſtitię, & inordinatam diſpoſitionem partium animę. 12. q. 82. 1. ad 1.

153 Peccatum originale eſt habitus, quia eſt inordinatio naturæ, non autē actuale peccatum, quia eſt inordinatio actus. 12. q. 82. 1. ad 2.

154 * Peccatum originale eſt peccatum naturæ, ſed peccatum actuale eſt peccatum perſonæ. 1. q. 100. 1. c item 12. q. 74. 3. ad 2. item q. 80. 1. c. item q. 81. 1. o. item q 82 1. ad 2. item 3. q. 8. 5. ad 1.

155 Formale eius, eſt priuatio originalis iuſtitiæ: materiale uero, eſt concupiſcentia i. inordinatio partium animæ. 12. q. 82. 3. o.

156 Si homo formaretur ex digito uel aliter, ſine ſemine uiri, haberet omnes defectus naturæ ſicut alij: ſed non haberet rationem culpę uel pœnæ. 12. q. 81. 4. o.

* Pecca-

157 * Peccatum originale eſt uoluntarium, per uoluntatem Adæ tantum. 12.q.80.1.c.item q.81.1 ad 2.itē 22.q.108.4.c.item 3.q.84.3. ad 3.
158 Peccatum originale habet nouem nomina. ſ. originale, fomes peccati, concupiſcentia, concupiſcibilitas, languor, tyrannus, lex peccati, lex carnis, & lex membrorum. 3.q.23.3.c.
159 * Et eſt multiplex in uirtute, quia uirtualiter continet omnia peccata. 12.q.82.2.ad 1.
160 Et eſt unum numero in uno homine, ſed in omnibus eſt unum ſpecie, 12.q.82. 2. o.
161 Peccatum originale eſt æqualiter in omnibus hominibus, ſicut & relatio ad peccatum Adę, & priuatio iuſtitiæ originalis. 12. q. 82. 4.o.
162 Et fuit in Adam ut in cauſa principali, in ſemine uero inſtrumentaliter: ſed in anima ſubiectiue: in carne autem ut pœna, non ut culpa. 12.q.83.1.o.
163 Peccatum originale prius eſt in eſſentia animæ, quàm in potentijs eius 12. q. 83.2.o.item 3.c.
164 Et prius eſt ordine naturæ in anima, quàm in carne: ſed ordine generationis & temporis, eſt econuerſo.12.q.83.2.ad 3.item 3.ad 2.
165 Et contrahitur in infuſione animæ rationalis.12.q.83.1.ad 4.item 3. q.27.1.ad 4.
166 Et prius inficit uoluntatem, quàm alias potentias. 12.q.83.3.o.item 4. ad 1.
167 Omnes defectus uirtutum poſſunt reduci ad peccatum originale, inquantum includuntur in carentia originalis iuſtitiæ, quæ totam animam perficiebat.22.q.54.1.ad 2.
168 Omnes potentiæ animæ ſunt corruptæ per illud: ſed quæ concurrunt ad generationem, dicuntur etiam infectæ.ſ.concupiſcibilis, generatiua, & tactus. 12.q.83.4. o.
169 Et traducitur ad omnes qui fuerunt in Adam, ſecúndum rationem ſeminalem, non autem ad alios. 1.q.100.1.c.item 12.q.81.3.4. o.itē 3.q.15.1.ad 2.item q.31.1.ad 3.idem 6.ad 1.
170 Caro Chriſti in patribus fuit obnoxia peccato originali. 3.q.31.1. ad 3.item 7.o. item 8.ad 3.
171 Secundum fidem catholicam eſt tenendum, quod primum peccatum primi hominis, ſcilicet peccatum originale, originaliter tranſit in poſteros: contrarium autem eſt hæreſis Pelegiana (ut patet per Aug. in plurimis ſuis libris. 12.q.81 1 c. principio. item 3 c.
172 Secundum fidem catholicam firmiter eſt tenendum, quod omnes homines pręter ſolum Chriſtum, ex Adam deriuati, peccatum originale ex Adam contrahunt. Alioquin non omnes indigerent redemptione, quæ eſt per Chriſtum, quod eſt erroneum. 12 quæſt. 81. 3. c. principio.
173 Ideo non ſecundum fidem catholicam, ſed erroneum eſt dicere quod aliquis præter ſolum Chriſtum, fuerit ſine peccato originali. 12. q. 71.3.c.item 3.q. 27.2.c. ad 2.
174 Nec poteſt eſſe in aliquo cum ueniali, ſine peccato mortali. 12. q. 89. 6.o.item 3. q.90.4.ad 3.
175 Infectio eius nullo modo cauſatur à Deo, ſed ex ſolo peccato Adę, per per carnalem generationem. 12.q.83.1.ad 4.
176 Peccatum originale quo ad culpam, eſt à patre: ſed quo ad pœnalitates eſt à matre. 3.q.70. 2.ad 4.
177 Peccatum originale habet duplicem proceſſum. ſ. à carne ad animam, ſecundum ordinem generationis: & ab eſſentia animę ad potentias eius,

eius,ſecundum ordinem naturæ. 12.q.83.3.ad 2.

178 Cauſa peccati originalis eſt tantum una,.ſ.priuatio originalis iuſtitię. 12.q.82.2.c.

179 Libido habitualis.ſ.fomes,eſt cauſa peccati originalis:non autem libido actualis,ſed eſt ſignum habitualis.12.q.82.4. ad 3.

180 Perſona primo.i.in Adam, infecit naturam peccato originali: ſed in alijs hominibus eſt econuerſo.3.q.8.5.ad 1.

181 Perſona primo infecit naturam per peccatum originale. Secundo, natura infecit perſonam. Sed Chriſtus primo reparat perſonam:ſecundo naturam.3.q.69.3. ad 3.

182 Peccatum originale corrumpit naturam,quantum ad id quod naturę eſt:alia uero peccata,quantum ad id ſolum quod perſonæ eſt.12.q. 81.2.c. ad 3.

183 Peccatum originale adueniente gratia,trāſit reatu,& manet actu quo ad fomitem.12.q.74.3.ad 2.item q.81.3. ad 2.

184 Peccatum originale eſt minus uoluntarium quocunque peccato actuali.3.q.1.4.c.

185 Peccatum originale reſpectu naturæ, eſt grauius ueniali, ſed reſpectu perſonæ,eſt econuerſo. 3.q.1.4.c.ad 1.

186 Peccatum ueniale dicitur tripliciter.ſ. ex cauſa, euentu, & genere.12. q.77.8.ad 1.item q.88.2.o.

187 Peccatum dicitur ueniale ex cauſa ſecundum quod priuat, uel diminuit uoluntarium per ignorantiam uel impotentiam.12.q.77.8.ad 1.item q.88.2.c.

188 Peccatum ueniale non habet ſimpliciter & perfecte rationem peccati,ſed eſt quaſi diſpoſitio ad illud.12.q.88.1.ad 1.

189 Et contingit ex corruptione fomitis.12.q.89.3.c.

190 Et contingit ſemper uel propter imperfectionem actus, uel propter inordinationem circa ea quæ ſunt ad finem,& utcunque propter defectum ordinis.12.q.72.5.c.item q.87.2.5.o.item q.88.2.c.item q.89.3.c.

191 Peccatum ueniale nullam proprie maculam cauſat in anima,ſed impedit actus uirtutum.12.q.89.1.o.item 3.q.87.2.ad 3.

192 Homo poteſt quandoque eſſe ſine peccato ueniali in hac uita,ſed non diu.3.q.79.4.ad 2.

193 Peccatum ueniale non poteſt eſſe in non habente uſum liberi arbitrij.3.q.87.2.c.

194 Peccans uenialiter,recidiuat& ſimulat.i.fictus diſpoſitiue & imperfecte:non autem ſimpliciter.22.q.75.2.ad 2.

195 Peccatum ueniale non poteſt dimitti, quandiu uoluntas ad illud manet.3.q.87.1.c.ad 1. item ad 2.item 3.ad 2.

196 Vnus actus charitatis poteſt delere omnia uenialia ſine actuali cogitione eorum.3.q.87.1.o.

197 Aliquid cauſat remiſſionem uenialium tripliciter, ſcilicet cauſando gratiam,ut omnia ſacramenta nouæ legis:uel deteſtādo peccata,ut confeſſio generalis,& oratio dominica: uel reuerendo diuina,ut benedictio epiſcopalis,quęlibet unctio ſacramentalis,& huiuſmodi.3. q.87.3.o.

198 Ingreſſus eccleſiæ conſecratę,delet peccata uenialia. 3.q.83.3. ad 3. item q.87.3.c.

199 In quolibet genere peccati mortalis, ſunt quædam peccata uenialia propter imperfectionem actus.22.q.35.3.c.item q.36.3.c. item q. 162.5.c.

Peccatum

200 Peccatum ueniale diſponit ad mortale per ſe,& per accidens,quia frequens uenialium iterario,diſponit ad illam placentiam uenialium, in quo conſiſtit peccatum mortale : eo quod ſecundum quod habitus ex conſuetudine generatur & augetur, ſecundum hoc delectatio & pronitas creſcit.12.q.74.4.ad 3.item q.88.3.4.o.item 22. q. 24.10.c.fi.item 12.ad 1.item q.43.7.ad 5.item q.132.4.ad 3.item q. 186.9 c.

201 Peccatum ueniale comparatur ægritudini:mortale uero morti. 12. q. 72. 5. c.

202 Licet uirtus ſecundnm habitum non corrumpatur niſi per peccatum mortale:tamen actns eius corrumpitur & impeditur etiam per ueniale.12.q 89.5.c. item 22.q.133.1. ad 2.

203 Peccatum mortale eſt contra præceptum Dei,non autem ueniale, ſed eſt præter præceptum.12.q.74.9 c.item q.88 1.ad 1.item 22.q.105. 1. ad 1.

204 * Peccatum ueniale & mortale,differunt genere. 12 q.88. 2.c.

205 * Peccarum ueniale ex genere,poteſt fieri mortale ex intentione, non idem numero,nec multa ſimul.12.q.88.2.c.item 4.o.item 6 c.ad 1.

206 Conſenſus in ueniale ex genere eſt ueniale. Sed conſenſus in ueniale propter imperfectionem actus,facit mortale. 12.q.74.8.ad.2. item 9.c.ad 4.item q.88.5.ad 2.

208 Peccatum ueniale poteſt fieri mortale per ſubtractionem propter imperfectionem actus, non autem propter additionem. 12. q. 88.2.c. item 6. o.

208 * Peccatum ueniale & mortale differunt, ſicut reparabile & irreparabile. 12.q.72. 5. c.

209 Per peccatum mortale omnino mens auertitur à Deo, ſed per ueniale retardatur affectus hominis, ne prompte feratur in Deum. 3. q. 87.1.2 c.

210 Per quodlibet peccatum ueniale uel mortale , deordinatur uoluntas hominis,per immoderatam conuerſionem ad bonum creatum. 3.q 87.1.c.item 2.ad 3.

211 Vnum peccatum mortale poteſt oriri ex ueniali. 22.q.13.4.ad 3.item q.105.1. ad 2.

212 Ante baptiſmum non poſſunt eſſe uenialia,ſine mortalibus. 12.q.89. 3.6.o.item 3.q.90.4.ad 3.

213 In ratione ſuperiori dupliciter poteſt eſſe peccatum ueniale.ſ.quando conſentit in ueniale ex genere, uel quando habet ſubitum motum infidelitatis ſine conſenſu.12.q.74.10.o.

214 Ratio ſuperior, circa obiectum potentiæ inferioris,ut ſenſualitatis, ſicut in delectationibus ſecundum carnem;non habet motum , niſi deliberatum:ideo ſemper eſt mortale, ſi ſit de mortali: non autem ſi ſit de ueniali.12. q.74.10.o.

215 Nullus debet peccare uenialiter,ne alius peccet mortaliter.22. q.26. 4 c.ad 2.item q.43.7.ad 5.item q. 110.3.ad 4.

216 Quilibet debet potius mori,& preeligere omnem pœnam, in generali,quam peccare non ſolum mortaliter,ſed etiam uenialiter. 22.q. 110.3.ad 4.

217 Vtrum ueniale poteſt remitti ſine alio ueniali, non autem ſine quolibet mortali 3.q.87.4. o.item q.90. 4.ad 3.

218 Peccatum ueniale remittitur poſt mortem in purgatorio,quo ad culpam,& pœnam,non autem mortale. 1.q.64.2.c.

219 Quicquid fit in contemptum Dei, & quicquid in ſui ratione importat

tat contemptum Dei, eſt peccatum mortale. 22. q. 38.3.c.item q. 68.3.c.

220 Nullus actus ſine conſenſu rationis,eſt peccatum mortale.12.q.15.0. item q.74.5.ad 1.item 22.q.35.3.c.

221 Omnis actus humanus non relatus in Deum, actu uel habitu ex parte agentis,eſt peccatum mortale,non autem ex pate actus.12.q.88.1. ad 2.

222 Intendens peccare mortaliter,ſemp peccat mortaliter. 22. q.110.4.c.

223 Actus peccati mortalis, poteſt aliquando eſſe figura alicuius boni.22. q 88.2.ad 2.

224 Cuicunq; peccato mortali homo uult adhærere ſumens baptiſmum, dicitur fictus,fictione includente omne peccatum.3.q.69.9.ad 3.

225 Omne quod fit propter mortale, eſt mortale.12.q.88.2.4.6.c. item 22.q.110.4.c.item q.154. 4.c.

226 Omne quod eſt contra præceptum Dei,eſt peccatum mortale,niſi forte propter imperfectionem actus. 12.q.74 10.0.

227 Omne peccatum mortale eſt contra præceptum Dei. 22.q.68.3.c.fi. item q.98.3.b.

228 Aliquid dicitur peccatum mortale dupliciter. ſ. ſecundum ſpeciem ſuam,& ex ſua cauſa. 22.q.154.4.c. princ.

229 Non omne peccatum mortale directe contrariatur præceptis decalogi,ſed tantum iniuſtitiam continens.22.q.148.2.ad 1.

230 Quilibet agens contra debitum iuſtitię,peccat mortaliter.22.q.69.1. c.item q.70.4. c.

231 Qui eſt in peccato mortali, diligit habitualiter aliquid ſupra Deum. 22.q.68.3. c.

232 Omne peccatum mortale contrariatur charitati, non autem ſpei, uel fidei.12.q.71.4.c.item 22.queſt.24.10.c.item 12.c.ad 4.item 3. q. 87. 1. c.

233 Omnis actus contra charitatem,eſt peccatum mortale.12.q.87.3.c.itē q.88.2.c.item 22.q.13.2.c.item q.35. 3. c.

234 Quælibet uirtus ut uirtus.i.informata charitate,expellitur per quodlibet mortale,non autem inquatum eſt habitus.12.q.63.2.ad 2.itē q.65.3.c.item q. 71.4.0.item q.73.1. ad 2.

235 Per quodlibet peccatū mortale, deperit quicquid uirtuti debebatur: & omnia merita mortificantur.22 q.132.3.ad 1.item 3.q.89.4.0.

236 * Peccatum mortale quantum ad aliquid eſt ſimile ægritudini,& quātum ad aliquid eſſe ſimile morti.& hoc eſt inquantū ſeparat à Deo, qui uita eſt animæ:ægritudini aūt inquantum habitudo reuocationis ad uitam & ſanitatē,remanet in peccante,licet talis ægritudo.i. peccatum de ſe inducat damnationem æternam.12.q.72.5.c.

237 * Nullum mortale poteſt remitti ſine alio,quia omnia mortalia ſunt connexa in auerſione,non autem in conuerſione.12.q.73.1,0. item 3.q.86.3. 0.

¶ Pecunia.* intelligitur omne illud,cuius pretium æſtimari poteſt pecunia.22.q.78.2.c.item q.100.2.5.c.item q.117. ad 2.item q. 118. 2. ad 2.

Pecunia non poteſt uendi in mutuo pro pecunia ampliori, quam ſit quantitas pecuniæ mutuatæ,quę reſtituenda eſt. 22.q. 78. 2. ad 4. principio.

1 POENA duplex.ſ.pœna ſenſus.i.afflictiua,& pœna damni.i.carentia diuinæ uiſionis. 12. q 87.4.c.fi.item 22.q.79.4.ad 4.item 3. q.46. 7.ad 3.item q.52.2.ad 2.

Pœna

2 Pœna ſenſus, debetur culpæ ratione inordinatæ conuerſionis, ſed pœna damni ratione auerſionis. 12. q. 87. 4. o. item 22. q. 79.4.ad 4.

3 Pœna peccati duplex.ſ. per inflictionem contrarij,& per ſubtractionem boni conuenientis: prima eſt à Deo agente: ſecunda uero, à Deo non agente. 22.q. 19. 1.ad 3.

4 Pœna peccati duplex.ſ.pœna taxata,& pœna conſequens: prima commenſuratur culpæ,non autem ſecunda.22.q.164.1.ad 4.

5 Pœna conſequens peccatum duplex,ſcilicet per ſe,& per accidens.12.q. 73. 8. o.

6 Vnius peccati eſt tantum una pœna adæquata, & plures partiales multipliciter. 22.q.39 4.ad 3.item q.99.4.ad 2.

7 Omnis pœna eſt medicina,ſed non ſemper reſpectu peccantis. 12.q.87. 2.ad 1.item 3.ad 2.item 22.q.39.2.ad 1.item 4.ad 3.item q. 66.6. ad 2.item q.86.1.c.item q.108.3.ad 2. item 4.c.

8 Omnis pœna eſt corruptio agentis, & omnis culpa eſt corruptio actionis 1.q 48.5.6.o.item 12.q.21.1.ad 3.

9 De ratione pœnæ eſt,quod ſit contraria uoluntati. 1. q. 8. 5.c. item q. 64.3.c.item 12 q.87 2.6.c.item 22.q.18.3. c.

10 De ratione pœnę ſunt tria. ſ. quod ſit contra uoluntatem, propter culpam,& paſſio ab extrinſeco.12.q. 46.6. ad 2.

11 Nulla pœna eſt uolita abſolute,ſed ex conditione dupliciter. ſ.qua acquiritur bonum,ut ſatisfactio & martyrium: & ſine qua nõ ut mors naturalis & purgatio, ſine quibus ad bonum optatum perueniri nõ poteſt. 12. q.87.6.c.

12 Pœna eſt bonum ſimpliciter, & mala ſecundum quid,id eſt huic. 12. q.19.1.c.

13 Peccatum non eſt pœna,niſi per accidens : & hoc dupliciter, ſ. ratione antecedentis,quia deſeritur à Deo,& ratione conſequentis,quia perditur melius.12.q.87.2.o.item 22.q. 26.2.ad 4.

14 Puniri non eſt culpa,ſed fieri reum pœna.12.q.87.1. ad 2.

15 Pœna peccato proportionatur ſecundum acerbitatem, in iudicio diuino,& humano.12.q.87.3.c.item 4.c.ad 3.

16 Ratio omnium pœnarum ueteris legis exponitur. 12.q.105.2.ad 9.itẽ ad 10.item ad 11. item ad 12.

17 Pœna non debetur iuſte,niſi propter culpam. 12.q.87.7.o.

18 Omnis pœna ut pœna, infligitur tantum pro culpa propria & prę terita: ſed ut ſatisfactio uel ut medicina, infligitur etiam pro culpa aliena. 12.q.87.7. 8.o.item 22.q.108 4.o.item 3.q.14.1.ad 3.

19 Nullus punitur pœna animę,niſi pro culpa propria,quia pœna animæ non eſt medicina.12.q.87.8.o.item 22.q.108.4.c.ad 1.

20 Filius punitur pœna corporali pro culpa parentum,& ſerui pro dominis,inquantum ſunt aliquid eorum,non autem pœna ſpirituali:niſi culpa aliorum fiat eis propria ratione conſenſus,uel imitationis, uel conſultationis, uel diſſimulationis. 12. q. 81.1.ad 1. item 2. ad 1. item q.87.8.o.item 22.q.108.4.ad 1.item ad 3.item q. 164.1. ad 4. item 3. q.82.6.ad 3.

21 Pœnam ſemper pręcedit peccatum in natura,ſed non ſemper in perſona puniti.12.q.87.7. o.

22 Qui eſt in peccato, non habet guſtum ſanum, ſed affectum infectum, amore ſui inordinatio : ideo reuocatur à peccato per pœnas contrarias ſuæ naturæ & ſuę uoluntati,& non dulcedine diuinæ bonitatis, 22.q.108.3.o.

23 In iudicio humano nullus debet puniri pœna perſonali, niſi pro culpa ſua,

ſua,ſed tantum pœna damni, triplici ratione. ſ. uel ex hoc quod aliquis ineptus redditur ſine ſua culpa, ad aliquod bonum habendum uel conſequendum,uel quia bonum in quo damnificatur,nõ eſt proprium bonum,ſed commune,uel quia bonum unius dependet ex bono alterius.22.q.108.4.ad 2.

24 Non omnes pœnę ſunt æquales,nec prçmia ſunt æqualia. 12.q.73.2.c.

25 Maxima pœna eſt,ſeparari à Deo.12.q.88.6.c fi.

26 Grauior pœna imponitur quadrupliciter.ſ. propter grauius peccatum, conſuetudinem,pronitatem,& nocumentum,12.q. 105.2,ad 9.item 22.q.39.2.ad 1.

27 Lex uetus,pœna mortis,punit peccata contra Deum,homicidium,irreuerentiam ad parentes,adulterium:inceſtum, & furtum hominum. aliarum autem rerum,pœna damni.12.q. 105.2. ad 10. item 22.q. 66 6. ad 2.

28 Pœnam talionis in percuſſoris mutilationibus,& falſo teſtimonio, lex uetus infligit:in alijs uero flagella uel ignominiam.Ibidem.

28 Pœna poſt remiſſionem culpæ,imponitur duplici de cauſa,ſ.ad ſoluendum debitum,& ad remediũ:quo ad primum,debet imponi ſecundum quantitatem culpę:ſed quo ad ſecundum,pro minori culpa,imponitur maior pœna,triplici ratione,ſ.difficultatis,periculi,& multitudinis.12.q.105.2.ad 9.

30 Chriſtus ex auctoritate poterat totam pœnam , uel partem dimittere ſicut uolebat,non autem alij. 22.q.83.4.ad 2.

31 Deus tardat pœnas pro peccatis duplici ratione.ſ. ut prædeſtinati conuertantur,& ut iudicia eius appareant iuſta.22. q.10.11.c.fi.

32 Poſt hanc uitam nullus habebit pœnam corporalem nec ſpiritualem, niſi pro culpa ſua.22.q.108.4 c.

33 Minima pœna purgatorij,eſt maior quàm maxima pœna hic. 3.q.46. 6. ad 3.

34 Mortui cum ſolo peccato originali, non puniuntur pœna ſenſus. 3.q. 1.4.ad 2.

35 Pœna æterna debetur peccato originali,non ratione grauitatis,ſed ratione ſubiecti priuati gratia.12.q.87.5.ad 2.

36 Pœna duplex debetur peccato originali ſ. carentia diuinę uiſionis, inquantum inficit perſonam:mors,rebellio,& huiuſmodi, inquantum inficit naturam,3.q.52.5.c.

37 Omnes pœnę pro peccato primorum parentum,declarantur,22.quęſt. 164.2.0.

38 Minor pœna debetur peccato originali,quàm ueniali. 3.q.1.4.a.1.

39 Peccatum ueniale ſine gratia.i.cum originali uel mortali,punitur ęternaliter pœna ſenſus in inferno.12.q.87.5.ad 3.

40 Pœna temporalis debetur peccato ueniali, ęterna uero mortali. 12.q. 72.5.c.item q.87.2.5.0. item q.88.2.4.c. item q.109.7.c. item 3.q. 86.4.0.

41 Omnis pœna præeligenda eſt non ſolum peccato mortali, ſed etiam peccato ueniali; tamen nullus tenet ſe nec alium in ſpeciali de hoc, propter periculum,quia deſcendere in talibus ad ſingula,eſt inducere hominem in tentationem,& præbere occaſionem peccandi, 22.q. 100 3.ad 4.

42 Remiſſa per pœnitentiam,culpa mortali & pœna æterna, quandoque remanet pœna temporalis.12.q.87.6.0 item 3.q.86.4.0.

¶ Pœnale eſt aliquid,inquantum eſt contra uoluntatem. 1. q. 48. 5.c. item q.64.3.c.item 12.q.87.2.6.c.item 22.q.18.3. c.

Nn POE-

1 POENITENTIA ut eſt dolor uoluntaris,cum electione recta, eſt uirtus uel actus eius,non autem ut paſſio. 3.q.85. 1.o.

2 Pœnitentia eſt uirtus ſpecialis,quia habet materiam generalem ſub ratione ſpeciali,ſ.omnia peccata,ut emendabilia per actum hominis. 3.q. 85. 2.o.

3 Pœnitentia eſt uirtus moralis & non theologica,quia obiectum eius eſt peccatum,non autem Deus;ſed eſt finis eius. 3.q.85.3.ad 1.

4 * Pœnitentia eſt ſpecies iuſtitiæ commutatiuæ : licet contineat aliquid de qualibet uirtute. 3.q 85.3.o.item 4. c.

5 Pœnitentia & uindicatiua,continentur ſub iuſtitia commutatiua. 3.q. 85.3. ad 3.

6 Pœnitentia ſecundum quod eſt uirtus, importat deteſtationem peccati,cum propoſito abolendi illud ſecundum conditionem ſtatus peccantis. 3.q 85.2.ad 1.item 3.c.

7 Pœnitentia ponit medium,inquantum infert debitam pœnam pro qualibet culpa,ſecundum acceptationem Dei. 3 q.85.3.ad 2.

8 * Pœnitentiam ordine naturæ,ſimpliciter præcedunt uirtutes theologicæ. 3.q.85.6.o.

9 Pœnitentia eſt dolor de peccato prçterito, ſed uerecundia eſt timor,de turpi futuro. 3.q.85.1.ad 2.

10 Pœnitentia eſt in reo,ſecundum uoluntatem eius,pro offenſa Dei:ſed iuſtitia uindicatiua,eſt in iudice,contra uoluntatem rei,& pro offenſa in communi. 3.q.85.3.o. item q.90.2.c.

11 Pœnitentia ſecundum quod eſt actus uirtutis, requiritur ante baptiſmum,quç ſit prior baptiſmo,tempore uel natura, non autem ut ſacramentũ. 3.q.6.o.item q.84.2.ad 2.item 6.ad 2.item q. 90.4. ad 1.

12 Pœnitentia eſt poſterior natura & tempore,fide, ſpe, & timore ſeruilis ſed eſt prior charitate & cæteris uirtutibus. 3. q.85.6.o.

13 Pœnitentia utitur temperantia ad finem ſuum. 3.q.85.3.ad 4.

14 Deteſtatio uel diſplicentia peccati abſolute , eſt actus cuiuſlibet uirtutis:ſed ut expiabile per eam,quo ad culpam & reatum,eſt actus pœnitentiæ uirtutis. 3.q.85.2.ad 1. item 3.c.

15 Primus actus pœnitẽtię.ſ.contritio,ſe habet ut ultima diſpoſitio ad gratiam conſequendam , alij uero actus pœnitentiæ , procedunt iam ex gratia & uirtutibus. 3.q 89.1.ad 2. item 2. c.

16 Pœnitentia,& gaudium,circa idem,ſcilicet de peccatis , contrariantur, non autem gaudium de pœnitentia, uel de uenia ſeparata. 3. q. 84. 9 ad 2.

17 Pœnitentia nõ fuit in Chriſto,actu non potentia,ſicut nec materia eius, ſcilicet peccatum. 3.q.84.7.ad 4.

18 Pœnitentia ut uirtus eſt ſubiectiue in uoluntate,ſed ut paſſio eſt in concupiſcibili. 3.q.85.4.o.

19 Pœnitentia eſt in innocentibus ſecundum habitum, non autem ſecundum actum. 1.q.95.3. c.

20 Pœnitens recurrit ad Deum;ſicut ſeruus, filius, & uxor , ad dominum, patrem,& uirum:ad ſacerdotem autem,ſicut ad uicarium Dei. 3. q. 85.3.c.

21 Eſau non uerè pœnituit,quia non doluit de peccato, ſed de damno. 3. q. 86.1.ad 1.

22 Habens ueram pœnitentiam poteſt eam deſerere : tamen pœnitentia requirit propoſitum perſeuerandi . 3. q. 84.10.o.

23 Vera pœnitentia poteſt amitti per quodlibet peccatũ mortale ſequens, propter flexibilitatem liberi arbitrij. 3.q.84. 10.c.

24 Pœnitentia debet eſſe continua ſecundum habitum, non autem ſecundum actum, quia non poteſt. 3. q. 84. 9. o.

25 Pœnitentia interior debet durare uſque in finem uitæ, non autem exterior. 3. q. 84. 8. o. item 9. ad 1.

26 Pœnitentia eſt poſſibilis in fine uitæ, quandiu durat liberum arbitriũ: ſed eſt difficilis & rara. 22. q. 14. 3. ad 3.

27 Exercitia militiæ, negociationis & publicanorum, poſſunt haberi à pœnitentibus, licet laudabilius euitentur ab eis. 22. q. 188. 3. ad 4.

28 Militia ſecularis, interdicitur pœnitentibus: ſed quę eſt propter Deum, imponitur eis quandoque. 22 q. 188. 3. ad 3.

29 Pœnitentia quo ad habitum eſt tantum à Deo, ſed diſpoſitiue eſt à nobis per timorem ſeruilem ut plurimum: licet in aliquibus inchoetur ex amore. 3. q. 85 5. o.

30 Actus pœnitentiæ eſt à timore ſeruili, ut à primo motiuo affectus, a timore filiali uero, ut à principio immediato & proximo. 3. q. 85. 5 c.

31 Sex actus per ordinem, concurrunt ad cauſandum in nobis pœnitentię actus. ſ. operatio Dei conuertentis cor, motus fidei, ſpei, charitatis, timoris ſeruilis, & filialis. 3. q. 85. 5. o.

32 Chriſtus ſacramento pœnitentiæ non eſt uſus ad ſe, nec ad alios, quia ut ſacramentorum dominum, effectum ſacramenti ſine ſacramentalibus præbebat. 3 q 84. 5. ad 3. item 7. ad 4.

33 Pœnitentia figurabatur in ueteri lege per diuerſos ritus expiationum. 12. q. 102. 5. ad 3.

34 Pœnitentia in generali eſt à natura. ſed cum aliqua determinatione, eſt à lege ueteri: à noua uerò, ut ſacramentum nouæ legis. 3. q. 84. 7. o. item q. 86. 6. ad 4.

35 Pœnitentia eſt ſacramentum. 3. q 84 1. o.

36 Et fuit inſtitutum à Chriſto dando claues, ſed oſtendit efficaciam eius poſt reſurrectionem. 3. q. 84. 7. o.

37 Et neceſſarium eſt ſolis habentibus peccatum. 3. q. 65. 1. c. item 2 ad 4. item 4. c. item q. 85. 5. o. item 6. c.

38 Sacramentum pœnitentiæ poteſt & debet iterari. 3. q. 84. 10. o.

39 Sacramentum pœnitentiæ non requirit impoſitionem manus, nec ſignum crucis 3. q. 84. 4. o.

40 Remiſſio peccatorum, eſt res tantum in ſacramento pœnitentiæ: actus uero exteriores pœnitentis & abſoluentis, ſunt ſacramentũ tantum: ſed pœnitentia interior eſt ſacramentum & res ſacramenti, & ſecundum totum ſimul, eſt cauſa tertij: ſed ſecundum & tertium, eſt cauſa primi. 3. q. 84. 1. ad 3.

41 Hoc ſacramentum non conſiſtit in conſecratione materiæ, nec in uſu materiæ conſecratæ, ſicut alia ſacramenta, ſed in remotione materiæ, ſcilicet peccati. 3. q. 84. 3. c.

42 In Sacramento pœnitentiæ & matrimonij, non eſt materia corporalis; ſicut in alijs ſacramentis: ſed actus humani ſenſibiles, ſunt ibi loco materiæ. 3. q. 84. 1. ad 1. item ad 2. item 4. ad 3. item 7. c. item q. 85. 1. ad 1. item q. 86. 4. ad 3. item 6. c. item q. 89. 1. ad 2. item q. 90. 1. o. item 2 c.

43 Materia uel obiectum pœnitentię duplex. ſ. proxima. i. actus pœnitentis: & remota. ſ. peccata. 3. q. 84. 2. o. item q. 90. 1. ad 3.

44 Materia pœnitentiæ adhibetur à Deo interius inſpirante; non autem à miniſtro, ſicut in alijs ſacramentis, ſed tantum complet abſoluendo. 3. q. 84. 1. ad 2. item 3. c. item 4. ad 4.

45 Pœnitentia eſt aliquo modo de quolibet genere peccatorum, ſed eſt de

 pecca-

peccato mortali proprie & principaliter:de ueniali ꝑprie & nõ principaliter:de originali uero,improprie.3.q.84.2.ad 2.item 7. ad 3.

46 Nullus tenetur ad pœnitentiam de peccato ueniali, quia ſine ea remittitur:licet non in hac uita.3.q.87.1.o.item 2. ad 2.

47 Quæ ſunt ex parte pœnitentis.ſ. uerba & facta, ſunt materia huius ſacramenti,quæ uero ſunt ex parte ſacerdotis, ſe habent per modum formæ. 3.q.84.3.c.ad 1.item 4.ad 3.item 7.c.item q. 86.6.c.item q. 89.1. ad 2.

48 Forma huius ſacramenti eſt hæc: abſoluo te; ſed alia. ſ. in nomine patris,&c,& omnia alia quę in abſolutione dicuntur,ſunt ad bene eſſe. 3.q.84.3.o.

49 Sacramentum pœnitentiæ habet partes, non autem ut uirtus nec alia ſacramenta.3.q.90.1. o.

50 Partes eius materiales ſunt tres ſ.contritio,confeſſio,& ſatisfactio. Sed partes eius eſſentiales & cuiuſlibet ſacramenti, ſunt materia & forma.3.q.90. 2. o.

51 Hæ partes pœnitentiæ,ſunt partes eius eſſentiales; non autem ſubiectiuæ,nec potentiales.3.q.90.3.o.

52 Contritio,confeſſio,& ſatisfactio,ſunt actus pœnitentię uirtutis,& nõ partes eius. 3.q.90.1.ad 2.

53 Ordo uirtutis & temporis,eſt inter partes pœnitentiæ integrales. 3.q. 90.3.ad 3.

54 Pœnitentia ante baptiſmum, pœnitentia peccatorum mortalium, & pœnitentia uenialium,ſunt partes,id eſt,ſpecies uirtutis pœnitentię, non autem ſacramenti pœnitentiæ.3.q.90.4.o.

55 Satisfactio dicitur fructus pœnitentiæ, quia eſt ultima pars eius. 3. q. 90.2.ad 3.

56 Pœnitentia ſolennis.non debet iterari triplici ratione. ſ. ne ex iteratione pœnitentia uileſcat,& propter ſignificationem:& quia ſolennizatio eſt quaſi quędam profeſſio perpetuo pœnitentiam conſeruandi. 3.q.84.10.ad 2.

57 Pœnitens ſolenniter non debet ordinari quadruplici ratione.ſ.propter dignitatem ordinum iſtorum,propter timorem recidiui,propter ſcãdalum uitandum quod poſſet in populo oriri ex memoria præcedentium peccatorum;& quia non haberet frontem alios corrigẽdi, cum peccatum eius foret publicum, & ordinans debet priuari poteſtate hac niſi in neceſſitate uel conſuetudine,ad ordines minores tantum. 3.q.89. 3. ad 3.

58 Pœnitentia reuocat omnes defectus,reſtituendo in priſtinam gratiam. 3.q.89.2. ad 2.

59 In ſacramento pœnitentiæ,gratia infunditur, per quam fit remiſſio peccatorum.3.q.89. 1.c.

60 Pœnitentia ex prima ſui inſtitutione, reſpicit pręteritum:ſed ex conſequenti ut medicina præſeruans,reſpicit futurum:& ſimiliter ſatisfactio. 3.q.84 8.ad 1.

61 Dignitas amiſſa per peccatum,eſt triplex.ſ. filiatio per gratiam, innocentia, & dignitas eccleſiaſtica. Prima reſtauratur per pœnitentiam, non autem ſecunda;ſed aliquid maius quandoque: nec tertia, quadrupliciter.ſ.ſi uere non pœniteat, uel negligenter,uel propter irregularitatem,uel propter ſcandalum 3.q.89 3.o.

62 In pœnitentia non quæritur ſola reintegratio æqualitatis iuſtitiæ, ſicut in iuſtitia uindicatiua, ſed magis reconciliatio amicitiæ. 3. q. 90.3.c.

Pœni-

63 Pœnitentia expellit effectiue quodlibet peccatum, formaliter uero, ſuũ oppoſitum tantum, ſ. impœnitentiam. 3.q.85.2.ad 1. item ad 3.

64 Omnis uirtus expellit formaliter. i. per actum primum, peccatum ſibi oppoſitum, ſed tantum pœnitentia, expellit effectiue, i. per actum ſecundum omne peccatum. 3.q.85.2.ad 3.

65 Homo in primo inſtanti ſui pœnitentiæ, conſequitur remiſſionem peccatorum. 3.q.84.8. ad 1.

66 Merces pœnitentię eſt plena remiſſio peccatorum, quo ad culpam & pœnam. 3.q.84.9 ad 1. item q.89.1.c.

67 Per pœnitentiam liberamur à peccato, & reſtituimur in ſtatum priſtinum, ſed per eam non exhibetur aliquid de nouo, pertinens ad cultũ Dei. 3.q.63.6.c.

68 * Omne peccatum uiatoris, deleri poteſt per pœnitentiam, non autem damnatorum. 3.q.86.1.o. item q.87.1.o.

69 Remiſſio culpæ eſt effectus pœnitentię uirtutis; ſed principalius pœnitentiæ ſacramenti: & principalius gratiæ quàm ſacramẽti & principalius charitatis & fidei, quàm pœnitentię uirtutis. 3.q.86.6.o.

70 Remiſſio culpæ, eſt effectus pœnitentiæ, principaliter ex ui clauium in miniſtris: ſecundario ex ui actus ipſius pœnitentis. 3.q.86.6. c. item q.89.1.ad 2.

71 Peccatum mortale poteſt remitti ſine ſacramento pœnitentiæ, non autem ſine uirtute pœnitentiæ. 3.q.86.2.o. item 3.c. item q. 87.1.c.

72 Peccatum ueniale poteſt remitti ſine ſacramento pœnitentiæ, non autem ſine aliquali actu uirtutis pœnitentiæ, explicito uel implicito. 3.q.87.1.o. item 2. ad 2. item ad 3. item 3 c.

73 Pœnitentia tollit totam culpam, ſed non ſemper totum reatum, id eſt, debitum totius pœnæ. 3, q.67.3. ad 3, item q.69.10. ad 3, item q. 86.4. o.

74 Pœnitentia non tollit omnes reliquias peccati actualis, id eſt, defectus conſecutos, niſi pœnitentia iam perfecta, ſecundum omnes eius partes. 3.q.86.4.ad 3 item 5.o.

75 Sacramentum pœnitentiæ habet efficaciam ad remiſſionem peccatorum, ex uirtute nominis Chriſti, patientis & reſurgentis. 3.q.84.4.c. item 5.ad 3. item 7.c. item q.86.1.c.fi. item 6.ad 3.

76 Remota per pœnitentiam auerſione, remanet inordinata conuerſio ad bonum creatum. 3.q.86.4.ad 1. item 5. c.

77 Omnes uirtutes & gratiæ reſtaurantur per ſacramentum pœnitentiæ, non autem per uirtutem pœnitentiæ. 22. q. 152. 3. ad 3. item 3. q. 89.1.c.

78 Nec reſtaurantur ſemper in gradu priori, ſed in maiori uel minori, ſecundum gradum motus pœnitentiæ. 3.q.89.2.o. item 5.ad 3.

79 In innocentibus poteſt eſſe pœnitentia non actu, ſed potentia. Suppl.q. 16.1. o.

80 Sicut uirtutes cardinales remanebunt in patria, ita etiam pœnitentiã, quæ eſt pars iuſtitiæ, quę eſt uirtus cardinalis, habebunt ſancti, qui ſunt in gloria. Suppl.q.16.2.c.

81 Non poteſt pœnitentia eſſe in malis angelis, quum peccatum illorum ſit irremiſſibile. Suppl.q.16.3.o.

82 Iniungenda nonnunquam eſt enormibus ac publicis criminibus obnoxiis publica & ſolemnis pœnitentia, ad ipſorum ſalutem & aliorum exemplum. Suppl.q.28.1. o.

83 Si quis poſt ſolemnem actam pœnitentiam rurſus peccauerit, non clauditur ei locus pœnitentiæ, ſed pœnitentia ſolemnis ei rurſus

Iniungenda non eſt. Suppl. q.28 2.c.

84 Publica ac ſolemnis pœnitentia uiris ac mulieribus ſemel tantum iniungi poteſt, non tamen clericis: publica autem non ſolemnis, etiam clericis imponi pluries poteſt, ſicut & alijs. Suppl. q 28. 3.c.

¶ Pentecoſtes erat feſtum pro beneficio datæ legis, ſignificans aduentum ſpiritus ſancti, cuius feſtum ſuccedit ei. 12.q.102. 4. 10. item q. 103.3. ad 4.

1 PER ſignificat aliquam cauſam operationis, in ſuo caſuali, dupliciter .ſ. ut exit ab agente, & ut terminatur ad operatum 1.q.36.3.c.

2 Cum dicitur aliquis per aliquem operari, hæc præpoſitio, per, ſemper deſignat in ſuo caſuali aliquam cauſam, uel principium actus. 1. q. 36.3.c. princ.

3 Per, ſignificat cauſam mediam, ſed aliquando habitudinem formæ, per quam agens operatur. 1.q.39.8.c. item q. 45.6. ad 2.

4 Hęc prępoſitio, per, ſolet denotare cauſam mediam, uel principium de principio. 1.q.45.6 ad 2.

5 Per, ſignificat auctoritatem in recto, & aliquando in obliquo. 1 q.36.3.c

6 Pater operatur per filium, & non econuerſo. 1. q.36. 3.c. ad 4. item q. 45.6. ad 2.

¶ * Perceptio, experimentalem quandam notitiam ſignificat. 1. q. 43.5 ad 2.

1 PERFECTIO dicitur dupliciter. ſ. proprie, & tranſumptiue, ſicut dicitur quandoq; perfectus latro, nō quidem proprie & ſimpliciter, ſed quaſi tranſumptiue & ſecundum quid. 12. q.55.3. ad 1. item q. 92.1.c.fi. item 22.q.14.4. ad 1. item q.45. 1. ad 1. item q.47.13. c. itē q.92.1. ad 1. item q.116. 1.c. ad 3.

2 Perfectio duplex. ſ. prima. i. forma ſubſtantialis: & ſecunda. i. forma accidentalis. 1.q.73.1.c. item 12.q.4.2. ad 1.

3 Perfectio duplex ſ. prima. i. ſubſtantia rei, & ſecunda. i. finis, ſiue operatio, & prima eſt cauſa ſecundæ. 1.q.73.1.c.

4 Perfectio uniuerſi duplex, ſ. ſecundum ſtatum præſentem, & futurę nouitatis. 1.q.73.1.c.

5 Perfectio duplex. ſ. totalitatis & finis: prima conuenit diei ſextæ, in primis operibus Dei: ſed ſecunda diei ſeptimæ. 1.q.73.1.c. ad 2. item 3. q. 29.2.c.

6 Perfectio dicitur tripliciter. ſ. ſimpliciter, ſecundum naturam, & ſecundum tempus. 12.q.98.2. ad 1. item 22.q.161.1. ad 4.

7 Perfectio triplex. ſ. ſecundum eſſe, ſecundum accidentia, & ſecundum finem. 1.q 6.3. c.

8 Perfectio triplex. ſ. diſpoſitionis, formæ, & finis. 3.q.27. 5. ad 2.

9 Perfectio triplex. ſ. naturæ, gratię & gloriæ. 1 q.73.1. ad 1.

10 Gradus perfectionis quintuplex, ſcilicet quia ſupremum in entibus eſt, quod habet perfectum bonum ſine operatione ut Deus: ſecundum eſt, quod habet perfectum bonum per unum, uel per paucos motus, ut angelus: tertium eſt, quod acquirit perfectum bonum, per multas operationes, ut homo: quartum eſt, quod non poteſt acquirere perfectum bonum ullo modo: ſed acquirit ad primum per paucos motus, ut bruta perfecta: uel per unum tantum, ut bruta imperfecta, & infimum eſt, quod nihil horum poteſt acquirere, & propter hoc non habet participatum aliquem motum, ut plantæ. 1. q.77.2.c. item 12.q. 3.2. ad 4. item q.5.7.c.

11 Omnis creatura, ſecundum quod eſt perpetua, eſt de eſſentiali perfectione uniuerſi, de accidentali uero, ſecundum quod eſt corruptibilis. 1.q.23.7.c.

12 Vltima perfectio rei, eſt in conſecutione finis. 1.q.103.1.c. item 12.q.55.1.c. item 22.q.184.1.c.

13 Prima perfectio, i. forma rei, ſe habet ad ſecundam. i. ad operationem in duplici ordine, quia terminat & elicit eam 3.q.29.2.c.

14 In omnibus naturis ordinatis; duo concurrunt ad perfectionem naturę inferioris. ſ. aliquid ſecundum motum proprium, & aliquid ſecundum motum naturæ ſuperioris. 22.q.2 3.c.

15 Vnumquodque ſecundum quod eſt perfectum, eſt bonum, & in actu. 1.q.4. princ. item 1.c. item q.5.1.3.c. item 12. q.3.2.c.

16 Primum principium in genere cauſæ efficientis oportet eſſe perfectiſſimum, nam perfectum dicitur, cui nihil deeſt, ſecundum modum ſuę perfectionis. 1.q.4.1.c.fi.

17 Vltima perfectio cuiuſlibet rei, eſt operatio eius. 12.q.3.2.c.

18 * Perfectum eſt prius imperfecto, ordine naturę & perfectionis, ſed econuerſo ordine temporis, & generationis. 1.q.85.3. ad 1. item 3. q. 1.5. ad 3. item 6. c.

19 Semper imperfectum eſt propter perfectum. 1.q.105.5.c.

20 Perfecta bonitas eſt in ijs quæ ſunt ad finem, ſi per ſe ſufficiunt inducere ad finem imperfecta uero, ſi tantum aliquid cooperari poſſunt. 12.q.98.1.c.

21 Adueniente perfecto non manet imperfectum, quando imperfectio eſt de ratione eius. 12.q.67.3.6.c. item 22.q.4.4. ad 1.

22 Vel quando ſunt oppoſita. 1.q.58.7 ad 3. item q 62.7. ad 1. item 12. q. 67.3.c. item 5. ad 2. item 6 c. item 3.q.9 3. ad 1.

23 Aliquis dicitur perfectus dupliciter. ſ. habendo perfectionem, & ſtatum eius. 22. q. 184 4.c.

24 Ad ſtatum perfectionis requiritur obligatio perpetua ad ſeruitutem Dei, cum aliqua ſolennitate. 22.q 184.4.5 6.c. item 8 ad 5.

25 In ſtatu perfectionis ſunt ſoli profeſſi ſolenniter religionem, & epiſcopi. 22.q 184.4. 5.6. o.

26 Status epiſcoporum eſt perfectior ſtatu religioſorum, quia epiſcopi ſunt perfectiores, hi autem perfecti. 22.q.184 5. ad 3. item 7.8.o. item q. 185.8.c. item q.186.3. ad 5. item q.188.1. ad 3.

27 Status religioſorum eſt perfectior ſtatu curatorum & archidiaconorũ. 22.q.184.8.o.

28 Perfectio hominis eſt, ut contemptis temporalibus, ſpiritualibus, inhæreat. 12.q.99.6.c.fi.

29 Perfectio charitatis triplex ſ. ex parte diligibilis, diligentis, & per excluſionem repugnantis: prima conuenit ſoli Deo: ſecunda beatis: tertia uiatoribus. 22. q.24.8.o. item quęſt. 44. 4. ad 2. item ad 3. item q. 184. 2. o.

30 Perfectio charitatis ex parte diligentis triplex, ſcilicet ſecundũ actum, ſtudium, & habitum: prima conuenit ſolis beatis: ſecunda perfectis uiatoribus: tertia omnibus habentibus charitatem, & ad eam omnes tenentur. 22.q.24.8. o. item q. 44.4. ad 2. item ad 3. item q. 184.2.o.

31 Ad perfectionem aliquid pertinet tripliciter. ſ. eſſentialiter, ut obſeruantia præceptorum charitatis: conſequenter, ut conſilia, & inſtrumentaliter, ut paupertas continentia & huiuſmodi. 22.q.184.3.c.

32 Paupertas uoluntaria non eſt perfectio, ſed inſtrumentũ eius. 22.q.19. 12. ad 1.

22.ad 1.item q.184.7.ad 1.item q.186.6.ad 1.item q. 186.1.ad 3. item 2.c.item 3.q.c.fi.item q.188.7.c.ad 1.item 8.c.
33 Paupertas uoluntaria eſt efficax exercitium perueniendi ad perfectionem charitatis. 22. q.186.3.ad 4.
34 Perfectio uitæ Chriſtianæ, ſimpliciter attenditur ſecundum charitatẽ, ſed ſecundum quid.ſecundum alias uirtutes. 22.q.184.1. o. item 2. 3.c.item q. 189.1.ad 1.item 3.q.46.3. c.
35 Perfectio uitę eſſentialiter conſiſtit in pręceptis;ſed inſtrumentaliter in conſilijs. 22.q.184 3.o.
36 Perfectio uitæ,principaliter & per ſe conſiſtit in interioribus, præcipue in charitate;ſed ſecundario & per accidens,in exterioribus,ut in uirginitate & paupertate, & hoc tripliter.ſ. remouendo impedimenta, uel ut effectus charitatis,& ut perfectio pœnitentię.22.q.81.7.c.item q.186.7.ad 1.
37 Quilibet tenetur tendere ad perfectionem ex præcepto; non autem tenetur eſſe perfectus.22.q.186.2. ad 2.
38 Habens perfectam charitatem, uel exiſtens in ſtatu perfectionis, non tenetur plus alijs ad opera perfectionis, niſi ex uoto, uel cura. 22.q. 110. 4.5.
39 Qui non eſt perfectus in uirtutibus moralibus, indigne ſumit officium prælationis,uel prædicationis.3.q.41.3.ad 1.
40 Perfecti debent tolerare iniurias proprias, ſecundum præparationem animi,non autem communes Dei,proximi,uel ſtatus.22.q.108.1.ad 2.item ad 4.item q.188.3.ad 1.
41 Perfecti debent reſiſtere detractionibus ſuis. 22.q.72.3.o.
42 Perfectis licet ſua repetere,uel non dare,ſicut etiam imperfectis. 22.q. 43.8.o.

1 PERICVLVM ex ipſo facto naſcens, facit illud factum non expedire, non autem periculum naſcens ex defectu noſtro. 22.q. 88.4. ad 2.
2 Expediens eſt aſcendere equum, quamuis periculum immineat cadendi de equo:alioquin oporteret ab omnibus bonis ceſſare,quæ etiam per accidens ex aliquo euentu, poſſunt eſſe periculoſa. 22. q. 88. 4. ad 2.
3 Quaſcunque res magnas aggredi, uidetur periculoſum eſſe, quia in ijs deficere.eſt ualde nociuum.22.q.128. ad 3.
4 Periculis rerum humanarum eſt obuiandum per res humanas,non autem per hoc, quod res diuinę conuertantur in uſum humanum per diſpenſationem indebitam.22.q.88.11.ad 1.
5 Periculum eſt in mora quandoque. 12.q 96.c. fi.
6 Si ſit ſubitum periculum, non patiens tantam moram, ut ad ſuperiorẽ recurri poſſit: ipſa neceſſitas diſpenſationem habet annexam, quia neceſſitas non ſubditur legi. Ibidem.
1 PERIVRIVM habet principaliter nomen & ſpeciem à falſitate: ſecundario à defectu iuſtitiæ:tertio,à defectu iudicij. 22.q.98.1.o.item q. 123.3. ad 3.
2 Periurium omne,ſemper eſt peccatum,contrarium religioni. 22.quæſt. 98.2.o.
3 Periurium ſemper eſt peccatum mortale: licet ex loco fit, uel ex lapſu linguæ,ſi perpendit qui iurat.22.q.70.4.c.item q.98.2.3.o.
4 Iurans uerum quod putat eſſe falſum, uel iurans falſum, quod putat eſſe uerum,eſt periurus.22.q.98. 1.ad 3.

Periurium

5 Periurium promiſſorium, eſt infame ipſo iure, aſſertorium uero, per ſententiam tantum, 22.q.98.3.ad 2.

¶ Permittere lex humana dicitur aliquid, non quaſi ea approbans, ſed quaſi ea dirigere non potens 12.q.93 3.ad 3.

¶ Permutatio beneficij eccleſiaſtici, propter commodum ſpirituale eſt licita de licentia epiſcopi, non autem propter commodum temporale, quia eſt ſimonia. 22.q.100.1.ad 5.

1 PERPLEXVS aliquis eſſe poteſt ex ſuppoſitione, non autem ſimpliciter. 12.q.19.6.ad 3. item 3 q.64 6.ad 3. item q.82.10.ad 2.

1 PER ſe quod conuenit alicui non poteſt ſeparari ab eo, 1.q.50.2.c.

2 Formę conuenit eſſe per ſe, non autem materiæ uel compoſito, ſed per formam, 1.q.50.5.c, item q.75 6.c. item q.90.2.c.

3 * Omne quod ineſt non per ſe, reducitur ad aliquid, quod ineſt per ſe. 12.q.10.1.c.

4 In moralibus intentum dicitur per ſe, & quod eſt præter intentionem, dicitur per accidens. 22.q.37.1.c. item q.39.1.c. item q.43.3 c. item q.59.2.c. item q.64.7.c. item q.150.2.c.

1 PERSEVERANTIA eſt in ratione bene conſiderata, ſtabilis & perpetua permanſio, ſecundum Andronicum. 22.q 128.c.

2 * Perſeuerantia eſt uirtus ſpecialis, habens ſpeciale obiectum, ſ. opus laborioſum, ut triſtabile diuturnitatis. 22.q 137.1.0. item 2.c.ad 1. itē ad 2. item q.138.1.c.

3 Perſeuerantia ut eſt uirtus, moderatur aliquas paſſiones. ſ. timorem fatigationis, aut defectus, propter diuturnitatem, non autem perſeuerantia, de qua loquitur philoſophus, 22.q.137.2.ad 2.

4 Perſeuerantia dicitur tripliciter, ſ. habitus mentis quo firmiter ſtatur contra triſtitias, habitus de propoſito perſeuerandi, & continuatio boni, uſque ad finem uitæ. Primo & ſecundo modo eſt uirtus infuſa, nō autem tertio modo. 1.q 95.3. ad 4. item 12. q.109.10.c. item 22.q. 12.8.ad 5. item q.137.1.0. item 2.ad 2. item 4.c.

5 Perſeuerantia primo & ſecundo modo fuit in Adam, non autem tertio modo. 1.q.95.3.ad 4. item 12.q.109.10. ad 3. item 22. q. 137. 4. ad 2.

6 Perſiſtere in bono uſque in finem, ex propria intentione finis, eſt proprium perſeuerantiæ, ſed conuenit cuilibet uirtuti, inquantum eſt habitus. 22.q.137.1.ad 3. item q.138.2.ad 3.

7 Perſeuerantia eſt pars potentialis, annexa fortitudini. 22.q.128.c.ad 5. item ad 6. item q.137.3.0.

8 Perſeuerantia conuenit cum temperantia in materia, ſcilicet circa delectationes tactus ſed magis conuenit cum fortitudine, & principalius in modo, inquantum firmat contra difficultatem diuturnitatis, 22. q.137.2 ad 1.

9 Perſeuerantia non eſt in appetitu ſenſitiuo, ſed in ratione, 12.q.58.3. ad 2. item 22.q.53. 5. ad 3.

1 PERSONA dicitur à perſonando in theatris, cum laruis, 1.q.29. 3.ad 2.

2 Perſona non eſt nomen intentionis, ſed rei, 1.q 30.4 c.

3 Nomen perſonæ non eſt impoſitum ad ſignificandum indiuiduum, ex parte naturæ, ſicut aliquis homo, ſed rem ſubſiſtentem in rationali natura, 1.q.30.4.c.

4 Perſona ſignificat id quod perfectiſſimum eſt in tota natura, ſ. ſubſiſtēs in rationali natura, 1.q.29.3.c.

Perſo-

5 Perſona ſignificat ſubſtantiam particularem,ad dignitatem pertinentem:ideo eſt tantum in natura intellectuali,1.q.29.3 ad 2.
6 Perſona eſt rationalis naturæ,indiuidua ſubſtantia,ſecundum Boetiũ, 1.q.29.1.o item 3.c.ad 2.item ad 4.
7 * Subſiſtentia in diffinitione perſonæ, accipitur in communi, ſecundum quod diuiditur in ſubſtantiam primam & ſecundam. 1.q.29. 1.ad 2.
8 Perſona eſt hypoſtaſis diſtincta proprietate,ad dignitatem pertinente, ſecundum magiſtros.1 q.29.3.ad 2.item ad 4.
9 Forma ſignificata per nomen perſonæ, non eſt eſſentia uel natura, ſed eſt perſonalitas, 1 q.39.3.ad 4.
10 Perſona eſt communicabilis multis naturis, non autem multis ſuppoſitis.3.q.3.1.ad 2.
11 Illud quod non exiſtit per ſe,non eſt perſona,ut accidentia, partes, & humanitas Chriſti.1.q.29 1.ad 2.item ad 5.item q.75.4.ad 2.item 3.q.2.2.ad 3.item q.16.12 ad 2.
12 Vnitas perſonæ requirit unitatem eſſe completi,& perſonalis,quia eſt de conſtitutione eius,non autem operatio.3.q.19.1.ad 4.
13 Perſona proprie conuenit Deo,& nobilius quàm creaturis.1.q.29.3.o.
14 Perſona prædicatur analogice de Deo & creaturis.1.q.29.4.ad 4.
15 Perſona in diuinis,eſt diuinæ naturæ incommunicabilis exiſtentia, ſecundum Ricardum de ſancto Victore.1.q.29.3.ad 4.
16 Perſona in diuinis,ſignificat relationem per modum ſubſtantiæ, 1.q. 28.4 o.item q.30.1.c.item q.33.2 ad 1.
17 Perſona etiam in diuinis dicitur ad ſe,& non ad alterum:propter modum ſignificandi.1.q.29.4.ad 1.
18 Trinitas,eſſentia,& qualibet res demonſtrabilis, eſt perſona ſecundũ grammaticos.1.q.39.8.6.
19 In diuinis perſona & eſſentia ſunt idem re,& differunt ratione, 1.q. 3.3.o.item q.39.1.o.item q.40.1.c.
20 Perſona addit ſupra eſſentiam Dei ſecundum intellectum,quia eſſentia poteſt intelligi ſine perſona, non autem econuerſo, 3.q.3.3. ad 3.
21 Cognitio perſonarum diuinarum,eſt nobis neceſſaria,ad recte ſentiendum de creatione,ſed principalius de ſalute noſtra.1.q.32.1.ad 3.
22 In diuinis eſſentialia poſſunt abſtrahi à perſonis, cognitione imperfecta:non autem cognitione beata,3.q.3.3.o.
23 In diuinis eſt pluralitas perſonarum,1.q.30.1.o.
24 Perſona in diuinis,prædicatur pluraliter,de pluribus perſonis,1.q.30. 1.o.item q.39.3.ad 4.
25 Communitas huius nominis,perſona,non eſt realis,nec intẽtionis,nec negationis,ſed rationis,1 q.30.4.o.
26 In diuinis ſunt tantum tres perſonæ,1.q.30.2.o.item q.31.1.o.item q, 41.6.o.
27 Tres perſonæ,ſunt unus Deus,& Deus eſt tres perſonæ,& eſt trinitas, 1.q.39.3.6.o
28 Tres perſonas dicimus eſſe unam eſſentiam,non autem ex uel de eadem eſſentia.1.q.39.2.o.item q.41.3.ad 3.
29 Hæc non conceditur,tres perſonæ ſunt eſſentiæ, quia forma non deſignatur niſi per duos genitiuos, uel per unum genitiuum habentem uim duorum.1.q.39.2.c.ad 4.
30 Hæc eſt uera,tres perſonæ ſunt unius eſſentiæ,& genitiuus conſtruitur in habitudine cauſæ formalis,1.q.39.2.o.

Hæc

31 Hæc conceditur, eſſentia eſt trium perſonarũ, non autem hæc. Deus eſt trium perſonarum, nec tres perſonæ ſunt unius Dei, 1.q.39.2.c.

32 Perſonæ diuinæ, ſunt plures res, 1.q 30.1.c. item q.39.3.c.

1 PERTINAX ſecundum Iſidorum, eſt qui tenet imprudenter ſuum propoſitum, quaſi omnino tenax. 22.q.138.2.c.

2 Pertinax aſſimilatur incontinenti & molli, quia nimis appetit aliquam delectationem, & fugit triſtitiam. 22.q.138.2.ad 2.

3 Pertinacia opponitur perſeuerantiæ ſecundum exceſſum, mollicies autẽ ſecundum defectum. 22.q.138.2.0.

¶ Peruicax eſt idem quod pertinax, qui in ſuo propoſito ad uictoriam perſeuerat. 22.q.138.2.c.

1 * PESSIMVM non oportet quod opponatur optimo. 12.q.49 4. ad 1. item q.84.4.ad 1.

¶ Petra in deſerto, fuit aliquid materiale; ſignificans Chriſtum. 1.q. 102.1. ad 4.

Petrus negando Chriſtum, peccauit mortaliter. 22.q.24.12.ad 2.

¶ Philotymia eſt uirtus in concupiſcibili, circa honores abſolute, innominata latine. 12.q.60.5.c. item 22.q.129.2.c.

1 PYTHONES ſunt arreptitij, dicti à Pythone, i. Apolline, auctore diuinationis. 22.q.95.3.c.

2 Samuel (ſecundum Auguſtinum) uere apparuit pythoniſſæ, diſpenſatione Dei, uel Diabolus in ſimilitudine eius, 1.q.89.8. ad 2. item 22.q 95.4.ad 2. item q.174.5.ad 4.

1 PIETAS à uulgo ſumitur pro actibus miſericordiæ, quia Deus teſtatur, hos actus ſibi fieri: & ex hoc Deus dicitur pius. 22.q.101. 1. ad 2.

2 Pietas eſt ſpecialis uirtus. 22 q. 101.3.0.

3 Pietas principaliter eſt ad parentes, & ad patriam: in quibus includuntur omnes conſanguinei, ciues, & amici, & patria. 22.q.80 1.c. item q. 101.1.0. item 2.ad 3. item 3.c.

4 Religio exhibet cultum Deo, pietas autem parentibus & patriæ, quia eis homo maxime debitor eſt poſt Deum. 12.q.60.3.c. item 22.q. 101.1. c. item 3.ad 1. itẽ ad 2. item q.102.1.ad 3. item q.106.1.c. item q.122.5.c.

5 Pietas debetur Deo, quia cultus parentum includitur in cultu Dei, ſicut minus in maiori. 22.q.101.ad 1. item 3.ad 2. itẽ q.102.1. ad 1. item q. 103.3.ad 1. item q. 106.1.c.ad 1.

6 * Opera pietatis non debent prætermitti propter religionem, niſi impediant eam, quia iam non eſſent opera pietatis. 22.q.101 4.0.

7 Donum pietatis, eſt habitualis diſpoſitio animæ, qua prompte mobilis eſt à ſpiritu ſancto, ad habẽdum filialem affectum ad Deum, ut ad patrem. 22.q.121.1.c.

8 Pietatis donum colit patrem Deum, ſed ut uirtus, colit patrem carnalẽ, 22.q.121.1.0.

9 Donum pietatis colit Deum, & conſequenter quæ Dei ſunt. ſ. ſanctos, ſacram ſcripturam, & pauperes, 22.q.121.1.ad 3.

10 Donum quo aliquis propter reuerentiam Dei, operatur bonum ad omnes, perficiens uim appetitiuam, in iis quæ ad alterum ſunt, conueniẽter pietas nominatur. 12.q.68.4.c.fi. item ad 2.

11 Donum pietatis eſt unus habitus, dirigens in omni communicatione ad alterum, propter unam menſuram. 12.q.68 4.c.fi.

Reli-

12 Religio eſt potior uirtute pietatis, ſed eſt inferior dono pietatis, 22.q.121.1.ad 2.
13 Pietas & timor Dei, manifeſtant fidem & ſapientiam. 22.q.45 1.ad 3.
14 Actus doni pietatis in patria, eſt honor Dei,& honor ſanctorum adinuicem.22.q.121.1.ad 3.
1 PIGNVS facit ſpem habendi rem, & tantum ualet.12.q.114.3. ad 3.
1 PISCES caleni memoria,ſecundum Baſilium, non autem ſecundum Auguſtinum,& communiter ſunt animalia imperfectiora terreſtribus animalibus.1.q.72.ad 1.
2 Piſces non offerebantur in templo,quia ſunt magis alieni à conuerſatione hominum,quàm alia animalia,& cito moriuntur quando ſunt extra aquam.12.q.102.3.ad 3.
3 Vt includantur omnia huiuſmodi,quæ habent aliquod ſpeciale inter piſces,ſubiungit ſcriptura:creauit Deus cete grandia.1.q.70.ad 4.

1 PYTHAGORAS noluit profiteri ſe eſſe ſapientem,ſed amatorem ſapientiæ.22.q.186.2.ad 1.
2 ¶ Placere hominibus propter fauorem humanum,eſt peccatum, non autem ſi hoc ſit ad gloriam Dei,22.q.115.1.ad 1.
3 ¶ Plagium eſt furtum hominis, & punitur in ueteri lege, pœna mortis. 12.q.105.2.ad 10.
¶ Planetę. Candelabrum habens ſeptem lucernas, in ſeptem calamis, in auſtrali parte templi, ſignificat ſeptem planetas, illuminantes totum mundum,quorum curſus eſt nobis ex auſtrali parte.12.q.102.4.ad 6.co.2.
1 PLANTAE. Productio plantarum tertia die, pertinet ad opus diſtinctionis,non autem ad opus ornatus,1.q.69.2.ad 1.
2 Plantæ ſecundum Auguſtinum,productæ ſunt die tertia,cauſaliter tantum:ſecundum alios autem productæ ſunt in actu,1.q 69.a.0. item q.70.1.c.fin.item q.71.c.fin.item q.72.c.ad 1.item q.74.2.c. item q.102.1.ad 5.
3 Plantæ habent ſimul potentiam generationis,actiuam & paſſiuam, ſed abſolute,dicuntur mares uel fœminæ,à prædominio.1.q.92.1.c. itē 3.q.32.4 c.
1 PLATO, ſolus amore ueritatis contemplandæ,abſtinuit ab omni delectatione uenerea,pro quo ſacrificauit,non quaſi reputans hoc peccatum,ſed cedens errori ciuium.22.q.152.2.ad 3.
2 Plato uidit librum Geneſis,& expoſuit aliquid eius.1.q 66.1.ad 5.item q.74.3.ad 4.
3 Plato poſuit ideam ſeparatam entis,& unius,& boni,ſummum Deum. 1.q.6.4.c.
¶ Pluralitas materialis, à nullo agente eſt intenta ut finis: quia tendit in infinitum,quod repugnat fini.1.q.47.3.ad 2. item fi. itē q.50.4.ad 4.
¶ Pluuiales aquæ cauſantur ex uaporibus aqueis, & parum ex uaporibus miſtorum,qui ex ui naturæ,reſoluuntur in ueras aquas: ideo in in eis poteſt eſſe baptiſmus.3.q.66.4.ad 5.
Poetica utitur metaphoris, propter defectum rei,de qua eſt: theologia uero,propter exceſſum, 1.q.1.9.ad 1.item 12.q.101.2.ad 2.

1 POLLVTIO nocturna, magis iudicatur, quo ad rationem meriti uel demeriti,ſecundum principium,quod eſt in dormiedo, quàm ſecundum terminum, qui eſt in uigilando, nec reputatur quis euigilaſſe

gilaſſe,quouſque perfecte uſum liberi arbitrij recuperauerit,1.q.94.4.ad 4.

2 Non omnis emiſſio humoris carnalis,eſt proprie pollutio, ſ. quando in uigilia ex infirmitate uel abſque ulla commotione carnis, & abſque cogitatione immunda,& ſine delectatione,& quaſi inſenſibiliter,humor carnalis egreditur.22.q.151.1.ad 4.

¶ De pomis collium æternorum.1.q.10.3.c.

¶ Populus eſt multitudo hominum,iuris conſenſu,& utilitate communicans,ſociata.1.q.31.1.ad 2.item 12.q.105.2.c.

¶ Porphyrio habet unum pedem latum ad natandum,& alium fiſſum ad ambulandum,ſolo morſu bibit,omnem cibum aqua tingẽs: ideo ſignificat inobedientes.12.q.102 6.ad 1.fi.

¶ Poſitio duplex,ſ.prædicamentum,i.ordo partium in loco, & differentia quantitatis.12.q 49.1.ad 3.

1 NON intelligitur aliquis poſſe facere,quod non licite facere poteſt.22.q.187.3.c.

2 Hoc uerbum poteſt,habet uim ampliatiuam,1.q.25.5.ad 2.

3 Illud poſſumus,quod de iure poſſumus,unde dicitur illud eſſe non poſſe,quod conuenienter eſſe non poteſt,ideo exponitur,nõ poteſt, idest non debet.3.q.74.7.ad 1.

4 Dicitur ille aliquid non poſſe, qui non poteſt illud de facili, 3.q.86.1.ad 2.fi.

1 POSSESSIO rerum exteriorum,quo ad uſum , eſt homini naturalis, non autem quoad naturam earum.22.q.66.1.o.

2 Poſſidere aliquid quaſi proprium,eſt licitum & neceſſarium, triplici ratione,ſ.ſolicitudinis, ordinis,& pacis.22.q 66.2.o.

3 Communitas poſſeſſionũ dicitur eſſe de iure naturali , quia diuiſio earum eſt ſecundum ius humanum tãtum.12.q.94.5.ad 3.item 22.q.66.2.ad 1.item 7.c.

4 Poſſeſſiones Iudæorum non poterant uendi, ne ſortes confunderentur, præter domos urbanas, quia non erant ſorte diuiſæ, 12.q.105.2.c.ad 3.

5 Optimum eſt,quod poſſeſſiones ſunt diſtinctæ,ſed uſus partim ſit communis,& partim per uoluntatem poſſeſſorum communicetur, ſicut ſtatutum eſt in lege ueteri,12.q.105.2.c.item 22.q.66.2.c.

6 Propter irregularitatem poſſeſſionum,plures ciuitates deſtruuntur , ut philoſophus dicit,ad quod lex uetus triplex appoſuit remedium , ſ. uel ut ſecundum numerum hominum poſſeſſiones æqualiter diuiderentur,uel ut poſſeſſiones non in perpetuum alienẽtur,ſed certo tempore ad ſuos poſſeſſores reuertantur,ut non cõfundantur ſortes poſſeſſionum,uel ut ad huiuſmodi confuſionem tollendam proximi ſuccedant morientibus.12.q.105.2.c.ad 3.

1 POSSIBILE ſumitur dupliciter.ſ.ut diuiditur cõtra neceſſe, & ut commune ad neceſſe,& ad contingens,1.q.41.4.ad 2.

2 Poſſibile uel impoſſibile duplex,ſ.ſimpliciter & abſolute,& ex ſuppoſitione,3.q.46.2.c.

3 Poſſibile uel impoſſibile abſolute,dicitur per conuenientiam uel repugnantiam terminorum,non autem poſſibile ſecundum aliquam potentiam.1.q.25.3.c.ad 4.item q.46.1.ad 1.

4 Poſſibile & impoſſibile dicuntur tripliciter,ſcilicet ſecundum potentiã actiuam uel paſſiuam:& in eo quod aliquid facere poſſe dicitur, uel fieri: alio modo non ſecundum aliquam potentiam : ſed ſecundum ſeipſum, ſicut per repugnantiam terminorum uel conuenientiam,

poſſibi-

poſſibile, uel impoſſibile aliquid dicitur eſſe: tertio dicitur ſecundũ potentiam mathematicam, ut in geometricis. 1.q.25.3.c.ad 4. item q.46.1.ad 1.
5 Poſſibile uel impoſſibile ſecundum potentiam, iudicatur ſecũdum cauſas inferiores tantum, 1.q.25.3.ad 4.
6 Poſſibile contentum ſub neceſſario, conuenit Deo, non autem oppoſitum ei, quia ſequitur potentiam paſſiuam, 1.q.41.4.ad 2.
¶ Poſterius. * Aliquem effectum contingit eſſe poſterius ſuo principio dupliciter, ſcilicet ex parte agentis, & ex parte actionis. 1.q.42.2.c.
¶ Poſtprædicamentum eſt, quod conſequitur diuerſa genera. 12.q.49.1.c.

1 POTENTIA ſignificat id quod eſt principium, non autem relationem eius. 1.q.41.5.ad 1.
2 * Potentia creaturæ duplex, ſ. ad eſſe & ad agere. Prima ſe tenet ex parte materiæ: ſecunda uero, ex parte formæ. 12.q.55.2.c.
3 Potentia duplex, ſcilicet potentia abſoluta, & potentia ordinata, 1.q.9.2.c.item q.25.5.ad 1.
4 Potentia creaturæ duplex, ſ. naturalis & obedientialis. 1.q.115.2.ad 4. item 3.q.1.3.ad 3.item q.11.1.c.
5 Potentiæ naturales non habent habitum, nec aliquid ſuperadditum, quia operantur circa aliqua determinata, 12.q.49.4.ad 2.
6 Potentia duplex, ſ. imperans & exequens. 1.q.115.2.ad 4.
7 Potentia duplex, ſcilicet rationalis, & irrationalis. Dico autem potentiã rationalem ſiue humanam ipſam rationem, uel quę rationi obediat. 12.q.8.1.ad 2.
8 Potentiæ rationales ſunt ad oppoſita, reſpectu eorum tantum, quæ ſunt ſub conuenienti obiecto earum. 12.q.8.1.ad 2.
9 Potentiæ rationales ſunt ad oppoſita, reſpectu earum tantum, ad quæ non naturaliter inclinantur, ſcilicet non reſpectu finis, 1.q.62.8.ad 2.
10 * Oppoſitorum eadem eſt potentia, 12.q.8.1.ad 1.
11 Non eſt poſſibile quod eadem potentia ſit actiua & paſſiua. 1.q.79.10.c.
12 Potentia immaterialis quanto plus recipit de bonitate, tanto fit capacior in infinitum, non autem potentia materialis. 22.q.24.7.c.
13 Potentia actiua cuiuslibet rei ſequitur formam eius, quæ eſt principiũ agendi, & naturam eius. 3.q.13.1.c.
14 Quælibet potentia actiua, quantumcumque imperfecta, poteſt in aliquam operationem. 22.q.139.2.c.
15 Potentiæ actiuæ, artes, & habitus qui ſunt circa finem, imperant iis qui ſunt circa ea quæ ſunt ad finem, 1.q.82.4.c.item 12.q.9.1.c.item 22.q.81.1.ad 1.item 5.ad 1.
16 In omnibus potentiis actiuis ordinatis, illa potentia quæ reſpicit finem uniuerſalem, mouet potentias, quæ reſpiciunt fines particulares, 1.q.82.4.c. item 12.q.9.1.c. item q 65.3. ad 2. item q.114.4.ad 1.
17 Quanto potentia eſt altior uel ſuperior, tanto ad plura ſe extendit, 1.q.65.3.c.
18 In potentiis ordinatis, quicquid poteſt potentia inferior, poteſt & ſuperior, niſi ſit ad defectum. 1.q.57.2.c, item q.86.1.ad 4. item q.110.2.ad 2, item 12.q.74.7.c.fi.

19 In omnibus potentiis & habitibus ordinatis,ultima perfectio refertur ſupremæ in genere illo.12.q.5.6.ad 1.item q.15.4.c.ad 1.item q.57.6.c.item q.74.7.c.item q.98.3.c.item 22,q.47.11.ad 3.item 3.q.72.11.c.

20 * Ad ea quæ ſunt diuerſa genere,ex æquo ſe habentia,ordinantur diuerſæ potentiæ animæ,non autem aliter,12.q.8.2.ad 2.

1 POTESTAS excellentiæ humanitatis Chriſti in Sacramentis, conſiſtit in quatuor principaliter,ſ.in hoc quod meritum & uirtus paſſionis eius operatur in ſacramentis,& in eius nomine,ſacramēta ſanctificantur,& ex eius inſtitutione,ſacramenta uirtutem obtinent, & ipſe effectum ſacramentorū ſine exteriori ſacramento potuit conferre.3.q.64.3.4.c.item q.84.5.ad 3.item 7.ad 4.

2 Chriſtus potuit hanc poteſtatem aliis communicare.3.q.64.4.o.

3 Hæc poteſtas nulli puræ creaturæ communicata eſt.3.q 64.4.ad 1.item ad 3.item q.72.1.ad 1.

4 Propria poteſtas Chriſti in baptiſmo duplex,ſ.diuina, & excellentia ſecundum humanitatem,ſecundam communicare potuit, non autem primam.3.q.64.4.o.

5 Bonus uſus poteſtatis ad regendum alios,eſt optimus,& abuſus eius eſt peſſimus.12.q.2.4.ad 2.item 22.q.65.3.ad 1.

6 Abutens poteſtate ſibi data,meretur eam amittere.12.q.2.4.ad 2.item 22.q.65.3.ad 1.

7 Officium poteſtatum cœleſtium,eſt arcere dæmones, 1.q.108.6.c.ſi itē q.110.1.ad 2.ſi.item q.113.3.c.

¶ Potus moderatus uini, multum confert, & modicus exceſſus multū lædit,etiam plus quàm exceſſus cibi,cum uſum rationis impediat; uinum enim multum epotum irritationem & iram,& ruinas multas inducit.22.q.149.1.o.

1 PRAECEPTVM importat applicationem legis ad ea quæ ex lege regulantur.12.q.90.2.ad 1.

2 De ratione præcepti eſt,quod importet ordinem ad finem, inquantum præcipitur id quod eſt neceſſarium, uel expediens ad finem. 12.q.99.1.c.

3 Præceptum propriè importat rationem debiti, 12.q.99.1.5.c. item q.100.5.ad 1.item 9.c.item 22.q.44.1.c.

4 In quolibet præcepto ſunt conſideranda duo,ſcilicet finis, & poſſibilitas.12.q.13.3.ad 3.

5 Non omnia poſita in lege,ſunt ſub præcepto,22.q.186.9.ad 1.

6 Illud tantum cadit ſub præcepto legis propriæ,pro quo pœna legis infligitur.12.q.100.9.c.

7 Multi errores phariſæorum de præceptis diuinis,12.q.108.1.ad 2.item ad 4.

8 Præceptum duplex,ſ.obligans ſingulos de communitate,uel communitatem tantum.22.q.152.2.ad 1.

9 Præcepta affirmatiua,non diſtinguuntur à negatiuis, quando ſe includunt.12.q.100.4.ad 2.item 22.q.22.2.ad 3.

10 Præcepta negatiua legis,prohibens actus peccatorum, qui ſunt ſecundū ſe mali,nec unquam ullo modo,aliquo tempore,uel loco,poſſunt bene fieri: affirmatiua uero,ſunt de actibus uirtutum.22.q.33.2.c.

11 Præceptorum diuerſitas,non ſignificat diuerſitatem habitus, ſed diuerſitatem actus,quia non dantur de habitibus uirtutum, ſed de actib⁹ earum.22,q.31.4.ad 1.item q.44.2.ad 1.

Præce-

12 Præcepta affirmatiua obligant ſemper.ſed non ad ſemper,negatiua uero obligant utroque modo, 12.q.71.5.ad 3. item q.88.2.ad 2. item q.100 10.c.ad 2.item 22.q.3.3.c.

13 Omne præceptum affirmatinum,habet annexum præceptum negatiuum. 22.q.44.3.ad 3.

14 Præceptum dupliciter amittit obligationem, ſcilicet ratione impoſſibilis, uel ſi finis eius ſine eo haberi poteſt. 12.q.13 3.ad 3. item ad 3. item 22.q 64.6.ad 3.

15 Præcepta nouæ legis, ſunt maiora quàm ueteris,quo ad explicationē, & manifeſtationem,non autem quo ad ſubſtantiam. 12. q. 107.3. ad 2.

16 Præcepta Dei ſunt de eo,quod eſt de neceſſitate ſalutis,ſecundum ſe: ideo quolibet caſu,obſeruari illa oportet,non autem pręcepta eccleſiæ.22.q.147.4.ad 1.

17 Præcepta decalogi,ſunt quaſi prima,& communia legis principia, per ſe nota.12.q.100.3.ad 3.item 5.ad 6.item 22.q.122.3.ad 4. item 4.c.item 5.ad 1.item ad 2.item ad 3.item 6 ad 1. item ad 2. item q.140.1.ad 3.item q.170.1.ad 3.item 2.ad 1.

18 Præcepta decalogi ſunt,quæ ſtatim ex primis principiis,uel ex fide, innoteſcunt hominibus.12.q.100.3.o. item 5.ad 1. item 6.11.c. item 22.q.122.1.c.

19 Inter præcepta decalogi,non numerantur prima communiſſima præcepta legis naturæ,nec ea quæ diligenti inquiſitione indigent. 12. q. 100.3.c.item 5.ad 1.item 11.c.item 22.q.56.1.c.

20 Præcepta decalogi,ſunt immediate à Deo,alia uero per Moyſen, uel per alios.12.q.100.3.c.ad 1.item 6. b.item 11.c.

21 Præcepta decalogi,ſunt ſcripta,quadruplici ratione, ſ. primo quia per contrariam conſuetudinem qua multi in peccato præcipitabantur, iam apud multos ratio naturalis obtenebrata erat:ſecūdo quia etſi in aliquibus uigebat ratio, tamen amor boni in eis deficiebat: unde per quandam coactionem legis obligatoriæ, ad bonum inducendi erant: tertio ut ad opera uirtutis non ſolum natura inclinaret; ſed etiam reuerentia diuini imperij:quarto ut magis memoriæ tenerentur,& frequentius in cogitatione uerſarentur,1.q.24.1.c.

22 Præcepta decalogi,diuerſimode a diuerſis numerantur, & diſtinguuntur,12.q.100.4.5.o.

23 Sufficientia decem præceptorum decalogi,12.q.100.5.o.

24 Præcepta decalogi,conuenienti modo traduntur, quia in eis maxima ſapientia continetur.12.q.100.7.o.

25 Præcepta decalogi,conuenienter ordinatur.12.q.100.6.o.

26 Omnia quæ ſunt in doctrina ueteris teſtamenti,ordinantur ad præcepta decalogi,uſque ad finem.22.q 56.1.ad 3.

27 Omnia alia præcepta moralia ueteris legis,reducūtur ad præcepta decalogi.12.q.100.3.11.o.item 22.q.122.6.ad 2.

28 Omnia præcepta moralia legis diuinæ,continentur in præceptis decalogi.12.q.100.3.o.

29 Singula præcepta decalogi,declarantur.22.q.122.o.

30 Ratio tantum in primo & tertio præcepto redditur, quia alia ſunt pure moralia,& ſine determinatione,12.q.100.7.ad 2.

31 Præmium ponitur tantum in primo & quarto præcepto,quia uidebantur inutilia:pœna uero,ponitur tantum in primo & ſecundo,ratione pronitatis:erant autem homines proni ad idololatriam, propter generalem conſuetudinem gentium: & ſunt proni ad periurium,

propter

propter frequentiam iuramenti, 22.q.100.7.ad 3.item ad 4.

32 Peccatum falſę doctrinę, prohibetur ſecundo pręcepto decalogi. 12.q. 100.5.ad 3.item 11.c.

33 In ſolo tertio pręcepto, ponitur, memento, ratione beneficii pręteriti, uel propter determinationem eius, 12 q. 100.7.ad 5.

34 Pręceptum tertium myſtice, quo ad ceſſationem à peccatis, & quietem mentis in Deum, eſt generale, ſed ut per ipſum prohibentur ad literã opera ſeruorum, i. opera mechanica, eſt pręceptum ſpeciale: ſub opere autem manuali, intelliguntur omnia humana officia, ex quibus homines licite uictum lucrantur, ſiue manibus, ſiue pedibus, ſiue lingua fiant. 22.q.122.4.ad 1. item q.187.3.c.

35 Et erat partim morale, & partim cerimoniale. 12.q.100.5.ad 2. item 7. ad 2. item ad 5. item 22.q.122.4.ad 1.

36 Pręcepto tertio, ut eſt morale, pręcipitur quies mentis in Deo, cui contrariatur triſtitia mentis de bono diuino, 12.q.100.5.c.fin. item 22.q. 35.3.ad 1.

37 Omnia pręcepta decalogi, pręter tertium & quartum, ſunt negatiua: quia negatio eſt communior affirmatione. 12.q.100.7.ad 1.

38 Tria prima pręcepta decalogi, ſunt de actionibus religionis, quartum eſt de pietate: reliqua uero de iuſtitia communiter dicta. 22.q.122.1. c. item 2.c.ad 1. item 3.4.5.6.c.

39 Inter pręcepta decalogi, non dantur pręcepta de prudentia, ſed tantum in propheti, & in noua lege. 22.q. 56.1.c.

40 Intellectus & ſcientia fidelium, ſunt in pręceptis legis Dei, ideo nõ dantur de eis pręcepta in decalogo, ſed in ſequentibus. 22.q.16.2.ad 1.

41 In decalogo, ponitur pręceptum de paſſionibus ipſius concupiſcibilis: non autem iraſcibilis, quia pręcepta decalogi ſunt prima. 12.q.100. 5.ad 6.

42 Pręcepta quę inducunt ad obſeruantiam legis, pręſupponunt legem: ideo non poſſunt eſſe prima, nec ponuntur in decalogo. 22.q.170. 2. ad 2.

43 Pręcepta quę prohibent concupiſcentiam, ſunt duo, ſecundum rationes ſpeciales, unum uero, ſecundum rationem communem. 12. q.100.4. ad 3.

44 Omnia pręcepta moralia, pertinent ad legem naturæ, ſed diuerſimode. 12.q.49.3.ad 2. item 4.c. item q.100.1.c. item q.104.1.c.

45 Pręcepta moralia, ſeruari debent ſemper ab omnibus, quia ſunt de lege naturali. 12.q 98 5 c.

46 In iis ad quæ homo tenetur ex ratione, ſufficit præceptum de faciẽdis: in quibus etiam intelligitur prohibitio uitandorum. 22.q 22.1.ad 3.

47 Præcepta legis cuiuſcunque dantur de actibus uirtutum, 12. q.107. 1. ad 2.

48 Præcepta Dei ſunt lucida, quod tamen non eſſet: niſi haberent rationabilem cauſam. 12.q.102.1.b.

49 Præcepta moralia & nouæ legis, habent rationabilem cauſam ſecundũ ſuam naturam, non autem ueteris, ſed tantum in ordine ad aliud ſignificandum, uel excludendum. 12.q.102.1.c.

50 Operari manibus licita & neceſſaria uictus, eſt in præcepto de iure naturali: ſed ceſſare ab opere manuali licito & neceſſario: eſt facere aliter, quam naturæ ordo exigit. 21.q.3.c ad 1.fi.

51 Labor manualis eſt in pcepto communitatis, non autem ſingulis, niſi quando quis ſine eo non poteſt licite uiuere. 22.q.187.3.c.ad 1.

52 * Operari ſine triſtitia, & delectabiliter ratione finis, cadit ſub pręcepto

Oo legis

legis Dei,non autem ex habitu.12.q.100.9.ad 3.

53 Lex uetus,continet præcepta moralia,i.de actibus uirtutum, 12.q.98. 5.c.item q.99.2.o.item 3.ad 2.item 4.c.

54 Lex diuina,dat præcepta moralia,de actibus omnium uirtutum, obligando,uel conſulendo, non autem lex humana.22.q.100.2.o.

55 Omnia præcepta legis,ſunt unum,ratione finis,ſed ſunt multa ſecundum diuerſitatem rerum ad finem.12.q.99.1.o.

56 * Modus uirtutis triplex,ſ.ſcienter,uoluntarie, & ex habitu: primus eſt de præcepto legis diuinæ,& humanæ : ſecundus diuinæ tantum, tertius nullius.12.q.96.3.ad 2.item q.100.9.o. item 22.q.44.1.ad 1.item 4.ad 1,item 8 c.

57 Maximum præceptum,datur de charitate.22.q.44.1.o.

58 Præceptum de dilectione Dei,exponitur.22.q.44.4.5.o.

59 Præcepta charitatis,non numerantur inter præcepta decalogi,quia omnia alia in eis includuntur,& ad hæc ordinantur. 12.q.100.3.ad 1.itē 11.c.item 22.q.22.2.ad 1.item q.23 4.ad 3.item q.44.1. ad 3. item q.110.4.ad 2.item 5.c.item q.122.1.ad 4.

60 Tota lex in præcepto charitatis impletur.12.q.99 1.ad 2. item q.105. 2.ad 1.

61 * Præceptum de dilectione Dei,ſperfecte impletur in patria tantum : ſed imperfecte in uia.22.q.44.6.o.

62 Præcepta charitatis,ſunt tantum duo,ſ.de dilectione Dei, & proximi. 12.q.99.1.ad 3.item 22.q.44.2.3 o.

63 Præcepta charitatis,ſunt duo explicite,& unū implicite,quia unū includitur in alio.12.q.99.1.ad 2.item 22.q.44.2.c.item q.58 1. ad 6.

64 Præcepta de dilectione Dei & proximi,ſunt prima,& primo inuenta : alia uero ſecunda,& finis ſecundarius. 12.q.100.3.ad 1.item 11.c.itē 22.q.44.1.c.item q.189.2.ad 5.

65 Dilectio proximi,& omnia ſine quibus ipſa non ſeruatur, cadunt ſub præcepto 22.q.32.5.c.

66 Præceptum de dilectione proximi,conuenienter traditur : quia tangit rationem dilectionis,& modum non quidem æqualitatis, ſed ſimilitudinis tripliciter,ſcilicet ſecundum finem,regulam, & propter ſe. 22.q.44.7 o.

67 Dilectio proximi ex præcepto debet eſſe uera, recta ,ſancta , & efficax. 22.q.44. 7.c.

68. Præcepta legis data ſunt,ut homines inſtruantur ad dilectionem Dei & proximi.12.q.99.1.ad 2.item ad 3.

69 Nullum præceptum datur de dilectione ſui,uel corporis proprij,quia hæc ſemper manent,& includuntur in dilectione Dei & proximi.12. q.100.5.ad 1.item ad 4.item 22.q.44.3.ad 1.

70 * Modus uirtutis,ſ.operari ex charitate,eſt de præcepto ſpeciali charitatis,non autem de alijs præceptis,nec modus aliarum uirtutū.12. q.100,9.10.o.item 22.q.44.1.ad 1.item 4 ad 1.item 8.c.

71 * Homo in ſtatu innocentiæ,poterat ſine gratia ſeruare omnia præcepta Dei quo ad ſubſtantiam actus,non autem quo ad modum eius: ſ.quod fiat ex charitate,ſed poſt peccatum,neutro modo.12.q.109. 4.o.item 5.ad 2.

72 Præcepta ſpecialia,dantur de effectibus charitatis,ſ.de gaudio,pace,& beneficentia,propter tardiores,licet includantur in præceptis charitatis,ſimiliter contra oppoſita charitatis,ſ.contra odium,accidiam, inuidiam,diſcordiam,& ſcandalum.22.q.44.3.ad 2.item ad 3.

73 In lege diuina,non datur præceptum de fide ſimpliciter,ſed de quibuſ dam

dam credendis, quia fides præcedit præcepta. 12.q.100.4. ad 1.item 22.q.16.1.0.item q.22.1.c.

74 In lege diuina, datur præceptum, de confeſſione fidei, & de doctrina eius. 22.q.16.1.ad 4.

75 In lege diuina, dantur præcepta, contra corrumpentia fidem. 22.q.16. 3. ad 3.

76 Inter præcepta legis diuinæ, quædam ſunt præambula legi: ſicut præcepta de fide & ſpe, quædam de ſubſtantia legis, 22.q.22.1.c.

77 Præcepta de ſpe, nõ potuerunt primo dari, niſi per modum promiſſionis, ſed poſtea præcipiendo. 22.q.22.1.0. item 2.c.

78 In lege Dei, non datur præceptum contra deſperationem, quia intelligitur in præcepto ſpei, ſicut dehonoratio parentum, intelligitur in quarto præcepto 22.q.22.1.ad 3.item 2.ad 3.

79 In lege Dei, dantur conuenienter præcepta de intellectu, & ſciẽtia quo ad doctrinam, diſciplinam, uſum & memoriam. 22.q.19.2.0. item q.46.2.ad 3.item q.49.1.ad 2.

80 In lege Dei dantur præcepta de timore filiali, non autem de ſeruili, ſed tantum ponuntur comminationes. 22.q.22.2.0.

81 Timor filialis, eſt quaſi genus ad dilectionem Dei, & principium oĩum quæ pro Dei reuerentia obſeruantur, ideo ſimul dantur præcepta, de timore filiali, & de dilectione Dei, quia utrunque eſt præambulũ ad exteriores actus, qui præcipiuntur in lege, ad quos pertinent præcepta decalogi, 22.q.22.2.0.

82 Timor filialis, eſt præambulum ad legem, non ſicut extraneum, uel extrinſecum, ſed ſicut principium legis, ſicut etiam dilectio: ideo de utroque dantur præcepta, quaſi principia communia totius legis. 22. q.22.2. ad 1.

83 Omnia præcepta decalogi, pertinent ad prudentiam: inquantum eſt directiua omnium actuum uirtuoſorum, 22.q.56.1.c.item 2.ad 2.

84 In lege Dei, dantur præcepta, contra uitia prudentiæ, inquantum ſunt contra iuſtitiam, ſ. aſtutia, fraus, & dolus. 22.q.56. 2.0.

85 Moralia in tantum determinabilia lege, ideſt, in præcepto, inquantũ pertinent ad iuſtitiam. 12.q.99.5.ad 1.

86 Præcepta legis, maxime, & principaliter, ſunt de iuſtitia, quia ipſa principaliter attendit rationem debiti. 12.q.99 5.ad 1. item q.100.2. c. item 3.ad 3.item 22.q.56.1.ad 1.itẽ 2.0.itẽ 122.1.0. item q.140.1. ad 3.item q.148.2.ad 1.

87 In lege Dei, dantur præcepta de fortitudine, & de partibus eius. 12.q. 100.11.ad 3.item 22.q.170.0.

88 Præcepta legis diuinæ, dantur de fortitudine, & de aliis uirtutibus: ſecundũ quod conuenit ordinationi mentis in Deum. 22.q 140.1.c.

89 In lege Dei dantur conuenienter præcepta negatiua, contra uitia oppoſita temperantiæ, & partibus eius. 12.q. 100. 11. ad 3. item 22.q. 170. 0.

90 In lege Dei, dantur præcepta de perſeuerantia, & patientia, non autẽ de magnanimitate & magnificentia, ſed dantur conſilia. 22.q.140. 2.ad 1.

91 In lege Dei, non datur præceptum contra præſumptionem, quæ opponitur magnanimitati, quia intelligitur in p̃cepto timoris. 22.q.22.2. ad 3.

92 Omnes uirtutes, de quarum actibus dantur præcepta, ordinantur ad purificandum cor, uel ad bonam conſcientiam, uel ad rectam fidem quæ requiruntur ad diligendum Deum, 22.q.44.1,c.

93 Quædam cerimonialia erant ante legem, non quidem ex præcepto legis Dei, ſed ex ratione humana per inſtinctum Dei, 12.q.103.1.o.

94 Lex uetus continet præcepta cerimonialia, ideſt, quæ ſpecialiter pertinent ad cultum Dei. 12.q 99 3.o. item 4.5.c. item q. 101. r.2.4.c. item q. 103.1.c.ad 3. item q.104. 1.o. item q.108.2.c. item 22.q. 122.1.ad 2.

95 Omnia præcepta cerimonialia, habebant cauſam rationabilem, ſcilicet literalem & figuralem, 12.q.102.o.

96 Præcepta cerimonialia, erant figura Chriſti, eccleſiæ, & patriæ cœleſtis: ſed lex noua eſt tantum figura patriæ. 12. q.101.2.o. item q. 103. 1.c.

97 Præcepta cerimonialia, erant figuralia, primo & per ſe: iudicialia uero erant ex conſequenti tantum, 12.q.104.2.o, item 3.c. item 22. q.87. 1.c.

98 Præcepta cerimonialia legis fuerunt uiua, uſque ad paſſionē Chriſti, ſed mortua deinceps, mortifera uero poſt diuulgationem euāgelij, 12.q.103.3.4.o.item q.104.3.c.item 22.q.86.4.ad 1. item q.87.1. c.ſi item q.93.1.o.item q.94.3. ad 5.

99 Præcepta cerimonialia & iudicialia, ſunt determinationes moralium, & etiam præcepta decalogi, ſed non ponuntur in decalogo, 12.q.122. 1.ad 2.

100 In lege ueteri ſunt plura præcepta cerimonialia, quàm iudicialia, & plura præcepta moralia reſpectu proximi, quàm reſpectu Dei. 12.q. 104.1.ad 3.

101 Præcepta cerimonialia, & iudicialia, ſunt determinatiua præceptorum decalogi, ut ex ui inſtitutionis tantum: ſed moralia, ex ui naturalis inſtinctus. 12.q.100.11.ad 2.

102 Lex uetus, non continet alia præcepta, niſi moralia, cerimonialia, & iudicialia.12.q.99.4.c.item 5.o.

103 Colere Deum eſt actus uirtutis: ideo pertinet ad præceptum morale, ſed determinatio eius ad cerimoniale.12.q.99.3.ad 2.

104 In iis quæ ordinant ad Deum, quædam ſunt moralia, quæ ipſa ratio fide formata dictat, ſicut Deū eſſe amandum, quædam uero cerimonialia, quæ nōn habent uim obligationis, niſi ex inſtitutione diuina. 12.q.104.1.ad 3.

105 Præcepta cerimonialia & iudicialia, obligant ex lege tantum, moralia uero etiam ſecundum ſe, ex dictamine rationis. 12.q.100. 11.c.ad 2, item q.104.1.c.item 4.ad 2.

106 Lex uetus continet peccata iudicialia, i determinationes iuſtitiæ ſeruandæ inter homines.12.q.99.4.o.item 5.c item q.101. 1.c. item q. 103.1.c.item q.104.1.o. item q.108.2.c. item 22.q.87.1.c. item q. 122.1.ad 2.

107 Præceptum iudiciale quadruplex, ſ. reſpectu principum, conciuium, domeſticorum, & extraneorum. 12.q.104.4.o.

108 Præcepta iudicialia, optime tradita ſunt, de principibus, & regibus Iudæorum.12.q.105.1.o.

109 Similiter de domeſticis, ideſt, de coniugibus & filijs, & ſeruis. 12.q. 105.4.o.

110 Similiter de conuictu popularium, & de poſſeſſionibus Iudæorum, ſtatuendo iudices, ordinem iudicij, numerum teſtium, & pœnas.12. q.105.2.o.

111 Similiter de extraneis, ideſt, de peregrinis, aduenis, uicinis, & hoſtib⁹. 12.q.105.3.o.

112 In lege ueteri, duplex erat præceptũ, de prole nata ſ. generale, quo ad omnes filios & filias, ideſt, ſacrificium ad expiationem peccati originalis, & holocauſtum, ad conſecrationem prolis, & ſpeciale, de primogenitis, & utrunque ſeruatum fuit circa Chriſtum infantem. 3.q.37.3.c.

113 Non ſunt aliqua præcepta iudicialia, ordinantia hominem in ſeipſo: ſed omnia talia ſunt moralia. 12.q.104.1.ad 3.

114 Circa iudicialia præcepta dupliciter Scribæ & Phariſæi errabant, ſ. primo quidem, quia quædam quæ in lege Moyſis erant tradita, tanquam permiſſiones, æſtimabant eſſe per ſe iuſta, ſ. repudium uxoris, & uſuras accipere ab extraneis, & ideo Dominus prohibuit uxoris repudium & uſurarum acceptionem: alio modo errabant, credentes quædam quæ lex uetus inſtituerat facienda propter iuſtitiam, eſſe exequenda ex appetitu uindictæ, uel ex cupiditate temporalium rerum, uel ex odio inimicorum, quorum oppoſita Dominus docet. 12.q.108.3.ad 2.

115 Præcepta iudicialia, poſt Chriſtum non obligant, nec ſeruans ea, peccat; niſi ſeruet, ut obligatus ex lege, 12.q.104 3.c. item q.108.1.c. itẽ 4.c. ad 4. item 22.q.62.3.ad 1. item q.87.1.c.

116 Intentio legislatoris duplex, ſ. præcepti, & finis eius, prima obligat, nõ autem ſecunda. 12.q 100.9 ad 2.

117 Præcepta iuris poſitiui, non ſe extendunt ultra intentionem pręcipientis, * quæ eſt finis præcepti, hæc autem eſt charitas. 12.q 96.6.c.

118 Pręceptum legislatoris tunc ſolum non obligat, quando obſeruatio pręcepti intentionem eius euacuat uel impedit. 12.q.69.7.c.

119 Præcepta communis ſtatuti, non eodem modo obligant omnes, ſed ſecundum quod requiritur ad finem, quem intendit legislator. 12.q. 96.6.c. item 22.q.147.3.ad 2.

120 Nullus ligatur pręcepto, niſi mediante notitia eius: ideo nullus ignorans, tenetur ad aliquod pręceptũ, niſi teneatur, uel potuerit ſcire illud inquantum in eius notitiam, illud pręceptum deuenit per alios uel deuenire poteſt promulgatione facta. 12.q.90.4.c.ad 2.

121 Legislator non poteſt aliquod pręceptum ponere, quod non oporteat in aliquo caſu prętermitti. 12. q. 96.6.c. item 22. q. 147.3. ad 2. item 4.c.

122 Tranſgrediens pręcepta, contemnendo auctoritatem legislatoris, uel ſic quod impediatur finis quem intendit, peccat mortaliter: non autem ſi ex rationabili cauſa, pręcipue in caſu, quo legislator decerneret non eſſe ſeruandum. 12.q.96.6.c. item 22. q.147. 3. ad 2. item 4.c.

123 Ad principes ſeculares pertinet dare pręcepta, ad utilitatem communem in temporalibus: ad pręlatos autem eccleſiaſticos in ſpiritualibus. 22.q.147.3.c.

124 Pręlati debent abſtinere à multitudine pręceptorum, 12.q.107.4.c. itẽ 22.q.105.1.ad 3.

125 Pręlatus non eſt dominus, ſed diſpenſator, non in deſtructionem, ſed in ędificationem: ideo non poteſt pręcipere peccata: nec prohibere opera uirtutum. 22.q. 88.12.ad 2.

126 Pręcepta legis humanę, diuerſificantur, ſecundum diuerſitatem communitatum. 12.q.100.2.c. item q.104.3.ad 2. item q.107.1.c. itẽ 22. q.140.1.c.

127 Quandoque pręlati religioſorum pręcipiunt, uel communiter omnibus uel alicui ſpecialiter, ut ſi quis ſit corrigendus, ei dicatur, & tũc

intelligendum eſt præceptum ſane,ſaluo ordine fraternæ correctio-
nis.22.q.33.7.a. 5.item ad 5.
228 Prælatus religioſorum,non habet poteſtatem præcipiendi aliqnid ſu-
per occultis: niſi inquantum per aliqua indicia manifeſtantur,puta
per infamiam,uel per aliquas ſuſpiciones, in quibus caſibus poteſt
prælatus præcipere,eodem modo ſicut & iudex ſecularis , uel eccle-
ſiaſticus poteſt exigere iuramentum de ueritate dicenda. 22.q.33.
7 ad 5.
1 PRECES pro indigno,ſunt ſimoniacæ , & ſunt munus à lingua , non
autem pro digno 22.q.100.5.ad 3.
1 PRAECIPERE eſt actus rationis,quia importat motionem,eum qua
dam ordinatione.22.q.47.8 ad 3.
2 Recte præcipere,& ratione uti,ſemper ſe concomitantur, quia ad præ-
ceptum rationis,ſequitur obedientia uirium inferiorum, quod perti
net ad uſum.22. q.48 ad 4.

1 PRAECIPITATIO eſt operatio per impetum uoluntatis, uel paſ-
ſionis,ſine prudentia,& partibus eius. 22.q. 8.6.ad 1. item q. 53.
1.o.item 5.c.item q.127.1.ad 2.
2 Præcipitatio eſt ſpeciale peccatum, propter ſpecialem actum rationis,
qui prætermittitur, ſcilicet cõſilium,licet poſſit inueniri in quolibet
genere peccatorum.22.q.54.1.ad 2.
3 Præcipitatio contrariatur dono conſilij,& prudẽtiæ. 22.q.53.3.ad 1.
item q.127. 1.ad 2.
¶ Precium rerum uenialium,non eſt ſemper determinatum punctua
liter,ſed in æſtimatione.22.q.77.1.ad 1.
¶ * Præda licite capitur ab hoſtibus,uel malefactoribus, * in iis quæ
ipſi iniuſte abſtulerant.22.q.66.8.o.
1 PRAEDESTINATIO eſt quædam præordinatio Dei ab æ-
terno , de iis quæ per gratiam Dei fienda ſunt in tempore, 3.q.
24.1 .c.
2 Prædeſtinatio eſt ratio tranſmiſſionis creaturæ rationalis, ad uitã æter
nam,in mente Dei.1.q.23.1.c.item 3.q.24.1.c.
3 Prædeſtinatio eſt præſcientia,& præparatio gratiæ in præſenti , & glo-
riæ in futuro.1.q.23.2.ad 3.item ad 4.item 22.q.174.1.c.
4 Gratia ponitur in diffinitione eius,non quia ſit de eſſentia eius , ſed
quia importat reſpectum ad gratiam.1.q.23.2.ad 4.
5 Prædeſtinatio eſt pars prouidentiæ.1.q.23.1.2.3.4 6 8.c.
6 Prædeſtinatio nihil ponit in prædeſtinato, niſi effectum eius. 1. q.
23. 2. o.
7 Differentia ſcientiæ,ſapientiæ,præſcientiæ,præuidentiæ,diſpoſitionis,
prouidentiæ,& prædeſtinationis.1.q 23.3.c.
8 Prædeſtinatio propriè,eſt tantum de bonis,præſcientia uerò,eſt etiam
de peccatis.22 q.174.1.c.
9 Prædeſtinatio eſt cauſa gratiæ,& gloriæ:ſed reprobatio eſt cauſa dere
lictionis,& pœnæ æternæ,non autem culpæ.1.q.23.3.ad 2.
10 Prædeſtinatio eſt tantum entium aliquando 1.q.23.2.ad 2.itẽ 4.ad 2.
11 Prædeſtinatio conuenit angelis,ſicut & hominibus:licet nõ fuerint mi
ſeri.1.q.23.1.ad 3.
12 Prædeſtinatio non conuenit creaturæ irrationali,niſi abuſiue . 1.q.23.
1.ad 2.
13 Conueniens eſt Deo,homines prædeſtinare.1.q.23.1.o.
14 Prædeſtinatio certiſſime,& infallibiliter conſequitur ſuum effectum ,
1.q.23.

1.q.23.3.ad 3.item 6.o.item 8.3.

15 Prædeſtinatio non poteſt impediri.1.q.23.8.ad 3.

16 Prædeſtinatio iuuatur precibus ſanctorum,& ſuis,& aliis bonis operibus,ex parte affectus eius,non autem ex parte ordinationis diuinæ. 1.q.23.8.o.

17 Præſcientia meritorum,non eſt cauſa prædeſtinationis uniuerſaliter: tamen unus effectus eius,eſt ratio finalis alterius effectus eius prioris,& cauſa meritoria effectus poſterioris.1.q.23.5.o.

18 Voluntas Dei eſt cauſa efficiens,& finis prædeſtinationis, ex parte totius effectus eius.1.q.23.5.o.

19 Error multiplex circa effectus prædeſtinationis,1.q.23.5.8.c.

20 Prædeſtinatio eſt æterna,3.q.24.1.2.c.item 3.o.item 4.c.ad 1.

21 Præſcientia,prouidentia,prædeſtinatio, & huiuſmodi, non imponunt neceſſitatem omnibus rebus: nec auferunt contingentiam ab eis, 1.q.22.4.o. item q.23.1.ad 1.item 3.ad 3.item 6.c.item 22.q.171. 6.ad 1.

22 Prædeſtinati non ſunt certi communiter de ſua prædeſtinatione.1.q. 23.1.ad 4.

23 Licet aliquibus ex ſpeciali priuilegio,ſua prædeſtinatio reueletur,non tamen conuenit,ut reueletur omnibus:quia ſic illi qui non ſunt prædeſtinati deſperarent,& ſecuritas in prædeſtinatis negligentiam pareret.1.q.23.1.ad 4.

24 Reuelat Deus hoc aliquando aliquibus,ex ſpeciali priuilegio:ut ſecuritatis gaudium etiam in hac uita in eis incipiat,& confidentius, & fortius,magnifica opera proſequantur,& mala præſentis uitæ ſuſtineant.12.q.117.5.c.

25 Numerus prædeſtinatorum eſt certus,& determinatus formaliter, & materialiter Deo,non autem nobis.1.q.23.7.o.

26 Prædeſtinatio conuenit Chriſto,& perſonæ Chriſti, inquantum ſubſiſtit in natura humana,non autem ut ſubſiſtit in natura diuina: nec ſecundum ſe,nec conuenit naturæ humanæ,nec naturæ diuinæ.3.q. 24.1.o.

27 Prædeſtinatio Chriſti,eſt cauſa efficiens,formalis,exemplaris, & finalis prædeſtinationis noſtræ,ratione effectus,non autem ratione operationis Dei,3.q.24.3.4.o.

28 Chriſtus prædeſtinatus eſt eſſe filius Dei,non autem proprie factus eſt filius Dei,3.q.24.1.ad 2.

29 Chriſtus ſecundum quod homo,prædeſtinatus eſt eſſe filius Dei,quia prædeſtinatio quo ad prædeceſſionem,& effectum,i.gratiam,conuenit Chriſto,ratione humanæ naturæ tantum.3.q.24.2.o.

30 Chriſtus ſecundum quod filius Dei,prædeſtinatus eſt eſſe homo,tamē magis proprie dicitur econuerſo.3.q.24.2 ad 3.

31 Homo prædeſtinatus eſt,eſſe filius Dei,& econuerſo.3.q.24.2.ad 3.

¶ Prædicamentum quodlibet accidentium dicit imperfectionem, ſecundum propriam rationem generis, præter relationem:ideo in diuinis ſunt tantum duo modi prædicandi,ſcilicet ſubſtantiæ, & relationis.1.q.28.1.c.item 2.o.

1 PRAEDICARE ideſt euangelium recitare in eccleſia, quod eſt linguis loqui,pertinet ad diaconum: ad ſacerdotes autem pertinet exponere,& exhortari,quod eſt prophetare.3.q.67.1.ad 1.

2 Prædicare,eſt principaliſſimus, & proprius actus epiſcopi, & dignior quam baptizare,3.q.67.1.ad 1.item 2.ad 1.item q.71.4.ad 3.

3 Periculum de prędicatione omiſſa,non imminet, niſi eis quibus commiſſum eſt officium prędicandi.22.q.10.12.ad 5.
4 Prędicans poteſt uiuere,de eleemoſynis ſponte oblatis, non autem de datis coacte,niſi ſit prælatus.22.q.188.4.ad 4.
5 Chriſtus non debuit prætermittere prędicationem,propter ſcandalum Iudęorum,3.q.42.2.0.
6 Chriſtus,& Apoſtoli,à principio prędicauerunt Iudęis tantum quadruplici ratione,ſ.ut oſtenderet per ſuum aduentum impleri promiſſiones antiquitus factas Iudęis,non autem gentilibus:ut eius aduentus oſtenderetur eſſe à Deo:ut Iudęis auferret calumniandi materiam,& quia per crucis uictoriam meruit poteſtatem & dominium ſuper gẽtęs,3.q.42.1.0.
7 Chriſtus prędicauit annis tribus,& quaſi menſibus tribus,& uixit annis triginta tribus,& menſibus tribus,3.q.39.3.o.item q 43.3.c.
1 PRAEDICARI. Quicquid prędicatur de aliquo, ſicut uniuerſale de particulari, poteſt ſupponere pro eo, non autem in aliis. 1.q.39.5.ad 4.
2 Homo prędicatur per ſe de Socrate,quia ſi Socrates diffiniretur: poneretur homo in eius diffinitione.1.q.76.1.c.co.1.
3 Totum uniuerſale, adeſt cuilibet parti eius,& ſecundum eſſe & ſecundum perfectionem, & proprie prędicatur de parte ſua, non autem totum integrale: totum autem potentiale, aliquo modo, 1.q.77.1. ad 1.
4 Pars ſubiectiua,eſt de qua prędicatur eſſentialiter totum, ſecundum unam rationem,uel ſecundum prius & poſterius,& eſt in minus.22.q.120.2.c.
5 Totum integrale, prędicatur aliquo modo,de omnibus partibus ſuis ſimul ſumptis,licet improprie,ſed nullo modo de ſingulis ſimpliciter & proprie.1.q.77.1.ad 1.
6 Nulla pars integralis prędicatur de ſuo toto. 1.q.77.1.ad 1.
7 Nullum per accidens,prędicatur uniuerſaliter : ſed tantum quę per ſe prędicantur.1.q.51.1.c.
8 Inferius non predicatur de ſuperiori,niſi per accidens,1.q.39.6 ad 2.
9 Subiectum non reſtringitur per prędicatum,ratione ſignificationis : ſed tantum ratione temporis conſignificati.1.q.39.4.ad 1.
10 Terminus in ſubiecto poſitus,tenetur materialiter,i. pro ſuppoſito : ſed in prędicato tenetur formaliter,ideſt pro natura,1.q.13.12.c.item q.31.3.ad 2.item 3.q.14.7. ad 4. item 9.c.ad 3. item 10.c.ad 2. item q.17.1.ad 3.
11 In diuinis,perſona prędicatur de eſſentia,& econuerſo.1.q.39 6.o.
12 Relatio ſecundum propriam rationem, i. ſecundum quod refertur ad aliud,prędicatur de diuinis,non autem ſecundum rationem communem.ſ.ſecundum quod inhęret ſubiecto.1.q.28.1.ad 1.
13 Hęc prędicatio,Deus eſt pater,& econuerſo,eſt per ſe, & nullo modo ꝑ accidens.Nec ſicut ſuperioris,de inferiori,nec ecõuerſo, ſed per identitatem.1.q.39.6.ad 2.
1 PRAEDICATOR nullus debet fieri,niſi prius purgatus,& uirtute perfectus.3.q.41.3.ad 1.
2 Prędicator debet eſſe abſolutus à cura rerum ſecularium, 3.q.40.3.c.
3 Prędicator nõ debet ſemꝑ eſſe in publico,ſicut nec Chrs.3.q.40.1.ad 3.
4 Sũptus debent ꝑdicatorib.à mittẽtibus eos. 22.q.187.4.ad 2.itẽ 5.ad 5
5 Prędicatorum ordo,habet cautiſſimam & ſecuriſſimam formam profitendi 22.q.18.9.ad 1.

1 PRAELATIO quælibet,eſt à Deo. Non autem abuſus eius: nec eius uſurpatio. 1.q 96.2.ad 3.

2 Licet appetere opus, & perfectionem epiſcopatus & prælationis, non autem ipſa ratione gradus, uel honoris uel diuitiarum. 22. q. 185. 1. 2.0.

3 Triplex ratio recuſationis reſpectu officij prælationis quantum eſt de ſe: ſcilicet impedimentum deuotæ contemplationis, dulcis affectionis, & ſpiritualis exultationis. 22. q. 185. 1. ad 3. item 2. ad 1.item ad 3.

4 Non licet iurare,nec uouere,quod prælationem non ſumat, nec totaliter reſiſtere.22.q.185 1.ad 3.item 2. o.

5 Prælatus exiſtens in peccato mortali,etiā occulto,corripiendo,uel quicquid aliud officij ſui faciendo,peccat mortaliter:non autē hoc agens ut frater.22. q.33.5.0.

6 Ex hoc ipſo quod prælati diſſimulant, uidentur annuere. 22. q. 147. 4.c.fin.

7 Prædicare,ex officio conuenit prælatis, religioſis autem ex commiſſione,22.q.187.4.ad 2.

8 Prelatus poteſt dupliciter conſiderari, ſcilicet aut ſecundum quod iudicio præſidet. Et ſic dicere peccatum fratris prælato, eſt dicere eccleſię. Aut ſecundum quod eſt extra iudicium exiſtens. Et ſic dicere prælato, non eſt dicere eccleſię, ſed perſonę quæ poteſt prodeſſe, & non obeſſe,quia nullus poteſt magis prodeſſe,quàm prelatus. 22. q. 33.8. ad 4.

9 Tunc prelatus inordinate uidetur tangi,quando irreuerenter obiurgatur,uel etiam quando ei detrahitur, & hoc ſignificatur per contactū montis & arcæ damnatum à Deo.22.q.43.4. ad 1.

1 PRAEMIVM eſſentiale beatitudinis, conſiſtit in actu intellectus, ſed delectatio eius in uoluntate. 1. q. 26. 2.0. item 3. c. item 12. q. 3. 4. 0.

2 Violenter corrupta, habebit duplex præmium, ut dicit beata Lucia. ſ. uirginitatis,& patientiæ.22.q. 124.4. ad 2.

3 In retributione præmiorum,inęqualia debentur inæqualibus meritis: non autem in conſtitutione rerum.1.q.47.2.ad 3.item q. 65.2.ad 3. item 12.q.1 14 3.0.

¶ Præpoſitiuus dicens affirmatiuam & negatiuam ſimul eſſe falſas,improbatur.1.q.39 4.ad 5.

1 PRAESENTIA. *Illud propriè dicitur præſens, cuius eſſentiá præſentatur ſenſui,uel intellectui. 1.q.8.3.c.ad 2.

2 Præſentia neceſſitatem quandam habent: quia neceſſe eſt Socratem ſedere,dum ſedet.22.q.49.6.c.

1. *PRAESERVATVS ab aliquo,dicitur purgatus:uel liberatus. 3.q.32. 4.ad 1.item q.52.2. ad 2.

1 PRAESTIGIVM eſt diuinatio per dæmones, ingerentes ſe uiſui, uel auditui hominum: quia præſtringit oculos. 22.q 95.3.c. princ. item q.178.1.ad 2.

2 Formę apparentes in pręſtigijs, ſunt tantum in ſenſu communi ab imaginatiua, uel per res naturales impreſſę. 1. q. 114. 4. ad 2. item 22.q.178.1. ad 2.

1 PRAESVMPTIO aliquando ſumitur in bono, quaſi præ aliis ſumptio: aliquando in malo. 22. q. 21. 2. ad 1. item q. 70. 3. ad 2.

Præſum-

2 Præſumptio in malo,dicit immoderantiam ſpei dupliciter, ſcilicet, ſupra uires proprias,uel contra iuſtitiam Dei. Prima opponitur magnanimitati: ſecunda uero,eſt ſpecies blaſphemiæ,in ſpiritum ſanctum. Ideo grauior eſt quàm prima. 22.q.21.1.4.0. item q. 130.2.0. item q.133.1. c.
3 Præſumptio prima,oritur ex inani gloria,ſecunda uero ex ſuperbia. 22. q. 21.4.0.
4 Præſumptio ſecunda, oritur ex nimio amore ſui. 22.q.22.1.ad 2.item ad 3.
5 Præſumptio ſecunda habet conuerſionem ad bonum commutabile: & auerſionem à Deo,attribuendo diuinæ uirtuti quod ei non conuenit. 22 q.21.1.ad 3.
6 Præſumptio prima opponitur magnanimitati, ſecundum exceſſum, licet apparenter ſecundum defectum,inquantum eſt aliquando de minimis,quæ magna uidentur.22.q. 130.princ. item 22.q.133.1.c.
7 Præſumptio ſecunda,opponitur charitati,uel potius dono timoris.22. q.130.2.ad 1.
8 Præſumptio magis opponitur ſpei quam timori, quia ſpei contrariatur,ratione propriæ differentiæ: timori uero,ratione generis, & contrarietas ad timorem,eſt apparentior.22.q.21,3.0.
9 Præſumptio eſt contra ordinem naturalem.Ideo ſemper eſt peccatum. 22.q.130.1 o.
10 Præſumptio ſecunda,eſt minus peccatũ, quam deſperatio.22.q.21.2.c.
11 Præſumptuoſus peccat,non æſtimando nimis miſericordiam Dei : ſed contemnendo iuſtitiã eius. 22. q.21.2.c.ad 2. itẽ q.130.2.ad 1.item q.163. 4.ad 3.
12 Peccare cum propoſito perſeuerandi in peccato , ſub ſpe ueniæ , dicitur præſumptio. Non autem ſi fit eum propoſito pænitendi, ſed alleuiatur.22.q.21.2.ad 3.
13 Aggredi opus ultra uires,ex confidentia ad uires humanas,eſt præſumptio. Non autem ſi fiat in ſpe diuini auxilij.22.q.21.2.ad 1.
14 De quolibet debet præſumi bonum: niſi appareat contrarium , nec ſit in periculum alterius.22.q. 70.3.ad 2.
Omne præteritum eſt neceſſarium.22.q.49.6.c.
1 PREVARICATOR eſt, qui malicioſe impediens punitionem peccati, aduerſam partem adiuuat,prodita cauſa ſui.22.q.68.3.c.ſi.
2 Differentia præuaricationis à calumnia & tergiuerſatione.22.q.68.3.0
3 Non omnis abſcondens uera crimina,præuaricatur,ſed tantum qui fraudulenter abſcondit ea,de quibus accuſationem proponit, colludens cum reo, proprias probationes diſſimulando, & falſas excuſationes admittendo.22.q.68.3.ad 2.
1 PRIMITIAE erant de præcepto cerimoniali,quo ad determinationem, in communi uero de iure naturali , nunc autem de præcepto eccleſiæ,ſecundum conſuetudinem patriæ. 22.q.86.4.0.
2 Quantitas primitiarum, non fuit determinata in lege : quia erant per modum oblationis,de cuius ratione eſt eſſe uoluntarium , & ſecundum Hieronymum,aliqui dabant quadrageſimam partem,alij ſexageſimam,ſed nunc ſtatur conſuetudini patriæ. 22.q.86.4. ad 3.
3 Primitiæ pertinent ad quoddam genus oblationum, in uſum ſacerdotum,& recognitionem beneficij Dei, ſ. fructuum terræ , & debet eſſe aliquid præcipuum de fructibus terræ. 22.q.86.4.c.
4 Primitiæ ſunt ſigna præteriti beneficij Dei. ſ.terræ promiſſæ Iſrael,& totius terræ,toti humano generi,& fructuum: ſed cerimonialia,propriè

erant ſigna futuri.22.q.86.4.ad 1. item ad 2.

1 PRIMOGENITVS dicitur primo natus, licet nullus poſt eum ſit. Ideo Chriſtus eſt primogenitus Marię.3.q.28.3. ad 4.

2 Omnes primogeniti, erant ſacerdotes in ueteri teſtamento, & habebant duplicem portionem in hęreditate paterna. 12. q.103. 1. ad 3. item 22.q.87.1.ad 3.

1 PRIMVM dicitur dupliciter.ſ. primum ſimpliciter, & primum in genere.12.q.6.1.ad 1.

2 Primum in per ſe ordinatis, oportet eſſe maximum, non autem primũ per accidens.22.q.163.3.ad 3.

1 AD bonum principem requiritur quod ſit uirtuoſus ſimpliciter: non autem ad bonum ciuem.12.q.92.1.ad 3.

2 Ad bonum uirum pertinet, poſſe principari, & bene ſubijci. Ideo in uirtute boni uiri, includitur uirtus principis. Sed uirtus principis differt ſpecie à uirtute ſubditi, ſicut uirtus uiri & mulieris.22.q.47.11.ad 1. item ad 2.

3 Princeps auferens per uim aliena, rapinam committit, & tenetur reſtituere: niſi ſit ſecundum iuſtitiam, pugnando, uel puniendo. 22.q.66. 8.c. item ad 3.

4 Ad bene commorandum in aliquà communitate, requiruntur duo. ſ. habere ſe bene ad principem, id eſt, cum fidelitate, reuerentia, & famulatu: ad ſocios autem reddendo cuilibet debita, & nulli nocẽdo. 12.q.100. 5.c.

5 Sanctis licet commorari in curijs principum, ad promouendum bonos, & ad impediendum malos: non autem propter uoluptates. 22. q. 187.2. ad 3.

6 Deus reſeruauit ſibi Inſtitutionem ſummi principis, & regis Iudæorũ: quia habebat ſpecialem curam eorum.12.q.105.1.ad 1.

7 Deus non dedit Iudæis principes, & reges à principio, ſed tantum modum eligendi.ſ. ſecundum iudicium Dei, & de gente ſua: & modum ſe habendi. 12.q.105.1.ad 2.

8 Diuiſio regni Iſrael. & multitudo regum, magis conuenit eis in pœnã, pro diſſentionibus multis contra regnum Dauid iuſtum: quam ad eorum profectum.12.q.105.1.ad 3.

9 Principibus Iudæorum, non ſunt deputati cibi ſicut ſacerdotibus; ne ſuperbiret, nec ambirent. 12.q. 105.1. ad 4.

1 BONVS principatus triplex.ſ. regalis, ariſtocratia, & dimocratia. Et triplex principatus malus ſ. tyrãnis, oligarchia, & dimocratia. 12.q.95. 4.c. item q.105.1.c. item 22. q.61.2.c.

2 Principatus regalis eſt optimus.1.q.103.c. item 12.q.105.1.ad 2. item 22.q.50.1.ad 2.

3 Principatus regalis, eſt propter bonum populi, tyrannicus autem eſt propter bonum tyranni.1.q.92.1.ad 2. item q.96. 4.c. item 22. q. 42.2. ad 3.

4 Optimus principatus eſt, in quo omnes habent aliquam partem. Et cõponitur ex regno,* inquantum unus præeſt: & ariſtocratia, inquãtum multi principantur ſecũdum uirtutem: & democratia, id eſt principatus populi, in quo populus ſibi eligit principem. 12.q.95.4.c. item q. 105.1.c.

5 Principatus dicuntur in angelis, quia principantur omnibus cęleſtibus principibus, diuinas iuſſiones explentibus. Sed archangeli dicuntur qui principantur ſoli ordini angelorum, 1.q.108.5.ad 4.

PRINCI-

1 PRINCIPIUM quo ad relationem,eſt ſimul naturaliter cum principiato: ſed id quod eſt principium, eſt naturaliter prius eo. 1. q.42. 3. ad 2.
2 Principium eſt prius tempore principiato, dupliciter, ſcilicet, ex parte actionis ſucceſſiue, uel agentis imperfecti, uel eligentis tempus.1.q. 42. 2. c.
3 Apud Græcos filius & ſpiritus ſanctus dicuntur principati, non autem apud Latinos.1.q.33.1.ad 2.
1 PRINCIPIVM ſumitur à prioritate,ſed non ſignificat eam. 1. q. 33.1.ad 3.
2 Principium eſt id à quo aliquid procedit, quocunque modo,& econuerſo. 1.q.33.1.c.
3 * Principium eſt communius cauſa & cauſa elemento.1.q.33.1.ad 1.
4 Non omne principium,eſt primum principium.12.q.6.1.ad 1.item q. 4.1.ad 1.
5 Græci indifferenter utuntur nomine cauſæ, ſicut nomine principij in diuinis,non autem Latini.1.q.33.1. ad 1.
6 In diuinis una perſona eſt principium alterius,non autem cauſa. 1. q. 33.1.0.item q.36.4.0.
7 Principium in diuinis & in creaturis,dupliciter cognoſcitur.ſ.ut primũ, & ut principium. 1.q.33.4.c.
8 Non omne principium cognoſcendi, eſt principium eſſendi. 1. q. 85. 3. ad 4.
9 Primum principium in ſpeculatiuis eſt. Non contingit idem ſimul eſſe & non eſſe.In practicis autem eſt, Bonum eſt proſequendum: malũ uero eſt fugiendum.12.q 94 2.c.item 22. q. 1.7 c.
10 Principia ſpeculatiua, cognoſcuntur per alium habitum naturalem, quàm concluſiones:quia principia per intellectum, concluſiones uero per ſcientiam.22.q.47.6.c.item q.49.2.ad 1.
11 * Sicut in ratione ſpeculatiua ſunt quædam ut principia, quorum eſt intellectus,& concluſiones,quarum eſt ſcientia,ita in ratione practica,ut principia naturaliter nota,ſunt fines uirtutum moralium:quia finis ſe habet in operalibus,ſicut principium,in ſpeculatiuis:& quædam ſunt in ratione practica,ut concluſiones eorum quæ ſunt ad finem.22.q.47.6.c.
12 Nihil refert utrum ille qui docet proponendo uel interrogando, procedat de principijs communibus ad concluſiones. Vtrobique enim animus audientis certificatur de poſterioribus per priora. 1. q.84.3.ad 3.item q. 117.1.0.
¶ Prioritas nullo modo eſt in diuinis.1.q.36.3.ad 3.item q.42.3.0.
1 PRIVATIO ſecunda ſuſcipit magis & minus: quia ponit aliquid, quod eſt de ratione eius: non autem prima. 12.q.73.2.0.item q. 82.4.c.
2 Priuatio ſuſcipit magis & minus,ſecundum ſuas cauſas, non autem ſecundum ſe. 1.q. 11. 4. ad 1. item q.49.3. ad 3.item 12. quæſt. 22. 2. ad 1.
3 Priuationes & negationes differunt ſpecie ſecundum differentias habituum,& poſitionum oppoſitorum, & ſpecificantur per habitus oppoſitos. 22. q.107.2.c.
4 * Priuatio eſt carentia eius quod eſt aptum natum haberi.Et hoc tripliciter.ſ.uel ab eo,uel ab alio eiuſdem ſpeciei,uel à quocunque.Et tertia tantum eſt in diuinis.1.q.33. 4.ad 2.
5 Priuatio eſt negatio circa determinatum ſubiectum.1.q.17.4.c.

6 Contractum ſignificat aliquam naturam in ſubiecto, non autem priuatio. 1.q.17.4.c.
7 Nulla priuatio, tollit totaliter eſſe. 1.q.11.2.ad 1.
8 * Nulla priuatio eſt intenta ab aliquo agente. 1. quæſt. 19.9.c. item q. 49. 1. c.
9 ¶ Priuilegium eſt priuata lex: quia reſpicit ſingulares perſonas, ſed commune eſt ad multa negocia. 12.q.96.1. ad 1.

1 PRIVS dicitur dupliciter ſ. ordine perfectionis, & generationis. 1.q. 85.3.ad 1.item 12.q.68.8. ad 3.
2 Prius natura, dicitur dupliciter. ſ. ſecundum cauſam materialem, & magis ſecundum alias cauſas. 22.q.1.7. ad 3.
3 Semper id quod eſt naturalius, eſt prius. 12.q.49.2.c.
4 Imperfectum eſt prius tempore perfecto in eodem. Sed in diuerſis eſt econuerſo, & natura in utriſque. 1.q.82.3.ad 2.item q. 85.3. ad 1. item q.94 3.c.item 12.q.6.2.4.c.item 3.q.1.5.ad 3.item 6.c.
5 Prius duplex. ſ. per ſe, & per accidens. 22.q.4.7.c.
6 Semper quod eſt per ſe, eſt prius eo quod eſt per aliud. 1.q.10.1.c.item q. 84. 6.c.
7 Remoto priori, remouetur poſterius, ſequens tantum ex eo: non autem ſi ſequatur etiam ex alio. 12.q. 15.2. ad 2.
1 PROCESSIO dicitur dupliciter. ſ. motus proceſſiuus animalium, & eductio principiati à principio: prima eſt in diuinis metaphorice tantum, ſecunda uero propriè. 1.q.27.1.0.
2 Proceſſio duplex ſ. ab extra, & ab intra: prima ſemper eſt per motum ad diuerſum, & contra rationem primi principij, non autem ſecunda. Ideo ſecunda conuenit Deo, non autem prima. 1.q.27.1.0.
3 Omnis proceſſio creaturæ, eſt per motum, uel mutationem: non autem in diuinis. 1.q.27.1.ad. 1.
4 Proceſſus rationis duplex. ſ. uia compoſitionis, & uia reſolutionis. 12.q. 14.5.0.
5 In diuinis ſunt tantum duæ proceſſiones, ſcilicet, uerbi & amoris, ſecundum quod Deus ſuam eſſentiam, ueritatem & bonitatem intelligit & amat. 1.qõ.27.3.5.0.item qõ.28.4.c.item quæſt. 37. 1. c.item q. 41.6.c.
6 Omnia quæ important reſpectum originis, abſolute dicuntur de proceſſione diuina: non autem repugnantia conſubſtantialitati, coæternitati, & independentię 1.q.27.2.ad 2.
7 Proceſſiones in diuinis, diſtinguuntur per relationes, & modos originis, non autem ſeipſis: nec per eſſe à natura & uoluntate. 1.q.27.3.0.
8 Proceſſio filij, eſt per naturam patris. Ideo eſt ei coæternus, conſubſtantialis, & independens: non autem creaturæ, quia procedunt per uoluntatem Dei. 1. q.41.2.c.item q.42.2.c.
9 Omnia quę pertinent ad generationem uiuorum, dicuntur in proceſſione filij Dei, ut oriri, naſci, gigni; & generari. 1.q.27.2.ad 2.
10 Hæreſis Valentini, quod filius Dei procedit uario modo prolationis. i. ad extra. 1.q.34.2.ad 2.
11 Spiritus ſanctus procedit à patre & filio, quia aliter non poſſet diſtingui, à filio. 1.q.36.2.0.
12 * Spiritus ſanctus procedit ab eis, inquantum ſunt plures agentes: & inquantum ſunt unum, in ui ſpiratiua. 1. q.36.4. ad 1.
13 Hęreſis Arij, quòd ſpiritus ſanctus procedit à patre & filio, ut creatura utriuſque. 1. q.27.1.c.

14 Hæreſis Neſtorij & Theodorici, quòd ſpiritus ſanctus non procedit à filio.1.q.36.2.ad 3.

15 Spiritus ſanctus, non magis procedit à patre, quàm à filio, nec prius: nec plenius.1.q.36.3.ad 2.

16 Spiritus ſanctus dicitur principaliter & propriè procedere à patre: propter auctoritatem in patre, non autem magis proprie.1.q.36.3.ad 2.

17 Spiritus ſanctus procedit à patre immediate, & mediante filio, ratione ſuppoſiti: non autem ratione uirtutis mediæ.1.q.36.3.ad 1.

18 Proceſſio filij, eſt per actum intellectus: ſed proceſſio ſpiritus ſancti, eſt per actum uoluntatis.1.q.27.2.c.fi.item 3.c. item q.28.4.ad 1.item q.34.2.c.item q.45.7.c.

19 Spiritus ſanctus, ita naturaliter & à natura procedit à patre, ſicut & filius.1.q.41.2 ad 3.item 6.c.item q.42.2.c.

20 Proceſſio ſpiritus ſancti, triplici ratione nominatur tantum proceſſio. ſ. ex habitudine rei amatæ ab amante per amorem.1.q.27.4.ad 3.itē q.28.4.c.item q.37.1.c.

21 Emanatio, proprietas, & relatio ſpiritus ſancti, nominatur eodem nomine, ſcilicet ſpiratio, propter defectum nominum. 1.q.36.1.c.item q.37.1.c.

22 Proceſſio ſpiritus ſancti dicitur æterna, reſpectu obiecti æterni: ſed ut tendit in obiectum creatum, cui Deus confert aliquid, dicitur temporalis.1.q.43.2.c.

23 Spiritus ſanctus procedit à ſeipſo, proceſſione temporali. 1. q. 43. 2. ad 3.

24 Proceſſio æterna & temporalis, ſunt tantum una proceſſio, ratione reſpectus ad principium quem principaliter importat: ſed ſunt duæ ratione duplicis reſpectus ad obiecta.1. q. 33.2.c.item ad 3.

1 PROCLAMARE licet in capitulis religioſorum de leuibus quæ famæ non derogant, ſine admonitione ſecreta, non autem de graui. 22. q. 33.7.ad 4.

2 Non uidetur eſſe probabile, quòd ea quæ ſunt in conſuetudine religioſorum, ſint contra præcepta Chriſti. Conſuetum eſt autem in religionibus quod in capitulis aliqui proclamantur de culpis, nulla ſecreta admonitione præmiſſa. Sed huiuſmodi proclamationes, ſunt quaſi quędam commemorationes, potius oblitarum culparum quàm accuſationes uel denunciationes.22.q.33.7.2.4.item ad 4.

3 Si eſſent tamen alia, de quibus frater infamaretur, contra præceptum domini ageret, qui per hunc modum proclamando, peccatum fratris publicaret.22.q.33.7.ad 4.

1 PRODIGALITAS eſt circa paſſiones pecuniæ, ſicut deficiens: non autem ſicut ſuperabundans in eis.22.q.119.1. ad 1.

2 Prodigalitas dicitur eſſe contra naturam: quia habet immoderatam emiſſionem rerum, repugnantem naturę.22.q.32.6 ad 2.

3 Prodigus, ſæpe excedit dando propter uoluptates, non tamen ſemper. 22. q. 119.1.ad 3.

4 Prodigalitas ſemper eſt peccatum, non principaliter propter quantitatem, ſed propter inordinationem dandi, quibus non debet dati, & propter quæ, & ſicut debet.22.q.19.1.c.item 2 ad 1.

5 Prodigus peccat in ſe, & in proximum, præcipuè clerici conſumentes bona pauperum. Similiter auarus.22.q.119.3.ad 1.

6 Prodigalitas opponitur liberalitati. 22.q.117.princ. item q.118.princ. item q.119.1.2.3.c.

¶ Productæ res à principio fuerunt in ſtatu perfecto:ut eſſent principia aliorum.1.q.94.3.c.

1 PROFITENS, non uouet ſeruare quicquid eſt in regula: ſed uitam regularem,uel uiuere ſecundum regulam,quod eſt cautius, uel obedientiam ſecundum regulam,non obligando ſe ad culpam:ut in religione ordinis fratrum prædicatorum,quod eſt melius. 22. q. 186. 9.ad 1.

2 Votum ſimplex de maiori religione,non obligat,poſt profeſſionem in minori.22.q.189.8.ad 3.

3 Profeſſio facta ante annos pubertatis, ſ. ante annos quatuordecim in puero,uel ante annos duodecim in puella, non tenet, propter eccleſiæ ſtatuta. 22.q.88.9.c.ad 3.item q 189 5.c.ad 1.item ad 3.

4 Nazaræi profitebantur quandam perfectionem,deponens comam.22. q.186.6.b.

1 PROHIBITIO incitat concupiſcentiam tripliciter, ſcilicet ratione ardui, ratione clauſę paſſionis, & ratione importunitatis. 12. q. 98. 1. ad 2.

2 Omne peccatum eſt malum,quia prohibitum iure naturali: nō autem iure poſitiuo.12.q.71.6.ad 4.

3 Prohibitio ligni ſcientiæ boni & mali, fuit propter figuram. ſ. propter euentum futurum,quia poſt eius eſum homo per experimētum pœnæ didicit quid intereſſet inter obedientię bonum, & inobedienriæ malum:non autem propter naturam arboris malam. 1.q. 102. 1.ad 4 item 12.q.102.1.ad 2.

1 PROMISSIO eſt actus rationis,quia eſt enunciatio, & ordinatio alicuius. 22.q.88.1.c.

2 Promiſſio eſt ordinare quid facere pro alio debeat gratum ei.Sed comminatio eſt contra alium.22.q 88.1.2.5.c.

3 Promiſſio nuda, id eſt, non habens aliquid additum ad confirmationem. non habet uim plenam obligandi Deo, nec homini. 22.q. 88. 3. ad 1.

4 Promiſſa non debent ſeruari, ſi eſt illicitum quod promittitur: uel ſi ſint mutatæ conditiones perſonarum, uel negociorum. Ad hoc ergo quod homo ſeruare debeat quod promiſit, oportet ut ſit licitum quod promittitur,& quòd omnia immutata permaneant.22.q.110. 3.ad 5.

1 PROMVLGATIO legis naturæ,ſit ex hoc quod Deus inſerit eam mentibus hominum naturaliter cuſtodiendam. 12.q.90.ad 4.

2 Promulgatione non indigent præcepta communia legis naturæ, & credere in Deum. 12.q.100.4.ad 1.

3 Promulgatio fit uerbo & ſcripto. Et utroque modo promulgatio legis æternæ eſt æterna,ex parte Dei, non autem ex parte noſtra. 12.q 91. 1. ad 2.

4 Promulgatio legis,neceſſaria eſt ad hoc, quod lex habeat uim obligandi.12.q.90.4.c.

5 Promulgatio obligat abſentem, ſicut & præſentem, inquantum promulgatio ad eum peruenit, uel potuit peruenire per alios. Futuros autem obligat per ſcripturas.12.q.90.4.ad 2.item ad 3.

1 PRONOMINA demonſtratiua dicuntur de Deo, ſecundum quod faciunt demonſtrationem ad intellectum:non autem ad ſenſum. 1. q. 13.1. ad 3.

2 Pronomina poſſeſſiua coniunguntur nominibus Dei, quæ ſignificant rationem principij efficientis, uel finalis,uel exemplaris: non autem nomini-

nominibus Dei, quæ ſignificant per modum formæ inhærentis. 1.q. 36.1. ad 3.

¶ Propaſſio, eſt paſſio inchoata in appetitu ſenſitiuo, non ultra procedens: ſicut in Chriſto fuit 3.q.15.4.c.item 6 ad 2.item 7. ad 1.

1 PROPHETIA non eſt habitus, nec qualitas permanens, ſed ut paſſio tranſiens.22.q.68.3.ad 3.item 22.q.171.2.o.item q.174.3.ad 2.item q.176.2.ad 3.

2 Prophetia non eſt gratia gratum faciens, ſed gratis data. 12.q.68. 3. ad 3.

3 Prophetia eſt diuina inſpiratio rerum, futura immobili ueritate denuntians, ſecundum Caſſiodorum.22.q.171.3.a.1.item 6.b.

4 Propheta dicitur quaſi procul phans, uel procul uidens: inquantum cognoſcit uel loquitur ea quæ ſunt procul à communi hominum ſenſu, cum quibus conuerſatur, & communicat in ſtatu uiæ. 3. q.7.8.o.

5 Prophetia principaliter & primo conſiſtit in cognitione. Ideo dicitur à phanos. Secundario conſiſtit in locutione: ideo dicitur à fari. Tertio conſiſtit in operatione miraculorum, ad confirmationem eius.22.q. 171.1.o.item 2.c.item q.174.3.ad 3.item 4.c.item 3.q.7. 8.o.

6 * De ratione prophetiæ, non eſt ænigmatica cognitio, quia Moyſes fuit propheta: & tamen Deum palam, & non per ænigmata uidit. 3. q. 7.8. ad 1.

7 In prophetia ſunt duo, ſ. repræſentatio, & iudicium de uiſis, quod eſt principalius, & completiuum eius, ſine quo nō eſt. 22.q.173.2.c.item q.176.2.ad 1.

8 Ad prophetiam requiritur lumen intellectuale ſupernaturale. 22.q. 171.2. c.

9 Ad prophetiam requiritur inſpiratio, quo ad mentis eleuationem: & reuelatio, quo ad perceptionem diuinorum.22 q.171.1.ad 4.

10 Ad prophetiam requiritur maxima mentis eleuatio, ad contemplationem ſpiritualium.22.q.172.4.c.

11 Bonitas morum, quo ad refrænationem paſſionum & remotionem occupationum exteriorum, requiritur ad prophetiam.22.q.172. 4.o.

12 Diſpoſitio naturalis, non requiritur ad prophetiam, quia Deus ſimul re mouet indiſpoſitionem, diſponit & perficit. 22.q.172.3.o.

13 Prophetia poteſt haberi ſine charitate; & ſine gratia gratum faciente. 12.q.6.2.ad 3.item q.172.4.c.

14 Obiectū prophetiæ, eſt illud quod eſt in cognitione diuina, ſupra facultatem humanam. 22.q.174.2 c.

15 Prophetia eſt de omnibus. Sed primo & principaliter eſt de futuris contingentibus: ſecundo de exiſtentibus ſupra uniuerſalem cognitionem hominum, tertio reſpectu alicuius. 22. q.171.3.o. item q. 172 1.c.fi.item ad 4.item 5.c.item q.176.2.ad 3.item q. 178.1. ad 1.

16 * Prophetiç ſunt principaliter de futuris. * Sunt tamen etiā de præſentibus, quæ tamen ſunt procul à cognitione non omnium hominum, ſed quorundam ſed ſecundum ſenſum uel ſecundū intellectum, ut Heliſeus cognouit quæ Giezi præſens fecerat, & ſunt etiam de occultis omnibus hominibus naturaliter: ut myſterium trinitatis, ſunt etiā de myſterio Chriſti ſub nomine hominum, & tunc excedunt ueritatem hiſtoriæ. 22. q.171.3 c.

17 Omnia prophetabilia, ſunt non cognoſcibilia ab homine, niſi per reuelationem Dei. Sed quæ pertinent ad ſapientiam, & ſcientiam, & interpretationem ſermonum poſſunt naturaliter cognoſci ab homine.22. q.171.3.ad 2.item q.172.1.c.fi.

Prophetæ

18 Prophetæ non uident omnia prophetabilia, ſed tantum ea quæ ſibi ſpecialiter reuelantur. 22.q.171.4 o.

19 Aliqua prophetia eſt de preterito, ſicut in Geneſi. Et in aliqua ponitur prę ertũ pro futuro propter certitudinē propheſię. 22. q. 171.3.b.

20 Prophetę non uident Deum per eſſentiam. 22.q.171.2.c. item 4.c. item ad 3. item q.173. 1. o.

21 Prophetæ uident in ſpeculo æternitatis, ſeu intelligentiarum, ſiue in libro præſcientię Dei cauſaliter, non autem formaliter. 22. q.173.1.c. fi. item ad 1. item ad 2.

22 Prophetæ habent certiſſimam & diſtinctam cognitionem de uiſis per ſpiritum prophetiæ: non autem de habitis per inſtinctum Dei. 22.q. 171. 5.o.

23 Propheſię nullo modo poteſt ſubeſſe falſum: ſicut nec præſcientiæ Dei. 22 q.171.6.o item q. 172.1.c. item 5. ad 3. item 6. ad 2.

24 Propheta propriè cognoſcit ſe moueri à Deo, ad aliquid æſtimandum, uel ſignificandum uerbo uel facto, non tamen omnia quæ per hoc intendit Deus. 22.q.173.4.o.

25 Prophetia ſimpliciter dicta, i. ſupra uniuerſalem cognitionem hominum, non poteſt eſſe à natura, ſed tantum ex reuelatione Dei. prophetia uero ſecundum quid, i. de aliquibus in ſuis cauſis, poteſt eſſe à natura, ſed fallibiliter. 22.q.172.1.o. item 3.c.

26 Prophetia, & alię illuminationes, & reuelationes, fiunt nobis à Deo mediantibus angelis. 1.q.111.1 o item 22.q.172.2.o.

27 Aliquis ceſſante prophetica illuſtratione actuali, dicitur propheta, ex deputatione Dei, & ex habilitate remanente ad facilius illuſtrari. 22. q.171.2.ad 2.

28 Prophetia prædeſtinationis, completur ſine arbitrio noſtro cauſante, non autem ſine coconſentiente. 3.q.30.1.ad 1.

29 Finis prophetiæ, eſt manifeſtatio alicuius ueritatis exiſtentis ſupra hominem. 22.q.174.2.c. ad 2. item 6.c.

30 Prophetia ſecundum quod poteſt eſſe à dęmonibus, non autem prophetia ſimpliciter. 22.q.172.5.o.

31 Prophetia dęmonum, non fit per illuminationes, ut diuina, ſed per uiſionem imaginariam uel ſenſibilem: nec eſt ſemper uera, ſicut prophetia diuina. 22.q. 172.5.ad 2. item ad 3.

32 Prophetæ dæmonum, quandoque prædicunt uera ex inſpiratione diuina, & aliquando per dæmones. 22.q.172.6.o. item q.174.5.ad 4.

33 Species prophetię triplex. ſ. comminationis, prędeſtinationis, & præſcientię. 22 q.174.1.o.

34 Prophetia fit dupliciter. ſ. per influxum luminis tantum, & per ſpecies impreſſas, uel aliter ordinatas. 22.q.173.2.o.

35 Modus prophetiæ triplex, ſecundum triplicem potentiam cognoſcitiuã, ſcilicet ſecundum oculos corporis, ſecũdum ſpiritum imaginarium, & ſecundum intuitum mentis. 22.q.174.1.ad 3.

36 Prophetis repræſentantur aliqua quadrupliciter. ſ. ſenſu exteriori, ſicut Daniel uidit ſcripturam in pariete, & Samuel audiuit uerba: uel per formas in imaginatione diuinitus impreſſas, ſicut in cęcis natis ſimilitudines cęlorum: uel per formas diuinitus ordinatas, ſicut Ieremias uidit ollam accenſam, uel ſpecies in intellectu, ſicut in ſcientia infuſa Solomoni & Apoſtolis. 22.q.173.2.o item 3.c.

37 Modus prophetiæ ſexuplex, ſecundum differentias influxus. ſ. extaſis, uiſio, ſomnium, per nubem, uox de cælo, parabola, & repletio ſancti ſpiritus. 22.q. 174.4.ad 3.

38 Gradus prophetiæ imaginatię, diſtinguitur quadrupliciter. ſ. per ſomnium & uigiliam, per ſigna, ſi loquens uidetur uel non, & ſecundum dignitatem apparentis. 1.q.12.11.1.ad 1. item 22.q.174.3.o.

39 Gradus prophetię impropriè dictæ duplex. ſ. minimus. i. ſecundum operationem exteriorem, ut Sanſon: & uiſio de naturalibus, ut Salomon. 22.q.174.3.c.

40 Actus prophetiæ duplex. ſ. principalis. i. uiſio: & ſecundarius, id eſt, denunciatio. 22.q.176 2.c.

41 Veri prophetæ, tripliciter differunt à falſis Prophetis. ſ. agente, fine, & certitudine. 22.q.175.5. ad 3.

42 Prophetia prędeſtinationis, ſemper impletur, non autem prophetia comminationis. 1.q.19.7.ad 2. item 22.q.171.6.ad 2. item q.174.1.c. item 2.o.

43 * Omnis prophetia de quacunque re, eſt eiuſdem ſpeciei, quia eſt per unum formale. ſ. per lumen diuinum. 22.q.171.3. ad 3.

44 Prophetia eſt ſimpliter excellentior dono linguarum, triplici ratione. ſ. quia conſiſtit in ipſa illuminatione mentis, quia pertinent ad rerum notitiam, & quia eſt utilior. 22.q.176.2.o.

45 Prophetia intellectualis uiſionis, eſt nobilior quam imaginaria, niſi reſpectu reuelãdi, per ſimilitudinem corporalem, quia tunc eſt econuerſo. 22.q.174.2.o. item 3.c.fi. item 4.c.ad 1. item 5.c. item q.176.2.c. ad 1. item 3.q.30.3.ad 1.

46 Prophetia magis proprie dicitur de imaginaria, quàm de intellectuali. 22.q.173.2.c.fi. item q.174.2.ad 3. item 3.c.

47 Prophetia imaginaria, de ſupernaturali ueritate, eſt nobilior intellectuali, de cognoſcibilibus humana ratione. 22.q.174. 2.ad 3. item 3.c. item q.176.2. ad 1.

48 Prophetia quanto eſt uicinior Chriſto, tanto eſt maior, & magis poſt, quam ante: licet in quolibet ſtatu prima ſit maior alijs. 1.q.57.5.ad 3. item 22.q.174.6.o.

49 Idem propheta non eſt ſemper in eodem gradu prophetiæ: ſed quandoque in maiore, quandoque in minori. 22.q.174.3.ad 2.

50 Moyſes fuit cęteris prophetis ſimpliciter maior, licet ſecundum quid ſit minor aliquo. 22.q. 174.4.o.

51 Prophetia Dauid ex propinquo, attingit ad uiſionem Moyſis maiorem, quo ad cognitionem diuinitatis: ſed econuerſo, in cognoſcendo & exprimendo myſteria incarnationis Chriſti. 22.q.174.4.ad 1.

52 Ioannes Baptiſta, fuit maior propheta Moyſe, & cæteris Prophetis ueteris teſtamenti. 22.q.174.4. ad 3.

53 Prophetia non conuenit Deo, nec beatis, nec angelis. 22.q.173.1.c. itẽ q.174.5.o. item 3. q.7.8.c. item q.31.2.c.

54 * Prophetia fuit in Chriſto, inquantum fuit uiator. 22. q.174. 5. ad 3. item 3.q.7.8.o. item q.31. 2.o.

55 Ille cuius tantum intellectus illuminatur ad iudicandum uiſa ab alijs, ſicut Ioſeph & Daniel, eſt propheta. 22.q.173.2.c.

56 Ille cui oſtenduntur ſimilitudines, ſine lumine intelligentię, ſicut Pharao, uel Nabuchodonoſor, uel Balthaſar, nõ eſt proprie propheta. 22.q.173.2.c.

57 Abraham, Iſaac, & Iacob, fuerunt prophetæ. 22.q.174.6.c.

58 * Dauid habuit prophetiam, quo ad intuitum mentis, ſine imaginaria uiſione. 22.q.174.4.ad 1.

59 Omnes numerati inter prophetas, habuerunt prophetiam imaginariã; de ſupernaturali ueritate, & habebant officiũ prophetandi, & loquebantur.

bantur in perſona Dei, non autem agiographe. 22.q.174.2.ad 3.

60 Omni tempore fuerunt prophetæ, etiam in nouo teſtamento. 22.q.95. 2.ad 3. item q.174 6.0.

61 Propheię fuerunt maxime in abundantia, tempore regum: quia tunc populus erat liber: ideo inſtrui debebat de agendis. 22.q.174.6.ad 2.

62 Prophetiæ inceperunt ſcribi per Iſaiam & Oſee, quando Roma condita fuit. 22.q.174.6.ad 2.

¶ Propiciatorium erat tabula ſuper alas cherubin, quia exinde Deus propitiabatur populo. 12.q.102.4.ad 6.

1 PROPORTIO ſecundum primam nominis impoſitionem ſignificat habitudinem quantitatis ad quantitatem, ſecundum determinatum exceſſum, uel adæquationem: ſed transfertur ad ſignificandum habitudinem quorumcunque, ſicut materię ad formam, potentiæ ad actum, obiecti ad potentiam, finiti ad infinitũ, & creaturæ ad creatorem. 1.q.12.1.ad 4.

2 Proportio propriè, non eſt finiti ad infinitum, nec creaturæ ad creatorem: ſed proportionalitas, ſcilicet ſimilitudo proportionum. 1.q.12. 12.1.ad 4.

3 Cognitio ſenſitiua, non ſe extendit ad proportionem unius ad alterum 22.q.58.4.c.

1 PROPOSITIONIS ueritas duplex, ſcilicet rei, & ſigni. 1.q.16. 8. ad 3.

2 Propoſitiones affirmatiuæ ueræ, poſſunt formari de Deo. 1.q.13.12.0.

3 Propoſitiones affirmatiuæ de Deo, dicuntur incompactæ uel inconuenientes, propter modum ſignificandi. 1.q.13.12.ad 1.

4 Cum dicitur, Deus ſciuit aliquid eſſe futurum contingens, non ponitur ibi contingens, niſi ut materia uerbi, & non ut pars principalis propoſitionis. 1.q.14.13.ad 2.

1 PROPOSITVM eſt actus uoluntatis deliberatæ. 22.q.88.1.c.

2 * Propoſitum pro facto reputatur. 1.q.23.2.ad 2.

1 PROPRIVM eſt de genere accidentium. 12.q.83.12.ad 3.

2 Proprium non addens aliquid nobilitatis ſupra commune, nõ habet proprium nomen, ſed nominatur nomine communis. 12.q.111. 1.ad 3. item 22.q.9.2.c. item q.50.2.ad 1. item q.161.1.ad 1.

3 In omni re, proprium accidẽs eſt aliud ab eſſentia eius, & eſt poſterius ea, ordine generationis & perfectionis. 12.q.2.6.c. item q.83.2.ad 3.

4 Proprium fluit à ſubiecto, ſine mutatione, ſed per naturalem reſultantiam. 1.q.77.6.ad 3.

1 PROPTER ſe duplex. ſ. quod diuiditur contra per aliud, & contra per accidens, primo modo finis diligitur propter ſe, uirtutes autem ſecundo modo. 22.q.145.1.ad 1.

2 Propter quod unumquodq; & illud magis: intelligitur tantum in ijs, quæ ſunt eiuſdẽ ordinis, ſicut in eodem genere cauſę: puta ſi dicatur quod ſanitas eſt deſiderabilis, propter uitam, ſequitur quod uita ſit magis deſiderabilis: ſi autem accipiantur ea quę ſunt diuerſorum ordinum, non habet ueritatem: ut ſi dicatur quod ſanitas eſt deſiderabilis propter medicinam, non ideo ſequitur quod medicina ſit magis deſiderabilis: quia ſanitas eſt in ordine finium: medicina autem in ordine cauſarum efficientium. 1.q.87.2.ad 3. item q.88.3.ad 2.

1 PRORVMPERE. * Homo, prorumpit facile, ad manifeſtandum conceptum cordis. 12.q.72.7.c.

Iracundus in uerba contumelioſa prorumpit.22.q.7.27.c.
Licet triſtari de gloria & proſperitate inimici, inquantum eſt nociua. 22.q.36.2.o.item q.158.1. ad 3.

1 PROVIDENTIA importat reſpectum quendam alicuius diſtantis, ad quod ea quæ in pręſenti occurrunt,ordinanda ſunt.22.q.49. 6.c.
2 Prouidentia eſt ratio ordinis in finem.1.q.22.1.o.item 2,c.itē q.23.1.c
3 In recta ordinatione ad finem,quæ includitur in ratione prouidentiæ, importatur rectitudo conſilij,iudicij,& præcepti,ſine quibus recta ordinatio in finem,eſſe non poteſt. 22.q.49 6.ad 3.
4 Prouidentia perfecte conuenit Deo. 1 q.22.1.o.
5 Prouidentia Dei,habet certitudinem. 1.q.22.4.ad 2.item ad 3.
6 Error duplex circa diuinam prouidentiam. 1.q. 116.3.c.fi.
7 Error triplex,circa diuinam prouidentiam.1.q.22.2.c.
8 Opinio Platonis,de triplici prouidentia , ſecundum Gregorium Nicenum.ſ.prouidentia ſummi Dei,qui primo & principaliter prouidet rebus ſpiritualibus , & conſequenter toti mundo quantum ad genera, ſpecies,& cauſas uniuerſales: prouidentia qua prouidetur ſingularibus generabilium & corruptibilium : & hanc attribuit dijs qui circumeunt cęlos,i.ſubſtantijs ſeparatis, quæ mouent corpora cæleſtia circulariter : & prouidentia quæ eſt rerum humanarum quam attribuebat dæmonibus , quos Platonici ponebant medios inter nos & deos,ut narrat Aug.1.q.22.3.c. item q.103.6.ad 1.
9 Modus contingentiæ & neceſſitatis,cadit ſub prouiſione Dei,& nō ſub prouiſione creaturę.1.q.22.4.ad 3.
10 Sicut ad prouidentiam pertinet proſpicere per ſe conueniens fini,ſic ad circumſpectionem, an ſit conueniens fini , ſecundum circunſtantias. 22.q.49.7 ad 3.
11 Ars Dei,dicitur reſpectu productionis rerum : diſpoſitio autē reſpectu rerum inter ſe,ſed prouidētia reſpectu ordinis in finē. 1.q.22.1.c fi.
12 Prouidentia Dei,ſe extendit ad neceſſaria , non autem prouidentia hominis, 1.q.22.2.ad 3.item 4.ad 3 item q.103.1.ad 3.item 12. q.93. 4.o. item 22.q.49.6.c.
13 Aliquid ſubeſt prouidentię Dei dupliciter.ſ.propter ſe,& propter aliud, primo modo ſubſunt ſola perpetua , ſecundo autem modo indiuidua corruptibilia.1.q.103.5. ad 2.
14 Bonum & malum,ſubiacent diuinæ prouidentiæ,ut præſcita & ordinata,ſed bonum,ut intentum,non autem malum.1.q.22.2.ad 2.
15 Omnia ſubiacent diuinæ prouidentiæ,ſed diuerſimode.1.q.8.3.c item q.22.2.3.o.item q.23.1 c item q.104.5.o.item q.113.6.c. item 12. q.91.2.c.item q.93.1.4.5.c.
16 Prouidentia Dei non eſt reſpectu ſui,quicquid eſt in eo,eſt finis , & nō ad finem.1.q.22.1.c.fi.item 12.q.93.4.o.
17 Prouidentia Dei,eſt omnium ſingularium, etiam contingentium. 1.q. 22. 2.o.item q.103.5 o.
18 Rationalis creatura,ſpeciali modo ſubeſt diuinæ prouidentiæ. 1.q.22. 2.ad 4.item ad 5.item q.103.5.ad 2.item q.113.2.c. item q. 116.1. c.item 12.q.91.2.c.item 22.q. 83 2.c.
19 Electiones humanę, ſubſunt diuinæ prouidentię. propter ſe:ita ut etiā ſint prouiſores,* propter liberum arbitrium:ſic tamen ut prouidentia hominis ſit ſub prouidentia Dei, tanquam cauſa particularis,ſub uniuerſali. 1.q.22.2.ad 4.

20 Omnes motus,& actiones,& corruptiones,ſubiacent diuinæ prouidentiæ.1.q.22.2.ad 2.item q.103.5.ad 1.item 12.q.93.1.5.c.
21 Prouidentia propriè non eſt in ſpeculatiuis, ſed tantum in practicis. 22.q.49.6.ad 2.
22 Boni ſubſunt diuinæ prouidentiæ propter ſe, mali uero propter alios tantum,ut bruta.1.q.22.2.ad 4.item q. 23.7.c.
23 Bruta ſubduntur diuinæ prouidentiæ per ſe,& in ſingulari,ſed propter aliud tantum,& actus eorum.1.q.22.2.ad 5.item q. 103.5. ad 2. itē 12. q.93.5 c.
24 Prouidentia Dei eſt ęterna,ſed gubernatio eſt tēporalis. 1.q.22.1.ad 2.
25 Prouidentia eſt tantum in intellectu,licet præſupponat uoluntatem finis:ſed gubernatio paſſiua,eſt in gubernatis:actiua uero in gubernante. 1.q.22.1.ad 3.item q.23.2.4 c.
26 Certitudo prouidentię Dei,non deficit à ſuo effectu,neque à modo eueniendi,quem prouidit. 1.q.22.4. ad 3.
27 Deus prouidet omnibus immediate,quo ad rationem ordinis: ſed mediate,quo ad executionem eius,quæ dicitur gubernatio. 1.q.22.3.o. item q.103.6.o.item q.126.2.c.
28 Prouidentia diuina,gubernat creaturas ſpirituales inferiores, per ſuperiores. 1.q.110.1.c.
29 Et creaturas corporales,per ſpirituales.1.q.22.3.c.item q.63.7.c.item q.102.2.ad 1.item q.103.6.o.item q.110.o.item q.112.1.c.item q. 113. 1.c.
30 Et corpora inferiora,per corpora ſuperiora 1.q.113.1.c.itē q.115 3.o.
31 Deus gubernat mundum bonitate, quia eſt principium prouidentiæ ut finis ſic tamen ut libere moueat hominem per lib.arb.inuitando ad bonum per præmium,retrahendo à malo,per timorem pœnarum.1.q. 103. 1.5.c.ad 2.
32 Finis gubernationis rerum à prouidentia Dei, eſt aliquid extra totum uniuerſum,ſ.ipſe Deus.1. q.103.2.o.item 3.4.c.
33 Effectus gubernationis à prouidentia Dei,eſt unus ex parte finis: ſed ex parte mediorum, ſunt duo in generali, ſ. conſeruatio & motio in finem:in particulari uero ſunt innumerabiles nobis.1.q.103.4.o.
34 Nihil poteſt contingere præter ordinem gubernationis, prouidentiæ Dei uniuerſaliter,ſed tantum reſpectu alicuius cauſæ particularis. 1. q.22.2.ad 1.item q.103.7.o.
35 Nihil poteſt niti contra uniuerſalem gubernationem diuinæ prouidentiæ,ſed tantum contra aliquod particulare.1.q. 103.8.o.
36 Ad prouidentiam Dei non pertinet ſubtrahere defectus, corruptiones, & mala à rebus.1.q. 22.2.ad 2.item q. 23.3 c.item q. 48.2.c. ad 3. item 22.q. 10.11.c.
37 Prouidentia Dei non excludit à rebus contingentiam, nec caſum, nec fortunam, nec liberum arbitrium. 1. q.18.8 o.item quæſt.22.2.ad 1. item 4.o. item q. 23.1. ad 1. item 5. ad 3. item 6. c. item quæſt. 103.7.ad 2.item ad 3.item 12.q.10 4.o.item 22. q.83.2.c. item q. 171.9.ad 1.
38 Ad diuinam prouidentiam pertinet,quod permittat hominem tentari,& peccare.1.q.23.3.o.item 22. q.165.1.o.
39 Immobilitas diuinę prouidentiæ, non excludit utilitatem orationis. 12. q.23.8 o.item 22. q. 83.2.c.

1 PRVDENTIA. Nomen prudentiæ ſumitur à prouidentia, ſicut à principaliori eius parte;quia omnia requiſita ad prudentiam neceſſaria

ceſſaria ſunt,ut aliquid ordinetur in finem.22.q.49.6.ad 1.
2 Nomen prudentię ſumitur à prouidendo,quod etiam ad mala extendi poteſt:& ideo licet prouidentia ſimpliciter dicta in bono accipiatur:aliquo tamen addito poteſt accipi in malo.22.q.55.1.ad 1.
3 Prudens dicitur quaſi porro uidens.i.procul uidens. 22.q.47.1.c.
4 Prudentia ſimpliciter dicta,eſt uirtus non impropriè, ſicut uirtutes intellectuales,ſed propriè.12.q.57.5.ad 3.item q.61.1.c.item 22.q.47 4.o.item q.55. 1. ad 1.
5 Prudentia eſt generalis regula , & perfectio uirtutum moralium , dans eis modum & formam.22.q.166.2.ad 1.
6 Prudentia eſt uirtus generalis cauſaliter, non autem eſſentialiter. 22. q.53.2.c.
7 Prudentia eſt uirtus ſpecialis,propter ſpecialē rationem formalis obiecti.22.q.47.5.o.item q 53.2.c.
8 Prudentia eſt uirtus intellectualis ſecundum eſſentiam,ſed moralis ſecundum materiam. 12.q.58.3.ad 1. item q.61.1.c. item 22. q.181. 2.ad 3.
9 Prudentia eſt amor,quia ab eo mouetur ad actum,non autem eſſentialiter.22.q.47.1.ad 1.
10 Prudens ſecundum quid,eſt qui bene ratiocinatur, ad aliquem finem: ſimpliciter autem,qui ad totam uitam. 12.q.57.4. ad 3. item 22. q. 47.2.ad 1.item q.55.1.2.5.c.
11 Prudentia eſt in intellectu ſubiectiue.1.q.22.1.ad 3.item 12. q.56.2.ad 3.item 3.c.item q.61.2.c.item q.66.1.c.item q.85. 3.c. item 22. q. 47.1.o.item 3.ad 3.item 5.6.c.item 10.ad 3.
12 Prudentia non eſt tantum in intellectu, ſicut ſcientia & ars, ſed habet aliquid in appetitu.ſ. rectitudinem.1.q.22.1.ad 3.item 12. q.56.2. ad 3.item 3.c.fi.item q.57.4.c.item 22.q.47.1.ad 2. item 13.ad 2. item 16. ad 2.
13 Prudentia eſt tantum in ratione practica ſubiectiue.12.q.57.3.c.item 22.q.47.2. o.
14 Prudentia & ars,ſunt in opinatiua parte animæ,& circa obiectum contingens aliter ſe habere.12.q.57.4. ad 2.item 5. ad 3.
15 Prouidentia non conſiſtit in ſenſu exteriori,ſed in ſenſu interiori , non principaliter,ſed per applicationem ad opus. 22. q.47.3.ad 3. item q.49.1.ad 1.item 2. ad 3.
16 Prudentia eſt in Deo,reſpectu aliorum, non autem reſpectu ſui.1.q.22. 1.c.ad 1.
17 Chriſtus habuit plenitudinem prudentię , ſecundum donum conſilij. 3.q.11. 1.ad 3.
18 Prudentia infuſa, eſt in omnibus exiſtentibus in gratia : ſed prudentia acquiſita non eſt in iuuenibus.22.q.47.14. o.item q.51.1.ad 3.
19 Nullus ſufficit ſibi quo ad omnia,in iis quæ ſunt prudentiæ : ideo etiā maiores oportet in ijs eſſe dociles. 22.q.49.5.c. ad 3.
20 Prudentia non eſt in ſeruis & ſubditis, inquantum huiuſmodi: ſed inquantum conuenit eis regere ſe per rationem.22.q.47.12.o.item q. 49.3.ad 3.item q.50.c.
21 Prudentia propriè non eſt in peccatoribus, ſed tantum quædam falſa ſimilitudo eius.22.q.47.13.o.item q. 50.3. ad 2.item q.51.1.ad 3.
22 * Prudentia non conuenit brutis,niſi metaphoricè,ſcilicet inquantum inſtinctu naturali aguntur ſagaciter.1.q.22.1.c.ad 4.item q.55.3.ad 3.item q. 96.1.c.ad 4.item 13. q.3.6.c.item q.13.3.ad 3. item 22.q. 47.15.ad 3.

Agibile

23 Agibile ut obiectum rationis.i.ſub ratione ueri, eſt materia prudentię: ſed ut obiectum appetitus. i. ſub ratione boni, eſt materia aliarum uirtutum. 22.q.47.5 c.ad 3.

24 Prudentia non eſt circa altiſſimam cauſam ſimpliciter,ſed circa bonum humanum. 22.q 47.2.ad 1.

25 Prudentia proprie non eſt de fine, ſed de ijs quæ ſunt ad finem. 22. q. 33.1.ad 2.item q.47.1.ad 2.item 6.c.item 15.c.ſi.item q. 49.6.c.itē q.56.1. ad 3.

26 Prudentia ſe habet ad bonum priuatum & ad bonum commune.id eſt, extendit ſe ad regimen ſui,& multitudinis.i.q.22.1.c.item 22,q.47. 10. o.item q.49.3.ad 3.

27 Prudentia non ſolum conſiderat uniuerſalia,ſed etiam ſingularia. 22. q.47.3.o.item 15.c.item q.49. 2.ad 1.item 5.ad 2.item 7.c.

28 Futura contingentia, ordinabilia per hominem ad finem humanæ uitæ,propriè pertinent ad prudentiam,non autem neceſſaria, nec præterita,nec præſentia. 22.q.49 6.c.

29 Actus prudentiæ eſt aliqua ordinate diſponere ad finem. 1. q. 22.1.c. item 22.q.39.6.o.item 7.c.

30 Prudentia carnis,eſt peccatum, quia ponit finem in bonis carnis: & eſt mortale,ſi ſit ibi ultimus finis, aliter eſt ueniale.22. q.55.1.2.o.

31 Quędam uitia manifeſte contrariantur prudentię, ex defectu eius,uel eorum quæ ad eam requiruntur,ut imprudentia,præcipitatio,ſeu temeritas,inconſideratio,& inconſtantia: aliqua uero ſecũdum falſam ſimilitudinem & abuſum requiſitorum ad prudentiam, ut aſtutia, prudentia carnis,dolus,fraus,ſolicitudo temporalium,& futurorum. 22.q. 21. 3,c. item q.53. principio. item 1.c. item q. 55. principio. item 3. 8. c.

32 Peccatum habens ſimilitudinem prudentiæ,eſt contra prudentiam dupliciter.ſ.ordinando ſtudium rationis ad finem non uere bonum,ſed appatentem,ut prudentia carnis: uel utendo non ueris uijs,ſed ſimulatis,ut aſtutia.22.q.55.3.c.

33 Actus prudentiæ,miſcetur actibus omnium aliarum uirtutum:quia ex ea rectitudinem electionis participant:ideo ab ea dependens. 22. q. 47.5.ad 2.item q.53.2.c.item q.55.2 ad 3.

34 Opus prudentis eſt,eſſe bene conſiliatiuum.22.q.49.5.c.

35 Actus rationis practicæ,& prudentiæ triplex.ſ.conſiliari,iudicare,& pręcipere,quí eſt principalis actus prudentiæ.1.q.22.1. ad 1. item ad 3. item q.23.4.c.item 12.q.57,6.c.item q.58.5.ad 3.item q.61.3.c.itē q.65.1.c.item 22.q.47.8.9.item 9.c. ad 1.item 10. 16.c. item 12. ad 3 item 13.c.item q.48.c.item q.51.2.o.item q.53.2.c.ad 1.

36 Per prudentiam,aliquis præcipit alijs & ſibi.22.q.47.12.ad 2.item q. 49.3.ad 3.item q. 50.2.ad 3.

37 Conſiliari non eſt immediatus actus prudentiæ:ſed mediante eubulia. 1.q.22.1.ad 1.item 12.q.57.6.ad 1.item 22. q.51.2.o.

38 Laus prudentiæ,non conſiſtit in ſola conſideratione:ſed in applicatione ad opus.22.q.47.1.ad 3.item 3.4.c.item 16.c.ad 3.

39 Prudentia corrumpi poteſt per paſſiones:non autem per obliuionem,licet per eam impediri poſſit.12.q.53.1.c.item 22. q.47.16.o.

40 Prudentia triplex.ſ.falſa,imperfecta,& perfecta: prima eſt ad malum, ſecunda ad finem particularem, tertia ad uerum & ultimum finem. 22.q.47.13.c.item q.55.1.2.o.item 3.ad 1.item q.49.1.ad 1.

41 Species prudentię tres,ſecundum tres,fines.ſ.prudentia ſimpliciter dicta,quæ ordinatur ad bonũ proprium,quę à quibuſdã dicitur mona-

 ſtica,

ſtica, quaſi unius tãtum gubernatio: alia autem eſt Oeconomica, quæ ordinatur ad bonum commune domus, uel familiæ: tertia Politica, quæ ordinatur ad bonum commune ciuitatis uel regni. 12. q. 67. 6. ad 4. item 22. q. 47. 11. o. item q. 48. 1. c. ad 2. item q. 53. 2. c.
42 Species prudentiæ quinq; ſ. monaſtica, Oeconomica, Politica, militaris, & regnatiua. 22. q. 48. c. ad 2. item q. 50. o. item q. 53. 2. c.
43 Partes integrales eius, ſunt octo, ſcilicet memoria, ratio, intellectus, docilitas, euſtochia, id eſt, ſolertia, prouidentia, circunſpectio, & cautio. 12. q. 56. 5. ad 3. item q. 57. 6. ad 4. item 22. q. 48. o. item q. 49. o. itẽ q. 53. 2. c.
44 Partes eius potentiales, ſunt tres. ſ. Eubulia, ſyneſis, & gnomi. 3. q. 22. 1. ad 1. item 12. q. 57. 6. o. item q. 49 c. fi. item q. 51. o. item q. 53. 2. c.
45 Prouidentia eſt completiua formalis & principalis pars prudentiæ, aliç uero quaſi materiales ad ipſam reducuntur. 1. q. 22. 1. c. item 22. q 49 6. o.
46 Phyſica, dialectica, rhetorica, & Politica, ſunt partes prudentiç largç dictæ, & etiam propriæ, & continentur ſub prudentia quo ad uſum & exercitium, non autem quo ad obiectum. 22. q. 48. c.
47 Prudentia eſt principalis in uirtutibus moralibus, & directiua omniũ: charitas uero ut imperans, & coniungens fini. 3. q. 85. 3. ad 4.
48 Idem eſt medium prudentiç ut regulantis & menſurantis, & uirtutis moralis, ut regulatæ & menſuratæ, ſcilicet rectitudo rationis. 12. q. 64. 3. c.
49 In omnibus moralibus, eſt eadem uirtus dirigens. ſ. prudentia, quia eadem eſt ratio ueri in eis, non autem eadem ratio boni. Ideo non eſt eadem uirtus appetitiua. 12. q. 60. 1 ad 1.
50 Nulla uirtus moralis, poteſt eſſe ſine prudentia. 12. q. 57. 5. o. item q. 58. 4. o. item q. 65. 1. o item 2. c. item 4. c. ad 1. item q. 68. 5. c. item q. 73. 1. ad 2. item 22. q. 47. 4. c. item q. 51. 2. c. item q. 141. 1. ad 2.
51 Prudentia ultra uirtutes morales, eſt maxime neceſſaria ad bene uiuẽdum. 12. q. 57. 5. o. item 22. q 51. 3 ad 3.
52 Prudentia non poteſt eſſe in aliquo, ſine uirtutibus moralibus. 1. q. 22. 1. ad 3. item 12. q. 57. 4. c. item q. 58. 5. o. item q. 65. 1. 2. c. item q. 37. 1. c. ad 2.
53 Prudentia eſt nobilior cæteris uirtutibus moralibus. 12. q. 61. 2. ad 1. item q. 66. 1. c. item 2. o. item 22. q 23. 6. c. item q. 47. 6. ad 3. item q. 56. 1. ad 1. item q. 123. 12. o. item q. 141. 8. o.
54 Prudentia eſt inuentiua medij in uirtutibus moralibus. 12. q. 66. 3. ad 3. item 22. q. 47. 7. o.
55 Sicut omnis uirtus moralis, relata ad bonum commune, dicitur legalis iuſtitia, ſic prudentia relata ad bonum commune dicitur politica. 22. q. 47. 10. ad 1. item 11. c. ad 1. item q. 50. 2. ad 3. item q. 58. 6. c. ad 3.
56 Prudentia dirigit uirtutes præſtituendo finem, & eligendo ea quæ ſunt ad finem. 12. q. 66. 3. ad 3.
57 Inclinatio in finem rectum, eſt electio, & actus uirtutum moralium. Sed diſcretio eorum quibus hoc bonum rationis conſequi poſſumus in operationibus & paſſionibus, eſt actus prudentiæ. 22. q. 47. 1. ad 2.
58 Experimentum prudentiç non acquiritur ex ſola memoria, ſed ex exercitio recte prçcipiendi. 22. q. 47. 16. ad 2.
59 Ratio naturalis prçſtituit finem uirtutibus moralibus, non autem prudentia, ſed diſponit de ijs quæ ſunt ad finem. 1. q. 22. 1. ad 1. item 22. q. 47. 6. o. item 7. c.

60 Prudentia hominis non eſt omnino certa, propter uariabilitatem ſingularium, ſed eſt ut in pluribus. 22.q.47.3.ad 2.item 9.ad 2. itẽ q.49. 1.c.item 5.ad 2.item q.51.1.ad 2.

61 Cum per prudentiam aliquid recte agimus, ad finem alicuius uirtutis moralis, ille actus eſt principaliter illius uirtutis, 22.q.33.1.ad 2.

62 Quælibet uirtus moralis, participat actus prudentiæ, quia formaliter complet in eis rationem uirtutis. 12.q.58.2.o.

63 Prudentia præſupponit uirtutes morales, per quas appetitus ſe habet ad bonum. 1.q.22.1.ad 3.

64 Prudentia ponitur in diffinitione uirtutum moralium, quia dependent ab ea. 22.q 23.4.ad 1.item q.47.5.ad 1.item q.50.1.ad 1.

65 Omnia quæ ſunt uirtutum moralium, pertinent ad prudentiam, ſicut ad dirigentem. 22.q.50.1.ad 1.

66 Electio poteſt attribui prudentiæ conſequenter, inquantum eam dirigit per conſilium, quod magis proprie pertinet ad prudentiam. 22.q. 47.1.ad 2.item 2.c.

97 Prudentia adiuuat omnes uirtutes, & in omnibus operatur, 22.q.47.5. ad 2.item 6.ad 3.item q.119.3.ad 3.

68 Prudentia & ſynefis, præferuntur eubuliæ. 12.q.68.7.c, item 22.q.51.2. c.ad 2.

69 Maioris prudentiæ eſt, pecunias utiliter expendere, quàm eas utiliter cõſeruare uel cuſtodire, quia plura ſunt attẽdenda circa uſum pecuniæ, qui aſſimilatur motui quàm circa conſeruationem quæ aſſimilatur quieti. 22.q.117.4.ad 1.

70 Prudentia non eſt in nobis à natura, niſi quo ad principia eius, q̃ ſunt nobis magis connaturalia, quàm prima principia ſpeculationis, 22.q. 47.15.o.item q.49.1.ad 2.item 2.ad 1.item 3.ad 2.

71 Ratio prudentiæ procedit à duplici intellectu, ſ. primorum principiorũ uniuerſalium, & alicuius ſingularis, ſ. finis particularis. 22.q.49.2.ad 1.item ad 3.

72 In iis quæ pertinent ad prudentiam, homo maxime indiget erudiri præcipue à ſenibus prudentibus. 22.q.49.3.c.

73 Prudentia infuſa, reſtituitur per pœnitentiam, non autem prudẽtia acquiſita, ſed tollitur actus contrarius, in quo proprie conſiſtit peccatũ imprudentiæ. 22.q.53.1.ad 3.

¶ Pſalmus. * In pſalmis omnia opera Dei, omnes hiſtoriæ ueteris teſtamenti, & omnia quæ ad fidem incarnationis Chriſti pertinent, ſic lucide tanguntur, ſicut in euangelio, 3.q.83.4.c.prin.

1 PVDICITIA dicitur à pudore. Et eſt præcipuè circa ſigna uenereorum. Caſtitas uero circa uenerea. 22.q.143.c.item q.151.4.o.

2 Pudicitia ordinatur ad caſtitatem, non quaſi uirtus ab eà diſtincta, ſed ſicut exprimens circunſtantiam eius, tamẽ aliquando unum pro alio ponitur. 22.q.151.4.c.

1 PVERI impediuntur in uſu membrorum & rationis, propter nimiam humiditatem cerebri. Vnde pueri de nouo loqui incipientes, appellant omnes uiros patres, & fœminas matres: poſterius autem determinant unumquodque ſecundum Philoſophum. 1.q.99.1.o.item q. 101.2.o.

2 Probabile eſt quod ante circuncifionem parentes fideles pro paruulis ſuis in periculis conſtitutis, aliquas preces Deo funderent, uel benedictionem eis darent, ſicut etiam adulti pro ſe, 3.q.70.4.ad 2.

3 Pueri non habuiſſent ſufficientem uirtutem in ſtatu innocentiæ, ad omnem motum, 1.q.99.1.o.

4 Et habuiſſent infirmitatem, quo ad perfectum uſum membrorum, autem pœnalem. 1.q.99.1.ad 1.
5 Nec habuiſſent ſcientiam, ſed ſine difficultate acquiſiuiſſent, inueniendo, uel diſcendo ab alijs. 1.q.101.1.c.
6 Nec ignorantiam, ſed ſimplicem neſcientiam, 1.q.101.1.ad 2.
7 Nec perfectum uſum rationis, ſeu uſum liberi arbitrij habuiſſent, ſed tamen perfectiorem quàm nunc, 1.q.101.2.c.
8 Habuiſſent tamen prudentiam, & principia uniuerſalia iuris naturalis, & alia principalia uniuerſalia, multo magis quam nunc. 1.q.101. 1.ad 3.
9 Et habuiſſent defectus conſequentes naturam humanã ex principio originis, non autem ex parte termini. 1.q.99.1.ad 3.
10 Tunc omnes poſteà generaſſent, & non tantum primi parentes. 1.q.99. 1. ad 3.
11 Tunc natæ fuiſſent fœminæ, & non ſoli maſculi. 1.q.99.2.c.
1 PVLCHRITVDO requirit tria, ſ. integritatem, proportionem debitam, & claritatem. 1.q.39.8.c. item 22. q.145.2.c. item q.180. 2.ad 3.
2 Pulchrum habet rationem cauſę formalis, bonum autem rationem cauſæ finalis. 1.q.5.4. ad 1.
3 Pulchrum eſt cuius apprehenſio placet, bonum uero quod placet. Ideo ſunt idem re, & differunt ratione, 1.q.5.4.ad 1. item 12.q.27.1. ad 3. item 22.q.145.2.ad 1.
4 Pulchrum præcipue pertinet ad uiſum, & auditum, quia ſunt maxime cognoſcitiui, non autem ad alios ſenſus. 12.q.27.1.ad 3.
5 Senſus delectantur in pulchris, quia ſunt eis ſimiles, ſ. in proportione debita. 1.q.5 4.ad 1.
6 Pulchritudo & decor uirtutis hominis, ex ratione eſt. 22.q.116.2.ad 2. item q.142.2.4.c. item q.145.2.c. item 180.2.ad 3.
7 Pulchritudo eſt in uita contemplatiua per ſe, & eſſentialiter, In uirtutibus uero moralibus, participatiue. 22.q.189.2, ad 3.
1 PVNCTVS non ponitur in diffinitione lineæ in communi, ſed tantum finite & recte, 1.q. 85.8.ad 2.
1 PVNITIO inquantum pertinet ad iuſtitiam publicam, eſt actus iuſtitiæ commutatiuæ, uindicatiuæ uero inquantum pertinet ad immunitatem perſonæ ſingularis. 22.q. 80.ad 1. item q.108.2.ad 1.
2 Deus punit malos, per bonos & malos angelos, bonos autem per malos tantum. 22.q.164.1.ad 4.
1 PVRGATIO duplex, ſ. per gratiam à culpa, & per lumen doctrinæ à neſcientia. 3.q 27 3.ad 3.
2 Figura & ratio literalis omnis immunditiæ, & purgationis in lege ueteri. 12. q.102.5.ad 4. item ad 5. item ad 6. item ad 7. item 6.ad 1. item q.103.2.c.
1 PVSILLANIMITAS poteſt tripliciter conſiderari, ſ. ſecundum ſe, ex cauſa eius, ſ. ignorantia, timore, pigritia, & ira, & effectu eius, ſ. ſubtrahendo ſe, primo modo opponitur directe magnanimitati: ſecundo ſolicitudini: tertio ſimiliter. 22.q.133.2.c.
2 Puſillanimitas ſecundum defectum, opponitur humilitati, inquantum applicat animum ad uilius quàm decet: ſed directius opponitur magnanimitati, quia fugit magna. 22.q.162.1.ad 3.
3 Puſillanimitas eſt contraria magnanimitati ſecundum defectum: præſumptio autem ſecundum exceſſum. Ideo utraque eſt peccatum. 22. q.130. princ. item q.133.c. item q.162.1.ad 3.

Puſil-

4 Puſillanimitas eſt peccatum mortale, & quandoque ueniale.22.q.133. 2.ad 2.
5 Puſillanimitas ſecundum ſpeciem propriam, eſt grauius peccatum præſumptione, quæ dicitur nequiſſima, ratione ſuę cauſæ, ſ. ſuperbię. 22. q.133.2.ad 4.
6 Puſillanimitas oritur ex ſuperbia, quia nimis innititur ſenſui proprio. 22.q.133.1.ad 3.
7 Puſillanimus eſt, qui recuſat exequi operationem ſibi proportionatam. 22.q.133.1.c.
8 Putrefactio cuiuſcunque corporis, prouenit ex infirmitate naturæ eius, non potentis amplius corpus continere in unum. 3.q.51.3.c.

1 QVALITAS proprie importat modum, ideſt, determinationem ſubſtantiæ, uel ſecundum quod potentia materiæ determinatur ad eſſe ſubſtantiale, & ſic eſt differentia ſubſtantiæ. Vel ad eſſe accidentale, & ſic differentia accidentalis & prædicamentum qualitatis. 12. q.49.2.c.
2 Qualitas animæ uel corporis duplex, ſ. naturalis, & ſuperueniens. 1.q. 83.1.ad 5.item 12.q.17.7.ad 2.item q.49.2.c.
3 Diſtinctio & ordo ſpecierum qualitatis.12.q.49.2.c.item q.50.1.ad 3.
4 In prima ſpecie qualitatis, dicitur bene, uel male, facile & difficile: quia eſt modus determinatus ſubiecti ſecundum naturam, quæ eſt finis generationis.12.q.49.2.c.ad 1.item 3.ad 3.item q.50.1.ad 3. it 2.ad 3.
5 In ſecunda & tertia ſpecie qualitatis, dicitur facile uel difficile fieri, cito tranſiens uel diuturnum, non autem bene uel male: quia motus & paſſiones non habent rationem finis. 12.q 49.2.c.
6 Secunda & tertia ſpecies qualitatis dicunt modum & determinationē ſubiecti, ſecundum actiones & paſſiones naturales, uel ſenſuales. 12. q 49.2.c.item q.50.2.ad 3.
7 In tertia ſpeciequalitatis, eſt tantum paſſio & paſſibilis qualitas. 3. q. 63.2.ad 2.
8 Quarta ſpecies qualitatis, eſt modus uel determinatio ſubiecti; ſecundū quātitatem, quæ ſecundum ſui rationem, eſt ſine motu, & ſine ratiōne boni uel mali. Ideo in ea non eſt bene uel male, cito uel tarde trāſiens.12.q.49.2.c.
1 QVANTITAS eſt prima poſt ſubſtantiam. 12.q.52.1.c.q.50.2.item 3.q. 77.2.c.
2 Error antiquorum, ſcilicet quòd quantitas eſt ſubſtantia. 3.q.77.2.c.
3 Quantitas & qualitas, ſunt prima accidentia conſequentia ſubſtantiā. 3.q.77.2.c.
4 Quantitas cōſequitur ſubſtantiam ex parte materiæ, & qualitas ex parte formæ. 3.q.90.2.c.
5 Quantitas debita alicui ſpeciei, non eſt determinata ſecūdum aliquod indiuiſibile: ſed habet aliquam latitudinem, 3.q.33.2.ad 2.
6 Quantitas duplex, ſ. molis & uirtutis, quæ ex genere ſuo non eſt quantitas, ſed qualitas, uel forma ſubſtantialis. 1.q.42.1.ad 1.
7 Quantitas uirtutis duplex, ſ. ſecundum numerum obiectorum, & ſecūdum intenſionem actus ſuper idem obiectum. Prima eſt ſicut continua, ſecunda uero ſicut diſcreta. 22,q.24.4.ad 1.
8 Quantitas triplex, ſ. perfectionis uirtutis & molis: prima conuenit per ſe omni formæ, non autem ſecunda & tertia, ſed per accidens, 1.q.42. 1.ad 1.

Quan-

9 Quantitas uirtualis attenditur primo quidem in radice, ideſt, in ipſa perfectione formæ uel naturæ, ſecundo attenditur in effectibus formæ, ideſt ſecundum eſſe, & ſecundum operationem, 1.q.42.1.ad 1. item ad 2.

10 Quantitas corporalis habet aliquid inquantum quantitas, ſ. diſtinguibilitatem ſecundum ſitum. uel ſecundum numerũ, & aliquid inquantum forma actu, ſ. diſtinguibilitatem ſecundum ſubiectum tantum. 22.q.24.5.ad 1.

11 Cuilibet quantitati mathematicæ finitæ, poteſt fieri additio, non autẽ quantitati naturali, 3.q.7.12. ad 1.

12 * Quantitas dimenſiua non eſt in Deo, ſed tantum quãtitas uirtualis. 1.q.28.4.c item q.42.1.ad 1.

¶ Quarta dies creationis. 1.q.70.2.c.

1 QVID. * duplex, ſ. quid nominis, & quid rei. 1.q.2.2.ad 2.

2 Quid, quærit de natura, & aliquando de ſuppoſito. 1.q.29.4.ad 2. item q.31.2.ad 4.

1 QVIES. * De ratione quietis eſt, quod mobile ſimiliter ſe habeat nũc & prius. 1.q.53.2.3.c.

2 Quies eſt prior motu uia intentionis, & poſterior uia executionis, quia eſt finis eius. 12.q.25.1.c.

3 Quies dicitur dupliciter, ſ. ceſſatio operis, & complementum deſiderij. 1.q.73.2.3.c.

1 QVIESCERE in toto tempore aliquo, eſt eſſe in eo in quolibet inſtanti illius temporis etiam in ultimo. 1.q.53.3.c.

2 Spiritus ſanctus manet, ſeu quieſcit in filio tripliciter, ſcilicet ſecundum uim ſpiratiuam, ſecundum humanitatem, & ſecundum amorem, 1.q.36.2.ad 4.

1 QVI eſt, eſt proprium nomen Dei, & primum. 1.q.13.11.0.

2 Hoc nomen qui eſt, magis proprium nomen Dei eſt, quàm Deus, ex parte eius à quo nomen imponitur, & quantum ad modum ſignificandi, ſed quo ad id ad quod nomen imponitur, eſt econuerſo, 1.q.13. 11. c. ad 1.

3 Qui eſt, appropriatur filio Dei, ratione tantum adiuncti, ſcilicet ratione liberationis figuratæ. Et eſt perſonale ſecundum relationem determinatam, eſſentiale uero ſecundum relationẽ indeterminatam. 1.q.39. 8. fin.

¶ Quinta dies creationis, 1.q.70.1.c. item q.71.0.

6 ¶ * QVO eſt, & quod eſt, in ſolo Deo non differunt, 1.q.29.4.ad 1, itẽ 3.q.3.2.ad 3. item 3.ad 1. item q.17.1.c.

RACHA, eſt interiectio iraſcentis, 22.q.158.5.ad 3.

¶ Radix. * Aliqua dicuntur ad ſimilitudinem radicis arboris, quæ ex terra trahit alimentum, uel quæ alimentum præſtat toti arbori, 12.q.84.1.c.

¶ Rancor eſt indignatio, contra * omnes, & maxime prælatos detinentes hominem inuitum in ſpiritualibus bonis, quæ ipſum contriſtant, & etiam contra omnes ad ſpiritualia bona inducẽtes, 22.q.35. 4.ad 2.

¶ Rapacitas continetur ſub uiolentia, cum ſit ſpecies eius. Quæ uiolentia, eſt filia auaritiæ 22.q.118.8.c.ad 3.

1 RAPINA per ſe eſt peccatum, quia eſt auferre per uim rem alienam iniuſte, 22.q 66.8.0.

1 RAPTVS ut eſt ſpecies luxuriæ, eſt quando puella de domo patris uiolen-

uiolenter abducitur, ut corrupta matrimonio habeatur: ſiue ei, ſiue parentibus uiolentia inferatur. 22.q.154.1.c.item 7.0.

2 Raptus quandoque eſt cum ſtupro, & quandoque ſine eo, ut in raptu uiduæ uel nuptæ, uel corruptæ. Et quandoque ſtuprum eſt ſine raptu, ſi defloreiut uirgo ſine ui. 22.q.154.7.0.

3 Raptus plerumque concurrit cum ſtupro: Ideoque quandoque ponitur unum pro alio, 22.q.154.7.ad 1.

4 Rapta poteſt duci in matrimonium, ſi ipſa uel parentes conſentiant. 22.q.154.7.ad 3.

5 Raptus monialium grauius ſecundum leges punitur, ſ. capitali pœna. 22.q.154.10.ad 2.

6 Raptus mentis, proprie eſt eleuatio mentis ad ſupernaturalia à Deo, cũ abſtractione à ſenſibus. 22.q.175.1.0.

7 Ecſtaſis dicit ſimpliciter exceſſum mentis, ſed raptus addit uiolentiã. 22.q.175.2.ad 1.

8 Raptus ratione cauſæ, poteſt pertinere ad uim appetitiuam, non autẽ ratione termini, ſed tantum ad uim cognitiuam. 22 q.175.2.0.

9 Homo fit extra ſe, ſecundum appetitum dupliciter, ſcilicet eleuando ſe per intellectum ad diuina, prætermiſſis ſenſibilibus, ſicut Paulus: uel econuerſo, ſcilicet infra ſe, ſeipſum præcipitando: ſicut ille qui porcos pauit, ſub ſemetipſo cecidit. Et neutro modo eſt proprie raptus. Sed minus primo modo: quia eſt ſine uiolentia: licet uterque exceſſus, poſſit eſſe cauſa raptus in ui cognitiua. 12. q.28. 3.c. item 22.q. 175.2.ad 2.

10 * Raptus mentis ad diuina triplex, ſ. per ſimilitudines imaginarias, per effectus intelligibiles, & per eſſentiam Dei. Primus conuenit Petro, & Ioanni euangeliſtæ. Secundus Adæ & Dauid. Tertius uero Paulo & Moyſi. 22.q.175.3.ad 1.

11 Paulus neſciuit, an eius anima in raptu fuerit ſeparata à corpore: licet probabilius ſit quod non fuerit ſeparata. 22.q.175.5.ad 4.item 6.0.

12 Paulus in raptu fuit beatus ſecundum actum, non autem ſecundum habitum. Sed fidem habuit econuerſo. Ideo erat tunc uiator. 22.q.24.8. ad 1.item q.175.3.ad 3.item 5.ad 1.item 6.ad 3 item q.180.5.c.

13 Paulus poſt raptum, memor fuit eorum quæ uiderat in diuina eſſentia, per ſpecies relictas ex eo, 1.q.12.9.ad 2.item 22.q.175.4.ad 3.

1 RATIO ſumitur dupliciter, ſcilicet ſtricte, & proprie ſecundum quod nomen rationis ſumitur ab inquiſitione & diſcurſu, uel ſecundum quod ratio dicit quandam obumbrationem intellectualis naturæ, ut dicit Iſaac, quod ratio oritur in umbra intelligentiæ: & ſic rationale, eſt differentia animalis, & Deo non conuenit, nec angelis. Alio modo ſumitur ratio communiter ſiue metaphorice. ſ. pro qualibet cognitione uirtutis non impreſſæ in materia, & ſic rationale communiter conuenit Deo & angelis, & hominibus. 1.q.29.3.ad 4.item q.51.1.ad 2. item q.62.8.ad 2.item 22.q.49.5.ad 3.

2 Ratio rei dicitur tripliciter, ſ. quæ non habet fundamentum in re neque proximum, neque remotum, ſicut ratio chimeræ, & alia fictitia, & ratio rei ratiocinantis, qua cognita ſunt in cognoſcente ſecundum modum cognoſcentis, & ratio rei rationabilis. 1.q.16.3.ad 2.item 22.q.1. 2.c. prin. item 6.ad 2.

3 Ratio dicitur dupliciter, ſ. per eſſentiam, & per participationem, 3.q.18. 2.c.ad 1.

4 Ratio dupliciter inducitur, ad aliquid probandum, ſ. uel ſufficienter, ſicut in ſcientia naturali inducitur ratio ſufficiens ad probãdum quod

motus

motus cœli ſemper ſit uniformis uelocitatis,uel quæ non ſufficienter probet aliquam radicem,ſed quæ radici iam poſitæ,oſtendat congrue re conſequens effectus: ſicut in aſtrologia ponitur ratio eccentricorum & epicyclorum.1.q.32.1.ad 2.

5 Ratio hominis eſt perfecta dupliciter,ſcilicet perfectione naturali, ideſt, lumine rationis, & perfectione ſupernaturali, ideſt uirtutibus theologicis, quarum prima,perfectius habetur : ſed ſecunda eſt maior.12.q 68.2.c.

6 Ratio bene ordinatur per actus omnium uirtutum dupliciter, ſ. uel in ſe,per uirtutes intellectuales , uel circa interiores paſſiones ſeu exteriores operationes, per uirtutes morales.12.q.100.2.c.

7 Aliquid præfuit in rationibus cauſalibus dupliciter,ſ.ut fiendum à Deo tantum,ut corpus hominis, uel à creatura.1.q.71.1.ad 1. item q.91.2.ad 4.item q.92.4.ad 3.

8 Rationes ſeminales,primo ſunt in uerbo Dei: ſecundum rationes ideales:ſecundo in elementis mundi,ut in cauſis uniuerſalibus : tertio in cauſis particularibus:quarto in ſeminibus.1.q.115,2.c.

9 Semper remoto aliquo de ratione alicuius, remouetur illud. 12.q.67.5.o item 22.q.18.1.c.item 3.q.86.4 ad 1.

10 Virtutes naturales inquantum ſunt originatæ à rationibus:idealib' poſſunt dici rationes : non autem inquantum ſunt in materia corporali 1.q.115.2. ad 1.

11 Rationes ideales poſſunt dici cauſales,& non ſeminales: ſeminales autem poſſunt dici cauſales.1.q.115.2.ad 4.

12 Rationes ſeminales ſunt uirtutes rerũ,actiuæ & paſſiuæ. 1.q.115.2.o.

13 * Ratio & intellectus ſunt realiter eadem potentia. 1.q.79.8.o. item q.83.4.c.ad 2.item 22.q.49.5.ad 3.item q.83.10.ad 2.item 3.q.18.3.ad 2.

14 Ratio & ſenſus,differunt obiecto.ſed ratio & intellectus differunt in ſolo modo cognoſcendi.Ideo ratio pertingit ad perfectionẽ intellectus, non autem ſenſus ad perfectionem rationis.1.q.59.1.ad 1.item q.79.8 ad 3.item 12.q.5.1.ad 1.

15 Certitudo rationis,eſt ex intellectu,ſed neceſſitas rationis , eſt ex defectu intellectus.22.q.49.5.ad 2.

16 Ratio practica eſt cauſatiua & apprehenſiua rerum,ſpeculatiua uero eſt tantum apprehenſiua.22.q.83.1.c.

17 Nihil firmiter conſtat ſecundum rationem ſpeculatiuam , niſi per reſolutionem ad prima principia indemonſtrabilia: nec ſecundum rationem practicam,niſi per ordinationem ad ultimum finem,qui eſt bonum commune, 12.q. 50. 2.ad 2.

18 Ratio practica eſt circa operabilia ſingularia , & contingentia,non autẽ circa neceſſaria , ſicut ratio ſpeculatiua.12.q.91. 3,ad 3.

19 Ratio ſuperior & inferior, ſunt realiter eadem potentia , quæ reſpectu æternorum,dicitur ſuperior,ſed reſpectu temporalium , dicitur inferior.1.q.79 9.o item 12.q.74.7.c.

20 Ratio ſuperior & inferior, non differunt ſecundum diuerſa obiecta , ſicut practicum & ſpeculatiuum,ſed per diuerſa media.1.q.79.9.c.

21 Ratio ſuperior dupliciter inhæret æternis, ſ.conſiderando ea ſecundum ſe,& ut regulas agendorum conſulendo. Ideo eſt ſpeculatiua & practica 1.q.79.9.c.item 12.q.74.9.c.item 22.q.45.3.c.

22 In ratione ſunt duo.ſ.actus,ut intelligere & ratiocinari,& aliquid conſtitutum per actum eius triplex,ſ.primo diffinitio, ſecundo enunciatio,tertio ſyllogiſmus uel argumentatio.12.q.90.1.ad 2.

Ap-

23 Applicatio ad opus, eſt finis rationis practicæ. 22.q.47.1.ad 3.itē 3.c.
24 Ratio eſt primum principium omnium actuum humanorum,& omnia alia principia eorum, obediunt rationi, ſed diuerſimode. 12.q.58.2. c.item q.90.2.c.item 100.1.c.item q.102.1.ad 3.
25 Quilibet actus rationis, ſe extendit ad quamlibet materiam moralem. 22.q.54.1.c.
26 Ratio habet uim mouendi, à uoluntate, quia ex hoc quod aliquis uult finem, ratio imperat de iis quæ ſunt ad finem. 12.q.17.1.c. item q.90. 1.ad 3.
27 Omnis inquiſitio rationis procedit à ſimplici intuitu principiorum per intellectum,& terminatur ad ipſum per reſolutionem. 1.q.79.8.c. itē 12.c.item 12.q.91.2.ad 2. item q.100.1.c. item 22.q.8.1 ad 2. item q.154.11.c.
28 Idem poteſt eſſe ratio diuerſorum excedens, ut diuina eſſentia, non autem adæquata. 1.q.14.6.ad 3.item q.55.3.ad 3.
29 Ratio eſt nobilior uirtute morali acquiſita. 12.q.51.2.ad 3. item q.63. 2.ad 3.
1 RATIONALE dicitur dupliciter: * primo quidem ſumitur ſtricte & proprie, ſecundum quod ratio dicit quandam obumbrationem intellectualis naturę, ex eo quod non ſtatim ueritatem agnoſcit, ſed inquirendo per diſcurſum inuenit,& ita rationale, eſt differentia animalis quo modo nec Deo competit, nec angelis. Quandoque autem ſumitur communiter pro qualibet cognitione uirtutis nō impreſſæ in materia,& ſic communiter cōuenit Deo, angelis,& hominibus. Illa enim ſubſtantia, intellectualis dicitur proprie, cuius tota cognitio, ſecundū intellectum eſt: cognoſcit enim ſubito quæ ſibi offeruntur ſine diſcurſu. Anima uero cum diſcurſu:& ideo non proprie intellectualis, ſed rationalis dicitur. 1.q.51.1.ad 2.item 22.q.83.10.ad 2.
2 Rationale conuenit Deo & angelis ſupereminenter. 1.q.29.3.ad 4.item 22.q.83.10.ad 2.
3 Rationale dicitur dupliciter, ſ. per eſſentiam,& per participationem. 1. q.18.2.ad 2.item 3.0.item 4.5.c.item 12.q.50.4.c.
4 Rationale & ſenſibile, ut ſunt differentiæ, ſumuntur ab anima rationali,& ab anima ſenſitiua, non autem à potentia rationis,& potētia ſenſus: licet per has noſcantur. 1.q.76.3.ad 4.item q.77.1.ad 7.item 3.c. item 12.q 110.4.ad 4.
1 REATVS pœnæ, eſt effectus peccati per accidens tantum, & diſpoſitiue. 12.q.87.1.0.
2 Non omnium peccatorum eſt idem reatus. 3.q.88.1.c.
4 Reatus manet poſt actum peccati. 12.q.87.6.0.
1 REBELLIS & contumax, ſemper occidebatur, in ueteri lege. 12.q.105. 2.ad 9.
1 RECIPERE, pati,& huiuſmodi, dicuntur æquiuoce de intellectu, & de materia prima, 1.q.50.2.ad 2.
2 Non omne receptiuum, oportet eſſe denudatum ab omni natura determinata, ſed tantum à natura recepti, 1.q.75.2.c.
1 RECTITVDO duplex, ſ. circa exteriora,& quę dicit debitum ordinem ad finem,& ad legem Dei. Prima eſt iuſtitiæ, ſecunda uero eſt omnis uirtutis. 12.q.55.4.ad 4.
1 REDEMPTIO. * Ad redemptionem requiruntur duo, ſ. ſolutio, & pretium. Et utrunque immediate conuenit ſoli Chriſto, ſed principaliter toti trinitati. 3.q.48.5.0.
2 Chriſtus eſt redemptor noſter dupliciter, ſ. liberando à diabolo,& reconciliando

conciliando nos Deo.3.q.48.6.ad 3.

REDVNDANTIA fit in corpus, ex iis quæ ſunt in anima, niſi in Chriſto patiente, * in quo illa naturalis habitudo, quæ eſt animæ ad corpus, ſubiacebat uoluntati diuinitatis ipſius, ex qua factum eſt, quod beatitudo remaneret in anima, & nō deriuaret ad corpus: ſed caro pateretur quæ conueniunt naturæ paſſibili, 12.q.3.3.c.ad 3.item q.4.6.c.item q.75.4.ad 1.item ad 2.item 22.q.175.4.ad 1.item ad 2.item 3.q.14.1.ad 2. item quęſt.15.5. ad 3. item 6.c.item 9.ad 3.item quō.19.3.ad 3.item q.28.2.ad 3.item q.45.2.c.ad 1.item q.46.2.c.ad 2.item 8.c.ad 2. item q.49.6 ad 3.item q.54.2.c. item q.79 1.ad 3.

REDVPLICATVS terminus, ſumitur quandoque pro ſuppoſito, ſed magis proprie pro natura, quia ſumitur in ui prædicati, 3.q.16.10.11.12.o.

Quod conuenit alicui cum reduplicatione, non ſemper conuenit ei ſimpliciter ſine ea.3.q.16.10.ad 3.

REGERE & gubernare, eſt proprie rationis.22.q.47.12.c.

REGNVM Dei principaliter eſt in interioribus, conſequenter in iis, ſine quibus illa non poſſunt eſſe, non autem in differentibus.12.q.108.1.ad 1.

REGVLA actuum humanorum duplex, ſ.humana ratio, & lex æterna, ſcilicet Deus. * Sicut etiam eſt duplex regula uoluntatis hominis, ſ. regula regulans, ideſt, uoluntas diuina, & regula regulata, i.uoluntas unius hominis reſpectu uoluntatis alterius. Nam uoluntas unius hominis, ſecundum ſe conſiderata, non regula uoluntatis alterius, ſed inquantum uoluntas proximi, eſt hærere uoluntati Dei, quod ſit per conſequens regula ſecundum primam regulam. 12.q.19.4.o.itē q.21.1.c.item q.63.2.4.c.item q.71.6 c.item q.74.7.c. item q.90.1.c.item 22.q.3.6.c.item q.8.3.ad 3.item q.17.1.c.item q.19.7.c. item q.23.3.6.c. item q.37.1.ad 1. item q.45.2.o. item q.154.2.ad 2.

Aliquid continetur in regula dupliciter, ſcilicet ut finis, ideſt actus uirtutum, & ut exercitium exterius, ideſt, tria uota ſcilicet obedientiæ, paupertatis, & continentiæ, ad quæ omnia alia ordinantur. 22.q.186.9.c.

Vtraque religio, ſ. monachorum, & canonicorum regularium, ordinatur ad opera uitæ contemplatiuæ, inter quæ præcipua ſunt ea quæ aguntur in diuinis myſterijs, ad quæ ordinatur directe, ordo canonicorum regularium, quibus per ſe competit quod ſint clerici religioſi. Sed ad religionem monachorum, non per ſe competit, ut ſint clerici religioſi, ut habetur in decretis. Et ideo quamuis ordo monachorum, ſit arctioris obſeruantiæ, ſi monachi eſſent laici, liceret tranſire ab ordine monachorum, ad ordinem canonicorum regularium, nō autem econuerſo: ut habetur in decretis, ubi dicitur: Mandamus & uniuerſaliter interdicimus, ne quis canonicus regularis profeſſus, niſi (quod abſit) publice lapſus fuerit, monachus efficiatur. Sed ſi monachi ſint clerici, ſacris myſterijs obſequentes, habent id quod eſt canonicorum regularium, cum maiori arctitudine. Et ideo tranſire licitū erit de ordine canonicorum regularium, ad ordinem monachorum, petita tamen ſuperioris licentia, ut dicitur in decretis, 22.q.189.8.ad 2.

RELATIO ſecundum eſſe eius, eſt aliquid, non autem ſecūdum rationem eius, ſed eſt ad aliquid. Alia uero prædicamenta, ſunt aliquid utroque modo.1.q.28.1.2.c.

2 Relatio realis eſt eorum quæ ad inuicem habent ordinem & inclinationem.1.q.28.1.c.

3 * Subiectum ſecundum rationem eius, nihil ponit in ſubiecto, 1.q.28.1.2.c.

4 Omnis relatio fundatur in qualitate,uel quantitate,uel actione uel paſſione.1.q.28.4.c.

5 Relatio quæ eſt accidens, præſupponit diſtinctionem ſuppoſitorum, non autem relatio ſubſiſtens, ſcilicet diuina, ſed eam fert ſecum. 1.q 40.2.ad 4.

6 Relatio duplex,ſ.realis,& rationis.1.q.28.1.c.

7 Relationes differentes ſpecie,non poſſunt terminare eandem relationẽ in ſpecie,contra Præpoſitiuum.1.q.32.2.c.

8 Aliquando ex parte unius extremi,eſt tantum una relatio, & ex parte alterius,ſunt multæ.3.q.35.5.ad 3.

9 Relatio in patre,differt ſpecie a relatione in matre.3.q.35.5.ad 3.

10 * Vnitas & pluralitas ſpecifica relationum, ſumitur ex cauſa, numeralis autem ex ſubiecto,nulla uero ex terminis,3.q.35.5.c.

11 Idem ad ſeipſum,non refertur aliqua relatione reali.1.q.42.1.ad 4. itẽ q.45.3.ad 2,

12 Relatio realis, requirit diſtinctionem ſuppoſitorum,non autem relatio rationis,1.q.13.7.c.item q.42.1.ad 4.

13 Relatio identitatis numeralis,eſt relatio rationis tantum,generica uero & ſpecifica eſt relatio realis,1.q.13.7.c.item q.28.1.ad 2, item 4.ad 1.item q.42.1,ad 4.

14 Alia ratione refertur dominus ad ſeruum, & ſeruus ad dominum, 1.q.13.8.ad 1.item 22.q.81.1.ad 3.item 3.q.20.1.ad 2.item 2.c.

15 Relatio eſt ens reale,licet non omnis.1.q.13.7.c.item q.28.1.c.

16 Relatio realis,requirit duo extrema realia, 1.q.13.7.c. item q.28.1.ad 2,item 4.ad 1.

17 Neceſſe eſt, quod procedens & id à quo procedit, quando ſunt eiuſdem naturæ,ſint in eodem ordine, & habeant relationes reales. 1.q.28.1.c.

18 In iis tantum,In quibus eſt eadem ratio ordinis ex utroque termino,eſt mutua relatio realis,ut in omni relatione conſequente quantitatem, 1.q.13.7.c.item q.28.1.c.

19 Quando unum relatiuorum dependet ex altero,& non econuerſo, relatio eſt realis,tantum in dependente,1.q.28.1.c.

20 Relationes conſequentes actionem & paſſionem,ſunt reales in utroque termino,ut motiuum & mobile,pater & filius,1.q.13.7.c.

21 Relationes conſequentes tantum operationem intellectus in rebus, ſunt relationes rationis tantum : ſed quæ ſunt inter uerbum & intellectum, ſunt relationes reales.1.q.13.7.c.item q,28.1.ad 4.item 4.ad 1.

22 Relatio ſcientiæ ad ſcibile, eſt relatio realis, econuerſo autem, eſt relatio rationis tantum, 1.q.6.2.ad 1. item q,13.7.c. item 3.q.35.5.ad 3.

23 In quibus differt intellectus,& intellectum,uolens & uolitum,poteſt eſſe relatio realis ſcientiæ ad ſcibile,uoluntatis ad rem uolitam,non autem in Deo.1.q.28.4.ad 1.

24 In relatione ſunt aliqua ſecundum rationem tantum,non autem in aliquo alio genere.1.q.28.1.c.

25 Omnis reſpectus ad non ens,eſt relatio rationis tantum.1.q.13.7.c.

26 Relatio rationis non eſt inhærens,1.q.28.1.c.

27 Relatio rationis contingit quadrupliciter,ſ.uel quando relatio non habet aliquid in rei natura, ſupra quod fundetur. Et inde eſt, quod quandoque contingit,quod relatio eſt realiter in uno, & non in alio, quia in uno habet modum quendam ſupra quem fundatur, quem non habet in alio:ſicut eſt in omnibus illis relationibus,quibus Deus ad creaturam refertur quæ quidem realiter ſunt in creatura, & non in Deo.Vel quando relatio non habet aliquam realem diuerſitatem inter extrema, ſicut relatio identitatis.Et ideo hæc nihil ponit ſecundum rem,ſed ſolum ſecundum rationem,ut eum dicitur, idem eidē idem.Vel quando deſignatur relatio aliqua entis ad non ens, ut cum dicitur, quod nos ſumus priores iis qui futuri ſunt.Vel quando ponitur relatio ipſius relationis.Ipſa enim relatio per ſeipſam refertur, & non per aliam relationem. Et hos ultimos duos modos ponit Auicenna: ſed primi duo poſſunt extrahi etiam ex uerbis Philoſophi. 1. q.13.7.c.

28 Ratio relationis, dependet ex termino,ſicut & motus,ſed eſſe eius, dependet ex ſubiecto,3.q.2.7.ad 2,

29 Relatio innaſcitur aliquando,ex motu utriuſque termini,& aliquando ex motu alterius termini tantum.3.q.2.7.c.

30 Relatio realiter poteſt alicui de nouo aduenire, ſine mutatione eius. 1. q.13.7.c.item 3.q.16.6.ad 2.

31 Omnis relatio incipiens ex tempore,ex aliqua mutatione cauſatur.3.q. 2.8.c.

32 Actiones & paſſiones,inquãtum implicant motum,ſunt aliud à relationibus quæ ex eis conſequuntur.1.q.41.1.ad 2.

33 Relationes non recipiunt magis & minus.12.q.82.4.c.

34 Relatio eadem numero,eſt in omnibus, ſimul trahentibus idem. 3.q. 35.5.ad 3.

35 Aliquando ex parte unius extremi, eſt tantum una relatio, & ex parte alterius multæ.3.q.35.5.ad 3.

36 Nulla relatio refertur ad ſe,nec ad aliam per aliam relationem,ſed per ſeipſam.1.q.42.1.ad 4.item q.45.3.ad 2.

37 In diuinis ſunt quædam relationes reales.1.q.28.1.o.

38 In diuinis ſunt tantum quatuor relationes reales,ſ.paternitas,filiatio, ſpiratio,& proceſſio,1.q.28.4.o.item q.30.2.c.item 2.c.ad 1.

39 * Relatio in diuinis non eſt totum uniuerſale,nec omnes ſimul ſunt aliquid maius,quàm una tantum.1.q 42.4.ad 3.

40 Relatio in diuinis poteſt tripliciter conſiderari,ſ.ut relatio abſolute,ut diuina conſtituens perſonas,tertio ut operatio.Primo modo ſequitur operationem & proceſſionem,ſecundum noſtrum modum intelligendi:ſecundo econuerſo:tertio ſunt ſimul,1.q.40.4.o.

41 Oriri uel procedere,non conuenit relationibus diuinis.1. q.28.3.ad 3.

42 Relatio & eſſentia in diuinis,ſunt idem realiter, & differunt ratione,1. q.28.2.o.item q.29.4.c. item q.39.1.c. item q.40.1.c. ad 1. item q. 41.5.ad 2.item q.42.6.ad 3.

43 Relatio in diuinis,ut comparatur ad eſſentiam,eſt ſimilis relationi identitatis,non autem ut comparatur ad terminum.1.q.28.1.ad 2.

44 Relationes ſunt in eſſentia Dei,per identitatem tantum, ſed in perſonis,ut in ſuppoſito,1.q. 40.1.ad 2.

45 Relationes in diuinis,ſunt realiter ipſæ perſonæ, & in perſonis,1.q.30. 2.ad 1.item q.32.2.c.ad 2.item q.40.1.o.item 2.c.ad 1.item q.41.6. c.item q.47.3.ad 2.

46 Relatio in diuinis,ut origines, ſunt idem re, & differunt ratione, quia origi-

origines ſignificantur per modum actus, ut generatio, relationes uero ut forma. 1.q.40.2.e.item q.41.1.ad 2.

47 Sed non ſunt realiter in Deo, nec extra Deum, nec ipſe Deus, 1.q.13.7.c. fi.item ad 2.item ad 4.item q.28.1.ad 3.item 4.c.

48 Nec ſunt reales, ſed rationis tantum, 1.q.6.2.ad 1. item q.13.7.o. item q.28.1.ad 3.item q.32.2.fi.item q.45.3.ad 2, item 3.q.35.5.e

49 Relationes Dei ad creaturas, ſunt etiam in Deo, ſecundum rationem & intellectum noſtrum, & angelicum, & diuinum, 1. q. 13.7.ad 2. itē ad 4.

50 Relationes Dei ad creaturas, non multiplicantur in intellectu Dei, ſicut in intellectu noſtro, 1.q.28.4.ad 2.

51 Non derogat ſimplicitati diuinæ, quod multæ relationes Dei ad creaturas, prædicentur de Deo, 1.q.32.2.c.fi.

1 RELATIVVM duplex, ſ. ſecundum eſſe, & ſecundū dic.. 1.q.13.7.ad 1.

2 Diuerſitas relatiuorum triplex, ſ. realium in utroque termino, uel in altero tantum, uel in neutro 1.q.13.7.e.

3 Relatiuum in diuinis, dicitur quadrupliciter, ſ. quod refertur ſecundum nomen ſuum, cauſans uel conſequens relationem, implicans eam, & quod ponitur pro ea. 1.q.13.7.ad 1.

4 Relatiua non ſunt ſimul natura, niſi æqualiter mutuo referantur. 1.q. 13.7.ad 6.

5 Relatiua non ſunt ſimul natura, propter ordinem rerum, ſed tantū per hoc, quod unum eſt de intellectu alterius, & econuerſo. 1. q. 13. 7. ad 6.

1 RELIGIO importat ordinem ad Deum, ad quem ordinat hominem. 22.q.81. 1.o.item q.94.1.ad 1.

2 Religio dicitur à frequenti electione diuini cultus. Vel dicitur ab iterata electione Dei negligenter amiſſi. Vel dicitur à religando. 22.q. 81. 1.e.

3 Religio eſt uirtus, reddens debitum honorem Deo. 12.q.60.3.e.item 22. q.80.e.item q.81.2.o.item 5.c.item q.82.2.e.item q.83.3.c. item q. 84.1.e.item q.89.4.ad 1.item q.97.3.c. item q.98.2.e. item q.102. 1.c.item q 103.3.c.item q.122.3.4.c.item q.186.1.c.

4 Religio eſt alia uirtus à pietate. 22.q.101.3.ad 2.item q.102.1.ad 1.

5 Religio eſt una uirtus, quia exhibet reuerentiam Deo ſub una ratione, ſ. ut Deus eſt primum principium creationis & gubernationis rerum. 22.q.81.3.o.item 4.ad 1.item ad 2.

6 Religio cęteris uirtutibus imperat. 22.q.81.1.ad 1.item 4.ad 1.item 8. ad 1.item q.88.5.e.item q.186. 1.e.ad 2.

7 Religio præfertur alijs uirtutibus moralibus. 22.q.81.6.o.item q.88.6. e.item q.183.2.e.

8 Sicut religio eſt quædam proteſtatio fidei, ſpei, & charitatis, quibus homo primordialiter ordinatur in Deum, ſic pietas eſt quædam proteſtatio charitatis ad parentes & patriam. 22.q.101.3. ad 1.

9 Sicut religio per excellentiam dicitur pietas, ſic latria dicitur dulia, inquantum Deus eſt excellenter pater & dominus. 22.q.103.3.ad 1.itē q.106.1.ad 1.

10 Omnia illa per quæ Deo reuerentia exhibetur, pertinent ad religionē. 22.q.83.3.e.

11 Religioſi non ſubiiciunt ſe homini propter hominem, ſed propter Deū, 22.q.81.1.ad 5.

12 In religione conſiderantur duo, ſ. cultus Dei, & Deus. Primum eſt materia & obiectum eius, ſecundum uero, eſt finis eius. 22.q.81.5 o.

13 Religio eſt in uoluntate. Ideo ordinat actus aliarum potentiarum, ad Dei reuerentiam. 22.q.83.3.ad 1.item q.88.5.c.
14 Omnes actus eius pertinent ad cultum Dei, uel ſeruitutem eius. Primum reſpicit excellentiam Dei, ſecundum uero, ſubiectionem hominis. 22.q.81.3.ad 2.
15 Religio habet duplices actus, ſ. elicitos, ut ſacrificare, adorare, & huiuſmodi, & imperatos, ſ. actus aliarum uirtutum. 22.q.81.1.ad 1. item q.85.3.o.item q.186.1.ad 2.item q.188.2.c.
16 Religio habet duplices actus, ſ. interiores, ut principales & per ſe, & exteriores, ut ſecundarios, & propter interiores. 22.q.81.7.o.item q. 82.princ.item q.84.2.o.item q.85.2.c.
17 Religio nominat ſtatum perfectionis. 22.q.186.1.o.
18 Status religionis, ordinatur ad perfectionem charitatis, ſicut ad finem. 22.q.186.7.ad 1.item 2.c.item q.187.2.c.item q.188.2.7.c.
19 Religio eſt ſtatus pœnitentiæ, exercitium & ſchola perfectionis. 22.q. 186.1.ad 4.item 2.c.item 3.c.ad 5.item 5.c.item q.187.6.c.item q. 188.1.c.item q.189.1.c.ad 3.
20 Status religionis, eſt ſpiritualis militia proficientibus, & exercitium tyrocinij incipientibus. * Nam ordines ſacri præexigunt ſanctitatē: ſed ſtatus religionis eſt exercitium quoddam, ad ſanctitatē aſſequendam. Vnde pondus ordinum imponendum eſt parietibus, iam per ſanctitatem deſiccatis: ſed pondus religionis deſiccat parietes, i. homines ab humore uitiorum. 22.q.189.1.ad 3.
21 Status religionis, præfertur eleemoſynis, & uirginitati ſeculari, quia uiuentes in monaſterijs ad hoc quod inhæreant Deo poſtponūt propriam uoluntatē, & omnia quæ poſſunt habere. Sed uirgines ad hoc poſtponunt uenereas uoluptates. Et ideo uirginitas non ſimpliciter eſt maxima uirtutum. 12.q.98.5.ad 2.item ad 3.item 22.q.152.5.b. item 3.item q.186.8.c.
22 Status religionis poteſt cōſiderari tripliciter, ſcilicet ut exercitium tendendi ad perfectionem charitatis, ut quietans, & ut holocauſtum. 22.q.186.7.5.
23 Difficilius ſeruantur præcepta Dei in ſeculo, quàm in religione. 22.q. 189.1.5.
24 Omnis religio, ſumpſit originem à diſcipulis Chriſti. 22.q.188.7.c.ſi.
25 Voluntaria paupertas requiritur ut primum fundamentum, ad perfectionem religionis. 22.q.186.3.o.item 4.c.ad 1.
26 Habere aliquid proprium, repugnat perfectioni religionis, non autē habere aliquid in cōmuni: ſed aliqualiter impedit, ſi ſuperabūdet. 22. q.188.7.o.
27 Ad perfectionem religionis, requiritur perpetua continentia. 12.q.88. 11.c.ſi.item q 186.4.o.
28 Obedientia requiritur ad * perfectionem religionis: quia cum religio ſit diſciplina & exercitium tendendi ad perfectionem, neceſſaria eſt directio alicuius quaſi magiſtri, quem omnino ſequatur proficiens, quod fit per obedientiam ad maiores. 22.q.186.5.o.
29 Votum triplex requiritur ad perfectionem religionis, ſ. uotum paupertatis, continentiæ, & obedientiæ. 12.q.108.4.c.item 22.q.186.6.o.
30 Perfectio religionis integratur ex prædictis tribus uotis, 22.q.86.7.o. item q.188.1.ad 2.item 2.ad 2.
31 Votum obedientiæ eſt præcipuum inter tria uota religionis. 22.q.186. 8.o.item q.188.7.ad 1.
32 Interiores actus uirtutum, non cadunt ſub uoto religionis, ſed religio

ad eos ordinatur,uel ad finem.22.q.186.7.ad 1.

33 Ad religionem requiritur ſubtractio impedientium hominem, ne totaliter feratur ad ſeruitium Dei.22.q.186.4.c.

34 Omnes obſeruantiæ religionum,ordinantur ad tria principalia uota, ad quæ etiam pertinet habitus,ut ſignum obligationis. Ideo ſimul datur,uel benedicitur cum profeſſione.22.q.186.7.ad 2.item q.188. 1.ad 3.

35 Per ingreſſum religionis, homo totaliter ſe mancipat Dei obſequiis. 22.q.189.3.c.ad 3.

36 In ingreſſu religionis,recipitur tanta gratia,quanta recipitur in baptiſmo,& remittitur omnis pœna.Sed hoc non eſt quia talis ex ſe à ſatisfactione abſoluatur,ſed quia eo ipſo quod ſuam uoluntatem etiã in ſeruitutem redigit propter Deum,plenarie iam pro omni peccato ſatisfecit,quam chariorem habet omnibus rebus mundi, de quibus tãtum poteſt dare,quod eleemoſynis omnia peccata ſua redimeret, etiam quantum ad pœnam.22.q.189.3.ad 3.

37 Conſilium uel magna deliberatio,nõ requiritur ad ingreſſum religionis ſecundum ſe,nec quo ad uires:ſed quo ad impedimenta,uel modos religionis per doctrinam maiorum, ab iis qui ſperantur prodeſſe,ut de ingreſſu religionis frequenter contingit, ex ignito ſermone prædicationis,uel ex uirtuoſa operatione,& excellenti uita doctoris. 22.q.189 10.6.

38 Habens uotum,uel iuramentum minoris religionis,licite inducitur ad maiorem,non autem econuerſo,niſi diſpenſetur. 22.q.189.9.ad 3.

39 Non licet inducere aliquem ad religionem,per falſam doctrinam. 22. q.189.9 c.

40 Inducens alios ad religionem,non peccat,ſi fiat ſine uiolentia, ſimonia,& mendacio,ſed magnum præmium meretur.22.q.189.9.o.

41 Licet dare, uel accipere aliquid pro uictu in monaſterio,ſi non ſit ſufficiens, non autem pro ingreſſu religionis,quia ſimonia eſt. 22.qõ. 100.3.ad 4.

42 Licet nutrire pauperes ad religionem, uel allicere munuſculis,licet non ſit licitum ex pacto aliquid dare uel recipere pro ingreſſu monaſterij.22.q.189.9 c.item q.190.3.ad 4.

43 Presbyteri,curati,archidiaconi,poſſunt ſine licentia ingredi religionẽ. 22.q.184.6.8.c.ad 4.item q.189.7.o.

44 Non licet parentibus ingredi religionem,niſi prouiſo,quod filij educari poſſint.22.q.189.6.c.

45 Non licet filiis ingredi religionem,ſi parentes ſine eis commode uiuere non poſſint.22.q.189.6.o.item q.101.4.ad 3.item ad 4.

46 Seruus nõ poteſt recipi in religione,inuito domino eius. 22.q.88.8.ad 2.item ad 4.item q.189.5.c.item 6.ad 3.

47 Obligatus debitis, prius debet ſoluere, quantum poteſt, & tunc poteſt ingredi religionem,licet non poſſit omnia ſoluere. 22.q.189.6. ad 3.

48 Puer ante pubertatem poteſt recipi in religione, de conſenſu parentũ, ſed poſt,etiam eis inuitis.22.q.88.8.ad 2.itẽ 9.o.item q.189.5.o.

49 Non exercitati in præceptis Dei, debent recipi ad religionem. 22.q. 189.1.o.

50 Facilius conuertuntur ad religionem peccatores, quàm præſumentes de ſua innocentia.22.q.189.1.ad 1.

51 Recepti ſimoniace ſcienter poſt cõciliũ generale,repelluntur à ſuo monaſterio,ſine ſpe reſtitutionis,& ad perpetuam pœnitentiam,in ar-

ctiori regula debent poni, uel in alio loco eiuſdem ordinis, ſi arctior ordo non inuenitur. Si uero ante, debent poni in alio eiuſdem. Vel ſi non poteſt, ſint in eodem, ne uagentur, ſed in loco inferiori. Si autẽ ignoranter, poſtquam renunciauerunt, poſſunt de nouo recipi, mutatis locis. 22.q.100.6.ad 5.

52 Obligare ſe uoto, ad ingreſſum religionis, eſt laudabile ſecundum ſe. 22.q.88.9.o. item q.89.2.o.

53 Vouens ingredi religionem, tenetur intrare quàm citius poteſt, niſi poſuerit terminum. 22 q.88.3.ad 2. item q.189.3.o.

54 Vouens ingredi religionem, non tenetur ibi perpetuo manere, niſi hoc intenderit. 22.q.189.4.o.

55 Eadem ratio eſt de monachis, & de aliis religioſis, quo ad communia omni religioni, non autem quo ad propria monachorum. 22.q.188.2.ad 2.

56 Religioſi non tenentur habere perfectam charitatem, ſed ad hoc tendere, & ad hoc operam dare. 22.q.186.2.c.ad 1. item 6.c.

57 Nec ad ea quæ conſequuntur perfectionem charitatis, ſed ad hæc tendere, non contemnendo. 22.q.186.2.c.

58 Nec ad omnia exercitia, per quæ uenitur ad perfectionem, ſed tantum ad taxata ſecundum regulam ſuam. 22.q.186.2.c.

59 Nec ad omnia conſilia de particularibus melioribus, ſed ad eſſentialia religioni. 22.q.186.2.ad 3.

60 Nec ad alia quàm ſeculares, niſi quæ ad eorum uota pertinent. 22.q.110.4.ad 5. item q.187.3.o.

61 Nec ad opera manualia, pluſquàm ſeculares, niſi ad quæ tenentur ex ſtatutis ordinis ſui. 22.q.187.3 o.

62 Religioſus factus epiſcopus, non abſoluitur à tribus uotis religionis, quia nihil debet habere proprium, ſed eſt diſpenſator communium bonorum eccleſiæ. Sed per accidens non tenetur obedire, ſi ſuperiorem non habeat, ſicut nec abbas. 22.q.88.11.ad 4. itẽ q.185.8 o.

63 * Profeſſi religionem, mortui ſunt mundo, & uiuunt Deo. Vnde non ſunt reuocandi ad uitam humanam occaſione cuiuſcunque euẽtus: 22.q.88.11.ad 1.

64 * Nec religioſos oportet exire clauſtrum, ad corrigendum delinquentes. 22.q.33.2.ad 4.ſi.

65 Profeſſus non debet exire religionem, ut parentibus ſubueniat, ſed procuret eis ſicut poteſt cum licentia. 22.q.101.4.ad 4. itẽ q.189.6.ad 1.

66 Tranſgreſſio regulæ, quo ad tria uota principalia religionis, eſt peccatũ mortale, non autem quo ad alia, niſi propter præceptum uel contemptum. In quibus tamen aliis ut eſt ſilentium, ſolitudo, abſtinentiæ, & uigiliæ graues, poſſunt prælati in religione ipſi ſecum diſpenſare; ſicut & cum aliis. 22.q.88.12.ad 4. item q.185.8.o. item q.186.9.o. item q.188.5.c.

67 Licet religioſis, ex commiſſione prædicare, & ſimilia. 22.q.187.1.o. itẽ 4.ad 2.

68 * Religioſis competit principaliter intendere ſtudiis litterarum pertinentium ad doctrinam, quæ eſt ſecundũ pietatẽ. Aliis aũt doctrinis intendere, non pertinet ad religioſos, quorum tota uita diuinis obſequijs mancipatur, niſi inquantum ordinantur ad ſacram doctrinã. 22.q.188.5.ad 3.

69 Licet eis aduocare pro monaſterio, pro pauperibus, & uiduis, non autẽ propter aliquod mundanum. 22.q.71.2.o item q.188.3.ad 2.

70 Licet eis tractare negocia ſecularia, moderate, cum licentia, ex charita-

te,non autem ex cupiditate. 22.q.18.3.ad 2. item q.187.2.o. item q.188.2.ad 2. item 189.6.ad 1.

71 Licet eis uiuere de eleemoſynis,quaſi debitis eis dupliciter,ſcilicet ratione neceſſitatis triplicis, ideſt infirmitatis, egeſtatis, & conſuetudinis : & ratione operis quadruplicis,ſcilicet prædicationis, altaris, ſtudij, & donationis omnium bonorum ſuorum monaſterio.22.q. 187.4.o.

72 Licet eis mendicare pro humilitate, neceſſitate,uel utilitate, nõ autem ex cupiditate,ſicut ſecularibus.22.q.187.5 o.

73 Licet eis uti uilibus ueſtibus, ad contemptum ſeculi,ad pœnitentiam, & humilitatem.22.q.169.1.ad 2.item q.187.6.o.

74 Religioſis militibus licet bellum facere,auctoritate principis,non autẽ auctoritate propria.22.q.188.3.ad 4.item 4.ad 2.

75 Religioſi dicuntur dupliciter,ſ.communiter omnes qui per fidẽ colunt Deum,& ſpecialiter,qui totam uitam ſuam dedicant cultui diuino. 22.q.81.1.ad 5.item q.188.1.ad 1.item 2.ad 2.

76 Gradus religionis triplex,cui competit triplex gradus paupertatis, ſ. quia primum & ſummum gradum in religionibus tenent,quæ ordinantur ad docendum & prædicandum,quæ propinquiſſimæ ſunt pfectioni epiſcoporum:ſecundum autem gradum tenent illæ, quæ ordinantur ad contemplationem,tertius eſt earum quæ occupãtur circa exteriores actiones.22.q.188 6.c.item 7.o.

77 Religionum aliquæ ordinantur ad opera uitæ contemplatiuæ,aliquæ uero ad opera uitæ actiuæ.22.q.188.2.o.item 3.4.5.c.

78 Religiones ſunt diuerſæ,principaliter ſecundum fines, ſecundario ſecundum exercitia.22.q.188.1,0.6.c.

79 Quædam religio,conuenientiſſime inſtituta eſt ad prædicationes, confeſſiones,& alia huiuſmodi ſpiritualia.22.q.188 4.o.

80 Et ad ſtudium,quia illud illuminat,remouet errores,prodeſt ad prædicãdum,& huiuſmodi,domat luxuriam & auaritiam,& ualet ad obedientiam.22.q.188.5.o.

81 Et aliqua ad militandum,non quidem propter aliquid mundanum, ſed ad defenſionem diuini cultus,& proximi. 22.q.188.3.o. item 4. ad 2.item ad 5.

82 Summum gradum in religionibus tenent, quæ ordinantur ad docendum & prædicandum,ſecundum uero quæ ad contemplandum,tertium autem quæ ad opus extrinſecum. Et in ſingulis præeminent, quæ ſunt ad altiorem actum in eodem genere,uel ad plura,uel quæ habent ſtatuta conuenientiora ad ſuum finem conſequendum, non autem quæ eſt arctior.22.q.188.6.o.item q.189.8.ad 2.

83 Religio principaliter eſt melior,cuius finis eſt potior,ideſt, ad maius, uel ad plura,ſecundario autem,quæ melius proportionatur fini. 22. q.188.6.o.item q.189.8.c.

84 Religio tanto perfectior eſt ſecundum paupertatem, quanto habet eã magis proportionatam ſuo fini.22.q.188.7.c.ad 1.

85 Religio ordinata ad actiones corporales, eſſet imperfecta,ſi careret diuitiis in communi, non autem aliæ. 22.qõ.188.7.c.item q.189.8. ad 2.

86 Religio ſolitariorum, eſt perfectior quàm ſocialis, ſed periculoſiſſima eſt imperfectis.22.q.188.8.o.

87 Tranſire de una religione in aliam, non eſt laudabile ſecundũ ſe,quia facilius proficitur in prima,& relicti ſcandalizantur, niſi forte propter magnam utilitatem, uel neceſſitatẽ. Sed laudabiliter tranſitur

triplicitèr, ſ.zelo perfectioris religionis, uel quæ melius ſeruatur, licet ſit mitior, uel propter infirmitatem. In primo debet peti licẽtia, propter humilitatem, ſed negari non poteſt: tamen ſi non conſtet, requiritur iudicium ſuperioris, ſicut & in ſecũdo, ſed in tertio requiritur diſpenſatio. 22.q.189.8.o.

88 Nulla ſatisfactio æquipollet pœnitentiæ religioſorum. 22. q.189.3. ad 3.

89 Status ſecularium periculoſior eſſe dicitur, quàm religionis ſtatus. 22. q.189.1.ad 5.fi.

90 Cum quis non poſſit Deo oblationem pſtarẽ ex re aliena, non poteſt uir ſeipſum Deo offerre ſine conſenſu uxoris, cuius ſuum corpus conſummatione matrimonij eſſe dicitur. ſup.q.61.1.o.

91 Sicut poſt carnalem copulam ſoluitur matrimonium per mortem carnalem, ita ante copulam carnalem, quod ſolum eſt uinculum ſpirituale, matrimonium dirimi poteſt, per ingreſſum in religionem, cũ religio ſit quædam mors ſpiritualis. ſup.q.61.2.c.

92 Poteſt mulier mortuo uiro ſpiritualiter per ingreſſum religionis alteri nubere, ſicut etiam idem ei licet, uiro defuncto morte corporali, ſup.q.61.3.o.

¶ Religioſi crucifixi cum Chriſto dicuntur, qui quælibet arctioris diſciplinæ Inſtituta ſubeunt, ſecundum Bedam. 3.q.46.11.c.

¶ Reliquiæ ſanctorum, uel diuina uerba, licite portantur ſuſpenſa ad collum, ſi portentur ex fiducia Dei & ſanctorum, quorum ſunt reliquiæ. Si autem circa hoc attẽdatur aliquid aliud uanum, puta quod uas in quo ſunt, eſſet triangulare, aut aliquid aliud huiuſmodi, quod non pertineret ad reuerentiam Dei & ſanctorũ, eſſet ſuperſtitioſum & illicitum. 22.q.96.4.ad 3.

¶ Remedium duplex, contra malum, ſ.impediens futurum, & remouens malum præſens. 12.q.42.6.ad 1.

1 REMINISCENTIA eſt inquiſitio eius, quod excidit à memoria, & prior eà eſt tantum in parte ſenſitiua, & tantum in homine, 1.q.78, 4.c.fi.ad 5, item 12.q.74.3.ad 1.

Ex parte memoratiuæ, non ſolum hàbet homo memoriam, ſicut cætera animalia, in ſubita recordatione præteritorum, ſed etiam habet reminiſcentiam, quaſi ſyllogiſtice inquirendo, præteritorum memoriam, ſecundum indiuiduales intentiones. Et illam eminentiàm habet cogitatiua & memoria in homine, non per id quod eſt propriũ ſenſitiuæ partis, ſed per aliquam affinitatem & propinquitatem ad rationem uniuerſalem, ſecundum quandam refluentiam. Et ideo non ſunt aliæ uires, ſed eædem, perfectiores quàm ſint in aliis animalibus. 1.q.78.4.c.fi.ad 5.

¶ Remiſſio in puniendo, opponitur directe crudelitati, non autem ſæuitiæ. Nec eſt uitium, niſi ſit contra iuſtitiam. 22.q.159.2.ad 3.

¶ Remuneratio. * Bona facta ſine gratia, remunerantur in præſenti. 22, quæſt. 83.16.o. item q.178.2.ad 1. item 3 q.81.6.c. item 7.ad 3.

¶ Remunerator. +. Inquirentibus ſe, Deus remunerator eſt. 22.q.2. 5.b.item 3.q.56.2.ad 3.

¶ Reniti. * Licet uotum eorum, qui ſunt alterius poteſtati ſubditi, non ſit firmum, ſine conſenſu eorum, quibus ſubijciuntur, non tamen peccant uouẽdo, quia in eorum uotis intelligitur debita conditio, ſ.ſi ſuis ſuperioribus placuerit, uel ſi non renitantur. 22.q.88.8. ad 4.item 3.q.28.4.o.

¶ Repa-

¶ Reparatio.* Reparari naturam humanam poſt lapſum, fuit cōgruentiſſimum ex parte Dei: quia in hoc manifeſtatur miſericordia, potentia, & ſapientia eius, & ex parte naturæ humanæ, & uniuerſi. 3. q. 1. 1. c.

1 ¶ Reprobatio Dei, eſt pars prouidentiæ, reſpectu eorum qui exciderunt à beatitudine: ſicut prędeſtinatio, reſpectu eorum qui diuinitus ordinantur ad eam. 1. q. 23. 3. c.

2 Reprobatio addit ſupra præſcientiam, uoluntatem permittendi peccare, & inferendi pœnam æternę damnationis. 1. q. 23. 3. c.

3 Reprobatio Dei, non ſubtrahit aliquid de potentia reprobati. Ideo dicit impoſſibilitatem conditionatam ad gratiam, non autem abſolutam. 1. q. 23. 3. ad 3.

4 Deus reprobat aliquos homines. 1. q. 23. 3. o. item 4. c.

1 REPTILE eſt animal, cuius corpus, non multum eleuatur à terra per inſtrumenta motus, ſed repit ui coſtarum, ut ſerpens, uel ui annulorum ut annuloſa, uel ui oris, ut quidam uermis, uel ui penularum, ut piſces. 1. q. 72. 2. ad 2.

2 Reptilium quædam ſunt aquatica, & quædam terreſtria: ideo cōmemorantur in ſcriptura cum utroque elemento. 1. q. 71. o. item q. 72. ad 1.

1 Cum coniugij fines ſint ita à lege naturæ conſtituti, ut perpetuo liberi educentur, hæredesque inſtituantur, merito eodem iure uir ab uxore ſeparari non poteſt. Suppl. q. 67. 1. o.

2 Siue inſeparabilitas matrimonij inter prima præcepta legis naturę, ſiue inter ſecunda contineatur, ſub diſpenſatione cadere poteſt. Suppl. q. 67. 2. o.

3 Non licebat Dei mandato ſub lege Moyſi uxorem repudiare, ſed propter duritiam cordis Iudæorum illis permittebatur, ut maius malū uitaretur. Suppl. q. 67. 3. c.

4 Cum mulier quanto tempore uir uiuit alligata ſit legi uiri, non poteſt etiam repudiata alteri nubere, niſi ex diſpēſatione diuina ei permiſſum fuerit. Suppl. q. 67. 4. o.

5 Ne temere uxorem uir repudiaret, prohibitum fuit ne ſemel ab eo repudiatam denuo in uxorem accipiat. Suppl. q. 67. 5. c.

6 Repudij proxima cauſa eſt, odium uiri in uxorem, quod cum ex aliqua cauſa contrahatur, alias eſſe cauſas, ſed remotas, repudij fatendum eſt. Suppl. q. 67. 6. o.

7 Cauſa repudij in bello particulatim non ſcribebatur, ſed generatim. Suppl. q. 67. 7. c.

1 REQVIRI ad aliquid contingit quadrupliciter. ſ. ut pręparans, perficiens, coadiuuans, & concomitans. 12. q. 4. 1. c.

2 Quandocunque multa requiruntur ad unum, neceſſe eſt unum eorum eſſe principale. 22. q. 49. 6. ad 1.

¶ Res eſt unum de tranſcendentibus. Ideo eſt communis, & indifferēs, ad abſolutum & relatiuum. 1. q. 39. 3. ad 3.

¶ Reſpectus diuerſi Dei ad creaturam, ſunt in Deo ab ęterno, 1. q. 13. 7. ad 3.

1 RESTITVTIO eſt actus iuſtitię commutatiuę, quia nihil aliud uidetur eſſe, quàm aliquem ſtatuere in poſſeſſionem rei ſuæ. 22. q. 61. princ. item q. 62. 1. o. item 2. 5. c.

2 Reſtitutio male ablati, eſt de neceſſitate ſalutis, quantum poſſibile eſt. 22. q. 62. 2. o. item q. 79. 3. ad 2.

3 Reſtitutio proprie, eſt tantum debiti, & in rebus exterioribus, quia ſup-

ponit

ponit Identitatem,ſed transfertur etiam ad actiones & paſſiones.22. q.62.1.ad 1.item ad 2.

4 Quando res non eſt reſtituibilis,ſicut membrum mutilatum,debet fieri recompenſatio,quantum poſſibile eſt.22.q.62.2.ad 1.

5 Reſtitutio debet ſtatim fieri,uel dilatio peti ab eo qui. poteſt concedere uſum rei,quia implicat præceptum negatiuum * quod obligat ſemper,& ad ſemper. 22.q.33.2.c.item q.62.8.o.

6 Ante ſententiam iudicis,ſufficit reſtituere ſimplum,ſed poſt eam,tenetur etiam ad pœnam pro culpa.22.q.105.2.ad 9.item 22. q.62.3.o. item 4.c.

7 Reſtitutio præfertur ſubuentioni parentum,niſi in extrema neceſſitate, 22.q.31.3.ad 3.item q.32.7.ad 3.item q.62.5. ad 4.

8 Qui rem alienam accipit iniurioſe,uel ad ſui utilitatem, tenetur reſtituere,etiam ſi amiſit eam.22.q.61.6.o.

9 Quicũque eſt cauſa,iniuſtę acceptionis, directe uel indirecte,tenetur ad reſtitutionem.22.q.62.7.c.

10 Qui habet rem alienam,tenetur reſtituere, ratione rei,qui uero eã abſtulit,tenetur reſtituere,ratione actionis iniurioſę. 22.q.62.6.c. ad 1.

11 Principes tenentur ad reſtitutionem,ſi latrones increſcant, quia redditus quos habent, ſunt quaſi ſtipendia,ut conſeruent iuſtitiam. 22.q. 62.7.c. ad 3.

12 Impediens aliquem iniuſte,ne acquirat præbendam, tenetur ad reſtitutionem ad arbitrium boni uiri,non autem ſi iuſte impedit.22.q.62. 2.ad 4.

13 Suffodiens ſemina,uel tenens pecuniam creditoris,ultra terminum pręfixum,tenetur reſtituere:non quidem totum lucrum poſſibile,ſed ſecundum æſtimationem, penſatis periculis laboribus,& expenſis.22. q.62.4.ad 1.item ad 2.

14 Inueniens aliquid,quod de propinquo fuit alicuius,non habentis illud pro derelicto,tenetur ad reſtitutionem,non autem ſi nunquam fuerat alicuius,ut gemmæ in littore,uel tantum antiquitus,ut theſauri, ſed conceduntur occupanti, tamen ſecundum leges ciuiles,medietaſ debetur domino agri.22.q.66.5.ad 2.

15 Quando unus totum reſtituir,alij non tenentur principali, ſed debent refundere partem ſuam ſoluenti totum.22.q.62.6.ad 5.itẽ 7. ad 2.

16 Reſtitutio poreſt fieri per confeſſorem ſecrete,ne crimen detegatur. 22. q.62.6. ad 2.

17 Reſtitutio ſemper debet fieri ei,à quo aliquid ablatũ eſt. 22. q.62.5. o.

18 Si is cui reſtitui debet aliquid, mortuus eſt, debet dari hæredibus eius. 22.q.62.5.ad 3.

19 Si uero ignotus ſit,debet dari paupetibus,præmiſſa diligenti inquiſitione,22.q.62.5.ad 3.

20 Si autem ſit multum diſtans,debet ei mitti,præcipue ſi ſit res magni ualoris,uel debet poni.22.q.62.5.ad 3.

21 Quando prælatus iniuſte concedit res eccleſiæ,debet reſtitui eccleſię,ut deueniant ad ſucceſſorem eius.22.q.62.5.ad 5.

1 RESVRRECTIO ſignificatur per octauam, triplici ratione. ſ. ad excludendum quorundam falſam opinionem,propter duplicem uitam.ſ. actiuam & contemplatiuam,quarum una ſignificatur per quaternarium,& alia per ternarium,& quia reſurrectio octaua ætate erit. 12. q.103.5.ad 1.item 3.q.70.3.ad 3.

2 Et erit miraculoſa ſimpliciter.ſ.ex parte principij ſupernaturalis.i.Dei, ſed erit naturalis ſecundum quid.ſ.ratione termini. 1.q.105.7.ad 2.

Omnes

3 Omnes reſurgent in ætate iuuenili, non quidem quo ad numerum annorum, ſed quo ad ſtaturam. 3. q. 46. 9. ad 4.

4 Omnes reſurgent immortales, & incorruptibiles, etiam ſecundum corpus. 1. q. 97. 3. c.

5 Natura mortalitatis, non auferetur à reſurgentibus, ſed erunt eiuſdem ſpeciei, ſicut nunc, 3. q. 54. 2. ad 2.

6 Corpora ſanctorum, poſt reſurrectionem erunt impaſſibilia proprie, ex dominio animę ſupra corpus, & magis, in magis beatis, & non natura quinti corporis, ut quidam dicunt, quia corpus quintum, non uenit materialiter ad compoſitionem corporis humani. Et impoſſibile eſt dicere, quod aliqua uirtus qualis eſt uirtus corporis cœleſtis, transferat corpus humanum ad proprietatem gloriæ, qualis eſt impaſſibilitas corporis glorioſi, cum immutationem corporis humani Apoſtolus attribuat uirtuti Chriſti. Et etiã non poteſt natura cœleſtis ita dominari in corporę humano, quin natura elementaris remaneat, cui ex eſſentialibus ſuis principijs paſſibilitas ineſt. 1. q. 97. 3. c.

7 Hęc impaſſibilitas, non tollet ſentire, ſed omnes ſenſus beatorum, ſimul erunt in actu proprio, per immutationem ſpiritualem ab obiecto exteriori. 1 2. q. 3. 3. c.

8 Tunc non erit uſus ciborum, uenereorum, ſomni, & huiuſmodi. 1. q. 97. 3. c.

9 Neceſſarium fuit Chriſtum reſurgere, quintuplici ratione. ſ. ad cõmendationem diuinæ iuſtitiæ, ad confirmationem fidei noſtræ, ad ſubleuationem noſtræ ſpei, ad informationem uitæ fidelium, & ad complementum noſtræ ſalutis. 3. q. 53. 1. o. item 2. c. item 3. ad 1.

10 Chriſtus conuenienter reſurrexit tertia die, & non ſtatim, nec in fine mundi, ad confirmationem fidei, de humanitate & deitate eius. 3. q. 51. 4. o. item q. 53. 2. o.

11 Chriſtus reſurrexit mane diluculo. 3. q. 51. 4. ad 3. itẽ q. 53. 2. ad 3. item q. 83. 2. ad 4.

12 Corpus Chriſti reſurrexit glorioſum & integrum, cum qualibet parte eius. 3. q. 54. 2. 3. o. item q. 55. 6. ad 4.

13 Reſurrectio Chriſti non debuit primo manifeſtari omnibus, ſed gradatim. Et primo mulieribus:* ut mulier quæ primo nuncium mortis ad hominem detulit, primo etiam uitam reſurgentis Chriſti, in gloria, nunciaret: & ſimiliter ut oſtenderetur quo ad aſſequendam gloriam, nihil facere ſexuum differentiam: ſed ſi maiori charitate ferueant, maiori etiam gloria refulgebunt in regno beatorum. 3. q. 56. 2. c. item q 55. 1. o.

14 Nec immediate * ipſa reſurrectio debuit ab hominib' uideri, ſicut eius aſcenſio, ex eo quod Chriſtus non redijt reſurgendo, ad uitam communiter hominibus notam, ſed ad uitam immortalẽ & Deo conformem: Et quia quæ ſupra hominem ſunt, per angelos debent nunciari hominibus: ideo reſurrectio Chriſti debuit per angelos hominibus nunciari. 3. q. 55. 2. o.

15 Chriſtus poſt reſurrectionem ſuam, apparuit pluries, ut oſtenderet ueritatem reſurrectionis. Sed non conuerſatus eſt cum diſcipulis ſuis continue, ſicut prius, ut oſtenderet gloriam ſuam. 3. q. 55. 3. o.

16 Chriſtus conuenienter & ſufficienter probauit reſurrectionem ſuã, duplici teſtimonio. ſ. angelorum & ſacræ ſcripturæ, & argumentis, id eſt, ſignis euidentibus. 3. q. 55. 5. 6. o.

17 Chriſtus fuit primus reſurgens ſimpliciter. Sed aliqui prius ſecundum quid,

quid,quia iterum mortui ſunt.3. q.27.3.c.fi.item q. 53.3.o.item q. 56.1.c.ad 3.
18 Qui cum Chriſto reſurrexerunt,mortui ſunt iterum, ſecundum Auguſtinum & Hieronymum,licet Hieronymus aliquando uideatur dicere quod non. 3.q.53.3.ad 2.
19 Chriſtus ſecundum diuinitatem,fuit cauſa ſuæ reſurrectionis, non autem ſecundum humanitatem.3.q.93.4.o.
20 Reſurrectio Chriſti, eſt cauſa efficiens & exemplaris reſurrectionis noſtræ,quo ad corpora,& quo ad animas per gratiã,tamen uirtute principalis cauſæ.ſ.iuſtitiæ Dei.3.q.54.2.c.item q.56.1. 2.o.item q.59. 2.c. fi.item q.62. 5.ad 1.
21 Reſurrectio Chriſti, eſt cauſa exemplaris reparationis uitę noſtræ, & mors Chriſti,deſtructionis mortis noſtrę:licet utraque ſit cauſa effectiua utriuſque.3.q.56.1.ad 4 item q.62.6.ad 1.item ad 3.
22 Exemplaritas reſurrectionis Chriſti proprie ſe extendit tantum ad bonos, licet efficientia eius proprie ſe extendat ad reſurrectionem tam bonorum quàm malorum.3.q.56.1. ad 3.
23 Fatendum eſt reſurrectionem eſſe,in qua anima ſuo corpori in perpetuum unietur. Suppl.q.75.1.c.
Neceſſe eſt ſicut unum,ita & omnes reſurgere.Suppl.q.75.2.o.
24 Reſurrectio ſimpliciter non eſt naturalis, ſed miraculoſa. Suppl.q. 75.3.c.
25 Chriſtus ſua reſurrectione nos æterna reſurrectione donauit.Suppl.q. 76.1.o.
26 Chriſtus tuba,id eſt,ſua uoce imperante dormientes excitabit. Suppl. q.76 2.o.
27 In reſurrectione utetur Chriſtus miniſterio angelorum in his quæ corporaliter fieri debent.Suppl.q.76.3.c.
28 Conuenienter humanorum corporum reſurrectio uſque ad finẽ mundi differtur.Suppl.q.77. 1.c.
29 Tempus futuræ reſurrectionis nec ratione naturali,nec reuelatione diuina numerari poteſt. Suppl. q.77.2.c.
30 Probabiliter uidetur reſurrectio futura in crepuſculo. Suppl.q.77.3.o.
31 Reſurrectio diuina reſpectu eorum quę immediate agentur diuina uirtute fiet ſubito, reſpectu eorum quæ immediate per angelos agẽtur, fiet ſucceſſiue. Suppl.q.77.4.c.
32 Neceſſariũ eſt fateri omnes mortuos à morte reſurrecturos eſſe.Suppl. q.78.1.o.
33 Ex auctoritate ſcripturæ & ordine naturæ neceſſario aſſeritur, reſurrectionem omnium fore à cineribus. Suppl.q.78. 2.c.
34 Ex diuina prouidentia conſtitutum eſt, illos cineres de integro animę coniungi in mortuorum reſurrectione, & ita in illis cineribus nulla eſt inclinatio naturalis ad naturam. Suppl.q.78. 3.o.
35 Cum reſurrectio dici non poſſit, niſi anima ad idem corpus redeat,in reſurrectione anima idem corpus numero reſumet.Suppl.q.79.1.o.
36 Hæreticum eſt dicere eundem hominem non reſurrecturum. Suppl.q. 79. 2.c.
37 In reſurrectione humani corporis idem ſitus ſeruabitur,maxime quantum ad partes eſſentiales.Suppl.q.79 3.o.
38 Omnia corporis humani membra reſurgent.Suppl.q.80.1.c.
39 Capilli & ungues reſurgent in humano corpore. Suppl. q.80.2.c.
40 Humores cum pertineant ad perfectionem humanæ naturæ, reſurgent cum homine.Suppl.q.80.3.o.

Conue-

41 Conueniens eſt ut omne id quod eſt de ueritate humanę naturæ reſurgat. Suppl. q. 80.4. c.

42 Solum id quod eſt in homine materialiter, pertinens ad ueritatem humanę naturæ, reſurget cum ipſo. Suppl. q. 80.5.0.

43 Conueniens eſt ut homines reſurgant in iuuenili ætate. Suppl. q. 81.1.0.

44 Homines reſurgent eius ſtaturæ, cuius aut erant aut futuri erant in iuuentute. Suppl. q. 81.2.0.

45 Homines in diuerſo ſexu reſurgent. Suppl. q. 81.3. c.

46 Reſurrectio non eſt futura in uita animali. Suppl. q. 81.4.0.

47 In reſurrectione oportet ut quiſque operum ſuorum notitiam habeat. Suppl. q 87.1.c.

48 Neceſſe eſt ut cuilibet ſua & aliorum præmiatio uel condemnatio manifeſta ſit. Suppl. q. 87.2.c.

49 Etſi in inſtanti aliquis non ſit uiſurus ſingula, tamen breuiſſimo tempore auxilio diuinæ uirtutis omnia particularia conſiderabit. Suppl. q. 87.3.0.

1 * RHETORICA eſt ex coniecturis ad ſuſpicionem: quia quandoq; non ſit complete fides, uel opinio, ſed ſuſpicio quædam: quia non totaliter declinatur ad partem conditionis, licet magis declinetur in hanc, quàm in illam: ſed dialectica eſt ex probabilibus ad opinionem. 22. q. 48.c. ſi.

1 RETRIBVTIO proportionalis, ex debito legali, ſi eſt ex pacto, pertinet ad iuſtitiam commutatiuam: ſi uero ex debito honeſtatis, pertinet ad uirtutem gratiæ, ſiue ad gratitudinem. 22. q. 106. 1. ad 2.

2 Retributio Dei duplex. ſ. pro bonis impletis, & pro beneficijs. 3. q. 56. 2. ad 3.

1 TRIPLICITER aliquid cognoſcitur. ſ. per reuelationem, per ſeipſum, & hoc certitudinaliter, & coniecturaliter per aliqua ſigna. 12. q. 112. 5. c.

2 Reuelare ſecreta, in malum perſonæ, eſt contra fidelitatem, niſi uergat in periculum aliorum, uel niſi propter bonum commune, contra quod nullum debet recipi ſecretum. 22. q. 68. 1. ad 3. item q. 70. 1. ad 2.

3 Reuelatio Dei, ſit ad inferiores per ſuperiores, ſicut ad homines per angelos. 22. q. 2.6.c.

4 Nullus unquam purus homo habuit reuelationem à Deo, niſi mediantibus angelis. 1. q. 98.3. c. item 3. q. 55.2.c.

5 Plura, & excellentius de myſterijs gratiæ reuelata ſunt angelis & Apoſtolis, quàm Prophetis. 1. q. 57.5. ad 3.

6 Fides noſtra innititur reuelationi Apoſtolis & Prophetis factæ, non autem alij reuelationi. 1. q. 1.8 ad 2. item 22. q 172.6. ad 1.

7 Multis gentilibus reuelationes factæ ſunt de Chriſto, ut patet de Sibylla 22. q. 2.7. ad 3. item q. 172. 6. ad 1.

8 Poteſt aliquis ſcire, ſe habere gratiam per reuelationem. 12. q. 112.5.c.

9 Reuelat Deus hoc aliquando aliquibus, ex ſpeciali priuilegio, ut ſecuritatis gaudium etiam in hac uita, in eis incipiat, & confidentius & fortius magnifica opera proſequantur, & mala pręſentis uitę ſuſtineant. 12. q. 112.5. c. ad 4 item ad 5.

10 Non tamen reuelat hoc omnibus, ne, ſcilicet, non prædeſtinati deſperent, & ne ſecuritas, in prædeſtinatis negligentiam pariat. 1. q. 23. 1. ad 4.

11 Reuelatum fuit Paulo, quòd eſſet in gratia. 12. q. 112.5.c.

1 REVERENTIA directe reſpicit perſonam excellentem: ideo ſecundum

cundum diuerſas rationes excellentiæ, diuerſæ ſunt ſpecies eius. 22. q.104.2. ad 4.
2 Reuerentia Dei in communi, eſt de dictamine rationis naturalis, non autem determinatio eius.22.q.81.2.ad 3.
3 Reuereri eſt actus timoris,ſed ut debetur Deo,eſt actus latriæ.22.q.81.2.ad 1.
4 Chriſtus ſecundum quod homo præ cæteris habuit pleniorem affectum reuerentiæ ad Deum.3.q.7.6.c.ſi.
5 Reuereri homines ratione alicuius diuini in eis. ſ. gratiæ, uirtutis, uel naturalis imaginis Dei, eſt laudabile, non autem ut ſunt contrarij Deo.22.q.19.3.ad 1.item q.25.1. ad 1.
6 Quæ habent aliquam excellentiam,ſolent haberi in reuerentia,non autem omnia: * ideo conſuetudo hominum inoleuit,ut reges & principes,quos oporret in reuerentia haberi à ſubditis,& precioſioribus ueſtibus ordinētur,& etiam ampliores,& pulchriores habitationes habeant,& propter hoc oportuit ut aliqua ſpecialia tempora, & ſpeciale tabernaculum,& ſpecialia uaſa, & ſpeciales miniſtri ad cultū Dei ordinarentur in lege,ut per hoc animi hominum,ad maiorem Dei reuerentiam adducerentur.12. q.102.4 c.
1 PRVDENTIA & iuſtitia ſunt maxime propriæ regi. 22. q. 50. 1. ad 1.
¶ Ritus Iudæorum,tolerantur ab eccleſia, propter figuram,in teſtimonium noſtræ fidei,non autem ritus aliorum infidelium ,atq; hæreticorum,niſi ut uitetur maius malum, quia.ſ. ad uitandum ſcandalū, uel diſſidium,quod ex hoc poſſet prouenire,uel ut facilius conuertātur.22.q.10.11. o.
1 RIXA eſt contradictio in factis.ſ.mutua percuſſio, & particulare bellū, ſine auctoritate publica:ſed contentio * importat quandam contradictionem uerborum,in uerbis.22.q.41.1.c.item q.42.1.c.
2 Qui publica poteſtate inuadunt,non rixantur, nec peccant, ſed qui eis reſiſtunt,iniuſte ſe defendendo.22.q.41.1.ad 3.
3 Rixa inuadentis iniuſte,eſt ſemper peccatum mortale, ſed in defendente,nullum eſt peccatum:* uel ueniale.ſ. quando aliquis leuis motus odij uel uindictæ ſe immiſcet,uel mortale. ſ. quando obfirmato animo,ex odio contra impugnantem inſurgit, ad eum occidendum, uel eum grauiter lędendum.22.q.41.1.o.item q. 42.2.c.
4 Rixa oritur proximè ex ira,ſed ex concupiſcentia,ſicut ex prima radice, & iactantia occaſionaliter,& ex odio per accidens.22.q. 37. 2. ad 1. item q.41.2.o.item q.158.7.c.
5 Odium & diſcordia,ſequuntur ex rixa,in rixantibus. 22. q.41.2.ad 5.
¶ Ruth Moabitis,quæ mulier uirtutis erat,ſignificat eccleſiam de gentibus.Et conuerſa ad Deum,intrauit eccleſiam, licet eſſet Moabitis. 12. q.105.3. ad 1.

S

1 SABBATVM inter cætera feſta, tantum præcipitur in decalogo,quia figurabat generelia beneficia Dei,ſcilicet creationis,& beatitudinis.12.q.100.5.c.ad 2.item q. 102.4.ad 10.item 22. q. 122.4. c. ad 2.
2 Sabbatum præcipitur Iudęis triplici ratione, ſcilicet propter auaritiā, ut uacent diuinis.Secundo ne errent circa creationem.Tertio ut ſignificet triplicem quietem.ſ.Chriſti in ſepulchro, mentis à peccatis, & beatorum in patria.12. q.100.5.ad 2.item q.102.4. ad 10.item q. 105.2.ad 9.ſi.item 22.q. 122.4.o.

Opera

Opera ſeruilia prohibita in ſabbato, myſtice ſunt peccata, ſed ad literã ſunt opera ſeruorum, i. mechanica. 22.q.187.3.c.

4 Opera ſeruilia prohibita in ſabbato, ſunt principaliter peccata mortalia, ſecundo opera propria ſeruorum: nõ autem peccata uenialia, nec opera quæ ſunt ad cultum Dei, nec opera ſpiritualia, nec neceſſaria ad ſalutem corporis, uel animę, uel rerum exteriorum. 12.q.100.8.ad 4. item q.107.2.ad 4. item 22.qõ.40.4.o. item qõ.122.4.ad 3. item 3. q.40.4.ad 1. item ad 3.

5 In obſeruantia ſabbati, ſanctificatio eſt finis: ſed præceptum eſt ceſſare ab opere ſeruili, id eſt, mechanico. 22.q. 122.4.ad 3.

6 Circuncifio & ſacrificia, licebant Iudæis in ſabbato. 22.q.122.4 ad 3.

7 Licuit Machabęis in ſabbato pugnare. Helię fugienti itinerare; Apoſtolis euellere ſpicas. 12.q.100.8.ad 4. item 22.q.40.4.o. item q.122.4. ad 3. item 3. q.40.4.ad 3.

8 Chriſtus non ſoluebat ſabbatum, niſi ſecundũ apparentiam. 12.q.107. 2.ad 4. item 3.q.40.4.ad 1.

9 Iudęi melius facerẽt, laborare ſabbato, quàm ludis & ocio uacare: *ideo magis contra hoc pręceptum agit, qui peccat in die feſto, quàm qui aliud corporale opus licitum facit. 22.q. 122.4. ad 3.

1 SACERDOS fuit Chriſtus ſimul, & hoſtia pacificorum, & hoſtia pro peccato, & holocauſtum 3.q.22.2.o. item q.84.7.ad 4.

2 Chriſtus eſt ſacerdos, ſecundum quod homo, non autem ſecundũ quod Deus. 3.q.22.3.ad 1.

3 Chriſtus ſimul fuit ſacerdos, rex, & legiſlator, non autem alij homines, 3.q.22.1.ad 3. item q.31.2.c.ad 2. item q.59 4.ad 1.

4 Chriſtus eſt totius ſacerdotij origo. 3.q. 50.4.c.

5 In Chriſto eſt diuini ſacerdotij plenitudo. 3.q.63.6. c.

6 Chriſtus excellentius angelis, habuit poteſtatem ſacerdotalem, quia fuit maior eis, ſecundum utramque naturam, & angeli fuerunt miniſtri ſacerdotij eius. 3.q.22.1. ad 1.

7 Chriſtus in triduo mortis fuit ſacerdos, quia ſacerdotium conuenit homini ratione animæ, id eſt, in qua eſt character ordinis. * Vnde per mortem, homo non perdit ordinẽ ſacerdotalem, multo minus Chriſtus, qui eſt totius ſacerdotij origo. 3. q.50.4. ad 5.

8 Chriſto non cõuenit ſuſcipere in ſe characterem, uel effectum ſui ſacerdotij, quia ipſe eſt fons totius ſacerdotij, niſi ſecundum quid. ſ. ratione impoſſibilitatis ſuæ. 3.q.22.4. o.

9 Sacerdotium Chriſti manet in æternum, ratione conſummationis: & finis. ſ. beatitudinis ſanctorum, non autem ratione expiationis, uel paſſionis Chriſti, niſi uirtualiter. 3.q.22.5.o. item 6.c. item q.63.5.c.

10 Sacerdotium Chriſti facit duo, quæ requiruntur ad perfectam emundationem peccatorum ſ. gratia quo ad culpam, & ſatisfactio, quo ad reatum. 3.q 22.3.o.

11 Homo fit particeps ſacerdotij Chriſti, per omnia ſacramenta, percipiendo aliquem effectum eius. 3.q.63. 6. ad 6.

12 Chriſtus noluit naſci de ſacerdotibus, ne uideretur idem ſacerdotium, eius, & ueius: ſed uetus erat figura eius. 3.q.22.1.ad 2.

13 Sacerdotium ante legem, erat tantum ſecundum determinationem humanam * quę hanc dignitatem primogenitis attribuebat. 12.q. 103.1.ad 3.

14 Sacerdotium ueteris legis, fuit figura ſacerdotij Chriſti, ſed multum diſtans, quia nec ęternum, nec mundans peccata. 3.q.22.1.ad 1. item 4. c.ad 3. item 5.c.ad 2. item 6.c.

Sacer-

15 Sacerdotium Chriſti, dicitur ſecundum ordinem Melchiſedech, quia excellentia eius ad ſacerdotium legale, figurabatur per illud. 3. q. 22.6.o.

16 Sacerdotium Chriſti, quo ad oblationem, expreſſius figurabatur per ſacerdotium legis, quam per ſacerdotium Melchiſedech, ſ. in effuſione ſanguinis. Sed quo ad participationem & effectum eius, in quo præcipue attenditur excellentia eius, eſt econuerſo, 3.q.22.6. ad 2. item q.61.3. ad 3.

17 Indictus eſt ſacerdotibus ueteris legis, fœminalium uſus, ad tegmen pudendorum, ad excludendam idololatriam in ſacris Priapi, 12.q.102. 4.ad 7.ſi.

18 Sacerdotium leuiticum, deriuabatur ad poſteros, ſecundum originem carnis. 12.q.102.6 ad 11.item q.105.1.ad 4.item 3.q.31. 8. ad 1.

19 Sacerdotes nouæ legis, tenent locum ſeptuaginta diſcipulorum Chriſti, 22.q.184.6.ad 1.item q.188.4.ad 5.item 3.q.67.2.ad 2.

20 Miniſtri comparantur ad ſacerdotem, ſicut ſecundarium, & inſtrumentale agens, ad agens principale. 3.q.71.4.c.

21 Sacerdos nouę legis, operatur in perſona Chriſti, 3.q.22.4.c.

22 Sacerdos ut peccator, participat effectum ſui ſacerdotij, non autem ut ſacrdos. 3.q.4. ad 1.

23 Bonus laicus, dicitur ſacerdos ſpiritualiter, nō autem quo ad ordinem, 3.q.82.1.ad 1.

24 Sacerdos inquantum medius inter Deum & hominem, habet nomen angeli, 3. q.22. 4. ad 1.

25 Proprium officium ſacerdotis, eſt eſſe mediatorem, inter Deum & populum 3.q.22.1.c.ad 1.item 4.c.item q. 26.1.o. item q.82.3.c.

26 In officio ſacerdotis, poſſunt conſiderari duo, ſ. oblatio ſacrificij, & conſummatio.3.q.22.5.c.item 6.ad 2.

27 In oblatione ſacrificij cuiuſcunque ſacerdotis, ſunt duo, ſ. ſacrificium, & deuotio. Sed effectus proprius ſacerdotij eſt quod ſequitur ex ſacrificio.3.q.22.4.ad 2.

28 Solus Deus remittit per ſe culpam, ſacerdos uero miniſterialiter, uirtute poteſtatis clauium, quæ quodammodo ordinatur ad culpę remiſſionem, non ſicut cauſans, ſed ſicut diſponens ad eam, Suppl. q. 18.1.o.

29 Etſi ex ui clauium non tota pœna remittitur, aliquid tamen de pœna temporali ſacerdos remittere poteſt. Suppl.q.18.2.c.

30 Cum ſacerdos in uſu clauium ſit miniſter Dei, tanquam cauſa diſponens, dimittit quodammodo culpam, non uero ligat, niſi improprie, in pœnam autem habet poteſtatem & ligandi & ſoluendi, ſoluendo à pœna quam remittit, & ligando ad pœnam quæ remanet. Suppl. q.18.3. c.

31 Cum ſacerdos operetur in uſu clauium ſicut miniſter & inſtrumentum Dei tanquam principalis agentis, non poteſt ſoluere & ligare ad arbitrium, niſi inquantum à Deo ſibi prę ſcriptum eſt. Suppl. q. 18.4. o.

32 Sacerdotij legalis poteſtas non ſe extendebat ad cæleſtia, ſed figuras cæleſtium, & ideo uidetur quod non habebant claues, ſed in eis clauium poteſtas proceſſit. Suppl.q.19.1.c.

33 In Chriſto oportet ponere clauem, ſed altiori modo, quam ſit in eius miniſtris, & ideo dicitur quod habet clauem excellentiæ. Suppl. q. 19.2. c.

34 Clauis ordinis quę immediate remouet impedimentum, introitus ad regnum

regnum cælorum,competit ſolis ſacerdotibus. Clauis uero iuriſdictionis,quę non clauis cęli. ſed quędam diſpoſitio ad ipſam dicitur, etiam alijs miniſtris eccleſiæ competit.Suppl.q. 19. 3.o.

35 Non poſſunt ſancti quantumcunque habeant de gratia, pertingere ad effectum clauium,niſi applicentur ad hoc miniſtri,per ordinis ſuſceptionem.Suppl.q.19.4.c.

36 Cum homo ſit tantum inſtrumentaliter agens in uſu clauiũ quantumcunque ſit gratia priuatus,nullo modo priuatur uſu clauium. Suppl. q.19.5 c.

37 Hęretici,ſchiſmatici & excommunicati,habent quidem poteſtatẽ quantum ad eſſentiam,ſed uſus eis impeditur, ex defectu materiæ, quia eos eccleſia tali poteſtate priuat, ſubtrahendo illis ſubditos. Suppl. q.19.6.c.

38 Prę́latus qui habet indiſtinctam poteſtatem in omnes, poteſt uti poteſtate clauium in omnes: Qui uero ſub eo diſtinctas poteſtates acceperunt, in eos ſolum qui ſibi commiſſi ſunt clauibus uti poſſunt,niſi in articulo neceſſitatis, Suppl.q.20.1.o.

39 Non poteſt ſimplex ſacerdos remittere ea peccata,quæ ſibi ſuperior poteſtate iuriſdictionis reſeruauit.Suppl.q.20.2.c.

40 Poteſt ſuperior inferiori poteſtatem dare,ut in ſe poteſtate clauium utatur.Suppl.q.20.3 o.

1 SACRAMENTA ſunt proteſtationes fidei 3.q.61.6.c.fi.item q. 72.5. ad 2.

2 Sacramentum eſt in genere ſigni, quia eſt rei ſacræ ſignum. 3. quæſt. 60. 1. o.

3 Sacramentum proprie, non eſt ſignum cuiuſlibet rei ſacrę. ſed tantum rei ſacræ ſanctificantis homines.12.q.101.4.c.item q. 102. 5. c. item 3.q.60.2.o.item q.60.2.o.item 3.c.

4 Sacramentum eſt ſignum paſſionis Chriſti,gratiæ, & gloriæ.Ideo eſt cõmemoratio præteriti,demonſtratio præſentis,& pronoſticum futuri. 3 q.60. 3 o.

5 In ſacramentis requiruntur res determinatæ, ex inſtitutione Dei. 3. q. 60.5 o.item 7. c.

6 Sacramentum proprie,ſemper eſt aliqua res ſenſibilis.3.q.60.4.o.item q.61.1.c.item q. 64 2.ad 2.

7 In ſacramentis habentibus materiam corporalem, actus humani non ſunt de eſſentia ſacramentorum, ſed diſpoſitiue ſe habent ad ſacramenta. 3.q. 84. 1.ad 1.

8 Res & uerba ſunt unum ſacramẽtum,inquantum conueniunt in uno.ſ. in ſignificando,uel cauſando.3.q.60.6.ad 2.item q.61. 4. ad 4 item q.86 6 c.

9 Sanctificatio materię,eſt de neceſſitate ſacramenti, in aliquibus ſacramentis, ut in confirmatione & extrema unctione: & in aliquibus eſt de ſolennitate tantum,ut in baptiſmo & matrimonio. 3. q.66.3. ad 5 item q.72. 3.o.

10 Materia ſacramentorum,neceſſario benedicitur. præter baptiſmũ & euchariſtiam:quia hæc per uſum Chriſti benedicta ſunt.3.q.72.3.o.

11 Materia ſacramenti indiget duplici benedictione. Prima cum inſtituitur,ſecunda in uſu.3.q.65.2.ad 3.item q.72.3.ad 2.

12 In omnibus ſacramentis,indigentibus materia ſanctificata, prius materia ſanctificatur per epiſcopum.3.q.72.3. o.

13 Illa quibus homines communius utuntur, debent ſumi pro materia, uel pro forma ſacramentorum. 3.q.60.5.ad 3. ſi. item 7. ad 2. item

q.66.5.ad 7. item q. 74.1. 3. c.
14 In ſacramentis,res ſenſibiles,ſunt materia,& uerba ut forma. 3.q.60.
6.c.ad 2.item 7 c.item q.90.2.c.
15 Sacramenta quorum effectus non dependet ab opere humano, habent
materiam ſenſibilem,ut baptiſmus & confirmatio,non autem ſi de-
pendet:ſicut matrimonium,& pœnitentia.3. q. 84.1.ad 1.
16 Sacramenta in quibus confertur ſuperabundans gratia, habent mate-
riam corporalem non autem alia.3.q.84 1.ad 1.
17 Forma determinata uerborum,requiritur in ſacramentis.3.q.60.7.o.
18 In ſacramentis requiruntur uerba.Sed expreſſius ſignificant in lege no-
ua,quam in lege ueteri. 3.q. 60.6. o.
19 In forma cuiuſlibet ſacramenti, oportet exprimi illud, in quo ſubſtan-
tia eius conſiſtit. 3.q.72.4 c.
20 Proferens corrupte * uerba ſacramentalia ſi ex induſtria hoc faciat,non
uidetur intendere facere, quod facit eccleſia: & ita non uidetur per-
fici ſacramentum.Si autem hoc faciat ex errore,uel lapſu linguę,ſi ſit
tanta corruptio,quę omnino auferat ſenſum locutionis.non uidetur
perfici ſacramentum:cum præcipue corruptio fiat in principio dictio
nis:ut pro patris,dicat matris. Si uero non totaliter auferatur ſenſus
locutionis:ut in nomine patrias, pro in nomine patris. nihilominus
perficitur ſacramentum, licet enim mutetur ſonus ſenſibilis, rema-
net tamen intelligibilis. 3.q.60.7. ad 3.
21 Addens, minuens,tranſponens.mutans, uel interrumpens formam ſa-
cramentorum,perficit ſacramentum : niſi intendat contra ritum ec-
cleſiæ,uel niſi principalis ſententia mutetur.3.q.60 8.o.
22 Sacramenta ſunt neceſſaria ad ſalutem humani generis: triplici ratio-
ne.ſ.quia ſunt illa per quæ homo ex ſenſibilibus de ſpiritualibus eru
ditur,per quæ affectum qui ſenſibilibus ſubijcitur, in Dei reuerentiā
refert, & per quę circa ea in honorem Dei exercitatur. 3. q. 61. 1.o.
item 3.c.
23 Sacramenta fuerunt neceſſaria,tempore legis naturę poſt peccatum,ſed
indeterminata.3.q.60.5.ad 3.item q. 61.3.0.
24 Neceſſe fuit,quod per legem Moyſis adderentur ſacramenta determina
ta,ſupra ſacramenta legis naturæ.3.q.60.5.ad 3.item q.61.3.0.
25 Neceſſe fuit,quod in lege noua,eſſent alia ſacramenta,quàm in lege ue
teri.3.q.60.6.ad 3.item q.62. 4 o.
26 Sacramenta ſimpliciter neceſſaria ad ſalutem, ſunt tantum tria: * pri-
mo quidem baptiſmus cuilibet perſonæ ſingulari ſimpliciter & abſo
lute:pœnitentia uero poſt mortale peccatum. Sacramentum ordinis
autem,eſt neceſſarium eccleſiæ:quia ubi non eſt gubernator, corruet
populus pro xi.Alia uero ſacramenta neceſſaria ſunt ut melius habea
tur finis,id eſt, ſalus per gratiam, ita quod nō peccat quilibet ea non
accipiens niſi ea contemnat iniquo animo.3.q.62.2.c.item q.65.4.
o.item q.72.1.ad 3.
27 Sacramenta legis naturæ,non obligabant ex præcepto Dei,ſed ſecundū
mētem cuiuſlibet celebrabantur.3.q.60.5.ad 3.item q 61.3.ad 2.itē
q.70.2.ad 1.
28 Solus Deus eſt inſtitutor ſacramentorum. Quæ autem per homines in-
ſtituta ſunt,pertinent ad ſolennitatem.Quæ uero à Chriſto, neceſſa-
ria ſunt.3.q.64.2.o.item q.83. 3. ad 8.
29 Solus Deus operatur ut cauſa principalis, ad effectum interiorem ſacra
mentorum,ſed homo & ſacramenta,inſtrumentaliter tantum. 3. q.
64.1.5.o.item 9.c.item q.84. 3. ad 3.

* Sacra-

30 * Sacramenta operantur ut inſtrumenta diuinę miſericordiæ iuſtificantis: Dei autem eſt reſpicere ad hominis cor. 1.q.57.4.o. item 22. q. 44.1.c. item q.106.5.ad 3.

31 Sacramentalia non pertinent ad gratiæ interioris neceſſitatem, ſicut ſacramenta. Ideo Chriſtus reliquit ea fidelibus inſtituenda pro arbitrio ſuo. 12.q.108.2.ad 2.

32 Chriſtus ut Deus, operatur per auctoritatem, ad interiorem effectum ſacramentorum, ſed ut homo meritorie, & efficiēter, ut inſtrumentum principale. 3.q.64.3 o. item 4. c.

33 Omnia ſacramenta nouæ legis, ſunt immediate inſtituta à Chriſto. 12. q.108.2 c. ad 2. item 3.q 64.3.e. item q.66.6.c. item q.72.1.ad 1.

34 Virtus Chriſti operatur in ſacramentis, per modum ſanationis, & expiationis cuiuſdam. 3.q.52.8. ad 2.

35 Fides miniſtri, non eſt de neceſſitate ſacramentorum. 3.q.64.9 o.

36 Deuotio miniſtri, aliquid operatur impetrando, non quidem effectum ſacramentorum, ſed aliquid annexum ei. 3.q.64.1.ad 2. itē.q.82.6.c

37 Orationes quæ fiunt in collatione ſacramentorum, fiunt in perſona totius eccleſię, & non in perſona alicuius particularis. 3.q.64.1.ad 2.

38 Intentio miniſtri, requiritur ad perfectionem ſacrametorum. 3.q 60.8 c. item q.64 8 o.

39 Intentio uirtualis, ſufficit ad perfectionem ſacramentorum. Sed miniſter debet conari ad actualem intentionem: licet non totaliter ſit in poteſtate hominis. 3.q.64.8.ad 3.

40 Intentio eccleſiæ, expreſſa in forma ſacramenti, ſufficit ad perfectionem eius, niſi contrarium exprimatur exterius. 3.q.64.8.ad 2.

41 Peruerſitas intentionis, reſpectu ſacramenti expreſſa, tollit ueritatem ſacramenti, non autem reſpectu ſequentium. 3.q. 64. 10.o. item q. 74.2. ad 2.

42 Sacramenta conferri poſſunt per malos miniſtros. 3.q.64.5.o. item 9.c.

43 Quamdiu miniſter eccleſię qui eſt in peccato mortali ſuſtinetur ab eccleſia, ſubditus eius debet ab eo ſacramenta accipere: quia ad hoc eſt ei obligatus. 3.q.64.6.ad 2.

44 Tamen præter articulum neceſſitatis, non eſt tutum eum inducere ad aliquid ſui ordinis exequendum, durante tali conſcientia, quam tamen deponere poſſet, quia in inſtanti gratia emundat. 3. quæſt. 64.5.ad 2.

45 Hęretici præciſi ab eccleſia, ſeruantes formam eccleſiæ, conferunt ſacramentum, non autem rem ſacramenti. Sed grauiter peccant dantes, & recipientes. Si uero non ſeruent formam, nihil conferunt. 3.q.64. 9.ad 2. item ad 3. item q.82.5 o. item 7.ad 2. item 8 9 o.

46 Effectus ſacramentorum duplex. ſ. principalis, id eſt gratia, & ſecundarius. ſ. character, uel aliquis ornatus animæ, in ſacramentis in quibus non imprimitur character. 3.q.62. princ.

47 Quando plures actiones ordinantur ad unum effectum, in illa quæ perficit effectum principalem, conſiſtit eſſentialiter ſacramentum, nō autem in eis quæ ad hoc diſponunt, uel remouent impedimentum, uel ornant, ſed ſunt ſacramentalia. 3.q.60.2. ad 3.

48 Vbi occurrit ſpecialis effectus gratię, ibi ordinatur ſpeciale ſacramentum, quia ſacramenta nouę legis ad hoc ordinantur. 3.q.72.1.c.

49 Omne ſacramentum producit ſuum effectum uirtute formæ & materię. 3.q.86.6.c.

50 Diuerſa ſacramenta, diuerſimode purgant, illuminant, & perficiunt. 3. q.65.1. ad 3.

51 In ſacramento nouæ legis,eſt illuminatio gratiæ,cum purgatione. 3.q. 65.1.ad 3.
52 Effectus ſacramenti non impetratur oratione eccleſiæ, uel miniſtri,ſed ex merito paſſionis Chriſti.3.q 64.1.ad 2.
53 Omnis efficacia ſacramentorum,deſcendit à Chriſto.3.q.60 prin.item q.67.6 c.item q.84.1.ad 1.item 7.c.
54 Efficacia & uirtus ſacramentorum, eſt ex Deo ut à cauſa principali,ſed eſt ex paſſione Chriſti,ut à prima cauſa meritoria,& ut ab inſtrumẽto coniuncto,ex fide uero,ut à continuante inſtrumẽtum agenti principali.3.q.49.1.ad 4.item q.61.1.ad 1.item q.62.5.o.item 6.c item q.64.item 1.ad 2.item 2.o.item 7.c.item q.84 7.c.item q 87 1 c. fi.
55 Sacramentum conſequitur uirtutem ſpirituale, ex benedictione Chriſti & applicatione miniſtri,ad uſum ſacramenti.3.q.62.4. ad 3.item q.63.6.ad 1.
56 Omnia ſacramenta ſunt inſtituta contra aliquem defectũ.3.q.65.1 c.
57 Nullum ſacramentum ordinatur ſpecialiter,contra peccatum ueniale. 3.q.65.1.ad 8.
58 Commune eſt omni ſacramento,quod per illud exhibetur remediũ aliquod,contra peccatum,per hoc quod gratiam confert. 3.q.62.6.c.
59 Per omne ſacramentum,ſanctificatur homo, id eſt,mundatur à peccato,quod fit per gratiam.3.q.65.6.ad 2.
60 Sacramenta eccleſię ordinantur ad duo, ſ. ad perficiendum hominem in cultu Dei,& in remedium contra peccatum.3.q.65.1.c.
61 Sacramenta ueteris legis proprie dicuntur, quæ ſignificabant ſanctitatẽ Chriſti,non quidem ut in ſe eſt,ſed ut per eam ſanctificamur. 3. q. 60.2. ad 2.
62 Et erant pręnuncia Chriſti uenturi.3.q.60.6.ad 3.item q.61.3. b. item 4 c.item q.62.6.c.fi.
63 Paſſio Chriſti eſt cauſa finalis ſacramentorum ueteris legis,quia fuerũt inſtituta ad eam ſignificandum.3.q.61.3. ad 1.
64 Sacra & ſacramenta ueteris legis, figurabant ſacra & ſacramenta nouæ legis;& obſeruantiæ ueteris legis conuerſationem populi nouę legis, quæ omnia ad Chriſtum pertinent.12.q. 101 4.ad 1.item ad 4.
65 Sacramenta ueteris legis erant plura,propter diuerſitatem cerimoniarum,& ſacrificiorum. 3.q.65.1.ad 4.
66 Sacramenta ueteris legis . quo ad omnes erant tria.ſ. circuncïſio,eſus agni paſchalis, & purificatio à quibuſdam immundicijs. ut expiatio à peccatis.Sed quo ad miniſtros, etiam erant alia tria , ſcilicet conſecratio ſacerdotum,oblatio uictimarum., eſus panũ propoſitionum, & huiuſmodi,& ablutio manuum & pedum.& raſio pilorum. 12.q. 102.5. c.
67 Sacramenta ueteris legis ſanctificabant , mancipando ad diuina , non autem emundando,nec confirmando 3.q.62 6.ad 2.
67 * Et nihil interius efficiebant . Ideo dicuntur iuſtitia carnis. 3. q. 72, 5.ad 3.
69 Nec purgabant à culpa,ſed immunditia,id eſt, ab irregularitatibus , & impedimentis,quæ multiplicabantur à lege. propter timorem & reuerentiam Dei.12.q.102.5.ad 4.item ad 5. item ad 6.item q. 103.2.o. item 3.q.37.4 ad 3.item q.89.4.ad 1.
70 Nec diluebant peccata,quo ad maculam,ſed reatum,inquantum erant onerosa,tamen pręſuppoſita gratia.3 q.61.6 ad 2.
71 Ratio literalis & figuralis omnium ſacramentorum ueteris legis exponitur.12.q.102 5.o.

72 Nec iuſtificabant,ſed ſignificabant fidem,qua iuſtificabantur patres an tiqui. 12.q.98.2.ad 4.item q.103.2.o.item q.107.1.ad 3.item 3.q. 61.6.o.

73 Nec habebant in aliquam ſpiritualem uirtutem operatiuam ſpiritualis effectus.3.q.62,6.c.ſi item q.63.1.ad 3.

74 Sacramentum dicitur tripliciter, non quidem æquiuoce,ſed analogice, ſcilicet ſacrum ſecretum,iuramentum,& ſignum rei ſacræ 3.q.60.1.c

75 In quolibet ſacramento ſunt tria ſ.origo,perfectio,& finis duplex,ſcilicet proximus,id eſt,ſanctificatio, & finis ultimus,ſ.uita æterna. 3. q. 60.3.c.

76 Differentia inter ſacra,ſacramenta,ſacrificia,& obſeruantias. 12. qō. 101.4.o.

77 Sacramenta nouę legis, conferunt gratiam, non autem ſacramentalia, ſed remouent contrarias diſpoſitiones,& impedimenta. Ideo ſecundum ea multiplicantur.12.q.108.3.ad 2.item 3.q.71.3.ad 2.

78 Sacramenta & ſacramentalia, quæ habent effectum perpetuum, non poſſunt iterari,quæ uero non habent,poſſunt iterari. 3.q.66.3.ad 3. ſi item q. 82.8.ad 2.

79 Sacramenta quatuor dicuntur magna.ſ.baptiſmus,ratione effectus,confirmatio ratione miniſtri,euchariſtia ratione contenti,& matrimoniũ ratione ſignificati.3.q 65.3.ad 4.item q.67.2. ad 3.

80 In ſacramentis ueteris legis,quæ ordinabantur ad hominum ſanctificationem nihil erat ſine rationabili cauſa. 22.q 102.5.b.

81 Numerus & ſufficientia ſeptem ſacramentorum nouę legis.3.q.65.1.o.

82 Ordo ſacramentorum nouæ legis exponitur.3. q 65.2.3.o.item q. 67. 2.ad 2.

83 Sacramenta nouæ legis, tripliciter ſe habent ad ſacramenta ueteris legis,ſ.eſſentialiter,ut matrimonium,pœnitentia,& ordo:figuraliter,ut baptiſmus,& euchariſtia:& neutraliter,ut alia.12.q.102.5.ad 3.

1 SACRIFICIVM proprie dicitur aliquid factum ad honorem debitũ ſoli Deo,ad eum placandum.22.q.81.4.ad 1.item 3.q.22.2.c.item q.48.3.c.

2 Sacrificium exterius, eſt ſignum ſacrificij interioris, quo quis ſe offert Deo.3.q.82.4.c.

3 Omne quod Deo exhibetur,ut ſpiritus feratur in Deum, poteſt dici ſacrificium.3.q.22.2.c.item q.48.3. c.

4 Omnia obſequia proximis facta, inquãtum ad Deum referuntur,dicuntur ſacrificia.22.q.188. 2.c.

5 Sacrificium nihil aliud eſt,niſi proteſtatio interioris deuotionis & fidei. 22.q.85.2.c.item 3. q.22.2.c.

6 Sacrificium debet offerri ſoli Deo. 12.q.102.3.c.item 22.q.84. 1.ad 1. item q 85.2.o.item q.94.2.c.item 3.q. 48.3.c.

7 Offerre Deo ſacrificium in communi eſt de iure naturali, ſed determinatio eius,eſt de iure diuino, & humano.22.q.85.1.o.

8 Sacrificia ſenſibilia inſtituta ſunt non propter indigentiam Dei, ſed ut homo ſe & omnia ſua referat in Deum,ut in finem, principium, & dominum omnium.12.q.102.2.c.ad 1. item 22.q.30.4. ad 1. item q.81.6.ad 2.item 7.c.ad 2.item q. 85.2.c.

9 Quicunque offert ſacrificium,debet eſſe ſacrificij particeps.3.q.82.4.c.

10 Sacrificium duplex.ſ.interius,& exterius 22.q.85.2.c.item 3.ad 2.item 4.c.item 3.q.22.2.c.item q.82.4. c.

11 Ad primum omnes tenentur.Ad ſecundum uero, ſoli ſubditi legi, niſi

neceſſarij actus uirtutum. 22.q.85.4.o.
12 In quolibet ſacrificio conſiderantur quatuor.ſ.cui,à quo, quid, & pro quibus offertur.3.q.22.3 ad 1.item q. 48 3.c.
13 Homo indiget ſacrificio propter tria.ſ.propter remiſſionem peccati,cōſeruationem gratiæ,& adeptionem gloriæ. Quę omnia dantur nobis per humanitatem Chriſti. 3.q.22.2.c.
14 Homo tripliciter exhibet corpus ſuum, ſacrificium & hoſtiam Deo. ſ. per martyrium,per auſteriatem,& per opera iuſtitię & diuini cultus 22.q.85.3.ad 2.
15 Sacrificia,oblationes,& huiuſmodi,ante legem Moyſis, erant neceſſitatis in communi,ſed erant uoluntatis in ſpeciali. 12.q.103.1. o.item 3.q.60.5.ad 3.item q.61.3.ad 2.item q.70.2. ad 1 item 4. ad 2.
16 Præcepta de ſacrificijs,non ſunt data Iudęis,niſi poſt idololatriam.12.q.102.3. c.
17 Ratio literalis & figuralis omnium ſacrificiorum in lege ueteri,exponitur.12.q.102.3 o.
18 Lex uetus in multis diminuit cultum corporalem : ideo ſtatuit quod ſacrificia non offerrentur de quolibet,nec in omni loco.12.q. 101.3. ad 3.item 4.ad 1.item ad 4.item 102 4.ad 3.
19 Eſus adipum,* & ſanguinis, in ſacrificijs Iudæorum, erant prohibita: ſed ſanguis effundebatur ad crepidinem altaris, ad honorem Dei: adeps uero,adurebatur igne,& hoc ad euitandum idololatriam. Libabant enim idololatrę ſanguinem uictimarum, & comedebant adipes.Secundo ad informationem humanæ uitæ,ut horrerent homicidia.Eſus autem adipum prohibebatur,ad uitandum laſciuiam, & delitias quæ in cibis habetur.3.ratio ad reuerentiam Dei.4. quia ſignificabatur effuſio ſanguinis Chriſti: adeps autem abundantiam nutrimenti demonſtrat,& pinguedinem ſignificat charitatis. 12. q. 102.3.ad 8.
20 Sacrificia ueteris legis,non erant Deo accepta, ſecundum ſe, ſed quia figurabant paſſionem Chriſti,& ſacrificium interius, ſcilicet deuotionem,& ne offerrent ea idolis,12.q.102.3.o.item 4.ad 3.item 5.ad 4. principio.
21 Sacrificium in lege ueteri,erat publica proteſtatio peccati.Ideo non fiebat pro peccato negligentiæ,nec pro alijs peccatis interiorum actuū, quia erant occulta.22.q. 54.3. ad 3.
22 Sacrificium triplex in lege ueteri.ſ. oblatio pro peccato, holocauſtum, & uictima,uel hoſtia.12.q 101. 3.ad 8.item ad 9.
23 Sacrificia ueteris teſtamenti,ſignificabant paſſionem Chriſti,ſed oblationes ſignificabant diſpoſitionem Chriſti patientis. ſ. uoluntatie. 3. 47.2.ad 1.item q. 48.3.o.
24 Vtraque ſignificabant euchariſtiam, prima quidem quo ad ſignificatū, ſecunda uero quo ad numerum,& uſum.12.q.102.4.ad 1.
25 Primum,ſ.oblatio pro peccato,conuenit pœnitentibus, ſecundum perfectis,& tertium proficientibus.12.q.102.3. ad 8.
26 Primum erat de neceſſitate remiſſionis peccati,unde incendebatur una pars,& alia erat ſacerdotis,quia expiatio fit à Deo, per miniſterium ſacerdotum. 12.q.102 3.ad 8.
27 Tertium erat ex debito beneficij uel accepti,uel accipiendi,pro gratiarum actione,uel pro ſalute & proſperitate offerentium, quorum tertia pars erat,ſecunda ſacerdotum,& prima incendebatur Deo. 12.q. 102.3.ad 8.
28 Sacrificium pro peccato totius populi, uel ſacerdotis, totum comburebatur,

batur, ne aliquid peccati in eis remaneret. 12.q.102.3.ad 8.

29 Primitię erant oblationes, non autem ſacrificia, quia nihil ſacrum fiebat circa eas. 22.q. 85.3.ad 3 item q.86.4 o.

30 De ijs quæ ueniunt in uſum hominis de terræ naſcentibus, ſunt cibus, potus, condimentum & medicamentum. De primo offerebatur in ſacrificium panis. De ſecundo uinum. De tertio oleum, & ſal. De quarto, thus, quod eſt aromaticum, & conſolidatiuum. Primo, ſignificatur caro Chriſti. Secundo, ſanguis eius. Tertio, gratia. Quarto, ſcientia. Quinto, oratio. 12.q.102.3.ad 13.

31 Sal offerebatur in ſacrificijs, quia impedit corruptionem putredinis. Et ſignificat diſcretionem ſapientiæ, & mortificationem carnis. 12. q. 102.3. ad 14.

32 Sacrificium expiationis, erat ſolenniſſimum. Et erat præcipua figura euchariſtiæ, quo ad Chriſtum paſſum, ſicut omnia ſacrificia ueteris legis. 3.q.73.6.c.

33 Potiſſimum ſacrificium eſt, quo Chriſtus ſe obtulit Deo. Ideo omnia ſacrificia ueteris legis, erant ad figurandum hoc ut perfectum per imperfecta, quorum rationes ſumi debent ex eo. 12.q.102.3.c.

34 Licet in ſacrificijs ueteris legis, non ſumeretur caro humana, ſed aliorũ animalium, tamẽ caro Chriſti, eſt uerum ſacrificium, quadruplici ratione. ſ. quia ex eo quòd eſt caro humanę naturæ, caro congrue pro hominibus offertur. Et ex eo quòd erat paſſibilis & mortalis, apta erat immolari. Et ex hoc quòd erat ſine peccato, efficax erat, ad emũdanda peccata. Et ex eo quod erat caro ipſius offerentis, erat Deo accepta, propter charitatem ſuam carnem offerentis, ſecundum Aug. 3.q.48.3.ad 1.

35 Paſſio Chriſti, fuit uerum ſacrificium. 3. quęſt. 47.2.c.ad 1.item 4. ad 2.item q.48.3.o.item 6.ad 3.item q.49.4.c.item q.73.4.c.ad 3.item q.83.1.c.

36 Occiſio Chriſti, fuit ſacrificium, reſpectu uoluntatis eius. Nõ autem quo ad uoluntatem occidentium, ſed grauiſſimum peccatum. 3. q.22.2. ad 2.item q 47.4.ad 2.item q. 48.3.ad 3.

37 Sacrificium Chriſti fuit efficaciſſimum, ad delendum peccata, ratione deitatis. 3.q.22.3.ad 3.

1 SACRILEGIVM eſt omne quod fit ad irreuerentiam rei ſacrę. 22. q. 99.o.item q.154. 10.ad 3.

2 Sacrilegium eſt ſpeciale peccatum, oppoſitum religioni. 22.q.99.2.o.

3 Sacrilegium eſt ſine alijs peccatis, quando non eſt alia deformitas, niſi uiolatio rei ſacræ. 22.q.99. 2. ad 3.

4 Species eius ſunt tres, ſecundum triplicem rationem ſanctitatis, ſcilicet perſonarum, locorum, & aliarum rerum. 22.q. 99.3.o. item q. 154. 10 ad 3.

5 Et grauius eſt contra perſonam, quàm contra locum. Sed grauiſſimum eſt contra ſacramenta, ſecundo contra uaſa ſacra, tertio contra imagines & reliquias ſanctorum, quarto contra ornatus rei ſacræ, quinto contra res miniſtrorum eccleſię. 22.q.99 3.c.

6 Omne peccatum perſonę ſacræ, eſt ſacrilegium materialiter, nõ autem formaliter, niſi ſit directe contra ſanctitatem eius, puta ſi uirgo Deo dicata fornicetur. 22.q. 99.3.ad 3.

7 Quælibet ſpecies luxuriæ, ſecundum quod uiolat aliquid pertinens ad cultum Dei, eſt ſacrilegium. 22.q.154.10.o.

8 Pœna ſacrilegij ſecundum æqualitatem, eſt excommunicatio. Sed quia hac non timetur, additur decapitatio ſecundum leges, & pœna pecu-

niaria, ſecundum canones. 22. q. 99. 4. o. item q. 154. 10. ad 2.
¶ Sal impedit corruptionem putredinis. 1. q. 104. 2. c. item 12. q. 102. 3. ad 14.
1 SOLOMON non metuit ſapientiam in ſomnijs, ſed fuit ſignum præcedentis deſiderij. 12. q. 113. 3. ad 2. item 22. q. 154. 5. ad 1.
2 Somnus Solomonis, non fuit naturalis, ſed fuit prophetica uiſio. 12. q. 113. 3. ad 2. item 22. q. 173. 2. c.
1 SALVARI nullus poteſt, niſi per Chriſtum. 3. q. 61. 3. c. ad 2. item 4. c. item q. 68. 1. o. item 2. c. item q. 73. 5. c. item q. 84. 5. c.
2 Ad ſalutem uenitur dupliciter. ſ. merito Chriſti, ut pueri, & ſtulti, & merito proprio, addito ad meritum Chriſti per actum fidei. 22. q. 124. 1. ad 1.
3 Pueri antiquorum, ſaluabantur in fide parentum. 3. q. 34. 3. c. item q. 70. 4. ad 2.
4 In neceſſarijs ad ſalutem, tenemur intellectum noſtrum conformare intellectui Dei, ut in ijs quæ ſunt fidei. 1. q. 1. 8. ad 2.
5 In neceſſarijs ad ſalutem, Deus nunquam deeſt, nec unquam defuit homini, niſi ex culpa eius. 12. q. 98. 2. ad 4. item 22. q. 177. 1. c. item q. 178. 1. c.
6 Quolibet tempore, inſtructi ſunt homines diuinitus de agendis, inquantum expediebat ad ſalutem electorum. 22. q. 174. 6. c. fi. ad 3.
7 * Ex diuina prouidentia, procurantur multæ occaſiones ſalutis hominibus, ut prædicationes, exempla, actus uirtutum pro loco & tempore, ægritudines, flagella, & etiam peccata. 12. q. 87. 2. ad 1. item ad 2.
8 Non eſt de neceſſitate charitatis, quòd aliquis exponat proprium corpus, pro ſalute proximi, niſi quando tenetur eius ſaluti prouidere, ſed eſt de perfectione charitatis. 22. q. 26. 5. ad 3.
1 S I uoluntate Dei, ipſa anima Samuelis, Sauli euentum belli prænunciauit, Deo ſibi hoc reuelante, pertinet ad rationem prophetiæ. Non autem eſt eadem ratio de ſanctis, qui ſunt modo in patria. 22. q. 174. 5. ad 4.
2 * Dici etiam poteſt, quòd non fuerit anima Samuelis, ſed dæmon ex perſona eius loquens, quem ſapiens Samuelem nominat, & eius prænunciationem, prophetiam, ſecundum opinionem Saulis & aſtantium, qui ita opinabantur. 22. q. 172. 6. ad 2. item q. 174. 5. ad 4.

1 SANCTIFICATIO duplex ſ. totius naturæ humanæ ab omni corruptione culpæ & pœnæ in reſurrectione, & perſonalis, in ſola mente. 3. q. 27. 2. ad 4.
2 Sanctificatio duplex. ſ. adultorum per proprium actum, & paruulorum, ſecundum fidem parentum, uel eccleſiæ. Prima eſt perfectior quàm ſecunda. 3. q. 34. 3. c. item q. 70. 4. ad 2.
3 Sanctificari dicitur tripliciter. ſ. mundari à peccato, confirmari in bono, & deputari ad cultum Dei. Et tantum tertium conuenit carenti ratione. 22. q. 81. 8. c. item q. 62. 6. ad 2. item q. 63. 6. ad 2.
4 Sanctificatio tabernaculi, & uaſorum eius literaliter fuit, ut haberetur in reuerentiam. Sed figurabatur ſpiritualis ſanctificatio fidem. 12. q. 102. 4. ad 9.
5 Sanctificari dicitur dupliciter. ſ. ex minus ſancto, ex non ſancto priuatiue, & ex non ſancto negatiue. Et tantum tertium conuenit Chriſto, qui factus eſt ſanctus ex non ſancto, ſecundum hominem, non quidem priuatiue, ut. ſ. aliquando fuerit homo, & non fuerit ſanctus, ſed negatiue, quia ſcilicet quando non fuit homo, non habuit ſanctitatem

tatem humanam, & ideò ſimul factus eſt homo, & ſanctus homo, 3.q.34.1 ad 2.

6 Quæ fiunt præter legem communem, non fiunt principaliter ad ſubueniendum uni perſonæ, ſed ad inſinuationem & commendationẽ gratiæ, ut ſanctificatio in utero, 3.q.27.6 c.

7 Non eſt credendum, aliquos eſſe ſanctificatos in utero, de quibus non loquitur ſcriptura. 3.q.27.6.c.

8 Illi præcipue ſanctificati ſunt in utero, qui immediatius ordinati ſunt, ad ſignificandum ſanctitatem Chriſti 3.q.27.6.o.

9 Hieremias, & Ioannes Baptiſta, non fuerunt ſanctificati, ante infuſionẽ animæ rationalis, 3.q.27.2.ad 1.

10 Sanctificati in utero, creduntur non peccaſſe mortaliter de cætero, 3.q. 27.6.ad 1.

11 Sanctificati in utero, debent baptizari, ut ſuſcipiant characterem, * quo Chriſto configurentur, & ita per ſuſceptionem characteris, alijs membris Chriſti configurarentur, etiam corporaliter. & ut quaſi deputentur ad percipienda diuina: tertio propter bonum obedientiæ, quia præceptum de baptiſmo omnibus eſt datum, & ab omnibus debet impleri, niſi articulus neceſſitatis ſacramentum excludat, 3.q.68. 1. ad 3.

12 Nazaræi, per quos ſignificantur perfectiſſimi, ſanctificabantur uoto. 22. q.86.6.b.

1 SANCTITAS eſt ſpecialis uirtus, ſ. religio, ſed eſt generalis imperio. 22.q.81.8 ad 1.

2 Sanctitas refert omnia uirtutum opera in Deum, uel per hæc diſponit ad cultum Dei: ideo differt tantum ratione à religione, quæ eſt circa pertinentia ſpecialiter ad cultum Dei, ut in ſacrificijs. 22. q.81.8 o.

3 Sanctitas importat duo neceſſaria ad applicationem mentis ad Deum, ſ. munditiam, & firmitatem. 22.q.81.8.o.

¶ Sanctus unus præcipue laudatur de una uirtute, & alius de alia, propter excellentiorem promptitudinem ad actum unius uirtutis, quàm ad actum alterius. 12.q.66.2.ad 2.

1 SANGVIS non eſt actu pars, ſed eſt totum in potentia, 3.q.31.5.ad 1. item 6.e.

2 Sanguis eſt de integritate humanæ naturæ. 1.q.119 1.c.

3 Sanguinei ſunt amatiui. Ideo iecur dicitur cogens amare, quia generat ſanguinem. 12.q.48.2.ad 1.

4 Sanguis in lege ueteri effundebatur ad crepidinem altaris, ut Iudæi horrerent effundere ſanguinem. Et quia uita eſt à Deo. Et pro effuſione ſanguinis Chriſti. 12.q.102 3.ad 8.item 6.ad 1.

5 Sanguis Chriſti, eſt pretium redemptionis noſtræ, quod Chriſtus obtulit Deo, non autem Diabolo, 3.q.48.4.ad 3.item 5 c.item q.49. 5.ad 1.

6 Totus ſanguis Chriſti, qui ad ueritatem humanæ naturæ pertinebat, in paſſione eius effuſus pro redemptione humani generis, ad corpus Chriſti redijt, & reſurrexit cum eo triplici ratione, ſ. quia paſſus eſt in perfectiſſima ætate, in qua maxime ea quæ in homine inueniuntur, ad ueritatem humanæ naturæ pertinere uidentur, tanquam ad maximam perfectionem adducta, & ex merito paſſionis, ſicut & illæ partes ſanctorum martyrum, in quibus paſſionem pro Chriſto ſuſtinuerunt, quendam priuilegiatum fulgorem in reſurrectione habebunt, & ex ipſa uirtute paſſionis in qua humanum genus ſanctificauit, quia huma-

humanitas Chriſti,ſalutiferam uirtutem habuit,ex uirtute uerbi ſibi uniti, ſecundum Damaſcenum.3.q.54.3.ad 1.
7 Sanguis Chriſti in paſſione effuſus,qui maxime fuit ſalubris, fuit diuinitati unitus:ideo oportuit,quod in reſurrectione iungeretur aliis humanitatis partibus,ſicut & uerum corpus eius.3.q.52.3.ad 1.
8 Sanguis uero qui in quibuſdam eccleſiis pro reliquiis obſeruatur,fluxit miraculoſe,de quadam eius imagine percuſſa,3.q.54.3.ad 3.

1 SANITAS eſt de prima ſpecie qualitatis, cauſata ex humoribus adæquatis.12.q.49.2.c.ad 1.item ad 3.item 4.c.item q.50.1.c.fi.
2 * Sanitas eſt tantum in animali. 1.q.16.6.c.
3 Eadē numero ſanitas,eſt in animali,& in alijs, nec alia ſanitas eſt medicinæ,& urinæ,quàm ſanitas animalis,quam medicina facit, & urina ſignificat.12.q.20.3.ad 3.
4 Chriſtus quencunque curauit,totum ſanauit,ſ.mente,& corpore. 3.q. 44 3.ad 3.item q.86.5.ad 1.
5 Dicitur ille non poſſe ſanari,qui non poteſt de facili ſanari. Poteſt tamen hoc fieri, per uirtutem diuinæ gratiæ, quæ etiam interdum in profundum maris ſe conuertit. 22.q.33.2.ad 4. item 3.q.86.1. ad 2. fin.
1 SAPIENTIA qua formaliter ſapientes ſumus,eſt quædam participatio diuinæ ſapientiæ,quæ Deus eſt.22.q.23.2.ad 1.
2 Sapientia ſecundum philoſophos, eſt tantum cognoſcitiua, ſecundum theologos uero,eſt etiam directiua.22.q.19.7.c.item q.45.3.0.
3 Sapientia iudicat de omnibus,& ordinat,quia conſiderat altiſſimas cauſas,12.q.57.2.c.ad 1.item q.66.5.c.ad 1.
4 Sapiens ſimpliciter, eſt qui cognoſcit altiſſimam cauſam ſimpliciter, ſed ſapiens in aliquo genere, eſt qui ſcit altiſſimam cauſam in illo genere, 1.q.1.6.c. item 22.q.9.2.c. item q.45.1.c. item q.47.2. ad 1.
5 Sapientia ſimpliciter,ſemper eſt bona,ſed ſecundum quid eſt mala, & eſt triplex,ſ. terrena, animalis,& diabolica, 22.q.45.1.ad 1. item q. 46.1.ad 2.item q.55.1.ad 3.item q.113.1.ad 1.
6 Omnis ſapientia eſt ſcientia,inquantum eſt de concluſionibus, ſed differt à cæteris ſcientiis,inquantum eſt de principiis,12.q.57.2.ad 1.itē ad 4.item 22.q.9.2.c.
7 Sapientia utitur principiis,non ſolum cōcludendo ex eis,ſicut aliæ ſciētiæ,ſed iudicando de eis & diſputando contra negantes ea, 1.q.1.8.c. item 12.q.53.2.ad 1.item ad 2.item q.66.5.ad 4.
8 Sapientia continet ſub ſe ſcientiam & intellectum,12.q.57.2.ad 2.
9 Sapientia eſt tantum una,licet ſcientiæ ſint multæ,12.q.57.2.c.fi.
10 Sapientia eſt maxima inter omnes uirtutes intellectuales,iudicans & ordinans eas,12.q.57.2.ad 2.item q.66.5.0 item q.68.7 c.
11 Differentia inter ſapientiam,ſcientiam,intellectum,artem, & prudentiam,12.q.57.2.3.4.0.
12 Sapientia in rebus humanis,eſt prudentia, 1.q.1.6.c. item 22.q.47.2. ad 1.
13 Prudentia non imperat ſapientiæ,ſed econuerſo.Nec eſt de altiſſimo.ſicut ſapientia.Sed imperat de ordinatis ad ſapientiam.Ideo eſt miniſtra eius,12.q.66.5.ad 1.
14 Prudentia eſt de iis, per quæ peruenitur ad fœlicitatem,ſed ſapiētia eſt de obiecto eius.Et actus eius in hac uita non eſt perfecta felicitas,ſed eſt īchoatio eius:quia eſt actus imperfectus,reſpectu ſui obiecti principalis,

cipalis,ſcilicet Dei,12.q.66.5.ad 2.item ad 3.

15 Dona ſapientiæ & ſcientiæ,nihil aliud ſunt,quàm quædã perfectiones mentis humanæ,ſecundum quas diſponitur ad ſequendum inſtinctũ ſpiritus ſancti,in cognitione diuinorum,& humanorum. 12.q.68.5. ad 1.item 22.q.8 5.c.

16 Sapientia data à Deo,eſt donum ſpiritusſancti,ſed ſapientia acquiſita p ſtudium humanum.eſt uirtus intellectualis, 1.q.1.6.ad 3. item 22.q. 45.1.0.item 4.ad 1.item ad 3.

17 Donum & uirtus ſapientiæ, principaliter eſt de diuinis, ſecundario uero de aliis, iudicando per regulas diuinas, 12.q.57.2.c. item 22.q. 9. 2.c.

18 Virtus ſapientiæ,eſt tantum ſpeculatiua, ſed donum ſapientiæ eſt ſpeculatiuum principaliter,& ſecundario practicum, 1.q.64.1.c. itẽ 22. q.10.7.c.item q.45.3.0.item 6.ad 3.

19 Ratio ſpeculatiua,quo ad apprehenſionẽ,perficitur dono intellectus, & quo ad iudicium,dono ſapientiæ. Sed ratio practica quo ad primum perficitur dono conſilij, & quo ad ſecundum, dono ſcientiæ, 12. q. 68. 4. c.

20 Donum ſapientiæ,eſt in ratione ſuperiori,donum autem ſcientiæ, in ratione inferiori,1.q.79.9.c.item 22.q.45 5.c.

21 Auguſtinus loquitur de ſapientia,quantum ad ſuam cauſam,ſ.quantũ ad charitatem,ex qua etiam ſumitur nomen ſapientiæ,quę eſt donũ, ſecundum quòd ſaporem quendam importat, 1.q.43.5.ad 2. item ad 3.item 22.q.45.2.ad 1.

22 Talis expoſitio.ſ.quòd ſapientia dicitur quaſi ſapida ſcientia, non conuenit,niſi ſecundum nomen quod habet ſapiẽtia in latina lingua. In græca autem non competit,& forte nec in aliis linguis. Vnde potius uidetur nomen ſapientiæ ibi accepi pro eius fama,qua à cunctis commendatur,1.q.43.5 ad 2.item ad 3.item 22.q.45.2.ad 2.

23 Donum ſapientiæ,dirigit hominis intellectum & affectum,ideo ei tanquam directiuo correſpondent duo dona, ſ.intellectus in intellectu, & timor in affectu,12.q.68.4.ad 5.

24 Rectum iudicium de diuinis ex inquiſitione rationis,eſt uirtutis ſapientiæ,doni uero eius ſecundum connaturalitatem, 1.q.1.6.ad 3.item 12. q 68 1.ad 4.item 22.q.45.2.c.

25 Iudicium per modum inclinationis, eſt doni ſapientiæ, ſed per modum cognitionis tantum, eſt theologiæ, 1.q 1. 6. ad 3. item 22. q. 45. 2. c.

26 Intellectus habet duos actus,ſcilicet percipere.& iudicare,ſecundum rationes diuinas & humanas. Primum eſt doni intellectus, ſecundum doni ſapientiæ,& tertium doni ſcientiæ,22.q.8.6.0.item q.9.2.0. itẽ q.45.2.ad 3.

27 Donum ſapientiæ,eſt excellentiſſimum,inter ſeptem dona ſpiritusſancti,ſed eſt inferius charitate, 12.q.68.7.c.

28 Sapientia acquiſita, poteſt eſſe cum peccato mortali,non autem donum ſapientiæ,ſicut nec charitas,quam præſupponit,22.q.45.4.0.

29 Fides aſſentit ueritati diuinæ ſecundum ſe, ſed donum ſapientiæ iudicat ſecundum eam:ideò præſupponit fidem,22.q.45.1.ad 2.

30 Fides eſt initium ſapientiæ ſecundum eſſentiam, timor autem ſeruilis eſt vt diſpoſitio eius, ſed filialis, vt primus effectus eius, 22. q. 19.7. o.item q.45.6 ad 3.

31 Donum ſapientiæ, quandoque dicitur pietas,& timor Dei,quia * ſicut pietas quæ pertinet ad cultum Dei,eſt manifeſtatio fidei,inquantum

pes

per cultum Dei proteſtamur fidem, ita etiã pietas manifeſtat ſapien tiam, & propter hoc dicitur quòd pietas, eſt ſapientia; & eadem ra tione timor: per hoc enim oſtenditur quod homo habet rectum iudi cium de diuinis, quod Deum timet, & colit. 22.q.45.1.ad 3.
32 Donum ſapientiæ, quo ad ſuam cauſam, eſt in uoluntate, ſed ſecundũ eſſentiam eſt in intellectu. 22.q.45.2.o.
33 Donum ſapientiæ, quantum eſt neceſſarium ad ſalutem, eſt in omni ha bente gratiam, ſed eſt in pueris, & amentibus, habitualiter tantum, ſed quo ad ſecreta myſteria & directionẽ aliorum, eſt in paucis, quia eſt gratia gratis data, 12.q.68.5.ad 1.item 22,q 45.5.o.
34 Sapientia in diuinis ſemper eſt eſſentialis, & nunquam eſt perſonalis & propria, ſed appropriatur, quia non ſignificatur per modum exeun tis, ſicut amor, ſed per modum quieſcentis in ſubiecto, 1.q.34 1.ad 2. item q.37.2.ad 1.item q.39 7.ad 2.
35 Sapientia in diuinis, dicitur dupliciter, ſcilicet eſſentialis, & genita. 1.q. 34.1.ad 2.
36 Sapientia ut ſupponit pro eſſentia, non dicitur genita, nec ingenita: ſed ut ſupponit pro hypoſtaſi, dicitur genita uel ingenita, tamen ſemper ſignificat eſſentiam, 1.q.32.2.c ad 1.
37 Sapientia patris dicitur dupliciter, ſ. eſſentialis, quæ eſt in ipſo, & quæ procedit ab eo 1.q.39.7.ad 2.
38 Pater eſt ſapiens, ſapientia eſſentiali, non autem ſapientia genita, 1.q. 37.2.ad 1.item q.39.7.ad 2.
39 Filius eſt ſapientia patris, 1 q 39.7.ad 2.
40 Filius eſt ſapiens formaliter, ſapientia tantum eſſentiali, effectiue uerò, ſapientia ingenita tantum, ſed ſeipſo uel per ſe, ſapientia genita, 1.q. 39 7 ad 2.
¶ Sarabaitæ ſunt monachi ſine obedientia, ideo non approbantur, licet ſint laborioſi 22 q.186.5.ad 3.
1 SATISFACTIO nulla debet imponi nouiter baptizatis, * quia ſunt tò taliter liberari per paſſionem Chriſti & ſatisfactionem illius, cui con figurantur in baptiſmo, & ideo iniuria fieret eius paſſioni, quaſi ipſa non eſſet ſufficiens ſatisfactio pro peccatis baptizatorum, 3.q.49.3. ad 2.item q.68 5.o item 6.c.
2 Pœnitens, per ſatisfactionem conſequitur perfectum effectum gratiæ, quia liberatur totaliter à reatu peccati, 3.q.90.3 ad 2.
3 Ex propoſito ſatisfaciendi, gratia confertur, licet ſatisfactio actualis, gra tiam præſupponat, 3.q.90.3.ad 2.
4 Homo non poteſt ſatisfacere de uno peccato, ſine alio, 3.q.86 3.o.
5 Homo poteſt ſatisfacere Deo, ſecundum æqualitatem proportionis, per acceptionem infinitæ miſericordiæ Dei, non autem ſecundum æqua litatem quantitatis offenſæ, 3.q.1.2, ad 2. item q.85.3.o. item q. 90. 2. c.
6 Satisfactio in propoſito, cauſat gratiam ſed in executione auget eam, ſi cut & baptiſmus, 3.q.90.2.ad 2.
7 Nulla pura creatura, potuit ſatisfacere Deo, pro natura humana, 3.q.1. 2.ad 2.item q.46.1.ad 3 item q.49 5.ad 1.
8 Satiſfactio pro ſe, uel ſatisfactio pro alio, dicitur pretium quoddam, 3. q.48 4 c.
9 Adam & alij ſancti patres, ſatisfecerunt pro peccatis ſuis, ſecundũ quod peccatum corrumpit bonum perſonale, non ſecundum quod corrum pit naturam, 3.q.49.5.ad 1.item q.62.5.o.item ad 2.
10 Vnus homo, poteſt ſatisfacere pro alio, inquantum ſunt unum in chari tate,

tate.3.q.14.1.c.item q.48 2.ad 1.

11 Nullus poteſt conteri,uel confiteri pro alio,ſicut poteſt ſatisfacere,quia hoc eſt extra:illa uero ſunt intra,quia pertinent ad bonitatem gratiç uel ad culpam,3.q.48.2.ad 1.

12 Paſſio Chriſti cauſauit noſtram ſalutem,per modum ſatisfactionis, 3.q. 43.1 3.c.item 4 ad 2.item q.48.2.o item 4 c.item 6 ad 3

13 Hæc ſatisfactio fuit ſuperabundans,3 q.48.2.c.ad 2.item 4.c. itẽ q.49.3.c.item q.68.5.ad 1 item q.69.2.c.

14 Chriſtus per mortem ſuam ſufficienter ſatisfecit pro peccatis humani generis, etiam ſi eſſent plura,3 q.46.6.c.ad 4 ;item ad 6. item q.48.2.o. item q.49. 1.3.c. item q.68.1.c. item q.69.7.c. item q.86. 6. ad 3.

15 Chriſtus ſatisfecit pro tota natura humana ſufficienter, non autẽ efficaciter,3.q 46.1.ad 3.item q.79.7.ad 2.

16 Vna gutta ſanguinis Chriſti fuſa in circuncisione, uel quæcunque pœna eius,plene ſatisfecit,ratione perſonæ eius,non autem ſecũdum genus operis.3.q.46.6.ad 6.

17 Satisfactio dicitur eſſe actus uirtutis non ſolum materialiter ſed etiam formaliter,cum ſuo nomine formam & rationem uirtutis implicitè habeat.ſupl.q.12.1.c.

18 Satisfactio quæ æqualitatem reſpectu offenſæ præcedẽtis in faciente importat,opus iuſtitiæ eſt.ſup.q.12.2.o.

19 Bona eſt definitio ſatisfactionis,quam habet Anſelmus, ſatisfacere eſt honorem debitum Deo impendere.Similiter quam habet Aug.

20 Satisfactio eſt peccatorum cauſas excidere & eorum ſuggeſtionibus aditum non indulgere,ſupl.q.12.3.o.

21 Non poteſt homo Deo ſatisfacere,ſi litera(ſatis)æqualitatem quantitatis importet,contingit autem ſi importet æqualitatem proportionis. ſupl.q 13.1.o.

22 Poteſt quis pro alio pœnam ſatisfactoriam explere,pro peccatis præcedentibus,ita ut ſolutio debiti conſequutura ſit,ſupl.q.13.2.c.

23 Impoſſibile eſt quod homo de uno peccato ſatisfaciat alio retento,ſicut nec homini ſatisfaceret,qui pro alapa ſibi data,cum proſterneret, & aliam ſimul daret.ſupl.q.14.1.o.

24 Non poteſt quis extra charitatem Dei exiſtens,pro peccatis ante contritis ſatisfacere.ſupl.q.14.2.o.

25 Opera extra charitatem facta,per charitatem ſequentem non uiuificantur,ac per hoc non ualet ſatisfactio præcedens,etiamſi charitas ſequatur,ſupl.q.14.3.c.

26 Magis concedendum eſt quod opera extra charitatem facta,non ſint aliquius meritoria,quàm quod ſint.ſupl.q.14.4.c.

27 Opera extra charitatem facta , quantum ad hoc , quod quis liberetur à pœna,quam iam meruit,pœnam inferni mitigare non poſſunt, ſed quantum ad hoc quod meritum pœnæ impediatur , per opera extra charitatem facta,pœna inferni mitigari poteſt.ſupl.q.14.5.o.

28 Satisfactio ſiue referatur ad præteritam offenſam, ſiue ad futuram culpam,per pœnalia opera fieri aſſeritur.ſupl q.15.1.o.

29 Flagella & caſtigationes huius uitæ,quæ à Deo peccatori infliguntur, ſi patienter ferantur,nomẽ ſatisfactionis habẽt,alias uindicationis.ſup. q.15.2.o.

30 Opera ſatisfactoria rite enumerata ſunt, ſ. eleemoſyna, ieiunium , & oratio.ſupl.q.15.3.c.

SCAN-

1 SCANDALVM proprie, eſt dictum uel factum minus rectum, præbens aliis occaſionem ruinæ. Sed ſcandalum large ſumitur pro quolibet impedimento, alicui præſtito in uia aliqua, quam proſequi intendit, 22.q.43.1.0. item 4.c.
2 Scandalon Græce, offenſio dicitur Latine, uel ruina, uel impactio pedis, 22.q.43.1.0. item 4.c.
3 Scādalum duplex, ſcilicet actiuum, ideſt, omne inductiuum peccati, intentum, uel non intentum, ſcilicet peccatum uel ſimile ei, & paſſiuum, ideſt, ruina peccati ex dicto uel facto alterius, 22.q.43.1. ad 4. item 2.c.
4 Scandalum actiuum, quandoque eſt ſine paſſiuo, quandoque ecōuerſo, & quandoque ſimul, 22.q.43.1.ad 4. item 2.c.
5 Omne ſcandalum eſt peccatum, ſed actiuum quidem dantis, paſſiuum uero ſumentis, 22.q.43.2.0.
6 Scandalum actiuum per ſe, intentum, eſt ſpeciale peccatum, non autē per accidens, nec ſcandalum paſſiuum, 22.q.43.3.0.
7 Scandalum actiuum eſt ſine alio peccato, quando factum uel dictū non eſt peccatum, ſed habet ſpeciem mali, 22.q.43.5.ad 2.
8 Vtrunque ſcandalum, ſ. actiuum & paſſiuum, eſt ueniale, & quandoque mortale, 22.q.43.4.0.
9 Scandalum actiuum uel paſſiuum, non conuenit perfectis, niſi de ueniali, ſed imperfectis etiam de mortali, 22.q.43.5.6.0.
10 Omne ſcandalum cauſatur ex aliquo ſcandalo actiuo ſui, non autē ſemper ex peccato alterius, 22.q.43.6.ad 1.
11 Bona ſpiritualia neceſſaria, non debent dimitti propter ſcandalū: alia uero debent occultari, uel differri, ſi ſit ex ignorantia, donec doceatur, niſi ſit periculum. Non autem poſt, nec ſi eſt ex malitia, 22.q.43.2.7.8.0. item 3.q.42.1.0.
12 Veritas nullo modo deſeri debet, propter ſcandalum paſſiuum aliorū, 22.q.43.7.ad 2. item 3.q.42.2.c.ad 1.
13 Bona temporalia propria debent deſeri, propter ſcandalum ex ignorantia uel infirmitate, uel ſcandalum ſedari, non autem ſi ſit ex malitia, nec aliena nobis commiſſa, 22.q.43.8.0.
14 Punitio non debet deſeri propter ſcandalum, niſi ſequatur peius, propter multitudinem peccantium, uel propter potentiam principum, 12.q.33.6.0. item q.43.7.ad 1. item q.108.1.ad 5. item 3.ad 1.
¶ Scenophegia erat feſtum tabernaculorum per dies ſeptem, propter beneficium deductionis, & protectionis in deſerto. Et ſignificat peregrinationem ſanctorum in hoc mundo. Cui nunc ſuccedit feſtum conſecrationis eccleſiæ, 12.q.102.4.ad 10. item q.103.3.ad 4.
¶ Seueritas eſt uirtus inflexibilis, circa inflictionem pœnarum, quando recta ratio requirit hoc, 22.q.157.2.ad 1. itē ad 2. itē q.159.2.ad 2.

1 SCIENTIA * ſignificat qualitatem ſimplicem, quam conſequitur quidam reſpectus, 1.q.13.7.ad 1. item q.14.1.ad 1. item 12.q.54.4.0.
2 Scientia eſt æqualitas ſimplex, relata ad multa ſecundum unum, 12.q.54.4.0.
3 Scientia eſt aſſimilatio intellectus, ad rem ſcitam, per ſpeciem intelligibilem, quæ eſt ſimilitudo rei intellectæ, 1.q.14.2.ad 2.
4 Diuerſæ ſcientiæ procedunt ex diuerſis principiis & mediis, 12.q.54.2 ad 2.
5 Omnis ſcientia habetur per aliqua principia per ſe nota, & per conſe-
queas

quens uiſa,22.q.1.5.c.

6 * Nulla ſcientia probat principia ſua,ſed probat alia ex eis.Nec diſputat contra negantes ea,præter primam philoſophiam,1.q.1.8 c.

7 Tota uirtus demonſtrationis,dependet ex medio. Ideo diuerſa media, ſunt ſicut diuerſa principia actiua,ſecundum quæ habitus ſciētiarum diueſificantur,12.q.54.2.ad 2.

8 In diuerſis concluſionibus unius ſcientiæ, ſunt diuerſa media per quæ probantur.Ideo homo poteſt ſcire aliquas concluſiones ſine aliis,ſicut & media.22.q.5.3.ad 2.

9 Scientia demonſtratiua, dicitur iudicatiua , inquantum per reſolutionem in prima principia, de ueritate inquiſitorum diiudicat, 22. q. 53. 4. c.

10 Idem eſt ſubiectum principiorum,& totius ſcientiæ, quia tota ſcientia uirtute continetur in eis, 1.qō.1.7.c. item 12. qō.3.6.e. item 22. q. 44. 1. c.

11 Omne quod ſcitur.eſt aliquo modo,1.q.14.9.0.item 3.q.10.1.c.

12 Omne ſcitum à nobis,eſt neceſſarium,non autem omne ſcitum à Deo, 1.q.14 13.ad 3.

13 Omne ſcitum,eſt aliquo modo uiſum per intellectum,22.q.1.5.c.ad 4.

14 Idem eſt ſubiectum principiorum,& totius ſcientiæ: eum tota ſcientia uirtute contineatur in principiis,1.q.1.7.c.

15 Subiectum ſcientiæ ſicut & obiectum potentiæ duplex,ſ.materiale, & formale,1.q.1.7.c.

16 Formalis ratio ſubiecti ſcientiæ,ſicut & obiecti potentia duplex,ſ.ex parte rei,& ex parte noſtra,22.q.1.2.c.

17 Sic ſe habet ſubiectum ad ſcientiam, ſicut obiectum ad potentiam uel habitum,1.q.1.7.e.

18 Materialiter ſcita ſunt concluſiones : formalis ueto ratio ſciendi, ſunt media demonſtrationis, per quæ concluſiones cognoſcuntur, 22. q. 1. 1. e.

19 Scientia eſt de mobilibus & de contingentibus, ſecundum quòd in eis eſt aliquid neceſſarium uel uniuerſale.1.q.84.1.e.ad 3.itē q.86 3.0.

20 Solæ ſcientiæ practicæ,ſunt circa contingentia, inquantum huiuſmodi, ſcilicet in particulari.12.q.6.prin.

21 De qualibet re ad ſciēdum an eſt,oportet uti pro medio quid nominis, non autem quid rei.quia ſequitur quæſtionem an eſt,1.q.2.1.ad 2.

22 De nulla re ſciri poteſt,an eſt,niſi de ea ſciatur, quid eſt, ſaltem confuſe, 1.q.2.2 ad 2.

23 Habitus ſcientiæ,eſt in intellectu poſſibili,non autem in intellectu paſſiuo,contra Auerroim,12.q.50.4.0.item q.51.3.e.

24 Scire & diſcere.per accidens eſt malum, ex parte ſcientis dupliciter, ſ. propter occupationem impedientem officium eius,uel propter contēptum diuinorum.Ex parte uero obiecti tripliciter,ſ.uel quia inclinat ad malum,ut ars magica,uel quia excedit,uel quia eſt quid inutile,1. q.22.3.ad 3.item 22.q.167.1.0.

25 Quilibet tenetur ſcire communiter eredenda, communia iuris præcepta, & ea quæ ad eius ſtatum, uel ad eius officium pertinent, 12. q.76.2.c.

26 Scientia legis Dei,ſic annexa eſt officio ſacerdotali, quòd ſimul cum eo iniungitur,22.q.16.2.ad 3.

27 * Scientia acquiſita,eſt habitus naturalis, quia ineſt unicuique homini quoddam principium ſcientiæ,ſcilicet lumen intellectus agentis, per quod cognoſcuntur ſtatim à principio naturaliter, quædam uniuerſalia

ſalla principium omnium ſcientiarum. 1.q.117.1.c.ad 1.item 12.q. 51.4.c.item q.113.10.ad 3.

28 * Homo meditando acquirit ſcientiam, 1.q.62.9.ad 1.item 12.q.51.3. c.item 22.q.15.3.ad 1 item q.49.1.ad 2.

29 Scientia uel ſapientia acquiſita per proprium ingenium.& ſtudiũ quod eſt à Deo, eſt naturalis. Si uero aliter, ut in Apoſtolis, eſt miraculoſa, 1. q.117.1.ad 1.item 12.q.51.4.c.item q.113.10.ad 3.

30 Modus acquirendi ſcientiam duplex, ſ. præcipuus per inuentionem, & ſecundarius per doctrinam. 1.q.117.1.c.item 3.q.9.4.ad 1.

31 Cæcus à natiuitate non poteſt habere ſcientiam de coloribus, 1.q.84.3. c.fi.item 4.c.fi.item q.111.3.ad 1.item ad 2.

32 * In ſtatu innocentiæ, homo non acquiſiuiſſet ſcientiam ex ſenſibus, 3. q.61.2.o.

33 * Diſciplina quæ eſt receptio cognitionis ab alio, requiritur ad ſcientiã, 12.q.41.c.item 22.q 189.1.ad 4.

34 Nullus unquam per dæmonel ſcientiam acquiſiuit, 1.q.64.1.ad 5.item 22.q.96.1.c.item q.172.5.ad 2.

35 Ille qui in aliqua ſcientia, acquirit per primam demonſtrationẽ, ſcientiam concluſionis unius, habet quidem habitum. ſed imperfecte. Cũ uero acquirit per aliquam aliam demonſtrationem, ſcientiam concluſionis alterius, non aggeneratur in eo alius habitus, ſed habitus qui prius inerat fit perfectior, utpote ad plura ſe extendens, 12.q.151.4. ad 3.item q.54.4.ad 3.item q 65.1.ad 1.

36 Multi impediuntur à ſcientia acquirenda tripliciter, ſ. propter indiſpoſitionem, occupationes, & pigritiem, 12.q.61.5.ad 3. item 22.q.2.4. c.item q.172.3.ad 2.

37 Virtutes morales, & præcipue caſtitas, multum faciunt ad acquiſitionem & uſum ſcientiarum, 22.q.15.3.c.item q 96.1.ad 2. item q.148. 6.c.item q.180.2.o.

38 Diſcurſus in acquiſitione ſcientiæ duplex eſt in ſcientia noſtra, ſ. ſecundum ſucceſſionem unius poſt alterum, ex notis ad ignota procedens. & ſecundum cauſalitatem, per unum in alterum, 1.q.14.7.c.item qõ. 58.3.o.item q 117.1.c.item 3.q.11.3.c.

39 Opinio eſt diſpoſitio ad ſcientiam, qua acquiſita, poteſt remanere cognitio etiam per ſyllogiſmum dialecticum, 3.q.9 3.ad 3.

40 Scientia quadrupliciter tantum amittitur, ſ. ratione excidente à mente, corrupto ſciente uel ſcito, uel obliuione, 1.q.89.5.c.

41 Scientia augetur ſecundum ſe, per additionem, 12.q.49.4.c. item q. 52. 4. c.

42 Scientia eſt una numero, à ſubiecto in quo eſt, ſed una eſt in ſpecie à ſcibili, 1.q.117.1.c.

43 Vnitas ſcientiæ generica, ſpecifica, uel numeralis, ſumitur ab unitate generica, ſpecifica, uel numerali ſui medij, 12.q.54.2.ad 2.

44 In ſcientia contrariorum eadem ratio eſt cognoſcendi utrunque, quia unum per aliud cognoſcitur, 12.q.54.2.ad 1.

45 Intellectus eſt una potentia, in qua tamen ſunt diuerſarum ſcientiarũ habitus, 12.q.54.1.ad 1.

46 Quantitas ſcientiæ attenditur non ſolum ſecundum numerum, ſcibilium, ſed etiam ſecundum claritatem cognitionis, 12.q.52.o.item 3. q.10.2.ad 3.

47 Diuerſa ratio cognoſcibilis, inducit diuerſitatem ſcientiarum, 1.q.1.1. ad 2.item 12.q.57.2.c.

48 * Scientia quæ habetur per reuelationem, & ſcientiæ humanitus inuentæ, diffe-

tæ,differunt ſecundum genus. Vnde Theologia quæ ad ſacrã ſcripturam pertinet,differt ſecundum genus ab illa theologia quæ pars philoſophiæ ponitur,1.q 1.1.ad 2.

49 * Scientia infuſa, & ſcientia acquiſita,ſunt diuerſarum rationum. Vnde nihil prohibet de eiſdem rebus,de quibus phyſicæ diſciplinæ tractant,ſecundum quòd ſunt cognoſcibiles lumine naturalis rationis, & aliam ſcientiam tractare, ſecundum quòd cognoſcũtur lumine diuinæ reuelationis,1.q.1.1.ad 2,item 3.q.9 4.ad 3.

50 Conſideratio ſcientiæ ſpeculatiuæ,non ſe extendit ultra uirtutem ſuorum principiorum,ideſt ultra quam cognitio ſenſitiua ducere poteſt, 12.q.3.6.c.

51 Contra rectitudinem ſcientiæ, contingit peccari dupliciter in ſpeculatiuis, ſcilicet uel inducendo rationem ad concluſionem falſam, apparentem ueram, uel arguendo ex falſis. quę uidentur uera, 22 q.55.3.c.

52 In ſpeculatiuis ſcientiis,demonſtratiua ſcientia dicitur iudicatiua, inquantum per reſolutionem in prima principia intelligibilia de ueritate inquiſitorum diiudicatur,22.q.53.4.c.

53 In ſpeculatiuis eſt alia rationalis ſciẽtia, ordinata ad inquiſitionem inuentiuam,ſ.dialectica.& alia ſcientia demonſtratiua,determinatiua ueritatis,22.q.51.2.ad 3.

54 Omnes ſcientiæ demõſtratiuæ continentur ſub phyſica,ut ponitur pars prudentiæ large, ut includit etiam ſcientiam ſpeculatiuam, 22. q. 48.c.co.2.

55 Sciẽtia dicitur ſpeculatiua uel practica tripliciter,ſ.ratione ſciti,modi, & finis,1.q 14 16.c.

56 Scientia de nõ operabili,eſt ſpeculatiua tantum,ordinata uero ad operationem eſt practica tantum,ſpeculatiua uero, ratione modi uel finis,eſt ſecundum quid ſpeculatiua & practica,1.q.14.16.c.

57 Omnis ſcientia operatiua,tanto perfectior eſt,quanto magis conſiderat particularia,in quibus actus eſt.1.q.22.3.ad 1.

58 Scientiarum practicarum illa eſt dignior,quæ ad ulteriorem finem ordinatur,ut ciuilis militari,1.q.1 5.c.

59 Omnes fines ſcientiarum practicarum ordinantur ad beatitudinẽ ęternam,ſicut ad ultimum finem,1.q.1.5.c.

60 Scientia practica triplex,ſ.monaſtica ſeu ethica,iconomica, & politica, 22.q.47.11.b.item q 48.ad 2.

61 Scientia duplex,ſcilicet ſubalternans, & ſubalternata. Prima procedit ex principiis per ſe notis,lumine naturalis intellectus, ſecunda uero, ex principiis per ſe notis, in ſcientia ſuperiori; 1.q.1.2.c.ad 1. item 6. ad 2.

62 Intellectus qui eſt habitus principiorum, eſt nobilior quàm ſcientia concluſionum,12.q.51.2,ad 3.item q.57.2 ad 2. item q.63.2. ad 3. item q.68 7 c.

63 Vna ſcientia eſt dignior alia dupliciter,ſ.ratione nobilioris ſubiecti,uel quia certior,1.q.1.5.c.item 12.q.66.5.ad 3.

64 * Aliqua ſcientia imperat aliis,tanquam ancillis,eis utendo,1.q.1.q.1. 5.b.item ad 2.

65 Ciuilis præcipit omnib9 ſciẽtiis & artibus,ſed ſpeculatiuis quo ad exercitium actus,non autem quo ad determinationem actus, ſicut practicis 22.q 47.2.ad 2.

66 Scientia eſt donum neceſſarium, ad iudicium diſcernendi credenda à non credendis,ſicut donum intellectus, ad ſane capiendum credenda.

da,22.q.8.6.c.item q.9 1.o.

67 Scientia quæ eſt donum, non eſt diſcurſiua, quia eſt participata ſimilitudo ſcientiæ Dei,22.q.9.1,ad 1.

68 Donum hoc, eſt tantum circa res humanas,uel creatas,quia eſt certitudo iudicij per cauſas ſecundas,22.q.8.6.c.item q.9.2.o. item 4.c.

69 * Et eſt principaliter ſpeculatiuum,& ſecundario practicum, ſicut & fides,22.q 8.6 c.item q.9.3.o.item q.52.2.ad 2.

70 Donum ſcientiæ,eſt in omnibus habentibus charitatem, non autem prout eſt gratia gratis data,ſcilicet ad inſtruendum fideles, & ad confutandum aduerſarios,1.q.1.6 ad 3.fi. item 12.q 58.5.ad 1. item ad 2.item 22.q.91.ad 2.

71 Dona intellectus & ſcientiæ,correſpondent fidei,22.q 1.princ. item q. 8. princip.

72 Donum ſcientiæ,non directe correſpondet prudentiæ, ſed per quandã extenſionem,eam adiuuat: * donum autem conſilij, directe reſpõdet prudentiæ,ſicut circa eandem exiſtens,22.q.52.2.ad 2.

1 SCIENTIFICVM & ratiocinatiuum, non ſunt idem quod ratio ſuperior & inferior,quia ſcientificum eſt tantum ſpeculatiuum, & eſt de Deo & de creaturis,1.q 79.9.ad 3.

1 SCIRE contingit plura,intelligere uero unum,1.q.85.4.o.

2 Scire contingit tripliciter,ſ.per reuelationem, certitudinaliter per ſeipſum,& per coniecturas ſignorum,12.q.1.2.5.c.

1 SCHISMA eſt ſeparatio,propria ſponte & intentione,ab unitate eccleſiæ,renuens ſubeſſe Papæ, & communicare membris eccleſiæ, 22.q. 39.1.o.item 4.c.

2 Schiſma per ſe,ideſt ex intentione,eſt ſpeciale peccatum, oppoſitum unitati eccleſiæ. Et dicitur à ſciſſura animorum,22.q.39 1.o.

3 Schiſma eſt maximum peccatorum in proximum,22.q.39.2.ad 3.

4 Infidelitas ſecundum ſe,eſt grauius peccatum ſchiſmate, ſed per accidens eſt econuerſo. Sed in lege ueteri,ſchiſma grauius fuit punitum, propter pronitatem,& ignorantiam Iudæorum,22.q.39.ad 2.

1 SCHISMATICI proprie dicuntur,qui propria ſponte & intentione ſeparant ſe ab unitate eccleſiæ renuentes ſubeſſe Papæ,& communicare membris eccleſiæ,22.q 39.1.4.c.

2 Poteſtas ſpiritualis duplex,ſ.ſacramentalis,& iuriſdictionis. Prima manet in hæreticis,& ſchiſmaticis ſecundum eſſentiam, non autẽ ſecundum uſum. Ideo poſſunt ordinare & conſecrare,non autem abſoluere,excommunicare,dare executionem ordinum,gratiam,uel indulgẽtias,quia iuriſdictio confertur per ſimplicem iniunctionem hominis, 22.q.39.3 o.item 3.q.64.9.ad 2.item ad 3.

3 Schiſmatici conuenienter puniuntur duplici pœna, ſ.excommunicatione,& coerceri per poteſtatem ſecularem,22.q.39.4.o.

¶ Schiſmos Græce,furor latine dicitur. Et ſignificat uelocitatem iræ, & firmitatem propoſiti,ad uindictam. Ideo dicit primã & tertiam ſpeciem iræ,22.q.46.8.ad 2.

1 SCRIPTVRAE principalis auctor eſt ſpiritus ſanctus, 1. q. 1. 10. c.

2 Scriptura ſacra ſic debet exponi,quòd ab infidelibus non irrideatur. 1. q.1.9.ad 2.item q.68.1.c.prin.

3 Aſſerere aliquid eſſe de ſacra ſcriptura,quod non eſt, multum nocet,1. q.68.1.c.

4 In omnibus quæ ſcriptura per modum narrationis hiſtorice tradit, eſt

pro fundamento tenenda ueritas hiſtoriæ,& deſuper ſpirituales expoſitiones fabricandæ,1.q.102.r.e.

5 Quod ergo dicitur,quòd Deus loquebatur Moyſi,facie ad faciem, ſecundum opinionem populi, loquitur ſcriptura, qui putabat Moyſen ore ad os loqui cum Deo,12.q.98.3.ad 3.

6 Sicut ſcriptura libri,eſt ſignum eorum quæ fienda ſunt, ita notitia Dei, eſt quoddam ſignum apud ipſum,eorum qui ſunt perducendi ad uitā, 1.q.24.1.c.

7 Pythagoras & Socrates,nihil ſcripſerunt,quia fuerunt excellentiſſimi doctores,3.q.42.4 c.

1 SCVRRILITAS eſt iocularitas,ex defectu rationis, non ualentis cohibere geſtus exteriores,22.q.148.6.c.

2 Scurrilitas pertinet ad uerba, ratione inhoneſtatis, multiloquium uero ratione ſuperfluitatis.22.q.53.5.ad 4.item q.148.6.c.

3 Scurrilitas procedit ex actu gulæ,non autem ex actu luxuriæ, ſed ex uoluntate eius.Ideo pertinet ad utraque,22.q.148 6.ad 3.

¶ Se,eſt relatiuum reciprocum.Ideo magis dicit unitatem ſuppoſiti, q̄ ille terminus,idem.3.q.2.ad 2.

¶ Sebaſtianus utiliter latitabat ſub ueſte militari,in domo Diocletiani, ut deficientes in tormentis confortaret,22.q.10.10.ad 2.

¶ Seculum nihil eſt aliud,niſi periodus cuiuslibet rei, pro quo aliquando ponitur æuum,uel æuiternum,1.q.10.2.ad 2.item 6.ad 1.

1 SECVRITAS perfecta, pertinet ad præmium uirtutis. Sed ſecuritas ſecundum participationem,eſt conditio alicuius uirtutis. 22.q. 129. 7. ad 3.

2 Securitas non eſt idem quod fortitudo,ſed eſt conditio eius, & magnanimitatis, ſi ſit quando,& in quibus debet, 22. q.129. 7.ad 1. item ad 2.

3 Securitas opponitur timori, priuatiue tantum,audacia uero contrarie, 12.q.45.1.ad 3.

4 Securitas magis opponitur timori, quam pertineat ad ſpem. Nec cauſat negligentiam,niſi inquantum diminuit æſtimationem ardui,12.q.46. 8.ad 1.

1 SEDERE neceſſe eſt Socratem,dum ſedet,22.q.49.6.c.

2 Sedere ad dexteram patris in beatitudine eius,uel habere regiam & iudiciariam poteſtatem,conuenit ſoli Chriſto, ſecundum utranque naturam,3.q.57.2.ad 3 item q.58.0.

3 Pater nullo modo ſedet ad dexteram filij,nec ad dexteram ſpiritus ſancti,nec filius,ſed econuerſo,3.q.58.2.ad 3.

4 Sedere ad dexteram patris,conuenit ſpiritui ſancto,ſecundum ueritatē, inquantum eſt æqualis ei.Sed non appropriatur ei æqualitas, nec ſeſſio dexteræ, ſed filio,3.q.58.2.ad 3.

5 Quilibet ſanctus,eſt conſtitutus ad dexteram Dei.Sed non ſedet ibi,quia habet beatitudinem,ſed non cum dominatiua poteſtate,quaſi propriā & connaturalem,3.q.58.4.ad 2.

6 Nullus ſedet ibi in ſiniſtra,quia ibi nulla eſt ſiniſtra,i.nulla miſeria, 3.q. 58.1.ad 2.

1 SEDITIO & ſchiſma,continentur ſub diſcordia,ſ.partium multitudinis ad inuicem,22.q.42.1.ad 1.item ad 3.

2 Seditio,eſt ſpeciale peccatum,ſ.mutua impugnatio inter partes multitudinis,uel præparatio ad pugnam.Rixa uero eſt unius ad unū,uel paucorum ad paucos.Sed bellū eſt inter diuerſas multitudines.Et utrunque eſt pugna in actu,non præparatio,22.q.42.1.c.

3 Seditio eſt ſemper de ſe peccatum mortale. Et eſt grauius rixa. Et principaliter eſt in procurantibus: ſecundo, in ſequentibus, non autem in defendentibus bonum commune, 22.q.42.2.o.

4 Seditio opponitur unitati, & paci multitudinis, 22.q.39.princ. item q. 42.1.2.c.

5 Seditio opponitur unitati temporali, & ſeculari: ſchiſma uero, ſpirituali. Prima eſt cum præparatione ad pugnam, non autem aliud, 22.q. 42.1.ad 2.

¶ Segnities eſt fuga operationis, & ex timore laboris, 1.q.41.4.o. item q.44 4.ad 3.

1 SEMEN extenſo nomine, dicitur non ſolū ſperma, ſed etiam menſtruū, 1.q.115.2.ad 3.

2 Semen non fuit pars aliqua in actu, reſpectu generantis, ſed in potentia totum ſecundum potentiam actiuam, 1.q.119.2.o.

3 Semen eſt de ſuperfluo alimenti, 1.q.119.2.c.

4 Semen eſt ſupefluum, reſpectu nutritiuæ, ſed eſt neceſſarium, quo indiget natura ad generationem, 22.q.153.3.ad 1.

5 Semen eſt album, quia eſt ſpumoſum, ut poſſit continere ſpiritum uitalem, in quo eſt uirtus formatiua ut forma, ſed magis ut motor, 1. q.118.1.ad 3.

6 Semen maſculi, non occurrit ad generationem, ſicut materia in compoſitione geniti, ſed ſicut agens, 3.q.28.1.ad 5.item q.31.5.c.

7 Semen mulieris nihil facit ad generationem prolis: ideo aliquæ concipiunt ſine eo, 3.q.31.5.ad 3.item q.35.3.ad 3.

8 Filius eſt de ſubſtantia patris, quia ſemen ſecundum potentiam actiuam, eſt potentia totum, licet non ſit actu aliqua pars patris, 1. q. 119.2.ad 1.

9 Virtus animæ, quæ eſt in ſemine, per ſpiritum qui eſt in ſemine, format corpus in generatione, 3.q.32.1.ad 1.

10 Virtus formatiua ſeminis, dicitur intellectus, quia operatur ſine organo, 1.q.118.1.ad 3.

11 Homines pingues, & animalia magna ut elephas, pauci ſunt ſeminis, & paucæ generationis, quia cōuertitur in pinguedinem & ſubſtantiā, 1.q.119.2.c.fi.

¶ Senarius numerus, dicitur numerus perfectus, ratione partium, quia conſurgit ex omnibus ſuis partibus aliquotis: ideo congruit perfectioni uniuerſi, & operum Dei in ſex diebus, 1.q.74.1.c.

¶ Senes ſunt ſuſpicioſi, & amant uinum, propter frigiditatem: ſed anus magis, & ſunt fabuloſi, 22.q 60.3.c.

1 SENSIBILE duplex, ſ. per ſe, & per accidens, ſenſibile per ſe duplex, ſ. proprium, & commune, 1.q.17.2.c.item q.78 3 ad 1.

2 Similitudo ſenſibilium, eſt in ſenſu tripliciter, ſ. primo, & per ſe, reſpectu ſenſibilium propriorum, per ſe, ſed non primo, reſpectu communium, & per accidens tantum, reſpectu ſenſibilium, per accidens, 1.q. 17.2.c.

3 Senſus in actu, eſt ſenſibile in actu, 1.q.14.2.c.item q.55.1 ad 2.

4 Senſibilium aliqua immutant ſenſum, ſpiritualiter tantum, ut color: quædam materialiter, ut guſtabile & tangibile: alia uero utroq; modo, 1.q.67.1.c.item q.78.3.c.

1 SENSVALITAS. * Aliquid pertinet ad ſenſualitatem dupliciter, ſ. ut præambulum ſicut apprehenſiue ſenſitiue: & eſſentialiter, ut appetitiue tantum, 1.q.81.1.ad 1.

2 Sēſualitas dicit̄ à ſenſu, & eſt uis appetitiua ſenſitiuæ partis, 1.q.81.1.c.

3 Senſualitas non nominat ſimpliciter unam potentiam, ſed unam ſecundum genus, ſ. appetitiuam ſenſitiuam, 1.q.80.2.c.

4 Sēſualitas nominat appetitum ſenſitiuum, ut indiſtinctus, incompletus & depreſſus eſt: ideo non poteſt eſſe ſubiectum uirtutis, ſed perpetuę corruptionis, ideo differt tantum ratione à concupiſcibili & iraſcibili, quia nominant idem, ſed oppoſito modo, 1.q.81.3.ad 1.item 12.q.74.3.ad 2.

5 * Singuli motus ſenſualitatis, ſunt in poteſtate noſtra, non autē omnes ſimul, 12.q.74.3.ad 2.item 22.q.154 5.c.

6 Ratio tripliciter ſe habet ad motū ſenſualitatis, de genere peccati mortalis, ſ. ut imperans uel conſentiens, ut reſiſtens, & neutraliter: primo modo peccat mortaliter, tertio uenialiter, nō autem ſecundo, ſed meretur, 22.q.154.5.c.

7 Senſualitas non poteſt ſanari à corruptione fomitis, niſi per miraculū, quod tamen non fit in hac uita quadruplici ratione, ſcilicet quia ipſe Deus ſecundum ordinem ſuæ ſapientiæ ſic diſpoſuit, & quia donum gratiæ quæ per Chriſtum nobis confertur, quamuis ſit efficacius, ꝙ peccatum primi hominis, non tamen ordinatur ad remouendum corruptionem prædictam, quæ eſt naturæ, ſed ad remouendum culpam perſonæ, ſimiliter etiam huiuſmodi corruptio quamuis ſit contra ſtatum naturæ primitus inſtitutæ, eſt tamen conſequens principia naturæ ſibi relictæ. Eſt etiam homini utile ad uitandum elationis uitium, ut ſenſualitatis infirmitas maneat poſt baptiſmum, 12.q.74.3.ad 2.

1 SENSVS eſt potentia paſſiua, 1.q.79.3.ad 1.

2 Senſus eſt uirtus corporea, ideo eſt cognoſcitiuus corporalium tantum, & non ſpiritualium, 1.q.12.3.c.item 4.ad 3.item q.85.1.c.item 12.q.5.3.c item 22.q.46,3.c.ad 3.

3 Non datur ſenſus agens, 1.q.79.3.ad 1.

4 * Senſus eſt quædam deficiens participatio intellectus, 1.q.77.7.c.

5 Senſus quandoque ſumitur pro iudicio rationis, 22.q.46.3.c.ad 3.

6 Senſus dicitur tripliciter, ſ. natura ſenſitiua, potentia, & actus, 1.q.79 1.ad 1.

7 Senſus exteriores ſunt tantum quinque, ſecundum quinque modos immutationis ab obiectis, ſ. uiſus, auditus, olfactus, guſtus, & tactus, 1.q.78.3.c.

8 Senſus interiores ſecundum Ariſtotelem, ſunt tantum quatuor, ſecundum quatuor modos operationum, ſcilicet ſenſus communis, imaginatiua, æſtimatiua in alijs animalibus ſiue cogitatiua in homine, & memoria ſenſitiua, licet ſint quinque, ſecundum Auicennam, ſcilicet ſenſus communis, imaginatiua, phātaſia, æſtimatiua, & memoria ſenſitiua, 1.q.78.4.c.

9 Senſus non apprehendit rationem eſſendi, nec intentionem entis, nec formam ſubſtantialem, niſi per accidens, ſed tantum accidentia ſenſibilia, 1.q.57.1.ad 2.item q.67.3.c.item q.75.6.c.ſ.

10 Senſus non poteſt cognoſcere ſubſtantiam, 12.q.3 1e.5.c.

11 Senſus non poteſt cognoſcere uniuerſalia, quia non poteſt recipere formam immaterialem, quia ſemper recipit in organo corporali, 1.q.12.4.c. item q.85.1.c. item 12.q.5.1. ad 1. item qō.29. 3.c. item q.29 6.c.

12 Nullus ſenſus diſcurrit à cauſis ad effectus, nec econuerſo, ſed tantum intellectus, 1.q.58.4.5.c item q.85.5.c.

13 Senſus dupliciter immutatur, ſcilicet interius, & exterius ab obie-

ςto, 1.q.111.4.c.

14 Senſus exterior apprehendit tantum rem præſentem, interior autem etiam abſentem, 1 q.78.4 c.ad 6. item q.81.3.ad 3. item 12.q.15.1 c.item q.17.7.ad 3.item q.35.2.ad 2.

15 Obiectum ſenſus communis, eſt ipſum ſenſibile, quia cum ſit una potentia, extendit ſe ad omnia obiecta quinq; ſenſuum exteriorum, 1.q.1.3.ad 2.

16 Senſus communis, non eſt communis ut genus, ſed ut radix & principiũ ſenſuum exteriorũ, uel ut reſpicit obiectum ſub uniuerſaliori ratione formali, 1.q.1.3.ad 2.item q.78.4.ad 1.

17 Senſus communis fertur in omnia ſenſibilia, ſecundum unam communem rationem, ad quam nullus ſenſuum propriorum pertingere poteſt, 1.q.1.3.ad 2.

18 Senſus communis, cognoſcit differentias ſenſibilium diuerſorum generum, & intentiones ſenſuum, non autem ſenſus proprius, 1.q.14.2.ad 1. item q.57.2.c.item q.78.4.ad 2.

19 Senſus proprius diſcernit inter contraria ſenſibilia, inquantum participat aliquid de uirtute ſenſus communis, ſed ultimum iudicium & ultima diſcretio, pertinet ad ſenſum communem, qui iudicium aliorũ perficit, 1.q.78.4.ad 2.

20 Senſus formali habent propriam operationem, ſ. iudicium de propriis obiectis, ſed iudicium eorum, ſenſus communis perficit, 1.q.78.4.ad 2.ſi.

21 * Sentire & intelligere, ſunt actiones immanentes, 1.q.14.2.ad 1. item q.54.2.c.item 12.q.31.5.c

22 Sentire non ſemper accipitur pro actu ſenſus, ſed quandoque pro actu intellectus, ſecundum quod intellectus quandoque ſenſus dicitur, 1.q.54.5.ad 1.item 12.q.46.3.c.ad 3.

23 Senſus theologiæ duplex, ſ. literalis uel hiſtoricus, quem uoces ſignificant, & ſpiritualis uel myſticus, quem res habent. Et eſt triplex, allegoricus, ideſt figuratiuus, tropologicus, i. moralis, & anagogicus, i. cœleſtis, 1.q.1.10.c.item 12.q.102,2.c.

24 In ſacra ſcriptura, præter principalem ſenſum, quem auctor intendit, poſſunt alij ſenſus, non incongrue aptari, 1.q.1.9. ad 2. item 10.ad 1. item q.102.1.c.

25 Nulla alia ſcientia uel ſcriptura, præter ſacram ſcripturã, habet ſenſus ſpiritnales, ſed tantum literalem, 1.q.1.10.c.

26 Multiplicitas iſtorum ſenſuum, non facit æquiuocationem, nec aliquã ſpeciem multiplicitatis, 1.q.1.10.ad 1.

27 Senſui literali ſacræ ſcripturæ, nunquã poteſt ſub eſſe falſum, 1. q. 1. 10.ad 3.

28 Senſus literalis eſt, quem auctor ſacræ ſcripturæ intendit, 1. q. 1. 10. c.

29 Senſus ſpiritualis ſacræ ſcripturæ, fundatur ſuper literalem, & eum præſupponit, 1.q.1.10.c.ad 1.

30 In una litera ſacræ ſcripturæ, ſunt plures ſenſus literales, 1.q.1.10.c.ſi.

31 Senſus parabolicus, continetur ſub literali, non autem figura eius, 1.q.1.10.ad 3.item 12 b.102.2.ad 1.

32 Nihil continetur ſub ſenſu ſpirituali neceſſarium fidei, quod ſcriptura non tradat alicubi manifeſte per ſenſum literalem, 1.q.1.9.ad 2.item 10 ad 1.

1 SENTENTIA eſt applicatio iuris, ad particulare factum, 12.q.96.1.ad 1.item 21.q 67.1.c.

Sepa-

¶ Separatio eſt delectabilis dupliciter, ſcilicet inquantum tollitur contrarium perfectioni rei, uel inquantum aliqua unio fit, 12.q.36.3. ad 2.item ad 3.

¶ September eſt quaſi totus ſolennis, apud Iudæos, ſicut & ſeptimus dies, 12.q.102.4. ad 10.

¶ Septenarius numerus uniuerſitatem ſignificat, 12.q.102.5.ad 5.

1 SEPVLTVRA. * Mos cuiuſcunque gentis in ſepultura, & in officiis eius, ſeruari debet, 3.q.51.2.ad 2.

2 Terra non conſecrata in ſepulturam. poteſt emi in ſepulturam, & ſepultura iam conſecrata, poteſt uēdi ratione materiæ, in neceſſitate eccleſiæ, ſicut & calix conſecratus ratione materiæ, non autem poteſt uendi ratione conſecrationis, uel officij, uel proceſſionis in funere alicuius, ut ſcilicet aliquis pro pecunia ibi ſepeliatur. tamen nō dantes oblationes debitas pro ſuſtentatione, poſſunt compelli dare ſecundum conſuetudinem, & poſſunt puniri per ſacramentorum ſubtractionē, non per ſacerdotem cui ſunt oblationes faciendæ, ne uideatur pro ſacramentorum uel ſacramētalium exhibitione aliquid exigere, ſed per aliquem ſuperiorem, 22.q 86.1.ad 3.item q.100.2.ad 4. item 3. ad 2.item ad 3.

3 Sepultura non confert mortuo quo ad ſpiritum, ſed quo ad honorem eius, & pium affectum uiuorum, ideo pro ea quidam commendantur. 22.q.32.2.ad 1.

4 Sepulturam non ponit Chriſtus inter opera miſericordiæ, ſed ſolum ea quæ ſunt euidentioris neceſſitatis, 22.q.32.2.ad 1.

5 Chriſtus uoluit crucifigi, ubi ſepultus eſt Adam, ideſt in Hebron, ſed in Caluariæ locum communem damnatorum, ut oſtenderetur quod crux Chriſti, eſt in remedium, contra peccatum totius mundi, & non tantum contra peccatum perſonale Adæ, 3.q.46. 10. ad 3.

6 Sepultura Chriſti, operata eſt efficienter noſtram ſalutem, ſicut & mors eius, 3.q 51.1. ad 2.item 2.ad 4.

7 Chriſtus fuit ſepultus conuenienti modo, & redditur ratio literalis, & myſtica omnium geſtorum circa hoc, 3.q.51.2.0.

8 Chriſtus fuit conuenienter ſepultus, ad probandum ueram eius mortē, ad ſpem reſurrectionis noſtræ, & ad exemplum quod abſcondamur à turbis, 3.q.51.1.0.item 2.4 c.item q 52.4 c.

9 Chriſtus fuit in ſepulchro tantum una die uſuali, & duabus noctibus, i. triginta ſex horis, 3.q.51.4.0.item q.52.4.c. item q.53.2.c.

10 ¶ Seraphin interpretantur ardentes, ſeu accendentes, 1.q.63 7. ad 1.itē 9.ad 3.item q.180.5.ad 5.item q.109.1. ad 3.

2 Seraphin dicitur ab incendio, ſecundum tres proprietates ignis, ſcilicet motus continui ſurſum exceſſus feruoris, & lucis, 1,q.108.5.ad 5.

3 Seraphin eſt primus ordo primæ hierarchiæ angelorū, quia in amādo eſt completiſſima unio ad Deum, quia facit interiora amati penetrare, 1.q.63.7.ad 1.item 9 ad 3.item q.108.5.ad 5. item q.109.1.ad 3.

4 Imagines cherubin & ſeraphin, fuerunt in templo Salomonis, non quidem ad cultum, ut adorarentur, ſed ad myſterium, 12.q.101.4.ad 6. co. r. fi.

1 SERMO. * In ſermone eſt aliqua gratia gratis data, ad efficaciter loquendum, ſicut donum linguarum, ad poſſe intelligi à diuerſis, 22.q. 177.1.0.

2 Gratia ſermonis, dupliciter ſubtrahitur, ſ. uel propter culpam auditoris uel prædicatoris, & bona opera utriuſque non merentur eam, niſi

remouendo impedimenta eius.22.q.177.1.ad 3.

1 SERVIRE.* Qui ſeruit homini, ſufficit quòd ei ſubijciatur obediendo in licitis, ſed qui ſeruit Deo, oportet quòd ſubijcietur ei interius bonum affectum habendo.22.q.105.5.0.

2 Copula carnalis, retrahit animum à ſeruitio Dei, propter uehementiam delectationis, & ſolicitudinem. 22.q.186.4.c.

1 SERVITVS.* Seruus dicitur ad dominum, ideo ubi eſt ſpecialis ratio dominij, oportet eſſe ſpecialem rationem ſeruitutis.22.q.81.1.ad 3. item q.104.0.

2 Relatio ſeruitutis & dominij, fundatur ſuper actione & paſſione, ideo proprie non conuenit naturæ, ſed perſonę ſecundum naturam. 3. q. 20.1.ad 2.item 2.c.

3 Seruitus naturaliter refugitur, quia eſt impeditiua boni uſus poteſtatis. 12.q.2.4. ad 3.

4 Seruitus eſt contra naturam, quo ad primam intentionem naturæ, non autem contra ſecundam, quia naturalis ratio ad hoc inclinat, & hoc appetit natura, ut quilibet ſit bonus: ſed ex quo aliquis peccat, natura etiam inclinat, ut ex peccato pœnam reportet. Et ſic ſeruitus in pœnam, peccati introducta eſt.12.q.94.5. ad 3.

5 Seruitus quæ eſt de iure gentium, eſt naturalis, non quidem abſolute, ſed ratione utilitatis conſequentis.ſ. quòd quis regatur à ſapiente, & iuuet eam.12.q.94.5.ad 3.item 22.q.57.3.ad 3.

6 Homo eſt ſeruus alterius hominis ſecundum corpus, non autem ſecundum mentem.22.q.104 5.c.ad 2.item 6.ad 1. item q. 122.4.ad 3.

7 Vernaculus.i.in ſeruitute natus, uel ſeruus emptus ad ſeruitium Iudęorum, ſi fiat Chriſtianus, liberatur à ſeruitute, nullo pretio dato. Si uero infidelis exiſtens ſit emptus ad mercationem, tenentur per ſtatutũ eccleſiæ infra tres menſes exponere eum uenditioni, nec in hoc iniuriam facit eccleſia.22.q.10.10.c.

8 In ſpiritualibus eſt duplex ſeruitus & duplex libertas.ſ. peccati, & iuſtitiæ. 22.q.183.4.c.

9 Seruitus triplex, ſcilicet peccati, hominis, & Dei.22.q.122.4. ad 3. item q. 183.4.c.

10 Homo iuſte relictus eſt à Deo in ſeruitute diaboli, licet ille iniuſte inuaſerit eum.3.q.46.3.ad 3.item q.48.4.ad 2.item q. 49.2. c.

11 Seruitus peccati, eſt uere ſeruitus. ſed eſt libertas ſecundum opinionem tantum, ſeruitus autem Dei, eſt econuerſo. 22.q.183.4.c.

12 Cum per matrimonium alter coniugum alteri obligetur ad libere reddendum debitum ſeruitutis conditionem neceſſe eſt dirimere matrimonium, dummodo ſit ignorata. Suppl. q. 52.1.0.

13 Cum matrimonium ad jus naturæ referatur, poteſt ſeruus ſine domini ſui conſenſu libere matrimonium contrahere. Suppl.q.52.2.c.

14 Vir cum ſubijciatur uxori in his tantũ, quæ ad actum naturæ ſpectant, poteſt alteri ſe in ſeruum dare, abſque ſuę uxoris conſenſu. Suppl.q. 52. 3.0.

15 Proles ac filij matrem potius ſequuntur in libertatis ac ſeruitutis conditione, quàm patrem: Quanquam in quibuſdam hoc excipiatur terris, in quibus proles deteriorem ſequitur conditionem. Suppl.q. 52.4.c.

¶ Sexta dies creationis.1.q.70.1.c.item q.72.0.item q.90.4.c. item q. 91.4. ad 5.

1 SEXVS.* Diuerſitas ſexuum in eodem, uel in diuerſis, cauſatur ex uirtute cœleſti, & ex diſpoſitione materię.1.q.115.3.ad 4.

3 Prophetia poteſt conuenire mulieri, quia attenditur ſecundum mentem illuminatam à Deo, ex qua non eſt diuerſitas ſexuum. 22. qō. 177.2.ad 2.

¶ Sibylla expreſſe prophetauit de Chriſto. 22.q.2. 7.ad 3. item q. 72. 6.ad 1.

¶ Sicut, importat ſimilitudinem, non autem æqualitatem. 1.q.60. 4.ad 2.

1 SIGNIFICATIO. * Terminus ſingularis, idem ſignificat & ſupponit ſecundum ſophiſtas, non autem terminus communis. 1.q.39. 4. a. 3.

2 Nomen non ſignificat, niſi mediante conceptione intellectus. 1.q.13.1. c. item 4.c.ad 1. item 9. ad 2.

3 Modus ſignificandi, ſequitur modum intelligendi. 1.q 45.2. ad 2.

4 Ad proprietatem locutionis, requiritur res ſignificata, & modus ſignificandi. 1.q.39 4.5.c.

5 Variatio dictionis in principio, mutat ſignificationem, & uariatio in fine, mutat conſignificationem apud Latinos. Sed apud Græcos mutat in uerbis, etiam in principio. 3.q.60.7. ad 3.

1 SIGNI poteſt eſſe ſignum, reſpectu diuerſorum, & ſui, ut eſt in alia ſpecie, non autem in eadem ſpecie. 3.q.48.3.ad 2.

2 Signum multorum ordinatorum ad unum, non eſt ambiguum & fallax, ſed eſt certum. 3.q.60, 3 ad 1.

3 * Signum quandoque dicitur cauſa. ſ quando eſt notior effectu. Sed ſæpius dicitur de effectu, & diuiditur contra cauſam, Tamen ideo potius dicit ſcriptura, ut luminaria ſint in ſigna, quàm in cauſas, ut occaſionem idololatriç tolleret. 1.q.70.2.ad 2.

4 Cauſa principalis non poteſt proprie dici ſignum effectus, licet occulti, & cauſa ſit ſenſibilis, & manifeſta, ſed tantum cauſa inſtrumentalis. 3.q.62.1.ad 1.

5 Signum primo & principaliter, conuenit ſenſibilibus. Non autem intelligibilibus, niſi ut ſunt manifeſtata per ſenſibilia. 3. q.60.4. ad 1.

6 Petere ſignum à Deo, contingit dupliciter, ſcilicet ad explorandum poteſtatem Dei, uel ueritatem dicti eius, & ad inſtructionem. Primum eſt peccatum tentationis Dei, non autem ſecundum. 22. quæſt. 97.2.ad 3.

7 Multa ſigna præcedent diem iudicij. Suppl. q.73.1.c.

8 Sol & Luna obſcurabuntur ad incutiendum terrorẽ hominibus. Suppl. q.73.2.c.

9 Virtutes propter rei nouitatem & ſplendorem mouebuntur. Suppl. q. 73.3. c.

1 SYLLOGISMVS. * In agendis fit ſyllogiſmus, cuius maior uniuerſalis, eſt intellectus practici, minor uero particularis, eſt rationis particularis i. cogitatiuç, concluſio autem eſt in electione operis. 22.q.76.1.c. item q 90.1.ad 2.

2 Syllogiſmus neceſſario eſt in quolibet actu uirtutis, & peccati. Sed temperatus & intemperatus, ſyllogizant, ex triplici propoſitione, continens autem, & incontinens, ex quadruplici propoſitione, ſed diuerſimode. 12.q.77.2. ad 4.

¶ Syluester Papa, excommunicauit eos à quibus exulauit, non quidem ex uindicta, ſed ex zelo Dei. 22.q. 108.1.ad 4.

1 SYMBOLVM. * Neceſſe fuit edere plura ſymbola contra diuerſas hæreſes. Nec differunt, niſi quod explicatur in uno implicitum in alio. 22.q.1.9. ad 2. item 10.ad 1. item ad 2.

Edere

2 Edere nouum ſymbolum, pertinet tantum ad Papam, ſicut & cætera pertinentia ad totam eccleſiam.22.q.1.10.0.item q.11.2. ad 3.

3 In ſymbolis dicitur credo in Deum,in perſona eccleſiæ, cuius fides eſt formata quæ inuenitur in omnibus illis, qui ſunt numero & merito de eccleſia: & ut ſiqui fideles fidem formatam non habent, ad hanc formam pertingere ſtudeant.22.q. 1.9.ad 3.

4 In ſymbolo apoſtolorum melius dicitur,ſanctam eccleſiã, quàm in ſanctam eccleſiam. Tamen ſi dicatur,in ſanctam eccleſiam, intelligitur in ſpiritum ſanctum,ſanctificantem eam.22.q.1.9. ad 5.

5 In quolibet concilio compoſitum eſt aliquod ſymbolum, non quidem aliud à præcedenti, ſed explicans aliquid implicitum in priori,contra nouam hereſim.1.q.36.2. ad 2.

6 In ſymbolo patrũ,nihil explicatur de deſcenſu Chriſti ad inferos, quia nullus error exortus eſt contra hoc.22.q.1.9.ad 4.

7 Symbolum patrum,publice cantatur in miſſa,quia editũ fuit fide iam manifeſtata, & eccleſia pacem habente, & eſt declarans ſymbolum apoſtolorum, editum tempore perſecutionis,fide nondum propagata.Ideo ſymbolum apoſtolorum occulte dicitur in prima, & in completorium, quaſi contra tenebras errorum præteritorum & futurorum 22.q.1.9 ad 6.

8 Symbolum patrum, dicitur ſtatim poſt euangelium, quaſi expoſitio eius illud autem ſymbolum Athanaſij,dicitur in prima,quaſi expulſis iam hæreticorum tenebris. Et utrunque dicitur tantum in diebus, in quibus homines magis conſueuerũt uenire ad eccleſiam, & in quibus ſollennizatur aliquid de pertinentibus ad articulos fidei. 3. q. 83.4.c.

9 Athanaſius compoſuit manifeſtationem fidei,non quidem per modum ſymboli,ſed per modum doctrinæ, licet auctoritate Papæ, habeatur ut regula fidei,quia integram fidei ueritatem breuiter continet, 22. q.1.10.3.ad 3.

1 SIMILITVDO eſt relatio æquiparantiæ, non tamen ſemper denominat utrunque extremorum, ſed tantum quando forma eſt æqualiter & eadem ratione in utroque extremorum. 1.q.4.3.ad 4.item q. 42.1.ad 3.

2 Similitudo duplex.ſ.participationis eiuſdem formę,& proportionis.1. q.4.3.0,item q.14.3. ad 2.

3 Similitudo duplex.ſ. repræſentationis, & ſecundum conuenientiam in natura. Prima requiritur inter cognoſcens & cognitum, non autem ſecunda.1.q.85.8.ad 3.item q 88.1.ad 1.

4 Similitudo duplex.ſ.ut principium,& ut principiatum. Prima dicitur exemplar,ſecunda uero imago.1.q.35.1.ad 1

5 Aliqua dicuntur ſimilia dupliciter, ſcilicet participando unam formam, & ſecundum quod unum imitatur alterum, ſecundum proportionalitatem. Prima ſunt compoſita. Ideo nulla creatura eſt ſic ſimilis Deo,ſed ſolum ſecundo modo. 1.quæſt.4.3.0.item q. 44. 3. ad 1.

6 Similitudo triplex creaturę rationalis ad Deum.ſ.ſecundum eſſe naturæ, ſecundum cognitionem, & ſecundum poteſtatem operandi ad beatitudinem obtinendam.22.q.163.2.0.

7 Primas duas habuit angelus à principio,& tertiam appetiit. Sed homo, tantum primam habuit in ſua creatione,& reliquas appetijt.22. q. 163.2.0.

8 Verbum,idea,Deus, & quælibet cauſa, dicitur large ſimilitudo, id eſt, exem-

exemplar creaturæ,& effectus,non autem propriè. 1.q.35.1.ad 1.item q. 57.2.ad 2.

9 Similitudo conuenit uerbo * inquantum ipſum eſt quædam ſimilitudo rei intellectæ,ſicut genitum eſt ſimilitudo generantis,ſed ad amorem pertinet,non quod ipſe amor ſit ſimilitudo,ſed inquantum ſimilitudo,eſt principium amandi,& ideo genitum.ſ. uerbum, eſt principium amoris. 1.q.27.4. ad 2.

10 * Similitudo in diuinis,aliter pertinet ad uerbum,& aliter ad amorem, 1.q.27.4. ad 2.

11 Similitudo & diſſimilitudo in diuinis,attenditur ſecundum eſſentiam, non autem ſecundum relationes. 1. q.36.4.ad 3.

12 Similitudo & diſſimilitudo attenditur, non ſolum ſecundum qualitatem eandem uel diuerſam,ſed etiam ſecundum eundem uel diuerſum modum participandi. 12. q.52.3.c.

13 Conceptio intellectus,eſt ſimilitudo rei intellectæ. 1.q. 27.2.c.fi.

14 Species intelligibilis noſtri intellectus,non poteſt eſſe ſimilitudo principiorum indiuidualium. 1.q.14.11.ad 1.item 12. c.

1 * SIMONIA eſt ſtudioſa uoluntas, emendi uel uendendi aliquod ſpirituale,uel ei annexum. 22. q.100.1.c.

2 Simonia non eſt peccatum in ſpiritum ſanctum. 22.q. 100.1.ad 2.

3 Simonia eſt hæreſis,grauior hæreſi Macedonij,quo ad exteriorem proteſtationem,& ſimilitudinem. 22.q. 100.1.ad 1.

4 Actus eſt ſpiritualis dupliciter. ſ. ratione principij.ſ. doni uel officij, & ratione finis.Primum licet uendere,non autem ſecundum,quia ſimonia eſſet. 22.q.100.3.c.

5 Oratio eſt ſpiritualis utroque modo. Ideo non debet imponi pro pretio, quia eſſet ſimonia. Sed licet dare eleemoſynam pauperibus ut orent. 22.q.100.3.ad 2.

6 Licet uendere iuſtum patrocinium,& iuſtum conſilium. Non autem uerum iudicium,i.ſententiam,nec uerum teſtimonium, quia ad hæc tenentur iudex & teſtis, non autem aduocatus, uel iuriſperitus. Ideo eſſet ſimonia in cauſa ſpirituali, non autem in cauſa ſeculari. 22. q. 71.4.c.item q. 100.3.ad 3.

7 Papa poteſt incurrere ſimoniam,ſicut & alij. Et grauius eſt peccatum,quanto Papa eſt maior, quia non eſt dominus ſpiritualium, ſed diſpenſator. 22.q.100.1.ad 7.

8 Ante collationem beneficij,licet epiſcopo ſubtrahere de fructibus eius, ad pios uſus. Sed requirere ab eo cui confert eſt ſimonia. 22.q.100.4.ad 3.

9 Si clericus impendat prælato obſequium honeſtum,i.ad ſpiritualia, fit dignus eccleſiaſtico beneficio. Non autem ſi ſit inhoneſtum, uel ad carnalia,id eſt ad utilitatem conſanguineorum, uel patrimonij eius, ſed eſt munus ab obſequio,& ſimonia. 22.q.100.5.ad 1.

10 Dare aliquid aduerſarijs, ne impediant in beneficio eccleſiaſtico, ante acquiſitum ius,eſt ſimonia,non autem poſt. 22.q.100.2.ad 5.

11 Permutatio uel tranſactio beneficij eccleſiaſtici ſine licentia, eſt ſimonia,quia nomine emptionis & uenditionis,prohibetur omnis contractus ſpiritualium non gratuitus.Sed cum licentia prælati, & ex cauſa utili uel neceſſaria, ſunt licitæ. 22.q. 100.1.ad 5.

12 Accipere aliquid temporale pro ſacramentis,eſt ſimonia. Nec conſuetudo excuſat. Non autem accipere ad ſuſtentationem. 22.q.86.1.ad 3.item q.100.2. c.

13 Exigere aliquid pro abſolutione ab excommunicatione, quaſi pretium

abſolu-

abſolutionis,eſt ſimonia,non autem quaſi pœnam pro culpa. 22. q. 100.2. ad 3.

14 Exigere aliquid pro conſectatione, benedictione, ordinibus, chriſmate; oleo ſancto,uel alio ſpitituali, eſt ſimonia, niſi accipiantur ut ſtipendia,22.q.100.2. ad 4.

15 Accipere aliquid pro diſpenſatione,commiſſione, correctione, doctrina ex officio ſpirituali,feſto faciendo,uel prætermittendo, etiam ad ſuſtentationem,eſt ſimonia, quia ex officio ad ea obligantur, & ſtipendia habent. Tamen uiſitantes, poſſunt accipere procurationes. 22. q. 100.3. ad 3.

16 Statutum de non fienda proceſſione in funere,niſi dentur tot, eſt illicitum & ſimoniacum,non autem quòd proceſſio fiat,ſi tot dentur. 22. q.100.3. ad 2.

17 Dare uel accipere aliquid qnaſi pretium, pro prædicatione, prophetia, oratione,officio,& huiuſmodi actibus ſpiritualibus eſt ſimonia. Non autē accipere pro ſuſtentatione,ſecūdum ordinationem eccleſiæ,uel conſuetudinem approbatam,non exigendo ab inuitis per ſubſtractionem ſpiritualium,ſed per ſuperiorem.22.q.100.3.o.

18 Hypocrita non uidetur eſſe ſimoniacus,quia non dat ſpirituale propter temporale,ſed demonſtrat ſanctitatem,& furatur laudem.22.q.100. 5.ad 4.

19 Emptores ſpiritualium, imitantur Simonem Magum in actu, uenditores autem in intentione: quia uoluit emere ut uenderet. Giezi uero tantum uendidit. Ideo ſecūdi poſſunt dici ſimoniaci,& Giezitæ, primi uero ſimoniaci tantum.22.q.100.1.ad 4.

20 Simonia mentalis,& quodlibet aliud peccatum interius,nullam pœnā eccleſiaſticam incurrit,ſed diuinam.22.q.100 6. ad 6.

21 Simonia & alia peccata, tollunt gratiam,& executionem ordinum. Nō autem tollunt ſacramentum,nec impediunt ſuſceptionem eius. 22. q.100.6.ad 1.

22 Emens aliquid ſimoniace,punitur priuatione cuiuſlibet rei talis. Dantes autem uel mediantes,puniuntur infamia & depoſitione ſi ſint clerici,ſed laici excommunicatione.22.q.100 6.o.

23 Recipiens beneficium ſimoniace: tenetur reſtituere illud, & omnes fructus qui potuiſſent percipi,à diligenti poſſeſſore,deductis expenſis,licet alius dederit pro eo,neſciente,præter fructus consūptos bona fide, niſi fuerit inimicus eius,ut impediret eum,uel niſi contradixerit,nec poſt ratum habuerit.22.q.100.9. ad 3.

24 Dans pecuniam ſimoniace,non poteſt eam repetere,licet recipiēs,eam teneat iniuſtè.22.q.100.6.ad 1.

25 Res ſimoniaca,debet reſtitui eccleſiæ, in cuius iniuriam data eſt,niſi totum collegium ſit in culpa 22.q.100.6.ad 4.

26 Nullus debet ordinari ab epiſcopo ſimoniace promoto, etiam occulto, licet præcipiat uel excommunicet. Et ſi ordinetur, non poteſt exequi niſi diſpenſetur,licet ignoraret. Si uero epiſcopus ſit aliter ſimoniacus occultus,quilibet poteſt ordinari ab eo.22.q.100.6.ad 2.

27 Suſcipiens ordinem ſacrum ſimoniace,etiam occulte,ſuſpenſus eſt quo ad ſe, & quo ad alios. Sed dans ordinem, uel dans ſiue recipiens beneficium, uel medians, publici, ſunt ſuſpenſi utroque modo: occulti uero, ſunt ſuſpenſi primo modo tantum. 22. q. 100. 6. ad 1. item ad 2.

28 Solus Papa poteſt diſpenſare,cum promoto ſimoniace ſcienter. In alijs autem caſibus,epiſcopus poſt renūciationem, facit quadruplicem diſpen-

ſpenſationem.ſ.paruam.i.quo ad communionem laicam, magnam, ut ſit in ſuo ordine in alia eccleſia: maiorem, ut ſit in eadem in minoribus: maximam uero, ut in eadem eccleſia, in qua aliquid ſimoniace acquiſiuit, maiores ordines exequatur, non tamen quòd prælationes accipiat. 22.q.100.6.ad 7.

1 SIMPLEX aut totum cognoſcitur, aut nihil, 1.q.58.5.c.item q.85.6.c. item 22.q. 2.2. ad 2.

2 Pluralitas rationum, non repugnat maxime unitati & ſimplicitati, niſi quæ reducitur ad diuerſitatem rei. Ideo conuenit Deo, licet ſit omnino ſimplex. 1. q.3.o. item q. 9. 1.c. item q. 25.1.c. item q. 28.2. c.

1 SIMPLICITAS ad uirturem ueritatis pertinens, dicitur ſimplicitas, quia non tendit in diuerſa, ueritas autem dicitur, inquantum ſigna concordant ſignatis. Ideo ſimplicitas & ueritas, differunt tantum ratione. 22.q.109.2.ad 4.item q.111.3.ad 2.

2 Simplicitas eſt uirtus, ad quã pertinet directe præſeruare ſe à deceptione. 22.q.111.3.ad 2.

3 Simplicitas facit intentionem rectam, non quidem directe, quia hoc facit omnis uirtus, ſed indirecte. ſ excludendo duplicitatem, per cuius oppoſitum dicitur. 22.q.109.2.ad 4.

1 SIMPLICITER dicitur dupliciter, ſcilicet, abſolute, id eſt, ſecundum naturam ſuam, ſiue ſine adiuncto, & totaliter, id eſt, uniuerſaliter ſiue omnino. 22. q. 58 10.ad 2.Item q.109. ad 4.item 3. q.50 5.o.

2 Vnumquodque dicitur ſimpliciter, ut eſt in actu, ſecundum quid uero ut eſt in apprehenſione. 22.q.6 6.c.

¶ Simulatio proprie. eſt mendacium in ſignis factorum exteriorum. Ideo ſemper eſt peccatum. Sed large ſumitur pro fictione. 22.q. 111.1.o.

¶ Synagoga fiebat in diuerſis locis, ad doctrinam: templum autem tantum in uno loco, ad ſacrificium. Et utrique ſuccedit eccleſia, 12.q. 102.4.ad 3.

1 SYNDERESIS non eſt potentia, ſed eſt habitus naturalis primorum principiorum moralium, 1.q.79.12.o.item 13.c.fi.item ad 3.item 12. q 94.1.ad 2.item 22.q.47 6.ad 1.item ad 3.

2 Actus ſynderesis eſt, remurmurare malo, & inclinare ad bonum. 1. q. 79 1.c.

¶ Syneſis eſt uirtus beneiudicatiua de agibilibus, ſecundum legem communem, Gnomi uero, ſecundum altiora principia. ſ. iuris naturalis, ideo eſt altior. 1.q 22.1.ad 1.item 12.q.57.6.o.item 22.q 48.c.fi.itẽ q.51.3.4.o.item q. 53. 2.c.

1 SINISTRVM. * Dextra pars mundi, eſt auſtralis, ſiniſtra uero, aquilonaris. 12.q.102.4 ad 6. co.2.

2 Pars dextra, ſignificat bona ſpiritualia, & ſiniſtra, bona temporalia, 12. q.102.4.ad 6.co.2.

¶ Synonyma dicuntur nomina ſignificantia idem, ſecũdum eandem rationem. 1.q.13.4 ad 1.

¶ Situs.* Quæ pertinent ad ſitum, dicuntur de Deo metaphorice: ut ſedere, & ſtare. 1.q.3.1. ad 4.

1 *SOBRIETAS proprie eſt circa potum inebriatum. Largè uero, eſt circa omnem materiam, quia ſobrius dicitur, quaſi briam. i. menſuram ſeruans. 22.q.143.c.princ. item q.149.2.o.

2 Sobrietas eſt ſpecialis uirtus. 22.q.149. 2. o.

Sobrietas eſt maxime neceſſaria iuuenibus, quia in eis uiget concupiſcentia. Mulieribus autem, quia in eis deficit robur mentis. Senibus uero & epiſcopis, omnibus miniſtris eccleſię, & regibus, propter officia, & operationes eorum. 22, q. 149 4. o.

SOCRATES ditiſſimus Thebanus, abiecit magnum pondus auri, ut Athenis uacaret philoſophiæ, 22. q. 186. 3. ad 3.

¶ Sodomia, id eſt coitus maſculorum, eſt ſpecies luxuriæ contra naturã. 22. q. 142. 4. ad 3. fi. item q. 154. 11. o. item 12. ad 4. item 3. q. 70. 2. ad 1.

¶ Sol aliqualiter influit in omnia corpora. 22. q. 47. 5. ad 2.

Sol propter diſtantiam loci, non eundem caloris effectum habet in Dacia, quem habet in Aethiopia. 1. q. 115. 6. ad 2.

¶ Solennitas unicuique adhibetur, ſecundum conditionem eius, & tantum cum quis totaliter mancipatur alicui rei. 22. q. 88. 7. c.

SOLERTIA non eſt uirtus, quia ſe habet ad bonum & ad malũ, & magis dependet ex naturali ingenio, quam ex aſſuetudine. 22. quæſt. 49. 4. o.

Solertia eſt ſubtilitas quædam, in non perſpecto tempore medij, ſecundum Ariſtotelem. Vel eſt habitus, ex repentino inueniens quod conuenit. 22. q. 48. c.

Solertia ualet ad bene conſiliandum, ſed neceſſaria eſt in repentinis. 22. q. 49. 4. ad 2,

SOLICITVDO eſt ſtudium adhibitum ad aliquid cõſequendum, quod maius eſt, ubi eſt timor, & minus eſt, ubi eſt ſecuritas. 22. q. 47. 9. ad 3, item q. 55. 6. e.

Solicitus dicitur quaſi ſolers citus, quia ex ſolertia animi, uelox eſt ad proſequendum agenda. 22. q. 47. 9. c. item q. 49. 4. c.

Solicitudo pertinet ad prudentiam. 22. q. 47. 9. o. item q. 48. ad 5. item q. 53. princ. item q. 54. 2. c.

Solicitudo temporalium, eſt illicita tripliciter. ſ. ſi in eis ponatur finis, uel ſuperfluum ſtudium, uel timor. 12. q. 108. 3. ad 5. item 22. q. 55. 6. o. item q. 83. 6. ad 2. item q. 188. 7. c.

Solicitudo de futuris prohibetur, niſi immineat tempus eorum. 22. q. 55. 7. o. item q. 188. 7. ad 2.

* SOLITARIVS. * Homo poteſt ſolitarius uiuere dupliciter. ſ. uel quaſi ſocietatem humanam non ferens propter animi ſæuitiam, & hoc eſt beſtiale, uel per hoc quòd totaliter diuinis rebus inhæret, & hoc ſupra hominem, & ideo Philoſophus dicit in primo politicorum, quòd ille qui alijs non communicat, aut eſt beſtia, aut Deus. i. diuinus. 12. q. 51, 1. c. fi. item 22. q. 88. 8. ad 5.

* Si autem abſque præcedenti exercitio, ſolitaria uita aſſumatur, eſt periculoſiſſima, niſi per diuinam gratiam ſuppleatur, quòd in alijs per exercitium acquiritur: ſicut patet de beatis Antonio, & Benedicto. 22. q. 188. 8. c fi.

¶ Solitudo non eſt eſſentia perfectionis, ſed eſt inſtrumentum congruũ contemplationi, non autem actioni. 22. q. 188 8. o.

SOLVS, remouet conſortium dupliciter. ſ. uel ſimpliciter. i. ſolitarius. ſ. qui non eſt cum alio eiuſdem naturę, uel conditionis, uel reſpectu alicuius: primo modo ſtat cathegorematice, ſecundo modo ſincathegorematice, 1. q. 31. 3. 4. o.

Solus, proprie determinat tantum ſubiectum, ſolum autem, & tantum, poſſunt congrue addi ſubiecto & prædicato. 1. q. 31. 3. ad 2, item 4. c.

* Hæc

3 * Hęc proprie non conceditur, Pater, uel Trinitas, eſt ſolus Deus, niſi ex parte prædicati intelligatur aliqua implicatio. 1.q.31.3.ad 2.

4 Hæc propoſitio, ſolus Deus eſt pater, cathegorematice eſt falſa, ſed ſyncathegorematice eſt uera in triplici ſenſu, & eſt falſa in uno ſenſu. ſ. formaliter & communiter. 1.q.31.3.ad 3.

5 Hæc propoſitio, ſolus pater eſt Deus, alię ſimiles, cathegorematice ſunt falſę, ſed ſyncathegorematice ſunt uerę in duplici ſēſu, & falſæ in uno ſenſu. 1.q.31.4.0.

6 Hæc propoſitio, ſolus Deus creat, uel generat, uel eſt Deus, & aliæ ſimiles, ſunt falſę cathegorematice: ſed ſunt ueræ ſyncathegorematice, in duplici ſenſu. 1.q. 31.3.0.

1 SOMNIVM. * Cauſa ſomniorum duplex. ſ. interior, id eſt, pręcedens cogitatio, uel diſpoſitio corporis, & exterior, ſ. ars, cœlum, dæmon, & Deus, per angelos. 22.q.95.6.0. item q.154 5.c. item q.172.1. ad 2. item 3.q 80.7 c.

2 Somnium quandoque eſt cauſa futurorum euentuum, ſ. inducendo ad operandum, & quandoque eſt ſignum eorum. ſ. quando idem eſt cauſa utrique. 22.q.95.6.c. item q.154.5.c.

¶ Somnolentia & ocioſitas, ut reducuntur ad torporem, ſunt filię accidiæ 22.q.35.4.ad 3.

1 SOMNVS. * In ſomnis nullus poteſt mereri, nec demereri, quia tunc non poteſt haberi perfectum iudicium rationis: ſed poteſt eſſe ſignū præcedentis meriti, uel peccati. 1.q.84.8. 0. item q 94.4. ad 4. item 22. q.154. 5.0.

2 Somnus poteſt eſſe peccatum mortale, uel ſaltem occaſio peccati mortalis, ſ. quando ex hoc ommittitur illud, quod quis facere debet, uel fit aliquid quod inclinat ad malum. 12.q.71.5.c.

1 SORS propriè dicitur, cum aliquid fit, ut conſiderato eius aduentu aliquid innoteſcat. 22.q.95.3.8.c.

2 Sors triplex. ſ. diuinatoria, diuiſoria, & conſultoria; prima quæritur cognitio futuri: ſecunda habendi: tertia fiendi. 22.q.95.8.c.

3 Sors cuius euentus exſpectatur ex ſtellis, eſt uana & falſa: ſi autem à fortuna, eſt uana tantum ſors diuiſoria: ſi uero à diabolo, eſt illicita, & prohibetur ſecundum canones: ſed ſi exſpectatur à Deo, non eſt mala ſecundum ſe, licet ſit peccatum quadrupliciter. ſ. ſi fiat ſine neceſſitate, uel ſine reuerentia, uel in terrenis, uel in electionibus eccleſiaſticis. 22.q.95.8.c.

1 SPECIES duplex, ſcilicet natura communicabilis pluribus indiuiduis immediate ſecundum nomen & rationem æqualiter participatam, ut homo, & intentio quieſcens in anima, ut ſpecies in anima. 1. q.13.9.0.

2 Vnumquodque ſortitur ſpeciem ſecundum actum, & non ſecundum potentiam, ſecundum formam, in compoſitis ex materia & forma. 1.q.53.1.c. item 12. q 1.3.c.

3 Illud ſecundum quod aliquid ſortitur ſpeciem, oportet fixum & ſtans, quaſi indiuiſibile: & quicquid attingit illud ſub illa ſpecie cōtinetur, & quicquid recedit ab eo in plus uel minus, pertinet ad aliam ſpeciē perfectiorem uel imperfectiorem. 12.q.52.1.c.

4 Nihil prohibet eſſe aliquam ſpeciem in aliquo genere, quæ aliqualiter operetur in omnibus ſpeciebus eiuſdem generis, ſicut ſol influit in omnia corpora. 22.q.47. 5. ad 2.

1 SPECTACVLA de utilibus & neceſſarijs ad uitam, ut uenationes, diſtrahunt animū, & debent uitari à pœnitente, licet ſint licita,

cum

cum debitis circunſtantijs. 22.q.167.2.c. ad 2.

2 Spectacula turpium uitanda ſunt ab omnibus, ſed maxime à pœnitentibus. 22. q. 102.6.ad 8.item q. 167.2.ad 2.

3 Inſpectio ſpectaculorum turpium, & ad peccata prouocātium ſtudioſa, eſt prohibita, & eſt peccatum, & eſt mortale quandoque: unde & commiſtionem animalium diuerſæ ſpeciei, prohibet lex, ad tollendam uniuerſaliter occaſionem concupiſcentiæ. Animalia enim diuerſarum ſpecierum, non commiſcentur de facili, niſi hoc per homines procuretur: & ſic in aſpectu coitus animalium, excitatur homini concupiſcentiæ motus: unde etiam in traditionibus Iudæorum, prohibitum inuenitur, ut Rabbi Moyſes dicit, ut homines auerterent oculos ab animalibus coeuntibus. 22.q.102.4.6.ad 8. item q.167.2.c.ad 2.

¶ Speculatio dicitur à ſpeculo, non autem à ſpecula: & reducitur ad meditationem, quia eſt uiſio cauſæ per effectum. 22. q. 180. habent ibi eſſe quieſ.3.ad 2.

¶ Speculum. * In ſpeculo fracto, reſultant multę imagines, quia habet multas ſuperficies, cauſantes ſingulas reuerberationes, quia non habent ibi eſſe quieſcens. 3.q.76.3.c.

1 SPES eſt uirtus. 22.q.17.1. o.

2 Spes eſt uirtus theologica. 12. q.62.3.o.item 22.q.17.5.o.item q.18.1.b.item 2.ad 4.

3 Spes poteſt eſſe informis, id eſt, ſine charitate. 12. q. 65. 4. o. item 5. ad 2.

4 Spes informis, non eſt uirtus. 12, q.65.4.o.item 5.ad 2.

5 Obiectum principale ſpei eſt gloria animæ, non autem gloria corporis, ſed obiectum ſecundarium. 22.q.17.5.ad 1.item q.18.2. ad 4. item 3.q.7.4.ad 1.

6 Spes habet duplex obiectum. ſ. bonum exſpectatum, & auxilium Dei. 12.q. 40.7.c.item q.42.1.c.item q.62.4.ad 3.item 22.q.1.3.ad 1.itē q.17.2.4.5.c.item 6.ad 3.item 7.c.item q.18.2.c.item q. 19.1.c. itē 3.q.7.6.ad 1.

7 Obiectum eius habet quatuor conditiones, ſcilicet bonum, arduum, futurum, & poſſibile. 12.q 40.1.o.item 2. 5. 6.7.8.c.item q. 41.2.c.item q.42.3.c.item ad 3.item 22. q.17.1.7. c. item q.18.1.ad 1.itē 2 c.ad 3.item q.20.4.c.item q.21.1.c.item q. 144.1.c.

8 Obiectum ſpei, non eſt poſſibile, ut eſt differentia ueri, ſed ut poſſibile, dicitur ſecundum aliquam potentiam. 12.q.40.3.ad 2.

9 Spes poteſt eſſe de actu uirtutis, qui eſt in poteſtate noſtra. 12. q. 42. 3. ad 3.

10 Spes eſt tantum eorum quę non habentur à ſperante. 3. q. 7. 8. ad 2. item 9. ad 1.

11 Spes & præſumptio, ſunt de malo abuſiue, pro inordinato timore. 22. q.21.3. ad 1.

12 Spes directe reſpicit proprium bonum, non autem bonū alienum, quia ſignificat motus. Motum autem ſemper eſt ad proprium terminum proportionatum mobili. 12.q.17.3.c.

13 Sperare licet in homine, ut in cauſa ſecundaria, non autem ut in cauſa principali, ſed tantum in Deo. 22. q.17.4.o.item 5.c.item q. 25. 1, ad 3.

14 Proprium & principale obiectum ſpei uirtutis, eſt beatitudo æterna, ſecundarium autem, ſunt alia bona. 22.q.17.2.4.o.item 5. c. ad 3. itē q.18.2.c.ad 3.

15 Spes eſt de beatitudine, ut de ultimo fine, ſed eſt de gratia, ut de ducente ad

te ad finem. 12.q.69.2.ad 1.item 3.c.

16 Spes abſolute, eſt tantum de bono proprio, ſed ut præſupponit amorē, poteſt aliquis alteri ſperare uitam æternam. 22.q.17.3.c.item q.18. 2 ad 3 item 3 ad 2.item 3 q.7.4.ad 3.

17 Nec eſt in beatis.12.q 67.4.5.o.item 22.q.18. 2.o. item 3.c. item q. 19.11.ad 3.

18 Nec in damnatis, ſed tantum in uiatoribus hic, uel in purgatorio, uel in limbo patrum. 22.q.18.3.o.

19 Spes eſt ſubiectiue in potentia appetitiua, non autem in cognoſciua.12. q 40 2.o.item 22.q.18.1.c.

20 Spes eſt in iraſcibili ſubiectiue.1.q.59.1.ad 2.item 12.q.23 1.2.c.item q.40.1.b.item c.ad 3.

21 Spes uirtus eſt ſubiectiue in uoluntate.1.q.50.4.ad 3.item q. 82. 5. ad 2.item 22.q.18 1.o item 3.d.26.q.1.5.o.item q.2.2.c. item Verit. q.253.ad 5.item Virt.q.1.c.fi.item ad 12.item q.4.2.o.

22 In brutis eſt ſpes, paſſio, & deſperatio. 12.q. 40.3.o. item 3. d.26.q. 1.1.c.

23 Aliquid eſt cauſa ſpei dupliciter, ſcilicet, faciendo aliquid eſſe poſſibile, ut diuitiæ, fortitudo, & omne augens poteſtatem hominis, uel faciendo æſtimationem de poſſibili, ut doctrina, & perſuaſio: ſed experientia eſt cauſa ſpei utroque modo, licet ſit cauſſa defectus eius, tantum ſecundo modo. 12.q.40.5.o.item q.42.5 ad 1.item q.45.3. c.Amor.235.Appetitus.31. Baptiſmus.12. Concupiſcentia.3. Confeſſio. 56.

24 Stultitia & experientia, ſunt cauſę ſpei per accidens, remouendo ſcientiam, qua uere æſtimatur aliquid non eſſe poſſibile. 12.q.40.5.ad 3. item 6.c fi.item ad 3.Corruptio.3.Enoch.Fides.101.Fiducia.7.Miſericordia. 45.Oratio.41.Paulus.24.

25 Iuuentus eſt cauſa ſpei, quia parum habet de pręterito & memoria, & multum de futuro, & multos ſpiritus: ideo cor ampliatur, & fiunt animoſi ſed parum experti.12.q.40.6.o.

26 Senes deficiunt ſpe, propter experientiam, quæ facit ęſtimationem impoſſibilis.12.q.40 5. ad 2.

27 In ebrijs ſunt duæ cauſæ ſpei.ſ. incōſideratio, & caliditas, & multiplicatio ſpirituum propter uinum.12 q.40.6.o item q. 45.3.c.

28 Spes quo ad rem ſperatam, eſt ex gratia & meritis, ſed quo ad habitū, eſt tantum ex gratia. 22.q 17.1.ad 2. item 3 d.26.q.2.1 ad 3. item Virt q.4.1.ad 2.Peccatum 96 Pignus.1.Præſumptio.2. 12.Saluari.7. Sepultura, 1.13.Timor.11.15. 31.

29 Spes præſupponit merita in propoſito, non autem in actu. 12.q.62.4. ad 2.item q.65.4.c.item 3.diſt.26.q.2.artic.3.q.1.ad 1.item Virt.q. 4 1.ad 3.

30 Spes ſemper procedit ex gratia, uel habita, uel expectata, non autem ſemper ex habita.12.q.62.4.ad 2.item 2.d.43.5.ad 4.item 4. d.2.q. 2.2.ad 3.

31 Spes præſupponit amorem, & deſiderium rei ſeparatę. 22.q.128.ad 6.

32 ¶ Effectus. Spes extendit ſe in Deum, ratione diuinæ largitatis, à quo reſilit donum timoris, ex conſideratione propriæ prauitatis.3.d. 26. q.2.1. ad 4.

33 Spes per ſe adiuuat operationem dupliciter.ſ. ratione obiecti, & ratione effectus.ſ.delectationis. 12.q 40.8 o.

34 Spes ſupra expectationem addit certitudinem.3 d.26.q.1 3.ad 1 item q.2.1.2.c.Amor.235.236.Audacia.6.9.

35 Spes addit ſupra deſiderium quendam conatum, & eleuationem animi,ad conſequendum bonum arduum.12.q.25.1.c. item q.46.1.c.
36 Spes præcedit gaudium,& cauſat illud.12.q.25.1.c. Baptiſmus. 16.99. Charitas 61.146.150.154. Confeſſio. 18.
37 Spes diuiditur cõtra memoriam ratione delectationis,quæ eſt effectus utriuſque,non autem ſecundum eſſentiam. 3.d.26.q.1.1.ad 2. Conſilium 7.
38 Spes eleuat affectum hominis,ad ſummum bonum, ut adipiſcendum. Virt.o.2 2 ad 5 Correctio.3.3.16. Delectatio.35.c.
39 Habens ſpem, ſperat Deum conſequi, & per ipſum omnia neceſſaria quantumcunque difficilia obtinere, & omnia nociua quantumcunque difficilia repellere.3.diſt.26.q.2.1.ad 2. Expectatio. o. Fiducia. 7.8.Ira.12.39.43.78. Iuſtus.7. Matrimon.128.132. Miraculum. 5.
40 Spes facit inhærere Deo,ut principio beatitudinis,fides autem, ut principio cognoſcendi ueritatem, charitas uero, propter ſeipſum: ideo diſtinguuntur realiter.22.q.17.6.o.item q. 23.6.c.item 3.diſt. 26.q. 2.2.3.q.1.o.item Virt.q.2.3.c.item q.4.3.ad 9. Modeſtia.8. Mors. 13.23.Oratio.16.41.Pœnitentia.52.Præſumptio.13. Religio.8.44. 61.Saluari.7.Triſtitia.14.Præſumptio.13. Verecundia.7. Virtus. 56. Viſio.15.
41 Spes & fides,de ſubiectis humanæ poteſtati, non ſunt uirtutes: ſed de ijs quæ ſunt ſupra facultatem naturæ humanę,excedunt omnem uirtutem,homini proportionatam.12.q.62.3.ad 2.
42 Spes directe reſpicit proprium bonum,non autem alienum,quia ſignificat motum.Motus autem ſemper eſt ad proprium terminum proportionatum mobili: ſed amor eſt directe ad alium, quia eſt unio amantis ad amatum,& unio eſt diſtinctorum. 22.q.17.3.c.
43 Spes proprie,eſt tantum de bono, niſi forte abuſiue, timor autem eſt tantum de malo.12.q.23.2.c.fi.item q.40.1.c. item 4.ad 1.item q. 42.5.ad 1.item q.67.4.ad 2.item 22.q.21.3.ad 1.itẽ d. 26. q.1.3 c.
44 Spei contrariatur deſperatio, ſecundum acceſſum & receſſum à bono, timor autem ſecundum contrarietatem boni & mali. 12. q. 40.4.o. item q.45.1.ad 2.item 22.q.128 ad 6.item q.129.6.ad 2.item 3.d. 26.q.1.3. ad 3.
45 Spes eſt tantum de futuro,ſed gaudium eſt de præſenti.12.q 40.1.c.itẽ 3.d.26.q.1.3.c
46 Spes eſt tantum de arduo, ſed deſiderium & concupiſcentia de bono abſolute.12.q.25.1.c.fi.item q. 40.1.o item 3.d. 26.q.1.3.c.
47 Spes eſt tantum de poſſibili,deſperatio autem de impoſſibili.12.q.23. 2.c.fi.item q.40.1.c.item ad 3. item 4.o 3.d.26.q.1.1.c.
48 Spes uirtus eſt circa arduum diuinum, non autem magnanimitas, ſed circa humanum.22.q 17.5 ad 4 item 3.d.26.q.2.2 ad 4.
49 Spes reſpicit arduum aſſequendum auxilio alterius,ſed magnanimitas ut aliquid ſuæ poteſtatis, ſcilicet operationem magnorum.22.q.17. 5.ad 4.
50 Exſpectatio ſpei, dicit reſpectum ad auxilium Dei, ſine ſperatum differatur ſine non,non autem dicit dilationem,ſicut exſpectatio longanimitatis.22. q.17. 5.ad 3.
51 Spes eſt de principaliori bono, quàm concupiſcentia, & delectatio tactus,quæ ſunt uehementiores & naturaliores.22.q.141.7.ad 3.
52 Spes & deſperatio,prçſupponit deſiderium,12.q.40. 1.c. item 4.ad 3. item 7.c.item q.41.2.ad 3.
53 Spes eſt media inter præſumptionem & deſperationem, 12.q.64.4.ad 3. item

3.item 22.q.17.5.ad 2.

54 Amor non habiti,præſupponit ſpem,& ſpes deſideriũ:ideo ſpes eſt media inter utrumque.12.q.40.1.c.3.d.26.q.1.art.3.q.2.o.

55 Spes eſt prima paſſio iraſcibilis:ſecunda deſperatio:tertia amor:quarta audacia:quinta,& ultima,ira. 12.q.23.4.c.item q. 25.3.o.

56 Spes eſt nobilior uirtutibus moralibus,quo ad obiectum.ſ Deum,non autem quo ad modum,ſed econuerſo. 12. q 67 4.ad 1.item 3.d.33.q.1.4. ad 1.

57 Sicut ſe habet ſpes ad magnanimitatem, ſic & timor ad fortitudinem, 22.q.129.7.c.item 3.d.26.q.2. 2. ad 4.

58 Fides abſolute eſt prior ſpe.12.q.62.4.c.item 22.q. 4.7.c. ad 2. item q.1.7.6.ad 2.item 7.o.item 3. d.23.q.2 5.o.

59 Spes eſt prior fide.non in eſſe,ſed in propoſito: ideo ſpes dicitur introducere ad fidem.22.q.4.7 ad 2.item 3.d.23.q.2.5.ad 3.

60 Spes & timor ducunt ad charitatem,per modum cuiuſdam diſpoſitionis.22.q.27.3 c. ad 3.

61 Spes eſt prior charitate,uia generationis.ſed ordine perfectionis, eſt econuerſo.12.q.62.4 o.item q.65.5.ad 2.item 22.q. 17.8.o. item 3. d.26.q.2.art.3.q.2.o.

¶ Spina. * Spinæ & tribuli,producti ſunt ſimul cum alijs plantis, ſed non fuiſſent nociui ante peccatum.1.q.69.2.ad,2.item 22. q.164.2.c.ad 1.

1 Spiratio actiua eſt eadem numero,in patre & filio.1.q.36.3.ad 1.item ad 2.item 4. ad 1.

2 Pater & filius,ſunt duo ſpirantes,ſed unus ſpirator.1.q.36.4.ad 7.

1 SPIRITVALIS ſubſtantia dicitur eſſe in loco dupliciter. ſ.uel per applicationem uirtutis limitatæ,ut angelus,uel non limitatæ, ut Deus. 1. q. 52.1.c. princ.

2 In ſubſtantijs in corporeis non eſt totalitas quantitatis,nec per ſe,nec per accidens:nec totalitas ſecundum perfectam rationem eſſentiæ,1. q.8.2. ad 3.

1 SPIRITVS. * Nomen ſpiritus,uidetur eſſe ſumptum,à reſpiratione animalium.1.q.36.1. c.

2 Spiritus dicitur ſextupliciter,ſ. aer uel uentus, corpora beatorum,animę beatorum,uirtus imaginatiua,mens,& Deus,1.q.41.3. ad 4.

3 Spiritus ut nominat ſubtilitatem naturæ, eſt commune tribus perſonis: ſed dupliciter conuenit tantum ſpiritui ſancto:* primo quidem ex ipſa communitate eius quod dicitur ſpiritus ſanctus:ſecundo uero ex propria ſignificatione:nam nomen ſpiritus in rebus corporeis, impulſionem, & motionem ſignificare uidetur, flatum enim & uentum ſpiritum uocamus. Eſt autem proprium amoris, quod moueat,& impellat uoluntatem amantis,in amato.Sanctitas autem illis rebus attribuitur quę in Deum ordinantur: quia igitur perſona diuina, procedit per modum amoris,quo Deus amatur:ideo conuenienter ſpiritus ſanctus,& amor & perſona huiuſmodi nominatur.1. q.36.1.o.

4 Spiritus ſanctus,in ui duarum dictionum, eſt commune toti trinitati: ſed in ui unius dictionis,eſt proprium nomen tertiæ perſonæ ex uſu eccleſię,duplici ratione, ſcilicet ex ipſa communitate eius quod dicitur ſpiritus ſanctus, & ex propria ſignificatione ſpiritus & amoris. 1.q.36.1.o.item 22. q.14.1.c.

5 Et ponitur pro relatiuo,non ex nomine,ſed ex uſu eccleſiæ,niſi ut ſpiratus.1.q. 36.2. ad 2.

6 Spiritum ſanctum eſſe, non eſſe creaturam, ſed Deum, probatur multipliciter. 1. q. 27. 1. c item q. 43. 3. c. ad 4.

7 Spiritus ſanctus ſubito aduenit mentibus hominum. 12. q. 113. 7. b.

8 Spiritus domini, in ſcriptura, non niſi pro ſpiritu ſancto conſueuit poni: qui aquis ſuperferri dicitur, non quidem corporaliter, ſed ſicut uoluntas artifi is ſuperfertur materiæ, quam uult formare. 1. q. 64. 3. ad 3 item ad 4. item q 66. 1 ad 5. item q. 74 3. ad 4.

9 Pater & filius ſunt unum principium ſpiritus ſancti, unitate notionis communis. 1. q. 35. 2 c. item q 36. 4 o.

10 Græci communiter dicunt, ſpiritum ſanctum eſſe imaginem patris & filij, non autem Latini. 1. q. 35. 2. c. ad 1.

11 Auferens ſponſam propriam per uim, excuſatur à crimine raptus, licet peccet uiolentiam inferendo. 22. q. 154 7. ad 4.

1 SPONSALIA ſunt futurarum nuptiarum promiſſio. Suppl. q. 43. 1. o.

2 Poteſt homo in fine primi ſeptennij ſponſalia contrahere ſicut in fine ſecundi matrimonium contrahere, ac religionem ingredi, & in fine tertij ciuiliter ſe obligare. Suppl. q 43. 2. o.

3 Dirimuntur ſponſalia & cum quis ad religionem confugerit, & cum alter coniugum cum altero matrimonium contrahit, per uerba de præſenti, aliter etiam dirimuntur uarijs caſibus ſecundum iudicium eccleſiæ. Suppl. 23. 3. c.

¶ Stare ſignificat poſitionem naturalem hominis cum immobilitate. 22. q. 183. 1 o.

1 STATVS proprie pertinet ad libertatem uel ſeruitutem in temporalibus uel ſpiritualibus, quia ſignificat immobilitatem & obligationem perſonæ hominis. 22. q. 183. 1. o. item 4. c. item q. 184. 4. c. item q. 186 6. c.

2 Officium dicitur reſpectu actus, gradus autem ſecundum ordinem ſuperioritatis, ſtatus uero requirit immobilitatem, in conditione perſonæ. 22. q. 183. 1. ad 3. item 3. o.

3 Diuerſitas ſtatuum & officiorum, eſt in eccleſia: quia pertinet ad perfectionem eius, ad neceſſitatem operum eius, ad dignitatem & ad pulchritudinem eius. 22. q. 183. 2. 3. o.

4 Status naturæ humanæ duplex, ſcilicet naturæ integræ, & naturæ corruptæ. 1. q. 94. 2. c. item 12. q. 14. 2. c. item q. 109. 2. 8. c.

5 Status hominum triplex, ſcilicet ueteris legis, nouæ legis, & patriæ. 12. q. 101. 1. c. item q. 103. 3. c. item qō. 106. 4. ad 1. item 3. q. 53. 2. c fi.

6 Status hominis, quadruplex. ſ. à principio uſque ad ſeptimum annum, ſecundus à ſeptimo anno uſque ad quartumdecimum. tertius à quartodecimo anno uſque ad uigeſimum primum. & quartus deinceps. In primo ſtatu, nulli contractui homo aptus eſt: in ſecundo alicui de futuro, non perpetuo: in tertio alicui etiam perpetuo, quo ad propriam perſonam ſed in quarto alicui quo ad omnia, etiam exteriora 22. q. 24 9. c.

7 Status naturæ humanæ ſecundum corpus triplex ſ. corporalis, animalis, & ſpiritualis. Et ſtatus ſecundum animam quadruplex: ſcilicet ante peccatum, poſt peccatum, ante gratiam, ſub gratia, & in gloria, 3. q. 53. 2. c. fi

8 Status animæ diſtinguitur dupliciter ſ. ſecūdum diuerſum modum eſſendi ſecundum naturam, ſ. animæ ſeparatæ, & coniunctæ: & ſecundum integritatem naturæ, & corruptionem. 1. q 94. 2. c.

Status

9 Status uitæ ſpiritualis triplex.ſ.incipientium,proficientium,& perfecto rum.22.q.24.9.0 item q. 183.4.0.

10 Status poſt hanc uitam duplex.ſ ante reſurrectionem uniuerſalem, & poſt.12.q.67.1.ad 3.

11 In ſtatu gloriæ,nihil erit figurale. ad cultum Dei pertinens, ſed ſolum gratiarum actio,& uox laudis.12.q.101.2.c.item q.103.3.c.item 22. q. 13.4 c.

12 Status mundi poteſt uariari dupliciter,ſcilicet ſecundum diuerſitatem legis, & ſecundum diuerſos gradus perfectionis,ſub eadem lege. 12. q. 106.4 c.

13 Chriſtus ſecundum aliquid fuit in triplici ſtatu.ſ.innocentiæ,peccati,& gloriæ.3.q 13.3.ad 2.

1 STATVTVM negatiuum de non fienda re ſpirituali, niſi dentur tot,eſt illicitum & ſimoniacum.Vnde illicita eſſet ordinatio,ſi in aliqua eccleſia ſtatueretur.quod non fieret proceſſio in funere alicuius, niſi ſolueret certam pecuniç quantitatem.Non autem ſtatutum affirmatiuum, ſcilicet quod res ſpiritualis fiat,ſi tot dentur: quia primo modo per tale ſtatutum, prçcluderetur uia gratis officium pietatis aliquibus impendendi, non autem ſecundo modo: quia per hoc non prçcluderetur uia illud alijs exhibendi.Et prima ordinatio habet ſpeciem exactionis, ſecunda autem habet ſpeciem gratuitç recompenſationis.22.q.100.3.ad 2.

2 Si aliquid de ſe repugnantiam habet,ad ius naturale,non poteſt uoluntate humana fieri iuſtũ,puta ſi ſtatuatur quod liceat furati,uel adulterium committere 22.q 57.2. ad 2.

1 STELLAE ſecundum Ptolemæum,mouentur in ſuis ſphæris, non autem ſecundum Ariſtotelem. 1.q.70.1.ad 3.

1 Stella apparens magis in natiuitate Chriſti, non fuit de cælis, ſed fuit ſpiritus ſanctus, uel angelus in illa ſpecie, uel probabilius de nouo creata:non in cęlo,ſed in aere uicino terræ,quintuplici ratione.ſ.tum quia nulla alia ſtella hac uia incedit. Hæc enim ſtella ferebatur à ſeptentrione in meridiem.Ita enim iacet Iudęa ad Perſidem unde magi uenerunt.Tum apparet hoc eſt tempore.Non enim ſolum apparebat in nocte,ſed etiam in meridie. Quod non eſt uirtutis ſtellæ, ſed nec etiam lunæ.Tum quia quandoque apparebat,& quandoque occultabatur.Tum quia non habebat continuum motum,ſed cũ oportebat ire magos, ibat: quando autem oportebat ſtare, ſtabat. Tum quia ſurſum manens partum uirginis demonſtrabat, & deorſum deſcendens,hoc faciebat.3.q.36.7. o.

¶ Stipendia principum, ſunt redditus eorum,22.q.61.7.c.

Strutio ſignificat militantes Deo, & negocijs ſecularibus ſe implicantes.12.q.102.6.ad 1. co.2,ſi.

1 STVDIOSITATIS nomen, deriuatur ad omnes uirtutes inquantum cognitio prudentiæ ad eas pertinet.22.q.166.2. ad 1.

2 Studioſitas eſt uirtus,cuius principalis materia eſt cognitio,ſecunda tio autem alia.22.q.166 2.c.item q.167.0.

3 Et eſt uirtus moralis,quia principaliter refrenat,& moderatur appetitum cognoſcendi.Sed per accidens impellit contra laborem ſtudij. 22.q 166.2.0 item q.167.1.c.

4 Studioſitas non eſt directe circa cognitionem, ſed circa appetitum cognitionis acquirendæ.22.q.166..2.c.ad 2.item q.167.1.c.

5 Studioſitas opponitur curioſitati.22.q.160.2.c.item q.161.princ.item q.166.princ.

1 STVDIVM importat uehementem applicationem mentis ad aliquid, & principaliter ad cognitionẽ, ſecundario autem ad ea in quibus homo per cognitionem dirigitur. 22.q.166.1.c.
2 Studium ſapientię, ſummè commendatur. 22.q.188.1.c.
3 Circa ſtudium cõtingit per accidens quadrupliciter curioſitas, ſuperbia & alia uitia: licet omne ſtudium ſecundum ſe ſit bonum. ſ. uno modo inquantum per ſtudium minus utile retrahuntur aliqui à ſtudio quod eis ex neceſſitate incumbit. Alio modo inquantum ſtudet aliquis addiſcere ab eo à quo non licet. Tertio quando homo appetit cognoſcere ueritatẽ circa creaturas, non referendo ad debitum finem. ſ. ad cognitionem Dei. Quarto modo inquantum aliquis ſtudet ad cognoſcẽdam ueritatem, ſupra proprij ingenij facultatem, quia per hoc homines de facili in errores labuntur. 22.q.167.1.c.
4 Studium & curioſitas dicuntur pertinere ad carnem uel ad auaritiam, ratione cognitionis eorum ad quę illę inclinant. 22.q.166.1. ad 2. item ad 3.
1 STVLTITIA dicitur à ſtupore, quia ſtultus eſt, qui propter ſtuporem non mouetur. 22.q. 46.1.2.c.
2 Stultus præcipue uidetur, qui deficit in ſumma iudicij, ſ. ſecundum altiſſimam cauſam, non autem ſi deficiat circa aliquid modicum. 22. q.46.1.ad 1. item 2.c.
3 Stultitia importat hebetudinem ſenſus ſpiritualis: fatuitas autem totalem priuationem eius. Ideo prima opponitur contrariæ ſapientiæ, ſecunda uero priuatiuæ. 22.q.8.6.ad 1. item q.46 1.0.
4 Stultitia duplex, ſicut ſapientia duplex. ſ. mundi, & Dei. Prima ſapientia decipit, non autem ſecunda. 22.qõ.46.1. ad 2. item ad 3. item q. 113.1.ad 1.
5 Non moueri iniurijs, eo quod terrena non ſapiant, pertinet ad ſtultitiã mundi. Si uero ex ſtupore; pertinet ad ſtultitiam ſimpliciter. 22.qõ. 46.1 ad 4.
6 Stultitia ex immerſione ſenſus in terrenis, eſt peccatum, non autem ſi ex defectu naturæ, ut in amentibus. 22.q.46 2.0. item 3.c.
7 Stultitia opponitur præceptis de contemplatione ueritatis. 22.q.46.2. ad 3.
8 Stultitia eſt filia luxuriæ, continens odium Dei, & deſperationem futuri ſeculi, quia faſtidiunt Deum, & dona eius. 22.q.46.3.0.
9 Stultitia ex impedimento corporali cauſatur ex ira; ex luxuria uero, inquantum eſt ex immerſione ſenſus in terrenis. 22.q.46.c.3. ad 3.
10 Hebetudo, ſtultitia, ignorantia, & præcipitatio differunt, quia prima opponitur intellectui, ſecunda ſapientiæ, tertia ſcientiæ, & quarta conſilio. 22.q.8.6. ad 1.
¶ Stultiloquium ſignificat peruerſam ſententiam uerborum, per quæ quis pręfert delectationes luxuriæ alijs bonis, 22.qõ.153. 5.ad 4.
1 STVPOR cauſatur ex inſolita imaginatione. 12.q.41.4.c.ſi.
2 Admiratio eſt principium philoſophandi, ſed ſtupor eſt impedimẽtum philoſophicę conſiderationis quo timetur iudicare in præſenti, & inquirere in futuro. 12.q.41.4.c.ſi.ad 5.
1 STVPRVM eſt illicita uirginis defloratio, ſub cura parentum. 22.q.154. 1.c. item 6.0.
2 Stuprum ſit deformi⁹, ex duplici iniuria ſibi annexa. ſ. uirginis ſeductæ, uel ui oppreſſę, & patris. Et ſecundum legem reus tenetur ſatisfacere utrique. 22.q.154 6.ad 3.

3 * Filia ſacerdotis etiam non nupta, deprehenſa in ſtupro, lapidabatur in ueteri teſtamento, in alijs autem tantum nuptæ. 3.q.29.1.ad 4.

1 SVBIECTIO.* Quælibet res perficitur per ſubiectionem ad ſuum ſuperius. 12.q.92.1.c. item 22.q 81.7.c.

2 Mouens, neceſſario cauſat motum in mobili, totaliter ei ſubiecto, non autem in alijs. 1.q.82.2.ad 2. item 22.q.83.1.c.

3 Subiectio mulieris ad uirum, inducta eſt in pœnam mulieris, propter peccatum. Vel non eſt per modum ſeruitutis, ſed gubernationis, 22. q.164 2.c.ad 1.

4 Omnia ſunt nunc ſubiecta Deo & Chriſto, ſecundum poteſtatem, ſed poſt iudicium, per finalem impletionem uoluntatis eius. 3.q.20.1.ad 3. item q.59.4.ad 2.

5 Prima ſubiectio hominis ad Deum, eſt per fidem. 22.q.16.1.c.

6 Homo dicitur eſſe Dei dupliciter. ſ. per ſubiectionem poteſtati eius, & per unionem charitatis. Secundum deſijt per peccatum, non autem primum, nec alio modo. 3 q.48 4.ad 1.

7 Subiectio Chriſti & cuiuſlibet alterius hominis ad Deum triplex, ſcilicet ſecundum gradum bonitatis, poteſtatem, & obedientiam, 3. q. 20.1.

8 Chriſtus fuit ſubiectus ſibiipſi, ſecundum naturam humanam, non autem ſecundum naturam diuinam, nec ſecundum aliam perſonam. 3.q.20.1.0.

9 Omnia quæ ponunt ſubiectionem, uel minorationem Chriſti, intelliguntur ſecundum naturam aſſumptam, uel ad commendationem principij in patre. 1.q 42.4.ad 1. item q.43.7.ad 1.

1 SVBIECTVM duplex. ſ. ſubiectum inhæſionis, & ſubiectum ſcibile. 1. q. 117.1.c.

2 Subiectum eſt cauſa effectiua propriæ paſſionis, quia proprium fuit à ſubiecto. 1.q.77.6.ad 3.

¶ Subitatio. * Comparatio motus iraſcibilis, & concupiſcibilis quantum ad ſubitationem. 22. q.156.4.c.

¶ Subſannatio & irriſio, conueniunt in fine. Sed differunt in modo: quia prima fit naſo rugato, ſecunda uero fit ore, id eſt, in uerbo & cachinnis. 22.q.75.1 ad 1.

1 SVBSISTENTIA dicitur, cuius actus eſt ſubſiſtere, id eſt, per ſe exiſtere. 1.q. 29.2.c.

2 Omne ſubſiſtens eſt tantum unum numero. 1.q.41.6.c. item q.44.1.c. item q 54.1.c. item q. 75. 7.c.

3 Subſiſtens ut nominatur nomine intentionis, dicitur ſuppoſitum. Si autem nomine rei, dicitur ſubſiſtentia, inquantum ſubſiſtit, ſed dicitur res naturę, inquantum naturę communi ſupponitur: ſed ut ſubſtat accidentibus, dicitur ſubſtantia uel hypoſtaſis: & inquantum rationalis, dicitur perſona. 1.q.29.2.c.

4 Subſiſtere conuenit Deo, ratione eius ad quod ſignificandum nomen imponitur, ſcilicet per ſe eſſe, non autem ratione eius à quo nomen imponitur, ſcilicet ſubeſſe, niſi ſecundum quod eſſentia ſubeſt ipſi ſecundum rationem. 1. q.14. 1.ad 1. item q.29.3.ad 3. item q. 39. 1. ad 3.

5 Omne quod eſt in Deo, ſubſiſtit: & tamen ibi non ſunt niſi tres ſubſiſtentes. 1.q.30.1.ad 2. item 2.c. item q.34.2.ad 1.

6 Sicut dicimus, in diuinis, tres perſonas, uel tres ſubſiſtentias, ſic Græci dicunt tres hypoſtaſes, non autem tres ſubſtantias, propter errorem. 1.q.29 2.ad 3. item q.30.1.c.ad 1.

1 SVBSTANTIA dicitur dupliciter.ſ.eſſentia ſeu quidditas, & ſuppoſitum.q.29 2.c.item 3.q. 2. 6. ad 3.

2 Subſtantia, ſubſiſtentia,& eſſentia, diſtinguuntur ſecundum triplicem actum,ſcilicet ſubſtare,ſubſiſtere, & eſſe, quorum eſſe eſt commune omni enti; ſed ſubſtare & ſubſiſtere,eſt commune tantum ſubſtātię. 1.q.29.2,c.

3 Subſtantia eſt res habens quidditatem, cui debetur eſſe per ſe , & non in alio ſ.ſubiecto.1.q 3.5.ad 1.item 3.q.77. 1.ad 2.

4 Per ſe exiſtere, non eſt diffinitio ſubſtantiæ , quia per hoc non demonſtratur quidditas eius,quę non eſt ſuum eſſe.1.q.3.5.ad 1.

5 Nulla pars integralis poteſt dici ſubſtantia prima,uel hypoſtaſis. 1. q. 29. 1.ad 5.

6 Omne quod eſt per ſe in prædicamento ſubſtantiæ, eſt compoſitum ex eſſe & eſſentia,non autem ex materia & forma.1.q.3.5.c.

1 Subtilitas eſt proprietas corporis glorioſi per effectum ſpiritualis potentiæ.Suppl q.83.1.c.

2 Nullo modo competere poterit corpori glorioſo,ut ratione ſuę ſubtilitatis,poſſit eſſe ſimul cum corpore non glorioſo,niſi ex operatione diuinæ uirtutis,qua tolletur id quo impediebatur,ne cum corpore glorioſo eſſe poſſet.Suppl. q 83.2.c.

3 Fatendum eſt miraculoſe fieri poſſe, ut duo corpora ſint in eodem loco.Suppl. q 83 3.c.

4 Diuina uirtute fieri poſſet ut duo corpora glorioſa eſſent ſimul.Suppl. q. 83 4 c.

5 Neceſſitas exiſtendi in æquali loco , tolli non poteſt à corpore glorioſo ex ſua ſubtilitate.Suppl. q.83.5. c.

6 Corpora glorioſa ſunt palpabilia. Suppl.q.83.6.c.

1 SVCCESSIO eſt in ſuccedētibus,ſicut ordo in ordinatis. 3.q 75.4.ad 1.

2 Conuerſio euchariſtiæ,non ponit aliquem actum imperfectum,ſed ponit ſucceſſionem,cuius relatio ſecūdum rem, eſt in pane,non autem in corpore Chriſti,niſi ſecundum rationem.3.q.75.4.ad 1.

3 In damnatis eſt pœnarum ſucceſſio.Sed gloria ſanctorum eſt ſine ſucceſſione.12.q.67.4.ad 2.item 22.q.18.2.ad 2.

¶ Sufficiens per ſe duplex.ſ.non recipiens additionem boni, ut Deus.& continens omnia neceſſaria,ut beatitudo.1,q.26.1.ad 1. itē 12.q.3.2 ad 2.item 3.ad 2.item q.4.7.ad 2.

1 SVFFRAGIA peccatoris, proſunt mortuis,ex opere operato in perſona eius,ſed etiam ex opere operante in perſona eccleſiæ,uel ex opere operantis,licet magis proſunt ſuffragia bonorum. 3. q 82.6.c.

2 Non poteſt opus unus alteri prodeſſe per uiam meriti , ad ſtatum beatitudinis conſequendum,ſed per uiam orationis. Suppl. q.71.1.c.

3 Cum charitas nunquam excidat, opera uiuorum mortuis proſunt, ad pœnę diminutionem,nō ad mutationem ſtatus mortuorum. Suppl. q.71.2.c.

4 Suffragia a peccatore facta,quantum ad opus operās ratione ſui mortuis non proſunt,ratione uero alterius,ſiue totius eccleſiæ perſonam gerat,ſiue agat ut inſtrumentum,eis proſunt:ſed ſemper proſunt ratione operis operati.Suppl.q.71.3.c.

5 Suffragium quod pro mortuis fit.facienti prodeſt, quantum attinet ad uitam ęternam,ſed inquantum eſt expiatiuum pœnę, ut fiat ſatisfactio,nullo modo prodeſt. Suppl.q.71.4.c.

6 Cum in inferno nulla ſit redemptio, ſuffragia non proſunt damnatis. Suppl. q 71.5.c.

7 Suffragia uiuorum auxilio ſunt iis, qui in purgatorio detinentur, cum opera unius poſſint ualere alteri ad ſatisfaciendum, ſup. q. 71 6. c.

8 Cum per ſuffragia uiuorum ſtatus mortuorum mutari non poſſit, illa pueris in limbo exiſtentibus non proſunt, in quibus oporteret ut ſtatus mutaretur, quantum ad meritũ eſſentialis præmij, ſup. q. 71. 7. o.

9 Cum ſancti in cœlo nullius rei indigeant, non iuuantur per noſtra ſuffragia, ſup. q. 71. 8. c.

10 Conuenienter Auguſtinus poſuit tria præcipua ſubſidia uiuorum pro mortuis, eucharistiam, eleemoſynam & orationem. ſup. q. 71. 9. o.

11 Simpliciter & directe indulgentiæ non proſunt mortuis, ſup. q. 71. 10. c.

12 Non per ſe, ſed per accidens cultus exequiarum defunctis prodeſt, ſup. q. 71. 11. o

13 Suffragia pro uno defuncto facta, aliis proſunt ratione charitatis, ratione uero intentionis magis ei pro quo fiunt, imo ſoli, ſi ſolum ratio dimiſſionis pœnæ habeatur, ſup. q. 71. 12. c.

14 Suffragia inquantum ſunt ſatisfactiones ex intentione facientis tranſlatæ in mortuos, magis proſunt ei pro quo ſingulariter fiunt, quam quæ fiunt pro eo, & communiter pro alijs: inquantum uero accipiũtur ut ualent ex uirtute charitatis, tantundem ſingulis proſunt, ac ſi pro uno tantum fierent. ſup. q. 71. 13. o.

15 Quantum attinet ad ueIociorem abſolutionem pœnæ, plus ualent ſpecialia & communia ſuffragia ſimul, quam communia tantum: quantum uero ſpectat ad finalem pœnæ liberationem, æquè ualent communia ſolum ſuffragia atque ſpecialia & communia ſimul, ſup. q. 71. 14. c.

1 * SVMMVM malum non datur. 1. q. 49. 3 o. item q. 103. 7. ad 1. item 22. q. 171. 6 c.

2 Summum & infimum in uita humana, poteſt accipi dupliciter, ſcilicet per comparationem ſtatus ad ſtatum, tam in ſpirituali uita quam in ſæculari, uel per cõparationem graduũ, qui ſunt perfectio unius huius, 22. q. 189. 1. ad 2.

1 SVPER, ſignificat tria, ſcilicet directum ſitum, iuxta, & poſt, 12. q. 89. 2. ad 1.

1 SVPERBIA dicitur dupliciter, ſ. ut ſupergreditur regulam rationis, & quilibet exceſſus: prima ſemper eſt mala: ſecunda uero, quandoq; eſt bona 22. q. 162. 1. ad 1.

2 Superbia dicitur tripliciter, ſ. inclinabilitas ad ſuperbiendũ, ex flexibilitate naturæ, uel corruptione fomitis actualis: elatio contra præceptũ, uel inordinatus appetitus excellentiæ in quacunque re: & tertio in ordinatus appetitus excellentiæ, cui debetur honor & reuerentia: prima eſt initium uel radix omnis peccati: ſecũda eſt generale peccatũ: tertia uero, eſt peccatum ſpeciale, & eſt unum de ſeptem capitalibus. 12. q. 84 2. o. item 22. q. 162. 2. 8. o.

3 Genus duplex ſuperborum, ſcilicet efferentium ſe ſupra alios, & arrogantium ſibi aliquid ſupra ſe, 22. q. 33. 5. c.

4 Superbia proprie, eſt inordinatus appetitus excellentiæ, cui debetur honor & reuerentia. Vel ſuperbia proprie reſpicit defectum ſubiectionis hominis ad Deum, ſecundum ſcilicet quod aliquis ſe extollit ſupra id quod eſt ſibi præfixum ſecundum diuinam regulam uel menſurã, 12. q. 84. 2. o. item 22. q. 77. 5. c. item 132. 4. e. item q. 162. 1. o item 3, 3. c. item 4. 5. e.

5 Superbia magis eſt in appetitu excellentiæ, quam in æſtimatione, 22, q. 162. 3. o.

6 Species ſuperbiæ ſunt quatuor, ſecũdum Gregorium, ſ. uel cum aliquis exiſtimat bonum quod habet ab alio, ac ſi haberet à ſeipſo efficienter, uel meritorie, uel cum aliquis attribuit ſibi maius bonũ quàm habeat: uel prout excellentior aliquis redditur ex hoc quod bonum aliquod excellentius cæteris poſſidet, & ſic alijs deſpectis, ſingulariter uult uideri. 22.q.162.4.0.

7 Excuſatio peccati, pertinet ad tertiam ſpeciem ſuperbiæ, præſumptio uero ad quartam, 22.q.162.4.ad 3.

8 Gradus ſuperbię ſunt duodecim ſecundum Bernardũ, oppoſiti duodecim gradibus humilitatis. ſ. curioſitas per quam aliquis curioſe, ubique & inordinate circumſpicit: leuitas mentis, per quam, ſ. homo ſuperbe ſe habet in uerbo: inepta lætitia qua homo eſt facilis & promptus in riſu: iactantia non tacens uſque ad interrogationem, ſingularitas per quam. ſ. aliquis ſanctior alijs uult apparere, arrogantia per quam, ſ. homo ſe alijs præfert, præſumptio per quam aliquis reputat ſe ſufficientem ad maiora, defenſio peccatorum, ſimulata confeſſio, per quam, ſ. aliquis non uult ſubire pœnam pro peccatis quæ ſimulate confitetur: rebellio deſpiciens obedire: libertas per quam, ſ. homo delectatur libere facere quod uult, peccandi conſuetudo, quæ implicat Dei contemptum, 22.q.162.4.item ad 4.

9 Superbia proprie, ſemper eſt peccatum, 22.q.162.7.0.

10 Superbia ſecundum ſe, eſt ſpeciale peccatum, ratione ſpecialis obiecti, ſed eſt peccatum generale, ſecundum redundantiam duplicem, ſ. finis, & contemptus legis. 22.q.162.7.0.5.ad 1. item 8.c.

11 Superbia ſecundum genus ſuum, eſt peccatum mortale, præter actus eius imperfectos, ideſt ſine conſenſu deliberato. 22.q.162.5.0.

12 Superbia eſt grauiſſimum omnium peccatorum, ex parte auerſionis, non autem ex parte conuerſionis, 22.q.162.6.0.item 7.ad 4.

13 Superbia eſt initium omnis peccati, ex parte auerſionis, concupiſcentia uero, ex parte conuerſionis. 12.q.84.2.c ad 4.

14 Superbia eſt initium omnis peccati, non actu, ſed aptitudine, 22.q.162.2.0: item 5.ad 1. item 7 ad 1.

15 * Superbia & auaritia inquantum ſunt ſpecialia peccata, ſunt radices omnium peccatorum, 12.q.84.1.c.ad 2. item 2.c. item 22.q.117.2.ad 1.

16 Superbia eſt primum omnium peccatorum, & principium eorum. 22.q.162.7.0.

17 Superbia eſt regina omnium uitiorum. 12.q.84.4.ad 4. itẽ 22.q.132.4.c.ad 1. item q.153.4.ad 2. item q.162.8.c.

18 Superbia inordinate appetit excellentiam, ſed inanis gloria manifeſtationem eius: ideo non ſunt idem, ſed prima cauſat ſecundam. 22.q.132.4.c. item q.162.8.ad 2.

19 Superbus anhelat ad ſuperabundantiam fortitudinis: ideo uult uideri audax. 22.q.162.7.ad 5.

20 Superbia opponitur magnanimitati ſecundum exceſſum, inquantum tendit ad magna inordinate: ſed directius opponitur humilitati, inquantum ſubiectionem aſpernatur. 22.q.162 1.ad 3. item 5.c.

21 Superbia corrumpit ſolam humilitatem, per directam contrarietatẽ, cæteras autem uirtutes corrumpit per abuſum. 1.q.64.2.ad 5.fin. item 22.q.12 2.ad 3.

22 Superbia ſemper contrariatur dilectioni Dei, & aliquando dilectioni proximi. 22.q.162.5.ad 2.

23 Superbia eſt ſubiectiue in iraſcibili, non ſolum ſenſitiua, ſed etiam in

uolun

uoluntate, 22.q.162.3.o.

24 Homo ſuperbiuit de ſcientia & potētia: ideo cōuictus eſt de ignorantia per idololatriam, & de impotentia, per transgreſſionem legis. 12.q. 89.2.ad 3. item 6.c.

25 Superbia oritur ex uirtutibus per accidens tantum, i. occaſionaliter. 22.q.162.5.ad 3.

26 Superbia directe impedit cognitionem practicam, non autem ſpeculatiuam, niſi indirecte, 22.q.162.3.ad 1.

27 Extollentia oculorum, eſt ſignum ſuperbiæ, excludendo reuerentiam, & timorem 22.q.161.2.ad 1.

28 Deus permittit ruere in luxuriam, ut liberet à ſuperbia. 12.q.79.4.c. item q.87.2.ad 1. item q.98.2.ad 3. item 22.q.162.6.ad 3.

29 ¶ Remedium triplex contra ſuperbiam, ſcilicet conſideratio propriæ infirmitatis, magnitudinis Dei, & imperfectionis propriorū bonorum, 22.q.162.6.ad 1.

¶ * Superficies eſt proprium, & per ſe ſubiectum colorum, 12.q.56.1. ad 3. item 3.q.74.2.c.

¶ Superius habet ſimilitudinem cum inferiori, ut ſol cum igne, & in Deo eſt ſimilitudo omnium rerum & ſecundum accidens, poteſt eſſe aliquid ſimile ſubſtantiæ, ſimilitudine quæ eſt inter cauſatum & cauſam, 1.q.57.2.ad 2.

1 SVPERSTITIO eſt quædam proteſtatio infidelitatis. 22.q.94.1.ad 1. item q.97.4.c. item q.100.1.ad 1.

2 Superſtitio eſt uitium, religioni oppoſitum ſecūdum exceſſum. 22.q. 92.1.o. item quæſt.94.1.o. item q.95.1.c. item q.122.3.c. item q. 138.2.b.

3 Species eius ſunt quatuor ſ. cultus Dei inordinatus. idololatria, diuinatio, & obſeruatio uana, 22.q.92.2.o. item q 94.1.o.

4 Ad ſuperſtitionē pertinet omnis idololatria, & omnis acceptio auxilij dæmonū ad aliquid faciendum uel cognoſcendum, 22.q.95.2.c.

5 Quicquid procedit ex ſocietate dæmonum cum hominibus, ſuperſtitioſum eſt, 22.q.95.2.b.

6 Omnis ſuperſtitio oritur ex aliquo pacto cū dæmonibus inito expreſſo uel tacito: ideo prohibetur primo præcepto, 22.q.122.2. ad 3. item 3.4.c.

¶ Suppoſitio ponitur aliquando in prædicato, tam confuſa, quam determinata, 1.q.36.4.ad 4.

1 * SVPPOSITVM. * In compoſitis differunt ſuppoſitum & natura. 1. q.3.3.c. item q.29.2 ad 3. item 3.q.16.5.ad 1.

2 In diuinis ſuppoſitum dicitur, quaſi ſub alio poſitum, nō quidem ſecundum rem, ſed ſecundum modum ſignificandi, quia ibi eſt res ſubſiſtens, 1.q.39.1.ad 3.

3 In Deo ſuppoſitum & natura, ſunt idem re, & differunt ſecundum modum ſignificandi, 1.q.3.3.o. item 3.q.2.2.c.

4 Perſona filij Dei, eſt ſuppoſitum naturæ humanæ, 3.q.16.1.2.3.c.

1 SVSPICIO uitium importat, quæ quanto plus procedit, eſt magis uitioſa, 22.q.60.3.c.

2 Suſpicio eſt opinio mali, ex leuibus ſignis. 22.q.60.3.4.c.

3 Gradus ſuſpicionis triplex, ſ. leuis dubitatio, certa æſtimatio, & condēnatio iudicialis; prima eſt peccatum ueniale, ſecunda eſt peccatum mortale, ſi eſt de graui, tertia eſt peccatum mortale. pertinens ad iniuſtitiam, 22.q.60.3.o.

4 Suſpicio contingit tripliciter, ſ. ex propria malitia, ex odio & ex experien-

tientia,22.q 60 3.4.c.
¶ Suſtinere eſt difficilius tripliciter, quàm aggredi:& importat paſſionem corporis,& actionem animæ,22.q.123 6.ad 1 item ad 2.
1 SVSVRRATIO eſt ad ſeparationem amicitiæ: detractio uero, ad denigrationem famæ: ideo differunt fine, ſed conueniunt in materia & forma,ſcilicet in occulta maledictione, 22.q.74.1.o.o. item q.75.1.c.
2 Suſurratio eſt grauius peccatum detractione,& contumelia,quia amicitia eſt melior quolibet alio bono exteriori,22.q.74 2.o.
1 SVVM dicitur alicuius,quod ad ipſum ordinatur.1.q.21.1.ad 3.
2 Suum uniuſcuiuſque dicitur, quod ei ſecundum proportionis æqualitatem debetur,22.q.58.11.c.

T

1 TABERNACVLVM Dei,ſignificat eccleſiam militantem, ſed domus uel templum Dei ſignificat eccleſiam triumphantem, 12.q. q.102.4.ad 2.
2 Ratio tabernaculi in ueteri lege,& diſtinctio partium eius, & templi, declaratur,12.q.102.4 o.
3 Totus ſtatus prioris tabernaculi,ordinabatur ad figurandum mortem Chriſti,12.q.102.4.ad 5.
¶ Tabula ſecunda poſt naufragium peccatorum,eſt pœnitentia, & uerecundia,3.q.84.6.o.
¶ Tacere dicendum, & loqui tacendum, eſt peccatum, 12. q. 73. 1. ad 3.
1 TACTVS eſt ſenſus alimenti, guſtus autem eſt diſcretiuus ſaporum, 22.q.141.5.ad 1.
2 Tactus ut eſt in aliis membris quàm in linguà, diſtinguitur à guſtu, & ſecundum diuerſam rationem immutationis,1.q.78.3.ad 3.
3 Tactus eſt unus genere,& eſt plures ſpecie,ſecundum plures contrarietates,uel omnes huiuſmodi conueniunt in uno genere proximo, ſed innominato,1.q.78.3.ad 3.
4 Tactus eſt fundamentum omnis ſenſus,& eſt per totum corpus,ſicut & organum eius:& ideo dicitur aliquid ſenſitiuum,1.q.76.5.c. item q. 91.1.ad 3.item 3.ad 1.
5 Subtilitas tactus ſequitur æqualitatem complexionis:ideo quanto quis eſt melioris tactus tanto melioris eſt intellectus.1.q.76.5.c.
6 Organum & medium tactus,non poſſunt denudari ſuo obiecto,ſicut in aliis ſenſibus,quia qualitates tangibiles,ſunt differentiæ corporis,inquantum corpus,1.q.91.1.ad 3.
7 Proles in uentre matris, antequam habeat animam rationalem, ſentit per tactum,3.q.34.2.ad 3.
8 Tactus duplex,ſcilicet quantitatis, & uirtutis,1.q.75.ad 3.item q.105. 2.ad 1.
¶ Tantum. * Hoc aduerbium tantum, cum ſit excluſiuum, poteſt poni ex parte ſubiecti, & ex parte prædicati, poſſumus enim dicere: tantum Socrates currit,i.nullus alius currit,& Socrates currit tantũ, ideſt nihil aliud facit,1.q.31.3.ad 2.
¶ Tarditas ſuperflua,minus opponitur rectitudini conſilij, quàm præcipitatio,quia oportet conſiliari tarde,22.q 53.3.ad 3.
1 TEMERITAS. * Temere fieri dicuntur, quæ ratione non reguntur, uel propter impetum uoluntatis, uel paſſionis, uel ex contemptu: & hoc proprie eſt temeritas quæ cauſatur ex ſuperbia:ideo continetur ſub præcipitatione, quæ reſpicit utrumque, ſed magis primum,

mum,22.q.53.3.ad 2.

2 Temeritas ſiue præcipitatio,eſt defectus conſilij,& ſpecies imprudĕtiæ, 22.q.53.2.5.c.ſi.

3 Defectus docilitatis,uel memoriæ,uel rationis,pertinet ad temeritatĕ, ſeu præcipitationem,22.q 53.2.c.ſi.

1 TEMPERANTIA eſt uirtus,& eſt uirtus ſpecialis ſi ſumatur antonomaſtice,ut refrenat à maxime allicientibus: ſed eſt uirtus generalis communiter,22.q.141.1.2.o item 4.ad 1.item q.186.1.c.

2 Temperantia eſt uirtus cardinalis, 12.q 61.o.item q.66.1.4.c.item 22. q.141.7.o.

3 Temperãtia & omnes partes eius denominantur à defectu, in quo conſiſtit laus earum ſicut fortitudo & omnes partes eius & laus earum conſiſtit in exceſſu,22.q.146 1.ad 3.

4 Laus eius magis eſt in uincendo delectationes, quàm in perſiſtendo contra impetus earum,22.q.138.2.ad 3.

5 Temperantia menſuram accipit ex conſeruatione ſalutis corporalis, & multo magis ex conſeruatione ſalutis ſpiritualis, 22.q. 141. 6. ad 3.

6 Neceſſitas huius uitæ,eſt regula temperantiæ, ſcilicet ut rebus utamur, ad neceſſitatem uitæ præſentis.12.q.63.4.c.item 22.q.141.6.o.item q.142.1 c.

7 Modus temperantiæ & omnium partium eius, eſt in retrahendo à delectationibus corporis 22.q.141.2.3 c.item q 161.1.4.c.

8 Partes eius integrales, ſunt uerecundia,& honeſtas: partes uero ſubiectiuæ,ſunt abſtinentia,ſobrietas,caſtitas, & pudicitia: partes autem potentiales ſeu adiunctæ, ſunt continentia, humilitas, manſuetudo ſeu clementia, modeſtia, bona ordinatio, ornatus, auſteritas, parcitas,ſeu per ſe ſufficientia, & moderatio ſeu ſimplicitas, 22.q.143.o. itĕ q.145.4.o item q.146.1.ad 3. item q 117 3 o. item q.160.1. itĕ q.161.4.o.

9 Verecundia non eſt pars temperantiæ,quaſi intrans eſſentiam eius, ſed quaſi diſpoſitiue ſe habens ad eam,22 q.144.4.ad 4.

10 Verecundia principalius pertinet ad temperantiam, ratione motiui, ſ. turpis,& non ratione timoris,ſecundario uero ad alias uirtutes,22.q. 144.1.ad 2.item 4.ad 4.

11 Studioſitas eſt pars temperantiæ adiuncta,ſeu potentialis,& comprehĕditur ſub modeſtia,22.q.166.2.o.

12 Patientia non eſt pars temperantiæ,quia patientia firmat in bono contra triſtitias illatas ab alio,hæc autem circa triſtitias tactus, refrenando,22.q 136.4.ad 2.

13 Obiectum temperantiæ,eſt bonum delectabilium in concupiſcentijs tactus,ſecundum modum rationis,uel legis diuinæ,12.q.63.4 c.

14 Temperantia principaliter eſt circa cōcupiſcentias,& delectationes:ſecundario autem circa triſtitiam de abſentia delectabilium, 12.q.35. 6 ad 3.item 22.q.21.1.ad 1.item q.23.4.ad 2. item q.95.3.ad 2.itĕ q.141.3 o item q.147.2.ad 3.

15 Temperantia directe modificat paſſiones concupiſcibilis, quæ tendunt in bonum,& conſequenter omnes alias,22.q.141.3.ad 1.

16 Temperantia mũditiam operatur,ſed non habet rationem ſanctitatis, niſi referatur in Deum,22.q 81.8.ad 2.

17 Propria materia temperantiæ,ſunt paſſiones, circa delectabilia tactus, 1.q.59.4.ad 3.item 12.q.61.3.c.item 22.q.137.1.c.

Tem-

18 Temperantia principaliter eſt circa delectationes tactus, quo ad uſum, non autem quo ad iudicium,22.q.151.3.ad 1.

19 Temperantia proprie eſt circa maximas delectationes, ſ.tactus. i.in cibo, potu,& ueneteis, ſecundario autem circa delectationes aliorum ſenſuum,12.q.60.5.c.item 22.q.141.4.5.0. item 7.c. item q.143.c. item q.149.1.e. item q,151.3.0. item q,153. 1. ad 1. item q.155. 2. e. item quæſt.156.2. c. item q.160. 1.0. item q.166. 1.c. item 2. e.ad 2.

20 Temperantia principaliter eſt circa delectationes tactus,ſecundo guſtus tertio olfactus,quarto aliorum ſenſuum,22.q.141.5.0.

21 Temperantia eſt circa delectationes tactus moderando eas, non autem continentia, ſed reſiſtendo eis,22.q.155.3.ad 1.

22 Temperantia eſt circa concupiſcentias naturalium delectationum,non autem liberalitas,quia concupiſcentia & delectatio pecuniæ, non eſt naturalis,ſed animalis,ideo liberalitas non pertinet ad temperantiam,22.q.117.5.ad 2.

23 Temperantię eſt refrenare delectationes ſenſibilis,non autem amicitiæ ideſt,affabilitatis,ſed cauſare delectationes rationis in conuictu, 22. q.114.2.ad 2.

24 Integritas,tranquillitas animi,decor, & honeſtas, maxime conueniũt temperantiæ, inter cæteras uirtutes, 22.qõ.141.2. ad 1. item ad 2. item ad 3.item 8.ad 1.item q.143.c.item q.145.4.0.item q.152. 5. c.item q.180 2.ad 3.

25 Temperantia eſt principalior uirtus, manſuetudine & humilitate, 22. q.141.7.ad 2.item ad 3.

26 Temperantia & fortitudo,ut uirtutes humanæ,non ſunt in angelis, ſed tantum ut operantur moderate & firmiter,1.q.59.4.ad 3.

27 Temperantia eſt ſubiectiue in concupiſcibili, 1.q 59.4.ad 3. item 12. q.61. 2.e. item quæſt.66.1.c. item q,85. 3.c. item 22.q.58.5. ad 2. item 9. c.

1 TEMPLVM uel altare,ſoli Deo dedicatur,licet nominetur in honore ſanctorum,22.q.85.2. ad 3.

2 Templum uel tabernaculum oportuit fieri,non quidem propter Deũ, ſed propter homines, ut excitaretur deuotio, & cognitio Dei, 12.q. 102.4.ad 1.

3 Templum fuit ædificatum à Salomone, in loco oſtenſo Abrahæ. Non autem prius, ne gentes appropriarent illud ſibi, uel deſtruerent: tertia uero ratio eſt, ne quælibet tribus uellet habere locum illum in ſorte ſua,& propter hoc orirentur inter eos lites & iurgia, 12.q.102. 4. ad 2.

4 Gentiles cooperati ſunt Iudæis,in conſtructione templi. Non autem in conſtructione tabernaculi,quia primum ſignificat ſtatum legis nouę, ſecundum uero,ſtatum ueteris legis,12.q.102.4 ad 2.

5 Templum uel tabernaculum, erat tãtum unum,ad excluſionem idololatriæ,& quia cultus corporalis,ſecundum ſe non erat Deo acceptus, ſicut cultus ſpiritualis. Ideo multiplicantur eccleſiæ, & altaria nunc, 12.q.102.4.ad 3.

6 Sicut in unitate templi uel tabernaculi, repræſentabatur unitas Dei, uel eccleſiæ, ſic in diſtinctione eorum repræſentabatur diſtinctio rerum ſub Deo, 12.q. 102.4,ad 3.item ad 4.

7 Pars orientalis in templo,uel tabernaculo,ſignificat mundum corporalem,uel uetus teſtamentum.Sed pars occidentalis,i.ſancta ſanctorũ, ſigni-

ſignificat ſubſtantias ſpirituales,uel patriam cœleſtem, uel ſtatum hunc,12.q.102.4.ad 4.item ad 5.item ad 6.

1 MALA temporalia,infliguntur impiis in pœnā, nō autem iuſtis,ſed in medicinam,12.q.114.10.ad 3.

2 Fides non eſt de aliquo temporali,ut de obiecto, ſed ut pertinet ad ueritatem æternam,22.4.46.ad 1.

1 TENTARE eſt ſumere experimentum de aliquo, an ſciat, uel poſſit, uel uelit. Quod contingit ſextupliciter,ſ.uerbis,factis,aperte, occulte, expreſſe, & interpretatiue, 1. q.114. 2.o. item 22.q. 97. 1. o.

2 Tentatio ad prouocandum ad culpam,ſemper eſt peccatum in tentante,non autem ſemper in tentato.1.q.48.5.ad 3.

3 Quanto quis maiori tentationi ſuccumbit, tanto minus peccat, 12.q. 73.5.c.item 6.ad 2.item q.77.6.b.item 22.q.162.6.ad 1.

4 Occaſio tentationis duplex,ſ.ex parte hominis,i.propinquare peccato, & ex parte diaboli,i.bonum opus.Prima debet uitari,non autem ſecunda exemplo Chriſti,3.q.41.2.ad 2.

5 Tentatio per ſe non eſt appetenda,quia non eſt utilis,nec bona,niſi per accidens,ſcilicet per auxilium gratiæ Dei,ſed eſt mala de ſe, 3.q.41. 2.ad 2.

6 Tentare Deum expreſſe,eſt petere aliquid ab eo,uel aliquid facere: ut exploret eius ſapientiam,pietatem, uel poteſtatem. Interpretatiue uero,eſt ſine neceſſitate, & utilitate, committere ſe Deo in factis, uel in petitionibus,22.q.53.4 ad 1.item q.97.1.o.item 2.c.ſi.item ad 3. item 3.q.42.4.ad i.

7 Tentare Deum, ſemper eſt peccatum, quia omnis tentatio procedit ex ignorantia,uel ex dubitatione,1.q.112.2.c.item 22.q.97.2.o.

8 Tentatio Dei,& quælibet alia irreuerentia eius, opponitur religioni, & eſt ſpecies irreligioſitatis, 22.q.97.3.o.

9 Superſtitio eſt grauius peccatum tentatione Dei, quia magis eſt contra reuerentiam Dei,22.q.97.4.o.

10 Adam tentatus fuit à diabolo principaliter, ſed à muliere inſtrumentaliter. Nec fuit pœna,quia ſine difficultate poterat reſiſtere, 22.q.165. 1.ad 3.item 2.ad 1.

11 Conueniens fuit,quod Deus permitteret hominem tentari à dæmone, in ſtatu innocētiæ,& iuuari faceret ab angelis bonis,22.q.165.1.o.

12 Ordo tentationis eius, fuit conueniens, 22.q.165.2.o. item 3.q. 41.4.c.

13 Chriſtus uoluit tentari, quadruplici ratione:ſcilicet ut nobis daret auxilium,cautelam,exemplum,& fiduciam,3.q 41.1.o.

14 Modus & ordo tentationis Chriſti,conueniens fuit,3.q.41.4.o.

15 Non omnis tentatio Chriſti, legitur facta in deſerto, licet quidam hoc aſſerant,ſcilicet imaginarie. Alij dicunt Hieruſalem dici deſertum,3. q.41.2. ad 3.

16 Chriſtus debuit tentari in deſerto,quia diabolus magis tētat ſolitarios, & tendentes ad meliora,3.q.41.2.o.

17 Chriſtus uoluit tentari poſt ieiunium, quia ieiunium eſt arma contra tentationes,& occaſio,& oſtendit infirmitatem humanam,ſcilicet famem,3.q 41.3.o.

18 Chriſtus fuit tentatus in quadraginta diebus ieiunij, præter illas tres tentationes,quas habuit poſt ieiunium,3.q.41.3.ad 2.

19 Diabolus tentans oſtendit Chriſto regna, ſignando digito, non autem

oculis

oculis Chriſti aliquid repræſentando,3.q.41.4 ad 7.
10 Chriſtus agebat,ut tunc à nemine uideretur,licet diabolus pottans,crederet uideri Chriſtum ab omnibus,3.q.41.4.ad 7.
1 TEMPVS nõ eſt numerus abſtractus, ſed eſt numerus,1.q.10.6.c.
2 Motus eſt alteratio mobilis,ſecũdum diuerſa ubi,ſed tempus eſt fluxus ipſius nunc,ſecundum quod alternatur tatione,1.q 10.4 ad 2.
3 Tempus eſt in primo motu cœli,ſicut in ſubiecto, & primo menſurato, 1.q.10.6.c.
4 Accidit tempori,eſſe numerum motus firmamenti, inquantum eſt primus motus,quia ſi alius motus eſſet primus, eſſet numerus eius 1.q 66.4.ad 3.
5 Tempus comparatur ad primum motum, ut menſura, & ut accidens ad ſubiectum,ad alios autem motus,ut menſura tantum,1 q.10.6.c.
6 Tempus eſt unum,ab unitate motus primi mobilis,non autem ab unitate materiæ primæ,1.q.10 6.c.item 3 q.75.7.ad 1.
7 Vnitas & pluralitas temporis & inſtantis, accipitur tantum ſecundum primum motum cœli,qui eſt principium omnis motus, & quietis,3.q 75.7.ad 1.
8 Tempus duplex, ſcilicet numerus prioris & poſterioris in motu cœli menſurans omnem motum continuum habentem ordinem ad motum cœli,& numerus prioris & poſterioris in quocũque, 1.q 85, 4.ad 1.
9 Continuitas accidit tempori, ratione motus. Ideo tempus menſurans motum non continuum,nec habentem ordinem ad motum continuum cœli,non eſt continuum,1.q.53.3.c. item q.61.2.ad 2. item q. 63.6.ad 4.item q.85.4.ad 1.item 12.q.113.7.ad 5.
10 * Tempus non menſuratur alio tempore,nec fieri eius: quia totum eſſe eius eſt in fieri.Ideo incipit in principio temporis,ut in principio, non autem ut in menſurante,1,q.66.4 ad 5.
11 Eſſe corruptibilium non menſuratur æternitate,ſed tempore quia tempus menſurat ea,etiam ſi actu non mutentur,ſicut & quietem, 1.q. 10.4.ad 3.item 5.c.
12 Tẽpus eſt per ſe menſura motus primi.Ideo non menſurat eſſe, niſi ſecundum quod ſubiacet uariationi,ex motu cœli, 1.q.10.4.ad 3. item 12.q.31.2.c.
13 Tempus non menſurat,niſi habentia principium & finem ſui eſſe in tẽpore,quia etiam motus cœli,ſecundum quamlibet circulationem eſt huiuſmodi,1.q.10.4 c.
14 * Scriptura diuina creationem rerum, in indiuiſibili factam pronunciat dicens; In principio creauit Deus cœlum & terram. Quod quidem principium Baſilius principium temporis exponit, quod oportet eſſe indiuiſibile; ut ſecundum philoſophum probatur, 1, q.46.3.c.
15 Omnes & ſolæ operationes,quæ expectant in futurum aliquid ad complementum ſuæ ſpeciei ſunt per ſe in tempore,12.q 31.2.c
16 Tempus procreationis carnalis & ſpiritualis eſt quintuplex,ſcilicet conceptionis,alitionis,emiſſionis,lactationis,& ablactationis,22.q.189. 1. ad 4.
17 Pars noſtra intellectiua ſecundum ſe eſt ſupra tempus. Senſitiua uero ſubiacet tempori. Ideo tranſmutatur ſecundum curſum eius, 12.q. 35.3 ad 3.
18 Intellectioni noſtræ adiacet tempus,ratione phantaſmatum,quo ad ſecundam operationem intellectus, non autem quo ad primam, 1.q.85.

1.q.85.5.ad 2.item 12.q.113.7.ad 1.

29 Verba omnium temporum, uere dicuntur de Deo, 1.q.10.2.ad 4. item q.13.1.ad 3.item q.42.2.ad 4.

30 Quædam nomina ſignificant tempus, uerba uero & participia cum tempore, ſed aduerbia habitudinem temporis, 1.q.13.1.ad 3.

¶ Tenebræ poſſunt dici tripliciter, ſ. ſubiectum lucis, humilitas, & priuatio eius. Primo modo, & ſecundo, ſunt entia, & creatæ à Deo, non autem tertio modo, 1.q.66.1.c.ad 5.item 2.c.fi. item q.68.3.c. item q.69.1.c.item q.74.1.ad 4.

¶ Teneri. * Ad impoſſibile nemo tenetur, 22.q.79.3.ad 1.item q.88.3.ad 2.item q.105.1.ad 3.

¶ Tertia dies creationis, 1.q.69.1.2.c.princ.

¶ Tergiuerſari, eſt ab accuſatione omnino deſiſtere inordinate, 22.q.68 3.c.ad 3.

¶ Ternarius numerus, eſt numerus perfectus, 22.q.70.2.c, item 3.q.53.2.o.

1 TERRA. * Non eſt poſſibile, aliam eſſe terram, præter iſtam. Et eadē ratio eſt de alijs partibus mundi, 1.q.47.3.ad 3.

2 Aſtrologus demonſtrat terram eſſe rotundam, per eclipſim ſolis, & lunæ: naturalis uero per motum grauium ad centrum, 1.q.1.1.ad 2. itē 12.q 54.2.ad 2.

3 Per opus ornatus tertiæ diei creationis, aufertur duplex informitas terræ, ſ. coopertio per aquas, & defectus plantarum, 1.q.66.1.o. item q.69. 2.c.

4 Terra ſicut dicitur inanis & uacua, quia deerat ei duplex pulchritudo, ſcilicet una quam habet ex hoc quod eſt aquis diſcooperta, alia quam habet ex hoc quod eſt ornata herbis & plantis, ita eius formationem expreſſit ſcriptura per hoc quod dicit, & appareat arida, 1.q.66.1.c. ad 1.item ad 5.item q.67.4.c.item q.68.3.c.item q.69.1.c.ad 1, itē 2.c.item q.74 3.ad 4.

¶ Tertullianus. * Hæreſis Tertulliani & Vadrianorum, ſiue Anthropomorphitarum, qui figurant Deum corporalibus lineamentis, 22.q.188.5.c.

1 TESTAMENTVM proprie eſt percipiendę hæreditatis inſtitutio filiis à patre. Ideo primo pertinet ad promiſſiones, ſecundo ad mandata, quæ ſe habent ſicut uia ad conſequendam hæreditatem promiſſam, 3.q.78.1.ad 3.

2 Omni tempore fuerunt aliqui pertinentes ad nouum teſtamentum, 12.q.106.3.ad 2.

3 Omnes quibus data fuit lex gratiæ, pertinent ad teſtamentum nouum. 12.q.106.1.ad 3.item q.107.1.ad 2, item ad 3.item 22.q.108.1.ad 3. item 3.q.8.3.ad 3.

1 TESTIS eſſe quilibet tenetur ad liberandum, non autem ad condemnandum, niſi requiratur à ſuo ſuperiori, & iudice, i. in manifeſtis, & de quibus eſt infamia, 22.q.70.1.o item 3.ad 3.

2 Ad teſtimonium requiruntur duo uel tres teſtes, & ſufficiunt, niſi in epiſcopis, presbyteris, diaconibus, & clericis Romanæ eccleſiæ, propter ſanctitatem, dignitatem, & aduerſarios, 22.q.70.2.o.

3 Diſcordia teſtium, non aufert efficaciam probationis, niſi ſit in circunſtantiis, quæ uariant ſubſtantiam facti, 22.q.70.2.ad 2.

4 Teſtis debet dicere certum pro certo, & dubium pro dubio. Nec peccat mortaliter errans, præmiſſa diligentia, 22.q.70 4.ad 1.

5 Clericus non poteſt iuſte cogi, ut ſit teſtis in cauſa ſanguinis, quia

non conuenit ei cooperari ad occiſionem hominis, 22.q.70.1.ad 3.

6 Teſtis repellitur quadrupliciter, ſ. primo propter culpam, ut infideles, infames, & rei publico crimine, qui etiam accuſare non poſſunt. Secundo propter defectum rationis, ut pueri amentes, & mulieres. Tertio propter affectum: ut inimici coniuncti, & domeſtici. Quarto propter conditiones, ut ſerui, & pauperes, & quibus imperari poteſt, de quibus probabile eſt, quod de facili poſſunt induci ad teſtimonium ferendum contra ueritatem, 22.q.70.3.o.

7 Falſum teſtimonium habet triplicem deformitatem, ſ. periurij, iniuſtitiæ, & mendacij. Ideo eſt peccatum mortale ex prima & ſecunda deformitate, non autem ex tertia, 22.q.70.4.o.

8 Per prohibitionem falſi teſtimonij, prohibētur omnia peccata locutionis, 22.q.122.6.ad 2.

9 Teſtes accipiunt, non quaſi pretium teſtimonij, ſed quaſi ſtipendium laboris, expenſas ab utraque parte, uel ab inducente, 22.q.71 4.ad 3.

¶ Tetragrammaton eſt nomen proprium Dei, impoſitum ad ſignificandum ſubſtantiam Dei, ut eſt incommunicabilis, 1.q.13.9.c.fi. item 11.ad 1.

¶ Thamar non excuſatur à peccato, nec Iudas fornicans cum ea, 22.q. 154.2.ad 3.

¶ Theodoſius Auguſtus miſit ad Ioannem, in Aegypti eremo prophetam famoſum, & certiſſimum uictoriæ nuncium accepit, 22.q.174. 6.ad 3.

1 THEOLOGIA eſt doctrina neceſſaria homini, præter ſcientias naturaliter inuentas ab eo, 1.q.1.o. item 22.q.2.3.4.o.

2 Theologia eſt ſapientia, 1.q 1.6.o.

3 Theologia eſt uelut quædam impreſſio diuinæ ſcientiæ, quæ eſt una, & ſimplex omnium, 1.q.1.3.ad 2.

4 Theologia eſt ſcientia nobis diuinitus reuelata, 1.q.1.2.ad 2. item 22. q.188 8.c.fi.

5 Theologia eſt ſcientia procedens ex principijs per ſe notis in ſcientia ſuperiori. ſcilicet Dei & beatorum, 1.q.1.2.o. item 6.ad 1. item ad 2. itē 22.q.1.5.ad 2.

6 Theologia eſt una ſcientia, 1.q.1.3.4 o.

7 Theologia eſt ſcientia practica, ſed magis & principalius ſpeculatiua, 1. q.1.4.o item 5.c.

8 Theologia eſt ſcientia argumentatiua. Et maxime proprium eius eſt, arguere ex auctoritate ſacræ quidem ſcripturæ propriē & ex neceſſitate, aliorum uero ſanctorum probabiliter, philoſophorum autem quaſi extranee, rationibus uero naturalis rationis ad aliquam manifeſtationem, non autem ad probandam fidem, 1.q.1.8.o.

9 Theologia diſputat contra negantes, ſi aliquid de ſacra ſcriptura concedant, ſoluendo tantum rationes eorum, 1.q.1.8.c.

10 * Deus eſt ſubiectum theologiæ, 1.q.1.7.o.

11 Theologia nō tractat de Deo & de creaturis æqualiter, ſed de Deo principaliter, de creaturis autem, ut referuntur ad Deum, ut ad principiū uel finem, 1.q 13.ad 1. item 7.c.

12 Theologia principalius agit de diuinis, quam de actibus humanis de quibus agit, ſecundum quod per eos homo ordinatur ad perfectā Dei cognitionem, 1.q.4.c.fi.

13 Theologia conſiderat actus humanos tripliciter, ſ. primo ut per eos homo ad beatitudinem ordinatur, ſecundo ut in eis eſt bonum & malum, melius & peius, tertio ut ſunt meritorij, 12.q.a.7.c.ad 3.

14 Theologia non tractat principaliter de ſingularibus, ſed ut ſunt in exēplum uitæ, & in commendationem uirorum per quos nobis reuelata eſt, 1. q. 1. 2. ad 2.

15 Ad ea quæ conſiderantur de Deo in theologia, utimur effectibus eius, ſ. naturæ uel gratiæ, loco diffinitionis, quia de Deo non poſſumus ſcire quid eſt, 1. q. 1. 7. ad 1. item q. 2. 2. ad 2. item q. 3. prin. item q. 12. 12. c. ad 3. item 13. ad 1. item q. 13. 8. ad 2.

16 Finis theologiæ inquantum eſt practica, eſt beatitudo æterna, 1. q. 1. 4. c. ſi. item 5. c.

17 Finis theologiæ ultimus, eſt contemplatio primæ ueritatis in patria, 1. q. 1. 4. c. ſi. item 5. c.

18 Theologia tractat, de conſideratis in diuerſis ſcientijs phyſicis, 1. q. 1. 3. ad 2. item 4 c.

19 Theologia eſt dignior cæteris ſcientijs. 1. q. 1. 5. c.

20 Theologia non accipit aliquid ab alijs ſcientiis, ut à ſuperioribus, ſed utitur eis ut inferioribus, propter nos, 1. q. 1. 5 ad 2. item 8. c.

21 Theologia non probat principia aliarum ſcientiarū, ſed iudicat de eis, & reprobat quicquid eius ueritati repugnat, 1. q. 1. 6. ad 2.

22 Theologia non accipit principia ſua, nec ſupponit ea ab aliqua ſcientia humana, ſed accipit ea immediate à Deo, 1. q. 1. 5. ad 2. item 6 ad 1.

23 Theologia eſt de rebus. ſecundum quod cognoſcuntur lumine reuelationis diuinæ: metaphyſica uero, ſecundum quòd cognoſcuntur lumine rationis, 1. q. 1. 1. ad 2.

24 Theologia ſacra, differt ſecundum genus, à theologia naturali, ideſt, à metaphyſica, 1. q 1. 1. ad 2.

25 Theologia eſt magis diuina, & magis ſapientia, quam metaphyſica, 1. q. 1. 6. c.

26 Theologia uiæ, ſubalternatur theologiæ beatorum, 1. q. 1. c. ad 1.

1 THOMAS iubetur tangere Chriſtum, ut ſit teſtis reſurrectionis eius, licet crederet ſolo aſpectu. Magdalena uero prohibetur, quia mulier erat, 3. q. 54. 4. ad 2. item q. 55. 6. ad 3.

2 Thomas aliud uidit, aliud credidit, 22. q. 1. 4. ad 1. item 3. q. 55. 5. ad 3.

3 Thomas Cantuarienſis, ſuſtinuit ſcādalum publicum, ut occurreret maiori periculo, ſ. libertatis eccleſiæ, & repetiit res eccleſiarum, cū ſcandalo regis, 22 q. 43. 8. b.

1 THVRIFICATIO non ceſſauit in nouo teſtamento, quia ſignificat deuotionem orationis, non ut futuram, nec ut effectum eius, ſed ut ſemper habendam, 3. q. 83. 5. ad 2.

2 Vtimur thurificatione, non ex ſtatuto legis ueteris, ſed eccleſiæ, ad reuerentiam euchariſtiæ, & ad repræſentationem effectus gratiæ. ideo primo fit altari, quod ſignificat Chriſtum, ſecundo omni homini per ordinem, quia gratia deriuatur à Chriſto ad fideles, officio miniſtrorū, 3. q. 83. 5. ad 2.

1 THVS offerebatur in ſacrificijs ueteris legis, ad ſignificationem deuotionis neceſſarie offerentibus, & bonæ famæ, quia pingue & odoriferum eſt, 12, q. 102. 3 ad 14.

2 Nec ponebatur in ſacrificio zelotypiæ, qui nō procedebat ex deuotione, ſed magis ex ſuſpicione, 12. q. 102. 3. ad 14.

¶ Timiditas eſt peccatum leuius intemperantia, ratione peccantis, triplici ratione & obiecti ſiue materiæ neceſſarioris, ſ. quia timidus eſt minus compos ſuæ mentis, & peccatum eius eſt minus uoluntarium dupliciter, ſ. cum principium eius ſit ab exteriori impellente, atque minus circa ſingularia, & minus de facili poteſt contra timiditatem

remedium adhiberi,22,q,142 3.o.

1 TIMOR inter cæteros animæ motus,poſt triſtitiam, magis obtinet rationem paſſionis.& ſic eſt ſpecialis paſſio.12.q.41.1.2.o.

2 Timor eſt triſtitia,non quidem eſſentialiter, ſed ratione obiecti triſtantis ſi ſit præſens.12 q,41,1.ad 3.

3 Timor non eſt uirtus theologica, quia non habet Deum pro principali obiecto,ſicut amor,ſed malum,22.q.19.9,ad 2,item ad 3.

4 Timor pertinet ad appetitum ſenſitiuum,12.q.41 1.c.itē 22,q.7.1.c.

5 Timor nullo modo eſt in concupiſcibili,ſed in iraſcibili,12,q.25.1,c.itē q.41.1.ad 3.item q.42.3.ad 2.item q.43.2.ad 3.

6 Vis appetitiua perficitur contra concupiſcentiam inordinatam delectabilium dono timoris:ideo timor correſpondet temperantiæ, 12.q.4 c.fi.item ad 1,item ad 4,item 22.q.141.1 ad 3.

7 Decertantes non timent propter potentiam decertandi,ſed propter defectum eius,12.q,43.2.ad 3.

8 Decapitandi non timent,quia non habent ſpem euadendi, quæ requiritur ad timorem,12.q.42.2.c,fi.item q.43.2.c.ad 2.item 3.q.15.7.c.

9 Timor nullo modo eſt in Deo,quia Deus non habet ſuperiorem, 22.q. 19.11.ad 2.

10 Habitus & actus doni timoris,& paſſio eius,fuit in Chriſto,ſecundum quod appetitus eius refugiebat læſionem corporis, non autem incertitudo futuri,nec uitium timiditatis actu,nec habitu,3.q.7.6.o,item q.15.7.o.

11 Timor filialis,eſt in beatis quo ad actum reuerendi Deum,non autem quo ad actum timendi ſeparationem à Deo, nec timor ſeruilis, i. de pœnis,eſt in eis 12.q 67.4.ad 2.item 22.q.19 11.o.

12 Timor eſt in damnatis,propter ſucceſſionem pœnarum non tamē proprie,quia ſunt ſine ſpe,12.q.67.4 ad 2

13 Obiectum timoris,eſt malum futurum,difficile, cui reſiſti non poteſt. 12.q.41,1.o. item 2.4.c.item q.42.3 5.c. item q.43.1.c. item q.44. 2.c.ad 3. item 22. q.19.11.c, item quæſt,123. 4.c, item q.144. 1.c. item 2.c.

14 Timor primo & per ſe reſpicit malum,ut proprium obiectum : bonū autem,ut habet reſpectum ad malum duplex,ſ. priuans bonum, uel inflictum à bono,12.q.42.1.o.item q.43.1.ad 1.

15 Timor reſpicit duo,ſ.malum quod refugit, & bonum quod ſua uirtute poteſt infligere malum,12.q.40.2.1.c,item q.40.3.1.ad 1. item 22. q 19 1.c.item q.7.6.o,

16 Deus timetur,non quidem ut malum, ſed quia infligit malum pœnæ, 12.q.42.1.c.item 22.q.19.1.o.item 9.ad 2.

17 Deus eſt obiectum timoris,ratione iuſtitiæ,ſpei uero ratione miſericordiæ,22 q,19.1.ad 2.

18 Timor eſt de malo naturæ, non autem proprie de malo culpæ, niſi ratione exterioris cauſæ,ſ. ſeductionis & huiuſmodi,12.q.42,2.3.o.item 22.q.141.1 c.

19 Malum naturæ.dupliciter non timetur, ſ.quando eſt multum diſtans, uel quando eſt ineuitabile,12.q 42.2.o.item 6.ad 2.

20 Inſolita,& repentina,maxime timentur,quia uidentur eſſe maiora mala,& minus remediabilia,12.q.42.5 o.item q 48.3.ad 3.

21 Quæ non habent remedium.quando ſunt in præſenti, maxime timentur de futuro,non autem ſi careant remedio,dum ſunt futura, 22.q. 4? 6.o.

22 Malum quod timetur, ſemper eſt a cauſa extrinſeca,12.q.42.3.c. ad 2.

ad 2.item 4.c.

23 Timor ut eſt à cauſa extrinſeca,i.ut eſt paſſio conſequens phantaſiam mali imminentis,poteſt timeri,non autem ſecundum quod ſubeſt uoluntati,12.q.42.4.c.

24 Timor oritur ex fuga mali,quæ oritur ex deſiderio boni:ideo timor dicitur deſiderium,22.q 41.2.ad 3.

25 Timor per ſe naſcitur ex amore.ſed per accidens cauſat amorem, 12.q 43.1.ad 1.item 22.q.143.4.ad 2.item q.25.2.c. item q.126.1.c. itē q.175.2.ad 3.

26 Amor eſt cauſa timoris diſpoſitiue,& materialiter,ſed illatiuum mali, eſt cauſa timoris effectiue, 12.q.43. 1.0. item 2.c. item 22.q.19. 9. ad 3.

27 Defectus eſt cauſa timoris,diſpoſitiue,& materialiter ex parte timentis, ſed ex parte eius qui timetur,uirtus & robur eſt cauſa per ſe,per accidens autem defectus,ſ.ignorantia,iniuſtitia,læſio, uel timor læſionis, 12.q.43.2.0.

28 Senſus non apprehendit futurum,ſed ex apprehēſione præſentis.animal mouetur inſtinctu naturali,ad timendum,uel ſperandum futura, 12.q.41.1 ad 3.

29 Timor conſequitur deſperationem uincendi,12.q.25.3.c.

30 Mites,& aſtuti,occultant irā,& nocent improuiſos: ideo magis timentur,quàm acuti: * quia qui habent iram acutā non occultant eam,& ideo nocumenta ab illis illata,non ita ſunt repentina,quin præuideātur,12.q.42.5.ad 2.

31 Timor cauſat contractionem caloris,& ſpiritus, ab exterioribus ad interiora:ſed propter frigus cauſatur ex imaginatione,refugiunt à corde & à ſuperioribus ad inferiora:ſed ira facit ecōuerſo, propter calorem & ſubtilitatem ſpirituū: ideo timor ſupra fugam & abominationē, addit quandam depreſſionem animi,propter difficultatem mali:ſed ira facit promptos,& audaces ad inuadendum, 12.q.25.1.c. item q. 44.1 3.0 item q 45.4.ad 1.item ad 3.

32 Timor impedit operationem exteriorem,ex parte mēbrorum, propter defectum caloris,ſed conferre ei ex parte animæ, per ſolicitudinem, niſi perturbet rationem,propter exceſſum,12.q 44 4.0.

33 Timor facit tacere, quia contrariatur formationi uocis, 12. q.44.1. ad 2.

34 Timor facit pallere,ſed uerecundia,rubere:quia obiectum primi,opponitur naturæ,& appetitui animali: obiectum autem ſecundi,opponitur ſecundo tantum,12.q.44.1.ad 3.item 3 q.72.9.c.

35 Timor cauſat ſitim,ſolutionem uentris,remiſſionem urinæ & ſeminis, propter contractionem uentris & teſticulorum,12.q 44.3.ad 1.

36 Timor Dei,operatur ad uitationē omnis peccati,etiam negligentiæ, 22. q.54.2.ad 4.

37 Timor qui eſt ſecundum rationem,excuſat totaliter à peccato,non autē timor inordinatus,ſed diminuit peccatum,inquantum eſt inuoluntarius, 22.q.125.4.0.

38 Timor duplex,ſ naturalis,i.de malo corruptiuo, & non naturalis, i.de malo contriſtatiuo non repugnante naturæ,12.q.41.3.0.

39 Species timoris ſunt ſex,ſ.ſegnities,erubeſcentia,uerecundia, admiratio,ſtupor,& agonia,12.q.41 4.0.item 22.q.19.2.ad 1.

40 Timor duplex,ſ.filialis,& ſeruilis, 12.q.67.4. ad 2. item 22. q.7.1.c. item q.22.2.0.

41 Timor quadruplex,ſ.humanus uel mundanus,ſeruilis,initialis,& filia-

lis ſiue ſanctus ſeu caſtus,22.q.19.2.c.

42 Timor & triſtitia, habent conuenientiam in malo: ſed differunt, quia primum eſt de futuro & arduo, ſecundum autem de præſenti & abſolute,12.q.42.3.ad 2.item 3.q.15.7.c.

43 Timor magis reſpicit rationem difficilis, quàm ſpes. 12.q 44.2.ad 3.

44 Ea quæ augent ſpem, diminuunt timorem, ut experientia, & omne augens poteſtatem,12.q.41.5.ad 1.

45 Timor qui eſt inordinatus mortis tantum, ideſt, timiditas, opponitur fortitudini, non autem timor qui eſt ſecundum rationem: nec timor inordinatus aliarum rerum, quia includitur in quolibet peccato,22.q.125.2 o.

46 Timor initialis & filialis, differunt ſecundum ſtatus, ſicut imperfectũ, & perfectum, non autem eſſentialiter,22.q.19.8.o.

47 Timor mundanus & humanus, pro eodem computantur, quia conueniunt in una ratione auertendi à Deo,22.q.19.2.ad 5.

48 Timor mundanus uel humanus reſpiciunt pœnam auertentẽ à Deo, ſed timor ſeruilis & initialis pœnam trahẽtem ad eum, ſeruilis principaliter alius ſecundario,22.q.19.2.ad 4.

49 Timor ſeruilis & filialis non ſunt idem ſecundum ſubſtãtiam, ſed differunt eſſentialiter, & ſpecifice,22.q 19.2.ad 3.item 5.o.

50 Timor filialis, non contrariatur uirtuti ſpei, ſed ſibi mutuo cohærent, & ſe inuicem perficiunt,22.q 19.9.ad 1.

51 Timor ſeruilis, ex amore ſui cauſatur,22.q.19.6.c.

52 Timor ſeruilis, manet cum charitate, quo ad ſubſtantiam eius, non quo ad ſeruilitatem,22.q.19 6.o.item 8.ad 2.item 10.c.

53 Timor ſeruilis ſecundum ſuam ſubſtantiam eſt bonus, ſed ſeruilitas eius eſt mala,22.q.19.4.o.item 7.9 c.

54 Timor non eſt peccatum ſecundum ſe, ſed ut eſt inordinatus, & tunc eſt peccatum mortale, & quandoque ueniale,22.q.125.3.o.item 4.c.item q.126.1.o.

55 Timor mundanus, ſemper eſt malus, quia cauſatur ab amore ſemper malo, ſ.ab amore mundano,12.q.19 3.o.item 9.c.

56 Timor filialis, & timor caſtus, ſunt idem,22.q.19.2.ad 3.

57 Timor filialis habet duos actus, ſ. reuereri Deum, & timere ſeparationem ab eo,12.q 67.4 ad 2.

58 Timor filialis augetur aucta charitate: ſeruilis uero diminuitur ſecundum actum eius, non autem ſecundum ſubſtantiam,22.q 19 10 o.

59 Timor filialis, ſiue caſtus, eſt primum donum inter ſeptem dona ſpiritus ſancti, non autem timor mundanus uel humanus, nec ſeruilis: licet ſit à ſpiritu ſancto,22.q.19 9.o.item 12.ad 1.

60 Actus doni timoris in beatis, eſt habere reuerentiam ad Deum, 12.q.67.4 ad 2.

61 Donum timoris, eminentius retrahit à malis, propter reuerentiã Dei, quàm uirtus moralis,12.q.68.4 ad 3.

62 Donum timoris, datur contra ſuperbiam: nec tamẽ eſt humilitas, ſed eſt principium eius,22.q.9.9.ad 4.

63 Donum timoris correſpondet ſpei, 22.q.17. principio. item q.19. princip.

64 Donum timoris, principaliter correſpondet ſpei, ſecundario autem tẽperantiæ,22.q. 141.1.ad 3.

1 TYRANNVS. [4] Regnum faciliter degenerat in tyrannidem, propter magnam potentiam eius, ex crudelitate & auaritia, niſi regis ſit perfecta uirtus,12.q.105.1.ad 2.

Tyran-

3 Tyranni,ciuitates deſolantes,ſacra prædantes,i.magna per uim auferentes,ſunt iniuſti,non autem illiberales,quia illiberalitas,eſt circa mediocres pecunias,22.q.118.6 ad 4.

3 Perturbatio regiminis tyrannici,non habet rationem ſeditionis, niſi ſic inordinate fiat,quod maius detrimentū ſequatur, ſed tyrannus eſt magis ſeditioſus,22.q.42.2.ad 3.

4 Non licet occidere,uel inuadere tyrannos,niſi per publicam poteſtatē, licet principatus eorum ſit iniuſtus,22.q 42.2.ad 3.

¶ Torneamentum, ideſt inordinata & periculoſa exercitia, prohibentur priuatione ſepulturæ eccleſiaſticæ, non autem caſtiludia,22.q.40.1.ad 4.

1 TOTVM triplex,ſ.quantitatiuum rationis uel eſſentiæ, totum potentiale uel uirtutis:ſecundum & tertium conuenit formis per ſe: primum uero per accidens tantum 1.q,76.8.c.

2 Totum homogeneum,nihil includit quod non includat quælibet pars eius,nec differt ſecundum identitatem earum & totius, nec per conſequens à ſuis partibus,1.q. 11.2.ad 2.

3 Totum ſubſtātiale eſt in qualibet parte totum, ſicut tota natura & ſpecies aquæ.eſt in qualibet parte aquæ nō autem totum quantitatiuū, ſed pars in parte ſicut locatum in loco,1.q.8.2.ad 3.

4 In ſubſtantiis incorporeis,non eſt totalitas per ſe,nec per accidens, niſi ſecundum perfectam rationem ſuæ eſſentiæ.1.q 8 2.ad 3. item q.10.1.ad 3.item 76.8.c.

5 Virtus totius potentialis,eſt in una parte eius complete, in alijs autem diminute.1.q.77.1.ad 1.item 12.q.57.2.ad 2.

¶ Tragœdus. uerus eſt falſus lector, ſecundum Auguſtinum.1.q.17.1.ad 1.

1 TRAHERE. * Multi trahentes unam nauim, faciunt unam actionē ex parte operari,ſed multas ex parte agentium.1.q.76.2.

2 Te tua fata trahunt,ut poeta dixit.1.q.116.2.ad 3.

1 TRANSFIGVRATIO Chriſti conuenienter facta eſt,oſtenſione gloriæ, non autem mutatione formæ uel naturæ.3.q.45.1.0.

2 Teſtes eius fuerunt conuenientes,ſcilicet Moyſes,Helias,Petrus,Ioānes, Iacobus,& Deus pater.3.q.45.3 4.0.

3 Moyſes tunc non reaſſumpſit proprium corpus, ſed aliud ſicut angeli: Helias autem habuit proprium corpus,& uenit illuc de paradiſo terreſtri non autem de cœlo empyreo.3.q.45 3.ad 2.

1 TRANSGRESSIO proprie,eſt agere cōtra præceptum negatiuum: & eſt cōmunis omni peccato materialiter: ſed formaliter eſt ſpeciale peccatum dupliciter,ſcilicet ut dicit contemptum præcepti,& ut differt ab omiſſione,22.q.79.2.0.item 3 ad 3.item 4.ad 3.

2 Tranſgreſſio & omiſſio proprie,ſunt peccata mortalia, ſed large,i.præter præcepta,ſunt uenialia,22.q.79 4.ad 3.

3 Tranſgreſſio ſimpliciter & abſolute,grauior eſt omiſſione,licet aliquando ſit econuerſo,22.q.79.4.0.

4 Tranſfiguratio contrariatur actui uirtutis, cuius omiſſio dicit ſimplicē negationem,22.q 79.4.c.ad 2.

Omnis tranſitus,eſt determinatio ad determinatum,1.q 46 2.ad 6.

¶ Tranſmutatio organi ſenſus duplex,ſ intentionalis ſeu ſpiritualis,& naturalis,prima requiritur per ſe ad actum potētiæ ſenſitiuæ apprehenſiuæ,ſecunda uero per accidēs,ſed requiritur per ſe,ad actum appetitus ſenſitiui,12.q. 22.2.ad 3.item 3.c.

1 TREMOR eſt effectus timoris, propter debilitatem uirtutis, ex defectu caloris, 12.q.44.1.ad 2.item 3.o.
2 Cor timentibus maxime tremit, & quæ connectuntur pectori, ut uox, labium inferius, mandibula inferior, brachia manus, quia calor deſerit cor, & deſcendit ad inferiora, uel quia hæc membra ſunt nobiliora, ſicut & genua, 12.q.44.3.ad 3.
1 TRIBVLATIO. * Miſericordes quandoque tribulantur, ad eorum correctionem, uel humilitationem, uel probationem, 22.q.108.c.fi.
2 Tribulationes quibus Deus punit peccatores, ſunt meritoriæ & ſatisfactoriæ, ſi patienter accepterentur, non autem aliter, 12.q.87.6.c.fi.
3 Nullus eſt ſic crudelis, qui tribulatis & humiliatis noceat, ſed parcit, quia canis etiam non mordet hominem iacentem, 12.q.47.4.ad 2.
¶ Triduo Chriſtus fuit totus in ſepulchro, non autem totū, 3.q.52.3.o.
1 TRINITAS. * Trinitatem non eſſe in diuinis, eſt impoſſibile, 1.q.31.1.o.
2 Nomen trinitatis, ſignificat unitatem eſſentię in recto, & numerum perſonarum in obliquo, quo ad etymologiam, ſed quo ad ſignificationē, eſt econuerſo, 1.q.31.1.ad 1.
3 Nomen collectiuum, ſignificat multitudinem ſimpliciter, i. diuiſorū per eſſentiam, & unitatem minimam, ſ. unitatē ordinis, ſed trinitas econuerſo, 1.q.31.1.ad 2.item q.39.5.ad 6.
4 Per rationem naturalem non poteſt ueniri in cognitionē trinitatis perſonarum, 1.q.32.1.o.item q.39.7.c.item q.93.6.ad 4.
5 Bonitas Dei, per effectus poteſt intelligi, ſine trinitate perſonarum, non autem in uiſione beata, 12.q.2.8.ad 3.
6 Trinitas non eſt trina, quia eſſent tres trinitates, 1.q.31.1.ad 5.
7 Trinitas eſt in unitate, & econuerſo, i. tres perſonæ ſunt in una eſſentia, & econuerſo, 1.q.31.1.ad 4.
8 Deus eſt trinitas, contra Poretanos, 1.q.39.6.ad 1.
9 Pater non eſt trinitas, 1.q.3.1.ad 1.item q.39.6.ad 1.
¶ Triplicitas non conuenit Deo, quia non ſignificat abſolute numerū ſicut trinitas, ſed ſignificat comparationem inæqualitatis, quia eſt ſpecies proportionis inæqualis, 1.q.31.1.ad 3
1 TRISTITIA eſt paſſio animalis, media inter duas paſſiones iraſcibilis, quia ſequitur timorem, & prior eſt ira, quam etiam cauſat, 12.q.25.1.c. item q.42.3.ad 1.
2 Triſtitia eſt dupliciter mala, ſ. ſecundum ſe, quæ eſt de malo apparenti, & uero bono & ſecundum effectum, ſ. de uero malo, ſed immoderata impediens bonam operationem, 22.q.35.1.c.
3 Species eius, ſecundum applicationem ad extraneum, ſunt quatuor, ſ. miſericordia, inuidia, anxietas, uel anguſtia, & accidia, 12.q.35.8.o.itē q.41.4.ad 1.item 22.q.35.4.ad 3.
4 ¶ Obiectum triſtitiæ, eſt malum proprium præſens, 22.q.35.8.c. item q.36.1.c.ad 1.
5 Triſtitia eſt de bono alterius, inquantum eſt malum ſibi quadrupliciter, ſcilicet nocendo, carendo, excedendo, & quia eſt indignus, 22.q.36.1.2.c.
6 Dolor eſt de repugnante ad naturam corporis, apprehenſio per tactum, incipiens in læſione corporis, & terminatur in apprehenſione: ideo eſt in ſenſu ſubiectiue, & eſt paſſio corporalis: ſed triſtitia eſt de repugnante appetitui apprehenſio interitus, incipiens in apprehenſione, & terminatur in affectione, & eſt in appetitu ſenſitiuo, & eſt paſſio ani-

animalis.22.q.3.ad 2.item 3.q.15.6.o.item q.46.6. c.

7 Triſtitia eſt ſubiectiuè in concupiſcili.22.q.23.1.c.ad 1.item 2.c.

8 Nulla triſtitia ſecundum Stoicos eſt utilis ad aliquid: ideo quælibet triſtitia ſecundum eos eſt uitanda.3.q.46. 6. ad 2.

9 Vera triſtitia fuit in Chriſto. 3. qō. 15. 6.o. item 7. c. ad 2. item 9. c. item q.46.6.o.

10 Triſtitia fuit in ratione inferiore Chriſti, non autem in ratione ſuperiori, niſi ſecundum quod radicatur in eſſentia animę.3.q.46.8.o.

11 Omnis defectus corporalis, diſponit ad triſtitiam.12. q.35.1.ad 2.

12 Ex ſpe & memoria malorum cauſatur triſtitia, ſed non tanta, quanta à ſenſu præſentium.22.q.30.1.ad 3.

13 Tritia inter omnes animæ paſſiones, maxime corpori nocet. 12.q.37. 4.o.item q.41. 1.c.

14 Triſtitia impedit omnem operationem, de qua eſt, ſed auget eam operationem, cuius eſt principium. 12.q.37.2.3.o.item q.39.3.ad 3. itē q.59.3.ad 2.

15 Contemplatio ueritatis, mitigat triſtitiam & dolorem, etiam in cruciatu, ratione delectationis. 12.q.38.4. o.

16 Virtus moralis directe mitigat triſtitiam interiorem, conſtituendo medium in ea, non autem dolorem exteriorem, quia non obedit rationi, ſed ſequitur naturam corporis, ſed mitigat indirecte, per redundātiam.3.q.46.6.ad 2.

17 Amici condolentes, mitigant triſtitiam, quia uidentur comportare * triſtitiæ onus cum illo, & quia in eo ſe percipit ab eis amari, quod eſt delectabile: delectatio autem omnis mitigat triſtitiam. 12. q. 3843. o.

18 Somnus, balneum, & omnia recreantia, mitigant triſtitiam. 12. q. 38.5.o.

19 Omne animal naturaliter fugit triſtitiam.22.q.34.6.c.

20 * Paſſio concupiſcibilis, importans quietem in malo.ſ.triſtitiam, media inter duas paſſiones iraſcibilis, ſequitur enim timorem. Cum enim occurrit malum quod timebatur, cauſatur triſtitia. Pręcedit autem motum iræ, Quia cum ex triſtitia præcedente aliquis inſurgit in uindictam, hoc pertinet ad motum irę.12.q.25.1. c.

¶ Throni dicuntur propter quatuor conuenientias ad ſedes materiales, quia eleuantur ſuper terram, firmantur, ſedentem ſuſcipiunt, & apertæ ſunt deſuper. 1. q.108.5.ad 6.

¶ Turpe lucrum eſt ſpecies auaritiæ. 22.q. 118.8.ad 4.

¶ Turpiloquium eſt filia luxurię, quia luxurioſi quorum eſt cor turpibus delectationibus plenum & cōcupiſcentijs, de facili ad turpia uerba prorumpunt. 22.q.153.5.ad 4.

1 TVRPITVDO duplex.ſ.uoluntaria & inuoluntaria. Prima eſt uitioſa non autem ardua: ſed ſecunda eſt pœnalis & ardua. ſ.uituperium. 22. q.144.2.c.

2 Turpitudo duplex.ſ. inhoneſtatis & exterioris defectus. Secunda eſt in humilitate & mendicitate, non autem prima.22.q.187.5.ad 4.

1 TVRTVR eſt melior pullis eius: in columbis autem eſt econuerſo. 12. q.102. 3. ad 3.

2 Turtur & columba erant ſacrificia pauperum, in holocauſtis, propter uolatus altitudinem, & in hoſtijs pro peccato, non autem in pacificis, quia non erant neceſſitatis. 12.q.102.3.ad 9.item 3. q.37.3.c. ad 4.

3 Turtur & columba ſunt in copia in Iudæa. Et ſignificant coniunctionem duarum naturarum in Chriſto, caſtitatem & charitatem. 12. q.102.3.

q.102.3.ad 2.item 3.q.37.3.ad 4.

4 Turtur ſoliuaga.ſignificat contemplationem, & ſecretas orationum lachrymas. Sed columba gregalis uitam actiuam, & orationes eccleſię publicas. 3 q.37.3 ad 4.

5 Turtur ſignificat prędicationem & confeſſionem fidei, per ſuam loquacitatem. Sed columba ſignificat ſimplicitatem & manſuetudinem. 3. q.37.3. ad 4.

V

1 VACVVM non fuit ante creationem, nec poſt: quia uacuum non eſt tantum negatio ſed priuatio. i.ſpatium capax corporis ſine corpore. Nec fuit poſſibile, niſi potentia creantis. 1.q 46.1.ad 4.

1 VAGATIO mentis in oratione, tollit fructum eius. Et eſt peccatum ex propoſito tantum. 22.q.83 13.ad 3.

2 Et eſt filia accidiæ. 22.q.35.4.ad 2. item ad 3.

¶ Vapor non aſcendit ad cacumina quorundam montium. 1.q 68.2.c.fi.

¶ Varro ſecundum Aug. dixit quod eſt Deus anima mundi, motu & ratione mundum gubernans. 1.q 1.c.

1 VAS quandoque dicitur inſtrumentum operandi aliquid. 3. q. 62.3. ad 1,

2 Vaſa ſacra, in neceſſitate eccleſię, quo ad materiam tantum poſſunt uendi integra, ad uſum eccleſiæ. Si autem uendātur ad alium uſum, frangantur, pręmiſſa oratione. Non autem uendi poſſunt ratione conſecrationis: ut.ſ. pro ea aliquid plus exigatur, quia ſimonia eſſet. 22.q. 100.4.c.ad 2.item ad 3.

¶ Vbique eſſe, conuenit ſoli Deo. 1.q.8.2.4 0. item q. 16.7.ad 2. item q.52.2.c.item q 112.1.c

Velleitas, quę ſecundum quoſdam eſt uoluntas incompleta, eſt de impoſſibili, quia.ſ aliquis uellet illud, ſi eſſet poſſibile. Voluntas autem completa non eſt niſi de poſſibili, quod eſt bonum uolenti. 12. q. 13. 5.ad 1, item 3.q.21.4.c.

Motus naturalis eſt uelocior in fine, & tardior in principio, motus autē uiolentus econuerſo: 12.q 34 6 c.ad 2.

1 VELVM templi duplex.ſ. interius ante ſancta ſanctorū, & exterius Secundum ſciſſum eſt in paſſione Chriſti, non autem primum. 12. q. 102.4. ad 4.

2 Velum templi habebat quatuor colores, per quos quatuor elementa deſignantur, quę nos impediunt à diuinis, ſ. byſſum, per quod deſignatur terra, quia byſſus, i. linum, de terra naſcitur: purpuram, per quam ſignificatur aqua. Fiebat enim purpureus color ex quibuſdam, conchis, quæ inueniuntur in mari: hyacintheum, per quam ſignificatur aer, quia habet aereum colorem: & coccum bis tinctum, per quem deſignatur ignis. Vel per colores eius quatuor deſignantur quatuor uirtutes.ſ. quia uelum erat ornatum byſſo, ad deſignandum carnis puritatem: purpura autem ad figurādum paſſiones, quas ſancti ſuſtinuerunt pro Deo: cocco bis tincto, ad figurandum charitatem geminam, Dei & proximi. Hyacintho autem ſignificabatur cæleſtis meditatio. 12.q.102.4 ad 4 item ad 8.

¶ Venatio, Aucupium & piſcatio ſunt à natura. Ideo ſunt ſecundum ſe licita. 1.q.96.1.c.item 22. q.64.1. 0.

1 VENDERE. * Pretium rerum uenalium, conſideratur ſecundum uſum hominis, non autem ſecundum gradum naturę rerum. 22. q.77.2.ad 3.

2 In illis eſt peccatum, quę bis uendunt,* quod patet in iſs quorum uſus non eſt aliud à re ipſa in quibus rebus, qui rem uendit, uel mutuat, cum in huiuſmodi tranſeat dominium ad accipientem, uel rem bis uendit, & eſt in uenditionibus ad credentiam, dum plus pro dilatione uolunt accipere, uel uendunt quod non eſt. Et utrunque eſt uſurarium & peccatum. 22.q.78.1.o.

3 In domo autem ſunt duo. ſ. ſubſtantia & uſus. Sed aliud eſt habere domum, & aliud uti domo. Vnde ſeparatim poſſum uſum uendere, ſine domus uenditione, & ita in omnibus alijs huiuſmodi Vnde ſi aliqua ſunt, quæ conſiſtant in ipſo uſu tantum, & uſus eorum eſt diſtractio, non poteſt fieri id quod de domo. 22.q 78.1. o.

4 Denarijs uero utimur diſtrahendo, & frumento conſumendo, & ideo ſi uſum uendis, bis uendis. 22.q.78.1.o.

5 Vendere ad terminum ſecundum iuſti pretij quantitatem, non eſt uſura. Si autem cæteris paribus, fiat ultra iuſti pretij quantitatem propter temporis expectationem, eſt peccatum uſuræ. 22.q.78.1.o. item 2. ad 7

6 Vendens ſcienter rem quæ deficit in ſpecie ſubſtantiæ, quantitate, uel qualitate, peccat. Non autem uendens ignoranter. Sed cum ſciuerit, tenetur recompenſare 22.q. 77.2.o.

7 Vendere carius quam emit eſt licitum, meliorando rem, uel ſi mutetur pretium ratione loci uel temporis, uel propter periculum transferendi uel faciendi fieri. 22.q.77.4 ad 5.

8 Illa ſuperabundantia quæ ex iuſta permutatione ſeu uenditione accidit, non habet uitium inæquitatis. Alias non fuiſſet uenditio uel permutatio iuſta. 22.q.77 4. ad 1.

9 Vendere rem plus notabiliter, quàm ualeat ſimpliciter ſibi, uel ipſi uendenti, non licet, quamuis lex humana permittat citra dimidium. 22. q.77.1.o.

10 Vendens non tenetur dicere publice uitium rei, nec in particulari, niſi propter damnum, uel periculum. 22.q.77.3.o.

11 Venditor non tenetur dicere ementibus abundantiam uenalium futuram per aduentum aliorum mercatorum, nec minuere pretium. 22. q.77.4. ad 3.

12 Menſuras uenalium, oportet eſſe diuerſas in diuerſis locis, & eas inſtitui, publica auctoritate uel conſuetudine. 22.q.77 2. ad 2.

¶ Venter adulteræ, potantis aquam zelotypiæ, ſemper intumeſcebat. 12.q. 103.2.ad 3.

1 ¶ Venus agit ex inſidijs, & furatur intellectum multum ſapientis. 22.q. 55.8. ad 1.

2 Venus dicitur ab Ariſtotele doloſa, & corrigia eius uaria, ſecundum quandam ſimilitudinem, inquantum. ſ. hominem ſubito ſurripit, ſicut & in dolis agitur, non tamen per aſtutias, ſed magis per uiolentiam concupiſcentiæ & delectationis. Ibidem.

¶ Verberare hominem, nulli licet, niſi habenti poteſtatem ſupra eum, ut pater ſupra filium, & dominus ſupra ſeruum. 22.q.65.2. o. item q.72.2. ad 2.

¶ Verboſitas, curioſitas, importunitas, inquietudo, & inſtabilitas loci uel propoſiti, pertinent ad euagationem mentis, Ideo oriuntur ex acedia. 22.q.35.4.ad 3.

1 VERBVM proprie importat rationem formæ exemplaris, quia eſt ars. 1.q.3.82.

2 Verbum cordis importat aliquid procedens ab intellectu, ut conſtitutum per operationem eius. 1. q. 27. 1. c. fin. item qō. 28. 4. ad 1. item q.34. 1.c.

3 Verbum eſt ipſum intellectum, & id quod concipitur. 1.q.22.1.c.item q.28.4. ad 1.item q. 34.1.c.

4 Quicunque intelligit, ex hoc ipſo quod intelligit, procedit aliquid intra ipſum.ſ.uerbum. 1.q.27.1.c.

5 Verbum in anima, ſine actuali cognitione eſſe non poteſt. 1. q. 93. 7. c. ad 3.

6 Verbum cordis ſignificatum uerbo oris, eſt conceptio rei intellectæ, ex ui intellectiua proueniens, uel ex eius notitia procedens. 1. q. 27.1. 2.c.item q 28.4.ad 1. item q.34.1.0.item q.107.1.c.item 12. q. 93. 1. ad 2.

7 Nihil implicans contradictionem, poteſt dici uerbum. 1.q.25.3.c.fi.

9 Verba tenent præcipuum locum inter ſigna, quibus homo aliquid ſignificat alteri. 22.q.55 4.ad 2.item q.72.1.c.item q. 110. 1.ad 2. item 3.q.60 6.c.ad 1 item ad 2.

9 Verbis utimur ad hominem, ut ei manifeſtemus noſtros conceptus: ad Deum autem, ut nos uel alios excitemus. 22. q.91.1.c.

10 Verba ut ſigna inferunt multa damna, & in uerbo homo facile delinquit Sed ſecundum ſuam eſſentiam.ſ. ut ſoni, non nocent niſi auditui.ſ.clamando. 22.q.72.1 ad 1.item q.89 2.c.fi.

11 Verbum noſtræ mentis manet, non autem uerbum uocale. Sed neutrum ſubſiſtit. Verbum uero diuinum manet & ſubſiſtit. 1. q.37. 1. ad 2.

12 Verbum Dei eſt tantum unum perfectum, & idem quod eſſentia, ideo eſt filius. Nō autem uerbum noſtrum, niſi metaphorice, quia eſt multiplex, imperfectum, & accidens. 1.q.27.2.ad 2.item q. 33. 2. ad 3. item q 34.2.ad 1.item 3.c.

13 Diuerſitas obiectorum, diuerſificat ſpeciem uerbi & amoris. 1. quæſt. 93 8.c.

14 Verbum duplex, ſcilicet uerbum uocale, & uerbum mentale. Primo reſpondet ſpiritus corporalis: ſecundo uero ſpiritus intimi amoris. 1.q. 27.1.c.

15 Verbum triplex.ſ.uerbum cordis. uocis, & habens imaginem uocis, 1.q. 27. 1.c.

16 Verbum proprie dicitur tripliciter.ſ. conceptus mentis, uox ſignificatiua eius, & imaginatio uocis. Improprie uero dicitur uerbum, res ſignificata uel effecta uerbo. 1. q.34.1.c.

17 Verbum ut ſignificat conceptum mentis, eſt in Deo proprie, ſecundum alias uero ſignificationes eius, eſt in Deo metaphorice tantum. 1. q. 35. 1.c.ad 1. item q.36.2.ad 5.

18 In diuinis eſt tantum unum uerbum. 1.q.27.5.ad 3.item q.34.3.c.itē 1.q.41.6.0.

19 * Verbum in diuinis proprie, dicitur perſonaliter tantum, non autem eſſentialiter. 1.q.34.1.0.item 12.q.93.1.ad 2.

20 Verbum eſt in diuinis ab æterno, & non tantum ratione incarnationis eius. 1.q.34.3.ad 2.

21 Verbum in diuinis proprie, conuenit ſoli filio, figuratiue autem conuenit ſpiritui ſancto, inquantum manifeſtat filium. 1.q.34.2.0.

22 Deus eodem modo, dicit ſe, & omnia alia, etiam creaturas. 1. q.34.2. ad 3.item 3 c.item q. 37.2.c. ad 3.

23 Verbum Dei reſpectu non entium, eſt expreſſiuum tantum, ſed reſpectu entium,

entium, eſt etiam factiuum. 1.q.34.3.ad 5.

24 Verbum Dei reſpectu creaturarum, eſt expreſſiuum, & operatiuum, ſed reſpectu eorum quę ſunt in Deo, eſt expreſſiuum tantum, 1.q. 34.3.c.

25 Verbum principaliter refertur ad patrem, & quaſi per ſe, ſed ad creaturas refertur conſequenter, & quaſi per accidens 1.q.34.3.o.

26 Verba ſignificantia aliquid deuotionis, excitant mentes, & pręcipue minus deuotas. Sed uerba pertinentia ad alia diſtrahunt mentem, & impediunt deuotionem. 22.q 83.12.ad 2.

27 Verba & participia dicuntur de Deo, ratione æternitatis, quæ continet omne tempus. 1.q.13.1.ad 3.

1 VERECVNDIA non eſt uirtus proprie, ſed large inquantum eſt paſſio laudabilis. 22.q.144 1.o.

2 Verecundia eſt timor turpitudinis exprobrabilis. Et principaliter reſpicit uituperium, Sed reſpicit culpam conſequenter. Et hoc dupliciter, ſcilicet ceſſando & celando. 22.q.116.2.ad 3. item q.144.1.c.ad 2 itē 2.o. item 4.c.

3 Verecundia non eſt timor de ipſo actu peccati, ſed de turpitudine uel ignominia, uel conuitio, uel opprobrio. 12.q.41.4.c. ad 2. item ad 1. item q.42.3. ad 4.

4 Homines maxime uerecundantur de actibus uenereis, etiam in matrimonio, & de ſignis eorum. 22.q.151.4.c.

5 Verecundia non eſt de operibus uirtutum, niſi per accidens, ratione falſæ opinionis, uel propter notam præſumptionis uel ſimulationis. 22.q.144.2.ad 3.

6 Verecundia eſt ab iis quorum teſtimonium eſt maioris ponderis, propter certitudinem & rectitudinē iudicij. ſ. à ſapientibus & uirtuoſis, uel ex cognitione. ſ. à notis & coniunctis, uel propter effectum nocentis uel iuuantis. 22.q 144.3.o

7 Aliqua peccata grauiora ſunt minus uerecundabilia, quę tamen ſunt minus turpia, uel quia ſe habent in exceſſu tēporalis boni. 22.q. 116. 2.ad 3. item q.144.2. ad 4

8 Verecundia eſt principium emendationis, quia in principio erubeſcimus oculos hominum: in fine uero, oculos rationis & Dei. 22 q.144. 4.ad 4.

9 Verecundia celat turpem actum, ſed erubeſcētia ceſſat à turpi actu. Vel utraque propter timorem uituperij. 22.q.144 2 c.fi.

10 Verecundia iacit prima temperantię fundamenta, ſecundum Ambroſ. inquantum, ſcilicet incutit horrorem turpitudinis. 22.q.144. 4 ad 4.

11 Ex ſæpius uerecundari cauſatur uirtus, qua uitantur turpia, non autem uirtus qua quis uerecundetur; tamen ſic diſponit, quod uerecundaretur ſi turpia ageret 22.q.144.1. ad 5.

12 Verecundia non eſt in peſſimis, quia peccatum non reputant ut turpe. Nec eſt in uirtuoſis & ſenibus, quia non apprehendunt illud poſſibile ſibi, nec eſt difficile eis ad uitandum. 22.q 144 4.o.

13 Verecundia conuenit ſenibus & uirtuoſis cōditionaliter tantum. ſ. quia uerecundarentur, ſi aliquid turpe agerent. 3.q 65.3.c.fi. item 22 q. 144.4.c.1.ad 5. item 4 c.

14 Carent uerecundia homines in peccatis profundati, quibus ſua peccata non diſplicent, ſed magis de eis gloriantur. 22.q.144 4 c.

¶ Veren. * Quidam ſunt qui non uerentur alios contriſtare. 22.q. 116.1.c.

1 VERITAS octupliciter diffinitur.1.q.16.1.c.fi.

2 Ratio ueritatis conſiſtit in adæquatione rei & intellectus, 1.q.21.2.c.

3 Ratio ueritatis, prius eſt in intellectu, quàm in rebus. 1.q.16.1.o.

4 * Veritas magis fundatur in eſſe rei, quàm in eſſentia rei.22.q.109.1.c.

5 Veritas dicit relationem, qua eſſe ordinatur ad intellectum, ſicut bonitas ad appetitum.1.q.16.1.3.c.

6 Veritas dicitur primo de intellectu, de enunciatione uero, inquantum eſt ſignum eius: de re autem, ut de cauſa. 1.q.16.7.8.c.

7 Veritas non entium, ut chimeræ, uel aliorum huiuſmodi, eſt tantum in intellectu; & ab eo cauſatur.1.q.16.3.ad 2.item 5.ad 3.itē 7.ad 4.

8 Ad ueritatem locutionum, requiritur res ſignificata, & modus ſignificandi.1.q.39.4.5.c.

9 Veritas enunciabiliū, non eſt aliud quàm ueritas intellectus, quia enunciabile ut eſt in intellectu, habet per ſe ueritatem: ſed in uoce eſt uerum, quia ſignificat ueritatem intellectus, non autem per ueritatem in enunciabili exiſtentem.1.q.16.7.c.

10 Eadem eſt ueritas, & rectitudo communium principiorum apud omnes, & æqualiter nota: ſed in ratione ſpeculatiua, eadem eſt, non autem ęqualiter nota in concluſionibus: in practica uero ratione, nec eſt eadem, nec ęqualiter nota.12.q.94.4.c.

11 Veritas triplex, ſcilicet cognitionis naturalis, infuſæ, & acquiſitæ. 1.q.60.1.ad 3.

12 Homo pertingit ad cognitionem ueritatis tripliciter.ſ.capiendo à Deo, ab homine, & per ſtudium: primo eſt neceſſaria oratio: ſecundo auditus: tertio meditatio. 22.q.180.3.ad 4.

13 Veritas quadruplex.ſ.uitæ, doctrinæ, iuſtitiæ, & locutionis, 1.q.16.4.ad 3.item q.21.2.ad 2. item 22.q.109.3.ad 3.

14 Veritas eſt in intellectu Dei proprie & primo, ſed in intellectu noſtro, eſt proprie & ſecūdario: in rebus autem eſt ſecundario & improprie, 1.q.16.7.8.c.

15 Deus eſt ueritas. 1.q.16.5.o.item 12.q.3.7.c.

16 Deus eſt ſumma, maxima, & prima ueritas.1.q.16 5.c.

17 Veritas in diuinis ſumitur dupliciter.ſ.proprie.i.æqualitas intellectus Dei, ad eſſentiam eius principaliter, & ad creaturas conſequenter, & metaphorice.i.ſumma imitatio principij: primo modo dicitur tātum eſſentialiter: ſecundo autem perſonaliter, & conuenit ſoli filio. 1.q.16.5.ad 2. item q.39.8.c.

18 Anima non iudicat de omnibus rebus, ſecundum quamcunque ueritatem, ſed ſecundum primam ueritatem, inquantum reſultat in anima, ſicut in ſpeculo, ſecundum prima intelligibilia. 1.q.12.11.ad 2. item q.16.6 ad 1.item q.84.5.c.item q.88.3.ad 1.item 12.q.93.2.c. item 22.q.173.1.ad 2.

19 Omnis ueritas eſt à Deo. 1.q.16.5.ad 3.

20 Veritas prima eſt finis omnium deſideriorum, & actionum noſtrarum, 22.q.4.2. ad 3.

21 Omnes res ſunt ueræ una ueritate.ſ.Dei, ſicut principio effectiuo & exēplari: ſed multis formaliter.1.q.16.6.o.item 12. q. 93.1. ad 3.

22 Quęlibet ueritas, præter primam, eſt aliquo modo mutabilis. 1.q.16.8.o.

23 Veritas qua quis dicit uerum, & qua uerax dicitur, eſt uirtus, non autē qua uerum dicitur, ſed eſt obiectum & finis uirtutum.1.q.16 4.ad 4. item q.17.1.c.item 22.q.109.1.o.

Hęc

24 Hæc uirtus non eſt uirtus theologica nec uirtus intellectualis, ſed eſt uirtus moralis: & medium eius eſt inter ſuperfluum & diminutum, & hoc dupliciter, ſcilicet ex parte actus & ex parte obiecti. 22. q. 109. 1. ad 3.

25 Et eſt ſpecialis uirtus. 22.q.109.2.o.

26 Ad uirtutem ueritatis pertinet, talem ſe exhibere exterius per ſigna exteriora. ſ. uerba & facta, qualis eſt. 22.q.109 1.c.ad 3.2.c.item 3.ad 1. item ad 3. item q. 110.1.c.

27 Hæc uirtus eſt pars annexa iuſtitiæ.quia utraq; eſt ad alterum.& utraque æqualitatem conſtituit: ſed iuſtitia ſecundum debitum legale, ueritas autem ſecundum debitum morale. 22 q. 109.3 o.

28 Et declinat plus io minus quàm in maius, non quidem negando uerũ, ſed affirmando. 22.q.109.4.o.item q 119.3.ad 5.

29 Veritas uitæ eſt communis ad quamlibet uirtutem. 22.qõ.109.2.ad 3.

30 Veritas amatur per ſe, ſed oditur per accidens. 12.q. 29.5. o. item 22. q. 15.1. ad 3.

31 Veritas creata eſt maior anima, ſecundum quid, ut perfectio eius, non autem ſimpliciter.1.q. 16 6.ad 1.

32 Verum dicitur dupliciter.ſ.uerum ueritate eſſentiæ, & uerum ueritate proprietatum.1.q.68.4. item 22 q.77.2.ad 1.

33 Ens eſt de ratione ueri, non autem econuerſo: ideo uerum non poteſt intelligi, non intellecto ente, ſed bene econuerſo, non autem uero nõ exiſtente. 1.q.16.3 ad 3.

¶ Veſpertilio circa terram uolat: ideo ſignificat præditos ſcientia ſæculari, qui ſola terrena ſapiunt 12.q.102.6. 1. fi.

1 ¶ Veſtigium trinitatis attenditur ſecundum appropriata, per quæ ueniri poteſt in trinitatem perſonarum.1.q.45 7. ad 1.

2 Tres partes eius, diuerſimode aſſignantur à diuerſis, quæ tamen reducuntur ad principium, medium, & finem.1.q.5.5.o.

3 Et repræſentat cauſam ut cauſam tantum, imago autem repræſentat etiam quo ad formam cauſæ. 1.q.45 7.c.item q 93.6. c.

4 Veſtigium trinitatis eſt in creatura ſecundum quod imitatur perfectionem Dei, ſeu conſequitur eſſe perfectum. 1. quæſt. 5. 5.o.item q. 45.7.o.

5 Veſtigium trinitatis eſt in qualibet creatura, inquantum eſt creata. habens formam & ordinem, licet proprie ſit tantum in indiuiduis ſubſtantiæ. 1.q 45 7.o.item q.93.6.c.

1 ¶ Veſtis. In uſu uilium ueſtium poteſt eſſe peccatum inanis gloriæ & auaritiæ, & uirtus humilitatis, ſignum contemptus mundi, pœnitentiæ, & triſtitiæ. 22.q.169.1.c.ad 2.item q 187.6. o.

2 Vitioſum eſt, quod uir ueſtiatur ueſte mulierum, uel econuerſo ad laſciuiam, ſed poteſt eſſe ſine peccato, propter aliquam neceſſitatem: ſed prohibetur in lege ueteri, propter idololatriam. 12.q.102.6.ad 6.item 22.q.169.2. ad 3.

¶ Vexatio. Redimere ſuam uexationem licet, iuris ordine non prætermiſſo. 22.q.66.5.ad 3 item q.100.4.ad 3.

¶ Vgo de ſancto Victore, non eſt auctoritatis. 1.q 1.10.ad 2 item 22.q. 5.1.ad 1 item 3.q.45.2.c.item q. 50.4.c.

1 VIA. Non oportet quod qui uadit per uiam, in quolibet paſſu cogitet de fine uiæ. 12.q.1.6. ad 3.

2 Homini datur longior uia quàm angelo, quia magis diſtat à Deo per cognitionem. 1.q.52.5.ad. 1.

¶ Vicem Dei gerunt homines, in commiſſis hominum iuriſdictioni: non autem

autem quo ad omnia, ut in inſtitutis à ſolo Deo, ſicut in matrimonio & huiuſmodi. 12.q.100.8.ad 3.fi.

¶ Vigilantia eſt idem quod ſolicitudo, & pertinet ad prudentiam. 22.q.47.9.o.

¶ Vigilare. * Cum aliquis uult diu uigilare de ſero, ex quo ſequitur quod non uadat hora matutinali ad eccleſiã, tunc actus iſte interior uel exterior, per accidens ſe habet ad peccatum omiſſionis. 12.q.71.5.c.

¶ Vigiles & curſores, & alij huiuſmodi, de ſuo labore uiuentes, intelliguntur de labore manuum ſuarum uiuere. 22.q.187.3.c.

1 VINDICATIO eſt uirtus ſpecialis, quia ad hoc natura inclinat, 22.q.108.2.o.

2 Vindicatio conſiſtit in medio duorum uitiorum. ſ. crudelitatis & ſæuitiæ, ſecundum exceſſum: & remiſſionis, ſecundum defectum. 22.q.108.2.ad 3.

3 Naturalius eſt homini appetere uindictam iniuriarum illatarũ, quàm ab hoc deficere, quia uix alicui nimis paruæ uidentur iniuriæ ſibi illatæ, ſecundum Saluſtium. 22.q.157.2.ad 2.

4 Vindicatio & inflictio pœnæ peccanti, eſt licita, ſi ſit propter bonum, ſ. uel emendationis, uel cohibitionis, uel quietis aliorum cum alijs debitis circunſtantijs, non autem ſi ſit ex odio, uel principaliter intendatur malum peccantis. 22.q.108.1.o.item 3.c. item q.158.1.c.ad 3. item 2.c. item 3.o. item 3.q.15.9.c.

5 Fortitudo diſponit ad uindictam, remouendo prohibens, zelus autem importat primam radicem eius, quia actus cuiuſlibet uirtutis, procedit ex radice charitatis. 12.q.105.2.ad 10. item 22.q.108.2.ad 2.

6 Vindicatio debet fieri per priuationem eorum quę peccans diligit. ſ. per mortem, uerbera, talionem, uincula, carcerem, ſeruitutem, damnum, exilium, ignominiam, & huiuſmodi. 22.q.108.3.o.

1 VINVM uitis, eſt proprie uinum, alia uero per ſimilitudinem eius. 3.q.74.5.c.ad 1.

2 Vinum calefacit & lętificat. 22.q.147.8.ad 1. item 3.q.74.5.o.

3 Vſus uini eſt illicitus per accidens tantum. ſ. uel propter conditionem eius, qui faciliter læditur ex eo, uel propter exceſſum, uel uotum, uel ſcandalum. 22.q.149.3.o.

4 Vinum antiquitus mulieres apud Romanos non bibebant, ſecundum Valerium. 22.q.149.4.c

¶ Violari quæcunque non licebat, dicebantur antiquitus ſancta, uel ſacroſancta, ut muri ciuitatis, & perſonę in dignitate conſtitutæ. 3.q.60.1.ad 2.

1 Violentia eſt à principio extrinſeco, * nil conferente eo quod uim patitur, ut ſcilicet ſic patiatur: id autem fit quantum ad inclinationis ſinem, ut ſi lapis proijciatur ſurſum, qui inclinatur deorſum ferri: ſecũdo quo ad modum tendendi, ut ſi lapis uelocius quàm ſit eius inclinatio proijciatur deorſum. 22.q.175.1.c.

2 Violentia nemini conuenit, niſi per publicam poteſtatem. 22.quæſt.68.8.c.

1 ¶ Virginitas eſt ſpecialis uirtus. 12.q.64.1.ad 3. item 22.q.152.3.ad 1. item 3.o. item q.155.1.c.ad 3.

2 Virginitas dicitur à uirore, quia importat immunitatem à concupiſcentiæ aduſtione, circa delectationes uenereas. 22.q.152.1.c.

3 Virginitas ſecundum Aug. eſt in carne corruptibili, incorruptionis perpetua meditatio. 22.q.152.2.ad 1.

4 Virginitas quo ad ſuum materiale. i. pro incorruptione ſignaculi, uel irreſolutione ſeminis propter delectationem, eſt à natura, ſed quo ad ſuum formale. i. pro habitu quo quis proponit ſeu eligit perpetuo ſeruare integritatem mentis & corporis uel ſine uoto, uel præcipue cum uoto. eſt ex gratia Dei. 22. q. 152. 3. ad 1.

5 In delectatione uenerea ſunt tria. ſ. uiolatio ſignaculi uirginalis, reſolutio ſeminis delectationem cauſans, & propoſitum huius: remotio primi, ſe habet ad uirginitatem per accidens: remotio ſecundi ſe habet ad eam materialiter: remotio tertij ſe habet ad eam formaliter & completiue. 22. q. 152. c. ad 3. item 3. o.

6 Virginitas perdita non poteſt reparari, ratione præteriti, ſed bene quo ad omnem integritatem * operãte Deo, & quo ad uirginitatis propoſitum: nulla tamen potentia fieri poteſt, ut quę corrupta eſt, corrupta non fuerit. 1. q. 25. 4. ad 3. item 22. q. 152. 3. ad 3.

7 Corruptio triplex ſ. corporalis tantum. i. fractio ſignaculi uirginalis, uel reſolutio ſeminis, quocunque modo: & corruptio mentis tantum. i. conſenſus in rem ueneream ſine opere, & utraq; ſimul: in tertia amittitur uirginitas irreparabiliter: in ſecunda reparabiliter: in prima uero nullo modo. 22. q. 152. 1. o. item 3. ad 3.

8 Virginitas & pudicitia, ſunt in anima eſſentialiter, in carne uero materialiter. 22. q. 152. 1. ad 2.

9 Virginitas ſe habet ad caſtitatem, ſicut magnificentia ad liberalitatem. 22. q. 162. 3. c. ſi. item ad 5. item q. 155 4. c.

10 Virginitas eſt illuſtrior portio gregis Chriſti, ſecundum Cyprianum, & ſupremum decorem ſibi uendicat, ſecundum Ambroſ. quia eſt ſupremus gradus temperantię, & eſt uirginum ſublimior gloria, per comparationem ad uiduas, & coniugatas. 22. q. 152. 5. c. ad 1.

11 Virginitas eſt maxima, non quidem ſimpliciter, ſed in genere caſtitatis, ſ. caſtitatis uirginalis, coniugalis, & uidualis, non autem eſt maxima uirtutum ſimpliciter, quia eſt minor uirtutibus theologicis & religione quarum actus eſt ipſa occupatio circa res diuinas: & ideo præferuntur uirginitati. 22. q. 152. 3. c. ad 5. item 4. 5. o. item q. 153. 2. ad 2. item q. 155. 1. o. item 4. c. ad 1. item q. 185. 4. o.

12 Coniugatus poteſt eſſe melior uirgine dupliciter. ſ. ſi habeat animum magis paratum ad uirginitatem ſi oporteret, licet non eam habeat in opere, ſed in ſolo habitu, & propter aliquam aliam excellentiorem uirtutem. 22. q. 152. 4. ad 1. item ad 2.

13 Virginitas non opponitur luxuriæ ſicut extremum, ſed ſicut medium. 22. q. 152. 2. ad 2.

14 * Virginitas ut uirtus, non poteſt amitti ſine peccato, quia firmata eſt per uotum. 22. q. 152. 3. ad 4.

15 * Virginitas quo ad ſuum formale, poteſt reparari per pœnitentiam, & ſemper eſt cum cęteris uirtutibus, non autem quo ad materiale eius 22. q. 152. 3. ad 2. item ad 3. item 3. q. 89 3. ad 1.

16 Fractio ſignaculi uirginalis quocunque modo, ſine propoſito delectationis, non magis præiudicat uirginitati, quàm fractio manus uel pedis. 22. q. 152. 1. ad 3.

17 Virginitas ad uacandum liberius Deo, & contẽplationi eius, non eſt uitioſa, ſed eſt licita & laudabilis. 22. q. 152. 2. o. item 3. 5. c.

¶ Viriliſtas eſt idem quod fiducia; ideo eſt pars potentialis fortitudinis. 22. q. 128. ad 6.

1 ¶ Virtus nominat perfectionem potentiæ, quia de ratione uirtutis eſt quod ponat potentiam in ultimo quo ad actum, quo ad obiectum, &

quo ad modum agendi. 12.q.55.1.2.3.c.item q. 56.1.c.item q. 66. 3.c.item q.51.ad 12.item q.129.2.c.

2 Virtus quandoque ſumitur pro omni quod poteſt eſſe principium operationis, uel motus. 12.q.26.2.ad 1 item q.41.1.ad 1.

3 Virtus importat directe diſpoſitionem habentis ſe conuenienter, ſecundum modum ſuæ naturę, ſed conſequenter importat bonitatem. 12. q 71.1.o.

4 Virtus eſt diſpoſitio perfecti ad optimum, inquantum dicit operationẽ, per quam res finem ſuum conſequitur. 12. quæſt.110 3.c. item 22. q.23.7.c.

5 Omnis uirtus humana potentię rationalis, eſt habitus: ſed potentia naturalis, eſt ſua uirtus. 12.q 55.2.o, item q 56 3.c.

6 Quandoque uirtus dicitur, id ad quod eſt uirtus. ſ. uel obiectum uirtutis, uel actus eius ſicut fides dicitur quandoq; id quod creditur, quandoque uero ipſum credere, quandoque autem ipſe habitus quo creditur. 12.q 55. ad 1.

7 De ratione uirtutis humanæ, eſt habitus operatiuus. & bonus. 12.q.55. 2.3.o.item q.56.1.c.item q.71.1.ad 2.item 22.q 58.1.c.

8 Principale in uirtute, eſt electio. 22.q. 134.3.ad 4.

9 Vbi eſt ſpeciale impedimentum rationis ibi oportet eſſe ſpecialem uirtutem. 22.q.149.1.2.c.

10 * Virtus eſt bona ſeipſa, & non per aliam uirtutem 12.q.55.4 ad 1.

11 Virtus duplex. ſ. uirtus uera, & uirtus falſa uel ſimulata. 22.q.23.7.ad 3

12 Virtus dicitur dupliciter. ſ. uirtus uera, & uirtus ficta. 22.q.23.1.c.

13 Virtus duplex, ſ. uirtus propria, & uirtus aliena. 3.q.43.3.o.

14 Habitus moralis habet rationem uirtutis, inquantum rationi conformatur. 12.q.58.2.c. fi.

15 Virtus ſimpliciter dicta dicitur amor, ſecundum Aug. quia dependet à uoluntate, cuius prima affectio eſt amor. 12. q 56.3.ad 1.item q. 62.2.ad 3.

16 Virtus, ſecundum Auguſt. eſt ordo uel ordinatio amoris, quia per eam amor in nobis ordinatur. 12.q.55.1.ad 4.item q.62.1. ad 1.

17 Virtus ſecundum Aug eſt bonus uſus liberi arbitrij, quia uirtus ordinatur ad eum ſicut ad proprium actum. 12.q.55. 1.ad 2.

18 Virtus ſecundum Aug. eſt bona qualitas mentis qua recte uiuitur, qua nullus male utitur, quam Deus in nobis ſine nobis operatur, quæ diffinitio tantum uirtutis rationem complectitur: & conuenit cuilibet uirtuti. pręter ultimam partem quæ conuenit uirtuti infuſæ tantum. 12.q 55.4.o.item 22.q.168.2. ad 2.

19 Virtus ut eſt in concupiſcibili uel in iraſcibili, nihil aliud eſt quàm quædam habitualis conformitas earũ ad rationem. 12.q. 56.4.c.fi. item q.92.1.c.

20 Virtus uniuerſaliter eſt, quæ bonum facit habentem, & opus eius reddit bonum: & hoc dupliciter, uel materialiter tantum, ut uirtutes intellectuales, uel formaliter, ut uirtutes morales. 22.q. 27.1.c.item q. 47.4.c.item q.58.1. c.

21 * Virtus dicitur ultimum potentiæ, quia ad illud potentia ordinatur. ſ. ad obiectum, quia ibi uirtus ſemitur pro obiecto. 12.q.55.1. ad 1. itẽ 3.c.item 22.q.23.3.ad 2.

22 De ratione uirtutis eſt, quod ſe habeat tantum bonum. 22.q.1.3.ad 1. item q.4.5.c.item q.23.7.c.item q. 51. 1.2.c.item q. 81.4.c. item q. 117.6.c.ad 2.item 3.q.7.6. ad 1.

23 Obiectum cuiuſlibet uirtutis, eſt bonum circa propriam materiam.

Sed uirtutes nominatę ab aliqua generali conditione uirtutum, illam ſibi materiam ſpecialiter uendicant, in qua difficillimum & optimum eſt, conditionem huiuſmodi obſeruare: ſicut fortitudo pericula mortis, temperantia delectationes tactus, & ſobrietas menſuram circa delectiones cibi & potus 12.q.63.4.c. item 22. q.149. 1.c. principio.

24 Virtus uera & ſimpliciter ordinat ad principale bonum. Sed uirtus uera & ſecundum quid & imperfecta, ordinat ad participale bonum. Falſa uerò uirtus abducit à principali bono. Sicut non eſt uera uirtus auarorum prudentia, qua excogitant diuerſa genera locellorum, & auarorum iuſtitia, qua grauium damnorum metu contemnunt aliena, & auarorū temperantia, qua luxuriæ, quæ ſumptuoſa eſt, cohibent appetitum, & auarorum fortitudo qua, ut ait Horatius, per mare pauperiem fugiunt per ſaxa, per ignes 22.q 23 7.c.

25 Virtutes & uitia ſortiuntur ſpeciem ex eo quod eſt per ſe intentum, non autem ab eo quod eſt intentum per accidens, & præter intentionem. 22.q.109 2.ad 2.item q 110.2.c.ad 1.

26 Species uirtutum diſtinguuntur ſecundum obiecta. 12.q.96.3.c. item 22.q.18.2.c.item q.19 3 4.5.c.item q 31.4.c. item q.47.5 c

27 Materia uirtutum moralium duplex. ſ. materia propinqua. i. paſſiones ut plurimum & materia remota. i. obiecta paſſionum. 12.q.60.5.c.itē 22.q 31.1.ad 1. item q.32.1.ad 4 item q. 117.2.3.0.item o.c.

28 Obiecta paſſionum diuerſarum potentiarum, comparata ad appetitum ſenſitiuum, cauſant diuerſitatem paſſionum: ad rationem uero comparata, cauſant diuerſitatem uirtutum. 12.q. 60.5 c.

29 Obiecta paſſionum diuerſarum potentiarum, ſemper cauſant diuerſas ſpecies uirtutum moralium. 12.q.60.5.c.

30 Nihil poteſt eſſe ſubiectum uirtutis ſimpliciter dictę, niſi uoluntas uel potentiæ, ut motę ab ea. 12.q.55 2.c.item 4.ad 3.item q.56.3 o itē q.57.1.c.

31 Nulla uirtus eſt in uoluntate, reſpectu boni ſibi proportionati, ſed tantum reſpectu Dei uel proximi. 12.q.52.3 c.ad 1 item q. 56 6.o.

32 Intellectus non poteſt eſſe ſubiectum uirtutis niſi uel ſecundum quid, id eſt, uirtutum intellectualium, uel ſimpliciter, i. inquantum mouetur à uoluntate. 12.q.56 3.o.

33 Virtutes perficientes intellectum, excludunt totaliter falſum, nō autem uirtutes perficientes appetitum. 22.q.1.3.ad 1.

34 Omnis uirtus & uitium eſt habitus uoluntatis & mentis cauſaliter non autem ſubiectiue. 12.q.56.3.o.

35 Virtutes perficiunt nos ad proſequendum debite inclinationes naturales. Ideo ad quamlibet inclinationem naturalem determinatam, ordinatur aliqua ſpecialis uirtus 22.q.108.2.c.

36 * Vna & eadem uirtus poteſt eſſe in diuerſis potentijs. 12. q.56.2.c.

37 Nulla uirtus proprie eſt in corpore, ſed tantum in anima. 12.q.55.2.c. item q.56.4.ad 3.

38 Omnis uirtus circa paſſiones, eſt in appetitu ſenſitiuo. 12.q.56.4.ad 4.

39 In Deo eſt potiſſime uirtus. 1.q.3 6.ad 1.item q.4.2.ad 2.

40 Virtutes circa actiones, & uirtutes in uoluntate, uel uirtutes in intellectu practico uel ſpeculatiuo, ſine imperfectione, ſunt proprie in Deo. Non autem uirtutes circa paſſiones in bonum ſpirituale, niſi metaphorice. Sed uirtutes circa paſſiones in bonum corporale, nullo modo. Nec uirtutes uitæ actiuæ, ut eam perficiunt. 1. q. 21. 1.ad 1. item 12.q.61.5.c.ad 1.

41 Virtus ordinata ad bonum, ſecundum regulam rationis humanę poteſt cauſari in nobis ex actibus noſtris, non autem quæ ſecundum regulam diuinam. 12.q.51.2.3.4.o.item q.55.4.c.ad 6.item q. 63.2.3.o.item q.65.2.c.item q.92,1.ad 1.

42 Virtutes inſunt nobis à natura, ſecundum aptitudinem & inchoationē, non autem ſecundum perfectionem, præter uirtutes theologicas, quæ ſunt totaliter ab extrinſeco. ſ. à Deo. 12.q.51.1.o.c.item q. 63.1.o.itē 2.ad 3.item 3.c.item qō.71.2.ad 1.item qō.85.1.c. item q.95. 1. c. item 22, q.47.1.5.o.item q. 80.2.c.item q.123.1.ad 3.item q.141.1. ad 2.

43 Virtutes quædam præter theologicas, cauſantur in nobis à Deo immediate, ad finem ſupernaturalem. 12.q.51.4.o.item q.63.3.o.

44 Virtutes infuſę cauſantur in nobis à Deo, ſine nobis agentibus, non autem ſine nobis conſentientibus. 12.q.55.4.ad 6.

45 Determinatio actus uirtuoſi, ad proprium & per ſe obiectum uirtutis, eſt ſub neceſſitate præcepti, ſicut etiam actus uirtutis. Non autem ad ea quæ accidentaliter & ſecundario ſe habent ad proprium & per ſe uirtutis obiectum. 22.q.2.5.c.

46 Actus uirtutis & uirtus, eodem nomine quandoque nominatur. 22.q.137.1.ad 2.

47 Ex hoc actus eſt uirtuoſus, quod per rationem ordinatur ad aliquod bonum honeſtum. 22.q.147.1.c.

48 Virtus proprie non poteſt dici actus, niſi ſicut habitus nominantur per actus, quia uirtus ſemper includit reſpectum ad illud cuius eſt principium. 12.q.70.1.ad 3.

49 Aliqui actus ſunt aliquibus uirtuoſi, tanquam eis proportionati & conuenientes, qui tamen alijs ſunt uitioſi, tanquam eis non proportionati, 11.q.95.3.ad 3.

50 De ratione actus uitioſi ſunt quatuor, ſcilicet quod operans ſciat, quod eligat propter bonum, & immobilitet. 12. q.100.9.c. item 22. q.58.1.c.

51 Actus uirtutis dicitur dupliciter. ſ. materialiter & formaliter. Primus poteſt eſſe ſine uirtute, non autem ſecundus. 12. q. 93.3.ad 2. item 22.q.32.1.ad 1.

52 Adiunctio actuum uirtutum ſecundariarum, ad actus & uirtutes principales, magis eſt ſecundum conuenientiam in modo qui eſt quaſi forma earum, quàm ſecundum materiam. 22.q.157.3.ad 2.item q. 161.4.o.

53 Actus interior & exterior, non requirunt diuerſas uirtutes. 22.qō. 31.4.b.

54 Quælibet uirtus principaliter eſt interius in anima, ſed actus exteriores debēt moderari ſecundum debitas circunſtantias. 22. q. 161. 3.ad 3.

55 Actus interiores, maxime pertinent ad uirtutes. 12.q.54.2.ad 3.

56 Actus exteriores ſunt propriè actus illarum uirtutum, ad quarum fines, ſecundum ſpeciem ſuam ordinantur. 22.q.3.1.c.

57 Quælibet uirtus moderans amorem aliquorum bonorum, moderatur etiam ex conſequenti timorem contrariorum malorum. 22. q.123.4.ad 2.

58 Actus exteriores ſunt illius uirtutis, cuiꝰ eſt mouere ad eos. 22.q.32.1.c

59 Diuerſi actus eiuſdem bonitatis, pertinent ad eandem uirtutem, ſi autem ſint diuerſę bonitatis, pertinent ad diuerſas. 22.q.51.2.c.

60 Diuerſitas uirtutum eſt ex diuerſitate actuum, quorum eſt diuerſa ratio bonitatis. 22.q.51.2.3.c.item q.161.2. ad 3.

Actus

61 * Actus unius uirtutis ut elicientis, poteſt attribui alteri uirtuti ut imperanti. 12. q. 114 4. ad 1. item 22. q. 32. ad 2. item q 85. 3. c. item q. 88. 6 c. item q. 147. 2 ad 2.

62 Virtutes ſunt non æquales, ſed una uirtus eſt maior alia & in diuerſis ſpeciebus uirtutum, & in eadem ſpecie: non quidem ſecundum ſe, ſed ex parte eiuſdem hominis in diuerſo tempore, uel ex parte diuerſorum hominum propter maiorem aſſuefactionem, uel meliorem diſpoſitionem naturæ uel rationis, uel propter maius donum gratiæ Dei. 12. q. 66. 1. o. item 2. c. item q. 73. 2. ad 3. item q. 117. 4. c. item 22. q. 5 4. o.

63 Virtutes quæ ſimpliciter ordinant nos in bonum, ſunt ſimpliciter digniores uirtutibus retrahentibus nos à malo. 22. q. 157. 4 c.

64 Quælibet uirtus tanto excellentior eſt, quanto ad altius bonum ordinatur. 12. q. 111. 5, c. item q. 112. 4. c. item 22. q. 117. 6. c. item quæſt. 136. 2. c.

65 Omnes uirtutes in eodem, ſunt æquales ſecundum proportionem, quia æqualiter creſcunt. 12. q. 66. 1. ad 1. item q. 73. 2. ad 3.

66 Virtutes theologicę ſunt cæteris uirtutibus nobiliores. 12. q. 68. 8. o. itē 22. q 9. 1. ad 3. item q. 19. 9. ad 4. item q. 32. 6. e. item q. 104. 3. e. item q. 117. 6. e. item q. 141. 8. o. item q. 161. 5. e.

67 Virtutes theologicę ſunt priores cęteris uirtutibus. 22. q. 4. 7. c. item q. 10 1. ad 1.

68 Virtutes theologicæ ſunt cauſæ cæterarum uirtutum. 12. q. 63. 3. c. Item 22 q. 161. 4. ad 1.

69 Virtutes theologicæ habent ultimum finem pro obiecto: aliæ autē uirtutes ſunt circa ea quę ſunt ad finem. 22. q. 4. 7. e. item q. 81. 5. e.

70 Virtutes theologicæ non ſunt uirtutes humanæ, ſed ſuper humanæ uel diuinę. Et conueniunt homini, prout per gratiam participat naturā diuinam. 12. q. 58. 3. ad 3. item q. 61. 1. ad 2. item q. 62. 1. c. ad 1. item 2. 3. o.

71 Virtutes habentes pro obiecto bonum ſpirituale. ſ. uirtutes theologicæ & uirtutes intellectuales, ſunt ſimpliciter nobiliores uirtutibus habentibus pro obiecto bonum corporale, uel aliquid ei adiunctum. 22. q. 136. 2. c.

72 * Vna uirtus eſt prior alia ſecundum actus, licet ſimul infundantur omnes à Deo ſecundum habitus. 12. quæſt. 62. 4. e. item 3. q. 85. 6. e.

73 Virtutes naturales ſunt nobiliores uirtutibus acquiſitis, ſed ſunt minus nobiles uirtutibus infuſis. 12. q. 63. 2. ad 3.

74 Virtutes intellectuales, ſunt ſimpliciter nobiliores uirtutibus moralibus propter nobilius obiectum, ſed eſt econuerſo ſecundum quid. ſ. ut uirtutes, & reſpectu actuum. 12. q. 61. 1. ad 3. item quæſt. 66. 3. o. item q 68. 7. 8. c. item 22. q. 23. 6 ad 1. item q. 161. 5. e.

75 Virtutes intellectuales & morales, perficiunt intellectum & appetitum in ordine ad regulam & menſuram creatam, uirtutes uerò theologicę, ad regulam & menſuram increatam. 12. q. 62. 2. ad 1. item q. 64. 4. ad 2.

76 Virtutes morales ſunt permanentiores uirtutibus intellectualibus, propter exercitium, ſed econuerſo propter obiectum. 12. q. 53. 1. ad 3. itē 22. q. 66. 3. ad 1.

77 Virtutes morales ſunt neceſſariores ad uitam humanam, uirtutibus intellectualibus. 12. q. 66. 3. ad 1.

78 Vna uirtus alteri uirtuti non contrariatur aut repugnat, ſed uitio; quia

ſecundum Philoſophum, bonum non eſt bono contrarium. 22. q. 101.4.c.

79 * Vitium non tantum opponitur uirtuti perfectę, ſed etiam imperfectę in genere uirtutis, ſ. habilitati naturali ad bonum, & diſpoſitioni ad uirtutem. 12. q. 73. 2. ad 2. item q. 73. 1. ad 2.

80 Omne uitium quod magis opponitur uirtuti nominatur ex defectu uirtutis. 22. q. 107. 2. c.

81 Cum uirtus magis opponitur uni extremo uitiorum, quàm alteri, illud uitium magis oppoſitum nominatur nomine paſſionum, ad quam refrenandam uirtus principaliter ordinatur. 22. q. 21. 3. c item q. 53. principio.

82 Vitia inquantum ſunt contra bonum rationis, contrariantur uirtuti. Inquantum autem ſunt contra inſtinctum diuinum, contrariantur donis. 12. q. 68 1 ad 2.

83 Multa uitia opponuntur uni uirtuti dupliciter ſ. ſecundum diuerſam habitudinem ad uirtutem, & ſecundum diuerſas circunſtantiarum corruptiones. 22. q. 10 5. c. item q. 92. 1. c item 2. ad 1.

84 * Non oportet quod principale uitium opponatur principali uirtuti. 12. q. 84. 4. ad 1. item 22. q. 34. 5. ad 1 item q. 118. 7 ad 1. item q. 142. 3. ad 1. item q. 162. 6 ad 2. item 7. ad 3

85 Multa uitia opponuntur ſecundum diuerſos actus, eidem uirtuti. 22. q. 29. 4. ad 3.

86 Virtuti ut ſic opponitur uitium. Sed ut bonitati, opponitur malitia. Peccatum autem opponitur eius ut operatiuæ boni. 12. q. 71. 1. 0.

87 Actus uitij poteſt eſſe cum habitu uirtutis, & econuerſo, niſi actus excludat cauſam habitus 12. q. 63. 2. ad 2. item q. 71 4. 0. item q. 73. 1. ad 2. item q. 77 2. ad 3. item 22. q. 24 12. 0.

88 Vitium directe opponitur uirtuti, non autem peccatum, niſi ſecundum actum, ſed opponitur actui uirtuoſo. 12. q. 71. 4. 0.

89 Directa oppoſitio uitiorum ad uirtutes, non attenditur ſecundum cauſas, quia contingit unum uitium oriri ex diuerſis cauſis. Sed attenditur ſecundum ſpeciem actus. 22 q. 116. 1. ad 2. item q. 127. 2. ad 1. item q. 133. 2. c. item q 138. 2. ad 1.

90 Nec etiam attenditur ſecundum effectus. 22. q. 127. 2. ad 2. item q. 132 2. ad 3. item q. 133. 3. c.

91 Habitus uirtutis & uitij corrumpūtur per iudicium rationis, uel in contrarium mouentis, uel ex ignorantia, uel paſſione, uel electione. 12. q. 53. 1. c fi.

92 Diuerſitas finium diuerſificat uirtutes. 12 q. 54. 2. ad 3.

93 Virtutes theologicę differunt ſpecie à uirtutibus moralibus & intellectualibus. 12. q. 62. 2. 0.

94 * Virtus infuſa, differt ſpecie à uirtute acquiſita dupliciter. ſ. ratione diuerſæ regulæ, & ratione diuerſi finis. 12 q 63. 4. 0.

95 Virtutes morales differunt ſubiecto à uirtutibus intellectualibus. Sed uirtutes theologicæ differunt obiecto ab utriſque. 12. q. 58. 2. 0. item q 62. 2. 0.

96 Obiectum uirtutum moralium & intellectualium, eſt proportionatū naturę hominis. Non autem obiectum uirtutum theologicarum, ſed eſt ſupra rationem & ſupra naturam. 12. q. 58. 3. ad 3. item q. 62. 1. c. item 2. 3. 0. item q. 63 3 0.

97 Homo ſecundum uirtutes morales, dicitur ſimpliciter bonus, non autē ſecundum uirtutes intellectuales. 12. q. 56. 3. c. item q. 68. 3. ad 2. itē 22. q. 23. 7. ad 5.

Virtus

98 Virtus ſumitur tripliciter.ſ. pro habitu, pro obiecto, & pro actu eius. 12. q. 55. 1. ad 1.

99 Virtus pro habitu diuiditur in diuerſa genera uirtutum analogice, quia bonum rationis nō eſt in omnibus ſecundum eundem ordinem. 12. q. 61. 1. ad 1.

100 Genus uirtutum triplex.ſ. genus uirtutum theologicarum, intellectualium, & moralium. 12. q. 68. 8. c.

101 Virtus humana ſufficienter diuiditur per uirtutes intellectuales & morales. 12. q. 58. 3. o.

102 Virtus dicitur dupliciter.ſ. ſimpliciter.i. quæ facit recte operari, ut uirtutes morales, & ſecundum quid.i. quæ facit facultatem recte operādi, ut uirtutes intellectuales. 12. q. 56. 3. o. item q. 57. 1. o. item 3. 4. c. item q. 61. 1. c. item q. 66. 3. c.

103 Partes quæ ſingulis uirtutibus aſſignantur, nō ſunt partes integrales, ſed partes ſubiectiuæ, uel potentiales. 12. q. 54. 4. ad 2.

104 Virtus dicitur eſſe aliquorum dupliciter.ſ. ut obiectorum, & ut actuū. 12. q. 57. 1. ad 2.

105 Aliquid poteſt procedere ex radice uirtutum dupliciter, ſcilicet directe, id eſt, actus eius, & indirecte.i. occaſionaliter.ſ. peccatum. 22. q. 20. 1. ad 2.

106 Aliquid impedit uirtutem dupliciter.ſ. uel quo ad communem ſtatū eius.ſ. tantum peccatum, uel quo ad perfectum ſtatum.ſ. aliquid minus bonum. 22. q. 153. 2. ad 1.

107 Virtutes aliquas oportet eſſe theologicas, ad acquirendum beatitudinem ſupernaturalem. 12. q. 62. 1. o. item 2. 3. c.

108 Virtutes theologicę dicuntur, quia habent Deum pro obiecto tantum à Deo infunduntur, & tantum per reuelationem Dei in ſacra ſcriptura traduntur. 12. q. 63. 1. c. item 22. q. 175. 6. c.

109 Virtutes theologicæ ſunt, quibus mens humana Deo coniungitur. 12. q. 61. 8. c. item q. 104. 3. c. item q. 151. 2. c.

110 Virtutes theologicę habent idem pro obiecto & fine.ſ. Deum. 12 q. 62. 1. 2 c. item q. 107. 1. ad 1. item 12. q. 4. 1. 7. c. item 17. 5. 6. c. item q. 19. o ad 2. item q. 20. 3. c. item q. 23. 6. c. item q. 81. 5. o. item q. 161. 4 ad 1. item 5. c.

111 Virtutes theologicę habent duplicem regulam ſeu menſurā.ſ. Deum, & capacitatem noſtram. 12. q. 64. 4. c.

112 Virtutes theologicæ non ſunt uirtutes exemplares, quia non dicuntur theologicę, quod Deus eis ſit uirtuoſus, ſed nos ad Deum, & à Deo. 12. q. 62. 1. ad 2.

113 Virtutes theologicæ ſunt tantum tres.ſ. fides, ſpes, & charitas. 12. q. 62. 3. o. item 22. princ. item q. 17. 6. o.

114 Virtutes theologicę, ſecundum habitus ſunt ſimul, ſed ſecundum actus, uia generationis: fides eſt prima, ſpes ſecunda, & charitas tertia. Sed ordine perfectionis, eſt econuerſo. 12. q. 62. 4. o. item 22. q. 17. 7. 8. o.

115 Sapientia non eſt uirtus theologica, quia non eſt de Deo immediate, & ſecūdum quod in ſe eſt, ſicut fides, ſed eſt de Deo per effectus eius. 12. q. 62. 2. ad 2.

116 Virtutes intellectuales ſunt eorum per quæ homo fit beatus, uel ſicut uirtus actuum & hoc dupliciter.ſ. meritorie & inchoatiue, uel ſicut uirtus obiectorum, non autem ſicut uirtus ſubiectorum, niſi forte effectiue. 12. q. 57. 1. ad 2.

117 Virtutes intellectuales ſunt tantū tres ſpeculatiuæ.ſ. ſapientia, intelle-

ctus.& ſcientia,& duæ practicæ.ſ.prudentia & ars.12.q.57.2.0.item q.68.7 c.item 22.q.4 8.c.item q.47.5.c.
118 Omnis uirtus intellectualis ſpeculatiua, eſt tantum circa neceſſaria, practica uero,eſt tantum circa contingentia.12.q.57.5.ad 3.item q. 66.3.ad 3.item 22.q 4.8. c item q.47.5.c.
119 Bonum uirtutis intellectualis,eſt uerum,ſpeculatiuæ quidem abſolute, practice uero ſecundum conformitatem ad appetitum rectum.12 q.57 2.ad 3.item q 64 3.c.
120 * Virtutes intellectuales non ſunt connexæ ad inuicem . 12. quæſt. 65 1. ad 3.
121 Virtutes intellectuales ſpeculatiuæ,præferuntur uirtutibus intellectualibus actiuis 12.q.68.7.c.
122 Virtutes ſpeculatiuæ,non ex æquo diſtinguuntur ad inuicem, ſed ordine quodam,ſicut in totis potentialibus, quorum una pars eſt perfectior altera.12.q.57.2.ad 2.
123 Virtutes morales poſſunt eſſe ſine uirtutibus intellectualibus, præter prudentiam & intellectum,& econuerſo,præter prudentiam.12.q. 58 4.5.0.
124 Nulla uirtus moralis eſt paſſio,quia paſſio eſt motus,& eſt indifferẽs ad bonum & ad malum,habens principium in appetitu, & terminum in ratione.Sed uirtus eſt econuerſo.12.q.59. 1.0.
125 Non omnis uirtus dicitur moralis.ſed tantum illa quę eſt in ui appetitiua. 12.q.58 1.0. item q.68.8.c.
126 Virtus moralis non eſt una tantum,ſed multæ ſecundum ſpeciem.12 q.60.1. 0.
127 Multę ſunt uirtutes morales circa operationes humanas, ſecundum diuerſas rationes debiti,quæ tamen omnes habent rationem iuſtitiæ. 12.q.60.3 0.
128 Virtutes morales ſunt connexę. 12.q.65.1.0 item 2.c.itẽ q.66.2.c.itẽ q.68.5.ad 3.item q.73.1.0.item 22.q 129.3.ad 2.item q.134.1.ad 1. item q 146.4.0 item q.147.2.ad 1.item q.152.3.ad 2.item q.171.4. c.item 3.q.85.6.c.
129 Finis cuiuſlibet uirtutis moralis,eſt attingere medium in propria materia,quod determinatur ſecundum rectam rationem prudentię.12. q.66.3.ad 3.
130 Habitus uirtutum moralium,cauſantur in potentijs appetitiuis, ſecundum quod mouentur à ratione.12.q.51.2.c.ad 3. item 3.c. item q 53.1.c.fi.
131 Finis uirtutum moralium,eſt bonum humanum. ſ.eſſe ſecundum rationem.Ideo oportet fines earum in ratione præexiſtere. 22.q.47.6. c.item.q.123.11 ad 2.item q.136.1. 2.c.
132 Omnis uirtus moralis,eſt circa delectationes & triſtitias conſecutiuè, non autem obiectiuè.12.q.59.4.ad 1.item q.60. 2.c. item 22. q. 58. 9.ad 1.
133 Omnis uirtus moralis * habet aliquas operationes bonas,quarum eſt productiua,& aliquas paſſiones ſimiliter,ut delectationem uel triſtitiam,quæ ſunt paſſiones.Tamen oportet alias uirtutes eſſe circa operationes.& alias circa paſſiones 12.q.60 2.0.
134 Virtus moralis poteſt eſſe cũ paſſione,& triſtitia, & ſine paſſione.Nec quælibet eſt circa paſſiones.1.q.95.2.ad 3.item 12.q.95.0.item 22.q. 58. 9. 0.
135 Multæ uirtutes morales, ſunt circa paſſiones. Tamen eadem uirtus poteſt eſſe circa multas paſſiones,propter cõtrarietatem,uel propter

eandem

eandem rationem repugnandi rationi. 12.q.60.4.0.item 8.c.

136 Virtutes morales circa paſſiones ſunt undecim,ſecundum Ariſtotelē, ſcilicet fortitudo. temperantia,liberalitas,magnificentia, magnanimitas,philotymia, manſuetudo,amicitia, ueritas, eutropelia, & iuſtitia. Sed ſunt duodecim cum iuſtitia quæ eſt circa operationes. 12. q.61.5.c.fi.

137 Eadem uirtus moralis,ſ.temperantia,eſt circa omnes paſſiones concupiſcibilis,quia ſe conſequuntur,& ordinantur ad idem. Non autem circa paſſiones iraſcibilis. 12.q.60 4.0.

138 Eadem eſt uirtus moralis,circa contrarias paſſiones. 12. q. 60. 4.c. ad 2.

139 Vbi in actibus hominis eſt ſpecialis ratio bonitatis.oportet eſſe ſpecialem uirtutem,22.q.109.2.c.item q.114. 1.c. item q.137.1.c. item q.149.1.c.princ.item 3.q 85.2.c.

140 Vbicunque eſt aliquis actus hominis bonus,oportet quod reſpondeat alicui uirtuti humanæ.22.q.17.1.c. item q 81.2.c. item q.104.2.c. item q.109.1.c.item 3.q 85.1 2.c.

141 Inter uirtutes morales tanto aliqua uirtus eſt potior, quanto maius aliquid contemnit, ut Deo inhæreat.22.q. 61.5.c. item q.104.3.c.

142 Virtutes morales manent poſt hanc uitam in beatis, quo ad ſuum formale,ſcilicet quo ad ordinem rationis, non autem quo ad ſuum materiale,ſcilicet quo ad inclinationem appetitus ad paſſiones, uel ad operationes huius uitæ. 12.q.67. 1.0.item 2.c.ad 3.item 4.ad 1. item q.68.6.c.item 22.q.52.3.ad 2.item q.136.1.ad 1. item q.181. 4.ad 1.

143 Omnes uirtutes morales reducuntur ad quatuor uirtutes cardinales, 22.prolo.fi.

144 Et dicuntur uirtutes cardinales principales, quia ſunt circa potiſſimū in materia uirtutum. Cardinales uero dicuntur,quia ſunt fundamēta aliarum uirtutū. Et ſunt uirtutes generales uirtualiter,22.q.129. 5.c.item q.134.4.c.item q.137.2.c.item q 141.7.c. item q.143.c. item q.160.1.c.

145 Solæ uirtutes morales & prudentia, dicuntur uirtutes cardinales & principales,non autem intellectuales,nec theologicæ. 12.q.61.1.0. item q.66.4.c.

146 Et ſunt tantum quatuor,ſ.prudentia,iuſtitia,fortitudo, & temperantia,12.q 61.2.3.0.item q.66.1.4.c. item 22.princ. item q.123.11. o.item q.141.7 o.

147 Et capiuntur dupliciter,ſcilicet ut quatuor conditiones cuiuslibet uirtutis.ſcilicet diſcretio rectitudo,firmitas, & modus, & ut determinantur ad principales materias. Primo modo,ſunt uirtutes generales: ſecundo uero modo ſunt uirtutes ſpeciales, & realiter diſtinctæ. 12.q 61.2.3.4.0. item q.65.1.c. item q.66.2.c. item 22.q.54.8.ad 2.item q.123.2.11.c.item q.189.1.c.prin.

148 Et ſunt quadruplices,ſ.exemplares,politicæ,purgatoriæ,& purgati animi 12.q.61.5.0.

149 Solæ uirtutes infuſæ,ſunt perfectæ,& ſimpliciter uirtutes.12.q.65.2. c.item 22.q.23 7.c.

150 Virtus acquiſita diſponit ad naturam humanam,ſed uirtutes infuſę diſponunt hominem altiori modo,ad altiorem finem & ad altiorē naturam,ſ.ad naturam diuinam participatam. 12.q.100.3.c. item 22.q.13.7 c.

151 Virtutes infuſæ augentur per actionem Dei, acquiſitæ uero per actus

noſtros,qui etiam diſponunt ad augmentum infuſarum, 12.q.92. 1 ad 1.

152 Virtutes acquiſitæ ſicut perficiunt hominem ad ambulandum ſecundum quod congruit homini naturalis rationis, ſic uirtutes infuſæ perficiunt hominem,ſecundum quod congruit lumini gratiæ, 12.q. 110. 3.c.

153 Virtutes infuſæ, non auferunt contrarias diſpoſitiones, ſicut uirtutes acquiſitæ ideo patiuntur difficultatem in operando, non autem uirtutes acquiſitæ. 12.q.65.3 ad 2.item ad 3.item 3.q.89.1.c.

154 Virtutes infuſæ auferuntur per quodlibet unum ſolum peccatum mortale, non autem uirtutes acquiſitæ. 12.q.63.2 ad 2. item q 65. 3.c.item q 71.4.c. item q.73 1. ad 2. item 22.q. 24 1. 2.c item q. 131.1.ad 2.

155 Quilibet actus diſponit ad generationem uirtutis acquiſitæ, ſed non complet eam,niſi ultimus actus perfectior aliis, agens in uirtute omnium actuum præcedentium. 22.q.24.6.ad 2.

156 Finis uirtutis acquiſitæ eſt bonum ciuile,ad quod dirigit:finis uero uirtutis infuſæ eſt beatitudo cœleſtis, 12.q.63.4 c.

157 Virtus acquiſita diminui poteſt per ceſſationem actus eius,non autem uirtus infuſa,quia uirtus acquiſita dependet ab actu ſuo,non autem uirtus infuſa. 22.q.24.10.0.

158 Virtutes morales acquiſitæ,non manēt poſt hanc uitam, nec uirtutes infuſæ,quo ad actus circa propriam materiam, ſed tantum quo ad actus circa finem.22.q 181.4.ad 1.

159 Virtus naturalis eſt determinata ad unum,uirtus autem rationalis, ſe habet ad multa,12.q 49.4.ad 3.item q.50.1.c.itē q.55.1.c.ad 5.

160 Virtutes naturales agunt ex neceſſitate naturæ.Ideo peccatum nō poteſt eſſe in actibus earum,ſi ſint uirtutes integre . Non autem uirtutes animæ agunt ex neceſſitate, 12.q.71.4.c.ad 3.

161 Quælibet uirtus completa: uel uirtus inſtrumentalis , eſt complete in omnibus ſimul concurrentibus ad unam actionem, ſed eſt in ſingulis incomplete 1.q.76.2.c.

Vis. * Secundum iura,uim ui repellere licet , cum moderamine inculpatæ tutelæ,22.q 64.7.c.

1 VISIO. * Nomen uiſionis extenditur ad ſignificandum omnem cognitionem ſenſuum & intellectus,propter dignitatem uiſus, & certitudinem eius, 1.q.67.1.c. item 12.q.67.5. ad 3. item 22. q.177. 2.ad 1.

2 Videri dicuntur,quæ per ſe mouent intellectum,uel uiſum,ad ſui cognitionem,22.q.1 4 5 c.

3 Viſio triplex.ſ.corporalis,imaginaria,& intellectualis.quarum quælibet poteſt eſſe ſupernaturalis,1.q.93.6.ad 4.item 22.q.174.1.ad 3. item q 175.3.ad 4.

4 Viſio corporalis & intellectualis triplex,ſ.per eſſentiam,per ſimilitudinem acceptam à re immediate,& per ſpeculum,1.q 56. 3.c.

5 Principium uiſionis intellectualis triplex,ſcilicet lumē naturale, lumē habituale,& primū intelligibile,per quod homo intelligit alia . 22. q.15.1.c.

6 In uiſione corporali & imaginaria,eſt quædam trinitas , ſed imperfecta,ſicut & in uiſione intellectuali,quia deficit conſubſtantialitas, & coæternitas,1.q.93.6.ad 4.

7 Ad uiſionem ſenſibilem & intellectualem duo requiruntur,ſ.uiſus, & unio eius,cum uiſibili,1.q 12,2,c.

8 Viſio intellectualis, eſt excellentior uiſione corporali & imaginatia ſola, non autem cum uiſione intellectuali, 3.q.30.3.ad 1.

9 Occupatio exterior, facit minus uidere in ſpeculabilibus, & clarius in agibilibus, propter experientiam & attentionem. 12.q.40.5.ad 1. itē 22.q.181.2.ad 2.

1 VISVS habitus per generationem naturalem, & uiſus cæci illuminati per miraculum, ſunt eiuſdem ſpeciei: ideo non poſſent eſſe ſimul in eodem oculo ſicut duo accidentia, uel duæ formæ eiuſdem rationis, non poſſunt eſſe ſimul in eodem ſubiecto. 1.q 94.3.ad 1. item 12 q. 63.4 ad 3.

2 Vtimur pertinentibus ad uiſum in intellectualibus, quia uiſus ſpiritualior & ſubtilior eſt cœteris ſenſibus, ratione obiecti, & ratione immutationis. 1.q.67.1.c.

3 Senſibilia communia percipiuntur præcipue per tactum, & plus per uiſum 3.q.55.6 ad 4.

1 VITA. * Hoc nomen uita, ſumitur ab apparenti exterius ſcilicet à mouere ſe, ſed imponitur ad ſignificandum naturam cui hoc conuenit. 1 q 18.2.c.

2 Vita quandoque pro eſſentia rei ponitur, ut Auguſtinus dicit. 1.q.54. 1.ad 2.

3 Vita primo manifeſtatur per hoc, quod aliquid mouet ſe: ideo omne mouens ſe quocunque motu, uiuit proprie, & nihil aliud, niſi metaphorice, 1.q.18.1.0 item 2.3.c item 22.q.179 1.c.

4 Vita manifeſtatur duplici opere, ſcilicet cognitione & motu. 1. q. 85 1. c.

5 Vita non ſe habet ad uiuere, ſicut eſſentia ad eſſe: ſed ſicut curſus ad currere, quorum unum ſignificat actum in abſtracto, & aliud in concreto, unde non ſequitur ſi uiuere ſit eſſe, quod uita ſit eſſentia: licet quandoque uita pro eſſentia ponatur, ſecundum quod Auguſt. dicit, quod memoria & intelligentia & uoluntas ſunt una uita, & ſic nō accipitur à Philoſopho cum dicit, quod actio intellectus eſt uita 1.q.18. 2.c. item q.54 1.ad 2, item 22.q.179.1 ad 1.

6 Vita ſiue uiuere, poteſt accipi tripliciter, ſ pro eſſe uiuentis, pro operatione uitali, & pro principio directiuo actium ſeu operationum uitalium, 1.q 18 2.c.ad 1. item 4 ad 4 item q.54.1.ad 2. itē 12.q.3.2.ad 1. item q.56.1.ad 1. item 22.q.19.7.c.

7 In Deo eſt perfectiſſime & maxime uita. 1.q.18.3.0.

8 Vita Dei eſt eſſentia eius, 1.q 18.4.ad 1.

9 Deus eſt ſuum uiuere, ideo non habet principium uiuendi. 1.q.18.3. ad 2.

10 Viuere Dei, eſt ſuum intelligere, 1.q.18.3.c ad 2. item 4.c.

11 Omnia creata, ſunt uita in Deo, quia quicquid eſt in Deo ut intellectū, eſt ipſum uiuere Dei. & uita eius, 1.q.18.4.0.

12 Deus eſt uita animæ effectiuæ, & mediante gratia, ſed anima eſt uita corporis formaliter & immediate. 12.q.110.1.ad 2. item 22. q.23. 2.ad 2.

13 Quæ ſecundem nullum tempus ſunt, poſſunt dici eſſe uita in Deo, ſecundum quod uiuere nominat intelligere tantum, non autem ut nominat principium operationis. 1.q.18.4.ad 2.

14 Mala non ſunt uita in Deo, quia non ſunt ab eo creata, nec conſeruata, nec habent rationem propriam in Deo: cognoſcūtur enim à Deo per rationem bonorum, 1.q. 18.4.ad 4.

15 Vita rerum attribuitur ſpiritui ſancto, inquantum res mouentur à Deo,

Deo:ſed uita rerum appropriatur uerbo,inquantum ſunt in Deo, ut cognitæ ab eo.1.q.18.4.b.

16 Chriſtus non debuit eligere uitam ſolitariam, ſed conuerſari familiariter cũ hominibus,ut doceret publice,liberaret,& attraheret eos. 22.q.25.6.ad 5.item 3.q.40.1.o.item 2.c.ad 3.

17 Chriſtus non uixit ſemper in publico,ſed quandoque ſolitarius, propter exemplum,quietem,& orationẽ,& ut uitaret fauorem & oſtentationem.3.q.40 1.ad 3.

18 Chriſtus eligit uitam actiuam, non quidem corporalem, ſed ſpiritualem,ſcilicet doctrinæ & prædicationis,quia eſt optima.3.q.40.1.ad 2.item 2.ad 3.

19 Chriſtus non debuit ducere uitam auſteram, ſed conformem aliis in cibo & potu.3.q.40.1.o.item q.41.3.ad 1.

20 Vita naturalis,pertinet ad ſubſtantiam hominis:ideo non ſuſcipit magis & minus,12 q.112.4.ad 3.

21 Vita uniuſcuiuſque hominis, eſt id in quo maxime homo delectatur, & cui maxime intendit, 1.q.18.2.ad 2. item 22.q.81.1.ad 5. item q 179 1.c.

22 Vita hominis duplex,ſ.corporalis & mentalis:ſecundum uitam ſecũdam,eſt nobis communicatio cum Deo & angelis,hic quidẽ imperfecte,ſed in patria perfecte,non autem ſecundum primam, 1.q.95. 1.ad 1.item 22.q 23.1.ad 1.

23 Vita hominis triplex,ſ.practica,ſpeculatiua,& uoluptuoſa:prima proprie eſt humana,ſecunda angelica,ſed tertia beſtialis.12.q.3.2.ad 1. item 22.q.179.2.ad 1.item ad 3.

24 Vita abſtinentium in ſolitudine, & uita communis in cõmuni conuerſatione, approbantur exemplo Chriſti,& Ioannis Baptiſtæ, 3.q.40. 1.ad 1.

25 Vita in uniuerſali,non diuiditur per uitam actiuam & contemplatiuam.ſed tantum uita hominis,22.q.179.1.ad 2.item 2.c.

26 Vita igitur hominis, ſufficienter diuiditur per uitã actiuam & contemplatiuam,22.q.179 o.

27 Vita actiua,eſt tantum in hac uita, 1.q.20.4.ad 3. item 12.q.67.1. ad 2.item q.68.6 ad 3.item 22.q.81.4.o.

28 Vita actiua conſiſtit in omnibus agibilibus,ſed principaliter in ijs quę ad alterum ſunt,ſicut in optimo agibili,ſ.in actibus iuſtitiæ, 22.q. 181.1.ad 1.

29 Omnes actus uirtutum moralium, pertinent eſſentialiter ad uitam actiuam, etiam actus prudentiæ.22.q.180.2.c.item q.181.1.2.o.

30 Cognitio practica agibilium pertinet eſſentialiter ad uitam practicã, non autem cognitio factibilium:ſed cognitio ſpeculatiua æternorũ præexigitur ad uitam practicam,tantum ut cauſa,non autem eſſentialiter,22.q.181.2.o.

31 Vita actiua duplex,ſcilicet interior & exterior, prima adiuuat uitam contemplatiuam, non autem ſecunda, ſed impedit eam, 22. q. 182.3.o.

32 Vita actiua diſponit ad uitam contemplatiuam, quam nullus poteſt aſſequi perfecte,niſi prius ſit perfectus in uita actiua. 22.q 181.1.ad 3.item q.182 1.ad 2.item 4 c.

33 Vita contemplatiua directius & immediatius eſt ad dilectionem Dei, quàm proximi, ſed uita actiua eſt econuerſo, 22.q.182.c. item q. 188.2.c.

34 In uita contemplatiua,homo conuenit cum Deo & angelis,ſed in uita actiua,

actiua, cum animalibus, licet imperfecte, 12.q.3.5.c.

35 Vita contemplatiua habet Deum familiatiorem, ſed uita actiua eſt fructuoſior: ideo prima ſignificatur per Ioannem, propter hoc prædilectum à Chriſto, ſecunda uero per Petrum. 1 q 20.4. ad 3.

36 * Vita contemplatiua ſecundum ſuum genus, eſt ſimpliciter nobilior, & maioris meriti, & prior; quàm uia actiua. 12.q.57 1.c. item 22.q. 152.2.4.c. item q. 153.2. ad 2. item q. 182.2.0. item q. 188.5.0. itē 3.q.40.1. ad 2.

37 * Opus actiuæ uitę duplex, ſ. ſpirituale, ut prædicare & docere, & opus corporale, ut recipere hoſpites, & ſeruire infirmis: primum eſt melius quàm ſint opera uitæ contemplatiuæ, non autem ſecūdum 22. q.188.6.c. item 3.q.40.1 ad 2.

38 Vita actiua in præſenti, durabilior eſt quàm uita cōtemplatiua, ex defectu noſtro, non autem ſecundum ſe. 22.q.181.1. ad 1. item ad 3.

39 Ambæ poſſunt eſſe ſimul in eodem. 22 q.182 2 ad 1. item ad 3.

40 Quidam ſunt aptiores ad uitam actiuam, quàm ad uitam contemplatiuam, quidam autem econuerſo, 22.q.182 4. ad 3.

41 Prædicatores & prælati, debent eſſe perfecti in uita actiua & contempiatiua. 22.q.182.1. ad 1.

42 Vita ſpeculatiua eſt ſupra hominem, 12.q 51.1.c. item q.188 8. ad 5.

43 * Vita contemplatiua eſt tantum in intellectu, 22.q.180.1.0. item 2. ad 1. item 7. ad 1.

44 Vita contemplatiua principaliter conſiſtit in contemplatione diuinæ ueritatis, ſed diſpoſitiue conſiſtit in contemplatione cuiuslibet ueritatis. 22.q.180.4.0. item 7.c. item q.181.4. ad 2. item q 182.2.c.

45 Vita contemplatiua habet unum actum principalem, ſ. contemplationem ueritatis, in quo maxime perficitur ueritatis contemplatio, & habet multos actus ſecundario, 22.q.180.3.4.c.

46 Ad eam quatuor pertinent, ſ. uirtutes morales aliqui actus, contēplatio effectuum Dei. & Dei contemplatio. 22.q.180.4.c.

47 Et eſt diuturna dupliciter, ſ. ſecūdum ſe, i. ratione obiecti, ſ. Dei & quia caret contrario, & quo ad nos, quia eſt in intellectu. & ſine labore, 2. q.20.4. ad 3. item 22 q.180.8.0.

1 VITIVM uniuſcuiuſque rei uidetur eſſe, quod non ſit diſpoſita ſecundum quod conuenit ſuæ naturæ, 12. q.71.1.2.c.

2 Vitium eſt habitus aut affectio animi, in tota uita inconſtans, & à ſeipſa diſſentiens, ſecundum Tullium, 12.q.71.1. ad 3.

3 Vitium in tantum eſt contra naturam hominis, inquantum eſt contra ordinem rationis, 12.q.71.2.c.fi.

4 In plus ſe habet uitium quam ægrotatio uel morbus, tam in anima quàm in corpore: ſicut etiam uirtus in plus ſe habet quàm ſanitas: & ideo uirtuti cōuenientius opponitur uitium, quàm ægrotatio uel morbus, & uitium poteſt eſſe ſine eis, & non econuerſo, 12.q.71.1.3. fi. item 2.c. princ.

5 A uitio, nomen uituperationis detractum creditur, ſecūdum Auguſt. 12 q.71.2.c.

6 Vitia ſumunt ſpeciem à fine proximo, genus autem & cauſam, à fine remoto, 22.q.11.1. ad 2. item q.111.3. ad 3.

7 Non eſt cōtra rationem uitij capitalis, quod unum capitale oriatur ex altero, quia inuidia manifeſte oritur ex uana gloria. 22.q.36.4. ad 1. item q.118.7. ad 3. item q.132.4. ad 1. item q.153.4. ad 2.

8 Non oportet filias alicuius uitij capitalis, eſſe eiuſdem generis cum eo. 22.q.148.8. ad 1. item q.153.5. ad 2.

9 Vitia oppoſita uirtutibus theologicis, non reducuntur ad uitia capitalia, ſicut nec uirtutes theologicæ ad uirtutes cardinales . 22. q 10. 1. ad 3.
10 Vitia carnalia in tantum magis extinguunt iudicium, quantum lõgius abducunt à ratione 22.q.43.6 ad 3.
1 VITVPERATIO creditur trahere nomen à uitio, ſecundum Auguſtinum, quia de hoc, qualibet res uituperatur, 22.q.71.2.c.
2 Vituperium debetur ſoli culpæ, ſed reſpicit quemcunque defectũ, ſecundum opinionem humanam. 22.q 44.2.o.item 3 c.
3 Virtuoſi contemnunt uituperium, ſed imperfecti uerecundantur . 22.q. 144.2.ad 1. item 4.ad 3.
1 VIVERE, ſumitur dupliciter, ſ. pro eſſe uiuentis, & pro operatione ei⁹, 1.q.18.2.c.ad 1.item q.54.1.ad 2.item 12.q.3.2.ad 1. item q.56.1. ad 1 item 22.q 19.7.c.
2 Viuere dicitur eſſe uiuentis, quia per hoc quod habet eſſe per ſuam formam, tali modo operatur 22 q.179.1.ad 1.
¶ Viuificare effectiue, eſt perfectionis ſimpliciter, ideo conuenit Deo, nõ autem uiuificare formaliter, 1.q.51.1.ad 3.item 3.q.2.5.ad 2. item q.5.3 ad 2.item q.50.2.ad 2.
1 VIVVM ſiue animatum eſt ſuperius ad hominem & ad animal, 3 q. 50. 4.b.
2 Viuum non eſt prædicatum accidentale, ſed eſſentiale. 1.q. 18.2.c. item 3.q.50.5.c.
1 VLTIMVM rei duplex, ſ. in re, & extra rem, 12.q.2 7.ad 3.
2 Vltimum dicitur tripliciter, ſ. ſimpliciter, in genere, & in ſpecie, 12. q. 1. 1.ad 2.fi.item q.2.7.ad 3.item q.3.5.ad 3.item q.5.8.c.
¶ Vmbræ, & picturæ, & ſomnia, dicuntur eſſe falſa, inquantum non ſubſunt res, quarum habent ſimilitudinem, 1.q.17.c.ad 2.fi.
1 VNCTIO. * Oportet quod materia ſacramenti extremæ unctionis, ſit conſecrata triplici ratione, ſ. quia efficacia ſacramentorum à Chriſto deſcendit, propter plenitudinem gratiæ, quæ cõfertur, & ex hoc quod effectus eius corporalis, ſcilicet ſanatio corporalis, non cauſatur ex materia naturali proprietate: & hæc conſecratio fit ab epiſcopo tantum, 3.q.72.3.c.
2 Effectus principalis eius, eſt remiſſio peccatorum, quo ad reliquias, ſed conſequenter quo ad culpam mortalem uel uenialem ſi inueniat, nec recipiens ponat obicem. 3.q 65.1.c.
3 In ultima unctione infunditur gratia, quę effectum ſacramento prębet. 3.q 87.3 c.
4 Et remittit peccatum quo ad maculam, per gratiam quam infundit, & quo ad reatum pœnæ, fortificando ſubiectum, & quo ad reliquias, id eſt quo ad debilitatem mentis, non autem diſpoſitiones & habitus cauſatos ex actibus peccatorum, 3.q.65.1.c.
5 In extrema unctione confertur perfecta ſanitas ſpiritualis, 3.q.84.1. ad 1.
6 Hoc ſacramentum immediate diſponit hominem ad gloriam: ideo nõ debuit figurari per aliquod ſacramentum ueteris legis: niſi remote, per omnes curationes eius, 12.q.102.5.ad 3 item 3.q.65.1.ad 4.
7 Vnctio baptizatorum in uertice, ſignificat eminentiam dignitatis tripliciter, ſ. regalis, ſacerdotalis, & collatæ, 3.q.72.11.ad 3.
8 * Vnctio chriſmatis, non propter dignitatem partem capitis, ſed propter potiorem effectum, epiſcopis reſeruatur, 3.q.72.11.ad 3.fi.
9 * Vnctio chriſmatis qua ſignatur baptizatus in ſummitate capitis per
ſacer-

ſacerdotem, per epiſcopum autem in fronte, ut in priori unctione ſignificetur ſuper ipſum ſpiritus ſancti deſcenſio, ad habitationē Deo conſecrandam: in ſecunda quoque ut eiuſdem ſpiritus ſancti, ſeptiformis gratia cum omni plenitudine ſanctitatis & ſcientiæ, & uirtutis, uenire in hominem declaretur 3.q.72 11 ad 3.

¶ Vnigenitus eſt Chriſtus, quia ſolus eſt naturalis filius: ſed dicitur primogenitus, quia ſunt alij filij Dei, ſed adoptiui. 2.q.33 3.c.ad 2. itē q 41.3.c.

1 VNIO triplex, ſ. ex integris & perfectis, ex tranſmutatis, & ex imperfectis, 3.q 2.1.c.

2 Vnio animæ & corporis, eſt de ratione hominis. 3.q.50 4.c.

3 Prima unio hominis ad Deum eſt per fidem, ſpem, & charitatem. 12.q. 68.4 ad 3. item ad 4.

4 Vnio hæc eſt aliquid creatum, ſ. relatio exiſtens in natura humana realiter in Deo autem ſecundum rationem tantū, quia prout eſt in Deo non eſt aliquid ſecundum rem, ſed ſecundum rationem tantum. 3. q.2.7.o.item 8 c.

5 Vnio uerbi Dei, facta eſt in perſona diuina, & non in natura, contra Euthychetem, 3.q.2.o item 6.c. item 12.ad 1. item q.3.1.c. item q.9.2. ad 1.item q.13.1.c.item q.18.1.c.item q.46.12.c.item q 50.2.o item q.53.1.ad 2.

6 Hec unio facta eſt in ſuppoſito, ſeu in hypoſtaſi. 3.q.2.3.o.item 6.c. item q 16.1.c.

7 Natura humana non eſt unita uerbo accidentaliter, 3.q.2.1.c.

8 Anima & corpus in Chriſto uniuntur, 3.q.2.5.o.item q.16.1.c.

9 Natura diuina unita eſt non ſolum animæ, ſed etiam corpori Chriſti, 3.q.2.10.ad 2.

10 Hæc unio eſt maxima ex parte eius in quo facta eſt, non autem ex parte unitorum. 3.q.2.9.o.

11 * Vnio quomodo poteſt dici naturalis Chriſto ex ipſa natiuitate, non autem ex principijs naturæ humanæ in ipſo, 3.q.2.12.c. & ad argumenta. item q.7.13.ad 3.item q.34.3.ad 1.

1 VNITAS. * Quælibet res eſt una, per eſſentiam ſuam, 1.q.6.3.ad 1.itē q.11.4.ad 3.item q.76.7.c.

2 Subſtantia habet per ſe unitatem uel multitudinem, ſicut & eſſe, non autem accidentia, ſed habent à ſubiecto, 1 q.39 3.c.

3 Vbicunque non eſt unitas ſpeciei ibi non eſt unitas numeralis: niſi idē ſuppoſitum ſubſiſtat in duabus naturis, ſcilicet in Chriſto, 3.q.50. 5. ad 2.

4 Ex multis fit unum tripliciter, ſ. ordine tantum, ordine & compoſitione, & per commiſtionem. 3.q.2.1.c.

5 Vnum dicitur dupliciter, ſ. unum quod eſt principium numeri, & unū quod conuertitur cum ente, 1.q.11.1.o item 2.c.item q.30.3.o.

6 Vnum numero dicitur dupliciter, ſ. unum unitate naturæ, & unum unitate perſonæ. 3.q.3.6. ad 1.item 7.ad 2.

7 Vnum numero, dicitur tripliciter, ſcilicet primo indiuiſibile in potentia, uel ſecundum quantitatem, uel ſecundum eſſentiam, uel ſecundum utrumque. Secundo indiuiſibile in actu & in potētia, cum ſitu, ut punctus. Tertio, nihil importans niſi indiuiſionem, ſ. unitas quę eſt principium numeri, quæ tamen inhæret alij, ſ. ſuo ſubiecto, 1.q.11. 1.ad 2.

8 Vnum numero dicitur tripliciter, ſ. uel indiuiſibile actu & potentia, uel actu tantum, uel unum perfectione, 3.q.73.2.c.

Quod

9 Vitia oppoſita uirtutibus theologicis; non reducuntur ad uitia capitalia, ſicut nec uirtutes theologicæ ad uirtutes cardinales. 22. q 10. 1. ad 3.

10 Vitia carnalia in tantum magis extinguunt iudicium, quantum lõgius abducunt à ratione 22.q.43.6 ad 3.

1 VITVPERATIO creditur trahere nomen à uitio, ſecundum Auguſtinum, quia de hoc, quælibet res uituperatur, 12.q.71.2.c.

2 Vituperium debetur ſoli culpæ, ſed reſpicit quemcunque defectũ, ſecundum opinionem humanam. 22.q 44.2.0. item 3 c.

3 Virtuoſi contemnunt uituperium, ſed imperfecti uerecundantur. 22.q. 144.2.ad 1. item 4.ad 3.

1 VIVERE, ſumitur dupliciter, ſ. pro eſſe uiuentis, & pro operatione ei⁹. 1.q.18.2.c.ad 1. item q.54.1.ad 2. item 12.q.3.2.ad 1. item q.56.1. ad 1 item 22.q 19.7.c.

2 Viuere dicitur eſſe uiuentis, quia per hoc quod habet eſſe per ſuam formam, tali modo operatur 22 q.179.1.ad 1.

¶ Viuificare effectiue, eſt perfectionis ſimpliciter, ideo conuenit Deo, nõ autem uiuificare formaliter, 1.q.51.1.ad 3. item 3.q.2.5.ad 2. item q.5.3.ad 2. item q.50.2.ad 2.

1 VIVVM ſiue animatum eſt ſuperius ad hominem & ad animal, 3.q. 50.4.b.

2 Viuum non eſt prædicatum accidentale, ſed eſſentiale. 1.q.18.2.c. item 3.q.50.5.c.

1 VLTIMVM rei duplex, ſ. in re, & extra rem, 12.q.2 7.ad 3.

2 Vltimum dicitur tripliciter, ſ. ſimpliciter, in genere, & in ſpecie, 12.q.1. 1.ad 2. fi. item q.2.7.ad 3. item q.3.5.ad 3. item q.5.8.c.

¶ Vmbræ, & picturæ, & ſomnia, dicuntur eſſe falſæ, inquantum non ſubſunt res, quarum habent ſimilitudinem, 1.q.17.c.ad 2. fi.

1 VNCTIO. * Oportet quod materia ſacramenti extremæ unctionis, ſit conſecrata triplici ratione, ſ. quia efficacia ſacramentorum à Chriſto deſcendit, propter plenitudinem gratiæ, quæ cõfertur, & ex hoc quod effectus eius corporalis, ſcilicet ſanatio corporalis, non cauſatur ex materia naturali proprietate: & hæc conſecratio fit ab epiſcopo tantum, 3.q.72.3.c.

2 Effectus principalis eius, eſt remiſſio peccatorum, quo ad reliquias, ſed conſequenter quo ad culpam mortalem uel uenialem ſi inueniat, nec recipiens ponat obicem. 3.q.65.1.c.

3 In ultima unctione infunditur gratia, quę effectum ſacramento prębet. 3.q 87.3.c.

4 Et remittit peccatum quo ad maculam, per gratiam quam infundit, & quo ad reatum pœnæ, fortificando ſubiectum, & quo ad reliquias, ſ. quo ad debilitatem mentis, non autem diſpoſitiones & habitus cauſatos ex actibus peccatorum, 3.q.65.1.c.

5 In extrema unctione confertur perfecta ſanitas ſpiritualis, 3.q.84.1. ad 1.

6 Hoc ſacramentum immediate diſponit hominem ad gloriam: ideo nõ debuit figurari per aliquod ſacramentum ueteris legis: niſi remote per omnes curationes eius, 12.q.102.5.ad 3 item 3.q.65.1.ad 4.

7 Vnctio baptizatorum in uertice, ſignificat eminentiam dignitatis tripliciter, ſ. regalis, ſacerdotalis, & collatæ, 3.q.72.11.ad 3.

8 * Vnctio chriſmatis, non propter digniorem partem capitis, ſed propter potiorem effectum, epiſcopis reſeruatur, 3.q.72.11.ad 3. fi.

9 * Vnctio chriſmatis qua ſignatur baptizatus in ſummitate capitis per

ſacer.

ſacerdotem, per epiſcopum autem in fronte, ut in priori unctione ſignificetur ſuper ipſum ſpiritus ſancti deſcenſio, ad habitationẽ Deo conſecrandam: in ſecunda quoque ut eiuſdem ſpiritus ſancti, ſeptiformis gratia cum omni plenitudine ſanctitatis & ſcientiæ, & uirtutis, uenire in hominem declaretur 3.q.72 11 ad 3.

¶ Vnigenitus eſt Chriſtus, quia ſolus eſt naturalis filius: ſed dicitur primogenitus, quia ſunt alij filij Dei, ſed adoptiui. 2.q.33 3.c. ad 2. itẽ q 41.3.c.

1 VNIO triplex, ſ. ex integris & perfectis, ex tranſmutatis, & ex imperfectis, 3.q 2.1.c.

2 Vnio animæ & corporis, eſt de ratione hominis. 3.q.50 4.c.

3 Prima unio hominis ad Deum, eſt per fidem, ſpem, & charitatem. 12.q. 68.4 ad 3. item ad 4.

4 Vnio hæc eſt aliquid creatum, ſ relatio exiſtens in natura humana realiter in Deo autem ſecundum rationem tantũ, quia prout eſt in Deo non eſt aliquid ſecundum rem, ſed ſecundum rationem tantum. 3. q.2.7.o. item 8 c.

5 Vnio uerbi Dei, facta eſt in perſona diuina, & non in natura, contra Euthychetem, 3.q.2.o item 6.c. item 12.ad 1. item q.3.1.c. item q.9.2. ad 1. item q.13.1.c. item q. 18.1.c, item q.46.12.c. item q 50.2.o itẽ q.53.1.ad 2.

6 Hec unio facta eſt in ſuppoſito, ſeu in hypoſtaſi. 3.q.2.3.o. item 6.c. item q 16.1.c.

7 Natura humana non eſt unita uerbo accidentaliter, 3.q.2.1.c.

8 Anima & corpus in Chriſto uniuntur, 3.q.2.5.o. item q.16.1.c.

9 Natura diuina unita eſt non ſolum animæ, ſed etiam corpori Chriſti, 3.q.2.10.ad 2.

10 Hæc unio eſt maxima ex parte eius in quo facta eſt, non autem ex parte unitorum. 3.q.2.9.o.

11 * Vnio, quomodo poteſt dici naturalis Chriſto ex ipſa natiuitate, non autem ex principijs naturæ humanæ in ipſo, 3.q.2.12.c. & ad argumenta. item q. 7.13.ad 2. item q.34.3.ad 2.

1 VNITAS. * Quælibet res eſt una, per eſſentiam ſuam, 1.q.6.3.ad 1. itẽ q.11.4.ad 3. item q.76.7.c.

2 Subſtantia habet per ſe unitatem uel multitudinem, ſicut & eſſe, non autem accidentia, ſed habent à ſubiecto, 1.q.39 3.c.

3 Vbicunque non eſt unitas ſpeciei ibi non eſt unitas numeralis: niſi idẽ ſuppoſitum ſubſiſtat in duabus naturis, ſcilicet in Chriſto, 3.q.50. 5.ad 2.

4 Ex multis fit unum tripliciter, ſ. ordine tantum, ordine & compoſitione, & per commiſtionem. 3.q.2.1.c.

5 Vnum dicitur dupliciter, ſ. unum quod eſt principium numeri, & unũ quod conuertitur cum ente, 1.q.11.1 o item 2 c. item q.30.3.o.

6 Vnum numero dicitur dupliciter, ſ. unum unitate naturæ, & unum unitate perſonæ. 3.q.3.6.ad 1. item 7.ad 2.

7 Vnum numero, dicitur tripliciter, ſcilicet primo indiuiſibile in potentia, uel ſecundum quantitatem, uel ſecundum eſſentiam, uel ſecundum utrumque. Secundo indiuiſibile in actu & in potẽtia, cum ſitu, ut punctus. Tertio, nihil importans niſi indiuiſionem, ſ. unitas quę eſt principium numeri, quæ tamen inhæret alij, ſ. ſuo ſubiecto, 1.q 11. 1.ad 2.

8 Vnum numero dicitur tripliciter, ſ. uel indiuiſibile actu & potentia, uel actu tantum, uel unum perfectione, 3.q.73.2.c.

Quod

9 Quod conuenit multis, non conuenit eis ſecundum unam naturam cõmunem, niſi ſit uniuocum & poſitiuum, 1.q.65.1.c.
10 Vnum quantum ad illud quod ponit, conſtituit multitudinẽ, ſed quantum ad negationem quam addit ſupra ens, opponitur ei priuatiue, 1. q.11.2.ad 2.
11 Multum abſolute ſumptum, opponitur uni, ſed ut importat exceſſum, opponitur pauco, 1.q.11.2.ad 3.
12 Vnum, ponitur in diffinitione multitudinis, non autem econuerſo, 1.q. 11.2.ad 4. item q.85.8. ad 2.
13 Vnum, non remouet multitudinem, ſed diuiſionem. Nec multitudo remouet unitatem, ſed indiuiſionem eorum ex quibus conſtat, 1.q.30. 3.ad 3.
14 Multitudo poteſt immediate procedere ab uno ſimplici, 1.q. 77. 6. ad 1.
15 Aliqua poſſunt eſſe unum & multa diuerſimode, non autem eodẽ modo, quia opponuntur, 1.q.11.1.ad 2. item 2.ad 1. item q.17.4.0.
16 Vnum quod eſt principium numeri, opponitur multitudini relatiue, ut menſura menſurato, non autem unum quod conuertitur cum ente, ſed opponitur priuatiue, 1.q.11.2.c.
17 Deus eſt unus 1.q.11.3.0 item q.103.3.0.
18 Deus eſt maxime unus, 1.q.11.4.0. item q.28.3.c. item q.30.1.ad 2. itẽ q.39.3.c.
19 * Deum eſſe unum, poteſt ratione demonſtrari, & poteſt fide teneri, 1. q.2.2.0.
20 Deus eſt unus per ſuam eſſentiam, & eſt ſua unitas, 1.q.103.3.0.
21 Deus eſt unus ſecundum quod unum conuertitur cum ente, non autem ſecundum quod unum eſt principium numeri, 1.q.11.3.ad 2. item q. 30.3.ad 2.
22 Vnitas diuinæ perſonæ eſt maior unitate quæ eſt principium numeri, quia eſt per ſe ſubſiſtens, completa, & habens in ſe quicquid pertinet ad rationem unitatis, 1.q.11.4.ad 2, item q.2.9. ad 2.
23 Vnitas diuinæ perſonæ, eſt maior unitate naturæ & perſonæ in nobis, & unitate animæ & corporis, 3.q.2.9.ad 3.
24 Pater & filius in diuinis ſunt unum, non autem unus, 1.q.31.2.ad 4.
25 In patre & filio non eſt diſcrepans, ſed una diuinitas, ut dicit Ambroſ. 1.q.31.2.c.
26 Omnia entia ſunt unum propter patrem tripliciter, ſ. quia in patre primo unitas inuenitur, & ratio principij quaſi primi, & ab eius unitate eſt, quòd una natura in omnibus propagetur. Et omnia entia ſunt æqualia propter filium tripliciter, ſcilicet quia æqualitas eſt in filio inquantum filius, inquantum uerbum, & inquantum eſt imago. Et omnia entia ſunt connexa propter ſpiritum ſanctum tripliciter, ſcilicet quia procedit ut amor, amor autem eſt connexio duorum: quæ connexio requirit tria, ſcilicet duo connexa, & unum connectens. 1.q.39. 8.c.
1 VNIVERSALE triplex, ſ. uniuerſale in re, i. natura communis in particularibus, uniuerſale poſt rem, i. abſtractum ab eis, & uniuerſale ante rem, i. formæ uniuerſales rerum in mentibus angelorum. 1.q.55.3. ad 1. item ad 3.
2 Vniuerſale ſumitur dupliciter, ſcilicet pro natura rei cum intentione uniuerſalitatis, & pro natura ut eſt in particularibus. Primo modo uniuerſale eſt poſterius, ſed ſecundo modo, uniuerſalius eſt prius minus uniuerſali, uia generationis, & temporis, ſed eſt econuerſo

ordine perfectionis, & intentionis naturæ, 1.q.85.3.ad 1. item 12. q 29.6.c.

3 Vniuerſale quo ad naturam, eſt in ſingularibus, ſed quo ad intentionẽ uniuerſalitatis eſt in intellectu, 1.q.85.2.ad 2.item 12.q.20.6.c.

4 Vniuerſale pro natura eſt principium formale eſſendi & cognoſcẽdi ſingularia, ſed uniuerſale pro intentione uniuerſalitatis, eſt principium cognoſcendi tantum.1.q.85.3.ad 4.

5 Cognitio uniuerſalis duplex, ſcilicet ex parte obiecti, & ex parte medij, 1.q.55.3 ad 2.

6 Vniuerſale dicitur eſſe ſemper, & ubique, uel ſecũdum diuerſa eſſe, uel negatiue, quia non determinat ſibi locum, nec tempus, 1.q.8.4.ad 1. item ad 2.item q.16.7.ad 2.

7 Vniuerſalius continet plura in potentia, & pauciora in actu, quàm minus uniuerſale, 1.q.85 3.ad 2.

8 * Vniuerſale eſt commune multis, ſecundum rem, 1.q.13 9.c.

¶ Vniuerſum. * Totum uniuerſum eſt unum. unitate ordinis, ſecundum quod inferiora reguntur per ſuperiora, 1.q.103.3 o.

¶ * Vocatio, dicit auxilium Dei mouentis interius, & excitantis mentẽ ad deſerendum peccatum. Ideo non eſt remiſſio peccatorum, nec iuſtificatio, ſed cauſa eius.12.q.113 1.ad 5.

1 VOLVNTARIVM importat quod motus & actus ſit à propria inclinatione, id eſt, quod agere ſit à principio intrinſeco, & propter finem, 1.q.105.4.c.item 12.q.6.1.o.item 2.c.item q.71.5.ad 2.

2 Ad rationem eius requiritur aliqua cognitio finis, 12.q.6.2.c. item 3.ad 3.item 5.c item 7.ad 3. item 8.c.

3 Voluntarium dicitur quod procedit à uoluntate uel directe. ſ.à uoluntate agente, uel indirecte, ſcilicet à uoluntate non agente, 12.q.6.3.o. item 7.ad 3.item q.77.7.c.

4 Voluntarium dicitur, quod eſt ſecundum inclinationem uoluntatis. Et hoc dupliciter, ſcilicet ad agendum, & patiendum, 1.q.82.1 c. itẽ 12. q.6.5.ad 1.

5 Aliquid eſt uoluntarium dupliciter, ſ.ſecundum ſe, & ſecũdum cauſam ſuã.12.q.77.7.c. item 22.q.46.2. ad 2. item q.64.8.c. item q.79.3. ad 2.

6 Principium intrinſecum actus uoluntarij, ſ.uis cognoſcitiua & appetitiua, eſt principium primum: non quidem primum ſimpliciter, ſed primum in genere motus appetitiui, licet moueatur appetitus hominis ab aliquo exteriori, ſecundum alias ſpecies motus.1.q.105.4.ad 2.itẽ ad 3.item 12.q.6.1.ad 1.item ad 2.item q.9.4.ad 1.

7 Voluntarium poteſt eſſe ſine actu exteriori & interiori, & aliquando eſt cum actu interiori, ſine actu exteriori, 12.q 6.3.o.item q.71.5.ad 2.

8 In non habentibus uſum rationis, non eſt uoluntarium, nec inuoluntarium, 12.q.6.7.ad 3 item q.10.3.c.

9 Voluntarium ſecundum rationem perfectam, ſoli naturæ rationali conuenit, brutis autem conuenit ſecundum rationem imperfectam. 12. q. 6. 2. o.

10 Voluntarium eſt maxime in actibus hominis, quia maxime cognoſcit finem ſui operis, & mouet ſe, 12.q.6.1.o.

1 VOLVNTAS eſt appetitus rationalis, 1 q.78.1.ad 3. item q.80.1.o.itẽ q.81.1.c.item q 87.4 c.item 12.q.6.prin.item 2.ad 1.item q.8.1.c.itẽ q.26.1.c.item q 46.4.ad 1.item q.56.5.ad 1. item q.59.4.c. itẽ 22. q.24.1.c.item q.27.1 c.item q.58.4 ad 1.

2 Voluntas eſt media inter rationem & concupiſcibile & mouetur ab

utraque, ſ. à ratione in continente, & à concupiſcibili, in incontinente 22.q.155.3.ad 2.
3 * Voluntas eſt rationalis per participationem, 12.q 56.6 ad 2. item q. 59 4.ad 2.item q 61.2.c.fi.item ad 2.item 22.q.58.4.c.
4 * Voluntas humana poteſt aliquid uelle ex iudicio rationis, nō ſequendo paſſionem appetitus ſenſitiui.1.q.111.2.ad 3.item q.115.4.c. fin. item 12.q.10.3 o.
5 Voluntas antecedens & ſecundum quid, potius eſt uelleitas, quàm abſoluta uoluntas, 1 q 19 6 ad 1.fi.
6 Voluntas duplex, ſ uoluntas ut natura, & uoluntas ut uoluntas, i. uoluntas deliberata, 1 q.83.4.o.
7 Voluntas ut natura, & uoluntas deliberata, non differunt eſſentialiter ſecundum potentias, ſed ut conſequuntur cognitionem naturalem, & cognitionem per inquiſitionem, 1. q. 83. 4 o. item 3. q. 18. 3.c. ad 1.
8 Voluntas ut uoluntas, eſt ad utrumlibet. ſed uoluntas ut natura, uult aliquid naturaliter & determinate, 1.q.41.2.c item 12.q.10.1.o.
9 Voluntas hominis duplex, ſcilicet uoluntas naturalis qua appetit bonū ſecundum ſe homini inquantum eſt homo, & uoluntas deliberata, ſ. de bono propter aliud. 1.q.41.2.ad 3. item 3.q.18.1.ad 3 item 3.o. item 4 5.c item q.21 3.c.
10 Voluntas triplex, ſcilicet accedens, concomitans, & antecedens. 12. q. 5. 7.c.
11 Regula uoluntatis humanæ duplex. ſcilicet una propinquā & homogenea, i. ipſa humana ratio, alia uero remota & heterogenea, id eſt, prima regula, ſ. lex æterna, quæ eſt quaſi ratio Dei. 12.q.21.1.c. item q.71.6.c.
12 Aliquid eſſe, uel aliquid fieri uoluntate, contingit dupliciter, ſ. uel uolūtate concomitante, uel uoluntate ut principio, 1.q.41.2.c.
13 Aliquis uult aliquid tripliciter, ſ. appetitu naturali: * ſicut omnes homines uolunt eſſe & uiuere. Alio modo per electionē ex aliqua præmeditatione. Alio modo non per ſe, ſed in cauſa ſua ſicut eum uelle infirmari dicimus, qui comedit nociua: & uelle lauari eum qui medicinā acceperit. 22.q 30.1.c.
14 Aliquid poteſt eſſe uolitum nunc & non prius dupliciter, ſ uel quia incipit eſſe bonum uel quia incipit eſſe cognitum, 1.q.19.7.c.
15 Obiectum uoluntatis eſt bonum, 1.q.48.5.c.item q.51.2.c.item q.105. 4.c.item q.106.2.c item 12 q.1.6.c.item q.5 8.c. item q.8 1.o. itē 2.c.item q.9.2.c.item q 10.1.c.item q.20 1.c.item q.60.1.ad 1.
16 Obiectum uoluntatis eſt bonum uniuerſale, 1.q.59 4.c.item q.80.2. ad 2.item q.82.4.c.ad 1. item 12.q.105.4 c. item 12.q.1.2.ad 3. item q 2.7.8.c.item q 9.1.c ad 3.item 3.6 c.item q.10.1.c.ad 3.item 22. q.24 1.c.item q.2 5.2.c.item 3.q.19.3.c.
17 Obiectum uoluntatis eſt bonum apprehenſum, 1.q.80.2.c.ad 1. item q.82.3.ad 2.item 4.c. item 12.q.8.1.o.item q.13.5.ad 2.item q.19. 1.ad 3.item 3 o.item 5.10.c. item q. 20.1.ad 1. item q.27 2.o. item q.76 1 ad 3. item 22.q.4.7.c. item q.7.1. item 2.ad 1. item q.8.4.c. item q 82 3 c.
18 Bonum & finis eſt obiectum uoluntatis. 12.q.1.1.c. item 2.ad 3. item 3.c.item q.5.4.ad 2.item.q.11. 1.c.item 22.q.4.1.3.c.
19 Voluntas poteſt uelle aliquid in ordine ad aliud, quia fertur in ſuum obiectum conſequenter, ad apprehenſionem rationis. 22.q. 58. 4.ad 2.

Finis

20 Finis eſt obiectum uoluntatis. 1.q.48.1.ad 2. item 12.q.1.1.ad 1. item q.7.4.c, item q 9.3.c item q.58 6 7.c, item q.19.2.ad 1. item q.20. 1.c, item q.72 1.ad 1. item 3.c item q.73.6.c, item 22. quæſtio 8. 8 c item quæſt.23. 7.c. item q 110. 1. c. item q. 132. 2 c. item q. 180 1. c.

21 Bonum in communi, ultimus finis, & omne naturale uolenti, eſt uolitū naturaliter, 12.q.10.1 o. item 22 q 34 1.c.

22 Cuiuslibet uoluntatis uolitum eſt duplex, ſcilicet principale, ideſt finis, & ſecundarium, ideſt, ea quæ ſunt ad finem. Sed uolitum principale eſt cauſa finalis uoluntatis diſtincte realiter ab eo. non aliter niſi ſecundum modum ſignificandi, non autem uolitum ſecundarium. 12. q.8 2 3.o.

23 Bonum & malum ſunt obiectum uoluntatis. Primum quidem ad proſequendum, ſecundum autem ad fugiendum. 1.q 20.1.c. item 12.q.8. 8 ad 1. item q.74.2 ad 2.

24 * Qui uult bonum propter indebitum finem, uult bonum ſub ratione mali. 12.q.19.7. ad 2. item ad 3.

25 Voluntas tendit tantum in bonum exiſtens, uel in bonum apparens, & ſic tendit in non ens ſub ratione boni, 1 q.19.9.c. item q.82.2.ad 1. item 12.q.6.4 ad 3 item q.8.1.o. item q.18.4. ad 1. item q.19.1.ad 1. item q.27 1.ad 1. item q.29.4.c. ad 3. item q.74.1.ad 1. item q.77. 2 c item q 80.1.c.

26 Operatio uoluntatis, ſ. uelle, nihil aliud eſt, niſi inclinatio uolentis, in obiectum uoluntatis, 1.q 82.2.c. item q.87,4.c. item q.105.4.c. itē q.106.2.c, item q. 111 2 c. item 12.q 6.4 c.

27 Voluntas pro facto reputatur, 1.q.64.2.ad 3. item 12 q.20 4.c. item 3.q. 68.2.ad 2.ſi.

28 Sufficit bona uoluntas, ubi deeſt facultas, quia laus uirtutis, in uoluntate conſiſtit, non autem in poteſtate. Et ideo deficere ab æqualitate, quæ eſt medium iuſtitiæ, propter defectum poteſtatis, non diminuit laudem uirtutis, ſi non fuerit defectus ex parte uolūtatis. Et etiam in baptiſmo, apud Deum uoluntas pro facto reputatur, ei qui nō habet tempus operandi, 22.q 81.6.ad 1. item q.106.3.ad 5 item q.107.1. ad 2. item 3.q.68.2.ad 3 ſi.

29 Omne illud cuius principium eſt uoluntas, quantum in ſe eſt, poteſt eſſe & non eſſe, & poteſt eſſe tale uel tale, & poteſt eſſe tunc uel nunc. 1 q.41.2.c.

30 Actus uoluntatis & cuiuslibet appetitus tendit in bonum & in malū, ſicut in propria obiecta: ſed in bonum tendit prius & per ſe, in malum uero ſecundario, & per aliud, inquantum opponitur bono, 1. q.20 1 c.

31 Actus uoluntatis eſt ad bonum, proſequendo illud ſed eſt ad malum fugiendo tantum. Primus dicitur uoluntas, ſecundus uero dicitur nolun tas, 12.q.8.1.ad 1 item ad 2.

32 Bonitas & malitia actus uoluntatis, dependet ex obiecto tantum, ex ratione, & ex lege æterna, 12.q.19.o item q 21,1.o.

33 Actus uoluntatis diſcordans a ratione recta, uel à ratione errante, uel cōcordans cum ratione errante, eſt malus. 12.q 19.5.6.o.

34 Voluntas poteſt moueri dupliciter, ſ. ab exteriori, ideſt, ab obiecto, uel à repræſentante illud, & ab intrinſeco, ideſt uel à ſe uel à cauſante eam, 1.q.105.4.o. itē q.106.2.c. item q.111 2.c. item 12.q.9.4.o. itē q 80 1.c.

35 Aliquid mouet uoluntatem ex parte obiecti tripliciter, ſ. ipſum obie-

ctum, proponens vel offerens obiectū voluntati, & perſuadens ratio-ni.12.q.80.1.c.
36 Voluntas mouetur ab appetitu ſenſitiuo ex parte obiecti. quod vide-tur conuenire uel diſconuenire ſecundum diſpoſitionē hominis per paſſiones. 12.q. 9.2.o.item. 5.c. fin. item.q. 10.3.o. item.q. 75.2. c. item q.77.1.o.
37 Oportet quod voluntas moueatur ab aliquo exteriori dupliciter, ſcili-cet ab obiecto, & quo ad exercitium primi actus eius. 22. q.9. 4.9. item q.17.5 ad 2. item q.103.8.ad 1.
38 Nec mouetur neceſſario ab aliquo obiecto, quo ad exercitium actus, ſed quo ad determinationem actus. mouetur ab aliquo obiecto, non autem ab omni obiecto nec à paſſione, nec à Deo, ſed tantum ab vl-timo fine, 1.q.82.1.2.o.item 12.q.10 o.item q.80.1.c.
39 Voluntas mouetur à ſe quia inquantum uult finem, eſt in actu, ſed re-ſpectu eorum quæ ſunt ad finem, eſt in potentia, 12 q.9.3.o.item 4. c.item q.17.6.ad 1.item q.74.1.ad 3 item 22.q 82.1.ad 1.
40 Voluntas diſtinguitur contra naturam, ſicut una cauſa contra aliam, li-cet habeat modum naturæ, inquantum fundatur in natura, 12.q.10. 1.ad 1.item q.51.1.ad 1.
41 Voluntas hominis, nec à natura, nec ex neceſſitate, mouetur ab appeti-tu inferiori.12.q 103.b.
42 Voluntas non eſt determinata ad unum ſicut natura, quia uoluntas ſequitur formam uniuerſalem, natura uero ſequitur formam parti-cularem, 1.q.41.2.c.item 12.q.10.1.ad 3. item q.13.1.c. item q.50. 5.ad 3.
43 Voluntas determinatur ad unum, per conſilium rationis, non autem ne-ceſſario per aliquod agens extrinſecum, 12.q.50.2.ad 3.ſi.
44 Voluntas dicta per eſſentiam, eſt in ratione dicta per eſſentiā, ſed uo-luntas participatiue ſumpta, eſt in ratione per participationem, 3.q. 18.2.c.ad 1.
45 Voluntas etiam à Deo cogi non poteſt, & ſi poſſit, ab illo de neceſſitate mutari, operando in illa ſicut in natura, 12.q.6.4.ad 1. item q.9 6.c. item q.104.o.
46 * Voluntas à nulla re creata cogi poteſt, neque neceſſario moueri. 12.q. 6. 4.c.
47 * Paſſiones animi, non poſſunt cogere uoluntatem, licet aliter moueat inclinando affectum, 12.q.6.7.c.ad 2.item q.9.2.o.
1 VOMITVS poteſt ſine culpa procurari, de conſilio medicinæ, in reme-dium languoris, 22.q.148.6.ad 2.item q.150.2.ad 3.
2 Multum comedere uel bibere propter uomitum. ſecundum conſilium medicinæ, non eſt peccatum, licet ebrietas non excuſaretur à peccato, 22.q.150.2.ad 3.
3 Vomitus per ebrietatem uel uoracitatem, eſt uitioſus, non autem ſi cō-tingat infirmitatis cauſa, 3.q.83.6.ad 7.
1 VOTVM dicitur à uoluntate, quaſi à primo mouente rationem, ad pro-mittendum, 22.q 88.1.ad 2.
2 Vouere eſt actus latriæ, ſeu actus religionis, licet actus aliarum uirtutū ſint materia eius, 22.q.88.5.o.item 6.c.ad 2.item q.189.2.c.
3 Votum eſt promiſſio Deo facta * de meliori bono, quod uidelicet nō ca-dit ſub neceſſitate abſoluta, neque ſub neceſſitate finis, ſed de actib9 uirtutum, qui Deo placere noſcuntur, 22.q. 88.1.o. item 2.4 c. item 5.c.ad 1.item 7.12.c.item q.189 3.c.
4 Votum eſt teſtificatio quædam promiſſionis ſpontaneæ, quę debet fieri Deo,

Deo, de iis quæ Dei ſunt, 22.q.88.1.c.ſi.item q.189.3.c.

5 Ad uotum tria de neceſſitate requiruntur, ſ. deliberatio, propoſitum, & promiſſio, in qua promiſſione perficitur ratio uoti, ſed quandoque ſuperadditur pronunciatio oris, & teſtimonium aliorum, ad quandam confirmationem uoti. 22.q.88.1.o.

6 Votum fit ſoli Deo, licet ſit de eo quod aliquando fit ſanctis, 22.q.88. c. ad 3.

7 Sub uoto non cadunt peccata, nec indifferentia, nec neceſſaria abſolute, nec propter finem, niſi ut uoluntaria, ſed uotum debet ſemper fieri, de meliori bono, 22.q.88.2.o. item 10.c.

8 Expedit uouere, quia uotum firmat uoluntatem in bono, nec tamen libertatem diminuit, nec eſt periculoſum de ſe, ſed eſt culpa mutantis uoluntatem, ſed aſſimilat beatis. 22.q.88.4.o.

9 Homo eſt ſic liber, quod poteſt aliqua uouere & facere, etiam cõtra præceptum papæ, 22.q.88.12.ad 2.

10 Vouere nunquam conuenit Chriſto, quia Deus erat, & habebat uoluntatem firmatam, ut comprehenſor, 22.q.88.4 ad 3.

11 Votum ſingulare duplex, ſ. uotum ſimplex, & uotum ſolenne: primum eſt promiſſio ſola, ſecundum uero eſt promiſſio, & datio, 22.q.189.2. ad 1. item 5.c.

12 Votum ſolennizatur dupliciter tantum, ſ. per ſuſceptionem ordinis ſacri, & per profeſſionem certæ regulæ, 22.q.88.7.o item 9.c.

13 Votum ſimplex impedit matrimonium cõtrahendum, ſed non dirimit contractum, non tamen poteſt petere debitum ſine diſpenſatione eccleſiæ auctoritate apoſtolica, uotum uero ſolenne facit utrumque, 22. q.88.7.b. item q.189.8. ad 3.

14 Opus ex uoto, eſt laudabilius, & magis meritorium, quàm opus ſine uoto, 22.q.88.6.o. item q.189.2.c. item 3.q.28.4.c.

15 Opus ex uoto, diſplicens, cum uoluntate implendi illud, eſt magis meritorium, quàm opus placens ſine uoto, cæteris paribus, 22.q.88.6. ad 2.

16 * Virtus uoti, eſt obligatio eius quæ eſt maior in uoto ſolenni, quàm in uoto ſimplici, & quo ad Deum, & quo ad homines, 22.q.88.7. ad 1.

17 Votum obligat ſecundum intentionem uouentis, ſ. ad reddendum ſtatim, uel ad certum tempus, uel cum conditione, 22.q.88.3. ad 3. item q.189.3 ad 2. item 4 c.

18 Obſeruare uotum, eſt de lege naturali, durante obligatione eius quæ ceſſat uel ex ſe, uel auctoritate ſuperioris, in iis quæ in dubium uertuntur diſpenſantis uel commutantis. 22.q.88.10 ad 1. item 12. ad 1.

19 Omne uotum rite factum, obligat. ideo tranſgrediens illud, peccat mortaliter, 22.q.88.3.o. item q.189 3 c.

20 Perdens uirginitatem quam uouerat, tenetur facere quod poteſt, ſ. tenetur continere, & pœnitere ſi perdidit ex culpa ſua: & ſimiliter in aliis, 22 q.79.3. ad 2. item q.88.3. ad 2.

21 Nullus poteſt ſe ex uoto firmiter obligare, ad id quod eſt in poteſtate alterius tantum, 22.q.88.8.o. item 9.c. ad 2. item q.189.5.o.

22 Non habentes uſum rationis, ut amentes & pueri ante annos pubertatis, non poſſunt uouere, 22.q.88.9.c item q.189.5.c.

23 Puer ante uſum rationis, nõ poteſt ſe obligare ad aliquid ex uoto: quo uſu rationis habito, poteſt ſe obligare, ſed omne uotũ eius etiam uotũ religionis ante annos pubertatis, ideſt, ante annos quatuordecim in puero, uel ante annos duodecim in puella, poteſt irritari à parentibus

tibus & à tutoribus,non autem poſt annos pubertatis,22.q.88.8.ad 2 item q.189.5.c.

24 Filius etiam poſt annos pubertatis non poteſt aliquid uouere, quo ad res domeſticas,ſine conſenſu patris,22.q.88.8.ad 2.

25 Vouens illud quod non eſt in poteſtate ſua, non peccat, quia in eius uoto intelligitur debita conditio,ſcilicet ſi ſuis ſuperioribus placuerit,uel ſi non contradicant:qua conditione extante, tenetur implere uotum, 22 q.88.8.ad 1.item ad 4.item 9.b.item ad 2.item 12. ad 2.item q.189.5 ad 4.

26 Fractio uoti,eſt quædam infidelitatis ſpecies, & ad fidelitatem pertinet ſeruare promiſſa,22.q.88.3 c.

27 Omne uotum temporale factum in ſeculo,etiam uotū crucis in ſubſidium terræ ſanctæ,ſoluitur per ingreſſum religionis,ſine alia diſpenſatione, quia uotum religionis includit omnia uota, ratione perpetuitatis & obedientiæ, nec ſingularitas conuenit ei, & onus religionis ſufficit, & eſt quodammodo magis ampliatio uoti, quàm uoti commutatio,22.q.88.12.ad 1.item q.185.8.ad 2.item q.189.3. ad 3 item 7.c.

28 Si quis uouendo,prius cogitauit de religione communiter,& poſt elegit unam,tenetur ſimpliciter ad religionem, ideo ſi non poteſt recipi in religione à ſe electa,tenetur aliam quærere,ſi autem econuerſo, intelligitur ſi uelint.22 q.88.3.ad 2.item q.189.1.ad 2.

29 * Nullum uotum religioſi eſt firmum, niſi de conſenſu prælati, quia nullum tempus eſt,in quo prælatus non poſſit eum in aliis occupare,22.q.88.8.ad 3.

30 In uotis poteſt diſpenſari inquantum in aliquo caſu,illud quod cadit ſub uoto,eſt ſimpliciter malum,uel inutile,uel impeditiuum maioris boni,non autem inquātum illud eſt de iure naturali uel diuino, 22.q.88 10.c.

31 Diſpenſatio uoti eſt,cum abſolute determinatur nō eſſe ſeruandum, commutatio autem uoti eſt, cum pro eo aliquid aliud imponitur, 22.q.88.10.c.

32 Votum poteſt ex cauſa rationabili commutari in aliud melius, uel in aliud minus periculoſum, ſicut & diſpenſari, 22.q.88.10.c.fin. item ad 1.

33 In utroque autem requiritur auctoritas eccleſiæ, in perſona Dei.22.q. 88.2.ad 3.item 12.c.

34 Votum uergens in periculum perſonæ,debet frangi ſecure, ſi diſpenſatio non poſſit haberi,22.q.88 2.ad 3.item 12.ad 2.

35 Vota de rebus uanis & inutilibus. non debent diſpenſari, nec ſeruari: ſed debent deſideri,ſicut uota de non pectinare caput in tali uel tali die,quia talia uota mulierum ſunt magis ſortilegia quàm uota,& ſunt reliquiæ quædam idololatriæ, ſecundum quam ſeruabantur dies & menſes:& peccant talia uouentes, quia cum infidelibus etiā nec nomina debemus habere communia,ſecundum Hieronymum, 22.q.88.2.ad 3.

36 Papa habet plenariam poteſtatem diſpenſandi in omnibus uotis diſpēſabilibus,alij uero participatiue,ſecundum quod Papa cōcedit eis, 22.q.88 12.ad 3.

37 Solus Papa poteſt diſpenſare in uotis perpetuis, ut in uoto continentiæ & religionis, & in uoto crucis in ſubſidium terræ ſanctæ, & in uoto peregrinationis ad transferendum ad terram ſanctam, alij uero prælati poſſunt diſpenſare in aliis uotis, niſi Papa diſpenſationem

tionem ſibi referuet, ſicut in uoto terræ ſanctæ, & ſimilibus, 22. q.88.12. ad 3 item quæſt. 184 6.c.ſi. item q.185.4.c ſi. item q. 189 7.c.

38 Si prælatus diſpenſat ſine apparenti cauſa in uotis, diſpenſatio prælati non excuſat uouentem in manifeſtis à culpa, ſicut ſi prælatus diſpẽſaret cum aliquo, ſuper uoto de ingreſſu religionis, nulla apparenti cauſa obſtante 22.q 88.12.ad 2.

39 Si cauſa diſpenſandi in uoto, ſit appatẽs, uel dubia, poteſt ſtari iudicio prælati diſpenſantis uel commutantis uotum, non autem iudicio proprio. quia ipſe uouens non gerit uicem Dei, niſi forte in caſu, in quo id quod uouit eſſet manifeſte illicitum, uel non poſſet opportune ad ſuperiorem recurrere, 22.q 88 12.ad 2.

40 In uoto continentiæ, non eſt diſpenſandum propter periculum mortis corporalis, quia bonum continentiæ etiam ſine uoto eſt multo melius, quàm ſalus corporis, & per alia remedia prouideri poteſt, 22.q. 88.11.ad 3.

41 In uoto continentiæ & religionis, per profeſſionem ſolenniza:o, etiam Papa non poteſt diſpenſare, licet quidam iuriſtæ ignoranter contrarium dicant, quia periculis humanis obuiandum eſt per humana, & non per diuina, 22.q.88.11.c.o. item q.186.8. ad 3. item q. 189 8 ad 5.

42 Simplex uotum etſi dirimat matrimonium cõtrahendum, cõtractum tamen nullatenus tollit. ſupl.q.53.1.c.o.

43 Votũ ſolemne ex ſui natura. non modo contrahendum ſed & contractum matrimonium tollit, cum per illud homo ſui corporis, poteſtatem amittit, Deo ſe ad perpetuam continentiam dedicando. ſupl. q.53.2.c.

1 VOX ſuper Chriſtum in baptiſmo, transfiguratione, & oratione, fuit effectiue à tota trinitate, ſed repræſentatiue appropriatur patri, 3. q.39 8.ad 2.

2 Anima poteſt formare uoces corporales, quia unitur corpori, non autẽ angelus, 1.q.51.3.ad 4.

3 Voces non ſignificant ſpecies intelligibiles, ſed ſignificant ea quæ ſibi format intellectus ad iudicandum de rebus exterioribus, 1.q.85.2. ad 3.

1 VSVRA in Euangelio metaphorice accipitur, ꝓ pro ſuperexcellentia bonorum ſpiritualium, quam exigit Deus, uolens ut in bonis acceptis ab eo ſemper proficiamus, quod eſt ad utilitatem noſtram, & non eius. 22.q.78.1.ad 1.

2 Vſura eſt pretium pecuniæ mutuatæ, uel cuiuſcũque rei, cuius uſus eſt conſumptio, uel diſtractio eius, 22 q.78 1.c.

3 Accipere pretium pro principali uſu pecuniæ, qui eſt diſtractio eius, eſt uſura, non autem pro ſecundario uſu eius, ꝓ ad oſtentationem, uel in pignus ſed in uſu uaſorum, eſt econuerſo, 22 q 78.1.ad 6.

4 Vſura ſecundum ſe eſt iniuſta, contra legem naturæ, & peccatũ mortale, quia idem bis uenditur, uel uenditur id quod non eſt, 22. q. 78. 1. o.

5 Theologi conſiderantes iuſti & iniuſti rationes, ſubtilius exponentes nomina hæc deſignantia, large extendũt huius nominis ſignificationem, ad incrementa quæ prouenjunt ex uſu omnium rerũ, per ſimilem uſum & rationem, & non tantum pecuniæ, 22.q.78.1.2 o.

6 Significat primo nomen uſuræ incremẽtum quod parit pecunia ex uſu ſuo, ſecundario autem cuam ſignificat ſuperabundantiam, quam

parit quælibet res ex uſu ſuo, ſimili cum uſu pecuniæ, 22.q.78.1.c.

7 Quod ab extraneis Iudæi uſuram acciperent, non fuit conceſſum quaſi licitum, ſed permiſſum, ad maius malum uitandum, 12.q.108 1.ad 2.item 22.q.78.1.ad 2.

8 Mutuans poteſt exigere recompenſationem eorum tãtum, quę pecunia non menſurantur, quia beneuolentiam, & amorem eius cui mutuauit, uel aliquid huiuſmodi, 22.q.78.2.o.

9 Et poteſt deducere in pactum recompenſationem dãni per quod ſubtrahitur ſibi aliquid quod debet habere, hoc enim non eſt uendere uſum pecuniæ, ſed damnum uitare, & poteſt eſſe, quod accipiens mutuum, maius damnum euitet, quàm dans incurret, unde accipiẽs mutuum, cum ſua utilitate damnum alterius recompenſat, 22.q.78. 2. ad 1.item 3.c.

10 Recompenſationem uero damni quod conſideratur in hoc, quòd de pecunia non lucratur, non poteſt in pactum deducere, quia non debet uendere id quod nondum habet, & poteſt impediri multipliciter in habendo, 22.q.78 2.ad 1.

11 Nec quicquid de pecunia uſuraria aliquis lucratus fuerit, quia id quod de tali re eſt acquiſitum, non eſt fructus huiuſmodi rei, ſed humanæ induſtriæ, niſi forte per detentionem talis rei alter ſit damnificatus amittendo aliquid de bonis ſuis, tunc enim lucrans tenetur ad recõpenſationem nocumenti.22 q.78.3.o.

12 Et tenetur mutuãs computare in ſortem, uſum uenalem pignoris. 22. q.78.6.ad 6.

13 Sed non poteſt deducere in pactum, ut ſibi remutuetur, ſed poteſt recipere mutuum ſine obligatione.22.q.78.2.ad 4.

14 Et poteſt accipere munera gratis oblata, non autem cum pacto tacito uel expreſſo, 22.q.78.2.o.

15 Quicunque ergo ex mutuo ratione mutui ſperat lucrum, peccat uſuræ uitio, ſecundum auctoritatem euangelij ſed non ſic qui ex mutuo uitat damnum, ut ſi forte per detentionem talis rei mutuatæ alter ſit damnificatus, amittendo aliquid de bonis ſuis, tunc enim tenetur ad recompenſationem nocumenti, ſicut & tenens pecuniam ultra terminum, tenetur reſtituere, non quidem totum lucrum poſſibile, ſed ſecundum æſtimationem, penſatis periculis, laboribus, & expenſis.22. q 62.4 ad 1.item ad 2.item q.78.1.ad 3.item 2.ad 1.item 3.c.

16 Quia mutuum debet fieri gratis, & ſine ſpe lucri, quandocunq; in mutuo, uel ex mutuo, intenditur ſpes lucri, tunc nõ caret uitio uſurę: ſed ſic non eſt in emptione & uenditione, niſi habeat rationem mutui: ſi enim aliquis carius uelit uendere res ſuas, quàm ſit iuſtum pretiũ, ut de pecunia ſoluenda emptorem expectet, manifeſte uſura committitur, quia huiuſmodi expectatio pretij ſoluendi, habet rationem mutui: unde quicquid ultra iuſtum pretium, pro huiuſmodi expectatione exigitur, eſt quaſi pretium mutui, quod pertinet ad rationem uſuræ, ſimiliter etiam ſi aliquis emptor uelit rem emere uilius quàm ſit iuſtum pretium, eo quòd pecuniam ante ſoluit, quàm poſſit ei res tradi, eſt peccatum uſuræ, quia etiam iſta anticipatio ſolutionis pecuniæ, habet mutui rationem, cuius quoddam pretium eſt, quod diminuitur de iuſto pretio rei emptæ, ſi uero aliquis de iuſto pretio uelit diminuere, ut pecuniam prius habeat, non peccat peccato uſuræ, 22. q.78.2.ad 7.

17 Poteſt autem excludi ſpes lucri ab intẽtione dantis mutuo, modo prædicto dupliciter, ſ. uel quando dans mutuo, paratus eſt omni tẽpe

acci-

accipere rem mutuatam, etiam ante illud tempus determinatum, quo res uerisimiliter deberent eſſe cariores: & hoc modo ſpes lucri, etſi per accidens intendatur, non tamen per ſe, quia non tollit ratio-nem gratuiti à mutuo, uel quando dans mutuo. etiam tempus illud determinauit, in quo uerisimiliter, res plus ualituræ erant, propter ſo lam damni uitationem, tunc enim damnum uitat quando neceſſita ti proprie conſulens, intendit conſeruare res ſuas ſibi magis neceſſa-rias ad uſum uitę, quas ſi tunc non haberet, oporteret eas alibi eme-re, & ſic reportaret damnum de gratia mutui facta proximo: & ſic intendens, in mutuando excuſatur ab omni uitio uſurę. 22. q. 62. 4 ad 1. item ad 2.

18 In ſcriptura ſacra quantum ad legem ueterem condemnantur dantes pecuniam ad uſuram, & ideo contra legem diuinam accipiuntur uſu ræ, unde accipere uſuras ab alienis, non erat ſecundum intentionem legis, ſed ex quadam permiſſione, propter prauitatem Iudęorum ad auaritiam, & ut magis pacifice ſe haberent ad extraneos, à quibus lucrabantur. 12. q. 105. 3. ad 3. item 22. q. 78. 1. o.

19 Eſt etiam uſura contra legem naturæ, quia in hoc finis conueniens ſecũ dum naturam actus humanę uitæ, corrumpitur: huic enim actui, qui eſt mutuum dare, conueniens finis oſtenditur naturaliter s. finis com munis ſocietatis, & fraternæ charitatis, in ſubueniendo proximorum neceſſitatibus & ideo gratis fieri debet naturaliter, quare quandocun que huiuſmodi actus fit propter ſpem alicuius commodi uel lucri, tunc ab eo tollitur finis, qui naturaliter competit ei, & fit contra na-turam, quare iuri naturali repugnat, ideo non tantum fit iniuſtum contra legem diuinam, ſed etiam contra ius naturale. 22. q. 78. 1. o.

20 Secundum theologiam uſura condemnatur tanquam peccatum morta tale, & graue, & ęterna morte dignum. 22. q. 78. 1. o.

21 Leges uero humanæ, aliquando conſiderant iuſtitiam, prout eſt conſer uatiua pacis exterioris inter homines, & ideo leges tales non puniũt, niſi quod hanc pacem deſtruit, aliquãdo etiam prout magis illuſtran tur lumine fidei, & iuris diuini, conſiderant etiam iuſtitiam ueram & interiorem, & ſic etiam leges canonicæ prohibent & puniunt uſu-ras. 22 q. 67. ar. 1. ad 1.

22 Ius poſitiuum tamen permittit uſuras, non quidē ut iuſtas, ſed ne com munitas patiatur multas incommoditates: per uſuram enim retinen tur multæ hæreditates, & uitantur damna quàm plurima, propter quod etiam leges humanæ eam permittunt, & non puniunt, ſicut pu niunt & prohibent furta & rapinam, Iuſtinianus tamen Imperator, ſanctas ſanctiones ſiue leges, ſubiecit eccleſiaſticis inſtitutis, ſed præ-cipue in uſuris & matrimonio, in quibus tota uita ciuilis uerſatur. 12. q. 96 6. c. item 22. q. 78. 1. ad 4.

23 * Quia omnis ſuperabundantia uſurarum, eſt tanquam res aliena ipſi uſurario iniuſte poſſidenti, ſequitur, quod ſit propria alterius, qui ipſa re priuatus eſt & deſtitutus. ſed hoc eſt iuſtum ſecundum omnia iu-ra, quod omnis res deſtituta, id eſt, qua quis iniuſte deſtitutus & pri-uatus eſt contra iuſtitiam, reſtituatur. Reſtitutio enim ſemper reſpicit deſtitutionem, & ideo ſecundum omnem iuſtitiam naturalem, uſurę reſtituendæ ſunt, ſed forte dicetur quod illa deſtitutio facta ſit uolun tarie. i. quia accipiens mutuum, uoluntarie uidetur dare uſuram mu tuanti, & etiam quia leges humanæ non puniunt, quæ tamē iniurias punire debent, quare non uidetur eſſe contra iuſtitiam humanam: & ideo aduertendum eſt, quòd uoluntas hominis aliquando reſpicit uo-

litum

litum propter ſe,& aliquando propter aliud, quando autem propter ſe tunc ſi illud uolitum ſit ſimpliciter iuſtum & bonum; tunc uoluntas eſt bona, & opus ex ea procedens eſt bonum & iuſtum. ſi autem ſit iniuſtum & malum tunc ſimiliter uoluntas eſt mala, ſi uerò reſpiciat uolitum non propter ſe, ſed propter aliud, ſicut cum aliquis uult proijcere merces in mare, ut ſic euadat periculum, tunc eſt diſtinguendum. 12.q.6.6.c.

24 Conditio quę dicitur intereſſe, ſiue damni recompenſatio, & non ſpes lucri, poteſt excuſare à uitio uſuræ, ut ſiquis mutuo dederit gratis, uſque ad terminum aliquē determinatum, in quo indiget ſua pecunia pro aliqua neceſſitate, & mutuum nō fuerit redditum ad prædictum terminum, poteſt mutuans repetere ultra ſortem, quicquid dāni incurrit propter defectum ſolutionis, & hoc modo poteſt etiam fideiuſſor repetere uſuras à debitore, quas perſoluit creditori, propter defectum debitoris, quia ibi patet ratio iuſtitię, quia non ſpe lucri accipitur, ſed pro recompenſatione damni. 22.q.78.2.ad 1.item 3.c.

25 Conditio quæ ſummitur tantū ex ſpontanea oblatione, excuſat à uitio uſurę, ſ. quando tam ex parte dantis quam accipientis, gratis aliquid offertur. 22.q.78 2.o.

26 Et hoc poteſt contingere, quando illud quod ultra ſortem recipitur, fit ſuum iure naturę, ſicut fructus pignorum pro dote uxoris uel pro prouiſione filiorum, uel poteſt fieri ſuū iure æquitatis, ſicut res ipſa quæ impignoratur, quando ſecundum æquitatem erat illius qui fructus percipit. 22.q.78.2. ad 6.

27 * In uſuris non transfertur dominium. 22.q.78.3.c. ad 3.

28 Non eſt reſtituendum niſi quod eſt alienum, & non ſuum, quare uſurę non ſunt in dominio poſſidentis. 22.q 78.3.c.ad 3.

29 Cum una res ſimul habere duos dominos non ualeat, à ſe inuicem diuerſos & æquales, & omnis uſura reſtituenda ſit ſecundum legem diuinam ei à quo accepta eſt, ſicut uero domino, ſequitur quòd reſtituens non habet uerum eius dominium, & ſic non erat translatum in accipientem uſuram. 22.q.78.3.c. ad 3.

30 Quæ mouere poſſunt theologos, aſſerentes in uſura non transferri dominium, ſunt quædam auctoritates, & ex ijs rationes conſequentes. 22. q.78.3.c.ad 3.

31 Per anticipationem ergo temporis, aliquando generari poteſt uitium uſuræ, ſicut per dilationem uel prolongationem. 22.q.68.2.ad 7.

32 Licet accipere mutuo ſub uſuris, ad bonum ſui uel alterius, non autem licet inducere ad faciendum uſuras. 22.q.78 4.o.

33 Vendere autem carius iuſto, propter dilationem ſolutionis, uel emere uilius propter anticipationem, eſt uſura, non autem econuerſo. 22.q. 77 1.ad 1.ſi.item q.78.2.ad 7.

34 Et licet alias expenſas licite factas, puta in portatione pānorum, poſſint licite recuperare de eorum uenditione, non tamen poſſunt recuperare uſuras quas alijs dederant, cum hæc fuerit iniuſta datio, & præſertim etiam cum dando uſuras peccauerint ſi induxerunt, tanquam occaſionem peccandi uſurarijs præbentes. cum etiam neceſſitas quæ ponitur ab eis, ut. ſ. mercatores honorabilius uiuant, & maiores mercationes faciant, non ſit talis neceſſitas, quę ſufficiat ad excuſandum peccatum prædictum. 22.q.78.4.o.

35 Sed hic poteſt cadere excuſatio uſuræ dupliciter, ſcilicet, quando gratis & liberaliter creditor huiuſmodi ſuperabundantiam tribuit debitori, & debitor non cauſa temporis accipit, uel quādo creditor per damnum

num

num propriæ rei, recompenſat huiuſmodi ſuperabundantiam, ut quã do non poteſt habere pecuniam, ſine alicuius rei propriæ alienatione & damno ex qua ſoluat creditori quod petit ante terminum ſolutionis. Alias eſt caſus uſurarius. 22.q.78 3.c.

36 Si uenditor rem ſuam intendat uendere carius, non propter tẽpus tantum, ſed tantum propter damnum quod ſibi uidet imminere ex dilatione perſolutionis recuperandæ, ſeu propter uexationem ſuam redimendam, quam probabiliter timet futuram ſibi in repetitione debiti ſui, propter malitiam uel impotentiam debitoris, tunc excuſatur à uitio uſuræ, & ſit æquitas æſtimationis in huiuſmodi contractibus, per recompenſationem damni, uel quando probabiliter timentur hæc in credentia accidere. Et tunc rectitudo huiuſmodi intentionis apparet quando uenditor optaret potius non uendere talibus, quàm uendere ad credentiam, & quando libenter daret alijs pro minori pretio incontinenti perſoluendo, quam uendere ad credentiam talibus pro pretio maiori, niſi uenditio habeat rationem mutui. 22.q.78. 2.ad 1 item ad 7.

37 Vno autem modo credentia facit contractum uſurarium, ſ. quando propter ipſam credentiam, res uenditur carius, quàm ualeat ſimpliciter, uel quam eſſet ualitura, probabiliter, tempore ſolutionis, uel etiam ſi tãtum ſit ualitura ueriſimiliter, tamen ipſe uenditor alias res ſuas non uenderet, niſi plus acciperet, propter ipſam credentiam, & tunc uenditio habet rationem mutui. 22.q.78 2.ad 7.

38 De ijs autem quæ committuntur bonæ fidei aliorum ad lucrum, mihi uidetur dicendum, quòd aut commiſſio ſit pecuniæ, uel alterius rei, ita quòd transfertur in toto uel in parte rei commiſſę in poteſtatem eius cui committitur, aut ita ſit commiſſio, quòd non tranſeat dominium, ſed remanet tota res commiſſa in dominio committentis. Primo modo eſt uitium uſuræ, eo quòd ſperat lucrum iam de re nõ ſua, qua iam erat tranſlata per commiſſionem in dominium alterius. Et in hoc commiſſio aſſimilatur mutuo. Sed ſecúndo modo poteſt ſperari lucrum, ſine uitio uſuræ: quia tunc commiſſa eſt pecunia uel res alia ſicut ſeruo uel miniſtro, qui de re domini negociatur ad utilitatem domini ſui. Et ideo committens poteſt ſperare lucrum, ſicut ex re ſua. Et ſic lucrum non accedit ſorti, nec poſſidetur ſine iuſto titulo, quia ſicut rei proprię partum recipit, non tamen partum numiſmatis ex numiſmate immediate, ſed partum ipſarum rerum quæ per numiſmata ſua ſunt acquiſitę iuſta commutatione. 22.q.78 2.ad 5.

39 In toto uel in parte ideo dictum eſt, quia ſi aliquis committit centum alicui, ita quòd medietatem ei mutuet, & aliam medietatem ſuo retineat dominio, ita tamen quòd de illis centum debeat negociari ad lucrum ille cui committitur, dico quòd hoc lucrum iam habet uitium uſuræ propter hoc, quòd non tantum ex re commiſſa ſperatur lucrum, ſed etiam pariter ex re mutuata & commiſſa. 22.q. 78. 2.ad 1. item ad 5.

40 Dare autem pecuniam mercatori uel artifici per modum ſocietatis, cũ pacto uel ſpe lucri, ita quòd cum periculo ipſius committentis mercator de ea negociatur, uel artifex operatur, licitum eſt, non autem in mutuo. 22 q 78. 2. ad 5.

41 Dans uero pecuniam uſurario, ut uſuras exerceat, uel ut copioſius exerceat, peccat: non autem ſi det pecuniam ut tutius ſeruetur. 22. q. 78. 4. ad 3.

42 Ad hæc dicendum, quòd in huiuſmodi, aliud eſt uitare damnum, & aliud eſt ſperare lucrum, quia primum licet, non autem ſecundum. 22. q.78.3 c.

43 Quędam in conſuetudinem deducta, habentur pro iuſtis legibus, quæ magis deberent dici corruptelę permiſſę, quàm conſuetudines approbatę. Et hoc uidemus in hac materia uſurarum, ſecundum regiones & ciuitates diuerſas, quantum ad pupillorum & orphanorum tutelam. Vnde dico, quòd non poſſunt pupilli, quando ſciunt ueritatem, retinere ſuperabundantias ſuarum rerum per uſuram acquiſitas. 12. q. 108. 3. ad 2.

44 Vſurarius tenetur reſtituere, quicquid accepit de uſuris, & fructus, & intereſſe, non autem quæ lucratus eſt cum eis etiam emendo poſſeſſiones. 22. q. 78 3. o.

45 Lex diuina iubet reſtitutionem usurarum fieri, ſicut & rapinarum. Et uoco legem diuinam, quę in canone ſacrę ſcripturę, & in decretis ſanctorum patrum, & concilijs continetur, quia ius diuinum eſt quod diuinitus promulgatur. 22. q. 57. 2. a. 3. ad 3.

46 Debet tamen fieri huiuſmodi reſtitutio uſurarum caute, ne cum ſcandalo fiat perſonarum prædictarum. 22. q. 62. 6. ad 2.

47 Ex pręcepto etiam iuris naturalis habemus, quòd quæcunque uultis ut faciant uobis homines, & uos illis eadem faciatis. Sed iuſta uoluntate uult ſpoliatus re propria per uſuram, ut ſpoliator ei reſtituat. Quare ſimiliter ſpoliator debet iuſte reſtituere ſpoliato. 12. q. 99. 1. ad 3.

48 Vxor etiam non poteſt licite reſtituere uſuras, nolente marito, & adhuc uiuente, cum uxor non ſit domina rerum, ſed tantum uir. Eſt tamen ad generationem coniuncta uiro in adiutorium, & in uſum rerum. Quare ſicut non poteſt alienare res uiri, ipſo non uolente; ita nec aliena uiri, poteſt reſtituere, ipſo nolente. 1. q. 92. 1 c. princ. item q. 98. 2. b. 2.

49 Si uero ui particeps fuit tantum lucri, aut fuit ſcienter, aut ignoranter, ſi ſcienter, tunc iterum poteſt fieri iuſte dupliciter. ſ. aut pro neceſſitate corporali. i. quando [illegible] commode nō poteſt inuenire remedium uitæ ſicut accidit pauperibus mendicantibus, & ſic aliquando etiam per hoc poſſunt excuſari filij, & filiæ, in domo parentum uſurariorū, qui alias nequeūt uictum ſibi neceſſarium inuenire, & ſimiliter uxor eadem neceſſitate poteſt excuſari. 22. q. 32. 7. ad 3.

50 Fautores & defenſores, qui fouent uſurarios & defendunt in exercitio fœnerandi, ſicut aliquæ ciuitates, & aliqui principes fouent & defendunt huiuſmodi, qui dicuntur Caurſini, qui alias non auderent exercere huiuſmodi actum fœnerandi, tales fautores & defenſores uſurariorum inquantum huiuſmodi ſunt tantum, non tenentur ad reſtitutionem alicuius, niſi inquantum ſunt participes lucri. ſ. quia propter hoc ſunt fautores uel defenſores ut ab uſurarijs aliquam portionem recipiant: tamen in hoc etiam peccant contra Deum etiam quantūcunque utilitatem regionis uel ciuitatis intēdant, quia fouent peccatores in peccatis ſuis. 22. q. 78. 4. ad 3.

51 Nec eſt ſimile de illis quorum auctoritate circa uſurarios fit aliquid, & de ijs qui fouent & defendunt, & accipiunt ut actores: quia illi ſunt cauſa per ſe actus mali, iſti uero non ſunt cauſa ipſius actus mali, ſed accidentium ipſi actui ad eius conſeruationem, & fructuum ampliorem, 22. q. 78. 4. o.

52 Sed maiori iuſtitia reſtituenda ſunt ablata, quam debita ſint ſoluēda, cum in hoc impleatur iuſtitia, tollens iniuriam factam Deo & proximo:

mo:ſed in ſolutione debitorum nulla tollitur iniuria,ſed tantum ſoluitur iuſtitia,quare ſecundum hoc uidentur prius reſtituenda ablata,quàm ſoluenda debita:reſtitutio enim præfertur etiam ſubuentioni parentium,niſi in extrema neceſſitate.22.q.31.3.ad 3.item q. 32.7.ad 3.item q 60.5 ad 4.item q.62.5 ad 2.

53 Si unus ſit diues,& alter pauper,& plus indigens his de quibus reſtitutio facienda eſt,& æqualiter ſit clarum in utroque, adhuc prius pauperi poteſt reſtitutio uſurarum iuſte fieri,quàm diuiti, eo quòd plus læſus eſt in ablatione ſuorum, & quia plus indiget. 22. q.31. 3.ad 3. item q.32.7 ad 3.item q.60 5 ad 4.item q 62.5. ad 2.

54 Quod autem in lege ſcriptum eſt de duplo quadruplo, & quintuplo, non habet locum in uſuris, ſed tantum in furtis uel rapinis, eo quòd huiuſmodi uſuræ,non deſtruunt bonum reipublicæ de ſua ratione,ſicut faciunt furta & rapinæ,ſed tantum corrumpunt bonum perſonale,ſiue fraternum bonum,& hoc non inferendo malum,ſed tantum non faciendo bene fratri debitum:& de his alias ſcripſimus in ſeptimo præcepto decalogi diffuſius.22 q.62.3.ad 2.

55 Si ergo aliquod lucrum prouenit uſurario,ultra rem, & rei uſum naturalem ex propria operatione & ſolertia eius,in quo nõ eſt alius damnificatus,dico, ſine præiudicio, quòd non tenetur reſtituere homini huiuſmodi lucrum.22.q.78.3. o.

1 VSVS rationis quandoque totaliter aufertur, ex nimia paſſione , ſicut ex amore uel ira inſaniens, & tunc talis paſſio ſi à principio fuit uoluntaria,& non naturalis imputatur actus ad peccatum:quandoque uero paſſio non totaliter intercipit uſum rationis,& tunc ratio poteſt paſſionem excludere, diuertendo ad alias cogitationes,uel dolendo, uel impediendo , unde talis paſſio non totaliter excuſat à peccato , ſi ratio non eam prohibeat.1.q.63.3.c ad 3.item q.150. 4. ad 3. item q.156.3 ad 2.item q.157.3.ad 3.item 12.q 77.1.2.7.c. item q. 78.2.ad 3.item q.80.3.ad 2.item 22.q.46.3.c. ad 3.item q.53 6.ad 1. item q 175.2. ad 2.

2 Vſus pecuniæ duplex. ſ. ad ſe , & ad alios primus pertinet ad expenſas ſeu ſumptus,ſecundus uero ad dationes.22.q.117.3.ad 3.

3 Vſus pecuniæ pertinens ad dationes duplex.ſ.principalis,qui eſt diſtractio eius,pro quo nihil ultra poteſt accipi, & ſecundarius.ſ. uel ad oſtentationem,uel in pignus, pro quo aliquid ultra poteſt accipi. 22. q. 78.1. ad 6.

4 Nihil ultra ualorem rei,ſperare debet mutuãs ex uſu rei mutuatæ,quia ratione ſubſtantiæ transfertur mutuum,& non ratione uſus.ſed aliter eſt in accommodatis & locatis ad uſum. 22.q.78.1. ad 6.

5 V T, ſumitur dupliciter.ſ.cauſaliter,& conſecutiue 12.q.91...ad 2.

1 VTI. * Large comprehendit ſub ſe frui.1.q.39. 8.c.

2 Vti,importat applicationem rei ad aliquam operationem , quæ etiam dicitur uſus eius.12.q.16.1.2.3.c.

3 Vti, eſt actus uoluntatis.12.q.16. 1.c.item q.17.1.c

4 Vti,eſt actus uoluntatis ut primi mouentis, ipſius intellectus autem ut dirigentis, aliarum uero potentiarum ut exequentium. 12.q.16.1.c. item q.17.1.c.

5 Vti, proprie eſt actus uoluntatis ut principalis,non autem aliarum potentiarum,niſi inſtrumentaliter. 12.q. 16.1. o.

6 Vti aliquo dicitur dupliciter.ſ.ut forma q̃ eſt principiũ uſus,& ut obiectio : & ſic aliquis male utitur gratia & uirtutibus,nõ autem primo modo.12.q.55.4. ad 5.item 22.q.20.1.ad 2.item 3.q.80. 4. ad 3.

Vti,eſt

7 Vti, eſt ſemper eorum quę ſunt ad finem. non autem ipſius finis, niſi inquantum refertur in fruitionem eius. 12.q.16 3 o.

8 In cultu Dei oportet non uti quibuſdam corporalibus actibus, ut adoratione corporali & huiuſmodi, non quidem propter Deum, ſed propter nos ut. ſ. eis tanquam quibuſdam ſignis exterioribus, excitemur ad ſpirituales actus interiores 22.q.81.7.c. ad 1.

9 Vti peccato alterius ad bonum. eſt licitum, quia Deus utitur omnibus peccatis ad aliquod bonum, ſed non licet inducere aliquem ad peccatum. 22.q 78.4 c.

10 Vti non conuenit brutis, ſed tantum rationalibus. 12.q.11.2.ad 4. item q.16.2.o.

11 Vti eſt nobilius, quàm frui, quo ad uim apprehenſiuam præcedentem, ſed eſt econuerſo, quo ad obiecta. quia frui importat motum appetitus in appetibile abſolute, uti uero, in ordine ad alterum. 12, q. 16. 2.ad 1.

12 Vti eius quod eſt ad finem ſecundum quod eſt in conſideratione rationis referentis illud in finem, eſt prius electione, ſed eſt econuerſo ſecundum quòd uoluntas potentias executiuas mouet 12.q 16.4.o.

1 VTILE, dicitur dupliciter ſ. ſicut uia ad finem. ut meritum ad beatitudinem, & ſicut pars ad totum. ut miniſteria angelorum ad beatitudinem eorum 1.q.62.9.ad 2.

2 Bonitas in ordine ad finem. utilitas uocatur. 12. q.7.2.ad 1.

3 Vtilia, dicuntur quæ ſunt accommoda ad aliquem finem, & utilitas, quandoque uſus nominatur. 12.q.16.3. c.

4 Facere aliquid ad utilitatem communem quod nulli noceat, eſt licitum cuilibet perſonæ priuatæ, non autem ſi nocet, niſi ex auctoritate publica. 22.q.64.3.ad 3.

5 Diſpenſationes ſpiritualium principalius ordinantur ad utilitatem cõmunem. 22.q.63.2 c.

6 Exhibitio eorum quę dantur alicui propter utilitatem, tanto eſt laudabilior, quanto magis indiget: ſed Deo nihil exhibetur propter utilitatem eius, ſed propter gloriam eius, & propter utilitatem noſtram. 22.q.81 6 ad 2. item 7 c.

¶ Vulpes eſt naturaliter doloſa, ſed hoc non eſt ei malũ. 1.q 63.4 ad 3.

¶ Vultur ſignificat eos. qui mortes & ſeditiones hominum affectant, ut inde lucrentur. 12. q.102.6 ad 1.

1 ¶ Vxor. * In lege Moyſis, licebat ex diſpenſatione Dei dimittere uxorem, licet communius teneatur quòd non, ſed quòd permittebatur ut minus malum, quàm uxoricidium ad quod proni erant Iudæi, nec puniebantur temporaliter 12.q. 105.4.ad 8.

2 Cauſæ repudij ſcribebantur in libello in generali tantum, non quidem ut iuſtum appareat, ſed ut habeat licentiam nubendi alteri, ſecundum Ioſephum. uel ut ex mora & ex conſilio ſcribarum, impediretur, ſecundum Auguſtinum. 12.q.107.2.ad 2.

3 Non licet uiro propria auctoritate ſine reatu pœnę æternæ occidere uxorem adulteram. poteſt tamen zelo iuſtitiæ eam iudicialiter accuſare, ut in eam animaduertatur Suppl q 60.1.c.

4 Vir qui uxorem occiderit, aliam ex ſtatuto eccleſiæ ducere non poteſt, niſi id ſibi ab eccleſia permiſſum fuerit uitandæ fornicationis cauſa. ſi uero ſine tali diſpenſatione matrimonium contraxerit, non dirimetur, niſi eam, cum qua prius mœchabatur, duxerit. Suppl. q.60.2.c.

Z

ZACHARIAS petens ſignum ab Angelo, peccauit per incredulitatem,

tem, propter quam punitus fuit. 22.q.97.3.ad 3.

¶ Zacheus non tenebatur reddere quadruplum, ſed hoc dixit, uolens ſu pererogare 22.q 62.3 ad 2.

¶ Zelotypia oritur ex amore non patiente conſortium in re amata. 12.q. 28 4.c.

1 ZELVS eſt amor intenſus, non patiens conſortium in re amata. 12.q. 28 4. o.

2 Zelus triplex, ſcilicet coniugis, inuidię, & amicitiæ, ſ. Dei & proximi, 12.q 28 4.o.

3 Zelus, N.meſis, inuidia. & miſericordia pertinent ad idem genus paſſionum. ſcilicet ad triſtitiam de bonis, uel malis proximi, ſed diuerſimode 22.q 36.3.c

4 Zelus circa bona honeſta eſt laudabilis, ſed zelus circa temporalia, eſt cum peccato, licet aliquando ſit ſine peccato 22.q 36.2.o.

5 Inuidia ſumitur aliquando pro zelo 22.q 36 2. ad 1.

6 Contentio & zelus, ſunt tantum in carnalibus hominibus, & tantum circa bona corporalia. 12.q.28 4.ad 2.

Finis Tertij Indicis.

INDEX

INDEX QVARTVS
IN SVMMA S. THOMÆ,

Indicãs claram & ſolidam refutationem præcipuorum dogmatum, quæ hodie ab hæreticis aſſeruntur, plurimum in hac quarta editionẽ locupletatus.

ABſoluere à peccatis poteſt ſolus ſacerdos. Suppl.q.19.3.o.
Abſoluere quemlibet non poteſt quiuis ſacerdos. Suppl. q. 20. 1.
Abſolutio quid in pœnitente prærequirat. 3^{a}.q. 90.
Abſoluens ſacerdos uere reminit. Suppl.q.18.1. & 3^{a}. par. q. 84.3.3^{n}.4^{m} & 5^{m}.
Animas ante extremum iudicium eſſe beatas, 1^{a}.q.95.1.2^{m}.22. q. 28.1. 1^{m}.q.83.11.3^{a}.q 51.5.q.59.5.1^{m}.Suppl.q.69.2.
Aqua benedicta. 3^{a}.q.65.1. & q.71.2.
Baptiſmus eſt ſacramentum maximæ neceſſitatis. 3^{a}.q.68.ar.1.& 2.
Baptizandos eſſe pueros. 3^{a}.q.68.9.q. 69. 8.
Baptiſmum non eſſe iterandum. 3^{a}. q.66.9.o.
Baptiſmo auferri omnia peccata. 3^{a}.q.69.1.
Bellum gerere licet, immo meritoriũ eſt, præſertim quando ſuſcipitur pro ueritate fidei ac defenſione Chriſtianorum. 22. q.40.art. 1.o.& 2. arg.4.
Ceremonias recte adhiberi in eccleſia Dei. 3^{a}.q.66.10.& q.83.5.o. & 12.q. 103.4.c.
Abſtinentia à certis cibis, ut à carnibus, ouis, & lacticiniis, ieiunantibus laudabiliter indicitur. 22^{æ}. q.147.8.o.
Chriſtus uerum corpus & animam intellectiuam aſſumpſit idq; ex B. Vir gine Maria. 3^{a}.q.5.o.& q.31. ar.4.& 5.
Clauium effectus eſt remittere & ligare. Suppl.q.18.
Poteſtatem clauium etiam efficaciter exerceri à malis ſacerdotibus, modo illis ſint ſubditi Suppl.q.19.5. & 6.
Concupiſcentiæ reatum auferr baptiſmus. 3^{a}.q.69.12.
Confeſſio ſacerdoti facienda eſt iure diuino. Suppl.q.6.at.1.2.& 3.& q.7. artic. 1.
Confitenda eſſe omnia mortalia. Suppl.q.9 ar.2.
Confirmationem eſſe ſacramentum. 3^{a}. q.72.1.
Confirmationem habere ſacri olei illitionem. 3^{a}.q.72.4.
Solus Epiſcopus eſt ſanctę confirmationis ordinarius miniſter, & non quiuis ſimplex ſacerdos. 3^{a}.q.72.ar.11.
Contritio eſt actus uirturis. Suppl.q.1.ar. 2.
Deum non eſſe auctorem peccati. 1^{a}.q.19 9.12^{æ}.q.79.ar.1.& 2. potiſſimũ.
Epiſcopos eſſe presbyteris ſuperiores. 22.q.184.6.1^{m}. & Suppl.q.40.4.o. & 22^{æ}. q.183.3. 3^{m}.
Epiſcoporum ſtatum eſſe perfectum. 22^{æ}. q.184.5.6.& 7.
In Euchariſtiæ ſacramento non remanere ſubſtantiam panis & uini. 3^{a}. q.75.1.

Sed

Sed conuerti in corpus & ſanguinem Domini. 3^{a}. q.75.3.
Idque non fide ſuſcipientis, ſed uirtute uerborum ſacerdotis. 3^{a}. q. 78. 4.
Totum Chriſtum contineri ſub qualibet ſpecie & ſub ſingulis cuiuſq; ſpeciei partibus. 3^{a}.q.76.ar.2. & 3.
Sumendum eſſe à laicis Chriſtum tantũ ſub ſpecie panis. 3^{a}.q.80 ar.12.0.
Euchariſtiam recte in ſacrario reſeruari, atque ad infirmos honorifice deferri. 3^{a}. q. 83.5.ad 11.
Excommunicatio eſt legitima eccleſiæ poteſtas. Suppl.q.21.& ſeq.
Exorciſmum adhibendum eſſe ante baptiſmum. 3^{a}. q.71.2.0.
Extrema unctio eſt ſacramentum nouę legis. Suppl.29.1.
Extrema unctio à Chriſto eſt inſtituta. Suppl.q. 29. 3.0.
Sacram infirmorum unctionem remittere peccata & alleuiare infirmum. Suppl.q.30.1. 0.
De feſtis 12^{ae}.q.103.4.4^{m}.22^{ae}.q.122.4.& 147.5.c.& q.40.ar.4.
Fide credenda eſſe quę nobis ſunt euangelizata, & à Concilijs & Pontifice data. 22^{ae}.q.1.ar.9.& 10.& q.5.ar.3.
Quæ ſit fides iuſtificans. 12^{ae}.q.113.4.c.& 3^{m}.
Fidem non tolli aut amitti, amiſſa per peccatum gratia, ſed ueram fidem remanere. 22^{ae}.q.4.ar.4.0.& q.19.5.1^{m}.& q.24.12.4^{m}.
Sola fide non dimitti peccata. 3^{a}.q. 49.1.5^{m}.
Actum fidei ſine charitate non eſſe meritorium. 12^{ae}.q.114.ar.4.3^{m}. præcipue 22^{ae}.q.2.9.
Gratiam dari etiam non prædeſtinatis. 1^{a}.q.23.6.1^{m}.& q. 24.3.0. & 22^{ae}. q.24.11.
Requiri ex parte hominis aliquam præparationem ſiue diſpoſitionem ad gratiam ſiue iuſtitiam. 12^{ae}.q.112.2.& q.113.3.
Neminem niſi per reuelationem cognoſcere poſſe ſe eſſe in gratia aut iuſtitia conſtitutum. 12^{ae}.q.112.5.0.
Ieiunium non eſt contra libertatem fidelium. 22^{ae}.q.147.3.3^{m}.pręcipue.
Ad ieiuniorum eccleſiæ obſeruantiam communiter omnes ligari, niſi rationale impedimentum eis adfuerit. 22^{ae}.q.147.ar.3. & 4.
Quatuor tempora unà cum quadrageſima eſſe ieiunanda. 22^{ae}. q. 147.5.
Ieiunandas eſſe uigilias præcipuarum feſtiuitatum. 22^{ae}.q. 147.5.c.
Imagines Chriſti & ſanctorum cur in eccleſia. 22^{ae}.q.94.ar. 2. 1^{m}.
Imago Chriſti & ſanctorum adoranda. 3^{a}.q.25.3.
Indulgentię quid ualeant. Suppl.q.25.
Iuſtificatio impij conſiſtit in remiſſione culpę & infuſionę gratiæ ac iuſtitiæ atque deteſtatione peccati. 12^{ae}. q.113.ar.1.& 2.& 5.0.
Iuſtos poſſe peccare & ſpiritum ſanctum amittere. 1^{a}.q.20.4.5^{m}. 12^{ae}. q. 106 2.2^{m}.22^{ae}.q.24.11.& q.189.10.1^{m}.& 3^{a}. q.22.3. 2^{m}.
Iuſtificatum non ſolum teneri ad credendum, ſed etiam ad pręcepta Dei & eccleſiæ obſeruanda. 12^{ae}.q.71.6.4^{m}.& 96.5.0.& 97.5.c.prin.& q. 100. 10. 1^{m}.
Iuſtificato præcepta non eſſe ad obſeruandum impoſſibilia. 12^{ae}.q. 109.ar. 4.arg.2.& 22^{ae}.q.33.2.1^{m}.& 6.arg.1.& 22^{ae}.q.44. ar. 6. arg.1.
Lex humana obligat in foro conſcientiæ. 12^{ae}.q.96.ar.4.& 22^{ae}.q.12.ar.2.
Liberum habet homo arbitrium. 3^{a}.q.83.1.
B. Maria eſt uera mater Chriſti, & proinde etiam uera mater Dei dicenda eſt. 3^{a}.q.35.3.& 4.
B. Maria præceteris ſanctis omnibus honoranda & adoranda, cultu. ſ. hyperduliæ. 3^{a}.q.25.5.c.f.& 1^{m}.
D. B. Maria tenet eccleſia nullum unquam actuale peccatũ, ne ueniale quidem ab ea admiſſum eſſe. 3^{a}.q. 27.4.0.

Matrimonium eſt ſacramentum nouę legis. Suppl.q. 42.
Matrimonium non eſſe nunc homini pręceptum.22^{æ}. q.152. 2. 1^{m}.
Clericos in ſacris ordinibus conſtitutos uel regulares caſtitatem ſolenniter profeſſos non poſſe matrimonium contrahere,contractumque ab eis ualidum non eſſe. Suppl.q.53 o.& 22^{æ}.q.88.ar 11.
Adulterio non diſſolui matrimonium. Suppl.q.62.o.
Miracula non eſſe dęmonis præſtigia 22^{æ} q.178.& 3^{a}.q.43.2.3^{m}.
Miſſę ſacrificium 22^{æ}. q.85.& 3^{a} q.83.
Miſſæ canonem & cætera quæ in eadem dicuntur, maximam pietatem ac ſanctitatem redolere, mentesque offerentium in Deum erigere. 3^{a}. q. 83 4 o.
Miſſæ ſacrificium eſſe offerendum in dom bus & uaſis ad hoc conſecratis. 3^{a}.q.83.3. o.
Miſſę ceremonias eſſe admodum conuenientes.3^{a}.q.83. 5. o.
Non neceſſario omnia euenire.3^{a}.q.19 8 o & q.22.4.& 12^{æ}.q 10.ar.4.
Opera noſtra omnia non eſſe peccata.12^{æ}.q.18 9 19.& q.20.
Opera bona eſſe meritoria uitæ ęternę.12^{æ}.q.114 3.o.
Opera bona promereri augmentum charitatis & gratię.12^{æ}.q.114.8.
Bona opera requiri ad beatitudinem conſequendum. 12^{æ}. q. 5.ar 7 o.
Rectè ſpe pręmij & timore pœnarum Deum à nobis diligi atque coli.22^{æ}. q.27 3.o.
Orandos eſſe ſanctos.22^{æ}.q 83 4 Suppl.q. 72.
Orandum pro mortuis Suppl.q.71.
Ordo eſt ſacramentum nouę legis. Suppl.q.34.3.o.
Ordinis ſacramento conſtitui peculiares in eccleſia Dei ſacerdotes. Suppl. q. 34.
Soli epiſcopi habent poteſtatem ordinandi.Suppl.q.38.ar.1.
Originali peccato infectos naſci infantes.12^{æ}. q 81.1.o.& 3 o.
Paruulos Chriſtianorum non naſci filiòs Dei.12^{æ}.q 81.3.2^{m}.
Pœnitentiam eſſe ſacramentum..idque nouæ legis.3^{a}. q.84.1.& 7.
Pœnitentiam eſſe 2^{am} poſt naufragium tabulam. 3^{a}.q.84 6.o.
Pœnitentiæ ſacramentum eſſe omnibus relapſis ad ſalutem neceſſarium. 3^{a}.q.84 5 o.
Verba Domini, Accipite ſpiritum ſanctum. Quorum remiſeritis peccata &c.eſſe intelligenda de poteſtate remittendi & retinendi peccata. 3^{a}. q. 84.3 3^{m}.
In ſacramento pœnitentiæ non totam pœnam ſimul cum culpa remitti, ſed uirtute clauium ſublata pœna ęterna,pœnam temporalem plerunq; exoluendam remanere.3^{a}.q 86.4.o.
Tres eſſe partes pœnitentię 3^{a} q 90.o.
De Primatu Petri.Suppl q.40 6.& 22.q.39.c.f.& 3^{a}.q.8.ar.6.c.
Omnes illos ſchiſmaticos eſſe qui ſummo Pontifici ſubeſſe renuunt.22.q. 39 c.f & Suppl. q.40 6.
Pontificis eſt fidei ſymbolum ordinare, exortasque hęreſes refutare. 22^{æ}. q.1^{a}.ar 10.
Ad ſummum pontificem pertinet ſynodum conuocare, & eius ſententiam confirmare.22^{æ}.q.1^{a}.ar 10 c.f & 2^{m}.
Summum Pontificem gerere plenariè uicem Chriſti in tota eccleſia, ideoque habere plenitudinem poteſtatis diſpenſandi in omnibus diſpenſabilibus uotis.22^{æ}.q 88.12.3^{m}.
Purgatorium eſſe animarum easque uiuorum ſuffragijs adiuuari.Suppl.q. 69.ar.7.o & q.71.& 3^{a}. q.52.8.22^{æ}.q 83.ar.11.3^{m}.
Religioſorum ſtatum eſſe perfectum.22^{æ}. q.186.

Reliquiæ

Reliquiæ ſanctorum ſunt honorandæ. 3ª. q. 15 ar 6.
Sacramenta eſſe ad ſalutem neceſſaria 3ª. q. 65 1.
Sacramenta conferre gratiam 3ª. q 62.
Sacramenta nouæ legis ſunt ſeptem 3ª q. 65. 1.
In tribus ſacramentis imprimi characterem 3ª. q. 63. 1. & 6.
Sanctos qui ſunt in patria, orare pro nobis. 22æ. q. 83. ar. 11. 10.
Scripturam ſacram eſſe obſcuram & difficilem. 1ª. q 1ª. ar 9. 2m. & 22æ. q. 1ª. ar 9. 1m.
Templa erigi Deo in honorem ſanctorum 22æ q. 85. 2. 3m.
Timor ſeruilis bonus eſt, & à ſpiritu ſancto profectus. 22æ. q. 19 4.
Virginitas eſt uirtus excellentior matrimonio. 22æ q. 152. 4.
Voti obligatio. 22æ. q 88.
Vota Virginitatis & paupartatis recte & utiliter Deo fieri. 22æ. q. 88. 4.

Finis Quarti Indicis.

INDEX QVINTVS

QVI EARVM EST RERVM

Et eius generis doctrinarum, quæ erudite & pie à S. Thoma in ſumma varijs locis tractatæ, rectè vtiliterque ad ſingulorum Dominicorum atque aliorum feſtorum dierum Epiſtolæ Euangelijq; explicationem, à verbi diuini concionatoribus adhiberi poſſunt, decuplo nunc quàm antehac locupletior.

Prior numerus, partem; poſterior, quæſtionem indicat.

Dominica 1. Aduentus, Epiſt. Rom. 13.

CVm credidimus.] De fide. 22. q. 1. & ſequentibus.
An credere ſit neceſſarium ad ſalutem. 22. q. 2. ar. 3. 0.
An credibilia ſint per certos articulos diſtinguẽda. 22. q. 1. ar. 6
An hi articuli fidei conuenienter enumerentur. 22. q. 1. ar. 8.
An conuenienter in ſymbolo fidei ponantur, ubi ſupra. ar. 9.
Fide credenda eſſe quæ nobis ſunt euangelizata, & à Concilijs atque Pontifice definita. 22. q. 1. 9. 10. & q. 5. 3.
Nox præceſſit.] De ueteri & noua lege. 12. q. 107.
Non in commeſſationibus & ebrietatibus.] De gula 22. q. 148. De ebrietate. 22. q. 150.
Nõ in cubilibus & impudicitijs.] De caſtita. 22. q. 151. De luxuria. 22. q. 153.
In contentione & æmulatione.] De diſcordia. 22. q. 37. De contentione. 22. q 38. De inuidia. 22. q. 36.
Induimini Dominum Ieſum.] Quomodo quis dicatur induere Chriſtum. 3. q. 69. 9. ad 1.

Euang. Matth. 21.

Ecce rex tuus uenit tibi.] De aduentu Chriſti in carnem. 3. q. 1. & ſeq. Vtrũ pro redemptione generis humani fuerit neceſſarium Deum incarnari. 3. q. 1. ar. 2.
Vtrum ſi homo non peccaſſet, Deus incarnatus fuiſſet. 3. q. 1. ar. 3. De cauſa efficiente paſſionem Chriſti. 3. q. 47.
Turbæ autem quę præcedebant, & quæ ſequebantur.] Cur utraque turba, & pręcedens & ſubſequens Chriſtum clamabat oſanna. 3. q. 45. 3. co

Dominica 2. Epiſt. Rom. 15.

Quęcunque ſcripta ſunt.] De neceſſitate ſacrę ſcripturæ, eiuſdque natura, qualitate, atque ſenſu. 1. q. 1. 0.
An ſcriptura ſacra ex omni ſui parte ſit uera. 22. q. 110. 3. ad 3.

Sapere

Sapere in alterutrum.]De diſcordia fugienda.22.q.38.
Chriſtum miniſtrum fuiſſe circumciſionis]An ergo Chriſtus ſolis Iudæis,& non gentibus debuerit prædicare,3.q.42.2 0.
Gentes autem ſuper miſericordia honorare. An ergo conuerſio Iudæorum ſit attribuenda tantum iuſtitiæ & ueritati,gentium autem ſoli miſericordiæ Dei.1.q.21.4. ad 2.

Euang. Luc. 21.

Erunt ſigna in ſole.]De ſignis quæ præcedent iudicium.Sup.q.73.Quomodo ſol & luna & ſtellæ dicantur non dare lumen ſuum.Suppl.q.73.2.0.
Nam uirtutes cælorum mouebuntur.]Quomodo uirtutes cęlorum Domino ueniente commouebuntur.Suppl.q.73.3.0.
Filium hominis uenientem.]De iudicio generali.Suppl.q. 88. 89.& 90. & 3.q.59.5.De poteſtate iudiciaria.3.q.59.An iudiciaria poteſtas ſit ſpecialis attribuenda Chriſto.3.q.59.1.An hæc ſe extendat ad omnes res humanas & angelicas.3.q.59.4. & 6.
Cum poteſtate magna.] An reprobi uidentes hanc poteſtatem cognoſcent eum eſſe Deum.Suppl.q.90,3. Vide Euangelium in die animarum.

Dominica 3.Aduentus, Epiſt.1.Corinth.4.

Vt miniſtros Chriſti.]De ſacramento ordinis.Suppl.q.34.& ſeq. De diſcrimine,poteſtate,ac priuilegijs epiſcoporum ac ſacerdotum.Suppl.q.40.6. & 22.q.87.4.ad 2.præcipue.
Hic iam quęritur.]De iudicio, præſertim temerario, uitando.22.q. 60. 2. & 3.
Nihil mihi conſcius ſum, ſed non in hoc iuſtificatus ſum.] An homo non poſſit ſcire ſe habere gratiam.12.q.112.5 0.
Illuminabit abſcondita] De libro uitæ.1.q.24.
An poſt reſurrectionem cognoſcet quilibet omnia peccata quæ fecit.Suppl. q. 87. 1. 0. An quilibet poterit tunc legere quæ ſunt in conſcientia alterius. Suppl.q.87.2.0.

Euang Matth. 11.

Tu es qui uenturus.] An Ioannes dubitauerit Chriſtum eſſe uerum Meſſiā promiſſum in lege & prophetis.22.q.2.ar.7.ad 2.
Qui non fuerit ſcandalizatus.]De fide.22.q.1.& ſeq.
De fide nuda & charitate formata. 22.q.6.ar.2.
An explicitè credere myſterium Chriſti non ſit de neceſſitate ſalutis. 22. q. 2.ar.7. 0.
Hominem mollibus ueſtitum.]An circa exteriorem cultum poſſit eſſe uirtus & uitium. 22.q.169 1. 0.
An prælati eccleſiæ & ſacerdotes peccent utendo pretioſis ueſtibus, præſertim in miniſterio altaris.22.q.169.1. ad 2.
An religioſi mendicantes & religioſi alij peccent utendo ueſtibus uilioribus.ubi ſuprà.
An ornatus mulierum ſemper ſit cum peccato mortali.22.q.169.2.
An mulieres ſine peccato nudatis capillis poſſint incedere.22. q.169.2.c.
An mulieres poſſint uti figmentis in facie ad ſe colorandum abſque peccato.22.q. 169.2.ad 2.
An liceat mulieri uti ueſte uirili,uel è contra:ubi ſupra.ar. 2. ad 3.
De cultu exteriori uide plura in Euang. Dominicæ 1ª. poſt 8ªm. Pentecoſt.
Et pluſquam prophetam.]An Ioannes fuerit excellentior propheta quàm Moyſes.22. q.174.4. ad 3.

Quomodo B. Ioannes fuerit pluſquam propheta. 3. q. 38. 1. ad 2.
Qui præparabit uiam tuam ante te.] Quomodo Ioannes præparauerit uiã Domini Chriſt. 3. q. 38. 1. o. 2. ad 2. 3. o.

Dominica 4. Aduentus, Epiſt. ad Phil. 4.

Gaudete]De gaudio. 22. q. 28. o. De uitijs gaudio oppoſitis. 22. q. 35 & 36.
Modeſtia ueſtra.] De modeſtia 22. q. 160. De ſpeciebus modeſtiæ. 22. q. 161. & ſeq.
Dominus enim prope eſt] Quomodo Deus dicatur eſſe ubiq; & in oĩbus rebus per eſſentiam potentiam, & præſentiam. 1. q. 8. ar. 2. & 3.
Quomodo ſpecialiter dicatur eſſe in rationali creatura. 1. q. 8. 3. c.
Quomodo dicatur ſpecialiter eſſe in ſanctis 1. q. 8. 3. c. & ad 4.
In omni oratione]De oratione. 22 q. 83.
Nihil ſolliciti ſitis.]An illicitum ſit habere ſollicitudinem de temporalibus rebus. 22. q. 55. 6. o.
An aliquis debeat ſollicitus eſſe futurorum. 22. q. 55. 7. o. Vide Euang. Dominicæ. 15æ. poſt. 8ãn. Pentecoſt.
Et pax.]De pace. 22. q. 29. o.

Euang. Ioannis 1.

Et confeſſus eſt & non negauit.]De humilitate. 22. q. 161.
De gradibus humilitatis, ubi ſupr. ar. ult.
De uirtute ueritatis i. ueracitatis 22. q 109 o.
De mendacio. 22. q. 110. An mendacium ſit peccatum. 22. q. 110. 3. o.
Quid ergo baptizas.]De baptiſmo Ioannis 3 q. 38.
De baptiſmi ſacramento. 3. q. 68. De lege & gratia. 22. q. 109.
Neque Propheta.] De prophetia. 22. q. 171. & ſeq.
Cuius ego non ſum dignus.]De perfectione Dei. 1. q. 4 o.
An ea quæ ſunt humanæ naturę in Chriſto poſſint dici de homine Chriſto, & contra. 3. q. 16. o & præcipue ar. 4.

In die Natiuitatis Chriſti, Epiſt. Tit. 3

Apparuit benignitas & humanitas.]De infinita Dei bonitate. 1. q. 6. & q. 7. & 3. q. 1. ar. 2.
Non ex operibus quæ fecimus nos.]An ergo homo non poſſit mereri uitam æternam. 12. q. 114. 3. o.
Sed ſecundum miſericordiam ſuam.] De Dei miſericordia 1. q. 21.
Quomodo uita ęterna ſit gratia ſiue miſericordia. 12. q. 114. 3. ad 2.
Quomodo naſcamur omnes filij iræ & peccato obnoxij. 12. q. 81. 1. & 3.
Per lauacrum regenerationis.] Cur Chriſtus uoluerit dare hominibus gratiam ſuſceptione ſacramentorum 3. q 61. 1. o.
Quomodo baptiſmus dicatur lauacrum regenerationis. 3. q. 66. 1. ad 1. & ar. 9. c. & 5.

Euang. Luc. 2.

Exijt edictum]Cur Chriſtum Cæſare Auguſto deſcribente uniuerſum orbem naſci uoluit. 3. q. 35. 8. ad 1.
Cur Chriſtus non ſtatim poſt peccatum Adæ incarnatus eſt. 3. q. 1. ar. 5.
An non debuerit differre incarnationem uſque ad finem mundi. 3. q. 1. artic. 6.
Quæ uocatur Bethlehem .]Cur Chriſtus uoluit in Betlehem naſci. 3. q. 35. 7. o.
Cur dicat Propheta: De Sion exibit lex, & uerbum Domini de Hieruſalem,

cum

cum non ſit natus in Hieruſalem, ſed in Bethlehem 3.q.35 7.ad 1.
An Chriſtus conuenientius non fuiſſet natus Romæ, quæ erat domina orbis, ut eius fides innotuiſſet uniuerſo orbi. 3.q 35.7. ad 3.
Maria deſponſata ſibi.] Quare Chriſtus uoluit naſci de uirgine deſponſata 3.q.29.1
Et peperit filium.] An fuit conueniens naſci Chriſtum temporaliter, qui ab æterno natus erat & perfectus.3 q 35 2.
Cur Chriſtus uoluit de fœmina naſci.3 q 31.4.
An B Maria ſemper uirgo fuerit uera mater Chriſti. 3.q.35.3.
An poſſit dici Dei mater 3 q.35.4.
An in partu dolores aliquos pertulit. 3.q.35.6.
Primogenitum.] An B. Maria cum Chriſtus dicatur filius eius primogenitus, poſt Chriſtum alios habuerit filios 3.q. 28.3 ad 4.
Et pannis eum inuoluit.] An ib. fuerit aliqua obſtetrix ad leuandum puerum.3.q 35 6.
Quia non erat ei locus in diuerſorio.] Quorſum Chriſtus uoluit egere loco in diuerſorio. 3.q 35.7 ad 2.
Cur Chriſtus in hoc mundo uoluerit pauperem uitam ducere. 3.q.40.3 c. præcipue.
Et ecce angelus Domini.] An Chriſti natiuitas debuit annunciari per angelos. 3.q.35.5.
Et timuerunt timore magno.] Cur paſtores timuerunt ad aduentum angeli, qui non erat malus.1.q 41.3 & q.42.1.
Ecce euangelizo uobis ſcilicet paſtoribus. An non fuerit ſuperfluum natiuitatem Chriſti annunciari paſtoribus, cum ante fuerat ea annunciata B Mariæ, & eius marito Ioſeph, & in ore duorum ſtet omne uerbum.3. q 36 2.
An angelus nō debuiſſet potius natiuitatem Chriſti nunciare ſacerdotibus in templo, qui nouerant legem, quàm paſtoribus.3 q.36.3 c. & ad 4.
Quia natus eſt uobis ſaluator.] De incarnationis myſterio. 3.q.1.& ſeq.

In die S Stephani, Epiſt Act 6

Stephanus autem plenus gratię & fortitudinis.] De officio diaconorum, Suppl.q.37.3.& 4. De dono fortitudinis. 22.q 123
An plenitudo gratiæ non ſit propria Chriſto.3.q.7.ar.10.0.
De dono fortitudinis 22.q.123.
Prodigia & ſigna De miraculis.22.q. 178.
Diſputans cum Stephano.] an cum infidelibus publice ſit diſputandum, 22.q 10.ar..7.
Vos ſemper ſpiritui ſancto reſtitiſtis.] De peccato in ſpiritum ſanctum.:22. q.14.0.
An B Stephanus dixerit Iudæis contumeliam.22.q.72.2.ad 2.
Ieſum ſtātem.] Quomodo uidit Ieſum ſtantem, cum iam aſcendiſſet & ſederet ad dexteram Dei patris.3.q.58.1. ad 3.
Video cælos apertos. Quibus cælum aperiatur.3.q.49.5.ad 3.
Domine ne ſtatuas illis hoc peccatum.] De perfecta inimicorum dilectione.22.q.25.6.

Euang. Matth. 23.

Ecce ego mitto ad uos &c.& ex eis occidetis.] De ingratitudine 21.q.107.0
An ingratis ſint beneficia ſubtrahenda.22.q.107.4.0.
De martyrio.22.q. 124.
De conſtanti confeſſione fidei & ueritatis.22.q.3.

Vt ueniat ſuper uos omnis ſanguis.] An ergo aliquis puniatur pro peccato alterius. 12.q. 87.8.0.
Quoties uolui congregare.] An ergo uoluntas Dei non ſemper impleatur. 1.q.19 6.& 11.
De duplici Dei uoluntate, ſigni & beneplaciti, Ibidem.

In die Ioannis Apoſt. & Euang. Epiſt. Eccl. 15.

Qui timet Deum.] De dono timoris. 22.q. 19.
De quadruplici timore, ubi ſupra ar. 2.
Et firmabitur in illo & non flectetur.] An ergo homo in gratia conſtitutus non poſſit ea excidere. 12.q.19.10.0.& 22. q.24.11.
Spiritu ſapientiæ.] De dono ſapientię. 22.q.45.
Et intellectus.] De dono intellectus. 22.q.49.2.
In medio eccleſiæ aperiet os eius.] An ergo concionator neglecto ſtudio ꝓprio confidet in ſolo diuino auxilio & aſſiſtentia atque directione in uerbi Dei prędicatione. 22.q.53.4. ad 1.

Euang Ioannis 20.

Quem diligebat Ieſus.] Vtrũ Chriſtus magis dilexerit Ioannem quàm Petrum? 1.q.20.4 ad 2.
Tu me ſequere.] De uita contemplatiua. 22.q.180.& ſeq.
De ſtatu perfectionis. 22.q. 184.
Quod diſcipulus ille non moritur.] An omnes moriantur. 12.q.81, 3.ad 1.
An ne mors ſit pœna primorum parentum. 22.q.164.1.

De innocentibus, Epiſt. Apocal. 14.

Habentes nomen eius.] De cauſa martyrij. 22.q.124 5.
An ſola fides uel potius omnium uirtutum opera, ut in Deum referuntur, ſint cauſa martyrij, Ibidem.
De aureola martyrum. Suppl.q. 96.6.
Et cantabant quaſi canticum nouum.] Quod ſit iſtud canticum nouum quod martyres & uirgines tantum cantant. 22.q.152.5.ad 3.
De aureola martyrum. Suppl.q.96.6.
Hi ſequuntur agnum.] Quomodo quis dicatur agnum ſequi quocunque ierit. 22.q.152.5.ad 3.

Euang. Matth. 2.

Angelus Domini apparuit in ſomnis Ioſeph.] An Ioſeph ita excellentem apparitionem angeli habuerit, ſicut B.Maria. 3.q.30.3.ad 2.
Et fuge in Aegyptum.] De defectibus Chriſti 3.q.14. & 15.
Et mittens occidit omnes pueros.] An innocentes pueri fuerint martyres. 22.q.124.1.ad 1.
A bimatu & infra.] Quare Herodes occiderit omnes pueros qui nondum excellerant 2m. annum ætatis ſuę. 3.q.36.6. ad 3.
De tribus baptiſmatis. 3.q.66.11 0.
De baptiſmo paruulorum. 3.q.68. 9.
Vtrum baptiſmus auferat omnes pœnalitates. 3.q.69. 4.

Dominica infra octauam Natiuitatis, Epiſt. ad Gal 4.

Sub elementis mundi huius ſeruientes.] An lex uetus erat lex ſeruitutis & timoris. 12.q. 107.1.c.& ad 2.& q.91.5.c.f.
At ubi uenit plenitudo temporis.] An Chriſtus fuerit congruo tempore natus. 3.q.35.8. 0.

Miſit

Miſit filium.] De miſſione diuinæ perſonæ.1ª.q.43.0.
Factum ex muliere.] An Chriſtus ſumpſerit carnem ſuam ex Maria, 3.q.31.2.& 4
Muliere.] An ergo B.Maria non fuerit uirgo concipiendo Chriſtum cum mulier conſueto modo loquendi ea dicatur quæ à uiro cognita eſt, 3.q.28.1.ad 3.
Factum ſub lege.] An Chriſtus fuerit conuerſatus ſecundum legem, 3.q.40.4.0 & 12.q.102.2.ad 4.
Cur Chriſtus in ſe legis onus ſuſtinere uoluerit, 3.q.37.1.c.
Vt adoptionem filiorum Dei.] De adoptione filiorum Dei, 3.q.23.
Quomodo Deus ex ſua bonitate rationalem creaturam admittat ad beatitudinis hæreditatem, 3.q.23.1.
Quæ differentia ſit inter filium Dei adoptiuum & naturalem, 3.q.23.2.c.
Quomodo quis per gratiam & charitatem tantum efficiatur filius adoptiuus Dei, 3.q.23.3.c.fi.
De adoptione uide plura in Epiſt.Dominicæ 8ª.poſt 8ªm Pentec.

Euang. Luc. 2.

Poſitus eſt hic in ruinam.] De ſcandalo.22.q.43.0.
An ſcandalum paſſiuum poſſit inueniri ſine actiuo, & contra. 22.q.43.1.ad 4.
Et tuam ipſius animam pertranſibit gladius.] Quis ſit iſte gladius qui animam B.Mariæ pertranſijt 3.q.27.4.ad 2.
Et erat Anna propheteſſa.] Quomodo manifeſtata ſit Chriſti natiuitas Simeoni & Annæ, 3.q.36.5.c.
Quid ſignificet quod Simeon, qui expectabat conſolationem Iſrael, ultimo Chriſtum cognouit, & præceſſerunt eum magi & paſtores, qui Chriſti natiuitatem non ita ſolicite expectabant, 3.q.36 6.ad 1.
A templo.] An oratio requirat determinatum locum.22.q.84.3.
Cur eligatur determinatus locus ad orandum.22.q.84.3.ad 2.
Cur adoremus uerſus orientem potius quàm occidentẽ, 22.q.84.3.ad 3.
Ieiunijs.] De ieiunijs.22.q.147.
Obſecrationibus.] De oratione.22.q.83.
De cantu eccleſiæ.22.q.81.
In ciuitatem ſuam Nazareth.] Cur Nazareth dicitur ciuitas Chriſti cũ non in Nazareth, ſed in Bethleem natus ſit, 3.q.35.7.ad 2.
Plenus ſapientia.] An in Chriſto non fuerit ignorantia.3.q.15.3.

In Circumciſione. Epiſt. Tit. 2.

Apparuit gratia Dei.] De manifeſtatione Chriſti nati, 3.q.36.0.
Quomodo gratia ſaluatoris apparuit iis quibus natiuitas Chriſti non fuit manifeſtata.3.q.36 1 ad 2.
Impietatem.] De infidelitate, 22.q.10.0.
Sobrie.] De temperantia.22.q.141.
Iuſte.] De iuſtitia.22.q.58.
Pie.] De religione.22.q.81.
Qui dedit ſemetipſum pro nobis.] Quomodo Chriſtus fuerat cauſa ſuæ paſſionis, & mortis, 3.q.47.1.c.
Vt nos redimeret ab omni iniquitate.] An per paſſionem Chriſti ſimus liberati à peccato.3.q.49.1.
An per paſſionem Chriſti ſimus liberati à pœna peccati, 3.q.49.3.
Et mũdaret ſibi populum acceptabilem.] An per paſſionem Chriſti ſimus Deo liberati, 3.q.49.4.

Euang. Luc. 2

Poſtquam conſummati ſunt dies octo.] Cur circunciſio differebatur uſque ad octauum diem.3.q.70.3.ad 3.
Vt circunciderefur.] An circūciſio fuerit conuenienter inſtituta,3.q.70.2.
An conferebat gratiam iuſtifi.antem.Ibid.4.
De efficacia ſacramentorum 3.q 62.63.
Puer.] Cur Chriſtus uoluerit circuncidi,cum non contraxerit peccatum originale 3.q.37.1.
Cum Chriſtus ab initio ſuæ conceptionis & maxime effundendo ſanguinē ſuum pro nobis ipſo die ſuæ circunciſionis meruerit nobis ſalutem æternam cur pati in cruce & mori uoluit,3 q.48.1.ad 2.& q 46.1.0.& q.37.1.ad 3 fin.
An liceat nunc circuncidi,22.q.103.4.
Et uocatum eſt nomen eius Ieſus.] An hoc nomen fuerit conuenienter Chriſto impoſitum,3.q.37.2.0.
De nominibus Dei,1.q.13 0.
An alio modo poteramus ſaluari quàm per Chriſtum, 12.q.91.5.ad 2. & 22.q.2.7.c.& 3.q 68.1.c.prin.

In die Epiph. Epiſt Iſa.60.

Illuminare.] An ſine gratia homo nullum uerum poſſit cognoſcere, 12.q.109 1.
An in ſtatu innocentiæ, primus homo habuerit omnium ſcientiam. 1.q.94 3.
An pueri in ſtatu innocentiæ mox nati habuiſſent perfectam ſcientiam & uſum rationis,1.q.101.1.& 2.
An ignorantia orta ſit ex peccato,12.q.85.3.0.
Quia uenit lumen tuum.] Quomodo Chriſtus ſit caput eccleſiæ, atque in membra ſua ſenſum & motum gratiæ influat,3.q.80.6.1.0.
Quomodo Chriſtus ſit lumen & ſalus gentium, cum per ſeipſum eis non prædicauerit.3.q.42.1.ad 1.
Et fortitudo gentium uenerit tibi.] An Chriſtus etiam uenerit ad ſaluandas gentes,3.q 36.3.c.ad 3.& 42.1.0 & q 46.4.c.in 5ª.ratione.
De conuerſione gentium,3.q.55.6.ad 3.& 22.q.176.1.c.

Euang. Matth 2.

In Bethleem.] Cur Chriſtus uoluit naſci in Bethleem,3 q.35.7.0. & q.46.10.ad 1.
Ecce magi.] Quales fuerint hi magi,3.q.36.3.c.ad 2.& 5 c.
Ab oriente.] Vnde uenerant.3.q 36.3 ad 3.& 3.ad 4.& 6.ad 3.
Ierosolymam.] Cur ſtella non duxit magos in Bethleem ubi Chriſtus erat natus,3 q.36.8.ad 3.
Dicentes ubi eſt qui natus.] Cur magi non timuerunt uiuente rege Iudæorū alium adnunciare regem natum,3 q.36 8.ad 2.
Cur in Chriſti natiuitate ſtella noua in cœlo apparuit 3 q.44.2.ad 3.
Stellam eius.] Qualis ſtella fuerit quæ magis apparuit,3.q.36.7.0.
An fuerit creata in principio mundi tanquā una de cœleſtibus ſtellis, Ibid.
An fuerit hæc ſtella cometa.3.q 36.7.ad 3.
Quo tempore ſtella hæc magis apparuit,3.q.36.6.ad 3.
Eius.] An ſtella hæc fuerit certum ſignum natiuitatis Chriſti, 3.q.36.5.ad 4.
In Oriente.] An magis exiſtentibus in Oriente ſtella hæc apparuit exiſtens

in terra Iuda: uel potius in Oriente, præcedens eos uſque in Iudæam. 3. q.36.7.c.

Cum non gentes Orientales tantum, ſed etiam Occidentales ex aliis mundi partibus ſaluentur per Chriſtum, cur ſolum in Oriente hæc ſtella apparuit, 3 q.36.3.ad 3.

Venimus adorare eum.] An magi conuenienter uenerint ad Chriſtum adorandum, 3 q 36.8 o.

Quo tempore poſt Chriſti natiuitatem uenerint, 3.q.36 6.c.& ad 3.

Cur Herodes & omnis Ieroſolyma turbata, 3 q 36 2.ad 3.

Antecedebat eos uſq; dum ueniens, &c.] An, cũ diſtincte domũ, in qua Chriſtus natus erat, demonſtrarit hæc ſtella, fuerit terræ uicina. 3.q.36.7.c.

Adorauerunt eum.] De adoratione Chriſti, 3.q.25.

Obtulerunt ei munera aurum, &c.] An his muneribus confiteatur Chriſtũ natum nullam regalem dignitatem præ ſe ferentem, uerum Deum & hominem, 3.q.36.8.ad 3.

Dominica infra octauam Epiph. Epiſt. Rom 12.

Exhibeatis corpora ueſtra hoſtiam ſanctam.] An oblatio corporis per bona opera, ut ieiunium, continentiam, martyrium &c. facta, ſit ſacrificiũ. 22 q 85.3.c.& ad 2.

De partibus temperantiæ. 22.q.144.& ſeq.

Vt probetis quæ ſit uoluntas Dei bona.] An licet dubitare & probare, utrũ uoluntas Dei ſit bona, 22.q 97.2.ad 2.

Non plus ſapere quam oportet.] An circa contemplationem ſapientiæ ſit ſapor, & præſertim ſobrietas. 22 q 149 1.ad 1.

De humilitate & ſuperbia. 22.q.161.& 162.

Vnicuique ſicut Deus diuiſit menſuram fidei.] An fides ſit homini à Deo infuſa, 22.q.6.1.o.

An in uno inueniatur maior quam in alio. 22.q.5 4.o.

Sicut in uno corpore multa membra habemus.] Cũ anima intellectiua ſit una forma, cur unitur componitur ex diuerſis partibus, 1.q.76.5 ad 1.

Ita multi unum corpus ſumus in Chriſto.] An in eccleſia, non debeat eſſe diuerſitas officiorum & ſtatuum, 22.q.183.2.o.

Euang. Luc 2.

Secundum conſuetudinem diei feſti.] De ſolẽnitatibus uatiis ueteris legis, earumque inſtitutione atque ſignificatione, 12.q.102 4.ad 10.

Quæ feſtiuitates noui teſtamenti ſucceſſerint feſtiuitatibus ueteris teſtamẽti. 12.q.103.4 ad 4

De obſeruatione ſabbathi & Dominicæ, 22.q 122.4.

Et non cognouerunt parentes eius.] Qua ratione Ioſeph dicatur pater Chriſti, 3.q.28.1, ad 1.

Interrogantem eos.] Cur doctores interrogabat Ieſus, cum ab eis nihil diſcere uellet, 3.q.12.3 ad 1.

Super prudentia & reſponſis eius.] De ſcientia Chriſti, 3.q.10.q.11.& q.12.

Et erat ſubditus illis.] De pietate erga parentes, 22.q.101.

De obedientia. 22.q.104.

Et mater eius conſeruabat omnia uerba hæc.] Quomodo B. Maria habuerit ſapientiæ uſum in contemplando, 3.q.27.5 ad 3.

Proficiebat ſapientia.] An Chriſtus in ſcientia profecerit, & an aliquid didicerit. 3.q 9 o & ar.4. præcipue. & q.12.2.

Et gratia.] Quomodo potuit proficere in gratia, cum à principio habuerit plenitudinem gratiæ, 3.q.2.ar.12.

Dominica 1. poſt Epiph. Epiſt. 12. Roma.

Habentes donationes ſecundum gratiam indifferentes.] Quomodo plenitudo gratiæ, quæ in Chriſto ſicut in capite adunatur, ad membra eius diuerſimode redundet, 22. q. 183. 2. c.
De donis, 12. q. 6.
De gratiis gratis datis, 12. q. 111. 1. 4. & 5.
Prophetia.] De prophetia, 22. q. 171. & tribus ſeq.
An prophetia poſſit eſſe naturalis, 22. q. 172. 1. 0.
Sine ſimulatione.] An ſimulatio ſit peccatum, 22. q. 111. 1. 0.
Honore inuicem præuenientes.] An ergo honor non proprie debeatur ſuperioribus, 22. q. 103. 2. 0. & præcipue ad 3^m.
Spe gaudentes.] An ergo gaudium ſit effectus ſpei & non charitatis. 22. q. 28. 1.
Benedicite perſequentibus uos.] An quis ex neceſſitate charitatis debeat inimico ſuo ſigna & affectus dilectionis exhibere, 22. q. 25. 9. 0.
An debeamus pro inimicis orare, 12. q. 83. 8. 0.
Nolite maledicere.] An ergo alicui maledicere non liceat, 22. q. 76. 1. 0. & ad 1. breuiter.

Euangel. Luc. 2.

Nuptiæ factæ.] De matrimonij ſacramento, ſupl. q. 41 & ſeq.
An conferat gratiam. ſupl. q. 42. 3.
An actus matrimonialis ſemper ſit peccatum. ſupl. q. 41. 3.
An ſit meritorius. ſupl. q. 41. 4.
An uirginitas non ſit excellentior matrimonio. 22. q. 152. 4.
De bonis matrimonij, ſupl. q. 49. 0.
Dicit mater Ieſu ad eum.] An B. Virgo ſecundum temporalem natiuitatẽ Chriſti, poſſit dici mater eius. 3. q. 35. 3. 0.
Nondum uenit hora mea.] An Chriſtus conuenienti tẽpore fuerit paſſus, 3. q. 46. 9. 0.
Dicit ei Ieſus, implete hydrias aqua.] De miraculis Chriſti, 3. q. 43. 0.
Bonum uinum ponit.] Cur Architriclinus aquam conuerſam in uinum, uocat uinum bonum, 3. q. 44. 3. ad 2.
Hoc fecit Ieſus initium ſignorum in Cana Galileæ.] An hoc fuerit ſimpliciter omnium primum, 3. q. 43. 3. 0. & q. 36. 4. ad 3.
De miraculis Chriſti, 3. q. 43.
Vide Euang. Dominicæ Lætare.
Et manifeſtauit gloriam ſuam.] An miracula Chriſti erãt ſufficientia ad oſtendendam eius diuinitatem. 3. q. 43. 4. 0.
Et crediderunt in eum diſcipuli.] An ergo hoc miraculo de conuerſione aquæ in uinum exhibito, tum demum diſcipuli Chriſti crediderint. 3. q. 43. 3. ad 3.

Dominica 2. poſt Epiph. Epiſt. Rom. 12.

Nolite eſſe prudentes apud uoſmetipſos.] An cum quis ſit prudens apud ſemetipſum, ideſt ſibi tribuit quod à Deo habet, incidat in ſuperbiam. 22. q. 162. 4.
An uera prudentia ſit in peccatoribus. 22. q. 47. 13. 0.
An uera prudentia ſit in omnibus habentibus gratiam, 22. q. 47. 14.
An uera prudentia inſit nobis à natura. 12. q. 47. 15.
Sed etiam coram hominibus.] An uelle placere hominibus ſit peccatum. 22. q. 115. 1. ad 1.

Cum

Cum omnibus hominibus pacem habentes.] In quibus rebus & cũ quibus hominibus habeatur uera pax, 22.q.29.2.ad 3.
Non uos defendentes.] An ergo non liceat ſe defendere ſi opus ſit. 22.q. 40.1.ad 2.& q.64.7.ad 5.& 188.3.ad 1.
Et an non liceat occidere aliquem ſe defendendo.22.q.64.7.c.
Mihi uindictam.]Si uindicta ſit ſoli Deo tribuenda,an ergo non ſit homini licita.22.q.108.1.ad 1.præcipue.
Sed & ſi eſurierit inimicus.] An eſurienti inimico quis teneatur dare cibũ. 22.q.25.9 c.

Euang. Matth. 8.

Ecce leproſus.] Cur per lepram ſignificetur hæreſis.12.q.102.5.ad 4.
De hæreſi.22.q.11.
An hæreſis ſit circa ea quæ ſunt fidei.22.q.11.2.
An hæretici ſint tollendi,22.q.11.3.
An ab eccleſia recipiendi.22.q 11.4.
An hæreticus poſſit dici fidelis, ſiue habere fidem de articulis circa quos non errat.22.q.5.3.
Adorabat eum.] De adoratione Chriſti, 3.q.25.
Tetigit eum.] An dominus tangendo leproſum,non uiolauerit legem. 12. q.107.2.ad 4.
Cur Dominus tetigit leproſum,cum ſolo uerbo potuerit eum ſanare, 3.q. 44.3.ad 2.
Vide nemini dixeris.]Cur Dominus præcepit leproſo iam ſanato ne cui dicat,cum non fuerit mens aut uoluntas eius ut taceret.22.q.104 4.ad 1. 3.q.13.4 ad 2 & q.44 3.ad 4.
Vade & oſtende te ſacerdoti.] Cur Dominus iam mundatũ à lepra mittebat ad ſacerdotem 12.q 102.5. ad 7. & 103.2.ad 2.& ad 3.
De doctrina ſacerdotum legalium & ſacerdotum Chriſti.ſupl q.19.1.
Domine non ſum dignus.] Vter magis honorauit Deum, Centurio dicens ſe non eſſe dignum, an uero Zachæus qui fecit ſe dignum, 3.q 80. 10 ad 3.
Et dico huic uade, & uadit.] De obedientia & inobedientia, 22.q.104. & 105.
An ſubditi teneantur ſuis ſuperioribus in omnibus obedire,22.q.104.5.
Quam grata ſit Deo obedientia,22.q.104.3.
Audiẽs autem Ieſus miratus eſt] Quomodo Chriſtus miratus eſt,qui etiã ante ſciebat fidem Centurionis,3.q.15.8.c.
Tantam fidem.] An fides poſſit eſſe maior quàm in alio.22.q.5.4.c.
In regno cœlorum.] Cur cœleſtis beatitudo regnum cœlorum dicatur. 12.q.4.ar.7.

Dominica 3 poſt Epiph.Epiſt.Rom.13.

Nemini quicquam debeatis.] Quæ debeamus ſuperioribus noſtris in dignitate conſtitutis, & ratione quorum ea debeamus, 22. q. 102. 2. ad 3.
Niſi ut inuicem debeatis.] De dilectione proximi.22.q.25.ar.1.& 12.
Qui.n. diligit proximum.] Quis noſter proximus cenſendus eſt.22.q.25. 10.ad 1.
Quomodo quis noſter proximus eſt,22.q 44.7.c.princ.
Quæ ſit ratio dilectionis proximi,22.q.25.1 c.& 12.ad 3.& q.44.7.c.
Legem impleuit.]Si diligens proximum,totam legem impleat,an ergo lex ſolum unum præceptum contineat,ſ.de dilectione proximi, 12.q 99.1. ad 2.

cA

ad 2.& q.105 2 ad 1.& 22 q.44 2.ad 4.
An de charitate fuerant danda domino præcepta,22.q.44.2.o.
An ſufficiant domino præcepta charitatis,22.q.44.3.o.
Nam non adulteraberis] De ſingulis præceptis decalogi, 22.q.122.o. & 12.q.100 ab ar.3.uſque ad 12.

Euang Matth 8.

Aſcendente Ieſu in nauiculam.] An Chriſtus aſſumpſerit corpus carnale ſiue terreſtre cum eius defectibus 3 q.5.2 o.& 14.1.& ſeq.
Ita ut operiretur fluctibus & erat illis uentus contrarius.] An ſit iuſtum in hoc mundo iuſtos affligi,1.q 21 4 ad 2.
Cur peccatores proſperentur,& innocentes puniantur. 12.q.87 7. ad 2. & q.100.6.ad 3.
Quomodo uniuerſa æque eueniant iuſto & improbo,bono & malo, 12.q.124.10.ad 4.
Vide plura hac de re in Euang. Dominicæ 3^æ. poſt Paſcha.
Dicentes Domine ſalua nos,perimus.] De timore qui fortitudini opponitur,22.q.125
Modicæ fidei.] An fides in uno ſit maior quàm in alio,22.q.5.4.o.
Imperauit uentis & mari.] An Chriſtus fecerit miracula circa omnia elementa.3.q 44.4.ad 3.

Dominica 4. *poſt Epiph. Epiſt. Col.* 3

Induite uos uiſcera miſericordiæ.] Quæ hominem maxime ad miſericordiam excitare poſſunt,22.q.30.1.
An defectus non ſit ratio miſerendi,22 q.30 2.
Quam ſit magna uirtus miſericordiæ,22.q.160.1.& 2.
Modeſtiam] In quibus conſiſtat modeſtia.22.q.160.1.& 2.
Patientiam.] Patientia quid,22.q.136.1.c.fi.
An patientia ſit maxima uirtutum 22.q.136 2.o
Supportantes inuicem.] In quibus iniurijs mali ſint tolerandi, 22.q.108.1 ad 1 & 4.
Super omnia autem hæc charitatem habete.] An charitas ſit maximum inter uirtutes theologicas,12 q 66 6.
An ſit ſimpliciter excellentiſſima omnium uirtutum.22.q.23.6.o
Vinculum perfectionis.] An perfectio Chriſtianæ uitæ non attendatur ſpecialiter ſecundum charitatem.22.q.184.1.o.& 3.q.46.3.c.prin.
Omnia in nomine Domini] An bonitas uoluntatis & operis dependeat ex bonitate finis.12.q.18 7.o.& 8.o.

Euang. Matth. 13

Homini qui ſeminauit.] Qualis debeat eſſe qui aſſumit officium prædicationis 3.q 41.3 ad 1 & 22.q 185.1 ad 4.
Superſeminauit zizania.] De diſputatione cum infidelibus,22.q.10.7.
Zizania]Quid intelligatur per zizania,22.q.64.2.ad 1.
Quid nomine tritici ſignificetur Ibid.
Vis imus & colligimus ea? & ait non.] An non liceat occidere homines peccatores,22.q.64.2.o.ad 1.præcipue,& q.108 2 o.
An quando tota communitas peccat,de ea uindicta ſit ſumenda,22.q.108.1 ad 1.
An quando maior pars communitatis peccat,tota communitas ſit eradicanda.Ibidem.
An hæretici ſint tolerandi,22.q.11.3.o.

An

An ſint cogendi ad fines, 22.q.10.8.0.

Dominica in Septuageſ Epiſt 1. Corint 9.

Neſcitis quod hi qui in ſtadio.] De ſpe 22 q 17.18.
An non requiran ur ali jua opera hominis, ad hoc ut beatitudinem conſequatur à Deo.12.q 5 7.0.
An actus bonus habeat rationem meriti, 12.q.21 3.& 4 0.& 114 3.0.
An æterna beatitudo ſit obiectum ſpei noſtræ, 22.q.17.2.
An hæc ſpes ſit certa, 22.q.18 4 0.
Sic currite ut comprehendatis.] An Deus poſſit comprehendi à nobis, 1.q. 12.7 0.& ad 1 præcipue & 12.q 4.3.ad 1.
Nos autem incorruptam.] An beatitudo hominis conſiſtat in aliquo bono creato 12.q.2 8.c.
An conſiſtat in diuitiis, 12.q 3 1.
An beatitudo ſit aliquid increatum, 12.q.3 1.0.
An conſiſtat in uiſione diuinæ eſſentiæ 12.q 3 8 0.
Quomodo beatitudo ſit per ſe ſtabilis & conſtans, 12.q.3.3 ad 5.
An poſſit amitti.12 q.5 4:0.
Caſtigo corpus.] De ieiunio.22.q 147.0.
Ad quid ordinatur ieiunium, 22. q.147 1.c.& 3.c.
An ſit in præcepto, 22.q.147.3.0.
Vide plura de ieiunio in Euang. Dom 1ª.Quadrag.
Omnes ſub nube fuerunt]Cuius ſignum & figura fuit protectio columnæ nubis & tranſitus maris rubri?3 q.70.1.ad 2.

Euang Matth. 20,

Conuentione autem facta.] An Deus conſtituat ſe nobis debitorem.12.q. 114.ad 3.& 1.q 21.1.ad 3.
In uineam ſuam.] De beatitudine, 12.q.2.3.4.& 5.ſupl.q.97.
De merito bonorum operum, 12.q.14
Pares illos nobis feciſti.]An iuſtitia Dei det æqualia inæqualibus, 1.q.65.2c ad 3 & 1.q.23 5 ad 3.
Murmurabant aduerſus patremfamilias.] An ſancti in omnibus nō approbent ordinationem atque diſpoſitionem Dei, ſuamque uoluntatem ſanctiſſimæ eius uoluntati conforment, 12.q.19.10 0.& q.39.2.ad 2.& 22. q.104.4.ad 3.
An beati poſſint peccare, 1.q.62 8.c.
An beatitudo omnia ex parte expleat & ſatiet appetitum hominis, 12. q.2.8.c.
An alicui beato deſit aliquid bonum deſiderandum, 12.q 5 1.ad 3.
Et ipſi ſingulos denarios.] Si ſinguli accipiant denarium, qui quantitate à ſeipſo non differt, an ergo unus non ſit alio beatior, 12.q.5.2.ad 1.& 1.q. 12.6.0.
Non facio tibi iniuriam.] An in Deo ſit iuſtitia, 1,q.21.1.0.
An in omnibus operibus Dei ſit iuſtitia & miſericordia, 1 q.21 4 0.
An non licet mihi quod uolo.]An in collatione munerū gratiæ habeat locū acceptio perſonarum, 22.q 63 1.ad 3.& ad 2.& 12.q 98 4.ad 2.
Multi ſunt uocati, pauci uero electi. Quid ſit electio? 1.q.23.5.c.
An ſoli prædeſtinati eligantur, 1.q 23.4.0.
An omnes Chriſtiani non ſint ſaluandi.ſupl.q.99.4.0.

Dominica in Sexageſ Epiſt 1. Corinth. 11.& 12.

Si quis extollitur.]In quibus conſiſtat iactantia, 22.q 112.1.c.

An ia-

An iactantia ſit peccatum mortale, 22.q.112.2.o.
An appetitus inanis gloriæ ſit peccatum, 22.q 132.1.
Audeo & ego, ſcilicet gloriari.] An B. Apoſtolus ſe iactauerit, 22.q.112.1.c.
Quando quis laudabiliter gloriam ſuam appetat. 22. q. 132. 1. ad 2. & ad 3.
Quando contumeliæ nobis illatæ non ſunt à nobis ſuſtinendæ, 22.q.72.3.c.& ad 1.
In carceribus.] Quando in carcere eſt licitum, & quando illicitum. 22. q.65.3.c.
Ter uirgis cæſus ſum.] De afflictionibus iuſtorum; ſupra in Euang. 3. Dominicæ poſt Epiphan.
An omnis pœna ſit propter aliquam culpam, 12.q.87.7.o.
Scio quod non mentior.] Quando iuramentum ſit adhibendum. 22.q. 89. c fin.
Et ſic effugi manus eius.] An damnato ad mortem liceat ſeſe defendere. 22.q.69.4.
An Paulus fuerit in raptu alienatus à ſenſibus, 22.q.175.4.o.
An anima Pauli fuerit totaliter à corpore ſeparata, 22.q.175.5.o.
Siue in corpore, ſiue extra corpus.] De raptu, 22.q.175.
An Paulus ignorauerit an eius anima fuerit à corpore ſeparata, 22. qõ. 175. 6. o.
Tertium cœlum.] Quid nomine tertij cœli intelligatur, 1.q.68.4.c.fi.
Et audiuit arcana uerba.] An Paulus in raptu uiderit diuinam eſſentiam, 22.q.175.3 o.
An Paulus poſtquam uidit eſſentiam Dei, recordatus ſit multorum quæ in ipſo raptu uiderat, 1.q.12.9.ad 2.
Propter quod ter Dominum rogaui.] Cur Paulus in hac ſua oratione non fuerit exauditus, 22.q.83.15.ad 2.
Sufficit tibi gratia mea.] De gratia & eius effectu, 12.q.109.& ſeq.
An Paulus per reuelationem ſciebat ſe habere gratiam. 12.q.11.5.c.
Nam uirtus in infirmitate perficitur.] Quomodo uirtus in infirmitate perficiatur, 12.q.55.3.ad 3.& 22.q.123.1.ad 1.

Euangel. Luc. 8.

Qui ſeminat ſemen.] Quàm ſit magnum & Deo gratum uerbum Dei populo prædicare eiuſque auarum zelum habere, 22.q.188.4.c.fi. præcipue, & q.182.2.ad 3.& q. 84,7.& 8.& 3.q.40.1.ad 2.
Quomodo uerbum Dei ſit prædicandum, 22.q.177.1.c.
Centuplum.] Quid ſignificetur per fructum centuplum ſiue centeſimum, 12. q.70,3.ad 2.& 22.q.153.5.ad 2.
Qui habet aures audiendi audiat.] An fides ſit donum Dei, 22.q.6.1.o.
Vobis datum eſt noſſe &c. cæteris autem in parabolis.] Cur Chriſtus turbis in parabolis ſæpe ſit locutus, quarum apertam ueritatem ſolis diſcipulis ſuis exponebat. 3.q. 42. 3.c.fi.& ad 3.
Vt uidentes non uideant.] De cæcitate mentis, 22.q.15.
An excæcatio & obduratio ordinentur ſemper ad ſalutem eius qui excæcatur & obduratur, 12.q.69.4 o.
Deinde uenit diabolus.] De impugnatione dæmonum, 1.q.114.o.
An omnia peccata procedant ex tentatione diaboli, 1.q. 114.3.o.
Et à ſolicitudinibus & diuitijs.] Cur diuitiæ ſint impedimenta ſalutis, idq; tribus ex cauſis. 22.q.188.7. c.prin.
Verbum adfert fructum in patientia.] De prædicatione, 22.q.188.4.& 3. q.67.1.ad 1.

De do.

De doctrina Chriſti, 3.q.42.

Dominica in quinquageſima. Epiſt. 1. Cor. 13.

Si linguis hominum.] De dono linguarum & gratia ſermonis, 22.q.176. & q. 177.
Et angelorum.] Quid nomine linguæ angelorum accipiatur, 1.q.107.1. ad 2 fin.
Et locutionibus Angelorum, 1.q.107.0.
Et ſi habuero omnem fidem.] De duplici fide, formata, & informi.
An fides informis ſit donum Dei.22.q.6.2.
An fides informis & formata ſint unus habitus fidei, 22.q 4.4.0.
Et ſi tradidero corpus meum.] An actus fidei patientiæ, & fortitudinis nõ ſint meritorij, niſi ex charitate procedant, 12.q.114.4.ad 3.
An ſine charitate poſſit eſſe aliqua uera uirtus, 22.q.23.7.0.
An charitas ſit omnium aliarum uirtutum forma.22.q.23.7.0.
An charitas ſit principium merendi, 12.q.114 4.0.
Charitas patiens eſt, benigna eſt.] Cum charitas ſe extendat ad opera omnium uirtutum, quomodo uirtus eſt ſpecialis, 22.q.23.4.ad 2.
Non quærit quæ ſua ſunt.] An ergo ex charitate non debeamus nos magis diligere quam proximum, 22.q.26 4.ad 3
Charitas nunquam excidit.] An ergo charitas ſemel habita non poſſit amitti.22.q.24.11.0.
An charitas maneat poſt hanc uitam In gloria 12.q 67.6.0.
Siue prophetiæ euacuabuntur.] Cur & quomodo prophetiæ ſint in patria euacuandæ 22.q.171.4.ad 2.
Siue ſcientia deſtruetur.] An uirtutes intellectuales maneant poſt hanc uitam, 1.q. 89.5.ad 1.12.q.67.2.0.
An fides maneat poſt hanc uitam, 12.q.67.3.0.
An ſpes maneat poſt mortem in ſtatu gloriæ.12.q.67.4 0.& 22.q. 19.2.0.
An aliquid fidei & ſpei remaneat in gloria.12.q.67.5.0.
Cum autem uenerit quod perfectum eſt.] Quomodo ueniente perfecto euacuabitur imperfectum, 3.q.58.7. ad 3.& q. 62.7. ad 1. & 22. q.4. 4. ad 1.
Videmus nunc per ſpeculum in ænigmate.] De triplici modo cognoſcendi quippiam, 1 q 56.3.c.
Vtrum aliquis in hac uita poſſit Deum per eſſentiam uidere, 1.q 12,11.
An intellectus creatus poſſit Deum per eſſentiam uidere, 1.q.12.1.0.
Nunc autem manet fides &c.] De tribus uirtutibus theologicis, & de eorũ ordine, 12.q.62. 3.& 4.
Maior autem horum eſt charitas.] An charitas ſit maxima inter uirtutes theologicas. 12.q 60.6.0.præcipue.

Euang. Luc. 18.

Conſummabuntur.] Quomodo omnia prædicta à prophetis ſint morte Chriſti conſummata, 12.q.103.3 ad 2.& 3.q.47.2.ad 1.
De effectibus paſſionis Chriſti, 3.q.49.
Gentibus.] Cur Chriſtus pati uoluit à gentilibus, 3.q.47.4.0.
Et illudetur.] An Chriſtus omnes paſſiones ſuſtinuerit, 3.q.46.5.
An dolor paſſionis Chriſti fuerit maior omnibus aliis doloribus, 3. q. 46. 6. 0.
Occident eum.] An Chriſtus ſit ab alio occiſus quàm a ſeipſo, 3.q 47.1.0.
De effectibus paſſionis Chriſti, 3.q.49.0.
Et tertia die reſurget.] An fuerit conueniens Chriſtum tertia die reſurgere,

re,3.q.53.2.o.
An Chriſtus fuerit in tribus diebus in ſepulchro,3.q.41.4.o.
Et ipſi nihil horum intellexerunt.] Cur Chriſtus interdum obſcure multa docuit,3.q.42.3.
Cæcus quidam.] An Chriſtus cõuenienter circa homines miracula fecerit, 3.q.44.3.o.
Fides tua te ſaluum fecit.]Cur operatio miraculorum attribuitur fidei,22.q.168.1.ad 5.
Magnificans Deum.]De gratiarum act one,22.q.106.
An homo teneatur gratias agere omni benefactori in omnibus,22.q.106.3.
An magis teneatur ad gratias reddendas innocens quàm pœnitens, 22.q.106.2.o.

Dominica in quadrageſima. Epiſt. 2. Cor 6.

Adiuuantes autem exhortamur.] De perſeuerantia,22.q.137.
In quo perſeuerantia conſiſtat. Ibid ar.1.c.f. & quid eo nomine ſignificetur,Ibid.ar.1.ad 2.
An debeamus perſeuerare uſque in finem.Ibid.
An perſeuerantia indigeat auxilio gratiæ,22.q.137.4.o.
In uacuum.]An opera uirtutum in charitate facta mortificari poſſint, 3.q.89.4.o.
An opera mortificata per peccatum,rurſus per pœnitentiam reuiuiſcant. 3.q.89.5.o.
Ecce nunc tempus acceptabile.]An Chriſtus conuenienti tempore pro ſalute generis humani ſit incarnatus.12.q.106.2.3.q.1.5.& 6.
Nemini dantes ullam offenſionem.]An ſcandalum ſit peccatum,& quantum peccatum,22.q.49.2.& 4.
An temporalia ſint dimittenda propter ſcandalũ uitandum.22.q.49.8.o.
In patientia.] In quo cõſiſtat patientia,22.q.136.1.c.
An ſit idem quod longanimitas,22.q.136.5.o.

Euang. Matth. 4.

In deſertum.]Cur Chriſtus uoluit in deſerto tentari,3.q.41.2.o.
An publice non debuerit tentari.3.q.41.2.ad 1.
Vt tentaretur.]Cur Chriſtus uoluit tentari,3.q.41.1.c.potiſſimum.
Quid tentare,22.q.97.1.2.& 4.
Cur Chriſtus poſt ieiunium tentari uoluit,3.q.41.3.c.
Quum Chriſtus uenerit ut diſſolueret opera diaboli,cur ea paſſus ſit. 3.q.41.1.ad 2.
A ſpiritu.]A quo ſpiritu Chriſtus ſit ductus,3.q.41.o.ad 2.
A diabolo.]Cur Chriſtus potius uoluit tentari à diabolo quàm à carne. 3.q.41.1.ad 3.
Ieiunaſſet.] Quid ſit ieiunium,22.q.147.2.in arg.ſed contra &c.
Ad quod ieiunium ſit inſtitutum,22.q.147.1.c.& 3.c.
An ieiunium ſit neceſſarium ad ſalutem,3.q.80.2.& 22.q.147.3.
An omnes teneantur quod eſt de præcepto eccleſiæ,22.q.147.4.o.
An iniuſti teneantur ad ieiunium ex præcepto,22.q.147.4.ad 5.
Quo tempore ſit ieiunandum,22.q.147.5.o.
An nimium ieiunans peccet.22.q.88.2.ad 3.
Quomodo uioletur ieiunium,22.q.147.6.o.
Quare nos ieiunamus ſolum uſque ad nonam,cum Iudæi uſque ad ueſperam ieiunabant.22.q.147.7.ad 1.
Cur Chriſtus uoluit ieiunare,cum non indigeret ieiunio ad effectus ipſius

ieiunij conſequendos, idque 40. diebus & noctibus, 3. q. 4. 2. ad 3.
Poſtea eſurijt]Cur poſt 40. dies potius eſuriit quam ante, 3. q. 41. 3. c. in fi.
Et accedens tentator.]An infra quadraginta dies fuerit unquam tentatus à diabolo. 3. q. 41. 3. ad 2.
Si filius Dei es,]Cur diabolus utebatur illis uerbis, ſi filius Dei es, 3. q. 41. 1. ad 1.
Dic ut lapides.] An prima tentatio fuerit de gula, 3. q. 41. 4. c.
An Chriſtus peccaſſet in gula faciendo de lapidibus panes ad ſubueniendum naturæ, 3. q. 41. 4. ad 1.
Qui reſpondens dixit.] Cur Chriſtus Deus & homo non proſtrauit diabolum ſua uirtute eum præſumentem tentare, 3. q. 41. 4. c. fi.
Et ſtatuit eum ſuper pinnaculum.]An uidentibus cunctis ſtatuerit diabolus Chriſtum ſuper pinnaculum, 3. q. 41. 4. ad 7.
Mitte te deorſum.] An ſecunda tentatio Chriſti fuerit de inani gloria, 3. q. 41. 4. c. in med.
Cum illi qui ducuntur inani gloria nitantur ſemper ad alta aſcendere, quomodo diabolus Deum Chriſtum tentat dicendo mitte te deorſum, 3. q. 41. 4. ad 2.
Quia angelis ſuis mandauit de te.]De cuſtodia angelorum, 1. q. 113. o.
Cum homo per liberum arbitrium poſſit cuſtodire ſeipſum, cur ei Angeli ad cuſtodiam deputantur. 1. q. 113. 1. ad 1.
Si angeli dantur in cuſtodiam cur igitur tam multi damnantur, 1. q. 113. 1. ad 3. & 4. ad 3.
An omnibus hominibus deputentur ſinguli angeli ad cuſtodiam. 1. q. 113. 2. & 4.
Cur unus angelus non ſufficiat ad cuſtodiam plurium hominum, 1. q. 113. 2. ad 1.
Quando datur angelus homini ad cuſtodiam, 1. q. 113. 5.
Vtrum angeli doleant de malis eorum quos cuſtodiunt. 1. q. 113. 7. o.
Non tentabis Dominum Deum tuum.] An tentare Deum ſit peccatum 22. q. 97. 2. o.
Et oſtendit ei omnia regna.]An ſit aliquis mons ita altus & excelſus ut inde totus mundus inſpici poſſit, ut ſic ex eo potuerint Chriſto omnia regna mundi oſtendi, 3. q. 41. 4. ad 7.
Hæc omnia dabo tibi ſi cadens,]Cur diabolus non dixit in hac tentatione, ſi filius Dei es, ſicut in duabus primis, 3. q. 41. 4. c. fi.
An diabolus tentauerit Chriſtum hac ultima tentatione de cupiditate, 3. q. 41. 4. c. & ad 3.
An in tertia tentatione conuenienter Chriſtus fuerit tentatus de idololatria, & quorſum. 3. q. 41. 4. ad 3.
Cur dixerit diabolus, ſi cadens adoraueris, 3. q. 41. 4. ad 3.
Cum poſt uictoriam omnium uitiorum remaneat homini tẽtatio ſuperbię & inanis gloriæ, quomodo conueniens eſt ordo harum tentationum. 3. q. 41. 4. ad 5.
Cum ſeptem ſint uitia capitalia, cur Chriſtus tantũ de tribus tentatus eſt, 3. q. 41. 4. ad 4.
Vade ſathana.] Cur Chriſtus non repulit diabolum imperioſe obiurgando, in duabus primis tentationibus, ſicut in ultima, 3. q. 41. 4. ad 6.
Tunc reliquit eum diabolus.]An reliquerit diabolus Chriſtum ex toto, 3. q. 41. 3. ad 3.
Et ecce angeli acceſſerunt. Quando angeli acceſſerunt ad Chriſtum & ei miniſtrauerint, 3. q. 41. 3. ad 2.

Dominica 2. Quadrag. 1. Theſſ. 4.

Obſecramus in Domino Ieſu.] An liceat hominem adiurare, 22.q.90.1.0.
Vt abundetis magis. De augmento charitatis, 22.q.24.4.& ſeq.
An charitas poſſit in hac uita eſſe perfecta, 22.q.24.8.
An inconuenienter diſtinguantur tres gradus charitatis, ſ. charitas incipiẽs, proficiens & perfecta, 22.q.24.9.
Hæc eſt enim uoluntas Dei ſanctificatio ueſtra.] Cur præceptum Dei, dicatur uoluntas Dei, 1.q.19.11.c.
De uoluntate ſigni, 1 q. 19 11.
A fornicatione.] Cur fornicatio eſt peccatum, cum is qui fornicatur nulli uideatur facere iniuriam, 22.q.154.2.c.& ad 4.
Vt ſciat unuſquiſque uas ſuũ.] Cur adulterium ſit peccatũ, 22.q.154.8.c.
De caſtitate & luxuria. 22.q.151.& ſeq.
De bonis matrimonij. Suppl.q 49.0.
In ſanctitate & honore.] An actus matrimonialis ſemper ſit peccatũ. ſupl. q.41.3 0.& 22.q.153.2.0.
An actus matrimonialis ſit meritorius. ſup.q.41.4.0.
Non in paſſione deſiderij.] An quandocunque aliquis uxorem cognoſcens non intendens aliquod bonum matrimonij, ſed ſolum delectationem, mortaliter peccet. ſupl. q.49 6.0.
Neque circumueniat.] An dolus ſit peccatum ad aſtutiam pertinens, 22.q. 55. 4.
An fraus ſit peccatum pertinens ad aſtutiam, 22. q. 55. 5.
De fraude quæ contingit in emptione & uenditione aut uendendo rem pluris quam re uera ualeat, aut propter defectum rei uenditæ, aut propter uitium rei uenditæ celatum, 22.q.77.1.2.& 3.
Quoniam uindex eſt Dominus.] De effectibus & pœnis peccatorum. 12.q. 85. & ſeq.
An nullum peccatum inducat reatum pœnæ æternæ. 12.q.87.3.0.
De pœna primi peccati, 22.q.164.0.

Euang. Matth. 15.

Clamauit dicens miſerere.] De oratione. 22.q.83.0.
An oratio debeat eſſe uocalis, 22.q.83.12.
An per orationes accipiamus quod Deus diſpoſuit nobis dare. 22.q.83.1. c.fin.& 5.ad 2.
Cur Deus aliqua præſtet non petentibus. 22.q.83.1.ad 3.
Filia mea.] An poſſimus aliquid determinate à Deo petere. 22.q.83.5.0.
An poſſit homo temporalia à Deo petere, 22.q.83.6.0.
A dæmonibus uexatur.] De impugnatione dæmonum, 1.q.114.0.
Vide Euangelium Dominicæ ſeq.
Et accedentes diſcipuli rogabant eum.] An debeamus pro aliis orare, 22. q.83 7. 0.
Non ſum miſſus.] Cur gentibus Chriſtus prædicare non debuit, 3.q.42.1.
Cum ſcriptum ſit de Chriſto, dedi te in lucem gentium, quomodo gentibus prædicare non debuit, 3.q.42.1.ad 1.
Cur Chriſtus prædicauerit Iudæis primo per ſe, gentibus autem per Apoſtolos ſuos. c.fi.& ad 2.
Cur Chriſtus non omnibus gentibus prædicauerit, ſicuti prædicauit mulieri huic Cananeæ & Samaritanæ, 3.q.42.1.ad 3.
Etiam Domine, nam & catelli.] De humilitate in quo conſiſtat, 22.q.161. ar.1.& 2.

An homo debeat ſe omnibus per humilitatem ſubiicere, 22.q.161.3.
De gradibus humilitatis, 22.q.161.6.
Et mulier magna.] Cum ſcriptum ſit, ante mortem non laudes hominem, quomodo Dominus Cananæam hanc laudauit. 22.q.115.1.ad 1.
Magna eſt fides.] An fides ſit in uno maior quàm in alio. 22.q.5.4.0.
Fiat tibi ſicut uis.] An ratio ſit meritoria, 22.q.83.15.
An peccatores orando non impetrent aliquid à Deo, 22.q.83.16.

Dominica 3. Quadrag. Epiſt. Epheſ. 5.

Eſtote imitatores Dei.] An homo debeat ſuam uoluntatem conformare uoluntati Dei. 12.q.19.9.0.& 10.0.
An omnis Chriſti actio ſit nobis imitanda, 3.q.37.1.ad 2.
De ſequendo Chriſtum. Vide Euang. In feſto Conuerſionis Pauli.
Et tradidit ſemetipſum pro nobis.] An Chriſtus fuerit ex obedientia mortuus. 3.q.47.2.0.& 49.1.c.
Oblationem & hoſtiam.] An paſſio Chriſti fuerit operata per modũ ſacrificij. 3.q.48.3.0. De ſacerdotio Chriſti. 3.q.22.0.
An Chriſtus fuerit ſimul ſacerdos & hoſtia, 3.q.22.2.
Impudicitia. Quid nomine impudicitiæ intelligatur, & unde oriatur. 22.q.148.6.c.fi.
Aut turpitudo.] An obſcœna cõfabulatio, amplexus, & oſculatio, ſint peccata mortalia. 22.q.154.4.0.
Aut auaritia.] Quid accipiatur hic nomine auaritiæ 12.q.72.2.ad 4. & q.73.5.ad 1. De auaritia, 22.q.118.
Scurrilitas.] Quid ſcurrilitas, 22.q.148.6.c.fi. Vnde oriatur, Ibid.
Omnis fornicator aut immundus.] An fornicatio ſit peccatum mortale. 22.q.154.2.& 3.
Quod eſt idolorum ſeruitus.] Qua ratione auaritia dicatur idololatria. 22.q.118.5.ad 4.
Venit ira Dei.] Quomodo ira tribuitur Deo cum paſſio non ſit in Deo, 1.q.3.2.ad 2.& q.19.11.c.& 20.1.ad 2.

Euangel. Luc. 11.

Et erat eiiciens dæmonium.] Quid ſint dæmones, 1.q.115.5.c.
An poſſit demon nocere homini quoad animam & quoad corpus. 3.q.49.2.ad 1.& ad 2.
An dæmones poſſint tranſmutare homines in beſtias, 1.q.114.4.ad 2.
Quomodo diabolus facit apparere corpus humanum corpus beſtiale, 1.q.114.4.ad 2.
An dæmones uexent homines magis uno tempore quam alio, 1.q.115.5.ad 1.
Cur dæmones per nigromanticos inuitati ſub certis conſtellationibus ueniunt. 1.q.115.5.ad 2.
Quomodo alliciantur carminibus, lapidibus, herbis & ſimilibus, 1.q.115.5 ad 3.
Cur dæmones faciunt quaſdam leuitates, 12.q.89.4.ad 3.
An dæmones poſſint hominem impellere in peccatum, 12.q.80.3 0.
Et cum eieciſſet dæmonium.] Cur Chriſtus obſeſſos à dæmonibus liberauit. 3.q.44.e.fi.
Cur expellendo dæmones Dominus permittebat fortius diſcerpere dæmoniacos, 3.q.41.1.ad 4.
De exorciſmis quibus dæmon corporaliter & ſpiritualiter pellitur, 3.q.71.2.3.& 4.

In Beelzebub principe dæmoniorum.] Vtrum in dæmonibus ſit prælatio, 1.q.109.2 o.
An obediant ſuperioribus ex amicitia. 1.q.109.2.ad 2.
Eijcit dæmonia.]An uirtute ſuperiorum dæmonum inferiores à corporibus expellantur,3.q.43.2.ad 3.
Et alij tentantes.]An tentare ſit peccatum,22.q 97.2.0.
Vt uidit cogitationes.] an anima Chriſti cognoſcat cogitationes hominum, 3.q.10.2.
Omne regnum in ſe diuiſum]An ſufficienter Dominus per rationes has in uirtute Dei & non diaboli eijceret dæmonia,3.q.43.2.ad 3.
Cur omne regnum in ſe diuiſum deſoletur,22.q.37.2.ad 3.
An ſit concordia inter dæmones,1.q.109.2.ad 2.
Vniuerſa arma eius auferet.] An per paſſionem Chriſti ſimus liberati à poteſtate diaboli,3.q 49.2.0.
Reuertar in domum meam.]An dæmon qui ſuperatur ab aliquo,non propter hoc ab impugnatione arceatur,1.q.114.5.0.
An per hoc quod ſpiritus immundus redit,culpa per pœnitentiam dimiſſa redeat.3 q.88.1 ad 2.potiſſimum.
An peccata dimiſſa non redeant per ingratitudinem,3.q.88.2.0.

Dominica Lætare, Epiſt. Gal. 4.

Quæ quidem ſunt per allegoriam dicta.] An ſcriptura ſacra habeat plures ſenſus 1.q 1.10.
In ſeruitutem generans.]De differentia legis ueteris & nouæ, 12.q.91.5.c potiſſimum.
Cur lex uetus dicatur lex timoris & ſeruitutis.12.q.107.1.ad 2.
An lex uetus fuerit bona,12.q.98.1.0.
An lex uetus non debuerit inducere homines ad obſeruãtiam præceptorũ per temporales promiſſiones & comminationes,12.q 99.6.0.
Libera eſt.]An lex noua ſit lex amoris & proinde libertatis. 12.q. 107. 1. ad 2.
An lex noua iuſtificet,12.q.106.2.0.
Quæ non patis.]An lex noua debuerit dari ab initio mundi, 12.q.106.3.0.
An nulli durante ſtatu ueteris legis ſiue teſtamenti pertinuerint ad nouam legem,& proinde ſaluati ſint,12.q.106.1.ad 3.& 3.ad 2.& q.107.1.ad 2. & ad 3.& q.98.2.ad 4.
An ſimiliter tempore noui teſtamenti pertineant aliqui ad uetus teſtamentum.12.q.107.1.ad 2.
Quia multi filij deſertæ magis.]An in lege noua præter Iudæos fuerint ſaluati gentiles,12.q.98.4.arg.1.& 3.q 42.1.0.

Euang. Ioannis 6.

Quia uidebat ſigna quæ faciebat.]An Chriſtus ſigna & miracula facere debuerit,3 q.43.1.0. Quid ſit miraculum,1.q.105.7.c.
An ſolus Deus poſſit facere miracula,1.q.110.4 c.
An unum miraculum non ſit maius alio,1.q 105 8 0.
An gratia miracula faciendi poſſit alicui ſancto communicari, 1.q. 13.2.ad 5.& 22.q.178.0.
Quare non omnibus ſanctis detur gratia miraculorum,22.q.178.2.ad 5.
An miracula quæ Chriſtus fecit, fuerint ſufficientia ad oſtendendam diuinitatem ipſius.3.q.43.4.0.
Super his qui infirmabantur.] An Chriſtus conuenienter fecerit miracula circa homines,3.q.44 3.0.

De miraculis uide plura in Euang. In feſto Aſcenſionis Domini.
Et uidiſſet quia multitudo magna.] De eleemoſyna, 22.q.32.
An dare eleemoſynam ſit in præcepto, & quando 22.q.32.5.0.
De miſericordia, quanta ſit uirtus, 22.q.30.4.0.
Tentans eum.] Cur Chriſtus tentat hominem, cum eius mentem nouerit. 22.q.97.2.c.
Accepit Ieſus panes.] De ſacramento euchariſtiæ, 3 q.73.& ſeq.
Et cum gratias egiſſet.] Cur Chriſtus in miraculis faciendis orauerit, 3.q. 43.2.ad 2.
Vt autem impleti ſunt.] Quomodo hæc multiplicatio panum facta eſt. 3. q.44.4.ad 4.
Hic eſt uere propheta.] De prophetia, 22.q.171.& ſeq.
An Chriſtus fuerit propheta, 3.q.7 8 0.

Dominica in paſſione, Epiſt Hebr.9.

Chriſtus aſſiſtens pontifex.] An Chriſto conueniat eſſe ſacerdotē, 3.q.22.1.
De ſacerdotio Chriſti, 3 q.22.
Futurorum bonorum.] Quare Chriſtus dicatur Pontifex futurorum bonorum, 3.q 22.5 c.princ.
Non manufactum.] An Chriſtus debeat dici conceptus de ſpiritu ſancto, 3.q.32.2 0.
Sed per proprium ſanguinem.] An Chriſtus fuerit hoſtia quam ipſe tanquā ſacerdos Deo patri obtulit. 3.q.22.
Qualis hoſtia Chriſtus fuerit 3.q.22.2.c.fi.
Aeterna redemptione.] An ſacerdotium Chriſti maneat in æternum, 3.q. 22. 5. 0.
Redemptione inuēta.] An Chriſtus per ſuam paſſionem aperuerit nobis ianuam cœli. 3.q.49.5.0.& q.22.5.c.fi.
An effectus ſacerdotij Chriſti pertineat ad Chriſtum, an ſolum ad alios, 3. q.22.4 0.
An ſacerdotiū Chriſti fuerit ſecundum ordinem Melchiſedech, 3.q.22.6.0.
Si enim ſanguis hircorum.] An ceremoniæ ueteris legis habebant uim iuſtificandi. & qualem, 12.q.103.2.0.
Sanguis Chriſti emundabit.] An effectus ſacerdotij Chriſti ſit expiatio peccatorum. 3.q.22.3.0.
An ſimus per paſſionem Chriſti Deo reconciliati, 3 q.49.4.0.
Ideo noui teſtamenti mediator eſt.] Quæ in mediatore conſideranda, 3. q. 26.2.c.
Secundum quam naturam Chriſtus dicitur mediator, 3.q.26.2.0.
An eſſe mediatorem Dei & hominum ſit proprium Chriſto, 3.q.26.1.0.

Euang. Ioannis 8

Quis ex uobis arguet.] An ſit peccatum bonum ſuum cognoſcere, illudque approbare, 22.q.132.1.c.
An ſit proprij nominis iactantia, quando quis extollit ſe ſupra id quod eſt in opinione hominum, 22.q.112.1 c.
An Deus ſe laudans & quærens ſuam gloriam peccet inani gloria, 22.q.132. 1.ad 1.præcip.
Quando ſit laudabile appetere gloriam ſuam & bonam famam, 22.q.132. 1. ad 1.
Si ueritatem uobis dico. De ueritate, 1.q.16.
De uirtute ueritatis ſiue ueracitatis, 22.q.109.0.
Propterea uos non auditis.] An homo poſſit uerum cognoſcere ſine gratia.

12.q.109. An fides ſit donum Dei.22.q.6.1.
Cur audientium unam & eandem prædicationem quidam credunt,& quidam non credunt.22.q.6.1.c.
Quomodo moueat Deus intellectum creatum, 1.q.105.3.& q.69.5.ad 2.
Reſponderunt ergo Iudæi & dixerunt ei nohne benedicimus.]An Chriſtus non debuerit Iudæis prædicare ſine eorum offenſione,3.q.42.2 o.
Quia Samaritanus es.] An Inuidia ſit uitium capitale,22.q.36.4.o.
Quæ ſint filiæ inuidiæ,Ibid.ad 3.
De contumelia,unde oriatur,22.q.72.4.
De maledictione.22.q.76.
Abraham mortuus eſt.]An omnes moriantur ſecundum corpus, 12.q.81, 3.ad 1.& ſupl.q.78.1.o.
An mors ſit effectus peccati.12.q.85.5.o.& 22.q.164.1.o.
Quomodo uiuificentur mortalia corpora noſtra per inhabitantem ſpiritũ in nobis.12.q.85.5 ad 2.
Si ego glorifico meipſum gloria mea nihil eſt.] De inani gloria,quot modis gloria dicatur uana,22.q.132.1.c.fi.
Ero uobis ſimilis mendax.]Cur Dominus publice Iudæorum uitia redarguerit.3.q.32.2.c.fi.& 22.q.72.2.ad 2.
Abraham pater ueſter exultauit.]An fuerit ex meritis ipſius Abrahæ quod promitteretur ei ſemen in quo benedicendæ eſſent omnes gentes, 12.q.98.4.c.
Antequam Abraham fieret,ego ſum.] An ille homo demonſtrato Chriſto inceperit eſſe,3.q.16 9 o.
Ieſus autem abſcondit ſe,& exiuit de templo.]An Chriſtus per hoc quod in medio inſidiantium ſtaret,& non apprehenderetur, oſtendebat deitatis ſuæ eminentiam, 3.q.44.3.ad 1.fi.

Dominica Palmarum, Epiſt. Philip. 2.

Qui cum in forma Dei eſſet.]Cum Chriſtus ſit eiuſdem formæ ſiue naturæ cum Deo patre,quomodo igitur eſt alius ab eo, 1.q.31.2.o. & ad 2. paucis.
Non rapinam arbitratus eſt eſſe ſe æqualem Deo.]An filius ſit patri æqualis.1.q.42.4.& ſeq.
An diabolus & primus homo uoluerint rapere diuinitatem. 1.q.63.3.o. & 22.q.163.2.o.& in arg.Sed contra.
Exinaniuit.]An Deo competat humiliari,& ſecundum quam naturam.22.q.161.1.ad 4.
Quomodo Chriſtus dicitur exinanitus,3.q.57.2.ad 2.
Formam ſerui accipiens.] An conueniens fuerit Chriſtum incarnari, 3.q.1.ar.1.
An perſonæ diuinæ conueniat aſſumere naturã creatam, 3.q.3.1 o.
In ſimilitudinem hominum.]An ergo Chriſtus non aſſumpſit uerum corpus humanum,3 q.5.1 ad 1.
Et habitu inuentus ut homo.] An ergo humana natura fuerit unita uerbo Dei accidentaliter,1.q.2.6.ad 1.
Obediens uſque ad mortem.] An Chriſtus fuerit ex obedientia mortuus, 3.q.47.2.o.
De Paſſione Chriſti,3.q.46.
Quanta ſit perfectio mori ex obedientia,22.q.124.3.ad 2.
Mortem autem crucis.] An Chriſtus debuerit pati in cruce, 3.q.46.4.o.
Propter quod & Deus exaltauit illum.] An Chriſtus per ſuam paſſionem meruit exaltari,3.q.49.6.o.& 53.1.c.& 59.3.o.& 6.c.

Et

Et donauit illi nomen quod eſt.] Quomodo Deus dederit nomen quod eſt nomen.3.q.49.6.c.fi.

Euang. Matth. 26.

Scitis quia poſt biduum paſcha fiet.] An conuenienti tempore Chriſtus paſſus ſit 3.q.46.9. o.

Ne forte fiat tumultus.] De ſeditione. 22. q. 42. In quo conſiſtat. 22. q. 42.1.c.

An reſiſtentes malis, defendendo bonum commune, ſint ſeditioſi. 22. q. 42.2.c fi.

Indignati ſunt.] Quid ſit indignatio, & unde oriatur. 22.q. 158.7.c.

Me autem non ſemper habebitis] An ergo Chriſtũ non habeamus quotidie in ſacramento Eucharistiæ. 3.q.75.1.ad 2.

Prima autem die azymorum.] Quæ dicebatur prima dies azymorum. 3. q.46 9.ad 1.& q 74.4. ad 1.

Quando incipiebat Paſcha 3.q 46.9 c.ad 1.& 4.74.4.c.ad 1.

Qui intingit mecum manum.] Quomodo Chriſtus nulla ſecreta admonitione præcedente recte denunciauerit & publicauerit peccatum Iudæ. 22.q 33.7.ad 2.

Bonum erat ei ſi natus.] An eſſe ſit magis appetibile quam non eſſe. 1. q. 5.art.2.ad 3.& 12.q 8. 1. ad 3.

An damnati recta ratione & deliberatiua, uellent non eſſe. Suppl. quæſt. 98.3. o.

Cœnantibus autem illis accepit Ieſus panem.] De ſacramento eucharistiæ 3.q.73.& ſequentibus. An ſit conueniens huius ſacramenti inſtitutio. 3. q.73.5.o.

Quæ ſit huius ſacramenti materia.3 q. 73.o.

An Chriſtus acceperit ſic panem, ut eum comederit.3.q.81.1.ad 1.

Hoc eſt corpus meum.] An hæc ſit conueniens forma conſecrationis panis, (hoc eſt corpus meum,) 3 q.78.2.

Hic eſt ſanguis meus noui teſtamenti.] An hæc ſit conueniens forma conſecrationis uini, hic eſt calix ſanguinis mei noui & æterni teſtamenti, &c. 3.q 78.3 o.

An prædictę locutiones, hoc eſt corpus meum & hic eſt calix ſanguinis mei, ſint ueræ. 3 q.78.5.o.

Cum illud bibam uobiſcum in regno patris mei.] An omnes quibus corpus ſuum & ſanguinem Chriſtus dederat, cum eo iterum erant habituri uinum in regno Dei.3 q.81.2.ad 1.

Omnes uos ſcandalum patiemini.] Cur permittat Deus homines interdũ cadere.12.q.79.4.& 98.2.ad 3.

Præcedam uos in Galilæam.] Cur potius uoluerit eos pręcedere in Galilęã quam alibi 3.q.55.3. ad 4.

Cœpit contriſtari.] An Chriſtus fuerit contriſtatus. 3. q. 15. 6. ad 1. & 4.c. fi.

Triſtis eſt anima mea.] Triſtitia quid.12.q.35.1.& q.42.3.

An triſtitia fuerit in Chriſto. 3.q.15.4.c.& 6.o.

Cum triſtitia contrarietur uoluntati, an ergo Chriſtus uoluntatie non ſit paſſus.3.q.15.6. ad 3.

Procidit in faciem ſuam orans.] An Chriſto competat orare. 3.q.21.1.o.

Secundum quam competit ei orare. 22.q.83.10.ad 1.& 3.q.21.2.o.

An fuerit conueniens pro ſe orare.3.q.21.3.o.

Tranſeat à me calix iſte.] Cur Chriſtus paſſionem ſuam uocet calicem.3. q.78.3. ad 1.

Veruntã-

Veruntamen non ſicut ego uolo.] An Chriſtus ſecundum uoluntatē humanam aliud uellet, quam ſecundum uoluntatem diuinam.3.q.18.6.ad 1.
An uoluntas humana non uoluerit aliud quam Deus uult. 3.q.18.5.o.
An in Chriſto fuerit contrarietas uoluntatum. 3 q. 18.6.o.
An hæc oratio Chriſti fuerit exaudita. pater ſi poſſibile eſt, &c.3.q.21.4 1m
Pater mi, ſi nō poteſt hic calix tranſire niſi bibam illum.] An ergo non fuerit poſſibilis alius modus liberationis humanę quam per paſſionem Chriſti.3.q.46.2.ad 2.
Quemcunque oſculatus fuero.] De ſimulatione & hypocriſi. 22.q.111.o.
Conuerte gladium tuum in locum ſuum.] An clericis & epiſcopis liceat pugnare.22.q.40.2.o.& q.64.4.o
Omnes enim qui acceperint gladium.] Quomodo hoc uerum ſit, cum non omnes gladium accipientes gladio pereant.22.q.40.1.ad 1.
An ſit licitum occidere homines peccatores.22.q. 64.2.o.
An interficientes ex legitima poteſtate maleficos, accipiant gladium. 22.q.40.1.ad 1.
Docens in templo.] An Chriſtus omnia publice docere debuerit.3.q.42.3.o
Quærebat falſum teſtimonium contra Ieſum.] An falſum teſtimonium ſit peccatum mortale & quantum.2.2.q.70. 4. o.
Adiuro te.] Quid ſit adiurare.22.q.90.1.c.
An liceat hominem adiurare. 22.q.90 o.
Blaſphemauit.] Quid ſit blaſphemia. & quot modis contingat. 22.q.13.1.c
An Blaſphemia ſit peccatum & quale.22.q.13.2.& 3.
Tunc expuerunt in faciem eius.] Secundum quæ membra & ſenſus Chriſtus paſſus ſit.3.q.46.5.c.fi.
Prophetiza nobis quis eſt qui te.] De irriſione; An ſit peccatum mortale. 22.q.75.2.
At ille negauit.] An Petrus negando Chriſtum amiſerit charitatem. 22.q. 24.12 ad 2.
Cur Deus aliquando permittit aliquos cadere in peccatum.12.q.79.4.& q.98.2. ad 3.
Tunc cœpit deteſtari & iurare.] An liceat ſibi uel alteri maledicere. 22.q.76.1. o.
Et fleuit amare.] De pœnitentia ſecundum quod eſt uirtus. 3.q.85.o.
An pœnitentia ſit uirtus.3.q.85.1.o.
Tradiderunt Pontio Pilato.] An Iudei tradentes Chriſtum Pilato, peccauerint.3.q.47.3.ad 3.
Quare Iudæi tradebant Chriſtum Pilato, & non potius ipſi eum occidebant.3.q.47.4 ad 3.
Tunc uidens Iudas qui eum tradidit.] Cur Iudas tradendo Chriſtum peccauerit.3.q.47.3. ad 3.
Dicens peccaui.] An contritio ſit actus uirtutis.Suppl.q.1.ar.2.
Et abiens laqueo.] An deſperatio ſit peccatum, & in quo conſiſtat. 22. qō. 20. 1.o.
An ex horrore propriorū peccatorum oriatur deſperatio.22.q.20.1.ad 2.
An ex Acedia oriatur. 22.q.20. 4.o.
Se ſuſpendit.] An liceat ſeipſum interficere. 22.q.64.5.o.
Emerunt ex illis agrum figuli in ſepulturam.] An liceat uendere ſepulturā in loco ſacro.22.q.100.4. ad 3.
Ante præſidem.] An Iudex poſſit iudicare non ſibi ſubiectum. 22.q. 67. 1.
Et cum accuſaretur.] An homo teneatur ad accuſandum. 22.q.69.1.
An ſit neceſſarium accuſationem fieri in ſcriptis. 22. q.69. 2.o.
Quomodo accuſatio reddatur iniuſta. 22. q.69.3.o.

An Iu-

An Iudex poſſit iudicare aliquem ſine accuſatore.22.q.67.3 o.
Et non reſpondit ei ullum uerbum.] An reus non teneatur Iudici interrogāti ueritatem ad omnia reſpondere.22.q.69.1.c.& 2.c.
Conſueuerat preſes populo dimittere unum.] An Iudex licitè poſſit pœnā relaxare.22.q 67 4.o.
Sciebat enim quod per inuidiam tradidiſſet eum.] An Iudici liceat iudicare contra ueritatem quam nouit, propter ea quæ in contrarium proponuntur. 22.q 67.2.o.
Hodie per uiſum.] An diuinatio quę fit per ſomnia non ſit illicita. 22.q. 95.6.o.
Innocens ego ſum.] An Pilatus non peccauerit tradendo Chriſtum crucifigendum.3 q 47.3. ad 3.
Vt crucifigeretur.] An Chriſtus debuerit pati in cruce. 3.q 46 4.
Et exuentes eum.] An Chriſtus omnes paſſiones ſuſtinuerit. 3.q.46.5.o.
An dolor paſſionis Chriſti fuerit maior omnibus alijs doloribus.3.q.46.6.o
Et uenerunt in locum qui dicitur Golgotha.] An Chriſtus fuerit conueniēti loco paſſus.3 q 46 10.
Cur Chriſtus non ſit paſſus in Nazareth uel in Bethlehem, ſed in Hieruſalem.3 q.46 10.ad 1.
Cur Chriſtus extra portam paſſus ſit,& non potius in templo aut in ciuitate.3.q.46.10 ad 2.
Crucifixerunt eum.] An peccatum Chriſtum crucifigentium fuerit grauiſſimum.3 q.46.6.o.
Miſerunt ſortem.] Quid ſortes 22.q.95.8.c. Quot ſint ſpecies ſortis, Ibidē.
An ſit licitum uti ſortibus.22.q 95.8. o.
Tunc crucifixi ſunt cum eo duo latrones.] An fuerit conueniens Chriſtum cum latronibus crucifigi.3.q 46.ar.11.
Idipſum autem & latrones improperabant ei.] Cum Lucæ 23. dicatur qđ unus eorum qui crucifixus erat cum Chriſto, ei dicebat, memento mei, &c.an pręter latrones blaſphemantes fuerit cum eo crucifixus alius non blaſphemans.3.q.46.11. ad 3.
Tenebræ factæ ſunt ſuper terram.] An in paſſione Chriſti fuerit aliqua immutatio facta circa curſum cæleſtium corporum. 3.q.44.2. ad 2.
Vt quid dereliquiſti me.] Quomodo Deus pater dereliquerit Chriſtum in paſſione.3 q.47.3.c.ſi.
An in morte Chriſti fuerit ſeparata deitas à carne.3. q.50. 2. ad 1.
Clamans uoce magna emiſit ſpiritum.] Cur Chriſtus magna uoce clamauit dum ſpiritum emitteret.3.q.47.1.ad 2.
An fuerit Chriſtum conueniens mori.3.q.50.1. o.
An Chriſtus in triduo mortis fuerit homo. 3.q.50.4.
An fuerit idem numero corpus Chriſti uiuentis & mortui. 3. q. 50.5.o.
Et ecce uelum templi ſciſſum eſt.] Cur in paſſione Chriſti ſciſſum eſt uelū 3.q.44.4 ad 3.
Et terra mota eſt.] Cur in paſſione Chriſti terra mota eſt, petræ ſciſſæ, & & monumenta aperta ſunt.3.q.44.4.ad 3.
Et multa Corpora ſanctorum.] An illi ſancti reſurrexerunt iterum morituri.3.q.53.3 ad 2.& Suppl. q.77.1. ad 3.
Maria Iacobi & Ioſeph mater.] An hæc Maria quæ dicitur hic Iacobi & Ioſeph mater, ſit mater Chriſti 3 q.28.3.ad 6.
In ſindone munda.] Cur Chriſti corpus fuit inuolutum in ſindone munda. 3.q.51.2.ad 3.
In monumento ſuo nouo.] Cur Chriſtus fuit poſitus in monumento exciſo in petra.3.q.51.2.ad 4.

Cur

Cur Chriſtus uoluit ſepeliri in horto, ac in monumento nouo & alieno. 3. q. 51. 2. ad 4.
Cum mors Chriſti fuerit turpiſſima, cur uoluit ita honorifice à magnatib⁹ ſepeliri. 3. q. 51. 2. ad 1.
An corpus Chriſti fuerit incineratum. 3. q. 51. 3. o.
Quandiu Chriſtus fuerit in ſepulchro. 3. q. 51. 4. o.

Dominica Paſcha. 1 Corinth 5.

Expurgate uetus fermentum.] Quid ſignificat fermentum. 3. q. 74. 4. c. fi. & ad 3
Vt ſitis noua.] De declinando à malo & faciendo bonum. 22. q. 79. artic. 1. & ſeq.
De peccato ſemper fugiendo. 22. q. 35. 1 ad 4.
De contentione & diſcordia. 22. q. 37. & 38.
De fornicatione & inceſtu. 22. q. 154. 2. & 3. & ar. 9.
De inuidia & detractione 22. q. 36 & 73.
Etenim Paſcha.] Quid nomine paſchæ intelligatur. 3. q 46. 9. ad 1.
Quæ ſit ratio literalis & figuralis eorum quæ fiebant circa agnum paſchalem. 12. q. 102. 5. ad 2. pulch è.
Quod feſtum noui teſtamenti ſuccedit feſto paſchatis ueteris teſtamenti. 12. q. 103. 3 ad 4 fi.
Itaque epulemur non in fermẽto ueteri.] Quomodo Paſcha noſtrum Chriſtus ſit à nobis edendum. 12. q. 102 5. ad 2. fi.

Euang Mar ult.

Vt uenientes ungerent eum.] An charitatis ſit magis proprium amare quam amari. 22. q. 27. 1. o. An beneficientia ſit actus charitatis. 22. qõ. 31. 1. o.
Quibus ſit bene faciendum. 22. q. 31. 2 & 3.
Et ualde mane una ſabbathorum.] De religione. 22. q. 81.
De deuotione in quo conſiſtat deuotio. 22. q. 82. 1. c.
An ſit actus religionis. 22. q 82. 2. o.
Orto iam ſole.] Quomodo igitur Ioannes dicit quod Maria Magdalenę uenit mane cum adhuc tenebræ eſſent ad monumentum. 3. quæſt. 53. 2. ad 3.
Et introeuntes in monumentum.] Quid hic intelligatur per monumentũ. 3. q. 55. 6. ad 5.
Viderunt iuuenem ſedentem.] Cum Ioannes dicat Mariam Magdalenam duos angelos in albis ſedentes uidiſſe, & Lucas narret duos uiros ſecus mulieres in ueſte fulgenti ſtetiſſe, quomodo igitur Marcus dicit quod uiderint ſolum unum iuuenem ſedentem in dextris, &c. 3. q. 55. 6. ad 5.
Qui dicit illis nolite expaueſcere.] Cur angelus omnium primus reſurrectionem Chriſti manifeſtat 3. q. 55. 2. c. fi.
Cur angeli hominibus in reſurrectione apparuerunt. 3. q. 44. 1. ad 1.
Cum illi quibus manifeſtata eſt reſurrectio Chriſti, fuerint teſtes reſurrectionis Chriſti, & mulieres in eccleſijs tacere debeant, quomodo igitur conuenienter reſurrectio Chriſti primo manifeſtata eſt mulieribus 3. q. 55. 1 ad 3.
Reſurrexit,] De reſurrectione Chriſti. 3. q. 53. & ſeq.
An fuerit neceſſarium Chriſtum reſurgere 3 q. 53. 1.
Quando Chriſtus reſurrexit. 3. q. 52. 4. ad 3.
An conueniens fuerit Chriſtum tertia die reſurgere. 3. q. 53. 2. o.

Qua uirtute Chriſtus reſurrexerit.3.q.53.4.o.
De reſurrectione. Suppl.q.75 & ſequentibus.
Præcedet uos in Galilæam]Cur Chriſtus uoluit ſe conſpiciendum Apoſtolis prębere in Galilæa 3.q.55. 3.ad 4.

Feria 2. Paſchæ, Epiſt. Act. 10.

Incipiens enim à Galilęa.]Cur euangelium inceptum eſt prędicari ſolis Iudæis.12.q 98.4.o. 3.q.42 1 c.
Quomodo unxit eum ſpiritu ſancto.]An in Chriſto fuerit gratię plenitudo 3.q.7.9.o.& 10.o.
Et uirtute.] An anima Chriſti habuerit omnipotentiam reſpectu executionis propriæ uoluntatis. 3.q 13.4.o.
Sanando omnes oppreſſos à diabolo.] Cur Chriſtus uoluit obſeſſos à dæmonibus liberare.3.q 44.1 c.
Suſpendentes in ligno.] Cur Chriſtus uoluit ſuſpendi in ligno. 3. quæſt. 46.4.c.
Hunc Deus ſuſcitauit.]An ergo Chriſtus propria uirtute non reſurrexerit. 3.q.53.4 o.
Tertia die.] An conueniens fuerit Chriſtum tertia die reſurgere. 3. quæſt. 53. 2. o.
Et dedit eum manifeſtum fieri non omni populo.] De manifeſtatione reſurrectionis Chriſti. 3 q. 15. Cur Chriſtus noluit ſuam reſurrectionem omnibus manifeſtari.3.36.2.c.& q.55 1.o.
Nobis qui manducauimus.] An Chriſtus manducando, & bibendo poſt reſurrectionem cum Apoſtolis oſtendebat ſe uere reſurrexiſſe. 3. quæſt. 55.6.1.
An comedere & bibere non repugnet conditioni glorię.3.q.55. 9. ad 2.
Qui conſtitutus eſt à Deo Iudex uiuorū & mortuorum.]An iudiciaria poteſtas ſit ſpecialiter Chriſto attribuenda. 3.q.59. 1.o.
An ad iudiciariam poteſtatem Chriſti pertineant omnes res humanæ.3.q. 59.4. o.
An poteſtas iudiciaria Chriſti etiam ad angelos ſe extendat.3.q.59.6.o.
Huic omnes prophetæ teſtimonium perhibent remiſſionem peccatorum.]
An alio modo quàm per Chriſtum potuerit homo ſaluari. 12. quęſt. 91. 5.ad 2.
An reſurrectio Chriſti ſit cauſa reſurrectionis corporum. 3.q.56.1.o.
An reſurrectio Chriſti ſit cauſa reſurrectionis animarum.3.q.59.2.o.

Euang. Luc. 24.

Et ipſe Ieſus appropinquans.]Vbi Chriſtus fuit tempore eo quo diſcipulis ſuis non apparuit.3.q.55.3.ad 2.
Oculi illorum tenebantur]An oculi iſtorum duorum diſcipulorum aliquibus præſtigijs detinebantur.3 q.55.4. ad 2.
Eſtis triſtes.]In quo conſiſtat triſtitia. 12.q.35.1.c.& 2. De cauſa triſtitię. 12.q 36.o.Quantum mali proueniat ex triſtitia.12.q.37.o.
An omnis triſtitia ſit mala.12.q.39.1. o.
Tu ſolus peregrinus es.]An Chriſtus conuenienter apparuerit diſcipulis in alia effigie. 3.q 55.4.o. Quomodo per apparitionem Chriſti in aliena effigie non fuerit infirmata fides diſcipulorum de reſurrectione Chriſti. 3.q.55.4.ad 3.Cur peregrinus in aliena forma Chriſtus apparuit. 3. q. 55.4.c. ſi.
Quibus ille dixit.] An Dominus alios interroget ut aliquid diſcat.3.q.12. 3. ad 1.

Potens

Potens in opere & ſermone.] Qualis debeat eſſe concionator. 3.q.41.3. ad 1.
Nos autem ſperabamus.] An incipiebant iam tepeſcere circa fidem. 3.q. 55.4.c.fi.
O ſtulti & tardi corde.] An Chriſtus hoc dicendo non dixerit contumeliam his duobus diſcipulis. 22.q.72.2.ad 2. An cęcitas mentis ſit peccatum. 22.q.15.1.o. An cęcitas mentis oriatur ex uitijs carnalibus. 22.q.15.3.o.
Nonne hæc oportuit Chriſtum pati & ita.] Ad quid peruenit Chriſtus per ſuam paſſionem. 3.q.45.1.c.& q.46.1.c.
Et ipſe ſe finxit longius ire.] An Chriſtus ſimulando ſe longius uelle ire, non peccauerit. 22.q.111.1.ad 1.& 3.q.55.4.ad 1.
Et aperti ſunt oculi eorum.] An ergo ambulauerant clauſis oculis. 3.q.55.4.ad 3.
Cur ad fractionem panis oculi eorum aperti ſunt, ibidem.
Et ipſe euanuit.] An euaneſcere ab oculis eorum non ſit contrarium naturæ humanę 3.q.55.6.ad 2.
Et aperiret nobis ſcripturas.] An diſcipulis his fuerit quoddam lumen impreſſum diuinitus ad intelligendas ſcripturas. 22.q.173.c.fi.
Et apparuit Simoni.] Quoties Chriſtus apparuit diſcipulis poſt reſurrectionem 3.q.55.3.ad 3.
Et quomodo cognouerunt eum in fractione panis.] De ſumptione Euchariſtię. 3.q.80.

Feria 3. Paſcha. Epiſt. Act. 13.

Vobis uerbum ſalutis huius miſſum eſt.] Quinam Deo reconcilientur per paſſionem Chriſti. 3.q.49.4.c.fi.
Hunc ignorantes.] An perſecutores Chriſti eum cognouerunt, 3.q.47.5.o.
An ignorantia perſecutorum Chriſti excuſabat eos à peccato. 3.q.47.5.c.& ad 3.
Quorum Iudęorum culpa ignorantia diminuebat. 3.q.47.5.c.fi.
De ignorantia late. 12.q.76.o. An Iudæi peccauerint tanquã occiſores Chriſti hominis, an potius tanquam occiſores Dei. 3.q.47.5.c.ad 3.f.& q.46.12.ad 3.
An peccatum crucifigentium Chriſtum fuerit grauiſſimum. 3.q.47.6.o.
Qui in occiſione Chriſti omnium maximè peccauerint 3.q.47.6.ad 2.
Poſuerunt eum in monumento.] An conueniens fuerit Chriſtum ſepeliri. 3.q.51.1.o.
Qui uiſus eſt per multos dies.] Cur diſcipuli Chriſti non uiderint Chriſtum reſurgere. 3.q.55.2.o.
An Chriſtus conuenienter cum diſcipulis ſuis conuerſatus ſit. 3.q.55.3.o.
Quoniam hanc Deus adimpleuit filijs ueſtris reſuſcitans.] An reſurrectio Chriſti ſit cauſa reſurrectionis animarum. 3.q.56.2.o.

Euang. Luc. 24.

Pax uobis.] Quid pax, & quomodo à concordia diſtinguatur. 22.q.29.1.c. potiſſimum.
De duplici pace patriæ & uiæ. 22.q.29.2.ad 4.
An homo peccator habeat ueram pacem. 22.q.29.3.ad 1.& ar.2.ad 3.
An pax ſit effectus charitatis. 22.q.29.artic.3.o. An pax ſit uirtus. 22.q.29.4.o.
Palpate & uidete.] An ergo Chriſti corpus non reſurrexerit glorioſum. 3.q.54.2.ad 2.

Quia

Quia ſpiritus carnem & oſſa non habet ſicut me uidetis habere.] An corpus Chriſti reſurrexerit integrũ.3.q.54.3 o. An nihil ſanguinis corporis Chriſti reſeruetur in quibuſdam eccleſijs.3.q.54.3. ad 3.
Et cum manducaſſet.] An Chriſtus uere comederit. 1.q.51.3. ad 5. & 3. q. 55.3.c.
An comeſtio non repugnet corpori glorioſo. 3. q. 54. 2. ad 3. & quæſt. 55. 6. ad 2.
Cum adhuc eſſem uobiſcum.] An ergo poſt reſurrectionem non erat cum eis.3.q.55.3.c.
Neceſſe eſt impleri omnia.] Quomodo omnia ſcripta in lege per paſſionem Chriſti impleta ſint.12.q.107.2.c & 3.q 47.2.ad 1.
Prædicari in nomine eius pœnitentiam.] De ſacramento pœnitentiæ. 3. q. 84. & ſeq.

Dominica 1. *Poſt Paſcha*, 1. *Ioannis* 5.

Omne quod natum eſt ex Deo.] De effectibus baptiſmi. 3.q.69.o.
Quomodo ſuperatur mundus.3 q.15.2. ad 3.
Niſi qui credit quoniam Ieſus eſt filius Dei.] An credere explicite myſteriũ Chriſti, ſit de neceſſitate ſalutis.12.q.2.ar.7. o.
Sed in aqua & ſanguine.] De effectibus paſſionis & ſanguinis Chriſti. 3. q.49.o.
Tres ſunt qui teſtimonium dant in cœlo.] An eſſe diuinus ſit trinitas perſonarum.1.q.30.& 31.1. o.
Pater.] An Chriſto baptizato conuenienter fuerit uox patris audita filium proteſtantis.3 q.39 8.o.
Verbum.] An opera & miracula à Chriſto facta teſtimoniũ perhibuerint de Chriſto 3.q.43. 4. o.
Et ſpiritusſanctus.] An ſpiritusſanctus conuenienter ſuper Chriſtum baptizatum dicatur deſcendiſſe.3.q.39.6.o.
Et hi tres unum ſunt.] Cur dicimus quod pater, filius, & ſpiritus ſanctus unum ſunt & non unus.1.q.31.2.ad 4.
Vtrum tres perſonę in diuinis ſint eiuſdem eſſentię.1.q 39.2. o.
Cur nomina eſſentialia ut Deus, non prædicantur pluraliter de tribus perſonis.1.q.36.1.o.
Aqua & ſanguis.] An ex latere Chriſti profluxerit uera aqua & uerus ſanguis.3.q.66 4.ad 3.& 74.7.ad 3.
Habet teſtimonium Dei in ſe.] De teſtimonio Dei patris dicentis: Hic eſt filius meus dilectus.3.q.40.8. o.

Euang. Ioan. 20.

Pax uobis.] De pace, ut ſupra feria 3ª. Paſchæ. An Chriſtus ſit pax noſtra.3. q.35.8.ad 1.
Inſufflauit.] Cur Chriſtus Apoſtolis ſuis inſufflauerit ſpiritum ſanctum. 1.q.43. 7. ad 6.
Quorum remiſeritis peccata.] An ſacerdos abſoluens uere remittat peccata. Sup.q.18.1.& 3.q 84.3, ad 3.ad 4.& ad 5. de poteſtate clauium. Suppl. q.18.
De uirtute indulgentiarum. Suppl.q.25.
Ianuis clauſis.] Cum uerum corpus in eodem loco cum alio corpore eſſe nequeat, quomodo Chriſtus, ſi habuerit uerum corpus, potuit intrare ianuis clauſis.3.q.54.1. ad 1.
Infer digitum tuum huc.] Cur anima Chriſti in reſurrectione reſumpſit corpus cum cicatricibus.3.q.54.4. o.

De cæteris qualitatibus corporis Chriſti reſurgentis. 3.q.54.0.
Eſte incredulus.]De infidelitate. 22.q.10.0.
Quia uidiſti me.]An Thomas id quod uidit,crediderit,3.q.55.5. ad 3.
Beati qui non uiderunt. Cur igitur Dominus in multis argumentis coram diſcipulis ſuis præbuit ſeipſum uiuum. 3.q.55.5. c.
Hæc autem ſcripta ſunt.]Cur Chriſtus per ſeipſum non ſcripſit doctrinam ſuam,ſed per diſcipulos ſuos & euangeliſtas. 3.q. 42.4.0.

Dominica 2. poſt Paſcha Epiſt. 1. Pet. 2

Chriſtus paſſus eſt pro nobis.]An paſſio Chriſti noſtrã ſalutem operata ſit per modum efficientiæ.3.q.48.6.0.
An Chriſtus ſua paſſione aperuerit nobis ianuam regni cœleſtis. 3. quæſt. 49.5.0.
Quæ ſit differentia inter paſſionem Chriſti & ſanctorum quo ad fructum ad nos inde deriuatum 3.q.48.5.ad 3.
Quomodo Chriſtus pro nobis potuit ſatisfacere cum ipſe non peccauerit. 3.q.48.2.0.& ad 1. paucis.
Vt ſequamur ueſtigia]Cum Chriſtus abunde pro nobis patiendo ſatisfecerit.cur aliquid à nobis præſtandum exigitur.3.q.49.1.ad 4.& 3.ad 1.ad 2.& ad 3.
Qui peccatum non fecit.]An in Chriſto non fuerit aliquod peccatum. 3.q. 14.3.0.& q.15.1.0.
Qui cum malediceretur.non maledicebat.] De iniurijs uerborum. 22. q. 72.& ſeq.
An aliquis debeat contumelias illatas ſibi, ſuſtinere.22.q. 72.3.0.
Quando contumeliæ nobis illatæ non ſunt ſuſtinendæ.22.q. 72.3.c.
An iniuriæ nobis illatæ ſi redundent in contumeliam Dei,ſint ferendæ.22.q.108.1.ad 3.& 3.q.41.4.ad 6.
Tradebat autem iudicanti ſe iniuſte.]Quo nam modo Chriſtus ſuæ paſſionis & mortis fuerit cauſa.3.q.47.1.c.& 3.ad 2.
Cur Chriſtus ſeipſum tradendo Pilato,minus peccauit quam Iudæi. 3. q. 47.3.ad 3.
Peccata noſtra ipſe pertulit in corpore noſtro.] An in Chriſto fuerit dolor ſenſibilis,3 q.15.5.0.An dolor paſſionis Chriſti,fuerit maior omnibus alijs doloribus.3.q.46.6.0.
An dolor paſſionis Chriſti cum fruitione beata.3.q.46.8.ad 1.
Cuius liuore ſanati ſumus.] Quantum boni nobis prouenerit ex paſſione Chriſti.3.q.49.0.

Euang Ioannis 10.

Ego ſum paſtor bonus.]Qualis paſtor ſit Chriſtus.3.q.8.ar.6.c. ad 3.
Qualis paſtor Chriſtus in uita ſua fuerit.3 q.40.3.c.& q.41.3.ad 5.
Bonus paſtor animam ſuam.]Quod pertineat ad officium paſtorale. 22.q. 184.5.c.& 7.ad 1. fi.
An cura paſtoralis ſit teſtimonium dilectionis Dei.22.q.184.7. ad 1.& q. 185.2.ad 1.
Ad quos proprie pertineat officium paſtorale. 22. quæſt. 184.6. c. ad 2. & ad 3.
An hi qui proprie habent curam animarum,epiſcopi uidelicet,ſint in ſtatu perfectionis.22.q.184.5.0.
An epiſcoporum ſtatus ſit perfectior quam religioſorum. 22.q.184.7.0.
An presbyteri,curati, & archidiaconi ſint in ſtatu perfectionis. 22. quæſt. 184.6.0.

An presbyteri, curati, & archidiaconi obligentur ad ponendam animam ſuã pro ouibus ſuis, 22.q.184.6.ad 3.
An presbyteri, curati & archidiaconi ſint maioris perfectionis quam religioſi, 22.q.184.8.o.
An liceat epiſcopatum appetere, 22.q.185.1.o.
An liceat epiſcopatum iniunctum omnino recuſare. 22.q.185.2.o.
Mercenarius autem.] Quis dicatur mercenarius, 22.q.185.5.ad 1.
Dimittit oues & fugit.] An ergo nõ liceat epiſcopo aut paſtori propter perſecutionem aliquam temporalem gregem ſibi commiſſum deſerere, 22.q.185.5.o.
Cognoſcunt me meæ.] An ſemper recurrendum ſit ad prælatos ſuper diſpenſationem ieiuniorum & huiuſmodi, 22.q.147.4.c.& q.88.12.
An ſubditi teneãtur ſuis ſuperioribus in omnibus obedire, 22.q.104.5.o.
Et uocem meam audient.] An prædicare ſit proprium officium prælati, 22.q.187.4.
Et unus paſtor.] Cum præpoſiti eccleſiæ ſint paſtores, quomodo igitur unus paſtor eſt, 3.q.8.6.ad 3.

Dominica 3. poſt Paſcha, Epiſt. 1. Pet. 2.

A carnalibus deſiderijs quæ militant.] An opera ſpiritualia & fructus ſpiritus ſancti contrarientur operibus carnis, 12.q.71.4.
Conuerſationem ueſtram habentes.] An ſcandalum ſit peccatum mortale, 22.q.43.4.o.
An ſit peccatum quod aliquis uelit bona ſua ab alijs approbari, 22.q.132.1.c.& ad 1.
Subiecti eſtote omni creaturæ.] An unus homo teneatur alteri obedire, 22.q.104.1.o.
Quis cui tenetur obedire, 22.q.104.1.c.
An ſubditi teneantur ſuis ſuperioribus in omnibus obedire, 22.q.104.5.o.
In quibus & in quibus non tenentur ſubditi ſuis ſubditis obedire, 22.q.69.1.c.& 104.5.c.o.
Siue Regi.] An Chriſtiani teneantur ſecularibus poteſtatibus obedire, 22.q.104.6.o.
An fideles poſſint habere prælationem uel dominium ſupra fideles, 22.q.q.10.10.o.
Vtrum propter apoſtaſiam ſubditi abſoluantur a dominio præſidentium apoſtatarum, 22.q.12.2.o.
Ad uindictam malefactorum.] An uindicatio ſit licita. 22.q.108.1.o.
Per quas pœnas uindicatio fieri debet, 22.q.108.3.o.
An ſit licitum occidere homines. 22.q.64.2.o.
Quia ſic eſt uoluntas Dei.] De duplici uoluntate Dei, 1.q.19.11.o.
Omnes honorate.] Quomodo omnes ſunt honorãdi cum honor proprie debeatur ſuperioribus, 22.q.103.2.ad 3.
Deum timete.] De timore, 22.q.19.o.
Sed etiam diſcolis.] Cum honor debeatur alicui in teſtimonium uirtutis, quomodo Domini uirtutibus uacui ſunt honorandi, 22.q.103.2.ad 2.

Euang. Ioannis 16.

Neſcimus quid loqui.] Cur Chriſtus uoluit doctrinam ſuam occulto ſubtegumento parabolarum ſpiritualium proponere, 3.q.42.3.c. ad 2. & ad 3.
An ſcriptura ſacra ſit difficilis & obſura, 1.q.1.9. ad 2.& ad 3.& 22.q.1.9.ad 1.

An hæretici peruertant ſcripturam ſacram,22.q.1.10.ad 1.
An pertineat ad ſummum pontificem fidei ſymbolum ordinare, atque exorientes hæreſes refutare,22.q.1.10.c.
Cognouit autem Ieſus qui uolebant.] An anima Chriſti in uerbo cognoſcat omnia,3.q.10.2.0.
Quia plorabitis & flebitis uos.]An ſit iuſtum iuſtos in hoc mundo affligi. 1.q.21.4.ad 2.
Cur peccatores proſperentur & innocentes proſperentur,12.q.87.7.ad 2. & 22.q.36.2.c.22.q.3.4.c.
Quomodo uniuerſa æque eueniant iuſto & impio,bono & malo,12.q.114. 10 ad 4.
Sed triſtitia uertetur in gaudium.] In quo gaudendum, 22.q.28.1.c.& ad 3. & 2.c.
Quot modis in Deo gaudeamus,22.q.28.1.ad 3 & 2.c.
An gaudium ſpirituale ſecum patiatur aliquam triſtitiam.22.q.28.2.0.
An gaudium ſpirituale poſſit impleri in nobis,22.q.28.3.0.
De acedia quæ gaudio opponitur,22.q.35.
Iterum autem uidebo uos,& gaudebit cor ueſtrum.] Quando gaudiū iſtud in Apoſtolis fuerit impletum,3.q.55.3.ad 1.

Dominica 4. Epiſt Iac. 1.

Omne datum optimum.] An uirtus nō inſit nobis à natura, 12.q 63.1.0.
An pter uirtutes theologicas ſint aliæ uirtutes infuſæ à Deo, 12.q.63.3.0.
An homo ſine gratia non poſſit uerum cognoſcere,12.q.19.1.0.
Apud quem non eſt tranſmutatio.] An Deus ſit omnino immutabilis, 1. q. 10. 1.
Voluntarie enim nos genuit.] An præſcientia meritorium ſit cauſa prædeſtinationis,1.q.23.5 0.
An Deus eligat aliquem propter bonum in eo præexiſtens, 1.q.23.4.c. ad 2.
Tardus ad loquendum.] An ſit curioſitas circa ſenſitiuam cognitionem. 22.q.167.2.0.
Quando diligens aliquorum inquiſitio probanda uel improbanda, 22.q. 167.2.c.ſi.& ad 3.
Ira enim uiri iuſtitiam.] Quomodo hoc uerum eſt cum in Chriſto & in ſanctis ira fuerit,3.q.15.9.ad 1.
Quando iraſci eſt peccatum,& quando non,22.q.158.1.
De ira & iracundia.22.q.158.0.
In manſuetudine.] Quid ſit manſuetudo,quidue clemētia,22.q.158.1.0.
De manſuetudine & clementia.22.q.157.0.

Euang. Ioan. 16.

Qui miſit me.] De miſſione diuinarum perſonarum,1.q.43.0.
Quomodo pater miſit filium,1.q.43.1.c.
Quæ perſona diuina ab alia mittitur,1.q.43.8 0.
Vtrum filio conueniat inuiſibiliter mitti,1.q.43.5.0.
Ad quos miſſio inuiſibilis fiat,1.q.43.6 0.
Sed triſtitia impleuit cor ueſtrum.]An triſtitia & dolor, auferant facultatē addiſcendi & conſiderandi quippiam,12.q.37.1.0.
An triſtitia impediat omnem operationem,12.q.37.3.0.
Sed ueritatem dico uobis.] An ſemper uerum dicere ſit laudabile, 22.q. 109.1.ad 2.
De ueritate,3.q.16.22.q.109.

Si enim nõ abiero.] An aſcenſio Chriſti ſit cauſa noſtræ ſalutis, 3.q.57.6 o.
Et cum uenerit ille arguet mundum de peccato.] An ergo iudiciaria poteſtas non ſit ſpecialiter attribuenda Chriſto, 3.q.59.1.ad 3.
Docebit uos omnem ueritatem.] Cum Apoſtoli multa ignorauerint, quomodo ſpiritus ſanctus docuit eos omnem ueritatem, 12.q 106.4 ad 2.& 3.q.42.3 ad 2.
Quia de meo accipiet.] Vtrum ſpiritus ſanctus procedat à filio, 1.q.36.2 o.

Dominica 5. Iac 1.

Eſtote factores,&c.] An ſacra doctrina ſit ſcientia practica, 1.q.1.4.o.
An ſola fides ad ſalutem ſufficiat, 12.q.100.10.& q.114.4.ad 3.& 22.q.2.9.c.& ad 1.
Hic beatus eſt.] An obſeruatio mandatorum Dei ſufficiat ad ſalutem, 12.q.100.10.
Non refrenans linguam ſuam.] De uitijs linguæ ac iniurijs uerborum, 22.q.72. & ſeq.
Religio munda eſt uiſitare pupillos.] An ergo religio non ordinet hominẽ ſolum ad Deum, 22.q.81.1.ad 1.
De operibus miſericordiæ & generibus eleemoſynarum, 22.q.32.2.o.

Euang. Ioannis 16.

Si quid petieritis.] De oratione, 22.q.83.o.
Quæ ſint orationis partes, 22.q.83 17.9
Dabit uobis.] Qui fiat quod orationes noſtræ non exaudiantur, 22.q.83.15.ad 2.
Quæ conditiones ſint requiſitæ ad hoc ut quis ſemper impetret quod petit, 22.q.83.15.ad 2.fi.
Vt gaudium ueſtrum ſit plenum.] Quomodo in hac uita gaudium noſtrũ plenum non ſit, ſed in futura pleniſſimum. 22.q.28 3.c potiſſimum.
Hæc in prouerbiis locutus ſum uobis.] Cur Chriſtus clare ſuam doctrinam non propoſuit 3.q.42.3.c.& ad 3.
Quia ego rogabo patrem.] Quomodo filius dicatur orare patrem, 22.q.83.20.ad 1.& 3.q.21.1.& 2.
Ipſe enim pater amat uos.] An in Deo ſit amor, 1.q.20.1.o.
An Deus æqualiter omnia amet, 1.q.o.23.o.
Quia à Deo exiui.] Quomodo filius à patre exiuerit, 1.q.42.5.ad 2.
Quia ſcis omnia.] An anima Chriſti in uerbo cognoſcat omnia, 3.q.10.2.
Et non opus eſt tibi.] An Chriſtus aliquid ab hoĩbus didicerit, 3.q.12.3.o.

In feſto Aſcenſionis, Act 1.

Cœpit Ieſus facere & docere.] Cur dicitur quod prius cœperit facere & tum docere, 3.q.41.3.ad 1.
Quibus & præbuit ſeipſum uiuum in multis argumentis. An Chriſtus ueritatem reſurrectionis debuerit argumentis declarare, 3.q.55.5.o.
An argumenta quæ Chriſtus induxit ſufficienter manifeſtauerint ueritatẽ reſurrectionis Chriſti, 3.q.55.6.o.
Per dies quadraginta.] Cur Chriſtus poſt reſurrectionem ſuã uoluit quadraginta diebus antequam aſcenderet hic in terris agere, 3.q.57.1.ad 4.
An continuo Chriſtus poſt reſurrectionem ſuam cum diſcipulis ſuis cõuerſatus ſit, 3.q.55.3.o.
Et conueſcens.] Quare Chriſtus cum diſcipulis ſuis comedit, 3.q.55.3.c.& 6.c.& ad 1.
Ioannes quidem baptizauit aqua.] An in baptiſmo Ioãnis gratia nõ dabatur,

tur,3.q.38 3.o.
Vos autem baptizabimini ſpiritu ſancto.]Quando Apoſtoli poſt Chriſti reſurrectionem fuerint baptizati ſpiritu ſancto.3.q.69.3 ad 1.
Non eſt ueſtrum noſſe tempora.] An tempus futuri iudicij ſit omnino incognitum.ſup.q.88 3 o.
Et eritis mihi teſtes in Hieruſalem]An Apoſtolorum tempore fuerit euãgelium Chriſti prædicatum in uniuerſo orbe,12.q 106.4.ad 4.
Et cum hæc dixiſſet uidentibus illis.] Cur Chriſtus potius aſcendit uidentibus diſcipulis quam reſurrexerit,3.q.55.2.ad 2.
Eleuatus eſt.] An ergo propria uirtute Chriſtus non aſcenderit, 3.q.57.3, ad 1.
Et nubes ſuſcepit illum.] Cum nubes non eleuetur ſupra omnes cœlos, & Chriſtus aſcenderit ſupra omnes cœlos, quomodo nubes ſuſcepit eũ, 3.q.57.4 ad 4.
Sic ueniet quemadmodum.] An Chriſtus non aſcenderit in cœlum, ſi ut ibi in ſempiternum eſſet,3.q.57.6 ad 3.

Euang. Marc. 16

Apparuit illis Ieſus.] Quomodo nouiſſime recumbentibus diſcipulis apparuit Ieſus,cum poſtea in die aſcenſionis uiderint Chriſtum aſcendentem,3.q.55 3.ad 3.
Exprobrauit incredulitatem.] An Apoſtoli non facile & firmiter credebãt reſurrectionem Chriſti,3 q.55 5.c.fi.
Omni creaturæ.] Cur homo dicatur omnis creatura ſiue minor mundus, 1.q.91.1.c.fi & q.96 2.c.& 12.q.1 7 8.ad 2.
Qui uero non crediderit.] An credere ſit neceſſarium ad ſalutem, 22.q.2.ar. 3 o.
Signa autem eos qui crediderint.] An iuſtificatio ſit opus miraculoſum, 12.q.113.10
Cur quibuſdam hominibus datur gratia miraculorum,22.q.1.78.1.c.
Quibus conueniebat facere tempore Chriſti.3.q.27 5.ad 3.
An malis etiam detur gratia faciendi miracula,22.q.178.2.c. & ad 3.
An mali falſam doctrinam enunciantes poſſint facere miracula,22. q.178. 2. ad 3.
An mali faciant quædam miracula quæ ſancti facere non poſſunt, 22.178. 2 ad 4.
An omnibus ſanctis detur gratia miraculorum,22.q.178.2 ad 5.
Cur Beata Maria, & B.Ioannes Baptiſta miracula non fecerunt, 3.q.27.5. ad 3.
Cur gratia miraculorum attribuatur fidei,22.q.178.1.ad 5.
De miraculis uide plura in Euang Dominicæ lætare.
Super ægros manus imponent.]Qualis ſit hæc manus impoſitio, 3.q.84. 4.ad 1.
Aſſumptus eſt.] An Chriſtus conuenienter aſcenderit.3.q.57.1.o.
Secundum quam naturam Chriſtus aſcendit,3.q. 57.2.o.
An Chriſtus aſcenderit ſupra omnem creaturam ſpiritualem,3 q.57.5.o.
An aſcenſio Chriſti ſit cauſa noſtræ ſalutis,3 q.57.6.o.
Et ſedet à dextris Dei.] Cum pater ſit maior Chriſto quomodo Chriſtus ſedet à dextris,cum uideatur debere ſedere à ſiniſtris,3.q. 58.1.ad 2.
An ſedere ad dexteram conueniat Chriſto ſecundum quod Deus, an uero ſecundum quod homo,3.q.58.2.& 3.
An competat alteri à Chriſto,ſedere ad dexteram patris,3.q.58.4.o.

Dominica poſt Aſcenſionem, Epiſt. 1. Pet. 4.

Eſtote prudentes.] Circa quæ uerſatur prudentia, 22.q.47.3.0.
An prudentia ſit uirtus, 22.q.47 4.0.
An de prudentia fuerit dandum aliquod præceptum inter præcepta decalogi, 22 q.56.1.
An prudentia poſſet in peccatoribus inueniti, 22.q.47.13.0.
An prudentia ſit in omnibus habentibus gratiam. 22.q.47.4.0.
In orationibus.] De oratione & deuotione, 22.q.82.& 83.
Mutuam in uobiſmetipſis charitatem continuam habentes.] An charitas ſe extendit ad proximum, 22.q.25.1.
Quia charitas operit multitudinem peccatorum.] An ergo ſine ſacramento pœnitētiæ quis poſſit conſequi remiſſionem peccatorum, 3.q.84.5.ad 2.
In alterutrum illam adminiſtrantes.] An qui idoneus eſt uita & ſcientia ad epiſcopatum, teneatur eum aſſumere, 22.q.185.1.ad 3.& 2.0.

Euang. 15. 16. Ioan.

Quem ego mittam uobis à patre.] Quomodo perſona diuina ab alia mittatur, 1.q.43.1.0.
An filius mittat ſpiritum ſanctum, 1.q 43.8.c.
Quomodo ſpiritus ſanctus mittat filium, 1.q.43.8.c.ptin.
Qui à patre procedit.] Cur ſpiritus ſanctus non dicitur genitus, 1.q.27.4.0.
Cum ſcriptura ſacra agens de proceſſione ſpiritus ſancti, ſolum dicat, quòd à patre procedat, an ergo ſpiritus ſanctus non procedat à filio, 1.q.36.2.ad 1.
Abſque ſynagogis uos facient.]. De uirtute excommunicationis, ſuppl.q.21. & ſeq.
Vt omnis qui interficit uos.] An liceat innocentem aliquo caſu occidere, 22.q 64.6.0.
Et hæc facient uobis quia non nouerunt.] Quæ ſit cauſa martyrij, 22.q.124 5.0.

In feſto Pentecoſtes. Epiſt. Act. 2.

Dum complerentur dies Pentecoſtes.] Cui feſto ueteris teſtamenti ſucceſſit feſtum pentecoſtes, 12.q.103.3.ad 4.
In eodem loco.] An recte orandi gratia conueniatur ad certum & determinatum locum, 12. quæſt.102.4.ad 1. & 22. quæſt.81 3.0. & ad 2. præcipue.
Apparuerunt eis diſpartitæ linguæ.] De gratia linguarum, 22.q.176.
De donis, 12 q.68.
Cur ſpiritus ſanctus deſcenderit ſuper Apoſtolos ſub linguis igneis. 1.q.43.7.ad 6 & 3.q 39 6 ad 4.
Cur ſpiritus ſanctus datus ſit Apoſtolis in ſpecie ignis & linguæ. 3.q.72.2.ad 1.
Et cœperunt loqui uariis linguis.] Cur Apoſtoli acceperūt donum linguarum ita ut omnium linguis loquerentur, 22.q.176.c.
An Apoſtoli fuerint inſtructi quo ad ornatum & elegantiam in aliena lingua, ſicuti in propria & uernacula, 22.q.176.ad 1.
Cur Chriſtus non locutus ſit omnibus linguis, 22.q.176.1.ad 3.
Cur nunc accipientes ſpiritum ſanctum non loquuntur omnium linguis, 22.q.176.1.ad 3.

Quoniam audiebat unuſquiſque lingua ſua illos loquentes.] An unam lin guam loquentes intelligebantur ab omnibus, an potius omnibus linguis loquebantur, 22.q.176 1.ad 2.

Euang. Ioan. 14.

Si quis diligit me, ſermonem meum ſeruabit.] In quo conſiſtat ratio charitatis, 22.q.25.12 c.
An ſit de ratione charitatis, quod homo uelit præceptorum Dei regulam in omnibus ſequi 22.q.25 12.c.
Pater meus diliget eum.]De amore Dei, 1.q.20.0.
Et ad eum ueniemus & manſionem.] Quomodo pater & tota trinitas ad nos ueniat, & manſionem apud nos faciat, 1.q.43 4 ad 2.
Paracletus autem ſpiritus ſanctus.] An hoc nomen ſit proprium nomen ali cuius diuinæ perſonæ, 1.q.36.1 0.
De aliis nominibus ſpiritus ſancti, 1.q.37.38.& 39.8.
Ille uos docebit omnia.] Cum nec Apoſtoli cognouerint omnem ueritatẽ, nec modo eccleſia cognoſcat, quomodo igitur hæc promiſſio uera eſt, 12. q.106.4.ad 2.
Pacem meam do uobis.] Quæ ſit uera pax, 22.q.29 2.ad 3.
Vide euang.fer.3.poſt Paſcha.
Non turbetur cor ueſtrum, neque formidet.]De fortitudine, 22.q.123.0.
An fortitudo ſit circa timores & audacias, 22.q.123.3.
An fortitudo ſit ſolum circa pericula mortis, 22.q 123.4.0.
De timore oppoſito fortitudini, 22.q 125 0.
Quando timor eſt peccatum & quando non, 22.q.125.1.c.
Quando timor ſit peccatum mortale, 22.q.125.1.c.
Quia pater maior me eſt.] Cum filius ſit æqualis patri in magnitudine, quomodo pater dicitur maior filio, 1.q.42.4.ad 1.& 43.7.ad 1.
An Chriſtus ſit ſubiectus patri 3.q.20.1.0.
An Chriſtus ſit ſibiipſi ſubiectus, 3.q.20 2.0.
Sicut mandatum dedit mihi pater.]Cum filius ſit patri æqualis in potentia, & maior ſit potentia præcipientis quam obedientis, quomodo pater dicitur mandatum dediſſe filio, 1.q.42.6.ad 2.

Feria 2. Pentec. Act. 10.

Qui conſtitutus eſt à Deo iudex.] De iudiciaria poteſtate, 3.q.59.0.& ſupl. q.89 & 90.
Remiſſionem peccatorum accipere.]An fuerit neceſſarium pati Chriſtum pro humani generis liberatione, 3.q.46.1.& 2.
An per paſſionem Chriſti ſimus liberati à peccato, 3.q.49.1.0.
Cecidit ſpiritus ſanctus ſuper omnes qui audiebant uerbum.] De ſacramẽto confirmationis, 3.q.72.
Cur potius ad primitiuos ſanctos facta eſt uiſibilis miſſio ſpiritus ſancti, quam ad nos, 1.q.43.7.ad 6.
Nunquid aquam quis prohibere poteſt.] An aqua ſit propria materia baptiſmi, 3.q.66 3 0.
Et iuſſit eos baptizari in nomine domini noſtri Ieſu Chriſti.] An in nomine Chriſti poſſit dari baptiſmus, 3.q.66.6 0.

Euang. Ioan. 3.

Sic Deus dilexit mundum.] Quantam charitatẽ & bonitatem erga nos oſtenderit Deus, dando filium ſuum, 3 q 1.c.& ar 2.c.& q 3 2.1.c
An Deus dilexit magis genus humanum quam Chriſtum, 1.q.20.4.ad 1.

An

An magis dilexerit genus humanum quam angelos, 1.q.20.4.ad 2.
Cur Deus non dedit filium ſuum pro diabolo, 3.q.4.2.ad 3.
Cur peccatum diaboli dicitur irremediabile. 12.q.80.4.ad 3.
Vt omnis qui credit in eum.] An ſola fides ſufficiat ad ſalutem, 22.q.2.9 c. & q 4.5.& q.6.2.ad 3.
Qui credit in eum non iudicatur.] An ergo fideles in iudicio non iudicabuntur. ſup.q 89.6.ad 1.
Qui autem nō credit iam iudicatus eſt.] An increduli & mali in iudicio nō iudicabuntur, ſupl.q.89.7.ad 1.
De iudiciaria poteſtate Chriſti, 3.q.59.
Qui autem facit ueritatem.] Cur peccatum dicitur mendacium & falſitas, uirtus autem eiuſque operatio ueritas, 1.q.17.1.c.

Feria 3 Pentecoſtes.

Miſerunt ad eos Petrum & Ioannem.] De miniſtro confirmationis, 3.q. 72.11.& q.65.
Cum ad confirmandos eos qui à Philippo diacono baptizati erāt miſſi ſint Apoſtoli in quorū locum ſucceſſerunt epiſcopi. An ergo ſolus epiſcopus ſacramentum confirmationis conferre poſſit, 3.q.72.11.0.
Nondum enim in quemquam illorum uenerat, ſed baptizati.] Quomodo detur ſpiritus ſanctus in baptiſmo, & quomodo in confirmatione, 3. q.72.1 c.
Tunc imponebat manus ſuper illos.] An Apoſtoli contulerint ſacramentū confirmationis per ſolam manus impoſitionē abſque chriſmate, 3.q.72. 2. ad 1.

Euang. Ioan. 10.

Qui non intrat per oſtium.] An credere explicite myſterium incarnationis Chriſti ſit de neceſſitate ſalutis apud omnes, 22.q.2.7 0.
At ſalus noſtra ſit in Chriſto aſcribenda, 22.q.2.7.c.& 12.q 91.5.ad 2.
De hæreſi. 22.q.11.
Fur eſt & latro.] Quantum nocumenti inferatur fidei & fidelibus per hæreticos, 22.q.10.9.& 11.3.& 4.c.
Huic oſtiarius aperit.] An fides ſit donum Dei. 22.q.6.1.0.& 2.0.
Et proprias oues uocat nominatim.] An Deus eligat ſingulos prædeſtinatos, ita ut nouerit certum numerum prædeſtinatorum nō ſolum formaliter, ſed etiam materialiter, 1.q.23.7.0.
Et educit eas.] An homo poſſit reſurgere à peccato ſine auxilio gratiæ, 12.q. 109.7.0.
Ante eas uadit.] An Chriſtus primo reſurrexerit, 3.q.53.3.0.
Et oues illum ſequuntur.] Quomodo oues Chriſtum ſequātur, 12.q.108. 4.ad 3.
Alienum autem non ſequuntur.] An prædeſtinatus non poſſit peccare & in peccato mori. 1.q 23.6 ad 2.
Hic prouerbium dixit eis.] Cur Chriſtus in prouerbiis uoluerit loqui. 3.q. 43.3.c.ſi.& ad 3.
Ego ſum oſtium.] Cur eſſe oſtium ſit proprium Chriſto, 3.q.8.6.ad 3.
Per me ſi quis introierit.] An non poſſit haberi fides de myſterio incarnationis Chriſti, & non de alijs fidei articulis, 22.q.5.3.0.

In die Trinitatis: Epiſt. Rom. 11.

O altitudo diuitiarū.] Cur Deus quoſdam prædeſtinet, & quoſdā reprobet. 1.q.23.

1. q. 23. 5. ad 3.
Cur Deus hos prædeſtinet, & illos reprobet. 1. q. 23. 5. ad 3.
An Deus permittendo unum cadere, aliud erigat, 1. q. 23. 6. ad 1.
Quam incomprehenſibilia ſunt iudicia eius] An uidentes Deum per eſſentiam ipſum non comprehendant, 1 q. 12. 7. o.
An uidentes Deum per eſſentiam omnia in Deo uideant 1. q. 12. 8. o.
Vtrum trinitas perſonarum poſſit per naturalem cognitionem cognoſci, 1. q. 32. 1. o. Vtrum Deum eſſe ſit per ſe notum, 1. q. 2. ar. 1. o.
Vtrum Deum eſſe, ſit demonſtrabile, 1. q. 2. ar. 2. o.
Aut quis prior dedit illi & retribuetur ei] An ergo homo à Deo nihil poſſit mereri, 12. q. 114. 1. ad 3.
Quoniam ex ipſo & per ipſum.] Qua ratione ex ipſo appropriētur patri, per ipſum, filio, & in ipſo ſpiritui ſancto, 1. q. 39. 8. c.

Euang. Ioannis. 3.

Nemo enim hæc ſigna poteſt facere.] An ergo mali non poſſint facere miracula, 22. q. 178 2. c. & ad 3. An miracula quæ Chriſtus fecit, fuerint ſufficientia ad oſtendendam diuinitatem eius, 3. q. 43. 4. o.
Niſi quis renatus fuerit.] Quare baptiſmus dicitur regeneratio. 3. q. 66. 9. c. princ.
An omnes teneantur ad ſuſceptionem baptiſmi, 3. q. 68. 1. o
An ſine baptiſmo nullus poſſit ſaluari. 3. q. 68. 2. o.
An pueri ſint baptizandi, 3. q. 68. 9. o.
Quod natus ex carne, caro eſt.] An peccatum primi hominis tranſeat per originem in omnes homines, 12. q. 81. 3 o
Et nemo aſcendit in cœlum niſi qui deſcendit.] Cum Chriſtus ſecundum diuinam naturam cælum nūquam deſeruerit, nec ſecundum humanam naturam de cælo deſcenderit, quomodo igitur deſcendit, 3. q. 5 2. ad 1. & q. 57. 2. ad 2.
Ita exaltari oportet filium hominis.] An Chriſtus debuerit pati in cruce, 3. q. 46. 4. o.

In die corporis Chriſti. Epiſt. 1. Chorinth. 11.

Accepit panem.] De tranſubſtantiatione, 3. q. 75. Vide paſſionem Dominicam paulo poſt princip.
Fregit.] Quomodo corpus Dominicum poteſt nunc frangi, cum ſit incorruptibile & impaſſibile. 3. q. 77. 7. c.
Hoc facite in meam commemorationem.] Ad cuius officium ſpectat conſecrare, 3. q. 82. 1. o.
Poſtquam cœnauit.] Cum Chriſtus poſt cœnam ſacramentum eucharistiæ tradiderit, cur à nobis ieiunis ſumitur, 3. q. 81. q. 8. ad 1.
Hoc facite quotieſcumque bibetis.] An liceat corpus Chriſti ſumere ſine ſanguine, 3. q. 80. 12. o.
Et biberit calicem Domini indigne.] An mali manducent Chriſtum ſacramentaliter 3. q. 80. 3. o.
Reus erit corporis.] An peccator ſumens corpus ſacramentaliter peccet, 3. q. 80. 4. o.
Probet autem ſeipſum.] An ſi quis peccator non habens conſcientiam peccati ex eo quia eſt negligens in ſui ipſius examinatione, peccet ſumendo Chriſtum, 3. q. 80. 4. ad 5. Quantum peccatum ſit cum conſcientia peccati accedere ad hoc ſacramentum, 3. q. 80. 5.
Non dijudicans corpus Domini.] Quid ſit non dijudicare corpus Domini 3. q. 80. 5. ad 2. ſi.

Euang. Ioan. 6.

Caro mea uerè eſt cibus.] An ſolum caro & ſanguis Chriſti in ſacramento eucharistiæ contineantur, 3. q. 76. 1. ad 2.
Quomodo caro Chriſti ſit uere cibus, & ſanguis eius uere potus, 3. q. 79. 2. c. f.
Qui manducat meam carnem.] De effectibus ſacramenti euchariſtiæ 3. q. 79. o.
Et mortui ſunt.] A qua morte per hoc ſacramentum præſeruemur. 3. q. 79. 6. o.
Viuet in æternum.] An effectus huius ſacramenti ſit uita æterna & adeptio gloriæ, 3. q. 79. 2. o.

Dominica 1 poſt octauam Pentec. Epiſt. 1 3 Ioan. 4.

Deus charitas eſt.] Cum charitas ſit habitus in anima creatus, quomodo Deus charitas eſt 22. q. 23. 2. ad 1. De amore Dei 1. q. 20.
In hoc apparuit charitas Dei quoniam filium ſuum.] Quantam charitatem oſtenderit Deus mittendo filium ſuum 3. q. 1. ar. 1. Sed contra & art. 2. c.
Propitiationem pro peccatis noſtris.] Quantam miſericordiam Deus nobis exhibuerit quando filium ſuum pro nobis 3. q. 46. 1. ad 3. & 6. ad 4.
Deum nemo uidit unquam.] An ergo intellectus creatus non poſſit Deum per eſſentiam uidere. 1. q. 12 1. ad 1.
Quoniam de ſpiritu ſancto dedit nobis.] Quomodo detur nobis ſpiritus ſanctus, 1. q. 43. 3. o. & 12. q. 114 3. ad 3.
Quiſquis confeſſus fuerit.] Quando confeſſio fidei ſit in præcepto, 22. q. 3. 2. o.
Qui manet in charitate, in Deo manet, & Deus in eo.] An amor cauſet mutuam inhæſionem, ſcilicet ut amans ſit in amato, & contra. 12. q. 28. 2. o, & q. 66. 6 c. ſi.
Timor non eſt in charitate.] An timor ſeruilis non remaneat cum charitate. 22. q. 19. 6. o.
Sed perfecta charitas.] Quem timorē foras mitit perfecta charitas 22. q. 19. 8. ad 2. & 3. q. 7. 6. ad 3.
Quomodo timor pęnam habet.] Quis timor pęnam habeat. 2. ad 4.
Qui non diligit fratrem ſuum quem uidet.] Cum ratio diligendi Deum hic uideatur dici eſſe proximus ſub aſpectum noſtrum cadens, an ergo magis ſit diligendus proximus quam Deus. 22. q. 26. 2. ad 1.
Et hoc mandatum habemus à Deo.] An ex præcepto Dei teneamur proximum diligere, 22. q. 25. 1. o. & 44. 2. o.

Euang. Luc. 16.

Homo quidam diues erat.] An poſſeſſio rerum ſit homini naturalis. 22. q. 66. 1. o.
An liceat homini poſſidere res exteriores tanquam proprias, 22. q. 2. o.
Cur unus mendicat & alius abundat 22. q. 66. 2. ad 3.
Qui induebatur purpura.] An circa exteriorem ornatum poſſit eſſe uirtus & uitium, 22. q. 169. 1. Quot modis contingit hominem immoderate uti rebus exterioribus, 22. q. 169. c. prin. Quot modis contingit hominem immoderate uti rebus exterioribus ex inordinatione affectus mentis quantum ad ſuperabundantiam 22. q. 169. c. circa med.
Quot modis contingit hominem immoderate uti talibus rebus ex inordina-

dinatione affectus mentis quantum ad defectum. 22. q. 169. c. ſub finem.
Vide latius de hac materia in Euang. Dominicæ 3. Adeuentus.
Et epulabatur quotidie ſplendide.] An epulari ſplendidè, & comedere cibos lautos atque accurate præparatos ſit peccatum. 22.q.148.4 c.ad 1.
Quot modis committatur uitium gulæ 22.q.148.4.0.
Quæ uitia tanquam filiæ gignuntur ex gula. 22.q. 148.6.0.
Et nemo illi dabat.] An dare eleemoſynam ſit in præcepto 22.q.32.5.0.
Et ſepultus eſt in inferno.] De receptaculis animarum poſt mortem, Supp. q. 69.0.
Et Lazarum in ſinu eius.] Quid ſinus Abrahæ 3.q.52.2.ad 4.
Fili recordare.] An damnati poſſint uti notitia quam in hoc mundo habuerunt, Supp.q.98 7.0.
Vt hi qui uolunt hinc tranſire ad uos.] An beatitudo ſemel habita poſſit amitti, 1.q.62. 8.& 12.q.5.4.& 22.q.24.11.& 175.3. ad 2.
Neque inde huc tranſmeare.] An per diuinam miſericordiam omnis pœna non ſit terminanda, Supp.q.99.2.0. An diuina miſericordia patiatur homines in æternū puniri, Suppl.q.99.3.0. De purgatorio & ſuffragijs mortuorum. ſuppl.q.71.
Vt teſtetur illis ne & ipſi ueniāt.] Cū diues hic orauerit ꝓ fratrib' ſuis, ne & ipſi uenirent in locum tormentorū, an ergo damnati in inferno non uellent alios eſſe damnatos qui non ſunt damnati. Suppl. q.98.4.ad 1.

Dominica 2. poſt octauam Pentec. Epiſt. 1. Ioannis 3.

Tranſlati ſumus de morte ad uitam, quoniā diligimus fratres.] An charitas ſit uita animæ, ſicut inuidia & odiū ſunt mors ſoimæ. 22. q. 36. 3. c.
Fratres.] Quis dicatur frater noſter. 22. q. 44. 7. c. prin. Quomodo frater ſit diligendus. 22. q. 44. 7. c. Quid in fratre noſtro oporteat amare, & quid odiſſe. 22.q.44.3.0. Quantum peccatum ſit odium proximi. 22.q. 34.4 0.
Et nos debemus pro fratribus animam ponere.] Quo caſu quis teneatur de neceſſitate charitatis animā ſuā ꝓ fratribus ponere. 22.q.26.5.ad 2.
Qui habuerit ſubſtantiam huius mundi.] De eleemoſyna. 22.q.32.
Quomodo eleemoſynas dare ſit in præcepto. 22.q.32.5.c.& ad 3.
De auaritia. 22.q.118.
Non diligamus uerbo neque lingua, ſed opere.] An ad dilectionem proximi requiratur, ut bonum circa illum operemur. 22.q.32.c. princ.

Euang. Luc. 14

Fecit cœnam magnam.] De uiſione diuinæ eſſentiæ, Suppl.q.92.
Quantum bonum ſit beatitudo. 12. q. 2.ar. 8.c & q.3.ar.2. ad 2.& ar. 8.c.
Cum æterna beatitudo per exteriora quedam bona, ut ſunt cibus & potus, diuitiæ & regnum in ſcripturis, ſignificetur, an ergo ad beatitudinem requirantur bona exteriora. 12.q.4.ar.7.ad 1.
Dicere inuitatis ut uenirent.] Cur primum oportebat aduentum Chriſti Iudæis prædicari, & ad cœnam hanc uocari. 3.q.42.1.c.
Quia parata ſunt omnia.] An Chriſtus ſua paſſione non aperuerit nobis ianuam cæli 3.q.49. 5.0. An mors chriſti fuerit operata ad noſtram ſalutē 3. q 51.6.0.
Villam emi, & neceſſe habeo.] An ambitio ſit peccatum. 12.q.131.1.0.
Quot modis contingat appetitum honoris eſſe inordinatum, 22.q.131.1.c.
An appetitus dignitatum ſit ambitio, 22.q. 131.2.ad 2.
Iuga boum emi quinque.] De auaritia. 22.q.118.0.

Vxorem

Vxorem duxi.] De luxuria & eius ſpeciebus. 22.q.153.& 154.
De gula & ebrietate, 22.q 148.& 150.
Exi cito in plateas & uiros.] Quando Apoſtolis dictum ſit ut prædicarent gentibus 3.q.42 1.c.fi.
Et adhuc locus eſt.] An ſit certus numerus prædeſtinatorum 1.q.23.7.0.
Compelle intrare.] An infideles ſint cogendi ad fidem. 22.q.10.8.0.

Dominica 3 poſt 8 Pentec Epiſt 1 Petr 5

Humiliamini ſub potenti manu Dei.] An humilitas proprie reſpiciat reuerentiã, qua homo Deo ſubijcitur. 22.q.161.1.ad 5.2.ad 3 c.pri.& 4. ad 1.
Quanta uirtus ſit humilitas 22.q.161.4.0.
Vt uos exaltet.] Quomodo præmium humilitatis ſit exaltatio, 22.q.161.5.ad 3.
Omnẽ ſollicitudinẽ ueſtram proijcientes in eũ.] An ergo nõ ſit licitũ ſollicitudinẽ habere de temporalibus rebus 22. q 55.6.0.& q.188.7.ad 2.
Quot modis ſollicitudo rerum temporalium redditur illicita. 22. q. 55.6.c.& 12.q.108 3 ad 5. An Dominus improbet ſi quis humano more temporalia procuret. 22. q.55 7.ad 3.
Quoniam ipſi cura eſt de uobis.] An homo ſubſit diuinæ prouidentiæ. 1.q. 22.2. ad 4.
Quomodo boni ſubſint diuinæ prouidentiæ, & quomodo mali. Ibidem.
Sobrij eſtote.] De abſtinentia & ſobrietate. 22.q. 147.& 149.
Tanquam leo rugiens circuit.] De impugnatione dæmonum, 1.q. 114.0.
Vide Euang. Dominicæ 3. Quadrag.

Euang. Luc. 15

Quia hic peccatores recipit, & manducat cum illis.] Quibus uitandus ſit conuictus peccatorum 22.q.26.6 ad 5.
Secundum quid conuictus peccatorum ſit omnibus uitandus. Ibidem ſi.
Cur Chriſtus cum peccatoribus conuerſari uoluit. 3.q 40.1 c.
Cur Chriſtus interdum à conſortio hominum ſe ſubduxit. 3.q.40.1.ad 3.
De dilectione peccatorum, 22. q.25.ar 6. & ſeq.
Ita gaudium erit in cœlo ſuper uno peccatore pęnitentiam agente, quam ſuper 99. iuſtis.] An pęnitens per pęnitentiam recuperet aliquod maius quam innocens 3.q.89 3 c.
Si Deus plus gaudeat de pęnitente quam multis innocentibus, & per conſequens magis diligat, an ergo Deus non ſemper magis diligat meliora. 1.q.20.4 ad 4. & 3.q.89.3.c.

Dominica 4. poſt. 8. Pentec. Epiſt. Rom. 8.

Exiſtimo quod non ſint condignæ paſſiones.] An ergo opera iuſtorum non ſint meritoria uitę ęternę 12.q.114.3.0.& ad 1. pręc. de magnitudine glorię ſupr. in Euang. Dñicę 2. poſt 8 Pentecoſt. De patientia, 22.q.136.
Quia & ipſa creatura liberabitur ſeruitute corruptionis.] An mundus poſt iudicium innouabitur. Suppl q.91.1.0.
Sed & nos ipſi primitias ſpiritus habentes, & ipſi intra nos gemimus.] An patientia ſuſtinet aliqua propter bonum 22.q.136.5.c.
An bonum ſperatum quia differtur cauſet triſtitiam Ibidem.
An beatitudo in hac uita haberi poſſit, 12.q.5 3.0.
Adoptionẽ filiorũ Dei.] De adoptione uide Epiſt. Dñicę infra oct. Natiuit.

Euang. Luc. 6.

Eſtote miſericordes.] Quis dicatur miſericors. 1. q. 21.3.c.princ. Quid ſit

miſeri-

miſericordia. 22. q. 30.1.c.princ. Quæ hominem maxime ad miſericordiam prouocent 22. q. 30. 1. c. prAc. Qui ſint maxime miſericordes, 22. q. 30. 2. c.
In qua ſignificatione miſericordia ſit uirtus 22.q.30.3.c.
Quanta uirtus ſit miſericordia, 22. q. 30.4.0.
Sicut pater ueſter.] Cum miſericordia ſit ſpecies triſtitiæ, & Deo non competat triſtitia, quomodo poteſt dici eſſe miſericors, 1. q. 21. 3. c. & ad 1.
An miſereri ſit proprium Deo 22.q.30.4.c.
An miſericordia Dei repugnet iuſtitiæ eius 1.q.21.3.ad 2.
An in omnibus operibus Dei ſit miſericordia & iuſtitia 1.q.21.4.0.
Quomodo omnipotentia Dei parcendo & miſerando maxime manifeſtetur 1 q 21 3 ad 3.
Nolite iudicare.]An ergo non ſit licitum iudicare 22.q.60.2.ad 1.
Quæ requirantur ad hoc ut iudicium ſit iuſtitiæ actus 22.q.60 2.c.
An iudicium ex ſuſceptione procedens ſit illicitum 22. q.60.3.0.
De falſo teſtimonio 22.q.7.0
In qua menſura menſi fueritis.] In qua iuſtitia hæc diuini iudicij forma habeat locum 22.q 61.4.ad 1.
Quid uides feſtucam.] An ergo peccator non poſſit corripere peccatorem. 22. q. 33. 5. 0. Quot modis contingit peccatorem in corripiendo alium peccatorem delinquere. 22. q.33.5.c.
Hypocrita] In quo conſiſtat hypocriſis, 22.q.111.ar.2.
An hypocriſis tanquam ſpecies mendacij ueritati opponatur, 22. q. 111. art. 3.0
Quale & quantum peccatum ſit ſimulatio 22.q.111.ar.4.0.

Dominica 5. poſt 8 Pentec. Epiſt. 1. Petr. 3.

Omnes unanimes.] De concordia 22. q. 29. Quid ſit concordia 22. q. 29 1.c.
An concordia ex charitate cauſetur 22. q. 37.1.c. princ.
Quæ concordia laudanda, & quæ uituperanda, 22.q.37.1.ad 2. Quid ſit diſcordia, 22.q 37.1.c. princ An omnis diſcordia in bono ſit peccatum. 22. q.37.1.c. & ad 3. Ex quo uitio tanquam radice oriatur diſcordia 22. q. 37.2.0
Compatientes.]De miſericordia 22.q.30. Quomodo compatiamur peccantibus. 22.q.30.1.ad 1.
Non reddentes malum pro malo.] An uindicatio non ſit licita. 22.q.108. 1. c.
An Dominus prohibuerit omnem liuorem uindictæ, 22. q. 107. 2. ad 2. & ad 3.
An laudabiliter contumeliæ ſuſtineantur 22. q.72.3.0.
Sed è contrario benedicentes.] An ex neceſſitate charitatis ſit, quod aliquis ſigna uel affectus dilectionis inimico exhibeat. 22.q.25.9.0.
Coerceat linguam ſuam à malo.] de iniurijs uerborum 22. q. 72. & ſeq.
Declinet à malo.]An declinare à malo & facere bonum ſint partes iuſtitiæ. 22.q.79 1. An tranſgreſſio ſit ſpeciale peccatum, 22.q. 79.2.0.
An omiſſio ſit ſpeciale peccatum. 22.q.79.3.0.
Oculi Domini ſuper iuſtos.] Quantam curam bonorum habeat Deus. 1. q. 22. 2. ad 4.
Sed & ſi quid patimini propter iuſtitiam beati.] De cauſa martyrij. 22.q. 124.5.0.
Timorē autē eorū ne timueritis.] Quando timor ſit peccatū. 22, q.125.1.

Euang. Luc. 5.

Cum turba irruerent in Ieſum ut audirent uerbum.] An quis negligens ſcire quæ ſcire tenetur, peccet. 12. q. 76 2 c.

An lex obliget ignorantes in quorum notitiam poteſt uenire per alios. 12. q. 90. 4. ad 2. An ignorantia affectata diminuat culpam, an potius aggrauet. 3. q. 47. 5. c. & ad 3. Quo ordine reuelantur à Deo credibilia 22. q. 2. ar. 6. c. princ. & 3. q. 42. 1. c. princ. Cum Chriſtus uitam agere debuerit perfectiſſimam, quomodo igitur prædicauit. 3. q. 40. 1. ad 2.

Cur Chriſtus publice prædicare uoluerit 3. q. 40. c.

De prædicatione religioſorum. 22. q. 188 4.

Aſcendens in unam nauem, quæ erat Simonis.] Cur Chriſtus prædicare uoluit ſolis Iudæis. 3. q. 42. 1. c.

Duc in altum.] An Dominus miſerit Apoſtolos ad prædicandum gentibus in profundo ignorantiæ iacentibus. 3. q 42. 1. c. fi. & ad 1.

Per totam noctem laborantes nihil cepimus.] An fides ſit donum Dei 22. q. 6. ar. 1.

Quomodo Deus quoſdam dando, ſcilicet fidem, doceat, quoſdam non doceat, 12. q. 98. 4. ad 2. & 22. q. 2. ar. 5. ad 1.

Rumpebatur autem rete eorum.] De ſchiſmate. 22. q. 39. 0.

Exi à me domine.] An exemplo Petri ex reuerentia à ſacramento Euchariſtiæ abſtinere nos conueniat. 3. q. 80. 10. ad 3.

Relictis omnibus.] An ergo conueniat in diuinis præceptis non ſatis exercitatos religionem ingredi. 22. q 189 1 0.

Dominica 6. poſt oct. Pentec. Epiſt. Rom. 6.

In morte ipſius baptizati ſum*.] Quomodo baptizamur in morte Chriſti. 3. q 68. 5. c Quomodo homo baptizatus participet paſſionem Chriſti. 3. q. 86. 4. ad 3. Quomodo commemoretur mors Chriſti in baptiſmo 3. q. 65. 9. ad 5. An baptizatus moriatur ueteri uitæ 3. q. 68 7. c.

Conſepulti enim ſumus.] Quomodo baptizatus cum Chriſto ſepeliatur. 3. q 51. 1. c. f.

Vetus homo noſter ſimul crucifixus eſt.] De effectibus paſſionis Chriſti. 3. q. 49.

Ita & uos exiſtimate uos mortuos quidem peccato.] Quomodo Chriſto reſurgenti debeamus etiam ſecundum animam conformari. 3. q. 56. 2. c.

Euang. Matth. 5.

Niſi abundauerit iuſtitia ueſtra.] An præcepta nouæ legis ſint maiora præceptis ueteris legis 12. q. 107. 3. ad 2. in quo lex noua ſupabundet legi ueteri, 12. q. 91. 5. c. An in ueteri lege phibebãtur interiores motus animi. 12. q 107. 4 c. f. An lex noua ſit grauior quam lex uetus. 12. q. 107. 4. o

De partibus iuſtitię 22. q. 79 De pręceptis iuſtitiæ. 22. q. 122.

Audiſtis quia dictum eſt antiquis Non occides.] Quid ãtiqui intellexerint per (non occides) 12. q. 107. 2. c & 3. ad 2.

Ego autem dico uobis.] Quanta poteſtate & auctoritate Chriſtus docebat, 3. q. 42. 1. ad. 2. An Chriſtus prępoſuerit præcepta quędam contraria pręceptis ueteris legis. 12. q. 107. 2. ad 2.

Omnis qui iraſcitur fratri ſuo, reus erit iudicio.] Quid per iudicium, conſilium, & gehennam intelligatur. 22. q. 158. 3. ar. 5. ad 3

Quæ ira ſit laudabilis. & quæ uituperabilis, 22. q. 158. 1. & 2. c.

De qua ira ſit hic Chriſtus locutus 22. q. 158. 3. ad 2. & ad 3.

Qui

Qui autem dixerit fatue.] Quis ſit ordo inter hos gradus irę & gradus damnationis, & quomodo explicandus. 22. q. 158. 5. ad 3.

Dominica 7. poſt octauam Pentec. Epiſt Rom. 6.

Exhibete membra ueſtra ſeruire iuſtitiæ.] Quomodo membra noſtra exhibemus arma iuſtitiæ, cum corpus non ſit capax gratiæ, 3. q. 79. 1. ad 3.
Cum enim ſerui eſſetis peccati, liberi fuiſtis iuſtitiæ.] Quotuplex ſit ſeruit⁹, & quotuplex libertas 22. q. 183. 4. c.
Quid ſit ſeruitus peccati, uel iuſtitię. Item quid libertas à peccato, & libertas à ſeruitute. Ibidem.
Quæ ſit uera ſeruitus, & quæ uera libertas. Ibidem.
Qui fiat quod homo efficiatur ſeruus aut iuſtitiæ aut peccati. Ibidem.
Quomodo per Chriſtum ſimus liberati. 3. q. 49
Quem ergo fructum.] Cur opera uitiorum minus dicuntur fructus quam opera uirtutum 12. q. 70. 4. ad 1.
De fructibus ſpiritus ſancti. 12. q. 70.
De effectu peccati quantum ad reatum pęnę, 12 q. 87.
Nam finis illorum mors eſt.] De effectu peccati. 12. q. 85. & ſeq.
Gratia autem Dei uita æterna.] Cur non dicatur, ſtipendium iniuſtitiæ uita æterna, 12. q. 114. 3. ar. 2.

Euang. Mar. 8.

Miſereor ſuper turbam.] De miſericordia, ut ſup. in Euang. Dominicæ 4. poſt 8. Pentec.
Si dimiſero eos ieiunos.] De ſobrietate, gulę & ebrietate. 22. q. 148 149. 150
Et interogauit eos.] Cur Chriſtus rogat ea de quibus certus eſt, 22. q. 97. 2. c. prin.
Vide de miraculo hoc Euang. Dominicæ Lætare.
Gratias agens.] De gratiarum actione, 22. q. 106. o.

Dominica 8. poſt 8. Pentecoſt. Epiſt Rom. 8.

Debitores ſumus non carni.] Quid creatura debeat Deo, 12. q. 111. 1. ad 2.
Si enim ſecundum carnem uixeritis.] Quid ſit uiuere ſecundum carnem, 12. q. 72. 2. ad 1.
Si autem ſpiritu facta carnis mortificaueritis] An per pęnitentiā reſtituatur homo in priſtinam dignitatem. 3. q. 83. 3. o
Quicunque enim ſpiritu Dei aguntur, ij ſunt filij Dei.] Quomodo adoptemur filios Dei, 12. q. 114. 3. c. fi.
Per quam uirtutem adoptamur in filios Dei, 3. q. 23. 3. c. fi.
Sed accepiſtis ſpiritū adoptionis] Quid ſit aliquem adoptare. 3. q. 23. 1. c.
Non enim accepiſtis ſpiritum ſeruitutis.] Quis ſpiritus ſeruitutis non conſiſtat cum ſpiritu adoptionis i. charitate, 22. q. 19. 6. o. & 10
Quomodo dicuntur filij adoptiui geniti, cū filius adoptiuus non gignatur ſed fiat. 3. q. 23. 2. c.
Quę ſit differentia inter Deum adoptantem & hominē adoptantē 3. q. 23. 1. c. fi.
Quæ ſit differentia inter hæreditatem bonorum temporalium, & ęternorum. 3. q. 23. 1. ad 3.
Vide reliqua circa Epiſt. Dominicæ infra 8. Natiuitatis Domini.
Ipſe enim ſpiritus teſtimonium reddit ſpiritui noſtro.] An quis poſſit ſcire habere gratiam 12. q. 1. 12. 5. o.
Si autē filij & hæredes.] An filio adoptato debeatur hęreditas ex ipſo iure adop-

adoptionis, 12. q. 114. 3. c. ſi. & 3. q. 23. 1. c.
Cohæredes autem Chriſti.] Cum Chriſtus ſit naturalis filius patris, & adoptio ſit introducta in defectum naturalis filij, quomodo Deo conuenit nos in filios ſuos adoptare, 3. q. 23. 1. ad 2.

Euang. Matth 7.

Attendite à falſis prophetis.] Qui dicitur falſi prophetæ. 22 q. 172. 4 ad 3.
An ſic ſit attendendum à falſis prophetis, ut eis communicari non poſſit. 22. q. 10. ar. 9. o.
Quando ſit licitum cum falſis prophetis diſputare. 22. q. 10. 7. o.
Intrinſecus autem ſunt lupi rapaces.] Qui doctores dicantur lupi rapaces 22. q. 172. 4. ad 3.
An hæretici qui ſunt lupi rapaces ſint tolerandi, 22. q. 11. ar. 3. o.
De punitione hæreticorum 22. q. 11. 3. & 4.
A fructibus eorum cognoſcetis eos.] Quomodo cognoſcatur hæreticus. 22. q. 11 2. ad 2. & q. 5. ar. 3 c.
Sic omnis arbor bona bonos fructus facit.] An ergo bonum non poſſit eſſe cauſa mali, 1. q. 49. 1. ad 1.
An tota bonitas & malitia actus exterioris dependeat ex uoluntate, 12. q. 20. 1. ad 1. præcipue.
Et in igne mittetur.] An damnati torquebuntur igne corporeo. Suppl. q. 97. 5 o.
An damnati in inferno ſola pena ignis affligantur, Supp. q. 97. 1. o.
Sed qui facit uoluntatem patris mei.] An ad beatitudinem conſequendam requirantur bona opera, 12. q. 5. ar. 5. o.

Dominica 9. poſt 8. Pentec. Epiſt. 1. Cor. 10.

Non ſimus concupiſcentes malorum.] Cur poſt baptiſmum debeamus tanto pere fugere mala 3 q. 40. 2. ad 3. & 40. 1. c.
De uitio gulæ. 22. q. 148.
Neque idololatræ efficiamini.] De actibus latriæ, 22. q 82. & ſeq.
Quantum peccatum ſit idololatria. 22. q. 94. 3. o.
Neque fornicemur.] De fornicatione, 22. q. 154. 2. & 3.
Neque murmuraueritis] An uoluntas hominis debeat ſemper corſe mari uoluntati diuinæ, 12. q. 20 10. o
Neque tentemus Chriſtum] De tentatione, 22. q. 97. o.
Quantum peccatum ſit tentatio Dei, 22. q 97. 4. o.
Hæc autem omnia in figura contingebant eis.] An lex noua ueterem leg impleat, 12. q. 107. 2. o.
Tentatio uos non apprehendat.] An quis debeat ſe ingerere ad tentationes ſuſcipiendas. 3. q. 41. 2. ad 2.

Euang. Luc. 16.

Homo quidam erat diues.] Vide Euang. Dominicæ 1. poſt 8. Pentecoſt. de diuitijs.
Quaſi diſpenſabat bona ipſius.] An diſpenſator teneatur diſpenſare bona ſui Domini ſecundum quod ei ab eo commiſſum eſt, 22. q. 32. 8. c. & ad 1.
Quid ad diſpenſationem requiratur, 22. q. 185. 7. c.
An epiſcopi mortaliter peccent ſi bona eccleſiaſtica quæ procurant, pauperibus non largiantur, 22. q. 185. 7. o.
Accipe cautionem, cito ſcribe quinquaginta.] An dolus ſit peccatum ad aſtutiam pertinens, 22. q. 55. 4. o.

An fra-

An fraus ad aſtutiam pertineat,22.q.55.5.o.
Quia filij huius ſeculi prudentiores ſunt.] An uera prudentia poſſit eſſe in peccatoribus,22.q.47.13 o.
Cur addatur hic,in generatione ſua,22.q.47.13.ad.1.
Facite uobis amicos de mammona iniquitatis.]Cur diuitiæ dicũtur mammona iniquitatis,22.q.32.7.ad 1.
In quibus rebus conſiſtant diuitiæ corporales.12.q.2.1.c.potiſſimum.
Quomodo temporalia bona amanda,22.q.126.1.c.
An diuites poſſint ſaluari,22.q.186.3.
Cur Deus det alicui abundantiam diuitiarum.22.q.117.1.
An quis teneatur ita diuitias ſuas erogare,ut nihil ſibi reſeruet,22.q.117.1.ad 2.
In quanta abundantia eleemoſyna ſit facienda,22.q.32.10.o.
Quantum peccatum ſit diuites non ſuccurrere pauperibus, 22.q.32.7.ad 3.& 66.7.c.

Dominica 10 poſt oct. Pentec. Epiſt. 1. Cor. 12.

Scitis quoniam cum gentes eſſent.] An homo ſine gratia poſſit non peccare,12.q.109.8.o.
An homo per ſua naturalia ſine gratia poſſit legẽ implere. 12.q.109.4.o.
Et nemo poteſt dicere Domine Ieſus.]An homo ſine gratia nullum uerum cognoſcere poſſit,12.q.109.1.o.
Diuiſiones uero gratiarum ſunt.]Quomodo plenitudo gratiæ quæ in Chriſto ſicut in capite adunatur,ad membra eius diuerſimode redundet,3.q.8.1.c.
Vnicuique autem datur manifeſtatio ſpiritus ad utilitatẽ.]De duplici gratia,gratum ſcilicet faciente,& gratia gratis data,de earumque diſtinctione,12.q.111.1.o.
De gratiis gratis datis,22.q.176.& ſeq.
Alij quidem datur ſermo ſapiẽtiæ.]De diſtinctione gratiarum gratis datarum,12.q.111 4.c.
Diuidens ſingulis prout uult. Cur in uno ſit maior gratia quam in alio, 12.q.112. 4.o.

Euangel. Luc. 19.

Fleuit ſuper illam.Quomodo exemplo Chriſti condolendum & compatiendum ſit peccatoribus,22.q.30.1.ad 1.
An Deus,angeli,& homines boni compatiantur malis hominibus , ſupl.q.94. 2. o.
An homines mali & inuidi non gaudeant de alieno malo,22.q.1.& 2.c.
Eo quod non cognoueris tempus uiſitationis tuæ.]De ignorantia Iudæorum de Chriſto,unde oriebatur,3.q.47.c.& ad 1.ſi.& ad 2.
An omnium Iudæorum maiorum,ſ.& minorum ignorãtia erat æquale peccatum,3.q.47.5.c.
Quantum peccatum ſit peccatum infidelitatis,22.q.10.3.o.
Et cœpit eijcere uendentes.] Quomodo ad unius flagelli uerbera unus homo illo tempore contemptibilis potuerit eiicere tantam hominũm multitudinem,3 q.44.3.ad 1.
An irreuerentia rerum ſacrarum & diuino cultui deputatarum ſit ſacrilegium,22.q.99.1.c.
De ſimonia,22.q.100.
Domus mea domus orationis eſt,]Cur certus & determinatus locus deputetur orationi,22.q.84.3.o.

Et erat

Et erat quotidie docens in templo.] An Chriſtus omnia publice docuerit, 3.q.42.3.3.0.

Dominica 11. poſt oct. Pentec. Epiſt. 1. Cor. 15.

Quia reſurrexit.] De reſurrectione Chriſti, 3.q.53.& ſeq.
Et uiſus eſt Cephæ.] Quibus Chriſtus apparuerit, & ubi, 3.q.55.3. ad 3. & ad 4.
Viſus eſt & mihi.] Cum Chriſtus ante conuerſionem Pauli aſcenderat, quomodo uiſus eſt ab eo, 3.q.57.6.ad 3.
Ego enim ſum minimus Apoſtolorum.] An homo debeat ſe omnibus per humilitatem ſubiicere, 22.q.161.3.0.
Quomodo quis abſque falſitate poteſt ſe credere & pronunciare omnibus uiliorem, & ad omnia inutilem & indignum, 22.q.161.6.ad 1.
Gratia Dei ſum id quod ſum.] De neceſſitate gratiæ, 12.q.109.0.

Euangel. Luc. 18.

Qui in ſe confidebant.] An præſumere de ſuis uiribus ſit peccatum, 22.q. 130.1.0.
Quid ſit dicendum præſumptuoſum eſſe, 22.q.130.1.ad 3.
Quot modis contingat præſumptio, 22.q.130.2.ad 3.
Quotuplex ſit præſumptio, 22.q.21.1.c.
Quæ præſumptio ſit altera grauior, 22.q.21.1.ad 1.
Ex quo uitio cauſetur præſumptio oppoſita magnanimitati, 22.q.21.4.c. princ.
Ex quo uitio oriatur præſumptio oppoſita timori, 22.q.21.4.c.fi.
Et aſpernabantur cæteros.] An ſit ſpecies ſuperbiæ, cum aliquis aliis deſpectis ſingulariter uult uideri, 22.q.162.4.0.
Hæc apud ſe orabat.] Quibus uirtutib⁹ debeat oratio eſſe adornata, ut placeat Deo, ab eoque exaudiatur, 22.q.83.15.c.potiſſimum.
De religione, deuotione, oratione, 22.q.81.82.83.
Quia non ſum ſicuti cæteri hoies.] An iactantia ſit peccatum, 22.q.112.1.0.
An iactantia oriatur ex ſuperbia, 22.q.112.1.ad 2.
An iactantia huius Phariſæi fuerit peccatum mortale, 22.q.112.2.c.
Ieiuno bis in ſabbatho.] Cur Phariſæi & diſcipuli Ioannis potius ieiunabant quam Chriſtus & eius diſcipuli, 3.q.40.2.ad 2.
Decimas do omnium.] De decimis, 22.q.87.
Publicanus autē ſtans à longe.] Quanta uirtus ſit humilitas, 22.q.161.5.0.
Cur humilitas neceſſaria ad orationem, 22.q.83.15.c.
Quia omnis qui ſe exaltat humiliabitur.] Quomodo exaltatio tanquam merces redditur humilitati, 22.q.161.5.ad 3.

Dominica 12 poſt oct Pentec. Epiſt. 2. Cor. 3.

Fiduciam autem talem habemus.] An unus alium doceat, 1.q.117.1.0.
An homo ſolum exhibeat exterius miniſterium, 1.q.117.c.& ad 1.
An fides ſit donum Dei, 22.q.6.1.
Quomodo Deus quoſdam miſericordia doceat, & quoſdam iuſtitia non doceat, 12.q.98.4.ad 2.& 22.q.2.5.ad 1.
An in hoc maxime poteſtas diuina monſtrata ſit quod diſcipulis ſuis tantā uirtutem contulit in docendo, ut gentes quæ nihil de Chriſto audierant ad ipſum conuerterent, 3.q.42.1.ad 2.
Per Chriſtum ad Deū.] De oratione & ſacerdotio Chriſti, 3.q.21.& 22.
Non quod ſufficientes ſimus.] An homo ſine gratia nullum uerum cognoſcere poſſit, 12.q.106.1.0.

An quis poſſit uere dicere ſe ad quiduis inutilem & inidoneum,22.q.161.6.ad 1.
Qui & idoneos nos fecit miniſtros.]An Deus eos quos eligit,faciat idoneos ad id ad quod eos eligit, 3.q.27.3 c.
Litera enim occidit.]Quomodo litera ſiue lex occidat,12 q.98.1 ad 2.
An etiam littera euangelij occideret,niſi adeſſet interius gratia fidei ſanãs, 12 q.106.2.c.
Quod ſi miniſtratio mortis.] An miniſtri noui teſtamenti ſint maioris dignitatis quàm miniſtri ueteris teſtamenti,22.q.87 1.c.ſi.
Cur Apoſtolus legem ueterem uocat miniſtrationem mortis & damnationis, legem autem nouam miniſtrationem ſpiritus & iuſtitiæ , 12.q.106.2. ad 3.

Euang. Marci. 7.

Exiens Ieſus de finibus Tyri uenit per Sidonem.] Cur Chriſtus in eodem loco non manſit,ſed ex uno ad alium prædicandi cauſa ſe contulit, 3.q.40.1 c.
Et deprecabantur eũ ut illi imponat manum.]An debeamus pro alijs orare,22.q.83 7.o.An oratio aliena alteri proſit,22.q.83.7.ad 2.& ad 3.
An bona intentio aliena,fides aliena,& fidei profeſſio aliena alteri prodeſſe poſſit,3 q.68.7 o.
Et apprehendens eum ſeorſum.] Cur Chriſtus hunc mutum & ſurdum, uirtute ſua diuina non ſubito,ſed paulatim mediante corpore ſuo curare uoluit,3 q.44.3.ad 2.
De cerimonijs & ritibus baptiſmi,3.q.66.10.o.& q.71.o.
Et ſuſpiciens in cœlum ingemuit.]An omnis pœna ſit propter aliquam culpam,12 q.87.7.o.
Et præcepit illis ne cui dicerent.] An Chriſtus intẽdebat eos per uirtutum diuini præcepti obligare præcipiendo eis ne cui dicerent, 22.q.104.4.ad 1.& 3.q.13.4.ad 2.& q.44.3.ad 4.
Quanto magis eis præcipiebat tanto plus prædicabant.] An ergo Chriſto fuerint inobedientes,22.q.104.4.ad 1.
An anima Chriſti non habuerit omnipotentiam reſpectu executionis propriæ uoluntatis,3.q.13.4.ad 2.
Dicentes bene omnia fecit.]De gratiarum actione,22.q.106.o.

Dominica.13. poſt 8. Pentecoſt. Epiſt. ad Gal. 3.

Abrahæ dictæ ſunt promiſſiones.] An promiſſio hæc facta ſit Abrahæ propter ipſius meritum,an uero ex gratuita Dei electione,& uocatione,12.q.98.4 c.
Et ſemini eius.]An alio modo quàm per ſemen Abrahę,i.Chriſtum,ſaluari poſſimus, 12 q.91.5.ad 2.& 98.2 ad 4.& 22.q.2.art.7.c.
Quæ poſt quadrigentos & triginta annos facta eſt lex.] An lex uetus fuerit data conuenienti tempore,12.q.98.6.o.
Nam ſi ex lege hæreditas.] An lex uetus iuſtificet, 12. q. 98. c. & q.101.c.12.o.
Lex propter tranſgreſſionem poſita eſt.] An legis actus & officium ſit puniire tranſgreſſores,12.q.92.2 ad 4. præc.
Ordinata per angelos.] An lex uetus data fuerit immediate à Deo,an potius per angelos,12.q.98.3.o.
In manu mediatoris.] An Chriſtus ſit mediator Dei & hominum, & ſecundum quam naturam,3.q.26.o.

Tentans eum.] De tentatione Dei, 22. q. 97. o.
Quid faciendo uitam æternam poſſidebo.] An bona opera requirantur ad beatitudinem ſiue uitam æternam, 12. q. 5. 7. o.
Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo.] Quid ſit dilectio. 22. q. 27. 2. o.
An conuenienter mandetur qđ Deus diligatur ex toto corde, 22. q. 44. 4. o.
Quid ſit Deum diligere ex toto corde, & ex tota anima, & ex omnibus uiribus & ex omni mente, 22. q. 44. 5. o.
An præceptum hoc de dilectione Dei poſſit ſeruari in uia, 22. q. 44. 6. o.
An peccans uenialiter diligat Deum ex toto corde, 22. q. 4 . 4. ad 2.
De hoc præcepto uide plura, infra in Euang. Dom. 13. poſt oct. Pentec.
Et proximum tuum ſicut teipſum.] Quomodo proximus ſit diligendus, 22. q. 44. 7. c.
Homo quidam deſcendebat.] De ſtatu innocentiæ primi hominis quantũ ad intellectum & uoluntatem, 1. q. 49. & ſeq. uſque ad 103.
De peccato primi hominis, 22. q. 163. o.
De pœna peccati primorum parentum, 22. q. 164. o.
De peccato originali, 12. q. 81. & 82.
Abierunt ſemiuiuo relicto.] Quouſque bonum naturæ per peccatum fuerit imminutum, 12. q. 85. 1. & 2.
Accedit ut ſacerdos quidam deſcenderet eadem uia, & uiſo illo præteriit.]
An ceremoniæ & ſacrificia ueteris legis habebant uirtutem iuſtificandi tẽpore legis, 12. q. 103. 2. o.
An præcepta moralia ueteris legis iuſtificabant, 12. q. 101. 12. o.
Samaritanus autem.] An ſalus noſtra ſit adſcribenda Chriſto, 12. q. 91. 5. ad 2. & 22. q. 2. 7. c.
Alligans uulnera.] Quot ſint uulnera quibus humana natura per peccatũ uitiata eſt, 12. q. 85. 3. o.
Infundens oleum & uinum.] De ſacramentis inſtitutis tanquam remediis contra uulnera humanæ naturæ, 3. q. 60. & ſeq.
Quæcunque ſuperogaueris.] De conſiliis. 12. q. 108. 4. o.
Quis horum trium uidetur tibi proximus fuiſſe illi.] Quis ſit noſter proximus. 22. q. 44. 7. c.

Dominica 14. *Epiſt. Gal.* 5.

Caro enim concupiſcit aduerſus ſpiritum.] Quomodo caro & ſpiritus mentem humanam ad diuerſa & contraria moueat atque impellat, 12. q. 70. 4. c. princ.
Quomodo opera carnis & fructus ſibi mutuo contrarientur, 12. q. 70. 4. c.
Qui fructus ſpiritus quibus operibus carnis opponantur, 12. q. 70. 4. c.
An ſicut caro concupiſcit aduerſus ſpiritũ, ita etiam amici carnales aduerſentur profectui ſpirituali, 22. q. 189. 10. ad 2.
Manifeſta ſunt opera carnis.] Cur opera carnis non dicuntur fructus carnis, ſicut opera ſpiritus dicuntur fructus ſpiritus, 12. q. 70. 4. ad 1.
Quæ dicantur hic opera carnis, 12. q. 72. 2. ad 1.
An peccata ſpiritualia etiam hic dicantur opera carnis. Ibidem.
De peccatis & uitijs, 12. q. 71. & ſequent.
Qui talia agunt, regnum Dei non poſſidebunt.] Quibus peccatis debeatur pœna æterna, 12. q. 87. 5. o.
Fructus autem ſpiritus.] An fructus ſpiritus ſancti ſint actus, 12. q. 70. 1. o.
An conuenienter hic ab Apoſtolo enumerentur, 12. q. 70. 3. o.

Qui Chriſti ſunt, carnem ſuam.] Quis proprie dicatur eſſe Chriſti ſiue Chriſtianus,22.q.124.5.ad 1.

Euang Luc. 17.

Dum iret in Hieruſalem,tranſibat per mediam Samariam.] Cur Chriſtus non egit uitam ſolitariam,ſed inter homines diuerſorum locorum & regionum conuerſatus eſt 3.q 40.1.c.potiſſimum.
Decem leproſi.] Quid per leproſum ſignificetur, uide Dominicã 2am. poſt Epiph.in Euang.
Ieſu præceptor.] De nomine Ieſu,3.q.37.2.o.
Miſerere noſtri.] Quid ſit miſereri ſiue miſericordia,22.q.30.1.c.prin. & 2 c.prin.
Ite oſtendite uos ſacerdotibus.]Cur Dominus iam mundatos à lepra mittit ad ſacerdotes.12.q.102.5 ad 7.& 103.2.ad 2.& ad 3.
Quem ritum ſeruabant ſacerdotes in purificatione leproſi, 12. q. 102.5 ad 7.
De confeſſione peccatorum ſacerdoti facienda,ſupl.q.6.& ſeq.
Cecidit ante faciem eius.] An Deus ſit adorandus corporali adoratione, 22.q.84.2.o.
Gratias agens.] De gratiarum actione,22.q.106.o.
Quanta gratia ſiat pœnitenti,22.q.106.2.o.
Non eſt inuentus qui daret gloriam Deo.] Quale & quantum peccatum ſit ingratitudo,22.q.107.2.& 3.

Dominica 15.*poſt oct.* Pentec. *Epiſt.Gal.*6.

Non efficiamini inanis gloriæ cupidi.]Quid gloria,22.q.132.1.c.
Quot modis gloria dicitur uana & inanis,Ibid.
An inanis gloria ſit peccatum mortale,22.q.132.3.o.
Huiuſmodi inſtruite in ſpiritu lenitatis.] Quid cogitandum alium corripienti,& quomodo ſe in correptione habere debeat,22.q.33.5.c.
De manſuetudine & clementia,22.q.157.o.
Alter alterius onera portate.] An ſupportatio opponatur correctioni fraternæ,22.q.33.1.ad 3.
Quando quis peccantem dicatur ſupportare,22.q.33.1.ad 3.
Quomodo tolerandi ſint mali.22.q.108.1.ad 2.& ad 4.
An malo non ſit reſiſtendum,22.q.188.3.ad 1.
Nam ſi quis exiſtimat ſe aliquid eſſe.]De præſumptione,22.q.130.o. &
De ſpeciebus ſuperbiæ,22.q.162.4.o.
Et ſic in ſemetipſo tantum gloriam habebit,& non in altero.] An peccatũ ſit,alteri uitia ſua proponere,ut per comparationem eius uideatur corripiens ſanctus,& iuſtus,22.q.33.5.c.
Communicet autem is qui catechizatur.]De catecheſi,3.q.71.1.& 4.
Quæ ſeminauerit homo, hæc & metet.] An bona opera ſint meritoria uitæ æternæ,12.q.114.3.o.
An peccata quæ contra charitatem ſunt,ſint meritoria mortis & corruptionis æternæ,12.q.87.3.& ſupl.q. 99.1.o.
Bonum facientes non deficiamus.] De perſeuerantia,22.q.137.o.
Ad omnes.]An omnibus ſit benefaciendum.22.q.31.2.o.
Maxime ad domeſticos fidei.]An magis debeamus diligere meliores quam nobis coniunctiores,22.q.26.7.o.

Euang. Matth. 6.

Nemo poteſt duobus Dominis ſeruire.] Qualibus duobus Dominis ſerui-

re non poſſumus, 12.q 1.5.

Sed contra.] An ſubditi teneantur ſuis ſuperioribus in omnibus obedire, 22.q.104.5.0.

In quibus prælato non ſit obediendum, 22.q.33.7.ad 5.

Aut enim unum odio habebit.] An Deus poſſit odio haberi, 22.q.34. t.

Quid ſit odium, Ibid.c.

Et alterum contemnet.] Quid ſit peccare ex cõtemptu, 22.q.186.9. ad 3.

Ne ſolliciti ſitis animæ ueſtræ.] De ſollicitudine. Vide Epiſt. Dominicæ 3ª. poſt 8am Pentec.

Scit enim pater ueſter quia his omnibus indigetis.] Si Deus ſciat deſideria noſtra & indigentiam, cur igitur ei preces porrigimus, 22.q. 83.2.ad 1.

Primum quærite regnum Dei, & cætera adiicientur uobis.] An temporalia bona cadant ſub merito, 12.q.114.10.0.

Quomodo temporalia bona poſſint licite deſiderari, 12.q.95,6. c.fin.& ad 2.& 22.q.83.6 o.

Ad quæ bona ordinet hominem lex noua, & ad quæ lex uetus, 12.q.91.5. c.prin.& 99.6.0.

Dominica 17. poſt oct. Pentec. Epiſt. ad Epheſ. 3.

Huius rei gratia flecto genua mea] An perſeuerantia indigeat auxilio gratiæ, 12.q.109 10.0.& 22.q.137.4.0.

Flecto genua.] An adoratio importet actum corporalem, 22.q.84.2.0.

Ex quo omnis paternitas.] An hoc nomen (pater) ſit proprie nomen diuinę perſonæ, 1.q.33.2.0.

An hoc nomen (pater) per prius dicat reſpectum ad filium quam ad creaturam, 1.q.33.3 o.

Paternitas in cœlo.] Quomodo in cœleſtibus ſit paternitas, 1,q.45.5.ad 1.

Virtutem corroborari.] De fortitudine, 22.q.123.0.

Chriſtum habitare per fidem.] An credere ſit ad ſalutem neceſſarium, 22. q. 2. 3. 0.

An ſit donum Dei, 22 q 6.1.

In charitate radicati & fundati.] Cur charitas radici & fundamento comparetur, 22.q.23.8.ad 2.

Vt impleamini in omnem plenitudinem Dei.] An ergo plenitudo non ſit propria Chriſto, 3.q.7. 10.0.ad 2.præcipue.

Euang. Luc. 7.

Ecce defunctus efferebatur.] An homo in ſtatu innocentiæ erat immortalis, 1.q.97.2.& 4.

An mors ſit pœna peccati, 12.q. 85.5.0.& 22.q.164.1.0.

De qualitate animæ exeuntis. ſupl.q.70.

De ſuffragiis mortuorum. ſupl.q.71.0.

An ſepelire mortuum ſit ſpecies eleemoſynæ, 22.q.32.2.c.& ad 1.

Et turba multa cum illa.] An dolor amici compatientis mitiget triſtitiam, 12.q.38 3.0.

Miſericordia motus.] De miſericordia ut ſupra in Euang. Dominicæ 4æ. poſt oct. Pentec.

Noli flere.] An fletus mitiget triſtitiam, 12.q.38.2.0.

Et acceſſit & tetigit loculum.] Cur Chriſtus in faciendis miraculis circa homines, non uſus eſt ſola poteſtate diuina, ſed aliud ad humanitatẽ eius pertinens apponere uoluit, 3.q 44.3.ad 2.

Et reſedit qui erat mortuus.] Si hic mortuus, & quidam alij ſint à Chriſto reuocati ad uitam, an ergo Chriſtus primo non reſurrexerit, 3.q.53.3.2.

Magnificabant Deum.] De gratiarum actione.22.q.106.o.

Dominica 17.*poſt oct.*Pentec. *Epiſt.Ephe.ſ.*4.

Cum omni humilitate & manſuetudine.] De humilitate.22.q.161.
De manſuetudine,22 q.157.
Cum patientia ſupportantes.] De patientia.22.q.161.
De ſupportatione fratris.uide Epiſt.Dominicæ 15.poſt oct.Pentec.
Jn uinculo pacis] De pace & concordia , ut ſupr. in Euang. feriæ 3æ. poſt Paſcha.
Vnum corpus.] Quomodo tota eccleſia dicatur unum corpus , 3.q.8.1.c. princ.
In unam ſpem uocationis ueſtræ.] Quomodo bona ſpiritualia poſſint ſimul ex integro à pluribus poſſideri,3.q 23 1 ad 3.
Vna fides.] Quomodo fides ſit uia,22.q 4.6.o
Vnum baptiſma.] Quomodo baptiſma dicatur unum.3 q.66.9.o.
Et in omnibus nobis.]Quomodo Deus ſit in omnibus rebus,1.q.8.1. & 3.

Euangel *Luc.* 14.

Dum intraret Ieſus in domũ cuiuſdã principis Phariſęorũ.] Cur Chriſtus cum peccatoribus conuerſari & manducare uoluerit,3 q 40.1.c.
Si licet ſabbatho curare]An Chriſtus curando hominem in ſabbatho,ſabbathum non uiolauerit,3.q.40.4.ad 1.
De ſanctificatione ſabbathi,22.q.122.4.
Intendẽs quomodo primos accubitus eligerent.] De ambitione , ut ſup.in Euang. Dominicæ 2æ poſt oct Pentec.
Non diſcumbas primo loco.]De quarta ſpecie ſuperbiæ,22.q.162.4.
Recumbe in nouiſſimo loco.] An homo debeat ſe omnibus per humilitatẽ ſubiicere,22.q 161.3.o.
Quia omnis qui ſe exaltat.] Quomodo humilitati promittatur ſpiritualis exaltatio,22.q.161.5.ad 3.

Dominica 18.*poſt oct.Pentec.Epiſt* 1 *Corinth* 1.

Gratias ago Deo meo.]De gratiarum actione & gratitudine,22.q.106.o.
Pro uobis.] An debeamus pro alijs orare,22.q.83.7.o.
Ita ut nihil uobis deſit in ulla gratia.]Quomodo homo dicatur eſſe plenus gratia,3.q.7.10.c.
Confirmabit uos uſque in finem.] An perſeuerãtia indigeat auxilio gratię, 22.q.137.4.o.& 12.q.109.9.& 10.
Vtrum quis poſſit ſibi promereri finalem perſeuerantiam,12.q.114.7.o.
Sine crimine.] Quot & quæ ſint uitia capitalia,12.q.84.4.

Euang *Matt.* 22.

Acceſſerunt ad Ieſum Phariſæi,& interrogauit.] Quando ſit licitum cum hæreticis diſputare,22.q.10.7.o.
Tentans eum.] De tentatione,22.q 97.o.
De ſimulatione,22.q.111.
Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde .] De hoc præcepto , Vide Euang.Dominicæ 13æ poſt oct.Pentec.
An Deus poſſit hic totaliter amari,22.q.27.5.o.
An diuinæ dilectionis ſit aliquis modus habendus,22.q.27.6 o.
Hoc eſt maximum.] Cur hoc præceptum de charitate Dei ſit maximũ , 22.q.44.1.c.fi.
Secundum autem ſimile eſt huic ,] Cum charitas ſit una uirtus,quorſum duo

duo præcepta de ea dantur, 22. q. 44. 2. ad 1.

Cum debeamus quatuor diligere, Deum, nos, proximum, & corpus proprium cur non dantur quatuor præcepta. 22. q. 44. 3. ad 1.

Cum filius eſt dicunt ei Dauid.] An Chriſtus ſumpſerit carnem de ſemine Dauid, 3. q. 31. 2. o.

Quomodo ergo Dauid uocat eum Dominum.] An hæ ſint ueræ, homo eſt Deus, & Deus eſt homo, 3. q. 16. 1. & 2.

Dominica 19 poſt oct. Pentec. Epiſt. Epheſ. 4.

Renouamini ſpiritu mentis ueſtræ, & induite nouum hominem.] An iuſtificatio impij conſiſtat in peccatorum remiſſione & gratiæ infuſione, 12. q. 113. 1. & 2.

An declinare à malo, & facere bonum, ſint partes iuſtitiæ, 22. q 79. 1. o.

Propter quod deponentes mendacium.] De mendacio, 22. q. 100. 10.

Loquimini unuſquiſque ueritatem.] De uirtute ueritatis, 22. q. 109. o.

Iraſcimini & nolite peccare.] Quando iraſci ſit licitum & quando non, 22. q. 158. 1. o. & 2. o.

Sol non occidat ſuper iracundiam ueſtram.] An ira ſi continua ſit, gignat odium, 22. q. 34. 6. ad 3.

Iam non furetur.] De furto & rapina, 22. q. 66.

De ludis & luſoribus, 22. q. 168.

An liceat eleemoſynas fieri de illicite acquiſitis, 22. q. 32. 7 o.

Quando liceat alicui furari ut eleemoſynas largiatur, 22. q. 32. 8. ad 1. & q. 66. 7. ad 3.

An liceat alicui furari propter neceſſitatem, 22. q. 66. 7. o.

Euang Matth. 9

Aſcendit Ieſus in nauiculã.] An Chriſtus aſſumpſerit corpus carnale & terreſtre cum eius defectibus & qualitatibus, 3. q. 5. 2 o. & 14. 1. & ſeq.

Et ecce offerunt ei paralyticum.] An beneficentia ſit actus charitatis, 22. q. 31. 1. o.

Quibus ſit benefaciendum, 22. q. 31. 2. & 2. 3. o.

Videns autem Ieſus fidem illorum, dixit paralytico, cõfide.] An ergo homo poſſit alteri mereri primam gratiam, 12 q 114. 6 ad 1.

An aliena deuotio profit alteri, ut ſup. in Euang. Dominicæ 12[a] poſt oct. Pentec.

Remittuntur tibi peccata tua.] De contritione peccatorum. ſupl. q. 1. & 2.

De confeſſione & ſatisfactione peccatorum ſupl. q. 6. & 12.

Cũ uidiſſet Ieſus cogitationes.] An anima Chriſti in uerbo cognoſcat omnia, 3 q. 10. 2. o.

Hic blaſphemat.] Blaſphemia q̃d ſit, & quot modis cõtingat, 22. q. 13. 1. c.

Blaſphemia unde tanquam filia oriatur, 22. q. 158. 7 ad 1 potiſſimum.

Surge tolle lectum.] An mors & alij defectus corporales naſcantur ex peccato, 12. q. 85. 5. o & 3. q. 44 3 ad 3.

Timuerunt.] De timore, 12. q. 41. & 42 & 22. q. 19. o.

Dominica 20. poſt oct. Pentec. Epiſt. Eph. 5.

Videte quomodo caute ambuletis, non quaſi inſipientes, ſed ut ſapientes.] Quæ ſit uera prudentia, 22. q. 47. 13. c. præcipue.

An uera prudentia ſit in peccatoribus, 22. q. 47 13. c.

An ſit in omnibus habentibus gratiam. 22. q. 47. 14. o.

Sed intelligentes quę ſit uoluntas Dei.] De duplici uoluntate, Dei ſigni uidelicet & beneplacitũ, 1. q. 19. 11. o.

De duplici cognitione diuinæ uoluntatis,22.q.97.2.ad 1.
Nolite inebriari uino.]De ebrietate,22.q.150.
Ebrietas quid ſit,22.q.150.1.c.
An ebrietas ſit peccatum,& quale,22.q.150.1.& 2.
An aliquis inebrians ſe ſibi uomitum ex conſilio medici excitet, peccet,22. q.150.2.ad 3.
An ebrius mereatur duplices maledictiones, 22.q.150.4. ad 1. & 12.q.76. 4.ad 4.
Vino.] An uſus uini totaliter ſit illicitus,22.q. 149.3.o.
Quibus maxime ſit abſtinendum à uino & ſimili potu inebriante, 22.q. 149.4.o.
In quo eſt luxuria.] An ex uſu uini prouocetur concupiſcentia & libido, 22.q.148.8.ad 1.& q.149.4.c.
De luxuria & eius ſpeciebus,22.q.153.& ſeq.
Domino gratias agentes.]De gratiarum actione,22.q.106.o.

Euang. Matth. 22.

Loquebatur Ieſus in parabolis.] Cur Chriſtus in parabolis uoluit loqui,3. q.42.3.c fi.& ad 3.
Qui fecit filio nuptias ſuas.]De incarnatione Dei ſiue coniunctione naturæ diuinæ cum humana,3.q.1.& ſeq.
De ſacramento matrimonij eiuſque ſignificatione, ſuppl. q.42.1. potiſſimum.
De gratia Chriſti ſecundum quam eſt caput eccleſiæ,3.q.8.
Et miſit ſeruos ſuos.]Vt ſup.in Euang.Dom.2.poſt 8am.Pentec.
Et contumeliis affectos occiderunt.] Quantum peccatum ſit ingratitudo, qua benefacientibus male ſit,22.q.107.3.c.fi.
Iratus eſt.]Quomodo Deo tribuatur ira,1.q.3.2.ad 2.
At ille obmutuit.]An in iudicio cognoſcit quilibet peccata quę fecit.ſuppl. q.97.1.c.
In tenebras exteriores.]An damnati erunt in tenebris corporalibus, ſupl. q.97.4.o
Ibi erit fletus.]An in damnatis erit fletus corporalis,ſup.q.97.3.
Et ſtridor dentium] An damnati perpetientur frigus.ſupl.q.97.1.ad 3.
Cum damnati non affligantur ſola pœna ignis,cur igitur in eorum dãnationis expreſſione ſit ſola mentio ignis.ſupl.q.97.1.ad 1.
Multi ſunt uocati, pauci uero electi.]An non omnes Chriſtiani ſint ſaluandi,ſupl. q.99.4.o.

Dominica 21.poſt oct.Pent.Epiſt.Epheſ.6.

Quoniam nobis non eſt colluctatio aduerſus carnem & ſanguinem .] An homines à dæmonibus impugnentur.1.q.114.1.
Quomodo diaboli hominem impugnent,& ad peccatum inducere conentur,12.q.80.1.& 2.
An omnia peccata procedant ex ſuggeſtione & tentatione dæmonum, 1.q. 114.3.o.& 12.q.80.4.o.
An homo hominem non tentet.1.q. 114.2.c.
An homo ualeat reſiſterē diabolis,1.q.114.1.ad 2.& 12.q.80.3.o.
An diabolus ſemel ab aliquo repulſus & ſuperatus,deſiſtat abeo tentando,1.q.114.4.o.
Sed aduerſus principes & poteſtates.]An in dæmonibus ſit prælatio, 1.q. 109.2.o.

Aduerſos mundi rectores.] An diabolus ſit rector & caput malorum, 3.q. 8.7.0.
Contra ſpiritualia nequitia in cęleſtibus.] Vtrum aer iſte ſit locus pœnalis dæmonum, 1.q.64.4.0.
Vt poſſitis reſiſtere.] Quomodo homo reſiſtat impugnationi dæmonum, 1. q. 114.1.ad 2.
State ergo ſuccincti lumbos ueſtros.] De caſtitate, 22.q.151.0.
Induti loricam iuſtitiæ.] De iuſtitia, 22.q.58.0.
In omnibus ſumentes ſcutum fidei.] De effectibus fidei, 22.q.7.0.

Euang. Ioannis 4.

Erat quidam regulus cuius filius infirmabatur.] An mors & alij defectus corporales naſcantur ex peccato, 12.q.85.5 0.& 3.q.44.3.ad 3.
Cur aliquorum corpora pluribus defectibus ſubiacent, quorundam uero paucioribus, 12.q.85 5.ad 1.
Cum per baptiſmum liberemur ab omni peccato, cur non ſtatim etiam liberamur ab omni pœna peccati & pœnalitatibus huius uitę, 12.q.85.5. ad 3.
Niſi ſigna & prodigia uideritis non creditis.] Cur miracula dicuntur ſigna, & cur prodigia, 22.q.176.1.ad 3.
An miracula non euertant aut ſaltem diminuant meritum fidei, 3.q.55.5. ad 2.& ad 3.& 22.q.2.10 0.
De miraculis uide plura in Euang. Dominicæ Lætare & in feſto Aſcenſionis Domini.
Dicit ei Ieſus, uade filius tuus uiuit.] An Anima Chriſti in uerbo cognoſcat omnia, 3 q 10 2.0.
An anima Chriſti habuerit omnipotentiam reſpectu executionis propriæ uoluntatis, 3.q 13.4 0.
Et credidit ipſe.] Quid credere, 3.q.2.1.
An credere explicite myſteriū Chriſti ſit de neceſſitate ſalutis apud omnes, 22.q.2 7.0.

Dominica 22. *poſt* 8. *Pentec. Epiſt ad Phil.* 1.

Confidimus in Domino Ieſu qui cœpit in uobis.] De ſpe, 22.q.17.
Quid fiducia, 22.q.129.6.c.& ad 3.
An aliquis alteri poſſit ſperare beatitudinem æternam, 22.q.17.3.0.
An homo conſtitutus in gratia requirat auxilium gratiæ, 12.q.109.10.0.& 22.q.137.4.0.
An aliquis poſſit perſeuerantia mereri, 12.q.114.9.0.
Et hic oro.] An debeamus pro alijs orare, 22.q.83.7.
Vt charitas ueſtra magis ac magis abundet.] An charitas augeatur, 22.q. 24.4.0.
An augeatur per additionem, 22.q.24.5.0.
An quolibet actu charitatis charitas augeatur, 22.q.24.6.0.
An charitas poſſit in hac uita eſſe perfecta, 22.q.24.8.0.
De gradibus charitatis, 22.q 24.9 0.

Euang. Matth. 18.

Qui debebat ei decem milia talenta.] Quomodo homo per peccatū mortale fiat reus æternæ damnationis, 12.q.87.4.5.0.
Miſertus autē Dominus.] Quomodo in iuſtificatione impij inueniatur miſericordia Dei, 1.q.21.4.ad 1.
Ille autē noluit.] Qui maxime miſereātur aliorū, & q̄ minime, 22.q.30.2.0.

Vi-

Videntes autem conſerui contriſtati ſunt.] An angeli doleant de malis eorum quos cuſtodiunt.1.q.113.7.0.
Quoadusque redderet uniuerſum debitum.] An peccata dimiſſa redeant per ſequens peccatum,3.q.88.1.0.
An peccata dimiſſa non redeant per ingratitudinem quæ incurritur per odium fraternum,3.q.88.2.0.
Si non remiſeritis.] De odio proximi,22.q.34.2.& 3.
De inuidia,22.q.36.0.
De iniurijs uerborum,22.q.72.& ſeq.

Dominica 23 poſt oct Pentec.Epiſt.Phil.3.

Imitatores mei eſtote.]Quomodo minores debeant imitari maiores,22.q.26.ad 3.
Nunc autem & flens dico inimicos crucis.]Quomodo compatiendū ſit peccatoribus ut ſup.in Euang.Dominicæ 10 poſt oct.Pentec.
Quorum Deus uenter eſt.]Quomodo gulæ deditorum Deus ſit uenter, 1.q 65.1 c.& 12.q 1 5 Sed contra.
Noſtra autē conuerſatio eſt in cœlis.]Cū Apoſtolus adhuc in terris conuerſabatur.quomodo eius conuerſatio erat in cœlis,22.q 23.1.ad 1.
Vnde etiā ſaluatorem expectamus.]Vnde ſpes & fiducia oriatur,22.q.17.1.ad 2.& ad 3.& 22.q.129.6.c.& ad 3.
Qui reformabit corpus humilitatis noſtræ.] De conditionibus beatorum reſurgentium,ſupl.q.82.& ſeq
Qua etiam poſſit ſubijcere ſibi omnia.] De omnipotentia Dei, 1.q.25.0.

Euang.Matth 22.

Magiſter ſcimus.] De adulatione,22.q.115.0.
Quia uerax es] De uirtute ueritatis,22.q.109.0.
De mendacio.22.q.110.0.
Non enim reſpicis perſonam hominis.]De acceptione perſonarū 22.q.63.
Cognita autem Ieſus nequitia eorum.] An anima Chriſti in uerbo cognoſcat omnia,3.q.10.2.0.
Quid me tentatis hypocritæ.] Tentare quid,1.q.114.2 c. & 22.q.97.1.c.
Quid hypocriſis,22.q.111.2.c.ſi.
An hypocriſis opponatur uirtuti ueritatis,22.q.111.3.0.
Quale peccatum ſit hypocriſis.22.q.111.4.0.
Reddite quæ ſunt Cæſaris Cæſari.]Quæ debeantur principibus & ſuperioribus in dignitate conſtitutis,22.q.102 2.ad 3.
An teneantur Chriſtiani ſecularibus poteſtatibus obedire, 22.q.104. 6 0.
An ſi quis lædat principem grauius peccet quam ſi lædat priuatam perſonam.22.q.65.4.c.
An ſi princeps quippiam uiolenter à ſuis ſubditis extorqueat, teneatur ad reſtitutionem,22.q.66.8.c.& ad 3.
Quousque liceat principi uti coactione & uiolentia in ablatione aliorum bonorum.Ibid.
An princeps teneatur ad reſtitutionem bonorum à latronibus ablatorum, ſi per eius defectum & negligentiam latrones increſcant,22.q.62.7.c.
Et quæ ſunt Dei Deo.] De religione & eius actibus,22.q.91.& ſeq.
De oblationibus,22.q.86.
De decimis,22. q.87.0.
An hoies teneantur dare decimas ex neceſſitate præcepti,22.q.87.1.0.
Quibus decimæ ſint dandæ,22.q.87.3.0.

Dominica vltima poſt 8. Pentec. Epiſt. Ierem. 25.

Suſcitabo Dauid germen iuſtum.] De incarnatione Chriſti, 3. q. 1. & ſeq.
An Chriſtus ſumpſerit carnem ex ſemine Dauid, 3. q. 31. a. o
Et regnabit rex & ſapiens erit & faciet iudicium.] Cur prudentia & iuſtitia ſunt maxime propriæ regi, 22. q. 50. 1. ad 1.
Dominus iuſtus noſter.] An Chriſtus fuerit ſanctificatus in primo inſtanti ſuæ conceptionis, 3. q. 34. 1. o
Cuius diſtinctionis gratia Chriſtus ſanctus naſciturus aſſeritur, 22. q. 34. 1. ad. 2.
An in Chriſto fuerit gratiæ plenitudo, 3. q. 7. 9. o
Et non dicent ultra, uiuit Dñs qui eduxit filios Iſrael de terra Aegypti.] Cur tempore noui teſtamenti non amplius commemorentur beneficia præſtita ante aduentum Chriſti, ſed beneficia præſtita nobis per Chriſtũ 12. q. 103. 3. c & ad 4. potiſſimum.

Euang. Ioannis 6

Vide Euang. Dominicæ Lætare, iſtud in hac Dominica legitur.

In dedicatione eccleſiæ Epiſt. Apoc. 21

Vide ciuitatem ſanctam.] Quam ſit ſancta eccleſia in ſtatu patriæ, 3. q. 8. 3. ad 2.
De ſanctorum beatitudine, Suppl. q. 93.
A Deo paratam.] Quomodo Chriſtus influat in membra eccleſiæ. 3. q. 8. 6. c.
De neceſſitate gratiæ, 12. q. 109. o.
Ornatam uiro ſuo.] De dotibus beatorum, Suppl. q. 95. o.
Ecce tabernaculum Dei cum hominibus] Tabernaculũ ueteris legis quid ſignificabat, 12. q. 102. 4. ad 2.
Cur templum erigatur, & in quorum honorem & memoriam, 22. q. 85. 2. ad 3.
Cur determinatus aliquis locus eligatur ad Deum orandum, 22. q. 84. 3. o ſed ad 2. præcipuè
Et ipſi populus eius erunt.] Quomodo Deus ſit in ſanctis. 1. q. 8. 3. c. prin.
Et abſterget Deus omnem lachrymã.] An delectatio requiratur ad beatitudinẽ, 12. q. 4. 1. o An triſtitia & dolor cõſiſtat cũ beatitudine & fruitione Dei, 3. q. 15. 5. ad 3. De ijs quæ exiguntur ad beatitudinem, 12. q. 4. o.

Euang. Luc 19.

Et ipſe diues.] De diuitijs uide Euang. Dominicæ 9. poſt 8. petec. & 1. poſt 8. Pentecoſt.
Quia homo in domo tua oportet me manere.] Cur Chriſtus cum peccatoribus conuerſari uoluit, 3. q. 40. 1. c. Vide Euang. Dominicæ 3. poſt 8. Pentecoſt.
Excepit illum gaudens.] An Zachęus recipiendo Chriſtum magis honorauerit eum q̃ Centurio, dicens ſe non eſſe dignũ qui eum recipiat in domum ſuam 3. q. 80. 10. ad 3.
Ecce dimidium bonorũ meorũ da pauperibus.] De eleemoſyna, 22. q. 32. o.
An dare eleemoſynam ſit in præcepto, 22. q. 32. 5. o.
An aliquis debeat eleemoſynam de neceſſario, 22. q. 32. 6. o.
An poſſit fieri de bonis illicite acquiſitis, 22. q. 32. 7. o.
An eleemoſyna ſit abundanter facienda, 22. q. 32. 10. o.
An Chriſtus etiam dederit eleemoſynas, 3. q. 7. 2. ad 3.

Et ſi aliquem de fraudaui, reddo quadruplum.] An reſtitutio eius quod ablatum eſt ſit ad ſalutem neceſſaria, 22.q.62.2.o.
Qui teneantur reſtituere ablatum 22.q.62.6.& 7.
An uedens rem pluris quam re uere ualeat, teneatur ad damni recompenſationem, 22.q 77.1.ad.1.præcipuè.
Quando propter defectum rei uenditæ, uel uitium celatum uendens teneatur ad reſtitutionem, 22.q,77.2.& 3.
An quicquid ex pecunia uſuraria aliquis lucratus eſt teneatur ad eius reſtitutionem, 22.q.78.3.o.
An ſi quis impediat meſſem futuram effodiendo uel ſemina, uel incendendo herbas ipſius meſſis, teneatur ad totius meſſis reſtitutionem, 22.q.62.4.c.ad.1. & ad 2.
An ſi quis furtim accipiens rem ſuam apud alium depoſitam uel iniuſte detentam, teneatur ad reſtitutionem, 22 q.66.5.ad 3.
An inueniens rem non ſuam, teneatur eam Domino & uero eius poſſeſſori reſtituere, 22.q.66.5.ad 2.
Cui rèſtitutio ſit facienda, 22 .62.5.o.
Quid faciendum iniuſto alicuius rei poſſeſſori, cum impoſſibilis eſt ei reſtitutio, 22.q.62.5.ad 3.& ar.1.ad 1.
Quomodo reſtitutio fiet ſine ſui diffamatione, 22 q.62.6.ad 2.
Quomodo poſſit fama ablata reſtitui, 22.q.62.1.ad 2.
Reddo quadruplum] An non ſufficiat reſtituere ſimplum quod ablatum eſt, 22.q.62.3.o.

In feſto Andreæ, Epiſt. Rom 10.

Corde creditur ad iuſtitiam.] An credere ſit neceſſarium ad ſalutem. 22.q.2.ar.3.o.
Ore autem fit confeſſio ad ſalutem.] Quotuplex ſit confeſſio, 22. q. 3.1.ad 1.
An confeſſio fidei ſit neceſſaria ad ſalutem. 22.q.3.2.o.
Omnis qui credit in illũ non confundetur] An ſola fides ad ſalutẽ ſufficiat 12.q.5.ar.7.o.q.114.4.ad 3.præc. 22.q.2.ar.9.3.q.49 1.ad 5. & Suppl. q.99.4.
Non eſt diſtinctio Iudæi & Græci.] De conuerſione gentium, ut ſuppl. in Epiſtola Eph.
Quam ſpecioſi pedes euangelizantium pacem.] An uita ſecundum quam aliquis prædicando & docendo contemplata tradit, ſit perfectior quam uita quæ ſolum contemplatur, 22.q.182.1.ad 3.2.c.fi.ad.3.q.184.7.o. & 3.q.40.1.ad 2.
Sed non omnes obediunt euangelio.] Cur audientium unam & eandem prædicationem, quidam credunt, & quidam non credunt. 22.q.6.1.c.
Ergo fides ex auditu.] An credenda quibuſdam reuelentur immediate à Deo quibuſdam uero proponantur à Deo mittente fidei prædicatores, 22.q.6.1.c.princ.
In omnem terram exiuit ſonus eorum.] An tempore Apoſtolorum fuerit prędicandum euangelium in uniuerſo mundo, 12.q.106.4.ad 4.

Euang. Matth. 19

Erant enim piſcatores.] Cur Chriſtus pauperes & uiles diſcipulos elegerit 3.q.39.3.c.
At illi continuo relictis retibus ſequuti ſunt eum.] Quì factum ſit quod Apoſtoli & alij ſtatì ſecuti ſint Chriſtũ, 3. q 44.2.ad 1.circa med.

An ille qui cito Chriſto credit ſit leuis corde, 22.q 2.ar.9.ad 3.

Relictis retibus & patre ſecuti ſunt eum.] De ſtatu religionis, 22 q. 186 & ſeq.

An occaſione religionis prætermittenda ſint pietatis officia, 22. q. 101. 4. o.

An propter obſequium parentum, debeant aliqui retrahi ab ingreſſu religionis, 22.q.89 6 o.

Quomodo Iacobus & Ioannes laudentur quod dimiſſo patre ſecuti ſint Chriſtum, 22.q.101.4.ad 1.

In feſto S Nicolai Epiſt Eccleſ.44

Ecce ſacerdos magnus.]De officio ſacerdotis, 3.q 22.1 c.

Vnde dicatur ſacerdos, Ibidem.

Et in tempore iracūdię factus eſt recōciliatio.] An ſacerdotis ſit pro peccatis populi Deo ſatisfacere eumque placare, Ibidem.

De ſtatu epiſcoporum]De ſtatu religionis.22.q.185.

De epiſcopis, & paſtoribus, uide plura in Euangel. Dominicæ 2. poſt Paſcha.

Non eſt inuētus ſimilis illi.] An quilibet ſacerdos magnus excedat omnes alios in aliqua uirtute, 12.q.66.2.ad 2.

De uirtute una aut altera S.Nicolai, 22.q.107.3.ad 4.

Ideo iureiurando.] An oporteat eum qui ad epiſcopatum aſſumitur eſſe cæteris meliorem, 22.q.185.3.o.

Euang. Luc.12.

Sint lumbi ueſtri præcincti.]De luxuria, 22.q.153.o.

Quando actus uenerei ſint peccata, & quando non, 22.q.153.2.& 3.o.

De caſtitate & uirginitate.22.q.151.& q.152.o

Cur maxime decet caſtitas ſacerdotes & miniſtros eccleſiæ, Suppl.q.53.3. & 4.& q.66.1.c.

Et lucernę ardentes in manibus ueſtris.]An bonum facere ſit pars iuſtitiæ, ſicuti malum facere, 22.q.79.1.o

An omiſſio ſit ſpeciale peccatum 22.q.79.3.o.

Et faciet illos diſcumbere.] De æterna beatitudine.12.q.2.& ſequentibus uſque ad 6.q.

Cur æterna beatitudo exprimatur per exteriora bona, ut cibum, potum, regnum, & ſimilia, 12 q.4.ar.7.ad 1.

An ad æternam beatitudinem conſequendam requirantur opera hominis, 12.q.5.ar.7.o.

In feſto conceptionis B.Mariæ, Epiſt. Eccleſiaſt.24.

Ego quaſi uitis fructificaui.]An uirtutes infundantur nobis à Deo, 12.q.63 3.o.

An ſolus Deus ſit cauſa gratiæ, 12.q.112.1.o.

Et flores mei fructus honoris.] Quid intelligatur nomine fructus, 12. q. 70.1.c.

De fructibus ſpiritus ſanti, 12.q. 70. o. De ſantitate B. Mariæ, 3. q. 28. o.

In quanta ueneratione ſit B. Maria habenda, 3.q.25.5.c.o.& ad 1. potiſſimum.

Ego mater pulchræ dilectionis.] An charitas in nobis cauſetur ex infuſione 22. q.24.

Et timoris.] De dono timoris, 22.q.19.0.

Et agni.

Et agnitionis.] An fides ſit homini infuſa à Deo, 22.q.6.1.0.
In me omnis ſpes.] An in ſolo Deo licite ſperetur, 22.q.17.4.0.
Tranſite ad me omnes.] An bona ſpiritualia poſſint ſimul à pluribus poſſi deri, 3 q.23.1.ad 2.
Qui edunt, me adhuc eſurient.] Quomodo deſiderium boni infiniti eſt infinitum, 12.q.2.1.ad 2.
An delectatio cauſet deſiderium ſui ipſius, 12.q.33.2.0.
Quomodo in ſanctis ſit eſuries & ſitis, 12.q.67.4 ad.3.
Et qui elucidant me, uitam.] An ſcriptura ſit ubique clara & manifeſta. 1.q.1.ar 9.ad 2.potiſſimum.
Vitam æternã habebunt.] An doctoribus debeatur aureola. Supp.q.96.7.0

Euang. Matt. 1.

Liber generationis Ieſu Chriſti.] Quomodo euangeliſta narrat generationem Chriſti, cum ſcriptum ſit, generationem eius quis enarrabit, 3.q.31 3.ad 2
Cur Mattheus ponit ſolum generationes 42. Lucas autem. 77. 3.q.31.3. ad 3.
Iudam & fratres eius.] Cur Euangeliſta nominat tantum fratres Iudæ & Iechoniæ & Phares & Zaram, 3 q.31.3.ad 5.ſub.fi.
Iudas autem genuit Phares & Zaram.] An Iudas accedendo ad Thamar, quam æſtimabat meretricem, peccauit, 22.q.154.2.ad 3.
De Thamar.] Cur in genealogia Chriſti tantum enumerantur quatuor mulieres, nimirum Thamar, Raab, Ruth, & Berſabee, uxor Vriæ, 3.q.31.3.ad 5
Ioram autem genuit Oziam.] Quomodo Iorã genuit Oziam, cum 4 Reg. 8 dicatur genuiſſe Occoziam, 3 q.31.3.ad 4.
Iacob autem genuit Ioſeph.] Quomodo Iacob genuit Ioſeph, cum Lucas dicat Ioſeph eſſe filium Heli, 3.q.31.3.ad 2.
Virum Mariæ.] De deſponſatione B. Mariæ. 3 q.29.0.
De qua natus eſt Ieſus.] De nomine Ieſu, 3.q.37.2.0.
An B. Maria ſit uera mater Chriſti, 3.q.35.3.0.
An alio modo poſſumus ſaluari quam per Chriſtum, 12.q.91.5.ad 2.& 22 q.2.ar.7.0.

In feſto Thomę Apoſtoli. Epiſt. Eccl. 14.*&* 15.

Vide Epiſt. in die B. Ioannis Euangeliſtę.

Euang. Ioan. 20 *Thomas autem vnus ex duodecim.*

Vide Euang. Dominicæ 1. poſt Paſcha.

In die conuerſionis S. Pauli, Epiſt. Act. 9.

Saulus adhuc ſpirans minarum.] An liceat aliquem innocentem occidere 22.q.64.2.& 6. Quis zelus ſit bonus. 12.q.28.4.c.
Et ſubito circumfulſit eum lux.] Si Paulus conſecutus eſt gratiam ſpirans adhuc minarum, an ergo requiratur aliqua præparatio ſiue diſpoſitio ad gratiam ex parte hominis, 12.q.112.2.ad 2.
Cur conuerſio Pauli tanquam miraculoſa celebriter in eccleſia commemoratur 12.q.113 10.0.c.fi.
Ego ſum Ieſus Nazarenus.] An ergo Chriſtus apparuerit Paulo poſt ſuam aſcenſionem, 3.q.57.6.ad 3.
Et ibi dicetur tibi quod oporteat facere.] An unus homo poſſit alium docere, 1.q.117.1.0.

Pro nomine meo pati.] Quæ ſit cauſa martyrij, 2.2.q. 124. 5.o.
Et impleatis ſpiritu ſancto.] Quomopo ſinguli fideles impleantur ſiue pleni fiant gratia ſpiritus ſancti, 3.q.7.ar.10.c.& ad 2.
Et ſurgens baptizatus eſt.] An omnes teneantur ad ſuſceptionem baptiſmi, 3.q.68.1.o.
Prædicauit Ieſum.] An explicite credere myſterium Chriſti ſit de neceſſitate ſalutis, 22.q.2.ar.7.o.

Euang. Matth. 19.

Ecce nos reliquimus omnia.] An laudabiliter omnia relinquantur, 22.q. 186 3 o
An Apoſtoli nihil in communi poſſidebant, 22.q. 188.7.c. potiſſimum.
Et ſecuti ſumus te.] An ad perfectionem non ſufficiat quod quis omnia relinquat, ſed etiam requiratur quod ſequatur Chriſtum. 22.q.184.3. ad 1.
Quó quis ſequatur Chriſtum, ibidem.
Vos qui reliquiſtis omnia &c. ſedebitis.] An iudiciaria poteſtas correſpondeat uoluntariæ paupertati. Suppl.q.79.2.o.
Et omnis qui reliquerit domum uel fratres aut ſorores, aut patrẽ.] An occaſione religionis ſint prætermittenda pietatis officia, 22.q.101.4.o.
Centuplum accipiet.] An bona temporalia cadant ſub merito, 12.q.114. 10.o.& 22.q.122 5.ad 4.
Et uitã æternam poſſidebit.] De æterna beatitudine, 12.q.2. uſque ad q.6.
De præmijs beatitudinum. 12.q.69.4 o.

In feſto Purificationis B. Mariæ, *Epiſt. Malach* 5.

Ecce ego mitto Angelum meum & præparabit.] Quomodo Ioannes præparauerit uiam Domini, 3.q 38.1.o.2.ad 2.3.o.
Et ſtatim ueniet ad templũ ſanctum ſuũ.] De oblatione Chriſti, 3.q.37.3.
Vide de hac re Euang. huius diei.
Quod Chriſtus ſit caput eccleſiæ, 3.q.8.
Et angelus teſtamenti.] Quomodo Chriſtus ueterem legem impleat nouã legem dando. 12.q.107.2.c.
Cur lex noua non eſt data ante Chriſtum. 12.q.106.3.c.
Ecce uenit.] De iudicio generali, Suppl.q.88.& ſeq.

Euang. Luc 2.

Poſtquam impleti ſunt dies purgationis Mariæ.] Cur mulieres reputentur interdum immundæ. 12.q.102.5.ad 4.
Cum B. Maria nullam haberet immunditiam, cur ad templum tanquam purganda acceſſit. 3.q.37.4.o & paucis ad 2.
De purificatione B. Mariæ, 3 q 37.4.
Tulerunt Ieſum in Ieruſalem ut ſiſterent eum Domino.] Cur Chriſtus uoluit in templo ſiſti Domino, 3.q.37.3.c.& ad 2.
Omne maſculinum adaperiens uuluam. Cum Chriſtus exiuerit de clauſo uirginis utero, quomodo ex hac lege debuit in tẽplo offerri, 3 q 37.3.ad 1
Et ut darent hoſtiam.] Cum Chriſtus ſit principalis hoſtia ad quam oẽs hoſtiæ ueteris teſtamenti tãquam figura ad ueritatem referuntur, & hoſtiæ non debeatur alia hoſtia, cur pro Chriſto alia hoſtia offertur, 3.q. 37.3.ad 3.
Par turturum.] Cur pro Chriſto non potius agnus quàm par turturum aut duo pulli columbarum oblatus eſt, 3.q.37.3.ad 4.
De paupertate Chriſti, 3.q.4 3.o.

Quæ

Quæ animalia offerebantur in ſacrificijs ueteris legis,12.q.102.3.
Parentes eius.]Cum Chriſtus in terris patrem non habuerit,cur dicũtur pa rentes eius.3.q.28.1.ad 1.

In Cathedra Petri.Epiſt 1.Pet.1.

Electis.] Vtrum prædeſtinati eligantur à Deo,1.q.23.4.0.
In quo attendatur electio Dei,1.q.23.4.ad 1.
In aſperſionem ſanguinis.] De aqua benedicta,3.q.65.1.q.71.2.
Gratia uobis & pax multiplicetur.] De triplici gradu charitatis, 22.q. 24.9.0.
Benedictus Deus.] De gratiarum actione.22.q.106.0.
Qui ſecundum magnam miſericordiam.] An homo poſſit reſurgere à pec cato ſine auxilio gratiæ,12.q.109.7 0.
An homo ſine gratia poſſit uelle & facere bonum,12.q.109.2.0.
Per reſurrectionem Ieſu Chriſti.] An reſurrectio Chriſti ſit cauſa reſurre- ctionis corporum & animarum.3.q.56.0.
In hæreditatem incorruptibilem.]An beatitudo poſſit amitti. 12.q.5.4 0.
Vide Epiſt.Dominicæ 70.
Qui in uirtute Dei cuſtodimini.] An homo ſine gratia poſſit non peccare. 12.q.109.8.0.
An homo in gratia conſtitutus indigeat auxilio gratiæ ad perſeuerandum. 12.q.109.10.0 & 22.q.137.4.0.
Per fidem.]An credere ſit meritorium.22.q.2.9.0.
Paratum reuelari in tempore nouiſſimo.]An beatitudo ſanctorum ſit ma- ior poſt futurum iudicium quàm ante.ſupl.q.93.1.0.
Modicum nunc ſi oportet contriſtari in uarijs tentationibus.] De afflictio- nibus iuſtorum uide Euang.Dominicæ 3æ poſt Epiph.& Epiſt.Domini- cæ 60æ & Euang.Dominicæ 3æ.poſt Paſcha.

Euang.Matth.16.

Interrogabat diſcipulos ſuos dicens.] Quomodo Chriſtus experimentum ſumpſerit de aliquibus rebus.22.q.97.2.c.
Simon Petrus dixit,Tu es filius Dei uiui.] An confeſſio ſit de neceſſitate ſa- lutis,22.q.3.2.0.
An credere explicite myſterium Chriſti ſit de neceſſitate ſalutis. 22.q.2.7. 0.& 12.q.106.1.ad 3.
Quia caro & ſanguis &c.ſed pater meus qui eſt in cœlis.] An fides ſit homi ni infuſa à Deo.22.q.6.0.
Et ego dico tibi quia tu es Petrus.]An credere ſit meritorium,22.q.2.9.0.
Quia tu es Petrus.] Nomina alicui impoſita diuinitus quid ſignificant, 3. q.37.2.c.
Super hanc Petram.]De eccleſiæ capite.3.q.8.
Et tibi dabo claues regni cœlorum.]De clauibus.ſupl.q.17.& ſeq.
De miniſtris clauium,ſupl.q.19.
De primatu Petri,22.q.39.c.fi.3.q.8.6.c.ſupl.q.40.6.0.
Omnes eſſe ſchiſmaticos,qui ſummo Pontifici ſubeſſe renuunt, 22.q.39.c. fi.& ſupl.q.40.6.
An pertineat ad ſummum Pontificem fidei ſymbolum ordinare, 22.q.1. ar.10.
An ad ſummum Pontificem ſpectet Synodum conuocare, & eius ſententiã confirmare,22.q.1.10.c.fin. & ad 2.
Summum Pontificem gerere plenarie uicem Chriſti in tota eccleſia,ideoq; habe-

habere plenitudinem poteſtatis diſpenſandi in omnibus diſpenſabili uoris, 22.q 88.12.ad 3.

In feſto Matthai Apoſtoli Epiſt. Act. 1.

Quam prædixit ſpiritus ſanctus.] Quis ſit auctor ſcripturæ ſacræ, 1.q. 1.1. & 5.c.

An prophetia poſſit eſſe naturalis. 22 q.172.1.0.

An ea quæ prophericè cognoſcuntur uel annunciantur poſſint eſſe falſa. 22 q.171.6 o.

Qui fuit dux eorum qui comprehenderunt Ieſum.] Quinam maxime pec cauerint in morte Chriſti, 3.q.47.6.ad 2. potiſſimum.

Cur Deus aliquos excæcet & obduret, 12.q.79 4.0.

Et ſtatuerunt duos.]De acceptione perſonarum, 22.q.63.0.

An ad epiſcoparum oporteat eligere meliorem. 22.q.185.5.0.

Et dederunt ſortes eius.]An diuinatio ſortium ſit licita. 22.q.95.8.0.

Euang. Matth. 10.

In uiam gentium.] Cur Chriſtus præcepit Apoſtolis in uiam gentium ne abieritis, 3.q.42 1.c.

De participatione cum excommunicatis. Suppl.q.23.0.

De diſparitate cultus in matrimonio, Suppl.q.59.

De communicatione cum infidelibus. 22.q.10.9.0.

Sed potius ite ad oues.] Cur Chriſtus uoluit ſolis Iudæis & non gentibus prædicare. 3.q.42 1 0.

Euntes autem prædicate.]De prædicatione uerbi Dei, uide Euang. Domini. 2 cx 6.& Euang Dominicę 2.poſt Paſcha.

Infirmos curate.]De gratia miraculorum, uide Euang. in feſto Aſcenſionis Domini.

Gratis accepiſtis, gratis date.]De Simonia, 22.q.100.0.

In feſto Annuntiationis B. Marię, Epiſt Iſaia. 7.

Non petam & non tentabo Dominum.] An ſi Achaz ſignum petijſſet tentaſſet Dominum. 22.q.97.2.ad 3.

Nunquid parum uobis eſt.]Cur Achaz reprehenditur. Ibidem.

Ecce uirgo concipiet.] De uirginitate B. Mariæ, 3.q.28.0.

An mater Dei fuerit uirgo in concipiendo Chriſtum, 3.q.28.1.0.

Et uocabitur nomen eius Emmanuel.]Quidnam ſignificet hoc nomen Em manuel, & cur Chriſto tribuatur, 3.q.37.2.ad 2.princ.

Euang. Luc 1.

Miſſus eſt angelus Gabriel.]An fuerit neceſſarium B. Virgini annunciari qđ in ea fiendum erat, 3.q.30.1.0.

An B. Virgini debuerit annunciatio fieri per angelum, 3.q.30.2.0.

An angelus annuncians debuerit uirgini apparere uiſione corporali, 3.q.30 3.o.

Ad uirginem deſponſatam uiro.] De deſponſatione matris Dei, 3. q. 29.0.

Aue gratia plena.] Cur uiſus eſt angelus noua & inſolita ſalutatione. 3.q. 30. 4.1 e princ.

Cũ plenitudo gratiæ ſit propria Chriſto, quomodo B. Virgo dicitur plena gratia, 3.q.7.10.ad 1.& q.27.5.0.

Dominus tecum.] Quid angelus his uerbis ſignificare uoluit, 3. q. 30. 4.c.

Benedicta tu in mulieribus.] Quid per hæc uerba angelus expreſſit, 3. q. 30.4.c.
Turbata eſt in ſermone.] Quomodo B. Maria fuerit turbata, 3. q. 30. 3.ad 3.
Et ait illi angelus, Ne timeas Maria.] Vnde angelus bonus à malo eſt diſcernendus, 3.q.30.3.ad 3.
Inuenisti enim gratiam apud Deum.] Quomodo hic præmittat angelus idoneitatem B. Mariæ ad concipiendum Chriſtum, 3. q. 30. 4. c. princ.
Ecce concipies in utero.] De quo inſtruxit hic angelus B. Virginem, 3. q. 30.4.c.
De conceptione Chriſti, 3.q.31. & tribus ſeq.
Et uocabis nomen eius Ieſum,] Quomodo dicit, & uocabis nomen eius Ieſum, cum Iſaię 7. dicatur uocandus Emmanuel, & Iſaię 9. admirabilis conſiliarius, &c. 3.q.37.2.ad 1.
Hic erat magnus. [Quomodo hic dignitas prolis conceptæ exprimatur, 3.q. 30. 4. c.
Quomodo fiet iſtud.] An B. Virgo de uerbis angeli dubitauerit, 3.q.30.4. ad 2.
Spiritus ſanctus ſuperueniet in te.] Quomodo modus conceptionis demonſtretur, 3.q.30 4.c.
Quomodo ſpiritus ſanctus ſuperuenerit in B. Mariam, & uirtus altiſſimi ei obumbrauerit, 3.q.32.1.ad 1.& q.27.5.ad 2.
Et ecce Elizabeth.] Quomodo his uerbis intendebat angelus inducere animum B. Mariæ ad conſenſum, 3.q.30.4.c.fi.
An conceptus uirginis recte probatur ex conceptu ſenis, 3. q. 30. 4. c. fi. & ad 3.
Quia non erit impoſſibile apud Deum omnem uerbum.] An Deus ſit omnipotens, 1.q.25.3.0.

In feſto S. Philippi & Iacobi, Epiſt. Sap. 5.

Stabunt iuſti in magna conſtantia aduerſus eos.] De modo quo ſancti ſe habebunt erga damnatos, Suppl.q.94.0.
De conditionibus beatorum, & damnatorum reſurgentium, Suppl. q. 81. & 86.
Pœnitentiam agentes.] An damnati pęniteant de malis quæ fecerunt, Sup. q 98.2.0.
An per pęnitentiam talem peccata eorum remouebuntur, 3.q.86.1.c.
Ecce quomodo computati ſunt inter filios Dei.] An damnati gloriam beatorum uideant, Suppl. q.98.9.0.
Quomodo ſancti dicantur filij Dei, 1.q.33.3.c.& 12.q.114 3.c.

Euang. Ioan. 14.

Creditis in Deum.] Credere in Deum quid, 22.q.2.2.c.ad 3.& ad 4.
Et in me credite.] An credere explicite myſterium Chriſti ſit de neceſſitate ſalutis, 22.q.2.7.0.
Manſiones multæ ſunt.] An unus alio poſſit eſſe beatior, 12.q.5.2.0
An beatitudinis gradus manſiones dici debeant, Suppl.q.93.2.0.
An diuerſæ manſiones non diſtinguantur penes diuerſos gradus charitatis, Sup.q.93.3.0.
Et ſi abiero & pręparauero uobis locum] Cur Chriſtus præſentiam ſuam corporalem à nobis ſubſtraxit, 3.q.57.1.ad 3.

An aſcen-

An aſcenſio Chriſti ſit cauſa noſtræ ſalutis,3.q.57.6.o.

Domine neſcimus.]An ignorantia ſit peccatum 12 q 76. 2 o.

Si cognouiſſetis me,& patrem meum,&c.]An ſumma Dei bonitas non poſſit intelligi abſque trinitate perſonarum,22.q.2 8.ad 3.

Quia ego in patre,& pater in me eſt.]Vtrum filius ſit in patre,& contra pater in filio,1.q.42.5.o.

Alioquin propter opera ipſa credite.] An miracula quæ Chriſtus fecit fuerint ſufficientia ad oſtendendum diuinitatem ipſius,3.q.43 4.o.

Et maiora horum faciet.] An credentes in Chriſtum maiora miracula faciant quàm Chriſtus fecit,3.q.43.4.ad 2.

In feſto inuentionis Crucis, Epiſt.Gal.5.& 6.

Qui autem conturbat uos.]Quomodo ex ſeductione hęreticorum pullulet infidelitas uſque ad finem mundi, de quo iudicabuntur illi in iudicio generali.3.q.59.5.c & ad 1.

Ego enim ſi circuncíſionem adhuc prædico.] An circuncíſio ſit ſacramentũ ueteris legis,12.q.103.1.ad 3.

An circuncíſio conferebat gratiam iuſtificantem,3.q.70.4 o.

An ceremonię ueteris legis habebant uirtutem iuſtificandi. 12.q. 103. 2.o.

An ceremonię ueteris legis ceſſauerint in Chriſti aduentu,12.q.103.3.o.

An poſt paſſionem Chriſti legalia poſſint ſine peccato obſeruari,12.q.103 4.o.

Quinque uolunt placere in carne.]An Appetitus glorię ſit peccatum,22.q. 132.1 o.

Mihi abſit gloriari niſi in cruce.]De effectibus paſſionis Chriſti,3.q.49.

per quem mihi mundus crucifixus eſt.] De effectibus paſſionis Chriſti,3. q 48.& 49.

Euang. Ioannis 3.

Erat homo ex Phariſęis Nicodemus nomine.] De hoc Euangelio,uide Dominicam Trinitatis.

In feſto Natiuitatis B. Ioannis Baptiſtæ.

Iſaia 49.

Dominus ab utero uocauit me.] An Chriſtus fuerit ſanctificatus in primo inſtanti ſuæ conceptionis,3.q.34.

De reliquis perfectionibus conceptionis Chriſti,3.q.34.2.& ſeq.

An ſanctificari in utero poſt Chriſtum fuerit proprium B.Virgini, 3.q.27. 6.o.

De pueris ingredientibus religionem,22.q.189.

Et poſuit os meum quaſi gladium acutum.]Quanta auctoritate & poteſtate Chriſtus prædicauerit,3.q 42.1.ad 2.

In umbra manus ſuæ protexit me.] An Chriſtus fuerit ab alio occiſus quã à ſe ipſo,3.q.47.1 o.

An Deus pater tradiderit Chriſtum paſſioni,3.q.47.3.o.

Dedi te in lucem gentium.]. An ergo Chriſtus non debuerit prædicare gẽtibus,3.q.42.1 o.

De prædicatione & baptiſmo Ioannis,3.q.38.o.

Cur Ioannes gentibus non prædicauit,& baptiſmum adminiſtrauit, 3.q. 38.4.ad 3.

Euang. Luc. 1.

Et peperit filium.]Ad quid oſtendendum multæ ſteriles pepererunt,3.q 30.4.ad 3.
Et congratulabantur ei.]An actiones aliorum ſint nobis delectationis cauſa,12.q.32.5 0.
De beneuolentia, 22.q.27.2.0.
De inuidia.22.q.36.0.
Et factum eſt,in die octauo uenerunt circuncidere puerum.]De circuncisione,3 q.70.0.
Vide euangelium in feſto Circunciſionis Chriſti.
Et uocabant eum nomine patris ſui Zachariam.] Vnde nomina rebus & hominibus imponantur,3.q.37.2.c.
Ioannes eſt nomen eius.] Nomina alicui impoſita diuinitus quid ſignificēt 3.q.27.2.c.
Et apertum eſt ilico os eius .] Cur Zacharias mutus factus eſt, 22.q. 97.2. ad 3.
Quis putas puer iſte erit.] De auſteritate uitæ Ioannis, 3. q. 40. 2. ad 2.
Et enim manus Domini erat cum illo.] Cur B. Ioanni plus gratiæ pręſtitū eſt quam alijs,3.q.27.6.c.fi.
Et prophetauit.]De prophetia,22.q.171.& ſeq.
Vnde ſit prophetia.22.q.172.1.& 3.c.
Benedictus Deus.]De gratiarum actione.22.q.106.0.
Qui uiſitauit.]De incarnatione,3.q.1.& ſequentibus.
De redemptione,3.q.46.& ſequentibus.

In feſto Apoſtolorum Petri & Pauli, Act. 12.

Vt affligeret quoſdam de eccleſia.] De afflictionibus iuſtorum. Vide Euan. Dominicæ, 3. poſt Epiph. & Epiſt. Dominicę 6. & Dominicæ 3. poſt Paſcha .
De fortitudine & martyrio,22.q.123.& q.124.0.
Quæ ſit cauſa martyrij,22.q. 124.5.0.
Miſit in carcerarē.]Quando incarcerare aliquem eſt licitum,& quando illicitum. 22.q.65.3.0.
Oratio autem fiebat ab eccleſia pro eo.]An pro alijs orare debemus.22.q. 83.8.0.
Quia miſit dominus angelum ſuum & eripuit.] De cuſtodia bonorum angelorum.1.q.112.0.

Euang. Matt. 16.

Venit Ieſus in partes.] Require in Cathedra S. Petri.

In feſto Viſitationis B.*Marię.Epiſt.Cant.*2.

Ecce iſte uenit ſaliens in montibus .] De incarnatione Chriſti, 3.q. 1. & ſeq.
De exinantione Chriſti.Vide Epiſt Dominicæ,Palmarum.
En ipſe ſtat poſt parietem noſtram reſpiciens per feneſtras.] An miracula quæ Chriſtus fecit,fuerint ſufficientia ad oſtendendum eius diuinitatē, 3.q.43.4.0.
Iam enim hyems tranſiit.]De lege noua,12.q.106.0.

An lex

An lex noua debuerit dari à principio mundi, 12. q. 106. 3. o. & 3. q. 1. 5. o.
Vox turturis audita eſt.] De proprietatibus turturis. 3. q. 37. 3. ad 4.
Surge amica mea.] De gratia Chriſti ſecundum quod eſt caput eccleſiæ, 3. q. 8. o.
De ſantificatione B. Mariæ, 3. q. 27. o.
Columba mea.] De proprietatibus columbæ, 3. q. 37. 3. ad 4. & q. 39. 6. ad 4.

Euang. Luc. 1.

Exurgens Maria abijt in montana.] De beneficentia, 22. q. 31. o.
Quibus ſit potiſſimum bene faciendum, 22. q. 31. 2. & 3. o.
Cum feſtinatione.] De uerecundia, 22. q. 144 o.
Exultauit infans in utero.] Quomodo hęc exultatio ſit intelligēda, & quidnam ſignificet, 3. q. 27. 6. c.
Benedicta tu inter mulieres.] Quid his uerbis ſignificatur, 3. q. 30. 4. c.
An B. Maria præ cæteris ſanctis omnibus habuerit maiorem plenitudinē gratiæ, 3. q. 27. 5. c. ad 1.
An B. Maria habuerit donum ſapientiæ, gratiam uirtutum, & gratiam prophetiæ, 3. q. 27. 5. ad. 3.
An B. Maria prę cæteris ſanctis omnibus ſit honoranda & colenda. 3. q. 25. 5. c. ſi, & ad 1.
An B. Maria aliquod peccatum actuale commiſit, 3. q. 27. 4. o.
Et benedictus fructus.] De gratia Chriſti, 3. q. 7. o.
An in Chriſto fuerit gratiæ plenitudo, 3. q. 7. 9. o.
Vnde hoc mihi ut ueniat mater Domini ad me.] An B. Maria ſit dicenda Mater Dei, 3. q. 35. 4. o
An ſit adoranda adoratione latriæ, 3. q. 25. 5. o.
Magnificat anima mea.] De humilitate, 22 q. 161. o.
An ſit peccatum bonum ſuum agnoſcere illudque approbare, 22. q. 132. 1. c.
Ecce enim ex hoc beatam me dicent.] An B. Maria habuerit uſum prophetiæ, 3. q. 27. 5 ad 3. ſi.
Diſperſit ſuperbos.] Quomodo præmium ſuperbiæ ſit humiliatio, & præmium humilitatis exaltatio, 22. q. 161. 5. ad 3.

In feſto B Mariæ Magdalenæ Prouerb. 31.

Mulierem fortem quis inueniet.] Quomodo in mulieribus non ſit ſuficiens robur mentis ad reſiſtendum concupicentijs & tentationibus. 22. q. 149. 4. c. & q. 165. 2. ad 1.
Quęſiuit lanam & linum.] An ſit licitum ſollicitudinem habere de temporalibus rebus, q. 55 6 o.
An aliquis debeat eſſe ſollicitus futurorum, 22. q 55. 7. o.
De negligentia, 22. q. 54. o.
Deditque prædam domeſticis ſuis.] An iconomia debeat poni ſpecies prudentiæ, 22. q. 52. 3. o.
Conſiderauit agrum.] De Eubulia, ſynenſi, & gnome, 22. q. 51. o.
De prouidentia, circunſpectione & cautione, 22. q. 49. 6. 7. & 8.
De præcipitatione & inconſideratione, 22. q 53. 3. & 4.
Manum ſuam aperuit inopi &c.] De eleemoſyna, 22. q. 32. o.
An uxor poſſit dare eleemoſynas irrequiſito conſenſu uiri ſui, 22. q. 32. 8. ad 2.

Et uir eius laudauit eam.] An laudare aliquem nō ſit adulari.22.q.115.1.o.& ad 1. potiſſimum.
Fallax gratia.]De ſuperno ornatu mulierum.22.q.169.
Vide Euang.Dominicæ 3. Aduentus,& Dominicæ 1.poſt 8.pentecoſt.

Euang Luc.7.

Cœpit lachrymis rigare pedes eius.]De pœnitentia,3.q.85.& ſeq.
De contritione,Suppl.q.1.& ſeq.
De ſatisfactione,Suppl.q.12.& ſeq.
Quia peccatrix eſt.] Cur Chriſtus cum peccatoribus conuerſari uoluit,3.q.40.1.c.Vide Euang.Dominicæ 3.poſt 8. Petec.
Quoniam dilexit multum.] An propter charitatem & dilectionem remittātur peccata.3 q.49.1.c.
An in hac remiſſione peccatorum inueniatur iuſtitia & miſericordia, 1. q.21.4.ad 1.
Cui autem minus dimittitur] Vter magis teneatur ad gratias reddendas Deo innocens an pœnitens.22.q.106.2.o.
Dimittiuntur tibi peccata tua.] De contritione.Suppl.q.1.& ſeq.

In feſto S Iacobi, Eccleſ.44.& 45.

Benedictio Domini ſuper caput iuſti.] Quænam homo in gratia conſtitutꝰ poſſit mereri,12.q.114 3.o.8.o.& 10.o.
Sanctum fecit illum .] An homo poſſit reſurgere à peccatis ſine auxilio gratiæ,12.q 109.7.o.
Dedit illi præcepta.] An melioris ſint conditionis qui praceptis & legibus magis aſtringuntur ad diuinum cultum,quam alij non ſimiliter aſtricti, 12.q.98 5.ad 2.
Et legem uitę.]Secundum quid lex noua iuſtificet.12.q.106.1.o.
Induit eum Dominus corona.]De dotibus & aureolis beatorum, Suppl.q.95.& 96.

Euang *Matth.*20

Dic ut ſedeant hi duo.]De ambitione,22.q.131.o.
Vide Euang.Dominicæ 2.poſt 8.Pentecoſt.
De Simonia,22 q.100.o.
An in oratione aliquid determinate ſit petendum,22.q.83.5.o.
Quomodo ſint petenda temporalia.22.q.83. 6.o.
Poteſtis bibere calicem.]Cur Chriſtus paſſionem ſuam uocat calicem, 3.q.78.3.ad 1.
Dicunt ei,poſſumus.] De præſumptione,22.q.131.o.
Non eſt meum dare uobis,ſed quibus paratum eſt.] De iudicīaria poteſtate Chriſti, 3. q.59.o.
An ſuperbia ſit peccatum mortale excludens hominem à regno cęlorum, 22.q.162 6.o.
De prima beatitudine,Beati pauperes ſpiritu,12.q.69.3.c.& 4.c.
Sed quibus paratum eſt à patre meo.] Si aliquibus paratum eſt ſedere a dextris Chriſti,an ergo non ſit proprium Chriſto ſedere à dextris patris, 3.q.58.4.ad 4.
Et audientes decem indignati ſunt.] De contentione,& diſcordia,22.q.37.& 38.
Sed quicunque uoluerit inter uos maior fieri.]De humilitate,22.q.161.

In feſto

Infeſto S. Laurentij, Epiſt, 2. Cor. 9. c.

Qui parce ſeminat.]De beneficentia & eleemoſyna, 22.q.31.& 32.
An eleemoſyna ſit abundanter facienda, 22.q.32.10.0.
Et qui ſeminat in benedictionibus.] An diuerſæ manſiones diſtinguantur penes piuerſos gradus charitatis, Suppl q.93.3.0.
Et non ex triſtitia.]An triſtitia minuat laudem uel meritum boni, 12.q.39. 2.ad 2.
Potens eſt autem Deus.]An homo mereatur augmentum gratiæ & charitatis, 12.q.114.8.0.
De 5.beatitudine & eius præmio, Beati miſericordes 22.q 69.3.c.& 4.c.
Iuſtitia eius manet in ſæculum ſæculi.]An uirtutes morales maneant poſt hanc uitam, 12.q.67.1.0.

Euang. Ioan. 12.

Niſi granum frumenti cadens in terram.] An fuerit neceſſarium Chriſtum pati pro humani generis liberatione, 3 q 46.2. ad 1.& 3.
In quibus Chriſt'. dicebat ſe granum mortificandum, & in quibus granum multiplicandum, 3.q.42.c, fi.
Qui odit animam ſuam.] An homo ſeipſum ex charitate diligere debeat 22 q.25 4.0.
An alicui liceat ſeipſum occidere, 22.q.64.5.0.
De martyrio, 22.q.124.0.
An B. Laurētius ſuſtinuerit grauiores paſſiones & diuturniores quàm Chriſtus, 3.q 46 6.ad 1.
Me ſequatur.]Quomodo quis Chriſtum ſequatur, 22.q.174.3.ad 1.

Infeſto Aſſumptionis B. Mariæ, Epiſt. Eccleſ 24.

In omnibus requiem quæſiui, & in hæreditate.]Quomodo Deus requieſcat & habitet in hominibus per gratiam, 1.q.8.3.c.& q.43.3.c.potiſſimum.
De Aſſumptione B. Mariæ, 3.q.27.1.c.princ.
Et dixit mihi, in Iacob inhabita.]Cui perſonæ conuenit mitti ad ſanctificandam creaturam rationalem, 1.q.43.1 4.& 8.
An miſſio inuiſibilis diuinæ perſonæ fiat ſolum ſecundum donum gratiæ gratum facientis, 1.q.43.3.0.
Requieuit in tabernaculo meo.] An pater ſit in filio, & contra, 1.q.42.5.0.
In Iſrael hæreditate.] Quare Iudæi præ cæteris ſunt à Domino aſſumpti, & legem acceperunt, 12.q.98.4.0
Ab initio & ante ſecula creata ſum.]An ergo ſapientia, quæ eſt filius Dei, ſit creatura. 1.q.41 3.ad 4.
An proceſſio quæ eſt in diuinis poſſit dici generatio, 1.q.27.2.0.

Euang. Luc. 10.

Mulier quædam Martha.] An hæ duæ mulieres gerant typum uitæ actiuæ & contemplatiuæ, 22.q 171.princ.
Accepit illum in domum ſuam.] De beneficentia & eleemoſyna, 22.q.31. & 32.
Audiebat uerbum illius.]In quo conſiſtat uita contemplatiua, 22.q.179.1.c & ad 3.& q.180.0.
An uita contemplatiua ſolum conſiſtat in cōtemplatione Dei, an etiam in conſideratione cuiuſcunque ueritatis, 22.q.180.4.0.
Martha autem ſatagebat circa frequens miniſterium.] In quo conſiſtat

uita actiua, 22.q.179.1.c. & q.181. 1.c.
De uita actiua, 22.q.181.o.
Maria optimam partem elegit.] An uita contemplatiua ſit potior quam actiua,22.q.182.1.o.
An uita contemplatiua ſit maioris meriti quam actiua, 12.q.57.1.c.& 22.q.182. 2.o.

In feſto S. Bartholomæi, Epiſt. Epheſ. 2.

Iam non eſtis hoſpites.] De conuerſione gentium, uide Epiſt. in die Epiphaniæ.
Domeſtici Dei.] Quomodo dicamur filij Dei, 1.q.23.3.c.
De ſpe uitæ æternæ, 22.q.17.
Supra fundamentum Apoſtolorum.] Quomodo Apoſtoli dicuntur fundamenta eccleſiæ, 3.q.8.6.ad 3.
In quo omnis ædificatio conſtructa.] An alio modo poſſimus ſaluari quam per Chriſtum, 12.q.91.5.ad 2. & 22.q.2.ar.7.c. & 3.q.68.1.c. princ.
An credere explicite myſterium Chriſti ſit de neceſſitate ſalutis, 22.q.2.7.o.
In ſpiritu ſancto.] De neceſſitate gratiæ, 12.q.109.o.

Euang. Mar. 3.

Vocauit ad ſe quos uoluit.] Cur Chriſtus uiles & pauperes diſcipulos elegit.3.q.39 3 c.
An Deus eligendo aliquos faciat eos idoneos ad quod eos eligit, 1.q.23.4.3.& q.27.3.c.
De eligendis idoneis. 22.q.185.3.potiſſimum.
Et uenerunt.] Quomodo Apoſtoli & alij ita ſtatim poſt uocationem ſecuti ſunt.3.q.44.3.ad 1.
An ille qui cito credit, ſit leuis corde, 22.q.2.9.ad 3.
Et ut mitteret eos prædicare.] Vide Euangel. Dominicæ 6. & Domicicæ 2. poſt Paſcha.
An docere ſit actus uitæ actiuæ an uero contemplatiuæ, 22.q.181.3.o
Dedit illis poteſtatem curandi infirmitatem.] De gratia miraculorum, uide Euang. in die Aſcenſionis Domini.
Qui & tradidit illũ.] Cur Iudas magis peccauerit tradendo Chriſtũ quam De' pater aut etiam ipſe Chriſtus ſe tradendo in mortẽ, 3.q.47.3.ad 3.

In feſto B. Matth. Epiſt. Epheſ. 4.

Vnicuique ueſtrum data eſt gratia ſecundum menſuram.] Quomodo plenitudo gratiæ quæ in Chriſto ſicuti in capite adunatur, ad membra eius diuerſimode redundet, 22.q.183.2 c.
An in uno ſit maior gratia quam in alio. 12.q.112.4.o.
De gratijs gratis datis. 12.q.111.
Aſcendens in altum captiuam.] An Chriſtus duxerit ſecum aliquos captiuos in cœlum, 3 q.57.6 c.
Quod autem aſcendit.] Quomodo Chriſtus dicatur deſcendiſſe, 3.q.57.2.ad 2.
De deſcenſu Chriſti ad inferos, 3.q.52.o.
Super omnes cęlos.] An Chriſtus aſcenderit ſup omnes cœlos, 3.q.57.4.o.
Vt adimpleret omnia] Cur Chriſtus aſcendit, 3.q.57.1.& 6.
Et ipſe dedit quoſdam quidem Apoſtolos.] An in eccleſia debeat eſſe diuerſitas officiorum & ſtatuum, 22.q.183.2.o.

Euang. Matt. 9.

Sequere me.] Vide de ſequela Chriſti euangelium in die conuerſionis S. Pauli.
Et ſurgens ſecutus eſt.] Cur ita ſtatī Chriſtū ſecutus eſt, 3.q.44.3 ad 1.
Ecce multi publicani & peccatores. De conuictu peccatorum, uide Euang. Dominicæ 3.poſt.8.Pentec.
Non eſt opus ualentibus medico.] De pœnitentia.3.q.84.& ſeq.
Miſericordiam uolo.] An ergo miſericordia ſit maxima uirtutum, 22.q.30. 4. ad 1.
Non enim ueni uocare iuſtos.] An ſi homo non peccaſſet, Deus incarnatus fuiſſet, 3. q.1.3.o.

In feſto S. Michaelis, Epiſt. Apocal. 1:

Loquens per angelum ſuum.] Cur Deus loquitur homini per angelum ſuū 12.q 98.3.
De locutione angelorum, 1 q.107.o.
De ordine angelorum, 1.q.108.o.
De actione angelorum in homines, 1.q.111.o.
De miſſione & miniſterio angelorum, 1.q.112.o.
De cuſtodia angelorum, 1.q.113.o.
Et ſeruat ea.] An bona opera requirantur ad beatitudinem, 12.q.4.7.o.& 3.præcipue.
Qui eſt.] An hoc nomen (qui eſt) ſit maxime proprium nomen Dei, 1.q.13. 11.o.
An hoc nomen (qui eſt) approprietur filio Dei, 1.q.39.8.ſi.
Primogenitus mortuorum.] An Chriſtus primo reſurrexerit, 3.q.53.3.o.& q.56.1 6.

Euang. Matth. 18.

Quis putas maior eſt.] An unus alio poſſit eſſe beatior, 12.q.5.2.o. Suppl q 93.2.& 3.
Et efficiamini ſicut paruuli.] De humilitate, 22.q.161.o.
De gradibus humilitatis, 22.q.161.6.o.
De ambitione, 22.q 131.
De auaritia, 22.q.118.o.
Qui autem ſcandalizauerit.] De ſcandalo 22.q.43.o.
Neceſſe eſt ut ueniant ſcandala.] Cur Deus permittit mala, 1.q.22.2. ad 2.
An obduratio & excæcatio ſemper ordinentur ad ſalutem eius qui excæcatur & obduratur, 12.q.79 4.o.
Cum neceſſe ſit euenire ſcandala, & peccata non eueniant ex neceſſitate, an ergo ſcandalum non ſit peccatum, 22.q.43.2.ad 1.
Veruntamen uæ homini.] An ergo ſcandalum ſit peccatum mortale, 22.q. 43.4.o.
Abſcinde eum.] An ergo licet membrum præſcindere propter peccatum uitandum, 22.q.65.1.ad 3.
Quando eſt licitum mutilare aliquem membro ſuo, 22.q.65.1.o.
Quia angeli eorum.] De cuſtodia hominum ab angelis, 1.q.113.o.
An ſinguli homines à ſingulis angelis cuſtodiantur, 1.q.113.2.o.
Semper uident faciem patris.] An angelorum gloria minuatur dum ad nos ueniunt, 1.q.44.4.ad 3.& q.112.1.ad 3.
Si angeli occupentur circa cuſtodiam hominum, an ergo uita actiua poſt

hanc

hanc uitam maneat,22.q.181.4.ad 2.
De cuſtodia angelorum uide Euang. Dominicę, primę Quadrageſimę.

In feſto S. Simonis & Iudę, Epiſt. Rom. 8.

Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum.] An exercatio ad tempus cooperetur electis in bonum, eorumque ſalutem promoueat, 12. q. 79.4.c.
His qui ſecundum propoſitum.] De prędeſtinatione,1.q.23.0.
Nam quos præſciuit.] An pręſcientia meritorum ſit cauſa prędeſtinationis 1.q.23.5 0.
Vt ſit ipſe primogenitus.] Quomodo Chriſtus dicatur primogenit' in multis fratribus.1.q.33.3.c.ad 2.& 41.3.c.
Hos & iuſtificauit.] De iuſtificatione,12.q.113.0.
Si Deus pro nobis.] An prædeſtinatio ſit certa,1.q.23.6.0.
Sed pro omnibus tradidit illum.] An Deus pater tradiderit Chriſtum paſſioni,3.q 47.3.0.
Quomodo non etiam cum illo.] De effectibus paſſionis Chriſti, 3. q. 49.0.
Qui etiam interpellat pro nobis.] An Chriſto competat orare,22.q.83.10 ad 1.& 3.q 21.1.& 3 0.
Quia propter te mortificamur,] De afflictionibus iuſtorum,uide Euang. Dominicæ 5. poſt Epiph. & Epiſt. Dominicæ, ſexageſ.& Euang. Dominicę 3. poſt Paſcha.
Quę ſit cauſa martyrij,22.q.124.5 0.
Certus ſum enim,quia neque mors.] An iuſti non poſſint peccare & ſpiritum ſanctum amittere,1.q.20.4.ad 5.12.q.106.2.ad 2.22.q.24.11.& q. 189.10.ad 1.

Euang. Ioan. 15.

Hæc mando uobis ut diligatis inuicem.] De charitate,22.q.23.& ſeq.
De dilectione proximi.22.q.25.1.& 44. 7.0.
De dilectione inimicorum,22.q.25.8.& 9.
Me priorem uobis odio habuit.] An Deus poſſit odio haberi, 22.q.34.1.0.
An odium Dei ſit maximum peccatorum,22.q.34.2.0.
An principes ſacerdotum Chriſtum occiderunt ex inuidia & odio,3.q.47.5 ad 3.& 6.ad 2.
Ego elegi uos de mundo.] An homo poſſit reſurgere à peccato ſine auxilio gratiæ,12.q.109.7 0.
An Deus quos eligit faciat idoneos ad id ad quod eos eligit,3.q.27.3.c.
Sed hæc omnia facient uobis propter nomen meum.] Quæ ſit cauſa martyrij,q.124.5.0.
Si non ueniſſem,peccatū non haberent.] An ergo nullum peccatum habent ad quos Chriſtus non uenit,22.q.10.1.c.& 3.0.
Quæ alius nemo fecit.] An ergo miracula quæ Chriſtus fecit,non ſint etiam ab alijs facta,3.q.43.4.c.& ad 1.
Nunc autem & uiderunt.] An perſecutores Chriſti eum cognouerint, 3.q. 47.5.0.& ad 2. breuiter.

In feſto omnium Sanctorum, Epiſt. Apoc. 7.

Et clamauit uoce magna,nolite nocere.] An omnes electi ſint ſaluandi,1.q. 23.6 0.
An numerus prædeſtinatorum ſit certus,1.q.23.7.0.
De libro uitæ,1.q.24.

Stantes

Stantes ante thronum.]An animæ beatorum ante extremum iudicium deducantur ad cœlum, 1.q.95.1.ad 2.22.q.28.1.ad 1.q.83.11.3.q.51.5.q.59.5.ad 1.Suppl.q.69.2.
An ſancti à nobis ſint inuocandi, 22.q.83 4.0.& Suppl.q.72.2 0.
An Sancti cognoſcant noſtras preces, 22.q.83.4.ad 2.Suppl.q.72.1.0.
An ſancti qui ſunt in patria orent pro nobis, 22.q.83.11.0.
An ſanctorum orationes pro nobis fuſæ ſemper exaudiantur, Suppl. q.72.3. 0.
De imaginibus ſanctorum, 22.q.94.2.
Quomodo imagines ſit colendæ, 22.q.81.3.ad.3.
Cur feſto ueteris teſtamenti ſuccedit feſtum omnium ſanctorum, 12.q.103 3.ad 4.
Clamabant uoce magna dicentes, ſalus Deo.] De gratiarum actione, 22.q.106.0.
An ſalus noſtra ſit Chriſto aſcribenda, 12.q.91.5.ad 2 & 12.q.2.7.c.
Et ceciderunt in conſpectu trhroni.]De adoratione, 22.q.84.0.
Dicentes: Amen.]An Deus ſit ore laudandus, 22.q.91.1.0.
An cantus ſint aſſumendi in laudem Domini, 22.q.91.2.0

Euang. Matth. 5.

Beati pauperes ſpiritu.] Qui beatitudinum nomine intelligatur, 12. q. 69.1.c.
An conuenienter beatitudines enumerentur. 12.q.69.3 0.
Cur B Lucas enumerat ſolum quatuor beatitudines, Matthæus uero octo, 12.q.69.3.ad 6.
Quomodo ſunt octo beatitudines, cum ſint ſolum ſeptem dona ſpirit' ſancti, 12.q.69.3.ad 5.
Quomodo & quo ordine ſingulæ beatitudines ſint explicandæ, 12. q. 69.3.0.
Quoniam ipſorum eſt regnum cœlorum.] An præmia quæ attribuuntur beatitudinibus pertineant ad hanc uitam, 12.q.69.2.0.
An præmia beatitudinum conuenienter enumerentur. 12.q.69 4.0.
Cum præmium omnium bonorum operum ſit ſola uita æterna, cur alia præmia beatitudinibus aſſignantur, 12.q.69 4.ad 1.
An præmia poſteriora ſint maiora prioribus, 12.q.69.4.ad 3.
Beati qui perſecutionem patiuntur.] Qui fiat quod quis à bonis operibus non recedat propter aliquam perſecutionem, 12.q.69.3.ad 5.
Propter iuſtitiam. Quæ ſit cauſa martyrij, 22.q.124.5.0.
An aliquando martyrium cadat ſub præceptum, 22.q.124.3.ad 1.
Quoniam ipſorum eſt regnum cœlorum.]Cur in octaua beatitudine ponitur idem præmium quod in prima, 12.q.69.4.ad 2.
Merces ueſtra copioſa eſt in cęlis.] Quid nomine cœlorum hic contineatur, 1.q.68.4.c.fi.& 12.q.4.7.ad 3.

In die animarum Epiſt 1. *Theſſ*.4.

De dormientibus.]An mors ſit pęna peccati, 12.q.85.5.0.& 22.q.164.1.0.
De qualitate animæ exeuntis, Suppl.q.70.
De ſuffragijs mortuorum, Suppl.q.71.
Si enim credimus quod Ieſus mortuus.]De morte Chriſti, 3.q.50.0.
De reſurrectione Chriſti, 3.q.53.& ſequentibus.
Ita & eos qui dormierunt.] An reſurrectio Chriſti ſit cauſa reſurrectionis corporum, 3.q.56.1.0.& ſuppl.q.76.1.0. De reſurrectione, Suppl.q.75.
Non peruenientus.] An omnium reſurrectio erit uno eodemque tempore,

Suppl. q.77.1.ad 2. potiſſimum.
In iuſſu & uoce archangeli.] An aliquo modo angeli reſurrectionem cooperantur, Suppl.q.76.3.0.
Et in tuba Dei.] An uox tubæ ſit cauſa noſtræ reſurrectionis, Suppl.q. 76.2.0.
Deinde nos qui uiuimus.] An ergo nō omnes moriemur, 12.q.81.3 ad 1.& Supl.q.78.1.0.
Et ſic ſemper cum Domino erimus.] An ergo ſancti iam nō ſint cum Domino ante reſurrectionem, 1.q.95.1.ad 2.q.28.1.ad 1.q.83.11.3.q.51.5.q. 59.5.ad 1.Suppl.q 69.2.
An beatitudo ſanctorum ſit maior futura poſt iudicium quam eſt ante illud, Supp.q.92.2.0.
An beatitudo poſſit amitti, 12.q.5.4.0.

Euang. Matt. 25.

Cum uenerit filius hominis.] De iudicio generali, 3.q.59.5.0.& Suppl.q. 88.& ſeq.
An iudiciaria poteſtas ſit ſpecialiter attribuenda Chriſto. 3.q.59.1.0.
In maieſtate ſua.] De forma iudicis uenientis ad iudicium, Suppl.q. 90.0.
An in forma glorioſa apparebit, Suppl.q.90.2.0.
An diuinitas à malis ſine gaudio uideri poſſit. Suppl.q.90.3.0.
Et omnes angeli cum eo.] An angeli debeant iudicare, Suppl. q. 89. 3.0.
Omnes gentes.] An omnes in iudicio comparebunt. Suppl.q.89.5.0.
Vide Euang. Dominicæ 2. Aduentus.
Tunc dicet rex.] An ſententia fiet per locutionem uocalem, Suppl. q. 88.2.0.
Poſſidete paratum.] Quomodo regnum Dei poſſideatur, 12. q. 69. 4. ad 3.
A conſtitutione mundi.] An prædeſtinatio Dei ſit æterna, 1. q.23.8.c.& ad 1.
Eſuriui enim & dediſtis mihi manducare.] An ad beatitudinem requirantur bona opera, 12.q.4.7.0.
An bona opera ſint meritoria uitæ æternæ, 12.q.114.3.0.
De operibus miſericordiæ, 22.q.32.3.0.
An ad Chriſtum pertineat iudiciaria poteſtas quantum ad omnes res humanas, 3.q.59.4.0.
Et ibunt hi in ſupplicium æternum.] De pœna damnatorum, Suppl. q. 97.0.
An ex diuina iuſtitia inferatur peccatoribus pœna æterna, Suppl.q.99.1.0.
An diuina miſericordia patiatur homines in æternum puniri. Suppl.q 99. 3 & 2.ar.
An illi ſolum qui opera miſericordiæ facere negligunt, æternaliter puniuntur, Suppl.q.99 5.0.
An damnati ſperent ſe ex igne interdum liberandos, 22.q.18 3.0.
Iuſti autem in uitam æternam.] An iuſti ſperent beatitudinis continuationem, 22.q.18.2.ad 2.
De æterna beatitudine, 1.q.26.0.12.q.1.3.4.& 5.
De uiſione diuinæ eſſentiæ, 1.q.12.0. Suppl.q 92.0.

In feſto S. Martini.

Epiſt. Ecce ſacerdos magnus &c. Euangel. Sint lumbi ueſtri præcincti &c. ut

&c. ut ſupra in feſto S. Nicolai.

In feſto S. Catharinæ, Epiſt. Eccleſ. 25.

Confitebor tibi Domine rex.] Quotuplex ſit confeſſio. 22. q. 3. 1. ad 1.

De gratiarum actione, 22. q. 106. o

Et liberaſti corpus meum.] De caſtitate, 22. q. 151. o.

Laudabit uſque ad mortem.] An Deus ſit ore laudandus, 22. q. 91.

An cantus ſint aſſumendi in laudem diuinam, 22. q. 91. 2.

An gratiarum actio requiratur ad orationem, & præcedat poſtulationem, 22. q. 83. 17. c. ad 3.

De religione & deuotione, 22. q. 81. & 82. o.

Reſpiciens eram ad adiutorium hominum.] An aliquis licite poſſit ſperare in homine, 22. q. 17. 4. o.

Euang. Matt. 25.

Parabolam hanc.] Cur Chriſtus uoluit in parabolis loqui, 3. q. 42. 3. c. & ad 3.

Decem uirginibus.] De uirginitate, 22. q. 152. o.

Dormitauerunt omnes.] An omnes corporaliter morientur, 12. q. 81. 3. ad 1. & Sup. q. 78. 1. o

Media autem nocte clamor factus eſt.] An reſurrectio ſit futura tempore noctis Sup. q. 77. 3.

An uox & clamor tubæ ſit cauſa noſtræ reſurrectionis, Suppl. q. 76. 2. o.

Da nobis de oleo ueſtro.] De inani gloria, 22. q. 132.

Vide euang. Dominicæ paſſionis.

An damnati nunquam pœniteant de malis quæ fecerunt. 22. q. 98. 2. o.

An poſt reſurrectionem cognoſcet quilibet omnia peccata quæ fecit, Suppl. q. 87. 1. o.

Et clauſa eſt ianua.] An æterna beatitudo non poſſit amitti, 12. q. 5. 4. o.

An per diuinam miſericordiam pœna damnatorum non ſit terminanda Suppl. q. 99. 2. o.

Neſcio uos.] An ergo anima Chriſti in uerbo non cognoſcat omnia, 3. q. 10. 2. & q. 15. 3.

Quia neſcitis diem neque horam.] An tempus reſurrectionis ſit occultum, Suppl. q. 77. 2. o.

An tempus futuri iudicij ſit ignotum, Suppl. q. 88. 3. o.

FINIS.

REGESTVM

Quinq. Indicum A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z
Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Sſ Tt Vu Xx Yy Zz
Aaa Bbb Ccc Ddd

REGESTVM

Tractatus Aug. Hunæi De Sacramentis, & eiuſdem Catechiſmi A B C D E
Eiuſdem Schema generale omnium quæſtionũ ſecun. ſecundæ hoc ſigno ( ) notatum.
Omnia folia.

Romæ In Ædibus Populi Romani
M. D. LXXXVI.